

کتاب ۲۱

سنة ١٣٥٣ و ١٣٥٤

سنة ١٣٥٣

د افغانستان سياست د اطلاعاتو او کلتور وزارت

کڼه ۱۱

مسوول مدير: محمد صديق سروري

اعضای مسلکی :

طوران شاه شهبه، آصفه مهر، غلام سخی، نور احمد و محمد آصف.

د چنگاښ ۲۶ - ۱۳۵۳ - ۱۳۵۴

فهرست

شماره	موضوع	صفحه
۱-	بیانیه ها، پیامها و مصاحبه های بناغلی رئیس دولت و صدراعظم	
۲-	دولت دناغلی رئیس اوصدراعظم سفرونه	۸۹
۳-	مسافرتهاى بناغلی محمد نعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت ۱۴۶	
	وصدراعظم	
۴-	بیک نگاه تاریخ افغانستان تا پایان دوره هوتکی ها	۱۵۶
۵-	افغانستان در قرن ۱۹	۱۸۳
۶-	دافغانستان جغرافیای ته یسوه لئبه کتنه	۲۰۲
۷-	مصورخپرونه از ۲۲۴ به بعد	
۸-	فعالیت ها و اجراءات دولت	۲۲۵
	صدارت عظمی:	
۹-	وزارت امور خارجه	۲۴۵
۱۰-	وزارت داخله	۳۱۶
۱۱-	وزارت عدلیه	۳۵۲
۱۲-	وزارت مالیه	۳۶۶
۱۳-	وزارت معارف	۳۸۲
۱۴-	ریاست پوهنتون کابل	۴۰۰
۱۵-	وزارت تجارت	۴۱۰
۱۶-	وزارت فواید عامه	۴۲۰
۱۷-	وزارت اطلاعات و کلتور	۴۲۹
۱۸-	وزارت مخابرات	۴۷۶
۱۹-	وزارت صعبیه	۴۸۱
۲۰-	وزارت معادن و صنایع	۴۷۸
۲۱-	وزارت زراعت	۴۹۶

شماره	موضوع	صفحه
۲۲-	وزارت پلان	۵۱۱
۲۳-	ریاست افغانی سره میاشت	۵۱۵
۲۴-	ریاست هواوردی ملکى وتوریزم	۵۲۰
۲۵-	ریاست ښاروالی	۵۳۴
۲۶-	ریاست المپیک	۵۳۷
۲۷-	پروتوکولها	۵۴۲
۲۸-	دپښتنواوبلوخودملی خپلواکۍ بشپونکی نهضت کرونولوژی	۵۸۴
۲۹-	معرفی ولایات کشور	۷۱۰
۳۰-	اخبار علمی	۷۶۳
۳۱-	مصاحبه های ښاغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت خارجه	۷۸۰
۳۲-	جهان در سال ۱۳۵۳	۷۹۲
۳۳-	جهان در ربع اول سال ۱۳۵۴	۸۰۰
۳۳-	شگفت های زمینه ادبیات امروز	۸۰۳
۳۴-	موسیقی در افغانستان	۸۲۱
۳۵-	ستاره شناسی	۸۳۳
۳۶-	جوایز جهانی نوبل	۸۴۹
۳۷-	پاره از اختراعات مهم جهان	۸۶۵
۳۸-	کرونولوژی اخبار خارجی	۸۷۲
۳۹-	دداخلی خپرونوکرونولوژی	۹۲۷
۴۰-	بقیه پروتوکولها بعد از کرونولوژی	

سر یز ۵

په افغانستان کېنې دانقلابي نظام ټينگيدوزمونږ ټولې اجتماعي موسسې دخلکو داکثريت په گټه واپولې اوټولنې ته يې په نوی ډول جوړيدو بنسټ کېښود.

داطلاعاتو اوکلتور وزارت چه ددغه اوښتون په محراق کېنې واقع وؤ ، دانقلاب لههماغې لومړې ورځې څخه تر نن ورځې پورې ددولت اوعامه افکارو تر منځ ديوه استواره پله په څيرواقع شوی اودجمهوری دولت ټول لـوړه د فونه يې دټولنيز ارتباط دوسايلوله لاری دافغانستان دولس غوږونوته رسولی دی .

دکو ښښونو عمومي موخه دې ته متوجه ده، چه خلکوته دجمهوری دولت دترټولو اصیلو ارمانونو لاره روښانه کړو اودوی يې تل په جریان کېنې وساتو اودخلکو دنظريو اوغوښتنو د متقابل انعکاس له لاری دکار مجریان دنويو اجتماعي بنسټونو دتشکل دعملیې په میسر کېنې ودرؤو.

ددغه منظور په اساس دانقلاب دزمانی دوهمه کالنی چه په هغی کېنې ددغه وزارت اودنورو اداری او اجتماعي تاسیساتو دهیلواوقدرتونو یوه برخه منعکسه شوی ده، دوطنوالوقضاوت ته وړاندی کوو ترڅو وگورو چه څه شوی دی اوڅنگه پری قضاوت کیږی؟

په پای کېنې ټولو هغو کسانو، کارکوونکو، لیکوالو اوقلمی ملگروته کور ودانی وایم چه ددغی کالنی په ترتیب ، تدوین، چاپ اوخپرولو کېنې يې دجمهوری هدفونو اوآرزوگانوسره سم زیار کاللی اومرسته یی گړی ده .

پوهاند ډاکترنوین داطلاعاتو اوکلتور وزیر

بیانیہ ما

پیام

و مصاحبہ نامی

بنیاد علی محمدیہ

رئیس دولت و عظم

د جمهوري انقلاب د دوهمې کاليزې په مياشت د دولت د بناغلي رئيس او صدر اعظم وينا

گرانو وطنوالو !

لوی خدای ته شکر کوم چه ماته ئی توفیق راو بابښه چه پدغه نیکمرغه ساعت کی د افغانستان د ملی بیاژوند دوهمې کالیزی د بختوری نمانځنی د زېږد کومی مبارکی تاسو گرانو ملگرو- د افغانستان تاسو فداکار اروډ او تاسو گرانو خویندو او ورونو ته چه د انقلاب له همغو لومړیو شیبو څخه موپه خلاصه اوتوده غبرمو ددغه ملی قیام تودهرکلی وکړ اوستاسی ملاتړ اوتائید سبب شو چه په تیرو دوو کلونو کی زمونږ ټولی گپي او پخوانی هیلې دعمل جا مه واغوندی در گرم .

ددغه شان ورځی د بختور توب علت دادی چه زمونږ په هیواد کی د انقلابی نظام ټینگیدل ډیره ستره معنی لری .

ښایی ددوه پنځوسم کال د چنگاښ د شپږویشتمی نیټی د انقلاب بری زیات علتونه ولری خوتصور کوم چه دهغه خورا مهم علت دتیر نظام دیوه ملی هدف اوملی ایډیالوژی نه درلودل وو . ځکه تیر نظام څنگه چه د ودی د آهنگ په لاره کی د ټولنی سرخرنځ شوی ؤ او دا توانیی نه درلود زمونږ د ولس مادی او معنوی اپتیایو تر سره کړی ، همدا وجه وه چه دتیر سیاسی مسلط نظام څخه دخلکو د اجتماعی وجدان بیزاری په افغانستان کی د جمهوري نظام د ټینگیو سبب شوه خود انقلابی کار سخت پراود انقلاب له بری څخه وروسته پیل کبړی .

له یولاس نه بل لاس ته اوله یونظام نه بل نظام ته د سیاسی قدرت ورتگ یقینا سخت کاردی خو له هغه څخه ډیر سخت دنمونی اوپه زېږه پوری ټولنی مینځ ته راوړل دی چه باید دهراجماعی نظام منطقی معلول وی . مونږ باید معتقد ونه اوسو چه هرڅه مود چنگاښ په ۲۶ سرته رسولی دی دغه نیټه یواځی ډبري په لور زمونږ دولس دحرکت ټکی و . منتهی سم او اصولی ټکی خو باید دی ته پام وساتو چه زمونږ په مخ کی ډیری پریمانه ستونزی شته زمونږ لومړی ستونزه داید یالوژیک فقر څخه زمونږ دولس ژغورل دی مونږ په سلگونو کلونو کی دمنځنیو پیړیو دنظام تر اغیزی لاندی خپله خوزنده قوه دلاسه ورکړیده اوتر هر څه دمخه مونږ دیوبل تعمیر ته اړیو ، دخپل ولس دشخصیت تعمیر او دهغه جوهر تعمیر ته چه زمونږ دژغورنی یووالی او طاقت یواختی عامل دی ددی مقصد دپاره مونږ د افغانستان دولس دملی اوولسی انقلاب دتیوری تسوید او تدوین ته ضرورت لرو اودغه کار باید دټولنی دتکامل او دخلکو داجتماعی شعور ددرجی دتناسب دقانون په اساس وشي ځکه له انقلابی تجربی پرته اود بری د وسایلو د تدارک نه پرته هر اقدام ناکامه کبړی او دغه هدفونه ، نه تر سره کبړی مگر دا چه ټول یاخه ناخه د خلکو اکثریت

د افغانستان کالني

ټولني او د دولت تر مينځ درځ له مينځه يوسي او ددغو دوو اجتماعي پديدو له تركيب څخه د ملي حاکميت د اعمالو دپاره يو واحد عنصر پيدا کړي .

همدا وجه ده چه د اجتماعي اصلا حاتو د تطبيق په برخه کې دولت هلي ځلي کوي تل مينکر و اوسي او ددی خاوری د حقيقي وطن پالو په وړاندی د اجتماعي او اقتصادي عدالت د تطبيق په لاره کې زیار وباسي .

مونږ پخپل وطن کې زیات شیان لرو دښه ژوندانه دپاره دافغانستان دولس طبعی شتمني زمونږه ستره پانگه ده او مونږ کولی شو دپاملرنې وږدغو منابعو څخه دسوی او پخپل خان باندی دمتکي افغانستان دجوړښت دپاره استفاده وکړو .

زمونږ دهیواد طبعی زیرمی او منابع ووځ په ورځ دافغان ولس دروښانه سبادپاره زمونږ امیدونه تقویه کوي .

خو لکه څنگه چه علم ثابته کړیده ، له بده مرغه چه دکشف اودگټې اخیستو دپړاو ترمینځ زیات واټن دی . جمهوري دولت له دغو منابعو څخه دچټکي او ممکني استفادی دپاره دکورنیو انساني طاقتونو په استخدام پر سیره د دوستو دولتونو بی قید او شرطه مرسته هم جلب کړیده دغه مرستی په اوسنی فرصت کې مونږ ته موقع را کوي چه په علمي لارو چارو خپلي پروژي او پلانونه مطا لهه او تنظیم کړو او دمشخصو دردونو دپاره مشخص علاجونه ولرو .

دولت به دوروستیو نه دمخکینیوستونزود پیژندنی له لاری پرمختیایی اوه کلن پلان داسی تنظیم او تطبيق کړي چه وکولی شي د ټولنی سملاسی اوضروری ستونزی تروسه وسه

عملا دافغانستان دملي ودانۍ رستاخیزته ورسوو او گام په گام دخپلي ټولنی او ولس دطبیعت دپیژندنې له لاری دافغانستان دانقلاب تیوری تشخیص کړو اودهغی په تطبیق کې هلي ځلي وکړو .

لکه څنگه چه موبیا بیا ویلی بیا هم وایو چه یواځی په خبرو اجتماعي ستونزی نشي حل کیدی مونږ باید عملا ثابته کړو چه دخپل وطن سره مینه لرو ځکه زیات خلک له دی اوبواو خاوری سره مینه لري خود فداکاری ورکړي دپاره چمتو نه دی داسی چه بایدمونږ فداکاری وکړو دایمان او عقیدی دپاره فداکاری دعشق او هیلې دپاره فداکاری اود هر هغه څه دپاره فداکاری چه زمونږ دوطن دلوپتیا دپاره دقربانۍ وپدی .

زمونږ ټولنه دخپل شخصیت دژوندی کولو دپاره یوی انقلابی روزنی ته اړه لري خو زمونږ دخلکو اخلاقي، اجتماعي او معنوی انقلاب داجتماعي حالت له بدلون څخه پرته نه شي ترسره کیدای .

دافغانستان جمهوري دولت هلي ځلي کوي چه ددغه هیواد دوگړو ذهن دتیروخت داوږدو زړو او فاسدو سوابقو څخه پاک اوهغه له یوی ملی روحی سره سم دیوی مترقی ټولنی داخلاقي او انساني اصول سره دعصر او زمان سره سم آشنا کړي .

دتیروپیږیوچه دوچ کلک تولید طریقه نور توان نلري چه دټولنی دفقیراو موروثی ژوند سطحه حتی په همغه پخوانی حال وساتي هغه افکار اواجتماعي موسسی چه غوښتی یی وی داستثمار له لاری گټه واخلي نشي کولی زمونږ په خلکو کې خای ولري ځکه اوس دافغانستان جمهوري دولت په کلکه پدی لټه کې دی چه د

لري کړي او د وروسته پاتې کيدو عوامل په چټکي سره له مينځه يوسي .

زمونږ کوشنې کوو چه په ټولو مواردو کې زموږ طرز تفکر او طرز العمل پخپله زموږ د اجتماعي مقياسونو سره سم وي او پدغه ټکي ټينگار د ملي تنگ نظري ساري ندي .

زمونږ د خلکو د وطن پالنې او ناسيوناليزم محتوا انساني او بي تعصبه ده او اميد لرو په انساني خدمت کې د گټو رسولو سبب شي . د ملي خپلواکۍ او ملي اقتصاد د ټينگښت د پاره زموږ مبارزې دنړۍ د آزادۍ غوښتونکو ولسونو د مبارزو منطقي دوام دي .

په هر صورت ناسيو ناليزم به په هر حال کې زموږ د اجتماعي مناسباتو روح وي او زموږ غواړو دخپلي ټولنې د غوښتنې او ايجاب سره سم د سېباني ټولنې دودانۍ د پاره دخپل منطقي او ملي حل لاري عنوان کړو .

بهرني سياست :

گرانو وطنوالو! د افغانستان خارجي سياست د نه انسلاک په اساساتو ، په بين المللي چارو کې په آزاد قضاوت، په مثبتې او فعالې بيطرفۍ، دنړۍ له ټولو سوله دوستو هيوادو سره په روغه جوړه کې په گډ ژوند اوله هغوي سره په مثبتې او گټورې همکاري ولاړدي .

د افغانستان جمهوريت د ملگرو ملتو د يووفا دارو فعال غړي دي د ملگرو ملتو د موسسې د منشور په پيروي دنړۍ اوسيمه ايزې سولې او امنيت دساتنې او ټينگښت او د هيوادو تر مينځ د مثبتو او اغيزمنو همکاريو د زياتوالي او پراختيا په لاره کې هلي ځلي کوي .

د بين المللي مسالو او ستونزو په باب زموږ دريځ ندي بدل شوي او همغه څه دي چه بيا بيا

په بين المللي ټولنو او غونډو کې د رسمي نمايندگانو له خوا څرگند شويدي .

مونږ پدې اصل کلکه اونه بدلېدونکې عقیده لرو چه يوازي د سولې په تيوري او دامن او کراري په شرايطو کې هيوادونه کولي شي ملي لوږتيا او دخپلو خلکو د هوساينې او آرامۍ د وسايلو برابرولو ته ورسېږي .

افغانستان ته داسې څرگنده شويده چه په ننني کړکيچه نړۍ کې د کړکيچنو او کشالو د اوارولو او کمښت اودنړۍ د هيوادو تر مينځ درواپو او همکاري د تقويې او پراختيا او په نتيجه کې د سولې او امنيت دساتنې او ټينگښت ډيره ښه لاره په صداقت سره د يوه دغه شان خارجي سياست تعقيبول دي . اودهغه د تطبيق د پاره مونږ د ټولو دوستو هيوادو سره درواپو او همکاري د تقويې او پراخوالي او دغه راز د دوستو هيوادو له مشرانو سره په بيلوبيلو سوبو د شخصي تماسونو په بين المللي ټولنو کېنې د فعالې برخې اخيستو اوله بيلو بيلو هيوادو سره د موافقو د لاسليک د لاري هلي ځلي کړيدي .

د ليدنو کتنو او د دوستانه تماسونو په نتيجه کې بريالي شو د علاقې وړ مسالو په باب د يو بل په دريځونو وپوهېږو او په بيلو بيلو برخو کې د گټورو همکاريو د پراختيا په باب موافقي ته ورسېږو .

هغه موافقي چه د دوستو هيوادو له بيلوبيلو مقاماتو سره په بيلوبيلو اقتصادي، تخنيکي او نورو برخو کې شوي او تفصيل يې پخپل وخت خپور شوي، د افغانستان د فعال اوسولـه غوښتونکي سياست يوه بله ښه نښانه بلله کيږي .

نو ځکه پدی موضوع کی غوراو ډیره کلکه پاملرنه دیوه ملی او انقلابی دولت ډیره مهمه وظیفه بلل کیږی *

د چنگاښ ۲۶ نیټه نه یواځی له یوه نظام نه بل نظام ته د سیاسي قدرت انتقال بلل کیدی شی بلکه باید د جمهوري - اقتصادي او اجتماعي نظام دیوه بدلون مبدا وگڼله شی . ځکه ددی نیټی نه وروسته دی چه داساسی او بنیادی اصلاحاتو د عملی کولو او د اقتصادي او اجتماعي ژوند دهر اپڅیزی لوړتیا په مقصد مناسبه زمینه اوشرايط برابر شوی او یا د برابر یدو په حال کی دی اوس په هیواد کی د جمهوري نظام د ټینګیدو دوه کاله کیږی پدی موده کی دولت داساسی او بنیادی اصلاحاتو د عملی کولو او تطبیق په لاره کی دهلوخلو او کونښن نه ډډه نده کړی . له نیکمرغه دغه ټولی هلی ځلی چه شویدی بی گټی ندی پاتی شوی اود هغو نتیجی په اقتصادي او اجتماعي بیلوبیلو برخو کی بی اغیزی ندی او هیله لرم د هغو عملی او گټوری نتیجی په راتلونکی وخت کښی څرگندی شی *

لکه چه زمونږ هیواد وال پوهیږی د ۱۳۵۲ کال د چنگاښ ۲۶ نیټی د قیام په درشل کی هیواد له اقتصادي او اجتماعي لحاظه په ناوړه حالت او نا مطلوبو شرایطو کی ؤ . دهیواد له طبیعي منابعونه دخلکو داصلاح او دژوند د ښه والی په لاره کی زیاته استفادهونه شوم په بل عبارت که څه هم په ښکاره د پلان جوړولو سیستم له دغو منابعو څخه داستفادی دتنظیم په غرض مثل شوی وخو په عملی ډول دا سیستم د یو شمیر د نفو د دځاوندانو د هیلو او آرزوگانو تابع شوی او ددغه شمیر گټه دپلان سطحه کی دهغی پرگنی

پدی ځای کی لازمه بولودافغانستان دخلکو په اقتصادي او اجتماعي پرمختیا کی دبرخی اخیستودپاره دټولو دوستو هیوادواوبین الملنی موسسو دقیمتدارو همکاريو او مرستوله امله چه پدغه لاره کی یی دجمهوري نظام دهر اپڅیزو دهلوخلو سره مرسته کړی دافغانستان ددولت اوخلکو له خوا دزړه دکومی کورودانی ووايم .

یواځنی هیواد چه له بده مرغه تراوسه پوری دهلوخلوسره سره نه یو بریالی شوی لکه چه لازمه ده له هغه سره د دوستی او همکاري روابط ټینګ کړو پاکستان دی او هغه یواځنی خنجه پدی لاره کښی پروت دی اود هغه په له منځه وړلو کښی نه یو بریالی شوی زمونږ د پښتنواو بلوڅو ورونو دحقه حقوقو دنا ټولو په باره کښی له پاکستان سره زمونږ سیاسي اختلاف دی .

په سوله ایزووسایلو اود خبرو لاره لاری د کړکېچونو په حل باندی د عقیدی له مخی مو تل هڅه کړیده چه دپاکستان سره زمونږ دغه یواځنی سیاسي مشکل دحل داسی لار پیدا کړی چه زمونږ پښتنو اوبلوڅو ورونو اوددوی دملی مشرانو دمنلو اوخوښی ووشي پدی باندی په پوهیدلو سره چه ددی قضی په باب دافغانستان په دریځ کښی دپاکستان له خواهیڅ ډول لمسون وړانکاری او حتی گواښ بدلون نشی راوستلی مونږ په پوره ښه نیت سره خپلی دی هلی ځلی ته چه ددی قضی په عادلانه او شرافتمندانه حل مقصد وی دوام ورکړو *

دبشړی ټولنو دسیاسی او اجتماعي بدلونونو ډیر ستر علت په اقتصادي مسایلو کی پلټلی شو .

د جهمپورۍ انقلاب د دوهمې کالیزۍ په مناسبت د دولت د ښاغلي رئیس او صدراعظم وینا

شخصي گټه ددوی دپاره متصوره شی . خو برعکس ملی بانگونه یواځی د مطلقې گټې د لاس ته راوړلو دپاره فعالیت نه کوی بلکه د هغود پر اختیار لوری دعامة پر تیا و د واقعی تامین دپاره ټولی عامی ساحی دی . ددغه اصل له مخی جهمپوری دولت د افغانستان دخلکو داکثریت د هوساینی ارنیکورغی د ترسرو کولو او داجتماعی عدالت دپراختیا دپه نظر کې ونولو سره دبانکونو دتامین په جوړولو کی دهغو دملی کیدوپه مقصد اقدام وکړ . او ټینگه هیله ده چه پخپل دغه اقدام سره وکړی شی دبانکونو د فعالیت ساحه دافغانستان دخلکو په ملاتړ په هغو ټولو برخو کی چه هغو ته دخلکو اپتیایوی احساس کیږی پراخه کړی .

ددغو اقداماتو سره په یو وخت کی دخصوصی پانگی اچولو دپاره ددی وخت برابر شو چه په اقتصادی پراختیا کی زیاته بر خه واخلی لکه چه په هیواد کی دجهمپوری نظام دټینگیدوله پیله ۲۲ خصوصی پروژوته لومړنی منظوری ورکړی شوی چه دغه شمیر تقریبا دهغو ټولو پروژو په سلو کی یوویشت کیږی چه په هیواد کی دافرادۍ پانگی اچولو ددوی ددوری دپیل څخه تراوسه عملی شوی دی چه دا پخپله په جهمپوری دولت باندی دخلکو دباور څرگندوی دی .

دغه راز دهغو تعهد اتوله مخی چه ورکړی شویدی دنوی نظام دټینگښت له وخت نه تر اوسه څه دپاسه پنځه زره څلور سوه مستحقوبی ځمکو او کوچیو کورنیو ته په دولتی

له گټی نه پورته وه چه زمونږ دهیواد دخلکو اکثریت بی تشکیلی . ددغه اصل په اتکاء د عامه گټو د ترسره کیدو په مقصد د کوم مثبت کار هیله نشوه کیدی او پدی لاره کی د ملی گټو دایدیالوژی په نسبت لږ گامونه پورته کیدل . ددغو عملو او د اقتصادی اداری سیستم ته دنه پاملرنی له مخی د هیواد د اقتصاد حالت گړیو شوله دغو حالاتو او شرایطو سره مبارزه په لاس کی لرلوو سابلو او امکا ناتو سره آسان کار نه و او نه دی . سره لدی دولت ورو ورو اړیبه کرار کرار په اقتصادی او اجتماعی برخو کی داساسی او بنیادی اصلاحاتو په لاره کی گامونه پورته کړی او پورته کوی بی لکه چه دامنیته له ټینگولو وروسته چه د هر نظام حیاتی ضرورت دی د ټولونه مخکی دهغو روابطو د تنظیم په غرض چه دهیواد د اقتصادی او اجتماعی ژوندانه د ودی په برخه کی گټوری اغیزه لری یو شمیر قوانینو او اساسنامو په جوړولو او طرح کولو لاس پوری کړ . لکه چه له هغو مهمو قوانینو څخه چه د گهر گاتو ، تجارت ، دولتی تصدیق د خصوصی پانگو اچولو او نورو د تنظیم په برخه کی وضع شول یو هم دبانکو نود قانون تدوین دی چه اصل هدف او مقصدی دخلکو داکثریت په گټه دیوه سالم اقتصاد مینځ ته راوړل دی .

ځکه لکه چه گران هیواد وال پوهیږی د خصوصی بانکو نو یواځینی هدف زیاتره دیو محدود شمیر ونډه لرونکو په گټه د زیاتی فایدی تر لاسه کول دی او همدغه راز دهغو فعالیت په هغی برخی ولاړدی چه له هغی څخه زیانه

د افغانستان کالني

دولت په ۱۳۵۴ کال کې ۱۳۵۱ کال په نسبت په سلو کې ۴۶-اعشاريه پنځه زياتي پيسي دسپسیدي دپاره تخصیص ورکړی دی .

همدغه راز دهغو تدبیرونو له مخې چې نیول شوی په دغودو وگړونو کې دباندي تجارت دوران اندازه پرله پسي مخ په زیاتیدووه او اټکل کېږي چې په روان کال کې بیا هم ددغه دوران اندازه په سلو کې د ۱۱ په شاوخوا کې زیاته شي . په عين حال کې د خارجي اسعارو د سپما او د تادیاتو د بیلانس د تقویي دپاره په دی وروستیو وختونو کې تصمیم و نیول شو چې خوکلمه غیر ضروري اولوکس وارداتي مالونه منع کړي

شي .

د تادیاتو د بیلانس د حالت د ټینګښت په برخه کې زموږ دریځ تر کومه ځایه چه زموږ په کورنیو اقتصادي عواملو پوري اړه پیدا کوي د کورنیو صنایعو پیاوړی کولو د وارداتو بدلول د صادراتو د لا پراخو امکاناتو پلټل د غیر ضروري لګښتونو کمول د زراعتي صادراتي مالونو وده دارزښت لوړول د کورنیو بیوداندي ساتل د پولی عرضي او نورو توازن دی چه هر یو مسالی په باب یی لازم تدبیرونه نیول شوی او اوس اوس دغه هدفونو ته درسیږو په لاره کې زموږ قدرت او امکانات په کاراچول کېږي . زه نه غواړم دهغو اجراءاتو د جزئیاتو په شاوخوا کې توضیحات ورکړم چه د دغو مسالو په چوکاټ کې شویږي ځکه دهغو مفصل اجراءات دیلان دوزیر په واسطه گرانو هیوادوالو ته او رول کېږي . خو گوم شي چه د پورتنیو

پروژو کې ځمکه ویشل شویږي او دغه کار د هغه په بنیادی او اساسي بڼه دخلکو د ریفورم په قالب کې دوام کوي .

هغه اصلاحات چه د مالیاتو او گمرکي تعرفو او نورو د پولولو په طرز کې راغلي ددی سبب شوی چه د دولت عایدات د داخلی منابعو څخه مخ په زیاتیدو شي او ددغه اصل له مخې اټکل کېږي چه په روان کال کې ، د تیر کال په نسبت له دی لاری نه د دولت په عایداتو په سلو کې ۴۷ زیاتوالی راشي پداسی حال کې چه دغه رقم په ۱۳۵۲ کال کې د ۱۳۵۱ کال په نسبت په سلو کې له اتلسو څخه نه زیاتیده .

په روان کال کې په انکشافی ساحه کې د دولت ټوله پانگه اچول د تیر کال په نسبت په سلو کې یوسلو یوولس زيات دی . چه دا پخپل وار په خو وروستیو کلونو کې ساری نلري ، د ۱۳۵۴ کال اټکل ښیي چه د عادی لګښتونو په اندازه کې هم د تیر کال په نسبت په سلو کې څه د پاسه ۳۸ زیاتوالی راغلی او د زیاتوالی ټول د عامه هوساینې او نیکمرغۍ په غرض دی . ځکه لکه چه پوهیږو په نړۍ کې د صنعتی پیداوار او استهلاکي موادو د بیولو پیدو زموږ په شان دهیوادونو د ژوندانه اودودی په آهنگ باندی ناوړه اغیزه کړی او کوی یی دخلکو په ژوند باندی ددغه حالت د ناوړه اغیزو دمخنیوی دپاره جمهوري دولت په روان کال کې تصمیم و نیو د عادی لګښتو نو د لیاری د نفتو د سپسیدي په تمویل او د مامورینو او اجیرانو او کارگرانو او نورو د ماکولاتو تفاوت ومنی .

د جمهوري انقلاب د دوهمې کاليزۍ په مناسبت دولت د ښاغلي رئيس او صدراعظم وينا

اته زياتوالی راغلی دی - په ۱۳۵۱ کال کې د پومبي تولید له اته پنځوس زرو ټونه په ۱۳۵۲ او ۱۳۵۳ کلونو کې په ترتيب سره يو سلواته زرو ټونو او يو سلو پنځه څلوېښت زرو ټونو ته رسيدلی دی ، اټکل کېږي چه دغه اندازه په روان کال کې يو سلو شپيته زرو ټونو ته ورسېږي .

د صنايعو او کانو په برخه کې :

د برشنا د شیکې پر اختيا او دانتقالی لينونو د غزولو په برخه کې د لازمو تدبيرو نو دنيولو په نتيجه کې په ۱۳۵۳ کال کې د برشنا

د تولید اندازه په ساعت کې څلور سوه څلور اتيا مليونو کيلواټو ته رسيدلی او اټکل کېږي چه په ۱۳۵۴ کال کې دغه اندازه په ساعت کې پنځه سوه څلور څلوېښت مليونو کيلواټو ته ورسېږي چه د ۱۳۵۱ کال په مقایسه په سلو کښی ۲۲ زیاتوالی راځي .

په ۱۳۵۳ کال کې د کيمياوی سری د فابریکې په کار لويدلو سره په دغه کال کې د یوریا سری تولیدات لس زره ټونو ته رسیده هيله کېږي چه دغه اندازه په ۱۳۵۴ کال کې دوه شپيته زرو ټونو ته ورسېږي .

د کرنی دودی او انکشاف سره جوخت په دی برخه کې د تولیدی عواملو څخه د زیاتسې استفادی له امله د نځی نساجی دپاره د زیاتی ودی زمینه هم برابره شوه لکه چه د نځی منسوجاتو تولیدات په ۱۳۵۳ کال کې پنځه څلو یښتو مليونو مترو ته رسیده په ۱۳۵۲ کال کې شپږ شپيته مليونو مترو ته رسيدلی دی او اټکل کېږي

مسالو په ارتباط په تیرو دوو کلونو کې د افغا نستان د اقتصادی او اجتماعی ژواندانه د پراختیا په لاره کې شویدی او یا به په راتلونکی وخت کې وشي غواړم په ډیر لنډ ډول یی یاد کړم .

دهیواد د اقتصادی حالت دښه والی په غرض په تیرو دوو کلونو کې په اقتصادی بیلوبیلو برخو کې گټور اقدامات شویدی لکه چه د کرنی او مالدارۍ په برخه کې چه لدی لیاری دملی عایداتو زیاته برخه لاس ته راځی په لاندی ډول د ذراعتی تولیداتو په لوړولو کې انکشافی فعالیتونه شویدی :

په ۱۳۵۱ کال کې د غنمو تولید چه ټول ددو میلیونو پنځو سوو زرو ټونو ته رسیده په ۱۳۵۲ او ۱۳۵۳ کلونو کې درقم په ترتیب دوو میلیونو او اووسو شپیتو زرو ټونو او دوه میلیونو اته سوه اوه شپيته زرو ټونو ته رسيدل اټکل کېږي چه دغه اندازه په ۱۳۵۴ کال کې دوو میلیونو نهه سوو زرو ټونو ته ورسېږي .

په ۱۳۵۱ کال کې د وریجو تولید دری سوه پنځوس زره ټنه کیده په ۱۳۵۳ کال کې یی اندازه دری سوو شپیتو زرو ټونو ته ورسیده په ۱۳۵۱ کال کې د غوړیو لرونکو نباتاتو تولید څلور دیرش زرو ټونو ته ورسیده خو په ۱۳۵۲ او ۱۳۵۳ کلونو کې په ترتیب سره دهغو د تولید اندازه اته دیرشو او څلوېښت زرو ټونو ته رسيدلی ده ۱۳۵۱ کال په نسبت دمیوی په تولید کې په ۱۳۵۲ او ۱۳۵۳ کلونو کې په ترتیب سره په سلو کې پنځه او په سلو کې

د افغانستان کالني

رسیده په ۱۳۵۳ کال کې دغه اندازه څلورسوه
میلیون اويا مېليونو افغانیو ته او په ۱۳۵۳ کال
کې نهه سوه او پنځه څلوېښت ملیو نسو
افغانیو ته او په روان کال کې یوزرو څلورسوه
اويا میلیونو افغانیو ته اټکل شویده.
داچته چې خدمتو نوپه برخه کې د هیواد
شاوخواو سره سم دجهپوری دولت لومړنی اقدام
دافغانستان دمعارف په حالت کېنې دیومتړی
اواساسی ریفورم منځ ته راوړل دی چې البته
پخوا ددغه ریفورم په شاوخواکې توضیحات
ورکړ شويدي او تکرار ته ضرورت نلری .
دغه ستر هدف دعرفاني کیفیت او کمیت
په کول - دهیواددفعالی بشری قوا تر مینځ
دانډول برابرول او په اقتصادی او اجتماعی
بیلوبیلوڅانگوکې دهغو رېښتیا نې اړتیاوډولنو
خلکو دپاره دلوست لیک دزده کړی دزمینسې
برابرول دی .

دصحې خدمتونو په برخه کې د حکومت
دریځ داؤ اودی چې صحې خدمتونه دی د
هغه په اجتماعی ماهیت باندی اتکاء ولری چې په
ټول هیواد کې پراخ شی .

پدغه لحاظ په تیرو دوو کلونو کې څه
وږه چې وقایوی اومعالجوی طب دپخوانه
زیات شمېر ددغه اصل له مخې په نظر کېنې دی
چې په ۱۳۵۴ کال دپلان سره سم دری څلوېښت
اساسی صحې مرکزونه فعال شوي او دوه شپيته
صحې مرکزونو پروژو دجوړولو کار دوام
وموی .

چې په ۱۳۵۴ کال کې ۹۱ اعشاریه اوه
میلیون مترو ته ورسېږی .

دنیاتې غوړیو تولید چې په ۱۳۵۱ کال کې
نه دپاسه څلور زره ټنه و په ۱۳۵۳ کال کې
لس زره ټنونه ورسید. او اټکل کېږی چې
دغه اندازه به روان کال کې ۱۲ زره ټنو ته
ورسېږی . دغه نیاتو او پلټنو په برخه کې
هم په وروسترو کلونو کې انکشافات شوي دي
لکه چې دطبیعی گاز تولید چې په ۱۳۵۱ کال کې
دوه اعشاریه اته ملیارده مکعب متره په
اندازه کیدل په ۱۳۵۳ کال کې دوه اعشاریه
نهه ملیارد مکعب مترو ته زیات شوی دی
په پورتنیو کلونو کې دپرو دسکرو تولید
دنهه اويا زرو ټنونه یوسلو پنځلس زره ټنو
ته رسیدلی دی . دیو شمېر نویو کانونو د
یوی برخې دایستلودپاره فنې اواقصادی څیړنې لکه
دلکوگر دینک مس په جدی ډول ترلاس لاندی
نیول شويدي .

په همدغه ترتیب دهیواد په شمالي او
لویديشو برخو کې دنفټو او گاز دپلټنو ساحه
پراخه شوی او په روان کال کې دنفټو دمنابعو
دپلټنوپه غرض دنفټوملی موسسه جوړه شوه .
د دواصلاو او مغایراتو په برخه کې په تیرو
دوو کلونو کې انکشافی فعالیتونه دیندوني
و دپراختیا کړيده . دټمکنی اوهوایی ترانسپورت
او د مغایراتو په برخه کې دانکشافی لگښتونو
زیاتوالی ددغه حقیقت څرگند وی دی . لکه
چې دیو څانگې ټوله مربوطه بودجه چې په ۱۳۵۱ کال کې
ټوله څلور سوه او دوه پنځوس ملیونو افغانیو ته

نير کال د محيطي حفظ الصحي د پرو گرام لاندې په ۱۲ ولاياتو کې د اوبو رسولو د شبکې ۳۲ پروژې جوړې شوي او دهغو له امله درې سوه زره تنو کليوالو خلکو د خپلو د اوبو څخه استفاده کړې ده .

د کليو او ښاري خلکو تر مينځ د ژوندانه دخلا چکولو په غرض د کليو د پراختيا پروگرام بيا راژوندی شو او په تير دوو کلونو کې هغه شويده چه دهيواد په بيلوبيلو برخو کې د

اقتصادي او اجتماعي عام المنفعه پروژو په جوړولو سره د کليو دخلکو د ژوندانه د سطحې په لوړلو کې گټور اقدامات وشي . پدغه مقصد په تيرو دوو کلونو کې په پوره اندازه بودجوي تخصص ددې د ساحې د انکشاف پروگرامونو د پرمخ بيولو د پاره تخصيص ورکړ شويدي . په تيرو دوو کلونو کې په پور تنيو برخو کې د انکشاف فعاليتونو تطبيق او درا تلونکو پروگرامونو لاندې په نويو برخو کې د فعاليتونو د ژمنې د پراختيا په هيواد کې د داخلي مالي منابعو او داخارجي منابعو د جريان چټکول غواړي .

د دولت په تيرو دوو کلونو کې بريالي شو په مالي او پولې سيستم کې د اصلا حاتو په راوستلو سره دهيواد د اقتصادي او اجتماعي چارو د انکشاف په لاره کې پاڅه گامونه واخلي . د دولت د کړنلاري دمخې د ۱۳۵۱ کال په تناسب په ۱۳۵۴ کال کې د مستقيمي ماليې په سلو کې يو سلو څلور نوي زياتوالي ښيي د ۱۳۵۱ په نسبت په ۱۳۵۴ کال کې په ټولو داخلي عايداتو کې د مستقيمو ماليو برخه

په سلو کې څوار لس زياتوالي ښيي . کورني خالص عايدات په ۱۳۵۳ کال کې په سلو کې اته شپيته د يو پنځوسم کال په نسبت زيات دي او اټکل کيږي چه دغه اندازه په ۱۳۵۴ کال کې په سلو کې اته نوي ۱۳۵۱ کال په تناسب زياته شي د پورونو په گډون په ۱۳۵۳ کال کې د دولت ټول عوايد ۱۲۷۴۲ مليونه افغاني احتوا کوي چه دغه شمير د ۱۳۵۱ کال په مقايسه په سلو کې ۲۷ زيات دي .

د ۱۳۵۱ کال په نسبت په ۱۳۵۴ کال کې د دولت په ټولو عوايدو کې په سلو کې دوه نوي زياتوالي اټکل کيږي .

له څو کالو را هيسي د افغانستان با نک څخه پور اخيستل د پرمختيايي لگښت څخه ديوي برخې په تمويل کې يو زيات شمير احتوا کاوه مگر د کورنيو عوايدو زياتوالي په برخه د مالي سالمو تدبيرونو د نيولو په اثر نه يواځې مالي کسر له مينځه لاړ بلکه په ۱۳۵۳ کال کې د دولت بودجې مازاد بڼه غوره کړې ده چه دغه حالت دهيواد په يوه لس کلن مالي عمر کې ساري نلري .

دغه راز د سپما د تشويق او تضمين په مقصد او د زيرمو د تضمين له امله د بانکونو د ټکناني نرخ په سلو کې له شپږو څخه په سلو کې اتوته لوړ کړي شويدي .

د جمهوري نظام له ټينگيدو وروسته د اسعاري زيرمو حالت ښه شوی دی چه په نتيجه کې د تادياتو په بيلانس کې د اټکل شوي کسريه ځنې زياتوالي راغلي ۱۳۵۱ کال

د افغانستان کالني

آرزي دادی چه دغه پیسی یعنی خه دپاسه یو زرو څلور سوه ملیونه ډالر چه افغانستان ته دپوراو مرستی په توگه ورکړی شوی هغه ټولی پیسی نه دی چه د ۷ کلن پرمختیا یی پلان د پروژو د جوړښت دپاره یی هیله کړی ځکه په سړکال کی یوشایر ستری اقتصادی پروژی شته چه یواځی د هغو تخنیکي او اقتصادی څیړنی ددغو پیسو په چوکاټ کی تهویلیری نه دهغو جوړښت لکه داورگاوی د پتلی پروژه، د حاجی مګکان - دمسودویلی کولو فابریکه - دفره رود پروژه - د خوش تیبی پروژه او نوری چه ددغو پروژو د اقتصادی توب په تثبیت سره به دوست دو لتونه د جلا جلا موافقو په قید دهغو دجوړښت دلگښت تهویل دافغانستان سره مرسته و کړی پدی حساب فکر کیری چه ددغو مرستو حجم به له دغو پیسو څخه ډیر زیاته وی چه پاس څرگندی شوی .

جمهوری دولت له کورنیو منابعو نه و خارجي منابعو څخه دزیاتي او اغیزمنی استفادی د پاره سملاسی او اقتضائی تصمیمونه له څنگه چه په تیر رژیم کی نیول کیدل رد کړی، فیصله یی وکړه چه پرمختیایی پروگرام او پروژی دهغو دټولو تخنیکي او اقتصادی اړخونو د مطالعوله بشپړیدو وروسته داووه کلن پلان په چوکاټ کی ځای کړی شی اود تطبیق ډگرته به وړاندی شی .

دهیواد ۷ کلن پلان چه په هغه کی به څه دپاسه دوه سوه اقتضادی او اجتماعی پروژی وی د هغه ستری او مهمی نوی پروژی دا اقتصادی او

په نسبت په ۱۳۵۳ کال کی د بین المللی اسعارو دزیرمی په سلو کی اته څلوېښت زیاتی شوی دی .

د اقتصادی حالت د ټینګښت او په هیواد کی دننه د انفلاسیون داغیز و دمخنیوی په مقصد د ۵۲ کال په مقایسه په ۵۳ کال کی د بانک نوټ په څیړولو کی په سلو کی ۴۱۴۴ کموالی راغلی دی هغه کړیدو ته چه دافغانستان بانک له لاری ورکړی شوی د ۵۲ کال په نسبت په ۱۳۵۳ کال کی په سلو کی ۴۸ زیاتوالی څرگندی .

هغه ځمکه چه دافغانستان بانک د ۵۲ کال په نسبت په ۵۳ کال کی کړی په سلو کی ۱۱۴ زیاتوالی ټیسی .

دهمغه اقداماتو له مخی ده چه د دولت د پانگی اچولو اندازه لکه څنگه چه وویل شول په ۱۳۵۴ کال کی دمخکینی کال دپانگی اچولو په مقایسه په سلو کی ۱۱۱ زیاته ده .

په ۵۳ کال کی د دولت پانگه اچول په سلو کی څه ناڅه ۶ ملی عایدی او اټکل کیری چه په ۵۴ کال کی دغه تناسب په سلو کی دولسو ته زیاتی شی. جمهوری دولت له کورنیو منابعو څخه دزیاتي استفادی له امله په هیواد کی دزیاتو پورونو او خارجی مرستو په جریان لاس پوری کړ . په هغو اقداماتو سره چه په یوه لنډه دوره کی په دغه لاره کی وشول دولت وگولی شول له دوستو هیوادو او بین المللی موسسو څخه دپور او وړیا مرستی په توگه څه دپاسه یوزرو څلور سوه ملیونه ډالره پیسی واخلي .

هغه مهم تکی چه پدی ځای کی په یادولو

- اجتماعي ساحو په بيلو الې سره پدې توگه پراختيا يادول كېږي.
- د کرنې او مالدارۍ په ساحه کې:**
- ۱- دخوش تېبې داوبو لگو لو د پروژې د جوړولو څېړنه .
 - ۲- د کيلگي داوبو لگو لو د پروژې ودانول
 - ۳- د شفا چيني داوبو لگو لو د پروژې جوړول.
 - ۴- د هريرود د پروژې ابادول.
 - ۵- د کوکچې داوبو لگو لو د پروژې جوړول.
 - ۶- د کچکې ډير چاوي د دروازو جوړول.
 - ۷- د کنډز - خان آباد داوبو لگولو د پروژې ودانۍ .
 - ۸- د فراه رود د ناوې داوبو او کرنې له منابعو څخه په استفاده کو لوسره ددغې ناوې هراړخيزه پرمختيا .
 - ۹- د کوز هيلمند هر اړخيزه پرمختيا ددغې سيمې داوبو او کرنې له منابعو څخه په استفاده کولوسره .
 - ۱۰- د کونړ د سيند اقتصادي او تخنيکي مطالعه ، ددغې ناوې داوبو او برېښنا له منابعو څخه د استفادې د پاره .
 - ۱۱- د جنوب لويديځ د شاپو ځمکو تر ځمکې لاندې اوبو له منابعو څخه استفاده
 - ۱۲- د هرات د مالدارۍ په پروژه کې د مسليخ جوړول .
 - ۱۳- د بادغيس - فارياب - جوزجان او غور په ولاياتو کې د مالدارۍ د خدمتونو
- پراختيا .
- ۱۴- په کابل کې د چرگانو دروزني او د هغو د خوړو او اوبو د پروژې جوړول .
 - ۱۵- د قيصار د سيند له اوبو څخه د استفادې څېړنه .
 - ۱۶- د پاسني هيلمند د اوبو او خاورې له منابعو څخه د استفادې مطالعه .
 - ۱۷- د زراعتي کو پرا تيفونو دنا قلینود ميشته کولو اونورو فعاليتونو په برخه کې له جهاني بانک څخه د پور په اخيستلو سره د کرنې د بانک د فعاليت پراختيا .
- د صنايعو کانو او برېښنا په ساحه کې:**
- ۱- د سري دنوې فابريکې جوړول يا د سري داوسني فابريکې پراخوالی .
 - ۲- د حاجي مک له کان څخه په استفاده کولو سره داوسني دويلي کولو د فابريکې مطالعه او جوړول .
 - ۳- د لوگر د مسو له کان څخه په استفاده کولو سره د مسو دويلي کو لو د فابريکې مطالعه او ودانول .
 - ۴- په هرات کې د نساجي فابريکې جوړول .
 - ۵- په کندهار کې د نساجي فابريکې ودانول .
 - ۶- په کندهار کې د وړيو اوبو لو د فابريکې ابادول .
 - ۷- په هرات کې د بوري د فابريکې جوړښت .
 - ۸- د بغلان د بوري د فابريکې د ظرفيت

د افغانستان کالني

- پراخوالی .
- ۹- په جلال آباد کی د بوری او کاغذ د فابریکی جوړول .
- ۱۰- په هرات کی د سمندو فابریکی جوړول .
- ۱۱- په کندهار کی د سمندو د فابریکی ابادول .
- ۱۲- د شمالي سیمو د برېښنا رسولو د سیستم بشپړول .
- ۱۳- په هرات کی د ډیزلی او حرارتی برېښنا د ستگاه جوړول .
- ۱۴- په سروبی کی د حرارتی برېښنا د ستگاه ودانول .
- ۱۵- د نغلو - جلال آباد تر مینځ د برېښنا د لیدو لولین .
- ۱۶- د کجکی د برېښنا د لیدو لولین .
- ۱۷- د هیواد په جنوبی برخه کی د نفت او گاز پلټنی .
- د مواصلاتو او مخابراتو په ساحه کی:**
- ۱- د آمو د سیند د پاسه د خبر تان پل جوړول .
- ۲- د ایران تر سر حده پوری د لویديځ لښ د سر ګ دلو مری او دو همی بر خی بشپړول .
- ۳- د کابل کندهار - هرات اسلام کلاتر مینځ د اورنگای د پټلی د پروژي او د هغی د فرعی کرښو مطالعه او ودانول .
- ۴- د کابل د هوایی ډگر ترمیم .
- ۵- د شپږ و محلی هوایی ډگرونو جوړول .
- ۶- د لوګر د هوایی ډگر د الوتنی د اطلاعاتو د مرکز او د پروژي جوړولو ودانۍ .
- ۷- د کابل کندهار تر مینځ د ۳۰۰ کانالیزو مکروویف او د کندهار - هرات تر مینځ د ۱۲۰ کانالیزو او د هرات - اسلام کلاتر مینځ د ۶۰ کانالیزو مکروویف سیستم جوړول .
- ۸- د کابل نور خم تر مینځ د ۱۲۰ کانالیزو مکروویف سیستم او د جلال آباد هندوستان تر مینځ د تروویوسکیتر جوړول .
- ۹- د کابل کندهار - هرات او د زار شریف د تېلفون د دستگاؤ پر اختیار او په ځینو ولایاتو کی د یوشمیر نویو دستگاؤ جوړول .
- د اجتماعي او کلتوري خدمتو نوپه ساحه کی :**
- ۱- د هرات د ۲۰۰ بستره ایز روغتون جوړول .
- ۲- د کندهار د ۲۵۰ بستره ایز روغتون ودانول .
- ۳- د هیواد په بېلو بیلو سیمو کې د روغتیا د اساسي او فرعی مرکزونو جوړول .
- ۴- د فېلم اخیستلو د ستدیو جوړول .
- ۵- د غږ د ضبطولو د ستدیو جوړول .
- ۶- د افشار د اوبو رسولو د پروژي جوړول .

۷- د تلویزیون ستیشنونو نو مینځ ته راوړل.

۸- د رادیو افغانستان د ظرفیت پراخوالی.

۹- د تړلو لی بس د پروژې په جوړولو سره د ښاري ترانسپورتی خدمتونو پراختیا.

۱۰- د هوټلونو د ودانو لو او د ضرورت وپنورو وسایلو د برابرولو په وسیله د توریستی خدمتونو لاپرمختیا.

۱۱- د سیلوگانو او ژرندو او د جوړې پخولو د فابریکو جوړول.

د دغو مهمو پروژو او نورو لاس ها وړ پروژو په تطبیق سره چه د هغو نو مندی اخیستل شوی دهیواد په قوی طبیعی منابع فعاله کیری د ملی تولیداتو سطحه لوړیږی د استخدام ساحه پراخوالی مومی او په هیواد کی دنویو ا و عصری صنایعو بنیاد ایښودل کیږی . د اجتماعی ژوند او هوساینی لاره چمتو کیری او په نتیجه کی زمونږ اصلی هدف ته به درسیږی لاره چه زمونږ دخلکو د ژوندانه ښه والی دی اواره کړی.

لکه څنگه چه پوهیږی اقتصادي او اجتماعی چټکه پرمختیا او ترقي گټور پلان غواپی په همدی اصل باندی داتکا له مخی و چه تصمیم ونیول شو چه د پتڅه کلن پلان په ځای اوه کلن پلان ترتیب شی . د پلان د مودی له دغه او د دوالی څخه مقصد دادی چه نوی پروژې له تخنیکي

اواقتصادی نظره دانتقالي پروژو د جوړولو مودی د چټکتیا سره یو ځای له هره پلوه مطالعه شی او په اسانی سره په پلان کی شاملی شی . طبیعی ده چه په دغه اوه کلنه موده کی ممکن په ځینو اټکلونو کی بدلون راشی خو ددغه کار دمخنیوی دپاره به د کالنیو پلانونو د ترتیب د کار دوام چه د جمهوري نظام د جوړیدو څخه طرحه او تدوین شوی دی داوه کلن پلان د اقتصادی او اجتماعی تحولاتو څخه پیدا شوی بدلونونه د کالنیو پلانونو په چوکاټ کی عیار شی.

لکه څنگه چه زمونږ وطنوال پوهیږی وروسته پاتی کیدل داسی پدیده نه ده چه په یوه ورځ نویو کال او یا څو کلونو کی پیدا شوی زی . وروسته پاتی کیدل یوه تاریخی پدیده ده چه د زمان له حیثه زیاته موده نیسی او دهغی عوامل هم ډول ډول دی . د دغو وروسته پاتی کیدو لری کول هم دوخت ایجا ب کوی او پوره تدارک غواپی او وسایل په کار لری او باید ټاکلی او ررښانه هدفونه ولری .

جمهوري دولت په لنډه موده کی تر ټولو دمخه پدغه برخه کی دیوه بشپړ هدف په ټاکلو لاس پوری کړی پدی دغه هدف دیو ملی مستقل اقتصاد پیدا کول دی پدی ترتیب دهیواد دراتلونکی اقتصادي او اجتماعی پرمختیا دریځ د دغو کلی گربښو په بنیاد ولاړ دی.

په ټولو اقتصادی او اجتماعی ساحو کی د بنیادی او اصلی اصلاحاتو اجرا کول .

- دهغو کسانو دپاره دځمکي د مالکیت د حقوق تامین چه په رښتیا په ځمکه کی کارکوی.

- په کوپراتیفی سیستم باندی زیات ټینگار اوپه نتیجه کی دهیواد دټولو تو لیدانود سطحی لوړول.

امیدلرم دافغانستان دولس دټولو پراگنو له خوا ددغه عادلانه اوانسانی ښه اقدام دتطبیق هرکلی اوملاتړوشی. په پای کښی باید ووايم چد افغانستان دنوی اساسی قانون په مسوده باندی دڅیرنی په مقصد به یوستر کمیسیون چه دیولس میاشتو راهیسی دیوه مختصر کمیسیون له خواله غور اوڅیړنو وروسته ترتیب شوی په روان کال کی وټاکل شی اوپه کار به پیل وکړی.

گراڼو وطنوالو!

د یو کلن لنډو گزارشاتو په ختمولو سره غواړم یوځل بیا ستاسی پام دیته راواړوم چه دیوه ولس دکار اوزیار له خانه تیرینواو ایثار څخه پرته هیڅ پر مختگ نشی کیدی. دا هغه لاره ده چه دافغانستان ولس کولی شی په پوره یووالی دلوی خدای په مهربانی اوپه خپل لوبهت سره خپلی زړی پسمانی تلافی اودیوی امید بشونکی اوروشانه ایندی په لور په مخ ولاړ شی.

مونږ دخپل وطن په لوپتیا اوسر لوپی باور لرو اوتروروستی سلگی پوری به دنوی آزاد اوآباد افغانستان دیکمرغی په خاطر هلی خلی وکړه. ومن الله توفیق.

تل دی وی افغانستان

تل دی وی جمهوریت

په دولتی اوخصوصی سکتورکښی د ملی صنایعو مینځ ته راتلل اودهغو ملاتړ.

- په هیوادکی د انرژی او برښنا تعمیم. - داوبو لگو لو دنوی اوعصری شبکی ایجاد اوپراختیا.

- او دملی گټو په اساس دخارجی تجارت لارښودنه.

پدی حالت کی چه دخلکو دژوندانه د سطحی دلوپولو او داجتماعی بی عدالتیوپه لاره کی د خنډونو له مینځه وپلو دپاره - اقتصادی او اجتماعی حرکتونه پیل شوی چه پوری دولت دتنگ لاری په اساس دځمکو داصلاح دقانون دتدوین دو ضع کولو اقدام وکړ. دغه قانون دولت ته ویب کړ او په رسمی جریده کی دهغه دڅیړیدول نهیڅخه یوکل وروسته دتطبیق وکړ ته را و یستل کیدی.

همه هد فونه پدی ډول دی.

دملکیت دحدودو ټا کل:

دمالک اوبزرگ او کرنی دکاریگرتړ مینځ دغیر عادلانه مناسباتو له مینځه وپل.

دکوچنیو اویو زلو بزرگرو دحالت اصلاح اوبښه والی.

- دبرگړو دعوايدو زیاتوالی اوپه بی ځمکی مستحقو خلکو باندی دځمکی ویش.

- دکرنی په سکتورکښی دزیات فعال نفوس جذبول په هغه اندازه چه ددغه سکتور ظرفیت پیاچاپ کړی.

دکرنی دسکتور دټور تیا دلوپلو دپاره د کرنی دتحقیق اوترویج دپراخوپروگرامو نو پراخوالی.

بناسبت اولین سالگرد انقلاب

هموطنان عزیز !

درست یکسال از پیروزی انقلاب ورستاخیز
ملی مامیگذرد .

تجلیل این روز باشکوه رابه شما ی رفیقان
باایمان، فداکار ووطن پرست انقلاب، بشما
اردوی غیور وفداکار افغانستان وبشماخواهران
وبرادران عزیز درهرگجایی هستید ازته دل
وازمیم قلب تبریک میگویم .

وطن وجامعه ما از دیرزمان آستن يك زندگي
نوین بود بسی نارسایی هامت هامانع تحرك
وتكامل مامیشد . ولی فساد جامعه ما وخطرات
ناشی ازان سخن رابجایی کشانید که نیرو های
وطن پرست دیگر تامل راجایز ندیده زنجیرهای
فرتوت وانقیادرابهت مردانه وپشتیبانی کامل مردم
وطن دوست افغانستان درهم شکسته ودرهمین
شب بلطف خدابه پیروزی رسانیدند .

بلی ! شب ۲۶ سرطان شبی بود که سحر تاریک
و خونین وباشفق روشن ودرخشانی دربرداشت .
پراز امید وپراز خطر، اکثر همشهریان درآنشب
که نصفی ازان گذشته بود درخواب عمیق وعده
بسیار قلیل ونابکار دیگر که زندگي در شب
نو، برایشان شروع میشد سرگرم عیش ونوش
خود بودند . مردمان دیگری هم در همین
شب وبهمین شهر وجود داشتند که سالیان
درازی رابامید سعادت مردم وکشور شان

سپری نمودند هرچه از فکر وعملشان بمقصد
نیل باین مامول مقدس ممکن بود، دریغ و
کوتاهی نکردندو به غرض اصلاح آنهمه
نابسامانی ها وفساد یکه سرتاسر مملکت و
دستگاه دولت راکه مخصوصا در چند سال
اخیر فرا گرفته بود مستقیم و غیر مستقیم
کوشیدند اما افسوس که این همه تلاشها
نه تنها سودی نبخشید بلکه بصورت واضح
احساس کردند که کشتی شکسته وفرسوده
کشور بسرعت هرچه تمام تر به طرف پرتگاه
عظیمی نزدیک ترمیشود وروزی خواهد رسید
که چاره نجات آن برای همه مشکل، بلکه ناممکن
خواهد گشت این اشخاص درروشنی آن حقایق
تلخ ودردی که برای اعتلای کشور خود درقلب داشتند
باهمه مشکلات وموانعیکه موجود بود باید چاره
رابرای سلامت واصلاح وطن خود جستجو
می نمودند اما چطور وچه راه ؟

بلی ! راهیکه هدف وغایه آن جز سلامت
وسعادت وطن وخدمت به قاطبه ملت افغانستان
چیز دیگری نباشد وحتى المقدور از هر گونه
عقله های شخصی وضعف های انسانی، حس
انتقام جویی، خودخواهی وغیره بری باشندو این
خود بر مشکلات آنان می افزود دقت، سنجش
وحوصله بیشتر را ایجاب میکرد .

بهر صورت بیش از یکسال در اطراف این موضوع مذاکرات و مباحثاتی بین بعضی رفقا صورت گرفت، پلانیهای مختلف طرح گردید و هرگونه امکانات سنجیده شد. در طول این مدت هنوز هم باید اینکه بالاخره خطراتیکه از هرنگاه وطن را احاطه و تمام زنگهای خطر را بصدا درآورده است، ممکن دستگاه فرسوده و مغرور را از آن خواب غفلت بیدار و ملتفت سازد، اما تدریجاً این امید ضعیف هم ضعیف تر میشود تا اینکه در ماههای اخیر به یاس کامل مبدل گردید. فساد و روش فسدملی رژیم بعد اعلی خود رسید و دیگر هیچ فرد وطن پرست نمیتوانست این همه فجایع را تماشا کنند و خاموش بنشیند. قرار بر این شد که جز حرکت انقلابی راه دیگری باقی نیست و باید حرکت کرد و این قرار آخرین ما بود.

در همین شب آن فرزندان فداکار وطن بدون آنکه تاحتی لامل وزن و فرزند شان احساس کرده بتوانند در قلب از لامل و هر چیز عزیزیکه در حیات داشتند در راه خدمت و اعتلای کشور و مردم خود خموشانه وداع کرده بودند زیر آفریدی در بین ما نمیتوانست ضمانت کند و بداند که فردا سرنوشت خودشان، لامل شان و وطن شان چه خواهد بود.

دوستان عزیز! فعلاً در نیمه شب قرار داریم اجازه دهید تا قسمتی از بیانیه ۲۶ سرطان سال گذشته خود را یکبار دیگر تکرار کنم.

(این آرزوی مقدس بود که مرا وادار ساخت ده سال قبل من و رفقایم پیشنهاد آخرین خود را به حضور شاه پیش و تطبیق آنرا برای خیر و سعادت ملت تمنا کنیم.

آن آرزوی مقدس چرا باین بی سروسامانی مملکت منجر گردید و چرا آن رفقا از اصل هدف منصرف و راه خطایی را تعقیب کردند، داستان نیست بس طولانی که تفصیل آن درین فرصت کوتاه گنجایش ندارد و در فرصت مساعد البته به اطلاع هموطنان عزیز رسانیده خواهد شد.) فعلاً در نیمه شب قرار داریم، برای امر حرکت هنوز یک ساعت باقی است و لولاین یک ساعت پرهیجان به هیچصورت برای آن داستان طولانی چندین ساله کفایت نمیکند باز هم بد نیست چند سالی به عقب رویم و از بین مکاتیب متعدد که از سالیان دراز و قاتلوقتا بحضور شاه تقدیم داشته‌ام، چند مکتوب اخیر را که نژاد اکثر مردم ما ممکن تاهنوز پوشیده باشد به اطلاع هموطنان عزیز برسانم:

مکتوب مورخه ۹ سرطان ۱۳۴۱ پس از القاب! آنچه را امروز بحضور شما بعرض میرسانم تصویریست که دسرنوشت آینده ملت افغان آنقدر مهم و حیاتی و بلورده سلطنت شما آنقدر اقدام بزرگ و تاریخی میباشد که میتوان در اطراف آن کتابی نوشت و یک عالم دلایل و توضیحاتی بعرض رسانید، اما میدانم عرایض طولانی برای خواننده و هم کسیکه می‌نویسد بعضاً خسته کننده میباشد، لذا نمیخواهم عریضه من طولانی باشد گوشش میکنم بصورت بسیار مختصر چیزی را که به عقیده خود (که این همیشه عقیده من بوده و خواهد بود) خیر و سعادت ملت افغانستان و اقدام بزرگ و تاریخی دوره سلطنت شما میدانم بحضور شما بعرض رسانم. موجبات و دلایل اینکه چرا تحول اجتماعی

نزد طبقات منور و جوان طرف تقدیر واقع شد و روی هر فرقه تا اندازه يك فضای امید و خوشبینی تولید نمود .

اما باید دانست که انکشاف اقتصادی، افکار و ذهنیت های جدید اجتماعی راحتاً با خود آوردنی است و اگر درین قسمت معنوی حیات که به عقیده من فوق العاده مهم، ضروری و خالی از مشکلات نیست توجه و سنجش عمیق بعمل نمی آید و بغرض رهنمایی يك ملت بمقصد رسیدن به هدف مطلوب ملی موازی با پلان اقتصادی، پلان تحول اجتماعی، طرح و عملی نمیگردد روزی خواهد رسید که موازنه بکلی برهم خورده و دفعتاً این مملکت به مشکلاتی دچار گردد که ممکن در آنوقت حل آنقدر سهل و ساده نبوده و به منفعت ملی افغانستان تمام نشود .

مردم، مخصوصاً طبقه منور از نقطه نظر اجتماعی آرزومند تحول و به آن انتظار دارند درخفا، اقسام افکار و عقاید و ذهنیت ها موجود است، دست اجانب برای مقاصد سیاسی خود مشغول فعالیت اند این طرز حکومت برای مردم مخصوصاً طبقات منور چندان خوش آیند نیست و خسته شده اند. برای حضور اعلیحضرت و بعضی دیگران اگر هنوز این طرز قابل تحمل است برای بنده که منسوب بخاندان هم هستم و چون عاقبت آنرا به ضرر مملکت و ناگامی سلطنت می بینم راستی عرض میکنم که بعد ازین قابل دوام نیست بصورت مستقیم و غیر مستقیم افراد منسوب بخاندان (زیرا حدود خاندان و مرز وطن آن امروز به پیمانه رسیده که مشکل

باید درین مملکت بعمل آید، ضرور نیست درین جا توضیح کنم زیرا در اطراف آن همیشه صحبت نموده ایم و افکار و نظریات بنده درین خصوص گمان میکنم کافی، واضح و روشن بحضور شما معلوم است .

تصور میکردم که بهترین موقع اظهار همچو يك مفکوره از طرف حکومت وقتی بود که پلان دوم اقتصادی بشورای ملی تقدیم میشد و در ضمن آن از خطوط اساسی تحول اجتماعی که اساس يك پلان در نظر دولت است بسمع و گلاي شوراسانیده میشد، چون از یک طرف از طرز تفکر بعضی از رفقای کابینه اطلاع نداشتم و از طرف دیگر حضور شما بکابل تشریف نداشتید . بنابراین، آن موقع گذشت اما هر قدمیکه برای خیر و سعادت ملی برداشته میشود، بروقت و زمانیکه باشد یقیناً مفید و موثر است . مشروط بر اینکه بسیار نا وقت نشده باشد به عقیده من وضعیت مملکت و جریانات عصر و زمان چنین تحول را ایجاب میکند و اگر حضور شما چنین يك تحولی را بحال مملکت موزون و مفید می شمارید (که بنده از هر نقطه نظر آن را لازم میدانم) پس تصور میکنم عملی ساختن همچو يك مفکوره اگر به وقت و در يك فضای نسبتاً مساعد تر صورت بگیرد تا اثر آن عمیق تر و انعکاسات آن خوبتر خواهد بود. از این لحاظ باز هم بنده همین موقع را برای شروع این کار بوقت و بجا میدانم .

شک نیست که تطبیق پلان پنج ساله اول از هر حیث نزد اکثر طبقات بی تاثیر نبود و نهضت نسوان که يك قلم مهم اجتماعی بود مخصوصاً

ذهنيټيکه آنها تربيه شله اند بعداز اين باهر تعبيريکه به آن کړه شود چه از نگاه مسئوليت وظيفه و چه از نقطه نظر عقیده شخصي ، برای من قابل تحمل نيست .
لذا نظروپيشنهاد من بحضور اعلیحضرت
شمالزين قرار است :

۱- الترناتيف اول :

ايښه ملت افغانستان چه شکل و طرز اداره را برای آینده مملکت مفيد و مناسب ميدانسد ، توسط يك و فرندم عمومي رای آزادانه ملت افغانستان خواسته شود . درجه فهم و درجه تطبيق و عملي ساختن همچويک رای گيري نظر به سويه فعلی مردم ماچه خواهد بود ، خيلي مجهول و در ظاهر غير عملي به نظر ميرسد .
از طرف ديگر چون دوهمچو و فرندم طبعاً حرف از سيستم های مختلف بهيان خواهد آمد لذا فيصله و قرار آخرين آن تنها و تنها بشخص اعلیحضرت شما بحيث پاد شاه افغانستان مربوط است و يسی .

۲- الترناتيف دوم :

۱- کميسيونی مرکب از متخصصين حقوق و اشخاص باصلاحيت و باتجربه تعيين گردد تادرقانون اساسی تجديد نظر نموده پروژۀ قانون اساسی جديد را (باساس سلطنت مشروطه) ترتيب و بحکومت تقديم دارند .

۲- همچنان عين کميسيون و يا کميسيون ديگری قانون انتخابات و ديگر قوانين مهميکه به قانون اساسی رابطه نزديکی دارد تدوين و بغرض غور و مطالعه بحکومت تقديم دارند .

۳- پس از غور و تصويب دولت لوی جرگه

است حدود برای آن قايل شد) کار دار يا بيکار ، خورد وکلان امتيازاتی بخود ها قايل هستند و اين چيز را يك حق مثبت و طبيعي خود ميدانند ، قوانين مملکت هرچه باشد در نظر آنها بيش از چند کلمه بی معنی ديگر ارزش ندارد غيره وغيره ...

پس ياباهمه بايد مطابق قانون و مقررات رفتار کرد که حتماً عکس العمل های را بار آوردنی است و يايانکه تحمل کرد و چشم پوشيد که خود سبب بی عدالتی و بی انضباطی گرديده و گرديد نيست ، پرسشی و بازخواست وقتی ممکن و موثر شده ميتواند که در آن امتیازی موجود نباشد و اگر امتیاز موجود شد مفهوم حقیقی قانون و عدالت از بين رفته و اگر اين بازخواست یکطرفه اجرا ميشود نتيجه جز از توليد عکس العمل و بد بينی مدهشتری بمقابل حکومت و سلطنت چيز ديگری نخواهد بود .

اعلیحضرتا! صفحات تاريخ گذشته افغانستان بهترين دوس است که ميتوان از آن عبرت گرفت . تاريخ گذشته آنچه را که خود در حیات ديديم و تجربه کردیم بمواضع ساخت که جاه طلبی ها و رقابت ها ، شخصيات و خودسری های افراد چه دوخاندان های سلطنتی و يا دستگاه حکومت و چه در بين طبقات با نفوذ مملکت جز ناکامی و بربادی خود آنها و خساره مادی و معنوی مملکت نتيجه نداشت و ندارد خدا نکند که آن وقايع تلخ درين عرصه دوره سلطنت اعلیحضرت شما دوباره تکرار شود .
مثليکه بارها بحضور شما عرض نموده ام از مصمم قلب یکبار ديگر عرض ميکنم که اين طرز اداری مملکت و اين فضای خاندانی با

انعقاد گردیده وقوانین مذکور بغرض غور،
تدقیق وتصویب بهلوی جرگه تقدیم گردد .
۴- پس از تصویب قانون اساسی از طرف
لوی جرگه آمادگی برای انتخابات گرفته شده
وباساس قانون جدید انتخابات عملی گردد .
۵- باختم انتخابات وافتتاح شورای جدید
(باساس یک حزبه ویادوحزبه) حکومت فعلی
مستعفی وحکومت جدیدتشکیل زمام امورمملکت
رابدست خواهدگرفت . این اجراءات باید
باساس یک پروگرام بوقت معین عملی گردد.
(گراف ضمیمه) درین موضوعات بابعضی اعضای
کابینه که بصورت انفرادی ومجموعی مذاکره
وتبادل افکار نموده ام اینها هستند :

۱- علی محمدخان معاون صدارت

۲- وزیر خارجه، معاون صدارت

۳- وزیر داخله

۴- وزیر مالیه

۵- وزیر معادن وصنایع

۶- وزیر معارف

۷- رئیس مستقل قبایل

الترناتیف اول ازطرف همه بصورت مجموعی
غیرقابل تطبیق ومفید خوانده نشد بنابراین از
مباحثات دراطراف آن فعلا صرف نظرگردید .
راجع به الترنا تیف دوم اینکه در مسایل
اجتماعی تحولی بوجود آمدهمه ضرورت آنرا
حس نموده وبه آن گمان میکنم اتفاق داریم ،
امادرطرز عملی ساختن آن ممکن در نظریات
وافکار تفاوت های موجود باشدکه طبعاً موقع
مذاکرات ومباحثات امیدواریم بالاخره به نتیجه
برسیم .

کابل ۲۴ جدی ۱۳۴۱ :

بعداللقاب !

بجواب مکتوب تاریخی ۱۲ سنبله ۱۳۴۱
اعلیحضرت احتراماً بعرض میرسانم . برای
من ورفقای من جای بس مسرت است که
اعلیحضرت همایونی خوشبختانه در اصل
پرنسیپ که میفرمایند یکی از آرزوهای دیرین
شان است، «لله الحمد توافقی نظر موجوداست
همچنان اعلیحضرت به نکته مهم دیگری تماس
فرموده ومی نویسند: (بلکه یک هدف مقدس
ومشخص است که ازافکارو آرزو های عالی
موسس این دوره یعنی اعلیحضرت محمدنادر
شاه شهید سرچشمه میگردد وامانتی است که
بردوش ما گذاشته شده ...) بلی این یک
حقیقت مسلم است وبه پیروی ازافکار وآرزو
های عالی آن شخصیت بزرگ است که میخواهم
به آن هدف مقدس ومشخصی که خیرو بهبود
ملت افغان درآن متصور است نایل شویم .
این فرمایش اعلیحضرت همایونی را کاملاً
تائید وتصدیق میکنم که اگر این مفهوم عالی،
انجام طبیعی وهدف نهایی این دوره نباشد
گویاهمه مبارزات وقربانی های پدران ومساعی
امروزی مامعنی حقیقی خودرا ازدست خواهد
داد .

اینکه حضوراعلیحضرت در پراگراف اخیر
مکتوب خویش بهوقت وزمانواشخاص ورجالیکه
فردا مسئولیت عملی ساختن این آرزو هارابدون
تردد بدوش گیرد اشاره فرموده وآنرادو عامل
مهم بلکه شرط اساسی تطبیق نمودن این
آرزو هاشناخته اند ، فرمایش اعلیحضرت
بعجاست. اینك درطی این پیشنهاد به عرض

ونقاط برجسته چنين يك تحول با همکاران خود تبادل افکار نمودیم و پس از مباحثات زیاد و طولانی و مجالس متعدده این نظر رسیدیم که بایست باتوکل بخدای بزرگ بانیست نیک و باحوصله فراخ این نهضت طوری براه انداخته شود که بالتدریج به صورت ارتقایی به مدارج عالیه تر منجر و منتهی گردد. نتایج مفید و مثبت آن بدست آید .

اجرای این مرام و پیشبرد این نهضت طوری پیش بینی شده است که در ذیل به عرض میرسد :

الف :- قانون اساسی افغانستان که در وقت وزمان دیگر و شرایط ایجابات جداگانه تدوین و ترتیب شده است باید تجدید گردد. قانون جدیدیکه با پیشرفت محیط سازگار باشد تدوین گردد. نقاط اهم و هدفهای برجسته این قانون که پیش بینی میشود چنین است :

۱- رژیم شاهی مشروطه و طرز حکومت سیستم پارلمانی و دیموکراسی خواهد بود . حقوق جلیله پادشاهی در آن تثبیت خواهد شد. پادشاه نشانه وحدت و سلطه ملی و شیرازه تمامیت مملکت است . پادشاه بالاتراز قوای سه گانه قرار دارد . پادشاه بعینت فرد اول مملکت غیر مسئول شناخته میشود . لازمه عدم مسئولیت بی طرفی مقام پادشاهی در برابر احزاب سیاسی و عدم مداخله در امور اداری است . یعنی حکومت انتخابی بداشتن مرام و هدف معین سیاست خارجی و داخلی و روش اقتصادی و اجتماعی خود در تطبیق و اجرای آن مسئول تمام امور جزئی و کلی شناخته خواهد شد.

میرسد که مابه این عقیده رسیده ایم که وقت آن رسیده است که چنين نهضتی آغاز گردد و هم به وجود آمدن اشخاص و رجالیکه اداره مملکت را در آینده به آنها تفویض نمود ، مربوط به اینست که چنين نهضتی موجود باشد و چنين محیطی ایجاد گردد تا استعداد مردم موقع بروز و انکشاف را بیابد من معتقدم که اگر چنين حرکتی نباشد رجالی که مسئولیت اداره آینده رابه عهده بگیرند اصلا بوجود نخواهد آمد. پس از تذکر فوق اینک به اصل موضوع می پردازم: آرزوی يك تحول اجتماعی از دیر زمان به اینطرف زده شده ماموجود است به ساقیه این آرزو، درین چند سال اخیر در ترقی و تعمیم معارف، انکشاف اقتصاد عمومی و آماده ساختن محیط برای اصلاحات اجتماعی و نشوونمای افکار ترقی خواهی حتی الامکان سعی و مجاهدت به عمل آمده است که در نتیجه این مجاهدت و انکشافات مذکور، طبقه معتبیه جوانان و منورین در وطن بوجود آمده که حالا آرزوی این تحول بیک عقیده قابل تطبیق منجر گشته است . بنابراین وقت آن رسیده است که بر آن غور بیشتری بعمل آید و سعی جمیل به کار رود تا برای مردم افغانستان يك محیط اجتماعی و سیاسی مناسبتر و مترقی تر ایجاد شود که در آن سیر تکامل جامعه و افراد این وطن در شرایط موافق با عصر و زمان و مطابق با تمنیات مردم امکان پذیر باشد .

خوشبختانه از یکسو این هدف ما را اساسان دین مقدس اسلام تأیید میکند و از سوی دیگر سنن و روایات باستانی ملی ما هم موید آن است . برای تثبیت هدفهای مهم

مملکت باشد) برگزینند. در صورتیکه چنین يك آرزوی دیگری در محیط نشو و نهامی کافی کرده باشد بعد از انقضای مدت پیش بینی شده حزب دوم تاسیس شده خواهد توانست .

۵- قانون جدید تثبیت خواهد کرد که دولت عبارت از قوای سه گانه تقنینیه، قضائیه و اجرائیه میباشد .

قوة تقنین عبارت از مجلس شورا است که نمایندگان از اعضای احزاب تثبیت شده از حوزه های مینه انتخابی خواهند آمد .

قوة قضا متشکل از محاکم سه گانه ابتدائیه مرافعه و تمیز است و بکلی از تاثیر اعمال نفوذ قوة اجرائیه محفوظ و مصئون خواهد بود . قوة اجرائیه عبارت از حکومت است که از حزب اکثریت تشکیل شده است و بوسیله ارگان های معین اداری و امنی و دفاعی مملکت را اداره مینماید .

۶- قانون انتخابات طبق شرایط يك نظام پارلمانی دیموکراسی ترتیب خواهد شد .

ب:- در صورتیکه اساس تجدید قانون اساسی منظور شود و تصمیم برای تدوین نمودن آن گرفته شود اقدامات ذیل باید بعمل آید :

۱- نشر يك ابلاغیه از طرف دولت که آغاز این تحول را با پروگرام آن به اطلاع عامه برساند.

۲- یکجمله علماء و متخصصین برای تثبیت و تدوین مسوده قانون اساسی موظف خواهند شده که مسوده متذکره را حداکثر در مدت ۱۲ ماه ترتیب نمایند .

نوت: در اعلامیه این مدت به اطلاع عامه رسانیده خواهد شد .

غایه و نتیجه مفید این ترتیب اینست که پادشاه بحیث رئیس مملکت در حالیکه نقطه اتصال قوای سه گانه میباشد مرجع آمال همگان شناخته میشود . از انتقاد و اغراض مخفوظ و مصئون می ماند و این مصئونیت از اغراض به محبوبیت اومی افزاید .

۲- قانون اساسی تصریح خواهد کرد اعضای خانواده سلطنتی کدام اند و چه حقوق دارند.

۳- آزادی های فردی و حقوق شخص درین قانون اساسی تثبیت خواهد شد .

۴- در قانون اساسی جدید بوجود آمدن دو حزب پیش بینی خواهد شد که در سیستم پارلمانی دو حزب فعالیت خواهند کرد و برای اشغال کرسی های شورا، جد و جهد خواهند نمود .

حزب اکثریت را پادشاه به تشکیل حکومت مامور خواهد ساخت .

توضیح : چون فعالیت های حزبی و مجادلات سیاسی در مملکت مابقی سابقه است ، برای اینکه این فعالیت ها موجب شقاق و نفاق نشود و هرچ و مرج فکری و سیاسی نامطلوب بوجود نیاید برای مدت چهار سال که اغلبا مساوی بایک دوره شورا است تنها يك حزب اجازه خواهد داشت فعالیت کند. کسانی که مرام و اساس حزب مذکور مطابق آمال خود می یابند در آن داخل و شامل میشوند و در اداره مملکت طبق مرام حزب ، سهم میگیرند و کسانی که به اساسات مذکور اتفاق نداشته باشند موقع کافی برای غور و تفکر خواهند داشت که برای خود مرام و اساسات دیگری را (که بغیر و سعادت

د افغانستان کالنی

مهمین بېر دازند . لېذا در خلال مدتيکه قانون اساسی تدوين ميشود مسوده این قانون نیز تهیه گردد .

این است مفکوره وپیشنهاد ما (یعنی رفقای من ومن) که فوقا بحضور شما بعرض رسانیده شد .

اعلیحضرتا ! در اخیر میخواهم عقیده شخص خود را بعرض حضور شما برسانم، باید بدانیم که این اقدام وتحول بزرگی است و هر اقدام بزرگ مخصوصا در مملکت ماشک نیست که مشکلات بزرگی هم دربر دارد اما گذشتن از مشکلات و رسیدن به منزل مقصود در صورتی ممکن است که انسانها اولابه آن مفکوره عقیده کامل داشته، مشکلات و خطرات آنرا به تمام معنی قبول کرده باشند و پس از آن در تطبیق و عملی ساختن آن باعزم راسخ، خود گذری، صمیمیت وحسن نیت کامل به توکل خدای بزرگ بکوشند و بباری خدای متعال پیش بروند .

در خاتمه صحت، موفقیت وسعادت دارین اعلیحضرت شمارا از درگاه خالق بی نیاز خود تمنا دارم .

با احترامات فایقه

کابل ۱۱ حوت ۱۳۴۱ :

بعلاز القاب !

نه سال قبل بهام میزان بود که اعلیحضرت شما اعتماد فرموده وظیفه صدارت عظمی را به این جانب تفویض نمودید، در همان وقت اگر بیاد حضور شما باشد عرض کردم که ممکن اعظمی الی سه سال بتوانم این وظیفه سنگین را ایفا نمایم .

۳- بعلاز تهیه مسوده، لویه جرگه دعوت شود که به حیث مجلس مبعوثان قانون مذکور را تدقیق وتصویب نمایند .

۴- بعلاز تصویب قانون که از طرف لویه جرگه بعمل آید، حکومت اجازه خواهد داد حزب اول بفعالت در محیط آغاز نمایند و نمایندگان خود را از راه مرام حزبی بشورای ملی بفرستد ، برای اینکه این فعالیت صورت بگیرد حداکثر شش ماه فرصت داده خواهد شد . پس از شش ماه شورای جدید افتتاح خواهد شد و حکومت جدید از راه انتخاب، طبق قانون اساسی جدید تشکیل خواهد شد . در خلال مدتی که قانون اساسی جدید ترتیب و تدوین میشود حکومت اجازه خواهد داد مطالعاتی درباره حزب اول صورت بگیرد ومقدمات آن چیده شود .

ج- در چنین سیستمی که آزادی عقیده و بیان ، آزادی اجتماع و فعالیت سیاسی بیشتر میشود وهنگامه زندگی اجتماعی گرمتر میگردد حکومت سرپرست و حکومت های مابعد دیگر برای حفظ امنیت وحفظ مصالح ملی به توجه ومراقبت جدی ترو مسئولیت بیشتری مواجهه خواهد شد .

برای اینکه بنام حفظ مصالح ملی وامنیت عامه حکومت متوسل به اقدامات اقتضائی نظریات عندی نشود ودربین آزادی مدا خلل بیجان نماید وبرای اینکه حکومت مسئولیت خود را قانونی وبه حسن صورت انجام داده باشد بوجود آمدن يك قانون حفظ امنیت ضروری دیده میشود وهم تاسیس مراجع ومحاکم لازم است که به چنین قضایا رسیدگی کنند وبه سرعت ممکنه به محاکمه وتعیین مسئولیت چنین

بیانیه ها ، پیام ها و مصاحبه های بناغلی رئیس دولت

های اداری و وجدانی خود را انجام دهند ولی همینکه يك شخص بفهمد و حس کند که نظریه معاذیری دیگر قدرت ایفای آن وظیفه را ندارد و باز هم بوظیفه دوام میدهد به عقیده من گناه است .

امروز نظریه بسامعاذیری که حضور شما خوبتر هر کدام آنرا میدانید و از سالیان دراز هیچکدام آنرا از حضور شما پوشیده نگذاشته ام حس میکنم که بیش از این دوام به وظیفه چه از نقطه نظر طرز تفکر و چه نظریه وضع صحیح بسیار دشوار است . نظریات و پیشنهادات آخرین خود و بعضی از رفقای کابینه را در مورد غور بر ترمیم قانون اساسی مملکت و ایجاد تحولی در وضع اجتماعی مردم افغانستان برای يك آینده پابرجای دیموکراسی در وطن ما بتاريخ ۲۴ جدی بحضور شما تقدیم نمودم ، ۷ روز از آن میگذرد تا حال کدام جواب مثبت یا منفی نگرفتم ، مقصدم از ذکر آن در اینجا اصرار به گرفتن جواب نیست بلکه یگانه مقصد اینست که آنچیزی را که به حضور شما پیشنهاد نموده بودیم از صمیم قلب و به عقیده ما قدم بزرگ و مفیدی برای خیر و سعادت آینده ملت افغانستان و موفقیت تاریخی دوره سلطنت شما بود که طبعاً رشد اجتماعی ملت افغان و ایجابات عصر و زمان حتما چنین تحولی را آورد نیست .

پس از تجارب چندین ساله در خدمت این مملکت و با فهم حقایق اوضاع مملکت باز هم اگر چوکی صدارت عظمی را غنیمت شمرده به این وظیفه دوام میدهم نه تنها از اعتماد شما سوء استفاده کرده ام بلکه برخلاف اصل های

در ظرف این مدت واقعاتی بمیان آمد که مجبوراً دوام رابه وظیفه ایجاب میکرد مخصوصاً شروع و تکمیل پلان پنجساله اول که همه ما اخلاقاً خود را به اجرای آن مقابل مردم افغانستان موظف میدانیم بیشتر سبب شده مدت طولانی تری از آنچه لازم بود و تخمین کرده بودم به این وظیفه بمانم .

پلان پنجساله اول انکشافی مملکت با تمام نارسایی ها و مشکلاتیکه در برداشت تاجائیکه استعداد شخصی ، قدرت مالی مملکت و سیاست داخلی و خارجی افغانستان اجازه میداد و ایجاب میکرد حتی المقدور کوشش بعمل آمد ، تافیهی بیشتر آنچه در پلان پیش بینی شده بود ، به پایه تکمیل برسد و خداوند بزرگ را شکر گذارم که آن پلان به همکاری صمیمانه مردم نجیب افغانستان و مساعی و زحمت کشی مامورین موظف یکنیم سال قبل به پایان رسید .

پلان دوم طرح و ازده ماه به اینطرف کار آن آغاز گردیده که امیدوارم باز هم با همکاری نزدیک دولت و ملت به خیر و سعادت ملت افغان موفقانه انجام گردد و افغانستان عزیز را يك قدم دیگر بسوی پیشرفت و انکشاف مادی و معنوی که آرزو و تمنیات هر فرد وطن دوست است نزدیک تر سازد .

اعلیحضرتا ! به عقیده من از خدمت با صداقت مملکت و خدمت خلق ، مقدس تر چیزی نیست و اگر حیات برای يك انسان ارزشی دارد باز هم ارزش و قیمت حقیقی آن در همین است و بس . اما این عقیده (مخصوصاً در پیست های حساس و پرمسئولیت) تازمانی ارزش دارد که اشخاص بتوانند طور شایسته وظایف و مسئولیت

کردهام اکثر از مسوده اولی دور نروم، باز هم در قسمت های ازان تغییراتی وارد شده که بهتر دانستم مجموع آنرا با آنچه در آن اصلاحی به نظر من لازم نیفتاده بصورت مسوده دیگری برای قانون اساسی آینده افغانستان به شما پیشنهاد کنم .

جلالتما! با سابقه طولانی همکاری با اینجانب از نظریات و آمال من برای وطن و هموطنانم آگاهیدو بنابراین تغییراتی که روی مسوده اول وارد شده بسبب دولت شما روشن میشود . با وجود آن بهتر میدانم توضیح کنم که بنده در طول مدت تصدی مسئولیت در خدمت وطنم در جستجوی هدفی بودم که برای مردم افغانستان و مخصوصا نسل جوان مملکت مایک محیط مثبت و واقعی نشوونمای مادی و معنوی میسر گردد و در آن همه افراد هموطن مادر راه تعالی و عمران وطن خود سهیم گرفته و احساس مسئولیت نمایند، مدت ها سپری شد و مساعی زیادی بعمل آمد تا عواملی را که نظریه تجارب به شکل های مختلف مانع رسیدن به چنین هدفی میشد تدریجا اذین برداریم و مخصوصا در مملکت امنیت قابل اعتباری قایم سازیم که تحوّل مثبت اجتماعی را بصورت سالم اجازه دهد ، به نسل جوان احساس مصئونیت بخشد و از نشوونمای حرکات خرافی و ارتجاعی جلوگیری کند . پس از طی این مراحل دیگر علتی سراغ نداشتیم که در وطن ماضی جدیدی بفرس نباشد به هدف فوق بازنگردد . من برای سعادت آینده وطن خود جز قایم ساختن یک دیموکراسی واقعی و معقول راه دیگری سراغ نداشتم و ندارم . به نظر من تهداب های اصلی چنین

عقیدوی و هدف زندگی خود رفتار کرده خواهم بود .

لذا با کمال احترام از اعتمادیکه در تمام دوره های ماموریت بمن فرموده اید از صمیم قلب اظهار شکران و سپاسگذاری نموده توسط این نامه استعفای خود را بحضور اعلیحضرت شما تقدیم میدارم .

سعادت و تعالی وطن عزیز و موفقیت اعلیحضرت شمارا در راه خدمت افغانستان از درگاه خالق بی نیاز تمنا دارم .

با احترامات فایقه

یازده ماه بعد از استعفا یم شایع دکتور یوسف خان صدراعظم وقت مسوده قانون اساسی جدید را (که اصلا یم عمل انجام شده بود) قسم فور مالیتی بغرض اظهار نظریه من فرستاد اولاً معدرت خواستم چون اصرار کرد مجبورا آنرا مطالعه و آنچه را که قابل اصلاح میدانستم ضمیمه مکتوب تاریخ ۳۰ قوس ۱۳۴۲ برایش فرستادم که اینک نقل آنرا به اطلاع شما هموطنان عزیز میرسانم :

کابل ۳۰ قوس ۱۳۴۲

جلالتما! صدراعظم !

بتاریخ ۱۱ عقرب حسب هدایت شما مسوده قانون اساسی جدید اساسی افغانستان توسط جلالتما دکتور پوپل وزیر معارف و معاون دوم صدارت عظمی برای مطالعه و ابراز نظر بمن ، سپرده شد . تا جائیکه برای من ممکن بود بر آن غور نمودم و اینک مسوده که مجموعاً حاوی نظریات من مربوط چنین یک سند مهمی برای آینده مملکت است بشما تقدیم میکنم . چنانچه مطالعه میکنید روی هر نکته سعی

يك وضع اجتماعی را تا مین کامل حقوق مردم و اعتراف کامل باصل حاکمیت ملی باید دانست که نباید بنواصل فوق ظاهری یا پوشیده خللی وارد شود متیقن جلالتمآب شما با مطالعه مسوده منضمه متوجه میگردید مجموع اصلاحات وارده بر مسوده اول از دواصل فوق نشأت نموده است .

با احترام

باتقدیم استعفی و آخرین پیام رادیویی خطاب به مردم نجیب افغانستان دوره ماموریت به پایان رسید ، تفصیل و توضیح وقایع بعدی دو کشور که تاهنوز در ذهن و حافظه مردمان مسایلی خلی تازه است فصلیست از تاریخ که بادیگر فصول آن دوره ، یکسال قبل در همین شب جزو تاریخ گردید .

دوره ختم و فصل نوینی شروع شد لذا بهتر است توضیح و تشریح وقضاوت آنرا نیز بتاریخ آینده افغانستان بگذاریم و فعلا متوجه احوال آینده خود گردیم .

قرار امر ، تام ساعت يك شب انقلاب مادر حرکت دوآمد دوسرگاه تمام نقاط ستراتیجی شهر اشغال ، اشخاصیکه لازم بود توقیف و تا ساعت ۷ صبح ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ که نظام جمهوری، روشن و خوششان طلوع کرد، تمام اداره مملکت تحت لوای جمهوریت درآمد بود، جمهوریتیکه به اداره ملت افغانستان واز خود مردم افغانستان است و امروز اولین سالگرد آنرا بخوشی و سرور کامل تجلیل میکنیم .

در همین موقع از طرف خود و رفقای خود بیادو بودان رفیق ماجکرن حبیب الله خان که حین اجرای وظیفه در راه خدمت جمهوریت افغانستان

باچند نفر رفقای دیگرش بشهادت رسیدند درود فراوان میفرستم .

در این ساعت فرخنده یکبار دیگر خود را وجدانا مکلف میدانم تا سپاسگذاری عمیق خود، رفقای وطن دوست خود و اردوی فداکار وطن را به مردم باشپامت و قدر شناس افغانستان واز استقبال پر حرارت و همکاری صمیمانه که از روز اعلام جمهوریت تا این دم به دولت جمهوری خود ابراز داشته اند صمیمانه تقدیم کنم .

اساس سیاست خارجی افغانستان از سالیان دراز و از آوان اعلام نظام جمهوری که از اراده آزادانه مردم افغانستان الهام میگردد، بر بیطرفی و قضاوت آزاد، عدم انسلال بدسته بندی های نظامی و با اساس احترام متقابل، زیستن در صلح و تقویه روز افزون علایق دوستانه و صمیمانه با همه مردم و ملل جهان با احترام به منشور ملل متحد استوار است .

به پیروی از اساسات فوق در ظرف یکسالیکه گذشت ، تمام سعی بعمل آمد تا بتوانیم هدف انقلاب و موقف سیاست خارجی و حسن نیست دوستانه دولت جمهوری و مردم افغانستان را در برقراری علایق دوستانه به اساس احترام متقابل به زمامداران ممالک دوست تو سسط نماینده مخصوص و فوق العاده ماو توسط دیگر مامورین عالی رتبه که به هر جا سفر نمودند، توضیح و تشریح نهائیم .

باید به اطلاع هموطنان گرامی برسانم که نتایج بسیار مفید و موثری از همه این تماسها خاصه مسافرت های نماینده خاص و فوق العاده

ماښاغلي محمدنعم به اتحاد جماهیر شوروی ، هند، عراق، لیبیا، الجزایر، مصر، عربستان سعودی وایران حاصل گردید که امیدوارم به منفعت ملل ماودر تحکیم بیشتر روابط دوستانه ماباممالک مذکور ودیگر ممالک وصلح خدمت بسزائی نماید .

همچنان مسافرتهای ښاغلي وحید عبدالله معین سیاسی وزارت خارجه به ترکیه، هندو بنگله دیش وسهم گرفتن فعال شان درکنفرانس اسلامی مالیزیا وسهم فعال ښاغلي عبدالرحمن پژواک باکنفرانس سران کشور های اسلامی درلاهور وکنفرانس سران کشورهای غیرمنسلک به الجزایر، مسافرت دوستانه ښاغلي وزیر خارجه هندبه دعوت حکومت افغانستان درکابل که درفضای دوستانه صورت گرفت ، خدمت بیشتری درروابط دوستی دیرینه افغانستان و هند انجام داد .

مسافرت اینجانب بدعوت زمامداران وحکومت اتحاد شوروی که دریک فضای بسیار گرم وصمیمیت صورت گرفت وخیلی مفیدوثمربخش بود، یکباردیگر سیاست همسایه گسی نیک و دوستی خلل ناپذیر مردم وزمامداران طرفین را ثابت نمود ودراستحکام روابط دوستانه ما افزود .

روابط باهمسایه دیگرما ایران که همیشه برپایه دوستی وبرادری استوار بوده واست باتماس های اخیر مستحکمتر گر دیده که امیدوارم به منفعت ملت های ما واستحکام صلح این منطقه آسیامفید وموثر واقع گردد، روابط ماباهمسایه بزرگ دیگرماچین دوستانه وبصورت نورمال دوام دلد .

بازهم پاکستان ویا بهتر بگویم حکومت پاکستان یگانه مملکتی است که نه تنها درروابط مابهبودی حاصل نگردیده، بلکه به اثررفتار ناعاقبت اندیشی زمامداران پاکستان دسایس وتخریبات شان در برابر نظام جمهوری افغانستان ورفتارخشن وچابرا نه شان در برابر برادران پشتون وبلوچ سردتر میگردد .

مایکباردیگر اعلام میکنیم که مابا پاکستان جزقضية تعیین سرنوشت برادران پشتون وبلوچ هیچ اختلاف دیگری نداریم وهیچگونه تحریک ، تخریب و تهدید نمیتواند مردمان پشتون وبلوچ راازمجادله ملی شان وافغانستان راازتائید حق مشروع آنها منصرف سازد .

اظهار میدارم که دولت جمهوری افغانستان باحوصله فراخ وخونسردی کامل درراه پیدا کردن راه حل مسالمت آمیز وشرافتمندانه قضیه مذکور همواره خواهد کوشید .

دراین فرصت لازم میدانم تشکرات دولت ومردم افغانستان را به تمام ممالک دوست وموسسات بین المللی که درراه انکشافوطن کمک ومعاونت های دوستانه نموده اند ودر بلند بردن سطح زندگی مردم ما تاثیر مهمی داشته باصمیمیت کامل تقدیم میدارم .

درحالیکه جامعه ماسرعت عمل وتهور مجدانه بیشتری رامیخواهد محاسبه مشکلات وموانع که درراه اوقفاء کشور گسترده شده مستلزم همکاری کلیه طبقات این وطن است، تا این آغاز برفرجام مطلوب برسوداهداف ستراتژیک ماتحقق ییابد .

قبل ازانکه راجع به اجزآت یکسال گذشته تذکری دهم لازم میدانم بگویم که تنظیم،

تولید به پیمانه وسیعتر تامین گردید و میزان تشکّل سرمایه بمقایسه هر وقت دیگر افزایش یافت . در اخیر پلان دوم و سرتاسر پلان سوم سیرانکشاف اقتصادی کشور بعلمت موجود نبودن ایدیا لوزی ملی انکشاف بطی گردید و در نتیجه بی انسجامی در موسسات اداری ، سیاسی ، اقتصادی و مالی آهنگ رشد اقتصادی بمقایسه رشد نفوس و نیازمندی ها به رکود گرائید .

دائر گاهش میزان تشکّل سرمایه و حجم سرمایه گذاری ، میزان عواید زیاد نگردید و از ظرفیت های تاسیس شده قبلی نیز استفاده موثر صورت نگرفت . این امر عامل ایجاد بیکاری ، رکود اقتصادی و رشد ناسالم و غیر متوازن اقتصادی شد .

مسوده پلان چارم افغانستان روی شرایط نامساعد مالی و اقتصادی طرح گردید و علی الرغم مجاهدات پیگیر طی سال اول جمهوریت که مصادف با سال دوم پلان چارم است آثار عقب ماندگی و رکود در قیافه اقتصاد کشور پیدا بود .

با اعلام خجسته رژیم جمهوری حکومت افغانستان درک واقعی مسائل اقتصادی و جستجوی راه حل سالم آنرا در راس مسائل ملی افغانستان قرار داد .

حکومت جمهوری افغانستان طی سال ۱۳۵۲ سعی کرد از یکطرف آهنگ رشد اقتصادی تضعیف نگردد و از جانب دیگر اساسات متین اقتصادی بمنظور رشد سالم تر اقتصاد ی تاجائیکه میسر بود ، وضع گردد .

اجازه بدهید فعالیت های عمده انکشافی و موقف اقتصادی افغانستان را طی ۱۳۵۲ که

تجربیز و تربیه اردوی جمهوریت جوان افغانستان یکی از مهمترین و مقدس ترین وظایف دولت جمهوری محسوب میشود . برای رسیدن به این مأمول مهم و حیاتی ، دولت از هیچگونه اجراءات مقتضی تاحال دریغ نکرده و نخواهد کرد تا اردوی جوان ما وظیفه مقدس را که به عهد دارند با کمال اطمینان و به بهترین شکلی بفضل خدای بزرگ ، انجام داده بتوانند .

ما هم اکنون تصویر تمام نهائی از زندگی یکسال رادر برابر خود داریم و واقعیت های تلخی بیانگر این حقیقت است که ما وطنداران مادر راه بر آوردن اهداف شریفانه و نصب العین ملی خویش علی الرغم توطئه ها و دسایس با اتکاء به ایمان مستحکم خود و در پرتو اهداف مترقی ناسیونالیسم مثبت افغانی بدون واهمه از تغریض های نامطلوب روان بوده و کماکان انشاء الله به پیش خواهیم رفت ، گرچه راه تکامل صعب العبور است و با اینکه سیرده تاریخ سنگینی می نماید ولی وطن پرستان و سرسپردگان مخاطرات رادگیرانه میپذیرند . ما باکی نداریم و شجاعانه بجلو خواهیم رفت زیرا راه ما مقدس و هدف ما روشن است .

افغانستان با تکیه تطبیق یک روش سیستماتیک پلان گذاری که منعکس کننده واقعیت های اقتصادی بود طی دو پلان اقتصادی اول و دوم توانست زیربنای نسبتا وسیع اقتصادی را پی ریزی کند . تکمیل یک تعداد پروژه های بزرگ زیربنائی که هموطنان ما شاهد آن بودند سبب تغییرات اصولی گردید و راه تطبیق پروژه های تولیدی رادر تمام سکتور های اقتصادی مساعد ساخت ، سیاست عوامل

مترابلاي دریای آمو تکمیل و افتتاح گردید،
ازمعلن بیرایت که درماه اخیر سال ۱۳۵۲
افتتاح گردید به اندازه بیشتر از هفت هزار
تن بیرایت استخراج گردید .

در ساحه صنایع در نتیجه افزایش مواد
زراعتی بخصوص بخته و استفاده اعظمی از ظرفیت
تاسیسات صنعتی موجوده و تثبیت ساعات کار
و حداقل مزدکارگران در میزان تولیدات صنعتی
بمقایسه سال ۱۳۵۱ افزایش قابل ملاحظه
نمود .

چپت رفع قسمت بیشتر حوايج عامه در ساحه
منسوجات نخی تجویز گرفته شده که فابریکه های
نساجی افغان، بلخ و بگرامی بجای دوشفت
درسه شفت فعالیت نمایند. این امر طوریکه
گفته شد نه تنها در رفع نیازمندی مردم بصورت
قابل ملاحظه کمک خواهند نمود بلکه زمینه
استخدام و برای بیشتر از یک هزار نفر کارگری
میاخواهد ساخت .

فابریکه کودوبرق حرارتی بمناسبت تکمیل امور
ساختهائی و تولید دوره امتحانی اخیرا افتتاح
گردید .

تاسیس بانک صنعتی افغانستان از طرف
حکومت جمهوری افغانستان به سرمایه مجوزه
۲۴۰ ملیون افغانی تأیید گردید . پروگرام
مرحله اول پارک صنعتی بشمول تأمین تسهیلات
مشترک از قبیل ورکشاپ ها و غیره بیشتر از
شصت فیصد تکمیل گردید .

قانون سرمایه گذاری خصوصی بنابر موجود
بودن بعضی خلاها در آن مورد تجدید نظر قرار
گرفته و اخیرا از طرف حکومت تصویب گردید.
توقع می رود با تعدیل موجوده در قانون سرمایه

مصادف به اولین سال جمهوریت جو ا ن
افغانستان است به اطلاع شما برسانم و خطوط
اساسی امکانات رشد آینده را طور مختصر
توضیح نمایم :

در ساحه معادن و صنایع :

جهت کشف و تثبیت ذخایر معدنیکه بخصوص
معدنیکه استخراج آن دارای اهمیت تجارتي
میشد مطالعات به شدت صورت گرفت .
تفحصات در ساحه معادن طلا، سیماب، مس
کرومیت و ابرک ادامه یافته و پروگرام تفحصات
در ساحه معادن مس لوگر که آینده خوبی را
نوید میدهد، تشدید گردید . نقشه جیالوجی
افغانستان به مقیاس یک بر ۵۰۰۰۰۰ تکمیل
گردید. اموراتشافی طلای سمتی خاتمه یافت
و اقدامات جدی جهت استخراج آن رویدست
گرفته شد .

پروگرام تفحصات نفت و گاز به منظور تثبیت
ذخایر بیشتر آن ادامه و توسعه یافت و به
اندازه تقریبا دوهزار متر برمه کاری اکتشافی
و استخراجی مازاد بر پلان پیشبینی شده صورت
گرفت. با افزایش دودخیره گاز سلفردار به
اندازه (۱۵) ملیارد متر مکعب و استفاده از ذخیره
سابقه قرارداد پروژه سازی فابریکه تجرید
سلفر از گاز امضاء و کاران عنقریب آغاز
میکردد. همچنان با کشف ذخیره جدید نفت
و توسعه فعالیت درین ساحه پروژه سازی
فابریکه تصفیه نفت که در گذشته به ظرفیت
۱۰۰ هزار تن در نظر گرفته شده بود بظرفیت
بیشتر در ساحه تطبیق گذاشته خواهد شد .
پایپ لاین هوایی گاز بطول ششصد و شصت

بشکل غیرقابل تصور بالا رفته است ولی در اثر اتخاذ تدابیر سالم نه تنها قیم تولیدات زراعتی و صنعتی به حالت ثابت نگهداشته شد بلکه به نفع مولدین و مستهلکین از طرف دولت معاونت گردید .

بغرض بلند بردن سطح تولیدات زراعتی به مقدار پنجاه هفت هزار تن کود کیمیاوی توزیع گردید که به مقایسه سال ۱۳۵۱ در حدود چهل فیصد بیشتر میباشد همچنان با مقدار (۱۵) هزار تن تخم بلری اصلاح شده گندم و پخته توزیع گردید در حالیکه طی سال ۱۳۵۱ اندازه آن به کم تر از ۸ هزار تن میرسید . در رشته های مختلف زراعتی به زارعان و موسسات زراعتی به اندازه ۱۴ میلیارد افغانی توسط بانک زراعتی قرضه داده شده است و تحت این پروگرام توزیع ماشین و آلات زراعتی صورت گرفته است .

در ساحه خدمات و ترنری طی سال ۱۳۵۲ به تعداد بیش تر از يك مليون راس حیوان و قایه و حمایه شده است بر علاوه جهت تهیه پرسونل تخنیکي در این ساحه پوهنخی و ترنری در چوگات پوهنتون گابل تاسیس گردید .

مراحل ابتدائی آغاز کار پر وژه انکشاف مالدارى درهرات تکمیل و گارعملی این پروژه درآینده قریب آغاز خواهد شد .

در ساحه جنگلات و علفچرها به اندازه تقریباً ۲ مليون هکتار زمین تحت پروگرام حفاظوی قرار گرفته و از این جمله برای ساحه سه صد هزار هکتار در کنرها، پکتیا، بادغیس و سمنگان پلان منظم برای بهره برداری آن رویدست

گذاری و قانون تعرفه گمرکی، فضای مساعدی برای جلب سرمایه گذاری های خصوصى بوجود آید، در ساحه انرژی کار ساختمان دستگاه برق آبی کجکی به ظرفیت ۳۳ هزار کیلووات مطابق پروگرام ادامه یافته و بیشتر از ۶۰ فیصد کار آن تکمیل گردیده است . پروگرام احداث سستیشن فرعی برق شمال غرب کابل توام با ۲۵ کیلومتر لین انتقال برق به ظرفیت ۲۲ هزار کیلو وات تکمیل گردید ، توربین چارم نعلوبه ظرفیت ۲۵ هزار کیلووات تکمیل و آماده بهره برداری گردید .

موافقت نامه قرضه لین انتقال کجکی اخیراً امضاء و زمینه را برای آغاز کار آن مهیا گردانید
در ساحه زراعت :

متکی به خط مشی دولت جمهوری در ساحه اصلاحات ارضی که غایه اصلی آن تامین منافع اکثریت مردم افغانستان عزیز میا شد توزیع زمین برای مردم بی زمین و کوچی ها صورت گرفت، چنانچه اندازه زمینیکه تاکنون توزیع گردیده است بیش از پنج هزار خانوار را احتوا مینماید .

دولارم جدید بنام فارم جمهوریت ویست و شش سرطان در ساحه بیشتر از سه هزار هکتار زمین احداث گردید .

به منظور حمایه و تشویق بیشتر زارعین به اندازه (نزد) فیصد در قیمت خرید پخته و لبلبو به نفع زارعین افزایش بعمل آمد . تحصیل قرضه کود کیمیاوی جهت رفاه زارعین به تعویق افتید . گرچه قیم تولیدات زراعتی و کود کیمیاوی در اثر بحران انرژی و پولی در جهان

ابتدایی هم آهنگ گردد طی سال ۱۳۵۲ مکتب

جدید ثانوی و متوسطه افتتاح نگرديد اما سعی گردید از ظرفیت موسسات تعلیمی موجوده استفاده اعظمی صورت گیرد. روی این اصل تعداد شاگردان این دوره از ۱۴۷ هزار نفر در سال ۱۳۵۱ به ۱۶۰ هزار نفر ارتقا یافت تعداد شاگردان تعلیمات مسلکی از تقریباً ۱۰ هزار نفر به ۱۱ هزار نفر زیاد گردید .

مجموع تعداد محصلین پوهنتون در سال ۱۳۵۲ به بیشتر از هفت هزار نفر بالغ گردید که تقریباً ۶۰ فیصد آن در شعبات ساینس و ۴۰ فیصد دیگر در شعبات امور اجتماعی توزیع گردید این تناسب نمو دار گرایش بیشتر در ساحت ساینس و تخنیک میباشد .

قرار داد های توامیت و همکاری های علمی بایک تعداد زیاد ممالک دوست و موسسات بین المللی تجدید یا تمديد گردیده و اقدامات وسیع تری در ساحت همکاری های علمی و فرهنگی باموسسات علمی خارجی رویدست گرفته شده است . در ساحت خدمات صحتی بکتهاد شفاخانه ها و موسسات صحتی جدیداً افتتاح گردید .

دافغان روغتیا پروگرام که هدف اساسی آن تربیه پرسونل طبی و تهیه وسایل و تسهیلات طب معالجوی و وقایوی در سرتاسر کشور میباشد زمینه استفاده و بهره برداری از مزایای طب عصری رابه همه مردم مامیسر میسازد . برای تحقق این امر يك تعداد متخصصین ورزیده خارجی استخدام و پرسونل افغانی بصفت معاونین آنها تعیین گردیده است تا بعد از تکمیل مدت معینه جازین متخصصین مذکور

گرفته شله .

در ساحت آبیاری توام با تسریع کار ساختمان پروژه های بزرگ و کوچك آبیاری مانند پروان، سرده، هلمند و ننگرهار و تکمیل کار ساختمان پروژه آبیاری غوربند و دیگر پروژه های کوچك مطالعات تحقیقاتی به منظور تثبیت منابع آبهای تحت الارضی و مطالعات سیستماتیک آب های سطح الارضی و تحقیقات هاید رولو جی و جیولوجیکی در ساحت مختلف کشور صورت گرفته است .

در ساحت خدمات اجتماعی :

هدف اساسی در ساحت معارف فراهم ساختن تسهیلات عرفانی برای تمام افراد کشور است طی سال ۱۳۵۲، اداره ملی مبارزه با بیسوادی در چوکات وزارت معارف با تشکیل بهتر و بنیه مالی قویتر تحکیم گردیده و علاوه بر تطبیق یکمده فعالیت های دیگر چار پروژه سواد حیاتی در ولایت پکتیا، جوزجان، بغلان و ننگرهار در ساحت تطبیق گذاشته شد .

مطابق به روحیه نظام جمهوری بوسیله يك کمیته موظف در اهداف و پروگرام های معارف تعدیلات لازم رویدست گرفته شده است . متکی به این اصل هفتاد و پنج نوع کتب درسی دوره ابتدایی و ثانوی که تیراژ طبع آن به چند ملیون جلد میرسد بک تعداد آن بعد از طبع آماده استفاده برای تدریس در مکاتب گردیده و برای طبع متباقی آن مساعی جلدی ادامه دارد .

با در نظر داشت این اصل که باید سرعت رشد تعلیمات ثانوی با سرعت رشد تعلیمات

بیانیه ها ، پیام ها و مصاحبه های بنیادنی رئیس دولت

تاریخی هرات و کندهار و بلخ و غیره آغاز مرحله دوم آثار تاریخی بامیان، حفاریات هده، تاسیس کتابخانه های جدید در بعضی ولایات و تاسیس آرشیف ملی توام با فعالیت های دیگر مطبوعاتی از فعالیت های عمده این ساحه میباشد که قسما بعضی ازین فعالیت ها تکمیل و در ساحه تطبیق گذاشته شده است و برخی مراحل تکاملی خود را می پیماید .

درساحه خدمات عدلی :

اقدامات عمده ای که صورت گرفته است بررسی حالت متهمین بوده که به انتظار تعیین سرنوشت قضایی شان مدت زیادی در محابس بسر میبردند . چنانچه در این بررسی عده زیادی از محبوسین از حبس رها گردیدند و تعداد زیاد دوسیه های نسبتی محبوسین به جریان قضائی انداخته شد .

تنظیم مجدد و تاسیس یک عده محاکم اختصاصی جهت رسیدگی به جرایم درساحات مختلف صورت گرفت، جرگه های صلح به پیروی از سنن اسلامی و افغانی بمنظور سهیم گردانیدن مردم در اجرای عدالت و اعمال حق به سویه محلی تاسیس گردید، فعالیت های این ساحه بصورت مختصر تدابیر است که برای بهتر ساختن اصول و روش های رسیدگی به اختلاف و دعاوی مردم و تنظیم حقوقی بهتر و عادلانه امور حیاتی جامعه افغانی اتخاذ گردیده است .

درساحه مواصلات :

طی سال ۱۳۵۲ باندازه ۶۲ کیلو متر سړک احداث گردیده و به انداز ۴۶ کیلومتر فروریزی

گردند . توسعه خدمات صحنی باوصف مشکلات مالی برای هشتاد و پنج فیصد مردم دهات که از داشتن داکتروادویه محروم بودند مد نظر گرفته شده و به تعداد ۲۷ مرکز صحنی جدید افتتاح و یک تعداد دیگر آن فعال ساخته شد . تهیه آب مشروب صحنی در دهات، مجادله علیه امراض ساری و اعجای چپک جریان داشته و یک سلسله تتبعات علمی توسط متخصصین داخلی و خارجی جهت امحای کلی امراض ساری و سوء تغذی با شکل علمی آن رویدست گرفته شده است . تعویض ادویه تجملی، غیر ضروری به ادویه جنیریک زمینه استفاده ادویه موثر اقتصادی را برای مردم میسر نموده و در چوکات دافغان روغتیا پروگرام بعد از عرضه ادویه جنیریک به مرحله ای دوم و سوم تابلیت و شربت سازی و بالاخره امپول و واکسین سازی در موسسه ملی پاستوروی دست گرفته خواهد شد .

درساحه انکشاف دهات ، هدف حکومت جمهوری افغانستان از زمان آغاز آن ایجاد یک بنیان سالم و مطلوب اقتصادی در دهات کشور بوده است تا به این وسیله فعالیت های مثمر اقتصادی و اجتماعی در تمام کشور توسعه یابد و از قوای بشری و منابع طبیعی استفاده اعظمی صورت بگیرد .

در ساحه خدمات کلتوری :

باساس مشی دولت جمهوری فعالیت مطبوعاتی و کلتوری بسط و توسعه یافت متکی باین اصل در مرحله نخست پالیسی و اهداف کلتوری وضع و در ساحه تطبیق قرار گرفت سروی مقدماتی پروژه تلویزیون، سروی مقدماتی موزیم ملی، احداث دوموزیم در هرات و غزنی، ترمیم آبسدا ت

شده است . کار ساختمان سرک کابل گردیز کامل، تکمیل و قیروزی آن به سرعت بیشتر مورد تطبیق قرار داده شد . در سرک شیرغان میهنه کار ساختمان باندازه ۲۶ کیلومتر و در سرک کندز ، فیض آباد بطول نوده کیلو متر انجام گردید . مراحل مقدماتی انجیری مفصل سرک لشکرگاه دیشو آغاز گردید .

تحت پروگرام حفظ و مراقبت سرک هاباندازه بیشتر از ۲ هزار کیلومتر سرک حفظ و مراقبت و ۱۳۰۰ کیلومتر اصلاح گردید .

بتعداد ۲۸۴ اپارتمان ۲۰ باب دکان و دیپوی جدید در ساحه نادرشاه میهنه اعمار گردید .

در ساحه ترانسپورت فضایی سعی گردیده است که فعالیت های این ساحه بصورت موثر و بهتر در ساحات مورد نیاز تسریع و تنظیم گردد . طی سال ۱۳۵۲ میدان خواهان بطول ۵۰ متر تمدید گردید و پروگرام تمدید خط دوش میدان های بامیان و تیرین کوت ۶۵ فیصد تکمیل شد . همچنان خط دوش میدان های خوست ، فیض آباد ، تالقان و شغنان ترمیم گردید .

در ساحه مخابرات طی سال ۱۳۵۲ پیشرفت قابل تذکر درین ساحه از نگاه توسعه خدمات انکشافی صورت نگرفته است و علت آن معطلی در استفاده از منابع تمویل خارجی پروژه ها میباشد .

شرکت آریانا طی سال ۱۳۵۲ بتعداد بیشتر از ۸۰ هزار نفر مسافر و ۳۶ هزار کیلو گرام اموال را انتقال داده و در حمل و نقل سیاحان به افغانستان و برعکس ، سهم فعال داشته است .

در ساحه تجارت پالیسی و پروگرام تجارت بمنظور حمایه مولدین و مستهلکین و افزایش تولیدات امتعه صادراتی کشور از طرف وزارت تجارت طرح و طرف تأیید حکومت قرار گرفت . طی سال ۱۳۵۲ بیلانس تادیات تجارت افغانستان کاملاً مساعد بوده و بمقایسه سال ۱۳۵۱ صادرات امتعه تجارتی به اندازه ۱۴ فیصد و واردات باندازه تقریباً ۴ فیصد افزایش یافت .

احصائیه و تخصیصات که جهت طرح پلانهای اقتصادی نقش اساسی دارد طرف توجه کامل حکومت بوده و در سال ۱۳۵۲ سعی گردید انسجام احصائیه افغانستان وسیعتر تأمین گردد . روی این اصل مرکز شعبات احصائیوی تماماً در چوگات ریاست احصائیه مرکزی توحید گردید .

در چوگات پروگرام سروی و احصائیه اراضی طی سال ۱۳۵۲ به اندازه بیشتر از ۹۸ هزار جریب زمین بصورت اساسی و بیشتر از یک ملیون جریب بصورت عاجل ، سروی گردید .

در ساحه خدمات امنیت عامه:

تشکیلات پولیس و ژاندارم بادر نظر داشت این اصل که جوابگوی مقتضیات زمان موجوده بوده و تسهیلات لازم را بصورت موثر برای مردم فراهم آورد ، مورد تجدید نظر کلی قرار گرفت .

برای بلند بردن سوئے تعلیمی پولیس در سیستم تعلیمی و پروگرام های درسی اکادمی پولیس تبدیلات لازم بعمل آورده شد ، کورس های عالی مسلکی پولیس و همچنان کورسهای سواد آموزی در محاسب و مربوطات قوماندانی

امنیه دایر گردید .

قوانین ومقررات جدید ازقبیل قانون ترفیع وتقاعد، استخدام پولیسوژاندارم، قانون ترافیک جاده، مقررات آمریت های جنائی، مقررات تادیب پولیس وضع وتدوین گردید .
درساحه کشف وجلوگیری ازجرایم وانسداد قاچاق اقدامات موثر صورت گرفت . ساختمان ۱۱۲ تاسیسات جدید پولیس مانند تهاه جات سرحدی، ماموریت های پولیس وشفاخانه ها رویدست گرفته شده است .

در ساحه مالی :

علی الرغم وضع ناهنجار مالی دولت در زمان آغاز دوره جمهوریت وزارت مالیه موفق گردید که قسم های موثری رادر راه تحریک منابع مالی داخلی وبلند بردن کیفیت سیستم جمع آوری مالیات وعواید بردارد .
برای تحقق این منظور قانون گمرکات، قانون تصدیهای دولتی وتعرفه های گمرکی، طرزالعمل های مالیاتی ، تعلیمات نامه مالیات برعایدات وویگر لواایع وضع وتدوین گردید .
برای تنظیم بهتر معاملات بانکداری درساحه فعالیت های بانک مرکزی وبانکهای دیگر طرح وتدوین قانون جدید بانک هارویدست گرفته شده وعنقریب مراحل قانونی آن طی ودرساحه تطبیق گذاشته خواهد شد .

نقش بودجه بحیث يك آله موثر در انتظام حیات اقتصادی واجتماعی کشور بشکل مثبت موردنظر گرفته شده وسعی گردیده که از این آله بصورت موثر در دفع پسمانی های گلشه

وتوسعه فعالیتها در آینده استفاده بعمل آید .
متکی به این اصل بودجه عمومی دولت در سال ۱۳۵۲ بیشتر ازده میلیارد افغانی راحتا مینمود . درسال ۱۳۵۱ این رقم کمی بیشتر از ۹ میلیارد افغانی بود . درسال ۱۳۵۳ بودجه عمومی دولت به مقایسه بودجه سال ۱۳۵۲ تزئید بیشتر از ۱۱ فیصد راحتا مینماید .
دریافت منابع برای تمویل مصارف دولت در پروگرام های انکشافی وخدمات عادی ایجاب تحریک منابع مالی داخلی رامینمود . روی این نیازمندی توجه جدی در بلند بردن اندازه مالیات مستقیم بر اساس مشی دولت جمهوری ، معطوف گردید .

چنانچه سهم مالیات مستقیم در مجموع عواید از ۱۱ فیصد درسال ۱۳۵۲ به بیشتر از ۱۵ فیصد تزئید می یابد وسهم مالیات غیر مستقیم از ۶۶ فیصد به ۴۰ فیصد کاهش مینماید .
دو تزئید مالیات مستقیم سهم مالیات اراضی قابل ملاحظه مینماید . طی سال ۱۳۵۳ تقریباً بیشتر از ۲۴ فیصد مصارف انکشافی بوسیله مازاد عواید داخلی تمویل میگردد در حالیکه درسال ۱۳۵۲ این رقم به ۱۸ فیصد تقرر میگرفت . این وضع نمایانگر يك اقدام مثبت در راه اتکای بیشتر به منابع داخلی تلقی میگردد .

به یقین شنوندگان عزیز معلومات دارند که طی ده سال گذشته مبلغ هنگفتی در تصدیهای دولتی سرمایه گذاری گردیده است . جبران هرچه زودتر سرمایه گذاری های قبلی ایجاب اصلاحات لازم رادر مورد اقتصادی ساختن فعالیت این تصدیها مینمود تا بر اساس این

است، تحصيل ماليات مستقيم درسال ۱۳۵۲ بمقايسه سال ۱۳۵۱ يك افزايش بيشتر از (۴۰) فيصد را نشان ميدهد .

درائر اصلاحات اداري و بلند بردن کيفيت سيستم جمع آوري ماليات به اندازه (۵۰۰) مليون افغاني در تحصيل ماليات نسبت به سال ۱۳۵۱ افزايش بعمل آمده است اين افزايش بدون بلند بردن نرخ مستقل و تعرفه ها و يا طرح ماله جديد صورت گرفته است .

ذخاير مواد نفتي درسال ۱۳۵۲ بمقايسه سال ۱۳۵۱ به اندازه ۲۶۵ فيصد گندم پنج چنډو ذخاير شکر به اندازه ۱۴۹ فيصد افزايش يافته که اين وضع در استقرار قيم مواد مذکور نقش موثر داشته است .

به منظور تامين تسهيلات براي مامورين ، کارگران و اجيران و بيمان آوردن يك اساس براي ايجاد کوپراتيف هايکن تعداد مغازه هاي مواد ارتزاقی افتتاح گرديده و در آينده مغازه هاي مذکور به شکل کوپراتيف فعاليت خواهد نمود .

درسال ۱۳۵۲ طور وسطي طی همراه در حسابات پس انداز دافغانستان بانک به پيمانه ۳۰۰ مليون افغاني به مقاييسه سال ۱۳۵۱ تزئيد بعمل آمده است .

در اندازه پرداخت قرضه براي خريداري بخته و قروضيکه توسط دولت، شرکتها و بانکها تاديه گرديده است يك افزايش بيشتر از ۳۵ فيصد درسال ۱۳۵۲ بمقايسه سال ۱۳۵۱ رونما گرديده است .

اصلاحات نقش تصديهاي مذکور در تقويه عوايد دولت وانکشاف اقتصادي تسريع ميگرديد . براي رسيدن به اين منظور طوريکه گفته شد قانون تصديها بالوايح و طرز العمل فعاليت هاي آنها تدوين و به تصويب حکومت وسيد .

درائر مراقبت تخصيصات و تاديات مصارف عادي غير ضروري تقريبا به پيمانه بيشتر از ۱۸۰ مليون افغاني در بودجه مصارفا تي عادي دولت درسال ۱۳۵۲ صرفه بعمل آمد. در سالجاري نيز سعی بعمل آمده است تا تخصيصات منظور شده عادي دواير در هر ربع سال بمنظور جلوگيري از تخصيصات اضافي وغير ضروري مطابق به پلان، صادر و اجرا گردد. متکی به اين اصل از مجموع بودجه منظور شده دواير طی سال ۵۳ در حدود ۲۹ فيصد تخصيصات آن در ربع اول اجرا گرديده است همچنان در حجم بودجه انکشافی سال ۱۳۵۳ نسبت به سال ۱۳۵۲ به اندازه ۱۰ فيصد تزئيد رونما گرديده و از مجموع بودجه مذکور درسال ۱۳۵۳ تقريبا (۲۶) فيصد تخصيصات آن در ربع اول صادر گرديده است. حجم مبلغ احتياط عادي که در بودجه سال ۱۳۵۳ پيشيني گرديده است به پيمانه (۲۲۸) فيصد بيشتر از سال ۱۳۵۲ ميباشد .

درسال ۱۳۵۳ دولت جمهوري به منظور استقرار قيم مواد اوليه جبران تفاوت کوپون مامورين، کارگران و اجيران مرکز و ولايات کشور و بهتر ساختن وضع مالي يکن تعداد تصديهاي دولتي و کمک به متقاعدين مبلغ بيشتر از ۱۷۰۰ مليون افغاني خساره را متقبل شده

موجودیت این معضله نه تنها ساحه جذب سرمایه گذاری خارجی را محدود ساخته بلکه زمان استفاده از این سرمایه گذاریها را طویل تر میسازد .

باموجودیت این مشکل، حکومت جمهوری افغانستان انکشاف همه جانبه ساحات مختلف اقتصادی واجتماعی را مورد مطالعه عمیق قرار داده و در طرح یکتعداد پروژه های جدید انکشافی اقدام ورزید .

مذاکرات اخیر بادول دوست و موسسات بین المللی مبنی برتطبیق وتمویل پروژه های انکشافی مجوزه نوید درخشانی درراه انکشاف آینده افغانستان عزیز میدهد .

تطبیق پروژه های مختلف درساحه تاسیس صنایع فلزسازی و صنایع مس که منابع طبیعی آن آینده مطلوب را نوید میدهد سبب تحولات عمیق اقتصادی درکشور خواهد شد. همچنان تطبیق پروژه های انکشافی درساحه صنایع کیمیاوی صنایع خفیفه وهواد خوراکه که عناصر مهم یک دورنمای مطلوب اقتصادی میباشد تحولات عمیق اقتصادی رابه نفع تمام مردم افغانستان درآینده ممکن خواهد ساخت .

استفاده وسیع ترازمنابع آب و خاک کشورکه طرف توجه کامل حکومت جمهوری افغانستان قرار دارد تحول وسیع رادر ساحه اقتصاد کشور رونما خواهد ساخت وطی مدت کمتر از ده سال آینده امکان آبیاری متجاوز از یک میلیون جریب زمین واستخدام هزاران نفر را ممکن میسازد .

دائر مراقبت معاملات اسعاری وضع تجارت ودرنتیجه بیلاس تادیات بهبود یافته وبرخلاف پیش بینی اولی که یک کسر ۱۱ملیون دالر را احتوا مینمود به اندازه ۱۲ملیون دالر درذخیره اسعاری افزایش بعمل آمده است .

مگر باآن هم این اجراءات به هیچصورت بنیازمندی های روزافزون افغانستان وامکانات وسیعی که جهت انکشاف موجوداست مطابقت ندارد. چه میزان سرمایه گذاری هنوز هم در یک سطح بسیار پایان قرار دارد. رسیدن یک مرحله چشم مطلوب اقتصادی ایجاب حجم بزرگ سرمایه گذاری را می نماید .

رسیدن به این غایه مستلزم دریافت منابع جدید عایداتی وتحریک قابلیت های اقتصادی میباشد . تطبیق این غایه ابشار، فداکاری و خودگذری کلیه مردم رابخصوص آن دسته از اشخاص راکه سهم شان درتقویه بنیه مالی دولت به تناسب عایدات شان کم است،ایجاب مینماید .

دولت جمهوری افغانستان علی الرغم مشکلات موجوده ازنگاه موجود نبودن ذخیره پروژه های مطالعه شده توانست مفکوره های یکتعداد پروژه های جدید رابصورت عام در قالب مطالعات مقدماتی ، تخنیکی واقتصادی بگنجاند وسرمایه گذاری های خارجی رادر تمویل پروژه های مذکور جلب نماید .

به ارتباط این موضوع باید متذکر شدکه درده سال گذشته بدبختانه حکومت سابقه یا خودنخواستند ویا قادر به این نشدندکه ذخیره پروژه های مساعد اقتصادی رابوجود آورند .

جمهوری افغانستان بمنظور بهبود زندگی اکثریت مردم کشور تحولات بنیادی را در تمام شئون اقتصادی عملی خواهد کرد و امید کامل داریم که در راه تامین این مرام همکاری صمیمانه مردم فداکار افغانستان نقش نهایت اساسی ایفا خواهد کرد .

با ایمان کامل به يك آینده روشن و مسعود توقع ما اینست که افغانستان تحت لوای جمهوری شاهد تحولات مثبت اقتصادی واجتماعی در آینده نزدیک بوده و به این ترتیب جشن های آینده تاسیس جمهوریت افغانستان شگوفاتر گردد.

ومن الله توفیق

پاینده باد افغانستان

جاوید باد جمهوریت

در تحقق این اهداف کمک مالی دول دوست و موسسات بین المللی نقش قابل ملاحظه دارد. مساعدت های کشور دوست اتحاد شوروی بخصوص در قسمت به تعویق انداختن تادیبه قروض آن کشور و ازدیاد قیمت گاز طبیعی سبب تشکل بیشتر منابع داخلی به منظور انکشاف و افزایش قدرت بیشتر جذب اقتصادی خواهد شد .

هموطنان عزیز باید بدانند که هیچ پیشرفتی بدون کار و زحمت از خود گذری و ایثار و فداکاری يك ملت میسر شده نمیتواند و پیشرفتیکه ناشی از فداکاری مردمان يك ملت نباشد در مرحله نهایی مطلوب نمیشد . حکومت

بمناسبت جویز مطبوعات و کلتور

مردم ما در همه رشته ها، بیکه مورد علاقه خودشان است پرورش یابد و حتی الامکان از کسانی که در راههای دانش و هنر و ادبیات قدمی شایسته بر میدارد، قدردانی بعمل آید، برای ملت چون ملت ماکه وارث فرهنگی کهنسال و تابناک است و در همان خاکی که پرورش گاه آن ناموران علم و معرفت است زندگی میکند و در عصری بسر می برد که انوار دانش در همه اقطار جهان پرتو افکنده است و در کار تحصیل دانش بادشوار پهای روزگاران قدیم روبرو نیست، پرورش چنان فرزندان شایسته ای که بتوانند چراغ گلشنگان راز نو بیفزوند قطعا محال نیست.

پرورش استعداد های مردم به خصوص استعداد های جوان یکی از اهداف دولت جمهوری است.

تنظیم و تصویب پالیسی کلتوری دولت و ترتیبات بی سابقه ای که برای ارزیابی آثار ارزنده و توزیع جوایز مطبوعاتی و کلتوری به صاحبان آن آثار گرفته شده است بر اساس همین هدف دولت است.

امید ما این است که در سالهای آینده موفقیت های بیشتر در این زمینه نصیب گردد. درخاتمه بهمه کسانی که در این مسابقه فرهنگی کسب موفقیت کرده اند صمیمانه تبریک میگویم و سعادت افغانستان عزیز و پیشرفت فرهنگ ملی را در پرتو نظام مترقی جمهوریت از خلدای پاک خواهانم.

جای خوشوقتی است که در آستانه تجلیل اولین سالگره نظام پرافتخار جمهوری بزرگترین محفل قدردانی از استعداد های علمی، ادبی، مطبوعاتی و هنری کشور تشکیل میشود.

وطن عزیز ما افغانستان به گواهی تاریخ سالها و قرنهای پرورش فرزندان دانشور و ادیب و هنرمندی بوده است که نام آنان نه تنها در تاریخ علم و ادب و هنر این دیار بلکه در تاریخ تمدن اسلام و جهان بعنوان خادمان واقعی بشریت ثبت شده، مایه افتخار هموطنان شان خواهد بود.

این سرزمین دانشپور و حکیمان چون ابن سینا، بلخی، ابوریحان بیرونی، امام فخر رازی و سید جمال الدین افغانی ریاضی دانهای چون ابو مشربلخی، ابوحاتم السفزاری شاعرانی نظیر خوشحالخان خټک، امیر خسرو بلخی، جامی و عرفانی مانند رحمن بابا، خواجه عبدالله انصاری، حکیم سنائی، مولانا جلال الدین بلخی، پیروشان هنرمندانی چون کمال الدین بهزاد، میر علی هروی و سلطانعلی هروی و امثال ایشان برخاسته و همچون ستارگان قدر اول در آسمان علم و معرفت درخشیده اند و امروز اگر چه بنا بر بعضی عوامل تاریخی که جای یادآوری نیست امثال آن جاودانه مردان در میان ما وجود ندارد، اما اشتباه بزرگ نیست اگر تصور کنیم که دیگر مادر وطن از آوردن چنان فرزندان عاجز است.

مایقین داریم که اگر استعداد های نهفته

پیام بناسبت ولایت لکه روزنامه‌پریت

۱۳ اسد ۱۳۵۳

مایه خرسندیست که روز نامهٔ جمهوریت سال اول خود را در تنویر اذهان مردم ما و در روشن ساختن اهداف مرفی نظام جمهوریت بپایان رسانده .
وقایع مهم و تاریخی سال نخستین جمهوریت در افغانستان را در سینهٔ تاریخ سپرده و اینک سال دوم نشرات خود را آغاز میکند .

امیدوارم که این روزنامه بتواند وظایف مهم خود را بعد ازین نیز در رسالت تاریخی خود موفقانه انجام دهد .
باطلب توفیق در برآورده شدن این امر خطیر ملی برای کارکنان این نامه از خدای بزرگ موفقت آرزو می کنم .

پیام بناسبت روزجماهیر مطبوعات و سواد

۱۷ سنبله ۱۳۵۳

پذیرد .

هموطنان عزیز !

مسرت دارم روز مطبوعات و روز سواد را موقعی تجلیل مینمائیم که هنوز خوشی های استقبال نخستین سالگرد تاسیس نظام جمهوری افغانستان را در قلوب خود احساس میکنیم .
ملتیکه سالروز تاسیس نظام مردمی خود را با آن عشق و حرارت برگزار و استقبال نمود، امیدوارم در بر تو اعتماد به نفس و به نیروی تصمیم و همنوایی و شکیبایی ، بتواند رنج ، فقر ، مرض و بیخبری را هم مرحله به مرحله از اجتماع خود دور افکند .

در زمرهٔ عوامل متشکله سطح حیات مردم همانا سواد و مطبوعات واقعا دوجزو موثریست که بذل مساعی پی گیر و دامنه داری را التزام میکند و باز خود این دو عامل نیز در عین حال لازم و ملزوم یکدیگرند تعمیم سواد شرط ضروری انکشاف مطبوعات است و انکشاف مطبوعات نیز دوام و موثریت نقش سواد را در پیشبرد و انکشاف سطح حیات مردم ضمانت میکند .

دولت جمهوری بر آنست که هماهنگ و همدریف سایر مساعی که تاکنون در جهت انکشاف سطح حیات مردم بعمل آمده و یا در آینده رویدست گرفته میشود د علیه بیسوادی نیز در دوجبهه مبارزه بعمل آید . باین معنی که

مطبوعات مابعد دارد که از طریق نشریات رادیویی وسایل سمعی وبصری و انتشار مواد مطبوعه مخصوص کم سوادان و تاسیس کتابخانه های عامه و شبکه های وسیع کتابخانه های سیار برای مناطق روستائی درجهت تعمیم اطلاعات عامه و معلومات اخلاقی و مفید مورد ضرورت انکشاف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی به موثرترین شیوه ها تلاش ورزد .

درخاتمه روز مطبوعات و سواد را برای امحای کامل بیسوادی افغانستان عزیز و درجهت تعمیم مطبوعات حامل دانش حیاتی بین کتله های محروم جامعه ، یک روز میمون شمرده وبامید آنکه همه موسسات دولتی و غیر دولتی و كافة طبقات جامعه درین مبارزه ملی اشتراک مساعی نمایند، این روز مهم رابه آنانیکه در راه سواد و مطبوعات مجاهدت میورزند تبریک میگویم واز بارگاه خداوند متعال (ج) برای شان توفیق خدمت میخواهم .

ازیکطرف تعداد مشمولین مکاتب ابتدائیه و دهاتی چندانکه مقدور است افزایش پذیرد و از سوی هم درجهت تعمیم سواد بین کتله های نیروی کار خارج مکتب چنانکه علما و عملا مقتضی بنماید تلاش صورت گیرد .

باین اساس دولت جمهوری در اواسط سال ۱۳۵۲ اداره ملی مبارزه با بیسوادی رادرچوکات وزارت معارف فعال ساخت تا متکی به اساسات علمی وبادر نظر داشت تجارب حاصله از سایر کشور هائیکه از لحاظ موقف مبارزه با بیسوادی باوطن ماوجه مشترک دارند عملیات سوادآموزی را بشکل حیاتی و مرحله به مرحله با فعالیت های پروژه های منتخبه انکشافی بیامیزد و متدرجا دامنه این مبارزه رادر سرتاسر مملکت بشکل یک مبارزه ملی گسترش دهد .

البته تعمیم سواد در مسیر انکشاف افق نظر و حدود دانش مردم محض یک قدم نخستین است . تامین اهداف مراحل بعدی آنرا همانا

پیام به مناسبت هفته نشریات

۲۷ میزان ۱۳۵۳

همو طنان عزیز:

مسروم بمناسبت هفته مخصوص سره میاشت تمنیات قلبی خود را برای - خوشبختی مردم نجیب ما و اعتلای افغانستان عزیز ابراز نمایم .

خواهران و برادران گرامی !

هفته که بنام هفته مخصوص سره میاشت همه ساله در وطن عزیز ما شناخته شده برای

مردم ما بهترین فرصتی است تا پیروی از تعالیم عالی اسلامی و عواطف انسانی خویش بکمک درماندگان و بیسویان بشتابند، از پسا افتادگان دستگیری و از دلشکستگان دلجویی نمایند تا با سهم گرفتن درین امر رضای خالق و آرا مشروحی را حاصل دارند . در عصر یکه ما زندگی داریم با پیشرفت

علم و تخنيک بسياري از مشکلات جوامع بشري حل گرديده و بسياري از دشواري ها از بين برداشته شده ، اما با اينهم بشر موفق نگردیده در مقابل آفات و حوادث سماوي و مصايب طبيعت از قبيل جنگ ، بيماري و ديگر حوادث نا گوار که هر کدام آن بذات خود براي انسان مصايب و آلام را بار مي آورد جلوبيگري نمايند، در همچو مواقع سهم گرفتن اشخاص نوع دوست و باعاطفه ميتواند تا حدی از آلام روي آسيب ديده گان بکاهد و آرامش روي بخشد.

تاسيس جمعيت هاي خيريه که بمنظور کمک و رسيدگي بحال بينوايان و مصيبت رسيدگان بمان آمده از احساسات نوع دوستي مردم سر چشمه ميگيرد . من يقين دارم که هموطنان عزيز و با در دما به خوبي از بين وظيفه انساني خو يش آگاه اند و مو سسه خيريه سره مياشت را در اجراي و ظا يفيکه بحيث يك خدمتگار ملي و بين المللي در برابر هموطنان و هموعان بر عهده دار دياري ميکنند.

هموطنان عزيز !

يك جامعه را وقتي سعادتمند ميتوان گفت که عوامل و مو جبات بدبختي افراد آن مانند فقر، بيماري، بيسواد ي و امثال آن از بين برود. نظام جمهور ي مصمم است در حدود امکان و

توان با سهم گيري و همکاري همه جانبه مردم خو يش اين مشکلات را رفع و اين نياز مندي را برآورده سازد يقين دارم مردم ما بادرک اين وجيحه انساني در راه تقويه اين مو سسه عام المنفعه از هيچگونه کمک و همکاري دريغ نخواهند نمود.

سره مياشت که از آغاز تا سيس خود هميشه در مواقع حوادث به مصيبت زدگان رسيدگي و وظيفات خو يش را انجام داده است نياز مند کمک و همکاري هاي هموطنان گرامي مياشد، بنا آرزوي ما اينست که همه خواهران و برادران نه تنها در روز هاي هفته مخصوص سره مياشت بلکه در هروقت و هرجا از کمک هاي مادي و معنوي دريغ نه نمايند تا اين مو سسه خيريه بتواند بيش از پيش مصدر خدمات ارزنده به جامعه ما و در ساحه بين المللي گردد .

در خاتمه از بارگاه پروردگار توانا براي - عموم هموطنان عزيز تو فيق ميخواهم تا از راه کمک به اين مرکز واحد ملي و بين المللي - وظيفه مقدس اسلامي و افغاني و انساني - خو يش را در برابر هموعان مصيبت ديده

(هموطنان مستمند خود انجام دهند و همچنين هوفقيت گران کنان سره مياشت را در و ظا يفيکه بمقابل جامعه افغاني و جامعه بزرگ بشريت بر عهده دارند خواستار م.

بیانیه ناسبت عید فطریه

۲۷ میزان ۱۳۵۳

هموطنان گرامی !

عید سعید فطر رابه همه خواهران و برادران وكافه مسلمانان جهان تبريك ميگوييم .
 اميدوارم كه مردم متدين مادر ماه مبارك صيام بااداي فريضة اسلامي واجابت از اوامر الهی رضایت خالق بی نیاز واحاصل نموده باشند.
 باید به خاطر داشته باشیم كه رسیدگی بحال گرسنگان وبی نوایان كشور وجبیه دینی ووظیفه اخلاقی همه آنانیکه توانائی كمك رادارند میباشد یقین دارم مردم باعاطفه وبادرد ایسن ماه مبارك باعلاقه بر فريضة دینی این وجبیه اخلاقی واجتماعی خویش رانیز ادا نموده اند.
 ایام عید كه علاوه از جنبه دینی خاصیت اجتماعی فارود مسلمانان جهان رابا همبستگی خلوص نیت وصفای عقیدت دعوت میدارد روی این فلسفه آرزویمینمایم همه خواهران و برادران هموطن، كدورت، نفاق وبدبینی هائیکه متأسفانه بعضا سبب بدبختی فامیلها ومردم ما گردیده همه راكنار گذاشته باصفای عقیده وهمبستگی وبرادری كه آرزوی این نظام جوان جمهوری میباشد ایام فرخنده عید راسپری نمایند .

هموطنان گرامی !

كشور ما برای چیران پسمانی های خویش به سعی وعمل همه جانبه مردم نیازمنداست كه برآوردن این هدف جزدپر تو خدمت گذاری صادقانه وایشار میسر نیست مخصوصا مسئولیتی راكه درمقابل خواهران و برادران فقیر ومستمند خودداریم هرگز فراموش نكرده برای رفع نیازمندی آنان تا حد توان مساعدت نمایم .
 دولت جمهوری از بدو تاسیس تاكنون برای تامین رفاه وسعادت مردم خویش واز بین بردن علل وعوامل فقر وبیچارگی در تلاش بوده واست توفیق كامل دراین راه وقتی میسر خواهد بودكه مردم ماهمه باقبول ایشارواحساس مسئولیت باهمبستگی كامل درخدمتیکه درمقابل مردم خود برعهده دارد یاری وكمك نمایند .
 دوخاتمه باردیگر این ایام فرخنده را به همه مردمان افغانستان وبرادران پشتونستانی ومسلمانان جهان تبريك گفته ازدركاه خداوند بی نیاز سعادت افغانستان عزیز رادر پرتو نظام جمهوری، آرزووصلح جهان راتمنادارم .

بناست بیت ونهین سالگرد مل متحد

۲ عرق ۱۳۵۳

یقین دارم دیری نخواهد گذشت که سرزمین های دور و نزدیک دیگر و آن عده مردم محروم از حقوق حقه و کرامت بشری که برای تامین آن از سالیان دراز در پی کار و تلاش هستند نیز به اساس حق خودارادیت به حقوق اساسی و انسانی خویش نایل خواهند آمد .

اجتماعات ملل متحد در مورد مواد خام و انکشاف و همچنین کوشش این سازمان، برای تنظیم موضوعات مربوط به حقوق بحر ازنمره فعالیت های چشمگیر ملل متحد در سال جاری بود که امیدواریم نتایج آن برای مردمان سراسر جهان مفید و ثمر بخش باشد .

افزایش بی سابقه نفوس در دنیا با عواقب نامطلوب آن یکی از مسایل دیگری است که توجه فوری ملل جهان را ایجاب میکند و بنابر تصمیمات کنفرانس بخارست شاهد اقداماتی میباشیم که قرار است در چوکات ملل متحد انجام گرفته و از رشد خطرناک نفوس در سالهای آینده جلوگیری نماید .

دنای معاصر با مشکلات عظیم اقتصادی روبرو میباشد و نظام فعلی اقتصاد بین المللی یکی از عوامل اصلی آن محسوب میشود، برای اینکه اکثریت مردم جهان بتوانند به انکشاف سریع اقتصادی نایل شوند، تبادل نظر و رسیدن به موافقت تنها از طریق این موسسه جهانی ممکن بنظر میرسد .

دوین فرصت که بیست و نهمین سالگرد ملل متحد را تجلیل میکنیم آرزو مند از طرف حکومت و مردم افغانستان روز ملل متحد را به تمام مردمان صلح دوست جهان تهنیت بگویم .

حکومت افغانستان از بدو شمول به عضویت سازمان ملل متحد همواره با اصول منشور ملل متحد به نظر احترام نگریسته و از اقدامات این سازمان جهانی به منظور استقرار صلح و امنیت رفاه و کرامت انسانی صمیمانه پشتیبانی کرده و برای نیل به صلح و عدالت بین المللی سهم خود را با حسن نیت کامل ایفاء نموده است .

هر چند اختلاف آراء و عقاید سیاسی ملل دنیا که انعکاس آن در مباحثات مجمع عمومی ملل متحد آشکار است بعضا تصمیمات سازمان ملل متحد را با رکود مواجه میسازد ولی درین نکته تردید نداریم که بالاخره ضرورت غیر قابل اجتناب به صلح و رفاه بین المللی، بر ملاحظات ناشی از کوتاه نظری و عدم توجه به حقایق مسلم دنیای معاصر غلبه خواهد کرد. همچنان لازم میدانم از خدمات ارزنده ملل متحد در ساحات بشری، فرهنگی و حقوقی یادآوری کنم که نتایج سودمند آن برای پیشبرد جامعه انسانی غیر قابل انکار میباشد .

در طول یکسال گذشته سه کشور دیگر از یوغ تسلط بیگانه رها گردیده و در قطار کشور های آزاده عضویت ملل متحد پذیرفته شدند،

افغانستان بعیت يك کشور روبانكشاف از سهم سازمان ملل متحد برای بهبود وضع اقتصادی ملل جهان تقدیر نموده وبه نوبه خود از مساعی ملل متحد درین زمینه جداپشتیبانی مینماید . ازقراین موجوده برمی آید كه ضرورت اتكاء به كوشش های دسته جمعی امکانات نوبنی را برای مذاكره میان کشورهای غنی وفقیر بوجود آورده ومیتوان امیدوار بود كه این چنین مذاكرات روی مسایل اقتصادی واجتماعی درچوكات ملل متحد انجام گیرد .

بامسرت مشاهده میکنیم كه سازمان ملل متحد سال آینده مسیحی را بنام سال بین المللی زنان اعلام کرده وقرار است درین سال اقدامات وسیع به منظور پیشرفت حقوق زنان سراسر جهان صورت گیرد .

حکومت افغانستان باساس گذشته وبه پیروی از تصمیم مجمع جهانی برای رسیدن با اهداف ملل متحد صرف مساعی نموده واز امکانات موجوده به نحو مطلوب استفاده خواهد کرد . درخاتمه یکباردیگر آرزومندی خود وحکومت افغانستان را برای پیشرفت هر چه بیشتر اهداف سازمان ملل متحد ابراز نموده وامیدوارم مساعی ملل متحد درراه بسط وتحکیم صلح ورفاه بین المللی قرین موفقیت باشد .

پیام بناسبت پنجاهمین سالگردولید انامر

۹ عقرب ۱۳۵۳

حاکمیت ملی با علم و دانش میسر بوده و - زندگی باسعادت عصر ما بر مبنای ساینس وتکنالوژی استوار است .

دولت ومردم آلمان از ۵۰ سال به اینطرف نظر به علایق دیرین دوستی بین مملکتین بنا لیسسه آلمانی در اعمار تعمیر جدید آن وسایر امور انكشافی افغانستان عزیز كمك وهمکاری صمیمانه کرده اند .

من در حالیکه تحکیم مزید روابط ، دوستی رابین جمهوریت افغانستان و جمهوریت فدرالی آلمان آرزو کرده از همکاری های آن دولت دوست ابراز امتنان مینمایم .

درهمین موقع لازم میدانم تا لیسسه مذکوربه اسم موسس آن وبنام او کی آن یعنی (لیسسه آلمانی) مسمی گردد .

به مناسبت پنجاهمین سالگرد لیسسه آلمانی مسرت دارم كه پنجاهمین سال تاسیس یکی از مراكز علمی و فرهنگی افغانستان تجلیل میشود .

لیسسه نجات با انقضای نیم قرن جوانان وطن پرست وحساس به جا معه تقدیم داشته كه در رشته های مختلف ، خدمات قابل قدری به وطن ومردم خویش بجا آورده اند .

بزرگداشت اینروز رابه کلیه استادان وشاگردان سابقه وحالیه لیسسه نجات تبریک گفته وبه نسل جوان افغان توصیه میگردد كه به وجایب ومسئولیت های ملی خود متوجه بوده وآگاهانه ازوقت تحصیل استفاده نمایند بانبروی علم ودانش خویشتن را مجهز گردانند زیرا صیانت استقلال سیاسی وحفظ

مصاحبه با نماینده تایمز آف اندیا

۲۸ عرق ۱۳۵۳

سوال :

مختلف اقتصاد با ارتباط به بهبود حال مردم از ابتدا تا امروز مامشغول آنیم که به چه ترتیب و بجه صورت میتوانیم وعده های خود را عملی کنیم برای این مقصد مجبوریم پروگرامهای همه جانبه برای انکشاف وطن خود ترتیب نماییم و امروز مصروف آنیم تا چنین پروگرام و پروژه هایی ترتیب گردد چنانچه تا اکنون بهمکاری کشور های دوست درین زمینه کار شده و امیدواریم دوظرف یکی دوسال دیگر عملاً دراین کار پیشتر برویم .

البته وقتیکه همه جانبه گفتیم تمام ساحات دوظرف می باشد از قبیل سرك سازی، خط آهن، زراعت، برق، آبیاری، صنایع و مسایل مربوط به انکشافات اجتماعی، پروگرام های ما شاید برای کشور های دیگر بسیار بزرگ نباشد اما برای مردم ما و بهتر ساختن زندگی مردم ما در جریان پنج تاشش سال آینده تصور میکنم خیلی مفید و مثمر ثابت خواهد شد . البته رسیدن باین اهداف که نزدماست وقت و زمان بکار دارد، امیداست این اهداف در وقت و زمان آن برآورده شود .

سوال :

در چندماه اخیر شماره های مختلف کابل تایمز خبرهایی را نشر کرد که در ولایت هلمند و بعضی ساحات دیگر کشور زمین برای

حکومت جمهوری شما حیات بهتری را به افغانستان وعده داده است بادرنظر گرفتن اینکه (۹۰) فیصد نفوس این کشور دردهات بسر میبرند این وعده چگونه عملی شده میتواند ؟

جواب:

هر حکومت و نظامیکه پیشرفت وطن خود و بلند بردن سویه حیات مردم خود را در نظر دارد و بان علاقمند است طبعاً برای رفع مشکلات و برای آسایش مردم در حدود امکان کوشش میکند و سعی میورزد تا موفقیت هایی در زمینه حاصل نماید .

بهتر ساختن حیات بمعنی اصلی آن به شهریان منحصر نمی ماند بلکه بهبود حیات حق قاطبه مردم است که ملت را تشکیل مینمایند و البته بغود شما معلوم است برای کشورهای روبه انکشاف مثل ما تطبیق و عملی کردن پلانیها برای بهبود و وضع زندگی مردم چیزی ساده و آسان نیست و البته يك مدتی را بکار دارد تا پلانیهای در زمینه طرح و تطبیق گردند .

بعلاز روی کار آمدن رژیم جمهوری در افغانستان مادو وظیفه عمده در پیش رو داشتیم :

اول :- استقرار جمهوریت .

دوم :- توجه به مسایل اقتصادی و بهتر ساختن حال مردم توسط انکشاف ساحات

تاجه اندازه مقایسه می‌گردد ؟

جواب:

دربین موضوع شك نیست که بحث يك کشور درحال انکشاف بکمک ضرورت داریم دراین هم شك نیست که ازنگاه يك کشور روبه انکشاف خودرا مستحق کمک میدانیم لیکن معنی کمک های اضافی که شما افاده کردید درست فهمیده نشد اگر مقصد شما از کمک های اضافی مجموع کمک هایی باشد که افغانستان ازکشور های دوست گرفته است آن موضوع تفصیل بیشتر بکار دارد که شما میتوانید معلومات بیشتر در زمینه از وزارت پلان بدست آورید .

سوال :

در مورد سرجمع مساعدت هاییکه برای افغانستان میسر است باتماس های که با ښاغلی محترم جلال وزیر تجارت ښاغلی محترم فروغ معین پلان وهم ښاغلی محترم وحید عبدالله معین سیاسی گرفتیم معلومات لازم دریافت نمودم مقصد من در اینجا دریافت نظر جناب شماراجع به منابع جدید کمک مانند مساعدت از ایران، عربستان سعودی، عراق و بانک اسلامی میباشد افغانستان ازاین منابع چه نوع کمک راتوقع دارد ؟

جواب:

همانطوریکه تفاوتها دربین طبقات در يك جامعه تاثیرات ناگوار دارد همان طور وجود فرقه های بزرگ دربین ملل تاثیرات ناگوار میداشته باشد باین اساس من فکر میکنم تاوقتیکه درجهان تفاوت های بزرگ در بین سویه زندگی ملل وجودداشته ، غربت ومرض

اشخاص بی زمین توزیع شده است ، لطفاً جناب شان پلان دولت جمهوری را در حصه توزیع زمین برای اشخاص بی زمین وکم زمین توضیح فرمایند . من حین سفرم به شاهراه سالنگ کوچی هارادیده که ازآنجا عازم مناطق گرم سیر بودند . پلان شماردر زمینه چیست ؟

جواب:

دربین قسمت مثلی که پیشتر ازین اظهاراتی ازطرف دولت جمهوری صورت گرفته ریفورم اجتماعی و اصلاح اراضی ازاهداف دولت جمهوریست . پروگرام وقانون این اصلاحات همین اکنون زیر مطالعه وکاراست ودر قدم اول به توزیع زمینهای دولت برای مردم بی زمین شروع کرده ایم، این مساله نزد ما یکی ازپروگرامهای عمده اجتماعيست اما اینقدر گفته میتوانیم که درافغانستان دوساحه ملکیت اراضی تفاوت هابه حدی نیست مثلیکه در بعضی کشور های دیگر وجود دارد .

باین سبب ما امیدوار هستیم که بزودی این موضوع راحل کرده بتوانیم برای ما مشکل موجوده در زمینه نداشتن احصائیه های دقیق ونقشه های اراضیست . مادرپلان های خویش این موضوع را زیر کار گرفته ایم .

سوال :

افغانستان براساس تعریفات متداوله ملل متحد يك کشورکمترین انکشاف یافته محسوب میگردد وبدون تردید مستحق کمک است تا بتواند پروبلم هایی را که دراتر اوضاع اقتصاد بین المللی خلق شده است حل نماید. درعمل چه اندازه کمک اضافی دریافت کرده اید واین کمک اضافی بامشکلات اضافی که درپیش دارید

سوال :

طوريكه اطلاع دارم چندي قبل در نتیجه تماسها بين رجال افغانی وایرانی قراردادهای اقتصادی و تجارتي بين دوکشور امضاء شد و علایق دوکشور خیلی صمیمانه میباشد نظر جناب شانرا در زمینه می خواهم ؟

جواب :

بلی همین طور است مناسبات بين کشور های مادوستانه میباشد .

درمورد کمکها بين دوکشور تاحال مذاکره صورت گرفته این مذاکرات جریان دارد واقعاً این کمکها، کمکهای موثری خواهند بود .

سوال :

در تابستان گذشته بیم آن میرفت کسه افغانستان درجنگی کشانیده شود اوضاع فعلی را چگونه ارزیابی میفرمائید ، مخصوصاً برای تقویت دفاع ملی و مقابله بابحرانات آینده چه قدم هایی برداشته شده است ؟

جواب :

البته روابط ما با پاکستان کاملاً روشن است پاکستان همیشه مخصوصاً بعد از تاسیس نظام جمهوری در افغانستان کوشش نموده است تا در افغانستان نا آرامی ایجاد کند و پروپاگند آنها دوام دارد هدف پروپاگند پاکستان دو چیز است :

یکی آنکه میخواهد ذهنیت دنیا را نسبت بافغانستان مغشوش سازند و ازطرف دیگر بدینوسیله میخواهد ناآرامی ها و بدبختی های داخل کشور خود را از نظر ها بپوشانند .

ممکن است چندی پیش شما شنیده باشید که منابع پاکستانی گفتند افغانستان و هند در

موجود باشد مشکل است در دنیا آرامی و تفاهم حقیقی تامین شده بتواند . کمک و مساعدت بکشور های روبه انکشاف بهر طریق دوجانبه باشد یادسته جمعی من فکر میکنم که بایدکشور های پیشرفته ثروتمند این موضوع را در نظر داشته باشند که يك عدالت نسبی در دنیای ما قایم گردد و این یگانه راهی برای آرامی و آسایش بشر خواهد بود .

سوال :

لطفاً نظر جناب شان را در باره بانک اسلامی ابراز فرمایند ؟

جواب :

درین شک نیست که تشکیل چنین بانک را به نظرنیک می بینیم و از همه بیشتر مافکر میکنیم که این بانک بیشتر به کشورهای که به کمک نیاز دارند معاونت کند از آنجمله افغانستان را باید نیز این بانک کمک نماید . اگرچه تاحال از این بانک مساعدتی نگرفته ایم اما توقع داریم کمک های موثری از این بانک بگیریم .

سوال :

در کنفرانس اسلامی لاهور تصمیم گرفته شد تا يك صندوق تاسیس گردد و از این صندوق بصورت اضطراری برای کمک بکشور های نیازمند استفاده شود در عین حال کمیته هشت عضو در نتیجه کنفرانس لاهور تشکیل شد تا در مورد طرح این صندوق و کمک های دوامداران به کشورهای هاتجویز بگیرد نظر جناب شما را در زمینه آرزو میبرم ؟

جواب :

اگر این صندوق بمیان آید یقیناً از آن استفاده شده میتواند و ما از آن استقبال میکنیم .

سرحدات آن سوقيات نظامی کردند درعين حال منابع پاکستانی پروپاگند میکنند که افغانستان درداخل خاک خودگريلاها را تربيه کرده و به پاکستان میفرستند در حالیکه این اتهام بکلی عاری از حقيقت است و باز میگویند که بیش از صد هزار نفر از دست ظلم، ستم و بیدادگری به پاکستان پناه می آورند . در حالیکه اینها عبارت از کوچی هایی است که در قرون متعادی در موسم معینه از اینجا به آنجا میروند از همین قبیل گفتار های ضد و نقیض از طرف منابع پاکستانی صورت گرفته و میگیرد که البته این گونه تبلیغات روز بروز تشنج را بیشتر میسازد .

يك ملتی مانند افغانستان که مصروف رفع پسمانی های خود بوده و کوشش مینماید تا مشکلات اقتصادی خود را رفع سازد و همیشه صلح دوست بوده است هیچوقت آرزوی جنگ را ندارد . البته این سخنان صرف ساخته پاکستان است، آرزوی ما همیشه این است که با همه مردم جهان در صلح و صفا زندگی کنیم البته وظیفه دفاع از خاک و وظیفه ملی هر ملت است تا جاییکه به افغانستان ارتباط میگیرد برای دفاع از خود آمادگی که در قدرتش است باید داشته باشد و این يك مكلفیت برای همه است لیکن آرزوی ما اینست روزی جهان بانجا برسد که اصلا هیچ ضرورتی برای تسلیحات و جنگ باقی نماند .

سوال :

چندی قبل يك هیات نظامی افغانستان تحت ریاست دگر جنرال مستغنی به مسکو رفت و در این اواخر يك هیات به دهلی جدید نیز

سفر نمود آیا این موضوع ارتباطی به تقویه قابلیت دفاع افغانستان دارد ؟

جواب :

وظیفه ملی ماست که برای دفاع از خود آمادگی بگیریم در مورد جزئیات این موضوع از جواب دادن معذرت میخوام .

سوال :

درین اواخر شاه ایران درباره بلوچستان سخنانی گفته و واقعه رادر آنجا موضوع داخلی پاکستان قلمداد نموده است و هم از آمادگی خویش برای مساعدت به حل و فصل اختلافات پاکستان به افغانستان سخن گفته است نظر جناب شما رادر زمینه میخوام ؟

جواب :

در مورد موضوع بلوچستان باید متذکر شد بلوچستان از نگاه موقعیت جغرافیایی با افغانستان همجوار میباشد و مردم آن با مردم افغانستان علایق تاریخی و کلتوری بسیار نزدیک دارند . لذا هر نارامی ، رنج و بدبختی که در آنجا برای مردم آن پیش میشود حتما بر افغانستان تاثیر میکند و ممکن نیست که تاثیرات آن در افغانستان انعکاس نکند .

افغانستان همیشه يك اصل را تأیید کرده و آن عبارت از پشتیبانی از آمال ملی برادران پشتون و بلوچ مامیباشد . این مربوط خود آن مردمان است که درباره خود و آینده خود چه تصمیم میگیرند و چه راقبول مینمایند .

در قسمت مساعی شاه ایران برای رفع اختلاف افغانستان و پاکستان باید گفت که شاه ایران در موقع صدارت اینجانب نیز سعی کرد تا مناسبات دو کشور خوب شود شاید ایشان

اڅاڅارو څرگړيد نمتوان تمام اطراف و جوانب واهداف اين پيشنهاد را كاملا تحليل نمو د ليكن اين نظريات ازهرجانبهيكه باشد اگر مقصد وهدف آن آسائش ، تامين دوستي وتامين صلح درمنطقه اى كه مادرآن زندگى ميكنيم و تحكيم صلح جهاني باشد به آن بنظر نيك نديده ومي بينيم.

سوال :

ما افتخار استقبال شمارا دركشور خود چه وقت داشته ميتوانيم پيشرفتيراكه در تطبيق طرحهاى همكارى متقابل بين دوکشور ماميسر شده است چگونه ارزيايى ميفرمائيد ؟

جواب :

آرزو دارم درهمين زودى هاموقع پيدا كنم تابنا بدعوتيكه زعمائى كشوردوست هندازمن بعمل آورده اند بکشور شما مسافرت نمايم وبنا دوستان هندی ملاقات نمايم .

روابط ما وهندهميشه دوستانه بوده وعلايق خاص تاريخي بين دوکشور وجودداردمخصوصا بعدازآنكه رژيم جمهورى دراين كشور بميان آمد دوستان هندی نظرنيك بوطن ما داشته اند وعلايق مادوستانه وصميمانه ميباشد .

درسايل همكارى هاى انكشافى در ساحات اقتصادى همكارىهاى كشورهنددرسه ساحه متمرکز بوده است :

اول :- همكارى دربروژه هاى كوچك برق وآبيارى كه خوشبختانه بعضى آن بشمر رسیده است .

دوم :- كمك هاى تخنيكى .

سوم :- رسانيدن جوانان ما در ساحات مختلف براى پيشبرد خدمات انكشافى .

اكتون نيزچنين فكرى داشته باشند اما همچگونه پيشنهادى درزمينه نه ازطرف آنها ارائه شده است ونه ازطرف ماچنين پيشنهادى صورت گرفته است .

سوال :

دوروز پيش من ازكندهار ديند كردم و بعضى بلوچها پيراكه از بلوچستان بافغانستان پناه آورده اند ديدم تعداد آنها در حدود سه صد نفر است درانرهدايت بوتوكه قواى خودرا ازمرى به منگل سوق داده ممكن است تعداد پناه گزيان بلوچ بيشتر شود اكتون طوريكه ملاحظه كردم مقامات افغانى براى پناه گزيان مساعدت مينمايد اگر تعداد آنها زياد شود آيا ازاداره پناه گزيان ملل متحد مساعدت خواهيد خواست ؟

جواب :

بلى البته وكتى تعداد پناه گزيان بلوچ زياد شودآنگاه مجبور خواهيم بوداين موضوع رابه آن اداره ارائه كنيم . اما تاحال ايسن موضوع راباطلاع آن اداره نرسانيده ايم .

سوال :

آيا پيشنهاد شاه ايران رابراى ايجاد يك جامعه بخرهند ازتهران تا جاكارتا مطالعه كرده ايد نظريات افغانستان دراين موضوع و ديگر نظريات همكارى منطقوى چه ميباشد ؟

جواب :

نظرشاه ايران راباراول در مصاحبه ايكه بانباغلى گرنجه مديرچريده بلترز كرده بودند مطالعه نمودم همچنان ضمن اظهارات و بيانات خويش درجريان سفر اخير خود درجنوب شرق آسياباين موضوع تماس گرفته است . البته

هندراکشور دوست خود میدانیم .
دراخیر ژورنالیست هندی ازاینکه برای شان
موقع مصاحبه داده شد صمیمانه اظهار
سپاسگذاری کرد .

امیدوارم درآینده درنتیجه مذاکراتیکه با
زعمای هندی صورت میگردد دوستان هندی
مادرپروژه های بزرگ نیز همکاری نمایند .
پروژه ها خورد باشد یا بزرگ نمونه خوبی
ازهمکاری بین دوکشور میباشد و ما همیشه

پیام بر مناسبت وزارت عدلیه حقوق بشر

۹ قوس ۱۳۵۳

زمره سایر حقوق اساسی بشری آنچنان بارز و پیگیر
بوده که از طرف جامعه بین المللی مورد تقدیر و
احترام قرار گرفته است .

اکنون که بنابه تصویب مجمع عمومی ملل
متحد، دهه انکشاف حقوق بشر ادامه دارد حکومت
افغانستان در زمره سایر کشور های جهان ،
برای تطبیق صادقانه مندرجات اعلامیه حقوق
بشر، احترام به کرامت انسانی و همچنین به
منظور پشتیبانی از مردمانیکه هنوز هم از یوغ
استعمار و تسلط بیگانه رها نگردیده و از حق
تعیین سرنوشت محروم مانده اند، صمیمانه
همکاری نموده و وجایب خود را انجام میدهد .

دراین لحظه ای که روز حقوق بشر را تجلیل
میکنیم، افکار مابوسی آن کتله های بشری
معطوف میگردد که هنوز تحت تسلط اجنبی بسر
میبرند و در پیکار خویش برای رسیدن به حق
خودارادیت و احقاق حق خویش انواع مظالم
را متحمل میگردند، دراین روز که جامعه بشری
موفقیت ها و نارسایی های خود را در ساحه
حقوق بشر ارزیابی میکند لازم است متوجه آن
مردمانی باشیم که از حق آزادی که مهمترین حق
بشری میباشد هنوز محروم اند . در همچو یک

درین موقع که سالگرد روز حقوق بشر را در
کشور خویش تجلیل مینمائیم آرزو مندیم بنام
مردم و حکومت افغانستان پشتیبانی کامل
خود را از اساسات اعلامیه جهانی حقوق بشر
یکبار دیگر اظهار نمایم، تصویب اعلامیه جهانی
حقوق بشر از طرف ملل متحد یکی از اقدامات مهمه
سازمان ملل متحد شمرده میشود که حکومت
افغانستان بحیث یک عضو وفادار، از آن حمایت
نموده و پرنسپ های مندرج در اعلامیه را
همواره به نظر احترام و تقدیر نگریسته است.
سهمگیری فعال نمایندگان افغانستان هنگام
تهیه و تصویب اعلامیه حقوق بشر و همچنین
عضویت فعال کشور در کمیسیون حقوق بشر
در گذشته از احترام به حقوق بشری و کرامت
انسانی الهام گرفته است .

حکومت افغانستان از طرفداران جدی حق
تعیین سرنوشت و رهایی از استعمار بیگانه
به حیث یک حق مسلم کتله های بشری بوده
و در راه رفع تسلط اجنبی سعی دوام دار نموده
است. سهم حکومت و مردم افغانستان بمنظور
برسمیت شناخته شدن حق تعیین سرنوشت و

بامردان، اقدامات وسیعی دوسطح بین المللی انجام گردد .

حکومت افغانستان از این تصمیم مجمع عمومی استقبال نموده ودرراه تطبیق پروگرام مربوطه دافغانستان مساعی لازم را معمول خواهد داشت .

حکومت افغانستان امیدواراست پالیسی های که متکی بر انواع تبعیض نژادی میباشد واحساسات آزادی برادری وبرابری رادردنیای معاصر جریحه دار میسازد ازمیان برودوکرامت انسانی مقام والای خودرا در دنیای متمدن طوریکه شایسته است بازیابد .

بیانیه به مناسبت تفریح شهادتنامه حلیرپورتون

۲۷ قوس ۱۳۵۳

ودیگر ضرورتی به آموختن ندارید .

درحقیقت امروز يك صفحه از حیات شما به پایان رسیده و صحنه دیگری از زندگی نوین شما شروع میگردد صحنه مشکل و پراز مسئولیت های گوناگون .

هلاکه لباس افسری به تن وبیعت صاحب منصبان جوان درخدمت اردوی فداکار جمهوریت افغانستان شامل میشویدملت ودولت جمهوردی تان شمارانه تنها بیعت محافظ استقلال وحاکمیت ملی می شناسد ، بلکه انتظار دارند در راه اعتلا وانکشاف مادی ومعنوی کشوردوش بدوش سایر برادران خودنیز سهمیم بوده پیش قدم ونمونه مثال باشید .

توفیقات خداوندی وموفقیت درراه خدمت

فرصت وجبیه جامعه بشری است تا طرق عملی را که سبب تسریع عملیه رفع استعمار و تسلط اجنبی گردد جستجو نماید تاهمه افراد بشری بزودی از نعمت آزادی مستفید گردند .

مااطمینان کامل داریم که ممانعت اذدسترسی بحق تعیین سرنوشت مانند استعمار عمر کوتاهی دارد ودیری نخواهد گذشت که بالاخره کتله های معروم از حقوق بشری به حقوق اساسی وانسانی خویش نایل خواهند آمد . بامسرت ملاحظه میکنیم که سال ۱۹۷۵ از طرف مجمع عمومی ملل متحد بنام سسال بین المللی زن اعلام شده است . وقرار است به منظور تساوی حقوق سیاسی واجتماعی زنان

حضار محترم جوانان عزیز :

درین موقعیکه یکدوره طولانی تحصیل را باخذ شهادتنامه به پایان میرسانیدازصمیم قلب این موفقیت را به شما جوانان عزیز تبریک میگویم .

استعمال کلمه پایان رسیدن تحصیل ممکن بسیار درست نباشد چه بعقیده من تحصیل وآموزش اصلا پایان ندارد و حتی در دقایق واپسین حیات باز هم انسان ملتیفت میگردد که بسا چیز هایی دودین جهان مابودکه در حقیقت ندانسته ونه فهمیده است . لذا خواهش من از شما جوانان عزیز این است که امروز بابدست آوردن این دیپلوم نباید تصور نمایند که همه دانستنی هابهمین جا ختم گردید

بوطن عزیز باشما همراه باشد .
 جوانان عزیز به شماطمینان میدهم که دولت
 جمهوری از بدو تاسیس خود تاالاحال از هیچگونه
 مساعی به منظور استحکام جمهوریت و به
 نمرسانیدن اهداف انقلاب در راه انکشاف
 اجتماعی و اقتصادی کشور که بزرگترین زیربنای
 پیشرفت و اعتلای مملکت است دریغ نکرده
 و امیدواریم که نتایج آن اعمال در چند سال آینده
 در عمران کشور بلند بردن سطح حیات اقتصادی
 و اجتماعی مردم ما تاثیر پاروی داشته باشد .
 اما این حقیقت که ممالک روبه انکشاف علاوه
 بر بسامشکلات که خود به آن مبتلا هستند با
 مشکلات و پرابلم های جدید بین المللی ناشی
 از گریز انرژی و تورم پولی که بکلی تعادل
 اقتصادی جهان را برهم زده و مخصوصا برای
 ممالک روبه انکشاف امثال ما خسارۀ بزرگی
 وارد و معضلة دیگری را خلق نموده است
 نمیتوان آنرا سطحی و نادیده گرفت باین هم
 امیدوارم انسان ها بر همه مشکلات فایق گردند .
 هستند دشمنان وطن ما و مغر ضنی که
 می کوشند از این حالت گریز دنیایی استفاده
 های سوء و نامشروع نموده به مقصد
 تخریب و مقشوش ساختن اذهان عامه در
 بدست آوردن مقاصد شوم خو داعظمی بهره
 برداری کنند ، اما باید ملتفت باشند که دولت
 جمهوری از احوال ایشان بی خبر نیست و همه
 وطن پرستان خاصا اردوی فدakar
 افغانستان متوجه اعمال آنها هستند و انشاالله
 نخواهد گذشت که منافع عامه دستخوش
 خواهشات ناپاک همچو استفاده جویان
 و تخریبکاران گردد .
 جوانان عزیز آنچه را دولت جمهوری در
 خط مشی خود اعلام نموده مطمئن باشید که
 در تمام ساحات حیات ملی با متانت کامل
 قدم بقدیم پیروی نمود و خواهشمند بود به
 لطف خداوند بزرگ و با پشتیبانی و همکاری
 ملت نجیب افغانستان با فهم و قبول هر گونه
 مشکلات و فداکاری به پیش خواهیم رفت .
 در خاتمه از تمام استادان محترمی که بعیث
 مربی برای رساندن این جوانان زحمت
 کشیده اند از صمیم قلب اظهار تشکرمی نمایم .
 پاینده باد افغانستان
 زنده باد جمهوریت
 سرافراز باد اردو .

مصاحبه با نماینده فرانس پرس

اول شهری ۱۳۵۳

سوال :

قابل تشویش حتی وخیم بود قحطی و فساد
 اداری که یکی نتیجه دیگری بوده و مدمهد دیگر
 میشدند در قسمت اعظم مملکت حکم فرما بود
 بعد از هژده ماهی که گذشته وضع اقتصادی کشور
 را چسان قضاوت میفرمایید برای سال ۱۹۷۵

شاعلی رئیس جمهور شما قدرت رادر هفدهم
 جولای ۱۹۷۳ یعنی در حدود هژده ماه قبل
 بدست گرفتید، در آن موقع وضع اقتصادی
 کشور شما در نتیجه خشکسالی بسیار شدیدی

مادرين زمينه مشکلاتي هست وشکي نيست که اين مشکلات پروژه هاي آينده مارا نيز احتوا خواهند کرد. ولي نظريه پلان پنجاهه اقتصادي اول کشور که هيچ چيزي نداشتيم وضع ماحدي بهتر شده است. تعداد زيادي از جوانان مادر خارج مشغول تحصيل اند که اميدوارم در آينده از نظر کادرهاي فني مشکلات مارا اندازه ي رفع سازد.

سوال :

آيا تعداد دقيقش را گفته ميتوانيد ؟

جواب :

رقم دقيقش را بخاطر ندارم اگر بخواهيد ميتوانيد از وزارت پلان بدست بياوريد .

سوال :

چنان احساس ميشود که مشغول دادن توازن مجدي به سياست خارجي افغانستان هستيد روابط تان با هند ، ايران کشور هاي عربي توليدکننده نفت وحتي ايالات متحده امريکا ازدياد مي يابد . مسافرت هنري گيسنجر به کابل مهمترازان بود که فکرميشد آيا مي توانيد روابط افغانستان را با کشور هاي که نام بردم توضيح فرمائيد ؟

جواب :

سياست خارجي افغانستان هميش براساس دوستي و احترام متقابل استوار بوده و ميتوانم بگويم که روابط ما با همه کشور هايکه شما از آنها نام برديد دوستانه است . مسافرت بسيار مختصر بنائلي گيسنجر بکابل و مذاکراتيکه بين ماصورت گرفت بادرک نقاط نظريکديگر دوستانه و مفيد بود .

تشديد و تحکيم روز افزون روابط دوستانه با

و براي آينده طولاني تر چه اميدواريايي داريد؟
جواب :

قبل از انقلاب وضع وطن ما همان قراري بود که توضيح گرديد .

در ظرف اين هژده ماه روي هر فته وضع اقتصادي ما متناسب وقت و امکانات مالي کشور روبه بهبود است اما متاسفانه که گريزانرزي و انقلابشن جهاني که ممالک روبه انکشاف خاصا از آن برکنار مانده نميتوانند قابل تشويش و انديشه ما است . زيرا قيمت مواد طرف ضرورت ممالک روبه انکشاف هر روز بلند ميروند و از طرف ديگر قيمت مواد خاميرا که صادر ميکنيم روبه تنزيل است . شک نيست که اين وضع براي همه کشور هاي روبه انکشاف قابل انديشه ميباشد .

در پلانهاي آينده مال بته پروژه هاي خورد و بزرگي در نظر گرفته شده که همه تحت مطالعه و سروي است که اميدوارم در ظرف يك تا يك و نيم سال آينده تکميل شود و شروع بکار نمايم . مخصوصا اميد هاي مانسبت به پترول سمت شمال بيشتر شده و معدن مسي که جديد در ليوگر د کشف شده بسيار اميد بخش است . همين طور معدن آهن حاجي گک که يکي از معدن بسيار بزرگ آهن است در شمار پروژه هايست که تحت مطالعه مامي باشد .

سوال :

مشکلات شما از نظر کار و پرسونل در امر تدوير پروژه هايي که روي دست داريد چه ميباشد ؟

جواب :

در تمام کشور هاي روبه انکشاف و در کشور

کشور های همسایه و همه کشور های دیگر که به عقیده من به منفعت صلح جهان و منفعت خودشان میباشد از آرزومندی قلبی ماست .

سوال :

از ایران شصده ملیون دالر برای مطالعه پروژه های تان دریافت داشته اید و در ضمن افواه است که آنکشور اعتباری در حدود دو میلیارد دالر بغاطر تدویر و تکمیل پروژه های تان در اختیار افغانستان خواهد گذاشت . لطفاً بگوئید این وجوه در خورتوجه رادر چه زمینه ها و پروژه هایی بمصرف میرسانید ؟

جواب :

مبلغ مذکور برای سروی پروژه ها از قبیل خط آهن، فابریکه سمند، بند ذخیره و انکشاف سفلی وادی هلمند، احداث سړک دیشو و غیره میباشد که بعد از تکمیل سروی کمکی را که از ایران دریافت می داریم بمصرف بکار افتادن پروژه های مذکور خواهد رسید .

سوال :

درباره راههای جدید ترانزیتی که افغانستان را به بحر برساند نظر شما چیست ؟

جواب :

برای ممالک محاط به خشکه این موضوع مساله حیاتی میباشد . زیرا در گذشته از راه شرق و جنوب شرقی کشور خود متحمل زیان های شدید شدیم و هرگز آنرا فراموش کرده نمیتوانیم .

سوال :

چنان معلوم میشود که جاپان هم میخواهد در افغانستان اقلاً تا آنجا که به مسایل اقتصادی تعلق دارد پا بگذارد ، امیدواری شما برای

همکاری در این ساحه با جاپان چیست ؟

جواب :

تا هنوز چنان تمایلی را از طرف جاپان احساس نکرده ایم، اما اگر خواسته باشند در انکشاف کشور ماسهم بگیرند البته ممنون خواهیم شد.

سوال :

رهبران رژیم سابقه تماس هایی با جامعه اقتصادی اروپا برقرار کرده بودند نظر شما در این مورد چیست ؟

جواب :

بلی در ۱۹۶۴ و ۱۹۷۰ چنین تماس بعمل آمده بود و ایجاب عقد قرار دادی را با بازار مشترک مینمود که تا حال به نتیجه نرسید . فعلاً این موضوع دوباره تحت غور و مطالعه ماست .

سوال :

در ختم سوالات اقتصادی می خواهم بدانم که روابط شما با فرانسه به کجا رسیده است ؟ فرانسه اولین کشور غربی بود که به افغانستان همکاری کلتوری و اقتصادی بی شائبه تقدیم کرد و تاریخ آن ۱۹۲۲ بود. فرانسه همیشه در مورد روابط با جاپان سوم در صف اول قرار داشته و چنان استنباط میشود که آرزومند سهمگیری در امور صنعتی ساختن و بپیسو د وضع زراعتی افغانستان است معبداً تا امروز سرمایه گذاری فرانسه در افغانستان نسبتاً ناچیز است . بنظر شما دلیل این امر چیست و آیا فکر میکنید که روابط اقتصادی فرانسه و افغانستان در ماههای آینده اهمیت بیشتری

کسب کند ؟

جواب :

راجع به روابط افغانستان و فرانسه نظر شما

درشپه قرار ميگيرد حقيقت موضوع چيست .
بصورت عمومي آيا فکر ميکنيد که اسلام وانکشاف
سريع يکجا امکان دارد ؟
جواب:

الف:- بلي درست است که قانون اساسي
جديد تحت مطالعه ميباشد پيش از وقت است
بصورت دقيق بتوانم دراطراف آن چيزي بگويم
تنها چيزي که گفته ميتوانم اينست که قانون مترقي
وديموکراتيک وطبعاً تشکيلات سياسي به آن
توام خواهد بود .

ب:- نگاه زما مداران پاکستان که انعکاس
کننده عقیده مردم آن نمي باشد هيچوقت در آن
حقيقت وحسن نيت نسبت به افغانستان وجود
نداشته وندارد . لېذا نه تهادرين مساله
بلکه درېسا مسايل کشور ما با تبليغات
فريبنده وعاري از حقيقت خود سعی مي ورزند
تا ذهنيته هارابهر سويه اي که ممکن است
نسبت بوطن مامفشوش سازند خوب شد که
بوطن مامديد واز نزديک واقعيت را مشاهده
کريد دربارۀ انکشاف واسلام بايد توضيح
نمايم که فلسفه حقيقي اسلام ما نه انکشاف
نبوده ونميباشد .

سوال :

ميخواهم درمورد روابط با پاکستان که
موضوعي مهم ومشکل است سوال کنم، از سال
۱۹۷۴ باينطرف درنيم قاره پول زيادي درراه
جنگ وتسلّحات بجای انکشاف اقتصادي اين
منطقه مصرف شده اما از آن تاريخ تا امروز
هيچ تبديري جز استقلال بنگله ديش رخن داده
است . مشکل بنظر ميرسد خط آتش بس
درگشمر تبديري وارد شده بتواند . همچنان

راتايد ميکنيم . دليل اينکه چرا سهيم
سرمايه گذاري فرانسه در کشور ما تاحال
حقيقتاً ناچيز است ممکن بخود شما فرانسويان
بهتر معلوم باشد .

فعلاً راجع به تفحص پترول جنوب، پروژه
خط آهن، فابريکه سمنت وبعضي پروژه هاي
کوچک ديگر درحال مذاکره ميباشيم که اين
اميلواري خوبي درسهم گرفتن بيشتر تخنيکي
فرانسه در انکشاف اقتصادي ما شده ميتواند .
سوال :

شما فرانسوي رابسيار بخوبي صحبت
ميکنيد وفکر ميکنم مدتيا قبل در حدود هفت
سال درفرانسه بوده ايد . آيا ميل داريد باز
باين کشوريکه يک قسمت ايام طفوليت تانرا
در آن گذرانده ايد مسافرت بفرماييد ؟

جواب:

دراين شک نيست دريک کشوريکه انسان
يک قسمت عمر خودرا گذرانده باشد در
صورت مساعدت وقت ازبازديد آن خوش خواهد
شد .

سوال :

درمورد سياست داخلي افغانستان دو سوال
دارم :

الف:- گفته ميشود که قانون اساسي جديدي
برای افغانستان تحت مطالعه است از نظر قانون
اساسي آينده کشور تانرا چگونه در نظر
گرفته ايد وبنظر شما افغانستان چه وقت
ميتواند داراي تشکيلات سياسي گردد ؟
ب:- طوریکه از نظر پاکستان ديده ميشود
شما با بعضي محافل مذهبي مشکلاتي داريد اما
وقتي انسان به کابل مي آيد درجه اين مشکلات

و مغشوش ساختن حقایق چیز دیگری نیست تا حال جزا از راه تبلیغات جراید و رادیو رسماً چنین پیشنهادی بما نرسیده است . مثلیکه بارها گفته ایم و باز هم تکرار میکنیم که ما با پاکستان جز یگانه قضیه سیاسی که عبارت از سرنوشت مردم پشتون و بلوچ است اختلاف دیگری نداریم حل شرافتمندانه و عادلانه این قضیه از راه های مسالمت آمیز آرزوی صمیمی ماست .

امیدوارم صدراعظم پاکستان واقعیت ها را نادیده نگیرد و از حقایق چشم نهپوشد .

سوال :

آیاد ر شرایط مساعد حاضر هستید اختلافات تا نرا با پاکستان از طریق مذاکره حل و فصل کنید ؟

جواب :

ما بارها گفته ایم که برای مذاکره حاضریم مشروط بر اینکه در آن حسن نیت روی واقعیت موجود بوده و قید و شرطی نباشد . افغانستان يك کشور صلح دوست است . فکر میکنم که برای آسایش و آرامی این منطقه جهان چیز بهتر از صلح نخواهد بود . به عقیده من پولیکه در راه تسلیحات کشور های فقیر صرف میشود اگر به منظور انکشاف و عمران صرف گردد به خیر منطقه و صلح جهان خواهد بود .

سوال :

درباره پروبلم پشتونستان چه میاندیشید آیا تصور میکنید که این قضیه از راه مذاکره و مفاهمه حل شود ؟

جواب :

پاکستانیا مسئله پشتونستان را همیشه

مشکل بنظر میرسد خط دیورند مورد سوال واقع گردد بآنکه این خط سرحدی فوق العاده مصنوعی بین افغانستان و پاکستان بشمار میرود . حتی در بلوچستان نیز احوال بهبود قابل ملاحظه ای یافته است . من در ماه اکتوبر به کوئته رفته بودم و فکر میکنم که آقای بوتو در آنجا روز بروز با مشکلات کمتر مواجه میشود ، آقای بوتو بشما پیشنهاد عقد معاهده ای مشابه به معاهده سمله را کرده که عدم مداخله در امور داخلی امضا کنندگان و حل همه معضلات بین دو کشور را چه قدیمی باشد وجه تازه از راه مذاکرات پیشبینی میکند ، آیا شما حاضرید چنین معاهده ای را امضاء کنید ؟ به صورت عموم نظر شما در مورد روابط تان با پاکستان مخصوصا بعد از مسافرت ښاغلی بوتو به ماسکو و مسافرت هنری کیسنجر به نیم قاره چیست ؟ چنان به نظر میرسد که در روابط بین افغانستان و پاکستان طی چند هفته اخیر آرامشی ظهور کرده است آیا این حقیقت دارد یا خیالی بیش نیست ؟

جواب :

اینکه اعتراف میکنید خط سرحدی نام نهاد دیورند فوق العاده مصنوعی است خودش يك حقیقت مسلم را واضح میسازد تنها دیدن از شهر کوئته دلیل آن شده نمیتواند که مجادله بلوچ هاضعیف شده و به پایان رسیده است . تصور میکنم مجادلات ملی چیزی نیست که باین زودی و آسانی به پایان برسد .

از زبان ښاغلی بوتو از این قبیل پیشنهادات و گفتار های تبلیغاتی بسیار شنیده شده و میشود اما حقایق جز تبلیغات میان خالی

خلاف واقعیت تبلیغ میکنند . ما اساساً خواهان شناسائی حق تعیین سر نوشت برای مردمان پشتون و بلوچ هستیم میخواهیم مسايل آنها با پاکستان بر طبق آرزومندی خود آنها حل شود. بهتر است پاکستان باز عمای آنها داخل مذاکره و مفاهمه شود . ما جزء راه حل شرافتمندانه که مطابق تمنيات مردم پشتون و بلوچ باشد آرزویی نداریم .

بیانیه بناسبت عید سعید اضحی

۲ جدی ۱۳۵۲

هموطنان عزیز و گرامی !

وسعدت مملکت ماست نایل کردیم .
در این موقعیکه ایام خجسته عید سعید اضحی راتجلیل میکنیم یقین دارم توجه همه ما را آن چهره های هموطنان جلب میکند که در عسرت و ناتوانی بسر میبرند و نیازمند عطف و دست گیری میباشند .
امینوارم هموطنان با وجدان و نوع پرور ما با مساعدت با این اشخاص ، مکلفیت های انسانی و برادری خویش را بجا آرند .

دراخیر یکبار دیگر این عید سعید اضحی را به هموطنان عزیز و کافه مسلمانان جهان و برادران پشتون و بلوچ که مشغول ایثار و فداکاری در راه حصول حقوق حقه خویش میباشند از صمیم قلب تبریک میگویم و موفقیت آن برادران رادر برآوردن آرزو های ملی شان تمنا دارم .

زنده باد افغانستان

پاینده باد جمهوریت

حلول عید سعید اضحی رابه همه هموطنان عزیز و آن عده افغانهاییکه در خارج کشور بسر می برند صمیمانه تبریک میگویم .
تجلیل این ایام فر خنده یا خاطره ای که میتوان آنرا بزرگترین نمونه ایثار و فداکاری انسان در راه رضای خدا و سرمشق ایثار و از خود گذری در راه ایمان و عقیده دانست برای هر فرد مسلمان خیلی آموزنده و در خور تأمل است .

تمنای قلبی من اینست که هر فرد با ایمان ، وطن پرست با وجدان پاک و احساس عالی انسانی در دفع پسمانی ها و برداشتن قدم های مثبت بمنظور ارتقای وطن عزیز از هر چه چگونه همکاری ، ایثار و فداکاری دریغ نکنند تا باشند در پرتو عقیده و ایمان راسخ به آرمانهای ملی که تامین وسایل رفاه و آسوده حالی مریزم

پیام بناسبت الیوم

۱۱ جدی ۱۳۵۳

خواهران گرامی !

سهم بگیرند و در حدود عدالت انسانی و قوانین اجتماعی از حقوق مدنی خویش برخوردار باشند. خوشبختانه اکنون می بینم این نهضت به همکاری زنان منور به موفقیت دنبال میشود و در حدود امکان، زنان افغان همدوش برادران شان در ساحات مختلف انکشافات ملی مشغول کار و خدمت اند.

خواهران و دختران عزیز !

نباید ناگفته گذاشت که افراط در هر چه باشد نتیجه خوب ندارد تقلید ظاهری و بیجاو تعجل پسندی بعد مبالغه که متناسب بسویه اقتصاد و روحیه انقلاب ملی مانمی باشد تصور نمیکنم بسیار معقول و پسندیده باشد لذا غور و تعمق داوطلبانه شما خواهران و دختران با احساس وطن پرست را در این موضوع که نباید بسیار کوچک و بی اهمیت تلقی شود جلب میکنم و امیدوارم راه معقولی برای اصلاح آن جستجو نمائید.

یقین دارم ساحه این همکاری روز بروز وسعت می یابد و زنان افغان با نجابت و مقام خاص شان در گرداندن چرخ اجتماع با مردان سهم فعالانه میگیرند.

در جامعه ما چون سایر جوامع روبا انکشاف در پهلوی سایر موانع موضوع بیسودی و وجود يك سلسله رسم و رواجهای بیجا هنوز در برابر تثبیت حقوق زنان و سهمگیری واقعی شان در

مسروم تمنیات نیک خود را درین موقعی که بنابر تصویب موسسه جهانی ملل متحد تجلیل از سال ۱۹۷۵ بهیث سال سهمگیری و وسیع دوتکریم از مقام زن و تأمین حقوق آن بهیث يك عضو دارای حق مساوی در اجتماع افتتاح میگردد ابراز دارم.

برای من جای بس خوشی است که می بینم سازمان ملل متحد ضمن توجه بجل سایر مشکلات بسویه جهانی متوجه حقوق و احترام بمقام زن بهیث نیمه یی از نفوس جهان بشریت شده است.

با مراجعه به گذشته می بینیم در اجتماع مازنان همیشه در پهلوی تربیه سلیم فرزندان شان و واریسی از امور خانواده همیشه همدوش مردان مشغول خدمت به اجتماع بوده و کرامت انسانی شان بهیث عضو فعال اجتماع در حدود مقتضیات و خواسته های جامعه محفوظ بوده است.

با خوشی باید یاد کرد که پانزده سال پیش از امروز نهضت نسوان بنابر ضرورت عصر و زمان برای سهم گیری فعالانه خواهران افغانی در انکشاف کشور اساس گذاشته شد آزادی یگانه از این اقدام آن بود تا همه خواهان افغانی همدوش برادران شان در خدمات اجتماعی

خدمات اجتماعي قرار دارد .
 امامتقا طرح پلانهای جامع وتویر پېېم
 ووسیع اجتماع، مشکل ماوجوامع مشابه رادر
 این زمینه حل خواهد کرد .
 دولت جمهوری آرزو دارد باتویر مزیدطیفة
 نسوان ازنیروی آنهادرساختمان جامعه نوین
 افغانی بیشتر استفاده شود وخدمات آنها در
 انکشافات جامعه زیادتیر جلب گردد. در عین
 حال آرزوی مااین است که زمینه بهتر کار
 برای زنان پیدا شود زنان از حقوق مدنی خود
 برخوردار وعدالت انسانی موافق با ارزشهای
 ملی ونیازمندی های اجتماعی بین زن ومردتأمین
 گردد .
 ضمنا بمنظور خدمت دوجامعة افغانی در
 جریان سال بین المللی زن دولت جمهوری
 کارکمیته های فرعی رابرای مجادله علیه رسم
 وواجبای بیجا، تسریع وسیعی خواهد کرد
 تاکمیته رهنمایی برای حل مشکلات خانواده
 هاودادن مشوره درزمینه تشکیل گردد .
 امروزکه مراسم تجلیل ازسال بین المللی
 زن تحت شعاربزرگ مساوات، انکشاف وصلح
 افتتاح میشود صمیمانه آرزومی برم بهمکاری
 تمام هموطنان وموسسات بین المللی موفقیت
 هایی درزمینه بهبود حال زنان وتثبیت موقف
 وتأمین حقوق ایشان بسویه های ملی و بین المللی
 نصیب گردد واین سال ، آغاز خوبی برای سهم
 گیری دایمی آنها در خدمات اجتماعی رفع هر
 گونه تبعیض در برابر زن وبرخورد دار شدن
 آنها از حقوق انسانی ومدنی باشد .
 خداوند بزرگ شمارادر راه خدمات مفید و
 مؤثر بوطن عزیزمان افغانستان موفق و کامیاب
 گرداند .

پیام بناسبت چهارصدین سالگردتأسیسرویان

۱۶ جدی ۱۳۵۳

مسروم که برای اولین بار احتفال سراج-
 الدین بایزید رویشان درنظام جمهوریت در
 کشور ما تجلیل میگردد .
 کشور باستانی ما با فلسفه آزادی وبرادری
 نتیجه گارنامه هاومجاهدات فرزندان ناموری
 میباشد که فصول پر جسته تاریخ نهضت
 های حریت طلبی این منطقه جهان را تشکیل
 میدهد.
 جنبش های آزادی بخش ومبارزات ملی
 مردم مادرطول قرون متمادی در تاریخ آسیا
 مقام خاصی داشته وجنابیان را متوجه آن -
 گردانیده که مردم این خطه از حقوق خویش
 درهرموقع دفاع کرده و حس ملیت خواهی
 آنها به جانب موقع تاخت وتاز باقی نگذاشته
 است .
 امروز که به یاد وبود یکی از همین قهرمانان
 نامور به تشکیل مجالس تتبع و تحقیق در کشور
 ما پرداخته میشود وباینکه گذشت زمان به -
 قنات تاریخی حوادث دوران اوفزوده وعصر
 نوین جمهوریت ما چهارصد سال از آن فاصله

سیا سی خو یش تا اخیر استوار بماند.
نهضت روشانی در واقعیت امر ، درس
بزرگی از تاریخ افغانستان است برای و طن
پرستانیکه رو شنی تکا مل بر قلوب و افکار
آنها نور می باشد و با عقیدم و ایمان قوی در
جهت یک زندگانی مر فه و فارغ از رنج و تفاوت
های طبقاتی و به میان آوردن یک جامعه سالم
عاری از هر گونه بی بند و باری برای منافع
عامه و اعتلای کشور خو یش گام بر میدارند و
آینده را در پرتو واقعیت های عصر خود پی
ریزی مینمایند .

ما احتفال بایزید روشا ن و یاپیررویشان
را با اظهار آرزومندی فراوان برای تحلیل و تتبع
عمیق و همه جانبه در احوال و آثار این مرد
بجاهد راه آزادی گرامی میداریم و با
آن توسط این پیام توفیقات بی پایان را برای
کسانی توقع مینماییم که با فهم جنبه های
واقعی مادی و معنوی زندگانی راه سعادت و سر
افرازی مردم خود را با ایثار و فداکاری می
پیمایند.

دارد گرد فراموشی به آن نیافتاده و حوادث
نتوانسته است عظمت آن را دستخوش افسون
خویش گرداند .

بایزید با سیرو سیا حت در بلاد مختلف
این منطقه مرد فکور و عالم دانشمندی ببارآمد و
در اثنای همین سفر ها در حالیکه عظمت
گذشته مردم خود را فراموش نکرده بود عقیده
خود را بر فلسفه واقعی اسلام بنانید که حریت
و خود ارادیت ، برادری و برابری و زندگانی در
پرتو عدالت اجتماعی، اقتصادی و سیاسی و از بین
بردن تفاوت های طبقاتی از هدایا ت بزرگ
آن بشمار میرود.

بایزید واقعا پیر روشنی بود که خود را با
ایجابات عصر خود که هجو و مچپا و لگری -
متجاوزین این منطقه آسیا را در آن زمان
سخت دراز و محصور نموده و از واقعات
زندگانی به دور نگهداشته بود تطبیق کرد و در
پهلوی داشتن مکتب خاص سیاسی و اجتماعی
و احساسات عمیق آزادخواهی توانست با
مخالفان خود با کمال شجاعت بجنگد و بر فلسفه

پیام بنابر سال بین المللی توریزم

۲۵ جدی ۵۳

توریزم بعد از جنگ دوم جهانی انکشاف نمود
در سال ۱۹۵۹ عضویت آنرا حاصل کرد. هدف
افغانستان در اتخاذ چنین تصمیم بادر نظر
گرفتن موقعیت جغرافیایی کشور، که برای قرون
متامدی در مسیر شاهراه های بین المللی قرار

مسترد دارم تا درین موقعیکه بتاسی از فیصله
آخر مجمع عمومی اتحادیه بین المللی توریزم
سال ۱۹۷۵ بحیث سال توریزم جنوب آسیا
تجلیل میگردد تمنیات نیک خود را ابراز دارم .
افغانستان هنگامیکه اتحادیه بین المللی

داشته ونقطه تلاقى چندين مدنيت شاندار و درخشان دنيا بشمار ميرود ونيز تاکنون شواهد ارزنده تاريخي و مناظر طبيعي دلکش آن توانسته است تا نظر جهان بينان و سياحان رادر هر گوشه جهان جلب نمايد واضح و روشن است .

يقين دارم که تجليل سال توريزم در حوزه جنوب آسيا بر علاوه اینکه در انکشاف صنعت توريزم و معرفي بيشتر آثار تاريخي، کلتوري و صنايع ملي اين حوزه رول بسزايي رابازی ميکند، باعث ايجاد تفاهم بين دول گرديده و اسباب تحکيم صلح جهاني و تايمين امنيت بين المللي رافراهم مينمايد .

اميدوارم در طول اين سال و در دوران سال هاي آينده کشورهای مربوط اين حوزه بتوانند از طريق مساعي همه جانبه تسهيلات لازمه را براي سبھگيري بيشتر موسسات توريستيک و جلب سياحان به منظور انکشاف توريزم فراهم آورند .

دولت جمهوري افغانستان در حالیکه از اهميت توريزم و سهم آن در انکشاف اقتصادي و معرفي صنايع ملي و فرهنگ کشور کاملاً مستشعر است در نظر دارد تادر جمله ساير تدابير انکشافي به تقويه توريزم سالم در کشور توجه خاصي رامېډول دارد .

چنانچه روى همين ملحوظ است که دولت مصمم است تا پلان هاي انکشافي توريزم را جهت فراهم آوري تسهيلات مزيد توريستيک در معرض تطبيق ګذارد همچنان مساعي بعمل خواهد آمد تا به منظور انکشاف توريزم در حوزه اياکه افغانستان به آن تعلق دارد از همکاري لازمه بسويه بين المللي دريغ نوزد .

افغانستان با حسن استقبال از اين اصل که سازمان جهاني توريزم بحيث يکي از موسسات اختصاصي ملل متحد شناخته شده است پشتيباني کامل خويش را از تصايم آن سازمان براي توسعه و انکشاف توريزم بين المللي ابراز ميدارد .

با اظهار قدرداني از اين تصميم مجمع عمومي اتحاديه بين المللي توريزم آرزو مندم تا تجليل از اين مامول نشانه يک قدم مثبت در راه انکشاف توريزم بين المللي درين گوشه جهان ګردد. همچنان صميمانه اميدوارم تا هموطنان عزيز با استفاده از اين فرصت سهم فعال خود رادر تقويه و انکشاف صنايع ملي و حفظ آثار باستاني کشور که شهرت جهاني دارد و نهمايانگر تمدن ګهن اين سامان است بصورت مؤثرايفا نمايند.

مصاحبه با نماینده روزنامه بلترت

از پیش تقویه یافته است تنها یگانه کشوری که متاسفانه نتوانسته ایم تاکنون روابط مادوستانه باشد پاکستان است آینده دیده شود که چطور خواهد شد .

در قسمت انکشاف اقتصادی مسرورم که قدمهای مثبت برداشته شده است و تا حال هفتاد و هفت پروژه جدید تحت مطالعه قرار دارد که از جمله این پروژه ها، نسبتاً بزرگ آن آبیاری از دریای آمودر شمال افغانستان و همانطور در جنوب قسمت سفلی وادی هلمند و هکذا بندو انهار در فراه رود و هری رود میباشد .

از پروژه های کلان دیگر پروژه خط آهن، پروژه استخراج و ذوب مس ، مطالعات دقیق برای استخراج معن حاجی گک که یکی از ذخایر بزرگ آهن در این ناحیه میباشد روی دست است . در قسمت مواد نفت خوشبختانه در شمال افغانستان امیدواری بیشتری بدست آمده و در این زودی ها به ساختمان تصفیه خانه در آن ناحیه اقدام میگردد و همانطور ساحه تفحصات برای نفت تاهرات توسعه می یابد .

در جنوب کشور ما امیدواری زیادی برای پیداشدن نفت موجود است و بعضی کمپنی ها برای تفحصات آن دلچسپی نشان داده اند ، اما با کمپنی توتل فرانسوی داخل مذاکره میباشیم توقع میرود که بزودی به موافقه برسیم .

رئیس دولت : بسیار خوش شدم که بعد از چندی شمارا می بینم و از اینکه نسبت به افغانستان علاقه دارید و در مقالات خویش راجع به افغانستان واقعت هارانشر نموده اید تشکر میکنم .

گرنجیا :- از اینکه موقع می یابم خدمت شما برسم و به من موقع ملاقات داده شده نهایت سپاس گزارم .

سوال :

بناغلی رئیس دولت از ملاقات ما هنگامیکه شما از توقعات بزرگ انقلاب حرف زدید دو سال گذشته است آیا میتوانید حالا به ما بگوئید که تا چه اندازه آن توقعات بر آورده شده ؟

جواب :

طوری که قبلاً گفته بودم آرزو های انقلاب بزرگ است که بر آوردن آنهمه آرزو هادر این مدت کوتاه ناممکن است اما باید توضیح نمود که در این مدت یکسال و چندماه توجه ما بیشتر به چند نقطه متوجه بوده که آنها عبارت اند از استقرار نظام جمهوری و امنیت داخلی، دوم سیاست خارجی افغانستان و مسأله سوم موضوع اقتصادی و پلان های انکشافی میباشد و تا جاییکه دیده میشود به تناسب وقت درین ساحات تاحدی موفقیت حاصل شده است .

مناسبات ما با اکثر کشور هادوستانه و بیشتر

واقابل گرديده وازاين جاست که قیمت ها به صورت عموم به يك تناسب نسبي نگهداشته شده است .

درسال ۱۳۵۴ درحدود ۱۲۱۷ فیصد بودجه عادی به غرض سبسدي تفاوت قیمت مواد استهلاکي مدنظر گرفته شده است . یکی از مسایل مهم ديگریکه دولت روی دست دارد اصلاحات ارضی میباشدکه دراین قسمت مرحله به مرحله عملی خواهد شد. تاموقع عملی آن فعلا زمین هائیکه به تصرف دولت است بمردم توزیع گردیده وهنوزهم دوام دارد .

قانون مالیه متری و قانون اصلاحات ارضی دوهمین سال شکل نهایی بخود میگيرد البته تطبيق آن وقت بکار دارد وبه تدریج عملی خواهد شد .

سوال :

انقلاب در ساحت ثبات سیاسی ودسپلین اقتصادی یقینا اجزای چشمگیری را نشان میدهند نمیتوانم اذذکراین نکته خود داری کنم که افغانستان توانست صعود قیمت ها را درحدود ۷ فیصد نگهدارد . این امر در بین کشور های روبه انکشاف يك ریکارد محسوب میشود چنانچه قیمت های اجناس ضروری مانند نان حتی تنزیل یافت . اینکار چگو نه عملی شد ؟

جواب :

گمان کنم قیلا جواب سوال شما داده شده است طوریکه توضیح گردید برای استقرار قیمت دولت سبسدي راقبول نموده و یکی از علل دیگر آن تقلیل درنشر پول است که به تناسب سال ۱۳۵۲ درسال ۱۳۵۳ در حدود

این بود توضیح مختصر درباره پلان هائیکه روی دست است اگر فرصت داشته باشید ومعلومات مفصل بخواهید خوش میشوم با وزیر پلان صحبت نمایم .

در قسمت مالی وضع مانسبت به گذشته فرق کرده عواید دولت درسال های ۵۰ و ۱۳۵۱ ۵۰ و ۱۰ فیصد در تابستان ۵۲ و ۵۱ (۸۸) فیصد و در بین سالهای ۱۳۵۲ و ۱۳۵۳ درحدود (۱۲) فیصد يك تزئید را نشان میدهد عواید سال ۱۳۵۳ نظربه سال ۱۳۵۰ يك تزئید درحدود بیست و شش فیصد را نشان میدهد ودر عواید داخلی درسال ۱۳۵۴ نسبت به ۱۳۵۳ تزئید تقریبا ۳۸ فیصد پیش بینی میشود رویهمرفته وضع مالی مابه تناسب سالهای قبل بهتر است بودجه دولت درسال ۱۳۵۴ به تناسب سال ۱۳۵۳ (۵۶) فیصد تزئید گردیده است که از جمله (۵۱) فیصد آن بودجه عادی و (۴۹) فیصد آن بودجه انکشافی دولت را احتوا میکند .

در قسمت بودجه انکشافی در سال ۱۳۵۴ نسبت به سال ۱۳۵۳ يك افزایش تقریبا ۸۷ فیصد به نظر میرسد .

در این ملت قوانین ومقررات از قبیل قانون گمرکات ، قانون تصدیها، قانون مالیه مواد استهلاکي، قانون کو پراتیف ها وتاسیسی کوپراتیف مامورین وسیستم تعرفه گمرکی ومقررات بودجه وقانون بانکها که عنقریب نافذ میشود برای تنظیم امور مالی وپولی کشور وضع شده است .

همچنین طرز العمل ها و اصلاحات اداری در امور مالی کشور بعمل آمده است .

برای استقرار قیم دولت در بودجه خود سبسدي

۴۰ فیصد کمتر نشر شده در قسمت معاش کارگران و وقت کارشان تجدید نظربه عمل آمد .

برای تشویق دهاقین قیمت پخته تعیین گردید در سال جاری دهاقین از مدرک قیمت پخته عواید نسبتاً خوبی بدست آوردند ، بدین ترتیب تا اندازه ای توانستیم قیمت ها را استقرار دهیم در باره سبسی دولت که تا چه وقت میتوانیم آنرا ادامه دهیم مربوط به وضع مالی و وضع قیمت هادر جهان است . زیرا متناسفانه باید اظهار نمود که دردنیای امروز سه دسته از کشور ها قرار دارند اول کشور های صنعتی که قیمت های تولیدات شان روبه افزایش است دسته دوم کشور های دارای منابع نفت میباشد که آنها نیز قیمت نفت خود را بلند برده اند و دسته سوم کشور های روبه انکشاف مثل افغانستان میباشد که از هر دو طرف تحت فشار اقتصادی قرار دارد و از طرفی قیمت مواد یک صادر میدارد از قبیل پنبه ، پشم ، میوه و غیره در بازار های بین المللی روبه تقلیل است . باوصف این از کشور های مولد نفت باید تشکر نمود که در انکشاف اقتصادی افغانستان با ماکم قابل ملاحظه نموده اند . مخصوصاً ممالک دوست ما ایران ، عربستان سعودی ، عراق و کویت .

باتوضیح مختصری که راجع به وضع مالی کشور داده شد اگر به تفصیل بیشتری علاقه داشته باشید میتوانید با وزیر مالی ما تماس گیرید .

سوال :

در مصاحبه گذشته جلالتماب شما اظهار

امیدواری نمودند که اختلاف افغانستان با پاکستان در مورد پشتونستان از راه مذاکرات مسالمت آمیز حل خواهد شد شما همچنین گفتید که حاضرید در این باره راجع به هر چیز در هر کجا با رهبران پاکستان مذاکره کنید . امروز وضع چگونه است ؟

جواب :

از آنچه گفته بودیم در موقف ماتغیری وارد نشده است اما واقعاتی که در این اواخر پیش گردیده است قابل اندیشه میباشد . فعلا حرکتی که پاکستان در مقابل پشتونستان و بلوچستان در پیش گرفته مایه تأثر و تاسف است و هیچ فهمیده نمیتوانیم که دلیل آن چیست در حالیکه قبل از این واقعات حاضران روی اختلاف بین ما مذاکره نمایند اما واقعات و دسایس بشکلی ظهور کرد که فضا را نامساعد نمود .

طوری که دیده میشود همه این دسایس برای این چیده شده بود که باید احزاب مخالف از بین بروند لیکن شان حبس گردد و ذهنیت هارانسبت به افغانستان مفش و ش سازند .

اکنون در هر گوشه پاکستان که يك واقعه و یا ناآرامی رخ دهد افغانستان را داخل میدانند . میخواهم به شما اطلاع دهم که دیشب با زهم بیشتر از یکصد نفر بلوچ بغا افغانستان پناهنده شده اند و این در اثر سیاست تشدد آمیز حکومت پاکستان علیه مردم پشتون و بلوچ میباشد باوصف این همه دسایس با زهم بشمامیگویم که در موقف ماتغیری وارد نشده است اما وضع موجوده تا اینکه اصلاح نمیگردد امکان مذاکره و مفاهمه به نظر نمیرسد .

سوال :

اسلحه وغيره کشف گرديده که در آن پاکستان بصورت مستقيم دست داشته است . پاکستان در سرحداث استحکامات و تپانه جات سابق انگليس راتقويه ميدارد. اين همه حرکات بمنظور اين است که افغانستان راعصبي نمايد ومجبوره رويه متقابله سازد اما، ماين همه حرکات راباخون سردی نگران بوده وازحوصله کارميگيريم .

صدازعظم بوتو کابل رامتهم ميسازد که باتريه گريلاهای پشتون از ماورای سرحد واعزام ايشان برای خرابکاری وسبوتاژدراور داخلي پاکستان مداخله مينمايد، آیا بناغلي رئيس دولت ميخواهند باين اتهامات جواب بدهند ؟

جواب:

اينکه آقای بوتو وجنرال های پاکستان آرزو داشته باشند تجاوز نمايند به خودشان معلوم است اما در حال حاضر باين فضايکه دردنيا موجود است حرکات نظامی به نفع هيچ طرفی نخواهد بود البته اين طرز تفکر مربوط به اشخاصی ميباشد که باچنين ماجرا جویی ميتوانند دست بزنند ورنه حرکاتيکه درمقابل نيشنل عوامی پارتی ولیدران پشتون وبلوچ اتخاذ گرديده منطقی نبوده ونمی باشد . باوصف اين همه دسايس ماميخواهيم که باهمه کس مشکلات خودرا ازطريق مفاهمه و شرافتمندانه حل نمايم .

ما مثل هميش اتهامات آقای بوتورا ترديد ميکنيم آقای بوتو باين اتهامات بی اساس ميخواهد به روی حقيقت پرده اندازد وناآرامی های راکه در داخل پاکستان موجود است بپوشاند . تشدد درمناطق پشتون و بلوچ بمنظور خفه نمودن نهضت های آزادی خواهی پشتون وبلوچ طرح گرديده است اما اگر تصور زمامداران پاکستان اين باشد که تحت فشار واستعمال قوه ميتوانند نهضت ملی پشتون وبلوچ را ازبين ببرند خطای بزرگی است .

سوال :

سوال : بناغلي بوتو ميگويد که از جلالتماب شما بمنظور مذاکره راجع به مشکلات فيما بين دو کشور جهت مسافرت به اسلام آباد دعوت بعمل آورده بود اما هيچ جواب مثبت از کابل واصل نشد ؟

بنظر ميرسد که اشخاص مسئول در کابل فکر ميکنند پاکستان درسه يا بيشتر از سه کودتای بی نتيجه برضد انقلاب وشخص شما دست داشت آيا ممکن است دراين موضوع معلومات حاصل کنم .

آيا شما در سر های بيشتری را بشکل مواجهه نظامی با پاکستان انتظار ميبريد ؟

جواب:

قسمتی از اظهار آقای بو تو راست است حقيقتا به شاردافير ما گفته بود که ميخواهد مرا دعوت نمايند با گرفتن اين اطلاع موضوع تحت مطالعه مافرار داشت اما قبل از اينکه

راجع به اينکه دردسايسيه در افغانستان کشف گرديده دست پاکستان دخیل بوده جای شک نيست البته همه آن هارا نميتوانيم کودتا بناميم اين دسايس به شکل جاسوسی، قاچاق

آزودمندیم از نظریات شمارج به عواقب این اقدام امریکا برای صلح نیم قاره اطلاع حاصل کنیم ؟

جواب:

دراین قسمت نظرما وشما مشابه است برداشتن قیود اسلحه امریکا به پاکستان چنانکه برای شما خوشگوار نیست برای مانیز گوارا نمیباشد خصوصا دراین موقعیکه برای ازین بردن نهضت آزاد یخواهی پشتون وبلوچ به کار برده میشود .

بااینکه امریکایی ها میگویند که پاکستان اسلحه راباپول نقد خریداری میدارد اما همه میدانند که دراین منطقه کدام کشور میتواند اسلحه خریداری نماید، لهادفکر میکنم برداشتن محدودیت وارسال اسلحه به پاکستان موازنه قوا را دراین منطقه بهم میزند وسبب نا آرامی وتشویش این حوزه که همه مادران زندگی میداریم خواهد شد .

سوال :

شما فکر میکنید که پاکستان بتواند اسلحه خریداری نماید ؟

جواب:

من یقین ندارم پاکستان بتواند پول اسلحه راتادیه نماید ولی پاکستان این پول را شاید ازطریق دیگری بدست آورده وقیمت اسلحه راتادیه نماید .

سوال :

درنتیجه اقدامات عسکری پاکستان آوارگان پشتون هم اکنون به افغانستان پناه آوردهاند مادرهندوستان از عواقب يك حادثه مشابه در پاکستان شرقی آگاهی داریم . شما چگونه

جواب مثبت ویا منفی داده شود آقای بوتو شخصا این مساله رااقتضاء نمود واکر آقای بوتودراین موضوع حسن نیت میداشتست و صمیمانه میبود یقین جواب مامثبت می بود و بهتر آن بودکه این مساله در ابتداء سویه پائین شروع میشد تا زمینه به سویه بلند تر مساعد میگردد اما قبل ازاینکه جوابی از ما بیابد موضوع رااقتضاء نمود اینکه میگوید جواب ازطرف کابل نرسید درست نیست زیرا به آن مرحله نرسیدیم .

سوال :

ازموقعیکه انفجاریك بم درپشاور منجر به قتل حیات محمد شیرپاوغرديد ولایات سرحد وبلوچستان موردستم وتعدی عمومی قرارگرفته است . حزب عوامی منحل گردید ورهبرانی ازقبیل ولی خان توقیف شده وحتى مصئونیت اعضای پارلمان باوضع عجولانه قوانین سلب گردید . کابل این حوادث راجگونه تلقی میکند ؟

جواب:

دراین قسمت نظر حکومت افغانستان ذریعه نشریات واعلامیه هاتوضیح گردیده تمام این واقعات يك دسیسه ساخته وبافته پاکستان میباشد وهدف از آن این است که افغانستان راداران دخیل سازد قتل شیر پاو خاتمه دیموکراسی پاکستان میباشد که آقای بوتوبه آن افتخار مینمود .

سوال :

آیا بنیادنی رئیس دولت فکر میکنند که بین خصومت روزافزون حکومت بوتو با نهضت پشتون وافغانستان و رفع قیود امریکا برصلور اسلحه به پاکستان رابطه ای موجود باشد .

این بحران را که در پهلوی افغانستان توسعه میابد ارزیابی میکنید ؟

جواب:

پناهندگان پشتون هنوز مثل بلوچ ها به افغانستان زیاد نیامده اند اما از وضعیکه پاکستان در پیش گرفته احتمال آن می رود که پشتون هانیز به افغانستان پناهنده شوند .

سوال :

افغانستان برای پناهندگان بلوچ چه ترتیب گرفته و در آینده اگر تعداد آن ازدیاد یابد چه تدابیر اتخاذ خواهد شد ؟

جواب :

یگانه کاریکه افغانستان میتواند اینست که برای این اشخاص جای دهد و آنها را اعاشه نماید و اگر تعداد آنها در آینده ازدیاد گردد در آن صورت مجبوریم به موسسات بین المللی مراجعه و استمداد نمائیم .

سوال :

شاهنشاه ایران اخیرا برای انجام مذاکرات خصوصی با بشاغلی بوتو از لنگرانه دیدن نمود . بشاغلی رئیس دولت رول تهران را برای بهبود اوضاع و کمک جهت حل اختلافات افغانستان و پاکستان چگونه ارزیابی مینمایند در اینجا بایند این حقیقت را تذکر دهم ، اعلیحضرت شان به من گفت هرگاه کابل و اسلام آباد هر دو آرزو مند باشند نوی میخواهد چنین رول دوستانه ای را بهمه بگیرد ؟

جواب:

از اینکه اعلیحضرت شاه ایران به پاکستان مسافرت نمودند خبر داریم اما اینکه چه گفته اند هنوز کلام رایجی نرسیده است .

آنچه درجراید خارجی تبصره گردیده یکی از آجندای مذاکرات شان موضوع اختلاف افغانستان و پاکستان بوده تفصیل مذاکرات تاکنون معلوم نیست .

راجع به اینکه شاهنشاه ایران برای حل اختلاف بین افغانستان و پاکستان نظر نیکی دارند از امروز نبوده بلکه از شانزده سال قبل میباشد فکر میکنم که این آرزو را امروز نیز خواهند داشت موقف افغانستان نزد شان معلوم است اگر ایران با آرزومندی نیکی که دارد خواسته باشد راه حل شرافتمندانه برای اختلاف ماییدا نماید افغانستان آنرا تقدیر میکند .

سوال :

در این صورت شما آثرابه خوشی استقبال میدارید ؟

جواب:

طبعاً مساعی واقع بینانه رانه تنها از ایران بلکه از هر کشور یکه باشد به خوشی استقبال میداریم .

سوال :

در این مورد جلالتماپ شما حتما بخاطر دارند هنگامیکه من احساسات دوستانه شما را نسبت به ایران به شاهنشاه رساندم آن اعلیحضرت احساسات شما را با پیشنهاد هرگونه همکاری ممکن با افغانستان قویاً مقابله نمودند .

من چنین تغییر میکنم که مناسبات بین کابل و تهران از آنوقت تا کنون به صورت دوستانه رویه توسعه مییابد ؟

جواب:

اصلاً مناسبات ما با ایران همیشه خوب بوده

و فعلا هم خيلي دوستانه ميباشد از كهك هاي
اقتصادي ايران به افغانستان نهايت ممنونيم
و همچنان از علاقه كه براي رفع كشيدي بين
افغانستان و پاكستان ميگيرند متشكر يم .

سوال :

آيادار مذاكرات شما بازمامداران ما موضوع

سوال :

بناغلي رئيس دولت هفته آينده از کشور

من بازديد خواهند كرد كه در آنجا استقبال گرمي

امنيتي مطرح خواهد شد ؟

جواب:

انتظار شما است ؟

در آجندي مذاكرات ماچنين چيز داخل نيست

اصلا مذاكرات مادرهند آجنديايي ندارد درهمه

موضوعات ميتوانيم مذاكره و مفاهيم نماييم .

در اينجا ميخواهم تذكر دهم از اينكه دو کشور

همسايه ايران و عراق توانستند اختلافات خود

هارا از راه مفاهيمه حل نمايند سبب خوشي

ماگرديده است . يقين دارم رفع اين مناقشه

بين دو کشور همسايه سبب آرامي در آن منطقه

ميباشد .

در خاتمه خواهش ميكنم تمنيات نيك من

همكارانم و مردم افغانستان رابه حكومت و مردم

کشور خود برسانيد .

كرنجه از اينكه موقع ملاقات بمن داده شد

يك بارديگر اظهار سپاسگذاري ميدارم .

ماهيت و اهداف اين بازديد چيست ؟ ما

مخصوصا از اين نظر در تجسس معلومات هستيم

كه بعضي منابع مشخص پاكستاني اين بازديد

راسوع تعبير نموده ويك حركت خصمانه عليه

آن کشور تلقى مينمايد ؟

جواب:

از اينكه به کشور شما مسافرت ميدارم خوش

هستم كه موقع ميسر گرديد تا بازمامداران شما

ديدن نمايم مسافرت من كاملايك مسافرت

دوستانه ميباشد از اينكه پاكستان آنرا سوء

تعبير نموده به رفقای پاكستاني و آقای بوتو

گفته ميتوانم كه اين مسافرت کدام دسيسه

و انترك دربارۀ پاكستان نخواهد بود اگر دو

پیام بناسبت یادبود امیر خسرو بلخی

۲۱ حوت ۱۳۵۳

امیر خسرو شاعر متصوف عالم متفکر و عارف کامل بود.

مایادبود این دانشمند گرامی را با اظهار حق شناسی بی پایان دو برابر دانش و بینش وی احترام و تجلیل مینماییم و با افتتاح سیمینار تحقیق احوال و تحلیل آثارش توسط این پیام سخن مختصری به نسلهای امروز و فردا میسپاریم و آن اینکه بزرگترین راز بقای ملت‌ها در پهلوی حفظ میراث گرانبهای فرهنگی شان شناسایی کامل واقعیت‌های بیست که قانون تکامل اجتماعی آنرا در جلو شان قرار داده است و مردم‌ها خوشبختند که بادرک این واقعیت بزرگ‌نگنای فرهنگی خود را اؤنسلای به نسلای به شکل تکامل آن تسلیم نموده و باوصلت گذشته باحال ساختمان زندگانی فردای خود را با تضمین و امیدواری تکامل و پی‌ریزی نمایند.

نارفته ره، رونده بجای نهمر سمد

ناچار رفته اندره، آنکه رسیده اند

هموطنان عزیز، دانشمندان گرامی:

مسرورم که یکبار دیگر موقع میسر می

گردد تا محفل یادبود یکی از فرزندان این سر زمین را بوسیله این پیام افتتاح نمایم.

دوماه قبل در جلسات علمی و تحقیقی یادبود و تجلیل از مدافعان سر سخت آزادی و تمامیت وطن ما بایزیدرو پنا ن توسط دانشمندان افغانی و کشور های دوست تذکار بعمل آمد و در تحلیل احوال و آثارش يك صفحه از تاریخ مبارزات آزاد یخواهی مردم ما در برابر تجاوزات بیگانه در انظار مردم جهان جلوه خود را تجدید کرد امروز که هفتصد مین سال تبارز عرفانسی امیر خسرو بلخی مشهور به دهلوی تجلیل به عمل می آوریم. به جنبه های عرفانی، ثقافت باستانی خویش در آثار پر اودش این شاعر متصوف دقیق میشویم و سلسله پهناور معارف اسلامی را که از سنای غزنوی تا جلال الدین بلخی آفاق بیکران را طی کرد، دنبال می نمایم

بیانیه شانزدهمین دولت و صدراعظم در ضیافت تجار شان برنج بهر بند ترقیب داده بودند .

۲۱ حوت ۱۳۵۳

جلالتآب رئیس جمهور !

جلالتآب صدراعظم !

جلالتآبان ، دوستان عزیز و گرامی !

نخست میخواهم با استفاده از این فرصت
از اظهارات دوستانه و نیک جلالتمآب شما و استقبال
گرم و صمیمانه که اژمن و همراهان سفرم در
کشور زیبا و پهناور شما صورت گرفت و خود
مظهر واقعی دوستی و روابط عنعنوی دو کشور
است کمال امتنان و تشکرات خود و رفقای
همسفرم را ابراز دارم .

شخصا احساس مسرت و خوشی میکنم که
یکبار دیگر موقع میسر گردید تا از این کشور
دوست به اتر دعوت دوستان هندی خود بازدید
بعمل می آورم و حامل پیام مؤدت و احساسات
بی آرایش مردم و حکومت افغانستان میباشم .

جلالتآب گرامی ، دوستان محترم !

روابط دوستانه ما پدید آمده جدید نوینی نیست
شناسایی و علایق ماسابقه و تاریخ طولانی دارد
ما قرنهای قبل از استعمار با هم بحث کشور های
همسایه روابط وسیع اقتصادی ، فر هنگی
و اجتماعی داشتیم . در طول تاریخ تسلط
اجانب سیر مجاهدات و بیگار مردمان ما برای
کسب آزادی و حفظ استقلال شان موجب
تشویق و تائید همدیگر ما بوده و با علاقمندی
از طرف ملت های ما تعقیب شده است . بعد از

ختم استعمار روابط افغانستان مستقل و هند
آزاد روز بروز انکشاف نموده و اکنون دوستی
بین مملکتین ما بر پایه های مستحکمی بنا نهاده
شده که نه تنها به منفعت هر دو کشور است
بلکه برای تأمین صلح منطقه نیز مفید و مثمر
میباشد . این علایق دیرین امروز به ما امکان
آنها بخشیده تا نظربه مقتضیات عصر همکاریهای
مفید و مطابق منافع و آرزو مندیهای هر دو ملت
توسعه دهیم و بر حجم تبادلات مادی و معنوی
خود بیفزائیم .

ما از همکاری های هند که دارای تجارب وسیع
و ارزنده در راه رشد اقتصادی میباشد صمیمانه
قدردانی کرده و میکنیم .

بعد از گذشت مدت شانزده سال که باردوم
به کشور بزرگ و زیبای شما مسافرت میکنم
شاهد ترقیاتی هستم ، که حکومت شما با مساعی
خستگی ناپذیر مردم وطن پرست هند گه
در این مدت کوتاه به آن توفیق یافته اند و این
موفقیت بزرگ و چشم گیر در خود هر نوع
ستایش و تمجید است .

با کمال مسرت اظهار مینمایم که مردم کشور
ما این مجاهدات مردم هند را در راه این جهش
اقتصادی و اجتماعی ، با علاقمندی تعقیب نموده

د افغانستان کالنی

افغانستان قرار میگیرد . ولی با داشتن این عقیده راسخ مشاهده میکنیم که باز هم حکومتی در منطقه ما وجود دارد که به تمیبات ملی کتله ها و قومی نگذاشته و به غلط و خطا میخواهند با استعمال قوه احساسات ملی و کرامت بشری آنها را پامال نمایند .

چنانکه میدانند یگانه اختلاف سیاسی بین افغانستان و پاکستان جز تأمین حقوق حقّه برادران پشتون و بلوچ چیز دیگری نمیشد . ماهیسه برای حل این یگانه اختلاف با آنکشور اظهار آمادگی نموده ایم ولی مشاهده میکنیم که پاکستان حاضر نیست به این علاقمندی ما جواب مثبت بدهد .

جلالتآب محترم ، دوستان گرامی !

حکومات مختلفه پاکستان همیشه خوف از کشور های منطقه را وسیله استقرار داخلی و حاصل کردن سلاح قرار داده اند . حالانکه این خود پاکستان است که با شمول به پیمان های نظامی مختلفه و انبار نمودن سلاح های متنوع نگرانی کشور های حوزه رافراهم نموده و آرامش و استقرار منطقه را برهم زده است .

اخیرا رفع تحریم سلاح از طرف ایالات متحده ، در حالیکه پاکستان مشغول خونریزی در بلوچستان و پشتونستان میباشد ، سبب اندیشه عمیق مردم و حکومت افغانستان گردیده و موجب برهم خوردن موازنه در منطقه و بوجود آمدن مسابقه تسلیحاتی خواهد گردید و وسیله تهدید مزید را برای صلح منطقه فراهم خواهد کرد . افغانستان متوقع است حکومت امریکادر واقعیت امر طوریکه اعلام نموده مساعی صلح

و مینمایند . مساعی مثمر دوست فقیه من جلالتمآب جواهر لعل نهرو ، که تاهنوز خاطرات خوش دوستی آن مرد بزرگ نزد من موجود است و دیگر زعمای هند مخصوصا تلاشهای مداوم حکومت موجوده تحت زعامت میرمن اندراگانندی عامل مهم و مثبت این واقعیت محسوب میگردد .

دوستان عزیزم !

طوریکه دوستان هندی مامیدانند طی دهه اخیر حیات ملی افغانستان در ساحات مختلف با بحران عمیق و ویران کننده ای روبرو گردیده بود که دور نمای تاریکی را در مقابل ملت افغانستان و وطن پرستان کشور قرار میداد ، لذا در برابر این نابسامانی ها ، ایجاد یک روش جدید و تغییر بنیادی حتمی به نظر می خورود در چنین حالت به تاسی از اراده ملت افغانستان و برای سعادت آینده کشور تصمیم گرفتیم تا نظام جمهوریت و دیموکراسی واقعی و معقول را که هدف اصلی انقلاب ما را تشکیل میدهد و اساس آن بر خدمت به قاطبه مردم افغانستان استوار است بنیاد گذاریم .

زعامت انقلابی در کشور با پشتیبانی کامل همه طبقات ملت ، با سنجیدگی و خیریت بسوی هدف خود پیش میرو و امید است بحل مشکلات خود لایق آئیم .

جلالتآبان ، دوستان عزیز !

سیاست خارجی افغانستان همیشه متکی بر اصل بیطرفی فعال و قضاوت آزاد در مسایل جهانی بوده و آنرا بهترین وسیله برای حفظ آرامش و استقرار صلح پایدار در منطقه و جهان تشخیص داده است هر عملی که موجب بر هم خوردن این مأمول گردد مورد نکوهش جدی

جویانه را که سبب استقرار در جنوب آسیا گردد، پشتیبانی نماید ، تا مردم این منطقه بعوض صرف منابع محدود خود بر تسلیحات، متوجه پروگرام های انکشافی و اقتصادی خود گردند . دوستی افغانستان و هند بر اساس صلح

خواهی است هر دو کشور در منطقه صلح می خواهند . افغانستان و هند به رعایت از اصل تفاهم و دوستی و جستجوی راه حل مسالمت آمیز مسائل ذات الیینی بر اساس عدالت و واقع بینی عقیده کامل دارند و عملیات نظامی و تسلیحاتی بمرور راعمل نادرست پنداشته و آنرا برای صلح و امنیت در منطقه و در جهان مفید نمیدانند . این پاکستان بوده و است که تشویش واضطراب رادر منطقه سبب میگردد. دوستان عزیز !

بامسرت ملاحظه میکنیم که مو قف های افغانستان و هند روی اکثر مسائل بین المللی همواره موافق و ممد یکدیگر بوده است . همنوائی هیات افغانی و هندی چه در اجتماعات ملل متحد و چه در اجتماعات کشورهای بیطرف معرف و نشانه نزدیک بودن زاویه نگاه هر دو کشور در مورد اوضاع آن بوده است و از همین جاست که افغانستان و هند در اوقات مختلف مخالفت خود را با الحاق به پیمانهای نظامی ابراز داشته و اهمیت خط مشی عدم انسلان

و مساعی ارزنده کشور های پیرو سیاست بیطرفی رادر استواری صلح جهان و تقویت همکاری بین المللی تأیید نموده اند . افغانستان در مورد شرقیانه در حالیکه همه مساعی رابه منظور برقراری صلح در آن منطقه حساس دنیا تقدیر میکند و عقیده دارد

که صلح و امنیت در آنجا بدون خروج قوای متجاوز اسرائیل از سرزمین های اشغال شده اعراب، تأمین حقوق حق مردم فلسطین و آزاد گردانیدن بیت المقدس تحت حاکمیت اعراب امکان پذیر نمیباشد .

در ساحة مناسبات اقتصادی و تجارت بین المللی نظام موجوده که باز مانده دوره استعمار است به هیچصورت بشاریات و امکانات کنونی جهان که در اثر پیدایش تعداد زیادی از کشورهای آزاد در جامعه بین المللی بمیان آمده است توافق ندارد و باید چنان نظام اقتصادی نوینی جای آنرا بگیرد که احتیاجات و خواسته های امروز در این ساحة بر آورده شده و مخصوصا در آن منافع کشورهای جهان سوم مدنظر گرفته شود .

کشور های جهان سوم باید از منابع طبیعی خویش و تکنالوژی دوران معاصر به وجه لازم در راه انکشاف و توسعه استفاده نموده و کشور های صنعتی از روی تفاهم به وسیله دانش و تکنالوژی که در اختیار دارند بآنها کمک و معاونت بنمایند .

ماهمکاری اقتصادی و تخنیکی کشور های در حال رشد رادر بین خودشان نیز در رشد اقتصادی آنها در شرایط فعلی خیلی مؤثر میدانیم .

از نظر ما هر کشور مطابق به منشور ملل متحد حق دارد که از تمام منابع و امکانات خویش به هر نحوی که خواسته باشد در راه توسعه انکشاف مادی و معنوی خویش مستفید گردد. در این مورد هرگونه مداخله و اعمال فشار و زور غیرقابل قبول بوده و اختلافات موجوده

دراين زمينه بايد براساس روحیه دوستی و تفاهم متقابل و همکارۍ نږدیک حل و فصل گردد .
دوستان گرامی !
یکبار دیگر ازیږیرایی گرم و صمیمانه که اذهن و همراهانم در کشور دوست هند بعمل آمده تشکرات قلبی خود را به زعمای و مردم هند ابراز داشته و از دوستان و حاضرین محترم خواهش میکنم با برداشتن جام خویش در آرزو هایم اشتراک نمایند .
به صحت و سلامت جلالتمآب رئیس جمهور .
به صحت و سلامت خانم اندرا گاندی صدراعظم هند .
به ترقی مزید و سعادت ملت دوست هند .
به تقویت روز افزون علائق دیرینه دوستی افغانستان و هند .

بیانیه بنای علی رئیس دولت پوهنتون پنجاب

۲۴ حوت ۱۳۵۳

کرده ایم، مردمان افغانستان و هند قرنهایست همدیگر را می شناسند و وقتی افغانها و هندیها همدیگر را ملاقات میکنند و می توانند راجع به بسیار چیز های مشترکی که باهم دارند صحبت کنند ایشان می توانند نه تنها راجع به روابط دیرینه دوستی خود بلکه راجع به ثقافت که قسمت بزرگ تاریخ سرزمین های باستانی شانرا تشکیل داده صحبت کنند . اما من نمی خواهم داستانهای گذشته را در اینجا بازگویم .

من عقیده دارم که ما باید در مورد شرایطی که امروز بر جهان ماحکم فرماست باهم ملاقات کرده و نظر خود را بیکدیگر بگوئیم . یادآوری افتخارات گذشته خوب است اما این کار درد مارا دوا نمیکند ما باید توجه خود را به نظر واقعینان و بر اوضاع موجوده متمرکز بسازیم تا بتوانیم به سر نوشت آینده خود در جهان

جلالتما بان ، دوستان عزیز !
میخواهم از شما و از همه آنانی که با پوهنتون پنجاب ارتباط دارند از افتخاری که امروز به من اعطا کرده اید با تقدیر و امتنان زیادی تشکر کنم .
افتخار از چنین مقام علمی عالی بدست آوردن برای هر کس و در هر جا مایه مباهات میباشد ، اما این مناسبت برای من دارای اهمیت خاصی است زیرا از طرف پوهنتون پنجاب که در کشور من شهرت زیادی دارد و از یک کشور دوست در منطقه خود ما می آید، باین وسیله امتنان خود را اظهار میدارم و خاطره این روز را همیشه با خود خواهم داشت .

کشور بزرگ و پهناور شما برای من بیگانه نیست زیرا قبلا نیز مسرت مسافرت ب وطن شما را داشته ام به کشور شما از سرزمین دور دستی نیامده ام زیرا ما باهم همسایه هستیم و مدت ها باهم بعیت بهترین همسایگان زندگی

معنی که از تاریخ استرداد استقلال تان تا امروز ترقیات بزرگی در ساحات مختلف نصیب شما شده است .

گفته میتوانم که قسمت اعظم این ترقیات را مړهون مردان و زنان دانشمند خود میباشید . پیروز یهای هند باید محل خوشی برای همه آسیا و همه کشورهای عقب مانده دنیا و آنهایی باشد که در گذشته از تسلط خارجی صدمه دیدند و امروز دروازه ترقی خود تلاش میکنند . ما در افغانستان مساعی دوستان هندی خویش را به نظر تقدیر مینگریم و از کامیابی تلاش های شان ، خوشنود میگردیم . مانیز با مشکلات مشابهی مقابل هستیم و باید با صراحت اعتراف نمایم که از تجربه های شما بسیار آموخته ایم و باز هم می توانیم بیاموزیم . در حقیقت این مهمترین کمکی است که کشور شما به ما داده است . روابط دوستانه و صمیمانه بین افغانستان و هند و آمادگی نظام نوین جمهوری افغانستان ، به این امیدواری را میدهد که همکاری های متقابل ما نتایج مشر تری بیار آورد . هدف نهایی نظام جمهوری افغانستان بهبود بخشیدن به زندگی مردم مایعنی افراد عادی جامعه است . امروز هیچ کشوری نمیتواند بدون همکاری بین المللی به اهداف خود نایل آید . بنابراین سیاست بین المللی افغانستان متوجه تمهیل این واقعیت است .

حقیقت مهمترین گرایش است که هیچ کشوری مخصوصاً در قسمت عقب مانده جهان ، نمیتواند باین هدف جُز در شرایط صلح برسد . غایبه عهده سیاست عدم انسلک ، داشتن روابط دوستانه و به نفع صلح جهان ، با همه ملل

امروز و فردا بیاندیشیم . هر زمانیکه موقع مییابیم در یک پوهنتون به اطراف خود نظر اندازیم ملاحظه واحساس میکنیم که دنیرو بر محیط آن مسلط است و آن یکی نیروی دانش و دیگری نیروی جوان تفکر است . اینها نیرو هایی هستند که آینده ما را تعیین میکنند و ما را قادر ساخته می تواند ، تا برای احتیاجات خود جواب مثبت بیابیم . شرایط امروزی که اکثریت مردمان تحت آن زندگی میکنند جهل ، فقر ، گرسنگی ، مریضی و پس ماندگی در همه اشکال آن است .

لږ نا وظیفه اولی ماصحبت دوباره این آفات و مبارزه دروازه از بین بردن آنهاست . هنگامیکه اسباب بوجود آمدن این شرایط را تحلیل میکنیم ، نظریات فیلسوفانه داشتن ، چنانچه در گذشته همیشه درین قسمت جهان عادت بوده است ، به دودی نمیخورد . ملامت کردن کسانی که ما را استثمار کرده اند بس است . حالا باید علیه نا امید یها مبارزه کنیم زیرا از آن ضرر بسیار بیشتر دیده ایم در این هنگامیکه با چنین ادب و بزرگ مواجهه هستیم بر ملازمست تادر مبارزه علیه این بدبختی هامتحد باشیم و بادر دیگر به هیچکس اجازه ندهیم که در بین مافرقه انداخته بر ما حکومت کند . در اینجااست که میخواهم به نقش عهد ه ای که موسسات تعلیمات عالی میتوانند بازی کنند و مسئولیت سنگینی که به عهده دارند اشاره کنم .

بامسرت مشاهده میکنیم که این مسئولیت را در هند فراموش نکرده اند . من نیز مانند بسیار کسان دیگر وقتی به هند امروز نظر می اندازم ، تفاوت عظیمی مشاهده میکنم به این

تولید کشیدگی با چنین سیاستی در بین کشورها مخصوصا از راه پشتیبانی کشور های معاصم، بهر دلیل که باشد غیر قابل دفاع و غیر قابل قبول است . طوریکه همه میدانیم این سیاست، سیاست تازه ای نیست بلکه چندین بار اختیار و به آن عمل شده است .

در هر بار نتیجه آن تولید کشیدگی، عداوت و خصومت بوده و منجر به منازعه و جنگ گردیده است که جنگ های جنوب آسیا، شرقیانه، جنوب شرق آسیا و سایر مناطق از جمله آنهاست .

ایجاد صلح و حفظ آن وابسته به خاتمه دادن چنین سیاست ها و عدم فراموشی واقعیت ها و تجربه های گذشته و مشکلات آینده میباشد . اگر قرار باشد که در ساحه تسلیحات نیز سیاستی شبیه سیاست تأسف آوری که در ساحه اقتصاد جهان پیش گرفته شده اختیار گردد، آنوقت همانطوریکه کشور های غنی روز بروز غنی تر شده و کشور های نادار ، نادر تر میگردند ممالک قوی نیز روز بروز قویتر و ممالک ضعیف، ضعیف تر خواهند شد و آنچه یقین است، این است که این راه مارا بسوی صلح نخواهد برد و دگرترین توازن قوا وقتی متکی باین پرنسپ باشد، که توازن به نفع منافع خودخواهانه یکطرف بر قرار گردد ، یقینا در آخر امر منجر به تباهی خواهد شد . اگر این جانبنداری که متکی بر منافع خود است دوباره احیاء گردد، منجر به عین نتایج خواهد شد و اگر مخصوصا چنین سیاستی را کشور های بزرگ تعقیب کنند، نتایج آن خطرناکتر و تباه کننده تر خواهد بود .

جهانست . طبعاً آرزومندی چنین روابط را با همسایگان هم فکر خویش و کشور هائیکه در منطقه مازندگی میکنند مخصوصا آرزو داریم . افغانستان همیشه از هر انکشاف بین المللی که منجر به صلح و امنیت جهانی شود، استقبال کرده و دایما بر سیاست هائیکه موجب کشیدگی بین کشور ها میگردد بحث انکشافات خطرناک و نامطلوب تأسف نموده است .

ما از پالیسی دیتانت که نسبتاً تازه آغاز گردیده و تا اندازه ای مفید ثابت شده استقبال کرده ایم مشروط بر اینکه منابع کشور های کوچکتر مخصوصاً کشور های غیر منسلک را که به هیچیک از اتحادیه ها تعلق ندارند احترام کرده و به بعضی کشورها یا بعضی مناطق محدود ننهاند . افغانستان همیشه طرفدار خلع سلاح جهانی و کامل بوده و لهذا مخالف مسابقه تسلیحاتی و سیاست هایی میباشد، که چنین مسابقات را شدت بخشیده و یا آنرا بر ملل صلح دوست مناطق جهان، که یگانه آرزوی شان سعی و کوشش در راه بهبود شرایط زندگی مردم شان است تحمیل میکند .

افغانستان مخصوصاً از بابت وضع سیاسی نیم قاره تکران بوده، آرزومند عادی شدن اوضاع در این قسمت جهان میباشد . مساعی که تا حال در این جهت صورت گرفته از طرف ما به نیکویی استقبال شده است و امیدواریم که این مساعی ادامه یابد . همچنان امیدواریم هیچکس چنان سیاستی را در پیش نگیرد که مانع عادی شدن روابط کشور ها، در هر منطقه جهان که باشد، گردد .

حکومات کشورهای کوچکتر که چنین سیاستی را با اتکاء به قوت متحدین خود می پذیرند : اگر فکر میکنند ، که از استقلال و اتکاء بخود ضعیف خویش دفاع میکنند در حقیقت خود را فریب میدهند. چنین حکومت در واقع آله دست کشورهای حکمران بیگانه میباشند. در جهان امروز حکومت کشور های عقب مانده تنها یک مسئولیت و وظیفه دارند و آن نجات دادن مردم شان از ادبار اقتصادی و اجتماعی و توفیق بخشیدن به ایشان، برای داشتن یک زندگی واقعی و پرافتخار در بین ملل جهان است ، منظور من این نیست که بدیگران نظر یه بدهم .

تا آنجا که به ما مربوط است آرزوی دیگری جز صرف وقت، نیرو و منابع خود در راه انکشاف اقتصادی، اجتماعی و ثقافتی مردم خویش در محیطی آرام و بر اساس عدالت اجتماعی نداریم. متأسفانه ما بایکی از کشورهای منطقه خویش اختلاف سیاسی داریم و این یگانه کشور جهان است که نخواسته اختلاف خویش را با ما رفع کند. این کشور پاکستان است و یگانه اختلاف سیاسی بین افغانستان و پاکستان موضوع حقوق حقه پشتونها و بلوچهاست . همان طوریکه بارها گفته ام باز هم میخواهم بگویم که افغانستان حل این مشکل را در دایره روابط بین المللی خویش میخواهد .

ما میخواهیم این امر از راه تفاهم و با وسایل صلح آمیز صورت گیرد و مصمم هستیم سیاست صلح جوانه خود را ادامه بدهیم . زیرا میدانیم که تنها چنین سیاستی میتواند ما را به آرزوی نهایی ما برساند .

آرزو و هدف نهایی ما نه تنها این است که اختلاف مذکور را حل کنیم بلکه همچنان می خواهیم شرایطی ایجاد کنیم که تحت آن افغانستان و پاکستان با هم بر اساس دوستی و همکاری نزدیک زندگی کنند، ماعقیده داریم که انکشافات آینده هر چه باشد مسئولیت نتایج نامطلوب بدوش جانبی خواهد بود که بر پرئسیب استعمال قوه، یا تهدید به استعمال قوه اتکاء میکند و اگر نتیجه روابط همسایگی نیک و دوستی دوامدار باشد، آنوقت گریخت به طرفی تعلق خواهد گرفت که بطرق صلح آمیز، تفاهم و همکاری عقیده داشته است . ما مصمم هستیم که این گریخت را بدست آوریم.

در این شکی نیست که افغانستان از جمله عقب مانده ترین کشور ها محسوب میشود اما پاکستان نیز از جمله همین کشور هاست. عقب ماندگی مادر ساحه مادیات و اقتصادیات بمعنی آن نیست که در ساحه سیاسی و روابط بشری تجربه کافی نداریم . همین دوسه روز قبل بنیاعلی صدراعظم پاکستان نطقی ایراد کرده و طی آن گفت: که وی برای دوستی با افغانستان آماده است و بلافاصله از آن مشوره داد که افغانستان از تعقل کار بگیرد . من با امتنان تشکر میکنم اما این گفتار او مرا بیاد آن گفته می اندازد که : (معقول بودن آنست که کار را به دلخواه من انجام دهی .)

دوستان عزیز !

این مشکلی است که ما داریم و نمی خواهیم در این محفل که به مناسبت دوستی افغانستان و هند برپا شده بیشتر از آنچه گفتم بگویم . یگانه خواهشی که از دوستان هندی خود دارم

همان است که ازمه کشورهای جهان مخصوصا کشور های منطقه خود ما میکنم و آن اینکه مقاصد حقیقی و راستی حکومت افغانستان را دریابند و تحت تاثیر تعبیرات سوئیکه از سیاست ماشده، نروند .

اجازه بدهید از شما یکبار دیگر تشکر کنم برای هند و همه کشورهای منطقه، صلح، ترقی و رفاه میخواهم و دعایم کنم که دوستی بین مردم افغانستان و مردم هند برای همیشه پایدار بماند .

بیانیه غرض دولت و صدر اعظم در ضیاء
در بهار شان چهره بنگله در شریب بود

۲۵ حوت ۱۳۵۳

به استقلال کامل خود نایل گردد .
امیدانیم که بنگله دیش بامتحن چه نوع مشقات و تلفات و قربانی ها بوجود آمده است، مردم افغانستان به این همه شهادت و از خود گذری مردم شما در برابر تسلط بیگانه به نظر قدر می بینند .
مردم افغانستان شمولیت بنگله دیش را به سازمان ملل متحد باشف زاید الوصفی استقبال کردند و از اینکه بنگله دیش امروز مقام خود را در زمره کشور های آزاد دنیا احراز نموده است نهایت مسرور اند .

مردم و حکومت افغانستان آرزومند اند تحت رهبری خردمندانه جلالتماب شما کشور دوست و برادر ما بنگله دیش به پیشرفت ها و ترقیات شایانی نایل آید .

شایان رئیس جمهور حضار گرامی !
بیست ماه قبل به تاسی از اراده ملت افغانستان و به منظور سعادت و رفاه و پنداران تصمیم گرفتیم تا نظام جمهوریت را در کشور

جلالتماب رئیس جمهور !
دوستان گرامی !
از کلمات بسیار دوستانه و صمیمانه که اظهار فرمودید سپاسگذار و ممنونم .
مسرت دارم موقع یافتن بنابه دعوت دوستانه جلالتماب از کشور زیبای شهادیدن نمایم .
از استقبال باحرارت و اظهارات صمیمانه دوست گرامی و مردم شجاع بنگله دیش قلبا تشکر نموده امیدوارم مراتب امتنان من و همراهانم را بپذیرید .

از صمیم قلب آرزو داشتیم از کشور آزاد بنگله دیش ، زعیم بزرگ و مردم قهرمان آن دیدن کنم . مردم افغانستان از مبارزات خستگی ناپذیر جلالتماب شما و ملت بنگله دیش در راه آزادی این کشور آگاهی کامل داریم، ما واقف هستیم که عزم قوی جلالتماب شما و شهادت مردم بنگله دیش باعث گردید تا کشور بنگله دیش طبق آرزو های مردم آن

بنیاد گذاریم . منظور اصلی انقلاب ما خاتمه دادن به اذیت و فساد در جامعه و آوردن دیموکراسی واقعی و تأمین منافع اصلی ملت و خدمت به قاطبه مردم افغانستان بود .

اساس سیاست خارجی ما عدم انسلاک فعال همراه با قضاوت آزاد مسایل است . افغانستان آن سیاست را بهترین روش برای تأمین آرامش و صلح در جهان تشخیص داده است مادر منطقه خود در جهان صلح می خواهیم چه تنها در محیط صلح است که کشور ها می تواند به تطبیق پلانهای اقتصادی و رفیورم های اجتماعی قادر گردند هر عملی که موجب برهم خوردن صلح گردد مورد نکوهش افغانستان است .

ما مساعی جلالتماب و مردم بنگله دیش را در راه تأمین صلح منطقه تقدیر میکنیم . افغانستان امیدوار است که قبول واقعیتها در منطقه ماحکوم فرما گردد و حقوق حق و فیصله همه مردمان این منطقه مورد احترام قرار گیرد . ما به این عقیده هستیم که صلح در منطقه تنها از طرق مساعی و آمادگی همه جا نب ذی علاقه تأمین شده می تواند .

متأسفانه دیده میشود که با وجود نیات نیک ماحکومت پاکستان در این مساعی صلح خواهانه سبیم نمیگردد . چنانچه جلالتماب شما شخصاً اطلاع دارند مردم افغانستان بایستونها و بلوچها ارتباطات تاریخی و عنعنوی دارند مردم مبادر مقابل مظالم پاکستان برادران پشتون و بلوچ خودی علاقه مانده نمیتوانند .

رفع تحریم تهیه سلاح به پاکستان که اخیراً از طرف ایالات متحده امریکا اعلان گردید موجب نگرانی عمیق افغانستان و بعضی کشور های

منطقه گردیده است .

سیاست خارجی افغانستان اساساً متکی بر همزیستی مسالمت آمیز احترام متقابل و پیشبرد روابط دوستانه با تمام کشورها میباشد و بر اساس همین سیاست است که ما با تمام کشور های صلح دوست جهان روابط دوستانه راجستجو می کنیم .

دوستان عزیز !

دو کشور افغانستان و بنگله دیش علی الرغم فاصله جغرافیایی باهم بسیار نزدیک اند . مادردهای مشابه داریم و در پی مداوای دردهای مشترک خود میباشیم ما از تجارب یک دیگر استفاده زیاد کرده می توانیم .

افغانستان و بنگله دیش هر دو اعضای گروه کشور های غیرمنسلك اند این خود نمایانگر تشابه نظر هر دو کشور در مورد موضوعات بین المللی بوده در جستجوی صلح و تأمین امنیت جهانی مردم هر دو کشور را باهم سهیم و همنا ساخته است .

افغانستان عقیده دارد که صلح عادلانه و پایدار در شرق میانه صرف در صورت خارج شدن کامل اسرائیل از تمام سرزمین های اعراب برسمیت شناختن حقوق مشروع مردم فلسطین حاصل شده میتواند . داعیه اعراب از پشتیبانی تمام آنها نیکه به اصول حقوق بشر پرنسیب های مندرجه منشور ملل متحد پایند هستند برخوردار میباشد .

ما از همه مساعی مسالمت آمیز که فعلاً برای استقرار صلح در شرق میانه جریان دارد پشتیبانی می نمائیم .

مردم بنگله دیش همچنانکه در مجادله علیه تسلط بیگانه توفیق یافتن در مجادله برای اعمار مملکت آزاد خودتحت رهنمائی های خردمندانۀ جلالتمآب هم توفیق می یابد ماستعشریم که بنگله دیش حین مجادله برای آزادی تاکدام حد تخریب شده بود .

اعمار مجدد آن البته فرصت ووقت میخواعد اما من یقین دارم که مساعی زعامت شما و اخلاص وفداکاری های مردم بنگله دیش در همه مشکلات فایق شدنی است .

از حاضرین گرامی خواهشمندم تادر برداشتن جام خود در آرزوهای صمیمانه ام برای صحت و سلامت جلالتمآب زعیم بزرگ بنگله دیش و سعادت ملت بنگله دیش واستحکام مزید دوستی ملت های ما اشتراک نماید .

جمهوریت افغانستان سیاست تبعیض نژادی را محکوم مینماید وتوقع دارد برای امحای آن قدمهای موثری برداشته شود .

آرزو مندیم جنگ ویتنام و کمبودیا هر چه زودتر خاتمه یافته وصلح وآرامش برآن منطقه آسیب دیده حکمفرما گردد .

افغانستان به حیث یک کشور صلح دوست ازدیتانت شرق وغرب حسن استقبال میکند آرزومند است این دیتانت طوری توسعه یابد که تمام مناطق جهان مناسبات بین همه کشور هارا احتوانماید . بعقیده ماموقیت دیتانت ایجاب میکند که دو عملیه دیتانت به منظور تامین صلح حقیقی همه کشور هاجه خورد وجه بزرگ سسیم باشند .

افغانستان عقیده کامل وراسخ دارد که

بیانیه شاه غلامی دولت و صدر اعظم در کندهار

۲۶ حوت ۱۳۵۳

اما امروز که موقع میسر شد بااغتنام فرصت میخواهم یکده حقایق را که بعد از انقلاب وتاسیس نظام جمهوریت در وطن ما رخ داده باشما در میان گذارم .

برادران من !

همۀ ماوشما اولاد این کشور وهمین خاک هستیم وهمه ما از واقعاتیکه در خاک ما گذشته واقف می باشیم ومیلانیم که از انقلاب کشور ما یکسال وچند ماهی بیشتر نمی گذرد .

برادران من !

ازینکه امروز موقع میسر شد پس از چندین سال برادران خود را از نزدیک می بینم از همین قلب ممنون ومشعوف میباشم .

البته وظیفه من این بود که به تمام ولایات کشور سفر کرده واز نزدیک با مردهان آن ولایات ملاقات نمایم . و گذارشات و واقعاتی را که در کشور ما رخ داده است برای شان بیان کنم . متاسفانه بنابر گرفتاری هایی نتوانستم تاکنون به این آرزوی خودنایل آیم .

وظیفه خودمی دانم که اول از همه از استقبال گرم و صمیمانه ای که تمام مردم افغانستان نسبت به نظام جمهوری خود ابراز داشته اند از صمیم قلب از طرف خود و رفقای خود تشکر نمایم .

برادران عزیز !

چرا در کشور ما انقلاب شد البته هیچ چیز بی سبب و بی دلیل نبوده است . دلایل آن به هر فرد افغان معلوم است . که عبارت از فساد اداری و بی عدالتی های اجتماعی و دیگر بدبختی ها بوده است .

برای مردمانیکه وطن خود را دوست داشتند و وطن پرست بودند غیاز این راهی نبوده که یک حرکت انقلابی انجام دهند و تحولی را بهمان آرند .

هموطنان گرامی ! شما یقین داشته باشید که این تحول روی کدام غرضی بوجود نیامده است . انقلاب ما فقط یک هدف دارد و هدفش افغانستان آباد و افغانستان با شرف می باشد من بشما واضح میگویم که ما برای یک طبقه خاص خدمت نمی کنیم بلکه منظور ما خدمت به همه مردم کشور میباشد .

خواهران و برادران عزیز !

یقین داشته باشید طوریکه اردوی فداکار شما در وجود آوردن نظام جمهوری و انقلاب در افغانستان سهم فعال داشتند بعد از این نیز در راه تحقق اهداف و ارمان های ملی و دفاع کشور وظیفه خود را صادقانه انجام میدهند .

برادران عزیز !

من نمیخواهم چیز هایی بگویم که واقعیت نداشته باشد حقیقت اینست که وطن ما نهایت

پسمانده است . الفاظ و کلمات درد مارا دوا نمی کند . ما فوق العاده به کار و زحمت ضرورت داریم همان طوریکه انقلاب افغانستان به اثر اراده بالقوه ملت بوجود آمده است همانطور وطن ما به فداکاری پروجوان ، زن و مرد ملت این خاک نیاز دارد و ممکن نیست یک ملت بدون زحمت ، ایثار و فداکاری به آرزو های ملی خود نایل آید دردنیای امروز جز از ایثار و فداکاری امر دیگری پیشرفت را میسر کرده نمی تواند .

برادران عزیز !

امروز وظایف ما بی نهایت مشکل است . ما وظیفه داریم کار های بزرگتر را انجام دهیم باید با قدمهای متین و با ایمان و به جرئت کامل پیش برویم و بدین وسیله بدبختی ها و پسمانی های خود را به یاری خدا و ایمان و عقیده راسخ و وطن پرستی رفع نمائیم تا در برابر دنیای دیگر بعین یک ملت زنده و یک ملت سرافراز و برومند زندگی کنیم .

بشما میگویم که افغانستان از همه بیشتر و از همه اولتر به اتحاد فکر و عمل نیاز دارد و ناممکن است یک ملت با تفرقه و بدبینی و خود غرضی بتواند کار را از پیشی ببرد .

هموطنان گرامی !

تاریخ خود را بخوانید یعنی تاریخ افغانستان را مطالعه کنید و آنگاه وضاحت خواهید دید روزی که این ملت یکدست و یک زبان بود موفق و پیروز بود . و فقط به وحدت عمل و اتحاد فکر تمام ملت ، پیشرفت میسر شده می تواند و این یگانه کلید سعادت افغانستان شمرده میشود .

برای عده‌ای خاص و محدود ویا برای یک جمعیت خاص کار کنیم بلکه می‌خواهیم هر قدم ما و اهداف ما اولتر از همه متوجه اکثریت مردم افغانستان باشد .

برادران عزیز !

یگانگان ما را گاهی باین متهم ساختند که انقلاب به کمک دیگران انجام شده است ولی به شما می‌گویم که این انقلاب ، انقلاب اصیل افغانی بوده و در آن جز مفز و کله افغان و غیر از همت و ایمان افغانی هیچکس دیگری داخل نبوده است . یقین داشته باشید که نظام موجود افغانستان فقط روی اساس ملی و ناسیونالیزم استوار بوده و خواهد بود .

آنچه دشمنان بما و رفقای مانسبت داده اند همه ای آنرا شنیدیم و خوب فهمیدیم که چه بود و از کجا سرچشمه گرفته بود . ما مسلمان هستیم و به خداوند خود ایمان داریم .

در ظرف یکسال و چند ماه سعی کامل بعمل آمد تا از نگاه اقتصادی و اجتماعی به لطف خداوند قدم های مهمی برداشته و برای آینده کشور و نسلهای آینده آن کاری انجام دهیم و نیز قدمهای برای بهبود وضع اجتماعی رو بدست بوده که یکی بعد دیگر عملی خواهد شد .

قانون اساسی افغانستان به میان خواهد آمد و در افغانستان حزبی نیز بوجود خواهد آمد . سیاست خارجی ماموق بوده و یقین دارم به منفعت افغانستان میباشد . یکبار دیگر از احساسات نهایت گرم و پذیرایی برادران کندهار از مصمیم قلب متشکر هستم و از خداوند بزرگ برای همه تان سعادت می‌خواهم .

یقین دارم که مردم ماهر شب و روز پروپاگند دشمنان ما را میشوند . دشنام ها ، بدگویی ها ، توهین ها و تحقیرهای آنها را استماع میکنند ما این دشنام ها و از این بد گوئیا هیچ اندیشه ای نداریم و به شما اطمینان میدهم که همه آن بمازیانی رسانیده نمی تواند زیرا ملت افغان خود قضاوت کرده میتواند که حقیقت چیست ؟ و غلط کدامست ؟

من یقین دارم که افغانها هرگز قبول کرده نمی توانند بزرگان و گذشتگان آنها مورد تحقیر و نفرت دیگران قرار گیرد .

بگذارید هرچه دشمن می‌خواهد بگوید و پروپاگند کند چه این تبلیغات بی مورد و دروغ شانرا مردم ما بخوبی میتواند تشخیص دهند که پروپاگند و خلاف واقعیت محض است و بنا به نفع ما خواهد بود .

یقین داشته باشید تا روزیکه درین خاک سرزمین دلیران ، یک فرد هم موجود باشد بهیچوجه از مطالبه حقوق برادران پشتون و بلوچ خود منصرف نمیشود .

طی یکسال و چند ماهیکه گذشت ما و رفقای انقلاب ما وظیفه داشتیم نخست از همه امنیت داخلی را حفظ و تأمین نماییم . هم وظیفه داشتیم سیاست خارجی را تنظیم بخشیم و نیز وظیفه داشتیم تا بمنظور بلند بردن سویه حیات اجتماعی ، اقتصادی و رفاه قاطبه مردم خود قدمهای برداریم .

اصلاحات اجتماعی یکی بعد دیگر عملی خواهد شد امیدوارم که نتایج آن برای آینده ملت افغان مفید ثابت شود . باردیگر یادآور می شوم که ما نمی خواهیم

گفتنی هابسیار دارم وانشالله باز موقع خواهد رسید تاباهم ببینیم وباهم درددل کنیم . باشد ودرعقب آن باتمام قوت خود پایداری ودرنهایت میگویم يك نظام ويك حكومت وقتی كند .

پیام بناسبت سال نو

۱ حمل ۱۳۵۴

باعثلاوتقدم رهنمونی کرده، یاس، بی اعتمادی شك وتردیداین همه موانعیاست که درشاهراه زندگانی فردی واجتماعی، مامایه رکودوانحطاط گردیده .

خواهران وبرادران گرامی !

باندك تأمل میتوانیم درد های خودرااحساس کنیم وملفت گردیم که رسیدن به يك فردای امیدبخش ودرخشان وظایف ملی مارا تاجه اندازه سنگین گردانیده .

این وظایف سنگین است، ولی انجام آن ازهمت جوانان وطنخواه وفداکار، افراد باعزم وبایمان بعیدنیست . دیگر آن فاصله میان دستگاه دولت وآرزو های مردم ماوجود ندارد این رامن بار بار بشما اطمینان داده ام که دولت ازمردم وبرای خدمت به مردم است .

معرفت کامل بااین اطمینان اگر ازيك جانب به اعمال مامورین صادق واز خود گذشته پیوستگی دارد ازجانب دیگر به تشخیص واحساسات سلیم مردم نیز مربوط میباشد .

توحید نظروعمل شکستن قید هایی که مساعی واحساس رافتشده، اطمینان به سلامت تلاشهای همدیگر دورسیدن به هدف بزرگی که درپیش داریم بهمانیرومی بخشد .

مادر ساختن موادی که بنیان اجتماعی مابران

خواهران وبرادران عزیز !

سال نوین رابه همه هموطنان عزیز خجسته ومیمون میخواهم .

باورود نوروز آفریدگار سال، دیروز مارا بگذشته می سپارد وفردا رادر معرض آزمون ماقرار میدهد .

ملتی که پنج هزار سال ازبنیان اجتماعی آن میگردد باتأسف امروز درحال آغاز است . این آغازبه تپش قلوب حساس وطن خواهان ما، به فعالیت عنصر واقع بین وبیدارما، به فداکاری ما، به همت ما، پیوستگی هادارد . چنانکه سال گذشته ما، جزئی ازتاریخ ما گردیده امروز مانیز بتاریخ می پیوندد . ازدروزیکه جهان مادر مرحله علم و تکنالوژی واردشده، ای بسالخطات گران بهاراکه از دست داده ایم .

ذكر غفلت های مابسیار تلخ است رنج این تلخی رامیتوان مردوار تلافی کرد زیرا تلافی وتدارك آنچه ازدست داده ایم هنوز در دسترس خودماست .

ای بسا ازموانع که ماخودایجاد کرده ایم ایجاد فاصله میان دستگاه های دولت ومردم عدم احساس ضرورت میرم به همکاری ، عدم توجه به سرکاروان مدنیت، که ملل دیگر را

خواهد بود و همکارۍ و قضاوت سليم مردم ما امسال برف های متراکم، طبیعت رابرای سر سبزی و آبادانی دهقانان زحمت کش و با همت ما آماده گردانیده حیف است از این بهار فیاض و زندگی بخش مستفید نگردیم .

راه سعی و عمل در روشنایی امید به فردا عبرت از تاریخ آموزگار و تکان دهنده ما، بروی همه بازاست جهد باید کرد. جهدی که از زیر سقف مدرسه در برابر صفحه و کتاب، تادامن کپساران ، در استفاده از مظاهر طبیعت، در هر لحظه و در هر جا، و وظایف ملی ما را در پیشگاه حس و نظر ما مجسم میگرداند .

بار دیگر سال نوبه به هموطنان گرامی تهنیت میگویم از بارگاه خداوند بزرگ سال نوربسر بلندی، سعادت و سلامت هموطنان گرامی و افغانستان عزیز مقرون میخوایم .

همچنان به امید موفقیت کامل، عمیق ترین تبریکات مردم افغانستان رفقاء و خودم را به مناسبت این سال نوبه خواهران و برادران پشتون و بلوچ ابراز میدارم .

استوار است و پلانیهای عمرانی ما را تشکیل میدهد، درست است که به همکاری دیگران ضرورت داریم اما آن نیروی خلاقه که بقا و موجودیت ملی ما به آن پایدار است درایمان و اندیشه خودما وجود دارد. این نیروی خلاقه را نمیتوان جز در شعور خود ماسراغ کرد .

هموطنان گرامی ! انقلاب موقتی بارآور و نتیجه بخش است که زنان و مردان ما متفقا به آن همکار باشند .

ما همچنان که باتوفیق خدا (ج) نیازمندیم با تائید مردم خود احتیاج داریم . عامل اساسی انقلاب مایک عشق سوزان و مقدس و یک قربانی بی مثال برای سر بلندی و سعادت مردم ماست. احساس دردها، حرمان ها، عقب ماندگی ها این عشق ما را سوزنده تر میگرداند . باین احساس بوجود آمده ایم باین احساس زندگی میکنیم و باین احساس جان خواهیم داد . در تلاش های ملی، ناامیدی کفر اجتماعی است ما بایاس و ناامیدی مجادله خواهیم کرد. در این مجادله آنچه به مانیرومی بخشد توفیق خدا

مصاحبه با خبرنگار فلسفی

۱۸ حمل ۱۳۵۴

اتخاذ نموده است ؟

جواب:

حقیقتا وضع اقتصادی کشور ما خوب نبود، برای اینکه بعد از انقلاب جمهوری بصورت عجله در زمینه قدم برداریم از مصارف بیجا جلوگیری نمودیم، تشکیلات بیچاراکم کردیم تا حد ممکن جلوگیری از فساد صورت گرفت،

سوال :

جناب رئیس جمهور، در بیانیه تاریخی ۲۳-اگست ۱۹۷۳ خویش فرمودید که اقتصاد افغانستان پیش از انقلاب جمهوری به سوی سقوط و ورشکستگی کامل روان بود . لطفا توضیح فرمایند حکومت جدید چه تدابیر عملی برای نجات کشور از این ورشکستگی

به آن در خلال چندماه آینده شروع شود . درپلان آینده خود کمکهای کشورهای دوست را گنجانیده ایم و این کمکها بیشتر در ساحت انکشاف زراعت، صنعت، معادن، تمدید خط آهن وسایر پروژه های بزرگ عام المنفعه تخصیص داده شده است .

سوال :

آیا امیدوار هستید که این پلان عملی شده و نتیجه خواهد داد ؟

جواب:

البته که امیدوار هستیم .

سوال :

افغانستان هنوز تا اندازه زیادی به کمکهای خارجی که قسمت زیاد آنرا کمک اتحاد شوروی تشکیل میدهد اتکا دارد قسمت عمده ایمن کمکها را اکنون کدام ساحه تشکیل میدهد ؟

احیانا اگر این کمکها متوقف شود نتیجه آن از چه قرار خواهد بود ؟

جواب:

در این شك نیست که افغانستان فعلا يك کشور غنی نبوده و بانگشاف خود نیاز دارد . همچنان شك نیست که از کشورهای دوست بشمول اتحاد شوروی کمکهای زیادی دریافت کرده ایم البته در جمله این کمکها، کمک اتحاد شوروی بیشتر بوده است اما احیانا اگر این کمکها متوقف شود شاید حرکت ما بسوی پیشرفت بطی گردد ولی مادرخلال امکانات خود به پیش خواهیم رفت . من فعلا هیچ دلیلی دیده نمیتوانم که این کمکهای دوستانه متوقف شود .

ورود بعضی اشیا غیر ضروری را که ببرد مردم مانمخورد منع قرار دادیم حتی المقدور به پیمانه صادرات خود افزودیم، در عین حال سعی نمودیم مالیات دولت و یک مقدار پول دولت را که ذمت اشخاص و موسسات بود جمع آوری نمایم . البته این قدم های عاجلی بود که مجبور بودیم برای بهبود اقتصاد کشور و خودبرداریم . خوشبختانه این اقدامات تاحدی وضع اقتصادی کشور را بهتر ساخت . اما برای برداشتن قدم های اساسی در آینده نیاز به طرح يك پلان اساسی اقتصادی داریم، درین پلان البته تا آنجا که توان مالی ما اجازه میدهد خود آنرا انجام میدهم و آنجا که از توان مالی ما بیرون بود از کشورهای دوست کمک میگیریم .

سوال :

کار چارمین پلان پنجساله اقتصادی کشور که به همکاری متخصصین اتحاد شوروی طرح شده بود اکنون به نیمه رسیده است آیا این پلان نسبت به پلان های پنجساله اقتصادی قبلی بیشتر موفق خواهد بود ؟ آبادر ساحت مختلف این پلان تا کدام اندازه به هدف خواهد رسید ؟

جواب:

اگر بصورت حقیقی در زمینه بحث کنیم نه پلان سوم و نه پلان چارم شکل قانونی پیدا کرد و این پلان از شوروا نگذشت و غیر از تمدید و دنبال کارهای گذشته کارنوروی دست گرفته نشد . واقعا در طرح پلان چارم دوستان شوروی ماهمکاری کردند، اما این پلان عملی نشد . امروز ما به طرح پلان اول جمهوریت شروع کرده ایم و امیدواریم کار پروژه های مربوط

سوال :

ما این است هرقرضه را که گرفته ایم و یا خواهیم گرفت خالی از هرگونه قید و شرط سیاسی بوده است و سیاست مادر آینده نیز چنین خواهد بود .

سوال :

بعد از آنکه بایانیه تاریخی ۲۳-اگست ۱۹۷۳

خویش، جمهوریت و دیموکراسی واقعی را در کشور اعلام فرمودید تا کدام اندازه این آرزو برآورده شده است ؟

جواب:

بشما معلوم است که بعد از انقلاب در جوامع یکدوره میاید که هرچه درحالت تنظیم و آماده شدن می باشد .

روی این اساس وظیفه اول انقلاب حفظ امنیت درکشور و استقرار جمهوریت بود، وظیفه بعدی این نظام گذاشتن قدم های اساسی برای آوردن يك تحول بنیادی می باشد تا حال قدمهای که در ساحات اجتماعی ، اقتصادی و سیاسی برداشته ایم نشان میدهد که حرکت مامثبت بوده و ازین حرکت خودامیدوار هستیم، مادر این مدت کوتاه موفق شدیم ریفرمی در ساحه معارف خود بمیان آوریم مادر باره قانون اساسی آینده خودمطالعه کرده و چوکات آنرا ساخته ایم ما اساسات حزب آینده خودرا طرح نمودیم، چوکات قانون اصلاح ارضی را ساخته ایم و وضع اقتصاد کشور خود را با اساسی داشتن يك زیربنای قوی و اساسی طرح ریزی کرده ایم، از نظر سیاسی با ممالک دوست روابط نیک برقرار کرده و علایق خود را با همه بهبود بخشیده ایم .

يك قسمت از موادیکه افغانستان بشکل كمك از کشور های غربی دریافت میدارد برای فروش در بازار دیده میشود. این موضوع را چگونه میتوان تعبیر کرد ؟

جواب:

من میخواهم بدانم از چه قبیل مواده فروش میرسد در جمله چیزهاییکه در بازار دیده میشود میتوان از سه قسم اموال نام برد . یکنوع آن اموال استهلاکیست که بقسم قرضه از ممالک دوست گرفته شده اینگونه اموال بفروش میرسد و پول آن در یک تعداد پروژه های انکشافی بمصرف میرسد . نوع دومی اموال کمکی است که بشکل معاونت از طرف بعضی موسسات خیریه و کشور های دوست بمؤسسات افغانی داده شده که اینگونه اشیاء به مستحقین آن توزیع میشود و از آن در بازار نیست . نوع سومی اموالیست که متخصصین همکار، در پروژه های ساختمانی ما و یامسیون های خارجی در افغانستان برای مصارف خود وارد میکنند، اینمواد اکثر از احتیاج شان بیشتر بوده و به بازار عرضه مینمایند نمیدانم شما از چه قبیل موادر در بازار دیده اید .

سوال :

جناب رئیس جمهور شماروی این موضوع تاکید فرموده اید کمکهای خارجی که افغانستان دریافت میدارد برای همیشه خالی از هرگونه قیدسیاسی بوده است . آیا برای همیشه چنین خواهد بود ؟

جواب:

پرنسب گرفتن قرضه و اساس سیاست

سوال :

و داشتن قضاوت آزاد در مورد مسائل بین المللی بوده است . این سفرها برای تشدید روابط دوستانه با اساس دعوت به کشور های دوست صورت گرفت، که در نتیجه آن موقع میسر شد که در موضوعات ذات الیبنی و مسائل دنیایی تبادل افکار نماییم، موقف نظام نوین و کشور را برای دوستان خود توضیح کنیم .

سوال :

آیا مناسبات دوستانه افغانستان با اتحاد شوروی و کشور های اروپای شرقی نشانه آن بوده میتواند که افغانستان راه سوسیالیزم را میجوید . اگر چنین باشد لطفاً توضیح فرمایند که سوسیالیزم افغانی چه مشخصاتی خواهد داشت ؟

جواب:

یقیناً دوستی بسیار بی آلابشی با اتحاد شوروی، ممالک اروپای شرقی و سایر ممالک جهان داریم ، اما باید توضیح کنم چیزیکه نزد ما اهمیت و ارزش دارد و هدف اصلی و اساسی انقلاب ما و نظام نوین ما را تشکیل میدهد تأمین سعادت ملی و خدمت به طبقه اکثریت ماست نه بیک طبقه خاص و معین، لذا هر مفکوره خوبی که در هر جا و هر سیستم به نظر برسد و موافق با روحیه محیط ، عنعنات ملی و مذهبی ما باشد پسندیده است .

سوال :

آیا جناب شما سوسیالیزم را یک وسیله موفقیت در رسیدن به اهداف ملی خویش میدانند ؟

جواب:

گفته میتوانیم بسا چیز های خوبی در آن

قانون اساسی جمهوریت افغانستان تاحال به ظهور نرسیده است، کار تسوید آن یکجا رسیده لطفاً توضیح فرمایند که سیستم پارلمانی چه وقت در کشور احیا خواهد شد ؟

جواب:

مادرین حصه قدم ب قدم پیش میرویم، قدم اول تشکیل یک کمیسیون برای طرح آن بود که اکنون این کمیسیون کار میکند و در باره مواد و اهداف قانون اساسی مطالعاتی انجام میدهد .

قدم دوم تشکیل یک کمیته بزرگتر برای مطالعه مسوده آن است تا از نظر حقوقی و قانونی روی مواد آن غور و مطالعه کند .

قدم سوم ارائه آن به لویه جرگه افغانستان است .

سوال :

پارلمان در افغانستان چه وقت تشکیل خواهد شد .

جواب:

این موضوع مربوط به قانون اساسی بوده هر وقت قانون اساسی به میان آمد مطابق به آن پارلمان عرض وجود خواهد کرد .

سوال :

آیا سفر های جناب شما به کشور های همجوار، میتواند نشانه سیاست جدید خارجی افغانستان و بیطرفی آن تلقی شود ؟

جواب:

سیاست افغانستان را نمیتوانیم سیاست نو بگوئیم، زیرا پالیسی اساسی افغانستان همیشه بیطرفی و عدم انسلاک با اساس احترام متقابله

موجود است که ميتواند طرف استفاده قرار
گيرد .

سوال :

جناب شما علايق موجوده کشور خویشرا
باشاغلی بوتو صدراعظم پاکستان چگو نه
توضیح میفرمائید ؟

جواب :

متأسفانه روابط ما خوب نیست . باتأسف
باید بگویم در تمام چوکات سیاست خارجی
با یگانه کشوری که ما نتوانسته ایم مسایل را
دوستانه طرح کنیم پاکستان است، امیدواریم
بالاخره پاکستان باین موضوع ملتفت شده
وروی موافق شویم این مشکل خودرابصورت
دوستانه ومسالمت آمیز حل کنیم .

سوال :

شما چه مساعدت جدی به مردم پشتون
وبلوچ به مبارزات شان در راه حصول آزادی
کرده اید ؟

جواب :

اگر این قضیه رابه تفصیل بر رسی کنیم
می بینیم که این موضوع سابقه بسیار طولانی
دارد. در جریان این بررسی برای ما روشن
میشود که این مسئله نه به یشاغلی بوتو ارتباط
میگیرد ونه به پاکستان بلکه متأسفانه ومتأسفانه
این موضوع بقایای دردناکیست که از دوره
استعمار سرزمین باقیمانده است، پشتیبانی از
حقوق حقه مردم پشتون وبلوچ را بصورت
مسالمت آمیز وظیفه ملی ووجدانی خودمیدانیم.

سوال :

جناب شماحل این مشکل راچگونه پیشبینی
میتایند ؟

جواب :

فعلا موقف هابسیار دور است حل ایس
موضوع درآینده متعلق به حسن نیت وحسن
تفاهم دوجانب میباشد .

سوال :

وضع آئنده پاکستان درنظر جناب شما
چگونه معلوم میشود آیابه ویتنام دوم مبدل
خواهد شد. درصورت بروزجنگ آیافغانستان
درآن سهیم خواهد گرفت ؟

جواب :

حالت داخل بخودشان معلوم است ما آرزو
نداریم که در پاکستان جنگ وبدبختی بیاید
وآنرا پیشبینی کرده نمیتوانیم و اگر جنگ
داخلی دربین شان رخ دهد دعایکندیم ایس
بدبختی ازین برود .

سوال :

اردوی افغانستان توسط اتحادشوروی تریه
وتجهیز شده است ، همچنان نهضت آزادی
خواهی در پاکستان ، جناب شما علاقمندی
اتحاد شوروی رادرین ساحات چگونه ارزیابی
میفرمایند ؟

جواب :

درین شك نیست که اردوی افغانستان
باسلاحیکه ازشوروی گرفته ایم تجهیز گردیده
وصاحب منصبان مادر آنجا ودیگر کشور ها
تریه میشوند اما ربط این موضوع رابامبارزات
آزادی خواهی مردم پشتون وبلوچ درست
ندانستم، مجاهدات ملی آنهاازین روز نیست
بلکه ازیکقرن پیش ،این مبارزه درنیم قاره هند
دربرابر حکمروایی انگلیس یعنی قبل ازتولد
پاکستان ، شما تاریخ افغانستان رامطالعہ کنید

بودن کشور های عربی نیست، عربها در داعیه شان حق بجانب اند، زیرا آنها سر زمين های شان را از دست داده اند. همچنان فلسطینی ها حق بجانب اند، و اگر ملتفت شده باشید ما از حقوق ویتنامی ها نیز همیشه پشتیبانی کرده ایم .

سوال :

جناب رئیس جمهور شما بروش قدم بقدم عصری ساختن کشور خویش شهرت دارید ، نظر جناب شما در مورد پیشرفت سریع افغانستان چیست ؟

جواب :

حرکت قدم بقدم در صورتی خوب است که انسان سریعتر رفته نتواند و اگر سریعتر رفته بتواند و امکان حرکت سریعتر هم موجود باشد نمیدانم چرا انسان سریعتر حرکت نکند .

سوال :

جناب شما تا کدام اندازه خود را از همکاری و پشتیبانی مطلق مردم برخوردار میدانید ؟

جواب :

بهتر است این موضوع را از طبقه عوام مردم افغانستان بپرسید و هم از همه بهتر تاریخ آینده افغانستان آنرا قضاوت خواهد کرد .
در اخیر ژورنالیست فنلندی ازینکه بسوی افتخار مصاحبه داده شد، از ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم صمیمانه تشکر کرد و ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم نسبت اینکه بار اول ژورنالیستی از کشور دوست فنلند با وی مصاحبه انجام داد اظهار خوشی نمودند و ضمناً متذکر شدند که من به مردم فنلند قلباً احترام دارم .

می بینید که قسمت زیاد عمر آزادی خواهان در برابر استعمار انگلیس در نیم قاره درهوسین مجادله سپری شده است . شما می بینید تا وقتیکه آخرین افراد قوای انگلیس از آنجا خارج میشدند باز هم پشتونها مردمی بودند که تا آخرین لحظه علیه انگلیس مجادله می کردند. لذا این دوموضوع با هم هیچ ارتباطی ندارد . باید دانست که تا بدست آوردن حقوق حقه خویش مبارزه مردم پشتون و بلوچ ادامه خواهد داشت و هیچگونه فشار و تهدید آنها را ازین مبارزه ملی شان منصرف نخواهد ساخت .

سوال :

جناب رئیس جمهور شما فرموده اید که افغانستان يك کشور اسلامیست، این حقیقت با ارتباط بکشور های دیگر چه نتایجی دارد ؟

جواب :

بلی ما کشور اسلامی بودیم، هستیم و خواهیم بود در دنیایی که زندگی میکنیم مذاهب و ادیان مختلف وجود دارد. اما ملل جهان با آنکه ادیان و مذاهب مختلف دارند همه شان دوست اند و با هم زندگی میکنند . همانطوریکه ما بدین اسلام بحیث دین خود احترام میکنیم دین اسلام ادیان دیگر را نیز قابل احترام میدانند اما مقصد شما از طرح این سوال روشن نیست .

سوال :

آیا این موضوع که شما کشور اسلامی هستید هیچگونه اثری در سیاست و موقف شما در شرق میانه ندارد ؟

باساس موازین اسلامی ما از حق طرفداری میکنیم، هر چه و هر جاکه باشد . ما از عربها حمایت میکنیم این طرفداری ما تنها از نظر عرب

مصاحبه با نماینده رادیو تلویزیون ایران

۳ ثور ۱۳۵۴

سوال :

وژیم شما کوشیده است تابخش عمومی اقتصادی کشور را تقویت کند، آیا برای بخش خصوصی هم برنامه ای تدوین شده است ؟

جواب:

البته اساسا سکتور خصوصی جزء پلان عمومی اقتصادی يك کشور است . از این نقطه نظر در قسمت سکتور خصوصی قانونی وضع شده که براساس آن هرکسی میتواند در پروژه مورد نظر سرمایه گذاری کند و اینکار بدو صورت ممکن است :

اول اینکه خود شخص پروژه ای را به دولت پیشنهاد میکند که بعد از مطالعه کمیسیون سرمایه گذاری و قبولی آن میتواند بکسارش آغاز کند .

دوم اینکه خود دولت پروژه هایی را اعلام میکند و اشخاصی که مایل باشند، میتوانند در پروژه مورد نظر خود سرمایه گذاری کنند ، البته سرمایه گذاری در سکتور خصوصی باید به منافع عوام افغانستان مطابقت داشته باشد .

سوال :

حضرت رئیس دولت طی مدت زمان ازمسکو، دهلی نو ، داکا و بغداد بازدید فرمودند و با رهبران این کشور ها مذاکراتی در زمینه های مختلف از جمله صلح منطقه ، معمول فرمودند. سوال من آینده نگری این مذاکرات است ؟

سوال :

نظرات حضرت عالی رادر بیانائیکه بعد از استقرار جمهوریت ایراد فرموده بودند، مطالعه کرده ام. به نظر حضرت رئیس دولت و صدراعظم تاجه اندازه دوین مدت زمان کوتاه در تطبیق آنها بویژه در مسایل اقتصادی موفقیت حاصل فرموده اند ؟

جواب:

تصادفاً عین سوال جناب شما را چند روز قبل يك همکار فنلندی شما نیز مطرح کرد . به ایشان گفتم در مسایل بعد از انقلاب سه وظیفه اساسی پیش روی ما قرار داشت :

تأمین امنیت، استحکام جمهوریت ، آوردن تحولات اجتماعی و اقتصادی .

در قسمت اخیر باید بگویم که کار هائیکه تاکنون انجام شده امیدوارم برای وطن ما مفید تمام شود .

در قسمت سیاست خارجی افغانستان همیشه کوشش ما این بوده تا با تمام کشورهای جهان روابط حسنه داشته باشیم .

در مسایل اقتصادی کوشش کردیم چه از منابع خود و چه از طریق کمک های ممالک دوست پلانی طرح شود تا در آینده برای بلند بردن سویه حیات مردم مادرزمینه های اقتصادی و اجتماعی تحولانی بوجود بیا ی د که امیدوار هستم این تحولات بنیادی و اساسی باشد .

جواب:

سال پیش درباره مناسبات مابا پاکستان معلومات کافی دارند و در راه حل آن کوشیدند که متأسفانه به نتیجه نرسید، چه موقف های ما از هم دور بود .

امروز روابط مابا پاکستان خوب نیست و این حالت برخلاف آرزوی ما ست . اینکه نقش تهران در زمینه چه بوده میتواند مربوط به خود تهران است . چیز یکه من میتوانم بگویم اینست که هراقدام نیک رادر راه حل اختلاف افغانستان و پاکستان بدیده قدر خواهیم دید . اگر برادران ایرانی مخصوصاً اعلیحضرت شاهنشاه ایران درین راه اقدامی بتوانند ، باعث خوشی خواهد بود .

سوال :

اگر پیامی به ملت ایران داشته باشید استعفا دارم بفرمائید ؟
جواب:

پیام من به برادران ایرانی پیامی است بسیار صمیمانه و دوستانه .

ازینکه چندی بعد موقع می یابم که برادران ایرانی را از نزدیک ببینم، خوشحال هستیم ، امیدوارم ملت ایران تحت رهنمایی اعلیحضرت شهنشاه ایران به ترقیات روز افزون نایل شوند .

دو زبان دری ما این اصطلاح معمول نیست . اگر معنی آن نتایج مسافرت های من باشد پاسخ اینست که نتایج آن خیلی مفید بود . دوستان خود را دیدیم ، مذاکراتی با ایشان کردیم، نقاط نظر همدگر را فهمیدیم و این دیدو باز دیدها سبب استحکام مناسبات کشور های مامیشود و درآینده نتایج مفیدی خواهد داشت .

سوال :

بنظر میرسد که حکومت شما بر استی خواستار گسترش مناسبات با ایران است . برای من این نشانه اعتماد به نفس حضرت رئیس دولت است . باتوجه به همبستگی های تاریخی، جغرافیایی، قومی ، دینی و فرهنگی دولت ، اکنون آینده روابط دو کشور را چگونه می بینید؟

جواب:

خوشبختانه مناسبات مابا برادران ایرانی همیشه صمیمانه و دوستانه بوده و گسترش این مناسبات آرزوی دیرینه مردم افغانستان است و من امیدوارم که این مناسبات برادرانه هر روز بیشتر تحکیم یابد و صمیمی تر گردد .

سوال :

نظر رئیس دولت رادر زمینه نقش تهران در حل اختلافات پاکستان و افغانستان میخواستم؟

جواب:

نقش تهران البته به خود تهران معلوم است . اما اعلیحضرت شاهنشاه ایران از پانزده، شانزده

بیانیه شاعرین دولت و صدام در فیاتر و بنجار شان شاهنشاه ایران تربت داده بودند

۸ ثور ۱۳۵۴

علاقه برادری بین ملت‌های مابر بنیاد عواطف
عمیق استوار بوده وریشه های عمیق دارد .
امروز وظیفه ماست که هرچه بیشتر در تحکیم
و توسعه روابط برادری و دوستی عنعنوی بین
خویش سعی و مجاهدت نمایم .

امیدوارم دوجریان تماس‌هاییکه طی مذاکرات
روز های آینده صورت میگیرد روابط دوستانه
ماوارد مرحله جدید گردد .

دیدار دوباره از کشور زیبای شما وانکشاف
وترقیاتیکه در این مدت نسبتا کوتاه به‌وجهی
اعلیحضرت شما وسهم گیری فعال مردم ایران
نصیب ایران گردیده ما یه مسرت فسراوان
دوستان افغان شماست .

مادلبستگی عمیق اعلیحضرت شاهنشاه ایران
را به صلح منطقه می ستائیم وخوشحالیم که
فضای مناسبات دوکشور مسلمان ایران وعراق
باردیگر روشن شده‌است ، این اقدام نیک
موجب خرسندی عمیق افغانستان گردد دیده
وازان به مسرت استقبال می نماید .

امیدوارم رفع آن اختلافات که به ان‌درایت
وخردمندی مشترک زمامداران محترم شان میسر
گردیده موجب تامین صلح درمنطقه وتحکیم
مزید روابط بین دوکشور همسایه ایران وعراق
گردد .

افغانستان معتقد است که رفع هرگونه اختلافات
باید از طریق مذاکره وتفاهم حل گردد وبه این

اعلیحضرت شاهنشاه !

علیاحضرت شهبانو !

والاحضرت های گرامی !

جلالتما بان ، دوستان عزیز !

نخست سلامهای گرم وپرحرارت دولت ومملت
افغانستان رابه دولت و ملت ایران تقدیم
میکنم .

ازمهمان نوازی واستقبال گرمی که از من
وهمراهان بعمل آمده وموجب مسرت قلبی
ماگردیده است وهمچنان ازحسن نظر وکلمات
محبت آمیزیکه اعلیحضرت دراین محفل دوستانه
نسبت بوطن ومردم افغانستان ابراز فرمودند،
ازطرف خود ورفقای همسفر خود از صمیم قلب
اظهار تشکر می‌نمایم .

این عواطف برادرانه اعلیحضرت و مردم
ایران نشانه احساساتیست که ازایام دیرین
دوقلوب مردمان دوکشور، چون دو همسایه
وبرادر نزدیک، موجود بوده وتامروز بجا مانده
است .

به اعلیحضرت شما اطمینان میدهم که عین
علاقه‌مندی و احساسات برادری متقابل نسبت
به ملت نجیب ایران وشخص اعلیحضرت شما
نزد دولت ومردم افغانستان موجود میباشد .

امروز ما به خانه یک برادر صمیمی خویش
آمده ایم . ارمغان مادر این سفر صفا و خلوص،
صمیمیت وحسن نیت است .

منظور داشتن افق نظر وسیع و درك واقعیت می‌کنیم .

هلازم میباشد .

هدف اساسی انقلاب ما پیروی از دیموکراسی واقعی و بوجود آوردن تحولات بنیادینست که براساس عدالت اجتماعی و احترام به کرامت انسانی بروحدت، برادری و برابری و خدمت به قاطبه مردم افغانستان استوار باشد . سیاست خارجی ما که نیز براساس خواسته ها و منافع ملی افغانستان و صلح جهانی پایه گذاری شده عبارت از بیطرفی فعال و عدم انسلاک در دسته بندی ها، قضاوت آزاد ، همزیستی مسالمت آمیز با اساس احترام متقابل، دوستی و همکاری با همه ملل و مردمان صلح دوست جهان و پشتیبانی از مبارزات آزادی خواهی ملل تحت استعمار و سلطه اجنبی میباشد .

اعلیحضرتا !

افغانستان از مبارزات ملل عرب و مردم فلسطین همیشه پشتیبانی نموده و مینماید .

ما عقیده داریم که صلح دوامدار با اساس عدالت در شرق میانه بدون تخلیه خاکهای عربی و تأمین حقوق حقه مردم فلسطین ممکن نیست ، امیدواریم رکود فعلی در راه جستجوی صلح در شرق میانه به زودی رفع شود و اقدامات مثبت و عملی برای نیل به این مرام صورت گیرد .

ما بحیث یک کشور صلح دوست صمیمانه آرزو مند آرامش و امنیت کامل در جهان و مخصوصا در منطقه ای که به آن تعلق داریم میباشیم .

ما یک عضو وفادار سازمان ملل متحد هستیم و به منشور آن احترام می‌گذاریم و از آن حمایت

ما با تمام کشورهای صلح دوست جهان روابط دوستانه و حسنه برقرار نموده ایم .

متأسفانه با تنهاکشوری که تاحال نتوانسته ایم به این امر موفق شویم پاکستان است .

یگانه مشکل سیاسی ما با حکومت پاکستان طوریکه از سوابق آن اعلیحضرت اطلاع دارند موضوع تأمین حقوق حقه برادرانی میباشد که با ما پیوند های عنعنوی ناگسستی ، نژادی، فرهنگی و تاریخی دارند، عقیده داریم که جبر و استعمال قوه به هیچ صورت نمیتواند تمهینات ملی را از بین ببرد و با حقایق و واقعیت ها را بپوشاند .

بهر صورت آنچه مربوط به افغانستان است مثل همیش سعی خواهیم ورزید تا این یگانه اختلاف سیاسی بین ما و پاکستان به صورت مسالمت آمیز و شرافتمندانه حل و فصل گردد و در نتیجه فضایی ایجاد شود که کشور های شامل این منطقه بتوانند باروحیه دوستی و حسن نیت زندگی کنند .

افغانستان از دینانیت در روابط کشور های بزرگ حسن استقبال کرده و امیدوار است که این انکشاف مثبت همه کشور ها و منافع ایشان را نیز احتوا کند و عقیده دارد که موفقیت دینانیت مستلزم سهگیری همه کشور ها چه کوچک و چه بزرگ میباشد .

در ساحة مناسبات اقتصادی و تجارت بین المللی باید متذکر شد که بحران اقتصادی بی سابقه ای جهان مارا تهدید میکند . بحرانیکه متأسفانه قسمت اعظم مردمان جهان خاصه

مشکلات زيادي راز ناحيه کسر قابل ملاحظه اي دريلاس تادييات شان بوجود آورده واز جاني هم باعث رکود در تطبيق پروژه هاي انکشافی و صنعتي ايشان گرديده است . ماعقيده داريم که بايد يک سيستم جديد پولي جهاني که همه کشورهاي جهان در تنظيم و تعميل آن سهيم باشند تاسيس گردد .

حاکميت ملي بر منابع طبيعي حق مسلم هر کشور است تا بهر نوعيکه خواسته باشد از آن در راه بهبود وضع اقتصادي و اجتماعي مردمان خویش استفاده نمايد . بنظر مانقص ايـن پرنسيپ مداخله صريح و تجاوز بر حاکميت ملي کشور ها ميباشد .

به اغتنام از فرصت ميخواهم از مساعدت هاي برادرانه و بي شايبه دولت ايران که جهت تمويل بعضي پروژه هاي اقتصادي افغانستان صورت ميگيرد ياد آوري نموده از طرف دولت و مردم افغانستان اظهار تشکر نمايم . آرزو مندم کشورهای ما، از آزمون بزرگ تاريخ و زمانه که دفاع از کرامت ، صلح و آزادي ميباشد پيروز و سربلند بدر شوند .

در اخير، گفتارم رابه سلامتي اعليحضرت شاهنشاه ايران، علياحضرت شهبانو ، به سعادت ملت برادرمان ايران و به دوستي خلل ناپذير افغانستان و ايران خاتمه ميدهم .

کشور هاي جهان سوم رامحکوم به انواع مصائب نموده است . جز باتنظيم مجدد روابط اقتصادي و تجارت بين المللي نمیتوان درمجادله با آن توفيق يافت، از اينرو سيستم موجوده که زاده دوران استعمار و استثمار است به هيچ وجه باشرایط کنونی جهان وبامقاصد و روحيه همکاري بين المللي، در حال حاضر سازگار نيست و ايجاب ميکند تا نظام نوين اقتصادي مطابق با احتياجات و خواسته هاي امروزي جاگزين آن گردد تا منافع همه کشورهای جهان اعم از انکشاف يافته و در راه انکشاف را تأمين نمايد . اين نظام جديد بايد بر اساس اصل همکاري، تفاهم، حسن نيت و با اشتراک مساعي همه کشور ها و به منظور بوجود آوردن يك حريت مرفه و متعادل در جامعه بشري پي ريزي گردد . از جانب ديگر تنظيم مجدد روابط اقتصادي و تجارتي بين کشورهای انکشاف يافته و صنعتي از يکطرف و کشور هاي در راه انکشاف و مولد مواد خام از جانب ديگر نيز نه تنها از مقتضيات بلکه از ضروريات است ، که بايد از طريق تفاهم و همکاري متقابل تنظيم گردد .

بحران مالي و تورم پولي جهان مضله ديگريست که ذهن و اندیشه همه جهانيان را بخود معطوف داشته است اين بحران مخصوصا در کشور هاي جهان سوم بابلند رفتن قيم مواد وارداتي و ترانسپورت خيلي محسوس بوده

عایشا غفری دلت و دلم خطاب برادران

۱۳۰۴ ر ۱۲

شهریان هرات !

برادران عزیز !

خواهران !

همه چیز آن متناسب به امکانات مالی و همکاری مردم افغانستان است . ازینرو این طور اطمینان دادن که دریکروز یا یکسال یا چند سال همه مشکلات حل می گردد، مبالغه کرده خواهیم بود و اگر شما هم فکر کنید که در یکسال مملکت آباد میشود مبالغه خواهد بود .

پس سعادت يك مملکت مربوط بهمت عالی مردم آن است . اگر نزد مردم آن يك ایدیا لوی و يك مفکوره ملی توأم با خودگذری ، حس فداکاری و ایثار موجود باشد بدانید که آن ملت به یاری خدای بزرگ روزی به هدف نهایی خود خواهد رسید .

باید بدانیم در این دنیا بیکه ماوشما زیست میکنیم، يك ملت نمیتواند بحال فقر، فلاکت و غربت بسر ببرد .

امروز هر فرد بیکه خود را ، اولاد این خاک میداند و ذره عشق و علاقه بوطن دارد وظیفه اساسی ، ایمانی و وجدانی اوست که برای سعادت افغانستان به طیب خاطر قربانی دهد، تانسلهای آینده سرفراز و آسوده زندگی کرده بتواند، تا این نسل ، برای سعادت ملی، خود را قربان نکند، تا این نسل از خود غرضی ها و خودخواهی ها نگذرد و تا روز بیکه بحیث يك برادر بدون تبعیض ، بحیث يك ملت دور هم جمع نشوند و متحد نشوند تا آئزمان سرنوشت شان خوار و زار خواهد بود .

جوانان عزیز !

برای شما خطاب میکنم !

برای اینکه سرنوشت آینده این وطن

برادران، جوانان و پیران شهر باستانی هرات! از استقبال نهایت گرم و صمیمی که از يك خدمتگار خود میکنید کلماتی ندادم که این احساسات پر حرارت و پر جوش شمارا جواب داده بتواند . غیر از اینکه از صمیم قلب از شما برادران ، شما خواهران و اهالی هرات اظهار تشکر و سپاسگزاری نمایم .

برادران ! البته وظیفه من بود که خدمت شما برادرها پیشتر از این میرسیدم و واقعات بیکه در مملکت گذشت توضیحاتی میدادم اما فکر کردم که وظایف اولی انقلاب در آنست تا در تأمین امنیت، استحکام و استقرار نظام نوین جمهوریت و بالاخره در جستجوی طرقی برای سعادت و بلند بردن سویه ملت افغانستان کوشش کنم، چه وظایف سنگین بدوش ما بوده و است تا قدم های بنیادی و اساسی را برای رفع مشکلات وطن و مردم محروم خود برداریم .

اهالی عزیز هرات !

پس از سپری شدن تقریباً دو سال برای شما خواهران و برادران و تمام مردم افغانستان به لطف و مرحمت خدا و پشتیبانی مسرمد افغانستان اطمینان داده میتوانم که قدمهای اساسی که از طرف دولت جمهوری برداشته شده انشاء الله آینده بسیار اطمینان بخش و روشنی را برای مردم این خاک نوید میدهد .

خواهران و برادران !

وقتیکه من قدمهای بنیادی و اساسی میگویم،

چه زندگي يك ملت مربوط به يك طبقه خاص

نست بلکه مربوط به قاطبه مردم آنست که ملت را تشکیل ميدهد تا وقتیکه ملت راضي نباشد، از حکومت پشتیبانی نکند هیچ زمامدار، هیچ حکومت و هیچ دولتي حتی سنگي را بالای سنگي گذاشته نخواهد توانست . شما يقين داشته باشيد که امروز بزرگترین و مقدسترین وظیفه انقلاب دولت جمهوري اينست و خواهد بود که ماحطوره به چه صورت برای قاطبه ملت خویش خدمت کرده و شکل زندگي شانرا بهتر کرده ميتوانيم، هدف ماهدف مقدس است و اينکار دشوار از قدرت يك شخص بيرون است . وقتی اين هدف عالي برآورده شده ميتواند که هدف خود، دردخود و مقصد خود را تشخيص کرده بتوانيم وبدون تبعيض بحيث برادر و برابر به سرمزل مقصود برسيم .

اهالي عزيز هرات !

امروز ملتت هستيم و رفقای ماملتت هستند که از طرف دشمنان خارجي افغانستان چه دروغ ها گفته ميشود و چه کلمات توهين آميز استعمال ميگردد .

اين برای آنست که ذهنيت مردم افغانستان را خراب کند .

اما، ما از هیچ چيز باکي نداريم تا روزیکه راه ماحق است و تا وقتیکه در راه خدمت اين خاک و ملت عزيز افغانستان گام می برداريم .

اين سخنان بر معنی، موثر نيست و خواهان و برادران، مادر همه امورا و توفيق خدای بزرگ و بعد پشتمانی ني ملت نجيب افغانستان را ميخواهم تا وقتیکه توفيق خدا و پشتیبانی ملت باشد به اهداف مقدس خود می رسيم .

بدست شماست !

اگر خواسته باشيد يا نخواسته باشيد قهرآ مکلف هستيد سرنوشت آینده اين خاک را بدست خود بگيريد .

پس ای جوان عزيز !

ای فرزندان عزيز! خود را آماده خدمت سازيد و وقتی شايسته خدمت شده ميتوانيد که علم يياموزيد صاحب يك ايديالوژی ملی و وحدت فکر و عمل باشيد .

برادران ! ايديالوژی های وارد شده هيچگاه به تنهایی بدرد يك ملت نمی خورد، ملت مرد و قهرمان، آن ملتی است که از آن همه ايديالوژی ها از همه دنيا چيز های بهتری که موافق به عنعنات ملی، منافع ملی و معتقدات دينی آن باشد استخراج و جمع آوری نموده بفکر و دماغ خود برای خويشتن و وطن خویش ايديالوژی نوی را خلق کند که در پرتو آن راه سعادت و اعتلاء را به پيماید .

فرزندان عزيز !

باز هم برای شما ميگويم و اين را کاملاً به قلب خود داشته باشيد که خواسته باشيد يانه، سرنوشت اين ملت قهرآ بدست شماست ، خوشبحال ملتی که جوانان فهميده، بادين و ايمان داشته باشد. لذا به شما جوانان ميگويم که وظايف نهايت سنگين داريد و بايد مسئوليت خود را در بين راه خوب احساس کنيد . چه کسی که مسئوليت را قبول نمی تواند آنرا نیز انجام داده نمیتواند . پس شما بايد به آینده وطن تان فکر کنيد، محروميتهاي کشور را مطالعه کنيد، دردهای افغانستان را بدانيد، اين وطن برای خوش گذرانی يك طبقه خلق نشده است.

وقتیکه يك ملت خود را كمك نکند، نمیتوان از آن توقعی داشت، پس همه چیز در دست خود ماست . خدای بزرگ این حس رادر نهاد هر فرد وطن ماجازین بماند، که سرزمین خود را سرزمین آباد سازند. تانسل های آینده به آن افتخار نمایند .

شهریان عزیز هرات !

خواهران ! برادران و جوانان !

از صمیم قلب از پذیرایی و از صمیمیت گرم شما تشکرمی کنم، از خدای بزرگ استععامینمایم به همه ما توفیق اعطائید که با ایمان و عقیده کاملی که داریم پایدار بمانیم .

بیانیه بناسبت اکثر خاندان

۱۹- ثور ۱۳۵۴

وجایب و فرایض غیر قابل انکار بشمار میرود. وظیفه جوانان و روشنفکران است که بادرک این وجایب و فرایض ملی در هر جا و هر موقفی که قراردادند بگو شنند مکلفیت های ایمانی و وجدانی خویش رادر پرتو ایجابات عصر و خواسته های ملی کشور برای مردم خود انجام دهند .

قوانین، اصول و شعارهای خاص خاندونیان مهذبانجام این وظایف است و با فهم آن برای اجتماع خویش در ایفای وظایفیکه به ایشان سپرده شده است مصدر خدمات ارزنده گردند. امیدوارم جوانان وطن پرست خاندنوی بادرک احساسات ملی و کسب توفیق از بارگاه ایزدی تحت شعار پندارنیک ، گفتار و کردارنیک شان عمل نموده درجهت پیشرفت همه جانبه کشور مشور ثمر نیکو باشند.

طوریکه اطلاع دارید من از يك مسافرت رسمی از کشور دوست و برادر خود ایران آمدم بشما میگویم که باتمام مهمان نوازی و صمیمیت دولت و مردم ایران پذیرایی شدیم . همه آن برای داود نبود. بلکه برای نماینده دولت و ملت افغانستان بود. پس باید بدانید که قدرت حقیقی ملت است نه شخص، دعا میکنم که خداوند به رفقا و به همه خدمتگاران توفیق عنایت کند، که براستی و ایمانداری بوطن خود خدمت نمایند و براستی کمر همت بکار بندند بدون کار و زحمت يك ملت بجایی نمرسد يك ملت نباید مفت خوار باشد تا

نزد همین سالگرد تاسیس واحیای مجدد جمعیت های خاندنوی و خاندنونی را که در دوهمین سال انقلاب جمهوری در تمام ولایات کشور از طرف دافغانستان خاندنوی پلونه تجلیل میشود بهمه دختران و پسران خاندنوی وطن عزیز از صمیم قلب تبریک میگویم .

خواهران و برادران خاندنوی !

در جوانان ماقدرت و دینامیزی سراغ میشود که امیدواریم بوسیله آن مسیر حقیقی انکشاف و ترقی برای کشور عزیز ما میسر گردد و در راه وصول به اهداف مترقی انقلاب ملی ماقدم های فراخی برداشته شود .

روی این واقعیت و درک این استعداد ها کتله جوان فرزندان کشور در روشنی نظام نوین جمهوریت وظایف خطیری بعهده دارند که انجام آن درین مرحله حساس تاریخی از

پیام بناسبت روز معلم

۳۱ نور ۱۳۵۴

تاریخی کشور، وظیفه مهم تعلیم و تربیت رابحث يك عنصر عمده زیر بنای اجتماع نوین افغانستان درانکشاف ساینس و تکنالوجی واستفاده سالم ازمنابع طبیعی برای خدمت به قاطبه مردم افغانستان بعهدہ دارند وحسن اجراءات شان موردقضاوت تاریخ ونسلها ی آینده قرار میگیرد .

ازجمله اهداف وپروگرام های مهم دولت جمهوری افغانستان آوردن ریفورم در ساحه معارف بود، زیرامعارف عاری ازهدف وفاقد غایه نمیتواند احتیاجات وضرورت های جامعه مارامرفوع سازد .

ما مکلفیت داریم برای اعمار افغانستان نوین متکی به خودازهمه اولتر درتربیه رشد وتکامل فرزندان خود ، خواسته های آینده جامعه وانکشافات آنرا دقیقانه مدنظر داشته وهمزمان بان باید بدانیم که کدام نوع تعلیمات مسلکی وئانوی میتوان احتیاجات و خواسته های آینده جامعه مارارفع سازد وباستفاده ازکدام طرق وشویه ها میتوانیم مرض مزمن بیسوادی رازبین ببریم .

بمنظور تامین این مامول دولت جمهوری افغانستان برحسب وعده سال گذشته ریفورم معارف رامنتظر نمود وبصورت تدریجی تطبیق

بنام خداوند توانا !

استادان ومعلمان گرامی !

مراتب مسرت قلبی وتمنیات صمیمانه خود رابمناسبت روز پرافتخارمعلم به همه استادان ومعلمان و مردم علم دوست کشور ابراز مینمایم .

انکشاف وترقی جوامع بشری در امور اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگ ملی توسط معلم بنیان گذاری می شود وبا نیروی تفکر سالم وقوه دانش بشریت بسر منزل مقصود رهنمونی میگردد .

معلم بانی نهضت های بشری،مؤجدمدنییت ها، سازنده تاریخ وتأمینکننده ارمانهای ملی میباشد . معلم است که درترقی واعتلای کشور هانقش اساسی وفعال دارد وجذببات غرورملی احساسات بشر دوستی وعقیده وطن پرستی را دردل ودماغ فرزندان کشور جاگزین میسازد. دین مبین اسلام وعنعنات ملی مامقام معلم راخلی برجسته وارجمند دانسته، احترام به مقام والای معلم راولظیفه هرفرد میداند .

کشور عزیز مادر آستانه تحولات بنیادی قرار داردوحیات نوین افغانستان بروفق انقلاب ومظاهر جمهوریت سالمانه عیار میگذرد . بنا معلمان و استادان درین مرحله حساس

آن شروع شده است .
امیدوارم استادان و معلمان کشور در برآوردن
مأمول معارف حقیقی در پرتو نظام جمهوری
طوری جدوجهد نمایند که اولاد این سر زمین
جوانان وطن پرست، صدیق، صالح و باایمان
بارآیند تا برای جامعه خویش مصدر خدمات
ارزنده گردند .
این روز خجسته را یکباردیگر به همه اهل
علم و دانش کشور خصوصاً استادان و معلمان
تبریک میگویم و موفقیت مزید همه را در تعلیم
و تربیه سالم اولاد افغانستان از بارگاه ایزد
متعال آرزو مینمایم .
زنده باد افغانستان
پاینده باد جمهوریت

بیانیه رئیس دولت عظیم خطاب به معلمان

اول جوزا ۱۳۵۴:

بنیاد ملی رئیس دولت و صدراعظم خطاب
به معلمان و استادان کشور گفتند :
شما معلمان در تربیه سالم نسل آینده کشور
مسئولیت بس بزرگ بدوش دارید .
کشور ما بیشتر از هر وقت بکار و زحمت
احتیاج دارد. شما معلمان وظیفه دارید تا جوان
کشور را متوجه وظایف بس سنگین ایشان
نموده، در تربیه سالم اولاد وطن از جد و جهد
دریغ نکنید .
حسن برادری و برابری عامل مهم اتحاد و
همبستگی است بر شما است تا این احساس
را در نسل آینده کشور پیروانید .
تعلیم خوب است، اما تربیه مهمتر از آن است
بر جوانان است که آداب ملی خود را در گذرده حقیقی میباشند .
جوانان باید ملتفت باشند که زحمت کشی
ایشان در راه اعتلای کشور نقطه پایان ندارد
ایشان باید بدون تاخیر در ایفای وجایب
و وظایف ملی خود کوشان باشند .
برای نیل به آرزو های ملی ، داشتن یک
ایدئولوژی ملی ضرورت است اگر یک ملت
مطابق ایدئولوژی ملی خود حرکت می کند،
در حقیقت در شاهراه ترقی قرار دارد . ضمن
اشاره به ریفورم بنیادی معارف مؤسس
جمهوریت گفتند :
معلمان در تطبیق این ریفورم از همه بیشتر
وظایف سنگین بعهده دارند، چه ایشان مربیان
حقیقی میباشند .

بیانیه شایسته ترین دولت و عظم خطاب والیان

فرد فرد این سرزمین روادارند چه عدالت پایه
واساس يك جامعه مرفه و مسعود را تشکیل
میدهد. و در جوامعی که عدالت نباشد سعادت
سراغ شده نمیتواند .

ما باید مسایل ملی کشور را بالاتر از مسایلی
بدانیم که روی منفعت های شخصی و فردی
می چرخد برای دریافت مسایل و مشکلات ملی
خویش تماس مستقیم و دایمی مسئولان امور
حتی بادور افتاده ترین و نادار ترین افراد
وطن از وجایب ایمانی و وجدانی ماست زیرابه
همین وسیله میتوان از نفوذ اشخاص مغرض
جلوگیری نموده و به نیازمندی های واقعی مردم
کشور خود مطابق به عدالت اجتماعی رسیدگی
نمائیم .

واقعیت این است که سرزمین باستانی ماکه
برات مدت هاشاهد تاریخ و افتخارات درخشانی
بود نظریك سلسله واقعات تلخ روزگار از
کاروان ترقی و انکشاف عقب افتاده یادآوری
از آن ممکن است برای مادرسی باشد ولی درد
مارادوا نمیکند تنها و تنها احساسات و وطنپرستانه
و ایمان قوی و کار و زحمت دوامدار افراد مسئول
این خاک است که کشور را به سر منزل مقصود
میرساند .

شایلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم
خطاب به والیان فرمودند:

احساسات و وطنپرستانه و ایمان قوی افراد
مسئول این خاک است که کشور را به سر منزل
مقصود می رساند .

والی هابیت نمایندگان دولت و ظایف
سنگینی رادر قبال دارند و بایست مکلفیت های
شانرا در برابر مردمی که در حوزة اداره آنها
سکونت دارند با کمال درستی و امانت داری
ایفا نموده و مطابق ایجابات عصر مقتضیات
زمان و براساس روحیه نظام نوین جمهوری
مشکلات اساسی مردم و منطقه خود را با عزم
خلل ناپذیر و زحمت دوامدار مرفوع سازند.

بادر نظر داشت وضع و احتیاجات موجوده
وظایف و وجایب بس سنگین در قبال داریم
و بر ما و مردم ماست تاباهمت عالی و استعداد
سرشار خود در برابر اینگونه مشکلات با جرأت
و بارادة متین مبارزه نمو ده زندگی مسعودی
را برای خود و نسل آینده سرزمین خود مهیا
سازیم .

آبادی کشور مستلزم نیت عالی شما و همه
آنانیست که مسئولیت های عمده را بدوش
دارند و آنچه را بخود میگو اهند باید برای

بیانیه مناسبت پنجاهمین سالگرد استقلال

خواهران و برادران عزیز !

راسخ داشتند که باید مقدرات ملت افغانستان

افتخار دارم پنجاه و هفتمین سالگرد استرداد استقلال

دردست خود ملت قرار گیرد و معتقد بودند که

افغانستان عزیز را به شما هموطنان گرامی خود

آمال و منافع ملی بالاتر از هر چیز دیگر است .

واردوی فداکار افغانستان تبریک میگویم و به

بادرک چنین احساسات وطن پرستانه بود که

روان پاک را در مردان و شهیداییکه در اثر عزم آهنین

ملت افغان قیام نمود و پیروز گردید .

و مجاهدات و قربانی های سنگین و پیگیر ایشان

هموطنان عزیز !

استقلال وطن عزیز ما دوباره حاصل گردید، درود

امروز نیز ملت افغانستان در مرحله حساس

بی پایان میفرستم .

و مهمی از تاریخ خود قرار دارد، تأسیس نظام

شادمانی از تجلیل این روز خجسته و یاد بود

مترقی جمهوری که مطابق به آرزوهای دیرینه

از ایشان و پیکار طولانی آنانیکه در طول سالیان

ملت افغانستان و با پشتیبانی قاطبه مردم ما

دراز موفق شدند عملیه استرداد استقلال ما را به

صورت گرفت، یکبار دیگر موقع آن را میسر

پیروزی برسانند، خود ثابت میسازد که وقتی

گردانیده است تا منافع عالیة ملت افغانستان

ملتی برای رسیدن به يك هدف ملی با احساس

بالاتر از هر امر دیگر قرار گیرد . همانطوریکه

فداکاری و مبارزه طلبی، عزم راسخ مینمایند

تأسیس نظام جمهوری در اثر عزم راسخ و ایثار

هیچ مشکلی نمیتواند مانع پیروزی آن گردد .

واز خودگذری میسر گردید، تطبیق اهداف

ارزش حقیقی مبارزات استقلال طلبی مردم

انقلاب نیز فداکاری، گذشتن از منافع شخصی

افغانستان در وجهه خالصانه ملی آن بسود و

راه منظور حفظ منافع عامه و جدیت و صداقت

مهمترین عاملی که موجب کامیابی آن شد این

در کار و فعالیت را ایجاد میکند و باید هر فرد

بود که مبارزین راه استقلال برای هرگونه

کشور به صورت واضح باین اصل انکارناپذیر

ایثار درین راه آماده بودند، عزم و تصمیم

معتقد بوده و در راه آن مجاهدت کند و بداند که

رسیدن به آرزوها و اهداف ملی جز از راه وحدت

است

ملی واتحاد فکروعمل وزحمات دوامدارفرزندان
این خاک میسر شده نمیتواند .

تاریخ گذشته ماصفحات زرینی از فداکاری
هاومجاهدات ملی مردم افغانستان را ثبت کرده
است . ملت افغان بارهائابث نموده است که
درواه شرافت وحاکمیت ملی خود ازهیچگونه
قربانی دریغ نکرده ودیریازود بهدف عالی
خود رسیده است . یقین کامل دارم که

مجاهدات وفعالیت های مادرین مرحله جدید
تاریخی نیزبه یاری خداوند بزرگ به همت
ومساعی مردموطن دوست وزحمتکش افغانستان
پیروز خواهد شد .

خواهران وبرادران گرامی !

امروز خاطره پنجاه وهفت سال قبل را که

شاهد جاویدان از قدرت قهرمانان واراده
شکست ناپذیر ملت افغانستان میباشد تجلیل
میکنیم . این میراث پرافتخارکه حکایت از
نیرو های رزمنده ملی درواه حراست استقلال
واآزادی می کند بمانسل های آینده بامانست
سپرده شده است . پاسپانی آن وظیفه سنگین
مردم ماواردوی فداکار افغانستان را تشکیل
میدهد .

باید بدانیم جهاد مقدسی که بخاطر صیانت
استقلال وداشتن يك زندگانی شرافتمندانه آغاز
گردیده بود، امروزمحافظت ازآن بمنظور اعتلا
وحیثیت افغانستان وتکامل آن باتطبیق اهداف
نظام انقلابی جمهوری که متکی به قدرت و
زعامت مردم میباشدوجودان هر فرد وطن پرست
راآماده به فداکاری وایشار می نماید .

برماست تاوظایف سنگین ملی خودرابا همه
عشق وفداکاری چنانکه شایسته يك ملت آزاد
است بامانت وشجاعت انجام بدهیم . فراموش
نمی کنیم که قضاوت تاریخ ونسل های آینده
متوجه اعمال ما بوده آنچه امروز انجام میدهیم
فردا مورد ارزیابی وپرسش آیندگان قرار
خواهد گرفت .

پس بیائید بایک اراده وایمان قوی وظایف
ملی خودرا در تحت لوای نظام جمهوری بعیت
خدمتگار صالح انجام بدهیم تاباشد درپیشگاه
تاریخ وقضاوت آیندگان افتخار وسر افزای
جاویدان نصیب ما گردد . میخواهم ازیمن
موقع استفاده نموده بهترین آرزو هاوتمنیات
نیک خود ومردم افغانستان رابرای پیروزی

مجاهدات برادران پشتون و بلوچ که در راه
حقوق حقه خویش قربانی های بزرگی را متقبل
شده اند ، تقدیم نمایم .
خواهران و برادران عزیز!
ورود پنجاه و هفتمین سالگرد استرداد
استقلال وطن عزیز را یکبار دیگر به شما
هموطنان گرامی خود تبریک گفته به روان
پاک اعلیحضرت غازی امان الله و اعلیحضرت
غازی محمدنادرشاه و دیگر شهدای راه مبارزات
ملی و استقلال درود میفرستم .
خواهران و برادران عزیز!
ورود پنجاه و هفتمین سالگرد استرداد
استقلال وطن عزیز را یکبار دیگر به شما
هموطنان گرامی خود تبریک گفته به روان
پاینده باد جمهوریت .

پیام بناسبت روز مادر

شنبه ۲۴ جوزا - ۱۳۵۴ :

مادران گرامی وارجمند !
این روز خجسته را که هر سال در کشور ما به
نام روز مادر تجلیل می گردد به شما مادران
گرامی از صمیم قلب تبریک می گویم .
از قدیمترین زمان تاجائیکه تاریخ بیاد دارد
احترام بمقام مادر جزء عنعنات ملی ما بوده و
دین مبین اسلام به پیمانه ای بسیار وسیع
ترو عمیق تربه مسلمانان از حرمت به مادر توصیه
نموده است .
مادران گرامی وارجمند !
این روز خجسته را که هر سال در کشور ما به
نام روز مادر تجلیل می گردد به شما مادران
گرامی از صمیم قلب تبریک می گویم .
تجلیل روز مادر نه تنها قدرانی از فداکاری
های کسانی است که نسل کنونی را در روز
گار کودکی آن پرورده اند بلکه دلجوئی و
پشتیبانی از آن مادران جوان میباشد که نسل

کودکان امروز که مردان و سازندگان فردای
جامعه ما میباشند به همت مادران پاکدل و
فدا کار حسن-خدا پرستی و وطن دوستی و
وظیفه شناسی را می آموزند .

دولت جمهوری افغانستان به امید واری
بیشتر برای تقویت مادی و معنوی مادران توجه
کامل دارد .

توقع از مادران جامعه افغان این است، تا
فرزندان شان را طوری تربیه نمایند که مطابق
عصر و زمان بوده و عضو مفید جامعه خویش
گردند . جامعه ما به کسانی احتیاج دار دکه
از تعلیم و تربیت سالم بهره کافی برده
باشند . چنین افراد داناو توانا می توانند در
ارتقای روز افزون کشور سهم فعال داشته و
افتخارات تاریخی برای افغانستان عزیز حاصل
دارند .

مادران ارجمند افغان مستشعر اند که اولین
وظیفه يك مادر در تربیت سالم طفل است و
علم دانش امروز ثابت نموده که افراد مؤفق
و خوشبخت آینده جامعه انانی اند که در دوره
طفولیت از محبت و تربیت صحیح بهره مند شده اند
و این هاکسانی اند که از انحراف و فساد برکنار
بوده و زندگی شان همواره سرشار از اطمینان
اراده و عزم راسخ میباشد .

با این پیام يك با دیگر روز مادر را به همه
مادران و دیگر همو طنان عزیز تبریک گفته
مراتب قدردانی خویش را به همه مادران
مخصوصا آنانی که با وجود همه مشکلات زندگی
در پرورش کودکان خود ایثار می نمایند می
رسانم .

* * *

د دولت د بناغلی رئیس او صدر اعظم
سفرونه

د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراظم

سفرهنده ته

د صدارت مرستيال، د مرکزي کمېټې غړی د جمهوري دفتر رئيس ملگری وو او ددوی دپاره یې د باعافېته سفر هیله وکړه . پلغه سفر کې د دولت له ښاغلي رئيس سره د تجارت وزیر ښاغلي محمد خان جلالر، د پلان وزیر ښاغلي علي احمد خرم، او د باندنيو چارو د وزارت سياسي معين ښاغلي وحید عبدالله ملگری وو .

د دولت رئيس اوصدراظم ښاغلي محمد داود ته د نوی ډیلی بین المللی هوایی ډگر ته درسیډوبه وخت کې دهندي مشرانو له خوا تودهرکلی وویل شو .

د دولت رئيس اوصدراظم ښاغلي محمد داود ته د ډیلی هوایی میدان ته درسیډوبه په وخت کې دهندي جمهور رئيس ښاغلي فخرالدین علي احمد ، صدراعظم میرمن اندرا گاندي ، دکشمیر صدراعظم شیخ محمد عبدالله، د باندنيو چارو وزیر ښاغلي چاوان او د دفاع وزیر ښاغلي سوارن سنگه او د هغې دکابینې نورو غړیو په نوی ډیلی کې د افغانستان د جمهوري دولت لوی سفير ښاغلي عبدالرحمن پژواک، په کابل کې دهندي لوی سفير ښاغلي سنگه، په نوی ډیلی کې دخارجي هیوادو دسفیرانو او دهندي دیو شمیر سترو شخصیتونو له خوا هرکلی وویل شو .

د دولت رئيس اوصدراظم ښاغلي محمد داود دهندي جمهور رئيس ښاغلي فخرالدین علي احمد په بلنه دیو رسمي او دوستانه سفر د پاره د ۱۳۵۳ کال دکب په ۱۹ دسپار په نېو بجو اولسو دقیقو په مخصوصه الوتکه کې نوی ډیلی ته روان شو .

د دولت ښاغلي رئيس دکابل بین المللی هوایی ډگر ته درسیډوبه وخت کې له ښاغلي محمد نعیم، د صدارت عظمی له مرستيال ډاکتر محمد حسن شرق، د مرکزي کمېټې له غړو ، دکابینې له هیات، د جمهوري اردو له جنرالانو او ځوانو منصبدارانو ، دلوی رتبې ملکي مامورینو ، په کابل کې او سیونکو پښتونستانیانو ، د دوستو هیوادو له لویو سفیرانو او دهندي، بنګله دیش او عراق دلویو سفارتونو له غړیو سره چه دمخه ښی دپاره حاضر شوی وو، خدای پامانی وکړه .

وروسته بیا د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم پداسی حال کې چه لوی درستیز ورسره د جمهوري تشریفاتو دکاډر د احترام مراتب ومنل او هغه یې معاینه کړه .

پلغه وخت کې موږ د افغانستان د جمهوریت ملی سرود وغږاوه .

د دولت له ښاغلي رئيس اوصدراظم سره ترالوتکې پوری نژدی ښاغلي محمد نعیم ،

د دولت رئیس اوسدراعظم ښاغلی محمد داؤد ، دنوی پیلې دپالم په هوایی ډگر کښې دهند
د جمهور رئیس ښاغلی فخرالدین علی احمد او صدراعظمی میرمن اندراگاندي سره چه ددوی
دهرکلی دپاره حاضرؤ .

وروسته بیا ددولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد دهند له جمهور رئیس
ښاغلی فخرالدین علی احمد سره پداسې
حال کې چه موزیک دافغانستان اوهند ملی
سرود وغراوه دکاره داحترام مراتب ومنل
اوهغه یی معايله کي .

وروسته بیا ددولت ښاغلی رئیس اوسدراعظم
له یوشمیر کورو هرکلی کوونکو ، دافغانی
لوی سفارت له غړیو او په هند کې له محصلینو
اوافغانی اوسیدونکو سره روغې وکړ او د
نوی پیلې دزیات شمیر ښاریانو له خوا چه
دده ښار دلویدونکو په نمایندګی دتوی
پیلې هوایی ډگر ته تللی وویه اوږدو چکچکو
اوداحساساتو په څرګندولو او دډاډو هیوادو

دملی بیرغونوپه ښورولو اودښه راغلی
په شعارونوسره یی هرکلی وشو .
دهند مطبوعاتو دافغانستان ددولت دښاغلی
رئیس اوسدراعظم سفر دافغانستان او هند
ترمنځ ددوستانه اوغښتوې روابطو په ټینګښت
کې ګټور بللی دی .

دنوی پیلې د ښاروال وکیل امار ، دپیلې
ښاریانو په نمایندګی ددولت ښاغلی رئیس
اوسدراعظم ته دگلویږی وړاندې کړه . پدغه
وخت کې داحترام په توګه دتوپ یوویشته
ډزی وشوې وروسته له هغه ددولت ښاغلی
رئیس اوسدراعظم پداسې حال کې چه موزیک
دافغانستان دجمهوریت ملی سرود اودهندملی
سرود وغراوه د تشریفاتې کار داحترام مراتب

د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم سفرونه

بچو دهند جمهور رئيس ښاغلي فخرالدين
علي احمد دراستراپتي بهاون په ماني كي
د دولت درئيس اوسدرا عظم ښاغلي محمد داود
سره وكتل .

بياله غرمي نه وروسته په خورو بچو او
ديرشودقيو دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم
دهند صرا عظمي ميرمن اندرا گاندي ومنله
اوددواو هيوادو د علاقې وپرموضعاتوپه باب
يي ورسره خبري وكړي .

پدغو خبرو كي دافغانستان له خوا د تجارت
وزير ښاغلي محمد خان جلالر ، دپلان وزير
ښاغلي علي احمد خرم، دپانديو چارو دوزارت
سياسي معين ښاغلي وحيد عبدالله او په
هندكښي دافغانستان دجمهوري دولت لوي

ومنل اوهغه يي وكوتله .
په نوي ډيلي كښي محصلينو او اوسيدونكو
افغانانو دولت ښاغلي رئيس او صرا عظم
ته دگلانوستري گيډي وړاندي كړي .
د هوايي ډگر له مراسمو وروسته ام دولت
ښاغلي رئيس اوسدرا عظم اودهند جمهور
رئيس ښاغلي فخرالدين علي احمد په داسي
حال كي چه ددوي موتر ديوې ډلي موتر سايكل
سپړوله خوا بدرگه كېده دراستراپتي بهاون
دجمهوري رياست په ماني كي خپل استوگنځي
ته لاړل .

دپالم هوايي ډگر اودښاغلي محمد داود
دتك لاري واټونه ددواو هيواد په ملي بيرغونواو
د دولت دښاغلي رئيس په عكسونو او دښه
واغلاست په سترو شعارونو ښكلي شوي وو .
دكې په ١٩ له غرمي نه وروسته په خورو

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم او ورسره ملگري دېداكري په ميړكښي له ميرمن اندرا گاندي
اودهغې دكابيني دځينو غړو سره .

د افغانستان کالني

سفير ښاغلي عبدالرحمن پژوال ، اودهند له
خوادراندنيو چارو وزير ښاغلي جاوان او د
د دفاع وزير ښاغلي سوارن سنگهه ، دهند
ځيني نور شخصيتونه او په افغانستان کښي دهند
لوق سفير ښاغلي سنگهه حاضر وو .
دا خبري چه د يوساعت اوديرشو دقيقو په
ساوخوا کي جاري وي د ښو دوستي او
صميميت په فضا کي چه د دواړو هيوادونو
د روانو او همکاريو هميزه ده ، وشوي .
د دولت رئيس اوسدرا عظم ښاغلي محمد داود
د ډيلي په وخت په اوو بجواو پنځوس دقيقو
دهند جمهور رئيس ښاغلي فخرالدين علي احمد
سره وکتل اوله هغی وروسته د ډيلي په
وخت ديگه شپي په اتو بجويي په هغه

ميلمستيا کي گډون وکړ چه د دوي په وياړ
دهند جمهور رئيس له خوا شوي وه .
پنځه ميلمستيا کي د دولت د ښاغلي رئيس
اوسدرا عظم دوسره هيات په غړيو سر بيره
دهند دکابيني ځينو غړيو او نوو چارواکو يو
شخصيتونو گډون کړی وو .
د دولت رئيس اوسدرا عظم ښاغلي محمد داود
د دوشنبې په ورځ د کي په ۱۱ د ماينام په اتو
بجويه هغی ميلمستيا کښي برخه واخيسته
چه دهند جمهور رئيس ښاغلي فخرالدين
علي احمد له خوا د دوي په وياړ په لشر اچتي
بجاوون کښي شوي وه .
په دغی ميلمستيا کښي د دولت د ښاغلي
رئيس اوسدرا عظم په ملگرو برسيره دهند
جمهور رئيس مرستيال ښاغلي جاني .

د دولت رئيس اوسدرا عظم ښاغلي محمد داوډته ، په هغی ميلمستيا کښي چه دهند جمهور
رئيس فخرالدين علي احمد له خوا ترتيب شوي وه هرکلي وويل شو .

دهند جمهور رئیس ښاغلی فخرالدین علی احمد، په هغې میلمستیا کښې، چه د دولت د رئیس اوسدرا عظم ښاغلی محمد اؤدپه ویاړیې ترتیب کړی وه، د وینا کولو په حال کښې .

صدراعظمی میرمن اندرا گاندی ، قاضی القضاات ، ان، ای، دبهرنیو چارو وزیر ښاغلی چاوان د دفاع وزیر ښاغلی سوارن سنگه، د نهایندگانو د مجلس رئیس ښاغلی دهلون، دکشمیر صدراعظم شیخ عبدالله، دهند یوشمیر ملکی او پوځی سترو مامورینو او په دغه هیواد کښې داوسیدونکو کوردیپلوما تیکو مشرانو برخه اخیستی وه .

د دولت ښاغلی رئیس اوسدرا عظم اود دهند جمهور رئیس پدغې میلمستیا کښې ویناوی وکړی .

د دولت رئیس اوسدرا عظم ښاغلی محمد داود دکې په ۲۰ دقیقې گاندي، جواهر لعل نهرو اولال بهادر شاستری دیادونی په خپلې دکلانو گیلې کښودی .

پدغو خبرو کې دخپل منځی روابطو او پاکستان ته دوسلې د بندیز د لرې کولو په باب د امریکا د متحدو ایالاتو د فیصلې داغیز اود سیمې د حالاتو په باب وغږیدل .

د باندنیو چارو د وزارت سیاسی معین ښاغلی

د افغانستان کالنه

وحید عبدالله له دغو خبرو وروسته اخبار والاوته
وویل ښاغلی محمد داود او ښاغلی چاوان د سیمې
د حالاتو په باب وغږیدل .

سیاسي معین وویل : د افغانستان او
پاکستان روابط د ملی عوامي گوند او دهغه
دمشرانو په خلاف د پاکستان حکومت له
د دوستیو اقداماتو وروسته خړېږ شوی دی .
ده زیاته کړه باید ووايم چه پاکستان
له بده مرغه هغه تفاهم او خبری چه په نظر
کي وو د دواړو هیوادو ترمنځ وشي گسټی
وږی کړی دی .

ټاکل شوی وه د پاکستان د باندنیو چارو
د وزارت معین ښاغلی آغا شاهي د سلواغی
په میاشت کښی کابل ته سفر وکړی چه

د دولت ښاغلي رئیس اوصدراعظم ته د پنجاب په هوایی ډگر کښی، د پنجاب د ایالت د گورنر
ام. ام. چوږدی اودهغه ایالت د لویو د ټیو ماورینو له خوا هر کلی وویل شو .

د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم سفرونه

چودری بنایي لال، ددایرو دوئیسانو اود پنجاب اوهاریانا دایالاتو دلویې رتبې د گڼ شمیر مامورینوله خوا هرکلی وویل شو .

د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم درسیدو په وخت کې د پنجاب دایالت د گورنر او وزیر اعظم له خوا د ملاتونو کېدې دوی ته ورکړی شوی . د چندیگر هوایی ډگر د افغانستان اوهند په بیرغونو ښکلی کړی شوی و اوهم د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم ستر عکس چه دهغه په څنگ کې : (ژوندی دی وی د افغانستان د جمهوریت موسس اتل دی وی د افغانستان اوهند دوستی) شعار لیدل کیده ، دالوتکو د ډگر دودانی په مخکښی ایښودل شوی ؤ .

بی په شپږو بجو دهند د دفاع وزیر ښاغلي سواړن سنگه ومانه .

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم د ورسره هیات سره د کب په ۲۱ نیټه د معلی وخت په لسو بجو اولسو دقیقو دهند د هوایی پوځونو د مرېوطی مخصوصی الوتکې په وسیله له نوی ډیلی څخه دهند د پنجاب دایالت مرکز چندیگر ته ورسیدل . د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم اودهغه ملگروته هوایی ډگر ته درسیدو په وخت کسی دهند د پنجاب دایالت د گورنر ښاغلي ام، ام چودری د پنجاب دایالت د وزیر اعظم ښاغلي گیان ذیل سنگ، د هاریانا دایالت د وزیر اعظم ښاغلي

د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم پنجاب ته درسیدو په وخت کې ښی د پنجاب د گورنر او وزیر اعظم له خوا دوی ته د ملوگیږی وپاندی کړی .

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد ته ورکړه .
دوکتورا مني .

او یوشمیر استادان او محصلان هم حاضر وو .
ښاغلی پی. ډی چاتی د افتخاری دوکتورا
د ورکولو په وخت کې وویل : د هغی سترې
برخی اخیستو په خاطر چه د دولت رئیس و
صدراعظم ښاغلی محمد داؤد په بیاملي ودانۍ
او دولسونو ترمنځ د تفاهم او همکاری په ټینګښت
کښی درلوده د دغه افتخاری دوکتورا هغوی ته
ورکړی شویده .

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د پنجاب
د پوهنتون له خوا د حقوقو افتخاری دوکتورا ورکړه
په تشکر سره منلی او هغه یی د دواړو هیوادو
د دوستی او علائقو نښه نشانه وبلله .
پدغه وخت کې د دولت ښاغلی رئیس او
صدراعظم پداسی حال کې چه د پنجاب د پوهنتون

د پنجاب پوهنتون د حقوقو افتخاری دوکتورا
د کب په ۲۱ نیټه د دولت رئیس او صدراعظم
ښاغلی محمد داؤد ته ورکړه .
په هغه ټولنه کې چه پدغه مناسبت دمعلی
وخت په یوولسو بجواو د یرشو دقیقو په
چندیکر کې د پنجاب د پوهنتون په تالار کښی
جوړه شوې وه د پنجاب د پوهنتون رئیس ښاغلی
پی. ډی چاتی چه په عین حال کې د جمہور رئیس
مرستیال د حقو افتخاری دوکتورا د دولت
رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد ته ورکړه .
پدغه وخت کې د دولت د ښاغلی رئیس او
صدراعظم په ملګرو برسيره د پنجاب د پوهنتون
د رئیس مرستیال پروفیسور اچنم پال د دغه
پوهنتون دعالی شول او د دواړو هیوادو سفیران

د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم سفرونه

مخصوص يونيفورم يې اغوستی و پدغه ټولنه کې ديوې وينايه ترڅ کې دافغانستان او هند ترمنځ دژدې کلتوري روابط دسابقې يادونه وکړه اوددين المللی مسئلوه تيره بيا په سيمه کې داوسنيو حالاتو په باب هم يوڅه مطالب بيان کړه .

همدغه راز د دولت رئيس او صدراتعظم ښاغلي محمد داود ددورسره هيات سره په هغې غړمنې ميلستيا کې برخه واخيسته چه دکې په ٢١ دپنجاب دپوهنتون درئيس لهخوا ددوی په وياړ په چنديگر کې دپنجاب دگورنر په استوگنځي کې شوی وه .

پدغې ميلستيا کې ددولت دښاغلي رئيس اوسدرا عظم په ملگرو سربيره دپنجاب او هريانا دايلاتو اعلیٰ وزيرانو، دپنجاب دمحکمي رئيس،

ددولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم دهغې توري دمنلو په حال کېنې چه دپنجاب دايات دوزيراعلي له خوا دپنجاب دخلکو په نمايندگي دوی ته ورکړی شو .

د دولت رئیس اوسدراعظم ښاغلی محمد داؤد د پنجاب په پوهنتون کې د حقوقو د افتخاری
دوکتورا د مراسمو د پرځای کولو په مناسبت د وينا په حال کې .

وویل : د پنجاب خلک د افغانستان د خلکو د پاره
پردې ندی ځکه د پنجاب خلک د تاریخ له پاڼو
څخه پیژني .

دغه راز د پنجاب ایالت ته د دولت د ښاغلي
رئیس اوسدراعظم د سفر الیم او یو شمیر
کتابونه د پنجاب د پوهنتون د رئیس له خوا
دوی ته ورکړي شول .

د دولت ښاغلي رئیس اوسدراعظم ته پنجاب
ته ددوی د کب په ۲۱ نیټه په سفر کې د پنجاب
د چندیگر د خلکو له خواتو د هرکلی وویل شو
د دغې ورځې له غرمې وروسته په پنځو بجو
له چندیگر څخه نوی ډیلي ته د دولت د ښاغلي
رئیس اوسدراعظم د ستندیدو په وخت کې
د پنجاب ګڼ شمیر اوسیدونکي د دولت له ښاغلي
رئیس اوسدراعظم او د هغو له ملګرو سره
د یو څه بشي له پاره د دغه ښار هوایی د غرنۍ
تللي وو .

پدغه وخت کې خوتنود مشایعت کوونکو په
نمائندګۍ د احترام په رسم اود مینې اوصمیمیت
د څرګندولو له امله د ګلانو ا میلونه د دولت ښاغلي
رئیس اوسدراعظم ته ورکړل .

دغه راز په چندیگر کې یو شمیر افغانی
محصلینو د دولت ښاغلي رئیس او صدر اعظم
ته هم د ګلانو ګیلۍ وړاندې کړې .

د دولت ښاغلي رئیس او صدر اعظم د ورسره
هیات سره تر غرمې وروسته په شپږو بجو
نوی ډیلي ته ورسید .

د دولت ښاغلي رئیس اوسدراعظم د ماینام په

اوه نیمو بجو په تلویزیوني مرکه کېښی برخه واخستله .

د دولت ښاغلي رئیس او صدراعظم پدغه مرکه کې چه دهند د تلویزیون د مرکز له خوا تنظیم شوی وه، مربوطو بنسټونه خوا ب ووايه .

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلي محمداود د نوسره هیات سره په داسی حال کې چه دهند په کابینه کې د دولت وزیر هم له دوی سره د کب په ۲۲ نیټه دوړخی د سهار په نهو بجو او پنځه څلویښتو دقیقو د ټول هند د طبی علومو موسسه ولیدله .

د دولت ښاغلي رئیس او صدراعظم ته د دغی موسسی په دروازه کې دروغتیا د وزیر او د کورنۍ د لارښوونې د وزیر ښاغلي کرن سنگه له خوا چه د دغی موسسی رئیس هم دی او یوشمیر نورو پروفیسورانو له خوا هر کلی وویل شو .

د دولت ښاغلي رئیس او صدراعظم د دغی موسسی بیل بیل سرویسونه ولیدل چه په هره برخه کې د مربوطو موظفینو له خوا معلومات وپاندي کیدل .

د دولت ښاغلي رئیس او صدراعظم پدغه موسسه کې مدرن طبی وسایل او د هغی خدمتونه وستايل .

د دولت ښاغلي رئیس او صدراعظم په یوې لنډې وینا کې د دغه روغتون د کتنې په وخت کې د هغه تود هر کلی له امله خوښی څرگنده کړه چه دوی ته وویل شو .

د دولت ښاغلي رئیس او صدراعظم له دغی امله خوښی وکړه چه په دغه موشته د کتنې یو شمیر افغانی ځوانان تطبیل او تجربه کوی .

د دولت ښاغلي رئیس او صدراعظم له افغانستان سره دهند د طبی همکاری یادونه وکړه او د دواړو هیوادو ترمنځ د پخوا نیو او نژدی علاقو ښتوالی یی یاد کړی .

د دولت ښاغلي رئیس او صدراعظم وویلې : د یوې موسسی د فعالو لود پاره باید لوی پیسې بشخول شوی طاقت او روزل شوی ځوانان موجودی .

افغانستان ډیر ښه کولی شي د طب ښه سلحه کی دهندی دوستانوله تجربو څخه هم استفاده وکړی .

د کابل د ماشومانو په روغتون کې چه د ټول هند د طبی علومو له موسسی سره ارتباط لری همدا اوس دهند یوشمیر طبی پروفیسران او ډاکتران په خدمت بوخت دی .

پدغه وخت کې څو ټوکه طبی کتابونه ، د سپینوزرو د دوو سکوسره چه په هغو باندی دیوی څلور کسیزی کورنۍ څیره کیندل شوی د دولت ښاغلي رئیس او صدراعظم ته ورکړی شول .

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلي محمداود او نوسره هیات د دوړخی د غرمې دمخه په یوولسو بجو او پنځو دقیقو په نوی ډیلی کې د اوکها لا صنعتی پارک ولید .

د دولت ښاغلي رئیس او صدراعظم ته د دغه پارک په دروازه کې د دغه پارک د مدیر ښاغلي

رسمي اودوستانه سفر څخه وروسته د کب په ۲۳ له غرمي نه دمخه په سيمه ايزوخت په اته نيمو بجو په مخصوصه الوتکه کې له نوي ډيلي نه د بنگله ديش مرکزي لاپل .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم ته دمخه ښي دپاره دهند جمهور رئيس ښاغلي مير محمد فخرالدين علي احمد ، صدراعظم مير حسن اندرګاندي ، دکابيني غړي دهغه هيواد دارو يوشمير منصبدارانو، په ډيلي کې اوسيدونکي کورديپلوماتيک او په دغه ښار کې يو زيات شمير اوسيدونکي افغانان د پام هويي ډگر ته حاضر شوي وو .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم په يو مخصوص موټر کې په داسي حال کې چه دده د سپرلي موټر د يوشمير موټر سايکل سپرو له خوا بلر ګه کيده هويي ډگر ته ورسيد او هلته يي د حاضرينو سره مخه ښه وکړه . د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم وروسته له هغې چې موزيک د افغانستان د جمهوري دولت ملي سرود اود هند د جمهوريت ملي سرود وغږاوه د تشريفاتي ګارډ احترام مراتب ومنل او هغه يي معاينه کړ .

پدغه وخت کې د احترام په توګه د توپ ۲۱ ډزي وشوي .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم سره، د هند جمهور رئيس، صدراعظم ميرمن اندرګاندي او دهغه هيواد دکابيني غړيو او همدغه راز په کابل کې دهند لوی سفير او په ډيلي کې افغاني لوی سفير نژدې ترالوتکي پوړي ودرنه ملګري وو او خدای پاماني يي ورسره وکړه او دهغوي دپاره يي د باعائيت سفر هيله وکړه .

مانوراو يوشمير نورو مامورينو له خوا هرکلي وويل شو .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم داوکېلا د صنعتي پارک بيلي بيلي غړي چه دکيمياوي موادو آلاتو، افزارو اوسپورتني سامان غړي پکې شاملوي وليدلي چه په هره برخه کې لازم توضيحات وړاندي کيدل .

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داود ددغي ووځي له غرمي وروسته په څلورو بجو دهند د تجارت وزير ښاغلي چتو پاديا ي په راشترپتي بهاون کې په خپل استوګنځي کې ومانه اوله هغه سره يي دوستانه خبري وکړي .

پدغه وخت کې د تجارت وزير ښاغلي محمد خان جلال او په ډيلي کې د افغانستان لوی سفير ښاغلي عبدالرحمن پژواک هم حاضر و . د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داود د کب په ۲۳ دمخلي وخت په اتو بجو داشوکا په هوټل کې دهند د جمهور رئيس ښاغلي فخرالدين علي احمد په وياړ ميلستيا وکړه . پدغي ميلستيا کې دهند د جمهور رئيس مرستيال ښاغلي جاني، صدراعظمي ميرمن اندرګاندي، قاضي القضاات ښاغلي اي.ان.ري، دنمايندگانو د مجلس رئيس ، دباندنيو چارو وزير ښاغلي چاوان، د دفاع وزير ښاغلي سوان ستګه، دکابيني ځينو نورو غړيو دلويي رتبې يو شمير ملګي او عسکري شخصيتونو اود دواړو هيوادو سفيرانو برخه اخيستي وه .

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داود د ورسره ملګرو سره په هند کې د پنځه ورځني

د افغانستان او هند گډه اعلاميه

رئيس ښاغلی جی پارتاسراتی، د تجارت وزیر ښاغلی دیریی چا توپدایا، د پوهنې عامه هوساینې او کلتور وزیر ښاغلی نورالحسن، د پلان جوړولو د چارو د پاره د دولت وزیر ښاغلی وی سی شوکلا او د لویې رتبې نورو مامورینو ملگریټیا کوله.

د دواړو هیوادو سفیران هم له خپلو مرېوډو هیاتو سره ملگری وو.

دواړو خواوو د ملگریو ملتو د منشور د پرنسیپونو سره خپله پابندی او په روغه جوړه کښې د ګډو ژوند اصولو سره خپل اعتماد دروغی جوړی په وسایلو سره د ټولو ستونزو حل د قسوی استعمال یادقوی داستعمال له تهدید څخه د هیواد و ترمینځ ډډه کول د بین المللی ښه سلوک او د هیواد و ترمینځ روابطو د اساسی اصل په توګه د برابر حاکمیت اونه مداخلی په اساس متقابل احترام یوځل بیانیدګی.

دوی د نه اسلاک د سیاست ورځ په ورځ زیاتیدونکی ارزښت چه د بین المللی ټولنی د پاره یی ښه ځلمتونه سرته رسولی ټاکیدګی. دوی د ناپیلو هیوادو ترمینځ د یووالی او تساند له اهمیت سره موافقه ګری اوفصله یی وکړه چه په کولمبو کښی د ناپیلو هیوادو د مشرانو د راتلونکی جرګی دکامیابی د تامین په لاره کښی عملا همکاری وکړی.

دوی د اتومی وسلې داستعمال د پوره منع کیدو اوددغه شان وسلو داوسنیو ټیرومودله مینځه وړلوپه ګډون د جپانی بی وسلې کولو غوښتنه وکړه. دوی دخاصو سوله ایزو مقصدونو اود ټولو هیوادو د چټکې اقتصادی پرمختیا د تقوین د پاره

دهند د جمهور رئیس ښاغلی فخرالدین علی احمد په بلنه د افغانستان د جمهوریت د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داود ۱۳۰۳ کال د کب له ۱۹ نیټې څخه تر ۲۳ نیټې پوری هند ته رسمی سفر وکړ.

د افغانستان د دولت رئیس په نوی ډیلی کښی دهند له جمهور رئیس صدراعظم اونورو مشرانو سره خبری وکړی.

دوی په نوی ډیلی اوچند یګر کښی فرهنگي اواقتصادی موسسی ولیدلی د پنجاب پوهنتون د افغانستان د دولت ښاغلی رئیس ته د حقوقو د افتخاری دکتورا درجه ورکړه.

د افغانستان د دولت رئیس او صدراعظم ته دهند دخلکو اوحکومت له خواتود هرکلی چه د دواړو هیوادو ترمینځ د نژدی او عنعنوی دوستانه روابطو ښه نښانه اوپه ټولو ساحو کښی د همکاری د ټینګتیا او پراخوالی د پاره دهغوی دخلکو د ډډه له کومی هیله ده وویل شو.

د دولت رئیس دهندله صدراعظمی سره مفصلی خبری وکړی په دغو خبروکی هغه مسالی چه بین المللی اهمیت لری اودوه اړخیزی همکاری شاملی وی. خبروپه ټولو موضوعګانو کښی د دواړو خواوو د نظریو نژدی ورتوالی وښود.

پدغو خبرو کښی د افغانستان د دولت له ښاغلی رئیس اوصدراعظم سره د تجارت وزیر ښاغلی محمدخان جلالت، د پلان وزیر ښاغلی علی احمد خرم، د باندنیو چارو د وزارت سیاسی معین ښاغلی وحید عبدالله اودهند له صدراعظمی سره ددغه هیواد د باندنیو چارو وزیر ښاغلی وای بی چاوان د باندنیو چارو د وزارت د پلان جوړولو د کمیټی

داتومي طاقت پرمختيا ضرورت تائيد کړي.

دواړوخواوو بين المللي اقتصادي حالت چه په پرمختيايي هيواد و باندی مستقیمه اغيزه لری مطالعه کړي. دوی له پرمخ تللو هيوادو څخه وغوښتل چه خپل اقتصادي روابط دودی په حال کښی هيوادونو سره په منصفانه او عادلانه بنسټونو ټينگ کړی. دوی يوځل بياپه خپله دغه عقیده ټينگار کړی دی چه دودی په حال کښی هيوادونه دچټکوپرمختگونو دتامين دپاره بايد په خپلو منځو کی اقتصادي او تخنيکي همکاري زياتی کړی دغه راز دواړو خواو موافقه وکړه چه دسيمی د هيوادونو ترمنځ په ځان باندی داتکا په غرض چه گټور امکانات یی شته زياتی همکاري لازمی دی.

دوی وغوښتل چه بين المللي ټولنه دی هم سملاسي اورښتياوی تدبيرونه ونیسی چه دودی په حال کښی هغه هيوادونه چه تر ټولو زيات تاوانی شوی دی په اوسنیو ستونزو بريالی شی ددخپلی وی اندازه وساتي. ددی موضوع هغه په اړتيا دوی موافقه وکړه چه بايد هغو مشکلاتو ته لازمه پاملرنه وشي چه په وچه کښی پراته هيوادونه او په تيره بيا دتجارت او ترانزیتی آسانتياوو په برخه کښی ورسره اخته دی.

دواړو خواوو دمنځنی ختيز دلانجی سملاسي حل چه تراوسه لاهم دنړی سوله تهديد وی وغوښت. دوی موافقه وکړه چه بايد دغه لانجه دټولو نیول شویو ځواورو څخه داسرائیلی قواوو دولتو په اساس حل شی دوی عقیده څرگنده کړه چه دایمی سوله ترهغه وخته پوری امکان نه لری چی د فلسطین دخلکوملی حقوق هغوی ته په خپل پلارنی هيواد کښی ور نه کړل شی.

دواړوخواو دسولې دیوی سیمې په توگه دهند دسمنډرمنځ ته راتلو او دخارجی نظامی اډو، نه لرلو او دسيمی د ساحلی او غیر ساحلی هيواد دپاره دسترو هيوادونو رقابت اولانجو، نه کولو داهمیت په باب ټينگار کړی دی. دوی له ټولو هيوادو وغوښتل چه ددغه هدف دترسره کولو دپاره خپلی هلی ځلی بيا پیل کړی.

دواړوخواوو دآسیا په جنوب کښی دسولې دفضا دپیدا کولو او همکاري اودسولې داوسنیو اختلافونو دپاره دحل دلاری دټولود دوام په باب خپل تصمیم بیا تائید کړي. دوی په خواشینۍ سره دهغو وروستیو اقداماتو یادونه وکړه چه دتسلیماتی مسابقي دلمسون اود هغو قوتونو دتشویق سبب شوی دی چه د مقابلې او غبرووی.

غوښتونکی دی اود آسیا په جنوب کښی دحالاتو دعادی کولو په امر کی دختم سبب شوی دی.

دوی موافقه وکړه چه دسيمی دسیاسی، اقتصادي اونورو پراختیاوو په باره کښی سره نژدی تماس ولری.

دواړو خواو ددواړو هيوادو ترمنځ د اقتصادي تخنيکي او تجارتي همکاري دپرمختگ د غبرنی لاندی ونيواو په خوښی سره یی ولیدل چه په دی برخه کی ستر پرمختگ شوی دی.

دوی تصمیم ونيو چه ددواړو هيوادو ترمنځ دهکماری ساحی ټينگی او پراخه کړی.

دافغانستان ددولت رئیس او صدراعظم دهند جمهور رئیس اوصدراعظمی ته بلنه ورکړه چه په مساعد وخت کښی افغانستان ته رسمی سفرو کړی دهند جمهور رئیس او صدراعظمی دغه بلنه په ډیره خوښی ومنله.

بنگله ديش ته د دولت د ښاغلي رئيس

اوصدراعظم سفر

هرکلی ووايه اودغه وخت داحترام په توگه
دتوب يوويشت پزی وښوی .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم په داسی
حال کی چه موزیک دافغانستان او بنگله ديش
ملی سرودونه غږول تشریفات کی گارد داحترام
مراسم یی ومنل اوهغه یی وکوت .

وروسته د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي
محمداود دنورو هرکلی کوونکو او په ډاگه کی

داوسیدونکو کوردیپلوماتیکو سره روغېر وکړ
دغه وخت یوشمېر ماشومانو د دولت ښاغلي

رئيس او صدراعظم ته د گلانو گڼې وپانډې کړې
ورپسې ښاغلي محمداود، د ښاغلي مجیب الرحمن
سره په داسی حال کی چه ددوی موټر د یوشمېر
موټر سایل سپرو له خوا بدرگه کیدم د ډاگس
په دولتی میلمستون کی خپل استوگنځی
ته لاړل .

په ډاگه کی د هوایی ډگر نه د دولت د ښاغلي
رئيس اوصدراعظم تر استوگنځی پوری دواتونو
دواړه غاړی دافغانستان او بنگله ديش په

جمهوری بیرغونو او ژوندی دی وی محمداود
اوتل دی وی د بنگله ديش او افغانستان دوستی
په شعارونو ښکلی شوی او د ډاگس زیات شمیر

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمداود
د بنگله ديش جمهور رئيس شیخ مجیب الرحمن
په بلنه ددوه ورځنی رسمی اودوستانه سفر
دپاره د ۱۳۵۳ کال د گب په ۲۳ ډاگس ته ورسید.
د دولت رئيس اوصدراعظم او ورسره هیات ته
یی ډاگس ته درسیډوپه وخت کی د بنگله ديش
مشرانو او خلکو توداو په زړه پوری هرکلی
ووايه .

د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم او ددوی
د ملگرو الوتکه په محلی وخت په دولسو بجو
د ډاگس په هوایی ډگر کی ښکته شوه .

کله چه د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم
د الوتکی څخه ښکته شو، د بنگله ديش جمهور
رئيس شیخ مجیب الرحمن ، د جمهور رئيس
مرستیال سید نذراالاسلام او صدراعظم ښاغلي
منصور علی، د کابینې غړیو او یو شمیر نورو
سترو شخصیتونو په ډاگه کی د افغانی لوی
سفارت شارژدالیر ښاغلي عبدالله قادر او غړیو
دوی ته هرکلی ووايه .

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمداود
اوددوی ملگرو ته د بنگله ديش جمهور رئيس
ښاغلي مجیب الرحمن او د ډاگس یو شمیر
ښاریانو د گلانو د گڼې وپانډی کولو سره

د دولت رئیس اوصدا عظم ښاغلي محمد داؤد په ډاګه کښی د ښکله دیش له جمهور رئیس ښاغلي شیخ مجیب الرحمن سره د خبرو په حال کښی

وحید عبدالله، د ښکله دیش دکابینې څښتن غړی او په کابل کی د هغه هیولای لوی سفیر او په ښکله دیش کی د افغانی لوی سفارت شارژدافیر هم حاضر و .

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد په محلی وخت د غرمی وروسته په پنځو بجو د ښاغلي مجیب الرحمن سره دده په استوګنځی کی وکتل او یو ساعت یی وروسته خبری وکړی . دغه راز د دولت رئیس اوصدا عظم ښاغلي محمد داود دکب په ۲۳ شپه په هغه میلمستیا کی ګډون کړی وه چه ددوی په ویاړ د ښاغلي مجیب الرحمن له خوا په دولتی میلمستون کی شوی و .

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد

خلک دواپ په دواړو غاړو لیکه ولاړ او احساسات یی غرګندول .

د ښکله دیش مطبوعاتو هم د دولت د ښاغلي رئیس اوصدا عظم سفر په باره کی ځینې مطالب خپاره کړی او دغه سفر یی د دواړو هیوادو تر منځ د علاقو په زیات ټنګیدو کی ګټور بانه . د دولت رئیس اوصدا عظم ښاغلي محمد داود دواکی هوایی ډګر ته درسیډونه وروسته ، په محلی وخت په دولسو بجو او دیرشو دقیقو د ښکله دیش د جمهور رئیس شیخ مجیب الرحمن سره په دولتی میلمستون کی وکتل . پدی وخت کی د تجارت وزیر ښاغلي محمد خان جلاله ، د پلان وزیر ښاغلي علی احمد خرم ، اود باندنیو چارو د وزارت سیاسی معین ښاغلي

سره وپه محلي وخت د کب په ۲۴ دسپار په نوبېجو اولسو دغه په سوار دې دېنگله دېش دوزک نومو شپېدانو دپادوني خای ته لاړ اوله دعا وروسته یی دگلانو گېدی وروپه کښودلی.

دغه خای ته درسیدوپه وخت کی د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم اودهغه دملگرو هرکلی دېنگله دېش دفاوید عامی دوزیر ښاغلي سېراب حسین له خوا وشو.

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم وروسته بیا په مخصوص کتاب کی چه پدغه مناسبت ایښودل شوی ودغه جمله وئیکله : (دغه شپېدانو په دوناوی چه خپل وطن ته دآزادی په خدمت کی فداشویدی درود استوم .)

(محمد داود)

سوار دواکی دښار دشمال په شل میلی کی پروت دی او دېنگله دېش دآزادی غوښتونکو پوځونو او دپاکستان داردو ترمنځ دجگړی وروستی سیمه بلله کیری .

پدغه خای کی دېنگله دېش دآزادی غوښتونکو پوځونو ستره ډله شپېده شوی او هم پوځی بریالیتوبونه ورپه برخه شوی دی .

پدغه لحاظ دغه خای دېنگله دېش دآزادی دشپېدانو دپادوني دپاره ټاکل شوی او دلوی رتبی خارجي میلمانه بنگله دېش ته دسفر په وخت کی دغه خای وینی .

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد په محلي وخت د کب په ۲۴ شپه په اتوبجو په هغی میلمستیا کی برخه واخسته چه دېنگله دېش دجمهور رئيس ښاغلي شیخ مجیب الرحمن

دېنگله دېش له جمهور رئيس ښاغلي مجیب الرحمن سره خپلی رسمی خبری د کب په ۲۴ ترغرمی دمخه دمحلي وخت په لسو بجو او پښلسو دقیقو دجمهوری ریاست په دفتر کښی پیل کړی .

پدغو خبرو کی چه په یوصمیمانه فضا کی پیل شوی دافغانستان له خوا د تجارت وزیر ښاغلي محمد خان جلالر، دپلان وزیر ښاغلي علی احمد خرم، دباندنیو چارو دوزارت سیاسی معین ښاغلي وحید عبدالله، په ډاگه کښی دافغانی لوی سفارت شارژدافیر ښاغلي عبدالله قادر، دتدقیق او مطالعاتو مدیر ښاغلي غلام فاروق توره باز برخه درلوده .

پدغو خبرو کی دېنگله دېش له خوا دجمهور رئيس مرستیال ښاغلي نذرا لاسلام ، صدراعظم ښاغلي منصور علی، دخارجی تجارت وزیر ښاغلي مشتاق احمد، دجمهور رئيس سکرتر ښاغلي عبدالرحیم، دباندنیو چارو په وزارت کی سکرتر ښاغلي فخرالدین، دپلان په وزارت کی سکرتر ښاغلي سعد الزمان، په افغانستان کی دېنگله دېش لوی سفیر ښاغلي محمد سلطان دباندنیو چارو په وزارت کی لوی مدیر ښاغلي مرشد او دجمهوری ریاست سکرتر ښاغلي منور اسلام برخه اخیستی وه .

په دغو خبرو کی ددواړو هیوادو مشرانو د خپل منځی مسئلو دسیمی دحالاتو او علاقی وپمېمو مسئلو په باب بحث وکړ .

خبری چه په پوره صمیمانه فضا کی وشوی دوی ساعته روانی وی .

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد په داسی حال کی چه دېنگله دېش په کابینه کی ددولت وزیر ښاغلي قربان علی له دوی

د افغانستان کالنه

له خواپه دولتي میلمستون کی ددوی په ویاړ
شوی وه .

پدغی میلمستیایکی چه دشپي تر یوولس وېجو
پوری یی دوام وکړ ددولت د ښاغلی رئیس او
صدراعظم په ملگرو پر سیره د ښکله دیش
د جمهور رئیس ترسیال ښاغلی نذرا لاسلام، صدراعظم
ښاغلی منصور علی، دکابینې غړیو، دلویې رتبې
یوشمېر عسکری او ملکی سامورینو، په ډاکی
کی اوسیدونکو کوردیپلوماتیکو او دافغانستان
دجمهوری دولت دلوې سفارت غړیو برخه
درلوده .

پدغی میلمستیایکی ددولت دښاغلی رئیس او
صدراعظم اودښکله دیش دجمهور رئیس ترمنځ
ویناوې وشوې .

د ښکله دیش جمهور رئیس ښاغلی

دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داود

په داسی حال کی چه دښکله دیش جمهور رئیس

دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم : په هغی میلمستیا کښی چه دښکله دیش دجمهور رئیس

له خواپه ډاکه کښی ترتیب شوی وه. دوینا کولوپه حال کښی .

نيو بجوپه ډاګه کي خپل استوګنځي ته ستون شو .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم په يوه کلتوري ننداره کي چه د بنگله ديش دراديو تلويزيون له خوا ترتيب شوي وه ګډون وکړ پدغه وخت کي د بنگله ديش جمهوريت رئيس شيخ مجيب الرحمن اوصدراعظم ښاغلي منصور علي هم حاضر وو .

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد د کب په ۲۴ دمخلي وخت د غرمي په دولسو بجو او د يرشو دقيقو په داسي حال کي چه د بنگله ديش جمهوريت رئيس ښاغلي شيخ مجيب الرحمن له دوي سره و د بنگله ديش د يو شمير ژورنالستانو پوښتنو ته ځواب ووايه .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم د بنگله ديش له مشرانو سره له دوه ساعته خبرو وروسته سملاسي هڅي خونې ته تشریف يووړ چه په هڅي کي د بنگله ديش ژورنالستانو دهغه انتظار درلود .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم داخباروالو په وړاندي دهغه تاوده هرکلي له امله چه دوي او ورسره هيات ته په بنگله ديش کي ويل شوي ښاغلي شيخ مجيب الرحمن ، د بنگله ديش حکومت او خلکو ته ښکړيه څرګنده کړه .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم زياته کړه له تاسي اخباروالو څخه زما هيله داده چه زما د افغانستان حکومت او خلکو دوستانه هيلي او احساسات د بنگله ديش دوستو خلکو ته ورسوي .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم له شيخ مجيب الرحمن او د بنگله ديش له نورو مشرانو

ښاغلي شيخ مجيب الرحمن له دوي سره ملګري وو د غرمي ډوډۍ د بري ګنګا په سيند کي ، دمخصوصي بيري په عرشه کي وخوړله .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم دور سره هيات سره د کب په ۲۴ دمخلي وخت د غرمي وروسته په يوه بجه بګلاګاف په سيمه کي د بري ګنګاسيند ته ورسيدل او وروسته له هغه په مخصوصه بيري کي کښينا ستل .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم له ساحل څخه دمخصوصي بيري لورته روان شول دخلکو او د ښوونځيو د زده کوونکو له خوا يي تودهرکلي وشو .

پدغه وخت کي محلي موزيک اوريدل کيده او کوچنيو نجونو او هلکانو د ګلانو ګيرۍ د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم ته وړاندي کړي او دواړو په دواړو خواو کي خلک دهرکلي دپاره ليکه ولاړوو .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم دمخصوصي بيري له عرشي څخه د زده کوونکو او خلکو احساساتو ته ځواب ووايه .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم د بيري د حرکت په جريان کي د دواړو غاړو منطري او ځمکي وليدلي او په بيري کي يي ددري ساعته تم کيدو په وخت کي د غرمي ډوډۍ له ښاغلي شيخ مجيب الرحمن سره وخوړله اوله هغوي سره يي د علاقوي وېمستلو په باب خبري وکړي .

پدغه وخت کي د بنگله ديش صدراعظم ښاغلي منصور علي ، د اطلاعاتو وزير ، د لويي رتبې يو شمير نور مامورين او د دولت له ښاغلي رئيس اوصدراعظم سره ملګري هيات حاضر وو .

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم په پنځه

سره دخپلو خبرو په باب ديوي پوښتنې په
 ځواب کې وويل : دوی پدغو خبرو کې دخپل
 منځي مسئولودسيمي دخالاتو او دبين المللي
 پيښو په باب بحث وشو .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم ددغی
 پوښتنې په ځواب کې چه بين المللي مسئلې
 کومې وې ؟ وويل : همغه مسئلې دي چه هره
 وړخ دهغو په باب خبرې کيږي .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم دلری
 ختيز مسئلې د منځني ختيز حالات
 دانرزي کشاله اونيمې وچې ته دامريکا دوسلو
 دصادرولو د بند يز دلری کولو مسئله ياده
 کړه . کله چه ددولت له ښاغلي رئيس څخه
 دبنگله ديش له مشرانو سره ددوی دخبرو
 دنتيجه په باب پوښتنه وشوه، وی وويل :
 خبرې ډيرې دوستانه او ښه وې .

ددولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد
 له خپلو ملگرو سره بنگله ديش ته له دوه
 ورځني رسمي سفر څخه وروسته دکې په ٢٥
 تر غرمې دمخه له ډاکي څخه راروان شول .
 ددولت دښاغلي رئيس اوصدراعظم دسرلي

موټر پداسي حال کې چه د بنگله ديش جمهور
 رئيس ښاغلي شيخ مجيب الرحمن ورسره
 ملگري وه دمعلي وخت دغرمې دمخه په نېو
 بچو اوڅلوښتو دقيقو ددوی له استوگنځي
 څخه دډاکي هوايي ډگر ته ورسيد .

ددولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم دبنگله ديش
 دجمهور رئيس په ملگرتيا دډاکي په هوايي
 ډگر کې دتشریفاتې گارد داحترام او سلام
 مراتب ومنل اوهمغه يې معاینه کړ .

پدغه وخت کې موزيك دافغانستان دجمهوريت
 ملی سرود اودبنگله ديش ملی سرود وغږاوه
 اوداحترام په توگه دتوپ يووښت ډزی وشوی .
 وروسته بيا ددولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي
 محمد داؤد په داسي حال کې چه دبنگله ديش
 دجمهور رئيس ښاغلي شيخ مجيب الرحمن
 سره، دجمهور رئيس مرستيال ښاغلي نذراسلام
 صدراعظم ښاغلي منصور علي، دبانديو چارو
 وزير ښاغلي کمال حسين اوداعلاعاتو وزير
 ښاغلي قربانعلي ورسره وو، دمخه ښي کوونکو
 ليکونه لاپاوله هغوی سره يې خدای پاماني
 وکړه .

د افغانستان او بنګله دېش ګډه اعلامیه

- د بنګله دېش دولسي جمهوريت د جمهور
رئيس شيخ مجيب الرحمن په بلنه د افغانستان
د جمهوري دولت رئيس جلالتماب محمد داؤد
د ۱۳۵۳ کال د کب له درويشتمې نيټې څخه
تر پنځه ويشتمې نيټې پوري بنګله دېش ته
رسمي سفر وکړ .
- پدغه سفر کېني د افغانستان د جمهوري دولت
له ښاغلي رئيس سره د تجارت وزير ښاغلي
محمد خان جلال، د پلان وزير ښاغلي علي احمد
خرم، د باندنيو چارو د وزارت معين ښاغلي
وحيد عبدالله او د افغانستان د حکومت د لويې رتبې
يوشمير مامورين ملګري وو .
- پدغه سفر کېني د افغانستان د جمهوري دولت
رئيس په ساوار کېني د شهيدانو د ملي يادوني
په ځای باندې د گلانو گيډۍ کيښودلې .
- د جمهوري دولت رئيس محمد داؤد د بنګله دېش
د جمهوري رئيس ښاغلي شيخ مجيب الرحمن سره
هم وکتل .
- د جمهوري دولت رئيس ښاغلي محمد داؤد
د خپل سفر په اوږدو کېني په زياتې گرمۍ او
صميميت سره چه د دواړو هيوادو د وروڼو خلکو
تر مينځ د دوستۍ تفاهم او متقابلې احترام د ژورو
علايقو نماينده دی د بنګله دېش د خلکو او
مشرانو له خوا يې هرکلی وشو .
- د افغانستان د جمهوري دولت رئيس ښاغلي
محمد داؤد د بنګله دېش له جمهور رئيس ښاغلي
شيخ مجيب الرحمن سره د دوه اېڅيزو علايقو
او بين المللي مهمو موضوعو ګانوپه ګډون د خپل
- منځني علاقې وړ مسئلو په باب خبرې وکړې .
دغه خبرې د پوره متقابلې دوستۍ صميميت او
تفاهم او اعتماد په فضا کېني وشوې .
- پدغو خبرو کېني د افغانستان د جمهوري دولت
له ښاغلي رئيس سره دغه کسان ملګري وو :
۱- د تجارت وزير ښاغلي محمد خان جلال .
۲- د پلان وزير ښاغلي علي احمد خرم .
۳- د باندنيو چارو د وزارت معين ښاغلي سيد
وحيد عبدالله .
۴- شارژدافير ښاغلي عبدالله قادر .
- د بنګله دېش له ښاغلي جمهور رئيس سره
دغو کسانو ملګرتيا کوله :
۱- د جمهور رئيس مرستيال ښاغلي سيد
نذرا لاسلام .
۲- صدراعظم ښاغلي ام منصور علي .
۳- د داخلي او خارجي تجارت وزير ښاغلي
خنده کار مشتاق احمد .
- او د بنګله دېش دولسي جمهوريت د لويې
رتبې يوشمير مامورينو .
د خبرو په جريان کېني دواړو خوا ته څرګنده
شوې چه د دواړو بين المللي مسئلو او د دواړو
هيوادو تر مينځ د وروړگلوي د علاقې د زياتۍ
تقويې او استحکام په باب د نظرونه والي او پوره
توافق نژدې دی .
- د بنګله دېش جمهور رئيس خپلو ميلمنو ته
له خپلواکۍ وروسته په سياسي او اقتصادي
ساحو کېني د بنګله دېش د خلکو د برياليتوبونو
په باب معلومات وړاندې کړل .

دمشرانو دجرگي د فيصلو اونتيڅو په تطبيق کي زياته برخه واخلي .

دوي دهغو ابتکارونو ملاتړ وکړه چه دناپيلو هيوادوله خوا دملگرو ملتو دعمومي ټولني دشپږمي خاصي غونډي دمصوبي دبين المللي اقتصادي نوي نظام دجوړيدومربوط په اعلاميه کښني دشامل اصول او هدفونو او دعمل دپروگرام دتطبيق په لاره کښي شويدي .

دوي يوځل بيا عقیده څرگنده کړه چه دودي په حال کښي هيوادونه بايد دچټکي پر مختيا دتامين دپاره په خپلو منځو کښي اقتصادي او تخنيکي همکاري زياته کړي .

دغه راز دواړو خواوو موافقه وکړه چه په ځان باندې داتکاء دتحقق په غرض چه گټور امکانات يي شته دسيمي دهيواد و ترمنځ زياتي همکاري لازمي دي .

دواړو خواوو موافقه وکړه چه دناپيلو هيوادونو دمشرانو دجرگي دکاميابي دتامين دپاره چه په ۱۹۷۶ کال کښي په کولمبو کښي جوړيدنې اودآسيابه وچه کښي په خپل ذات کښي لومړۍ جرگه ده، خپلي هلي ځلي منسجمي کړي .

دآسيا په جنوب کښي دروانو انکشافاتو دمطالعي په وخت کښي ددولتو دوو رئيسانو ددغي خبري سره خپله کلکه عقیده څرگنده کړه چه يوازي دسيمي دخلکو حقوقو اوحقه احترام اودخبرو دلاري داوسنيو کړکيچنوحل او دتفاهم اومتقابل ښه نيت دروحبي په اساس کيدي شي چه په سيمه کي دسولي د پساره مناسب چاپيريال پيدا کړي .

دافغانستان د جمهوري دولت رئيس ددي

دافغانستان دجمهوري دولت رئيس د هغو پرمختگونو څخه چه دبنگله ديش خلکو دبناغلي شيخ مجيب الرحمن په مشرۍ په بيلو بيلو برخو کښي کړيدي دپريزيات متحسس شوي او داجتماعي اوسياسي نوي ساختمان دودانولو او دغه راز په اقتصادي وروسته پاتي کيدو ميراث باندې دتفوق دپاره بنگله ديش دخلکو دشور اوعزم په باره کښي چه داستثمار له پيريو څخه پاتي دي دبنگله ديش دهيواد له هلوځلو څخه په عالي توگه ستاينه کړي ده .

دافغانستان دجمهوري دولت رئيس د هغو پرمختياوو په باره کښي چه په ۱۳۵۲ کال په چنگاښ کښي دجمهوريت له اعلام څخه وروسته شوي اوداجتماعي اواقتصادي ترقي دتغييراتو دپروگرام په باب چه دجمهوريت دتظام لاندې پيل شوي يادونه وکړه .

دافغانستان دجمهوري دولت رئيس دغه راز په هغو پرمختگونو باندې رڼا واچوله چه ددغو مترقي پاليسيو دتطبيق په لاره کښي په سياسي اقتصادي اوجتماعي ساحو کښي شويدي . دبنگله ديش جمهور رئيس دافغانستان دخلکو دهلو څلوزياته ستاينه وکړه اوويي ويل دبنگله ديش خلک ددولت درئيس د مله پمانه مشري لاندې دنوي ټولني دجوړيدوپه لاره کښي دهغوي په برياليتوبونو باندې دپير خوښ دي. دواړو خواو دنه انسلاک اوپه روغه جوړه کښي دگټوژوند په اصول باندې خپله ټينگه پابندي چه ددوي هيوادونه تل په هغه متمهد دي يوځل بيا تائيد کړه .

دواړو خواو پدغه باره کي دخپل ټينگ عزم ټينگار وکړه چه په الجزاير کښي دناپيلو هيوادو

دواړو خواوو د تجارت، اقتصاد، کلتور، پوهنې، دملکي هوايي چلند په ګډون په ټولو برخو کې دافغانستان اوښگل ددش دروا بطو د مثبتې هلې ځلې وستایلې .

دوی ددواړو هیوادو ترمنځ دکتوري همکاري په برخو کې دزیاتې پراختیا دپاره خپله اراده بیان کړه .

دوی ددواړو هیوادو ترمنځ د تجارت او اقتصادي علاقو دزیاتې پراختیا امکانات په مثبت ډول وڅیړل .

د دولت دواړو رئیسانو موافقه وکړه چه په منتخبو ساحو کې دتکنیکي همکاري، یو دوه اړخیزه پروګرام ترتیب او تطبیق شي .

ددغه غرض دپاره به پدې نژدې وخت کې دښگل ددش یو اقتصادي او دیلان جوړولو هیات افغانستان ته سفر وکړي .

دواړو خواوو په خوښۍ سره ولیدل چه دافغانستان دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد دسفر ددواړو هیوادو ترمنځ ددوستۍ دروا بطو ټینګښت په دوام اودورورګلوی په تفاهم کې دکتلو وې برخه اخیستی دی .

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد دښگل ددش رئیس ښاغلي شېخ مجیب الرحمن ته بلنه ورکړه چه په مساعد وخت کې دافغانستان ته سفر وکړي .

دښگل ددش جمهور رئیس دغه بلنه په زیاته خوښۍ سره ومنله .

موضوع سره په ارتباط په نیمه وچه کېښی دروا بطو ددادي کولو په لاره کې دښگل ددش مثبتې هلې ځلې وستایلې .

دښگل ددش جمهور رئیس دلانجو دحل دپاره دافغانستان د جمهوري دولت درئیس ښاغلي محمد داؤد سیاست مدارانه ابتکارات وستایل .

دواړو خواوو دسولي دپوی سیمې په توګه دهند داوقیانوس داعلام ملاتړ وکړ .

دوی هیله ښکاره کړه چه پدې باره کې دملګرو ملتو دمرېوټو فیصلو احترام وشي او هغه عملی شي دواړو خواو دتیريو په ضد دعربي وروڼو خلکو سره په عادلانه مبارزو کې خپل ملاتړ او همکاري یوځل بیان کړل .

دوی ټینګار وکړ چه دهغو عربي خاورو بیرته ورکول چه اسرائیل په غیرقانوني توګه نیولی اودفلسطین دحاکمیت دملی حقوقو تحقق په منځني ختیځ کې ددایمي حل دلاری دپیدا کولو دپاره لومړنی اهمیت لري .

دوی دفلسطین دخلکو دیوازي نماینده په حیث دفلسطین دآزادی دمو سسي دپېژندنې هرکلی کړی اوله دی امله یی خوښی څرګنده کړی چه دملګرو ملتو دمو سسي د فلسطین دآزادی دمو سسي مشرانو ته موقع ورکړه چه په دغه جهانی مرکز کې خپل نظر څرګند کړي . دواړو خواوو دآزادی غوښتونکو نهفتونو او داستعمار دپړدو دتسلط اودنژادی توپیر په خلاف دمبارزو څخه خپل ملاتړ څرګند کړ .

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم کندهار ته راوړسیدل

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم دهند اوښکله دیش هیوادوته دسفر څخه وروسته عراق ته دسفر په لاره کښی د کب په ۲۵ له ډاکي څخه کندهار ته راوړسیدل .

الوتکی ته نژدی د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم ته د مالی وزیر ښاغلی سید عبدالله د تجارت وزیر ښاغلی محمدخان جلال، د پلان وزیر ښاغلی علی احمد خرم، د باندنیو چارو د وزارت سیاسی معین ښاغلی وحید عبدالله ، امنیه عمومی قوماندان ښاغلی عبدالقدیر ، دملکی هوایی اوتوریزم عمومی رئیس ښاغلی سلطان محمود غازی، د کندهار والی ښاغلی محمدایوب عزیز، د قول اردو قوماندان، ښاروال، د جمهوري اردو یوشمیر سترو منصبدارانو او د مرکزي دایرورئیسانو هرکلی ووايه .

وروسته له هغه د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د تشریفاتو د گارد سلام ومانه .

پس له هغه یوشمیر ماشومانو د کندهار د ښاریانو په نمایندگی د گلانو گڼې هغوی ته وپاندي کړی او د دولت د ښاغلی رئیس او صدراعظم د مهربانی وپوځیدل . وروسته بیا د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د جمهوري اردو له منصبدارانو او د کندهار د دایروله رئیسانو او مخورو سره روغې وکړ .

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم، د کندهار له نارینه او ښځوسره دروغې کولوپه حال کښی

دکندهار په زرگونو تنو ښاريانو د دولت ښاغلي رئیس اوسیدرا عظم ته درسیډوپه وخت کښی د تودوا حسابساتوپه څرگندلو سره هرکلی وویل.

پدغه وخت کی هرکلی کوونکو، په خبر راغلی زموږ مشره په شعارونو سره د دولت د ښاغلي رئیس اوسیدرا عظم ورتگ ته ښه راغلی ووايه. له هوایی د غرخه دکندهار تر ښاره پوری د دولت د ښاغلي رئیس اوسیدرا عظم د سپرلی د موټر د لاری په واټونو کی دکندهار په زرگونو خلکو خایونه نیولی وو او د گلانو د گیډیو په پښیندلو او ژوندی دی وی د انقلاب مشر، ژوندی دی وی د جمهوري نظام مؤسس، په شعارونو سره یی هرکلی کاوه. د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد دکندهار د ښاريانو په ټولنه کی د فکر او عمل کیمه.

یووالی دیوه هیواد د پرمختگ وسیله بللیده اودیوی ویناپه ترڅ کی د جمهوري نوی نظام د هدفونو په باب یوڅه مطالب بیان کړل او هغو اجرااتو ته یی اشاره وکړه چه په یو کال اواتو میاشتو کی شویدی. د دولت ښاغلي رئیس اوسیدرا عظم پداسی حال کی چه ددوی وینا دکندهار د ښاريانو د زرگونو تنوپه خوښی او خوشالی سره او د ژوندی دی وی د جمهوریت مؤسس او ژوندی دی وی ستر داؤد په شعارونو سره بدرگه کیده.

د افغانستان کالي

د دولت رئيس اوسدرا عظم ښاغلي محمد داؤد د کډ په ۲۵ د کندهار په مبارکي دمبارکي خرفي زيارت وکړ او حضرت سرو کاینات روح ته يي درود واستاوه .

دغه راز د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم د احمد شاه بابا و ميريس نيکه مقبرو ته لاړل او د هيواد تاريخ د دغو نوميالو او قهرمانو مروني روح ته يي دعا وکړه .

دماللي وزير ښاغلي سيد عبدالاله، د تجارت و وزير ښاغلي محمد خان جلالر، د پلان و وزير ښاغلي علي احمد خرم، د پانديو چارو د وزارت سياسي معين ښاغلي وحيد عبدالله ، دملکسي هوايي او توپيزم عمومي رئيس ښاغلي سلطان محمود غازي ، د کندهار والي ښاغلي محمد ايوب عزيز، د قول اردو قوماندان او د دغه ولايت د لويي رتبې يوشمير مامورين د دولت له ښاغلي رئيس د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم ، په مبارکه خرڅه کښي د افغانستان د سعادت له پاره دعا کوي.

اوسدرا عظم سره ملگري وو .

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد د کډ په ۲۶ د کندهار د عسکري قواو په قومانداني کي د جمهوري اردوله سترو منصبدارانو سره د خبرو په وخت کي وويل :

داچه داردو د وظيفه دخاوري او وطن ساتنه ده نو ستاسو کاردی ، چه د ملي نواميسو د ساتني اود هيواد دنوي ترقي غوښتونکي نظام د هدفونو په لاره کښي د هر ډول سر ښيندنې او د ځان څخه تيريدو د پاره چمتو واوسئ .

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم د سپاره په ښوېچو پيداسي حال کي چه د کندهار د قول اردو قوماندان ډگر جنرال محمد نعيم، د جمهوري اردو د گارد قوماندان جگړن محمد ضياء او امنيه عمومي قوماندان ښاغلي عبدالقدير له دوي سره ملگري وو د کندهار د قول اردو قطعات وکتل .

د دولت ښاغلي رئیس اوصدراعظم د قول اردو د قومانداني په دروازه کې وروسته له هغه چه موزیک ملي سرود غږاوه د تشریفاتې ګارډ احترام ومانه او هغه یې معاینه کړې .

وروسته بیا یې بیل بیل عسکري قطعات چه په خاص دسپلین سره د تعلیم په میدان کې راټول شوي وومعاینه کړل .

وروسته بیا د دولت ښاغلي رئیس اوصدراعظم د قول اردو د قومانداني د جمهوریت په تالار کې د اردوله سترو منصبدارانو سره یې د خبرواترو په ترڅ کې وویل :

خوشاله یم لمدی امله چه وخت می پیداکړ له تاسې سره د نژدی وغږېږم هیله لرم د افغانستان اردو د هیواد دسترو ښیګڼو د تامین په لاره کې سرلویې اوله پخوانه زیات بریالی او ګامیاب اوسی .

د انقلاب مشر دنوی نظام په ټینګولو کې د اردو فعالانه برخې اخیستل یاد کړل او ویې ویل : ستاسې وظیفه ستاسې د خاورې او وطن ساتنه ده او دغه کار ددی غوښتنه کوی چه د وطن ته د خدمت په لاره کې هر ډول تیاری ولرئ .

د دولت ښاغلي رئیس او صدارعظم وویل : زموږ د ښمنان هلی ځلې کوی چه په بیلو بیلو اشکالو دخلکو په مینځ کې تفرقه او ګڼه پیدا

کړې اوله هغوڅخه دخان په نفع ګټه واخلي خود تاریخ په شهادت تاسې ته وایم چه ټول هغه وروسته پاتې کیدل چه خلکو ته متوجه دی له همدغو عواملو څخه پیدا شوی دی .

هغه شواهد اوسندونه چه له همدغو تفرقه اچوونکو ډلوڅخه لیدل شوی دی اوهم اوس اوس پدغه باره کې په لاس کې شواهد اوسندونه ښیې، چه زموږ د ښمنانو د هیڅ ډول دسیسې تفرقې او توطیې د پیداکولو څخه ډډه نده کړې او تردی چه په دغه لاره کې یې ، دخپلو ناوړو عملونو د پرمخ بیولو دپاره د زېت ډیر لګښتونه هم منلي دي . نو د داسې دسیسو د عواقبو د مخنیوی دپاره د ولایتا حاضر او چمتو اوسی ځکه ستاسې وظیفې ډیرې درندې دی .

موږ خپل د ښمنان ښه پیژنو، نن دیوه تن اویا څو تنو برخه دملې ارهاتونو دپوره کولو دپاره بس نده بلکه داجتماعي تحول او بدلون په کار کې د ټول ملت برخه اخیستل لازمي اوضروری دي .

دکندهار د قول اردو قوماندان ډګر حضرت محمد نعیم د دولت ښاغلي رئیس اوصدراعظم ته د اډور کړ چه دخپل ستر مشر د معقولو ویناو او نصیحتونو په اساس دکندهار د قول اردو منصبداران او افراد د ژوند تر وروستۍ سلګۍ پورې سر ښندنې اوله ګاږې ته چمتووي .

عراق ته د دولت د ښاغلي رئیس او صدراعظم سفر

پدغه وخت کې موزیک ملی سرود وغږاوه .
د دولت د ښاغلي رئیس او صدراعظم اودهغوی
دملگرو دسپرلي الوتکه په دوولسو بچو دکندهار
له هوایی ډگر څخه د بغداد لورته والوتله .

عراق ته په سفر کې د مالی وزیر ښاغلی
سید عبداللہ، د پلان وزیر ښاغلی علی احمد خرم،
اود بانڈیو چارو دوزارت سیاسي معین ښاغلی
وحید عبدالله ، د دولت له ښاغلي رئیس او
صدراعظم سره ملگری وو .

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد
له خپلو ملگرو سره د یوه رسمي اودوستانه
سفر دپاره دافغانستان په وخت د کب په ۲۶ نیټه تر
غرمي وروسته په دریو بچو د بغداد ته ورسیدل .
د عراق جمهور رئیس ښاغلی احمد حسن البکر
د کابینې غړو، د بغداد والی اوبغداد ښاروال،
د لویې رتبې دولتي مامورینو، په بغداد کسی
د افغانستان د جمهوري دولت لوی سفیر استاد
خلیل الله خلیلی، د افغاني لوی سفارت غړیو،
په کابل کې د عراق لوی سفیر ښاغلی ناصر
عبدالقادر الحدیثی، په بغداد کې اوسیدونکو
کور دپلوماتیکو د بغداد په هوایی ډگر کې
د دولت د ښاغلي رئیس او صدراعظم اود هغوی
دملگرو هرکلی وکړ .

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد
اودهغوی ملگری عراق ته د یوه رسمي اودوستانه
سفر دپار ۱۳۵۳ د کال د کب په ۲۶ نیټه په
مخصوصه الوتکه کې له کندهار څخه هغه هیواد
ته روان شول .

د دولت ښاغلي رئیس او صدراعظم په یوولسو
بچو او پنځه څلوېښتو دقیقو له خپل استوګنځی
څخه د کندهار بین المللی هوایی ډگر ته ورسیدل .
د کندهار د ښار او د بین المللی هوایی ډگر
تر مینځ لاره کې د کندهار په زرګونو ښاریانو
د احساساتو په څرګندولو او (سفر په څیر) د
شعارونو سره د دولت د ښاغلي رئیس او صدراعظم
د سپرلي موټر بدرګه کاوه .

د دولت ښاغلي رئیس او صدراعظم په هوایی
ډگر کې د تجارت له وزیر ښاغلي محمد خان
جلال، امنیه عمومي قوماندان ښاغلي عبدالقدیر
دملکی هوایی اوتوریزم له لوی رئیس ښاغلي
سلطان محمود غازی، د کندهار له والي، د قول
اردوله قوماندان اود مرکزي دایرو له رئیسانو
سره خدای پاماني وکړه .

وروسته بیا ښاغلي محمد داؤد د پداسی حال
کې چه د کندهار د قول اردو قوماندان، ورسره و
د تشریفاتو ګارډ د سلام او احترام مراتب ومنل
اوهغه یی معاینه کړه .

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم کله چه د ښاغلي احمد حسن البکر په ملګر تیا د ګارد، احترام معاینه کوی .

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم ته کله چه له الوتکې څخه را ګوز شو د عراق جمهور رئیس احمد حسن البکر ښه راغلی ووايه او وروسته له هغه د دواړو هیوادو مشرانو پداسی حال کښی چه موزیک د افغانستان او عراق د جمهوریتونو ملی سرود وغږاوه د تشریفاتی ګارد ، د احترام مراتب ومنل او هغه یی معاینه کړ .

پدغه وخت کی یوی ډلی ماشومانو د ګلانو ګیډی د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم ته وړاندی کړی او بیا د احترام په رسم د توب یووینست ډزی وشوی .

پس له هغه د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم د عراق د جمهور رئیس په ملګر تیا د هر کلیسی کوونکو لیکوته لار د کابینې له غړیو ، ډلوی رتبی

له عسکری او ملکی مامورینو، د افغاني لوی سفارت له غړیو، په بغداد کی له اوسیدونکو افغانانو او محصلینو او پدغه ښار کی له اوسیدونکو کور د پیلوماتیکو سره یی د وغږ وکړ .

د بغداد هوایی ډګر د دواړو هیوادو په ملی بیرغونو ښکلی کړای شوی او د میدان په ودانۍ باندی د ښه راغلی شعارونه لیدل کیدل .

د هوایی ډګر له هر اسمو وروسته ښاغلی محمد داؤد او ښاغلی احمد حسن البکر ، په مخصوص موټر کی پداسی حال کی چه دیوی ډلی موټر سایکل سپروله خوا بدر ځه کیدل ددوی مخصوص استوګنځی ته روان شول .

د دواړو هیواد، د مشرانو د سپرلی د موټر لاره له هوایی ډګر څخه تر ښار پورې د افغانستان او عراق په ملی

سفيران هم حاضر وو. دمحلې وخت په پنځويځو ښاغلي محمد داود دورک نومي عسکر خلی ته لاپاو د گلوگيږي يی ورباندی کيښوده .

دگل ايښودوپه وخت کی د عراق عدليه وزير د بغداد والي، دغه هیواد د تشریفاتولوی مدیر اودافغانستان او عراق لوی سفیران حاضر وو. دمحلې وخت په اوه بجواودیرشو د قيقو ددولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داود د عراق له جمهور رئيس ښاغلي احمد حسن البکر سره دجمهوری ریاست په ماڼۍ کی وکتل .

پدغه وخت کی د عراق یوشمیر وزیران اود افغانی هیات ځینی غړی هم حاضر وو .

دمحلې وخت دکب په ۲۶ شپه په اتوبجو اودیرشو د قيقو ددولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داود په هغی میلستیا کی برخه واخستله چه ددوی په ویاړد عراق دجمهور رئیس ښاغلي حسن البکر له خواشوی وه .

پدغی میلستیاکی ددولت دښاغلي رئیس او صدراعظم په ملگرو سربیره د عراق دکابینې وزیرانو په بنډاکی اوسیدونکو کوردیپلوماتیکو په بغداد کی دافغانستان دجمهوری دولت لوی سفیر اوپه کابل کی د عراق لوی سفیر برخه اخیستی وه .

بیرونو نیځکلی کړای شوی اودخط سیردواتونو په هره برخه کی دبنډام گڼ شمیر ښاریانوپه چکچک اود احساساتو په څرگندولو سره ددولت دښاغلي رئیس اوصدراعظم هرکلی وکړ .

ددولت دښاغلي رئیس اوصدراعظم دسپرلی الوتکه د عراق خاوری ته دوسیږ په وخت کی د عراق د هوایی قواوو دیوسیل جت الوتکو له بغداددبغداد تر هوایی میدان پوښی بدرگه شوه اوتکلی دښاغلي محمد داود اود هغوی ملگرو دسپرلی فالوتکی هراکوزینو اولاحترام دکارد دمنلو په وخت کی هم جت الوتکی داحترام په رسم والوتلی .

دمحلې وخت په دووبجواودیرشو د قيقو د بغداد دښار دسروزرو کلی د بغداد دښاروال ښاغلي ابراهیم محمد اسماعیل له خوا پداسی حال کی چه ښاغلي احمد حسن البکر هم حاضر ؤ ددولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داود ته دواپوهیواد ترمنځ د دوستی دښی فښانی په توجّه وسپارل شوه .

ددولت ښاغلي رئیس او صدراعظم د بغداد دښاردکلی دتسليميدوپه وخت کی دغه کار دواپوهیواد ترمنځ د دوستی علامی په توگه په تشکر سره مقابله کړه .

په دغه وخت کی ددولت دښاغلي رئیس او صدراعظم په ملگرو سر بیره د عراق عدليه وزیر اودجمهوری د لتر رئیس اوددواپوه هیواد ولوی

دولت رئیس اوسدراعظم ښاغلی محمد داؤد په بغداد کښی عراق له جمهور رئیس ښاغلی احمد حسن البکر سره دکتلو او خبرو اترو په حال کښی .

د دولت رئیس اوسدراعظم ښاغلی محمد داؤد د کب په ۲۷ نیټه عراق له جمهور رئیس ښاغلی احمد حسن البکر سره ددغه هیواد د جمهور ریاست په مانی کی کتنه او خبری وکړی .

پدغو خبرو کی چه یو ساعت روانی وی ددواړو هیوادو مشرانو د علاقې وېمستلو په باب خبری وکړی .

د دولت رئیس اوسدراعظم ښاغلی محمد داؤد اودهغه ملګرو پداسی حال کی چه عراق عدلیه وزیر له دوی سره ملګری و د محلی وخت د کب په ۲۷ دسپار په نېو یچو د حضرت غوث الاعظم دستگیر شیخ عبدالقادر جیلانی مقبری ته لاپل اوددغه حضرت روح ته یی دعا وکړه .

د دولت ښاغلی رئیس اوسدراعظم د حضرت غوث الاعظم دستگیر شیخ عبدالقادر جیلانی مقبری ته لاپل اوددغه حضرت روح ته یی دعا وکړه .

غوث الاعظم دستگیر د مزار د زیارت نه وروسته ددغه حضرت د مزار د پاره یو پوښ ور وبانښه د حضرت شیخ عبدالقادر جیلانی د مزار په دروازه کی د عراق داوواډو رئیس اود زیارت متولی د دولت د ښاغلی رئیس هر کلی وکړ .

شیخ عبدالقادر جیلانی بن موسی بن عبدالله بن یحیی چه د نسب سلسله یی حضرت علی کرم الله وجهه ته رسیدی په ۴۷۰ هجری کال کی د جیل په کلی کی زیږیدلی او په ۵۶۱ کال کی مړ شوی دی .

حضرت شیخ جیلانی د قادریه طریقی موسس اومشر اومرشد دی .

وروسته له هغه د دولت رئیس اوسدراعظم ښاغلی محمد داؤد د امام اعظم (رح) زیارت ته لاړ اوددغه حضرت روح ته یی دود و استاوه .

د افغانستان کالنی

پدغه وخت کی دحضرت امام د مزار متولسی
یوتوک قرآن عظیم الشان ددولت ښاغلی رئیس
اوسدرا عظم ته وروباښه .
ښاغلی محمد داود قرآن عظیم الشان ښکل کړ
اوهغه یی دیوه مقدس اومبارک سوغات په توگه
ومانه .
نعمان بن صادق، بن زوتی مشهور به امام اعظم
اصلا د کابل اوسیدونکی دی اودهغه پلار په کوفه
کی میشته شوی دی .
امام اعظم (رح) د قرآن کریم حافظ او د اسلامی
فقه عالم اود اجتهاد خاوند اومذهبی امام دی .
چه په زیاترو اسلامی هیوادو کی زیات پیروان
لری .
د دغو د دولت ښاغلی رئیس اوسدرا عظم
اوهغه ملگری په کاظمین شریفین کی دامام
موسی کاظم او امام ابویوسف مقبرو ته لاپل او
سره و .

ددولت ښاغلی رئیس اوسدرا عظم د حضرت عباس په مرقد کښی

رئيس مرستيال ښاغلي صدام حسين د بغداد په ښار کې پخپل استوګنځي کې ومانه اوله هغه سره يې دوستانه خبرې وکړې په دغو خبرو کې دخپل مينځي مسئلو اود سيمې د موضوع د منځني ختيځ مسئلې اود نړۍ مسئلو په باب بحث وشو .

پدغو خبرو کې د باندنيو چارو دوزارت سياسي معين ښاغلي وحيد عبدالله او په بغداد کې د افغانستان د جمهوري دولت لوی سفير استاد خليل الله خليلي له افغاني لوري څخه اود عراق د باندنيو چارو وزير سعد العمادي او عدليه وزير ډاکتر ساوي او په کابل کې د عراق لوی سفير ښاغلي ناصر عبدالقادر الحديشي د عراق له لوري برخه اخيستي وه .

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد د کب په ۲۸ د ماښام په اتوبو او د يرشو د قيغو د دارالسلام په ماڼۍ کې د عراق جمهور رئيس ښاغلي احمد حسن البکر ته ميلستيا کړې وه . پدې ميلستيا کې چه تر لسو بجو پورې دوام وکړله دوی سره په ملګري هيات ستر پره د بحث د ګوند مشر توب يوشمير غړيو ، د عراق د کابينې هيات ، کورديلو ماتیکو ، په کابل کې د عراق لوی سفير ښاغلي ناصر الحديشي او په بغداد کې د افغانستان د جمهوري دولت لوی سفير استاد خليل الله خليلي برخه اخيستي وه .

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد له ملګري هيات سره په عراق کې د درې ورځني رسمي سفر له پای ته رسيدو وروسته د کب په ۲۹ سهار له بغداد څخه د هيواد لور ته را روان شول .

د مالي وزير ښاغلي سيد عبدالاله او د پلان وزير ښاغلي علي احمد خرم د کب په ۲۷ مازيګر د عراق د مالي او پلان له وزيرانو سره خبرې وکړې .

پدغو خبرو کې چه څه ناڅه دوه ساعته روانی وی د افغانستان او عراق تر مينځ د اقتصادي او تخنيکي همکاري د مسئلو په باب بحث وشو . د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد د کب په ۲۷ تر غرمي وروسته په دريو بجو په بغداد کې د حضرت سلمان فارس په زيارت مشرف شول اودغه راز د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم دکسري ماڼۍ وليدله .

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد د کب په ۲۷ مازديګر په پنځو بجو په مخصوصه بېړۍ کې د دجلې سيند وليد . پدغه کتنه کې ساحل ته نژدې جوماتو نه او ودانۍ يې هم وليدلي .

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد او ورسره هيات د کب په ۲۸ نيټه تر غرمي وروسته په نجف اشرف کې د حضرت علي کرم الله وجهه مزار ته لاړل اوددغه حضرت روح ته پې دعا وکړه . په دغه وخت کې د مزار متولي يو ټوک قرآن عظيم الشان اويوه جوړه عبا ، د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم ته اهداء کړل .

د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم د کب په ۲۸ نيټه د بابل تاريخي ښاروکوټ . د بابل ښارچه زموږ ملي مشر هغه وکوت يو تاريخي ښاردی چه دهغه قيمتداره آثار تراوسه پورې کتونکي حيرانوی .

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد د کب په ۲۸ شپه په اوو بجو د عراق د جمهور

د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم د سپرلي موټر پداسي حال كي چه د عراق جمهور رئيس ښاغلي احمد حسن البكر هم له دوي سره و تر غرمي دمخه په نوبېجو او پښځه څلويښتو دقيقو د دولت د ښاغلي رئيس له استوگنځي څخه د بغداد هوايي ډگر ته ورسيد.

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم پداسي حال كي چه جمهور رئيس ښاغلي احمد حسن البكر ورسره ملگري ودمخه ښي كوونكو ليكوته لاپ او د عراق د كابيني د بحث د گوند دمشر توب له يوشمير غړيو ، په بغداد كي اوسيدونكو كورديپلوماتيكو، د لويي رتبې ملكي او عسكري يوشمير مامورينو، د عراق د تشرېفاتو درئيس دوداوو هيوادوله لويو سفيرانو او په بغداد كي داوسيدونكو افغانانوسره خدای په امانی وکړه.

وروسته له هغه د افغانستان د جمهوريت او د عراق د جمهوريت ملي سرود وغږول شو او د دولت ښاغلي رئيس او صدر اعظم د عراق د ښاغلي جمهور رئيس په ملگرتيا د احترام د گلرښلام ومانه او هغه يي معاينه کړ.

پدغه وخت كي د احترام په رسم د توب ۲۱ ډزې وشوې.

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم سره د الوتکي تر زيني پوري، ښاغلي حسن البكر ملگري و .

پدغه وخت كي دباندنيو چارو وزير ښاغلي سعدون حمادي او دوداوو هيوادو لوی سفيران هم حاضر و .

د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم د عراق نه جمهور رئيس سره د خدای په امانی په وخت كي دهغه تاوده او دزړه له کومي هرکلي له امله چه دوي او ورسره هيات ته د عراق د حکومت او خلکوله خواويل شوي، خوښي څرگنده کړه .

د عراق جمهور رئيس ښاغلي حسن البكر په مقابل كي له دې امله چه د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم ددوي هيواد ته سفر وکړ او وخت پيداشو چه يودبل سره د نزدی څخه روږدي شي او خبري اتري وکړي خوښي او قوداني څرگنده کړه او د دولت ښاغلي رئيس او د افغانستان حکومت او خلکوتنه يي خپلي ښي هيلي څرگندي کړي .

د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم او ورسره هيات د سپرلي الوتکه د کب په ۲۹ تر غرمي دمخه په لسو بجواو لسو دقيقو د بغداد له هوايي ډگر څخه را واولوتله .

د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم د مسافرت د عکسولوا لپم د عراق د جمهور رئيس ښاغلي حسن البكر له خوا د هوايي ډگر په سالون كي دوي ته ورکړ شو .

د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم سفرونه

د دولت د ښاغلي رئيس اودهغه سره ملګري وه د احترام ګاږدیی معاینه کړې .
هيات د سپرلي الوتکه د ۱۳۰۴ کال د کب په ۲۹ د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم، له ښاغلي
ترغرمي وروسته په دوو بجواو پنځه څلويښتو محمدنعم، د صادرات له مرستيال ډاکټر محمد
دقيقو د کابل په بين المللي هوايي ډګر کې حسن شرق، د مرکزي کميټې له غړيو، د کابينې
د اېښکته شوه . له غړيو، د جمهوري اردوله جنرالانو او ځوانو
د دولت ښاغلي رئيس اوسدرا عظم په داسې متعبدارانو، د لويې رتبې له مامورينو په کابل
حال کې چې موزيک جمهوري ملي سرونه وغږاوه اګي له اوسيدونکو پښتونستانيانو او د دوستو
د تشريفاتو د ګار د سلام او احترام مراتب ومنل هيوادوله سفيرانو سره دوغې وکړ .
او په داسې حال کې چې لوی درستيز له دوی سره

د دولت د ښاغلي رئيس اوسدرا عظم ته، د عراق له دوستانه سفر نه، دبېرته راتلو په وخت کېښی
د کابل په بين المللي هوايي ډګر کېښی د ښاغلي محمدنعم له خوا هر ګلی وویل شو .

د افغانستان او عراق کچه اعلامیه

د عراق د جمهور رئیس ښاغلی احمد حسن البکر په بلنه د افغانستان د جمهوري دولت رئیس ښاغلی محمد داود د ۱۳۵۳ کال د کب له شپږ ویشتمې نېټې څخه تر ۲۹ نېټې پورې عراق ته رسمي سفر وکړ .

د دوی تر مینځ د دواړو دوستو هیوادو د ښو مناسباتو په سیمه او د نیاکې د پرمختیاو په باب پراخې خبرې وشوې .

د افغانستان د دولت رئیس ښاغلی محمد داود د انقلابي عالي شورا د رئیس نایب ښاغلی صدام حسین په استوگنځي کې ومانه .

د افغانستان او عراق د رسمي مامورینو تر مینځ د هغو صمیمي روابطو د څېړنې په چوکاټ کې چې د دوی د هیوادو تر مینځ په ټولو برخو کې شته خبرې وشوې .

د روانه میلانه او هغه هیات چې له دوی سره ملګری و، په عراق کې د ترقی او بریالیتوبونو نه ځینو مظاهرو سره چې د بحث د عربي سوسیالیستي ګوند په مشرۍ د انقلاب له خوا شوي دي آشنا شول. دوی د دغو بریالیتوبونو او کامیابو له امله د خپلې قدره والۍ او تقدیر مراتب څرګند کړل .

د افغانستان د دولت ښاغلی رئیس او هغوی سره ملګری هیات په بغداد او کربلا کې مقدس اماکن هم ولیدل .

د عراق رسمي مامورینو او خلکو د دوی تود او د وروړونکي هرکلي وکړ .

د هغو دوستانه مناسباتو سره سم چې له نیکه مرغه د افغانستان د جمهوریت او عراق تر مینځ شته، د صمیمیت او تفاهم په فضا کې خبرې پداسې توګه وشوې چې په ټولو برخو کې په مثبت توګه د دغو مناسباتو د پرمختیا سبب شي .

دواړو خواو په خپله سیمه کې د حالاتو اوله هغو څخه د پیداشو یو خطرونو په باب چې سوله او امنیت تهدیدوي غور وکړ .

دواړو خواو پدغه برخه کې خپله عقیده څرګنده کړه چې دغه بحراني حالات د استعمار د طرحو او د سیسو محصول دي او په سیمه کې امنیت او سوله یی په خطر کې اچولي او د هغې دخلکو د اجتماعي پرمختیا او پرمختګ خنډ کيږي .

دواړو خواو په روغه جوړه کې د ګډ ژوند له اصولو د دولتونو تر مینځ د قوی له استعمال څخه ډډې ګولو د برابر حاکمیت او د نورو دولتونو په ګوښو چارو کې د لاس نه و هلو او دروغی جوړی په وسایلو سره د بین المللي مسئلو د حل او

د دولتونو تر مينځ حقوقو او دملگرو ملتو د منشور له اصولو سره سم اساساتو په اتکاء په متقابل احترام باندې خپل باور تائيد کړ .

دواړو خواو په عربي سيمه کې د بحراني حالت په باب خبرې وکړې د دوی د عربو خلکو په خلاف صهيونستي تيري وغانده اود خپل دغه اعتقاد ټينگار يې وکړ چه پدغه سيمه کې د عادلانه حل لاره د عربي نيول شويو سيمو د پوره خوشي کيدو او د فلسطين دخلکو د حقوقو دا عاده کيدو تر وخته پورې په خپله پلارنۍ خاوره، يعني فلسطين کې تر لاسه کيدی نشي .

دواړو خواو د نه انسلاک د سياست په نسبت چه بين المللي ټولنی ته يې ارزښت منس د خدمتونه کړي دي، خپل ملاتړ يوځل بيان تائيد کړ .

د دوی د نه انسلاک د نه پست دي ووالی او تساند دساتنی د اهميت سره موافقه وکړه او تصميم يې ونيو چه د ناپييلو هيوادو د جرگې د پوره کاميابي د تامين په لاره کې چه په ۱۹۷۶ کال کې په کولمبو کې جوړېږي همکاري وکړي. د افغانستان د دولت ښاغلي رئيس اود عراق ښاغلي جمهور رئيس په اقتصادي ساحو کې، په هغو انکشافاتو غور وکړ چه په مستقيم ډول يې په پرمختيا يې هيوادو اغيزه کړي .

د دوی د پرمختلو هيوادو څخه وغوښتل چه د دولتونو تر مينځ هيوادو نو سره خپل اقتصادي روابط د برابرې او عدالت پر بنسټ ټينگ کړي .

د دوی پدې باره کې خپله عقیده څرگنده کړه چه پرمختيا يې هيوادونه دي د بشپړ او گړندی پرمختگ د ترسره کيدو او په ځان دويسا په اساس اقتصادي او تخنيکي همکاري په خپل مينځ کې تقويه کړي .

د دوی هغه گواښ غندلي چه د ځينو هيوادو د طبيعي منابعو د نيولو په باره کې شوی دی او څرگنده يې کړه چه دغه کار بين المللي سوله او امنيت تهديد کړي او دملگرو ملتو د منشور د اصولو نه تيري بلل کيږي .

د بين المللي اقتصادي بحران د حالت په باره کې دواړو خواو موافقه وکړه چه د دوی په حال کې هيوادونه او په تيره بيا هغه چه اومه مواد لري د دغه بحراني حالت په پيداکولو کې هيڅ ډول مسؤليت نلري. بلکه داوسنی پولی تورم او د اقتصادي گډوډۍ مشکلات د ځينو پرمختلليو هيوادونو د اقتصادي سياستونو څخه پيدا شويدي .

دواړو خواو دا ستعمار ، دنوی استعمار ، د پردیود تسلط او د نژادي توپير د سياست په ضد د آسيا ، افريقا او لاتيني امريکا دخلکو د مبارزو سره خپل ملاتړ څرگند کړ .

د دوی په افريقايي د پرتگال د پخواني استعماري

تسلط د مینځه تللو اودانگولا دخپلواکۍ بڼه هرکلی وکړی . دوی دجنوبی افریقا دنژاد پالنې سیاستونه چه دشریت وجدان ته سپکاوی دی محکوم کړل . دوی دجنوبی افریقا له خوادنامییا غیر قانونی اودملگروملتو دفیصلو په خلاف نیول پهکله محکوم کړل . دواړوخواویدغی خبری عقیده څرگنده کړه چه دسیمی دهیوادونو تر مینځ داختلافونو دحل پیره بڼه وسیله خبری اودعدالت داصولوسره سم تفاهم دی . دواړوخواو دهند په اقیانوس کی دورځ په ورځ زیاتیدونکی نظامی فعالیت په باب اندیینه څرگنده کړه . ددواړو خواونظریه دآسیادهیوادونو دسولی اوامنیت دپینځنیت په غرض دنظامی اواولانجو دنه لرونکی اودسولی دیوی سیمی په توگه دهند اقیانوس داعلام په باب یوشان وه . دواړو خواو دعراق اوايران دگاوند یوهیواد

تر مینځ داختلافونو دحل په باره کی دالجزایر په موافقو باندی خوښی وکړه اودهغو ملاتړ یی وکړ . ددولت دوو رئیسانو د افغانستان او عراق تر مینځ دوه اپخیزعلاق او هغه موافقی چه ترنه پوری ددواړو هیوادو تر مینځ په اقتصادی ، تجارتی، کلتوری اوتخنیکي برخو کی لاس لیک شویدی مطالعه کړی . دوی ددواړوهیوادونو تر مینځ ددوو، وروڼو ملتونو دهیلوسره سم دهمکاری دساحو دزیاتی پراختیا اوانکشاف دپاره خپل تیاری څرگند کړ . دافغانستان دجمهوری دولت رئیس ښاغلی محمد داود دعراق جمهور رئیس ښاغلی احمد حسن البکر اودعراق دجمهوریت دانقلابی عالی شورامرستیال ښاغلی صدام حسین ته بلنه ورکړه چه افغانستان ته راشی . دابلنه دهغوی له خواپه تشکر سره ومنل شوه دمسافرتونو نیټی به وروسته وټاکل شی .

ایران ته د دولت د ښاغلي رئیس اوصدراظم سفر

د دولت رئیس اوصدراظم ښاغلی محمد داؤد د ایران د شاهنشاه اعلیحضرت محمد رضا شاه پهلوی په بلنه دیورسمی اودوستانه سفردپاره ۱۳۵۴ دغوايي په ۶ نیټه له غرمی وروسته په یوه نیمه بجه په مخصوصه الوتکه کی تهران ته لاړ .

زمونږ ملی مشر دکابل بین المللی هوایی دگرته درسیدویه وخت کی، د ښاغلی محمدنعیم، د عظمی صدارت دمرستیال ډاکتر محمد حسن شرق، دمرکزی کمیټی دغړیو اودکابینې د هیات دجمهوری اردو دجنرالانو اوسترو منصبدارانو، یوشمیر دولتی سترو شخصیتونو، په کابل کی اوسیدونکو پښتونستانیانو اوددوستو هیوادو لوی سفیرانو اودایران د لوی سفارت دغړیو سره چه دمخه ښی دپاره حاضر ووخدای پامانی وکړه .

د دولت د ښاغلي رئیس اوصدراظم او ددوی دملگروالوتکه دایران په محلی وخت په دریو بجواوشلو دقیقو دمهرآباد په هوایی ډگر کی ښکته شوه .

د دولت د ښاغلي رئیس اوصدراظم او ددوی دملگروالوتکه دایران فضا ته دورنوتلوپه وخت کی دهغه هیواد دیوسل نظامی جت الوتکوله ورسره وو دجمهوری گارد دسلام اواحترام مراتب

د دولت رئیس اوسدراعظم ښاغلی محمد داؤد ته دمېرآباد هوايي ډگر ته دوسیدلو په وخت کېږي دایران د شاهنشاه اعليحضرت محمدرضا پهلوی له خواتود اوسمیما نه هرکلي وویل شو .

خوادمېرآباد ترهوايي ډگر پوری بدرگه شوه . شریفاتو گارد وکوت اودکارد داحترام مراتب

بي ومنل .

د دولت رئیس اوسدراعظم ښاغلی محمد داؤد ته دمېرآباد په هوايي ډگر کې د رسیدلو په وخت کې دایران د شاهنشاه اعليحضرت محمدرضا پهلوی له خواتود هرکلي وویل شو . دالوتکی نه د انقلاب دمشر دښکته کیدو په وخت کې اعليحضرت دایران شاهنشاه . صدراعظم ښاغلی امیرعباس هویدا دوی ته هرکلي ووايه ددولت رئیس اوسدراعظم ښاغلی محمد داؤد او اعليحضرت دایران شاهنشاه وروسته له هغه چه دافغانستان دجمهوری دولت ملی سرود او د ایران شاهنشاهی سلام وغزول شو د

دغه وخت داحترام په ډول دتوب ۲۱ ډزی وشوی . وروسته د دواړو هیوادو مشران دهرکلي کوونکو دلیکو خواته لاړل . دحکومت له غړیو . دایرانی پوځي او ملکي سترو شخصیتونو په تهرآن کې دافغانستان دجمهوری دولت دلولی سفير ښاغلی زلمی محمود غازي ، په کابل کې دایران دلولی سفير ښاغلی حسین داؤدی سره بي روغپروکړ . او په تهرآن کې دافغانی محصلینو او اوسیدونکو افغانانو اود تهرآن دزیات شمیر ښاریانو له خواچه هوايي ډگر ته راټول شوی

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم ، پداسی حال کښی چه دایران شاهنشاه هم حاضر دی
له یوتن ایرانی سره روغې کوی .

کی دلته تم کیدویه ترڅ کي دتهران دښار کلی
اودتهران دښار دخلکوسوغات دتهران ښاروال
له خواددولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم ته
وړاندی شو .

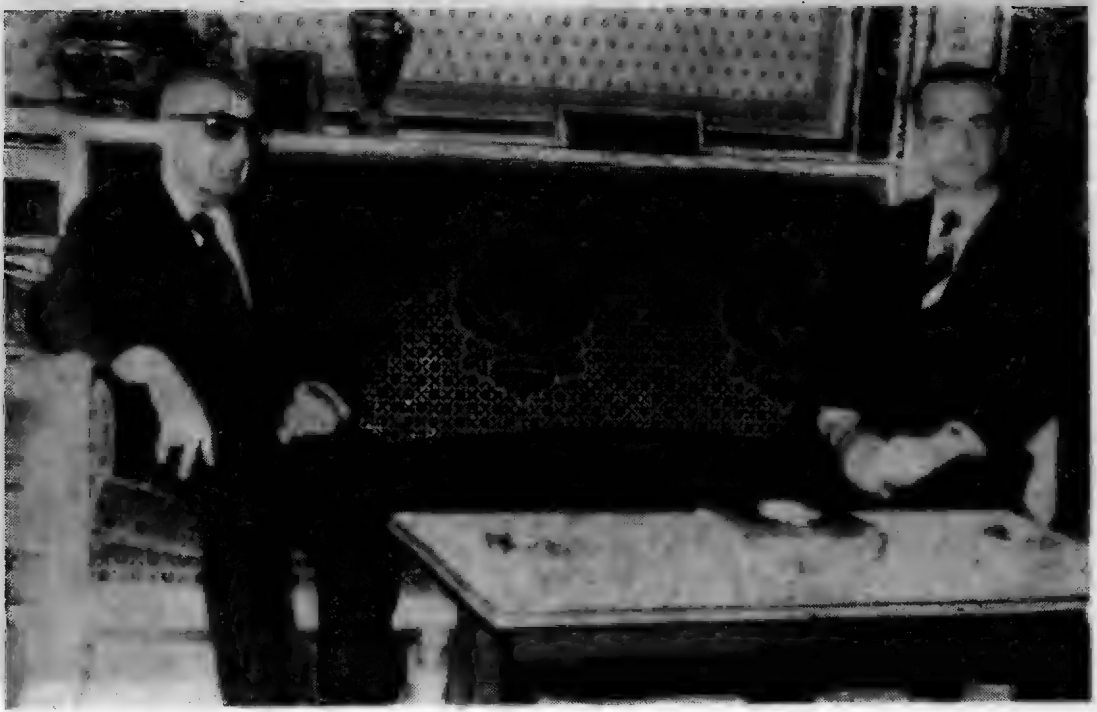
هوايي ډگر اوددولت دښاغلی رئیس اوصدراعظم
دسپرلی دتیریدو واتهونه ددواړو هیوادونو په
ملی بیرغونو اودښه راغلاست په شعارونو
ښکلی شوی ؤ .

ددولت دښاغلی رئیس اوصدراعظم دتهر
دتیریدویه واتهونو کی دمهرآباد له هوايي ډگر
ته دگلستان ترمانی پوری، دتهران گڼ شمیر
خلک چه ښځی ، نارینه اودښونځیوزده کوونکی
پکی ولاړ وو ددواړو هیوادونو دملی بیرغونو
په ښورولوسره یی ددولت رئیس او صدراعظم
ښاغلی محمد داؤدته هرکلی ووايه .

وو، په پرله پسې چکچکوداحساساتوپه ښکاره
کولو اوددواړو هیوادونو دملی بیرغونو په رپولو
اودښه راغلاست په شعارونو اوددولت ښاغلی
رئیس ته دگلانو دگڼی په وړاندی کولو یی
هرکلی وشو .

دهوايي ډگر دمراسمو دپایته رسیدو ته
وروسته ددولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم او
اعلیحضرت دایران شاهنشاه، په داسی حال کی
چه ددوی دسپرلی موټر دیوشمیر موټر سایکل
سپړوله خوا بدرگه کیده د گلستان په مانۍ
کی خپل استوگنځی ته لاړل .

خه وخت چه زمونږ ملی مشر دسپرلی موټر
دگلستان دمانۍ په لور روان ؤ دشهادپه ډگر

د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد د ایران اعلیحضرت شاهنشاه سره د نیاوران په ماڼۍ کښی دکتی په ترڅ کښی خبری وکړی .

دبل په ملگرتیا یی دماڼۍ دهرکلیو تالارتسه تشریف یووې .

پدغه وخت کی اعلیحضرت شاهنشاه دایران دسلطنتی کورنۍ غړی ، ددولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم ته وروپیژندل .

پدغی میلمستیاکی ددولت دښاغلی رئیس اوصدراعظم په ملگرو سره بیر، دایران دسلطنتی کورنۍ غړیو، صدراعظم ښاغلی امیرعباس هویدا ددواړو مجلسونو رئیسانو، دفتو دملی شرکت دمديره هیات رئیس او عامل مدیر، ددرباروزیر، دباندنیو چارو وزیر، دکابینتی یو شمیر نورو غړیو، افغانی اوایرانی لویو سفیرانو، په تهران کی دشوروی اتحادلوی سفیر اوشیخ السفرا او یوشمیر نورودولتی شخصیتونو برخه اخیستی .

ددولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم دگلستان په ماڼۍ کی دلری دمی نه وروسته داعلیحضرت رضا شاه کبر مقبری ته لاړ اودگلو گیدی بی پری کښودله اودمقبری په وره کی داعلیحضرت شاهنشاه وروروالاحضرت شاهپور محمود رضا ددولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم ته هرکلی ووايه .

ددولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد دغواپی په ۷ دماښام په اتوبجو په هغی میلمستیا کی برخه واخیسته چه دایران د شاهنشاه اعلیحضرت محمد رضا شاه پهلوی له خوادنیاوران په ماڼۍ کی ددوی په ویاړ شوی وه .

ښاغلی محمد داؤد په اتوبجو او پنځه ویشو دقیقو کی دنیوران ماڼۍ ته ورسید او دماڼۍ په دروازه کی دایران اعلیحضرت شاهنشاه او علیاحضرتی ملکی له خوا پی هرکلی وشو او یو

د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد کله چه په تهران کېښی افغانی محصلین منی .

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم د ایران دناسیونال موټر جوړولو دفابریکی بیلې بیلې برخی ولیدلې . د دولت د ښاغلی رئیس او صدراعظم دکتنی په وخت کی موفلو ماهرانو په هره برخه کی توضیحات وپاندې کول .
 دفابریکی دروازه اودهلیزونه دافغانستان او ایران په ملی بیرغونو ښکلی کړی شوی وو او دفابریکی کاریکرو په چکچکو اود احساساتو په څرگندولو سره د دولت د ښاغلی رئیس او صدراعظم دورنگ درناوی وکړ .
 په تهران کی داوسیدونکو سیاسی هیاتونو رئیسان، د ایران په وخت دشپې په اتو بجو د شاهنشاهی تشریفاتو د عمومی رئیس له خوا دگلستان دمانی په تالار کی ددولت درئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد حضورته معرفی شول .

د دولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم د ایران د اعلیحضرت شاهنشاه په ملگرتیا دمانمنی له خوږلو وروسته هغه کنسرت واورید چه د فرهنگ او هنر د وزارت د هنرمندانوله خوا اجرا شو .
 دافغانستان دجمهوریت ددولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم او د ایران اعلیحضرت شاهنشاه پدغی میلمستیا کی ویناوی وکړی .
 ددولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد دتهران په وخت دغواپی په ۷ نېټه په درې نیمو بجو دگلستان په مانی کی افغانی محصلان پداسی حال کی چه دسالون فساددوی د انقلاب دشپه په مقابل کی دافغان ځوانانوله خوښی اوحساساتو څخه ډکه وه ومنل .
 دخوښی او خوشحالی په څپو کی ددولت ښاغلی رئیس اوصدراعظم، محصلین تر ټولو زیات دعلم او پوهی تحصیل اود خپل وطن په مقابل کی راتلونکو مسئولیتونوته متوجه کړل .

د افغانستان کالنی

د سیاسي هیاتونو د رئیسانو د معرفي په وخت کې د دولت د رئیس اوسدراعظم ورسره ملګری د دواړو هیوادولوی سفیران او د ایران د باندنیو چارو د وزارت د تشریفاتو عمومي رئیس هم حاضر وو .

د دولت رئیس اوسدراعظم ښاغلی محمد داؤد دغوايي په ۸ سهار په محلي وخت په نیو یو جو د ایران صدراعظم ښاغلی امیر عباس هویدا او د باندنیو چارو وزیر ښاغلی عباس علی خلعتیری د کلهستان په ماڼۍ کې په خپل رسمي استوګنځي کې ومنل .

په دې کتنه کې د دولت ښاغلي رئیس اوسدراعظم د ایران د صدراعظم او د باندنیو چارو له وزیر سره په خپل منځي روابطو او د سیمې په مسائلو خبرې وکړې .

د دولت ښاغلي رئیس اوسدراعظم کله چې د ایران صدراعظم امیر عباس هویدا منی او خبرې ورسره کوي .

د افغانستان کالنه

د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم سره په دغه سفر کې ددوی سره په ملګري هيات سربېره په تهران کې د افغانستان لوی سفير د ايران د زراعت او طبيعي منابعو وزير ښاغلي روحاني، د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم کوربه په کابل کې د ايران لوی سفير ښاغلي حسين داودي او د شاهنشاهي تشریفاتو د لوی ریاست وکیل ښاغلي رستم امير بختیاري ملګري وو.

د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم له غرمې وروسته له میدان شاه، د قاپو، ستره بناء او د شاه اوسیدلطف الله جامع جوماتونه چې د دغه ښار د معماری پخواني آثار دي ولیدل دغه راز د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم د اصفهان د ښار ملي هنرونه وکتل.

د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داود د ښاغلي رئيس اوصدراعظم د سپرلې الوتکه د محلي وخت په لسو بجو اولسودقيتو د شیراز په هوایی ډګر کې راګوزه شوه. او کله چې د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم له الوتکې څخه راښکته شو د فارس د والي ښاغلي منوچهر بهروز له خوايي هرکلي وښودنه وخت کې د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم د ښاغلي محمد داود، د اصفهان د تاریخي آثارو په باب دیوه میلمه پال توضیحات آوری.

يوى کوچنى نجلۍ دشيراز دښاريانو په
نمايندگى ددولت ښاغلي رئيس او صدراعظم
ته دگلو گيږي ورگړه اودفارس ايالت ته يې
دهغوى دتگ ښه راغلى ووايه .

وروسته بياښاغلى محمدداؤد بداسى حال
كى چه دفارس والى له دوى سره ملگرى وه
پس له هغه چه موزيك دافغانستان جمهورى ملي
سرود اودايران شاهنشاهى سلام وغږاوه ،
دتشريقاتى قطعى داحترام مراتب ومنل اوهغه يې
معايته كړه .

ددولت ښاغلى رئيس اوصدراعظم دفارس
دايالت دلوپي رتبى له عسكرى اوملكى مامورينو
سره چه هوايى دگرته دهركلې دپاره راغلى
وو، روغبروگر اودمراسموپه پاى كې دمخصوص
موټرپه وسيله دداريوش په هوټل كې ددوى
استوگنځى ته روان شول .

ددولت ښاغلى رئيس اوصدراعظم اولهغوى
سره ملگرى هيات استوگنځى ته دتگ په لاره
كى چى له هوايى دگرځه پنځه څلويښت
كيلومتره لرى دى دناونجستان باغ چه دشيراز
يوتاريخى ځاى دى وليد .

دغه راز ښاغلى محمدداؤد دحضرت سعدى
اوحافظ شيرازى آرايگاه ته لاړاوددغوى دواړو
ادبى اوعرفاني شخصيتونوروح ته يې له دعاكولو
وروسته په يادگارۍ كتابونو كې لاس ليك
وكړ .

سعدى اوحافظ دهجرى اوومى اوتمى پيړۍ
له نامتوشاعرانو اوليكوالو څخه دى چه په نظم
اونثركى دهغوى ارزښمندآثار ددرى ژبو اود
شعراودب دځاوندانوپه نژدخاص ځاى او مقام
لرى .

ددولت رئيس اوصدراعظم ښاغلى محمدداؤد
استوگنځى ته له رسيدودمخه، دجمشيد تخت
ته نژدى دشيراز زراعتى سپاهى شركت هم
وليد. كله چه ددولت ښاغلى رئيس اوصدراعظم
دغه شركت كوت دموظفو كسانو له خوا ددغه
شركت دفعاليتوپه شاوخوا كې توفيعات وپاندى
كيدل .

دشيراز هوايى دگراودددولت دښاغلى رئيس
او صدراعظم دسپرلى د موټر دلارى واټونه
دافغانستان اوايران په ملي بيرغونو ښكلۍ
كړى شوى اوددغو واټونو په دواړو څاپو كې
دشيرازگڼ شمير خلكوداحساساتو په څرگندولو
اوچك چكو سره دښاغلى محمدداؤد او دهغوى
دملگرو تودهركلې وكړ .

ددولت ښاغلى رئيس اوصدراعظم د محلى
وخت دمازديگرپه پنځو بجودتخت جمشيد لرغونى
آثار اودكبر ديوهغه ځاى وليدچه دتخت جمشيد
په لمن كې پروت دى .

ددولت ښاغلى رئيس اوصدراعظم دغوايى
په ۹ شپه په هغى ميلمستياكى برخه واخسته
چه دفارس دوالى له ځواددوى په وياړدداريوش
په هوټل كې وشوه . دغه راز ددولت ښاغلى
رئيس اوصدراعظم په هغه تاريخ په تخت
جمشيدكى دنوراوغر، يوپروگرام واړيدواهغه
يې وكوت .

ښاغلى محمدداؤد داصفهان او شيراز د
تاريخى آثارو دليدلو اوكتلو وروسته له غرمې
نه مخكېښى تهران ته ورسيد اودغوايى په ۱۰
يې دايران دشاهنشاه اعلى حضرت محمد رضا
پهلوى سره دنياوران په ماندي كې غرمۍ
وخوړله . دغرمۍ له خوړلو وروسته ددولت

ښاغلي رئيس اوسدراعظم د ايران د شاهنشاه په ملګرتيا په هيلېکوپټر کې دمېرآباد هوايي ډګر ته تشريف يووړ او هلته وروسته له هغه چه موزيک دافغانستان دجمهوريت ملي سرود اودايران شاهنشاهي سلام وغږاؤ، دتشريفاتي ګارډسلام ومانه او هغه يې وکوت. بيا ددولت ښاغلي رئيس اوسدراعظم، دصدراعظم ښاغلي اميرعباس هويدا، دبانديو چارو دوزير ښاغلي عباس علي خټکي، ددواړومجلسونو درئيسانو دکابينې دنوزوغي يو، دايران ددولتي شخصيتونو او په تهران کې هاوسيدونکو کور دپيلوماتيکو سره چه دمخه ښي دپاره په هوايي ډګر کې حاضر وو خدای پاماني وکړه.

اعليحضرت دايران شاهنشاه، ددولت ښاغلي رئيس اوسدراعظم سره ترالوتکي پورې مشايعت وکړ او ددوی سره يې خدای پاماني وکړه.

ددولت دښاغلي رئيس اوسدراعظم اوددوی دملګروالوتکه دافغانستان په وخت له غرمې نه وروسته په درې نيمو بجو دتهران دهوايي ډګر نه دهيوادپه لور، راواولتله.

کله چه ددولت ښاغلي رئيس او صدراعظم الوتکه دايران دفضانه تړيدله دايران دشاهنشاه اعليحضرت محمد رضا پهلوی، په نامه يې په يوتلگرام کې يوځل بياددوی اعليحضرت اودايران دحکومت اوخلکوله تودو هرکليوڅخه چه په ايران کې ددوی دتوقف په وخت کې دوی ته ويل شوی ؤ، تشکر وکړ اودايران د نيکمرغي اوپرمختګ هيله يې وکړه.

ددولت دښاغلي رئيس اوسدراعظم او ددوی دملګروالوتکه دايران دهوايي قواوو ديوسيل جت الوتکو له خوادمېرآباد له هوايي ډګر نه

ترافغاني سرحدپورې بدرګه شوه.

ددولت رئيس اوسدراعظم ښاغلي محمدداؤد اوله هغوی سره ملګری هيات ايران ته له يوه رسمي اودوستانه سفر څخه وروسته، دغوايي په ۱۰مزدیګرهرات ته راوويښدل. ددولت ښاغلي رئيس اوسدراعظم دغوايي په شپږمه نيټه دشنبې په ورځ دايران داعليحضرت شاهنشاه په بلنه ديوه څلور ورځنی دوستانه اورسمی سفر دپاره، دغه هيواده تشريف وړی ؤ.

ددولت دښاغلي رئيس اوسدراعظم دسپرلي الوتکه دماز ديګر په پنځوبجو او لسو دقيقو دهرات په هوايي ډګر کې راکوزه شوه. الوتکې ته نژدې دهرات والي ښاغلي عبدالنواب آصفی، عسکری قوماندان تورن جنرال سراج الدين، امنيه عمومي قوماندان ښاغلي عبدالقدير، دجمهوری دفتر رئيس ښاغلي محمد اکبر، دجمهوری گارد قوماندان جګړ احمدضياء او د بادغيس والي ښاغلي عبدالسلام ددولت دښاغلي رئيس اوسدراعظم هرکلی وکړ.

پدغه وخت کې دووماشومانو دهرات دخلکو په نمايندګي دکلاټوگيږۍ ددولت ښاغلي رئيس اوسدراعظم ته وړاندې کړی.

ښاغلي محمدداؤد پداسی حال کې چه عسکری قوماندان له دوی سره ؤ، دهرات په هوايي ډګر کې دتشريفاتي گارد داحترام مراتب ومنل او هغه يې معاينه کړ. پدغه وخت کې موزيک جمهوري ملي سرود وغږاوه، وروسته له هغه ددولت ښاغلي رئيس اوسدراعظم ددايرو له رئيسانو، دجمهوری اردوله منصبدارانو، مغورو او په هرات کې دايران له جنرال قونسل سره روغېږ وکړ.

د دولت رئیس اوسدراعظم ښاغلی محمد داؤد ته په هرات کښی دځوانانو له خوا دگلانو په شیندلو اوچکچکوسره له احساساتو څخه په ډکه فضا کښی هرکلی ویل کیری .

وروسته له هغه ددولت دښاغلی رئیس او
صدراتعظم د سپرلی موټردهغوی استوکنځی ته
روان شو .

ددولت دښاغلی رئیس اوسدراعظم دسپرلی
دموټردلاری دواټ په دواړو غاړوکی چه اولس
کیلومتره کیری څه دپاسه سل زره تنوښغوه
نارینه وو، شاگردانو اودهرات دشاوخوا مغورو
او کلیوالو داحساساتو په څرگندولو اوژوندی
دی وی زمونږملی مشر، تل دی وی جمهوریت
په شعارونو اودغلانویه شیندلوسره هیواد ته

ددولت دښاغلی رئیس اوسدراعظم بیرته راتګ
ته ښه راغلی ووايه .

ددولت دښاغلی رئیس اوسدراعظم دوررسیدو
په وخت کی موزیک جمهوری ملی سرود وغراوه
اوتشریفاتی قطعی داحترام مراتب په ځای
استوکنځی ته تررسیدو پوری د ښاغلی
محمد داؤد دسپرلی دموتردلاری په واټ کی کړل

بیا هم یوځل بیا له دې امله چې تاسې ملگری دلته په دغه میدان کې راټول وینم او تقریباً له دوو کالو وروسته موقع به لاس راغلی چې له تاسوسره وگورم، خوراچه منون اوشکوریم خپل تشکرات تاسې، ستاسې محترم قوماندانانو ستاسې فردفرده رسوم اوله لوی خدای نه ستاسې روغتیا، نیکمرغی او سلامتی غواړم لوی خدای دې تاسې ته توفیق درکړي چې جمهوري نظام، هغه نظام چې د ټولو وطن پرستو ځوانانو په فداکاری او د افغانستان د اردو په همکاري منځ ته راغلی دی تل هغه وساتل شي، وده ورکړي او هغه ثمر خپلو راتلونکو نسلونو او ژوندته ورنقل کړي.

د دولت رئیس اوسیدرا عظم ښاغلی محمد داؤد اودهغوی ملگری دغوايي په ۱۱ په سپار د گازرگاه اوخواجه عبدالله انصاری مزارته لاپل اودهيواد ددغه علمي شخصیت روح ته یی یادونه وکړه. دغه راز د دولت ښاغلی رئیس اوسیدرا عظم دهرات جامع جومات اومصلا اوپه هرات کې د نورالدین عبدالرحمن جامی مقبره ولیدله. دخواجه عبدالله انصارد مزار اودهرات دجامع جومات اوتاریخی آبداتوپه کتنه کی دهرات والی ښاغلی عبدالنواب آصفی اودهرات دقول اردو قوماندان تورن جنرال سراج الدین هم ددولت دښاغلی رئیس اوسیدرا عظم سره ملگری وو.

د دولت ښاغلی رئیس اوسیدرا عظم دسپارد سلام او احترام دمراتپوله منلو وروسته جنرال عسکری قطعات معاینه کړل. دجمهوریت مؤسس له منصبدارانو سره وغږېد او په دې ترڅ کې یی وویل:

ورونو! گرانو عسکرو! له انقلاب نه وروسته نن چه دلوگری ځل دپاره له تاسو عزیزانو سره گورم، ددې له کومې مننون اوشکوریم. لوی خدای دې تل دافغانستان اردوپه هغو ټولو وظیفو کښی چه ورته پامل شویدی او هغه خاوری دوطن دناموس اودافغانستان دحقوقو دفاع اوپه پای کی زمونږ ملی نیکمرغی ده بریالی کامیاب اوموفق ولری.

گرانو ورونو! گرانو عسکرانو! پدی ځای کی چه نن تاسی یاست یعنی په هرات کی وبوهیږی چه یوڅورامهم اودافغانستان له اهمیت نه ډک ولایت دی. هغه وظیفی چه دوطن ددفاع په مقابل کی یی لری ډیری درندی اومهمی دی له خدای نه غواړم چه تل لکه چه دافغانستان په انقلاب کی دگران افغانستان دسر لوپی اونیکمرغی دپاره موله خانه فداکاری او ډیرزیات قربمانانه احساسات ونښودل، هماغه ډول دگران هیوادپه دفاع کی کامیاب، قربمان اونیك نام اوسی.

د دولت رئیس اوسدراعظم ښاغلی محمد داؤد د کازرگاه د جگړې (د ریزه کاریو) د لیدلو په حال کې .

ښاغلی محمد داؤد، وروسته له هغه دهرات د ښار د پارک استديوم ته تشریف یوړ او هلته دهرات دلس گونو زره ښاريانو او شاوخوا خلکو له خوا د احساساتو په څرگندولو چکچکواوژوندی دی وی ملی مشراود جمهوریت موسس ، تل دی وی افغانستان، ټینگ دی وی زمونږ جمهوري نظام، په شعارونو سره د دولت د ښاغلي رئیس اوسدراعظم ته هرکلی وشو . پداسی حال کی چه د پارک سټدیوم د دولت د ښاغلي رئیس او صدراعظم په عکسونو، ملی بیرغونو او بی شمیره شعارونو ښکلی کړای شوی ؤ او په فضا کی دخلکو خوښی او خوشحالی خبره وه ، د دولت

ښاغلی رئیس دهرات خلکو ته یوینا وکړه . د دولت ښاغلي رئیس اوسدراعظم د هرات خلکو ته دخپلی ویناله ایرادولو وروسته دخلکو د فوق العاده اود صفت نه زیاتو اود شورونه ډکو احساساتو په منځ کی د پارک له سټدیوم څخه روان شو . د دولت ښاغلي رئیس اوسدراعظم مخکی تر دی چه په هرات کی خپل استوگنځی ته تشریف یوسی دهرات د مالداري د پرمختیا پروژو، ولیدله اوددغی پروژی دبری فارمی د جمهوریت له سمبول څخه د پردی په پورته کولو سره پرانیست .

نومزېملی مشر دولت رئیس او صوماعظم ښاغلی محمد داود د لاس په پورته کولو سره د هرات دخلکو له حرارت څخه ډکې احساساتونه

خواب وایی .

د دولت رئیس اوسیدرا عظم ښاغلی محمد داؤد کله چې د هرات د مالدارۍ د پروژې د مسلخ
بنسټ پدې

ښاغلی محمد داؤد دیوی ویناپه ترڅو کی
ځوانو هوا بازانو ته وویل: زه ورو هوا بازانو
ورو! له دې امله خوشحاله یم چې نن وخت
په لاس راغی چې له یوې اوږدې مودې وروسته
له تاسې سره له نژدې نه وینم اوله تاسو سره
خوځیږی وکړم. زه د وظیفه وه چې پخوا راغلی وای
خوله بده مرغه ده وروښونوما ته دغه وخت رانکړ.
پدې ځای کې هغه څه چې غواړم ووايم ستاسې
په ملي وظیفې پورې اړه لری. تاسې میرنی او
ځوان هوا بازان دخپل گران وطن، دفاع په مقابل
کې ایواني او وجداني وظیفه لرئ. تاسې او ددی
ځاوپي ټول هوا بازان په هر ځای کې چې یاست
وظیفه لرئ چې د گران افغانستان د ملي ناموس
اوسرافت دفاع په میرانه وکړئ، عالی اخلاق
میرانه، قوی مورال او په خدای باندې ایمان کولی
شی چې له تاسې سره ددغې سترې وظیفې په

دغه راز د دولت ښاغلی رئیس اوسیدرا عظم، د
پروژې د مسلخ د بنسټ ډبره کېښودله او ځم
په دهغو لومړی لمبر ژوره ځاه پرانستله.
کله چې د دولت ښاغلی رئیس اوسیدرا عظم دغه
پروژه کتله د مالدارۍ د پرمختیا د فعالیتونو په
باب توضیحات وړاندې شول.

د دولت ښاغلی رئیس اوسیدرا عظم په هرات
کې د غرمې د ډوډۍ له خوړلو او لنډ استراحت
څخه وروسته، په هلیکوپتر کې د ښار په هوايي
ډگر ته تشریف یووړ. کله چې د دولت د ښاغلی
رئیس اوسیدرا عظم د سمیرلي هلیکوپتر د ښار ته
په هوايي ډگر کېښي، زاکوز شو او ښاغلی
محمد داؤد له هلیکوپتر څخه ښکته شو. د هوايي
قواؤ تشریقاتي قطعي احترام مراتب په ځای کړل
اود شینډنډه هوايي قواؤ قوماندان د ځوانو هوا بازانو
قطعات د دولت ښاغلی رئیس ته وړاندې کړل.

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد ته کابل ته درارسیدلو په وخت کې ښاغلی محمد نعيم او د عظمی صدارت مرستیال دوکتور محمد حسن شرق ښه راغلی وایي .

غږیو اود کابینې هیات د هغوی هرکلی وکړ . وروسته ښاغلی محمد داؤد په داسې حال کې چې لوی درستیز ډگر جنرال عبدالکریم مستغنی له دوی سره و د جمهوري گارد د سلام او احترام مراتب ومنل او هغه یې معاینه کړ . بدغه وخت کې موزیک ملي سرود وغږاوه . وروسته له هغه د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د مرکزي کمیټې او کابینې له نورو غړیو د جمهوري اردوله جنرالانو، ځوانو منصبدارانو یوشمیر دولتي شخصیتونو، په کابل کې اوسیدونکو پښتونستانیانو او کورډیلوماټیکو د ایران د لوی سفارت له شارژو د افر او د سفارت له غړیو سره چې د هرکلي دپاره د کابل بین المللي هوایی ډگر ته تللي و دا حوال پوښتنه وکړه . د هوايي ډگر له مراسمو وروسته ښاغلی محمد داؤد د موټر په سپرلي د جمهوري ریاست ماڼۍ ته روان شو .

سره ته رسولو کې مرسته او کمک وکړی . د ازمونډ اوسنۍ څلوره ده . باید دغه ملي ناموس مقدس وپولو او د خدمت کولو سرښندنې او فداکاری دپاره هېڅ ډول هلي ځلي ونه سپهو . له تاسې څخه یوه هیله لرم چې د دغسې سپیڅلي وظیفې . یعنی له ځاوري اوملي ناموس څخه د دفاع دپاره تل چمتو واوسئ . تاسې د افغانستان د فداکار اردو هماغه منصبداران یاست چې د جنگاښ په ۲۶ تاریخي شپه هوسره د همت ملاوتې له اوډخپل ولس او گران هیواد د نیک مرغۍ اولوړ تیاد باره مود تاریخ پاڼه واپه وله . د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د غوايي په ۱۶ د هرات د ولایت څخه کابل ته راوړسیدل او د کابل په بین المللي هوایی ډگر کېنې الوتکې ته نژدی ښاغلی محمد نعيم ، د صدارت عظمی مرستیال ډاکتر محمد حسن شرق ، د مرکزي کمیټې ځینو

د افغانستان او ایران کډه اعلامیه

د ایران د اعلیٰ حضرت شاهنشاه په بلنه د افغانستان د جمهوري دولت د ښاغلي رئيس او صدراعظم خبري له تفاهم اود دوستي او پوره صميميت سره يوځای پداسي محيط کي وشوی ، چه د ایران او افغانستان د دواړو ، وروڼو او همکيشو هيوادو ، ترمنځ د نژدې او پخوانيو پيوندونو او علايقو ښکارندوی دی .

د خبرو اترو په جريان کي دواړو خواؤ د نظر دهغه يووالي له امله خپله خوښي څرگنده کړه چه په بيلو بيلو سيمه ايزو او بين المللي برخو کي د دوی ترمنځ شته اود ملگرو ملتو د موسسې د منشور څخه يې دخپل ملاتړ څرگندولو په ترڅ کي دا خبره تائيد کړه چه له سولي او ثبات سره يوځای د يوه جهاني نظام ټينگيدل د نورو هيوادو په کورنيو چارو کي د لاس نه وهلو د ځمکي تماميت ته په درنده سترگه کتلو او په بين المللي مناسباتو کي د زور څخه د کار نه اخيستلو او د اختلافونو د لري کيدو د سوله ايز اصيل څخه د پيروی پرته نشي حاصلیدی .

د دواړو هيوادو مشرانو د بين المللي حالاتو دخپرنی په ترڅ کي د کم کچ د لري کيدو او د خبرو له لاري د مسئلو د حل لور ته د جهاني د ایران د اعلیٰ حضرت شاهنشاه او نورو

د افغانستان د جمهوري دولت د ښاغلي رئيس او صدراعظم پدغه سفر کي د ایران له اعلیٰ حضرت شاهنشاه سره خبري وکړی اود دوه اړخيزو روابطو اود سيمه ايزو او بين المللي اود دواړو هيوادو د علاقې وپرمستلو په شاوخوا کي غږيدلی او دغه راز پدغه سفر کي د ښاغلي محمد داؤد اود ایران د صدراعظم جلال تآب امير عباس هويدا اود ایران د باندنيو چارو د وزير جلال تآب عباس علي خلعتبري ترمنځ کتنی او خبري وشوی .

د ایران له اعلیٰ حضرت شاهنشاه او نورو

نمايل له امله خوښی څرگنده کړه. ددواړو هیوادو مشرانو دخبرو په ترڅ کی دمنځنی ختیځ حالاتو ته خاصه پاملرنه کړی اوسولی ته یی دکلک تهدید او پدغه سیمه کی دکشالی ددوام په نسبت یی خپله اندیښنه څرگنده کړه. او د ځمکودترلاسه کولو په مقصد د زور څخه دکار اخیستلو سره یی دخپل مخالفت دتاکید په ترڅ کی یوځل بیا دنیول شویو ځمکودیرته اخیستلو دپاره دعربی هیوادواودغه راز دخپلوحقه اوروا حقوقودترلاسه کولو دپاره یی په خپلو مبارزو کی دفلستینی ولس په نسبت خپل ملاتړ اعلام کړ.

دمنځنی ختیځ داخلافتونو په باب دواړوخواؤ دهغو فعالو هلوځلو ددوام په لزوم ټینگارکړ چه دپرژر دملگرو ملتودموسسی دامنیت دشورا د۱۹۶۷ کال ددوه سوه دوه څلوېښتم لمړ فیصلی دمقادیبه رعایت سره دټولونیول شویو سیمو دبیرته اخیستلو په اساس ددایمی او عادلانه حل دلاری سبب شی.

دواړو خواؤ دهغو اقداماتو چه دسولی دټینکیدو اودنیمې وچې اوداسیا دجنوب دهیواد ترمنځ مناسباتو دعادی کیدو دپاره کیږی ښه هرکلی کړی اواُمیدیی څرگندکړ چه دغه هیوادونه دواقعیتونوددرک کولو اودروغی جوړی لهلاری، دخپلونظریو داخلافتونو لری کولو د

عادلانه اوشرافتمندانه حل لاری ته درسیدو د پاره خپلو هلوځلوته دوام ورکړی.

ددواړو هیوادو مشرانو دخبرو په ترڅ کی دهند دسمندر په سیمه کی دحالاتو څیړنه وکړه اودسولی اوکراری دسیمې په نامه یی د هند دسمندر دسیمې داعلام په باب چه باید دسترو قدرتونوله مقابلی اوسیالی څخه لری وساتل شی، دملگرو ملتودموسسی د۲۸۳۲ نړی اعلامی په نسبت خپل ملاتړ بیا تاکید کړیدی.

ددواړو هیوادو مشرانو هغه حیاتی اهمیت چه د فارس خلیج یی دایران اونورو ساحلی هیوادو دامنیت اواقصاد اودغه راز دسیمې دسولی او ثبات اوبین المللی تجارت دپاره لری تائید کړیدی اوټینگاری وکړه چه دخلیج فارس امنیت باید دساحلی هیوادو په همکاري او نه هرډول خارجی لاس وهنی پرته تامین شی.

دافغانستان دجمهوری دولت دښاغلي رئیس اوصدراعظم دایران اوعراق د روابط له نسو تحولاتو اودسرحدی اختلافونو دلری کیدو له امله، خوښی څرگنده کړه اوهیله یی وکړه چه ددواړو گاونډیو اومسلمانو هیوادو مناسبات له پخوانه زیات پراخ اوټینگ شی.

دواړو خواؤ ددغه مطلب دتائید په ترڅ کی چه په طبیعی منابعو باندی ملی حاکمیت دهر

هيواد مسلم حق دی دنړۍ اقتصادي حالاتو هم وڅيړل اودهغه فشار دکموالي په مقصد يی چه جهاني تورم يی دپرمختيايی هيوادو په اقتصاد باندی اچوی، دتديرونو دنيولو لزوم اودغه رازدپرمختلليو هيوادو اوپرمختيا يی هيوادو ترمينځ يی ديوه نوی اقتصادي نظام دجوړيدويه مقصد، چه دنړۍ دټولو هيوادواپتياوی اوگتۍ تامين کاندی دمتقابل تفاهم او همکاري ضرورت تائيد کړ .

دافغانستان دجمهوری دولت ښاغلي رئیس اوصدراعظم، په نړۍ کی د لاصحيح اقتصادي نظام دټينگيدويه باب اودغه راز دهند دسمندر دساحلي هيوادوترمينځ، ديودولگړی اقتصادي همکاري دپيدا کيدويه باب چه نور هيوادو نه به هم پکښی شامل شی دايران داعليحضرت شاهنشاه پيشنهادونه او هلی ځلی وستایل اوهغه اهميت يی اعلام کړ چه افغانستان يی له ايران سره ددوه اپخيزه همکاري او دغه راز ددغه پيشنهاد په چوکاټ کی هغو ته ورکوی .

ددواپو هيوادومشرانو ددوه اپخيزواقتصادي اوتجارتی روابطو ددوخ په ورځ پراختيا په باب خپله خوښی څرگنده کړی او ددواپو هيوادو اوسنی ورورگلوی اودوستی ژورواپيکونه په پاملرنه سره په بيلوبيلو برخوکی د پراخو همکاريوسره خپله علاقمندی چه ددوی دگډوگډو متضمن بهوی اعلام کړه .

دافغانستان دجمهوريت دولت رئیس او صدراعظم افغانستان ته د شاهنشاهی دولت دمرستو اوهمکاريو مننه وکړه .

دغه راز دواپوخواځ موافقه وکړه چه داقتصادي پروگرامونو دتطبيق دچټکتيا دپاره يوگډکميسيون جوړ شی .

ښاغلي محمداؤد دايران د اعليحضرت شاهنشاه اوحکومت اوملت دهغی تسودی او صميمانه ميله پالنی څخه چه خپله ددوی او ددوی دملگرویی کړی ده خپلی د منی مراتب څرگندکړل اودايران اعليحضرت شاهنشاه او علياحضرتی شهبانوته يی بلنه ورکړه چه افغانستان ته رسمی سفر وکړی دغه بلنه په خوښی ومنل شوه ددغی بلنی نيته به وروسته اعلام شی .

مسافرت‌های شاغلی محمد نعیم نماینده خاص رئیس دولت و صدر اعظم

مسافرت بناغلی محمد نعیم در چین

بناغلی محمد نعیم بحیث نماینده خاص بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بنا بدعوت حکومت جمهوری مردم چین و جاپان برای يك مسافرت دوستانه و رسمی قبل از ظهر روز ۱۱ قوس ۱۳۵۳ - از کابل عزیمت کردند . برای وداع بناغلی محمد نعیم دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی ، بعضی از اعضای کابینه ، دگر جنرال عبدالکریم مستغنی لوی درستیز ، بناغلی محمد اکبر رئیس دفتر جمهوری عده یی از جنرالها ، کابل بنساروال میباشند .

بناغلی محمد نعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم قبل از عزیمت به کشور های چین و جاپان در حال وداع بادکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی در میدان هوایی کابل .

کبیر واعضای سفارت جمهوریت افغانستان در آنکشور و مامورین عالیترتبه وزارت خارجه جمهوریت مردم چین از بناغلی محمدنعم و همراهان شان در میدان هوایی پیکنگ استقبال بعمل آوردند .

بناغلی محمدنعم نماینده خاص رئیس دولت و صدراعظم ساعت ده صبح ۱۶ قوس ۱۳۵۳ بوقت محلی با بناغلی چیاوکوان هوا وزیر امور خارجه جمهوریت مردم چین ملاقات و مذاکرات بعمل آورد. طی این مذاکرات که درفضای دوستانه ای صورت گرفته و دو ساعت طول کشید بین طرفین راجع به مسایل مورد علاقه دو کشور تبادل نظر بعمل آمد . درین موقع بناغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه نیز حاضر بود .

بناغلی محمدنعم ساعت پنج ذنیم بعد از ظهر بوقت محلی با بناغلی لی هسین نین معاون صدراعظم جمهوریت مردم چین ملاقات بعمل آورد .

همچنان بناغلی محمدنعم با بناغلی چونتلای صدراعظم جمهوریت مردم چین در شفاخانه ملاقات نموده و طی آن پیامی را که بناغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم بایشان فرستاده بود. بوی تقدیم کردند .

بناغلی لی هسین نین معاون صدراعظم چین ساعت هفت شب دعوت شامی بافتخار بناغلی محمدنعم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم داده بود که در آن علاوه بر همراهان بناغلی محمدنعم و وزیر امور خارجه چین و بعضی از مامورین عالیترتبه آن کشور شرکت نموده بودند .

بناغلی محمدنعم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم و همراهانشان در راه مسافرت رسمی و دوستانه به جمهوریت مردم چین و جاپان ساعت یک بعد از ظهر به وقت محلی به دهلی جدید مواصلت نمودند .

در میدان هوایی از طرف بناغلی چاوان وزیر خارجه هند، بناغلی عبدالرحمن پژواک سفیر کبیر افغانستان در دهلی جدید، مامورین عالیترتبه وزارت خارجه هند و اعضای سفارت کبرای افغانستان در دهلی جدید استقبال شدند .

بناغلی محمدنعم و همراهانشان روز ۱۱ قوس بعد از ظهر در دعوت چاشتی اشتراک کردند که از طرف بناغلی چاوان وزیر خارجه هند بافتخار شان ترتیب شده بود .

بناغلی محمدنعم ساعت شش شام همان روز بوقت دهلی جدید با میرمن اندرا گاندی صدراعظم هند ملاقات کردند . درین موقع بناغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه نیز حاضر بود .

بناغلی محمدنعم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم و همراهان شان که برای یک مسافرت رسمی و دوستانه عازم جمهوریت مردم چین و جاپان شده اند ساعت هشت و نیم صبح روز ۱۲ قوس ۱۳۵۳ بوقت محلی از دهلی جدید عازم هانگانگ شدند .

بناغلی محمدنعم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم و همراهان شان بعد از ظهر ۱۵ قوس ۱۳۵۳ به پیکنگ مواصلت نمودند .

چیاوکوان هوا وزیر خارجه ، هان تین لینگ معاون وزارت خارجه، میر محمد یوسف سفیر

بیانیه بناغلی محمد نعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم در ضیافتی معاون صد را عظم جمهوریت مردم چین

و تغییرات عمیقی بود، ملیکه قرن هائلم و ستم تسلط و حکمروایی خارجیان و بیگانگان را تحمل کرده بودند بیدار شده و در پی اعمار زندگی نوین که ضامن پیشرفت و رفاه و حافظ مناعت و غرور ملی ایشان باشد افتادند. جریان مقاومت ناپذیری سوی استقلال آزادی و تمتع کامل از حق حاکمیت و بکار بردن همه اینها در راه انکشاف و رفاه مردم بوجود آمده که تغییرات و تحولات مهم دیگری را در جنبه های مختلف زندگی بشری نوید میدهد.

طوریکه دوستان چینی ما میدانند در حدود یک و نیم سال قبل مردم افغانستان تصمیم خویشرا برای ترك زندگی کهنه و اصول و نظام فرسوده عملی نموده و در اثر آن نظام جمهوریت در کشور ماستقر گردید. نظام نوین چنان تشخیص داد که سوق کشور در راه انکشاف و ترقی و بیکار علیه مفسد و معایبی که موجب عقب افتادگی کشور گردیده بود مستلزم تغییرات عمیق و بنیادی اقتصادی و اجتماعی میباشد.

مردم ما با مسرت و جدیت در این راه قدم گذاشته اند و امیدواریم که مساعی و زحمات کشی های خستگی ناپذیریکه از طرف همه با صمیمیت و جدیت بعمل می آید ما را مؤلف سازد، درین راه جدید با موفقیت گامزن شویم، نظام جدید افغانستان در سیاست خارجی از اصول همزیستی مسالمت آمیز پیروی نموده به سیاست عدم انسلاک دودسته بندی های سیاسی و نظامی

جلالتآب محترم دوستان عزیز ! مسرت دارم از اینکه یکبار دیگر موقع یافته ام کشور بزرگ و پهناور شمارا دیدن نموده و خاطرات مسرت بخشی دیداری را که در سپتامبر ۱۹۵۹ از کشور زیبای شما با خود دارم تجدید میدارم.

همچنان خوشحالم از اینکه موقع تبادل نظر و مذاکره روی مسایل مورد علاقه خاصاً روابط و همکاری های صمیمانه و مشربین دو کشور میسر گردیده است.

مادر افغانستان همیشه بادلچسبی و مسرت زیاد مساعی را که مردم چین در راه سعادت و ترقی خویش میذول میدارند با نظر تقدیر نگریسته ایم. انکشافات و تغییرات عمیق و شگرفی که طی سالیان اخیر تحت رهنمایی خردمندان و رهبر بزرگ شما جلالتآب ماؤتسی تونگ و در اثر درایت و روشن بینی زعمای شما و کاردوستی و زحمت کشی بیمثال مردم چین بعمل آمده مایه خوشی دوستان افغانی شما گردیده است.

کشور شما در ساحه های مختلف زراعتی صنعتی، کلتوری و اجتماعی گام های فراخی سوی انکشاف برداشته است.

اتکای کشور شما بخود از نظر تولید مواد غذایی که برای اولین بار در تاریخ چین رونما گردیده کار نامه خجسته ای است که بحیث ورق ممتازی تاریخ کشور شما را همیشه زینت خواهد داد دنیا طی سالیان اخیر ناظر تحولات

وقضاوت آزاد برمسایل بین المللی عقیده خلل ناپذیر دارد و همیشه ودرهمه جا از حق وعدالت پشتیبانی کرده وخواهد کرد. مایمان کامل داریم وپیروی از اصل های دوستی صمیمانه، عدم مداخله درامور داخلی یکدیگر احترام بهاستقلال وحاکمیت ملی ملل وهمکاری های صادقانه که به نفع متقابل کشور ها باشدبهترین طریق حفظ وتقویت صلح وتحکیم وتوسعه دوستی ومؤدت بین کشور ها وملل میگردد .

جمهوریت افغانستان عقیده راسخ دارد که باید اختلاف بین کشور هازطریق مذاکرات ویواسایل مسالمت آمیزحل گردد. به حق انکار ناپذیرملل ، به تعیین آزادانه سرنوشت شان احترام گذاشته شود تا جهت احقاق حقوق حقه کتله های بشری ازطریق رفع بقایای استعمار اقدامات جدی وعملی صورت گیرد .

جلالتماپ اطلاع دارندکه روابط بین کشورما وپاکستان راجع به آینده مردم پشتون وبلوچ کشیده میباشد ، حکومت افغانستان صمیمانه آرزومند است که این اختلاف سیاسی بین دو کشور ازطریق مسالمت آمیز و در فضای دوستانه بین ماحل گردد ویک صلح دائمی درمنطقه تأمین شود .

افغانستان ازدینانت درروابط کشور های بزرگ حسن استقبال میکند، اماعقیده دارد که منافع این امروقتی میتواند برای همه کشور های جهان برسد که این کشور هاجه بزرگ باشند وجه کوچک درامر دینانت سهم بگیرند. افغانستان عقیده داردکه صلح دائمی تاوقتی درشرق میانه برقرار شده نمی تواند که حق

مردم فلسطین بهاستقلال وحاکمیت وبازگشت بوطن و دارایی های ایشان عملی نگردیده وخاک های عرب که دراتر تجاوز سال ۱۹۶۷ اشغال گردید به آنها باز گردانده نشود .

کشورما ازفیصله های آخرین مجمع عمومی ملل متحدکه طی آن مردم فلسطین بحث يك ملت دارای شخصیت علیحده شناخته شده وحق بازگشت شان بوطن آبائی شان تأیید گردیده است ، حسن استقبال میکند وآزرایک قدم مهمی درراه برآورده شدن آمال مردم فلسطین وتأمین عدالت میشمارد .

افغانستان ازاعادی شدن اوضاع در جنوب آسیاحسن استقبال کرده وامیدوار است که شناخت واقعیت هاوحسن نیت به همه جوانب ذیعلاقه موقع بدهد تااین امرادر زودترین فرصت ممکنه وبه طریکی که منافع همه رامندظر داشته باشند به اكمال برسانند .

افغانستان ازهمه مساعی که درراه تعدید سلاح و خلع سلاح صورت میگیرد پشتیبانی میکند وعقیده دارد که درصورت عدم موفقیت درین راه بشریت وتمدن بشری با تهدید امحاء مواجه خواهد گردید .

بدین ترتیب صلح دوستی وصلح خواهی ازاساسات عهده سیاست خارجی ماست .

ماعقیده داریم که تشهادرصلح وآرامش میتوانیم به اهداف عالی خود در انکشاف وارتقای اقتصادی واجتماعی مردم خویش نایل آئیم . توسعه روابط واستحکام دوستی باکشور های همسایه وکشور های منطقه یکی از عوامل حفظ وتقویت صلح وامنیت درمنطقه محسوب میشود. درین راه تماس های شخصی ومذاکرات

زیادی قایل هستیم ، ازمین جاست که دواړ
مساعی وحسن نیت واعتماد متقابل کشور ها
ومردمان این روابط به سطحی قرار گرفته که
موجب رضایت هردوجانب بوده ، آرزومندی
متقابل توسعه واستحکام مزید آن موجود میباشد.
افغانستان از مساعدت های بی شائبه
وصمیمانه ای که دوستان چینی در ساحات
مختلف صنعتی ، زراعتی وامور صحتی با
افغانستان نموده اند ممنون است . این همکاری
هاسهم گیری قابل توجهی درمساعی ما برای
انکشاف وارتقای اقتصادی واجتماعی کشورما
محسوب میگردد .

میخواهم یکباردیگر ازمین فرصتی که برای
بازدید ازکشور بزرگ وزیای شما یافته ام
وهمچنان مذاکرات وتبادل نظر بسیار مفیدی
که باشما وسایر زعمای کشور دوست وهمسایه
ماچین بعمل آورده ام تشکر نمایم .

حاضرین محترم خواهش مینمایم جام خودرا
بامن یکجا بلند کنند .

- به صحت وسلامتی زعم بزرگ چین
ماوتسه تونگ .

- به صحت و سلامتی جلالتماب محترم
لی هسین نین .

- به ترقیات ورفاه روزافزون مردم دوست
چین .

- به توسعه وتحکیم روزافزون دوستی و
همکاری بین چین وافغانستان .

- به صلح وامنیت پایدار درجهان .

وتبادل نظر هائیکه صورت میگیرد موجب تفاهم
واعتماد متقابله میگردد .

مسافرت بنا علی چوئن لای صدراعظم
جمهوریت مردم چین در جنوری ۱۹۵۷ به
افغانستان ومسافرت ماه اکتوبر همان سال
بنا علی محمد داؤد که درآن موقع عهده صدارت
افغانستان راداشت به چین به تعقیب ازسنت
تماس های شخصی ودیدوبازدید هائیکه همیشه
موجب تقویه دوستی بین کشور های ما شده
صورت گرفته وخاطرات نیک آن هنوز موجود
است .

خوشبختانه نه تنها بین افغانستان وچین
هیچگو نه موضوع مورد اختلاف وجود ندارد
بلکه دواړ عقد معاهده مؤدت و عدم تجاوز
متقابله اگست ۱۹۶۰ ومعاهده سرحدی نوامبر
۱۹۶۳ وپروتوکول نقش های علامه گذاری
سرحدی ۱۹۶۵ اساس های متین برای دوستی
وحسن همجواری پی ریزی گردید، در انسر
تماس های شخصی زعمای دوکشور افغانستان
وچین افکار ونظریات یکدیگر راروی موضوعات
مهم منطقه ومسایل بین المللی بادرنظر گرفتن
خصوصیات وروش ملی هرکدام به نیکویی
درک کرده اند .

بامسرت مشاهده میکنیم که روابط دوستی
وهمکاری های مثمر بین افغانستان وچین در
حال توسعه است مابه روابط خود باجمهوریت
مردم چین که همیشه متکی بردوستی صمیمانه
حسن همجواری، عدم مداخله درامور داخلی
یکدیگر، احترام به استقلال وحاکمیت وتماامت
ارضی یکدیگر بوده وعامل بزرگی درحفظ صلح
وامنیت این منطقه جهان محسوب میشوداهمیت

مسافرت های ښاغلی محمدنعيم نماينده خاص رئيس دولت

بعد از ظهر همانروز ازموږيم آن شهر و آثار
مكشوفه باستاني ديدن نمودند .

ښاغلی نماينده خاص و همراهان شان ساعت
هفت و نیم شب ۱۷ قوس ۱۳۵۳ در دعوت شامی
كه بافتخار هیات افغانی از طرف شهر پيكنگ
ترتيب شده بود شركت نموده و متعاقباً نمايشات
اكروباتيك رادريكی از تياتر های پيكنگ
تماشا کردند .

ښاغلی محمدنعيم نماينده خاص ښاغلی
محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم و همراهان شان
بتاریخ ۱۹ قوس ۱۳۵۳ توسط طیاره مخصوص
درواه عزیمت به هانگانگ از پيكنگ وارد كاتون
شدند .

در میدان هوایی پيكنگ ښاغلی چيان كوان
هواوزير خارجه ، عدهای از مامورين عالیرتبه
وزارت خارجه جمهوريت مردم چین ، اعضای
سفارت جمهوريت افغانستان در پيكنگ برای
وداع حاضر بودند .

ښاغلی هان نين لنگ معاون وزارت امور
خارجه چین ، ښاغلی میر محمد يوسف سفیر
كبير افغانی در جمهوريت مردم چین و سفیر كبير
جمهوريت مردم چین در افغانستان ، يكده از
مامورين وزارت امور خارجه بانماينده خاص
ښاغلی رئيس دولت و صدراعظم در مسافرت شان
به كاتون همراهی کردند .

ښاغلی محمدنعيم نماينده خاص ښاغلی
رئيس دولت و صدراعظم از ساعت ده تا ۱۲ ظهر
روز ۱۷ قوس ۱۳۵۳ محلی بانښاغلی چياوكوان
هواوزير خارجه جمهوريت مردم چین ملاقات
نموده و راجع به روابط دوجانبه و مسایل مورد
علاقه دو کشور مذاكرات مفیدی انجام داد .

طی این مذاكرات كه در فضای دوستانه ای
صورت گرفت ، ښاغلی وحید عبدالله معين
سیاسی وزارت امور خارجه ، ښاغلی میر محمد
يوسف سفیر كبير افغانستان در پيكنگ و
ښاغلی كان یه تاو سفیر كبير جمهوريت مردم
چین در كابل و بعضی از مامورين عالیرتبه وزارت
امور خارجه چین حاضر بودند .

ښاغلی محمد نعیم نماينده خاص ښاغلی
رئيس دولت و صدراعظم ظهر همان روز بوقت
محلی ضیافت نهاری بافتخار ښاغلی لی هسین نین
معاون صدراعظم و چياوكوان هواوزير خارجه
جمهوريت مردم چین ترتیب داده بودند كه
در آن همراهان ښاغلی محمدنعيم ، سفیر كبير
افغانستان در پيكنگ و سفیر كبير جمهوريت
مردم چین در كابل و عده از مامورين عالیرتبه
وزارت خارجه آن کشور اشتراك ورزیده بودند.
ضمن این ضیافت ښاغلی محمد نعیم و مهمانان
محترم شان جامهای خود را برای توسعه روزافزون
دوستی بین مردم افغانستان و جمهوريت مردم
چین بلند کردند .

ښاغلی محمدنعيم و همراهان شان ساعت دو و نیم

مسافرت بناغلی محمد نعیم در جاپان

نمودند که از طرف کی ایچی مازا و وزیر امور خارجه آنکشور بافتخارشان داده شده بود، درین دعوت بعلاوه همراهان بناغلی محمد نعیم، سفیر کبیر افغانستان در توکیو، بعضی از اعضای انجمن دوستی جاپان و افغانستان و عده ای از شخصیت های عالیه حکومت جاپان نیز اشتراک داشتند.

بناغلی محمد نعیم نماینده خاص بناغلی محمد داود رئیس دولت و صدراعظم روز ۲۵ قوس ۱۳۵۳ با بناغلی تاکو میکی صدراعظم جاپان در اقامتگاه رسمی وی ملاقات به عمل آورد. بناغلی میکی طی ملاقات اظهار آرزومندی نمود که افغانستان تحت رهبری بناغلی محمد داود رئیس دولت و صدراعظم قدمهای بزرگی در راه انکشاف و ترقی بردارد.

بناغلی نماینده خاص رئیس دولت و صدراعظم و بناغلی وزیر خارجه جاپان راجع به علایق و همکاری های نزدیک و صمیمانه بین افغانستان و جاپان بیاناتی داده برای تقویه و توسعه مزید آن اظهار آرزومندی نمودند.

ایشان در دعوتی که از طرف انجمن دوستی افغانستان و جاپان به افتخارشان ترتیب یافته بود اشتراک نموده بودند.

بناغلی محمد نعیم نماینده خاص بناغلی محمد داود رئیس دولت و صدراعظم و همراهان شان بعد از مسافرت رسمی و دوستانه به جاپان

بناغلی محمد نعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم با هیات معیتی شان شام ۲۲ قوس ۱۳۵۳ وارد توکیو گردیده و در میدان هوایی از طرف وزیر امور خارجه، سفیر کبیر و اعضای سفارت کبرای افغانستان در توکیو اعضای انجمن دوستی جاپان و افغانستان و مامورین عالیه وزارت امور خارجه جاپان پذیرایی گردیدند.

بناغلی محمد نعیم ظهر ۲۳ قوس ۱۳۵۳ با وزیر امور خارجه جاپان ملاقات نمودند.

بناغلی محمد نعیم بعد از ظهر روز شنبه عازم شهر کیوتو گردیده و صبح روز ۲۴ قوس از این شهر تاریخی دیدن نمودند.

بناغلی محمد نعیم نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم ساعت یازده قبل از ظهر روز ۲۴ قوس از طرف اعلیحضرت هیروهیتو امپراتور جاپان پذیرفته شدند. درین موقع دکتور علی احمد سفیر کبیر افغانستان در توکیو نیز حضور داشت.

بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه راجع به مسایل مورد علاقه طرفین با همین وزارت خارجه جاپان مذاکرات مفید در فضای تفاهم که میزه علایق و همکاری های دو کشور میباشد، بعمل آورده است. بناغلی محمد نعیم شب در دعوتی اشتراک

نیاغلی محمد نعیم نماینده خاص رئیس دولت و صدراعظم در حال مذاکره با نیاغلی تاکیمیکی صدراعظم
 * * * * *
 ۱۳۵۳/۹/۲۵ **جاپان**
 نیاغلی محمد نعیم نماینده خاص رئیس دولت و صدراعظم هنگام مذاکره با مازاروا وزیر خارجه جاپان .

بناغلی محمد نعیم نماینده خا ص رئیس دولت و صدراعظم دو حال مذاکره با بناغلی چوئلای صدراعظم
جمهوریت مردم چین

* * *

بناغلی محمد نعیم نماینده خا ص رئیس دولت و صدراعظم با بنا غلی لیسین نین معاون صدراعظم جمهوریت
مردم چین در پیکنگ روی مسایل مورد علاقه مذاکره می نمایند .

مسافرت های بناغلی محمدنیم نماینده خاص رئیس دولت

بناغلی رئیس دولت و صدراعظم به صوب کابل بناغلی چاوان وزیر خارجه هند، شارژدافیر و اعضای سفارت گبرای جمهوریت افغانستان دردهلی جدیدجهت وداع درمیدان هوایی دهلی جدید حاضر بودند .

بناغلی محمدنیم نماینده خاص بناغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم و همراهان شان بعد از يك مسافرت رسمی و دوستانه به جمهوریت مردم چین و جاپان عصر روز پنجشنبه ۲۸ قوس ۱۳۵۳ به کابل عودت نمودند .

درمیدان هوایی بین المللی کابل دکتور محمدحسن شرق معاون صدارت عظمی، بعضی از اعضای کابینه، دگر جنرال عبدالکریم مستغنی لوی درستیز، بناغلی محمد اکبر رئیس دفتر ریاست جمهوری، مامورین عالیرتبه وزارت امور خارجه، بناروال کابل، سفرای کبیرچاپان هند، برتانیه و شارژدافیر سفارت گبرای جمهوریت مردم چین برای استقبال حضور داشتند .

از توکیو عزیمت نمودند . درمیدان هوایی توکیو بناغلی کی ای چی مازاوا وزیر امور خارجه جاپان، دکتور علی احمد سفیر کبیر افغانستان در توکیو، اعضای انجمن دوستی جاپان و افغانستان و افغانهای مقیم توکیو و بعضی از مامورین وزارت خارجه جاپان با بناغلی محمدنیم وداع کردند .

نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم با اعضای هیات معیتی شان در راه مراجعت به وطن ساعت ۵:۰۷ دقیقه ۲۷ قوس ۱۳۵۳ وارد دهلی جدید شدند . درمیدان هوایی آنجا از طرف بناغلی سوارن سنگه وزیر دفاع هند و شارژدافیر و اعضای سفارت گبرای جمهوریت افغانستان در دهلی جدید استقبال گردیدند .

بناغلی محمدنیم روز پنجشنبه ۲۸ قوس ۱۳۵۳ بامیرمن اندرا گاندی صدراعظم هند ملاقات نموده و نان چاشت را با وی صرف کردند . هنگام پرواز طیاره حامل نماینده خاص

مسافرت شاغلی محمدنیم در کویت

از اعضای کابینه، لوی درستیز، بعضی از صاحب منصبان اردوی جمهوری، کابل بناروال و سفیر کبیر ایران در کابل برای وداع با نماینده خاص بناغلی رئیس دولت و صدراعظم حاضر بودند .

در این مسافرت بناغلی علی احمد خرم وزیر پلان، بناغلی وحید عبداللهمعین سیاسی وزارت

بناغلی محمدنیم نماینده خاص بناغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم بنا ب دعوت حکومت کویت برای يك مسافرت رسمی و دوستانه شام ۲۸ جدی ۱۳۵۳ عازم آن کشور گردید .

درمیدان هوایی بین المللی کابل دکتور محمدحسن شرق معاون صدارت عظمی، بعضی

ښاغلي محمدنعم نماينده خاص ښاغلي رئيس دولت و صدراعظم قبل از غزيت جانب كويت در ميدان هوايي بين المللي كابل باكتور محمد حسن شېرك معاون صدارت عظمى خدا حافظي مينمايند.

امور خارجه ښاغلي وفي الله سمعي رئيس پوهنځي شرعيات پوهنتون كابل ، ښاغلي عبدالعلي سلېمان معاون رياست تشرېفات وزارت امور خارجه و ښاغلي عبدالاحد ناصر ضيايي معاون دفتر وزير امور خارجه با ښاغلي محمدنعم همراه بودند .

ښاغلي محمدنعم نماينده خاص ښاغلي رئيس دولت و صدراعظم با همراهان شيان براي مسافرت رسمي و دوستانه بتاريخ ۲۹ جدي ۱۳۵۳ وارد كويت گرديدند .

از ښاغلي محمدنعم و همراهان شيان در ميدان هوايي كويت وزير امور خارجه كويت ، استاد خليل الله خليلي سفير كبير غريمقيم دولت جمهوري افغانستان در آنكشور و عده از مامورين عالي رتبه كويت با گرمي استقبال نمودند .

ښاغلي محمدنعم نماينده خاص ښاغلي

رئيس دولت و صدراعظم بتاريخ ۲۹ جدي ۱۳۵۳ والا حضرت صباح السالم الصباح امير كويت ملاقات نموده و په پيام ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم رايه ايشان تسليم داد .
په دې ملاقات كې در آن ښاغلي و جدي عبدالله معين سياسي وزارت امور خارجه شيخ صباح الاحمد وزير خارجه كويت و سفر اې افغانستان و كويت در كشور هاي هم پېرگه نيز حاضر بودند راجع به روابط دوستي و همكاري هاي مثرين دو كشور در فضاي دوستانه و گرمي تبادل افكار صورت گرفت .

ښاغلي محمدنعم ۳۰ جدي ۱۳۵۳ با آمر صندوق وحيي كويت راي انكشاف اقتصادي عرب و موسسه سرمايه گذاري كويت نيز ملاقات نموده پيرامون همكاري هاي اقتصادي بين دو كشور مذاكرات مفيد بعمل آورد .

مسافرت های یناغلی محمدنعم نماینده خاص رئیس دولت

یناغلی محمدنعم با شیخ صباح الاحمد وزیر امور خارجه کویت ملاقات کرده و طی آن راجع به روابط افغانستان و کویت و مسائل مهم مورد علاقه دو کشور، اوضاع منطقه و انکشافات آن مذاکراتی بعمل آورده .

یناغلی محمدنعم نماینده خاص یناغلی رئیس دولت و صدراعظم همانروز در جریان بازدید شان از کویت با شیخ جابر صدراعظم و ولیعهد کویت ، شیخ صباح الاحمد وزیر خارجه و عبدالرحمن المتیقی وزیر مالیه و نفت آن کشور ملاقات و روی مسائل ذات البینی مذاکره کردند .

یناغلی محمدنعم صبح اول دلو ۱۳۵۳ از تاسیسات نفتی کویت واقع جنوب آنکشوردیدن

نموده و بعداً کویت را به قصد مراجعت بوطن ترک گفتند .

یناغلی محمدنعم نماینده خاص یناغلی رئیس دولت و صدراعظم بعد از مسافرت رسمی به کویت عصر روز دلو یکم ایل مراجعت نمودند .

در میدان هوایی بین المللی کابل ، دکتور محمدحسن شرق معاون صدارت عظمی ، بعضی از اعضای کابینه ، لوی دوستیز و عده ای از صاحبان ارشد اردوی جمهوری ، والی کابل و کابل باروال و سایر کبیر ایران در افغانستان از نماینده خاص یناغلی رئیس دولت و ذوات معیتی شان استقبال کردند .

یناغلی محمدنعم نماینده خاص یناغلی رئیس دولت و صدراعظم هنگام مراجعت از کویت در میدان هوایی بین المللی کابل از طرف دکتور محمدحسن شرق استقبال گردیدند .

تاریخ افغانستان

بيک نگاه

مقدمه

افغانستان آب و هوای گوارا و نشاط انگیز، زمین های زرخیز، وادیهای قشنگ، منابع طبیعی دارد تقریباً یک سوم زمین های آن کشت و زرع میشود. با داشتن سیستم آبیاری و تنظیم شبکه های بند و نهر به پیمانه وسیع میتوان زندگی دوبرابر و یا بیشتر نفوس موجوده کشور را تأمین کرد.

مردم افغانستان، مردم پرنشاط و نیروی کار حیرت انگیزی دارند. این مردم رادر جهان بهترین پیکار جویان آسیا مینندارد - مردم این کشور ذکی، حساس و مهمان نواز است و همیشه به نیروی خود متکی اند. احساس ملیت خواهی و وطنپرستی بحدی در نهاد شان ریشه گرفته که از همه چیز جهان، استقلال و حریت خودشانرا گرانمایه تر مینندارد.

افغانستان تاریخ طولانی بس درخشانی دارد و برای قرنهادرفش تمدن رادر قلب آسیا بر افراشته نگهداشته است. هم اندرین مرزو بوم بود که برای نخستین بار آدین هامسکن گزین گردیده و شالوده یک زندگی شایسته ایرا ریختند. آری، از همین سرزمین بهشت جهانی، مذهبی زردشتی اساس گرفت و مجموعه عظیم ادبی و مذهبی اوستا ظاهر گشت.

از دیدگاه باستان شناسی این کشور خزینه حیرت آفرینی از آثار کلتور و هنر است آثار- بودائی این کشور سیاحان و دانشمندان را فریفته خود ساخته است. بامیان مرکز بزرگ ثقافت بوده و بقایای آلا ربلخ شاید در افسر

از دیدگاه جغرافیای طبیعی و بشری افغانستان در روزگار ان باستان ساحه بسی وسیعی قاره آسیا رادر بر میکشید و در سده های پیش از میلاد مسیح بنام های چون با کتریا (باختر) آریانا و آریانا ورته یاد میشد. در دوره اسلام بنام خراسان شهرت داشت.

باشندگان افغانستان در گذشته های دور مردمان اندو اروپایی بودند ولی در جریان زمان نژاد های یونانی زرد، سامی با اندواروپایی بهم آمیخت.

ریشه واصل لسانها و لهجه های این کشور آریایی است اما در پهنه روزگار در اثر تهاجمات پیکارها و صدور و ورود مال التجاره روابط فرهنگی و سیاسی زبانیهای دیگر از قبیل یونانی، ترکی، سامی، پراگریت و غیره نیز در مرز و بوم مان راه یافت. مردم کشور دل در گرو عناصر پرستی داده و دلدادۀ آئین زردشت و برهمنی بودند.

مردم این سامان باستانی ترین تمدن آسیایی پرمایه و درخشانی را ایجاد کردند. اندرین زمینه نبشته های دانش پژوهان جهان شرف و غرب کتابخانه های معتبر جهان رازینت بخشیده است.

در دوره اسلام و بخصوص در دوره های فرمانروائی ال سامان وال غزنه مردم این کشور توفیق یافتند فصل های پراچ و درخشانی در رشته های فرهنگ، سیاست، شعر و ادب و فنون نظامی برای جهانیان بیاذکار گذارند.

کاوشهای علمی گنجینه فرهنگ کریکو بودیک را که دردل باکتریا نهفته مورد دسترس جهان بگذارد. همین گفته درباره وادی یگرام در کوهستان صادق است.

سکه های بدست آمده، گواه قوی دیگری از گذشته پردرخشش این کشور است. سکه های متنوع ازمنه گذشته نمایشگر آنست که هیچکشوری ازافغانستان دراین زمینه غنی تر نیست. این سکه های بدست آمده، سکه های یونانی، باکتری، ساسانی، کوشانی، هندی، مغولی و سکه های افغانستان معاصر است.

معابد بودایی که دربخش های مختلف کشور کشف شده نه تنها ازنگاه باستان شناسی، تاریخ ارزنده است بلکه از نظر تاریخ هنر ارزش بسزایی دارد. مدرسه معروف مجسمه سازی گندهاراکه بامهارت وتردستی، ریالسم یونانی راباتصوف هندی بهم آمیخته، مایه شکفت همگان است. مرکزاین مدرسه همان هده است که بفاصله شش میلی در جنوب شهرجلال آباد آرمیده است.

افغانستان، درعین زمان، ساحه مهم تتبع وتحقیق برای دانش پژوهان در رشته زبان شناسی مقایسوی است، زیرا ایشان در این کشور بامعنی نمونه های زبانهای اندواروپائی راخواهند یافت که هنوز بزندگی خود ادامه میدهد.

جغرافیه، افغانستان رادرچاراهه بزرگی بین شمال وجنوب، شرق وغرب قرار داده است. این موقعیت جغرافیایی توأم بااهمیت ستراتیژیکی وکوه های سربلک کشیده آن برای جهانیان دلچسپ ومهم است. آری، وقتی انسان از

طریق دره خیبرسوی کابل میرود ناگزیر چشمانش بکوههای بلندی می افتد وهرقدرسطح مرتفع وشهرکابل نزدیک میگردد، می نگرد که بفاصله شصت ویاهفتاد میل دور، سلسله کوه هندوکش نظرش رابسوی خودجلب میکند.

گرچه ازسپیده دم تاریخ تاامروز شخصیت های نظامی وسیاسی وفاتحان بزرگ از این راه عبورکرده اند ولی ماازآنچه ماجراهاییکه اینراه شاهدآن گردیده اطلاعات پابرجانداریم. اسکندر مقدونی این کوه رامی شناخت ودر زیرسایه آن شهری دسنت عمران سپرد، بسیاری ازوزار چینی که درتلاش مسقط الراس بود از هندوکش عبور کردند. هنگامیکه (مارکوپولو) رهسپار دربار(قبلائی خان) بود، یاد داشت مختصری درباره هندوکش ازخود بجا گذاشته است.

چنگیز، تیمورگورکانی وظهرالدین بابر چند بارازاین سلسله کوه عبورکرده اند. هندوکش،

این کوه پرفیض کشور ما ن، درتاریخ نقش مهم وحیاتی داشته وصحنه های شگرفی رادیده است. بسلسله کوهها ئیکه امروز بنام هندوکش یاد میشود درمتروجیای ارسطو ثبت گردیده (۳۳۰ ق م). ارسطو هندوکش وهمالیه رابنام پرنسوس می شناخت وچنان مینماید که

بعدازحملة اسکندربه هندوستان، نام پرنسوس رایوناتیها تغییر داده وبرآن پاروپامیزس نام نهاده است. این اسم پاروپامیزس بهنورت واضح بسلسله کوه های هندوکش داده شده بود.

کلیک واقع شده ، شروع می گردد (طول البلد شرقی ۷۵ عرض البلد ۴۵۳) هم اندرین جا آبگیری را تشکیل میدهد و یک سلسله قتل شامخ سرحد بین افغانستان امروزی و چترال را تاداره مندل در جنوب غرب تماس میکند ، (طول البلد ۱۲۷۱- عرض البلد ۱۵۳۶) . در اینجا دریای بشگول از امتداد سنر حد افغانستان میگذرد و افغانستان را بسمت غرب عبور کرده بشدریج ارتفاع آن (در مقابل کابل) کم میشود تا اینکه بلندی آن به (۱۵۰۰) و ۲۰۰۰ فوت) میرسد .

و بدین منوال تقریباً یکصد میل در شمال غرب کابل سلسله کوه بابا انتهای غربی هندوکش را در میگذرد و در دره شیر همد یگر را در آغوش میکشند و در نتیجه آبگیری (آب بخشان) را بطرف تمدید نموده و از بامیان میگذرد. سلسله عمده هندوکش از کوه بابا طرف غرب زیر نامهای مختلف، در حالیکه ارتفاع آن کم شده میرود، امتداد مییابد. این وضع تا بخش شمال شرق هرات دوام میکند . هندوکش در هرات اسم پاروپامیزس را بخود گرفته تا وادی (هریرود) میرسد .

دشوار است هندوکش را با آنچه ساختمان مقلق و درهم پیچیده آن با تمام معنی کلمه در اینجا که خارج موضوع است معرفی کنیم، زیرا این سلسله کوه در تمام بخش های افغانستان برای خود راه باز کرده و سلسله کوه های کوچک منشعب گردیده است . نزدیک وادی کتور در نورستان دره های عمیق و پرتگاههای پرنشیبی در هندوکش تشکیل نموده و جنگلات

سرزمین های جنوب این سلسله کوه را تادرای کترو پاروپامیزاد میگفتند، نام پاروپامیزس تادیر بازورد زبانها بود اما گذشت روزگار از وسعت و پهنای آن کاسته آمد و اینکه امروز پاروپامیزس همان سلسله کوه های کم ارتفاعی را میگویند که در بخش شمال غرب واقع شده و سرزمین هرود را از مرز اتحاد جماهیر شوروی جدای سازد. بعد از روزگار اسکندر مقدونی ، نویسندگان غیر محقق چندی هندوکش را بنام قفقاز معرفی میکردند و سپس برای سده های متعددی همین اسم در میان مردم معمول بود . جغرافیایه دان معروف ایر تو سنتس این اسم را برای بار نخست سپرد قلم داده چنین نوشت : قشون اسکندر برای اینکه او را دلشاد سازند بر هندوکش اسم قفقاز نهاد زیرا آنها عقیده داشتند قفقاز در آخرین حاشیه جهان واقع شده است . منظور آنها از این اسم جعلی این بود که به اسکندر بگویند فتوحاتش به آخرین نقطه جهان رسیده است . در هر صورت هندوکش جانشین آن دواستم گردیده است . و شرح این گفته را خواننده میتواند در سیاحت نامه ابن بطوطه مطالعه کند .

گرچه اسم هندوکش بر تمام سلسله کوه های شش صد میل، از شرق تا غرب افغانستان امروزی امتداد دارد، اطلاق میگردد اما در واقع امر هندوکش بخش های شرقی و مرکزی این سلسله را تشکیل میدهد . هندوکش در حقیقت از سرخ کوتان و سلسله (موزتاغ) شروع میشود و بطرف جنوب غرب امتداد مییابد یعنی از مناطق بر فگیر پامیر که فاصله چند میل از دره

علی‌اوشکوه‌مندی نظر را بسوی خود جلب میکند. قلمرو افغانستان کنونی در شمال با جمهوری های ترکمنستان، ازبکستان و تاجیکستان، در غرب با ایران و در شرق و جنوب با پشتونستان و بلوچستان و در شمال شرق با جمهوری تاجیکستان هم مرز است.

افغانستان در اثر تجاوز و دستبرد استعمار برتانیه ولایت بلوچستان را در سال ۱۸۷۶ میلادی از دست داد و بنابراین از چار جهت به خشکسای محاط ماند و بدین ترتیب بعد از سپری شدن مدتی کوتاه رابر تانیه اشغال کرد و آنرا بصورت قشله‌یی در آورد این تو سعه طلبی بر تانیه نه تنها افغانستان را از دسترس بدریا محروم ساخت و سد شدیدی در راه ترقی تجارت و روابط فرهنگی کشور ما با سایر کشورهای جهان ایجاد کرد بلکه خنجری بود که متوجه قلب افغانستان نمود.

سرحدات کشور در پهنه یکصد و هفتاد سال دستخوش دگرگونیهای عظیمی گردید، در اوایل سده نوزده حیطه فرمانروایی سلسله درانی که در دست احمد شاه بابا (۱۷۴۷-۱۷۷۳ م) بنیاد نهاده شد از مشهد تا کشمیر و از اکسوس تا ستلج و بحر عرب پهناداشت. از پهنای وسعت کشور در آن هنگام کاهش بعمل آمد که باز قابت عظیم و قدرت امپراتوری اروپایی (انگلستان و روسیه تزاری) زویر گردید.

سرحدات کشور در پهنه یکصد و هفتاد سال دستخوش دگرگونیهای عظیمی گردید، در اوایل سده نوزده حیطه فرمانروایی سلسله درانی که در دست احمد شاه بابا (۱۷۴۷-۱۷۷۳ م) بنیاد نهاده شد از مشهد تا کشمیر و از اکسوس تا ستلج و بحر عرب پهناداشت. از پهنای وسعت کشور در آن هنگام کاهش بعمل آمد که باز قابت عظیم و قدرت امپراتوری اروپایی (انگلستان و روسیه تزاری) زویر گردید.

سرحدات موجوده کشور بخصوص سرحدات بخش های جنوب و شرق بدون در نظر داشت علایق تاریخی و ملاحظات جغرافیایی به صورت مصنوعی و با سیاست زورگویی آشکارا بر ملت افغان تحمیل گردید.

سرحدات موجوده کشور بخصوص سرحدات بخش های جنوب و شرق بدون در نظر داشت علایق تاریخی و ملاحظات جغرافیایی به صورت مصنوعی و با سیاست زورگویی آشکارا بر ملت افغان تحمیل گردید.

سرحد بین افغانستان و جمهوری های

الآن ادامه دارد.

افغانستان از گذشته های دور تا پایان

دوره هوتکی ها

بر بلخ تاختند ، زردشت در اثر آن تاخت و تاز
ها کشته شد. با سپری شدن زمان آیین زردشت
به آیین آتش پرستی تبدیل شد . این آیین
مانند سایر ادیان در داخل حدود و نفوس
افغانستان زندانی نماند و بکشور فارس سرایت
کرد و مردم آدیار ، اوستا را با جبین کشاده
پذیرفتند . بدین منوال مردمان هندترانه های
زردشتی (گاتها) را به لسان سانسکریت گزارش
دادند.

بعضی مؤرخان عقیده دارند که زردشت
بسیست و یک کتاب در رشته های مختلف نوشته
است، ولی ماجرا و ستا ائرد دیگری از وی در دست
نداریم . روی گرفته اینقدر میتوان درک کرد
که مردمان کشاورز و مالدار افغانستان برای
خود بعضی قوانین اجتماعی داشتند که بپای
آن روابط اجتماعی شان را تنظیم نمایند .

هخامنشی ها :

مدیهای فارس تاروز های آخرسده هشت
پیش از میلاد در بخش شمال فارس زیر سلطه
آلوریا بودند . در اوایل سده هفت پیش از
میلاد آزادی شان را بچنگ آوردند و در سده
شش قبل از میلاد فارسی ها بر مدیها چیره گشته
به تشکیل یک سازمان عظیم سیاسی توفیق
یافتند و سلطه سلسله هخامنشی ها (۵۵۰-۳۳۳ ق.م)
را در سراسر کشور فارس آسیای صغیر

در زمانه های پیش از تاریخ در آسیای مرکزی
مردمان سپید پوست (اندواروایی) زندگی
میکردند. از میان چندشاخه، اسکایی از دیگران
جدا شده بین دریا های سیحون و جیحون
(۳۰۰۰ سال پیش از میلاد) مسکن گزیدند .
سپس با افغانستان میان وادیهای آن پراکنده
شدند. این آریائیها (بعد از آنکه با بومیسان
این دیار پیکار هانمودند و آنها را مغلوب ساختند
به کشاورزی و مالداري سرگرم گردیدند)
این مردم عناصر طبیعت رامیپرستیدند و
میگویند لسان آنها آریایی بوده است. در این
اواخر در اثر تحقیقات مؤرخان زبان شناسی
تأحدی بر ماهیت و هویت زبان آنها پرتوافکنده
شده است . عده یی را عقیده بر آنست که
لسان پشتو، سغدی ، ارمنی و پهلوی از تنه
همین زبان آریایی جوانه زده است .

برخی دیگری از محققان را عقیده بر آنست که معروف
ترین مسکن و منزل بود و باش آنها در فراه
پشت رود چغانسور و گردونواح آن بوده است.
چنان مینماید که در حدود هفت قرن پیش از
میلاد افغانستان با آلوریا روابط بازرگانی
داشته و هم اندران عهد زردشت در یک خانواده
از سرشناسان بلخ چشم بجهان گشود . وی
آیین یکتا پرستی را اعلان کرد و اوستا را بر مردم
نمایاند، ولی در آوانیکه تورانیها از واری آمو

بین النهرین و مصر تأمین نمودند. در این آوان کوروش (۵۵۰-۵۲۹ ق. م) به حملات و تجاوز خویش بر افغانستان آغاز کرد. بلخ را کشور و دولت باکتریا را (باختر) از میان برداشت. در اینجا این نکته رادر خور توجه است که کوروش بر دیگر ولایات که زیر فرمان رؤسای بومی این کشور بود نتوانست دست تجاوز و تخطی دراز کند. کوروش سرانجام در یکی از جنگهای که برای تسلط در ولایات غربی افغانستان براه انداخته بود (۵۲۹ ق. م) از طرف مردم افغانستان کشته شد.

داریوش اول (۵۴۱-۴۸۵ ق. م) بعضی ولایات افغانستان رادر تصرف خود درآورده و حیطة نفوذش را تا دریای سند پیش کشید. بعد از داریوش اقتدار هخامنشی هارو بزوال نهاد و ولایات محکوم این کشور تنهایی نام، زیر اثر آنها بود، اما در حقیقت آزادی و حریت داخلی آنها هرگونه دستبرد هخامنشیان مصئون بود. سرانجام بسوس فرمانروای بلخ داریوش سوم را کشت و سلطنت مستقلی را اعلان داشت. حمله اسکندر بفرمانروایی بسوس خاتمه داد.

غلبه و استیلای هخامنشی در افغانستان تنها یک غلبه نظامی و سطحی بوده ریشه های مدنی و کلتوری آنها در این کشور عمیق نبود و تأثیر دیرپا از خود بجا نگذاشت. هخامنشی هادرایام تسلط خود در این کشور تنها از مردم خراج و مالیه می ستاندند.

اسکندر :

اسکندر مقدونی یونانی سال ۳۳۳ پیش از

میلاد بالشکر بیکران فارس را کشتود و سپس بر افغانستان تاخت. او بین سالهای ۳۳۰ و ۳۲۴ پیش از میلاد بفتح کشور مامعت گماشت. مردم افغانستان با ایستادگی های دلیرانه در برابر حملات اسکندر افتخار برای این کشور کمائی کردند و اسکندر رادر حواشی سوات و کنر زخم زدند.

بقول پروفیسر تارن اسکندر در افغانستان در سغدیانة باکتریا (باختر) ده هزار عسکر پیاده و سه هزار اسب عقب سر گذاشت و همچنان دوازده کولونی نظامی دست عمران سپرد.

بعد از ورود به افغانستان و تأسیس پایگاههای نظامی در این کشور اسکندر از طریق درة خیبر رهسپار سرزمین های ورای سند گردید.

یونانیان باختر :

بعد از فوت اسکندر پیکارهای میان فرماندهان لشکر او و مدعیان سلطه و اقتدار بوقوع پیوست. تا آنکه سرانجام یونانیان و باکتریا سازمان سیاسی مستقلی را در این کشور بنیاد گذاردند. دامنة فرمانروایی آنها از آسیای وسطی تا هندوستان رسید. عمر این دودمان تا سده نخست میلادی بود. هم در این روزگار خاندان شاهی هندوستان بنام چندرگپتاموریا بخش جنوب هندو کش زابل و بلوچستان و سنده از پیکر افغانستان جدا کرده، ضمیمه قلمروی خویش نمود. ولی تقریباً شصت و دو سال بعد، فرمانروای بلخ، بخش های از دست رفته کشور را دوباره در تصرف خود درآورد. در سده دوم پیش از میلاد ارشاک بلخی خراسان رفت و دولتی رادر آنجا سازمان داد و در کشور

گرېکو بوديک :

در عصر يونانيان باختری آيين زر دشتي زیر نفوذ ارباب انواع پرستي يونانيان چهره زیر نقاب زوال کشيد . زبان ، فرهنگ و فلسفه زادگاه افلاطون و ارسطو در کشور مان راه يافت و بدنبال آن آيين بودايي هم درکوی و برزن اين کشور ریشه گرفت آنهم بطريکه نوبهار بلخ زردشتي قیافت بودايي پذيرفت و بتدریج از آمیزش و موانست ايندو فرهنگ صنعت (گرېکوبوديک) پديدار گشت و تمدن بخصوص باختری بميان آمد. اين تمدن باختری در داخل حدود و لغور کشورمان محصور نماند بلکه از باختر بسر زمين های پناور هندوستان وچين راه يافت. آری، جان مطلب اين است که اندیشه های آدميان رانمیتوان در حیطه معيني محصور نگه داشت ، و لی میتوان مسیری برای آن تعیین کرد .

اندرين فرصت از زبان يوناني و زبان باختری پهلويه پهلو، هم استفاده ميشد . اين مقال راسکه های فرمانرويان همان دوره تائيد میکند .

تجارت این کشور در آن زمان بازار گرم و پررونقی داشت و باختر مرکز بازر گانسی هندوستان و اروپا بود. ضرب المثل معروف (هزار شهر باختر) وسکه های طلايي يوتيديموس دوم نیز نمايشگر آبادانی، وفرت نعمت و ثروت آن بود .

فارس برمسند يونانيان نشست . احفاد وی از سال ۲۵۰ قبل از ميلاد تا ۲۲۶ ميلادی در فارس فرمان میدادند و در آن کشور با شاعت رسوم ، عادات، ادبيات و فرهنگ باختری ميرداختند . پرو فيسر تارن سکه های يوتيديمس (۱)، ديمتريوس (۲)، و انتي ميچوس (۳) را بهترين نمونه های متری يونانيان باختری ميندard .

در روز های اخير سده دوم پيش از ميلاد نفوذ شاهان باختری در اثر جنگهای پارتيا و پیکار های داخلی روبه انحطاط گذاشت و در حدود ۱۲۷ قبل از ميلاد توأم با عروج کوشانيها اقتدار يونانيان باختری در بخش شمال هندوکش و ازگون گرديد اما در بخشهای جنوب کشور و خوضه کابل تا اوایل سده اول ميلادی به اقتدار شان باقی ماندند .

از اين فرمانرويان جز مسکوکات چيز ديگری در دست نداريم . پروفيسر تارن نویسنده کتاب (يونانيان در باختر وهند) بر آنستکه تا سال ۱۹۲۸ م از نوشته های يونانيان باکتر يا ائری پيدانمود .

این نویسنده علاوه نموده ميگويد که : در حالیکه باسیری شدن هر روز توفيق می یابيم بر آثار يونانيها در هند پرتو افکنيم، مدت ها به کار است تا بتوانيم به گنجينه آثار يونانيهای باختری در باختر دست يابيم .

Euthydemus

(۱)

Demetrius

(۲)

Antimachus

(۳)

در هر صورت این تخاریها در سده دوم پیش از میلاد در باختر ظاهر گشتند و در سده نخست پیش از میلاد سلطه فرمانروایان باختری را واژگون ساختند و پیوسته با این اقدام بخش های جنوب هندوکش را جزء قلمرو خویش نمودند و در نتیجه سلطنت پنهان و شکوهمندی را ایجاد کردند .

شاهان معروف کوشانیهای تخاری به قبیله پروفیسرتارن نویسنده کتاب (یونانیها در باختر و هند) کوچوله کدزس اول (۱) و یعه کدزس دوم (۲)، کنشکا (۳)، هویشتکا (۴) و وسودیاده بودند .

این مردم را زوار چینی هون تسانگ در سده هفت میلادی در حالیکه بطرف غرب سفر می کرد دیده بود . کوشانیها همان بخش باکتریا را که بدان احتیاج داشتند اشغال کردند و بطور کلی سازمان اداری یونانیان را در آن سازمان واژگون نه نمودند، بلکه عاقلانه از آن سازمان بسود امپراتوری کوشانی استفاده کردند . کوشانیان فرمانروا و شهر نشینان باکتریا بهم آمیختند .

در اواسط سده نخست میلادی کوشانیها تحت قیادت کدزس اول از هند رکش عبور کردند و وادی دریای کابل و گندهارادر تصرف خویش در آوردند کوشانیها همچنان در هندوستان

در اینجا باذکریک نکته مهم وارزنده این موضوع خاتمه می یابد . و آن اینکه برخی از مورخان ابراز نظر میکنند که این مدنیت مال یونانیان است و مردم این کشور در آن سیم و شریک نیستند. ولی طوریکه مشاهده میکنیم، واقعیت امر اینست که بقایای یونانیان بهر زمان در چهار حاضره محیط اجتماعی این کشور هم و امتصاص گردیده و تحت شرایط بخصوص زمانی و مکانی این کشور فرهنگ نوین باختری را ایجاد کرده اند . انکار از چنین واقعیت، البته، به معنی آنستکه گویا پدیده های نوین فرهنگی، هنری و مدنی میتوانست در خلاء ایجاد گردد و رشد و تکامل نماید .

تخاریها :

پیوسته بسلسله اسکایی ها و ساکدهای بلخ بهر مورد است از تخاریها که در سده دوم پیش از میلاد در باختر نظر را بسوی خود جلب کرده اند صحبت کنیم . تخاریها نیز یکی از اقوام آریین های این مرزوبوم استند که در بدخشان و قطن میزیستند. عده یی از مورخان بر آنند که تخاریها شاخه یی از مردمان اسکایی های افغانستان استند و بتاسی از همین اندیشه برخی از دانشمندان باستاند سکه های شاهان کوشانی ، تخاری ها را اسلاف پشتونها میندازند .

Kujulakadphises	(۱)
Wimakadphises	(۲)
Kanishka	(۳)
Huvishka	(۴)
Uasudeua	(۵)

صغیر به واژگونی سلطه شان پرداخت . اما همان سلطنت کوشانی که دروادی کابل تا سده پنج میلادی دوام داشت بطرف بدخشان عقب کشید ، ولی بنا بر فشار حملات یک قبیله تاتاری از بدخشان رهسپار بلخ گردیدند . درائتای این سفر یک قبیله هیاطله از ایشان جدا گردید و از هندوکش عبور کرد و به وادی کابل رفت و در آنجا بفرماندهی آغاز نمودند . بعقیده فریزر تاتلر نویسنده کتاب (یک انکشاف جدید در اوضاع سیاسی آسیای مرکزی) اقراض امپراتوری کوشانی بچنان یک عصر تمدن ، فرهنگ و هنر پایان داد که روزگار شاهد چنان عصری در وادیهای سر زمین هندوکش نگردیده بود .

هیاطله :

هیاطله ، در صورت ، بعد از آنکه کوشانیهای رادربخش جنوب افغانستان برانداخت ، خود شان بساژمان دهی سلطنت دست یازیدند . فرمانروایی این دودمان تا سال ۵۶۵ میلادی دوام کرد . معروفترین شاهان این سلسله هیطل تورامان بود و قلمروی سلطنت ایشان افغانستان امروزی ، سغد ، پنجاب ، سند تا کاشغر و ختن رادر بر میگرفت . آنها بر فارس هم طوموقت دست تسلط خود را دراز کردند و از فرمانروایان آنها خراج میگرفتند .

دوران فرمانروایی هیاطله بیشتر به پیکار ها گذشت . در افغانستان تا سال ۵۶۵ ، این دودمان حکمرانی میکرد . خصلت دولتی این سلطنت نیرومند بیشتر نظامی بود ، تا اینکه در امور ساختمانی فرهنگی و تمیه و رشد هنر

بخرچ سکایها و پارتیها امپراتوری خویش را گسترش دادند و در پایان سده اول میلادی کنشکا از پشاور بر امپراتوری طویل و عریضی که از بنارس در جنوب تا حاشیه دشت گوبی در شمال پهنای داشت فرمان میداد . درباره این امپراتوری گسترده و فرهنگ آن متأسفانه معلومات و اطلاعات زیادی درست نیست ، اما اینقدر روشن است که شاهان کوشانی در اوج قدرت خود از نیرومندترین فرمانروایان زمان بحساب می آمدند . کوشانیها بر علاوه آنکه پیکار بجویان دلیری بودند ، از روش های سیاسی عاقبت اندیشانه یی هم دنبال میکردند . طومرثال : اگر دوسرخد غربی باشاهان پارتی می جنگیدند دوسرخد شمال شرق روابط حسنه باخاندان سلطنتی حان چینی برقرار نموده بودند . وبدان ترتیب کاروان های ابریشم از پامیر عبور کرده به بلخ می آمدند و سپس از اینجا از راه هندو کش رهسپار جنوب هندوکش و هندوستان میگرددند .

دردوران کنشکا آئین بودایی در سراسر شمال هند توسط آشوکا بخش گردیده بقوس صعود خود رسیده و از راه ابریشم مبلغان زیادی برای تبلیغ و گسترش آن آئین به مقلستان و چین فرستاده شد و روی همین ملحوظ است که کاخ تابستانی شاهان کوشانی ، کاپیسا گنجینه آثار باستانی این سر زمین است . در قرن سوم میلادی کوشانیها در بخش شمال افغانستان توسط ساسانیها مغلوب گردیدند و در هندوستان گیتاهای لانی بسطه آنها خاتمه داد ، درگندهارا یوهیچی های

توجه نمایند .
در هر صورت، در سده ششم میلادی دشمنان
چندی از قبیل فارسها، ترکها و یك فرمانروای
هندهیا طله را بیچاره ساخت و نوشیروان در سال
۵۶۵ میلادی یزندگی این دودمان خاتمه داد .

ظهور اسلام و افغانستان :

۶۵۰-۱۲۱۸ م :

تا این مرحله و زمان (۶۵۰م) توفان های
تهاجم ، توسعه جویی و انحطاط در يك دایره
بصورت منظم در حرکت بود. در شمال کشور
(در شمال هندوکش) يك امپراتوری جا نشین

ساسانیا :

از سال ۲۲۶ تا ۶۵۱ میلادی ساسانیان در
فارس فرمانفرمایی کردند . یعنی از آغاز سده
سوم اردشیر که بحیث یك پادشاه تحت حمایت
پارتیها حکومت میکرد ، آخرین شاه پارتیها را
در جنگ هومز برانداخت و دودمان سلطنتی

ساسانیها را که برای چارصد سال دیگر عمر
کرد بنیاد گذاشت .

اردشیر فتوحاتش را تا مرزهای باکتریا (بلخ)
جلو کشید و همچنان برهند حمله کرد و تا
سرحد پنجاب پیش رفت . و بدین منوال
نوشیروان بر بخش وسیع کشورمان (بلخ ،
هرات، سیستان) دست تسلط دراز کرد
و آنرا جزء قلمروی امپراتوری خویش ساخت.
امرای محلی افغانستان بدان سلطه بیگانه تن
در ندادند و مجدانه تلاش میکردند ، استقلال
داخلی شان را محکم در چنگ نگه دارند .
بناسی از همین احساس استقلال طلبی مردم
این کشور بود که یزدگرد فرمانروای ساسانی
در دست حاکم مرو که از مردمان غور بود، کشته

در هر صورت، مادر صفحات گذشته راجع
بدیانت بودایی و آئین زردشتی و فرهنگ
گریکوبودیک اندرین کشور نسبتاً به درازا سخن
گفتیم و حالامی خواهیم راجع به بقایای آن
فرهنگ شکوهمند کشور در سده هفتم میلادی
پیش از آنکه فتوحات اعراب آنرا از میان برداشت
نظر مختصری افکنیم. در آوانیکه هون تسانگ
از بلخ رهسپار سرزمین هندوستان بود، در بخش
شمال کشور بایک فرمانروای ترکی که پسر
خان بزرگ ترکهای بخش غربی بود، ملاقات
کرد. این فرمانروای ترکی گرویده آئین بودا
از هون تسانگ مهمان نوازی کرد و او را پیش
از آنکه هندوستان رود بلخ فرستاد تا از آنولا
دیدن نماید . هون تسانگ در بلخی که هنوز

و تمدن باستانی کشور مان جاییش را برای فرهنگ جدیدی خالی کرد و همانست که تا اواسط سده هفت مسلمین اعراب زیر شعار دیانت و کیش اسلامی بطرف شرق بجهان کشایی آغاز نمودند . سلطنت ساسانیان رادر نبرد

قادسیه و ازگون ساختند و تاسرحداث غربی رادر تصرف خویش آوردند . هم اندران آوان اعراب لشکری را از بصره بسوی سیستان فرستادند و سپس ازفتح سیستان بسوی وادی کابل مهیم زدند . لشکر مسلمین اعراب دروادی کابل با ایستادگی دلیرانه مردم روبرو گردیدند ، ولی سرانجام پیکار بسود مسلمین خاتمه یافت . مسلمین اعراب به آسانی نتوانستند مردم این کشور رارام سلطه خویش سازند . مقاومت بلغ نامی، ایستادگی های غرجستانیها (۱۰۷ هـ) پیکار ر سلحشوران تخارستان گواه بارز عشق مفرط مردمان این کشور برای حفظ و پاسبانی استقلال و آزادی شان میباشد . بدین اساس اعراب مجبور بودند استقلال داخلی همان بخش های کشور مان را که کشوده بودند ، بپذیرند .

همچنان می بینیم مسلمین اعراب بسا کانفدراسیون ترک های غربی مستقیماً درتصادم می آیند و پیکارهای بین اعراب و آن کانفدراسیون مدتهای مدیدی رادر برمیگیرد . پروفیسر بارتولد مؤرخ شهیر درآتریکه زیر عنوان : (ترکستان تاحمله مغول) نوشته اندرین موضوع از زبان تاریخ طبری چنین مینویسد :

... هم اندرین فرصت شهزادگان محلی هر سال در یکی از شهر های همجوار خوارزمیه

از جنگهای پیشین صدمات و آسیب ها زیادی دیده بود ، یکصد معبد بودایی رادر داخل و گرد و نواح آتشفهر مینگرد . این زوار چینی شهر بلغ رادر میان وادیها و زمین های سبز و خرم می یابد .

هون تسانگ بعد از دیدار بلغ راه دشوار گذار هندوکش را زیر پانهاده در بامیان رحل اقامت می افکند . بامیان را آبادان می یابد و اندرون آن وادی زیبا و قشنگ از ده معبد دیدن میکند و بچشم سر مینگرد کاروانهای که از چین هند میروند ، از بامیان میگذرند . سپس زوار چینی از طریق وادی غور بند ، کاپیسا میروند و شهری عطف توجه اورا مینماید که بر کرانه دریاقریباً یک هزار سال پیش اعمار گردیده بود . در آنجا در کاپیسا ، با فرمانروای ملاقات میکند که حیطه نفوذ و سلطه اوتادریای اندس پنهان داشت و همه راههای عمده بازرگانی که بسوی هندوستان امتداد یافته بود ، زیر فرمان وی بود . این حاکم کاپیسا برای پسر آسمان ، امپراتوری سانسنگ اسپ های معروف این کشور را میفرستاد و در عوض آن تحفه ها ، امپراتور برای حاکم کاپیسا تحفه و هدیه هامیداد .

تابلوی زیبا که هون تسانگ از کشور مان تصویر میکشد ، خیلی جالب و دلپذیر است . این تابلو ، همان تابلویست که از موانست و اختلاط آیین بودایی و هنر یونانی که با تب و خاك پرفیض و محیط اجتماعی افغان دیار عجین گردیده ، بدسترس ما گذاشته میشود . سرانجام روزگاری فرارسید که این فرهنگ

داستانهای سیاسی و یانظامی ازمیان بردارند. طورمثال: بعد از آنکه ابومسلم خراسانی خدمات فراموش ناشدنی برای آل عباس انجام میدهد و کسب شهرت مینماید، آل عباس از این شهرت وی بهراس می افتد و ابو داؤد راکه دوست دیرینه ابومسلم است و میبدارد ابومسلم را اغفال نموده به قصر خلیفه ببرد و در آنجا او را بقتل برسانند (۷۵۵ م).

بعد از این واقعه طرفداران ابومسلم علیه آل عباس بخصوص برمی خیزند و بدین ترتیب رفته رفته مخالفت ها و عصیانها اوج میگیرد و عمیق میشود. سرانجام در آن فرصتی که قدرت و سیطره آل عباس در دست فتور بود. (۸۱۷-۹۴۳) سه خاندان سلطنتی طاهریان صفاریان و سامانیان در بلخ، هرات و سیستان- مان قدرت عظیمی بهم رسانیدند. و بیسوق استقلال طلبی و آزادی خواهی شان را در فضای کشور به اهتزاز درآوردند.

طاهریان بوشنگی:

۸۲۱-۸۷۳

نیای طاهریان رزق از پیروان و پنا آوردگان ابومحمد طلحه(*) بن عبدالله الخزاعی بود، ابومحمد زیر اثر مسلم بن زیاد در سیستان حکمرانی میکرد. مصعب پسر رزق در قصبه بوشنگ در ولایت هرات حکومت میکرد و در زمان تبلیغات آل عباس منشی یکی از پیروان ابومسلم بود. در زمانیکه

اجتماع میکردند و قرار میگذاشتند مناقشات خود را از راه مسالمت حل کنند و دست به قبضه شمشیر و دیگر آلات کشتار نزنند، تابدان وسیله بتوانند بانیره های متحد و همدل در مقابل اعراب ایستادگی نمایند... این مقاومت و جنگها تا آن فرصتی درگیر بود که خلافت آل عباس در اواسط سده هشت ایجاد گردید. ابومسلم فرمانده بزرگ و سازمان دهنده هوشمند دل و جان اکثریت مطلق مردمان خراسان را بطرفداری دین اسلام میرباید و بیاری عناصر مختلف آمویها را شکست میدهد. بدنبال این پیروزیها صلح و امن در همه جا برقرار میگردد و هم بهمین علت در عهد هارون الرشید (۷۸۵-۸۰۹ م) و فرزندش مامون هنر و علم رشد و انکشاف میکند و تتبع و تحقیق در رشته های علوم و فنون جدا دنبال میگردد و در نتیجه مروج و وسع و سمرقند در شمال بشکل مراکز معروف علم و دانش و فرهنگ درمی آید. آثار یونانی بزبان عربی ترجمه میشود و تمام جهان امروز و بخصوص تمدن جهان غرب مدیون قلم و بنان همان مترجمان است.

اما وقتیکه سلطه آل عباس را از پهلوی دیگر مینگریم، می یابیم که آنها بحدت پاسبانان قدرت شان درباره شخصیت های مهم ظنین میشوند و جنبش های استقلال طلبی امرای محلی قلمروی خلافت را با حایل و

* این طلحه را نباید با طلحه معروف روزهای نخست اسلام مقشوش کرد. بار تولد بر آنست که حافظ ابروا بن طلحه را با طلحه صدرا و اسلام مقشوش میکند، بار تولد آسیای مرکزی (ترجمه)

يوسف البرم بغي کوردرزيق بحيث حاکم آنولا ذکرشده ووی این قصبه را از نذرزيق در تصرف خود درآورد . بعدآنکه آتش آن بغي فرونشاند شد بوشنگ رادوباره به مصعب سپردند که بعداز وی به پسرش حسين داده شد . سپس زمام امور بوشنگ را نوا ده مصعب طاهر در دست گرفت . طاهر در اثر خدمتگزاريه به آل عباس بالنوبه به حاکم عراق فرمانده نظامی بغداد ووالی خراسان مقرر گردید . سرانجام طاهر در سال ۸۲۲ بعدآنکه اسم خليفه مامون را از خطبه حذف کرد واستقلال خود را از سلطه بغداد اعلان نمود، بطور نا بهنگام چشم از جهان پوشید . طاهريان تلاش ميورزيدند امور ساختمانی و کشاورزی کشور را ترقي دهند، تعليم و تربيه را در بين مردم تشويق کنند. اما با در نظر داشت زمان و شرائط آن وقت اصلاحات عمیق و اساسی اجتماعي کاری نبود که ايشان بتوانند آنرا جامه عمل پوشانند . در هر صورت دوره فرمانروایی این دودمان کشور مان یک دوره مطلق العنانی روشن فکری بحساب آمده است .

صغاريان :

۸۶۸-۹۰۳

بنیاد گذار و موسس دودمان سلطنتی صغاريان یعقوب پسر معدل بود. وی سه برادر داشت : عمر و طاهر و علی . اینها از باشندگان شهر قرنن سیستان بودند . این شهر يك مرحله از زرنج پایتخت ولایت سیستان که بطرف دست چپ آن راهیکه بسوی بست امتداد یافته بود، واقع گردیده بود، یعقوب در شهر

زرنج نزد مسگری خدمت میکرد و ماهانه پانزده درهم از وی درمی یافت . برادرش طاهر بیک روایت استر بان بود و بروایت دیگر نجاری میکرد . در هر صورت این برادران صفاری به تندی در میان مردم و رفقا شهرت کسب کردند. و از رهگذر داد و سخاوت پیروان زیادی را بدور خود گرد آوردند . یعقوب با فرقه خارجی در سیستان با زاکارزار را گرم نمود و بدین ترتیب بازم توانست بر شهرت خویش بیفزاید . بعد از آنکه یعقوب شهباده بومی را که رتبیل نام داشت بقتل رساند و خارجی ها را از هم پاشید توفیق یافت ، حیطه نفوذ و سلطه خویش را تا وادی کابل توسعه بخشید، بدین سلسله سند و مکران را نیز بچنگ خویش گرفته تا اینکه بالاخره در سال ۸۶۸ هرات و قصبه بوشنگ را که زادگاه طاهريان بود و در آن آوان طاهر پسر حسين فرزند طاهر در آنجا فرمان میداد، تصرف نمود. در سال ۸۶۹ کرمان را جزء حیطه فرمانروایی خود ساخت خليفه بغداد این همه پیروزيها یعقوب را در بیکار ها میدید و بنا بر روش بخصوص سیاسی نفاق اندازی بین حکمرانان محلی و توازش نیرومند او را زیر فرمان خویش نگه داشتن، یعقوب لیث را والی خراسان بخارستان وری و همچنان فرمانده نظامی بغداد مقرر کرد. اما طوریکه مشاهده میکنیم می بینیم که این اقدام خليفه یعقوب را از عزمیکه بایست بر بغداد بتازد، منصرف نکرد. این آفت بلای جان آل عباس وقتی از میان رفت که یعقوب در نزدیک دیرالماقول (هشتم ماه اپریل سال ۷۸۶ م) شکست خورد، اما بی نظمی در خراسان

سراز نو جان گرفت. این مرد پولادین سیستانی که بغداد از وی سخت بهراس بود و در حالیکه بریک بخش جنوب فارس فرمان میداد در سال ۸۷۹ پدرو جهان گفت.

بعداز یعقوب لیث برادرش عمر و لیث (۸۷۹-۹۰۰ م) برمسند قدرت نشست و در صدد افتاد، روش کشور داری را تغییر دهد و بادرنظر داشت شرایط و احوال و اوضاع برنامه های خویش را جامه عمل ببوشاند، آنهم بدین معنی که روشهای جنگی دیگری اتخاذ کند. بنا بر آن باوجودیکه نظامیان و افسران یعقوب لیث عمرو راجانشین واقعی برادرش میپنداشتند و هم وی را بعداز یعقوب بحیث فرمانروای خود پذیرفتند، عمرو خود را مطیع خلیفه اعلان کرد و از طرف خلیفه بحیث والی خراسان، فارس، اصفهان سیستان، کرمان و سند مقرر شد، بدنبال این اعلان خلیفه، روحانیون هم عمرو را بحیث فرمانروای واقعی ولایاتیکه در بالا از آن نام برده شد، شناختند و به عمرو وعده دادند که در برابر هرگونه تخطی و تجاوز دشمن از او استعانت جویند. عمرو به پیروی از همان روش جدید سیاسی با طاهریان هم کنار آمد، چنانچه می بینیم وی بحیث فرمانده اعلی نظامی بغداد عبیدالله، بن عبدالله، بن طاهر را مورد نوازش قرار میدهد و عصای طلا برای او به بغداد میفرستد. اما با سپری شدن زمان معلوم میگردد که این روابط نیک و حسنه بین عمرو از یکطرف و آل عباس و طاهریان از جانب دیگر برای مدت مدیدی برقرار نمی ماند و عمرو باز هم در نتیجه نپایی مجبور میگردد، مانند برادرش یعقوب

لیث به قایمه شمشیر تکیه کند. و در برابر رقبا شمشیر خویش را تیز و بران سازد و خزینه های خود را با بکار برد روش های درست و مناسب اقتصادی انباشته دارد، تابدان وسیله بتواند نیروهای نظامی صفاریان سیستانی را خوشنود و راضی و آماده پیکار نگهدارد، تراکم نیرو و انگیزه توسعه ساحه قدرت و حس مال اندوزی دست بدست هم داده عمرو لیث سیستانی را وامیدارد، سامانیان بلخی را از مسند فرمانروایی ماورالنهر بر اندازد. ناگفته نماند که در این تصمیم اقدام عمرو عهد و منشور بغداد هم تاحدی ذیدخل بود. چطور؟ بدین معنی که خلیفه از سرکشی های وی در برابر خلافت ناخوشنود بود، اما در آشکارا برایش عهد و منشور فرستاد تا وی را به پیکار علیه اسماعیل سامانی دلیر سازد و بدان وسیله یاتباهی کند و یا از قدرتش بکاهد. این مقال را همان گفته پروفیسر بارتولد که مینویسد: (خبر شکست عمرو در بغداد با خرسندی و شادمانی استقبال شد.) تأیید میکند.

در هر صورت نبرد بین اسماعیل و عمرو در سال های ۸۹۹ و ۹۰۰ میلادی در محلات جنوب دریای آمو آغاز میگردد. لشکریان عمرو از اسماعیل شکست می خورند و شخصی عمرو در دست اسماعیل اسیر میگردد.

بعقیده پروفیسر بارتولد مورخان در مجادله بین سامانیان و صفاریان از سامانیان جانبداری میکنند و آنها را ادامه دهندگان طبیعی دودمان طاهریان و نگهدار قانون و امنیت میپندارند.

سامانیان :

۸۷۴-۹۹۹م

گرچه در نظر حکومت بغداد سامانیان تنها عامل (مامورین مالیات) بودند اما در حقیقت آنها بحیث فرمانروایان مستقل امور کشور خود را تنظیم مینمودند و حتی تمام مالیات آل سامان که به چهل و پنج ملیون درهم میرسید در اختیار خودشان میبود. گاهی اوقات مؤرخان سامانیان را بنام امیرالمؤمنین یاد میکردند، یعنی خلیفه بغداد و سامانیان را همردیف یکدیگر قرار میدادند.

دردوره سامانیان سیستم بوروکراسی خیلی رشد و انکشاف کرد و (نرخشی) ازده اداره حکومتی در بخارا که در حوالی ریگستان واقع بود، بشرح زیر ذکر کرده است :

- ۱- دیوان وزیر
 - ۲- دیوان مستوفی
 - ۳- دیوان عمیدالملک
 - ۴- صاحب الشروط
 - ۵- دیوان صاحب البرید
 - ۶- دیوان مشرف
 - ۷- دیوان قلمروی شخصی فرمانروا
 - ۸- دیوان محتسب
 - ۹- دیوان اوقاف
 - ۱۰- دیوان قاضی. (۱)
- سامانیان چنین سیستم بوروکراسی را سرتا سرخطه های فرمانفرمایی خویش بطور متحدالشکل نمی توانستند جامه عمل بپوشانند

نیای خاندان سلطنتی سامانیان، سامان، خدات بود. این مرد مؤسس این دودمان سلطنتی و فرمانروای دهکده سامان در ولایت بلخ بود. سامان خدات در سایه حمایت حاکمی که اسد بن عبدالله القشیری نام داشت میزیست. بعدآنکه سامان خدات دین اسلام را پذیرفت پسرش با احترام حامی خویش اسد نام گذاشت. پسران اسد، نوح، احمد، یحیی والیاس بعد از فرونشاندن آتش بغاوت رافع بن لیث در خدمت مامون ماندند و نیز توفیق یافتند، احترام مامون را بسوی خود جلب کنند. غسان بن عبادوالی خراسان (۸۱۹-۸۲۱م) بنابهدایت خلیفه مامون نوح را بحکومت سمرقند، احمد را حاکم فرغانه یحیی را بحیث فرمانروای شات والیاس را فرمانفرمای هرات مقرر کرد.

رویه مرفته سامانیان نتوانستند در هرات سلطه و اقتدار خویش را پایدار نگهدارند. چنانچه بعد از فوت الیاس (۷-۸۵۶ تا ۲۴۴) جانشینی از وی در آن ولادیده نشد و حتی در آن توضیحاتیکه درباره ظهور صفاریان در سیستان و ولایت هرات می خوانیم از سامانیان سخنی در میان نیست. سامانیان البته در ماورالنهر نتوانستند خود را بحیث فرمانروایان موروگی و مستقل مستقر سازند.

(۱) برای توضیح این ده رکن سیستم اداری در عهد سامانیان به تاریخ سیاسی اجتماعی آسیای مرکزی تا قرن دوازده. تألیف پروفیسر بار تولد که در سال ۱۳۴۴ توسط پوهنتون، ترجمه و طبع شده مراجعه کنید. مخصوصاً از صفحه ۹۷ تا صفحه ۱۰۹ را بنگرید.

ودلیل برای آن این بود که در بعضی ولایات فرمانروایان محلی حکومت میکردند و حتی در برخی از موارد آن فرمانروایان از خود عنعنه و سنن باستانی داشتند. و بهمین منوال بعضی از امرای محلی بمرکز خراج نمیدادند و تنها برسم احترام تحفه و هدیه میفرستادند .

پیوسته با این توضیح بسیار مختصر دربارهٔ روش بوروکراسی دودمان سامانیان شرح و بیانی در مورد سیستم مالیات گمرکی ایشان نیز دلچسپ است . چرا؟ برای اینکه از لابلای چند سطر خواننده میتواند از وضع زندگی اجتماعی و اقتصادی آل سامان تصویری در ذهن خویش داشته باشد .

مالیات گمرکی در زمانیکه مال التجاره را از دریای آمو عبور میدادند ، میگرفتند : از هر شخصی ساره که با خود مال داشت ، يك درهم میگرفتند ، (سوار بر اسب و یا بر خر) و از هراشتر دودرهم محصول گرفته میشد. میله های تفره را باید به بخارا نقل میدادند . درجا های توقف از نیم تا يك درهم مالیه میپرداختند. وقتیکه غلامها و ازجایی بجای دیگر نقل میدادند از حکومت بالست اجازه میگرفتند و این اجازه نامه از هفتاد تا يكصد درهم ارزش داشت . برای نقل دادن کنیزها هم از هفتاد تا يكصد درهم مالیه تادیه میشد . در مورد انتقال کنیزها البته به اجازه نامه بخصوصی احتیاج پیدا نمیشد . برای انتقال زنهای شوهر دار فقط

از بیست تاسی درهم میگرفتند (۱) . سامانیان بیاری چنین تشکیلات تقریباً برای مدت يكصد سال فرمانروایی کردند . و بعقیده فریزرتنلر پهناء وسعت فرمانروایی آنها از سرحدات هند بطرف غرب تا نزدیک بغداد میرسید. (۲) از جمله چندین تن از فرمانروایان این دودمان تنها اسماعیل شخص مدبر و سازمان دهنده با رزی بود، زیرا وی توانست عمر و لیث رقیب نیرومند خود را از میان بردارد .

آل سامان روی پرفته بدانشمندان، ادبا و شعرابی اعتنا نبودند . به اصلاحات اجتماعی اقدام نمودند و تلاش میکردند ، در داخل قلمرو و حیطه های حکمرانی خود حکومت پایدار را برقرار سازند . به تأمین صلح نیز دلچسپی داشتند و سعی می نمودند گریبان طایقات پائین را از چنگال ظلم دور نگه دارند، دوستان را انکشاف صنعت، تجارت و تعلیم و تربیه بودند .

سامانیان بلخی تا اواخر سدهٔ چهارم هجرت (۹۹۹ م) بر کشور پهناءری (از آنجمله بخش شمال و غرب افغانستان امروزی از بدخشان گرفته تا سیستان) فرمانروایی میکردند . بدین فرمانروایی آنها در ماورالنهر ایلک خانیها و در افغانستان غزنویان خاتمه دادند .

آل ناصر :

بعد آنکه دودمان سامانی در دست ایلک خانیها و غزنویها منقرض گردید، راجه جاییال پنجابی دست تسلط را برای مدت مختصر ولی آخرین

(۱) بارتولد آسیای مرکزی تا قرن دوازده ، ترجمه پوهنتون ، صفحه ۱۱۶ .

(۲) فیروززنده افغانستان- اکسفورد- ۱۹۵۰- صفحه ۲۵ .

بعد از سبکتگین پسرش محمود بحیث فرمانروای مستقل برمسند فرمانروایی نشست (ماه ذیقعد سال ۳۸۹- اکتوبر- نوامبر ۹۹۹) خلیفه قادر برای وی عهد و منصور خراسان و تاج القابی از قبیل (یمین الدوله) و (امین المله) فرستاد. محمود بنوبه خود امرداد اسم خلیفه قادر را در خراسان در خطبه ها ذکر کنند.

در هر صورت، محمود تمام افغانستان را زیر سلطه خویش در آورد و فرمانروایان محلی فریونیان گوزگان خلف سیستان آل شمسب غورشار های غرستان، امرای گسردیز خوارزمشاهان قدیم، فرمانروایان لودی، سند و ملتان، را زیر فرمان خویش در آورد. و در نتیجه یک هسته دولت واحدی را ایجاد کرد. پروفیسر بارتولد درباره خلعت دولت غزنویها چنین ابراز نظر میکند: بمفکوره دولت در عهد غزنویها بخصوص در دوره محمود (۹۹۸-۱۰۳۰م) باتمام معنی کمله حاجامه عمل پوشانده شد. در این دوره مردم به نیرو های نظامی و رعایا تقسیم شده بودند، قوای نظامی (از چند ملیت تشکیل شده بود) از شاه معاش میگرفتند و پادشاه در بدل معاش از آنها خدمت برآستی می خواست و هم چنان رعایا را که شاه از دست دشمنان خارجی حمایت میکرد.

باربط طرف وادی کابل دراز کرد. یعنی سرحدات قلمرو و حیطة نفوذ خویش را بطرف غرب بسوی غزنین پیش کشید. این راجه در حاشیه شهر غزنین بایک خاندان سلطنتی جدید التاسیس اسلامی روپروشد، خاندانی که تاریخ هندوستان را دست دگرگونی سپرد و باتمام قدرت در آن سرزمین پهناء و باشاعت آئین اسلامی پرداخت. مؤسس و بنیاد گذار این دودمان سلطنتی سبکتگین بود. سبکتگین را الپتگین، سپه سالار نیشاپور که از خدمت گزاران احمد سامانی بود، از نزد تاجری دریافته به ملازمت خویش گماشت. سبکتگین با خدمات شایسته توجه الپتگین (۱) را بسوی خود جلب کرد و بطور استثنایی از نزد وی رتبه و منزلت یافت. بعد از مستند نشینی منصور سبکتگین بهر هی الپتگین رهسپار غزنین گردید و در آندیار باز هم خدمات پرارزشی برای الپتگین انجام داد. آخرین فرد این خاندان پیروی بود که او هم بطرفداری سبکتگین زاویه نشینی اختیار کرد. و متبسی سبکتگین در سال ۹۷۷م دوزخ زنه زمام امور کشور را در دست گرفت و در اثر پیروزیهای زیاد در افغانستان و هندوستان شهرت بسزایی کمایی کرد. و بتاسی از همان پیروزیها بود که او را ناصر الدین والدوله لقب دادند و پسرش را (ابوالقاسم محمود) به لقب سیف الدوله یاد میکردند.

(۲) الپتگین پنجاه قریه در خراسان و ماوراء النهر داشت و نیز در هر شهر یک قصر

یکباغ کاروانسرای و حمام داشت.

(سیاست نامه - صفحات ۱۰۱-۱۰۲).

محمود بنا بر ایجابات زمان با سست‌نای نظامیان کسی راحق بجانب نیدانست در امور کشور مداخله کند. بعقیده بی‌یهی سلطان محمود حتی مقاومت و ایستادگی باشندگان بلخ را در برابر حمله و تجاوز قراخانیها درست نمی‌پنداشت. جانشینان سلطان محمود به پیروی از سلطان سعی بلیغ بخرچ میدادند، حیطة فرمانروایی شان را وسیع تر سازند، آری، درائر چنان تلاش های پیهم آل ناصر يك دولت وسیع اسلامی بمیان آمد، که تا اواخر سده ششم هجری دوام کرد. اما سرانجام می بینیم که این سلطنت وسیع با همان سرنوشتی سردچار می‌گردد که امپراطوریهای سلف آن، بدان گرفتار شده بودند. آنهم بدین مفهوم که در شمال ترکهای (توکویه) که برای مدتی فتوحات مسلمانان را برابر مهاجرت شان بطرف غرب سد کشیده بود، بحرکت افتادند. سلاجقه هم بعد از درهم کوبیدن او یغورهای نیروی عظیمی بهم رسانیده در صدد افتادند، امپراطوری خود را از سترحد چین بسوی بحر مدیترانه گسترش دهند و در اناطولیة برای همیشه مسکن گزین گردند، از سمت جنوب ترکها در ست در آن فرصت بر نیروهای دفاعی امپراطوری غزنه حمله نمودند. (۱۰۳۸ م) که سلطان مسعود اول میکوشید شهابت و دلیری پدرش را دوباره بیاد جهانیان دهد. غوریهای هم بر غزنه تاختند و علاءالدین غوری در سال (۱۱۴۰ م) شهر غزنه را طعمه حریق نمود و بدان منوال یکی از جانشینان وی

مجبور بودند پیداشاه بدون کدام مرارت و اندوه مالیه بدهند. (۱)

محمود نخستین فرمانروای بزرگ افغانستان در عصر اسلام بود که بر تمام کشور افغانستان از آمو گرفته تا بحر عمان و از خوارزم و خراسان گرفته تا دریای سند، فرمانفرمایی می‌کرد. و همچنان بر بخشی از فارس و هندوستان نیز فرمان میداد.

دوره فرمانروایی سلطان محمود در تاریخ تمام جهان شرق اهمیت بس باری داشت. سیستم کشورداری در دوره و عصر محمود در جهان شرق مسلمان بعد اعلی رشد و انکشاف کرد و یکی از کسانی که از آن روش کشور داری ستایش میکرد، نظام الملك معروف است. پروفیسر بارتولد درباره حس احترام بقانون در دوره محمود از زبان عتبی و بی‌یهی چنین می‌نویسد: حس احترام بقانون در دوره محمود باندازه بود که ضبط اموال و دارایی آنانی را که مورد عتاب و غضب سلطان واقع میشدند، شکل و صورت قانونی میدادند.

محمود فرمانروایان غرجستان را از سریر قدرت برانداخت و آنها را تار و زهر مرگ در زندان نگه داشت، اما قیمت دارایی و جایداد شخصی ایشانرا پرداخت. (قیمت دارایی ضبط شده را شخص محمود تعیین و تثبیت میکرد.) مولر هم از محمود بحیث يك فرمانروای مقتدر و برجسته سخن گفته است و او را مردی می‌شناخت که خستگی را نمی‌شناخت، سلطان

(۱) پروفیسور باز توله تاریخ سیاسی و اجتماعی آسیای مرکزی تا قرن ۱۲. ترجمه پوهنتون.

معزالدين درسال (۱۱۸۶ م) آخرين نماينده
آل ناصر رادر پنجاب ازميان برداشت .

غوريېا :

بدنبال اين پيروي، غوريېا بخش هاي
شمال افغانستان و خراسان را از دست
خوارزمشايېا بيرون كشيده جزء حيطه فرمانبرمايي
خويش نمودند ، درلاهور غزنويېا را شكست
دادند و جهان كشايي خود را برسم آل ناصر
گام به گام جلو بردند، تا اينكه سرانجام توفيق
يافتند، بخش بزرگ حوضه گنگا رادر تصرف
خويش درآورند و بدان منوال تادهلي حيطه
قدرت شان را گسترش دهند .

پايتخت مهم و مشهور غوريېا فيروزكوه (۱)
بود و ايمان مركز ولايتي بود كه از آنجا غوريېا
تابدخشان فرمانروايي ميكردند . سلاطين غور
بر علاوه آنكه به لشكركشي مصروف ميبودند
در نشر فرهنگ و انكشاف علوم و ادب نيز توجه
داشتند . عهدفيث الدين محمد (۵۵۸ هـ) شاهد
اين مقال است .

در همان روزگار يكه فتور و نفاق در خاندان
سلطنتي غوريېا پديدارگشته بود، قطب الدين
خاندان سلطنتي ترك نژاد دهلې دست تسلط
را بر بخش شمال هندوستان دراز كرد، در حال يكه
خوارزمشايېا قلمرو، شان را بطرف جنوب
توسعه بخشيدند و بدان ترتيب بفرمانروايي
آنها خاتمه دادند .
در اينجا اين نكته درخور توجه است كه پيوسته

بدين رويداد توفان يك تهاجم ديگر از طرف
شرق بحركت آمده بود، و آن توفان مغول بود
كه از صفحات شمال چين بطرف آسياي مركزي
اوج ميگرفت اين توفان تا سال ۱۲۱۸ م ديگر
به آسياي مركزي رسيد .

مغوليېا و تيمورهاي :

۱۲۱۸-۱۵۰۶ م

راجع بجهان كشايي مغول ها و حملات آنها
بر آسياي مركزي و اروپا همكان اطلاع دارند .
شخصيت چنگيز آقندر روشن است كه
محتاج به ايضاح نيست .

چنگيز بيست سال عمر خود را مصروف كشور
كشايي نه بلكه تخريب مدنيت هاي جهان
و امحا ي نسل بشر نموده و با حملات و حشيانه
خود كشور هاي متمدن و ثروتمند آن زمان را بباد
فنا داد .
و....

در آواي يكه مغول هازير فرماندهي تمو چيسن
(چنگيز) بر آسياي مركزي حمله نمودند، محمد
خوارزم شاه بر امپراتوري بزرگي فرمان ميداد.
محمد خوارزمشاه از دست لشكريان چنگيز فرار
كرد از آمو عبور نمود و سر انجام خود را بفارس
رساند و در آنجا فوت شد. سال ۱۲۲۰ ميلادي
لشكريان چنگيز بكرانه دريای آمو لنگر انداخت.
از آنجا چنگيز لشكري را براي تسخير بدخشان
فرستاد ، در حال يكه خودش رهسپار شهر بلخ
شده، آنرا كشود. شهر بلخ از اين حمله آسيب

(۱) فيروزكوه حصار يست در كوه كه براي نخستين بار در دست قطب الدين محمد غوري
مشهور بملك الجبال ساخته شده است. (محمد عوفي) - لباب الباب - لندن - ۱۹۰۶ بخش اول ص ۲۸.

شدیدی برداشت و شهرنشینان آندیارد در چنگال کشتار افتادند. بعد از فتح بلخ چنگیز لشکری سوی هرات فرستاد و خودش برای مدتی در وادی دریای آمور محل اقامت افکند. سپس برای دنبال نمودن آخرین فرد خاندان خوارزم جلال الدین، که بغزنه پناه برده بود از راه آق رباط به لشکر کشی آغاز کرد. در عرض این راه لشکریان چنگیز شهر بامیان را ویران ساخت. چنگیز جلال الدین را که بسوی هند در حال فرار بود دنبال نمود و تا ملتان جلورفت.

در هند مغولها از هول فرار سیدن فصل گرم بسوی پشاور برگشتند و آن شهر را نیز تفتیش نمودند. از آنجا دوباره بطرف وادی دریای آمور آمدند و در سال ۱۲۲۳ از دریای آمور عبور کردند.

برای یکصد سال دیگر سرزمین هندوکش زیر سلطه آنها بود. افغانستان برای مدتی زیر فرمان اوگتای پسر چنگیز بود و سپس با تقسیم حیطه های فرمانروایی بین فرزندان چنگیز زمام امور این کشور به هلاکو مؤسس و بنیاد گذار سلسله ایل خان دوم سپرده شد.

یادداشت های مارکوپولو (از ۱۲۷۱-۱۲۷۵م) و ابن بطوطه برای مطالعه این دوره در کشور مان ارزنده است: کابل بیک دهکده تبدیل شده بود و از شهر بزرگ غزنه یک بخش کوچک آن باقی مانده بود. در آن فرصتی که ابن بطوطه از دره خاواک عبور میکرد و خط سیر لشکریان چنگیز را دنبال مینمود، کاپیسیای پرنفوس و آبادان را خشک و خالی یافت.

در حالیکه مغولها تا اواسط سده چارده بر ساحه بزرگی در آسیای مرکزی فرمان میدادند، در سرزمین های جنوب سری دریا قدرت و نفوذ شان کاهش می یافت این ضعف مغولها به خاندان سلطنتی کرت فرصت مساعد داده که برای مدت تقریباً درازی در آنسویا آزادی فرمانروایی کنند، آل کسرت از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۷۰م با آزادی در هرات و توابع آن فرمانروایی میکردند.

تیموریا :

هندوکش جزء قلمرو تیمور گورگانی شد (۱۳۳۶-۱۴۰۴م) امیر تیمور از پایتخت خویش سمرقند بر آن بخشی وسیع از آسیاکه در جنوب و غرب دریای (ایللی) واقع بود، حکومت میکرد. امیر تیمور بشاخه گورگانی ترك های برلاس پیوند داشت و از طرف مادر چنگیزی بود.

تیمور چند بار از هندوکش عبور کرد، اما مهم ترین لشکرکشی او در همان ۱۳۹۸ میلادی بود که بر هندوستان حمله کرد و دهلی را فتح نمود. امیر تیمور بعد از فتح دهلی رهنسپار نورستان (کافرستان آنروز) گردید. در آنجا با مقاومت دلیرانه مردم روبرو شد و سر انجام در لشکرکشی خویش پیروز گردید، اما مردم آنولابدان شکست تن در ندادند و اسلام را نپذیرفتند. البته طوریکه همگان آگاهند مردم نورستان پنجاه سال بعد از آن آئین اسلام را پذیرفتند.

در سراسر پهنه سده پانزده امپراتوری تیمور در چنگال رخاوت و فتور افتاده بود و این امر البته همان سر نوشت مشرک همه امپراتوریه ایست

که در دست يك تن نابغه نظامي بنياد گذارده ميشود . و سرزمين هندوکش هم تا اواسط اين سده زير فرمان شاهرخ پسر تيمور بود . در اين عصر رنسانس هنر و فرهنگ اسلامي که در دست پدرش آغاز گرديده بود ، در حال رشد و شکوفائي بود .

سرانجام عليه فرمانروايي تيموريان از چند جهت صف آرايي هاي پديدار گشت : قيام صفويها از يك گوشه جنبش مليت خواهی در روسيه از گوشه ديگر فشار روز افزون از بکتهای شيباني از جانب ديگر ميدان را بر تيموريها تنگ کرد . حتی طوریکه می بينيم فشار شيبانيها تيمور بها را مجبور ساخت بطرف جنوب بگريزند و در هندوستان امپراتوري را سازمان دهند . يعنی آنچه رادر آسيای مرکزی از دست داده بودند در هندوستان جبيره کنند .

آل بابر :

۱۵۰۴-۱۷۴۷م

سال ۱۵۰۴ ميلادی ظهيرالدين محمد بابر با چند صد تن همراهان خویش ، در حالیکه شکست خورده بود ، از پناهگاه خود در تپه های فرغانه بيرون چسته آهنگ سفری کرد ، سفریکه بتاسيس امپراتوري مستول در هند انجاميد . بابر از دوازده سالگی (۱۴۹۴م) با همدمستی رفقای ضعیف النفس بادشمنان نیرومند پنجه نرم میکرد و شکست های پيهم میدید ، بابر تلاش میکرد سمرقند پایتخت تيمور را بچنگ خود بگيرد و با حداقل بر فرغانه سلطه خویش را محکم و پايدار نگهدارد . بابر دوبار توفيق يا فت (انديجان) مرکز فرغانه را اشغال کند و هم مرو

را فرصت مساعد افتاد برای چند ماه مختصري سمرقند را در دست داشته باشد ، تا آنکه روزی فرارسيد نیروهای شيبانيها او را از آنجا بيرون کشند . بعد از زور آزمائي های متواتر بابر مجبور شد ميدان پیکار را برای شيبانيها خالی گذارد و نزد سلطان حسين بايقرا فرمانروای هرات که خويشاندوی بود برود . ناگفته نماند که شهر هرات در آن عصريکی از معروفترين شهر های آسيا و یکی از مراکز پردرخشش هنر و ادبيات بود . بابر در عرض راه سفر بسوی جنوب هندوکش نخست وادی کهمر دکه در سرایشی های بخش شمال هندوکش واقع است رحل اقامت افگند . در کهمر دپلان سفرش را تجديد نظر کرد و از راه دره قیچاق خود را به وادی غوربند رساند ، و در ماه اکتوبر سال ۱۵۰۴ بعد از يك پیکار مختصر کابل را از چنگ يك نماينده خاندان سلطنتي ايلخاني و ارهانيده در تصرف خود در آورد . اين تجديد پلان کهمر د برای لشکر کشی های آینده بابر از نگاه ستراتیژیکی تاريخ جهان کشایی اسلاف وی قابل تأمل بوده است . چطور؟ بدین مفهوم که سطح مرتفع که بر آن کابل آبادان است بر راههای که بسوی هندوستان و مرکزی امتداد یافته بود ، حاکم است . در حالیکه يك فرمانروای نیرومند هرات ، غزنه و کندهار را زیر سلطه و فرمان خویش میداشت ، ميتوانست به آسانی بمقاصد جهان کشایی خویش در هندوستان جامه عمل بپوشاند . آری ، بشهادت تاريخ بدون تسلط بر نقاط و مراکزیکه در بالا ذکر کردیم ، هیچ

سرلشکری نمیتوانست سلطه و اقتدارش را در هند پایدار نگه دارد. مادر تاریخ امپراتوریهای پیشین اهمیت ستراتیژیکی کاپیسا را دیدیم و دیدیم که چطور از کاپیسا بحیث یک مرکز عمده برای گسترش ساحه امپراتوری استفاده میشد. ولی کاپیسا را رویداد های روزگار از میان برداشت و کابل بحیث مرکز تجارت جای آنرا گرفت و توأم با آن راههای عمده بازرگانی و ستراتیژیکی از آسیای مرکزی بسوی هند از طریق کابل امتداد مییافت. بابر، نه تنها از اهمیت ستراتیژیکی و بازرگانی کابل آگاه و مستشعر بود، بلکه زیبایی طبیعی و آبوهوای نشاط انگیز آنرا خیلی دوست میداشت.

بابر بعد از سپری شدن مدت مختصری از تسخیر کابل بسوی هندوستان شتافت و در آنجا با سلاطین لودی جنگید و سلطه آنها را در آنسامان واژگون ساخت، بعد از مرگ بابر، پسرش همایون بر مسند پدر نشست.

همایون را سورپها سر نگون کرد و وی چاره خویش در فرار یافته، بسوی فارس رفت و از آنجا با یاری دولت فارس بر سورپها لشکر کشید و دوباره تاج و تخت هند را از نزد سورپها در تصرف خویش درآورد. در هر صورت بعد از همایون نواده بابر جلال الدین اکبر زمام امور را در دست میگیرد و هم اندرین دوره است که امپراتوری مغول هند چه از نگاه ساحه و چه از دیدگاه شکوهمندی بقوس صعود میرسد و حتی خاطره مؤسس خاندان را، بابر، تحت الشعاع قرار میدهد.

رو به پرفته گرچه علایق بابر بخصوص و از احفادش بطور عموم از همان بخش های افغانستان که زیر سلطه شان بود، بکلی بریده نشد. ولی توجه آنها مخصوصاً از عهد اکبر (۱۵۵۶م) بیشتر و حتی میتوان گفت تماماً به هندوستان معطوف میبود. طور مثال میبینیم که جلال الدین اکبر برای نگهداشتن بدخشان به زیر سلطه خویش آنقدر وقعی نمیکشاد، ولی بصورت پیگیر تلاش میوزد کندهار را در چنگ خود داشته باشد. چرا؟ بعلت اینکه اکبر بنابر تأمین منافع امپراتوری هند خویش در دست داشتن کندهار را از بدخشان بارها ارزنده تر و مهم تر مینمیداشت و میشد از طریق کندهار ضررها و خطرهای متوجه پیکر امپراتوری وی گردد. بنابر آن آل بابر در سرزمین هند خانه دوم برای خود ساختند و رفته رفته دلچسپی آنها نسبت به ماورالنهر کاهش یافت. آنها در هندوستان به تشویق دانش و ادب و هنر پرداختند و در ساختمان و آبادی آن کشور مجاهدت نمودند، ولی در افغانستان تأثیرات علمی، مدنی و فرهنگی چشمگیری از آنها دیده نمیشود. آنها از همان بخش های زیر سلطه خویش در افغانستان تنها مالیه و خراج میگرفتند و همه فعالیت های علمی، ادبی، ساختمانی و سازماندهی شان در خاک هند سروصورت داده میشد.

صفویا :

در آن آوانیکه گورکانیان در هندوستان بر نیرو و وسیطره شان افزوده می آمدند، صفویا در فارس به ایجاد سلطنت پر قدرتی توفیق

متراکم درستاخیز و قیام ملی مردم کندهار
بریاست میرویس نیکه تجلی کرده است .

هوټکی هاورستاخیز کندهار :

علل عمده اضمحلال خاندان صفوی رابایست
درخط سیر سیستم مالیه ستانی غیر متوازن
طرزکار و عمل زمینداری ازیکطرف ونفوذخانه
برانداز قیایل و امرا از جانب دیگرکه باساس
آن خط مشی خاندان سلطنتی صفوی تعیین
میشد، سراغ داد. آنهم بدین معنی که امرا و اهل
(قیایل) که هریک ، یک واحد اقتصادی
جداگانه بودند در سازمان سیاسی صفویها
رسوخ ونفوذ زیادی داشتند و روی منافع شخصی
وقبیلوی باهم در حال زدو خورد بودند . این
تصادمات البته سبب ضعف حکومت مرکزی
میشد. طورمثال این امرادر دوره صفویها باندازه
نیرومند بودند که درعهد عباس ثانی (۱۶۴۲-
۱۶۶۷) همدستان گردیده ، صدراعظم اورا که
میرزاتقی عمادالدوله بود، کشتند. همدریف
باچنین رویداد می بینیم که همین امرا وحکام
حیثیت شهزادگان راداشتند و افسران ونظامیان
آنها مبلغ هنگفت مالیات حیطه های حکمرانی
شان رامی بلعیدند ودرنتیجه چنان دستبردها
خزانه مرکز را بحال افلاس وورشکست میگذاشتند.
این تشمبات نافرجام ، شاه عباس (۹۶۶-
۱۰۳۸) رامجبور ساخت سیستم اداری ولایات
رادوباره نظر اندازی کند و اداره زمینهای زراعتی
رابه پیمانه وسیع تر در دست خود بگیرد تا
بدان وسیله توانسته باشد برای نظامیان هواد
خوار وبارتبه کند. اما باز هم وقتی انسان

یافتند . پروفیسر مینورسکی صفویها را
جانشینان مستقیم خاندانهای سلطنتی ترکمان

(Blacksheep)

قرقیونلو

ویاق قیونلو (Whitesheep) میندard .

پروفیسر لامتن ازقول پروفیسر مینورسکی
ابراز نظر میکند که دولت صفوی مرحله سوم
سلطنت ترکمانها درایران بوده است . (۱)

درهرصورت یازده تن ازاین خاندان برای
دوصد و سی وچند سال بر کشور فارس
فرمانروایی کرد ودر مرور این روزگار بخش
های غربی افغانستان، هرات سیستان وکندهار
راجزء قلمرو خویش ساختند . چنانکه میبینیم
اسماعیل اول درسال ۹۱۵ مرو و طهماسب اول
(۹۳۰-۹۸۴م) هرات رادر تصرف خود درآوردند.

همایون فرزند بابر کندهار رادوباره از چنگال
طهماسب درآورده جزء امپراتوری هند مغولی
ساخت، اما عباس اول باز برای باردیگر آن ولا
را از چنگ امپراتوری هند مغولی بیرون کشیده
ضمیمه قلمرو خود نمود . باسپری شدن زمان
ولایت کندهار چند مرتبه بین امپراتوری هند
مغولی وفارس صفوی دست بدست میشد، تا
اینکه سرانجام درعهد عباس ثانی (۱۰۵۲-
۱۰۷۷)

کندهار یکمرتبه تحت تسلط بیگانگان
تاظهور هوټکی ها و ابدالی ها در افغانستان
بدرازا کشید. این فرمانروایان بیگانه به
ترقی و پیشرفت کشورمان توجه واعتنا نمیکردند
و بتازاج ثروتهای ملی مان دلشاد میداشتند.
کردارسیه بیگانه ، مردم کشورمارا خشمگین
نموده وعلایم ونشانه آنهمه نارضایت های

این اقدام توطئه آمیز بضرر خزانه مرکزی پایان مییافت .

بهین سلسله در دوره صفویها زمین هائیکه بطور اقطاع بحاکمی داده میشد مال شخصی او بود. این روش باز هم برای غضب و تاراج مالیه دولت و ظلم بر مردم زمینه مساعدی راتپیه میدید که بسود شخص حاکم و بخساره جبران ناپذیر خزانه مرکزی بود .

روحانیون نیز از مقام معنوی متولی اوقاف بسود شخصی از چنین دستبرد ها کوتاهی نمیکردند و زمین های صالح الزراعه طویل وعریضی را زیر عنوان متولی در تصرف خویش درآورده حتی در آذربایجان و اصفهان این روحانیون در ردیف بزرگترین مالکان قرار میگرفتند . این انکشاف جدید ، روحانیون مالک، بر قدرت روحانیون افزوده آمد و پایه های حکومت مرکزی را ضعیف ساخت . چطور ؟ بدین معنی که روحانیون به اتکای قدرت اقتصادی و مذهبی مانند امرا و روسای قبایل در امور کشورداری مداخله های جدی میکردند.

این انارشی اجتماعی وعدم توحید سیستم مالیات کار را بجای کشاند که در دوره شاه سلیمان (۱۶۶۷-۱۶۹۴م) مردم با فقر و تهیدستی بیحد و حصری دست و گریبان شد و در نتیجه شرخ سکه نقره پایان افتاد و برای تکافوی افلاسیون به مالیه ستانیهای بیمورد و ظالمانه اقدام نمودند . افسران حکومتی لجام گسسته بر بزرگان ستم میکردند و بزور سر نیزه مردم را وامیداشتند ، بیکار کنند .

مینگرد آن اقدام و تشبث جدید بمفاد سازمان سیاسی واداری وی تمام نشد. چرا؟ بعلم اینکه مرام شاه عباس از آن اقدام تنها تقویت نیروهای نظامی و استحکام حکومت مرکزی نبود، آنها بدین مفهوم که وی نخست جایداد و زمین های مردم را از دست شان میکشید و بر آن اسم اوقاف میگذاشت و زیر اسم چنین موسسه خیریه حاصلات زمین های با اصطلاح وقف را بصورت غیر مستقیم در کیسه خود می انداخت تا بدان نیرنگ خود را از سرزنش اخلاقی مردم نجات دهد . در عین زمان این اقدام جدید وی پول را ازدوران باز میداشت و در ضمن مجال پرمزه یی برای افسران و کارمندان تهیه میدید که آنها به بهانه حمایت از خزینه مرکز بر مردم ظلم و بیدادگری کنند، یعنی از مردم به اضافه ستانی مالیات مبادرت ورزند و مبلغ زیاد آن اضافه ستانیها را در کیسه خویش اندازند . نتیجه باز هم چه میشد؟ نتیجه این میشد که نیروهای نظامی عوض اینکه تقویت گردد ضعیف میگردد .

مالکان در برابر آنچه رویداد ها دست زیرالاشه نمی نشستند . آنها هم بنوبه خود علیه حکومت مرکزی دسیسه و توطئه مینمودند، یعنی آنها زمین های خود را به اوقاف میدادند. مقصد آنها از این اقدام دو چیز بود: یکی آنکه دست حکومت را از بهره برداریهای زمین خود دور نگذارند و دیگر اینکه تلاش مینمودند خود را متولی اوقاف سازند تا بدان وسیله محصولات را از راه دیگر به کیسه خود اندازند. نتیجه باز هم چه میشد؟ پرواضح است که

این تشتت وورشکت هسای اقتصادی و
ضعف نیروهای نظامی اصفهان یکنوع خلای
سیاسی رادر قلمروی شاهان صفوی ایجاد
کرد، یعنی برلجام سستکی های حکام ولایات
وامرا مهمیز زد، حس بدبینی وعدم اعتماد را
درآدهان مردم تقویت کردودرعین زمان رخاوت
وخواپبردگی نظامی ایران را بر سست پترسبورگ
برملا ساخت ، بر جرات دهلی افزود دلیری
قسطنطنیه رانسبت به ایران دوبالا ساخت
برشدت حملات شیبانیها افزود وهمچنان حس
استقلال طلبی مردم کندهار را برهبری میرویس
نیکه وجنبش آزادی خواهی ابدالی های هرات
رابریاست آزادخان، بیش ازبیش تحریک
کرد . (۱)

مردم کندهار درسال ۱۷۰۱ میلادی علیه
میرویس نیکه چنین ابراز نظر کرده است :

میرویس نیکه چنین ابراز نظر کرده است :

مردم کندهار درسال ۱۷۰۱ میلادی علیه
میرویس رادکه جلادت نسب بامکانت حسب

(۱) آزاد خان ابدالی بخراسان لشکر کشید و بدنبال وی عبدالله خان ابدالی فرزند حیات
سلطان در رأس نهضت ملی جمعقلی حاکم فارس راباعسا کرش درهرات نابود کرد .
وخودش رافرمانروای هرات اعلان داشت . سپس میان کندهار هوتکی وهرات ابدالی پیکار
بوقوع پیوست . اسدخان فرزند عبدالله خان درآن نبرد دردلارام کشته شد . بافتح اصفهان
دردست محمود هوتکی ابدالی های هرات چندین باربرای فتح مشهد همت گماشتند .
ابدالی هاتازمان فتح هرات دردست نادرافشار(۱۱۴۴م) برآن ولافرمان میدادند . درهر صورت
جنبش آزادی خواهی ابدالی هاهمردیف سایر جنبش های ملی علیه سلطه بیگانگان مقام
بس ارزنده یی در تاریخ کشور مادارد .

جمع داشت و از روی منصب امیر قبیله بزرگ و بعلاوه کلاتری قندهار که منصب جلیل بود داشت و درانظار و قلوب خلائق بجهت حسن رفتار و نیکی گفتار و ملایمت وجودت خاطر وی راوقعی تمام و رسوخ مالاکلام بود ... گرگین خان حکم بحبس اوداده و اورا مقید باصفهان فرستاد ...» (۱)

میرویس خان بعدآنکه مدتی راتحت نظارت دژخیمان صفویها سپری کرد از اسارت آنها آزادگشت و رهسپار خانه خداشد . بعدادای حج دوباره اصفهان رفته مدتی بعد توفیق یافت کندهار برگردد . میرویس خان در آنجا، در کندهار در فرصت مساعد سرازتن گر گین مستبد جدا کرد و اکثر لشکریان اورا از دم شمشیر کشید فقط عده انگشت شماری از آن لشکرجان سلامت بردند . به مجردیکه خبر این شکست بدربار صفوی راه یافت، سلطان حسین صفوی کیخسرو برادرزاده گرگین را کندهار اعزام داشت . لشکریان کیخسرو مانند سلف وی در کندهار شکست خوردند و شخص کیخسرو در آن پیکار بقتل رسید و عده ناچیزی از سپاهیان صفوی زنده از آن کارزار بدر رفتند. اصفهان هم چنان چندبار دیگر بر کندهار تاخت

ولی از دست پیکار جویان آنولا شکست خوردند . میرویس بعدآنکه شش سال در آغوش آزادی زندگی کرد در سال ۱۷۱۵ میلادی در کندهار بدرود جهان گفت . بعدا و برادرش عبدالعزیز امورا آنولا را انجام میداد ، اما بعد از سپری شدن دو سال (۱۷۱۷م) محمود با موافقت مردم و بزرگان کندهار عمویش را از میان بر داشت و خود در عتفوان جوانی دو بار بر کرمان حمله بر- محمود در حمله دوم در سال (۱۷۲۱م) کرمان را فتح کرد و یک بخش سپاه خود را بسوی شیراز سوق داد، اما خودش بالشکری از راه ریگستان سوزان و تفتیده که بین کرمان و یزد واقع بود به یزد رفت و آنشهر را به محاصره گرفت . چون یزد شهر کوچکی بود آنرا بحال محاصره گذاشته روسوی اصفهان نهاد. سرانجام در گلناباد که در دوازده میلی بخش شرقی شهر اصفهان واقع بود لشکریان محمود صفویها را شکست داد. این پیکار قاطع و فیصله کن که در سال ۱۷۲۲ بوقوع پیوست سلطه و اقتدار خاندان صفوی را از میان برداشت . بعقیده برخی از مورخان این جنگ به پیکار قادسیه که بین مسلمانها و امپراتوری ساسانی بوقوع پیوسته بود شباهتی بهم میرساند ، زیرا بهمان ترتیبی

(۱) تاریخ ایران جان مالکم جلد اول صفحات ۱۹۶-۱۹۷- تاریخ ایران عبدالله رازی طبع

د افغانستان کالني

که نبرد قادسیه امپراتوری ساسانی راسرنگون
کرد بهمان نهچ کارزار گلنا آباد سلطه صفویها
راواژگون ساخت .

بعد از سپری شدن مدتی شاه محمود بعرض
مملکی مبتلاشد وشاه اشرف پسرعموی محمود
در سال ۱۷۲۵ محمود را کشت و خود بر مسند
سلطنت نشست .

شاه اشرف رهبر نظامی با استعداد بود ،
لشکریان افغانی اورا گرامی میداشتند . وی
درفارس پیکارها کرد. باروسیه تزاری در شمال
مصاف داد و در بخش شمال غرب ترکان عثمانی
را کوبید .

دولت ترکیه عثمانی دولت افغانی را در فارس
برسمیت شناخت . سرانجا چنان اتفاق افتاد
که شاه اشرف از نادرافشار شکست خورد
و بنا بر خصومتی که میان شاه اشرف وشاه حسین
موجود بود از کندهار قوت الظهر فرستاده
نمیشد . روی چنین مجبوری شاه اشرف

قیام مردم افغانستان ، کندهار، بریاست
مدبرانه میرویس نیکه ودلیریهای شاه محمود
وشاه اشرف در جهت استحکام حاکمیت ملی
فصل بس درخشانی را در تاریخ ملی کشنور
مسجل کرده است . آری، این آبدخ خلل
ناپذیر کشور ماست .

افغانستان در قرن ۱۹

قرن نوزده هنگامی در افغانستان آغاز گردید که دولت درانی بر حدود طبیعی این کشور فرمانروایی مینمود .

تا ۱۷۹۳ هنوز قدرتهای اروپایی مستقیماً سر نوشت واقعات را در افغانستان و نواحی نزدیکش بدست نداشتند. ولی دیری نگذشت، که عصر مسابقات استعماری اروپایی ها در آسیای مرکزی و نیمقاره در حال آغاز بود .

زمانشاه و فعالیت استعمار :

این عصر در افغانستان با آغاز تخت نشینی زمانشاه، پسر تیمورشاه در ۱۷۹۳ آغاز میگردد. با این آغاز مناسبات گذشته با نیمقاره تغییر یافت. زیرا کمپنی هند شرقی برای تأمین «سرحد علمی» تلاش داشت تا آن حدی پیش رود که از نگاه ستراتیژیکی محفوظ و مأمون گردد. از همین سبب فرمانروایان بر تانوی هند بهانه ای برای پیشروی خود فراهم میکردند. چنانچه باین منظور برای مغشوش ساختن اذهان زمامداران محلی هند، و اهمیه «تهدید» زمانشاه در مخیله آنها جاگزین ساخته شد. گرچه زمانشاه چندین بار برای سرکوبی سکها که سرحدات جنوب شرقی قلمروش را تهدید می نمودند ، برهند لشکر کشید، اما این لشکر کشی ها به اندازه ای نبود، که یک تهدید و انمود شود چنانچه زمانشاه هرگز از راهور پافرا تر ننهاد. خلق کردن این واهمه به خاطری بود تا پایه حکومت مرکزی در افغانستان ، تحت قیادت زمانشاه، که مانع پیشروی انگلیسها برای

رسیدن به سرحدات «ستراتیژیک» میگر دید متزلزل شود .

رقابت بر تانیه و فرانسه در اواخر قرن هژده و ابتدای قرن ۱۹ عامل واقعات بس مہمی گردید که در تاریخ افغانستان بی تأثیر نماند. زیرا ناپلیون بمنظور ضعیف ساختن بر تانیه در مستعمراتش خواست تا نفوذ آنکشور را در نیم قاره هند از هم پاشیده سازد. چنانچه نمایندگان امپراطور فرانسه در تهران و سایر پایتخت های، که در مسیر پیشروی قوای ناپلیون بسوی هندوستان قرار داشتند رسیدند . گرچه ناپلیون با این خاطر بیک سلسله اقدامات دیپلوماتیک مبادرت ورزید و با آنکه نفوذش در تهران قابل ملاحظه بود، اما این واضح است که اون نمیتوانست با انگلیس در هند رقابت نماید، زیرا فرمانروای فرانسه بر علاوه محروم بودن از نیروی بزرگ دریایی ، هنوز مورد تهدید سایر قدرتهای اروپایی، که بر علیه وی ائتلافهای دفاعی تشکیل داده بودند، قرار داشت .

«تهدید» زمانشاه و «خطر» فرانسه این بهانه را بدست فرمانروایان بر تانوی هند داد. تا به یک سلسله اقدامات دیپلوماتیک برای تأمین سرحدات «ستراتیژیک» مبادرت ورزد. باین منظور اقدام اول کمپنی هند شرقی خنثی نمودن نفوذ فرانسه در تهران بود، سرانجام در سال ۱۷۹۸ و تئیکه لارد و لسللی بحیث گورنر جنرال هند تعیین گردید. یک کارمند محلی کمپنی هند شرقی

این عصر در افغانستان با آغاز تخت نشینی زمانشاه، پسر تیمورشاه در ۱۷۹۳ آغاز میگردد. با این آغاز مناسبات گذشته با نیمقاره تغییر یافت. زیرا کمپنی هند شرقی برای تأمین «سرحد علمی» تلاش داشت تا آن حدی پیش رود که از نگاه ستراتیژیکی محفوظ و مأمون گردد. از همین سبب فرمانروایان بر تانوی هند بهانه ای برای پیشروی خود فراهم میکردند. چنانچه باین منظور برای مغشوش ساختن اذهان زمامداران محلی هند، و اهمیه «تهدید» زمانشاه در مخیله آنها جاگزین ساخته شد. گرچه زمانشاه چندین بار برای سرکوبی سکها که سرحدات جنوب شرقی قلمروش را تهدید می نمودند ، برهند لشکر کشید، اما این لشکر کشی ها به اندازه ای نبود، که یک تهدید و انمود شود چنانچه زمانشاه هرگز از راهور پافرا تر ننهاد. خلق کردن این واهمه به خاطری بود تا پایه حکومت مرکزی در افغانستان ، تحت قیادت زمانشاه، که مانع پیشروی انگلیسها برای

داخلي ايران، گرجستان و يك حصه آذربايجان را تصرف نمود. اين واقعات موجب بروز جنگ بين روسيه و دولت قاجاري در دهه اول قرن نژده گرديد. دولت قاجاري مطابق معاهده ۱۸۰۱ از برتانيه درخواست كمك بر عليه روسيه نمود. اما برتانيه به اين بهانه كه گويا اشتعال جنگ در آغاز توسط دولت قاجاري صورت گرفت، ازامداد به آن دولت شانه خالي كرد. مناسبات برتانيه با دولت قاجاري ازاين بعد سرد گرديد و سري مناسبات ايران و برتانيه دو باره روابط دولت قاجاري را با فرانسه گرم ساخت.

چنانچه هيأتي بريا ست ايمد ژوربوت از فرانسه بتهران مسافرت نمود.

رستيدن هيأت فرانسه به آن شهر انگليسيها راهراسان ساخت، و آنها خواستند دو باره روابط خود را با دولت قاجاري اصلاح نمايند و به اين منظور، سر هارفرد جونز بريت نماينده برتانيه به تهران مواصلت كرد. نخستين ماموريت هارفرد جونز در تهران اين بود تانفوذ فرانسه را در آن شهر خنثي سازد. مقارن مسافرت هارفرد جونز به تهران معاهده تلست بين ناپليون و تزار الكساندر در سال ۱۸۰۷ بامضاء رسيد و بروفق آن قرار داد، هردو امپراتور پروژه يك حمله مشترك را بر هند طرح كردند. گرچه جنبه تطبيقي آن پروژه قابل سوال بود، چنانچه واقعات بعدی نیز غير عملي بودن آنرا ثابت ساخت، اما اين حرکت فرمان روايان برتانيه را در هند و حوكومت مركزي را در لندن كافي متوحش ساخت.

بنام مهدي علي خان، به تهران اعزام گرديد. به نامبرده هدايت داده شد، تا دولت قاجاري را بر علاوه منصرف ساختن ازدوستي با فرانسه متوجه حرکات زمانشاه سازد و به وي موقع ندهد كه هند را «تهديد» نمايد. اما ماموريت مهدي علي خان، گرچه هدف فرمان روايان برتانيوي هند را تا يك اندازه برآورده ساخت، ولي باز هم آنچه آرزوي انگليسيها بود، تحقق يافت. لېذاً بمنظور گرفتن يك نتيجه بهتر و اطمينان بخش تر گورنر جنرال لار دولسلي لازمديد، يکنفر انگليسي را به اين ماموريت به تهران اعزام بدارد. کپتان جان ملکم برای همچو ماموريتي موظف گرديد و هدايت داشت كه فتح عليشاه را وادار سازد تا هندوستان را از «حمله» زمانشاه نجات دهد و شاه افغانستان را متوجه سرحدات غربی قلمروش گرداند و همچنان امکان اعاده و انكشاف روابط تجارتي را با تهران جستجو نمايد. بزودي تهديد به سرحدات غربی افغانستان آغاز شد و هندوستان در نتيجه از آنچه به تصور انگليسيها تهديد زمانشاه تلقی ميگرديد، (نجات) يافت. در پايان ماموريت ملکم در تهران بسال ۱۸۰۱ معاهده بين دولت كمپني هند شرقي و دولت قاجاري منعقد شد كه با اساس آن برتانيه تعهد كرد، تا از دولت قاجاري بر عليه دشمنان خارجي دفاع نمايد و براي اين منظور امداد وعده پولی و نظامی به آن دولت داده شده بود.

روسيه از آغاز قرن ۱۸ به توسعه سرحداتش بتلاش آبهاي گرم بجانب سرحدات دولست قاجاري در حرکت افتاد و با استفاده از كشمكشهاي

طوریکه قبلادکرفت ، سکهاو قتاوقتاً علیه زمانشاه درخوایی جنوب شرق قلمروش شورشها می نمودند ، وزمانشاه برای ازبین بردن این بغاوت ها رنجیت سنگه را بحیث حکمران پنجاب ازطرف خود گماشت . گرچه شاه افغانستان فکر میکرد ، که شاید گماشتن یکنفرسک ازنگاه سیاسی بحیث حکمران پنجاب بغاوت را خاموش واستقرار رادر آن سرزمین تأمین نماید ، اما این عمل در تاریخ بعدی افغانستان ، چنانچه مشاهده خواهد شد خیلی ناگوار واقع گردید .

سقوط زمانشاه و بحران داخلی :

ازخارج وداخل افغانستان برعلیه زمانشاه طوریکه قبلا نیز تذکر رفت ، فعالیتها آغاز گردید . علاوه بر اقدامات کمپنی هند شرقی ودولت قاجاری ، در نتیجه یک سلسله دسیاس ، بین شاه و اشخاص مورد اعتمادش مناسبات تیره گشت اشتباهات وسوء تفاهات بر تیرگیها افزود ، وسرانجام منجر به قتل پاینده خان پسر حاجی جمال خان ، و تکریر برآوردگان قومی گردید . قتل پاینده خان موجب برافروختگی پسرانش شد و آنها محمود برادر زمانشاه ومدعی تاج و تخت را تشویق نمودند تا سلطنت وی را سقوط دهد و خودش پادشاه شود . بالاخره زمانشاه سقوط داده شد ، شاه محمود بیازی فتح خان پسر پاینده خان و سایر برادرانش پادشاه گردید ، اما فتح خان حکمرای واقعی بود . در سال ۱۸۰۳ و قتیکه وزیر فتح خان ازمرکز دور بود ، شجاع الملک برادر عینی زمانشاه کابل را مورد حمله قرار داد و بعد از سقوط پایتخت

خودش پادشاه افغانستان شد ، اما در سال ۱۸۰۹ شاه محمود دوباره بیاری فتح خان به پادشاهی شاه شجاع خاتمه بخشید و تا سال ۱۸۱۹ پادشاه افغانستان بود . بروز اختلافات بین شاه محمود و وزیرش و کشته شدن اخیرالذکر برادران فتح خان را به مقابله با شاه محمود واداشت ، چنانچه آنها موفق شدند که شاه را از کابل برانند ، و در خلال دوده مابعد افغانستان در جنگهای داخلی مشغول شد ، تا اینکه بالاخره دوست محمد خان در کابل و کهنده خان و برادرانش در کندهار و شاه محمود و پسرش کامران ، در هرات به اقتدار رسیدند . بحرانات داخلی و خانه جنگیها موجب شد ، تا قلمرو های دور دست از سلطه حکومت مرکزی جدا گردند . رنجیت سنگه در پنجاب علم بغاوت را برافراشت ، به قلمروهای افغانی تجاوز نمود و زمینه توسعه جویی انگلیس رادر افغانستان فراهم کرد .

در عصر بحرانیهای داخلی افغانستان هنوز ناپلیون در فرانسه اقتدار داشت ، وهنوز تماس هایش بادولت قاجاری برقرار وهنوز معاهده تلست ۱۸۰۷ بقوت خود باقی بود . هنوز نمایندگان فرانسه با عناصر ضد برتانوی در هند تماس داشت ، و به ایشان وعده امداد رادر صورت قیام بر علیه انگلیس میداد . طبعاً حکومت کمپنی هند شرقی نیز از این همه واقعات بی اطلاع نبود . جاسوسان ، واقعه نویسان ، نمایندگان سیاسی ، وسوداگران برتانوی پلانیهای ناپلیون را قدم بقدم تعقیب میکردند و برای از بین بردنش میکوشیدند . چنانچه سرهارفرد جونز به تهران

در سال ۱۸۰۹ شاه شجاع بعد از کشتن تاج و تخت برای مدتی در حواشی خطر حمله افغانستان مشغول گشت و گذار و حادثه جویی بود. اما وی آنطوریکه آرزو داشت، به مقصد نرسید و سر انجام عازم لاهور گردید، گرچه حکمران پنجاب به شاه وعده کمک برای اعاده تاج و تختش را داده بود، اما این وعده هاعملی نشد و در نتیجه مناسبات رنجیت سنگه و شاه شجاع تیره گشت، و شاه بالاخره مجبور شد که در ۱۸۲۲ در لودیانه در پناه کمپنی هند شرقی قرار گیرد. شاه شجاع برای ده سال در لودیانه ظاهراً آرام نشست، اما هیچگاه آرزوی استرداد تاج و تخت خود را از دست نمیداد. بالاخره وی در سال ۱۸۳۲ دوباره از رنجیت سنگه با ین منظور امداد خواست، حکمران پنجاب که فرارسیدن

میکاف به لاهور و الفنسبتن به دربار شاه شجاع فرستاده شد. اینها وظیفه داشتند تا نفوذ فرانسه را در هر یک ازین پایتخت ها اگر موجود باشد، خنثی سازند و آندولتها را برای حفاظت منافع کمپنی هند شرقی بر علیه اردوی ناپلیون سپر گردانند. به همین منوال مانستوارت الفنسبتن به پشاور، پایتخت زمستانی شاهان افغانی، بشاه شجاع ملاقات کرد. الفنسبتن به پادشاه افغانستان از گذارشات اروپا و آسیا در نتیجه تهدید ناپلیون تذکر واز (خطر) فرانسه، که متوجه قلمروش خواهند گسردید، هشدار داد (الفنسبتن) اظهار آمادگی نمود، در صورتیکه خطری از طرف ناپلیون متوجه افغانستان شود، انگلیس به کمک شاه شجاع خواهد رسید. شاه طی آن ملاقات از الفنسبتن خواست تا بر تانیه اورا به مقابل سایر رقیبانش، منجمله شاه محمود، کمک نماید. ولی نماینده کمپنی هند شرقی که ام تهدیدی درین مورد ندارد و تقاضای شاه شجاع را بالاتر از صلاحیت میسیون خویش وانمود کرد. بهر صورت در ۱۸۰۹ معاهده بین شاه شجاع و الفنسبتن به امضاء رسید، و با اساس آن شاه شجاع مکلف گردید، تا با تمام نیرو بر علیه حمله احتمالی ناپلیون ایستادگی نماید، اما امداد حکومت کمپنی هند شرقی محض نظریه صوابدید آن حکومت صورت میگردد. ولی سقوط ناپلیون در جنگهای هسپانیه در اواخر ۱۸۰۹ و سقوط شاه شجاع بو سیله محمود و فتح خان ماهیت تطبیقی نخستین معاهده افغان و انگلیس را از بین برد.

شاه شجاع

اسماعیل خان، دیره غازی خان، وکشمیر قابل ملاحظه می باشد .

حکمران پنجاب به تعقیب آن معاهده بسر پشاور لشکر کشید، و آن شهر را فتح نمود و درین وقت است که سرحدات قلمرو رنجیت سنگه به کمال وسعت رسید . شاه شجاع نیز از طریق سند و بلوچستان عازم کندهار شد اما در نزدیکی کندهار توسط قوای مشترک دوست محمدخان و کهن دلخان، حکمران کندهار، شکست خورد و مجبور به عقب نشینی از طریق هرات و ایران به لودیانه گردید .

قاجار ها بعد از اینکه رقیبان خود را از بین بردند، و سلطنت خود را مستحکم نمودند ، در هنگام سلطنت فتح علی شاه چشم بر هرات دوخته و شاه قاجار چندین بار آمادگی برای حمله بر هرات گرفت . اما بحران داخلی ایران که تا آنوقت کاملاً ریشه کن نشده بود، مانع حمله بر خاکهای افغانی میشد، در سال ۱۸۳۶ برهبری عباس مرزا ولیعهد فتح علی شاه مقدمات یک حمله بر هرات چیده شد، اما باز هم ضعف داخلی آن کشور مانع تطبیق پروژه متذکره گردید در سال ۱۸۳۷ نخبست عباس مرزا درگذشت، و به تمقیبش فتح علی شاه چشم از جهان پو شد . پسر عباس مرزا، محمد شاه قاجار بر تخت جلوس کرد درین وقت دوباره فکر حمله بر هرات برای عملی شدن آماده میگردد . در نتیجه محمد شاه بعزم تسخیر هرات در اواخر ۱۸۳۷ از تهران حرکت و غوریان بزودی سقوط کرد ، هرات ، در تحت محاصره درآمد . در آنوقت کامران در هرات سلطنت میکرد، اما قدرت واقعی بدست

همچو فرصتی را انتظار داشت ، شرایط خیلی سنگینی را بر شاه شجاع گذاشت .

اخیرالذکر مجبوراً از کمک رنجیت سنگه منصرف شد، و به لار دبتنگ گورنر جنرال هند مراجعه نمود . گرچه گورنر جنرال ایماناً خود را مکلف میدانست تا «به امور داخلی همسایگان مداخله نکند» اما وی شاه شجاع را آزاد گذاشت اگر به تنهایی خود کدام اقدامی نماید . شاه شجاع سرانجام با گرفتن شش ماهه معاش پیشکی از حکومت کمپنی هند شیر قی عسکر تهیه نمود و بعزم استرداد تاج و تخت از لودیانه حرکت کرد . رنجیت سنگه با شنیدن حرکات اخیر شاه شجاع نگران اوضاع شد و اندیشه داشت که بدون محدودیت و تعهد اگر شاه شجاع تخت از دست رفته خود را باز گیرد، ممکن حاضر به واگذاری پشاور و سایر سرزمینهای افغانی به او نشود . بنابراین وی نامه ای به لار دبتنگ نوشت و از عواقب وخیم بوقیبت شاه شجاع اورا هشدار داد . اما هنوز شاه شجاع و عساکرش در راه عزیمت به سوی افغانستان بشکاف پورا قامت داشت که نماینده رنجیت سنگه نزدش رسید، و کمک را بپسرای استرداد تاج و تخت بنامبرزه وعده داد ، و یک معاهده ای به این منظور در سال ۱۸۳۳ در شکار پور بین شاه شجاع و نماینده رنجیت سنگه به امضاء رسید . طبق آن معاهده در قبال امتداد پولی و عسکری و رنجیت سنگه، شاه شجاع پادشاه مخلوع افغانستان قسمت زیاد خاکهای افغانی را در شرق و غرب رود سند به رنجیت سنگه واگذار گردید . از آنجمله پشاور ، دیره

نمایی از بازار شهر باستانی مراث قبل از محاصره سالهای ۱۸۷۱-۱۸۷۸ .

امیر دوست محمد خان

گورنر سیال مبادله میگرد. و تصمیم گرفته میشود که یک نماینده تجارتی انگلیس بکابل فرستاده شود تا امکانات آماده ساختن رود سبزو را برای کشتی رانی مطالعه کند. الکساندر برنز که قبلاً نیز بمیانهای بکابل و بخارا نمودن رود بحيث نهاده تجارتی که طبعاً مأموریتش بشمار طبعی بود تعیین گردید. در ژانویه ۱۸۳۷ وارد کابل شد و طی مدت اقامت با امیر دوست محمد خان از فوائد اقتصادی آماده شدن رود سند برای کشتی رانی به تأیید مکتوب لارداکلند تذکر داد. امیر بجواب اظهار داشت: هیچگونه فعالیت تجارتي فایده نخواهد داشت تا زمانی که منازعات منطقوی رفع نگردد. وی علاوه نمود که مقدمات یک جنگ دیگر با سکاها پیریزی می گردد. الکساندر برنز در جواب از نیرو و قدرت رجحیت سنگه به امیر دوست محمد خان تذکر داده، علاوه نمود که هر گونه مقابله با این قدرت عظیم به شکست قطعی کابل منجر خواهد شد.

وزیر ترانایش، یار محمد خان الکوزایی خبردار داشت. وی که یکی از بزرگان سرسخت تمامیت افغانستان بود، نه تنها مقاومت علیه محاصره داد و نام داد، بلکه رخنه ای نیز در آن محاصره انداخت. اتفاقاً که بعد از عقد معاهده ترکمانچای مناسبت دولت قاجاری با روسیه نزدیک شد، لهذا حکمرانان برتانوی هند اندیشه داشتند که میاد تسخیر هرات توسط محمد شاه زمینه را برای لشکر کشی روسها بر هند مسلح گرداند. از همین سبب بکنفرانس اجروی انگلیسی بنام آلورد پاتنجر برای کشف اطلاعات از افغانستان موظف گردید و وارد هرات شد. گرچه وی به یار محمد خان برای دفاع هرات از طرف کمپنی هند شرقی وعده تشویق کنده امسداد داد، اما وعده های پاتنجر عملی نشد. با اینکه پاتنجر و ملک نئیل سفیر برتانیه در تهران، چندین بار بین افغانها و قاجارها وساطت کردند، اما به نتیجه مطلوب نرسیدند. بالاخره در نتیجه با فشار دوامدار وزیر یار محمد خان، و مقاومت قابل ملاحظه ای باشندگان هرات محمد شاه مجبوراً در ۱۸۳۸ از محاصره هرات دست کشید و راه تهران را پیش گرفت.

امیر دوست محمد خان و سوال استرداد پشاور و نواحی آن :

از سال ۱۸۳۲ الی ۱۸۳۸ بهترین مصروفیت امیر دوست محمد خان عبارت بود از مساعی بغاط استرداد پشاور و نواحی آن، چنانچه در سال ۱۸۳۴ و ۱۸۳۶ دو بار لشکر کشی وی علیه سکاها نتیجه مطلوب را بدست نداد. بعد از تقرر لارداکلند بحيث گورنر جنرال هند مکاتبتی بین امیر و

دوست محمد خان جواب داد : ازمهين جهت است که ميخواهد اختلافات خود را با سکها به ميانجی گری کمپنی هند شرقی حل کند در غير آن مجبور است که به جنگ توصل ورزد . الکساندر برنز طی مکاتيبش از کابل به مقامات مسئول کمپنی هند شرقی خاطري نشان ميساخت که احترام به تمنيات دوست محمد خان ، مبنی بر استرداد پشاور ، به نفع آن دولت ميباشد ، و بعضی يك افغانستان ضعيف ، موجوديت يك افغانستان نيرومندو دوست بيشتر مطلوب خواهد بود. ليکن نامه های برنز قبل از رسيدن به لارډ اکلند از نظر کلادويد پوليتکل ايچنت برتانيه در لوديانه ، که طرفدار اعاده شاه شجاع بود ، ميگذشت ووی ميکوشيد تا نظريات برنز را رقيق شده به کلکته بفرستد. همچنان مکناتن، تورن وکالون مشاورين سياسی گورنر جنرال نيز از نظريات کلونل ويد طرفداري ميکردند، و شخص اکلند چون به مسايل هند و اين منطقه جهان بستيار آشنا نبود، بيشتر تحت نفوذ مشاورين سياسی خود قرار ميگرفت . بنا بر آن نظريات و پيشنهادات الکساندر برنز پذيرفته نمی شد و سر انجام به نماينده تجارتي اخطار داده شده که وی بيشتر از اندازه صلاحيت خود فعاليت مينمايد و بايد به ماموريت خود خاتمه دهد و به کلکته باز گردد. در حالیکه هنوز برنز با امير دوست محمد خان مشغول مذاکره بود، و هنوز مذاکرات شان به نتيجه قابل ملاحظه ای نرسيده بود، که ويکوويچ نمايند روسيه بکابل رسيد. گرچه امير در آغاز از وی استقبال سرد بعمل آورد، اما وقتیکه ميسيون

برنز به نتيجه مطلوب نرسيد، مناسبات نماينده روس بادر بار گرم شد. ويکوويچ حامل نامه ای از امپراطور روسيه به امير دوست محمد خان بود. نماينده دولت روسيه تمام وعده هايی را که امير توقع آنرا از برتانيه داشت، به وی داد. اما طبعاً اين وعده بخاطري که عملی نبود، ايفاشده نتوانست . نزديکی امير دوست محمد خان با روسيه موجب برافروختگی انگليسها گرديد و در نتيجه آنها تصميم قاطع برای خلع امير گرفتند . بدین ترتيب مشاهده ميگردد که مساعي امير موصوف بخاطر استرداد پشاور و نواحي آن که مهترين مصروفيت دوره اول امارت او را تشکيل ميداد ، به نتيجه نرسيد .

مقدمات جنگ اول افغان و انگليس :

ناکامی ماموريت برنز در کابل، تقويه مناسبات دوستانه بين امير دوست محمد خان و ويکوويچ و عدم موفقيت مک ثنيل نسبت به حل مسئله هرات امير دوست محمد خان را از انگليسهارنجيده خاطر ساخت و اين رنجش موجب بهانه جویی حکمرانان برتانوی هند گرديد. آنها بالاخره تصميم گرفتند که عناصر ضد انگليسي را که مقصدايشان بيشتر امير دوست محمد خان بود، از بين ببرند، و طرفداران خود را در افغانستان رویکار آرند . باين منظور يادداشتی در ۱۲ می ۱۸۳۸ از طرف لارډ اکلند توزيع شد و در آن خاطر نشان گرديده که انکشاف رويده های افغانستان برای منافع کمپنی هند شرقی مناسب نميباشد، لهذا شخصي بايد در رأس دولت افغانستان قرار گيرد، که دوستی وی با برتانيه ثابت بوده و تحت لوايش تمام مردم افغانستان جمع شوند. در يادداشت علاوه

حکمرانان موجوده افغانستان (دوست محمد خان و کهنل خان) قابل اطمینان بوده نمی تواند. بنابراین در یادداشت طریق شومی راه مطلوب وانمود گردید. به تعقیب توزیع یادداشت ۱۲ می ۱۸۳۸ لارد اکلند هیاتی راموظف نمود تا به اساس مندرجات یادداشت فوق الذکر با رنجیت سنگه و شاه شجاع مذاکره نماید. به هیات مذکور، تحت ریاست ولیم هی مکنتان هدایت نامه ای مفصلی از طرف اکلند داده شد، و در آن تذکر رفت تا به رنجیت سنگه خاطر نشان شود که کمپنی هند شرقی مرکز به هیچ اقدامی مبادرت نمیزد، که با حیثیت، منافع و تمامیت قلمروش مخالف باشد. هکذا به مکنتان هدایت داده شده بود که حکمران پنجاب را از وضع نامساعد داخلی افغانستان و سیاست نامطلوب خارجی امیر دوست محمد خان آگاه سازد و علاوه کند، که دوام او در کابل

مکنتان

شد که حکمرانان فعلی کابل و کندهار برخلاف آرزوی انگلیس از دوستی با آن کشور باور زیدند. و اینها با رقیبان برتانیه دست بهم داده اند. طبق یادداشت لارد اکلند و موجودیت امیر دوست محمد خان در کابل مانع انکشاف دوستی بین رنجیت سنگه و افغانستان میگردد. در یادداشت متذکره این حقیقت نیز درجست که مردم پشاور و نواحی آن از نظر دین، ملیت، و نژاد بکابل و کندهار بیشتر علاقمندند نسبت به لاهور، و شاید این حقیقت موجب بروز مشکلاتی در آینده گردد، اما گورنر جنرال غیر واقعبینانه در یک قسمت دیگر یادداشت خود را قانع میسازد که مشکلات متذکره «درجه دوم» میباشند. و در وقت بروز با آن معامله خواهد شد. و اوقات بعدی نشان داد، که این مشکلات درجه دوم نبوده بلکه موجب سرنگونی ماموریت شخص لارد اکلند نیز گردید. گورنر جنرال سه طریق معامله را با افغانستان در یادداشت منتشره خود پیشنهاد کرد و آنها عبارتند از:

۱- قراردادین زود سنده منجبت سرحد افغانستان، وعدم مداخله در امور داخلی این کشور.

۲- تقویه حکومت موجوده افغانستان در کابل و کندهار.

۳- روی کار آوردن یک حکومتی در افغانستان که دوستی آن با کمپنی هند شرقی تضمین شده باشد.

اما گورنر جنرال تطبیق طریق اول را موجب تقویه بیشتر روسیه وانمود کرد و در مورد طریق دوم یادداشت متذکر شد، که دوستی

به افزايش نفوذ روسيه در افغانستان كمنځ
خواهد كړو د تقويه و بسمط روسهادر كابل برآي پنجاب
و كميني هندشرقى يكسان خطرناك ميباشد .
برآي مقابله با اين وضع ګوزر جنرال يسك
اقدام مشترك را بارنجيت سنگه بر عليه امير دوست
محمدخان پيشنهاد مينمايد، اگر حكرمان پنجاب اين
اقدام مشترك را پذيرد، آنوقت كميني هند
شرقى به اقدام يکجابه مبادرت ميورزد . در
صورت مساعى مشترك، به مكنا تن هدايت
داده شده بود، كه به حكرمان پنجاب امكان تجديد
پيمان شاه شجاع و سكه (۱۸۳۳) را با شركت
انگليس، البته با بعضى تعديلات نظريه شرايط
جديد . پيشنهاد نمايد. مكنا تن بالاخره در ماه
جون ۱۸۳۸ عازم پنجاب گرديد، و در شهر
ادينه گر، بارنجيت سنگه ملاقات كرد. مكنا تن به
وى مطابقت به مندرجات هدايت نامه
خاطر نشان ساخت ، كه وضع غير قابل اطمينان
كابل به مفاد طرفين نمى باشد. بنا بران جهت
مقابله با همجو «ناګوارها» بايد انگليسيها و سكه
هامساعى مشترك را ته خراج دهند .

مكنا تن به رنجيت سنگه اظهار داد، در صورت
عدم چنين مساعى مشترك، ممكن افغانها سكه را
مغلوب سازند و برآي دفع اين خطر تجديد پيمان
شاه شجاع و سكه (۱۸۳۳) با بعضى تعديلات
واشتراك كميني هندشرقى كمال مطلوب ميباشد.
حكرمان پنجاب با خوشنودى پيشنهاد اكلند را
پذيرفت .

بعد از ختم مذاكرات ادينه گر در اواخر جون
۱۸۳۸ پيمان تعديل شده از طرف مكنا تن و رنجيت
سنگه امضاء گرديد و بعد از امضاء مكنا تن
با هيات معيتى اش عازم لوديانه نزد شاه شجاع

شد. وى طى ملاقاتش با شاه شجاع تمنيات
حكومت كميني هندشرقى را مبنى بر نصب
مجددش بر تخت كابل به وى خاطر نشان
ساخت . طبعاً شاه شجاع با شنيدن اين خبر
غير مترو ب خيلى مسرور گشت و آرزو نمود تا
بزودى اين اقدام عملى گردد . سپس مكنا تن
به شاه شجاع برآي عملى شدن اين اقدام
متن معاهده تجديد شده را آماده و اقران كړد.
متن مذكور در نهايت مورد پذيرش شاه شجاع واقع
گرديد، و بتاريخ اول اكتوبر ۱۸۳۸ اعلاميه
رسمى از طرف اكلند به سمله انتشار يافت
و در آن ذكر رفته بود كه حكومت كميني هندشرقى
با آرزومندى ، حاضر به دوستى با امرآي
افغانستان بوده اما آنها اين (دوستى) را نپذيرفتند،
برعكس با رقيبان انگليس نزديك شدند ،
مخصوصاً نزديكى دوست محمدخان با روسيه
موجب اندیشه كميني هند شرقى ميگردد. چون
شاه شجاع، طوريكه در اعلاميه سمله ذكر است
«تخت موروثى و قانونى» خود را از دست داده و
هميشه درين مدت صميميت و دوستى اش با
برتانيه به اثبات رسيده، بنا بران بايد به وى
كمك شود تا «به حقوق حقه خود برسد» .
در اغلا ميه علاوه شده ، گر چه
قبلا در ۱۸۳۲ شاه شجاع اقدام به استرداد
تاج و تخت خویش نمود، اما بنا بر نبودن كمك
مؤثر كميني هندشرقى وى به اين مقصد كامياب
شده نتوانست . بدينصورت لاردا كلكند ثابت
ميكند كه بدون كمك انگليس شاه شجاع طرف
قبول مردم افغانستان واقع نميشود. در اعلاميه
متذكر شد كه عملى شدن اين اقدام مربوط به حل

ورزید واردیش گرچه بنام اردوی شاه یسار میگردد ، اما حقیقتش اینست که آن اردو در خاك كمپنی تربیه شده، به پول كمپنی تعلیم یافته، و توسط افسران كمپنی رهبری میگردد.

تجاوز اول انگلیس بر افغانستان :

درنومبر ۱۸۳۸ طی يك رسم گذشت شاندار در فیروز پور بحضور اكلند، رنجیت سنگه و شاه شجاع تجاوز اول انگلیس بر افغانستان آغاز یافت . طی مذاكراتی كه در فیروز پور صورت گرفت فیصله بعمل آمد كه اردوی تعرضی بر افغانستان بدوستانه تقسیم شود . دسته اولی به رهبری شاه شجاع از طریق سنده و بلوچستان حمله نماید، و دسته دیگر به سرکردگی سكهابه همراهی شهزاده تیمور پسر شاه شجاع از طریق پنجاب، افغانستان را مورد حمله قرار دهد. شاه شجاع در راه عزیمت به افغانستان با مقاومت میران سنده مواجه گردید اما بیاری انگلیس آن مقاومتها از هم كمیخته شد . سوال مهمی كه درین وقت بمیان آمد عبارت بود از تعیین نماینده انگلیس بدربار شاه شجاع . گرچه الكساندر برنز نسبت به همه خود را مستحق تر برای این پست میدانست اما مكاناتن بیعت نماینده از طرف اكلند تعیین شد و برنز معاوضش گردید . سرانجام بعد از مواجه شدن با مقاومت محراب خان بلوچ، كه آن نیز بوسیله انگلیسیها از بین رفت شاه شجاع كندهار را فتح كرد و در آنجا رسماً اعلام پادشاهی نمود و معااهده سه جانبه را توشیح كرد. بعد از تقریباً سه ماه توقف در كندهار شاه شجاع راه كابل را پیش گرفت . گرچه

مسئله هرات است . همچنان در اعلامیه از خطر روبه افزایش روسیه درین منطقه یادآوری گردیده است . اما اعلامیه سمله كه بزرگترین چشم پوشی از حقیقت میباشد، صرف بخاطر مغشوش ساختن اذهان و بحق جلوه دادن تجاوز اول انگلیس بر افغانستان انتشار یافته است این واضح است كه خطر روسیه واقعیت نداشت، زیرا سرحدات آن كشور در آنوقت یك هزار میل از رود آمو دور بود و امیر دوست محمد خان بعد از مایوسی از دوستی برتانیه روابط دوستانه را با نماینده روسیه برقرار كرد. اعلامیه سمله امیدوارانه خاطر نشان ساخت كه منبع برتانیه «بشارت صلح و آرامش را از كران تا به كران این سرزمین ها میدهد و برتانیه منحیت يك نیروی بزرگ درین منطقه را برجاء واستوار خواهد بود .»

اما اعلامیه سمله مورد انتقاد مؤرخین و سیاسیون قرار گرفته و آغاز تجاوز افغانستان منحیت يك زنگ خطر وانمود شده . هانری دیورند مینویسد، كه اساساً خود كمپنی هند شرقی موجب دوری امیر دوست محمد خان گردید . ولیم گی در اثرش (تاریخ جنگ در افغانستان) خاطر نشان میکند، كه در نتیجه اعلامیه سمله تمام آبروی كمپنی هند شرقی از بین رفت و این اعلامیه بزرگترین چشم پوشی از حقیقت میباشد. دیوك ولنگتن پیشگویی نمود . بود مشکلات وقتی شروع خواهد شد كه تجاوز آغاز گردد .

شاه شجاع بعد از تصویب اعلامیه سمله به سروسامان دادن اردوی خود مبادرت

سال ۱۸۴۰ بيايان نرسیده بود، که دوباره نهضت هائی آزاديخواهی در اطراف واکناف افغانستان عليه اشغالگران انگليس و پادشاه دست نشانده شان آغاز يافت . اين نهضت هادر ۱۸۴۱ اوج گرفت، چنانچه امير دوست محمد خان دو باره وارد خاک افغانستان شد و قيادت نهضت ملی را بدست گرفت و پس از ظفر در جنگ پروان دره انگليسها بصورت غير مترقب دست از جنگ کشيد و به هندوستان تبعيد گرديد . محمد اکبر خان

وزير محمد اکبر خان مجاهد راه آزادی

پسر امير در نهضت محمد خان باشيندن واقعات اخير افغانستان از صفحات شمال افغانستان از طريق باميان و کوهستان عازم کابل و در جمله مبارزين ملی داخل شد . هر قدر که ۱۸۴۱ سپر مينمود، نهضت های آزادي بخش مردم

در مسير پيشروی اش با مقاومتها مواجه گرديد اما بالاخره شاه شجاع بکک انگليس وارد کابل شد و امير دوست محمد خان بسوی شمال عقب نشيني نمود . به قول وليم کی حين وزود بکابل حتی سلام های عادی از طرف مردم به شاه شجاع داده نشد . گرچه پذيرايی شانداري از طرف انگليسها به تقيريب نصب شاه شجاع ترتيب يافته بود، اما اين پذيرايی همراهی اهالی رادر بر نداشت . مردم نیز بزودی پی بر دند که شاه شجاع در حقيقت زوکش کمپنی هندشرفی است و حکومت کنندگان حقیقی مکناتن و برنز و ديگر افسران نظامی میباشند .

آغاز مجادلات ملی ؟

از همان لحظات اول مجادلات ملی عليه سلطنت است نشانده شاه شجاع آغاز يافت . گرچه انگليسها تصور ميکردند ، که اين کشيدگيها و قيام هاموقتی هستند، و بزودی از بين ميروند اما حقيقتش اين بود، که مجادلات مذکور سرانجام منتج به شکست شرم آور نیروی متجاوز و قتل شاه شجاع گرديد .

انگليسها از امير دوست محمد خان که درين وقت به بخارا بود، همراست داشتند . زیرا آنها پی برده بودند که امير از حمايت اکثريت مردم برخوردار ميشد . سال اول اشغال افغانستان با همجو انگليشه ها سپری شد . در سال دوم اشغال (۱۸۴۰) اوضاع برای انگليسها «مطلوبه» تصور گرديد . ظاهراً کدام مقاومت قابل ملاحظه ي مشاهده نميسيد و با چنين اطمینان خاطر اشغالگران انگليس اعضای فاميل خود را از هندوستان با افغانستان خواستند . اما هنوز

افغانستان نیز موازی با آن به پیش میرفت. مقارن همین وقت مکناتن بحيث کورنر بهینی مقرر گردید، اما نامبرده بنابر وخت اوضاع طبق هدایت کلکته تا (عادی شدن اوضاع) به همین پست خود باقی ماند. روز ۲ نومبر ۱۸۴۱ برای انگلیسها یکروز سپاه بود. در آنروز مجاهدین ملی بسر کردگی عبدالله خان اچکزایی و سلطان احمد خان پسر عم سردار محمد اکبر خان و نایب امین الله خان و دگر سران ملی بخانه برز آتش زدند، وی را کشتند و تسلط انگلیس درین سرزمین به لرزه افتاد. بالاخره در ۱۸۴۲ بعد از اینکه مکناتن نیز بقتل رسید انگلیسها به تخلیه موافقه نمودند. از یکطرف غضب آزادی خواهان و از جانب دیگر برافروختگی طبیعت تعداد زیاد اردوی اشغالگر انگلیس را تباه نمود. انگلیسها چنین اوضاع وضع شاه

شجاع را متشنج ساخت. وی در اندیشه بود که یکدم راه روده آبا بازم با انگلیسها همکاری کند و مفاد آنها را بر آورده سازد، یا شخصاً برای چیران همه لکه های گذشته با مجاهدین ملی عهد بسته شود.

اما پادشاه اعاده شده از نتایج هر دو بجانب مطمئن نبود و یقین نداشت که آیا نهضت های ملی در نهایت موفق خواهد شد یا خیر؟ گرچه وی ظاهر آیه مجاهدین اظهار همتوایی مینمود، اما در عین زمان تمیخواست انگلیسها را نیز از خود بر نجانند. از همین سبب شاه اقدام عملی را از امروز به دامن و کول میکرد. اما غضب مجاهدین به او مجال شداد و در حالیکه در نیمه شب توسط جیان خفیه از بالا حصار بر کمپ مجاهدین در صیامه سنگ بر میگشت توسط شجاع الدوله خان پسر نوایب زمان خان به قتل رسید.

توپهای شش پنه که در جنگ اول افغان و انگلیس از دشمن غنیمت گرفته شده بود. (شیروپور)

امارت دوم دوست محمدخان :

قبل از تخلیه کابل، اردوی تازه دم انگلیس برهبری جنرال پالک طوریکه قبلاً نیز تذکر رفت، «بفرض انتقام» و «حفظ آبرو» از طریق جلال آباد وارد کابل شده، بعد از دهشت افکنی و ویرانی، راه هندوستان را پیش گرفت، گرچه انگلیسها بدان وسیله و انمسود کردند که فتح از آن ایشان بود، اما بسیاری از مؤرخین و نویسندگان برتاوی این حرکت را صرف یک مانوره سیاسی خواند و عواقب اشغال افغانستان را بزرگترین شکست برای خود و انمود کردند. تخلیه کامل افغانستان از طرف انگلیسها موضوع تعیین زمامدار آینده این کشور را با مشکل مواجه ساخت. فتح جنگ که بعد از کشته شدن پدر خود، شاه شجاع پادشاه شد، طبق وعده خود با غازیان همراهی نمود، در نتیجه عدم اعتماد نسبت به وی روز بروز توسعه مییافت. زمانشاه نیز نمیتوانست درین وقت تاج شاهی افغانستان را بر سر نهاده زیر ابرسن و عدم بصارت مشکلی درین راه بود. امیر دوست محمدخان یگانه کسی بود که برای زمامداری این کشور مطلوب و انمسود میگردد. بنابراین وی از هندوستان بکابل آمد و در آغاز ۱۸۴۳ برای دومین بار امیر کابل شد، کهنل خان به کندهار مراجعت نمود و هرات نیز توسط وزیر یار محمد خان الکوزایی اداره میگردد، بازم وحدت افغانستان برای بیست سال دیگر عملی نشد.

مقارن مواصلت امیر دوست محمدخان بکابل مناسبات انگلیس باجاه نشینان رنجیت سنگه که در ۱۸۳۹ درگذشته بود، تیره گشت.

انگلیسها که رنجیت سنگه را بحیث روکش نقشه های استعماری خود استعمال نمودند، بعد از مرگش میخواستند قلمروش را تسخیر کنند. علاوه آجاه نشینان رنجیت سنگه نتوانستند مناسبات را با انگلیس طور سابق نگهداری نمایند. در نتیجه جنگ انگلیس و سک آغاز یافت و در سال ۱۸۴۸ سکها مغلوب شدند و قلمرو ایشان بشمول متصرفات آنها چون پشاور و نواحی آن تسخیر گردید.

زمامداران سک در اخیر پی بردند که آنها توسط انگلیسها برای مفاد استعمار استعمال شدند و از همین سبب کوشیدند با افغانستان بیک موافقه برسند، اما قبل از رسیدن باین موافقه قلمرو شان از طرف انگلیسها اشغال گردید.

امیر دوست محمدخان بعد از گرفتن زمام امور در کابل تکمیل وحدت افغانستان را که بعد از ۱۸۱۹ از بین رفته بود، هدف اساسی نصب العین خود قرارداد. چنانچه وی در مدت تقریباً بیست سال دوره دوم امارت خویش به تکمیل آن تا یک اندازه موفق گردید. سیاست خار جی امیر دوست محمد خان بعد از آغاز دوره دوم امارتش انزو اگیری بود. به هیچیک از نیروهای خارجی اجازه داده نمیشد که بامور افغانستان مداخله کنه و یا مناسباتی با این کشور داشته باشد. سیاست انزو اگیری مقارن به عصر سیاست عدم مداخله ماهرانه انگلیس در امور این مملکت بود این موقع به امیر دوست محمدخان وقت داد، که کندهار را در ۱۸۵۲ صفحات شمال افغانستان را بین سالهای ۱۸۵۳ و ۱۸۵۵ به حکومت مرکزی مربوط سازد. اما

اختلافات اکبرخان و امیر دوست محمد خان آغاز میگردد. بنابراین پیوستن پشاور به حکومت مرکزی تحقق نیافت، و امیر متوجه هرات شد. گرچه در آنجا با مقاومت برادرزاده و داماد خود سلطان احمد خان مواجه گردید، اما بالاخره در ۱۸۶۳ امیر دوست محمدخان به الحاق هرات موفق شد و به استثنای پشاور و نواحی آن وحدت ملی افغانستان تکمیل گردید. هنوز مدتی از پیوستن هرات به حکومت مرکزی سپری نشده و هنوز امیر مصطفی به هرات بود که داعی اجل را لبیک گفت، و پسر سومش، شیرعلیخان جای نشینش اعلام شد.

امارت اول امیر شیرعلیخان و جاه نشینان وی :

آغاز امارت امیر شیرعلیخان در هرات بحرانی بود. افضل خان و اعظم خان که برادران بزرگتر بودند، خود را مستحق امارت میدانستند. چنانچه افضل خان دوش بدوش اکبر خان و حیدرخان (پسر امیر دوست محمدخان) در مجادلات ملی سهیم بود. گرچه افضل خان و اعظم خان در آغاز بیعت کردند، اما اخیرالذکر در بیعت خود بسیار صمیمی نبود، و میخواست زمینه يك شورش را فراهم کند. هنگام جلوس امیر شیرعلیخان به استثنای افضل خان سایر برادرانش بهرات بودند، اعظم خان میخواست پیشتر از برادران امیر جدید در کابل رود. محمدعلی خان پسر بزرگ امیر شیرعلیخان که در مرکز بود، نگذاشت اعظم خان به فتنه انگیزی مبادرت ورزد، و اخیرالذکر چون ساحه را برای فعالیتهای خود تنگ دید، در حواشی

پشاور و هرات هنوز استرداد نشده بود، پشاور طوریکه قبلا گفته شد، بعد از جنگ انگلیس و سک متعلق به قلمرو کمپنی هند شرقی گردید و در هرات بعد از مرگ کامران برای تقریباً پنج سال یار محمد الکوزایی منجیت والی مستقل آن منطقه ولایت میکرد، و بعد از مرگش پسرانش در هرات در رأس امور قرار داشتند. بعد از ۱۸۵۹ سلطان احمد خان پسر عم سرادر محمد اکبرخان و یکی از مجاهدین جنگ اول افغان و انگلیس در هرات حکمرانی مستقل داشت. ناگفته نماند که در سالهای ۵۰ قمری نزده اختلافات نظربین امیر دوست محمد خان و پسر مجاهدش محمد اکبر خان پدید آمد. اکبرخان روش محافظه کارانه پدر خود را مورد انتقاد قرار میداد. انکشاف اختلاف نظر بین امیر دوست محمدخان و اکبرخان مناسبات سلطان احمدخان را نیز با امیر تیره گردانید، و در نتیجه مناسبات کابل و هرات کشیدگی پیدا کرد و این کشیدگی مانع پیوند هرات با حکومت مرکزی میشد.

بعد از پیوستن کندهار و صفحات شمال به حکومت مرکزی امیر دوست محمد خان برای تکمیل نقشه وحدت ملی افغانستان متوجه پشاور و هرات گردید. در آغاز انگلیسها متوجه اقدام امیر در مورد پشاور نگردیدند، اما وقتی که در ۱۸۵۶ ناراحتیها در هرات آغاز شد، انگلیسها با امیر دوست محمدخان به يك سلسله مذاکرات پرداختند و موافقاتی در ۱۸۵۵ و ۱۸۵۷ امضاء شد که با اساس آن طرفین از مداخله در امور داخلی یکدیگر صرف نظر کردند. در همین وقت

امير شیر علی خان

امیر شیر علیخان نگذشته بود، که برادر بزرگش افضل خان به تحریک محمد اعظم خان بغاوت نمود. اما امیر او را شکست داد و مجبور کرد. در سال سوم امارتش، برادر دیگر امیر، محمد اکرم خان، که نایب الحکومه کندهار بود بر علیه وی شورش نمود، برای دفع آن شورش سر داور محمد علیخان پسر بزرگ امیر فرستاده شد. اما در میدان جنگ کاکاو و برادر زاده کشته شدند. این واقعه صدمه بزرگ روحی را به امیر شیر علیخان بار آورد. با استفاده از چنین فرصت، عبدالرحمن خان پسر افضل خان که در صفحات شمال افغانستان گشت و گذار میکرد، لشکری فراهم نموده کابل را مورد حمله قرار داد، امیر شیر علیخان شکست خورد افضل خان از حبس رها گردید و امیر جدید افغانستان شد.

اما افضل خان بعد از یک و نیم سال امارت از ۱۸۶۷ الی ۱۸۶۸ قوت کرد و از ۱۸۶۸ الی ۱۸۶۹ برادرش اعظم خان در افغانستان امارت نمود امیر شیر علیخان که درین مدت در هرات نزد پسر خود یعقوب خان، والی آنجا میبود آهنگ کابل نمود، امیر محمد اعظم خان را شکست داد و عبدالرحمن خان نیز به تاشکند فرار کرد امیر موصوف برای بار دوم از ۱۸۶۹ الی ۱۸۷۹ امارت نمود.

افغانستان و سیاستهای استعماری :

امیر شیر علیخان بلافاصله بعد از اعاده تخت ازین موضوع به سر جان لارنس و ایسرای هند اطلاع داد. امیر در سال ۱۸۶۹ بنابر دعوت

امیر محمد فرار کرد ولی افضل خان در بیعت خود صادق بود و او بحیث نایب الحکومه ولایات شمال افغانستان پا بر جای ماند.

بعد از رسیدنش بکابل، امیر شیر علیخان طی نامه ای بحکومت هند برتانوی (کمپنی هند شرقی در ۱۸۵۷ منحل گردید و دولت هند برتانوی رویکار آمد) ابلاغیه اشغال امارت خود را رسماً با اطلاع آن دولت رسانید. و از دوام مناسبات دوستانه به اساس موافقات ۱۸۵۵ و ۱۸۵۷ به آن حکومت اطمینان داد. اما حکومت هند برتانوی به نامه امیر شیر علیخان جواب نسبتاً سردی داد. به هر صورت در دوران امارت اولی خود امیر شیر علی خان بیشتر متوجه مسائل داخلی بود و در مناسبات بین المللی افغانستان کدام واقعه قابل ملاحظه ای رخ نداد. هنوز یکسال از امارت

وسط امیر شیرعلی خان (راست) سید نورمحمد

شاه خان، (چپ) شاه آقاسی شیردل خان.

بودند ولاردلین وایسرای هند نیز یکی از طرفداران سرسخت این مکتب بود.

درجولای ۱۸۷۸ امیر شیرعلیخان هیأت روسیه رادر افغانستان پذیرفت. حکومت هند برتانوی نیز برامیر موصوف فشار وارد کرد که هیأت برتانوی راهم بپذیرد. امامیرشیرعلیخان بحیث یک فرمانروای مستقل آرزو نداشت، که هیأت خارجی راتحت فشارقبول کند بنابراین هیأت برتانوی درسرحد افغانی واقع علیمسجد، متوقف گردید و به آن هیأت اجازه دخول باغانستان داده نشد. حکومت هند برتانوی این عمل را بهانه ای برای تطبیق سیاست پیشروی

وایسرای مسافرتی به هندکرد ودر امباله - بالاردمایو، جاه نشین لارد لارنس مذاکره نمود. اما آن مذاکرات طور مطلوب آرزوی امیر را برآورده نساخت. زیرا امیر میخواست از انگلیس تعهد بگیرد که او را به مقابل رقیبانش حمایه کند و به آنها موقع ندمد که امارت او را تهدید نمایند.

امیرشیرعلیخان دردوره دوم امارت خود یک سلسله اصلاحات مدنی رادرساحات اداری معارف، مطبوعات وتشکیلات در پیش گرفت وازین لحاظ میتوان آن عصر راآغاز دوره تجدد و تنوردرین کشور نامید.

دراواسط قرن نژده توسعه جویی روسیه نزاری درآسیای مرکزی سریع گشت ودولت تزاری بسوی رودآمو پیش روی نمود. این عملیه عمال برتانوی هندرا نگران ساخت و به خاطر حفاظت هندوستان ازتهاجم احتمالی روسیه سه مکتب فکری سیاسی درجستجوی سرحدات «محموظ» بمیان آمد. مکتب اول عبارت بود از سیاست عقب نشینی، متفکرین این مکتب عقیده داشتند، که باید قوای انگلیسی را سرحدطبیعی نیمقاره که رودسندھ میباشد، عقب نشینی کند ودرآن قسمت خودرا تقویه نماید. گروه دوم مکتب سیاست پیشروی بود. متفکرین آن مکتب عقیده داشتند که بخاطر محافظت هندوستان باید افغانستان اشغال گردد. مکتب سوم عبارت بود از مکتب سرحد علمی. طبق نظریه متفکرین این مکتب، سرحدی برای نگهداری هندوستان کمال مطلوب میباشد که ازنگاه ستراتژیک مکمل باشد. دسته مکتب دومی نسبت به سایر دسته ها نفوذ بیشتر داشتند و در اواخر دهه ۷۰ قرن نژده جانبداران آن این مکتب هم درحکومت برتانیه ونیز درحکومت هند برتانوی پست های حساس را اشغال کرده

امير عبدالرحمن خان

و آغرافه متصرفات هند برتانوي ضميمه ساخند. شکست قواي اشغالي انگليس در افغانستان زمينه شکست طرفداران مکتب سياست پيشروني زادر برتانيه ونيز در هند برتانوي موقتاً مهيا کړوليد، در انتخابات ۱۸۷۰ برتانيه همدا

خود در افغانستان قرارداد و برای بار دوم برای کشور تجاوز نمود. امير محمد يعقوب خان پسروجاه نشين اميرشيرعليخان (امير موصوف بعد از تجاوز برتانيه به مزار شريف رفت و در آنجا فوت کرد.) با انگليسها (صلح) کرد و مجبوره پذيرفتن معاهده گندمک کردید. به اساس آن معاهده که در ۱۸۷۹ بر امير افغانستان تحميل شد، مناطق گرم سحي، پشمن بصورت موقت تحت حکمروايي هند برتانوي درآمد. و حکومت هند برتانوي تسلط خود را بر دره های خيبر و ميجني پهن کرد.

ماده چهارم معاهده گندمک همچنان راجع به اقامت نماينده دايمي انگليس در افغانستان تذکراتي داشت. نتیجه چنان شده که امير محمد يعقوب خان صرف يك پادشاه نام نهاد باشد و کليه قدرت و اختيار بدست کيوناري نماينده انگليس متمرکز گردد، قتل نماينده انگليس در کابل بموانه اشغال افغانستان را به عمال برتانوي همداد. در نتیجه اين کشور موزد حمله قرار گرفت امير محمد يعقوب خان خلع شد و اقتدار مستقيماً بدست عمال برتانوي هند درآمد. يکبار ديگر خاطرات اشغال اول انگليس در نظرها جلوه گر گشت، يکبار ديگر نيروی آزادي بخش ملي با قواي اشغالگر انگليس با وجود عدم وازنه قوا مقابل گرديد خاطرات ميوتد بر افتخارات تاريخي مردم ما افزود. اين سرافکندي بالاخره انگليسپاراد و باره مجبوره تخليه افغانستان کرد، اما آنها بر عکس آنچه در معاهده گندمک تمهيد نموده بودند، مناطق سحي و پشمن را با افغانستان مسترد نکردند

افغانستان از جمله موضوعات مهم مبارزات انتخاباتی بود. مخالفین حکومت دیزرائیلی نسبت به این سیاستش آن حکومت را مورد انتقاد قرار دادند و سرانجام اوقات افغانستان به حیات سیاسی دیزرائیلی که از ۱۸۶۰ نقش مهمی در طرح سیاست برتانیه داشت خاتمه بخشید و برای مدتی يك خلی فکری راجع به سرحدات بمیان آمد و این عصر را عصر سیاست عدم مداخله ماهرانه گویند.

اما حکومت کنندگان هند برتانوی هیچوقت موضوع سرحدات را از نظر دور نداشتند و باز هم در پی تکمیل سرحدات امپراطوری از نگاه ستراتیژیک بودند، و در خلال دهه ۸۰ و ۹۰ قرن نوزده برای امیر عبدالرحمن خان که بعد از تخلیه افغانستان از اردوی انگلیس ۱۸۸۰ روی کار آمد در سرهای متعددی تولید میگردید. گرچه در کانگرس ۱۸۷۸ برلین، روسیه و برتانیه راجع به سیاستهای آسیایی شان به يك موافقه رسیده بودند. اما باز هم انگلیس به منظور تأمین سرحدات ستراتیژیت و اهمه تهدید روسیه را زنده نگه میداشت.

لار دلانسد آون و ایسرای هندوستان با فراهم آوری فشار های متعدد امیر عبدالرحمن خان را مجبور کرد تا هیأتی را تحت ریاست مورتیمر دیورند بپذیرد و در نتیجه خط دیورند را بوسیله تهدید بلوکاد نظامی و اقتصادی، بر امیر

افغانستان تحمیل کند. باید یاد آور شد که معاهده دیورند وقتی بر امیر افغانستان تحمیل شد، که این کشور در سیاست خارجی مجبور به قبول مشوره انگلیس گردیده بود. بنابراین جانبین متعاقداً دین حیثیت مساوی نداشتند. همچنان معاهده دیورند سرحد بین المللی افغانستان و هند برتانوی را تعیین نکرده، بلکه ساحات نفوذ هند برتانوی را از قلمرو امیر افغانستان جدا نمود. روی این اصل معاهده مذکور بهیچ وجه يك معاهده بین المللی گفته شده نمیتواند. عقد معاهده دیورند آخرین مرحله انتزاع خاکهای افغانی از بیکر این کشور بود.

اما امیر عبدالرحمن خان در دوران ۲۰ سال امارت خود موفق گردید که احوال از هم گسیخته افغانستان را که زاده جنگهای داخلی و اشغال قدرت های اجنبی و دستنظیم نماید و يك حکومت مرکزی را که بیشتر شکل نیمه ملوک الطوائفی را داشت، مستحکم و مستقر سازد.

خلاصه طی این عصر افغانستان با وجود مواجهه بودن با استعمار و رقابت های دول بزرگ اروپایی و کشمکش های داخلی هویت ملی و موجودیت ملی خود را بیحیث يك ملت مشخص درین قسمت آسیا حفظ و از امپراطوری بزرگ اما پاشان عصر تیمورشاه در آغاز قرن نوزده يك افغانستان کوچکتر اما تنظیم شده و مستقر بمیان آمد.

د افغانستان جغرافیه ته یوه لنډه کتنه

جمهوریت موقعیت لری . پدی توگه دا هیواد اوس یو په وچه محاط هیواد دی اوږد نژدی واټن یی د عمان له خلیج څخه ۵۰۰ کیلومتره اټکل شوی دی .

طبیعی بڼه

۱- غرونه :

د افغانستان اوسنی توپوگرافی او دځمکو جوړښت دهغو جیولوجیکي دوامدار اوفعالیتونو نتیجه ده چه دپریکا مبرین له دوری څخه شروع اوتراوسه پوری یی دڅلورو زروملیونو کلونو دپاره ادامه موندلی ده .

ددی دوری څخه دمخه ټول افغانستان دیوه لوی بحر تر لاندی ووچه دیتس په نامه یادیده اوداطلس اوآرام بحرونه یی سره نښلولی وو . دوروستیو جیولوجیکي دوروپاتی آثاردافغانستان په مختلفو سیمو کی په پراخه اندازه لیدل کیږی .

په عمومی ډول افغانستان یوغرنی هیواد دی چه په سلوکښی له اویاڅخه زیاته برخه یی دغرونو اوپیدیاوڅخه تشکیل شویده . دآسیا په منځنی برخه او دافغانستان په شمال ختیزه سیمه کی هغه لوړه سطحه موقعیت لری چه د پامیر په نامه یادیږی اوددنیابام بلل کیږی . اودهغی لویدیزه برخه چه کوچنی لوړوالی یی دبحر له سطحی څخه دڅلوروزرومتروڅخه زیاته ده، داسیا دغرونو مهمی سلسلی لکه همالیه

دافغانستان لرغونی هیواد دآسیا په لویه وچه کی د۲۹ درجو ۲۲ دقیقو ۵۳ ثانیو او۳۸ درجو ۲۹ دقیقو ۲۷ ثانیو شمالی عرض البلدونو اود ۶۰ درجو ۲۸ دقیقو ۴۱ ثانیو او۷۴ درجو ۵۱ دقیقو ۴۷ ثانیو ختیز و طول البلدونو ترمنځ موقعیت لری، پراخوالی یی ۲۵۳۰۰۰ مربع میلو یا ۶۴۷۴۹۷ مربع کیلومتره رسیږی. دافغانستان دوگړو شمیر دکال ۱۳۵۲ داحصائیو په اساس ۱۷ ملیونه اواته سوه زره تنه اټکل شوی دی . پدی توگه یی په هر مربع کیلومتره سیمه باندی ۲۶۰ تنو څخه زیات اوسیدونکی ژوند کوی. دافغانستان دولایاتو په ترڅ کی دنفوسو د کثافت له پلوه دکابل ولایت له ټولولمړی دی اودنفوسو کثافت پکښی له ۴۱۳ تنوڅخه په هر مربع کیلومتره ساحه باندی زیات دی، حال داچه له همدی امله دنیمروز ولایت ترټولو وروستی دی او په هر مربع کیلو متره ساحی کی یی په عمومی توگه دری تنه ژوند کوی . دافغانستان زیات اوږدوالی د ختیز څخه دلوبدیز په لور یعنی له پامیر څخه دذوالفقار تردری لوری ۱۲۰۰ کیلومتره اوزیات سوری له شمال څخه دجنوب خواته یعنی له خم آب څخه دچگایی ترغرونو پوری ۹۱۲ کیلومتره رسیږی . دافغانستان دجمهوریت شمالی خواته شوروی اتحاد دلوبدیز لورته ایران، ختیز اوجنوبی خواته پښتونستان اوبلوچستان او شمال ختیز پلوته دیوی کوچنی مسافلی د پاره دچین

سلسله هم په مرکزي افغانستان کې زیات اهمیت لری چه منځنی لوړوالی یی څلورزره متره او اوږدوالی یی ۲۰۰ کیلومتره اټکل شویدی دهیواد یوزیات شمیر سیندونه ددی غره څخه سرچینه اخلی او څپ ځایونه یی دڅارویو دروزنی له پلوه خورازیات اهمیت لری ددی غره ډیره لوړه څوکه دشاء فولادی په نامه یادپیری او ۵۹۴۰ متره لوړوالی لری . داسلسله هم زیات کوتلونه لری داوڼی (۳۰۰۰ متره لوړوالی) او حاجیګک (۳۹۰۰ متره) کوتلونه پدی لړکی دیادوڼی وږدی .

دبابا دغرونوپه لویدیزه برخه کی دوه نوری سلسلی هم په هماغه استقامت غځیدلی دی چه کله دفیروزکوه په نامه هم یادپیری . شمالی سلسله یی دسفیدکوه په نامه یادپیری چه د حصارله غره څخه په ختیزکی دایدوران ترکوتل پوری په لویدیز کی ۲۵۰ کیلومتره اوږدوالی لری اومنځنی لوړوالی یی ۳۰۰۰ متروته رسپیری ددی غره کوتلونه چه دمرغاب اوهیرود دجوزی سره نښلوی زیات لوړوالی نلری اودهریرود اومرغاب دسیندونو زیات معاونین هم دهغو څخه سرچینه اخلی . دسیاکوه غرونه چه دفیروز کوه جنوبی سلسله تشکیلی دجنوب لویدیز په لوردهرات دژنده جان ترسیمي پوری رسپیری داغرچه په مختلفو څانگو ویشل کیږی دسفید کوه په مقایسه لړلوې والی لری حال داچه اوږدوالی یی دهغه په مقایسه زیات دی لوړوالی یی دتایویری په شمال لویدیز کی ۳۹۲۲ متروته رسپیری ورشوګانی یی دڅارویو دروزنی دپاره

قراقرم ، کوشنلن اوهندوکش سره یو ځای کیږی. دهندوکش سلسله چه په افغانستان کی له مهمو طبیعی عوارضو څخه ده له همدی ځای څخه شروع اودجنوب لویدیز په لورغځیدلی دی. داغرونه له ختیز څخه دلویدیز په لور ۶۰۰ کیلو متره اوږدوالی لری اوپه دوو برخو ویشل کیږی. ختیز هندوکش چه ۳۶۰ کیلو متره اوږدوالی لری په کوچنی بامیر کی دیولی له دری څخه شروع اودڅاواک ترکوتل پوری اوږدپیری . داغرچه سوری دبدخشان په سیمه کی سلو کیلومتروته رسپیری دهیوادله لوړوغرونو څخه ده اومنځنی لوړوالی یی ۵۰۰۰ متروته رسپیری حال داچه لوړه څوکه یی دتیراجمیر په نامه ۷۷۴۰ متره لوړه ده . ددی غره زیاتی لوړی برخی دکال په ټوله موده کی په اووړپتی وی څکه نو کوتلونه یی هم دتک راتګ دپاره مساعد ندی دختیز هندوکش په خنوسیمو کی دیخچالونو آثارهم لیدل کیږی . لویدیز هندوکش چه دڅاواک له کوتل څخه دآق رباط کوتل پوری پروت دی دختیز هندوکش په مقایسه لږه لوړوالی لری اودکوتلونو څخه یی هم دکال په موده کی دتګ راتګ په مقصد کټه اخستل کیدای شی دهندوکشی ددی برخی ورشوګانی زیات اهمیت لری . دشبړدکوتل په جنوبی او دبامیان په ختیزه برخه کی دغرونو یوه بله سلسله دختیز لورته غځیدلی ده چه دکابل ترلویدیزی سیمی پوری رسپیری اودپغمان دغرونو په نامه یادپیری ددی غره لوړه څوکه دتخت ترکمن په نامه ۶۶۸۲ متره لوړوالی لری . دهندوکش دغره څخه وروسته دبابا دغرونو

د دې غره لوړه خوکه ۲۸۷۳ متره لوړوالی لري سپين غردیښور دلويديزي برخې څخه شروع او دلويديز خواته ۱۵۰ کيلو متره اوږوالی لري اودجلال آباداوکرم وادی کاني سره بيلوی اودکابل ترشاوخوا سيمو پورې ادامه مومي . داغرونه دهندوکش اوبابا دغرونو څخه وروسته دافغانستان ډيرلوړغرونه دي او لوړی سيمي يی تل پرواورويی وی ډيره لوړه خوکه يی دسکارام په نامه ۴۷۶۰ متره لوړوالی لري سوبيره پردی دسپين غره په شمالي اوجنوبي لمنوکی ډول ډول ونو طبيعی ځنگلونه هم ليدل کيږي همدول دافغانستان په ختيزه برخه کې دشرکردن له کول څخه وروسته دغرونو يوه بله سلسله دافغانستان دجنوبي سرحداتو په لورغځيدلی ده چه دسليمان غرونه يی بولي او تقريباً ۶۰۰ کيلومتريه اوږدوالی لري داغرونه دختيز څخه دلويديز په لور په دووبرخو ويشل کيږي دختيز سلیمان سلسله دبولان دکتول په سيمه کې دلويديز سلیمان سره يوځای کيږي ددې غرونو منځنی لوړوالی ۳۲۰۰ متره ده او ډيره لوړه خوکه يی تخت سلیمان په نامه ۳۳۷۲ متره لوړوالی لري دسليمان غرونه دزيات لنډه بل له کبله چه لری يی په ځنگلونه پټ دي داځنگلونه دسلو کيلومترو په شاوخوا کې اوږدوالی اوله لسو څخه تر ۱۵ کيلومترو پورې سورلری .

دافغانستان په جنوب لويديزه برخه کې يوه بله سلسله شته چه دچکايي په نامه ياديږي او اږدوالی يی ۱۵۰ کيلومترو ته رسيږي منځنی لوړوالی يی ۱۵۴۱ متره ده ډيره لوړه خوکه يی په بلوچستان کې ۲۵۷۰ متره لوړوالی لري .

زيات اهميت لري لويديزه برخه يی ددوشاخ په نامه ياديږي په افغانستان کې دهغوسلسلو وروستۍ برخه ده چه دشمال ختيز څخه دجنوب لويديز په لوري هيوادپه دوو شمالي اوجنوبي برخو ويشي .

دسياه کوه په شمالي برخه کې دغرونو يوه بله کړۍ دختيز څخه دلويديز په لور غځيدلی ده چه دتيربند ترکستان په نامه ياديږي داغرونه سره له دې چه په جلاول واقع شويدي خو د جوړښت له پلوه دهندوکش دغرونو سره يوښان دي دتيربند ترکستان سلسله ۳۰۰ کيلو متره اوږدوالی لري اومنځنی لوړوالی يی ۲۳۰۰ مترو ته رسيږي ډيره لوړه خوکه يی دجنګلک په نامه ۲۸۹۵ متره لوړه ده دآب سفيد سيندچه له سرپل اوشبرغان اودقيصار سيند چه له ميمنی دولت آباد اواندخوی څخه تيريږي له همدې غرونو څخه سرچينه اخلي . دتوپوگرافي له پلوه ددې غره په شمالي اوجنوبي لمنوکی زيات توپير ليدل کيږي جنوبي لمنی يی دا احتکالاتوله امله ځوانی ښکاری حال داچه په شمالي لمنوکی يی د زرگونو کلونو راهيسی دسائبيريایي بادونودفعاليت له کبله رسو بی مواد ځای په ځای شوی دی ځکه نودزو غرونو بڼه يی غوره کړيده .

دافغانستان په ختيزه برخه کېښی دکابل اوکرم دسيندونو دحوزو تر مينځ دوه نورغرونه موقعيت لري چه شمالي سلسله يی دسياه کوه ياتورغره اوجنوبي يی دسپين غره په نامه ياديږي . سياه کوه دسوات له دري څخه شروع اودلويديز خواته دلوگر تردری پورې غځيدلی

۲- سیندونه :

کپړی دادرپاب چه د معاونینو سره یی یوځای دحوزی اندازه ۶۰۶۰۰ مربع کیلومتره اټکل شویده ۵۶۰ کیلومتره اوږدوالی لری اود ۲۶۰ کیلومتره دپاره داوسنی افغانستان په خاوره کی دننه جریان لری داسیند داوبولگولو او مخصوصا دبرښنا دتولیدله پلوه زیات اهمیت لری . دکابل دسیندله لویو معاونینوڅخه یوهم دکنړدرپاب دی چه داوبو اندازه یی دکابل دسیند سره دیوځای کیدوپه سیمه کی دوروستی سیندپه مقایسه دوه برابره زیات دی دکنړی سیند په لمړۍ مرحله کی داوبو دوو جریانونو دیوځای کیدوڅخه چه یویی دچترال دسیندپه نامه له جنوبی چترال څخه او بل یی دلنډی سین په نامه دختیزهندوکش څخه سرچینه اخلی مینځ ته راځی او بیادپیچ ددری سیند هم ورسره یوځای کپړی دکابل سیند بل معاون دلوگر سیند دی چه حوزی یی ۹۹۲۰ مربع کیلو متره ساحه نیولی ده اود ۴۰۰۰ مترو په لوړ والی د هزاره له غرونو څخه سرچینه اخلی . د پنجشیر سیند چه د انجمن دکوئل له جنوبی لمنوڅخه چه ۴۸۵۰ متره لوړوالی لری سرچینه اخلی او حوزی یی ۱۸۵۱۰ مربع کیلومتره په شاوخوا کی سیمه نیولی ده ، د غور بند درپاب د شېر دکوئل ترڅنګه ۳۵۰۰۰ مترو په لوړوالی سرچینه اخلی د پنجشیر دسیندله معاونینو څخه ده اود حوزی پراخوالی یی دسالنګ دسیند په ګډون ۴۶۹۳ مربع کیلو مترو ته رسیږی دالینګار سیند په لغمان کی دکابل دسیند یو بل معاون دی چه دختیز هندوکش له جنوبی لمنوڅخه سرچینه اخلی او حوزی یی ۶۲۷۴ مربع کیلو متره سیمه نیولی ده

سره لدی چه په افغانستان کښی دلوړو غرونو شته والی چه په واورو پټ دی دزیاتو سیندونو دمینځ ته راتلو سبب ګرځی ، خوبیا هم داهيواد داوبو دبهر داندازی اود سیندونو دشمر لږه پلوه دنور و آسیایي اواروپایي هیواد په مقایسه لږ اهمیت لری دمثال په توګه په شوروی اتحاد کی داوبو دبهر عمومی اندازه په یوه کال کی دټولوسیندونو دپاره ۳۹۴۰۰ مکعبو کیلومتره په شاوخوا کی اوداوبو دبهر منځنی اندازه دهر مربع کیلومتری ساحی دپاره ۸۰ لیتره په یوه ثانیه کی اټکل شویده . په افغانستان کی دټولو سیندونو داوبو دبهر کلنی اندازه ۴۰ مکعبه کیلومتره اومنځنی اندازه یی دهر مربع کیلو متره سیمی دپاره ۱۷ لیتره په ثانیه کی اټکل کپړی . داهم باید وویل شی چه داوبو جریان هم په ټولوسیندونو کی یوشان نده اود هیواد په ختیځه برخه کی دهر مربع کیلومتره سیمی دپاره له ۱۹ څخه تر ۲۰ لیتره پوری په یوه ثانیه کښی تر صرف پوری په لویدیزه اوجنوب لویدیزه سیمه کښی توپیر مومی سربیره پردی دکال دمیاشتو په موده کی هم داوبو جریان اواندازه زیات توپیر مومی په بل عبارت داوبو اعظمی جریان دیستریلی په میاشتو کی لیدل کپړی .

دافغانستان له نسبتاً مهمو سیندونو څخه یوهم دکابل سیند دی چه دپغمان دغره په لویدیزه برخه کی داوونی له کوئل څخه چه ۳۶۷۰ متره لوړوالی لری سرچینه اخلی اوداتګ سیمی ته نژدی چه د بحر دسطحی څخه ۲۷۱ متره لوړوالی لری داباسین له دریاب سره یوځای

داسيندو وروسته له هغې چې داليشنگ له سيند سره يوځای شي دننگرهار دکانال بنده ته زيرمه د کابل له سيند سره يوځای کېږي .

داموسيند چې يونانيان ور ته اکسوس او عربان يې جيحون بولي دافغانستان بل مهم درياب دی چې له کوچنی پامير څخه په ۴۰۰۰ متره لوړوالی سرچينه اخلي اوله همدغه ځای څخه دارال ترجميل پورې ۲۵۰۰۰ کيلو متره اوږدوالی لري اود ۱۲۰۰ کيلومترو دپساره دافغانستان او شوروی اتحاد ترمنځ طبيعي سرحد تشکيلوي، ددی درياب د معاونينو دحوزی څخه په سلوکي څلوېښت او داوبو دجریان څخه په سلوکي ۲۵ اويا ۳۰ په افغانستان پورې اړه لري دامودسيند سوردکلفت دسيمی څخه دمخه له ۱۷۰۰ څخه تر ۲۰۰۰ مترو پورې ده، حال داچې له دی سيمی څخه وروسته کله هم پنځو کيلومتروته رسيږي . دامو دسيند دلتا دارال په جهيل کې ۱۱ زره مربع کيلو متره ساحه نيولی ده دامو سيند اودهغه د معاونينو حوزه په افغانستان کې ۹۰ زره مربع کيلومترو ته رسيږي چې دهيواد دعمومي مساحی په سلو کې ۱۳۸۸ تشکيلوي چې دهغو په ترڅ کې دواخان او بدخشان دسيند حوزه ۳۰۷۰۰ مربع کيلومتره دکوکچي دسيند حوزه ۲۱۹۰۰ مربع کيلومتره اود کندز ددرياب حوزه ۳۷۳۰۰ مربع کيلومتره اټکل شويده .

دکوکچي سيند په افغانستان کې داموددرياب لوی معاون دی چې فيض آباد ته نژدی دسمنگان وردوج اوسرغيلان ددروجريانونو ديو ځای کيدو څخه مينځ ته راځي او اوږدوالی يې ۴۰۰ کيلو

متروته رسيږي د کندز درياب چې داندراپ اوسيفان دجريانونو ديو ځای کيدو څخه مينځ ته راځي داموبل معاون دی چې ۴۵۰ کيلومتره اوږدوالی لري اود بغلان ، کندز اوتخار په ولايتونو کې ورڅخه دکرهڼی په مقصد زياته گټه اخستل کيږي .

دمرغاب سيند دفيروز کوه له غرونو څخه په ۲۵۰۰ لوړوالی سرچينه اخلي اوږدوالی يې په عمومي ډول ۸۰۰ کيلومتره دی چې له هغو څخه د۴۵۰ کيلومترو دپاره په افغانستان کې دننه مخصوصاً دجریان په وروستۍ برخه کې دبلامرغاب اومروچاق دسيمو ترمنځ يوه زياته سيمه خړوبه کوي البته دجریان په پور تنسی برخه کې له دی کبله چې له يوی خوا يی جريان دپړچټک اوله بلی خوا يی بستر ددواړو خواوو دځمکوپه مقایسه دپرتيت واقع شوی وي. ددی سيندله اوبو څخه زياته گټه نه اخستل کيږي دادرياب چې حوزه يې ۵۷۵۰۰ مربع کيلومتروته رسيږي وروسته له هغې چې د۲۰ کيلومترو دپاره دافغانستان اوشوروی اتحاد ترمنځ طبيعي سرحد جوړوي دمروی په سيمه کې يوه لويه دلتا تشکيلوي .

هغه دوه سيندونه چې دببادغرونو د وروستۍ لويديزی برخي څخه د۴۰۰۰ مترو په لوړوالی سرچينه اخلي اود دولت يارد سيمی تر څنگه سره يوځای کيږي دهريرود درياب دی هغه نسبتاً لوی درياب چې دفيروز کوه دغرونو څخه سرچينه اخلي او ورسره يوځای کيږي . له همدی سيمی څخه وروسته دهريرود دسيند په يوه

کال دپاره یوشان نده ، یعنی په یونانیه کی له ۶۰ مکعب متروڅخه په عادی حالت کی تر ۱۵۰۰ اویا ۲۰۰۰ مکعب متروپوری د اوبو زیاتوالی په موسم کی توپیر مومی ، ددی دریاب داوبواندازه په کال ۱۸۸۵ کی په استثنایی ډول په ثانیه کی ۲۰۰۰۰ مکعب متروته هم رسیدلی وه .

دهلمند دریاب دخپلی منبع څخه تر هامون هلمند پوری ۱۴۰۰ کیلومتره اوږدوالی لری دهلمند اودهغه د معاونینو حوزه په عمومی ډول ۱۵۴۳۰۰ مربع کیلومتره رسپیری اودافغانستان د عمومی مساحی په سلوکی ۲۳٪ تشکیلوی چه له هغی جملی څخه دهلمند حوزه ۷۶۰۰۰ اودارغنداب ترنگ او نورو معاونینو حوزه ۷۵۳۰۰ مربع کیلومتره اټکل شویده ناهم باید وایو چه په تیرواتیالکونو کبسی دی دریاب ۴۴ کلونودپاره عادی جریان لری . حال داچه دنورو ۲۴ کلونودپاره داوبو اندازه دعادی جریان څخه ټیټه اودپاتی ۱۶ کلونو دپاره دهغه څخه زیاته ثبت شویده .

۳- اقلیم :

دټولو هغو خصوصیاتو اوعواملو په نظر کی نیولو سره چه داقلیم پرخرنکوالی باندی په مستقیم ډول اغیزه لری داویلاي شو چه افغانستان په عمومی توگه بری اقلیم لری ځکه له یوی خوانه بحرته لارلری اونه دبحری مربوطو جریانونوڅخه په زیاته اندازه گټه اخستلای شی ځکه نوله یوی خوایی دکلنی لنده بل اندازه ډیره کمه اوله بللی خوایی دکال

همواره ځمکی باندی جریان مومی اوله اوبو څخه یی په اعظمی توگه په کرهڼی کی کټه اخستل کیږی . هریرود داسلام کلاپه سیمه کی خپل حرکت ته دشمال په لو، تغیرورکوی اودذوالفقار ترکلی پوری دافغانستان اوایران ترمینځ طبیعی سرحد جوړوی ددی دریاب اوږدوالی په عمومی توگه ۱۱۲۴ کیلو متره اټکل شویدی او ۶۵۰ کیلومترو دپاره په افغانستان کی دهرات دشاوخواامیدانونه خپوبه کوی . دهریرود د حوزی مساحت په عمومی ډول ۷۰۶۰۰ مربع کیلومتره اوپه افغانستان کی ۴۹۴۰۰ مربع کیلومتره اټکل شویدی .

دافغانستان دسیندونوپه لړکی دهلمنددریاب ترټولولوی دی اودهیواد په جنوب لو یدیزه برخه کبسی یوه پراخه سیمه خپوبه کوی دادریاب چه حوزه یی ټوله په افغانستان پوری اړه لری دحاجیک دکوتل په ختیزه اوپاداونی د کوتل په شمال ختیزه برخه کی چه دمیدان ولایت له مربوطاتو څخه ده ۴۸۰۰ مترو په لوړوالی سرچینه اخلی اودیوی اوږدی مسافی دپاره دمرکزی افغانستان په غرنی سیمه کی جریان مومی اوپه همدی سیمی کبسی زیات نوروپه سیندونه هم ورسره یوځای کیږی . دگرشک څخه وروسته دهلمند دریاب په یوه هواره سیمه کی جریان لری اوسورینی ۷۰۰ متروته رسپیری ، دبست کلاته نژدی دارغنداب سیند هم دترنگ ، ارغستان اودوری دجریانوتو دیوځای کېدو څخه مینځ ته راځی ورسره یو ځای کیږی اوخپل حرکت ته دجنوب خواته ادامه ورکوی داوبواندازه دهلمند په دریاب کی ډول

د افغانستان کالني

د فصلونو تر مينځ اقليمي تربير ډير زيات دى له بلې خوا څرنگه چې افغانستان يو غرنى هيواد دى ځكه نو په مختلفو اقليمي حوزو وېشل كېږي او پدې توگه د عرض البلد درجه په ځانگړي توگه د اقليم پر څرنگوالي باندې مستقيم اغيزه نلري د مثال په توگه د جلال آباد كابل او هرات سيمې چې د عرض البلد له پلوه زيات توپير نلري ديبلو بيلو اقليمي خصوصياتو لرونكې دي . البته دلته بايد دې مطلب ته هم گوته ونيول شي چې په طبيعي ډول د عرض البلد درجه د لمر د وړانگو پر درجې باندې تاثير لري پدې توگه ويلاى شو چې د بحر له سطحې څخه لوړوالى د اقليم پر څرنگوالي باندې له مؤثر و عواملو څخه دى د مثال په توگه هغه غرنى او لوپى

سيمې چې له ۲۴۰۰ مترو څخه زياته لوړوالى لري ډير ساړه او اوږده ژمې لري چې له شپږو څخه تر اوومياشتو پورې اوږد پيرى په مقابل كېښى هغه سيمې چې له ۱۳۰۰ مترو څخه تر ۲۴۰۰ مترو پورې لوړوالى لري نسبتاً معتدله هوالري او د كال څلور فصلونه پكېښي جلا ډول ليدل كېږي . په همدې ډول هغه سيمې چې له ۹۰۰ څخه تر ۱۳۰۰ مترو پورې لوړوالى لري نسبتاً ټوډ، دوبي او په پاى كې هغه سيمې چې لوړوالى يې له ۹۰۰ مترو څخه لږ دى او په شمالى ختيز او جنوب لويديز افغانستان كېښى يې پراخه سيمه نيولى ده ډير تاوده دوبي اولږلنده بل لري . ددې عامل يعنې لوړوالى تاثير د ټودوخې د درجې پر څرنگوالي باندې په لاندې جدول كې ليدلى شو :

داستيشن نوم	لوړوالى	د ټودوخې ډيره	زياته درجه	د ټودوخې ډيره	ټيټه
سالنگ	۳۳۵۰ متره	د سانتيگراد ۱۸ درجې	د سانتيگراد ۱۰ درجې	د چنگاښ په مياشت كې	درجه د چنگاښ په مياشت كې
غزني	۲۱۸۳ متره	د سانتيگراد ۳۳ درجې	د سانتيگراد ۹ درجې	د چنگاښ په مياشت كې	درجه د چنگاښ په مياشت كې
كابل (هوايي ډگر)	۱۸۰۰ متره	د سانتيگراد ۳۵ درجې	د سانتيگراد ۸ درجې	د چنگاښ په مياشت كې	درجه د چنگاښ په مياشت كې
فيض آباد	۱۲۰۰ متره	د سانتيگراد ۴۰ درجې	د سانتيگراد ۱۲ درجې	د چنگاښ په مياشت كې	درجه د چنگاښ په مياشت كې
كندهار	۱۰۰۴ متره	د سانتيگراد ۴۴ درجې	د سانتيگراد ۱۹ درجې	د چنگاښ په مياشت كې	درجه د چنگاښ په مياشت كې
جلال آباد	۵۵۲ متره	د سانتيگراد ۵۴ درجې	د سانتيگراد ۲۱ درجې	د چنگاښ په مياشت كې	درجه د چنگاښ په مياشت كې

په افغانستان كېښى د كلنې لنډه بل منځنۍ اندازه له ۱۳ څخه تر ۱۶ انجو پورې اټكل شوېده چې معمولاً په لوړو سيمو كې دواړو په توگه ظاهرېږي البته داهم بايد ووايو چې ددوى بارانونو د هيواد په اكثر و سيمو كېښى هېڅ نه ليدل كېږي . پدې توگه په ټول هيواد كې د اورښت زياته اندازه د ژمې او يا پسرلي په فصلونو كې ليدل كېږي له همدې كبله ده چې داوبو اندازه په سيندونو كې هم تل توپير مومي دلته داهم بايد ووايو چې د اورښت اندازه د هيواد په شمالى سيمو كې د جنوبى سيمو په مقاييسې زياته ده په بل عبارت د كلنې اورښت منځنۍ اندازه چې په جنوبى هوا او سيمو كې له ۵۰ څخه تر ۱۵۰ ملې مترو پورې ده په شمالى سيمو

کې له ۳۰۰ څخه تر ۳۵۰ ملی مترو پورې زیاتوالی مومي یاد مثال په توګه د کلنی اورښت اندازه چې په لشکرګاه کې ۹۸ ملی متره ده په مزار شریف کې ۲۰۰ ملی متروته زیاتوالی مومي دلته بل له پلوه د افغانستان یو بل اقلیمي خصوصیت دادی چې د اورښت اندازه په لوړو سیمو کې د ټیټو سیمو په مقایسې زیاته دی. د مثال په توګه د کلنی اورښت اندازه چې په فراه کې ۸۲ ملی متره ده په شمالی سالنګ کې ۱۱۲۷ ملی متروته زیاتوالی مومي، همدا ډول باید وویل شی چې د کال په شپږوسرو میاشتو کې د اورښت اندازه د ختیځو سیمو په مقایسې د هیواد په لویدیځو او شمال لویدیځو سیمو کې زیاته دی د مثال په توګه د کلنی اورښت اندازه چې د پورتنیو شپږو میاشتو د پاره په هرات کې ۱۲۸ ملی متره او په میمنې کې ۲۷۳ ملی متره ده، په جلال آباد کې ۱۱۳ ملی متره او په خوست کې یواځې ۴۷ ملی متروته راټیټېږي په مقابل کې یې وروستۍ سیمې بیا د دوی په فصل کې د هیواد د ټولو سیمو په مقایسې زیات اورښت لري . په عمومي ډول باید وویل شی چې د اورښت اندازه د هیواد په شمالی ، جنوبی او لویدیځو سیمو کې د هوا او ځمکو څخه د لوړو غرونو په لوري زیاتېږي او بیا هم د غرونو په شمالی خواوو کې د جنوبی لمنو په مقایسې زیاته وی .

په عمومي ډول د افغانستان په ټولو اقلیمي سیمو کې د اورښت له عادي اندازې څخه د توپیر او انحراف اندازه ډیره زیاته ده په هغو کلونو کې چې د اورښت اندازه زیاته وی . د کرهڼې په محصولاتو کې هم زیاتوالی لیدل کیږي او د ورسوګانو او لملۍ کرنې ساحه پراخوالی مومي ، حال دا چې په وچو کلونو کې معکوس نتایج مینځ ته راځي دا هم باید ووايو چې په افغانستان کې د مختلفو هوايي جریانونو تاثیر لیدل کیږي، د ژمی په فصل کې سائبیریايي بادونه په مستقیم ډول د افغانستان د هوا پر څرنګوالي تاثیر اچوي د افغانستان مرکزي غرونه جنوبی سیمې د هغو له تاثیر څخه په امان کې ساتي سربېره پردې هغه بادونه چې له اتلانتیک څخه راځي په ژمی او پسری کې د هوا د لویدیځې او شمال لویدیځې سیمې تر تاثیر لاندې ساتي له بلې خوا هندې مرطوب جریانونه په دوی کې د هیواد ختیځې او جنوبی سیمې متاثره کوي . یو بل افغاني باد چې د تاثیر یی له هیواد څخه د باندې هم لیدل کیږي ، هغه بادونه دي چې د جنگاښ د میاشتې له لومړیو وختونو د لږم تر میاشتې پورې ادامه مومي د آباد چې د هیواد له شمالی خواوو څخه د فارس د خلیج او د عمان د بحیرې په لوري چلیږي د هیواد د لویدیځو برخو پر اقلیم باندې زیات تاثیر لري .

اقتصادي بڼه

۱- کرهنه :

زراعتي مواد دی لکه غنم، پنبه، وږي پوستکي ورينيم ميوي او داسي نور همدا رنګه که چيري دافغانستان صادراتو ته خپرشو ښکاره به شي چه زيات خار جی اسعار بيا هم دزراعتي موادو دخرځلاو له لاری لاس ته راځي اوسر بيره پردی حتی همدا اوس هم دافغانستان له وارداتو څخه په سلو کښي له ۱۵ څخه تر ۲۰ پوري زراعتي مواد دي۔ لدی کبله نودعمومي اقتصادي پر اختيا او د خلکو دژوندانه دسطحي دلورولو په مقصد دالازمه ده چه د زراعتي محصولاتو اندازه لوړه شي.

دهغو موثر و عواملو په لړ کښي چه د کرهني دتوليداتو په څرنگوا لې باندی چه پخواهم وویل شول افغانستان يو غرنی هیواد دی اوزياته سيمه يی غرونو او بيدياوونيو لې ده ځکه نویوه زیاته سيمه يی د کرهني دپاره مساعده نده ضمنا داوبو لگو لو د سیستم پراختيا پکښي زيات لګښت غواړی لدی کبله باید وویل شي چه اوس په افغانستان کښي کرهنه ډیر ابتدایي شکل لری اویواځي ځنی دری اویا د خاورو غونډۍ گانی دکرهني وږدی اوپه زیاتو سیمو کښي په سلو کښي له ۵۰ څخه تر ۷۵ پوري دکرهني وې ځمکوڅخه هرکال گټه کښي اخستل کیدای شي د یو اټکل په اساس په عمو می تو گه دافغانستان له ټولي خاوري څخه یواځي ۷-۸ ملیونه هکتاره ځمکه عمو می رتبې څخه په سلو کی ۱۲ تشکیلوی د کرهني وې ده چه له هغو څخه یوا ځي ۳ره

ددی مطلب په نظر کښي لړ لو سره چه کرهنه د نړۍ د هیوادونو اقتصادي پراختيا په بر څه مخصوصا دا افغانستان په شان پر مختيا یی او زراعتي هیوادونو کښي څرگند اهمیت لری او همدارنګه دا افغانستان دجغرافیایي موقعیت او نورو ټولو اقتصادي فعالیتونو د خپرني څخه وروسته دا نتیجه لاس ته راځي چه په اوسنی وخت کښي افغانستان یوزراعتي هیواد دی او راتلو نکی اقتصادي پراختيا به یی هم تر زیاته حده ددی سکتور له څرنگوالي سره مستقیمه اړه ولری . په لمړۍ مرحله کښي څرنگه چه پوهیږو . دوقایو ی او معالجو ی طب د پراختيا اوځنی نورو اقتصادي او اجتماعي عواملو له کبله ددی هیواد وګړي و شمیر د نورو پر مختيا یی هیوادونو په شان په چټک ډول زیاتیری لدی کبله نو دکرهني بر څه د هیوادوګړو داپتیاوو په پوره کولو او هغو ته دکار په پیدا کولو کښي مخصوصا که چیری دصنایعو دپرمختګ په بر څه کښي نیمګړتیاوی هم په نظر کښي ونیول شي په ښکاره ډول څرگند یږی سره له دی چه صنایع هم په هیواد کښي پر اختيا مومی خو بیا هم همدا اوس له یوی خوا د هیواد په سلو کی له اتیا څخه تر ۸۴ پوري اوسیدو نکی له همدی لاری خپل ژوند تا مینوی او له بلی خوا حتی دا وسنیو صنعتی تاسیساتو زیات او مه مواد هم اصلا

مليونه هكتاره څمكه داوبو لگړو لاسانتياوې لري او يواځې ۲۵ ميليونه هكتاره يې هر كال خړوبه كيږي. پدې توگه په زراعتي زياتو ځمكو كېنې داوبو دشتو لې پاكوا لسي احساس كيږي دا هم بايد وويل شي چه اوسني تاسيسات هم په هيڅ ډول نشي كو لاي داوبو څخه داعظمي گټه اخستلو دپاره ز مينه برابره كړي. ځكه نو دافغانستان په كرهني كېنې داوبولگړو برخه خوراز ياته او رو پښانه ده ځكه دنبتاتو لاندې ځمكو څخه په سلو كېنې اويايي هر كال خړوبه كيږي او په سلو كېنې له ۸۰ څخه تر ۸۵ دهيواد نېاتي حاصلات د هغو څخه په لاس راځي له همدې كبله ويلاي شوچه په افغانستان كېنې دكرهني پر احتيا هم زيات لگښت ايجابوي دنبا تاتو كرنه په للمي ډول هم پدې هيواد كېنې زيات روا ج لري په عمومي ډول دهيواد دكرني لاندې ځمكو څخه په سلو كېنې ۳۲ همدا ډول دي چه ټوله پراخوالي يې ۱۷۵۵ ميليونه هكتاره ا ټكل شويده. په للمي ځمكو كېنې تر ټولو څخه زيات غنم ډير كړل كيږي يعنې د پور تني ساحي څخه هر كال تقريبا په يومليونه هكتاره ځمكه كېنې غنم كړل كيږي چه البته د غنمو دټولو حاصلاتو په سلو كېنې ۲۱ تشكيلي دهواخرنگوالي هم پر زراعتي توليداتو باندې دكميت او كيفيت له پلوه زياته اغيزه لري له همدې كبله دهجه د هيواد په سړو سيمو كېنې دځمكو څخه يواځې يو محصول لاس ته راځي حال داچه په څنو ختيزو تو دو او مريوطو سيمو كېنې په كال كېنې دد ري ډوله محصولاتو اخستل هم امكان لري دا اقتصادي

عواملو په ترڅ کېنې دمواصلاتي کرښو پراختیا
پدی وروستیو کلونو کېنې د زراعتی تولیداتو
پرڅرنگوالی باندې د کمیت کیفیت او نوعیت
له پلوه زیات تاثیر لرلی دی حال داچه پخوا
دهمدی ارتباطی وسیلې دشتوا لی له امله
هری سیمې اجبارا ټول هغه هیواد ترلیدوی چه
خلکو ور ته اړتیا در لوده پدی ټوکه ویلای
شوچه دزیاتو سر کو نو جوړیدلو د تجارتی
کرهڼی دپراختیا زمینه برابر کړی

په لمړۍ پنځه کلن پلان کېږي چه د ۱۳۳۵ کال په نيمايي کېښي د تطبيق لاندې ونيول شوي کړهني پراختيا ته خاص اهميت ورکي شو او زياته پانگه هم ور ته په نظر کېښي و نيول شوه ليکن د مواصلاتي کړنو او محرکه قوې د نشتوالي له امله چه اقتصادي پر اختيا دپاره اساس گڼل کيده د هغو پراختيا ته په دواړو لومړيو پلانونو کېښي د لومړي يتوب حق ور کړل شو په عمومي ډول د لومړي پلان له حقيقي لگښت څخه چه ۱۰.۳ مليارد افغاني اټکل شو يدي ۱۳ مليارده يا په سلو کېښي ۱۲.۶ ذکر هني په برخه کېښي مخصوصا د اوبو لگو لود لويو پروژو د تمويل دپاره لگيدلي وي يعنې د هلمند د اوبو لگولو پروژو ي سر بيره دنگرهار د کانال او په غزني کېښي دسوده پروژي هم دلمړي پنځه کلن پلان په دريم کال د تر خړوبو لو لاندې ونيولي شوي او دلمړي پروژي دعو مسي لگښت څخه په سلو کېښي ۳۶ او د دوهمي پروژي دپاره په سلو کېښي ۲۲ د همدې پلان

زیاته شوه . هندا رنگه ددی پلان د عمومی لگښت څخه په سلو کښی ۵۸ د اوبو لگولو پروژو پراختیا او په سلو کښی ۵۲ د کرنی د پراختیا دپاره ټاکل شوی دی .

مهم تو لیدات :

د اقلیم له پلوه د مختلفو سیمو دښته والی له کبله په افغانستان کښی دډول دډول نباتاتو کرنه رواج لری لیکن دټولو څخه یی غنمزیات اهمیت لری او دهیواد د خلکو دا کثرت دپاره اساس غذایی ماده تشکیلوی ځکه چه غنم دنورو نباتاتو سره په انډول کښی په زیاته لویتیا کښی تر ۱۲ زره ټنو پوری هم و ده کولای شی سر بیرته پر دی ډیرو خاصو - اقلیمی شرایطو ته هم اړه نلری ځکه نو په یواځی توگه د نباتاتو د کرنی د عمومی ساحی څخه یی په سلو کښی ۶۷ ځمکه نیولی ده حال داچه دغله جاتو لاندی ځمکو څخه په سلو کښی ۹۰ تشکیلوی دغنمو لاندی ساحه په هیواد کښی هر کال د ۲۳ ملیونو هکتار رویا ۱۱ ملیونو جریبو په شاو خوا کښی اټکل شویده او کرنه یی دهیواد په زیاتو سیمو کښی د ۳۵۰ مترو لوړ والی څخه بیاتر ۳۳۰۰ مترو پوری رواج لری د غنمو دکلنی حاصلاتسو اندازه د ۲۵ ملیونو ټنو په شاو خوا کښی اټکل شویده . په کال ۱۳۵۲ کښی د هیواد د عمومی زراعتی ځمکو څخه په سلو کښی ۶۳ یعنی ۲۲ ملیونه هکتاره ځمکه د غنمو ترکرنی لاندی وه او د حاصلاتو اندازه یی ۲۷۵۰ ملیونه ټنه اټکل شوی وه دا هم باید وویل شی چه په لمړی اودوهم پنځه کلن پلانونو کښی دټولو هغو سره سره بیا هم د

په موده کښی مصرف شوی د حاصلاتو او کرنی وې ځمکو ډیری لری پر اختیا په لمړی پلان کښی ونشو کړای چه دخلکو اړتیاوی پوره کړی ځکه نو حکومت مجبور شو تر څو دپلان په موده کښی ټول ۲۴۳ ټنه غنم دبانډنیو هیوادو څخه وارد کړی . په کال ۱۳۴۰ کښی دوهم پنځه کلن پلان تر تطبیق لاندی ونیول شو ددی پلان دحقیقی لگښت څخه چه ۲۵ ملیارده افغانی اټکل کپړی ۴۴ ملیارده افغانی یا په سلو کښی ۱۷۶۶ د کرنی په چارو کښی مصرف شوی دپورتنی لگښت یوه زیاته اندازه یعنی ۳۸ ملیارده افغانی بیا هم دا وېو لکو لویه لویو پروژو کښی مصرف شوی چه په مقابل کښی یی د کرنی دنورو پر اختیا کښی چارو لگښت یواځی ۶۶ ملیارده افغانی اټکل شویدی . پدی توگه د ۱۳۴۴ کال دقیمتونو په اساس دزراعتی تو لیداتو حقیقی ارزش له ۲۴۹ ملیارد و افغانیو څخه په لمړی پلان کښی ۲۷۳ ملیارد و افغانیو ته په دوهم پلان کښی زیات شوه . په بل عبارت د حیواناتو مجموعی تو لیدات په وسطی ډول چه د لمړی پلان دکلنو دپاره هر کال ۳۵۵۴ زره ټنه اټکل شوی وو اودوهم پلان دپاره ۳۵۷۷ زرو ټنو ته زیات شو . په دریم پلان کښی څرنگه چه وزیر بنایی پروژو د تکمیلیدوله امله د اقتصادي پر مختیا دپاره زمینه برابره شوه ځکه نو د کرنی په برخه کښی د عمومی لگښت اندازه په سلو کښی ۲۹۲ ته لوړه شوه په بل عبارت ددی لگښت اندازه ۴۴ ملیارد و افغانیو څخه په دوهم پلان کښی ۹۷ ملیارد و افغانیو ته په دریم پلان کښی

دوهم پلان کلنی حاصلات په منځني ډول د لمړي پلان په مقایسه لږ شو ل مهم علت یې هم دا وو چې د ځمکو د حاصلاتو کلنی اندازه له ۹۸۷ کیلو گرامو څخه په هر هکتار ځمکه کښی د لمړي پلان په موده کښی ددو هم پلان دپاره ۹۲۰ کیلو گرامه ته را ټیټه شوه حال داچه په همدی موده کښی دغنمو لاندی ساحی پراخوالی په منځنی ډول دهر کال دپاره له ۲۲۳۱۰۰۰ هکتارو څخه ۲۳۴۳۰۰۰ هکتار و ته زیاته شوه. ددریم پلان په دوره کښی دغنمو د حاصلاتو د زیاتولو دپاره دکیمیاوی سری او اصلاح شویو تخمونو دویش لسه پلوه ځنی اقدامات عملی شول چې په نتیجه کښی یی یواځی د ۱۳۴۹ او ۱۳۵۰ کلونو څخه پرته د نورو کلونو دپاره د حاصلاتو اندازه زیاته شوی ده دنوی جمهوري رژیم داستقرار څخه وروسته داپرو گرامونه نورهم اصلاح او چټک شول اولدی کبله څرنګه چه وینو په وروستیو کلونو کښی دغنم حاصلات هر کال زیات شوی دی. دغنمو مختلفو ډولو نو دشته والی له کبله زیات نبات پوهان پدی عقیده دی چه افغانستان هم دغنمو کرنی دلمړنیو مرکزونو څخه دی. دا هم باید ووايو چه دغنمو دځمکو څخه په سلو کښی ۵۳ ابي او پاتی نور للمی دی. پرغنمو سر بیره دافغانستان په ټیټواو هغو سیمو کښی چه توده هوا او زیاتسې اوبه لری دور یجو کرڼه هم رواج لری په تیسرو کلونو حتی دپنځه کلنو انکشافی پلانونو په موده کښی هم دوریجو د حاصلاتو دزیاتوالی په هکله موثر اقدامونه عملی نشول دوریجو

لاندی ځمکو پراخوالی چه په کال ۱۳۳۷ کښی ۲۱۰ زره هکتاره اټکل شوی وه په کال ۱۳۴۹ کښی ۲۰۲ زرو هکتارو ته را ټیټه شوه په مقابل کښی یی دوریجو د حاصلاتو اندازه همدی دوره کښی ۳۲۰ زرو ټنو څخه ۳۶۶ زرو ټنو ته زیاته شوه. د ۱۳۵۲ کال دپاره دوریجو لاندی ساحی پراخوالی ۲۱۰ زره هکتاره او د حاصلاتو اندازه ۴۵۰ زره ټنه اټکل شوی وه. په عمومی ډول د جنسیت له نظره په افغانستان کښی ددوه ډوله وریجو کرڼه رواج لری چه یوته یی نری اوبل ته یی پندی وریجی وایی دلته داهم باید وویل شی چه دوریجو مهمو تولیدونکو سیمو څخه پرتله د هیواد په نورو برخو کښی وریجی دغذایی موادو په لږ کښی دو هم یا دریم مقام لری او مصرف یی ډیر زیات نه وی. ځکه نو افغانستان دوریجو له پلوه په خپل ځان متکی دی دافغانستان زیات وریجی په ختیځو ولایتو نویعی لغمان اوننگرهار اوبه شمالی ولایاتو لکه کندز، بغلان اوننګرکښی زیات کرل کیږی. سر بیره پردی دوریجو کرڼه په محدوده اندازه دهرات، لوگر، وردگو، بلخ پروان اونورو ولایتونو کښی هم رواج لری په عمومی ډول دهیواد دتولیداتو څخه په سلو کښی ۲۵ ددوو ختیځو ولایتونو څخه په لاس راځی. دهغو په ترڅ کښی د لغمان ولایت دوریجی لاندی ساحی او دتولیداتو اندازی له پلوه او دکټرونو سیمه دوریجو دجنسیت له نظره خورازیات اهمیت لری. په منځنی ډول په افغانستان کښی د کال ۱۳۵۰ دپاره دوریجو د محصول اندازه له یوه

افغانستان کښې زيات اهميت لري او د هيواد په شمال لويديز واکختيز وولاياتو کښې رواج لري چه دهغو په ترڅ کښې شما لسي ولايتونه دپار وني وې دى ځکه پدى سيمو کښې طبيعي شرايط ددى نيات دو دى دپاره مساعد دى بايد وويل شي چه دکال ۱۳۱۴ څخه پخوا دپښې کرنې يوه کوچينې ساحه بپولي وه له کال ۱۳۱۵ څخه وروسته د پښې کرنې په چټک ډول پراختيا وموندله او د توليداتو اندازه يې له ۳۵۰۰ ټنو څخه په کال ۱۳۱۴ کښې ۶۳ زرو ټنو ته په کال ۱۳۵۰ کښې زياته شوه. په کال ۱۳۵۲ کښې دپښې لاندې ځمکو ساحه ۷۴۸۸ زره هکتاره او د حاصلاتو اندازه يې ۱۰۵ زره ټنه اټکل شوى وه داهم بايد ووايو چه دپښې په کرنه کښې د نورو نباتاتو په مقاييسې سره زيات توکارگرانو ته اړه وي له بلې خوا په هغو فابريکو کښې هم چه دپښې سره ارتباط لري يوزيات شمير خلک بوخت ساتي ځکه نو دخلکو دپاره دکارڅه زمينه برابرولى البته بايد وويل شي چه پښه له يوى خوا دافغانستان له مهمو صادراتي مالونو څخه ده اوله بلې خوا په هيواد کښې دننه زياتو نسانا جې فابريکو ته اومه مواد برابرولى. دنوى رژيم له مينځ تهرانک څخه وروسته دپښې دکرنې پراختيا ته زياته پاملرنه شوى ده.

دميوى توليدات هم د زراعتي محصولاتو په لړه کښې ډير زيات اهميت لري ځکه د هيواد داوسيدونکو داپتياوو پر ترسره کولو سربيره له مهمو صادراتي مالونو څخه بلل کېږي. او دبا نديو اسعارو څخه په

هکتاره ځمکې څخه زرکيلوگرامه اټکل شوى وه. دغذايي موادو په لړه کښې دجوارو کرنه هم په افغانستان کښې خورا زيات اهميت لري او دغنمو څخه وروسته دوهم مقام لري چه کرنه اومصرف يې دهيواد په اکثر وولایتوکښې رواج لري البته دجوارو وصادرات اوياواردات معمولانه ليدل کېږي په کال ۱۳۵۲ کښې د جوارو لاندې ځمکو ساحه په عمومې ډول ۴۷۰ زره هکتاره او د حاصلاتو اندازه يې ۷۶۰ زره ټنه اټکل شوى وه دجوارو لاندې سيمه حتى دپنځه کلنو پلانو نو په موده کښې کمه شوى ده حال داچه په مقابل کښې يې ددرېم پلان په موده او دهغه څخه وروسته د کيمياوي سري څخه په استفا دى سره د حاصلاتو اندازه لوړه شوى ده اوله ۱۹۲۰ ټنو څخه ديو هکتاره ځمکې دپاره په کال ۱۳۵۰ کښې ۱۹۷۲ ټنو ته لوړه شوى ده.

ورېشې هم په افغانستان کښې دهممو توليداتو څخه بلل کېږي او په کال ۱۳۵۲ کښې يې ۳۲۲ زره هکتاره ځمکه نيولى وه چه دهغو څخه ۳۶۰ زره ټنه ورېشې په لاس راغلى وي بيلې حيوانات هم دافغانستان په کرنې کښې خورا مهمه برخه لري دهغو ځمکو ساحه چه په کال ۱۳۵۲ کښې ددى ډول نباتاتو دکرنې دپاره ور څخه گټه اخستل شوى وه ۴۲۵۰ زره هکتاره او دمحصولاتو اندازه يې ۳۸ زره ټنه اټکل شوى وه ددى ډول نباتاتو يوه اندازه باندنيو هيوادو ته صادرېږي او دپاتې برخې څخه يې دتيلو او غوړيو دلاس ته راوړلو په مقصد استفاده کېږي. دصنعتي نباتاتو په لړه کښې دپښې کرنه په

(۲۲۷ فیصده) زیات اوږه سلوکېښی له ۲۵ څخه ۳۰ پوری ده په کال ۱۳۵۲ کښی د - افغانستان دټولو زراعتی ځمکو څخه ۱۳۶۷ زره هکتاره دمیو لاندی وه چه دحا صلاتو - اندازه یی ۸۴۰ زره ټنه اټکل شوی ده .

طبیعی ځنگلو نه هم د هیواد له مهمو ملی پانگو څخه ده او دهیواد په اقتصادی پراختیا کښی لوړ مقام لری په عمومی ټوگه دځنگلونه ساحه په هیواد کښی د ۱۸۸ ملیونو هکتارو په شاوخوا کښی اټکل شوی ده چه د هغوی په لیکښی دشمال لویدیزو او شمال ختیځو سیمو دپستی ځنگلونه دیادونی و پر دی چه پراخوالی یی ۳۰۰ زره هکتاره اټکل کیږی .

یواځی دباد غیس د ولایت دپستی ځنگلونو ۹۰ زره هکتاره سیمه نیولی ده. دلمنزی او نښترو ځنگلو نه دهیواد په جنوبی او ختیځو ولایتونو کی (پکتیا ، ننگرهار، لغمان) دیادونی و پر ده دیوه اټکل له مخی دپکتیا د ولایت ځنگلونه ۳۷۲ زره هکتاره او دکنړونو دلی ولسوالی ځنگلو نه ۳۰۹ زره هکتاره پراخوالی لری .

دڅارویو روزنه :

دڅارویو روزنه دزراعتی فعالیتونو نومېمه برخه تشکیلی او دهیواد پر اقتصاد باندی څرگنده اغېره لری په بل عبارت ددهیوادټول کروندگر څه ناڅه د څارویو دروزنی سره علاقه لری حال داچه یوزیات شمیراوسیدونکی چه دکوچیانو څخه عبارت دی (په سلوکښی له ۱۶ څخه زیات) یواځی له همدی لاری خپل ژوند تامینوی. سر بیره پردی چه له څارویو یوه زیاته اندازه غذایي مواد په لاس راځی

سلوکښی له ۲۵ څخه تر ۳۰ پوری له همدی لاری لاس ته راځی. البته افغانستان د ټول ټول میوه دلرلو له پلوه په نړۍ کښی شهرت لری .

دمیوه لرونکو ونو رو زنه دهیواد په ټولو سیمو کښی رواج لری . او ځنی ټولونه یی په وحشی ټول هم لیدل کیږی لکه پسته، انځر انار، زیتون، خرما، توت اوداسی نور. په عمومی توگه دتوتانو، گیلانو، بادامو او الوونی په لوړو او سرو سیمو، انار ، چهار مغزابی په معتدلو سیمو او دنارنج لیمو اوماالتی و نی په ټیتو او تودو سیمو کښی روزل کیږی سره لدی چه میوی دافغانستان په ټولو سیمو کښی تولیدیږی خو بیا هم دهرات کندهار زابل، کابل، ننگرهار، پروان، سمنگان اوبدخشان ولایتونه لدی پلوه زیات اهمیت لری . دمیوه په لیکښی انکور په افغانستان کښی ترټولو زیات اهمیت لری او مخصوصا دهرات - کندهار او پروان په ولایتونو کښی یی یوه پراخه ساحه نیولی ده. داهم بایدو وایوچه دافغانستان دټولو انگورو څخه دریمه برخه په تازه ټول مصرف او یابا ندنیو هیوادوته صادیریږی اوله پاتی برخی یی دمویزو دلاس ته راوړلو په مقصدگټه اخیستل کیږی همدا ټول تقریبا د تازه انگورونمایي اودمویزوپه سلوکښی ۶۰ خارج ته استول کیږی دانگورو کلنی تولیدات په افغانستان کښی د ۱۹۰ او ۲۲۰ زرو ټنو په شاوخوا کښی اټکل شوی ده چه له ۶۰ زره هکتاره ځمکی څخه په لاس راځی. دا هم باید وایو چه دافغانستان په انگور و کښی دقندی موادو اندازه دجهانی معیار په مقایسی سره

د افغانستان کالني

د کرنې په چارو کښې هم ور څخه زياتـــه
 گټه اخستل کيږي او هم يوه زياته اندازه
 صادراتي ما لونه له څارويو څخه په لاس
 راځي. په خواشيني سره بايد ووايو چه حتی
 د پنځه کلنو پلانونو په موده کښې د څارويو
 دروزنسي په هکله زياته پاملرنه و نشوه
 بايد ووايو چه د پيښې اندازه دا افغانستان په
 څارويو کښې زياته او معمولاً په سلو کښې
 د شلو په شاوخوا کښې اټکل کيږي چه البته
 دوچکاليو په موده کښې لدی څخه هم زياته
 ويغه نورعوا مل چه د پيښې په زيا تولو
 باندی تاسير لري او هم د څارويو د محصولاتو
 لکه وې يو اونورو دکميدو سبب گرځي د څکللو
 اوبو نشتوالی په ژمي کښې د څارويو د پاره د
 هستو گني د ځايونو نشتوالی او داسی نور د
 يادوني وې دی.

د څارويو په لپ کښې د پسونو نو روزنه په
 افغانستان کښې زيات اهميت لري او د څارويو
 د صادراتي محصولاتو څخه په سلو کښې
 ۹۵ تشکيلوي د افغانستان د څارويو شمير په
 کال ۱۳۴۹ کښې د ۳۰ مليونو په شاو خوا
 کښې اټکل شوی و وجه په هغو کښې ۱۵
 مليونه عادی پسونو نه ۶۴۴ مليونه د قره قلي
 پسونه ۳۶۲ مليونه غو اوی او مېښی ۱۳
 مليونه وزی ۱۶۳ مليونه خرونه ۳۰۰ زره اوښان

او ۴۵۰ زره اسونه شا مل دی. په افغانستان
 کښې د پسونو مهم جنسونه زول کيږي
 چه دهغو په ترڅ کښې غلجا يی قره قلي
 هزاره گي ، بلوچي، هراتي، ترکي، بادغيسي
 اوداسی نور د يادوني وې دی. د پسونو نو زنه
 د هيواد په ټولو برخو کښې رواج لري ، البته
 د هيواد شمالي جنوبي او لويديزی سيمي
 پدی هکله زيات اهميت لري مخصوصاً قره قلي
 پسونه چه د شمالي افغانستان په يوه پراخه
 سيمه کښې د بدخشان څخه تر بادغيس پوري
 روزل کيږي. سر بيره پر دی افغانستان هر
 کال ۱۷ زره ټنو په شاوخوا کښې وېـ توليدوي
 چه دهغو څخه په کال ۱۳۵۰ کښې شپږ
 زره ټنه خارج ته صادريږي او د پوستکيو او
 کلمو صادرات هم د څارويو د محصولاتو په لپ
 کښې د يادوني وې دی. دا هم بايد ووايو چه په
 افغانستان کښې دوز شو گانو عومومي ساحه
 ۵۴۷۷ مليونه هکتاره اټکل شوی ده چه له هغو
 څخه ۱۶۲۲ مليونه هکتاره د ژمي څپ ځايونه
 ۲۴۶۶ مليونه هکتاره د دوبي او پاتې
 نوري د پسرلي او مني څپ ځايونه دي ضمناً
 هيواد له و رشو گانو څخه يواځي ۱۲۰ زره
 هکتاره يی لري. درجه لري حال دا چه دوهم
 درجه څپ ځايونه چه معمولاً د غرونو په لورو
 کښې موقعيت لري د ټولو څپ ځايونه څخه په
 سلو کښې ۷۶ تشکيلوي .

۲- کانونه :

د تاریخي شواهدو په استناد ویلای شوچه د افغانستان له ځینو کانونو لکه سرورزو، مسو سربو، سپینو زرو، جستو او قیمتي ډبرو څخه گټه اخستل له ډیرو پخوانیو زمانو څخه راپدیخوا رواج درلود، له بده مرغه پدی وروستیو کلونو کښی پدی هکله ډیر لږ او محدود اقدامات عملی شول لیکن د جمهوریت د رژیم له مینځ ته راتلو څخه راپدیخوا پدی برخه کښی هم ځینی مهم گامونه اوچت شول په اوسنی وخت کښی د ۲۴ مختلفو ډولونو موادو موجودیت دهیواد په ۸۹ سیمو کښی تثبیت او څیړل شوی دی چه د هغو په ترڅ کښی یی ځنی ډولونه لکه بیریل، کرومایت، ډبرو سکاره، اوسپنه، لاجورد، مالگه، تالک او طبیعی گاز د خرڅلاو د بازار د پیدا کیدو په صورت کښی چه په تجارتی ډول دایستلو وړ دی سربیره پردی ځنی نوری کانی ذخیری لکه مس، سرب، جست اوسره زرمه د پاملرنی وړ دی .

د پترولو د ذخیرو تثبیت او پلټنه په افغانستان کښی په کوچنی پیمان له کال ۱۳۱۴ څخه راپدیخوا پیل شوی ده ددی څیړنو نتیجی څرگندوی چه د پترولو د پیدا کیدو امکانات د افغانستان په شمالي لویدیځو جنوب لویدیځو او جنوبی سیمو کښی خورا زیات دی په اوسنی وخت کښی د افغانستان د پترولو یواځنی تثبیت شوی ذخیره دانگوت په سیمه کښی موقعیت لری چه پترول یی ۱۱ څخه تر ۱۲ زرو مترو په ژوروالی کښی لیدل کیږی دانگوت داوسنی ذخیری د پترولو اندازه (۷۲۰۴) زره ټنه اټکل شویده چه له هغو

څخه یی ۳۶۰۳ زره ټنه داستفادی وړ دی . په نظر کښی دی چه په کال کښی د ۱۰۰ زرو ټنو په ظرفیت د پترولو یوه د تصفی فابریکه په نژدی راتلونکی وخت کښی ددی ذخیری تر څنګ ودروله شی ددی سیمی په شاوخوا کښی پرځینو سربیره په ۱۳۵۴ کال کښی دیوی فرانسوی کمپنی سره هم دکتواز په ۲۰ زره مربع کیلومتره سیمه کښی د پترولو د تپولو او ایستلو تړون لاسلیک شوی دی .

په افغانستان کښی یوه بله مهمه کانی ذخیره چه هم د صادراتو اوم د صنایعو د پرمختګ له پلوه زیات اهمیت لری د طبیعی گازولوی ذخیری دی چه همدا اوس د جوزجان ولایت دخواجه گوگردک اویتم تاق په سیمو کښی تثبیت او تر استفادی لاندی نیول شوی دی . ددی گاز اندازه چه د ۱۵۰۰۰ څخه تر ۱۸۰۰۰ مترو ژوروالی څخه په لاس راځی د ۴۸۰۰ ملیاردو مکعب مترو په شاوخوا کښی اټکل شویده .

د گاز په عمومی ډول سلفر نلری نوڅکه په مستقیم ډول ورڅخه گټه اخستل کیدای شی . سربیره پردی دهمدی سیمو په شاوخوا کښی د سلفر لرونکی گازولوی لوی ذخیری هم پیدا شوی دی چه د سلفر د بیلولو د دستگاه په درولو سره به ورڅخه گټه اخستل پیل شی . اوس ددی سیمی گاز د کال ۱۳۴۶ څخه راپدیخوا دهغه پایب لاین په واسطه چه د سلو کیلومترو په شاوخوا کښی اوږدوالی لری، لومړی د کلفت بندر او وروسته بیاشوری اتحادته صادریری .

په کال ۱۳۵۲ کښی له افغانستان څخه ۲۸ ملیارده مکعب متره گاز نوموړی هیواد ته صادر شوی وو . د کیمیاوی سری دهغی فابریکی

د کرکرکان له کابل څخه لږه فاصله لري، څکه نود توليداتو زیاتوالی پکښی امکان لری دجنسیت له پلوه ددره صوف سکاره په افغانستان کښی د یادونی وړدی . په کال ۱۳۵۲ کښی له پورتنیو کانونو څخه ۱۱۶ر۵ زره ټنه سکاره په لاس راغلی وو .

اوسپنه هم له هغوفلزاتو څخه ده چه زیاتی ذخیری یی په افغانستان کښی خپرل شوی دی چه دهغو په ترڅ کښی اته کانونه نسبتاً دپاملرنی وړدی اوله ټولوڅخه زیات دحاجیګګ داوسپنی کان داهمیت وړدی داکان چه دپامیان دښارجنوبي خواته ۳۸ میله موقیت لری له ۲۸۰۰ متروڅخه تر ۴۹۵۰ متروپوری لوړوالی لری . دحاجیګګ په سیمي کښی ۱۴ کانی ذخیری او ۱۶رگونه شته چه پریړوالی یی له ۳۰څخه تر ۳۸۰ متروپوری توپیرمومی حال داچه دهغو اوږدوالی له ۶۰څخه تر ۴۸۰۰ متروپوری اټکل شویدی دحاجیګګ په کانونو کښی داوسپنی مجموعی ذخیری ۲ر۰۷ ملیارد ټنوته رسیږی اوداوسینو خپرونو په رڼا کښی همدا اوس لدی کانونو څخه د ۴۲۸ ملیونو ټنو اوسپنو ایستل دیرښه امکان لری . داهم باید ووايو چه ددی کانونو داوسپنی اندازه په مځنی ډول په سلوکښی ۶۳ر۵- اټکل شویده .

دافغانستان دلاجوردوله کانونو څخه گټه اخستل هم په کال ۱۹۳۴ کښی پیل شول باید ووايو چه درنگ اوجنسیت له پلوه د افغانستان لاجوردپه ټوله نړۍ کښی ممتازدی په افغانستان کښی دلاجوردو ۲۷ ذخیر ی شته چه اس ذخیری یی په رسوبی حوزو کښی لیدل کښی اوزیات اهمیت نلری په افغانستان کښی

دجوړولو چاری چه په مزارشریف کښی موقیت لری اوله همدی گاز څخه استفاده کوی هم بشپړ شوی اود ۱۳۵۳ کال په وروستیو میاشتو کښی یی په تولیدی فعالیت پیل کړی دی، دافابریکه په کال کښی ۷۱۵ زره ټنومایع آمونیاوهمدادول ۱۰۵ زره ټنو یوریا ډوله سری دتولیدولو ظرفیت لری ، سربیره پردی دهمدی فابریکی دفعال ساتلویو متصد دحراوتی برښنا یوه فابریکه هم چه په ساعت کښی ۳۶۵ زرو کیلوواتو برښنا تولیدوی ظرفیت لری، په کار اچول شوی ده . دمزار شریف دی صنعتی مرکز ته گازله شیرغان څخه د هغه پایپ لاین په واسطه چه ۵۵ کیلو متره اوږدوالی او په کال کښی ۵۰۰ ملیونه مکعب متره ظرفیت لری لیردول کږی .

دډبرو دسکرو زیاتی ذخیری هم په افغانستان کښی شته چه له پخوا څخه تر گټه اخستلو لاندی دی اوزیاتی یی په شمالی افغانستان کښی له تخار څخه تر هراته پوری لیدل کږی . په عمومی ډول تراوسه پوری دهوادپه مختلفو سیمو کښی دډبرو سکرو د ۱۱ ذخیرو شته والی چه د سکرو اندازه پکښی له ۳۰۰ څخه تر ۵۰۰ ملیونو ټنو پوری اټکل کږی تثبیت شوی دی چه دهغو په ترڅ کښی دکرکر (۱۵ ملیونه ټنه) اشپستی (۵۰۰ زره ټنه) دره صوف (۶۰ ملیونه ټنه) کانونه تر ټولو زیات اهمیت لری دسکرو دطبقو پریړوالی په پورتنیو کانونو کښی له (۰ر۸) مترو څخه تر څلورومترو پوری توپیر مومی او د، ایرواندازه پکښی په سلوکښی له ۱۰څخه تر ۳۵ پوری اټکل شویده . له دی کبله چه

د لاجورد د عمومي اندازه ۱۲۹۵ ټنه اټکل شويده. چه دهغوڅخه د سرسنگ کان په بدخشان کښي تر ټولو زيات اهميت لري اوله هغه څخه ۱۴۱ ټنه لومړۍ درجه او ۶۵ ټنه دوهمه درجه لاجورد په لاس را تلای شي. په افغانستان کښي معمولا هر کال د پنځو ټنوپه شاوخوا کښي لاجورد ايستل کيږي.

د مسو کانونه هم د افغانستان په مختلفو سيمو کښي ليدل شوي دي چه اوسني شمير يي ۱۲ ته رسيږي او په څو ولايتونو کښي له پروان اولوگر څخه تر فراه پوري پراخوالی مومي. د مسو يوکان د زابل ولايت د کندلان په سيمه کښي شته چه د مسو ايستل پکښي تر ۲۰۰ مترو ژوروالی پوري هم امکان لري لومړنۍ څيړنې څرگندوي چه پدي سيمي کښي له ۸۰۰ مترو په اوږدوالي ۲۰ مترو سورو او ۲۰۰ مترو ژوروالي له پنځو څخه تر اتو مليونو ټنو پوري کاني ذخيري شته د مسود فلز فيصدي پدي کان کښي په سلوکښي له يو څخه تر يو نيم پوري اټکل شويده چه کله حتی په سلو کښي ۳٪ ته هم رسيږي. پدي کان کښي د مسود فلز اندازه ۲۱۴ زره ټنه اټکل کيږي. د لوگر د ولايت د عينکو په سيمي کښي هم د مسولوی ذخيري شته چه څيړنې يي په يوه پراخه سيمه کښي د څيړوندي د معلومولو د پاره په جدي ډول رواني دي. هيله ده چه په راتلونکو کلونو کښي ددي کان څخه گټه اخستل پيل شي.

که څه هم له پخوا څخه په افغانستان کښي د سرو زرو شته والی تثبيت دي خو بيا هم له هغو څخه تراوسه پوري ډيره لږه استفاده

شوی ده په وروستيو کلونو کښي د هيواد د شپږو کانونو په هکله څيړنې شوي دي چه له هغو څخه يي په بدخشان کښي د يفتل د کانونو او په غزني کښي د مقرر د کانونو نتيجي د يادوني وړ دي د يفتل په کان کښي د سترو زرو مجموعی اندازه ۴۵۷۵ کيلو گراموپه شاوخوا کښي اټکل شويده. دکلات د زرکشانو په سيمه کښي هم د سرو زرو ذخيري د يادوني وړ دي همدا ډول دکوکچي سيند او دهغه معاونين هم په خپلو شکوکښي سره زرلري. سره له دي چه په افغانستان کښي د سربو اوجستو د څيړو په هکله پراخه څيړنې ندي عملی شوي خو بيا هم تراوسه پوري په هيواد کښي د نوموړو فلزاتو اوه کانونه تثبيت شوي دي چه دهغو په ترڅ کښي دارغنداب د بي بي گوهر د سيمي کان د يادوني وړ دي چه په هغه کښي د جستو اندازه ۲۱۱ زره ټنه اود سربو اندازه ۵۰ زره ټنه اټکل شويده. يوه بله نسبتاً مهمه کاني ذخيره يي هم د غورولایت د نعل بندان په سيمه کښي ده چه د جستو اندازه په کښي له ۱۰۰ څخه تر ۱۳۰ زرو ټنو او د سربو اندازه يي له لسو څخه تر ۱۲ زرو ټنو پوري اټکل شويدي.

د مالګي له پلوه افغانستان په خپل ځان متکي دي او هر کال له ۱۸ څخه تر ۲۰ زرو ټنو پوري کاني مالګه اوله ۲۰ څخه تر ۲۲ زرو ټنو رسوبي مالګه توليدوي د مالګي د توليد اتو اندازه په کال ۱۳۵۲ کښي ۴۲ زرو ټنو ته رسيدلي وه د مالګي د څيړو په ترڅ کښي د د کاني مالګي اواته د رسوبي مالګي ذخيري د يادوني وړ دي د کاني مالګي يوه لويه ذخيره

۳- صنايع :

د نړۍ دنورو هيوادو په شان په افغانستان كښې هم لاسي صنايع له ډيرو پخوانيو زمانو څخه راپديخوا رواج لري ، حال داچه عصري فابريكي ډير تاريخي قدامت نلري .

په افغانستان كښې د زياتو عصري صنعتي تاسيساتو دپاره د پراختيا مساعد عوامل شته ليكن له بده مرغه پخواپدي برخه كښې موثر اقدامات عملي شوي ندي ، حتي د پنځه كلنو پلانونو په موده كښې هم د اقتصادي زيربنايي تاسيساتو د نشتوالي له امله زياته پانگه په نوموړي ساحه كښې مصرف شوه په بل عبارت د لومړي اودوهم پلان له انكشافې بودجي څخه په سلوكښې ۳۳ د مواصلاتو په سلوكښې ۳۱ دكانونو اوصنایعو په سلوكښې ۲۳۲ د كرهڼي او په سلو كښې ۸۴ د پوهني اونورو ټولنيزو خدمتونو دپاره ټاكل شوي دي . دكانونو اوصنایعو په برخي كښې هم زياته پانگه د بريښنا د بندونو د جوړولو دپاره ټاكل شوي وه .

په افغانستان كښې لمړۍ عصري فابريكه په كال ۱۲۶۶ لمريز هجري كښې د كابل د ماشين خانۍ په نامه تاسيس شوه چه د ضرابخاني دوسلو د ترميمولو، دوپړو او بډلو، د صابون جوړولو اوديوې كوچنې مطبعي خانگي يسي درلودلې . په كال ۱۳۱۵ كښې يوه كوچنۍ د بريښنا فابريكه هم ورزياته شوه . له دې وخت څخه وروسته نوري فابريكي هم لكه د كندهار دوپړو او بډلو اود بډلان د قندجوړولو دستگاري اوددوي ترڅنگ د بريښنا فابريكي پرانستل شوي ، په افغانستان كښې داوبو

تالقان ته نژدې د نيمك آب په سيمه كښې واقع ده چه د مالگي اندازه پكښې ۱۳۰ مليونه اټكل شويده اولر تر لږه د ۱۳۰۰ كالو د پاره دهيواد اپتيماوي پوره كولای شي .

د بيرايتو دكانو نوشته والي د هرات د سنگدلانو په سيمه او د غوربند د فرنجل په سيمو كښې د يادوني وړدي د سنگلانو د ذخيرو اندازه ۱۴۰۰ زره ټنه اټكل شويده ، حال داچه د غوربند كانونه ۵۲ زره ټنه بيرايت لري پخوا هر كال له ۱۰ څخه تر ۱۲ زرو ټنو پوري بيرايت له باندنيو هيوادو څخه پلورل كيدل . حال داچه اوس د غوربند له توليداتو څخه د داخلي اپتيماوي دليري كولو دپاره گټه اخستل كيږي اود هرات د توليداتو يوه زياته اندازه خارج ته صادريږي .

د بيرييل كانونه هم چه دهيواد په مختلفو سيمو كښې شته د يادوني وړدي داسي اټكل كيږي چه شايد په راتلونكي وخت كښې دهيواد ختيزي سيمي دنړۍ دبيرييلو د توليدولو له مهمو سيمو څخه وي . ځكه يواځي د پيچ ددري ذخيري دنړۍ له خنولو يو بيرييل لرونكو هيوادو سره دمقايسې وړدي .

سربيره پر پورتنيو گاني موادو د گرومايتو نسبتا لوي ذخيري د ننگرهار اولوگر په ولايتونو اود مرمري د ننگرهار، كابل او كندهار په ولايتونو كښې د يادوني وړدي همدا اوس هر كال ۱۱۵۰ زرو ټنوپه شاوخوا كښې داډول ډبري ايستل كيږي . همدا ډول د تورو گاني موادو ذخيري لكه قلعي، سيماب، سلفر، تالك اونور هم په افغانستان كښې د يادوني وړدي .

د بریښنا لومړۍ فابریکې په کال ۱۳۰۰ کېنې ۱۵۰۰۰ کیلو واټو بریښنا په ظرفیت په جیل السراج کېنې په فعالیت پیل وکړې .
په ۱۳۱۵ او ۱۳۲۰ کلونو ترمېخ د وردکو او پلخمرۍ د بریښنا فابریکې هم جوړې شوې .
په همدې ډول په کال ۱۳۲۶ کېنې د سروبی د بریښنا فابریکه د ۲۲ زرو، په کال ۱۳۴۶ کېنې د نغلو فابریکه د ۹۰ زرو کیلوواټو په ظرفیت او په همدې ډول د ماهمېر فابریکه د ۶۰ زرو کیلوواټو په ظرفیت په کال ۱۳۴۳ کېنې په تولیدي فعالیت پیل وکړ. د پلخمرۍ دوهمه فابریکه هم د ۹۰ زرو کیلو واټو په ظرفیت په کال ۱۳۴۱ او د گرشکو فابریکې په کال ۱۳۳۷ کېنې د ۲۸۰۰ کیلو واټو په ظرفیت او په پای کېنې د ننگرهار د بریښنا فابریکه د ۱۱۰ زرو کیلو واټو په ظرفیت پرانستل شوې . پدې توگه د بریښنا د تولیداتو اندازه چه په کال ۱۳۳۶ کېنې ۴۷۱۸ ملیونو کیلو واټو ته رسیدلې وه په کال ۱۳۵۲ کېنې ۵۲۵۴ ملیونو کیلو واټو ته زیاته شوه . د بریښنا د تاسیساتو څخه وروسته د ټوکړانو د تولیدولو فابریکې د یادوني وړې ځکه چه د صنعتي کارگرانو زیاته برخه یې هم جذب کړې ده چه له هغو څخه وروسته د کاني موادو د تولید فابریکې د سمندو د فابریکو په گډون د یادوني وړې د احم باید ووايو چه د جغرافيايي سیمو په ترڅ کېنې د صنعتي کارگرانو زیات شمیر په کابل او وروسته بیا د پلخمرۍ ، کندز په صنعتي سیمو کېنې بوخت شوي دي . پدې ډول چه په کال ۱۳۴۸ کېنې د صنعتي کارگرانو په سلو کېنې اويا په کابل کېنې اوسیدل . له کابل څخه وروسته د کندهار، هرات، مزارشريف، کندز او جلال آباد

ښارونه هم د صنعتي تاسیساتو له پلوه د یادوني وړې د ټوکړانو د صنعت په برخه کېنې باید ووايو چه ددې برخې لومړۍ فابریکه په ۱۳۱۵ کال په پلخمرۍ کېنې تر جوړولو لاندې ونيول شوه همدول د جیل السراج فابریکه په کال ۱۳۱۷ او د کندهار د ټوکړاو بندو فابریکه په کال ۱۳۲۲ کېنې په فعالیت پیل وکړې وروسته بیا د گلپهار ، بگرامو او بلخ فابریکې هم د نورو تاسیساتو په گډون جوړې شوې پدې ډول د ټوکړانو د تولید اندازه چه په کال ۱۳۴۵ کېنې ۶۶۴۶ ملیونو مترو ته رسیدلې وه په کال ۱۳۵۲ کېنې ۹۰ ملیونو مترو ته زیاته شوه چه د هغو په ترڅ کېنې ۷۶۵ ملیونه مترو نځي ټوکړان ۱۳۴۴ ملیونه مترو سنډي او ۱۳۳۴ زره مترو وړین ټوکړان شامل دي . په اوسني حال کېنې د افغان نساجي فابریکه چه د گلپهار، پلخمرۍ او جیل السراج فابریکې پکېنې شاملې دي د هیواد پوره لویه نساجي موسسه ده چه ۲۸۰۰ د اوبد لوماشینونه او ۸۹۷۲۸ دوکه د سپنښو د تاوولو دپاره لري . پورتنی پرمختگ سره سره افغانستان په کال ۱۳۵۲ کېنې ۱۵۳ ملیونه ډالره د ټوکړانو د پلورولو دپاره مصرف کړې وو .
د بوتانو د تولید په هکله باید ووايو چه د هیواد زیاتي اړتیاوې له دې پلوه په هغو کوچنیو صنعتي موسسو کېنې پوره کپړې چه د هیواد په ټولوسیمو کېنې په انفرادي ډول فعالیت کوي او د کارگرانو شمیر یې زیات ندی سربیره پردې اوس په هیواد کېنې شتېر د اوبدو فابریکې شته چه یوه یې جرابی دوه یې چرمی بوتان او درې نورې یې پلاستيکي بوتان تولیدوي پدې برخه کېنې د اهو د بوتانو

په نوموړو فابريکو کښې دکال ۱۳۴۵ د پاره ۵۵۳ زره ټنه اټکل شوی وو په کال ۱۳۵۰ کښې ۹۲۳ زرو ټنو ته زيات شو همدا ډول په کال ۱۳۵۲ کښې ۴۲ زره ټنه غوړی او ۷۴ زره ټنه شکره هم په هيواد کښې توليد شوی وو .

دغیر فلزی کاني موادو د صنعت په برخه کښې اوه فابريکي په افغانستان کښې فعاليت لري چه دري فابريکي يی دمرمر ډبري دوه يی کانکريټ اودوی نوری هم سمند توليد و ی دکانکريټ دفابريکو څخه دکورجوړولو فابريکه د یادونی وړده . دهيواد دسمنتو ډيره لويه فابريکه دغوري فابريکه ده چه ۱۳۴۳ کال څخه راپدېخوايی په اعظمی ظرفيت يعنی په ورځ کښې ۴۰۰ ټنه په توليداتو پيل کړی دی او په کال ۱۳۴۵ کښې يی ۱۲۹۵۵۴ ټنه سمند توليد کړی دی وروسته بيا په کال ۱۳۵۰ کښې يی دتوليداتو اندازه ۷۲۷۸۵ ټنو ته راټيټه شوه . دسمنتو دوهمه فابريکه چه په کال ۱۳۳۷ کښې يی په فعاليت پيل وکړ دجبل السراج فابريکه ده چه لومړۍ يی په ۲۴ ساعتونو کښې دسلو ټنو او اوس ۲۰۰ ټنو سمنتو توليدی ظرفيت لري دنوموړودواو فابريکو توليدات چه ۱۳۴۵ کال دپاره ۱۷۴ زره ټنه اټکل شوی وو په کال ۱۳۵۲ کښې ۱۳۵ زرو ټنو ته راټيټه شول . همدا ډول په کال ۱۳۵۲ کښې ۱۳۸ زره مربع متره دمرمر او ۳۳۱ زره مربع متره دتراسو ډبري هم په هيواد کښې توليد شوی دی .

دفلزی توليداتو په برخه کښې سر بيره پريزياتو کوچنيو موسسو څلور فابريکي هم

فابريکه دچرمي بوټانو دتوليد په برخه کښې اودوطن دفابريکه دپلاستيکي بوټونو دتوليد په هکله د یادونی وړدی، دچرمي بوټانو دتوليد اندازه له پورتنیو فابريکو څخه چه په کال ۱۳۴۵ کښې ۱۰۷۶ زره جوړی ده په کال ۱۳۵۰ کښې ۲۱۶۲ زرو جوړو ته زیاته شوی وه .

دصنعتی تاسيساتو په ترڅ کښې دهيواد دري مطبعی هم د یادونی وړدی چه سر بيره پريزياتو کوچنيو تاسيساتو يی توليدات د یادونی وړدی دټوکرانو دصنعت په برخه مطابقو دستگاه د یادونی وړده چه ددی برخی په سلوکښې اویاکارگران يی استخدام کړی اودهيواد په نورو ولايتونو کښې هم ۱۳ نمايندگي لري .

دافغانستان دصنعتی تاسيساتو په ترڅ کښې دغذایی موادو دتوليد فابريکي هم د یادونی وړدی پدی لړ کښې البته دمیوودپاکو او اوتړلو فابريکي زيات اهميت لري داتو فابريکو څخه چه پدی برخه کښې فعاليت کوی اوه د مویزوودپاکولو دپاره اویوه دکندهار د میوی فابريکه ده . سر بيره پردی دري دښتاتی غوړیو اویوه دشکری دتوليد فابريکه هم داهميت وړه دی ترټولو لويه يی په کابل کښې دمرکزی سيلو فابريکه ده چه په کال ۱۳۳۶ کښې يی په فعاليت پيل کړی دی او اوس د۵۰ زرو ټنو غنمو دساتی ظرفيت لري همدا ډول دا فابريکه دوی ژړندی لري چه دهريوه ظرفيت يی په ۲۴ ساعتونو کښې ۱۸۰ ټنه او په دی دجوړی پخولو دستگاه يی هم په ۲۴ ساعتونو کښې ۵۰ زره دانی جوړی پخوی داوړتوليدات چه

لاس راځي د تجارت له لارې لاس ته راغلي
اضافي اسعار په هيوادكېني دپيسو دامنقرار
اودخارجي اسعارو اوطلاذ څخه كېدو په برخه
كېني هم زياته مرسته كوي په اقتصادي برخه
كېني ديوه پراخه پروگرام د مينځ ته راوړلو
احساس له پخواڅخه موجود وو مخصوصاً د
لومړۍ جهاني جگړې په شاوخوا كلونو كېني
چه دهيواد اقتصادي حالت ، خپل انډول له
لاسه وركي وروسته بيا ددوهمې جگړې دمينځ
ته راتلو له امله هغه ټولې پروژې چه تراچرا
لاندې نيول شوي وي وځنډېدي دهند دنيمې
قارې وېش په كال ۱۹۴۷ كېني بياهم
دافغانستان په اقتصادي حالت بده اغيزه وكړه
په اوسني وخت كېني معمولا د افغانستان
دصادراتو اووارداتو تر مينځ انډول ساتل شوي
دي ليكن پدې برخه كېني دهغه فشار څخه
چه دبين المللي تاديواتو له پلوه مخصوصاً
دپنځه كلنو پراختيايي پلانونو دمينځ ته راتلو
څخه وروسته بايد وځغمل شي سترگي نشو
پټولاي دافغانستان د صادراتي مالونو لوكنس
ډوله خاصيت اوددوي دپېرودلو دپاره په
بين المللي سويي درقايت نشتوالي هم په
خپل وارددي وضعي ذريات خرابوالي سبب
گرځي . دخارجي تجارت په هكله دافغانستان
بل پرابلم دآزادو بحرونو سره د رابطې
نشتوالي دي دافغانستان خارجي تجارت په
عمومي ډول له دريو حوزو سره عملي كيږي .
له شوروي اتحاد، پولېنډ، چكوسلواكيي ،
بلغاريا اودچين له هيوادو سره دافغانستان
تجارت په بازتري ډول عملي كيږي ، پدې
ډول تجارت كېني چه اندازه يي هر كال په خلا

په هيواد كېني شته چه ترټولو لويه پيسې
دجنگلك فابريكه ده . ددې فابريكې دنسبت
ډېره دلعمړي خل د پاره په كال ۱۳۱۸ كېني
كېنودله شوه ليكن اوسنيو فابريكويي په
كال ۱۳۳۹ كېني په توليدي فعاليت پيل وكړي
اواوس په هيواد كېني داپټياوې زياتي پرزي
ماشينونه اونورشيان جوړوي ، ددې فابريكې
دتوليداتوبه په كال ۱۳۵۰ كېني ۱۴۰۹مليونه
افغانۍ اودتوليداتو د خرڅلاو اندازه ۱۴۴۴
مليونه افغانۍ اټكل شوي وه . دفلزي توليداتو
د فابريكوپه برخه كېني دبایسكلونو د جوړولو
فابريكه هم شامله ده چه موادي په صنعتي
اوڅه هم په اومه ډول له خارج څخه واردېږي
دي فابريكې په كال ۱۳۴۶ كېني په توليدي
فعاليت پيل او په كال ۱۳۴۹ كېني يي ۵۰۰۰
عراډي بايسكلونه توليد كړي وو .

دافغانستان د صنعتي تاسيساتو په برخه
كېني بايد وويل شي چه د فابريكو زيات
شمير په خپل اعظمي ظرفيت فعاليت نكوي .
دنوي رژيم داستقرار څخه راپدېخوا دصنعت
پراختيا ته هم زياته پاملرنه شوېده او په
لومړي مرحلي كېني هغه فابريكې چه له فعاليت
څخه لوېدلي وي بيرته فعالي شوي چه مثالونه
يي دچيني جوړولودكندهار دمبوي او دكابل
دروپواو بدلو فابريكې دي .

۴- تجارت :

له پخوا زمانو څخه راپدېخوا تجارت په
افغانستان كېني له مهمو اقتصادي فعاليتونو
څخه بلل شوي دي ځكه سربيره پردې چه
له دې لارې يوه زياته اندازه خارجي اسعار
داپټياوې وارداتي مالونو دپېرودلو د پاره په

د افغانستان کالنی

ډول ټاکل کېږي د بازار څرنگوالی زیات تاثیر نلري، د افغانستان تجارت له بارتري حوزی سره په وروستیو کلونو کېنې په چټک ډول پراختیا موندلې ده چه اصلی علت یی دشوړی اتحاد څخه د زیاتو مرستو او پوړونو اخستل دی . افغانستان له ډیرو پخوا زمانو څخه راپدیخوا له شوروی اتحاد سره ټینگ تجارتي رابطی لری چه ورځ په ورځ یی مخصوصاً له ۱۹۱۹ کال څخه راپدیخوا په چټک ډول پراختیا موندلې ده د افغانستان او چکوسلواکیې تر مینځ لومړۍ تجارتي او اقتصادی موافقه ۱۹۳۷ کال د اکتوبر په میاشت لاسلیک شوه همدا ډول د پولیند سره لومړۍ موافقتنامه ۱۹۵۶ کال د اگست په میاشت د چین سره په کال ۱۹۵۷ اوله بلغاریې سره په کال ۱۹۶۱ کېنې لاسلیک شوی ده . د افغانستان د صادراتو بیه بارتري هیوادونه په کال ۱۳۵۲ کېنې ۵۳۶۹ ملیونه ډالره اوله نوموړو هیوادو څخه د وارداتو بیه ۱۸۲ ملیونه ډالره اټکل شوی وه .

د آزادۍ حوزی یعنی لویډیزی اروپا د امریکې متحده ایالات ، جاپان او نورو هیوادو سره د افغانستان تجارت د اسعارو د تبادلې په اساس عملی کېږي او د بازار څرنگوالی ورباندې تاثیر لری . با ید وویو چه لویډیز هیوادونه له ډیر پخوا څخه زمونږ د هیواد له تولیداتو سره آشننادی لیکن د تجارت د خپلواکۍ تر وخته پوری معمولا د خارجیانو له خوا عملی کیده . د آزادۍ حوزی هیوادونه د افغانستان د صادراتو بیه په کال ۱۳۵۲ کېنې ۴۹۴۹ ملیونه ډالره اټکل شوی وه حال دا چه د هغو څخه د وارداتو بیه ۶۹۲ ملیونو ډالرو په شاوخوا کېنې وه د اهم باید وویو چه د نوموړو هیوادو سره د تجارت بیلانس په زیاتو کلونو کېنې مثبت دی یواځی د جاپان سره د تجارت انډول منفی بڼه لسی ځکه په نوموړی کال کېنې د ۳۱۷ ملیونو ډالرو وارداتو په مقابل کېنې افغانستان ډیر لږ مالونه چه حتی دیادونی وپهم ندی جاپان ته صادر کړی وو .

د افغانستان د پاره دریمه تجارتي حوزو دهند نیمه وچه او نور پر مختیایې هیوادونه دی البته دهند سره تجارتي اړیکې له ډیرو پخوا زمانو څخه ورځ په ورځ پراختیا موندلې ده .

په کال ۱۳۵۲ کېنې د افغانستان د صادراتو بیه دهند سره ۲۷۲۴ اود پاکستان سره ۲۲۹۸ ملیونه ډالره اټکل شوی وه حال دا چه له نوموړو هیوادو څخه د وارداتو بیه په ترتیب سره ۲۱۶ او ۳ ملیونه ډالره وه .

مصور خبرونه

صبح روز ۲۶ سرطان رئیس دولت و صدراعظم بنیاعلی محمدزاد قبل از آغاز رسم گذشت عسکری قطعات
اردوی دولت جمهوری را همراهی می‌کردند ، عکس رهبر ملی مارا در موقع همایه قطعات نشان میدهد .

فعالیت‌ها و اجراءات

دولت جمهوری

افغانستان

از

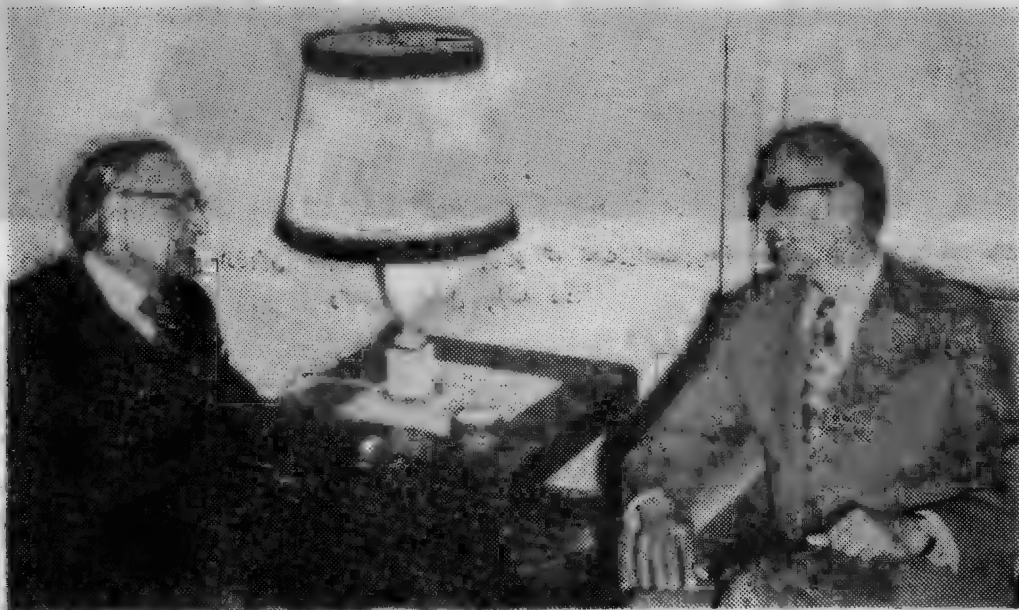
۲۶ سرطان ۱۳۵۲-۱۳۵۴

د افغانستان د جمهوري دولت د کابينې غړي

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم هنگامیکه بناغلی کیوال سنگه معین وزارت
خارجه هندرا در قصر ریاست جمهوری پذیرفته اند .

بناغلی محمد نعیم هنگام ملاقات بابناغلی کیوال سنگه معین وزارت امورخارجه هند .

جلسه کمیته عالی آذربایجان کتب و آثار کاندید جوایز که تحت ریاست پوهاند دکتور نوین وزیر اطلاعات
و کلتور تشکیل جلسه داد. ۱۰ ار سرطان ۴۰هـ

داکتر غلام سخی نورزاد ۹۹ پشتونستان دواخت کی دوشتونستان دورخی به مناسبت ویناکوی به معکس
 کی یناغلر محمد نسیم، دصداوت مرستیال داکتر محمد حسن شرق دکا یینی غیتی غری اویناغلر احمدلک ختک
 م لیدل کیچی ۱۳۵۳۶۹

نمایندگان کشور های اشتراک کننده و نمایندگان ملل متحد در محفل افتتاح جلسات منطقه فرعی چار
 شبکه مخابراتی آسیا در کابل . ۱۳۵۳ ر ۸۹
 گروه جلسه مذاکرات وزیر امور خارجه حکومت اتحاد ملی کمبودیا بانیاغلی وحید عبدالله معین سیاسی
 ۱۳۵۳ ر ۱۱۷
 وزارت امور خارجه

پوهاند عبدالقيوم وزير معارف غښتې گډاښتن سټېگ تهېداپ نابريکه نېساجې بگرامې .

۱۳۰۳/۹/۳۰

د اطلاعاتو او کلتور وزير پوهاند دکورنوبين او لوی درستيز ډگر جنرال عبدالکريم مستغني کله چه د شوروي
تاجکستان د هنري نندار تون به کابل کېښي موري .

۱۳۰۳/۹/۱۸

پوهاند دکتور نوین وزیر اطلاعات و کلتور هنگام قرائت پیام بشاغلی رئیس دولت و صدراعظم در ادیتوریوم پوهنتون .

۱۳۰۳ ۹ ۲۰

داطلاعاتو او کلتور وزیر پوهاند دکتور نوین د بشی د بین المللی کال دیپل د نمائندگی په مناسبت د جوړشوی نندارتون په باره کی رابلل شو و کسانو ته توضیحات ورکوی.

۱۳۰۳ ۱۲ ۱۰

۴ ۶

یثاغلی فیکس محمد و زیر داخله و یثاغلی اسیلترک وزیر داخله ترکیه عننگام ملاقات در دعوت هو تسل
الترکاتی ننتال در عکس سفیر کبیر ترکیه نیز دیده میشود *

* * *

دکورنیو چارو په وزارت کی دوالیانودسیمه ایزی اداری دسیمیناردیرانستلودغرنئی یوه ختمه *

۱۳۰۴ ار ۱۰

دكتور عبدالجيد وزير عدليه و لوى خازنوال هنگام ايرانى بانه در مراسم افتتاح رسى دارالامان كه براى
دواير اداره عالى قضا و عدل وزارت عدليه تقسيمى يافته است.
۵۳ ۵۲۷

پناغلی دوکتور محمد حسن شرق معاون مہارت : نظمی هنگام ملاقات با پناغلی خلمتبری وزیر امور خارجه ایران .
 ۱۳۵۳ر ۶

پناغلی دوکتور محمد حسن شرق معاون مہارت در موقع ملاقات با پناغلی مشتاق احمد وزیر تجارت بنگلہ دیش .
 ۱۳۵۳ر ۶

دوکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمیٰ هنگام ملاقات با وزیر داخلہ ترکیہ در قصر صدارت.

۱۳۰۳ ر ۶۳۰

دوکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمیٰ در حال ملاقات با میرمن تی بین .

۱۳۰۳ ر ۱۲۱۸

بناعلی محمد نعیم نماینده خا ص رئیس دولت و صدراعظم هنگام مذاکره باملك خالد پادشاه عربستان سعودی

دكتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی هنگام ملاقات با سارین شاكوزیر امور خارجه
حکومت اتحاد ملی که بودیا در قصر صدارت ۱۳۵۳/۱۱/۷

دعظمی صدارت مرستیال دکتور محمد حسن شرق کله چه دپتی به پریکولو سره هاشم زین نئون پرانیزی.

۱۳۵۳ره ۶

دفرانسی دپوهنی وزیر اودهده ځنسی ملگری دعظمی صدارت دمرستیال دکتور محمد حسن شرق سره د کتنی په

وخت کتنی ۱۵ره ۱۳۵۳

بشاغلی محمد نعیم پنجاو هفتمین سالگرد انقلاب اکتوبر را به سفیر کبیر اتحاد شوروی و خانمش مقیم کابل تبریک میگویند :
 بشاغلی محمد نعیم هنگام مصافحه بابشاغلی سارین شاك وزیر امور خارجه حكومت اتحاد ملی کمبودیا
 ۱۳۵۳/۸/۸
 ۱۳۵۳/۱۱/۷

نباغلی محمد نعیم هنگامیکه مراتب تسلیت و تهنیتی خود را به مناسبت وفات مرحوم سہاق
کتابی کہ در سفارت کبرای عربستان سعودی گذاشته شدہ بود امضا می نمایند. ۱۳۰۳/۱۱/۴

دولت دہباغلی رئیس او صدراعظم خاص نمایندہ نباغلی محمد نعیم، کتھندو تہ دروانیدو پہ وخت کی دہکابل
بین المللی ہوائی دگرگی، دظمی صدارت کہ مرستیال او نوروکسانو سرہ چہ ترالوتکی پوری پی بدو
کوی. ۱۳۰۳/۱۲/۴

پښاغلي محمد نعيم د ايران د باندنيو چارو له وزير پښاغلي خلعتيري اود ده له ملگرو سره دگتني په وخت کېږي . ۱۳۰۳ و ۶۷ .

• • •

پښاغلي محمد نعيم و دکتور حسن شرق معاون صدارت عظمیٰ حسن صحبت با سفير کبير جمهوريت عربي مصر در دعوت سفارت کبرای آنگشور در کابل . ۱۳۰۳ و ۷۱۰ .

دکتور هنری کیسنجر هنگام مذاکره با بنیاعلی محمدنعمین در وزارت امور خارجه .

۱۳۰۳/۸/۱۱

بنیاعلی محمدنعمین حین ملاقات با سر جان کاردنیس دولت و گورنر جنرال استرالیا . ۱۳۰۳/۱۲/۱۷ .

پيشه گرا دهرمنو ټولنى دوسى رئيسه دور درځى په مناسبت دولت دښاغلى رئيس اوسد رانغم دپښام دلوستلو پوخت كى .
۰۴۳۲۴

3.15.15.30

ښاغلی محمدنعم کله چه دجاپان او افغانستان د دوستي دټولني رئيس ښاغلي ايواناسره خبري کوي .
۱۳۵۴ر۳ر۲۲

• • •

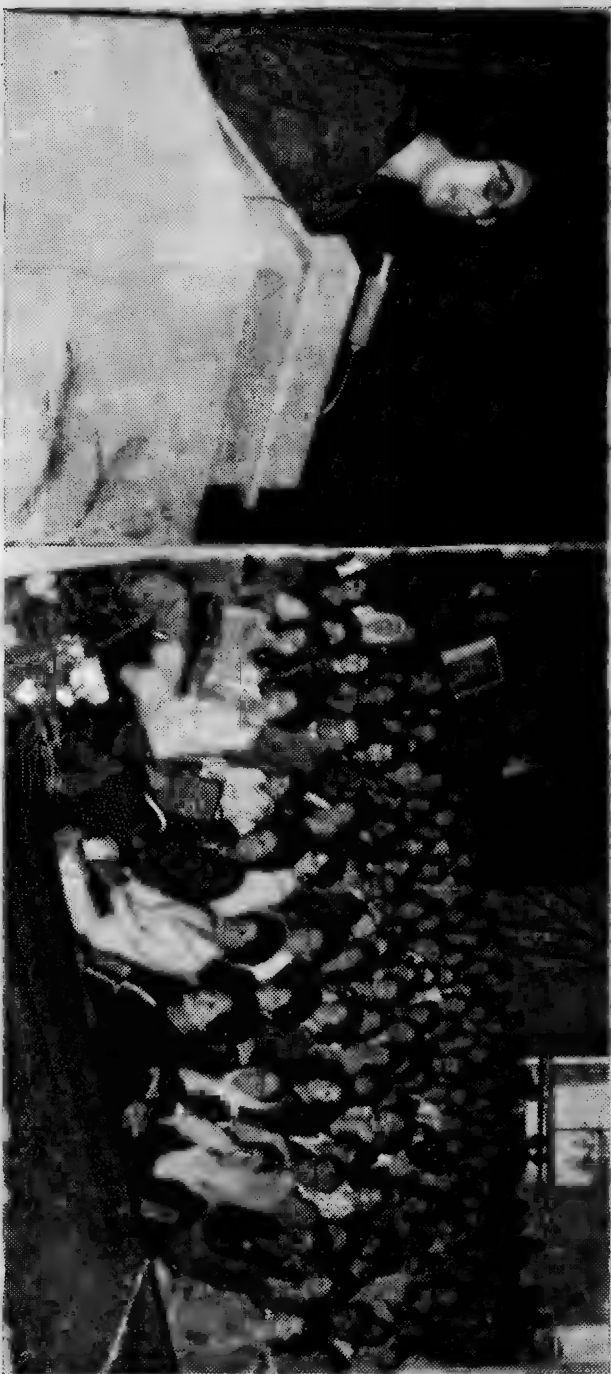
ښاغلي محمدنعم د دعوت سفارت کبرای جاپان به مناسبت سالگرد تولدي امپراطور آنکشو
از طرف سفير کبير جاپان در کابل استقبال ميشوند.
۱۳۵۴ر۲ر۱۰

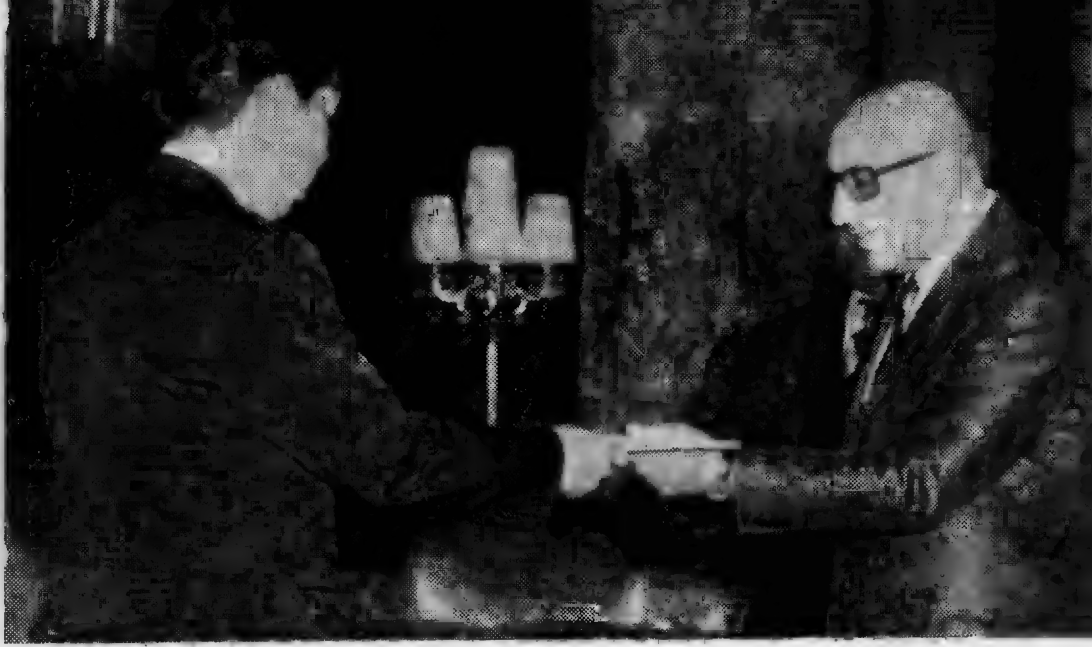
ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم حین ملاقات به نمایندگان معلمان مرکز وولایات در قصر ریاست جمهوری .
 ددولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد کله چه دبنگله دیش د مواصلاتو وزیر ښاغلی عبدالرحمن یی
 دجمهوری ریاست په ماڼۍ کېنې منلی او ورسره خبری کوی . ۱۳۵۴ره ۵

دولت دیناقلی رئیس اورمہ اور انظام مائدہ بہ محضر مسہ ہیرمن زینب داؤد دامانی دیسی بہ چمن از یوم کتبی دینی

دین المطلق کال دیناقلی بہ غونہ کتبی برخہ واخستہ

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد کله چه د جمهوري ریاست په مانی کښی دکوریا د جمهوریت د لوی سفیر باور لیک منی .
۱۳۵۴ ر ۳۱

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم موقعیکه نمایندگان معلما تو معلمین کشور را بمناسبت روز معلم پذیرفته اند .
۱۳۵۴ ر ۲۳۱

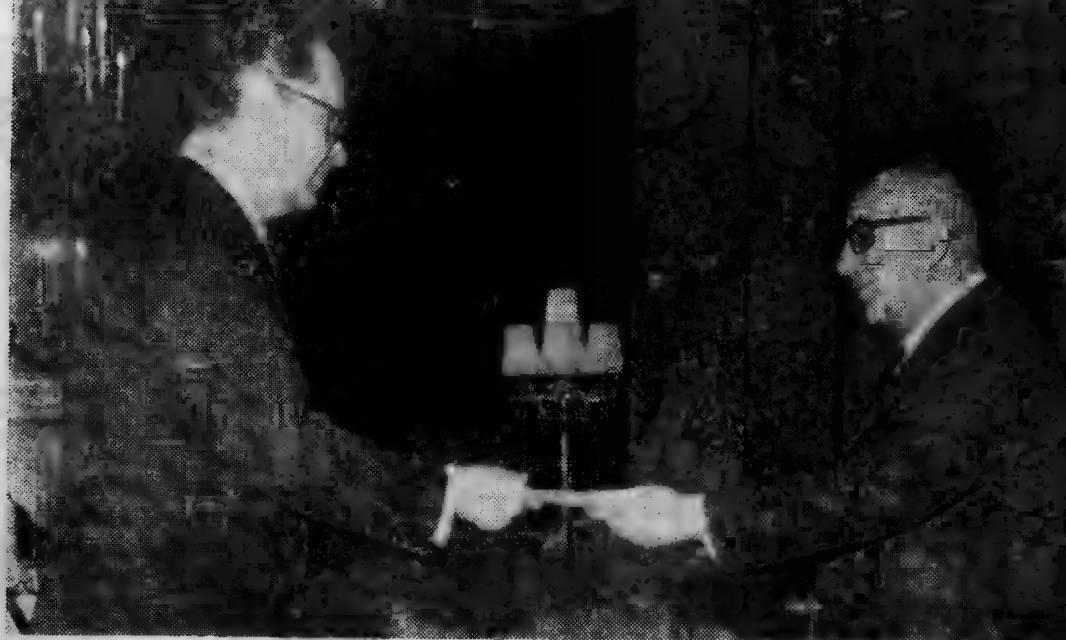

د دولت دښاغلی رئیس او صدراعظم ماندینه محترمه میرمن زینب داؤد، کله چه دکابل ښاروالی په سالون
کښی د هیواد د ښځو د لاسی کارونو نندارتون پرانیزی .
۱۳۵۴ د ۴ ر ۱

* * *

د دولت دښاغلی رئیس او صدراعظم ماندینه محترمه میرمن زینب داؤد دکال دیوی مور سره د پیژندگلوی
په وخت کی .
۱۳۵۴ د ۳ ر ۲۴

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم کله چه د جمهوري رياست په ماڼۍ کېږي د فنلند د ناامستوگن لوی سفير
 باورليک مني . ۱۳۰۴ر۲۴

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم به ايران کی د افغاني محصلينو په منځ کېښي کله چی یی دوی منلیدی .
 ۱۳۰۴ر۲۱۱

پساعلی محمد داؤد رئیس دولت و صدرا عظم افغا نستان حین ورود به میدان هوایی مهر آباد مورد استقبال
گرم محمد رضا پهلوی شاهنشاه ایران قرار گرفتند . ۱۳۵۴/۲/۹

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم هنگامیکه از مسجد جامع بزرگ هرات بازدید می فرمایند . ۱۳۰۴ر۲ر۱۳

* - ۷۱ - *

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم کله چه د جمهوري رياست په ماڼۍ کېښی په کابل کېښی د سويس دناستوگن لوی سفير باورليک منی . ۱۳۰۴ر۲ر۲۰

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم هنگامیکه رښسای محاکم ولایات ولوی ولسوالی هارادر قصر ریاست جمهوری پذیرفته وبآنها صحبت میفرمایند .
۱۳۰۳ر۱۲ر۲۱

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم دولایاتو له والیانو سره د جمهوري ریاست په ماڼۍ کېنې د کتنې په وخت کېنې .
۱۳۰۳ر۱۴

بناغلی رئیس دولت و صدراعظم باریس ، معاون و اعضای پوهنتون پنجاب حین مراسم اعطای دوکتورای افتخاری حقوق .
۱۳۰۳ر۱۲ر۲۱

• • •

بناغلی معجد داؤد رئیس دولت و صدراعظم هنگام عزیمت از پنجاب جانب دهلی در میدان هوایی پنجاب از یک تن از مشایخین حامیلی از گل را می پذیرد .
۱۳۰۳ر۱۲ر۲۴

۱۳۵۳/۱۲/۲۵

د دولت د رئیس او صدر اعظم بنیالی محمد داؤد د بنار یانو په ورتنه کتنې دوینا په حال کتنې .

تیاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدر اعظم دردعوتی که از طرف شیخ مجیب الرحمن رئیس جمہو ر بنگلہ دیش
بہ افتخار شان ترتیب شدہ بود ۱۳۵۳/۱۲/۲۶

تیاغلی رئیس دولت و صدرا عظم هنگامیکہ در میدان ہوائی کا بیل با سفیر کبیر عربستان سعودی وداع
کردند. ۱۳۵۴/۱/۲۶

شبا غلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم هنگام مواصلت به میدان هوائی بین المللی کابل با شباغلی
محمد نعیم مصافحه می نمایند. ۱۳۰۴ ر ۲۱۳

شباغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم و اعلیحضرت محمدرضا پهلوی شاهنشاه ایران در روز وداع، موقعیکه موزیک
سرود ملی دو کشور را می نوازند. ۱۳۰۴ ر ۲۱۳

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم هنگامیکه اعتماد نامه ښاغلی کیت ویلیام مک لیلان سفیر کبیر غیر
مقیم کانادادار دقصر ریاست جمهوری می پذیرند . ۵۳۷۲۷

۱۳۵۳ر ۸/۱۴

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم هغه وخت چه د بزکشی د ټیمونو مشران منی .

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم کله چه د جمهوري رياست په ماڼۍ کې د اتریش دنااستوگن لوی سفير
باورليک منی . ۱۳۰۳ر ۸/۱۹

* * *

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد کله چه د حربي پوهنتون يو ځوان فارغ التحصيل ته دپيلوم
اومبارکي ورکوي . ۱۳۰۳ر ۹/۲۸

دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد دترکي داخله وزیر ښاغلی روغوزهان اسلیترک سره
دڅېړو په حال کې لیدل کېږي . ۱۳۰۳۶۳۱

• • •

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت صدراعظم هتکامیکه ښاغلی عبدالهېیر سفير اندونېزیا
رادر قصر ریاست جمهوري پذیرفتند . ۱۳۰۳۷۲۸

اعضای تیم های بزرگسای دوحالیکه دسته های کل را با خود دارند و برای احترام و صدراعظم قبل از مسابقه
بجا میاورند. ۱۳۵۳/۸/۴

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد د استراليا د دولت له رئیس او گورنر جنرال ښاغلي سر جان کارسن د انټر کانټی ننتال په هوټل کېښودلیز ند کلوې دکتنی په وخت کې.
۱۳۰۳ر ۱۲د ۱۵

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم موقع ملاقات بامیرمن تیښو وزیر خارجه حکومت موقتی انقلابی ویتنام جنوبی .
۱۳۰۳ر ۱۲د ۱۷

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم مو قع ملاقات بښاغلی سر جان کار رئیس دولت و گورنر
جنرال آسټرالیا دواړه جمهوري ۱۳۰۳ر ۱۲ر ۱۷

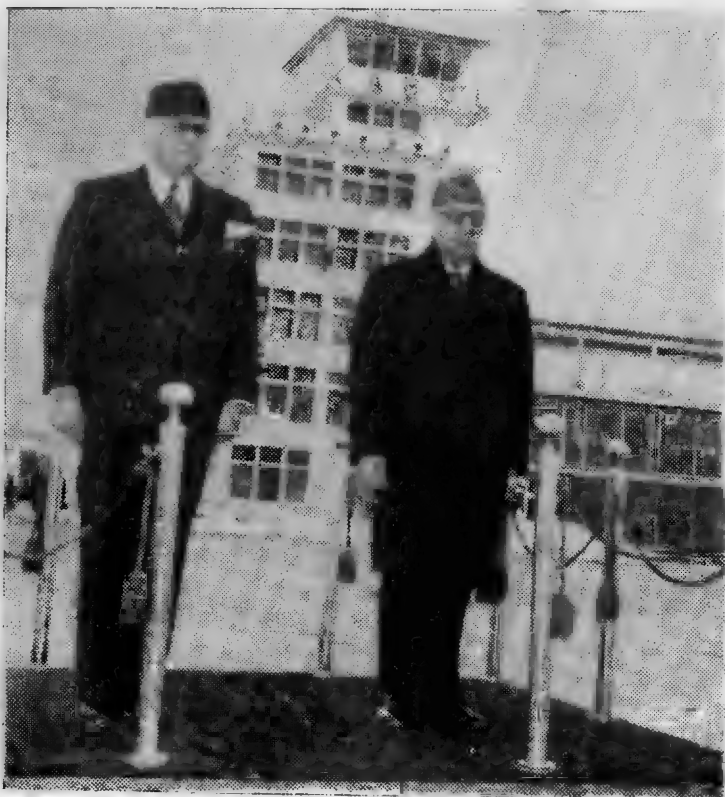
• • •

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد په هغه میلمستیا کی چه ددوی په ویاړ د آسټرالیا د دولت رئیس
او گورنر جنرال ښاغلی سر جان کار لغوا په کابل هوټل کی شوی وه. ۱۳۰۳ر ۱۲ر ۱۸

د دولت رئیس او صدراعظم
 ښاغلی محمد داؤد کلمچه
 د استرالیا د دولت رئیس
 او گورنر جنرال سره یوځای
 د کابل په بین‌المللی هوایی
 ډگر کې د احترام د گمارد
 سلام منی .

۱۳۵۳ ر ۱۲/۱۸

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم در دعوتیکه از طرف ښاغلی فخرالدین علی احمد رئیس جمهورهغه
 به‌انتخاب شان ترتیب شهبود .
 ۱۳۵۳ ر ۱۲/۲۴

نباغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم موقعیکه اعتمادنامه ستیرگیر
ایتالیا مقیم کابل را در قصر ریاست جمهوری پذیرفتند - ۱۳۵۴ ار ۶

* * *

نباغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم هنگام مواصلت در میدان هوایی بین المللی کابل پس از باز
گشت از عربستان سعودی با نباغلی محمدحسن شرق معاون صدارت عظمی. ۱۳۵۴ ار ۷

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد کله چه په کابل کې د پاکستان د لوی سفير ښاغلی علي ارشد باورليک
منی . ۱۳۰۳ ر ۹۷ .

• • •

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم کله چه د جمهوري رياست په مېاني کې د افغانستان د ناستو گڼ لوی لوی سفير
باورليک منی • ۱۳۰۳ - ۹ - ۲۶

دجہوری اردو دخوانو منصبدارانو حدیلو موٹو جو پستو پہ مراسمو کی دجری برہمنون قوماندان برہمنون ال شاپور دوتیا پہ حال کی۔
۱۳۵۳، ۹، ۲۸

شاهلی رئیس دولت و صدر اعظم بعد از ادای نماز عید سعید اضحی در مسجد ارگ ریاست جمهوری.
۱۳۰۳ و ۱۰۷

شاهلی محمد داؤد رئیس دولت و صدرا اعظم هنگامیکه اعتمادنامه سفیر کبیر جدید ایران را در قصر
ریاست جمهوری قبول مینمایند ۱۳۰۳ و ۱۰۷ .

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد کله چې د کمپوډیا د ملي یووالي د حکومت د باندنیو چارو وزیر ښاغلي
سارین شاک یی د جمهوري ریاست په ماڼۍ کښی وماته. ۱۳۰۳/۱۱/۱۸

ښاغلي رئیس دولت و صدراعظم هنگامیکه ښاغلی سکا چکوف ولس هیات اقتصادي اتحاد شوروی دا
می پذیرند. ۱۳۰۳/۱۲/۱۰

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د ایران د باندنیو چارو وزیر دملوبه وخت کښی له هغه سره روغېړ کوی .
۱۳۰۳ز ۷

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم هنگام صحبت با دوکتور هنری کیسنجر وزیر خارجه ایالت
متحدة امریکا . ۱۳۰۳ز ۷ ۱۱

د دولت رئیس او عبدالعظیم شاعلی محمد داؤد کله چه دهند د لوی سفير باورليک مني . ۱۳۵۳ و ۷ ر ۱۸

• • •

شاعلی محمد داؤد رئیس دولت و عبدالعظیم بعد از ادای نماز عید سعید فطر در مسجد ارگ جمهوری . ۵۳ و ۲۷ ر ۲۷

ملی رئیس دولت و صدراعظم در آغاز مراسم و رسم گذشت از شاگردان معارف اطفال خرد سال
نماینده‌گی از طلاب دسته های گل را که تقدیم نموده می پذیرند درعکس رهبر ملی ماباغلی محمد داؤد
از اطفال را مورد نوازش قرار میدهند . ۱۳۰۳ز ۲۹

دولت رئیس او صدراعظم ماباغلی محمد داؤد کله چه دایران تجارت وزیر ماباغلی فریدون مهدوی دجمه‌روی
ست په مانی کښی منلی له هیفه سره خبری کوی . ۱۳۰۳ز ۱۹

د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم کله چه دفرائسی دیوهنی وزیر ښاغلی رنه ابي دکتی دپاره دجمهوری ریاست
 په مانی کینی وختل . ۱۳۵۳ره ۱۰
 ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم مو قمیگه وزیر تجارت بنگله دیش را در قصر ریاست
 جمهوری پذیرفتند و باوی صحبت مینولند . ۱۳۵۳ره ۱۱

۱۳۵۳ر۴۳۶

شاهلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم رسم گذشت قطعات اردوی دولت جمهوری را مشاهده میفرمایند .

خانم های مدعوین در ضیافتی که به افتخار اولین جشن جمهوری ترتیب یافته بود مراتب تبریک
تهانرا به بنامعلی رئیس دی لیست و محترمه زینب داؤد خانم شان به عرض میرسانند . ۱۳۵۳ر ۴۲۶

* * *

بنامعلی رئیس دولت و صدراعظم با قطع نوار سه رنگ نندارتون تولیدات ملی را افتتاح نمودند . ۱۳۵۳ر ۴۲۶

فنايت با واسطه دولت جمهوري

احصائيه مركزي صدارت عظمي

پيشنهاد تاسيس اداره مركز احصائيه، بمنظور هم آهنك ساختن توحيد و تمرکز فعاليتهاي احصائيوي کشور، در ماه اسد سال ۱۳۵۰ از طرف وزارت پلان ترتيب و از طرف دولت در ماه عقرب ۱۳۵۰ منظور و تصويب شد. اما بصورت عملي و مطلوب اداره مركز احصائيه به صفت يک ارگان مرکزي احصائيوي کشور در چوکات پاليسي دولت جمهوري و مرام هاي عالي آن با اساس فيصله شماره (۴۳۶) مورخه ۲۰ ۱۳۵۳ مجلس عالي وزراء عرض اندام و منحيث اهميت و نقش اساسي آن در پلانگذاري هاي مملکت فيصله بعمل آمد تاکليه پرسونل تشکيل و بودجه شعب احصائيوي وزارت خانها (به استثنای رياست ثبت سجل و احوال نفوس وزارت جليله داخله) ضم تشکيل اداره مرکز احصائيه گردد. تا اين موسسه بتواند مطابق به اهداف نظام جمهوري فعاليتهاي اختصاصي و علمي را مطابق به نياز منديهيای عمومي از رهگذر تهيه ارقام و اتي احصائيوي عملي دارد.

چنانچه بارويکار آمدن انقلاب جمهوري در افغانستان بناغلي رئيس دولت در بيانيه خويش (خطاب ب مردم) نقش معلومات احصائيوي و اداره مرکز احصائيه را در آينده بسيار مهم و ارورنده خوانده و چنين فرمودند:

(افغانستان از لحاظ اقتصادي کشور پست در حال رشد و رفعاين عقب ماندگي مستلزم آنست که گامهاي سريع و وسيع در اين زمينه برداشته

شود و تحولات بنيادي در اين مورد اجرا گردد و يک اقتصاد ملي، مستقل، مرفحي و هم آهنك بر اساس پلان و برپايه ساينس و تکنالوژي معاصر بايد ايجاد شود.)

از اين گفتار بناغلي رئيس دولت برمي آيد که اجرا و تطبيق مؤفقا نه هرنوع تحول بنيادي و هم آهنك بر اساس پلانگذاري و بر پايه ساينس و تکنالوژي مستلزم يک سازمان مسلکي احصائيوي و تحقيقات علمي ميباشد.

همچنان رهبر ملي ما بناغلي محمد داؤد در بيانيه خويش که بمناسبت نخستين جشن جمهوري ايراد نمودند چنين متذکر شدند:-

(احصائيه و تحقيقاتي که جهت طرح پلانهاي اقتصادي نقش اساسي دارد طرف توجه کامل حکومت بوده و در سال ۱۳۵۲ سعی گرديد انسجام احصائيه افغانستان و سيعتر تامين گردد. روي اين اصل تمرکز شعبات احصائيوي تماما در چوکات رياست احصائيه مرکزي توحيد گرديد.)

بادر نظر داشت تصميم و فيصله دولت جمهوري مرام و اهداف عمده تاسيس و تشکيل اداره مرکز احصائيه عبارت اند از:

الف- ايجاد يک سيستم علمي احصائيوي بغرض تهيه ارقام و معلومات احصائيوي جهت ميسر نمودن موثر ت و تنظيم بهتر فعاليتها، پروگرام ها و پلانهاي ارشاد و رهنموني امور اقتصادي و اجتماعي کشور.

اول - جمع آوری ونښه کښي :

الف: تطبيق يك سلسله پروگرام هاكه از آمریت طرح و تحليل بمنظور بدست آوردن ارقام احصائيوي در رشته هاي مختلف، ترتيب و طرح گرديده بود توسط پرسونل و شعبات تطبيق به مرحله اجراء گذارده شنده كه ذيل موضوعات عمومي آن گذارش ميبايد .

۱- اجرا و تطبيق سروی های قیم بصورت هفته وار وماهوار .

۲- اجرای سروی صنایع دستی در نواحی کابل، علاقه داری استانف، ولایت غزنی، ولایت ننگرهار بصورت نمونوي .

۳- اجرای سروی گرایه منازل بصورت نمونه وي .

۴- اجرای سروی زنبور داری بصورت نمونه وي .

ب - نقشه کښي :

د جریان سال ۱۳۵۳ شعبه نقشه کښي اداره مرکز احصائيه يکته د گرافها و چارتهای احصائيوي راترتيب و همچنان لست قراء افغانستان را از روی نقشه های (۱ بر ۱۰۰۰۰۰) تهیه نموده است . علاوه تر سیم جداول سروی ها، تفريق واحدهای اداری شش ولایت بمنظور سروی صنایع دستی و ترتیب يکته د اسکيج ها و تقويم سال ۱۳۵۴ توسط این شعبه صورت گرفته است .

دوم - احصائيه زراعتي :

از اینکه افغانستان يك کشور زراعتي ميباشد سهم ارزش توليدات زراعتي در ارزش مجموعی توليدات حایز اهمیت فراوان بوده و در سال ۱۳۵۳ اداره مرکز احصائيه به اساس سیستم

ب- تمرکز توحید و انسجام کلیه فعالیت های احصائيوي در کستور و جلوگیری از تکرار عمل در زمینه .

ج- جمع آوری، اندازه گیری، تحلیل، ارزیابی و نشر مستمر و متداوم اعداد و ارقام موفق و مورد نیاز احصائيوي متکی بر معیار های علمی و بین المللی .

لذا بصورت مختصر متذکر بايد شد كه وظیفه اصلی و اساسی اداره مرکز احصائيه توصل به همین اهداف فوق ميباشد .

هر پروگرام و فعالیت احصائيوي بایست مراحل آتی را طی نماید :

الف - مرحله طرح دستور العمل ها ، میتودولوژی، فورمه ها، جداول و سوالیه های پروگرام های مربوطه .

ب- مرحله سنجش مصرف و پرسونل مسلکی، تجهیزات، نقشه ها و تهیه معلومات مقدماتی طرح پروگرام .

ج- مرحله تطبيق و بکار انداختن پرسون، تجهیزات و وسایط برای انسجام پروگرام پیش بینی شد .

د- مرحله اعمال (پراسس) مواد و معلومات احصائيوي كه مطابق ضرورت و با اساس معیار های تخنیکي اجرا میگردد .

ه - مرحله ارزیابی كه نتایج حاصله از پراسس جهت استفاده دواير و شعب مربوط و اطلاع عامه ارزیابی ، طبع و نشر میشود .

فعالیات ها و اجراءات اداره مرکز احصائيه در سال ۱۳۵۳ با در نظر داشت مراحل متذکره بصورت خیلی اختصار در ساحات آتی توضیح میگردد :

سال ۱۳۵۳ راجع آوری و بعد از توحید بنا
ششماه اول سال ۱۳۵۲ مقایسه نموده است.
پنجم - احصایه های بیلانس تادیات و تجارت :

بادرك این مفهوم كه بیلانس تادیات منعكس
كننده فعالیت های اقتصادی يك کشور با سایر
کشورها میباشد اداره مركز احصایه ذر قسمت
جمع آوری يك سلسله ارقام مربوط جهت تنظیم
این بیلانس اقدامات لازمه را عملی داشته
است .

چنانچه ارقام احصائیوی مربوط به وضعیت
حسابهای دافغانستان بانک بابانكهای حوزه
بارتری عواید و مصارف اسماری، كلیرنگ دولت
وعواید و مصارف حوزه آزاد و بارتر بصورت
ماهانه، ارقام مربوط به قیم میوه چات خشك
وتازه درماركیت های خارجی و قیم سایر تولیدات
صادر شده افغانی و يك تعداد ارقام مربوط به
صادرات و واردات سال ۱۳۵۳ توسط پرسونل
موظف جمع آوری و ترتیب شده است .

ششم - احصایه های قیم وامو و بانکی :

اداره مركز احصایه بصورت متداوم احصایه
های مربوط به قیم ۱۷۲ قلم مواد غذایی و مواد
استهلاکی در شهر کابل و در سطح عموم کشور
جمع آوری و آنرا تجزیه و تحلیل میدارد .

علاوفا شاخص قیم مواد غذایی و استهلاکی
رانیز ترتیب میدارد . در پهلوی امور مربوط
به قیم ارقام لازم در مورد فعالیت های بانکی،
اندازه عرضه پولی، اندازه اعتبارات قرضه
های سیستم بانکی وضع حکومت در مقابل
سیستم بانکی نیز بوسیله اداره مركز احصایه
در سال ۱۳۵۳ كمافی السابق جمع آوری گردیده

راپور دهی فورمه هایك سلسله معلومات را
در مورد تولیدات عمده زراعتی اراضی تحت
زراع مواد عمده زراعتی سلسله بارندگی ،
تعداد تراكتور های توريد شده و توزیع شده
توريدات و توزیع کود کیمیاوی به زارعین کشور
توزیع ماشین آلات زراعتی از کارخانجات
چنگلك جمع آوری داشته است .

علاوفا در جریان ۱۳۵۳ يك تعداد سروی های
زراعتی از قبیل سروی زنبور عسل دریك
تعداد ولایات عملی و فورمه های سروی پخته،
لبلو و طرح و ترتیب شده است .

سوم - احصایه صنعتی :

از آنجائیکه توسعه سكتور صنایع از عوامل
عمده توسعه اقتصادی بشمار میروند اداره
مركز احصایه با توجه بدین ملحوظ يك سلسله
فعالیت ها را در قسمت جمع آوری ارقام مربوط
به تولیدات عمده صنعتی ترتیب و شاخص
تولیدات صنعتی، ترتیب لیست موسسات صنعتی
احصایه های کارگران صنعتی، اندازه فروشات
وعواید موسسات صنعتی عملی داشته و ضمناً
تصنیف موسسات صنعتی را با اساس ولایات
مربوطه آن اجرا داشته تا بعداً موقعیت هر
موسسه بروی نقشه هانتبیت گردد. سروی
صنایع دستی دوزمه فعالیت های دیگر است كه
در يك تعداد ولایات به شكل نمونهی تطبیق شده
است .

چهارم - احصایه امور مالی :

اداره مركز احصایه طی سال ۱۳۵۳ ارقام
حقیقی احصائیوی مربوط به عواید و مصارف
شق عادی و انكشافی سال ۱۳۵۲ را تكمیل
و همچنان ارقام عواید و مصارف ششماه اول

وازان نتيجه گيري شده است .

هفتم: احصايه حمل و نقل و مواصلات :

در سال ۱۳۵۳ به همکاري يك تعداد وزارت خا نها و مراجع دولتي ، ارقام مربوط به طول سرکهاي اعمار شده ياترميم شده، عوايد پستي، تلگرافي و تيلفوني طی سال ۱۳۵۳ و اندازه توريدات راديو ، تپ ريکاردر و عوايد حق الامتياز مربوط آن، عوايد ميدانهاي هوايي وعوايد حق العبور واردات و صادرات اموال از بنادر توسط اداره مركزي احصايه جمع آوري وتوحيد گرديده است .

هشتم - احصايه خدمات اجتماعي :

در زمرة ساير فعاليت هاي احصائيوي به همکاري وزارت محترم معارف، وزارت صحت، وزارت امور داخله، وزارت اطلاعات و کلتور و رياست محترم پوهنتون کابل ارقام سال ۱۳۵۳ مربوط بسکتور هاي خدمات اجتماعي به ترتيب آتي جمع آوري وترتيب وتوحيد گرديده وبراي تجزيه وتحليل رويده است .

۱- ارقام مربوط به تعداد شاگردان، استادان ومکاتب درس طح تعليمات ابتدائي، ثانوي و ليسه ها به تفکيک ولايات .

۲- ارقام مربوط به تعداد محصلين، استادان ورشته هاي تدريسي درس طح پوهنتون .

۳- ارقام مربوط به تعداد سيمينار ها ، موزيم ها، کتابخانه ها، آلا ر طبع شده وتوريد فلم ها .

۴- ارقام مربوط به تعداد دوکتوران، مراکز صحتي، شفاخانه ها، اکسريز ها وواکسين هاي توليد شده .

نهم - ديموگرافي ومطالبات نفوس :

از آغاز سال ۱۳۵۳ باساس فيصله مجلس عالي وزراء ومنظوري رئيس دولت پروژه سروی ديموگرافي که تحت نظارت مستقيم رياست احصايه وزارت پلان فعاليت خويشرا عملي ميداشت در زمرة ساير شعبات احصائيوي وزارت خانه ها به اداره مرکز احصايه ضم گرديده . اين پروژه در جريان سال ۱۳۵۳ فعاليت هاي لازمه را طور تدريجي در قسمت نفوس مسكون که کار آن قیلا در سال ۱۳۵۱ شروع شده بود در ماه سرطان ۱۳۵۳ ختم وبه ادامه آن کار چک مجدد يکصد قريه رانيز تکميل نمود .

مطالبات در مورد نفوس غير مقيم در ماه سرطان ۱۳۵۳ شروع و در ماه سنبله ۱۳۵۳ تکميل گرديد که ارقام حاصله بعد از جمع آوري وترتيب بروی کارتها انتقال واز کارتها بروی فيته هائيت شده است .

علاو اتا فهرست قريه هاي افغانستان باساس درجه تکاشف نفوس ترتيب وتبیه شده که از آن در نشر اطلس جغرافيايي استفاده ميگردد کودبوك براي کودبندي ارقام جمع آوري شده نفوس مسكون وغير مسكون نیز تبیه گرديده است .

دهم - قواي بشري :

ارقام مربوط بقواي بشري مصروف، مشغولين درسکتور صنايع مامورين دولت به تفريص درجه تحصيل آنها جمع آوري وعلاو تا کاربرد فارغان پوهنخي ها، مکاتب مسلکي وغير مسلکي در شعبات پروژه تبیه گرديده و تقسيمات فارغان عملي گرديده است .

یازدهم - پراسس ارقام :

شعبه پراسس درجریان سال ۱۳۵۳ مصدر اجراءات آتی الذکر گردیده است .

- ۱- پراسس ارقام مربوط بواردات سال ۱۳۵۳.
- ۲- انتقال ارقام مربوط به واردات و صادرات سال ۱۳۵۳ بروی کارتها و کودگذاری ارقام مزبور .

۳- طبع و نشر کتاب معلومات احصائیوی سال ۱۳۵۳ و یکتعداد فورمه های احصائیوی شعبات .

۴- حفظ و مراقبت آزمایشین های کی پنج، دیتو، وریفایر، گستدر و آفسیت .

دوازدهم - پلانگذاری و انسجام :

درزمره فعالیت های فنی احصائیوی یک سلسله فعالیت ها ازطریق شعبه پلان و انسجام اداره مرکز احصائیه در سال ۱۳۵۳ عملی و اجرا گردیده است که ذیلا تذکار می یابد :

- ۱- تکمیل یکتعداد سوالنامه احصائیوی که ازطریق سازمان ملل متحد ، سازمان غذا و خوراک جهان، اداره اسکاپ ، انستیتوت احصائیوی جاپان، انستیتوت احصائیوی هالند و غیره توصل ورزیده بود .

۲- جمع آوری معلومات احصائیه وی در قسمت تعداد متخصصین و مشاورین که در تحت پروگرام های مختلف در افغانستان ایفای وظیفه میدارند .

۳- ارسال یکتعداد درخواست ها جهت جلب مساعدت ازسازمان های بین المللی ازطریق وزارت جلیله پلان .

۴- انسجام امورمربوط به کمک های اداره انکشاف بین المللی امریکادرپروژه احصائیوی.

۵- تاسیس کورس های مسلکی احصائیوی برای فارغان لیسه ها، پوهنتون در داخل اداره مرکز احصائیه .

۶- جمع آوری احصائیه بورسهای تعلیمی، کنفرانس ها، سیمینار ها که کاندید های افغانی درسالهای ۵۱ و ۵۲ ازان استفاده نموده اند .

سیزدهم - ترتیب لوایح و تعلیماتنامه ها و نشر معلومات احصائیوی :

۱- ترتیب مسوده قانون احصائیه و تقدیم آن بوزارت جلیله عدلیه و بورد اقتصادی .

۲- طبع و نشر نخستین سالنامه احصائیوی کشور تحت عنوان معلومات افغانستان .

۳- ترتیب تعلیماتنامه مربوط به تقسیمات، معرفی و استخدام فارغان لیسه های غیرمسلکی.

۴- ترتیب و طبع و نشر اصطلاحات احصائیوی به لسانهای دری، عربی، فرانسوی و انگلیسی.

۵- ترتیب و راپور علمی درباره معضله بیکاری درکشور و چاره جویی استخدام فارغان لیسه ها و پوهنځی ها .

۶- نشر راپور هفته وار قیم مواد چهار کانه عمده ارتزاقی .

۷- نشر راپور ماهوار قیم مواد عمده ارتزاقی.

۸- نشر راپور ماهوار بارندگی .

۹- ترتیب تشکیل ولایحه و ظایف اداره مرکز احصائیه بشمول تشکیل حوزه ها در

ولایات تطبیق مصوبه ۴۳۶-۲۰۱۳۵۳ مجلس عالی وزراء و پرنسیپ بودجه مربوط بر اساس اهداف عمومی و پروگرام کار برای سال ۱۳۵۴.

۱۰- ترتیب لایحه جمع آوری احصائیه های تجارتي، صحي، فعالیت های فواید عامه، مخابرات

تذکار و توسط این ریاست صورت گرفته است
قرار ذیل میباشد :

۱- طرح و تدوین پروژه قوانین و مقررات
ضد حوادث و ارائه آن جهت منظوری به
دارلانشای مجلس عالی وزراء .

۲- جهت ترتیب پلانیهای وقایعی غرض
جلوگیری از وقوع يك حادثه و پلانیهای عملیات
امدادی حین وقوع يك مصیبت طبیعی يك
اندازه اعداد و ارقام و معلومات لازم تهیه شده
الیه پس از منظوری قوانین و مقررات هیات
جدگانه از مناطق معروض به خطر دیدن خواهد
نمود و بهمکاری حکومتات محلی و سایر افراد
مناطق فوق الذکر اسروی نموده جهت طرح
پلانیهای مربوط ، معلومات مکمل تهیه خواهد
گردید .

۳- متخصص ملل متحد در سال ۵۳
برای مدت يك ماه به افغانستان آمده
و تحت نظری يك سلسله کار های تجربوی
مجادله علیه حوادث و استشاره های اختصاصی
صورت گرفت . همچنان این ریاست کورس
تجربوی و معلوماتی علیه حوادث را بهمکاری
متخصص موصوف دایر و نمایندگان بعضی از
دوایر رسمی و مامورین این اداره در آن اشتراك
نموده يك اندازه تجارب دربرخی از قسمت
های مصایب طبیعی حاصل نمودند البته درآینده
در نظر است تا توسط همچو کورسها پرسونل
سایر دوایر دولتی ، موسسات ذی علاقه و طبقات
عامه در مرکز و ولایات تربیه شوند تا در مواقع
پروژه حوادث ناگوار و حالات اضطرار در راه
نجات مردم مصیبت رسیده خدمات مفیدی را
انجام داده بتوانند .

مطابق بعد از مذاکره و تبادل افکار با آمرین
هريك از دوایر متذکره .

۱۱- تهیه و ترتیب راپور مقامی سوی معلومات
احصائیوی افغانستان با احصائییه کشور های
شامل بانك آسیایی .

۱۲- تاسیس آمریت های حوزه در هرات
و کندهار، ننگرهار، بلخ و کندز و ترتیب لایحه
وظایف آمریت های احصائییه مرکزی در حوزه
ها .

ریاست آماده گی ضد حوادث

باتوجه به اینکه در گذشته حوادث طبیعی
و سایر حالات عاجل و فلاکت بار موجد ضیاع
بزرگ به بهای حیات، مال و ملکیت بشری
گردیده و هیچ ملت و مملکتی نبوده که از آن
متضرر نباشد اکثر ممالك، خاصتاً ممالك کم
رشد درجهت مبارزه علیه آنها ناتوانی ها ر
نارسایی های ناشی از فقدان پرسونل و رزیده
و فنی، ضعف مالی و اداره عدم پیشبینی های
لازمه و بالاخره فقدان پلانیهای وقایعی مؤثر از
خود نشان داده اند و نتوانسته اند مصائب
وارد رابه تنهایی مرفوع و یانتایج ناهنجار آنها
را تخفیف بدهند .

عطف به رولیکه صلیب احمر بین المللی
و سایر موسسات خیریه دوزمینة امداد بارزی
نموده اند کشور ما افغانستان متکی به تصویب
۲۸۱۶ سال ۱۹۷۱ اسمبله عمومی ملل متحد
ما نند سایر ممالک جهان به
تاسیس ریاست آمادگی ضد حوادث درچوگات
صدارت عظمی اقدام و بتاريخ ۱۲۲۲هـ آغاز
بفعالیت نموده و در سال ۱۳۵۳ اجراآتیکه قابل

- ۴- نظریه قحطی سنوات ۴۹ و ۱۳۵۰ در سال ۱۳۵۱ توسط کمیته عملیات امدادی برای مردمان آسیب رسیده ولایات هرات، بادغیس، غور، فاریاب، ارزگان و بدخشان کمکهای موثر مالی از قبیل مواد ارتزاقی، پوشاک و ادویه صورت گرفته بود، کمیته موصوف برای یک طبقه فاقد قدرت کار طور مجانی امداد کرده و برای طبقه دیگر گندم رادر مقابل کار و سایر مواد و اموال دیگر، رایگان توزیع نموده و در نظر بود که بعدتر از آنها در تطبیق پروژه های مختلف کار گرفته شود. این اداره در زمینه بمقامات مربوطه معروض و پس از بررسی دولت جمهوری افغانستان از احوال این طبقه مردم که تعداد شان جمعا در ولایات فوق الذکر بالغ بر (۱۰۴۲۸۴) نفر میگردید و مقدار (۷۹۱۳) تن گندم ذمت ایشان قابل تحصیل در مقابل کار بود از حضور رهبر ملی ما ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم لزوم اجرای این کار معاف شد تا ایشان به امور شخصی و پیشبرد کارهای فلاحی خود به اطمینان خاطر بپردازند.
- ۵- تعداد ۷۴۰ نفر آوارگان چغچران قحطی سنوات ۴۹ و ۵۰ در مرکز کابل که قدرت و استعداد بازگشت را به وطن شان نداشتند از دارایی اینریاست توسط لاری های جداگانه با تادیبه سفریه به هرفی نفر، به ولایت غور انتقال گردیدند و نیز مقام متبع صدارت عظمی در مورد بهبود شرایط زندگی آن عده آوارگان مذکور که آرزو داشتند دوباره به ولایت شان عودت نمایند به ښاغلی والی غوروا این ریاست هدایت لازمه داده شد.
- ۶- برای رفع و جلوگیری از شیوع مرض سیروز که تعداد زیاد مردم ولسوالی کلران به آن مبتلا گردیده بودند یکصد تن گندم، یکمقدار مواد پروتینی مبلغ یکصد هزار افغانی پول نقد از داوایی این اداره توسط هیات وزارت صحت به اهالی مذکور امداد شد.
- ۷- بمنظور امداد به پناه گزینان بلوچ در ولایت قندهار از مرکز اموال ذیل فرستاده و توزیع گردیده :
کمیل	۶۵۰	تخته
پاپوش	۳۶۲	جوره
- ۸- برای مردم آسیب رسیده سیلاب قریه روزنک و گرگان ولسوالی غوریان ولایت هرات امداد ذیل صورت گرفته :
تیل سائبین	۶۲۸۵	کیلو
شیرمایع مایع پودری	۲۶۰۵	قطنی
کمیل	۵۱۵	تخته
خریطه صحنی	۱۹۰	تخته
پاپوش	۴۹۱	جوره
- ۹- در ولایت غور برای مردم بی بضاعت، معیوب و موسفید که قدرت کار نداشتند و محبوسین بی بضاعت ولایت موصوف امداد شده :
گندم مقدار	۶۰	تن
کمیل	۱۶۰	تخته
پاپوش	۱۶۰	جوره
- ۱۰- برای عموم محبو سین بی بضاعت ولایات توسط قوماندانی عمومی امنیه امداد صورت گرفته :
تیل سائبین مقدار	۲۴۵۰	قطنی
۸۵۳۴۱۶۶	۸۵۳۴۱۶۶	کیلو
- ۱۱- چون یکمقدار مواد امدادی از قبیل مواد

جمهوری به دوام پروژه های سابقه، پروژه های بزرگ و کوچک زراعتی و صنعتی بسویه ملی و محلی تحت کار گرفته میشود، موسسه علمی کارتوگرافی از راه تهیه نقشه ها و ارقام احصائیه های مستند علمی مدد فعالیت های

دولت جمهوری بوده روی این اصل با اساس هدایت قایده بزرگ ملی مافعالیت های کارتوگرافی در کشور به پیمانه وسیع در نظر گرفته شده تا با فعالیت های عمومی انکشافی کشور وفق کرده بتواند. چون اکثر پروژه های موسسات انکشافی دولت نسبت مساعدت های طبیعی، واصلاتی واجتماعی در مناطق قابل انکشاف کشور متمرکز گردیده، بناً موسسه علمی کارتوگرافی در مرحله اول نقشه های اساسی همچو مناطق راتپیه کرده آنها را بدسترس موسسات میگذارد و با مطالعه و پلانگذاری پروژه های مفید اقتصادی واجتماعی همچو محلات بروی آنها صورت بگیرد و ازینرو اشتباهات بزرگ در مرحله طرح پلان هاجلوگیری بعمل آید.

موسسه کارتوگرافی و کدستر میکوشد که از نتایج کار فنی و علمی خود تمام موسسات دولتی علی الخصوص مراکز تعلیمی و دستگاه های پلان سازی کشور را مستفید ساخته، شعبات خود را بمحل تحقیقات و ریسرچ دانش آوزان پوهنتون هادانشندان افغانی و کارمندان فنی پروژه ها تبدیل بسازد تا در ریفرم های بنیادی معارف و تطبیق پروگرام های انکشافی دولت جسون جمهوری در پهلوی سایر موسسات سهم بارز بگیرد چه بمثل چهره خورد ساخته شده (نقشه ها و عکس ها) تمام محلات و مناطق کشور

ارترزاقی و ادویه که خطر خرابی آن متضرر و پس از مدتی از بین میرفت و بمنظور رفع قلت مواد فوق الذکر در بازار و کمک به همشهریان طبق هدایت مقام منبع صدارت عظمی این ریاست تجویز نمود تا از طریق دوایر ذیل مسواد فوق الذکر را بمعرض فروش واستفاده عموم قرار دهد:

الف - توسط ریاست عمومی ارزاق:

- ۱- تعداد ۱۳۸۶۸ پاکت پودر پراووکس
- ۲- تعداد ۲۲۴۹۸ کلچه صابون
- ۳- مقدار ۲۳۴۵۲ تن روغن جامد
- ۴- مقدار ۱۲۲۴۹۶ تن تیل سائین

ب- توسط وزارت جلیله صحیه:

موازی (۶۲) قلم ادویه جات از قبیل ویتامین ها، امبول پنسلین، کپسول تتراسکلین لور کسان کریم، سیروب فیران سول، تابلیت سکوپک اسید و غیره.

۱۲- درجهت تصفیه حسابات کمیته عملیات امداد سابقه بین ریاست عمومی ارزاق و ریاست ترانسپورت عمومی وزارت صحیه رسیدگی لازمه صورت گرفته و تاهنوز ادامه دارد.

ریاست کارتوگرافی و کدستر

فعالیت های اساسی نقشه برداری در کشور:

تجارب ممالك پیشرفته و تطبیق پروژه های شامل پلانهای پنجساله اول و دوم انکشافی کشور مانشان داده که نتایج اءورکارتوگرافی در زیر بنای فعالیت های انکشافی یک مملکت فرار داشته در هر مرحله برای تطبیق پلانهای همه جانبه، اقتصادی واجتماعی به نقشه های صحیح ساحات مختلفه ضرورت مبرم احساس میگردد. درین مرحله مهم که در پرتو نظام فرخنده

درین موسسه موجود بوده و شعبات آن با انواع مختلف واحصائیه ها و ارقام مستند علمی مربوط افغانستان عزیز و وسایط فنی هموار و مجهز شده میروند و کارکنان فنی آن در یک محیط کار و فعالیت افزون متداوله علمی و عملی مربوط کارتوگرافی و کدستر در پرتو نظام جمهوری بهره مند میگردند .

- اول : سیستم توپوگرافی .**
دوم : سیستم فوتوگرامتری .
اول : سیستم توپوگرافی :

در سیستم توپوگرافی تمام امور نقشه برداری از قبیل تثبیت نقاط کنترل، اخذ سکیج و نقشه مستقیما در ساحه اجرا شده محض ترسیم رنگ آمیزی و چاپ و تکثیر نقشه هاد مرکز کارتوگرافی صورت میگیرد . در احصاء موضوعی و پروژه های عاجل و کوچک ساختمانی، آبیاری و غیره به سیستم توپوگرافی زمینی ترجیح داده شده، هم سریع و هم اقتصادی تمام میگردد، همچون نقشه ها از طرف کارکنان فنی مدیریت سروی انجینیری و توپوگرافی با همکاری سایر شعبات کارتوگرافی تهیه شده بدسترس دوایر مربوطه گذاشته میشود .

دوم : سیستم فوتوگرافی :

وقتی تهیه نقشه يك ساحه وسیع مورد نظر باشد برای تثبیت نقاط کنترل افقی و شاقولی آن گروپ های سیار جودیزی و سروی انجینیری در ساحه رفته نقاط کنترل را تثبیت مینمایند بعد از آن ساحه مذکور ذریعه طیاره مخصوص عکس برداری شده عکس های چاپ مشخصه فوتو هابه نقشه های که دارای مقیاس مطلوب میباشد تبدیل میگردد . درین سیستم قریب چهل فیصد کار در ساحه و شصت فیصد آن در داخل شعبات فنی توسط ماشینهای پلاتنگ

ریاست کارتوگرافی تشکیل طبعی و شرایط اقلیمی مناطق و محلات کشور را مطالعه نموده پلان های عمده سروی و نقشه برداری خود را در طول یکسال طوری طرح مینماید که امور ساحه در تحت شرایط مساعد جوی اجرا گردد تا از یکطرف مامورین فنی بمشکلات مواجه نگردد و از جانب دیگر درجه صحت کارها بلند برده شود. باید یاد آور شد که تشکیل طبعی و وضع توپوگرافی مملکت کوهستانی مازمینه را برای تعدید شبکات ترانزولیسون مساعد ساخته اما دروادی های هموار امور تثبیت نقاط کنترل و نسبت عدم موجودیت تپه ها و طر عادی اجراء شده نتوانسته، لازم است در جاهای مناسب نظریه ایجابات فن پایه ها و برج های رصد، اعمار گردد و برای تسهیلات امور فوتوگرافی نقاط کنترل تکثیر یافته و محلات آنها علامه گذاری شود تا در مرحله تحویل فوتو به نقشه مغالطه رخ ندهد .

تشکیل ریاست کارتوگرافی :

موسسه کارتوگرافی بمشکل از ریاست های کارتوگرافی و کدستر میباشد . در تشکیل ریاست کارتوگرافی مدیر یت های عمومی جیودیزی، انجینیری، فوتو گرامتری و ترسیم

وګرومتر درجه ۱-۲-۳ که مرام ازاین فعالیت هاتثبیت نقاط کنترول شاقولی در سر تاسر مملکت وتعمین کشش وقوه جاذبه زمین وانحراف شاقول در تمامی نقاط نیولمان و ترانګلیسون میباشند .

۲- فعالیت های شعبوی :

پیشبرد امور حسابات ترانګو لیسون، استرونومی ، نیولمان وګرومتری که بالاخره نتایج که از فعالیت اءور فوق الذکر حاصل میگردد، از آنها در امور پیشبرد نقشه برداری مملکت، پروژه های انکشافی و عام المنفعه معادن، آبیاری، دفاعی مملکت وغیره استفاده میگردد .

کارهای انجام شده دوسال ۱۳۵۳ :

الف: امور ترانګولیسون واسترونومی :

استکشاف ۱۶۹ نقاطیکه از جمله ۱۹ نقطه ترانګولیسون درجه اول ۲۹ نقطه درجه دوم اساسی و ۴۲ نقطه درجه دوم معاونه و ۷۱ نقطه درجه سوم و ۸ نقطه ارجاع بمركز پروژه های ننگرهار، کابل، پروان ولوګر بروی نقشه های ۱۵۰۰۰ بر ۱۰۰۰۰۰ و ۱۰۰۰۰۰ بر ۲۵۰۰۰۰ تقریبا یک ساحه ۱۵۰۰۰ کیلومتر مربع رادر بر میگردد .

تدقیق استکشاف دراراضی وانشآت ۱۶۹ نقطه ترانګولیسون فوق الذکر توسط پلرهای سمندی .

رصدا ت ۱۹ نقطه ترانګولیسون درجه اول ۲۱ نقطه ترانګولیسون درجه دوم اساسی ۲۹ نقطه ترانګولیسون درجه دوم معاونه و ۵۴ نقطه

صورت میگیرد . در تهیه نقشه های اساسی تمام ساحه مملکت وحوزه های وسیع ازسیستم فوتوگرامتری که هم سریع وهم اقتصادی تمام میشود کارگرفته خواهد شد .

خوشبختانه امروز انجنیران ومامورین فنی داخلی ماتحت رهنمایی آمرین متجرب وکارآزموده کارتوگرافی وکدستر ازعهده تمام امور فنی شقوق مختلفه کارتوگرافی وکدستر برآمده و قادر به تهیه هر نوع نقشه میباشند .

فعالیت های ریاست کارتوگرافی :

موسسه علمی کارتوگرافی به دوام پروژه های قبلی خود که اعتبار ازپلان پنجساله اول ودوم کشورگرفته بود آغاز یافته ، بعداز بوجود آمدن نظام جمهوری درکشور پروژه های بزرگتر سروی ونقشه برداری راسر دست گرفته است. فعالیت شعبات فنی ریاست کارتوگرافی فرار ذیل خلاصه میگردد :

مدیریت عمومی جیودیزی :

هدف از فعالیت مدیریت عمو می جیودیزی عبارت از تاسیس وتثبیت نقاط کنترول افقی وشاقولی غرض پیشبرد کار اساسی نقشه برداری مملکت بوده وبه دو قسمت ذیل صورت میگیرد:

الف:- پیشبرد امور تاسیس نقاط کنترول درجه ۱-۲-۳-۴- اندازه نمودن اضلاع توسط آلات الکترونیکی جیودیتر، تلورومتر و امور استرونومی درجه اول ودوم که مرام از این فعالیت هاتاسیس نقاط کنترولی افقی درسرتا سرمملکت وتعمین موفقیت جغرافیایی نقاط از نگاه عرض البلد وسمت استرونومی میباشند. ب:- پیشبرد امور نیولمان درجه ۱-۲-۳-۴

ترانگولیسون پروژہ های ننگرہار، کابل، پروان و لوگر .

اندازه گیری ضلع اساس تپہ قلعه احمدخان، لته بند از موقف لته بند واضلاع ارجاع بمركز درقله های ناف دنیا، کچی غر، کوه صافی، کوه سلطان، توسط آلہ احساس الکترونیکی جیوڈیتر .

رصدات استورونومی لته بند، تپہ قلعه احمدخان .

ب: امور نیولمان و گریمتری :

استکشاف وانشآت ۲۷ نقطه نیولمان درجه اول پروژہ کابل، غزنی بطول ۱۶۵ کیلومتر. استکشاف وانشآت ۸۱ نقطه نیولمان درجه دوم پروژہ های کابل، لته بند، سروبی و کابل گردیز بطول ۲۲۰ کیلومتر .

رصدات ۲۳ نقطه نیولمان درجه اول پروژہ کابل، غزنی بطول ۹۶ کیلو متر .

رصدات ۸۱ نقطه درجه دوم پروژہ های کابل، لته بند، سروبی و کابل گردیز و غزنی بطول ۲۲۰ کیلو متر .

انشآت ۴ نقطه اساسی نیولمان در محوطه تعمیر ریاست کارتوگرافی .

منطقہ قرغه، شہر غزنی و شہر گردیز .
انشآت یک نقطه اساسی گراویمتری در میدان هوایی خواجه رواش .

ج : امور حسابات جیوڈیزی :

حسابات مقدماتی کور دینات جغرافیایی سلسلہ ترانگولیسون سا بقہ کابل، مزار شریف با استفاده از جداول الپسوئید هیفرد .
حسابات عرض البلد طول البلد و سمت استرونومی درجه اول موقف رفرنس ستیشن تپہ قلعه

احمدخان .

حسابات عرض البلد طول البلد و سمت استرونومی درجه اول موقف لته بند .

موازنہ سمت استرونومی تپہ احمد خان، لته بند .

حسابات ضلع اساس تپہ قلعه احمد خان، لته بند و اضلاع ارجاع بمركز درقله های ناف دنیا، لچی غر، کوه صافی و کوه سلطان .

تحویل کوردینات و ارتفاع جیوڈیزی تقاط داپلر کابل «تپہ احمدخان» قندهار و هرات از الپسوئید افیئربہ الپسوئید آسترالیایی .

مدیریت عمومی انجیری :

این مدیریت بعد از توحید ریاست کارتوگرافی و کدستر در تشکیل این موسسه رویکار آمده است هر چند هدف اصلی آن اینست تا از راه تهیه نقشه های مقیاس بزرگ و سایر پیمایشات دقیق و ارائه معلومات فنی از روی نقشه ها و فوتو هامند فعالیت های انکشافی دوایر دولتی در مرکز و محلات کشور گردد. در جریان سال ۱۳۵۳ با وجود کمی پرسونل فنی بر علاوه پیشبرد امور اصلی از امور شعبات تعلیم و تربیه و ترمیم آلات فنی نیز واریسی کرده است که اجراء آنها ذیلا تحریر میگردد :

۱- مدیریت سروی انجیری و توپوگرافی:

تهیه نقشه های ۱:۲۰۰۰ و ۱:۵۰۰۰
۱۰۰۰ و ۱:۵۰۰ یکتعداد محلات مناسب در مرکز و ساحه جوار کابل و ولایات مشخص کشور که با اساس هدایت قاید بزرگ ملی مابین قصد اعمار منازل رهایش برای فامیل های صاحب منصبان قوای هوایی و زمینی اردوی

سنانان فني کارتوگرافي وكدستر بخارج فرمايش داده شده است كه درآن جمله يك وركشاپ آلات فني نيز شامل ميباشد .

۳- مديريت اخذ فرمايشات نقشه :

اين مديريت درطول سال جاري فرمايش درخواست هاي وزارت خانها و موسسات راكه جهت دريافت وتپيه نقشه هاوفوتوگرافها بصورت دوامدار به رياست كارتوگرافي مواصلت كرده بعداز تحليل وطي مراحل اصولي آنها بشعبات مربوطه تسليم داده نقشه ها و فوتوها باساس تعامل جديد از طريق شعبه توزيع مديريت عمومي ترسيم و طباعت بدسترس مراجع تقاضا كننده گذاشته شده است . ضمناً در مورد موقعيت هاي جغرافيايي و ارتفاعات شهر ها، محلات و قريه جات و بعد مسافه آنها از روي نقشه هاي دست داشته به موسسات درخواست كننده معلومات داده فوتوها و نقشه هاي مناطق مختلفه كشور را در معرض مطالعه و مشاعده متخصصين داخلي وخارجي در داخل موسسه گذاشته است ضمانديو هاي اوريجنال ها و نقشه ها را در مركز رياست و خير خسانه ترتيب و تنظيم كرده است .

۴- مديريت ترميم آلات فني :

مديريت ترميم آلات فني كه از ماه جدي سال ۱۳۵۲ به فعاليت آغاز كرده در سال ۱۳۵۳ در ساحه ترميم وسايط فني كارتوگرافي وكدستر امور ذيل را انجام داده است :

ترميم هفت پايه ماشين حساب، ترميم و تطهيرده پايه ترازيت، ترميم دوپايه تيودوليت مربوط وزارت صحت، ترميم يك حلقه شريد

جوان جمهوري تحت ساختمان قرار گرفته است. تپيه نقشه هاي ۱ بر ۲۰۰۰ يك قسنت ساحه پروژه دشت بكوا، تپيه نقشه ۱ بر ۱۰۰۰ يك قسنت باغ عمومي پغمان، تپيه نقشه ساحه علفچرولايات باميان، وردك ، غزني، غورات وارزگان و تثبيت راه هاي رفت و آمد كوچي ها، دربالاي نقشه ۱ بر ۵۰۰۰۰ براي وزارت داخله، تاسيس ۳۰ نقطه ترانكوليسون درجه سه، پنجاه نقطه ميكور ترانكوليسون در ساحه معدن تلسك اچين وتپيه نقشه ۱ بر ۲۰۰۰ آن ، تاسيس ۱۰۰ نقاط كنترول در ساحه عينك لوگر، تاسيس چهل نقطه ترانكوليسون درجه سه وشصت نقطه ميكور ترانكوليسون در معدن ياقوت چكدلك وتپيه نقشه ۱ بر ۱۰۰۰ آن ساحه و بعضي پروژه هاي عاجل ديگر از مدت سه ماه به اينطرف سروي وانجنيري دريك ساحه صد كيلو متری در حوزة خواجه علي توسط مامورين فني انجنيري و بعضي شعبات ديگر كارتوگرافي آغاز يافته و درآينده قريب امور اراضي آن ختم ميكردد.

۲- مديريت تعليم و تربيه و پلاننگ:

اين مديريت با وجود كمی پرسونل فني در جريان سال در قسنت تدوير كورس هاي فني تدريس مضامين مسلكي رشته كارتوگرافي در مكتب تخنيك ثانوي كه پروگرام آن طور نظري و عملي پيشبرده ميشد، مساعي به خرج داده ضمناً مامورين جديد الشمول موسسه را به امور فني شعبات كارتوگرافي آشنا ساخته است . بر علاوه از امور محصيلين كارتوگرافي در خارج ليزوا رسي كرده است .

دراين اواخر از طريق كمك هاي آلمان غرب (بالك كريمت اتشالت) معادل سه مليون مارك

پنجاه متره، اعمال ۴۵ پایه فلزی چتری، اعمال ۲۰ عدد ستاف جدید در مرکز ریاست . بر علاوه مامورین فنی این مدیریت در مدیریت های منطقوی کندز و بلخ مسافرت کرده در آنجا ۳۰ پایه ترانزیت ۹ پایه تیودولیت را تطهیر و اجست نموده و بتعداد ۱۷ پایه، پلان تیبل ۵ پایه، پلان متروینچ حلقه شرید فولادی را ترمیم کرده اند . سلسله فعالیت های مامورین فنی ترمیم آلات در سایر مدیریت های منطقوی کدستر ادامه دارد .

مدیریت عمومی فوتوگرامتری :

هدف از فعالیت مدیریت عمومی فوتوگرامتری عبارت از عکس برداری تمام ساحه کشور توسط طیاره مخصوص و تحویل عکس ها به نقشه ها با اساس نقاط کنترل و شاغولی ترتیب فوتوموزائیک ها و فوتومپ ها میباشد . مدیریت عمومی فوتوگرامتری متشکل از مدیریت های فوتوگرافهای هوایی، مدیریت پلاتنگ و مدیریت توپوویزیون بوده که شعبات مربوطه آنها در جریان سال ۱۳۵۳ در ساحه ترتیب پلان های پرواز، ساختن فوتواندکس ها، تهیه فوتوموزائیک در بالای نقشه ها که برای پروژه های انکشافی مملکت سردست گرفته شده و یک ساحه ۱۸۶۶۵ کیلو متر مربع را احتوا میکند کار نموده اند . در شعبه فوتو لایبراتورار بتعداد ۴۴۰۲ قطعه فوتو بقیاس مختلف چاپ و تصحیح شده است . در یک طیاره مخصوص کمره هوایی و سایر ملحقات آن نصب و آماده پرواز ساخته شده ضمناً پرواز های امتحانی صورت گرفته است . بر علاوه دیپوهای فلم ها و فوتو ها ترتیب و تنظیم گردیده است .

در مدیریت پلاتنگ نقشه های ۱ بر ۱۰۰۰ یک ساحه ۳۵۰ کیلومتر مربع به اساس نقاط کنترل زمینی از فوتو به نقشه تحویل یافته ۵۵۵ نقاط پلان متریک و ارتفاعی ، پروژه خواجه علی در روی فوتوهای ساحه پلات گردیده و کار تحویل آنها به استناد نقاط کنترل زمینی جریان دارد . قسمت باقی مانده پروژه قندز نیز در آینده قریب سردست گرفته میشود . ضمناً فرمایشات ریاست آبیاری وزارت زراعت و آبیاری راجع به ترسیم شبکات و پلات نقاط کنترل عندالموقع اجراء گردیده است . در جریان سال دو کورس تعلیمی برای بلند بردن سویه علمی مامورین فنی مدیریت عمومی فوتوگرامتری دایر یافته که از آنها نتیجه خوبی حاصل شده است .

مدیریت عمومی ترسیم و طباعت :

مدیریت عمومی ترسیم و طباعت شامل مدیریت های مطبعه، ترسیم و تمویل ، تدقیق و توزیع و مراقبت میباشد در جریان سال ۱۳۵۳ شعبات مربوطه این مدیریت به تعداد ۷۹۰۶ قطعه نقشه های رنگه ستاحات مختلف افغانستان و بتعداد ۳۶۷ قطعه فلم بابعاد مختلفه و ۱۷۵۹۴۰ قطعه فورمه جات برای رفع ضرورت موسسات تقاضا کننده چاپ گردیده است . بر علاوه نقشه های رنگه مقدماتی ۱ بر ۵۰۰۰۰۰ تمام ساحه افغانستان از چاپ برآمده و به موسسات رسمی طبق تعامل جدید توزیع میگردد اکنون کار برای اكمال نقشه بیک میلیون تصحیح شده افغانستان ادامه دارد در شعبه اوزالید بتعداد ۵۸۴۵ قطعه نقشه ساحات تحت پروژه هادر کاغذ اوزالید و بتعداد ۱۵۹۸۱۰ قطعه فورمه

منطقوي هشتگانه به سروی اراضی قابیل استفاده ولایات مربوطه ذیلا موظف میباشند:

۱- مدیریت منطقوي سروی اراضی کابل: که بامور سروی اراضی مربوط بولایات کابل، پروان، لوگر ولوی ولسوالی کاپیسا موظف میباشند.

۲- مدیریت منطقوي سروی اراضی غزني: که بامور سروی اراضی مربوط بولایات غزني، وردک، بامیان وپکتیا موظف میباشند.

۳- مدیریت منطقوي سروی اراضی قندهار: که بامور سروی اراضی مربوط بولایات قندهار، زابل و ارزگان موظف میباشند.

۴- مدیریت منطقوي سروی اراضی هلمند: که بامور سروی اراضی مربوط بولایات هلمند، فراه و نیمروز موظف میباشند.

۵- مدیریت منطقوي سروی ولایت هرات: که بامور سروی اراضی مربوط بولایات هرات غور، بادغیس موظف میباشند.

۶- مدیریت منطقوي سروی ولایت بلخ: که بامور سروی اراضی مربوط بولایات بلخ، جوزجان و سمنگان موظف میباشند.

۷- مدیریت منطقوي سروی ولایت کندز: که بامور سروی اراضی مربوط بولایت کندز، بغلان، تخار و بدخشان موظف میباشند.

۸- مدیریت منطقوي سروی ولایت ننگرهار: که بامور سروی اراضی مربوط بولایات ننگرهار، لغمان ولوی ولسوالی کنړها موظف میباشند. فعالیت سروی اراضی فعلا تحت دو پروگرام سروی کادستري و سروی عاجل اراضی بعمل می آید.

ذریعه ماشین گسستنر چاپ شده است در شعبه توزیع و مراقبت این مدیریت که در ماه عقرب سال ۱۳۵۳ در تشکیل ریاست کارتوگرافی رویکار آمده دیپوی فایل ها، نگتيف هاتر تيب یافته و بتعداد شصت هزار چهار صد قطعه نقشه و فوتوی هوایی طبق تعامل جدید به موسسات تقاضا کننده توزیع کرده است.

ریاست کارتوگرافی و کدستر

منظور و غایه از فعالیت های سروی کدستر تجارت از سروی نمودن و مساحت اراضی قابل استفاده کشور با تفکیک درجات و نوعیت آن بوده، اعم از اراضی اشخاص و یادولت باشد. استفاده از نتایج سروی بمقصد بدست آوردن احصائیه عمومی اراضی مملکت استفاده در امور تصفیوی تنظیم مالیات متوازن امور اسکان، استعمال و غیره میباشند.

جهت برآورده شدن مامول فوق الذکر به پرسونل فنی اختصاصی ضرورت محسوس و در سال ۱۳۴۲ با همکاری اداره انکشاف بین المللی امریکا مکتب کدستر در قندهار در چوکات وزارت مالیه تاسیس والی حمل ۱۳۵۰ بتعداد ۶۴۶ نفر مامور بسموی بکلوریا پاس از آن فارغ و شروع بکار و فعالیت سروی نمودند.

ریاست سروی کدستر با فراغت اولین دسته متعلمین مکتب کدستر در سال ۴۵ بتشکیل دواير فنی و فعالیت های ساحه آغاز و تا سال ۱۳۵۰ در قندهار تمرکز داشت بعدا بارویکار آمدن مدیریت های منطقوي در هشت ولایت انقسام و موظف پرسونل با وسایل و وسایط لازمه بولایات مذکور صورت گرفته و مرکز ریاست بکابل انتقال داده شد. مدیریت های

صداوت عظمی

- ۱- سروی کدستری یاسروی اساسی :** تدوین راپورها و توزیع نتائج سروی بمراجع این پروگرام باستناد نقاط کنترولی و بسا ذیعلاقه .
- ۲- سروی عاجل :** مراعات نمودن طریقه های دقیق فنی نظرباهمیت اراضی درپروژه های مختلف که ایجاب دقت بیشتر را مینماید عملی میگردد و این اجراءات شامل قدم های آتیست :
- الف : عملیات ساخوی مشتمل بر:**
- سروی کنترولی وحسابات آن .
تشخیص حدود وملکیت وسروی قطعات .
ترتیب لست های مالکین احمالی اراضی ونقشه های املاکی میباشد .
- ب:- اجراءات شعبوی مشتمل بر :**
- تدقیق وترسیم نقشه ها .
دریافت مساحت قطعات اراضی .
ترتیب نقشه های توحیدی وکنترول نتائج سروی .
- ج:- احصائیه اراضی مشتمل است بر:**
- تصنیف قطعات اراضی سروی شده ازنظر درجه ونوعیت .
ترتیب جداول احصائیوی .
- بریاست انلاک وبعضی موسسات دیگری نظربه ضرورت واوامر مقامات ذیصلاح تعیین میشوند که اجراءات وفعالیت های سروی درولایات مختلفه مملکت بواحد هزار قرار ذیل بوده است :

- ۱- ولایت کابل ازجمله ۸۵۲ جریب زمین ۵۵۸ جریب زمین زراعتی .
- ۲- ولایت پروان : ازجمله ۲۹۲ جریب زمین ۲۵۹ جریب زمین زراعتی .
- ۳- ولایت لوگر : ازجمله ۱۰۷ جریب زمین ۲۱ جریب زمین زراعتی .
- ۴- ولایت غزنی : ازجمله ۷۷۷ جریب زمین ۵۲۰ جریب زمین زراعتی .
- ۵- ولایت پکتیا : ازجمله ۵۵ جریب زمین غیرزراعتی .
- ۶- ولایت وردک : ازجمله ۱۹۳ جریب زمین ۱۰۵ جریب زمین زراعتی
- ۷- ولایت بامیان : ازجمله ۸ جریب زمین ۶ جریب زمین زراعتی .
- ۸- ولایت قندهار : ازجمله ۱۵۵۰ جریب زمین ۱۳۸۶ جریب زمین زراعتی .
- ۹- ولایت زابل : ازجمله ۲۹۵ جریب زمین ۲۰۰ جریب زمین زراعتی .

د افغانستان کالني

- ۱۰- ولايت ارزگان : از جمله ۱۸۳ جريب زمين ۱۶۲ جريب زمين زراعتي .
 - ۱۱- ولايت فراه: از جمله ۲۲۷ جريب زمين ۶۹ جريب زراعتي .
 - ۱۳- ولايت نيمروز: از جمله ۶۸۶ جريب زمين ۴۷۳ جريب زمين زراعتي .
 - ۱۴- ولايت هرات: از جمله ۹۳۹۳ جريب زمين ۲۳۴۴ جريب زمين زراعتي .
 - ۱۵- ولايت غور: از جمله ۲۸۹ جريب زمين ۵۷ جريب زمين زراعتي .
 - ۱۶- ولايت بلخ: از جمله ۷۴۳ جريب زمين ۵۵۴ جريب زمين زراعتي .
 - ۱۷- ولايت فارياب : از جمله ۸۳ جريب زمين ۲۸ جريب زراعتي .
 - ۱۸- ولايت جوزجان: از جمله ۶۴ جريب زمين ۵۰ جريب زمين زراعتي .
 - ۱۹- ولايت سمنگان: از جمله ۲۰۲ جريب زمين ۷۹ جريب زراعتي .
 - ۲۰- ولايت کندز: از جمله ۸۵۴ جريب زمين ۴۲۵ جريب زمين زراعتي .
 - ۲۱- ولايت بغلان: از جمله ۱۶۷ جريب زمين ۱۴۳ جريب زمين زراعتي .
 - ۲۲- ولايت تخار : از جمله ۱۳ جريب زمين ۱۲ جريب زمين زراعتي .
 - ۲۳- ولايت بدخشان: از جمله ۵۸ جريب زمين ۲۰ جريب زمين زراعتي .
 - ۲۴- ولايت ننگرهار: از جمله ۲۶۶ جريب زمين ۲۱۳ جريب زمين زراعتي .
 - ۲۵- ولايت لغمان: از جمله ۲۷ جريب زمين ۲۱ جريب زمين زراعتي .
 - ۲۶- ولايت بغلان: از جمله ۱۶۷ جريب زمين ۱۴۳ جريب زمين زراعتي .
 - ۲۷- ولايت هلمند: از جمله ۶۷۸ جريب زمين ۵۷۷ جريب زمين زراعتي .
- مجموع زمين ها ۱۸۰۶۲ جريب زمين و مجموع زمين هاي زراعتي ۲۸۲۸ جريب زمين.
- مجموع فعاليت سروی در ۲۵ ولايات فوق و نتيجه مطلوب از آن استحصال گردد. بتاسی عبارت از : ۱۸۰۶۲۰۰۰ جريب زمين ميباشد از آن در طی سنوات ۱۳۵۳ الی ۱۳۵۵ سعی که از جمله ۸۲۸۲۰۰۰ جريب زمين زراعتي و اعظمی به آن معطوف خواهد بود تا امور سروی متبقي آن غير زراعتي و علفچر ميباشد .
- چون دولت جمهوري افغانستان تحت رهبری خردمندانۀ قايد بزرگ ملی ماباغلی محمد داود و غرض تسريع اجراءات و تأمین این هدف از دیگر رئيس دولت و صدر اعظم به فعاليت سروی توجه خاص داشته در نظر گرفته شده تا مساعي سروی کدستر با تعقيب يك پروگرام منسجم و يا استفاده از طريقه های سريع تر عصري در يك فرصت کوتاه در تمام مملکت توسعه يابد و تدابيرو اتخاذ گردد که در پهلوی این اجراءات امور تصفيه املاک نیز با موثریت کامل جائۀ عمل پوشيده ادامه خواهد داشت .

صدارت عظمی

مطابق به پلان منظورشدہ سال ۱۳۵۳-۱۴۰۵ کہ یکتعداد زیاد پرسونل فنی مربوطہ درسالت فعالیت سروی درسالت ۱۳۵۳ درمدریت های مذکور بخدمت عسکری اعزام گردید اجراء منطقوی هشت گانه مقدار ۱۵۴۲۰۰۰ جریب و فعالیت سروی درسالت متذکره در ۱۷ ولایات زمین سنجش و پیشبینی گردیده بود باوصف به واحد هزار قرار آتی صورت گرفته است :

- ۱- ولایت کابل : ازجمله ۱۷ جریب زمین ۱۱ جریب زمین زراعتی .
- ۲- ولایت پروان : ۲ جریب زمین زراعتی میباشد .
- ۳- ولایت غزنی : ازجمله ۴۱ جریب زمین ۲۷ جریب زمین زراعتی .
- ۴- ولایت وردک : ازجمله ۱۲ جریب زمین ۷ جریب زمین زراعتی .
- ۵- ولایت قندهار : ازجمله ۸۶ جریب زمین ۷۷ جریب زمین زراعتی .
- ۶- ولایت زابل : ازجمله ۶۱ جریب زمین ۴۲ جریب زمین زراعتی .
- ۷- ولایت هلمند : ازجمله ۱۳۰ جریب زمین ۱۱۰ جریب زمین زراعتی .
- ۸- ولایت نیمروز : ازجمله ۱۴۴ جریب زمین ۹۹ جریب زمین زراعتی .
- ۹- ولایت فراه : ازجمله ۱۷۹ جریب زمین ۵۴ جریب زمین زراعتی .
- ۱۰- ولایت هرات : ازجمله ۱۵۹ جریب زمین ۱۵۷ جریب زمین زراعتی .
- ۱۱- ولایت بادغیس : ازجمله ۸۶ جریب زمین ۶۹ جریب زمین زراعتی .
- ۱۲- ولایت بلخ : ازجمله ۹۹۶ جریب زمین ۷۳۶ جریب زمین زراعتی .
- ۱۳- ولایت سمنگان : ازجمله ۲۲۵ جریب زمین ۸۸ جریب زمین زراعتی .
- ۱۴- ولایت کندز : ازجمله ۲۶ جریب زمین ۱۳ جریب زمین زراعتی .
- ۱۵- ولایت بغلان : ازجمله ۷۵ جریب زمین ۶۷ جریب زمین زراعتی .
- ۱۶- ولایت تخار : ازجمله ۲۱۶ جریب زمین ۱۹۹ جریب زمین زراعتی .
- ۱۷- ولایت ننگرهار : ازجمله ۱۱ جریب زمین ۹ جریب زمین زراعتی .

مجموع زمین ها ۲۴۶۶ جریب زمین و ۱۷۶۷ جریب زراعتی میباشد .

که جمعا درسالت ۱۳۵۳ - ۲۴۶۶۰۰۰ جریب زمین سروی گردیده است که ازجمله ۱۷۶۷۰۰۰

جریب زمین زراعتی میباشد .

تاريخچه ديموگرافي در افغانستان

ديموگرافي يک کلمه ترکيبی ولاتيني بمعنی علم مردم ويا علم نفوس مياشده که آنرا بنام علم (امارگيري نفوس واحصائيه گيري اجتماعات انساني) نيز ياد ميکنند . چنانچه علم متذکره يکي از پديده های عمده ومهمي است که علمای اقتصاد، پلانگذاران، احصائيه دانان، اداره گران وبالاخره سياستمداران بدان نياز مند اند . زیراطرح وتنظيم هر پلان علمی اينکه متکی بر تامينات منافع اقتصادی واجتماعی مردم باشد به کاوش هاوبررسیهای ايسن علم ضرورت شديدي دارد .

عناوين عمده که در موضوع ديموگرافي جلب توجه ميکنند همانا تولدات ، وفیات ومهاجرت هاست که از اجتماع اين سه عامل سطح افزايش وكاهش وبابعباره ديگرسير تحول نفوس تعقيب واندازه نفوس منحيث معياری برای آینده محاسبه شده ميتواند .

چينیکه از تاريخچه ديموگرافي صحبت بميان می آيد بهتر است تاريخچه سر شماری واحصائيه نفوس که مفهوم وسيع تر آنرا دربر ميگيرد تشریح گردد .

در کشور عزيز ما افغانستان سر شماری يا نفوس شماری تاريخ باستانی دارد که ميتوان اين تاريخ را از زمان يما در بخدي يابلخ آغاز کارنامه های شجاعت وجنگجویي افغانها ميرسانده که قرنهای پيش ز مامداران افغان سپاهيان وسربازان را پدسته های بزرگ بنام لك وکروړ تقسيم ميکردند وطبيعی است که مصارف حوايج اين سربازان را از روی ارقام و سر شماری های که بعمل می آمد می سنجيدند

وباساس همین ارقام ماليات را وضع وغنايم را توزيع مينمودند . تاريخ نشان ميدهد که زمامداران افغان در دوره های مختلف برای تنظيم امور دخل وخرج وهم برای تعيين قدرت های نظامی وعسکری از يک نوع احصائيه ها و سر شماریهایی استفاده نموده اند وحتی جهت برآوردن منظور فوق اداراتی هم بنام اداره ثبت احوال، اداره نفوس املاك وارزاق وغيره تاسيس کرده اند هرگاه از تفصيل تاريخوار موضوع در گذشته ها بگذريم وصرف متکی بدوره معاصر سخنان خود را دنبال نمائيم . بايد متذکر شويم که در سال ۱۳۲۹ برای اولين بار اداره بنام مديريت عمومی احصائيه نفوس در چوکات تشکيل وزارت داخله بوجود آمده که بتدريج در ساير نقاط کشور شعباتی را دایر نمود. منظور از تاسيس اين اداره در بديت امر از يکطرف توزيع تذکره برای نفوس ذکور مملکت واز جانب ديگر جمع آوری معلومات راجع به وقایع از قبيل تولدات، وفیات، مهاجرتها وغيره بود. در سال ۱۳۳۵ یعنی با آغاز اولين پلان پنجساله اقتصادی نیازمندی دولت به معلومات احصائيو دقيق وعلمی شديدتر شد وروی همین اصل اداره ديگری بنام رياست احصائيه وزارت پلان در چوکات تشکيل وزارت پلان تاسيس گرديد. رياست احصائيه وزارت پلان بدو تاسيس بنابر نیازمندی دولت به يک سلسله فعاليت ها وجمع آوری معلومات وارقام احصائيو منجمله موضوعات نفوس که برای طرح وتدوين پلانهای انکشافی اتکای اساسی تلقی شده بتواند اقدام نمود. مطالعه وضع بازار استخدام شهر کابل از سال ۱۳۳۹ باين نظر ف

بعد از هر شش ماه و هکذا مطالعه وضع قوای بشری شهر های پلخمری، بنلان، کندز ر خان آباد و همچنان مطالعات وضع بازار استخدام شهر های هرات، قندهار، جلال آباد و غزنی در سال ۱۳۴۳ و بالاخره سرشماری عمومی کابل بزرگ بصورت علمی تر در سال ۱۳۴۴ که به همکاری وزارت پلان وزارت داخله عملی گردید از جمله فعالیت های مربوط در این زمینه میباشد .

سرروی نمونوی سررویه حیات کابل و سرروی نمونوی شهر لشکرگاه در سال ۱۳۴۷ هم يك بخشی از تاریخچه دیموگرافی و انکشاف آن در کشور مامیباشد .

تاسیس اداره مرکز احصائیه در چوکات تشکیل صدارت عظمی در سال ۱۳۵۱ قدمفید و سودمند دیگر دولت در راه جمع آوری، تنظیم و انکشاف سیستم معلومات احصائیوی و منجمله دیموگرافی در افغانستان بود. بالاخره مهمترین و بزرگترین سرروی که تا حال در افغانستان به سویه ملی عملی گردیده است همانا سرروی نمونوی دیموگرافی و رهنمای خانواده میباشد که تحت عنوان پروژه مطالعات دیموگرافی و رهنمای خانواده امر مقدماتی آن در سال ۱۳۵۱ آغاز و در دو بخش عمده، یعنی سرروی نفوس مسکون و غیر مسکون کشور عملی گردیده است. در اینجا بهتر خواهد بود تادرباره این سرروی روشنی بیشتری افکنده شود .

از جمله اهداف کوتاه مدت این سرروی تهیه معلومات در قسمت نفوس عموم کشور، ترکیبات آن از نظر سن و جنس، نفوس شهری و دهاتی، توزیع نفوس در مشاغل مختلفه سکتور های

اقتصادی و تصنیف نفوس نظربه درجه سواد، تعلیم و تربیه و سویه استخدام و بیکاری میباشد. همچنان تهیه معلومات در مورد اندازه تولدات و فیات، مهاجرت ها و طرز تنقلی افراد راجع به پلانگذاری فامیلی و عکس العمل در مقابل نوآوری ها و غیره مشخصات و معلومات دیموگرافی به منظور طرح سیاست های معقول انجمن خانواده از جمله اهداف دیگر این سرروی میباشد . بطوریکه از جمله اهداف دراز مدت این سرروی میتوان از موضوعات ذیل یادآوری کرد .

۱- ایجاد قابلیت کار عملی و نظری در سیستم احصائیوی کشور .

۲- ایجاد زمینه های مناسب تشکیلاتی از طریق تاسیس دفاتر ساحوی احصائیه که بالاخره به اصلاحات و انکشاف سیستم جمع آوری معلومات احصائیوی منتج شده بتواند .

۳- تاسیس يك کادر علمی تربیتی برای مامورین افغانی یا بعباره دیگر آماده ساختن زمینه تعلیم و تربیه بصورت عملی بالای وظیفه و بصورت نظری از طریق تاسیس کورس های کوتاه مدت احصائیوی در داخل پروژه .

در حصه عملیات حقیقی سرروی دیموگرافی باید متذکر شد که امور مصاحبه مستقیم عملیات حقیقی سرروی دیموگرافی نفوس مسکون کشور طبق پروگرام مرتبه درمیزان ۱۳۵۱ شروع گردید و در اخیر ماه اسد ۱۳۵۲ امور ساحه آن به پایان رسید که ساحات نمونه گیری پیش بینی شده این سرروی در ۲۹ مرکز شری ولایات کشور و ۸۸ ولسوالی که شامل ۴۵۰ قریه میباشد بصورت مکمل سرروی گردید که بصورت مجموعی امور مصاحبه و خانه بوری

۴- سربراهي وانجام امور کنترول کيفيت تقريبآده فيصد فورمه هاي معياري تکميل شده خانوار بمنظور معلوم نمودن اندازه اغلاط و اشتباهات و تشخيص صحت و سقم آن از طريق مصاحبه مستقيم در ساحات تحت نمونه گيري .

۵- تنظيم و تکميل فورمه هاي معلومات مقدماتي در باره مشخصات نفوس غير مقيم ۳۴۵ واحد اداري کشور از طريق مصاحبه و تماس مستقيم با ولسوالان ، لوی ولسوالان و علاقداران .

۶- تهيه يک کتاب کود بندي برای کودگذاري ارقام جمع آوري شده از سروی نفوس غير مسکون بااساس تصنيف سازمان بين المللي کار و کارگر .

۷- کود، پنج، جدول بندي وآآماده ساختن تمام معلومات جمع آوري شده سروی نفوس غير مقيم کوچي ها برای تحليل ماشيني .

۸- تاسيس کورس تربیوي برای ۱۷ نفر از پرسونل شعبه تحليل ارقام بمنظور فراگرفتن لسان فورترن (لسان کمپيوتر) .

۹- انتقال تمام معلومات جمع آوري شده نفوس غير مسکون از روی کارت های ماشيني بروی نوار های تحليل و تجزيه .

دراخير بايد گفت که يکی از فراورده های ضمني پروژه مطالعات ديموگرافي همانا طبع نشريه بنام (اتلس قريه های افغانستان) است که حاوی تقريباً ۲۰۰۰۰ قريه ميباشد دراين اواخر طی سه جلد به السنه پشتو، دری و انگليسي درمطبعه دولتي بچاپ رسيده است .

اوراق سوالنامه در حدود ۴۰۰۰۰ خانوار معينه تکميل وانجام شند و معلومات مفصل در باره نفوس و مشخصات آن بدست آمد، چنانچه تمام پرسشنامه های تکميل شده خانوار ساحات تحت سروی کود بندي پنج، اصلاح و جدول بندي شده جهت تحليل و تجزيه بيشتر ماشيني آماده گرديد. چون سروی نفوس کوچی هامتمم سروی نفوس مسکون بوده و با تکميل هر دو مرحله پروژه ديموگرافي (نفوس مسکون وغير مسکون) يک سلسله معلومات مستند و قابل اعتباری در مورد نفوس و مشخصات نفوس تمام کشور تهيه و ميسر ميگردد .

از آثرو اين ماحصل معلومات حاصله اساس پلانهای انکشافی دولت را درآينده نیز پيريزی ميکند. بنا برآن طی اين مرحله ايجاب ميتمودتا سروی کوچي هادر سال ۱۳۵۳ عملی گسردد بطوريکه مختصر فعاليت های انجام شده دراين زمينه بشرح آتی گذارش مييابد .

۱- تکميل تمام امور مقدماتی سروی کوچي ها بشمول تهيه و تربيه پرسونل ، تهيه نقشه هائيکه حاوی خط السير و مهاجرت کوچيها و معلومات مربوط به محل بودوباش آنها در فصول مختلف سال ميباشد و همچنان تهيه لسنت مکمل قبایل کوچي وطرح سوالنامه ها .

۲- اکمام عمليات حقيقي سروی نفوس غير مسکون در کلیه ساحات تحت نمونه گيري کشور و خانه پری سوالنامه های معياري خانوار از طريق مصاحبه مستقيم در ۳۱۰۰ خانوار .

۳- توحيد، اصلاح و ميزان آخرين سوالنامه های تکميل شده خانوار وآآماده ساختن آن برای جدول بندي و کود گذاري .

وزارت امور خارجه

کرو نولوژی روابط خارجی افغانستان

یکشنبه ۳۰ سرطان ۱۳۵۳ :

بمناسبت روز ملی بلژیک تلگرام تبریکه از طرف ښاغلي محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم عنوانی اعلی حضرت بودوان اول پادشاه آنکشور به بروسل مخابره گردیده است .

۳۰ سرطان ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه راجع به عملیات نظامی حکومت ترکیه در قبرس که به منظور حفاظت حقوق اساسی اقلیت ترکی زبان آنکشور صبح روز ۲۹ سرطان آغاز گردید بنماینده باختر گفت: که حکومت افغانستان این عملیات را که یگانه منظور از آن حفاظت حقوق اساسی اقلیت ترکی زبان جزیره مذکور میباشد باتفاهم کامل پشتیبانی میکند .

نطاق وزارت امور خارجه افزود که حکومت افغانستان آرزومند است معضله قبرس به اساس موافقات ۱۹۶۰ لندن و با احترام و حفاظت حقوق مردمان آنکشور مخصوصاً حقوق اقلیت ترکی زبان بزودترین فرصت ممکنه حل گردد.

۳۰ سرطان ۱۳۵۳

سفارتها و نمایندگی های سیاسی دولت جمهوری افغانستان در دول منتخبه اولین جشن انقلاب جمهوری کوشور را طی محافل باشکوهی تجلیل نموده اند .

در محفل سفارت کبرای افغانی در دهلی ښاغلي پاتک معاون رئیس جمهوره سوارن سنگه وزیر امور خارجه، کوردیپلوماتیک و افغانهای مقیم هند اشتراک نموده بودند . همچنان در دریافت سفارت کبرای افغانی در تهران والا حضرت شاهدخت اشرف پهلوی همشیره اعلی حضرت شاهنشاه ایران، ښاغلي امیر عباس هویدا صدراعظم، ښاغلي خلعت بری وزیر امور خارجه، رؤسای مجلسین شور او سنا دکتور اقبال رئیس شرکت ملی نفت ایران اعضای کابینه، سفرا و اعضای کوردیپلوماتیک افغانها و ژورنالیست ها و دوستان افغانستان شرکت نموده بودند .

در دعوت سفارت کبرای افغانی در قاهره نماینده ښاغلي انور السادات رئیس جمهور مصر، عده از وزراء و شخصیت های برجسته مصری و کوردیپلوماتیک و افغانهای مقیم آن شهر اشتراک نموده بودند . همچنان اظهارات سفیر کبیر افغانی در این محفل توسط رادیو تلویزیون مصر اشاعه گردید . همچنان در محفلی که باین مناسبت در سفارت کبرای افغانی مقیم پکنک ترتیب شده بود در آن یکده از رجال شخصیت های برجسته جمهوری مردم چین کوردیپلوماتیک و افغانهای مقیم آن شهر اشتراک کرده بودند .

بولند تیلگرام تبریکه عنوانی ښاغلی هنریک یابلونسکی رئیس شورای دولتی آنگشور به وارسا مخابره گردیده است .

۳۱ سرطان ۱۳۵۳ :

بمناسبت اولین جشن جمهوریت کشور پیامهای تبریکه ازطرف میرمن پاپووارئیس انجمنهای دوستی اتحاد شوروی باکشور های خارجی، ښاغلی سرگی انتونوف رئیس انجمن دوستی اتحاد شوروی با افغانستان و دیگر اعضای انجمن عنوانی دکتور نعمت الله پژواک وزیرمعارف ورئیس انجمن دوستی افغان و شوروی مواصلت کرده است .

اول اسد ۱۳۵۳

ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم بمناسبت روزملی جمهوریت مردم مصر پیام تبریکه عنوانی ښاغلی انورالسادات رئیس جمهور آنگشوربه قاهره مخابره گردیده است .

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم طی این پیام تمنیات نیک حکومت ومردم افغانستان را برای ترقی همیشگی مصر ورفاه مردم دوست مصری ما به ښاغلی انورالسادات ابراز فرموده اند .

۲-اسد ۱۳۵۳

ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم قبل ازظهر همانروز ښاغلی فریدون مهدوی وزیرتجارت ورئیس هیأت اقتصادی ایران رادرقتصر ریاست جمهوری پذیرفتند . درین موقع ښاغلی علی احمدشرم وزیرپلان، ښاغلی

همچنان شهزاده نوردوم سہانوک رئیس دولت اتحادملی کمبودیا به سفارت کسرای افغانی آمده ومراتب تبریکات وامتنان خود را توسط سفیر کبیر افغانستان به ښا غلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم ومردم افغانستان ابراز داشت .

۳۰ سرطان ۱۳۵۳

اقوام سالارزی، ماءوند، چارمنګ، اتمانخیل باجور، صافی، خان زادگان، شینوارپروخمنکی اپریدی، تیراوخیبروهمچنان تمام مشران اقوام مومند بزرگان وزیر، سید ، داؤد و بیټنی پشتونستان وتعام مشران اقوام بلوچ و پشتون بلوچستان و پشتونستانی های مقیم افغانستان طی پیامهای عنوانی حکومت به نمایندگی از مردم خودسالگره جمهوریت وچشن فرخنده آنرا بزعم بزرګ و ملی ماښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم، اعضای کمیته مرکزی هیأت کابینه وتامم مردم افغانستان تبریک گفته اند .

۳۱ سرطان ۱۳۵۳

یک هیأت عالیرتبه اقتصادی ایران بریاست ښاغلی فریدون مهدوی وزیر تجارت آنگشور بنابذعوت وزارت پلان وارد کابل گردید . هیأت ایرانی طی اقامت درکابل با مقامات مربوطه افغانی ملاقات کرده ودرباره سهمگیری کشورایران درپروژه های انکشافی افغانستان مذاکراتی انجام دادند .

۳۱ سرطان ۱۳۵۳ :

ازطرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم بمناسبت روزملی جمهوریت مردم

وزارت امور خارجه

مربوط به متارکه در قبرس که روز ۹-اسد در ژنوبین نمایندگان ترکیه، یونان و انگلستان امضاء شد گفت:

حکومت افغانستان امضای موافقتنامه را استقبال نموده و باتأیید لزوم تضمین و حفاظت حقوق و منافع اقلیت ترکی زبانان قبرس معتقد است که این موافقه قدم مهمی در راه حمایت و استحکام صلح و امنیت در آن حصه گیتی خواهد بود.

نطاق افزود که حکومت افغانستان امیدوار است مذاکرات مجوزه درباره قبرس بزودی نتایج مثبت بدهد.

۱۲-اسد ۱۳۵۳

یونسف مبلغ پانزده هزار و دوصد دالر را برای پیشبرد امور پروژه های نمونهی تعمیراتی بوزارت معارف اهداء نمود.

۱۲-اسد ۱۳۵۳

ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه شام روز ۱۱ اسد ښاغلی بشیر بابر شارژدافیر سفارت پاکستان رادر کابل به وزارت امور خارجه احضار کرده و پروتست رسمی دولت جمهوری افغانستان راراجع به تجاوزات مکرر طیارات نظامی پاکستان به قلمرو فضایی افغانستان به وی تسلیم نمود. در پروتست تذکر بعمل آمده که عواقب ناگوار این نوع تجاوزات کاملاً بدوش حکومت پاکستان خواهد بود.

۱۳-اسد ۱۳۵۳

به اثر سرازیر شدن سیلابهای اخیر در

وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه ښاغلی محمد اکبر رئیس دفتر ریاست جمهوری و شارژدافیر سفارت کبرای ایران در کابل حاضر بودند.

۱۳-اسد ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بمناسبت انتخاب ښاغلی لیونید بریژنف بهیث سرمنشی حزب کمونیست اتحاد شوروی ښاغلی نیکولای پودگورنی بهیث صدر هیات رئیسۀ شورای عالی و ښاغلی کاسیگین بهیث صدراعظم آنکشور تیلگرامهای تبریکه عنوانی ایشان به مسکو مخابره گردیده است.

۱۳-اسد ۱۳۵۳

ښاغلی محمد نعیم و خانم محترمه شان بنابذعوت حکومت اتحاد جماهیر شوروی برای معاینات صحنی واستراحت عازم مسکو شدند. دکتر محمد حسن شرق معاون صدارت بعضی از اعضای کابینه، لوی درستیز، کابل ښاروال، سفیر کبیر اتحاد شوروی و خانمش برای وداع در میدان هوایی بین المللی کابل حاضر بودند.

۱۰-اسد ۱۳۵۳

بمناسبت روز ملی سویس تلگرام تبریکه از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم عنوانی ښاغلی ارنست بروگر رئیس جمهور آن کنفدراسیون به برن مخابره گردیده است.

۱۲-اسد ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه در جواب سوال خبرنگار دباختر آژانس راجع به موافقت نامه

تاریخ حیات به پښتو نولې وېه تاریخ ملی و مبارزات سیاستی مردم خودنهایت علاقه داشت و اندیشه من همیشه متوجه سعادت و بهبود حال مردم من بوده است .

از آنجا که در دوران چند ساله ملازمت خود دیدم که برای ما پښتون و بلوچها در پاکستان کسی هیچ نوع حقى هایل تمیباشد و حقوق ملی سیاسی ، اقتصادی و کلتوری ما بانهایت بی دردی زیر پا میشود به تقاضای همت و غیرت مزید برین باقیماندن خود را در پاکستان به مثابه فریب دادن خود و ملت خود دانسته و فیصله نمودم مأموریت وزارت خارجه پاکستان را با تابعیت پاکستانی یکجا ترک نموده و باقی حیات خود را با برادران افغانی خود بیعت یک فرد ملت افغان در خدمت بوطن به پایان برسانم .

پښاغلی بشیر احمد باشندۀ قریۀ متی واقع علاقه دواپی ضلع پشاور بوده و یکی از بازماندگان یکتن از رئیسان اسلامیه کالج میباشد .

۱۴- اسد ۱۳۵۳

پښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم ساعت چار عصر پښاغلی رنه ابی وزیر معارف فرانسه را در قصر ریاست جمهوری بحضور پذیرفتند .

۱۵- اسد ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه به خبرنگار باختر آژانس در مورد این اظهارات پو تو صدراعظم پاکستان که افغانستان را مسئول انفجارات اخیر در بلوچستان میدانند گفت: نه تنها این اظهارات بی اساس و عاری از حقیقت است

بنگله دیشی که متأسفانه تلفات شدید جانی و خسارات هنگفت مالی را بار آورده ، تلگرام صمدردی از طرف پښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم عنوانی پښاغلی محمد الله رئیس جمهور و شیخ مجیب الرحمن صدراعظم آن کشور به داکه مخابره گردیده است .

دولت جمهوری افغانستان فیصله نموده تا به آسیب رسیدگان آن کشور مساعدت مالی نماید .

۱۴- اسد ۱۳۵۳

عمارت جدید لیسه استقلال طی مراسمی افتتاح گردید .

بعد از آنکه سرودهای ملی افغانستان و فرانسه نواخته شد، دکتور نعمت الله پژواک وزیر معارف و پښاغلی رنه ابی وزیر معارف فرانسه بیانیۀ های شانرا به مناسبت افتتاح تعمیر این لیسه ایراد کردند . بعد از و زرای دو کشور متفقاً با قطع نوار عمارت جدید لیسه استقلال را افتتاح نموده و از قسمت های مختلف آن بازدید نمودند .

۱۴- اسد ۱۳۵۳

پښاغلی بشیر احمد عضو سفارت پاکستان در کوالالمپور از دولت جمهوری افغانستان تقاضای پناهندگی سیاسی نموده است که این تقاضای وی از طرف دولت جمهوری افغانستان قبول و به نامبرده پناه سیاسی داده شده است .

پښاغلی بشیر احمد ضمن مصاحبه با نمایندۀ باختر آژانس گفت: طوریکه به همه دوستان و رفقای من معلوم است، من از روزهای اول

وزارت امور خارجه

بلکه آنرا جداً تردید مینماید. وی علاوه داشت که این نوع گفتار های غیرمستول بئاعلی بوټو جزیبانه برای وارد ساختن بیشتر فشار بالای مردم پشتون و بلوچ چیز دیگر نمیباشد .

۱۶-اسد ۱۳۵۳ :

اگریمان دکتور عبدالواحد کریم که بحیث سفیرکبیر غیرمقیم دولت جمهوری افغانستان دراکرا ازحکومت گانا مطالبه شده بودمواصلت نموده است . دکتورکریم سفیرکبیرافغانستان مقیم قاهره میباشد .

۱۹-اسد ۱۳۵۳ :

به تعقیب تجاوزات مکرر پاکستان درقلمرو فضایی افغانستان دیروز ساعت ۳۰۹ دقیقه یک هیلکوپتر مربوط بهقوای نظامی پاکستان در منطقه علاقه داری ناری مجبوره فرونشستن گردید .

هیلی کوپتر و عملۀ آن ازطرف قوای ژاندارم آن محل دستگیر گردید و قضیه تحت تحقیق میباشد . نطق وزارت امور خارجه پاکستان دوزوقبل احتجاج حکومت افغانستان رادرهورد تجاوز طیارات نظامی پاکستان در قلمرو افغانستان ردکرده و گفته بود هیچ نوع طیارۀ پاکستان در نزدیکی خاک افغانستان پروازنکرده است .

طیارات نظامی پاکستان برقلمرو افغانستان یک هیلی کوپتر نظامی از نوع الوت پیروز برقلمرو افغانستان تجاوز نموده وهیلکوپتر با عملۀ آن که همه صاحب منصبان قوای نظامی پاکستان میباشد ازطرف قوای ژاندارم افغانی

دستگیر گردیده اند .

دریادداشت احتجاجیه اضافه شده است که حکومت پاکستان نمیتواند با تکذیب های نادرست افکار عامه رافریب بدهد ومستولیت کامل هرگونه عواقب و خیم چنین عملیات عمدی وتحریک آمیز تنها وتنها بدوش حکومت پاکستان است .

۲۰-اسد ۱۳۵۳ :

ازطرف بئاعلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم اگریمان بئاعلی هاشر مکتوم بنجمه المکتوم به حیث سفیر کبیر غیر مقیم امارات متحده عربی درکابل اخیرآصادر گردیده است.

۲۰-اسد ۱۳۵۳ :

ازطرف بئاعلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم به مناسبت احراز کرسی ریاست جمهوری ایالات متحده امریکا تلگرام تبریکه عنوانی بئاعلی جرالد فورد رئیس جمهور آنکشور بواشنگتن مغابره گردیده است .

۲۱-اسد ۱۳۵۳ :

به تعقیب خبری که در بارۀ تجاوز یشک هیلکوپتر نظامی پاکستان برقلمرو افغانستان نشرگردید مدیریت اطلاعات وزارت امورخارجه خبردادکه بئاعلی بشیر بابر شارژ دافیسر سفارت پاکستان درکابل ساعت چهاربعدازظهر روز ۲۰-اسد بوزارت امورخارجه احضارگردیده واحتجاجیه رسمی حکومت افغانستان برحکومت پاکستان بهنسبت تجاوزیک هیلکوپتر قوای نظامی پاکستان برقلمرو فضایی افغانستان ازطرف بئاعلی وحیدعبدالله معین سیاستی وزارت امورخارجه بوی تسلیم داده شد .

د افغانستان کالني

د زاین یادداشت احتجاجیه تصریح شده است که برخلاف ادعاهای نادرست مقامات پاکستانی مبنی بر اینکه طیارات نظامی آنکشوردرنزدیکی خاک افغانستان پرواز نمیکنند .

۲۱- اسد ۱۳۵۳

آتشه های نظامی کشور های متحابه در افغانستان از هیلکوپتر قوای نظامی پاکستان که سه روز قبل هنگام پرواز در قلمرو فضایی افغانستان به فرونشستن مجبور شده بود در منطقه ناری لوی ولسوالی کنردیدن نمودند . درین موقع بعضی از مامورین موظف عسکری و ملکی حاضر بودند .

۲۲- اسد ۱۳۵۳

ښاغلی سرگی گودزیسیف سفیر کبیر سیار و نمایندۀ فوق العاده اتحاد شوروی که دو روز قبل بکابل آمده بود عازم تهران شد .

۲۳- اسد ۱۳۵۳ :

يك هیأت جمهوریت مردم دیموکراتیک کوریا تحت ریاست ښاغلی کیم چی سوك مدیر عمومی سیاسی وزارت خارجۀ آن کشور جهت تماس با مقامات وزارت امور خارجه و توضیح موقف حکومت شان در مورد موضوع کوریا بسلسله مسافرت به یکعده از کشورها وارد کابل گردید .

۲۴- اسد ۱۳۵۳

ښاغلی محمد نعیم و خانم محترمه شان که بناب دعوت حکومت اتحاد شوروی برای معاینات طبی واستراحت چندی قبل به آنکشورد رفته بودند بکابل مراجعت کردند .

درمیدان هوایی بین المللی کابل دکشور

محمدحسن شریق معاون صدارت عظمی، بعضی از اعضای کابینه، دگر جنرال عبدالکریم مستغنی لوی درستیز، ښاغلی محمد اکبر رئیس عمومی دفتر ریاست جمهوری و ښاغلی پوزانوف سفیر کبیر اتحاد شوروی مقیم کابل و خانمش برای استقبال حاضر شده بودند .

۲۶- اسد ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تلگرام تبریکه به مناسبت روز ملی اندونیزیا عنوانی جنرال سوهارتور رئیس جمهور آنکشور به جاگارتا مخابره شده است .

۳۱- اسد ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تلگرام تبریکه به مناسبت روز ملی کشور رومانیای عنوانی ښاغلی نیکولای چایسکو رئیس جمهور آنکشور به بخارست مخابره شده است .

۳۱- اسد ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تلگرام تبریکه عنوانی ښاغلی فخرالدین علی احمد رئیس جمهور منتخب هند به دهلی مخابره گردیده است . ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم طی این پیام تمنیات نیک خود، حکومت و مردم افغانستان را برای سعادت رئیس جمهور، حکومت و کشور دوست ماهدند ابراز نموده اند .

۲ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلی یحیی خلیف مدیر اجرائیه با نک جهانی بناب دعوت وزارت مالیه وارد کابل شید.

۳ سنبله ۱۳۵۳ :

بادكتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی
ملاقات نمود .

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت ر
صدارعظم اگريمان ښاغلي حسين قطايي بحيت
سفير کبير کشور عربستان سعودی در کابل
که از طرف حکومت آنکشور مطالبه شده بود
صادر شده است .

۶ سنبله ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه به جواب سوال
خبرنگار باختر آژانس راجع به گفتار ۵ سنبله
ذوالفقار علی بوتو صدر اعظم پاکستان که
افغانستان در پشتونستان و بلوچستان ادعا ی
مالکیت داشته و برای تربیه آزادی خواهان
اردوگامی ساخته است ، گفت: که این نوع
ادعاهای بی اساس برای ماتازگی نداشته ر
صدارعظم پاکستان برای آنکه افکار عامه را
مقشوش ساخته و مردم وافر یب بدهد به چنین
اتهامات عاری از حقیقت می پردازد .

۳ سنبله ۱۳۵۳ :

ښاغلي زلمي محمود غازي سفير کبير
جمهوريت افغانستان در تهران برای اجرای
پاره ای امور وارد کابل شد .

۴ سنبله ۱۳۵۳ :

ښاغلي يحيی خليف مدير اجرائيه بانک
جهانی بادكتور محمد حسن شرق معاون صدارت
عظمی ملاقات بعمل آورد. درین موقع ښاغلي
علی احمد خرم وزیر بلان نیز حاضر بود .

۴ سنبله ۱۳۵۳ :

ښاغلي خليف مدير اجرائيه بانک جهانی
ساعت یازده و نیم قبل از ظهر ۴ سنبله ۱۳۵۳ با
ښاغلي وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور
خارجه ملاقات نمود .

۵ سنبله ۱۳۵۳ :

بنابعد عوت وزارت امور خارجه ښاغلي عباس
علی خلعتبری وزیر امور خارجه ایران وارد کابل
شد .

درین سفر ښاغلي جعفر ندیم معین اقتصادی
ښاغلي محمود صالحی مدیر عمومی فرهنگی
و ښاغلي عباس هدایت رئیس اداره پنجم
سیاسی وزارت امور خارجه با ښاغلي خلعتبری
همراه میباشند .

۵ سنبله ۱۳۵۳ :

وزیر امور خارجه ایران ساعت پنج عصر

ښاغلي بوټو باتکتیک خاص خودش همیشه
خواسته که ملامتی را بدوش دیگران بیندازد و
خود را در افکار عامه حق بجانب جلوه دهد .
نطاق گفت : اینکه ښاغلي بوټو ادعای
دوستی نسبت به افغانستان نموده ، جز حرف
میان خالی چیزی نیست ، زیرا کشف دسایس
علیه افغانستان رفتار خشن و جابرانه وی در
برابر برادران پشتون و بلوچ و تجاوزات مکرر
طیارات نظامی پاکستان بر قلمرو فضایی
افغانستان خود همه دلیل عدم صمیمی بودن
گفتار وی را ثابت میسازد . این همه اظهارات
محض به منظور استفاده در سیاست داخلی
پاکستان و انحراف توجه مردم از اوضاع پاشیده
داخلی آنکشور صورت گرفته . نطاق افزود
چنانچه بارها تکرار کرده ایم موقف افغانستان
جز اعطای حق تعیین سرنوشت به برادران پشتون

و بلوچ چيزديکري نيسټ .

افغانستان بازم بمساعي خودجهت يافتن راه حلي ازطرق مسالمت آميز ومذاکرات براي يگانه اختلاف سياسي خود باپاکستان ادامه خواهد داد .

۶ سنبله ۱۳۵۳

يك هيات ايراني برياست ښاغلي داوري مدير عمومي تجارت داخلي وزارت اقتصاد آنكشور براي مذاكره و عقد موافقتنامه جديد ترانزيتي بين افغانستان و ايران وارد كابل شـد .

۶ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم ښاغلي عباس علي خلمتبري وزير امور خارجه ايران را براي ملاقات درقصر رياست جمهوري پذيرفتند . هنگام اين ملاقات ښاغلي وحيد عبدالله معين سياسي وزارت امور خارجه، ښاغلي محمداكبر رئيس دفتر رياست جمهوري همراهان ښاغلي خلمتبري و شارژدافير سفارت كبراي ايران در كابل نيز حاضر بودند .

۶ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلي عباس خلمتبري وزير امور خارجه ايران با ښاغلي محمدنيم درقصر وزارت امور خارجه ملاقات تعارفي نمود. همچنان ښاغلي خلمتبري ساعت پنج ونيم همانروز چاي عصر را با ښاغلي محمدنيم در كاريزمير صرف نمود. در آن وقت دكتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمي، بعضي از اعضاي كابينه و مامورين عالي رتبه وزارت امور خارجه و همراهان ښاغلي خلمتبري و شارژدافير سفارت كبراي

آنكشور مقيم كابل نيز حضور داشتند .

۶ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلي عباس علي خلمتبري وزير امور خارجه ايران ساعت نه صبح ۶ سنبله ۱۳۵۳ با ښاغلي وحيد عبدالله معين سياسي وزارت امور خارجه درقصر آن وزارت مذاكراتي بعمل آورد .

درين موقع از طرف افغانستان ښاغلي عبدالصمد غوث مدير عمومي سياسي، دكتورس محبوب رفيق سراج آمره دفتر وزير خارجه و بعضي ديكر ازارا كين آن وزارت و از طرف ايران اعضاي معيتي ښاغلي خلمتبري و شارژدافير آنكشور در كابل، ښاغلي بهارلو حاضر بودند .

طی این مذاکرات که در فضای دوستی و تفاهم کامل صورت گرفت، راجع به مسائل مهم بین المللی، انکشاف اوضاع منطقه و تقویت و توسعه روابط افغانستان و ایران تبادل افکار مفید و جامعی بعمل آمد .

۶ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلي مشتاق احمد وزير تجارت و تجارت خارجي بنگله ديش بناب دعوت ښاغلي محمدخان جلالر وارد كابل شـد .

۷ سنبله ۱۳۵۳ :

ښاغلي خنده كارمشتاق احمد وزير تجارت و تجارت خارجي كشور بنگله ديش يادكتور محمدحسن شرق معاون صدارت عظمي در عمارت صدارت ملاقات نمود. درين موقع ښاغلي محمدخان جلالر وزير تجارت، ذوات معيتي ښاغلي مشتاق احمد و شارژدافير سفارت كبراي آنكشور مقيم كابل نيز حضور داشتند .

**متن بیانیه ښاغلی وحیدعبدالله معین سیاسی
وزارت امور خارجه**

ښاغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه درصیافتی که به افتخار ښاغلی عباس خلعتبری وزیر خارجه ایران ترتیب داده بود، گفت: که دوستی و برادری میان افغانستان و ایران از قدیم ترین ایام تاریخ آغاز شده است گرچه رشته های محکم همکشی و زبان و فرهنگ مشترک شرایط مساعدی برای دوام این دوستی و برادری بوده، امیدوارم باز دید رهبران و شخصیت های برجسته دو کشور مذاکرات و تبادل افکار یکدیگر در طی آن صورت گرفته وسیله تقویت و فهم و اعتماد متقابل و توسعه و روابط و همکاریهای مثمر بین دو کشور گردیده است .

ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی گفت : مساعی برادران ایرانی مابرای حاکمیت بر منابع طبیعی شان و استفاده از آن در راه رفاه و ترقی ملت و کشور ایران مورد تقدیر واقع گردیده است . جای خرسندی است که برادران ایرانی درین مورد منافع و احتیاجات کشور های دیگر مخصوصاً همسایگان را از نظر دور نداشته و کوشش کرده اند در تلاشهای ایشان برای انکشاف و بهبود احوال مردمان شان سهم بگیرند .

معین سیاسی گفت: افغانستان کشوری است که از ایام قدیم بصورت عنعنوی به صلح و امنیت در جهان و در منطقه خود علاقه مند بوده برای حفظ و تقویت آن سعی صادقانه و مستدام

کرده است . ما چنین تشخیص داده ایم که مثل همه مردم دنیا به صلح احتیاج داریم تا در سایه آن بتوانیم به آنچه عالیترین منظور و هدف بشری است، یعنی تأمین زندگی مرفه و مسعود برای مردم خود نایل گردیم . ما همچنین تشخیص داده ایم که بهترین طریق رسیدن باین هدف عالی آنست که از یک سیاست عدم انسلاک و بیطرفی مثبت و قضاوت آزاد در مسایل جهان پیروی کنیم . افغانستان در برابر مسایل عمده بین المللی همیشه با اتکاء بر این اساسات موقف گرفته و از حق و عدالت پشتیبانی کرده است .

ښاغلی وحیدعبدالله در مورد شرق میانه گفت: ما عقیده داریم که در شرق میانه تا زمانی که قوای غاصب و اشغالگر اسرائیل از همه سر زمین های اشغال شده اعراب بیرون نروند حقوق حق مردم فلسطین شناخته و احترام نگردد و حاکمیت عرب بر شهر بیت المقدس اعاده نشود صلح و امنیت دایمی درین منطقه برقرار شده نمیتواند .

معین سیاسی گفت: افغانستان با فهم کامل عملیات نظامی ترکیه در قبرس که منظور آن حفظ و حمایت حقوق و منافع اقلیت ترکی زبان قبرس میباشد ، عقیده دارد که باید معضله قبرس از راه مذاکرات با وسایل مسالمت آمیز به طریقی که همه جوانب ذیعلاقه روی آن موافقه کنند حل گردد .

میخواهم با استفاده از موقع راجع به وضعیکه در منطقه مادر اثر سیاست ناعاقبت اندیشانه حکومت پاکستان ظهور کرده مطالبی بگویم :

صلح جهان امنیت درین منطقه پر اهمیت ودر همه جهان کمک معتنا بهی میکند .

۸ سنبله ۱۳۵۳ :

ښاغلی علی احمد خرم وزیر پلان در رأس یک هیأت بنابعدوت حکومت عراق و عربستان سعودی عازم بغداد شد .

۹ سنبله ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم اگریمان ښاغلی شری رام پرتاب سنگ که بحیث سفیر کبیر هند در کابل از طرف حکومت آنکشور مطالبه شده بود صادر گردیده است .

۹ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم طعام شب را با ښاغلی عباس علی خلعتبری وزیر خارجه ایران در قصر ریاست جمهوری صرف نمودند . درین دعوت بعضی از اعضای کابینه، شازدۀ افیر سفارت کبرای ایران در کابل و عده از همراهان وزیر خارجه ایران اشتراک داشتند .

۹ سنبله ۱۳۵۳

نهم سنبله که مصادف با روز ملی پشتونستان بود، ضمن محافل مجلی در سراسر کشور تجلیل گردید . مراسم این روز ساعت هشت صبح روز ۹ سنبله ۱۳۵۳ در کابل با قرائت چند آیت از قرآن کریم افتتاح گردید و بعداً کابل ښاروال داکتر غلام سخی نورزاد بیانیه به این مناسبت ایرد نمود و بیرق ملی پشتونستان را برافراشت .

در این مراسم که در پشتونستان وات برگذار شده بود ، ښاغلی محمد نعیم، دکتور

متأسفانه حکومت پاکستان روش خشن و غیر قانونی خویش را در مقابل آزادیخواهان پشتون و بلوچ شدت بخشیده و با پیروی یک سیاست بیرحمانه امحای د سته جمعی علیه برادران بلوچ مابعدتلیات نظامی و سبع و حتی بمباران هوایی دست زده است . این امر وضع رادر سرزمین های مذکور بیشتر نا قرار و متشنج نموده و آرامش این منطقه را با خطر مواجه ساخته است . حکومت افغانستان از حق تعیین سرنوشت برادران پشتون و بلوچ خود همیشه پشتیبانی کرده و باین پشتیبانی خود ادامه خواهد داد .

همچنان حکومت افغانستان همیشه خواهان حل این یگانه اختلاف سیاسی با پاکستان از طرق مسالمت آمیز و مذاکرات بدون قید و شرط بوده و میباشند . گرچه به بیانات و پیشنهادات مکرر مادرین مورد از طرف زعمای پاکستان هنوز جواب مثبتی داده نشده است . بلکه آنرا با تحریکات و اتهامات بی اساس و مداخلات در امور داخلی افغانستان و حتی تجاوز بر قلمرو فضایی کشور مامقابل کرده اند . ما امیدواریم که زعمای پاکستان بالاخره متوجه حساسیت و جدیت موضوع گردیده و با شناخت واقعیت های انکار ناپذیر حاضر شوند که این اختلاف سیاسی را از طریق مذاکرات و مطابق به آمال و آرزوهای مردمان پشتون و بلوچ و زعمای ایشان حل نمایند .

روابط و همکاری های مشربین افغانستان و ایران نه تنها کشور ها و مردمان ما را بهم نزدیکتر میسازد . بلکه به دوام و استحکام

وزارت امور خارجه

محمدحسن شرق معاون صدارت عظمی، اعضای کمیته مرکزی، هیأت کابینه، لوی درستیز والی کابل، ښاغلی اجمل خټک، خان محمدایوب خان اخکزی و جمع غفیری از شهریسان و پشتونستانی های مقیم کابل اشتراک ورزیده بودند .

۱۰ سنبله ۱۳۵۳

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تلگرام تبریکه بمناسبت روز ملی مالیزیا عنوانی ښاغلی توانکو عبدالحلیم معظم شاه و رئیس دولت آنکشور به کوالالمپورمخابره گردیده است .

۱۰ سنبله ۱۳۵۳

رهبر ملی ما ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم ښاغلی خنده کارمشتاق احمد وزیر تجارت و تجارت خارجی جمهوریت بنگله دیش را برای ملاقات در قصر ریاست جمهوری پذیرفتند . درین هنگام ښاغلی محمد خان جلال وزیر تجارت ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه، محمد اکبر رئیس دفتر ریاست جمهوری نیز حاضر بودند .

۱۰ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلی عبدالرحمن پژواک سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان در دهلی برای مشوره وارد کابل شد .

۱۱ سنبله ۱۳۵۳

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تلگرام همدردی بمناسبت انحراف يك قطار آهن دریوگوسلاویا که در اثر آن بیش از یکصد و پنجاه نفر تلف گردیده است عنوانی

مارشال جوزف پروتیتو رئیس جمهور آنکشور به بلگراد مخابره گردیده است .

۱۱ سنبله ۱۳۵۳

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تلگرام تعزیت بمناسبت وفات ښاغلی نارمن کرک صدراعظم زیلانده جدید عنوانی ښاغلی سردنیس بلندل گورنر جنرال آنکشور به ویلنگتن مخابره شده است .

۱۳ سنبله ۱۳۵۳

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تلگرام تبریکه بمناسبت روز آزادی کشور قطر عنوانی والا حضرت خلیفه بن حمد الثانی به الدوه مخابره گردیده است

۱۵ سنبله ۱۳۵۳

دکتور حسن التهامی سکرتر جنرال دارالانشاء کنفرانس کشورهای اسلامی از اسلام آباد وارد کابل گردید .

۱۵ سنبله ۱۳۵۳

دکتور حسن التهامی سکرتر جنرال دارالانشاء کنفرانس کشورهای اسلامی با ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه در آن وزارت ملاقات نموده و پیرامون موضوعات طرف علاقه مذاکره کردند .

۱۵ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلی محمد خان جلال وزیر تجارت بناب دعوت حکومت بلغاریا برای اشتراک در مراسم سی او مین سال تاسیس جمهوریت مردم بلغاریا عازم صوفیه گردید .

۱۶ سنبله ۱۳۵۳

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و

د افغانستان کالني

صدراعظم تېلگرام تبریکه به مناسبت روزملی
برازیل عنوانی ښاغلی ارنستو جیزل رئیس
دولت آنکشور به برازیل مخابره گردیده است.

۱۶ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلی عبدالرحمن پژواک سفیر کبیر دولت
جمهوری افغانستان دردهلی که چندی قبل
برای مشوره بکابل آمده بود، عازم ماموریتش
گردید .

۱۶ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم
دکتور حسن التهامی سکرتر جنرال کنفرانس
کشور های اسلامی رادر قصر ریاست جمهوری
پذیرفتند .

۱۷ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلی جیلانی باختري وزیرزراعت وآبیاری
که بنادعوت ایالات متحده امریکا در رأس
یک هیأت به مکسیکو وامریکا رفته بود بکابل
مراجعت کرد. وزیر زراعت وآبیاری طی این
مسافرت از پروژه های گندم وسایر پروژه های
زراعتی وآبیاری در مناطق متذکره دیدن نموده
است .

۱۷ سنبله ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و
صدراعظم تېلگرام تبریکه به مناسبت روزملی
جمهوریت مردم بلغار یا عنوانی ښا غلی
تېودور ژکوف رئیس شورای دولتی آنکشور به
صوفیه مخابره گردیده است .

۱۷ سنبله ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمدداؤد رئیس دولت و
صدراعظم تېلگرام تبریکه به مناسبت روز ملی

جمهوریت دیموکراتیک کوریا عنوانی ښاغلی
کیم ال سونگ رئیس جمهور آنکشور به
پیونگ یانگ مخابره گردیده است .

۱۷ سنبله ۱۳۵۳

یک هیأت اقتصادی عراق برای مذاکره
در باره مسایل تجارتي با مقامات مربوط افغانی
وارد کابل شد. ریاست این هیأت رافصل
جیلانی مدیرعمومی بیمه عراق بعهده دارد

۱۸ سنبله ۱۳۵۳

یک هیأت سه نفری مؤرخین جامعه بغداد
بدعوت وزارت اطلاعات و کلتور وارد کابل
شد، هیأت در مدت اقامت خود در افغانستان
باحلقه های فرهنگی وتاریخی کشور تماس
گرفته وروی موضوعات مورد علاقه مذاکره
خواهد کرد .

۱۹ سنبله ۱۳۵۳

مذاکرات بین هیأت افغانی وهیأت تجارتي
عراق دروزارت تجارت آغازشد. درین مذاکرات
راجع به انکشاف اقلام صادراتی افغانستان به
عراق مذاکراتی صورت گرفت .

۲۱ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلی صادق صدیره مدیرسیاسی دروزارت
امور خارجه ایران غرض یک بازدید مختصر
وارد کابل گردید .

۲۱ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلی سلطان محمودغازی رئیس عمومی
هوایی ملکی وتوریزم در رأس یک هیأت به
نماینده کی از حکومت جمهوری افغانستان در
بیست ویکمین جلسات مو سسه هوانوردی

وزارت امور خارجه

بين المللى اشتراك ميكند عازم كانادا شد. بناغلى غازى قبل از آغاز جلسات مؤسسه هوانوردى بين المللى دررأس يك هيات آن مؤسسه درجلسات سالانه اتحاديه بين المللى حمل و نقل هوايى كه آنهم دركانادا دايـسـر ميگردد سهم خواهد گرفت .

۲۱ سنبله ۱۳۵۳

بناغلى محمدداؤد رئيس دولت وصدراعظم طى پيامى كه عنوانى سران كشور هاى اسلامى منشى عمومى كنفرانس اسلامى مؤتمـر عالم اسلام ورابطه عالم اسلامى فرستاده اند باجلب توجه ايشان به اوضاع قابل اندیشه بلوچستان وسياست بيرحمانه كشتار وامحاي دسته جمعى پاكستان درآن منطقه و مخصوصاً اولتيماتوم اخيرذوالفقار على بوٲو كه اگرآزاديوخـواـهان تا ۱۵-اكتوبربه حكومت تسليم نشوند بمباران عمومى ووسيع دهاـت وخانه هايشان شروع خواهد شد، توجه خاص جامعه بين المللى رابه جنبه بشرى ووضـع المناك مردم بلوچ جلب نموده اند .

بناغلى محمدداؤد ازسران كشورهاومؤسسات اسلامى خواهش كرده اندكه قبل ازخراب شدن مزيد اوضاع اقدامى مناسب و مؤثر براى منصرف ساختن حكومت پاكستان از تعقيب سياست خشن آن عليه برادران بلوچ ماوبرهم خوردن صلح وامنيت دراين منطقه بعمل آورند. مديريت اطلاعات وزارت امور خارجه افزود كه بناغلى محمدداؤد پيامهاى مشابهى عنوانى دوكتور كورت والدهايم سرمنشى عمومى ملل

متحد بهنيويارك فرستاده وازوى خواهش كرده است پيام شانرا به حيث سندرسـمى ملل متحد نشر وتوزيع نمايند .

۲۳ سنبله ۱۳۵۳

ازطرف بناغلى محمدداؤد رئيس دولت و صدراعظم بمناسبت شناخته شدن گيـنى بيساو توسط پرتگال تيلگرام تبريكيه عنوانى بناغلى لوئيس كابرال رئيس شوراي دولتى آنكشوربه بيساومخايره گرديده است .

۲۳ سنبله ۱۳۵۳

ازطرف بناغلى محمدداؤد رئيس دولت و صدراعظم اكريمان بناغلى على ارشد بحيث سفير كبير پاكستان دركابل كه قبل از طرف آن حكومت مطالبه شده بود صادر گرديده است .

۲۵ سنبله ۱۳۵۳

بمقصد انكشاف مزيد روابط دوستانه بين جمهوريت افغانستان وجمهوريت ديموكراتيك ويتنام حكومات دو كشور فيصله نموده اند تا از تاريخ ۲۵ سنبله ۱۳۵۳ مطابق به ۱۶ سپـتـمـبر ۱۹۷۴ مناسبات سياسى رابسيـوى سفارت كبرا بين خود برقرار نمايند .

۲۵ سنبله ۱۳۵۳

ازطرف بناغلى محمدداؤد رئيس دولت و صدراعظم تيلگرام تبريكيه به مناسبت روزملى كشور مكسيكو عنوانى بناغلى ايجه ويرالوازير رئيس جمهور آنكشور به شهر مكسيكومخايره گرديده است .

۲۶ سنبله ۱۳۵۳

روابط بين المللي وزارت امور خارجه .

۲۸ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلي اوکوزهان اسيلترك وزير د اخله
ترکيه و خانمش ميرمن اسيلترك برای يک
بازديد رسمي از افغانستان وارد کابل گريدند.
قرار معلوم موصوف حامل پيامي از طرف رئيس
جمهور ترکيه عنواني ښاغلي محمد داؤد رئيس
دولت و صدراعظم ميباشد .

۲۹ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلي اوکوزهان اسيلترك وزير د اخله
ترکيه بادکتور محمد حسن شرق معاون صدارت
عظمي در قصر صدارت ملاقات نمود. هنگام اين
ملاقات ښاغلي فارق شاهينباش سفير کبير
ترکيه نیز حاضر بود .

۲۹ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلي اوکوزهان اسيلترك وزير د اخله
ترکيه با ښاغلي وحيد عبدالله معين سياسي
وزارت امور خارجه در حالیکه بعضي از اراکين
آن وزارت و سفير کبير ترکيه حاضر بودند
ملاقات نموده و روی موضوعات طرف علاقه
صحبت کردند .

۳۰ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم
ساعت نه صبح ۳۰ سنبله ۱۳۵۳ ښاغلي
اوکوزهان اسيلترك وزير داخله ترکيه را در
قصر رياست جمهوري پذيرفتند .

ښاغلي اسيلترك دراين موقع پيام ښاغلي
فخري کوروترک رئيس جمهور ترکيه را به
ښاغلي رئيس دولت و صدراعظم تقديم نمود

اگريمان دکتور علي احمد که بحيث سفير
کبير افغانستان در توکيو از حکومت جاپان
مطالبه شده بود مواصلت نموده است .

۲۶ سنبله ۱۳۵۳

ښاغلي مختار الداده رئيس جمهور موريثانيا
هنگامیکه طياره اش از فضاي افغانستان عبور
میکرد طی تيلگرامي عنواني ښاغلي محمد داؤد
رئيس دولت و صدراعظم تمنيات نيك خویشرا
برای سعادت و موفقيت های مزید شخص ايشان
و حکومت و مردم افغانستان ابراز نمود .

۲۷ سنبله ۱۳۵۳

حيات جمهوريت افغانستان تحت رياست
ښاغلي وحيد عبدالله معين سياسي وزارت امور
خارجه در جلسه بیست و نهم مجمع عمومی ملل
متحد اشترک میکند. ښاغلي عبدالرحمن پژواک
سفير کبير افغانستان در د هلسی
جدید بحيث مشاور حيات افغاني در جلسات
مذکور سهم میگیرد .

اعضای هیات افغانستان عبارتند از دکتور
سعدالله غوثی، ښاغلي عبدالقيوم منصور معاون
مدیریت امور اقتصادی وزارت امور خارجه
ښاغلي محمد يحيی معروفی معاون مدیریت
امور ملل متحد و روابط بين المللي ، ښاغلي
ميرعبدالوهاب صديق سکر تر اول نمایندگی
دایمی افغانستان در ملل متحد، ښاغلي عبدالمجيد
سکر تر دوم نمایندگی دایمی افغانستان در ملل
متحد، ښاغلي عبدالرحيم غفورزی اتشه نمایندگی
دایمی افغانستان در ملل متحد، ښاغلي همايون
شاه آصفی عضو مدیریت امور ملل متحد و

اول میزان ۱۳۵۳

حکومت پاکستان معذرت خود را نسبت تجاوز يك هيلكوپتر نظامي آنکشور بر قلمرو فضايی افغانستان رسماً به وزارت امورخارجه اطلاع داده است که تحت غور مقامات مربوطه دولت جمهوری افغانستان میباشد .

اول میزان ۱۳۵۳

ازطرف ښاغلي محمدداؤد رئيس دولت و صدراعظم تيلگرام تبريکيه به مناسبت روز ملي عربستان سعودي عنوانی اعليحضرت ملك فيصل پادشاه آنکشور به رياض مخابره شده است .

ښاغلي رئيس دولت و صدراعظم طي اين تيلگرام تمنيات نيك خودحکومت و مردم دولت جمهوری افغانستان را برای سعادت و موفقيت های مزيد اعليحضرت فيصل حکومت و مردم دوست و برادر عربستان سعودي ابراز نموده اند .

۷ میزان ۱۳۵۳ :

اگريمان ښاغلي سيد مسعود پوهنيار که بحيت سفير کبير غير مقيم دولت جمهوری افغانستان درمادرید ازحکومت هسپانيه مطالبه شده بود مواصلت کرده است .

۸ میزان ۱۳۵۳

ښاغلي عبداله پير سفير کبير جديد اندونيزيا درکابل اعتمادنامه اش را به ښاغلي محمدداؤد رئيس دولت و صدراعظم مطابق مراسم معمول درقصر رياست جمهوری تقديم نمود. درين موقع ښاغلي وحيدعبدالله معين سياسي وزارت امور خارجه و ښاغلي محمداکبر رئيس دفتر رياست جمهوری حاضر بود .

۹ میزان ۱۳۵۳ :

ازطرف ښاغلي محمدداؤد رئيس دولت و صدراعظم تيلگرام تبريکيه به مناسبت روزملي جمهوريت مردم چين عنوانی ښاغلي تونگ يي ويوکفيل رئيس دولت جمهوری مردم چين و ښاغلي چوئنلای صدراعظم آنکشور به پيکنک مخابره گرديده است .

۱۱ میزان ۱۳۵۳

ښاغلي مير عبدالوهاب صديق شارؤدافير نمايندگی دايمي افغانستان درموسسه ملل متحد به اتفاق آراء بحيت نايب رئيس کمیته سياسي اول مجمع عمومي ملل متحد انتخاب شده است.

۱۲ میزان ۱۳۵۳

ښاغلي وحيد عبدالله معين سياسي وزارت امورخارجه ورئيس هيأت افغاني در جلسه ۲۹ مجمع عمومي ملل متحد جهت سهمگيري در جلسات مذکور عازم نيويارک گرديد .

۱۳ میزان ۱۳۵۳

ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم ښاغلي جارج پايدوپولوس سفير کبير غيرمقيم يونان رادرکابل که دوره ماموريتش درافغانستان به پايان رسيده برای ملاقات توديمي درقصر رياست جمهوری پذيرفتند .

۱۴ میزان ۱۳۵۳

ازطرف ښاغلي محمدداؤد رئيس دولت و صدراعظم به مناسبت روز ملي جمهوريست ديموکراتيک آلمان تيلگرام تبريکيه عنوانی ښاغلي ويلي شتوف رئيس شورای دولتي آنکشور به برلين مخابره شده است .

۱۴ میزان ۱۳۵۳ :

ازطرف ښاغلي محمدداؤد رئيس دولت و

اقتصادي عراق انجام یافته يکنعداد امـوال
صادراتي افغانستان درآينده قريـب به آنکشور
صادر خواهد شد .

ښاغلي جلال علاوه کرده که طی این مسافرت
در عراق در مورد اقدامات لازم برای تبادل اموال
و استفاده از معاوضتـهای اقتصادی اخیر حکومت
عراق برای افغانستان مذاکراتی انجام داده که
نتیجه آن قناعت بخش است . موصوف از
نمایشگاه تجارتي بین المللی بغداد که افغانستان
هم در آن اشتراک کرده دیدن نمود .

۱۷ میزبان ۱۳۵۳

ښاغلي کماررام پرتاب سنگ سفير کبير
دولت جمهوری هند در کابل اعتمادنامه اش را
طبق تشریفات معمول به ښاغلي محمد داؤد رئیس
دولت و صدراعظم در قصر ریاست جمهوری
تقدیم نمود .

۱۸ میزبان ۱۳۵۳

دکتور علی احمد سفير کبير منتخب دولت
جمهوری افغانستان در توکیو برای اشغال
ماموریتش عازم جاپان گردید .

۲۰ میزبان ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه در جواب سوال
باختر آژانس راجع به این ادعای ذوالفقار علی
بوټو صدراعظم پاکستان که معین سیاسی
وزارت امور خارجه افغانستان به نمایندگی
روزنامه واشنگتن پوست گفته است در صورت
مخاصمه بین افغانستان و پاکستان اتحاد شوروی
و هند بطرف داری افغانستان مداخله خواهند
کرد گفت : این ادعائـشی از تخيلات ښاغلي
بوټو وساخته و بافته ذهن خود او میباشد

صدراعظم تیلگرام تبریکه به مناسبت سالگره
پیروزی شش اکتوبر عنوانی ښاغلي انورالسنادات
رئیس جمهور و ښاغلي عبدالـمزیـز حجا زی
صدراعظم جمهوریت عربی مصر به قاهره
مخابره گردیده است . ښاغلي رئیس دولت
و صدراعظم طی این تیلگرام تمنیات نیک خود
حکومت و مردم افغانستان را برای سعادت
و موفقیت مزید حکومت و مردم کشور دوست
و برادر مامـصـر ابراز کرده اند .

۱۴ میزبان ۱۳۵۳

نطاق وزارت خارجه با اشاره به این ادعای
مجله نیوزویک شماره ۳۰ سپتمبر ۱۹۷۴ که
مقامات اتحاد شوروی در انقلاب سرطان ۱۳۵۲
افغانستان دست داشتند به نمایندگی باختر
آژانس گفت : لازم میدانم تصریح کنم که این
خیال بافی بی اساس را اداره جاسوسی امریکا
سی. آی. ای جهت تبریـه سیاسـی شوم خودو
پوشانیدن این اعمال ناشایسته که به آن افراد
هم کرده اختراع نموده است .

انقلاب ۲۶ سرطان سال ۱۳۵۲ افغانستان
یک حرکت کاملاً ملی بوده و از طرف افغانهای
وطن پرست و بنا بر علل و اسباب داخلی صورت
گرفت . افغانستان هیچوقت مداخله مستقیم
و غیر مستقیم خارجی را بـهر شکلی که باشد در
امور داخلی خود قبول نکرده و نمیکند .

۱۷ میزبان ۱۳۵۳

ښاغلي محمدخان جلال وزیر تجارت بعد از
یک مسافرت رسمی به جمهوریت عراق بکابل
مراجعت کرد .
موصوف گفت: با اساس مذاکراتی که با مقامات

نطاق گفت: چون متن کامل مصاحبه معین سیاسی وزارت خارجه افغانستان با نماینده واشنگتن پوست قبلا نشر شده مطالعه ایس متن بی اساس وجعلی بودن گفتار صدراعظم پاکستان را ثابت میسازد .

نطاق افزود که چنانچه افغانستان بارها گفته یگانه راه حل اختلاف سیاسی افغانستان و پاکستان راه مذاکره بدون قید و شرط با وسایل مسالمت آمیز میباشد و تاجائیکه به افغانستان تعلق دارد به مساعی همیشگی خود در یس طریق ادامه خواهد داد .

۲۰ میزان ۱۳۵۳ :

دكتور نعمت الله پژواك وزیر معارف و خانمش بنابعدوت وزیر معارف فرانسه و خانمش عازم پاریس گردیدند .

۲۰ میزان ۱۳۵۳ :

ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه و رئیس هیأت افغانی در جلسه بیست و نهمین مجمع عمومی ملل متحد طی نطقی هنگام بحث عمومی در مجمع مذکور ضمن اشاره به موضوع شرق میانه گفت :

در شرق میانه باوجود بعضی موفقیت ها در زمینه جداساختن قوای نظامی صلح پایدار هنوز هم بدست نیامده صلح عادلانه و دوا مدار صرف باتخلیه کامل سرزمین های عرب ار قوای اسرائیل، شناسایی حقوق مشروع مردم فلسطین واعاده حاکمیت عرب بر بیت المقدس امکان پذیر میباشد .

وی گفت: که جامعه بین المللی مسئولیت خطیری را برای جبران اشتباهاتیکه هنگام تقسیم فلسطین در سال ۱۹۴۷ صورت گرفت برعهده

دارد .

نامبرده گفت: اعاده حقوق حق مردم عرب فلسطین شرط اصلی برقراری صلح عادلانه و پایدار در شرق میانه میباشد .

معین سیاسی ازین نظریه که نمایندگان سازمان آزادی بخش فلسطین در مباحثات جلسه کامله سهم بگیرند پشتیبانی کرد .

موصوف راجع به قبرس گفت: در نتیجه مداخله نظامی رژیم سابق یونان در امور داخلی قبرس بحران بزرگی بوجود آمد ، وی اظهار امیدواری کرد که این مسأله با احترام به حقوق جامعه ترکی زبان و حفظ حاکمیت قبرس حاصل گردد .

وی همچنان از پیشرفت دیتانت در میان بعضی دول بزرگ حسن استقبال کرد و علاوه نمود که موفقیت دیتانت وابسته به سهمگیری تمام کشورهای بزرگ و کوچک میباشد، تا اینکه منافع ایشان بصورت مساویانه حفظ شود .

ښاغلی معین سیاسی از پیشنهاد ایران برای تاسیس يك منطقه غیر اتومی در شرق میانه حسن استقبال کرد ښاغلی وحید عبدالله ضمن توضیح روابط افغانستان باکشور های منطقه گفت : روابط حسن همجواری افغانستان واتحاد شوروی خلل ناپذیر است . همچنین افغانستان با ایران روابط برادرانه دارد . روابط افغانستان با جمهوریت مردم چین تاجائیکه به افغانستان مربوط است بصورت نورمال ودوستانه دوام دارد. روابط افغانستان باهند همیشه بسیار صمیمانه و دوستانه بوده است .

ښاغلی معین سیا سی در مورد روابط

قاره هند افغانستان كاملا ذیحقی بود که اراضی اژدست رفته خود را دوباره مطالبه کند . ولی افغانستان این کار را نکرد ، زیرا بعد از تصویب منشور ملل متحد و شناخت پرنسیپ حق کتله های بشری تحت استعمار برای تعیین آزادانه سرنوشت خودشان افغانستان بهتر دانست که آن مسئله بصورت سالم و از طریق صلح آمیز مطابق به خواسته های خود مردم پشتون و بلوچ حل شود . بنابران افغانستان از ابتدای تأسیس پاکستان همواره کوشیده است و میکوشد تا این یگانه اختلاف بصورت عادلانه و شرافتمندانه بر اساس مذاکرات و مفاهیم مسالمت آمیز و حسن نیت بین ما و با جملبرضایت رهبران ملی آنها حل و فصل گردد .

افغانستان عقیده راسخ دارد که استعمال فوه جبر و حبس در برابر کسانی که حقوق بشری خود را مطالبه دارند به جز تولید بدبینی ، نارضایتی و حس مقاومت بیشتر چیز دیگری ببار نخواهد آورد و گذشته از آن صلح و استقرار در منطقه ما که با آن سخت علاقمندیم متأثر خواهد ساخت . در حالیکه اظهارات جلالتمآب عزیز احمد رادرمورد اینکه گفته است حکومت او خواهان بهترین روابط ممکنه با افغانستان میباشد . مقابله میکنم میخوام یکبار دیگر بگویم طوریکه در سابق نیز به کرات آمادگی خویش را برای مذاکره اظهار داشته ایم حالا نیز صمیمانه آرزو مندیم که برای حل و فصل این یگانه اختلاف سیاسی با پاکستان و تولید فضای حسن اعتماد در هر جا و هر موقعی که میسر باشد به مذاکره بدون قید و شرط بپردازیم .

افغانستان با پاکستان اظهار داشت که با اشاره به بیانات مؤرخ ۲۷ سپتا میر جلا لثمآب عزیز احمد وزیر خارجه پاکستان در مورد تیره بودن روابط افغانستان و پاکستان باید گفت: که ایشان وضع نارضایت بخش روابط را بیان نموده ، اما از ذکر علت آن خودداری کردند یقین دارم که در ذهن نمایندگان محترم که درین تالار گرد آمده اند سوال پیدا شده است که علت واقعی این کشیدگی و تیرگی روابط چه خواهد بود ؟

میخواهم با استفاده از موقع محض برای روشن ساختن اذهان عمومی و جستجوی امکانات راه حلی توضیح کنم که علت واقعی این کشیدگی یگانه اختلاف سیاسی بین دو کشور میباشد . در مور و قرون گذشته قدرت استعماری بزرگ دنیا بریتانیا نه تنها تدریجاً نیم قاره هند را در تسلط خود درآورد ، بلکه بابانه های مختلف از قبیل ایجاد سرحدات مأمون تر برای متصرفات استعماری خود به خاکهای اصلی افغانستان تجاوز نموده و طی دوره های مختلف قسمتی از خاک ما و مردم ما را از بیکر اصلی شان جدا ساخت . همین قضیه بود که در مدت تقریباً یک قرن مناسبات افغانستان و حکومت هند بر تانوی وقت راتیره نگه داشت و امروز هم همین قضیه بحیث بقایای شوم استعماری متأسفانه روابط ما و پاکستان را که تصور میکنم هر دو آرزو مند مناسبات دوستانه میباشیم ، به همان صورت تیره نگه داشته است . با این توضیح نمایندگان محترم بخوبی درک میکنند که با ازین رفتن سلطه استعمار بر تانوی از نیم

۲۷ میزان ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم بمناسبت روزملی کشور صومالی تلگرام تبریکه عنوانی جنرال محمد سعید باری رئیس شورای انقلابی آنکشور به موگه دیشو مخاږه گردیده است .

۲۷ میزان ۱۳۵۳ :

چنانچه قبلا اعلام گردیده بود ، حکومت پاکستان نسبت تجاوز يك هیلکوېتر نظامی آنکشور بر قلمرو فضایی افغانستان رسماً از حکومت افغانستان معذرت خواسته وموضوع از طرف مقامات مربوطه حکومت افغانستان تحت غور قرار داده شده بود . اخیراً حکومت افغانستان تصمیم گرفت از روی حسن نیت همیشگی که دارد معذرت رسمی حکومت پاکستان را بپذیرد وبراساس آن روز ۲۲ میزان چهار نفر عمده هیلکوېتر متذکره به مقامات مربوطه پاکستانی تسلیم داده شد .

واگذاری هیلکوېتر نظامی پاکستان به آنکشور بعداً صورت خواهد گرفت .

۲۷ میزان ۱۳۵۳ :

نطاق وزارت امور خارجه این ادعای مقامات رسمی حکومت پاکستان را که افغانستان به آزادیخواهان پشتون و بلوچ کمک مالی وسلاح نموده و یا گریلاهارا در داخل خاک خود تربیه می نماید جداً رد نموده، گفت: این اتهامات بی اساس قبلانیز از طرف مقامات مختلف حکومت پاکستان صورت گرفته ومنظور اصلی آن منحرف ساختن افکار عامه پاکستان وجهان از سیاست خشن وتشدد آمیز پاکستان در بلوچستان و پوشانیدن

یقین دارم که کشور های دوستی که در این مجلس حضور دارند باین پیشنهاد افغانستان که مظهر واقعی صلح خواهی ماومتکی بر اساسات قبول شده این سازمان است جهت برآورده شدن این مأمول هم عقیده وهم فکر میباشند. در صورتیکه واقعاً خواهان صلح همکاری تقاهم وزندگی باهمی باشیم پس بهتر است که آزردگی را کنار بگذاریم و بعیت انسانهای مسئول این جرئت راداشته باشیم که مسایل وحوادث را با وسعت نظر قبول وارزیابی کنیم وبه خاطر داشته باشیم که تاریخ ونستلهای آینده اعمال ما را مورد قضاوت قرار خواهند داد. دردنیای کنونی که همه در یک اجتماع نزدیک ومتکی بهم دیگر زندگی میکنم برای مقابله وحل مسایل نیازمند جرئت ووسعت نظر میباشم ما باید در برابر مسایل خطیریکه پیش روی ماست با احساس مسئولیت واقع بینی روبرو شویم چه موفقیت دریافتن طرق حل مستلزم واقعبینی است .

۲۲ میزان ۱۳۵۳ :

ښاغلي کیت ویلیام مک لیلان سفیر کبیر غیرمقیم کانادا در افغانستان اعتمادنامه اش را طبق تشریفات معمول به ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم در قصر ریاست جمهوری تقدیم نمود .

۲۵ میزان ۱۳۵۳ :

ښاغلي وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه که ریاست هیأت دولت جمهوری افغانستان را در بیست ونهمین جلسات مجمع عمومی ملل متحد داشته پس از اشتراک در این جلسات بکابل مراجعت کرد .

خارجي وکميته فرعي مجلس نمايندگان امريکا
برای جنوب آسيا هم ملاقات کرد .

ښاغلي وحيد عبدالله هنگام مسافرت به
واشنگتن ښاغلي مکنامارا رئيس بانک جهاني
نيز ملاقات نموده روی مسايل مورد علاقه
مذاکراتي بعمل آوردند .

۲۷ میزان ۱۳۵۳ :

بمناسبت عيد سعيد فطر از طرف ښاغلي
محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم پيام های
تبريکيه عنوانی رؤسای دول و صدراعظمان
کشور های اسلامی فرستاده شده است .
همچنان از طرف رؤسای دولت و صدراعظمان
کشورهای اسلامی پیامهای تبريکيه به همین
مناسبت برای ښاغلي رئيس دولت و صدراعظم
مواصلت کرده است .

۳۰ میزان ۱۳۵۳ :

سومین کنفرانس کميسيون سياحت ناحیوی
جنوب آسيا توسط ښاغلي سلطان محمودغازی
رئيس عمومی هوایی ملکی و توریزم در کابل
افتتاح شد .

دراين کنفرانس که برای سه روز دوام
مینماید نمايندگان افغانستان، ایران، پاکستان
هند، بنګله ديش، منګوليا و کولمبو اشتراك
نموده و راجع به انكشاف توریزم بين المللی
در کشور های عضو و معرفی بیشتر معالــك
جنوب آسيا با سایر کشورهای جهان مذاکراتي
صورت ميکیرد . این کميسيون از جمله پنج
کمیسیون اتحاديه بين المللی موسسات رسمی
توریزم میباشد که اعضای آن قبلا در کولمبو
و تهران نیز جلساتی دایر نموده اند .

ناکامی این سياست در سرکوب ساختن
آزاديخواهان پشتون و بلوچ میباشد .

نطاق افزودګه چنین اتهامات عاری از حقيقت
جرتیره ګی و مغشوش ساختن اوضاع نتیجه دیگری
ندارد و حکومت افغانستان مثل گذشته عقیده
دارد که بهترین راه حل يکانه اختلاف سياسی
بين افغانستان و پاکستان طرق مسالمت آمیز
و مذاکرات بدون قيد و شرط قبلی میباشد .

۲۷ میزان ۱۳۵۳ :

بزرگان و مشران بلوچ و پشتونستاني ها
تبريکات خود را به مناسبت عيد سعيد فطر به
ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم
اعضای کميته مرکزی و کابينه و تمام مردم
افغانستان ابراز داشته سعادت ملت افغان
و ترقيات روز افزون افغانستان را تحت قيادت
رهبر ملی ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت
و صدراعظم آرزو نموده اند .

۲۷ میزان ۱۳۵۳ :

ښاغلي وحيد عبدالله درنيويارک با ښاغلي
بوتفليقه وزير خارجه الجزایر و رئيس جلسات
فعلي مجمع عمومی دکتور کورت والد هاييم
منشی عمومی ملل متحد و زراي خارجه يکعه
کشور های که در جلسات ملل متحد اشتراك
داشتند ملاقات نموده و مذاکراتي بعمل آورده
است . همچنان معين وزارت امور
خارجه طی بازديد از واشنگتن ښاغلي انګرسول
وکیل وزارت خارجه امريکا و يکعه از سناتوران
بشمول مايکنس فيلد و چارلز پرسې و سناتور
جان سپارک من رئيس کميته روابط خارجسی
سنای آنکشور ملاقات نمود .

ښاغلي وحيد عبدالله با اعضای کميته روابط

۴ عقرب ۱۳۵۳ :

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم به مناسبت بیست و نهمین سالگرد تاسیس موسسه ملل متحد تیلگرامی عنوانی دکتور کورت والدهایم سرمنشی آن موسسه به نیویارک مخابره شده است . طی این تیلگرام ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم فرموده اند : درحالیکه بیست و نهمین سالگرد تاسیس مؤسسه ملل متحد برگزار میگردد موقع رامفتنم شمرده یک باردیگر عقیده عمیق و حمایت خود رانسبت به اهداف ومفکوره های عالی مؤسسه ملل متحد ابراز میدارم .

موفقیت های شایان توجه این موسسه طی سال گذشته برای تقویه صلح ورفاه بین المللی درخور تمجید است بنابراین به نمایندگی از طرف مردم و حکومت جمهوری افغانستان میخوام تمنیا ت قلبی خودرا بشما بحیث سرمنشی ملل متحدوهمکاران شما ابرازنمایم . لطفاً آرزوی صمیمانه ما را برای موفقیت های مزید شخص خویش واین موسسه جهانی که شما افتخار خدمت درآن رادارید بپذیرید .

۴ عقرب ۱۳۵۳ :

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکه به مناسبت سالگرد تولد اعلیحضرت محمد رضا شاه پهلوی شاهنشاه ایران عنوانی اعلیحضرت موصوف به تهران مخابره گردیده است .

۵ عقرب ۱۳۵۳ :

دومین جلسات منطقه چارم شبکه مخابراتی آسیادرمرکز تربیوی مخابرات درکابل افتتاح

یک منبع ریاست گرخندوی گفت: درجلسات اسامبله عمومی اتحادیه بین المللی توریسم که در سال ۱۹۷۳ در کاراکاس دایر شد فیصله گردید تا سال ۱۹۷۵ به حیث سال توریسم در ممالک جنوب آسیا تجلیل شود .

منبع افزود در کنفرانس تهران نماینده افغانستان ازشاملین کنفرانس دعوت نمود تا درموقعی که مسابقات بزکشی درکابل صورت میگیرد کنفرانس شانزادرکابل دایر نموده واز این سپورت ملی وابستانی افغانستان که برای جلب توریسم دراین گوشه جهان ارزش خاصی دارد نیزدیدن نمایند .

اول عقرب ۱۳۵۳ :

ازطرف ښاغلی محمدنعم محمدنعم تیلگرام تعزیت وهمدردی به مناسبت وفات مرحوم شازل تاکا وزیرخارجة عراق به بغداد مخابره شده است .

۲ عقرب ۱۳۵۳ :

ښاغلی محمدنعم به سفارت کبرای عراق رفته درکتابیکه به مناسبت وفات مرحوم تاکا گذاشته شده بود مراتب همدردی خودرا درج وامضاء نمود .

۲ عقرب ۱۳۵۳ :

مصادف بابیست و نهمین سالگه تاسیس مؤسسه ملل متحد بوده ودر سراسر کشور ازاین روز تجلیل بعمل آمد .

۴ عقرب ۱۳۵۳ :

ازطرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکه عنوانی دکتور رودلف گرشلیرگر رئیس جمهور اتریش به مناسبت روز ملی آنکشور به ویانا مخابره گردیده است .

۵ عقرب ۱۳۵۳ :

ښاغلی حمیدالله غنایت سراج سفیر کبیر غیرمقیم جمهوریت افغانستان در اسلو اعتمادنامه اش را طی مراسم معمول به اعلیحضرت الاف پنجم پادشاه ناروی تقدیم کرده است.

۶ عقرب ۱۳۵۳ :

نطاق وزارت امور خارجه ضمن تأیید بیانیۀ ښاغلی الکسی کاستیگین صدراعظم اتحاد جماهیر شوروی در ضیافتی که برای ښاغلی بوکو صدراعظم پاکستان درمسکو داده بود، درمورد روابط موجود افغانستان و پاکستان اظهار داشته است که حکومت اتحاد شوروی آرزو مند است اختلافی که فضای روابط بین افغانستان و پاکستان را تیره ساخته است بین پاکستان و همسایه دوست اتحاد شوروی یعنی افغانستان بوسایل مسالمت آمیز و بزودترین فرصت حل گردد. (گفت: که این آرزومندی کاملاً مطابق به سیاست صلح جویانه مثبت و مسالمت آمیز افغانستان جهت حل اختلاف سیاسی بین افغانستان و پاکستان میباشد.)

نطاق این گفته ښاغلی بوتورادر ضیافت مذکور که پاکستان آرزو مند است روابط خود را با افغانستان بهبود بخشد استقبال نموده افزود: طوریکه بارها تکرار کرده ایم سیاست دایمی و تغییر ناپذیر افغانستان درمورد اختلاف سیاسی بین افغانستان و پاکستان حل مسالمت آمیز آن از راه مذاکرات بدون قیدو شرط قبلی میباشد.

نطاق افزود تاجیکیکه به افغانستان تعلق دارد این سیاست را در گذشته همیشه پیروی

کردید. در پروژۀ شبکه مخابراتی آسیا چارده کشور منطقه شامل است که به پنج منطقه فرعی تقسیم شده است: افغانستان، ایران، پاکستان و هندوستان در منطقه چهارم قرار دارند.

طویلترین قسمت پروژۀ در منطقه چهارم در کشورما صورت میگیرد بانکمیل شدن این پروژۀ و کیفیت مخابراتی بهتر میشود، تعداد چینل ها زیاد میشود و این امکان میسر میگردد که مخابرات ترانزیتی از طریق افغانستان بین جنوب شرق آسیا و اروپا راعبوردهد. همچنان این امکان میسر میگردد که مخابرات تیلیفونی بشکل اتومات بین شهر های داخلی تأمین گردد.

در جلساتی که صورت گرفت نمایندگان افغانستان، ایران و هنداشتراك داشتند، انجنیر عزیزالله زاهر معین وزارت مخابرات پیرامون مواد مورد بحث کنفرانس گفت: سعی میشود تا طی جلسات این کنفرانس روی موضوع تمویل مصارف، مسائل تخنیکي بین کشورهای همسایه، تطبیق پروگرام پروژۀ و دیگر مسائل مربوط بحث و مذاکره صورت خواهد گرفت. شاملان کنفرانس طی اقامت خود از ولایت ننگرهار دیدن میکنند.

۵ عقرب ۱۳۵۳ :

دکتورعلی احمد سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان در توجیه اعتمادنامه خود را طی مراسم معمول به اعلیحضرت هیرو هیتو امپراتور جاپان تقدیم نمود.

۹ عقرب ۱۳۵۳ :

نماینده افغانی در کمیته دوم مجمع عمومی ملل متحد ضمن بحث برابری شورای اقتصادی و اجتماعی نظر حکومت دولت جمهوری را در موضوعات تجارت و مسایل پولی بین المللی توضیح داد. وی پروگرام های وسیعی را که حکومت افغانستان برای انکشاف اقتصاد و زراعت در کشور طرح نموده تذکر داده گفت : که برای تطبیق این پروژه هامنابع تمویل دوجانبه و چندین جانبه طور عاجل احساس میگردد. متأسفانه فقدان وعدم کفایت چنین منابع مساعی حکومت افغانستان را به موانعی مواجه ساخته است .

افغانستان از پیشنهاد مساعدت به کشور های در راه انکشاف و کمترین انکشاف یافته بمنظور تزئید تولیدات زراعتی آنها جهت مجادله با کمبود مواد غذایی در جهان حسن استقبال نموده اظهار توقع کرد کفرانس آینده غذایی جهان که قرار است در روم دایر گردد روی این موضوع مهم دنیایی تصامیم لازم و عاجل اتخاذ نماید .

نماینده افغانی ضمناً اظهار داشت که حق دسترسی آزاد کشور های محاط به خشکه به بحران از طرف جامعه بین المللی تأیید گردیده و مجمع عمومی ۲۹ باید برای تاسیس یک صندوق مخصوص غرض تلافی مصارف اضافی ترانزیتی کشور های محاط به خشکه اقدامات لازم رو بدست گیرد ، زیرا با اساس راپور مرتبه

کرده و در آینده نیز به مساعی خود در این زمینه دوام خواهد داد . حکومت افغانستان خواهان آنست که منطقه ، منطقه صلح و آرامش واستقرار دایمی باشد .

۶ عقرب ۱۳۵۳ :

بر اساس خط مشی دولت جمهوری در زمینه رشد و توسعه صنایع در کشور برای ازدیاد تولیدات فابریکه نساجی بگرامی پانزده متخصص ساختمان از جمهوریت مردم چین به کابل موصلت نمودند .

۶ عقرب ۱۳۵۳ :

از طرف بنیاد علی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بمناسبت روز ملی ترکیه تیلگرام تبریکیه عنوانی بنیاد علی فخری کوروترک رئیس جمهور آن کشور به انقره مخابره شده است بنیاد علی رئیس دولت طی این تیلگرام تمنیات نیک خویش را برای سعادت و موفقیت های مزید مردم دوست برادر ماترکیه ابراز کرده اند .

۸ عقرب ۱۳۵۳ :

بنیاد علی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم ساعت سه بعد از ظهر بنیاد علی جهانگیر تفصلی سفیر کبیر ایران را که دوره ماموریتش در افغانستان به پایان رسیده است برای ملاقات تودیی پذیرفتند .

۸ عقرب ۱۳۵۳ :

بنیاد علی رئیس دولت و صدراعظم ساعت ۱۲ ظهر ، بنیاد علی دانیل جاج نی بین سفیر کبیر غیرمقیم سویس رادر قصر ریاست جمهوری برای وداع پذیرفتند .

د افغانستان ګانې

کيسنجر وزير امور خارجه امريکا پرې ملاقات درقصر رياست جمهوري پذيرفتند .

درين ملاقات روى روابط دوجانبه افغانستان و امریکا مسایل جهاني وانکشاف اوضاع درين منطقه مذاکره بعمل آمد .

در مذاکرات از جانب افغانستان دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمي، دکتور عبدالمجيد وزير عدليه، ښاغلي وحيد عبدالله معين سياسي، و ښاغلي عبدالصمد غوث مدير عمومي سياسي وزارت امور خارجه و از جانب ايالات متحده امریکا ښاغلي الفرد اترتين معاون وزير خارجه امریکا درامور شرق ميانه و ښاغلي تئودور ايليوت سفير کبير آنکشور مقيم کابل اشتراک داشتند .

وزير خارجه امریکا متعاقب مذاکرات نهار رابا ښاغلي رئيس دولت و صدراعظم در قصر رياست جمهوري صرف نمود .

۱۰ عقرب ۱۳۵۳ :

دکتور هنري کيسنجر قبل از عزيمت از کابل خطاب به جمعيته گفتم: به استقلال دوستي مستحکم افغانستان که خصوصيت تاريخي اين کشور است احترام داريم . وی علاوه کرد آنچه درجهان آرزوی ماست وجود يك ملت ويک جامعه مرکب از ملل مستقل ميباشد که برآزادي واستقلال خودافتخارکند . موصوف گفتم: طی مذاکرات خودامروز با رهبران افغاني گفتم، آنچه مابه آن علاقه داريم پيشرفت کشور ايشان است . و روابط نيك ايشانرا باهمه کشور هاستقبال مينمائيم و تا جائیکه به شخص من مربوط بوده است از

سکرترتيت مصارف اضافي ترانزيتي اين کشور هادر سال ۱۹۷۰ به ۲۰۰ مليون دالر ودر سال ۱۹۷۳ به ۲۷۰ مليون دالر بالغ گرديده وچنين مبلغ بزرگ بارسنگيني رابدوش کشور های محاط به خشکه تحمیل نموده است .

نماينده افغاني ضمناً در بيانیه خود به موضوع تاسيس صندوق مخصوص جهت مساعدت به کشور های کمترین انکشاف یافته اشاره نموده اظهار توقع نمود، مجمع عمومي جاري ملل متحد باساس راپور مرتبه سکرترتيت ملل متحد جهت تاسيس وتدوير اين صندوق تصميم بگيرد .

۱۰ عقرب ۱۳۵۳ :

دکتور هنري کيسنجر وزير امور خارجه ايالات متحده امریکا بنابديعوت حکومت افغانستان برای بازديد رسمي ساعت نهوپنجاه دقيقه صبح ۱۰ عقرب ۱۳۵۳ وارد کابل کابل گرديد .

دکتور عبدالمجيد وزير عدليه، ښاغلي وحيد عبدالله معين سياسي وزارت امور خارجه ښاغلي عبدالصمد غوث مدير عمومي سياسي دکتور محبوب رفيق متصدي رياست تشریفات ښاغلي ميرشمس الدين مدير شعبه رسوم سياسي، ښاغلي محمدانور نوروز معاون تشریفات، ښاغلي تئودور ايليوت سفير کبير واعضای سفارت کبرای امریکا مقيم کابل در ميدان هوایی بين المللی ازدکتور کيسنجر و ميرمن کيسنجر که درين مسافرت باوی همراه ميباشد استقبال نمودند .

۱۰ عقرب ۱۳۵۳ :

زعيم ملی ماښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم ساعت ۱۱:۴۰ قبل ازظهر دکتور هنري

وزارت امور خارجه

بانیاغلی محمدنعیم و بانیاغلی وحیدعبدالله معین
سیاسی وزارت امور خارجه افغانستان ملاقات
نمود .

بانیاغلی کیسنجر نهار رادر حضور بانیاغلی
محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم صرف کرد .
طرفین روی یکمده زیاد مسایل در فضای
دوستانه ایکه ممیزه روابط بین افغانستان
وامریکاست مذاکرات صریح بعمل آوردند .
این مسایل شامل روابط دوجانبه انکشافات
اخیر در شرقمیان و جنوب آسیا پیشرفت در
دیتانت بین المللی و علاقمندی متقابل هر دو
طرف برای تأمین صلح استقرار و همکاری
درجهان بود .

طرف افغانی نظر و موقف خودرا روی یک
سلسله موضوعات عمده بین المللی بشمول
اوضاع منطقه ایکه افغانستان به آن تعلق
دارد به اطلاع دکتور کیسنجر رسانید .

بانیاغلی کیسنجر مذاکرات خودرا با زعمای
سایرکشور های منطقه به طرف افغانی اطلاع
دادوهر دو جانب موافقه کردندکه طریق یافتن

راه حل دایمی دوامدار و صلح آمیزبرای
پروبلهما و اختلافات موجوده بین دولت ها
مذاکرات مثبت و جامع بین همهجوانب ذیعلاقه
میباشد .

هردوجانب ازروابط گرم ودوستانه ای که
بین حکومت شان موجوداست اظهار خرسندی
کردند . وزیرامورخارجه امریکا با ابرازامتنان ازین
فرصتیکه برای بازدید از افغانستان یافتسه
ترقیاتی راکه حکومت و مردم جمهوریت
افغانستان حاصل کرده اند تقدیر کرد .

مهمان نوازی ایکه ازمن بعمل آمده ، خیلی
متحسب شدهام میخوام یکبار دیگر تکرارکنم
که روابط بین کشورهای ماخوب بوده وروزبروز
بهتر میشود .

۱۰ عقرب ۱۳۵۳ :

دکتور هنری کیسنجر وزیر خارجه ایالات
متحده امریکا ساعت ۱۰ و ۲۰ دقیقه قبل ازظهر
بانیاغلی محمدنعیم دروزارت امور خارجه ملاقات
نمود . وزیرخارجه امریکا به ساعت ۱۰ و ۱۰ دقیقه
بانیاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت
خارجه ملاقات کرد . هنگام ملاقات وزیر خارجه
امریکا بانیاغلی محمدنعیم معین سیاسی و مدیر
عمومی سیاسی وزارت امور خارجه افغانستان
بانیاغلی اترتین معاون وزارت خارجه امریکا در
امورشرق میانه و سفیر کبیر امریکا مقیم کابل
نیزحاضر بودند .

طی این ملاقات که تاحوالی ساعت ۱۱ ونیم
دوام کرد ، روی مسایل مهم جهانی بشمول
اوضاع منطقه مذاکره بعمل آمد .

۱۰ عقرب ۱۳۵۳ :

دکتور هنری کیسنجر وزیر خارجه امریکا و
همراهانش ساعت ۳ و ۲۰ دقیقه بعداز ظهر از
کابل عازم تهران گردید .

۱۰ عقرب ۱۳۵۳ :

ابلاغیه مشترک

وزیر امور خارجه امریکا دکتور هنری
کیسنجر بنابعد عوت حکومت افغانستان بتاریخ
دهم عقرب ۱۳۵۳ مسافرت رسمی به جمهوریت
افغانستان بعمل آورد وطی آن ازطرف بانیاغلی
محمدداؤد رئیس دولت و صدراعظم پذیرفته شده

افغانستان بڼا بدعت وزارت دفاع هند عازم
آنکښور گردید . عده اذجنرالها وصاحبمنصبان
ارشده جمهوری وښاغلی سنگبه سفیر کبیر
وبعضی اذاعضای سفارت کبیرا در میدان
هوایی کابل باهیات افغانی وداع کردند .

۱۵ عقرب ۱۳۵۳ :

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم
طی پیامی عنوانی ښاغلو لیونید بریژنف
سرمنشی حزب کمونسټ، نیکولای پودگورنی
صدر هیات رئیسۀ شورایعالی والکسی کاسیگین
صدراعظم اتحاد جماهیر شوروی بڼا سبب
پنجاه وهفتمین سالگره انقلاب اکتوبر بمسکو
مخابره شده است .

۱۳ عقرب ۱۳۵۳ :

ښاغلی نظر محمد سکندر وزیر صحیه
باهیات صحی حکومت جاپان که بریاست
دکتورایوا ساکی مدیر انستیتوت توبرکلوز
آنکښور وارد کابل شده بود ملاقات نمود .
هیأت جاپانی طی این ملاقات در مورد پروگرام
های ملاریا و توبرکلوز و کمکهای آنکښور
باښاغلی وزیر صحیه مذاکره نمود .

۱۶ عقرب ۱۳۵۳ :

وزارت امور خارجه به جواب سوال
دباختر آژانس راجع به بیانات ذوالفقار
علی بوټو صدراعظم پاکستان در بهاول نگر که
طی آن ادعا کرده عده زیادی از خرابکاران که
به اتهام پرتاب بم در سراسر پاکستان دستگیر
گردیده اعتراف کرده اند که در افغانستان
برای استعمال مواد منفجره تربیه شده اند گفت:
چنین اتهامات به اساس که معرف ناتوانی

وزیر امور خارجه امریکا همچنان تمنیات گرم
شخصی رئیس جمهور فورد را به ښاغلی
محمد داؤد تقدیم نمود .

جوانب افغانی و امریکایی اهمیت همکاری
بین المللی رادر ساحه انکشاف اقتصادی
و تکنیکی و نقش عده آنرا در راه تحکیم استقرار
و صلح بین المللی تاکید کردند .

طرف افغانی از سهمیکه ایالات متحده امریکا
درین ساحه از طریق همکاری های دو جانبه
اقتصادی ، تکنیکی و تعلیمی در افغانستان گرفته
است ابراز خرسندی نمود .

وزیر امور خارجه امریکا آرزومندی دوامدار
حکومت خود را برای همکاری با جمهوریت
افغانستان در راه نیل به اهداف انکشاف
اقتصادی آن ابراز کرد و با ارتباط باین موضوع
باطلاع طرف افغانی رسانیده که یکی از ماورین
عالیرتبه اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا
راموظف میسازد تا در آینده نزدیک به افغانستان
مسافرت کرده با مقامات افغانی پروگرام های
مشترک و پیشرفت حاصله در بثمر رسانیدن
پروژه هارامورد ارزیابی قرار دهد .

۱۱ عقرب ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدراعظم بڼا سبب جشن ملی الجزایر تیلگرام
تبریکه عنوانی ښاغلی هواری بومدین رئیس
دولت الجزایر به مناسبت جشن ملی آنکښور
به الجزایر مخابره شده است .

۱۳ عقرب ۱۳۵۳ :

دگر جنرال عبدالکریم مستغنی لوی درستیز
در رأس يك هیأت نظامی دولت جمهوری

۲۰ عقرب ۱۳۵۳ :

نماینده افغانی در کمیته مخصوص سیاسی مجمع عمومی بیست و نهم ملل متحد طی بیانیه پالیسی تبعیض نژادی حکومت افریقای جنوبی رابه شمول تدابیر اخیر آنکشور برای تجرید بیشتر اکثریت سياهپوست آن تقبیح نموده

گفت: که مساعی دوامدار موسسه ملل متحد مؤسسات اختصاصی و سایر موسسات بین المللی ذیعلقه دراین زمینه باوجودیکه نایل به ازبین بردن کامل این پالیسی های غیربشری که منافع ارزش مندرجه منشورملل متحد وپرنسپ های اعلامیه جها نی حقوق

بشر میباشد نگردیده است، معینا توانسته است تابسوئه بین المللی بر تعداد مخالفین پالیسی اپارتاید افزوده و به این وجه اذهان عامه جهان رابرعلیه آن برانگیزد .

وی گفت: تصمیم حکومت پرتگال مبنی بر رسمیت شناختن حق آزادی سر زمین های تحت استعمار آنکشور از قبیل گینی بیسائو و موزمبیق عصر جدید امیدواری را در قاره افریقا بوجود آورده است وی علاوه نمود در چنین شرایط موثر لازم است تا موسسه ملل متحد و سایر موسسات بین المللی بیشتر از هروقت به مساعی خویش در زمینه افزوده و استراتژی جدیدی رادر پرتو انکشافات اخیر در ساحه رفع استثمار طرح نمایند تا از ارتکاب آمال ضد بشری حکومت افریقای جنوبی و رودیشیای جنوبی که منظور آن غصب حقوق حقه کتله اکثریت سياهپوستان سر زمین هامیباشد جلوگیری بعمل آید .

حکومت پاکستان در حل معضلات در حل معضلات آنکشور میباشد .

سابقاً نیز چندین بار از طرف مقامات پاکستانی علیه افغانستان صورت گرفته و افغانستان آنها رارد نموده بود، یکبار دیگر آنرا عاری از حقیقت خوانده جداً رد میکند .

۱۷ عقرب ۱۳۵۳ :

بتعقیب معذرت رسمی پاکستان از تجاوز يك هلیکوپتر نظامی آنکشور به قلمرو فضایی افغانستان و رهایی عمده هلیکوپتر مذکور هیلکوپتر نظامی پاکستان نیز بمقامات حکومتی آنکشور تسلیم داده شد .

۱۸ عقرب ۱۳۵۳ :

از جانب ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم اگر یمان ښاغلی شارل البروتروالد که بحیث سفر کبیر سو یس در جمهوریت افغانستان از طرف حکومت آنکشور مطالبه شده بود صادر گردیده است .

۱۸ عقرب ۱۳۵۳ :

دکتور البرت فلز سفیر کبیر غیرمقیم اطریش در افغانستان اعتمادنامه اش را مطابق مراسم معمول به ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم در قصر ریاست جمهوری تقدیم نمود .

۲۰ عقرب ۱۳۵۳ :

دکتور عبدالواحد کریم سفیر کبیر افغانستان در قاهره که در عین حال بحیث سفیر کبیر غیر مقیم جمهوریت افغانستان در الجزایر تعیین شده است اعتماد نامه خود را مطابق به تشریفات معمول به ښاغلی هواری بومدین رئیس دولت الجزایر تقدیم کرد .

اساسی داشته و نظریه اتخاذچنین تدابیر کشور
های کمترین انکشاف یافته قادر خواهند شد
منابع داخلی خود را بغرض انکشاف اقتصادی
خویش مجهز سازند .

تاسیس صندوق مخصوصی جهت مساعدت
بکشور های کمترین انکشاف یافته البته یک
قدم مهم و ابتکاری بوده و هیأت افغانستان از
تشکیل چنین صندوقی حمایت کامل دارد .

نماینده افغانی از تاسیس گروپ بین الحکومتی
بحیث یک ارگان فرعی کنفرانس تجارت و
انکشاف حسن استقبال کرده و اظهار توقع نمود
که با تاسیس چنین ارگان اقدامات عاجل
بغرض تهیه انکشاف و تجدید نظر بر تدابیر و
سیاست های تجارتی و پروژه های خاص بنفع
کشور های کمترین انکشاف یافته با اساس
فیصله نامه سومین کنفرانس تجارت و انکشاف
بین المللی به اسرع وقت رویدست گرفته
شود .

نماینده افغانی گفت: که اکثریت کشورهای
محاط به خشکه گروپ کشور های کمترین
انکشاف یافته را تشکیل میدهد و از این لحاظ
رابطه ای بین محاط به خشکه بودن و کمترین
منکشف بودن موجود میباشد .

تدابیر خاصیکه بنفع این کشور ها از طرف
سومین کنفرانس تجارت و انکشاف بین المللی
مواقفه گردیده متأسفانه هنوز جنبه تطبیق
بخود نگرفته است .

یکی از اقدامات عاجل در راه رفع مشکلات
کشورهای محاط به خشکه تکمیل و عاجل راپور
سکرتر جنرال درباره پروسیجر جاری در مورد

نماینده افغانی مؤثریت این تدابیر را متکی
بر همکاری دسته جمعی همه کشور های عضو
ملل متحد خاصاً آن دسته از کشور هائیکه
تاکنون به روابط اقتصادی و سیاسی خویش را
حکومت تبعیض پسند افریقای جنوبی و حکومت
غیرقانونی ر ودیشیای جنوبی ادامه میدهند
خواند .

وی ضمن تأیید موقف افغانستان که عبارت
از پیروی کامل از ارزش های منشور ملل متحد
پر نسیب های مندرجه اعلامیه جهانی حقوق
بشر و مخالفت با هرگونه تبعیض نژادی استعمار
و سلطه اجنبی میبا شد پشتیبانی حکومت
جمهوری افغانستان را از پیشنهادات کمیته
مخصوص ملل متحد بر موضوع اظهار نمود .

۲۰ عقرب ۱۳۵۳ :

نماینده افغانی در کمیته دوم مجمع عمومی
ملل متحد هنگام بحث بر راپور بورد تجارت
و انکشاف اظهار داشت :

راپور بورد تجارت و انکشاف که غرض غور
به مجمع عمومی ارائه گردیده متأسفانه نشان
میدهد که تاحال اقدامات مؤثری در مورد وضع
پالیسی های تجارتی به نفع کشور های کمترین
انکشاف یافته طوریکه در استراتژی انکشاف
بین المللی بتصویب رسیده بعمل نیامده است.
وضع سیاست های تجارتی به نفع کشور
های کمترین انکشاف یافته و فراهم نمودن
مساعدهت های تخنیکی و مالی طوریکه در فیصله
نامه سومین کنفرانس تجارت و انکشاف بین المللی
جهت تسریع انکشاف اقتصادی کشور های
کمترین انکشاف یافته ذکر گردیده اهمیت

وزارت امور خارجه

د افغانستان اعتمادنامه اش رامطابق مراسم معمول به ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم درقصر ریاست جمهوری تقدیم نمود. درین موقع ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه و ښاغلی محمد اکبر رئیس دفتر ریاست جمهوری نیز حاضر بودند .

۲۱ عقرب ۱۳۵۳ :

استاد خلیل الله خلیلی سفیر کبیر جمهوریت افغانستان در عراق که در عین حال بحیث سفیر کبیر غیرمقیم جمهوریت افغانستان در سوریه تعیین شده است اعتمادنامه خود را طی تشریفات معمول به ښاغلی حافظ الاسد رئیس جمهور آن کشور تقدیم کرد .

۲۱ عقرب ۱۳۵۳ :

نطاق وزارت امور خارجه دیروز اظهار داشت که اژ چند روز باینطرف تعدادی از مردم بلوچ با زنان و اطفال خویش اژ شر مظالم حکومت پاکستان به خاک افغانستان پناه آورده اند . همچنان یادآور شد که بتاريخ شانزدهم سنبله ۱۳۵۳ ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم با اظهار اندیشه اژ عواقب ناگوار عملیات نظامی پاکستان در مقابل آزادی خواهان بلوچ طی پیامی عنوانی سران کشور های اسلامی و سرمنشی ملل متحد و منشی عمومی کنفرانس اسلامی توجه ایشان را به اوضاع رقتبار مردم بیگناه بلوچ که مورد تهاجم بیرحمانه قوای نظامی پاکستان قرار گرفته و برخانمان و مزارع شان بمباران دایمی صورت میگرفت جلب کرده و اظهار فرموده بودند که این امر وضعیت قابل نگرانی را بار آورده که برای صلح و امنیت در این

ترانزیت و بنادر و تسهیلات ترانزیتی و بندری که بدسترس استفاده هریک از کشور های محاط به خشکه قرار دارد میباشد .

باساس چنین راپور و مطالعه مشکلات فعلی در مورد استفاده از زیر بناء موجوده بشمول تسهیلات بندری و ترانزیتی تشخیص شده میتواند .

هیأت افغانی، اژ مساعی سکرتر جنرال در مورد تهیه مسوده ټ میثاق بین المللی در مورد ساده ساختن و متحدالشکل ساختن مراسم گمرکی اموال ترانزیتی حسن استقبال کرده علاوه نمود که تأسیس صندوق مخصوصی جهت مساعدت بکشور های محاط به خشکه جهت تلافی مصارف اضافی ترانزیت آنها که مخصوصاً درقبال بحرانات اقتصادی موجوده اژ طریق منابع مالی محدود کشور های محاط به خشکه پرداخته نمیتواند حمایت میکند .

نماینده افغانی در مورد تأمین همکاری بین کشور های ترانزیت و محاط به خشکه اژ طریق تفاهم تصریح نمود که گرچه افغانستان اژ همکاری کشور های ترانزیت و محاط به خشکه اژ طریق ترانزیتی کشور های محاط باخشکه حسن استقبال میکند اما معتقد است که حق آزاد دسترسی کشور های محاط به خشکه به بحر و حق ترانزیت آزاد اژ بحریه کشور های محاط باخشکه و بالعکس نباید بنابر ملاحظات سیاسی مقید گردیده و یا بحیث فشار سیاسی علیه کشور های محاط باخشکه استعمال گردد.

۲۰ عقرب ۱۳۵۳

دکتور البرت فلز سفیر کبیر غیرمقیم اطریش

حوزه خطراني توليد نموده است .

نطاق گفت: بعد ازختم موعد التيماتوم ۱۵ اکتوبر ذوالفقار علي بوټو صدراعظم پاکستان علي الرغم اعلان تمديد آن برای دوماه ديگر ونشر کتاب جعلی سفید عمليات قواي نظامی پاکستان مخصوصاً قواي هوایی آنکشوربالای برادران بلوچ مافزایش معتناهی یافته ودر اثر این تشديد عمليات از تاريخ ۱۱ تا ۱۹ عقب ۲۳۰ نفر مهاجر بڅاك افغانستان پناه آورده اند. نطاق افزود که حکومت افغانستان برای این مهاجرین که تعداد زیادی از اطفال وزنان نیز در بین ایشان است کمپ مخصوصی ایجاد کرده وبه مقامات مربوطه امر داده است تا اقدامات فوری وجامعی جهت تغذیه وحفاظت ایشان ازسرما بعمل آورند .

۲۳ عقب ۱۳۵۳ :

پوهاند عبدالقيوم وزير معادن وصنایع بنابعدعوت وزير صنایع کیمیای اتحاد شوروی در رأس يك هیأت عازم مسکو شد . وزیرمعادن وصنایع طی اقامت در اتحاد شوروی از يك تعداد پروژه های معادن وصنایع آنکشور دیدن نموده ودر باره موضوعات مورد علاقه بامقامات مربوطه مذاکره خواهد کرد. درین مسافرت رؤسای سروی معادن وجیالوجی وکودوبرق مزار شریف با پوهاند عبدالقيوم همراه میباشند .

۲۳ عقب ۱۳۵۳ :

اسناد مربوط بكمك جاپان در پروژه های مجادله علیه امراض ملاریا وتوبركلوز توسط پوهاند دكتور ابراهيم عظیم معین وزارت

صحيه ودكتور ایواساكي رئیس هیأت طبیبی جاپان درموسسه صحت عامه امضاء گردید. بموجب این اسناد مقامات جاپانی در پروگرام كنترول ملاریا وتوبركلوز در افغانستان يك تعداد سامان ولوازم ضروریه که قیمت مجموعی آن بيكصدوچهل مليون ین جاپانی بالغ میگردد كمك میکند. همچنان يكتعدد متخصصین جاپانی برای همکاری در ین پروژه هابه افغانستان اعزام خواهند شد . علاوه بر این يكتعدد پرسونل افغانی زمینه تحصيلات عالی در هر دورشته متذکره در جاپان تهیه خواهد شد.

۲۵ عقب ۱۳۵۳ :

نطاق وزارت امور خارجه گفت: که جریان پناهگزينان بلوچ به څاك افغانستان دوام دارد چنانچه از تاريخ ۲۰ تا ۲۳ عقب ۱۱۴ پناهگزين ديگر به شمول زنان واطفال از ظلم و تعدی حکومت پاکستان وحملات بیرحمانه قواي نظامی آنکشور به څاك افغانستان پناه آورده اند . باین ترتیب تعداد پناه گزینیانکه تا ۲۳ عقب ۱۳۵۳ وارد افغانستان شده اند به ۳۴۴ نفر میرسد .

نطاق افزود که مقامات مربوطه حکومت افغانستان وموسسه افغانی سره مباشرت ترتیب پروگرام های جامع ومنسجم را برای رهنمایی تغذیه رهایش وحفاظت پناهگزينان بلوچ روی دست گرفته است .

۲۶ عقب ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد نعیم پیام تعزیت بمناسبت وفات مرحوم عمر سقاف وزير دولت در امور خارجه عربستان سعودی عنوانی وزارت

وزارت امور خارجه

امورخارجہ آنکشور بہ ریاض مخابرہ گردیدہ ،
است . همچنان بناغلی وحید عبداللہ معین
سیاسی وزارت امورخارجہ طی تیلگرامیکہ بہ
همین مناسبت بہ ریاض مخابرہ شدہ مراتب
همدردی و تسلیت خود را بوزارت خارجہ
عربستان سعودی ابراز داشتہ است .

۲۶ عقرب ۱۳۵۳ :

بناغلی محمدنعیم بہ سفارت کبرای عربستان
سعودی رفتہ مراتب تسلیت و ہمدردی خود را بہ
مناسبت وفات مرحوم عمر سقاف وزیر دولت
دروزارت خارجہ عربستان سعودی درکتایبیکہ
باین مناسبت درآن سفارت کبرا گذاشتہ شدہ
بودرج و امضاء نمود .

۲۶ عقرب ۱۳۵۳ :

وحیدعبداللہ معین سیاسی وزارت امورخارجہ
تیلگرام تبریکہ بمناسبت تقر بناغلی
چیکوان هوا بحیث وزیر خارجہ جمہوریت مردم
چین عنوانی مشارالیہ بہ پیکنگ مخابرہ شدہ
است .

۲۷ عقرب ۱۳۵۳ :

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت
وصدراعظم بمناسبت وفات مرحوم عمر سقاف
وزیردولت دروزارت امور خارجہ عربستان
سعودی تیلگرام تعزیت عنوانی اعلیحضرت
فیصل پادشاہ آنکشور بہ ریاض مخابرہ
گردیدہ است .

۲۸ عقرب ۱۳۵۳ :

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت
وصدراعظم تیلگرام تعزیت بمناسبت وفات
مرحومہ همسر حسن البکر رئیس جمہور عراق

عنوانی بناغلی موصوف بہ بغداد مخابرہ .
گردیدہ است .

۲۸ عقرب ۱۳۵۳ :

ازجانب بناغلی محمدداؤد رئیس دولت
وصدراعظم اگریمان بناغلی حسن داؤدی بحیث
سفیرکبیرایران درکابل کہ قبلا ازطرف حکومت
آنکشور خواستہ شدہ بود اخیراً صادرگردیدہ
است .

۲۹ عقرب ۱۳۵۳ :

ازطرف بناغلی وحیدعبداللہ معین سیاسی
این وزارت بہ مناسبت تقرر بناغلی سعدون
حمادی بحیث وزیر خارجہ عراق تیلگرام
تبریکہ عنوانی موصوف بہ بغداد مخابرہ شدہ
است .

۲ قوس ۱۳۵۳ :

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت
وصدراعظم تیلگرام تبریکہ عنوانی بناغلی
سلیمان فرانجیہ رئیس جمہور لبنان بمناسبت
روزملی آنکشور بہ بیروت مخابرہ گردیدہ
است .

۲ قوس ۱۳۵۳ :

ازطرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت
وصدراعظم بمناسبت تصویب فیصلہ نامہ های
اخیر مجمع عمومی ملل متحد دربارہ شناخت
حقوق تعیین سرنوشت استقلال و حاکمیت ملی
و حق انکار ناپذیر بازگشت مردم فلسطین
بوطن و ملکیت های شان و فیصلہ نامہ مربوط
بہ دعوت موسسہ آزادی بخش جہت اشتراک
در جلسات مجمع عمومی و کنفرانس های
بین المللی بحیث مشاہد تیلگرام تبریکہ عنوانی

جمهوری نیز حاضر بود .

۷ قوس ۱۳۵۳ :

نماینده افغانی درموقع بحث کمیته چهارم اسامبله عمومی ملل متحد بر موضوع (نامیبیا) که تحت تسلط حکومت افریقای جنوبی میباشد بیانیه مفصلی ایراد و طی آن موقف جمهوریت افغانستان را در مورد استعمار و مناطقی که تا هنوز به آزادی خویش نایل نشده اند بشمول (نامیبیا) بیان نمود .

نماینده افغانی گفت: سرزمین نامیبیا برای بیشتر از نیم قرن تحت سلطه غیر قانونی حکومت افریقای جنوبی بوده و مردم آن با وجود مساعی موسسه ملل متحد و فشار افکار عامه جهان از حق تعیین سرنوشت و آزادی و حقوق بشری مندرجه اعلامیه جهانی حقوق بشر محروم ساخته شده اند .

نماینده افغانی در زمینه توضیح نمود که بعد از فیصله مذكره اسامبله عمومی ملل متحد دوام اشغال سرزمین نامیبیا از طرف حکومت افریقای جنوبی دوام يك عمل تجاوز به مقابل نامیبیا و مردم آن سرزمین میباشد. نماینده افغانی پشتیبانی مردم و حکومت جمهوریت افغانستان از مبارزات و جنبش های ملی آزادی خواهی مناطق تحت استعمار افریقا و سایر مناطق که تا هنوز به آزادی نرسیده اند بشمول جنبش آزادی نامیبیا یکبار دیگر تأیید نمود .

نماینده افغانی در اخیر بیان داشت که موفقیت وعدم موفقیت موسسه ملل متحد در پیشبرد وظایف و مسئولیت هایش برای تأمین حفظ صلح و آرامش بین المللی مربوط به اندازه

بناغلی یاسر عرفات رئیس موسسه آزادی بخش فلسطین مخابره گردیده است .

بناغلی رئیس دولت و صدراعظم تصویب این فیصله نامه هارا پیروزی های بزرگی برای مبارزات مردم قهرمان فلسطین در راه حق و عدالت دانسته و اظهار آرزو کرده اند که مردم برادر فلسطین به زودی با موفقیت های درخشان توی به اعاده کامل حقوق غصب شده خود نایل گردند .

۶ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بمناسبت درگذشت بناغلی اوتانت سرمنشی سابق موسسه ملل متحد تیلگرام تعزیت عنوانی جنرال نیوین رئیس دولت برما به رنگون مخابره شده است .

۶ قوس ۱۳۵۳ :

بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه طی تیلگرام هائیکه به نیویارک و رنگون مخابره شده است مراتب تعزیت خود را به مناسبت درگذشت اوتانت به دکتور کورت والدهایم سرمنشی موسسه ملل متحد و بناغلی هلافون وزیر خارجه برما ابراز داشته است .

۶ قوس ۱۳۵۳ :

بناغلی علی ارشد سفیر کبیر پاکستان در کابل اعتما نامه اش را مطابق مراسم معمول به بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم در قصر ریاست جمهوری تقدیم نمود درین موقع بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه و بناغلی محمد اکبر رئیس دفتر ریاست

وزارت امور خارجه

سیدین سلطان النہیان رئیس امارات مذکور به ابوظبی مخابره گردیده است .

۱۳ قوس ۱۳۵۳ :

اگریمان یناغلی محمد امین اعتمادی سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان در وارساکه در عین زمان بحیث سفیر کبیر غیرمقیم افغانی در جمهوریت دیموکراتیک آلمان از حکومت آنکشور خواسته شده بود مواصلت کرده است .

۱۳ قوس ۱۳۵۳ :

نماینده جمهوریت افغانستان حین سہمگیری در بحث جلسہ کاملہ مجمع عمومی ملل متحد در مورد قضیہ فلسطین طی بیانیه ای ضمن اشارہ به ستوابق تاریخی ومسئولیت های ملل متحد وجامعہ بین المللی در موضوع فلسطین اظهار کرد حقایق تاریخی نشان میدہد کہ اسرائیل بصورت یکجانبہ خود را در منطقہ ایکہ اصلاً متعلق بمردم عرب فلسطین بود مستقر ساخت کہ متعاقباً نہ تنها سرزمین مردم فلسطین را اشغال و آنها را از اوطان شان بیرون کرد، بلکه بوسیله اعمال تجاوز گری قسمتی از سرزمین های عربی را نیز اشغال نمود وی افسزود افغانستان عقیدہ دارد کہ قضیہ فلسطین باید با اساس پرنسپ حق تعیین سرنوشت واحکام منشور ملل متحد واحقاق حقوق ملی ومردم فلسطین حل وفصل شدہ وبہ تسلط اجنبی خاتمہ دادہ شود .

نماینده افغانی اظهار داشت مسرور است ازینکہ ملاحظہ میشود قضیہ فلسطین بعد از مدت تقریباً بیست سال برای اولین بار بحیث یک قضیہ سیاسی در موسسہ ملل متحد مطرح

ہستہیانی دول عضو ازین موسسہ بین المللی ورعایت اصول ومرام های مندرجہ منشور ملل متحد میباشد اینکہ موسسہ ملل متحد نتوانستہ است بہ اشغال غیر قانونی نامیبیا از طرف حکومت افریقای جنوبی خاتمہ دہد دلیل آن تخلف یکعہدہ کشورها از منشور ملل متحد وعدم رعایت فیصلہ نامہ های مربوطہ این موسسہ میباشد .

۷ قوس ۱۳۵۳ :

یناغلی محمد خان جلال وزیر تجارت کہہ در بیست و چہارمین کنفرانس سالانہ مشورتی پلان کولمبو از ہیأت افغانی ریاست مینمایند عازم سنگاپور شد .

۷ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف یناغلی محمد داؤد رئیس دولست و صدراعظم بہ مناسبت روز ملی یوگوسلاویا تیلگرام تبریکہ عنوانی مارشال جوزف بروز تیتو رئیس جمہور آنکشور بہ بلگراد مخابره گردیدہ است .

۱۱ قوس ۱۳۵۳ :

یناغلی حمید اللہ عنایت سراج سفیر کبیر جمهوریت افغانستان در لندن کہ در عین زمان بہ حیث سفیر کبیر غیرمقیم افغانستان در ہالند تعیین شدہ اعتماد نامہ خود را مطابق مراسم معمول بہ علیاحضرت جولیاننا ملکہ آن کشور تقدیم نمودہ است .

۱۲ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف یناغلی محمد داؤد رئیس دولست و صدراعظم تیلگرام تبریکہ بمناسبت روز ملی امارات متحدہ عربی عنوانی والا حضرت

میگرد .

وسیل وسیلی پچلاروف معاون کمیته روابط
اقتصادی خارجی آنگشور وارد کابل شه .

۱۳ قوس ۱۳۵۳ :

ښاغلی علی احمدخرم وزیر پلان باهیات
اقتصادی بلغاریا روی نقاط عمده موافقت نامه
قرضه آنگشور مذاکره کرد. درنظر است ار
کریدت جمهوریت مردم چین و بلغاریا در یک
عده پروژه های انکشافی افغانستان استفاده
شود .

هیأت اقتصادی بلغاریا بریاست ښاغلی
وسیل وسیلی پچلاروف معاون کمیته روابط
اقتصادی خارجی آنگشور بتاريخ ۱۳ قوس
۱۳۵۳ وارد کابل شه، مذاکرات هیأت اقتصادی
بلغاریا و وزارت پلان در زمینه ادامه می یابد.

۱۴ قوس ۱۳۵۳ :

ښاغلی هورست زندرمن صدراعظم جمهوریت
دیموکراتیک آلمان هنگامیکه طیاره حامل و ی
فضای کشور رابعور نمود طی پیامی عنوانی
ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم تمنیات نیک
خویش را ابراز کرد .

همچنان ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم
طی تلگرام های جوابیه ضمن اظهار تشکر از
پیامهای صدراعظمان موصوف آرزو های نیک
خویش را به آنها ابراز نموده اند .

۱۶ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدراعظم تلگرام تبریکه به مناسبت روز ملی
فنلند عنوانی ښاغلی اورنوکی کونین رئیس
جمهور آنگشور به هلسنکی مخابره گردیده
است .

وی افزود بحیث نماینده کشوریکه از شروع
مجادلات مردم فلسطین را برای رسیدن بحقوق
اساسی تأیید پشتیبانی نموده است مسرت
دارد اینکه از ښاغلی یاسر عرفات رهبر مردم
فلسطین و نمایندگان موسسه آزادی فلسطین
بحیث نمایندگان مردم فلسطین در سازمان
ملل متحد استقبال بعمل می آید .

نماینده افغانستان علاوه کرد که حکومت جمهوری
افغانستان از هر فیصله نامه ای که متضمن حقوق
اساسی و حق تعیین سرنوشت مردم فلسطین
بوده و برای نمایندگان موسسه آزادی فلسطین
قابل قبول باشد پشتیبانی خواهد نمود .

موصوف افزود که جمهوریت افغانستان از
جمله اولین کشور هایست که پشتیبانی خود
را از سهم گیری نمایندگان موسسه آزادی
فلسطین در موسسه ملل متحد اعلام داشت .

افغانستان همه فیصله های هفتمین کنفرانس
سران دول و حکومت عربی را در مورد حقوق
مردم فلسطین که در اکتوبر سال جاری در رباط
دایر شه تأیید میکند .

۱۳ قوس ۱۳۵۳ :

دو صد و پنجاه هزار دالتر را حکومت عربستان
سعودی بوزارت معارف کمک بلاعوض نموده
است. چک حاوی مبلغ متذکره از طرف سفارت
کبرای عربستان سعودی مقیم کابل به سلسله
وزارت خارجه به وزارت معارف تسلیم داده
شد .

۱۳ قوس ۱۳۵۳ :

هیأت اقتصادی بلغاریا بریاست ښاغلی

وزارت امور خارجه

۱۶ قوس ۱۳۵۳ :

عنوانی دکتر کورت والدهایم منشی عمومی
ملل متحد به نیویارک مخابره شده است .

۲۰ قوس ۱۳۵۳ :

کمیته دوم مجمع عمومی حق دسترسی آزاد
کشورهای محاط به خشکه راه به حرواز بحر
باکثريت قاطع به تصویب رسانید. فیصله نامه
مربوطه که از طرف افغانستان و چند کشور دیگر
به کمیته پیش شده بود دارای سه مطلب عمده
و اساسی میباشد :

اول : درخواست ارجاع موضوع تأسیس
یک صندوق مخصوص به نفع کشور های
محاط به خشکه در راه انکشاف جهت جبران
مصارف اضافی ترانزیتی و حمل و نقل اموال
صادراتی و وارداتی آنها اسامبلی خاص آینده
ملل متحد .

دوم : دعوت از کشور های عضو و موسسات
بین المللی برای فراهم آوری تسهیلات لازمه
جهت استفاده آزادانه کشور های محاط به
خشکه از حق دسترسی آزاد به بحرواز بحر بخاک
خود .

سوم : تقاضا از منشی عمومی تا مطالعه جامعی
در راه مشکلات ترانزیتی کشورهای محاط به
خشکه بعمل آورده آنرا به جلسه خاص مجمع
عمومی سال آینده تقدیم کند .

نماینده افغانی توضیح نمود که حق آزاد
دسترسی کشور های محاط با خشکه و از بحر
قبلادرمیثاق حقوق بحیر ژنیو میثاق تجارت
ترانزیتی کشور های محاط با خشکه نیویارک
و در کنفرانس کشور های غیرمنسلک در الجزایر
برسمیت شناخته شده و آنچه کشور های محاط

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدراعظم تیلگرام تعزیت به مناسبت درگذشت
خانم ښتاغلی کی کونین رئیس جمهور فنلند عنوانی
رئیس جمهور مذکور مخابره گردیده است .

۱۶ قوس ۱۳۵۳ :

ښاغلی لویو میر شترا کمال صدراعظم
چکوسلواکیا هنگامیکه طیاره حامل وی از فضای
افغانستان عبور میکرد طی تیلگرامی از طیاره
تمنیات نیک خویش را به ښاغلی محمد داؤد
رئیس دولت و صدراعظم اظهار نموده است

۱۷ قوس ۱۳۵۳ :

ښاغلی محمدخان جلال وزیر تجارت پس از
اشترک در بیست و چهارمین کنفرانس سالانه
مشورتی پلان کولمبو بکابل برگشت .

وزیر تجارت درین کنفرانس ریاست هیأت
افغانی را بعهده داشت . در ین کنفرانس
روی موضوعات مهم تحولات اقتصادی جهانی
و بحرانان کنونی اقتصادی و پولی دنیا و تأثیر
آن بالای وضع اقتصادی ممالک حوزه پلان
کولمبو بحث و مذاکره صورت گرفت .

وزیر تجارت گفت: اکثر نمایندگان کشور
های عضو پلان کولمبو امداد مزید تکنیکی
و اقتصادی کشور های صنعتی و متحول جهان
را تقاضا کردند. همچنان برای ازدیاد تولیدات
زراعتی توصیه های یمی کشور های حوزه
نمودند .

۱۹ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدراعظم بمناسبت روز حقوق بشر پیامی

درباره پيشرفت کارکميته عمليات حفظ صلح ملل متحد که افغانستان از چندین سال باینظر عضویت آنرا دارد اظهار داشت که افغانستان به تقویه عمليات حفظ صلح ملل متحد جهت تأمین صلح جهانی اهمیت شایانی قایل بوده و آرزو مند است تايک راه حل قابل قبول سراغ گردد که باساس ماده يك منشور ملل متحد قوای حفظ صلح ملل متحد بشکل دایمی تاسیس گردد .

وی گفت: از آنجائیکه افغانستان عضوکميته مخصوص حفظ عمليات صلح ملل متحد میباشد سعی خواهد کرد تادر کاران کميته بادلچسپی سهم گیرد نماینده افغانی از مسوده فیصله نامه ای که درخواست تمدید کارکميته را برای یکسال دیگر مینماید پشتیبانی نمود .

۲۰ قوس ۱۳۵۳ :

نماینده افغانی درکميته پنجم مجمع عمومی ملل متحد هنگام بحث روی موضوع استخدام مامورین ملل متحد گفت : از چندین سال باینظر فیصله نامه هاوتوصیه های متعددی درباره نحوه استخدام مامورین برای ملل متحد وشرایط وقواعد آن بعمل آمده که همه متکی بر مطالعات ونظریات هیات های متخصصین وکميته های مربوطه بوده اند . اما متأسفانه باهمه کوششهایی که بعمل آمده دارالانشاء هنوزهمه شرایط را که باید واجد باشد تکمیل نکرده است .

۲۴ قوس ۱۳۵۳ :

ښاغلی هایانکین بانز راکچ سفیر کبیر

باخشکه توقع دارند اینست تاجامعه بین المللی جهت اعمال این حق کشور های محاط باخشکه راه های مناسب وتضمینات کافی به تصویب برساند .

۲۰ قوس ۱۳۵۳ :

نماینده افغانی درکميته سوم مجمع عمومی ۲۹ سازمان ملل متحد بیانیه ای درمورد کنترول موادمخدره وتقویه عمليات پولیس افغانی در ساحه ممانعت اززرع و قاچاق تریاک ایراد نموده گفت: عمليات پولیس افغانی در ساحه کنترول زرغ و قاچاق تریاک وسایر مواد مخدره بامساعی حکومت جمهوری افغانستان وهمکاری صندوق کنترول مواد مخدره ملل متحد بصورت قابل ملاحظه تقویه گردیده است .

وی گفت: افغانستان که بشکل عنعنوی بحیث یکی ازکشورهاییکه درآن زرغ تریاک صورت میگردد شناخته شده است حق خود را محفوظ میدارد تادرسورتیکه سیستم کنترول زرغ تریاک رامطابق به معیار بین المللی بدست آورده بتواند تصمیم مشایبی را باساس مندرجات کنوانسیون واحد مخدرات اتخاذ نماید .

۲۰ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکه به مناسبت تقرر ښاغلی تاکتومیکي بحیث صدراعظم جاپان عنوانی ښاغلی موصوف به توکیو مخابره شده است .

۲۰ قوس ۱۳۵۳ :

نماینده افغانی درکميته مخصوص سیاسی مجمع عمومی ۲۹ ملل متحد ضمن ایراد بیانیه

وزارت امور خارجه

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم در
قصر ریاست جمهوری تقدیم نمود .

اول جدی ۱۳۵۳ :

ښاغلی عبدالرحمن پژواک سفیر کبیر افغانستان
در دهلې جدیدکه در عین حال بحیث سفیر کبیر
غیرمقیم افغانستان در نیپال تعیین شده است
اعتمادنامه اش را طبق تشریفات معمول به
اعلیحضرت بیرانداری بیریکرام شاه دیو پادشاه
نیپال تقدیم کرد .

اول جدی ۱۳۵۳ :

اگریمان دکتور علی احمد سفیر کبیر دولت
جمهوری افغانستان در توکیو در عین زمان به
حیث سفیر کبیر غیرمقیم افغانستان در استرالیا
از حکومت آنکشور مطالبه شده بود مواصلت
کرده است .

۷ جدی ۱۳۵۳ :

زعمای مشران پشتون و بلوچ طی پیامهای
عنوانی ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم به
نمایندگی از اقوام خویش عید سعید اضحی
را تبریک گفته اند .

مشران سالارزی، مومند چارمنگ و اتمانخیل، باجور
صافی، شینوار و خان زادگان سره کمرافریدی
شینوار پروچمکنی و ورکزی تیرا و خیبر تمام
مشران سالارزی، مومند، چارمنگ و اتمانخیل، باجور
و همچنان تمام بزرگان بلوچ و پشتون بلوچستان
و بزرگان بلوچ و پشتون مقیم افغانستان به
نمایندگی از اقوام خویش طی پیام های عید
سعید اضحی رابه ښاغلی محمد داؤد رئیس
دولت و صدراعظم، اعضای کمیته مرکزی و
کابینه و تمام مردم افغانستان تبریک گفته

غیرمقیم مغلستان در افغانستان ساعت یازده
اعتمادنامه اش رابه ښاغلی محمد داؤد رئیس
دولت و صدراعظم مطابق مراسم معمول در قصر
ریاست جمهوری تقدیم نمود .

۲۵ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدراعظم بمناسبت روز ملی بحرین تیلگرام
تبریکه عنوانی والا حضرت عیسی بن سلمان -
الخلیفه امیر بحرین به منامی مخابره گردیده
است .

۲۵ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدراعظم به مناسبت روز ملی کشور بنگله دیش
تیلگرامهای تبریکه عنوانی ښاغلی محمدالله
رئیس جمهور و ښاغلی شیخ مجیب الرحمن
صدراعظم آنکشور به داکه مخابره گردیده است.
ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم طی ایسن
تیلگرامها تمنیات نیک خود، حکومت و مردم
افغانستان را برای رفاه و سعادت زعما حکومت
و مردم بنگله دیش و پیشرفت های مزید آنکشور
اظهار نموده اند .

۳۰ قوس ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی دکتور محمد حسن شری
معاون صدارت عظمی تیلگرام تبریکه به
مناسبت تعیین ښاغلی نلسن راکیفیلر بحیث
معاون رئیس جمهور امریکا عنوانی موصوف به
واشنگتن مخابره شده است .

اول جدی ۱۳۵۳ :

ښاغلی حسین داؤدی سفیر کبیر ایران مقیم
کابل اعتمادنامه اش را مطابق مراسم معمول به

۱۱ جدي ۱۳۵۳ :

ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم
طی پیامهای جداگانه عنوانی ښاغلي چودري
فضل الهی رئيس جمهور، ښاغلي بوتو صدراعظم
و ښاغلي خان عبدالولي خان رئيس حزب عوامي
ملی مراتب همدردی و تاثرات عمیق خود، حکومت
و مردم افغانستان را نسبت به تلفات و خسارات
جانی و مالی زلزله اخیر ابراز داشته اند .

۱۱ جدي ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت
و صدراعظم تيلگرام های تبريکيه به مناسبت
سال نوعيسوی عنوانی رؤسای دول و صدراعظمان
کشورهای متحابه مخابره گردیده است .

ښاغلي وحيد عبدالله معين سياسي وزارت
امور خارجه نیز طی تيلگرامهایی حلول سال
نوعيسوی را بوزرای خارجه کشور های دوست
تبریک گفته است .

۱۲ جدي ۱۳۵۳ :

اضافه اوهشتصد هزار افغانی را موسسه
یونسف برای تدویر سیمینار های بهبود
تدریس در مکاتب ابتدایی و دهاتی بعضی از
ولایات کشور به وزارت معارف مساعدت
نموده است .

۱۲ جدي ۱۳۵۳ :

ښاغلي اکاچوف معين وزارت صنایع گاز
اتحاد شوروی که در رأس يك هیأت انجیران
آنکسور به کابل آمده بود بعد از عقد پروتوکول
عازم کشورش شد. هیأت در مدت اقامت خود
درا فغانستان از ساحه ذخایر گاز سلفر دار
حقوق دبدن کرده و با مقامات مربوطه افغانی

تمنیات خویش را برای آسایش مزید ملت
افغان و ترقی و تعالی افغانستان ابراز کرده اند.

۷ جدي ۱۳۵۳ :

پیام تعزیت و تاثرات ښاغلي محمد داؤد رئيس
دولت و صدراعظم نسبت وفات فيلد مارشال
احمد اسماعیل وزیر دفاع جمهوریت عربی مصر
عنوانی ښاغلي انور السادات رئيس جمهور
آنکسور به قاره مخابره گردیده است .

۷ جدي ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت
و صدراعظم به مناسبت عيد سعيد اضحی پیام
های تبريکيه عنوانی رؤسای دول و صدراعظمان

کشور های اسلامی مخابره گردیده است
همچنان تيلگرام های باین مناسبت از جانب
رؤسای دول و صدراعظمان کشور های اسلامی
عنوانی ښاغلي رئيس دولت و صدراعظم بکابل
مواصلت کرده است .

از طرف ښاغلي وحيد عبدالله معين سياسي
وزارت امور خارجه نیز پیامهای تبريکيه عنوانی
وزرای خارجه کشور های اسلامی مخابره شد
و از جانب وزرای خارجه کشور های اسلامی
عنوانی موصوف تيلگرام های تبريکيه مواصلت
کرده است .

۹ جدي ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت
و صدراعظم تيلگرام تبريکيه بمناسبت سالگره
تولدی اعلیحضرت بيراندرا بير بگرام شاه دیوا
پادشاه نیپال عنوانی موصوف به کتمان و مخابره
گردیده است .

درمورد عملی ساختن امور برمه کاری پروژه مفاهمه نمود. پروتوکول تسریع امور عملی ساختن پروژه جرقدق دروزارت معادن وصنایع بامضاء رسید، پروتوکول را دیپلوم انجینیر عبدالسمیع زمان رئیس پلان وزارت معادن وصنایع و بیاغلی اکاچوف معین وزارت صنایع و بیاغلی اکاچوف معین وزارت صنایع گاز اتحاد شوروی امضاء کردند .

۱۴ جنی ۱۳۵۳ :

بیاغلی علی احمد خرم وزیر پلان در رأس يك هیأت پنج نفری برای انجام مذاکره روی همکاری های اقتصادی اتحاد جماهیر شوروی و سهم گیری آن دولت در پلانها و پروژه های انکشافی افغانستان عازم آنکشور گردید .

۱۴ جنی ۱۳۵۳ :

از طرف بیاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکه بمناسبت سالگره استقلال جمهوریت دیموگراتیک سودان عنوانی بیاغلی جعفر النمری رئیس جمهور آنکشور به خرطوم مخابره شده است .

۱۴ جنی ۱۳۵۳ :

اگریمان بیاغلی نورا احمداعمدادی سفیرکبیر جمهوریت افغانستان درمسکوکه درعین حال بحیث سفیر غیرمقیم افغانی در فنلند ازحکومت آنکشور مطالبه شده بود مواصلت کرده است .

۱۴ جنی ۱۳۵۳ :

نطاق وزارت امور خارجه بجواب سوال نمایندۀ دباختر آژانس در مورد شایعات منتشره در مطبوعات پاکستان و بیانیه اخیر بیاغلی ذوالفقار علی بوتهو صدراعظم آنکشور راجع

به دعوتش از بیاغلی رئیس دولت و صدراعظم افغانستان برای يك مستافت رسمی به آنکشور گفت: تاکنون همچودعوتی رسماً بعمل نیامده است و تنها يك استشاره توسط بیاغلی عزیز احمد وزیر دولت برای امور خارجه پاکستان از شارژدافیر سفارت کبرای افغانستان در اسلام آباد شده بود .

نطاق تصریح کرد افغانستان همواره آمادگی خویش را برای مذاکرات بدون قیدو شرط با پاکستان جهت حل یگانه اختلاف سیاسی بین دوکشور اظهار نموده و مینماید . بدین معنی افغانستان توسعه طلب نمیشد ولی مفاهمه حقیقی بین رهبران وتوده های پشتون و بلوچ وحکومت برسر اقتدار پاکستان را که منجر به قناعت آنها گردد پشتیبانی و مطالبه مینماید .

چنانچه بیاغلی رئیس دولت و صدراعظم در بیانات و مصاحبه های خویش همیشه چنین آرزومندی را ابراز داشته اند اما طبق طرز العمل و روش های معمول بین المللی دعوت رسمی وقتی اعلام شده میتواند که طرفین قبلابۀ آن موافقه نموده باشند . حالانکه تا هنوز رسماً نظری در ین مورد از طرف افغانستان ابراز نگردیده است .

جهت حل مضلات پیچیده و باریک سیاسی که مثالهای آن معمولاً مشاهده میشود بمقتیده افغانستان ایجاب میکند که بمنظور تأمین کامیابی چنین کنفرانس عالی ترتیبات و آمادگیهای قبلی صورت گیرد .

با اظهار تقدیر از حسن نیت بیاغلی بوتهو نشراین خبر بشکل يك جانبه و قبل از جواب

حکومت افغانستان مایه تعجب ماگرديد .

نطاق افزود همچنان مایه تعجب است که از

مسکو مخابره گردیده است .

۱۹ جدي ۱۳۵۳ :

اگریمان ښاغلی پټو صدراعظم پاکستان بزعم

خودشان باحسن نظراز ښاغلی رئیس دولت

وصدراعظم دعوت مینمایند وازجانب دیگرخود

شان وبعضی ازوزرای مسئول پاکستان راجع

به افغانستان اتهاماتی وارد میکنندکه کاملاً

مطالبه شده بود مواصلت نمود .

عاری ازحقیقت میباشد .

۲۱ جدي ۱۳۵۳ :

ښاغلی محمدامین اعتمادی سفیرکبیر افغانی

دروارساکه درعین زمان سفیر کبیر غیر مقیم

دولت جمهوری افغانستان در جمهو ریست

دیموکراتیک آلمان میباشد اعتماد نامه خود را

به ښاغلی ویلی شتوف رئیس شورای دولتی

آنکشور تقدیم نموده است .

ښاغلی پټوازیکطرف حرف دعوت دوستانه

میزند وازجانب دیگر درعین بیانات خود

افغانستان را به تریه گریلاها که چندین بار

تاحال ازطرف نطاق وزارت خارجه افغانستان

بصورت قاطع و جدی ردگردیده است متهم

میسازد .

۱۵ جدي ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت

وصدراعظم تیلگرام تبریکه به مناسبت سالکړه

استقلال جمهوریت سوسیالیستی اتحادیه برما

عنوانی جنرال نیوین رئیس دولت آنکشور به

رنگون مخابره گردیده است .

۲۱ جدي ۱۳۵۳ :

به تاسی ازهدایت ښاغلی محمدداؤد رئیس

دولت وصدراعظم و حامی جمعیت افغانی سره

میاشت مبلغ پانزده هزاردالر برای مصیبت

رسیدگان زلزله اخیردرصوات پشتونستان از

طرف جمعیت سره میاشت مساعدت شد .

۱۵ جدي ۱۳۵۳ :

اگریمان ښاغلی نوراحمداعتمادی سفیرکبیر

افغانستان درمسکوکه درعین حال بحیث سفیر

کبیر غیرمقیم افغانی درالانباتور از حکومت

منگولیا مطالبه شده بود مو اعلت کرده

است .

۲۴ جدي ۱۳۵۳ :

دراثردوام سیاست ظلم و تشدد حکومت

پاکستان علیه مردم بلوچ و به تعقیب سهصدو

چهل وچارپناه گزین سابقه شب ۲۲جدي به

تعداددو صدنفر بلوچ دیگرکه شامل اطفال و

زنان نیزمیباشندبخاک افغانستان پناه آورده اند.

این پناه گزینان نیزدرکمپ های مخصوصی

جاه داده شدند تاازتسهیلات ومساعدت های

که جمعیت افغانی سره میاشت برای شان ن

فراهم نموده است استفاده کرده بتوانند .

۱۹ جدي ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت

وصدراعظم تیلگرام تسلیت نسبت درگذشت

مادر ښاغلی لیونیدبریوژنیف سر منشی حزب

۲۵ جَدِی ۱۳۵۳ :

د افغانستان ازوادی هلمند بازديدنموده پروژه
هائيراکه بامساعدت امريکا تکميل شده مطالعه
کند ودر باره امکانات همکاري آينده افغانستان
وامريکا درساحه مذکور با مقامات افغانسي
مذاکراتي بعمل آورد .

باقرائت پيام ښاغلي رئيس دولت وصدراعظم
سال توريزم در حوزة جنوب آسيا در کاتيفنتال
هوتل تجليل گرديد .

بيانيه مشترک افغانستان وایالات متحده امريکا

ښاغلي نوترازان قسمت های افغانستان که
در آن پروژه های انکشاف دهات، معارف دهات
وامور صحي دهات بامساعدت امريکا تحت اجرا
است نيزديدن خواهد کرد . طرف افغانسي
پلانيهای انکشافی جمهوريت افغانستان را به
ښاغلي پارکر شرح داده ازوضع همکاري بين
دوکشور ابراز خرسندي نمود. طرف افغانسي
آرزوهای نيک حکومت افغانستان را توسط ښاغلي
پارکر به حکومت ومردم امريکا اظهار کرد .

آمر اداره انکشاف بين المللی ایالات متحده
امريکا ښاغلي دانيل پارکر بتاريخ ۳-۴ دلو
۱۳۵۳ از افغانستان بازديد رسمي بعمل آورد.
طی این مسافرت ښاغلي پارکر بادکتور محمد
حسن شرق معاون صدارت عظمی ، پوهاند
دکتور عبدالقيوم وزير معارف، ښاغلي علي احمد
خرم وزير پلان وښاغلي محمدخان جلالر وزير
تجارت ملاقات کرد .

۲۶ جَدِی ۱۳۵۳ :

اگريمان نوراحمد اعتمادی سفير کبيردولت
جمهوری افغانستان درمسکو که درعين زمان
بعيـث سفير کبير غيرمقيم افغانی در رومانيا از
حکومت آنکشور مطالبه شده بود مواصلت
نموده است .

همچنان ښاغلي پارکر بښاغلي وحيدعبدالله
معين سياسي وزارت امور خارجه ملاقات نموده
مذاکراتي بعمل آورد. وی دردعوتی اشتراک
کرد که از طرف ښاغلي وحيد عبدالله بافتخارش
داده شده بود .

۲۶ جَدِی ۱۳۵۳ :

ازجانب ښاغلي محمدداؤد رئيس دولت
وصدراعظم اگريمان ښاغلي اينوهالاما که بعـيـث
سفير کبير غيرمقيم کشور فنلند در کيابل
ازطرف حکومت آنکشور مطالبه شده بودصدار
گرديده است .

ښاغلي پارکر ازاینکه موقع یافت از جمهوريت
افغانستان بازديد کند اظهار خرسندي نمود
وتمنيات نيک رئيس جمهور فورد ووزير امور
خارجة امريکا ښاغلي کيسنجر رابه حکومت
ومردم افغانستان رسانيد . وي ازدوام روابط
حسنة بين افغانستان وایالات متحده امريکا ابراز
اطمينان نمود. ويک باو ديگر آمادگی حکومت
امريکا رابه سهـمـگـيرـی باحکومت افغانستان در
تطبيق پروژه های شامل پلان انکشاف اقتصادی
واجتماعی افغانستان تائيد نمود. ښاغلي پارکر
ازمعاون خود ښاغلي رابرت نوتر تقاضا کرده
است تا بعـيـث نماينده خاص ښاغلي کيسنجر

۳۰ جَدِی ۱۳۵۳ :

ازجانب ښاغلي محمدداؤد رئيس دولت و
صدراعظم اگريمان ښاغلي بريگن تي کولو نانجيلی

۴ دلو ۱۳۵۳ :

دکتور محمد اکرم سفير کبير منتخب دولت جمهوري افغانستان در پاریس برای اشغال ماموریتش عازم فرانسه گردید .

۵ دلو ۱۳۵۳ :

ښاغلی سارین شاک وزیر امور خارجه حکومت اتحادملی کمبودیا برای يك بازديد دوستانه از افغانستان عصر پنج دلو ۱۳۵۳ وارد کابل شده و در عرض راه از طرف ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه استقبال گردید .

وزیر امور خارجه حکومت اتحادملی کمبودیا قبل از ظهره دلو ۱۳۵۳ از طریق تورخم به شهر جلال آباد وارد شد و در تورخم ښاغلی محمد انور نوروز معاون تشریفات این وزارت ازی پدیرایی کرد .

۶ دلو ۱۳۵۳ :

ښاغلی سارین شاک وزیر امور خارجه حکومت اتحادملی کمبودیا قبل از ظهر با ښاغلی محمد نعیم و همچنان با دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی ملاقات نمود .

۶ دلو ۱۳۵۳ :

ښاغلی شاک صبح شش دلو ۱۳۵۳ با ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه نیز ملاقات کرد، وزیر امور خارجه حکومت اتحاد ملی کمبودیا ساعت سه بعد از ظهر با معین سیاسی وزارت امور خارجه مذاکره نمود، درین مذاکرات پیامون مسایل مورد علاقه دو کشور تبادل نظر بعمل آمد .

که بحیث سفير ایتالیا در کابل از طرف حکومت آنکشور مطالبه شده بود صادر گردید.

اول دلو ۱۳۵۳ :

تیلگرام تبریکه از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بمناسبت انتخاب مجدد ښاغلی چونلای بحیث صدراعظم جمهوریت مردم چین عنوانی ښاغلی موصوف به پیکنگ مخابره شده و طی آن برای صحت و موفقیت های مزید ښاغلی چونلای و سعادت روزافزون مردم کشور دوست ماچین اظهار آرزومندی صمیمانه گردیده است .

اول دلو ۱۳۵۳ :

ښاغلی دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی طی تیلگرامی عنوانی ښاغلی ینگ هسپای ینگ معاون صدراعظم جمهوریت مردم چین تقرر ایشان و ذوات دیگری را که بحیث معاونان صدراعظم چین انتخاب شده اند تبریک گفته است .

اول دلو ۱۳۵۳ :

ډگر جنرال عبدالکریم مستغنی لوی دوستیز طی تیلگرامی عنوانی مارشال ییه چیگر ینگ انتخاب وی را بحیث وزیر دفاع تبریک گفته است .

اول دلو ۱۳۵۳ :

ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه طی پیامی عنوانی ښاغلی چیان کوان هوا وزیر خارجه جمهوریت مردم چین تبریکات خویش را به مناسبت انتخاب مجدد وی به ایمن پست اظهار کرده است .

وزارت امور خارجه

۶ دلو ۱۳۵۳ :

دولت اتحاد ملی کمبودیا رابه ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم تقدیم نمود. درین موقع ښاغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه نیز حاضر بود .

ازجانب ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرامهای تبریکه بمناسبت روز جمهوری هندعنوانی ښاغلی فخرالدین علی احمد رئیس جمهور ومیرمن اندراگانندی صدراعظم آنکشور به دهلی جدید مخابره گردیده است. ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم طی این تیلگرامها مراتب تبریکات گرم خویشرا به زعمای مردم دوست هند ابراز نموده وپیشرفتهای مزید آنکشور را آرزونموده اند .

۸ دلو ۱۳۵۳ :

ښاغلی سارین شاک وزیر امور خارجه حکومت اتحاد ملی کمبودیا ازکابل عزیمت نمودوښاغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امورخارجه درکابل باوی وداع کرد. ښاغلی شاک راښاغلی محمدانورنوروز معاون ریاست تشریفات وزارت امورخارجه تاتورخم همراهی کرده وباوی وداع نمود .

۶ دلو ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکه بمناسبت روزملی استرالیا عنوانی ښاغلی سرجان کارگورنرجترال آنکشور به کانبرا مخابره گردیده است .

۹ دلو ۱۳۵۳ :

اولین قافله لاری های حامل سمنت ازقابریکه سمنت غوری رهسپار ایران شد .
یک منبج فابر یکه گفت : قرار داد خریداری ده هزار تن سمنت به قیمت ۷۵۰ هزار دالر بین مقامات مربوط افغانسی وایرانی عقدگردیده که باساس آن صدورسمنت سرازتاریخ نهم دلو ۱۳۵۳ به آنکشور شروع گردید .

۷ دلو ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم تیلگرام تبریکه بمناسبت احرار کرسی ریاست جمهوری عنوانی ښاغلی شیخ مجیب الرحمن به داکه مخابره گردیده است .

ایران دومین کشوریست که از افغانستان سمنت خریداری مینماید ، اتحاد شوروی نیز قرارداد خریداری سمنت رابا افغانستان قبلاً عقد نموده که صدور آن جریان دارد .

۷ دلو ۱۳۵۳ :

فابریکه سمنت غوری درسال ۱۳۴۰ به تولیدآغاز کرده تولیدات سالانه آن به ۱۲۰ هزار تن می رسد .

ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم طی این تیلگرام موفقیت ښاغلی مجیب الرحمن وسعدت ملت دوست بنگله دیش راآرزو نموده اند .

۹ دلو ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم ښاغلی سارین شاک وزیرامورخارجه حکومت اتحادملی کمبودیا رادر قصر ریاست جمهوری پذیرفتند. طی این ملاقات ښاغلی سارین شاک پیام خاص شهزاده تورودوم سنها نوک رئیس

د افغانستان کالنه

میرعلی احمد کرد ، سکرتر جنرال حزب عوامی ملی دزبلوچستان افشاء نمود که توسط پولیس پاکستان برای بهانه دستگیری وی انجام یافته بود .

نطاق وزارت امور خارجه در حالیکه از آمادگی ښاغلی بوټو برای برقراری روابط نیک با افغانستان ومذاکرات جهت حل اختلاف سیاسی بین در کشور حسن استقبال میکرد گفت : طوری که حکومت افغانستان بارها اعلام نموده یکبار دیگر اظهار میدارد که برای مذاکره بدون قید و شرط جهت حل یکنانه اختلاف سیاسی بین دو کشور آماده میباشد و باید دانست که حل یک قضیه اولترازهه یک فضای بهتر ومناسبی را ایجاد میکند. متأسفانه اظهارات صدرا عظم پاکستان واعمال گماشتگان حکومت او چنین فضای رامکدر میسازد .

۱۰ دلو ۱۳۵۳ :

ښاغلی گرویشین معین وزارت تجارت خارجی اتحاد شوروی برای مذاکره نهایی پیرامون عقد پروتوکول تبادل اموال بین افغانستان واتحاد شوروی در سال ۱۹۷۵ وارد کابل شد .

۱۱ دلو ۱۳۵۳ :

ښاغلی محمدخان جلال وزیر تجارت در رأس یک هیأت دولت جمهوری افغانستان بسرای اشتراک در کنفرانس کشور های روبه انکشاف که قرار است در داکار دایر شود عازم سنگال گردید .

۱۶ دلو ۱۳۵۳ :

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدر اعظم تیلگرام تبریکه ای بمناسبت تشکیل

وصدر اعظم تیلگرام تبریکه بمناسبت تقرر ښاغلی منصور علی بحيث صدر اعظم بنگله دیش عنوانی موصوف به داکه مخابره شده است .

۱۰ دلو ۱۳۵۳ :

نطاق وزارت امور خارجه در جواب سوال نماینده باختر آژانس راجع به گفتار اخیر ذوالفقار علی بوټو صدر اعظم پاکستان که حکومت افغانستان رامتهم به خرابکاری وتربیه واعزام گیر یلاها به پاکستان کرده بود گفت : این اتهامات بی اساس ونادرست راکه در گذشته چندین بار از طرف حکومت افغانستان رد گردیده است یکبار دیگر جداً رد میکند .

نطاق افزود که تکرار این اتهامات اصلاً نمیتواند حقایق امر را از انظار جهانیان پوشیده نگذارد. نطاق تصریح کرد که انفجارات و خرابکاریها در بلوچستان و پشتونستان در حقیقت از طرف عمال و گماشتگان خود حکومت ښاغلی بوټو برای آن صورت میگیرد که با نسبت دادن آن به حکومت افغانستان از یکطرف انظار مردم پاکستان را از مشکلات و بحرانات اقتصادی و اجتماعی داخلی سوی ادعا های بی اساس مداخلات خارجی منحرف کند و از طرف دیگر حزب عوامی ملی را به اتهام همکاری با افغانستان بدنام سازد ، چنانچه باین تاکتیک تا امروز هزاران نفر پشتون و بلوچ راقهر و بدون اثبات جرم به زندان افکنده است . همچنان چندی قبل روزنامه وزین ومشهور انگلستان گاردین برده از روی این راز برداشته ونماینده آن که درین تازگیها از بلوچستان دیدن نموده موضوع گذاشتن بم ساعت دار رادر منزل ښاغلی

حکومت انتقالی انگولا عنوانی آن حکومت به لوآندا مخابره شده است .

شباغلی رئیس دولت و صدراعظم تشکیل حکومت انتقالی رادرانگولا قدم مهمی در راه پیروزی مبارزات مردم آنکشور برای حصول آزادی واستقلال خوانده تمنیات نیک خود د حکومت ومردم جمهوریت افغانستان را برای رفاه و ترقیات مردم انگولا پراز نموده اند .

۲۱ دلو ۱۳۵۳ :

اعلامیه ذیل از طرف حکومت افغانستان

صادر گردیده است :

حکومت پاکستان حزب عوامی ملی رادرآن کشور غیر قانونی اعلام کرد وهمچنان رئیس این حزب شباغلی خان عبدالولی خان وعدهای دیگر از رهبران آنرا دستگیر نموده ودارایی حزب راضبط کرده است این اقدامات حکومت پاکستان به تعقیب کشته شدن شباغلی حیات محمدخان شیرپاو صورت گرفته است حکومت افغانستان درحالیکه چنین قتلها وتشدد را بشدت تقبیح مینماید نگرانی وتشویش عمیق خود را از اقدامات حکومت پاکستان در مورد انحلال حزب عوامی ملی ودستگیری رهبران آن وضبط دارایی حزب که بصورت غیرقانونی وبدون اثبات هیچگونه جرمی بر اساس ملاحظات سیاسی صورت گرفته است اظهار مینماید . حکومت افغانستان جداً معتقد است که حل معضلات تنها از راه برآورده شدن آمال ملی مردم پشتون وبلوچ ومذاکره با زعمای ملی ایشان امکان پذیر میباشد وخلق کردن قصدی معضلات جدید به جز از پیچیدگی بیشتر

اوضاع وتعویق جستجوی راه حل ثمره دیگری ندارد .

۲۳ دلو ۱۳۵۳ :

مصاحبه شباغلی اجمل خټک باراپورتر رادیو افغانستان .

سوال :

شباغلی اجمل خټک اخیراً حکومت پاکستان شباغلی خان عبدالولیخان رئیس حزب عوامی ملی ویکتعداد زیاد همراهان او را به صورت غیر قانونی دستگیر نموده است . همچنان تصمیم حکومت پاکستان مبنی برغیر قانونی اعلام کردن این حزب وضبط دارایی های آنرا مطبوعات نشر کرده اند شما در این مورد چه میگوئید ؟

جواب :

رادیو پاکستان دیروز صبح خبر داد که لیدران یکی از ارگان جبهه متحد ملی آنکشور یعنی حزب عوامی ملی دستگیر شدند که درجمله آنها رئیس جمعیت مخالفین حکومت پاکستان دراستامبله ملی ورئیس حزب عوامی ملی خان عبدالولی خان وکلای مربوط به حزب عوامی ملی دراستامبله ملی وایالتی و رؤسای حزب مذکور در سند پنجاب ، پشتونستان و بلوچستان ولیدران شان شامل هستند . بتعقیب انتشار این خبر رادیو پاکستان خبر دیگری نشر کرد که مطابق به آن حزب عوامی ملی غیرقانونی اعلام شده وتامم جایداد ودارایی های آن ضبط شده است ، رادیو تصریح کرد که این اقدامات بتعقیب قتل شباغلی حیات محمدخان شیرپاو وبه سلسله تدابیر امنیتی صورت

به گور فرستاد . محسن کانسې جوان وعبدالمنان راگلولة چه کسی در بازارگویته از پادر آورد ، وبالاخره پدراحمه رضاخان قصوری لیدر حزب تحریک استقلال نواب احمدخان از دست که در موتر خود در خون غلطید . از چاربارسؤ قصد برحیات رئیس حزب عوامی ملی خان عبدالولیخان وهم از اقدام به قتل لیدر حزب مسلم لیگ چووری ظهیرالهی ولیدران حزب تحریک استقلال اصغر خان واحد رضا قصوری چه کسی در پاکستان بی خبر است .

سوال :

لطفا در مورد نزاع های داخلی که در حزب مردم پاکستان جاریست معلوماتی بدهید ؟

جواب :

همه مردم در پاکستان از اختلاف خونین در داخل حزب مردم و آنچه که در نتیجه آن رخ داده خبر دارند . پلان کشته شدن فعالتر یسن محبوب ترین و مردمی ترین رهبر حزب مردم در دیره اسمعیل خان بناغلی حق نواز خان گنداپور را چه کسی طرح کرده بود، و بر تحقیقات قتل این جوان چه کسی و از ترس چه، پرده انداخت . سکرتر حزب مردم در چار سده و سکرتر حزب مردم در دیر را که کشت . روزها ماه های پاکستان از اتهاماتیکه لیدران مخالف هم دیگر در داخل حزب مردم راجع باین واقعات علیه هم وارد کرده اند، پر است .

اختلافات در داخل حزب مردم بقدری زیاده شده است که مردم در هر قریه و هر بازار پاکستان زاجع به آن صحبت میکنند . عمال

گرفته است که از طرف حکومت اتخاذ گردیده است .

سوال :

بناغلی اجمل خٲک از چندی باینطرف در صحنه سیاست پاکستان تشدد و قتل های سیاسی رواج یافته است نظر شما درین مورد چیست ؟

جواب :

مردم پاکستان و اشخاصی باخبر در سراسر جهان میدانند از زمانیکه حزب مردم داخل صحنه سیاست گردید و مخصوصاً از وقتیکه این حزب حکومت را بدست گرفت تشدد و قتل های سیاسی در سیاست پاکستان داخل گردید .

کیست که نداند که چند نفر قاتل از حبس رها شدند ولیدر سیاسی مشهور پنجاب خواجه رفیق رادروز روشن در بازار مزدحم لاهور کشتند .

کیست که نداند که قاتلان اجیر شده داکتر نظیر لیدر جماعت اسلام در دیره غازی خان پنجاب و وکیل اسماعیل ملی را در معاینه خانه اش در روز روشن به قتل رسانیدند .

کیست که نداند که کارمند سیاسی جوان لاهور جاوید نظیر و همکارش عبدالرحمن را که وچسان کشت . همچنان لیدر پشتونهای بلوچستان محمد صادق خان کانسې را که وچسان در نزدیکی خانه اش بقتل رسانید . و رهبر بزرگ همه پشتونها خان عبدالصمد خان . ریش سفید، از دست که در خانه و در بستر خود شهید گردید . و مولانا شمس الدین عضو جمعیت العلمای اسلام و عضو اسماعیل ایالتی بلوچستان را نقشه و دست که

سوال :

بناغلی خٹک لطفاً برنزاع و عنادی که بین قیوم خان و شیرپاو در گرفته بود روشنی بیندازید ؟

جواب :

مبارزه برسر قدرت بین اسلم خٹک و شیرپاو هم در مطبوعات پاکستان شایع شده است . امروز همه توافق دارند که اسلم خٹک مقام گورنری را از دست شیرپاو رها کرد و هم همه کس خبردارند که صدارت بی اقتدار و نام نهاد گنداپور از دست شیرپاو بود . همچنان عناد و رقابت قیوم خان و شیرپاو حقیقتی آشکار است در انتخابات عمومی گذشته لیدر پیرمستلم لیگ که خود را (شیر سرحد) مینماید از دست شیرپاو جوان که او را (پاوشیر) میخواند شکست خورد . این شکست فراموش قیوم خان نشده است . به همه معلوم است که قیوم دست بهر گونه دسیسه و سازشی میزند اما زمام قدرت در پشتونستان را برای کسی دیگری نمیگذارد

این همان شخص قدرت پرستی است که مستر جناح راقاع ساخت تاحکومت منتخب خدایی خدمتگاران را منحل کند . وی هفتصد نفر پشتون را در باره شهید ساخت این همان کسی است که لکه اتهام قتل صدراعظم مسلم لیگ لیاقت علی خان که مردم پاکستان او را قاید ملت مینامند هنوز از دامنش پاک نشده است .

محافل سیاسی و مطبوعات پاکستان میگویند قیوم در قتل اودست داشت زیر میخواست این رقیب سرسخت را از جلو خود دور کند . ازین حقیقت هم کسی انکار کرده نمیتواند که

مسلح حزب مردم به اشاره و هدایت لیدران آن بخانه جنرال جی-ام رحیم داخل شده او را زخمی کردند . یکی از رهبران مؤسس این حزب وزیر سابقه معراج محمد خان در منزلش واقع کراچی مورد ت و کوب قرار گرفت و به زندان انداخته شد . این همان معراج محمد خانی است که بو تو او را جانشین خود محسوب میکرد ، چنانچه امروز شیرپاو را برادر خود میخواند . بارهبر این حزب در لال پور پنجاب مختار رانا چون دشمن رفتار ظالمانه شد چنانچه تا امروز از دست حزب خود یعنی لیدران حزب مردم در مجلس افتاده است . همچنان یکی از رهبران مؤسس حزب مردم در پنجاب و دست راست بو تو بناغلی مصطفی کهر اعمال حزب مردم ر بوده بعد از ت و کوب مفصلی در فاصله دوری از شهر رها کردند . اینها همه واقعاتیست که از زبان خود رهبران حزب مردم نشر شده است .

سوال :

بناغلی خٹک در اسامبله و حکومت ایالتی پشتونستان وضع حزب مردم چسان است ؟

جواب :

در اسامبله و حکومت ایالتی پشتونستان اختلافات اسلم خٹک گنداپور و جبهه متحد با حزب مردم تا سرحد دشمنی رسیده است . باین سلسله این واقعه را مطبوعات پاکستان با اطلاع همه جهان رسانیده اند که اخیراً در دفتر حزب مردم در پشاور ، بمبئی منفجر شده ، چنانچه حیات محمد خان شیرپاو در جلسه عامه گفت : که این کار را گنداپور کرده است .

براسباب وپس منظر این قتل غور می‌کړد و به منظور حفاظت قوم و ملک و منطقه و همچنان حزب و حکومت خود تصمیم می‌گرفت که بازی خونین قتلها و تشدد رادر فضای سیاسی کشور خاتمه بدهد . دست به يك اقدام ديموکراتيک میزد و باین وسیله از ریخته شدن خون شیرپاو جوان به نفع سعادت و امنیت و استحکام و انگشاف آیندۀ مردم استفاده می کرد. چنین اقدامی

دوستی راستین اخلاص و رفاقت ایشان را با شیرپاو ثابت می‌ساخت. اما حال که ایشان خون شیرپاو را برای تحکیم اقتدار خود استعمال کرده و مخالفین سیاسی خویش را با اتهام قتل او کوبیده و از بین می‌برند و چنانچه عادت شان است خون اورا هم برای گرم کردن بازار سیاست داخلی و خارجی خود استعمال مینمایند پشتونها و بلوچها و تاریخ آینده ازین امر چنین درس میگیرند که شیرپاو بیچاره نیز قربانی سیاسی همان مداریهایی سیاست شد که قبل ازین يك برادر پشتون دیگر او یعنی دکتور خان صاحب را قربان کرده بودند و از آن چنین نتیجه بدست می آید که ایشان نمی خواهند آتش را خاموش سازند بلکه در پی دامن زن بیشتر آن هستند .

حزب عوامی ملی یکی از آن احزاب مهم سیاسی است که کردوآن به همه جهانیان معلوم است و همین امروز در دوايالت قدرت سیاسی دارد و با احزاب مخالف دیگر در جبهه متحد ديموکراتيک پيمان بسته است و تحت رهبری مشترک ، همه در راه ديموکراسی خدمت میکند.

قيوم و مسلم ليک هر دو اذ دست شیرپاو به جان رسیده بودند و گرگ باران دیده ای چون قيوم خان کجا میتواندست این عناد را فراموش کند .

سوال :

اگر لطفاً در مورد سلوک حزب مردم راجع به جنگ بین زمین دارها و مزدور کیسان معلومات بدهید ؟

جواب :

این حقیقت دیگری است که به سلسله این اختلافات و سازشها دلائل هدایت حزب مردم مخصوصاً شیرپاو قتل عام کیسانی ها و زمیندار هادره شنه غردوام دارد . ایشان اولاً مزدور کیسانرا تحریک و در بین زمین داران جنگهای خونین رادامن زدند . بعد از آن در بین کیسانیان تولید اختلاف نموده ایشان را بدو دسته تقسیم نمودند، در روز های اخیر این دودسته کیستانیان بجان یکدیگر افتاده خون همدیگر را میریزند . مسئول حقیقی این واقعات را مزدور و مردم پشتونستان همه میشناسند با در نظر گرفتن این پس منظر که پراز تشدد و قتلهای سیاسی حزب مردم است و این حزب و حکومت آن بازار قتل و قتال را در هر گوشه گرم کرده است .

سوال :

بناغلی خټک کلمه پس منظر را استعمال کردید. من چنین فهمیدم که منظور شما پس منظر قتل شیرپاو بود، آیا این فهم درست است ؟

جواب :

و قتیکه یکی از رهبران حزب مردم گفته میشود بر حزب مردم لازم بود تا با خونسردی

سوال :

بشاغلی خټک بنظر شما ټوټو بجای آنکه عبدالولیکان و دیگر سران احزاب عوامی ملی را دستگیر کرده و حزب رامنحل و دارایی آنسرا ضبط کند باید درباره کشته شدن شیرپاوجه میکرد ؟

جواب :

مستتر ټوټو برای معلوم کردن پس منظر این قتل و منع تشدد سیاسی و قتل سیاسی در کشور باید باجبهه متحد دیموکراتیک و حزب عوامی ملی مشوره می کرد اما وی علیه حزب عوامی ملی اقدام کرده و دست به گریبان جبهه متحد دیموکراتیک انداخته است و این چنین معنی میدهد که وی بجای سلامتی کشور خرابی و درهم و برهمی آنرا می خواهد . آبادر عقب این تلاشها این پروگرام نیست که کپتان کشتی پاکستان پی برده است که این کشتی را بدست خود بجایی رسانیده است که عنقریب غرق خواهد شد و میخواهد که از اتهام غرق کردن آن خود را در مقابل تاریخ بری الذمه ساخته و گناه را به گردن دیگری بیندازد، حالا این وظیفه مردم پاکستان است که باخونسردی برواقتات جاریه غور نموده و مسئولین حقیقی غرق شدن تلخ کشتی خود را بشناسند .

سوال :

از اینکه به سوالات من جواب دادید تشکر میکنم ، اگر مطالب دیگری داشته باشید لطفاً بفرمائید ؟

جواب :

من در این هنگامیکه پشتونها و بلوچها همه دوستان شان از زندانی شدن ولیخان و سایر

لیدران حزب خود متاثر و مغمو اند بایشان لازم میدانم بگویم که ماوشما در زندگی خود چنین لحظات مهم و باریک را بسیار دیده ایم . درست است که این لحظات از همه نازکتر و مهمتر است و مخالفین دامهای دروغین زیادی پیش پای ما گسترده اند، اما ماوشما باید حوصله داشته باشیم یقین دارم همانطوریکه از مراحل دیگر پیروز بدر شده اید از این لحظات باریک و مهم نیز انشاء الله کامیاب بیرون خواهیم آمد . همانطوریکه در دیگر مراحل از حوصله و سیاست خود چشم نبوشیده ایم درین موقع هم نه حوصله را از دست بدهیم و نه سیاست را . مخالفین ماهر قدر دامهای سیاسی که پیش پای بیندازند به آن اهمیتی ندهیم و با هوشیاری و آمادگی تام سوی منزل مقصود روان باشیم و انشاء الله بزودی به آن خواهیم رسید .

اعلامیه دولت جمهوری افغانستان

۲۴ دلو ۱۳۵۳

نظربه اوضاع بحرانی و تشدد آمیز یکه در پشتونستان جریان دارد و سبب اندیشه و نگرانی عمیق مردم افغانستان گردیده است دولت جمهوری افغانستان اعلامیه ذیل را به نشر میسپرد :

دولت جمهوری افغانستان با آنکه از یکطرف هرگونه قتل و تشدد را تقبیح نموده و مینماید از جانب دیگر حرکات جابرائه غیر عادلانه و غیر دیموکراتیک حکومت پاکستان را در برابر مردمان پشتون و بلوچ خاصه وضع خشن و ناعاقبت اندیشانه اخیر آن حکومت را در پشتونستان نیز شدیداً تقبیح مینماید و مسئول هر گونه

که متأسفانه ښاغلي بوټوکنترول اعصاب خود را از دست داده است .

۲۶ دلو ۱۳۵۳

نماینده باختر اطلاع میدهد که پشتونستاني های مقیم کابل طی پیامی عنوانی رئیس پوهنتون اکسفورد از تصمیم آن پوهنتون در مورد امتناع از اعطای دکتورای افتخاری به بوټو اظهار خوشی نموده و وفاداری پوهنتون را به اصول عالیہ دیموکراسی و بشر دوستی تبریک گفتند .

۲۸ دلو ۱۳۵۳

طوریکه نمایندگان رویتر ، بی بی سی از اسلام آباد اطلاع داده اند ورادیو پاکستان نیز آنرا تأیید کرده است به سلسله مظاهرات تصنیی که از چند روز باطنطرف عمال حزب مردم و حکومت پاکستان در شهر های مختلف آنکشور براه انداخته اند در حدود دوصد نفر در نزدیکی سفارت کبرای جمهوریت افغانستان در اسلام آباد اجتماع نموده و پس از دادن شعارهای ضد افغانستان تصاویر بزرگ ښاغلي محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم افغانستان و میرمن اندراگاندي صدراعظم هند را آتش زدن . اشخاص مذکور سعی کردند یادداشتی مبنی بر اعتراض علیه پشتیبانی افغانستان از حزب عوامی ملی و رهبران آنرا به سفارت کبرای افغانستان تسلیم دهند اما شمار دافیر سفارت افغانستان از پذیرفتن یادداشت امتناع کرد .

نطاق وزارت امور خارجه در جواب سوال نماینده باختر آژانس در این مورد گفت: که ښاغلي عبداله محمد غوث مدیر عمومی سیاسی

عواقب وخیم آن تنها و تنها حکومت پاکستان را میداند و تصریح مینماید که زمامداران پاکستان باید کاملاً ملتفت باشند که نه تنها حقوق حقۀ مردمان پشتون و بلوچ با اینگونه دسایس و ساخته کاریها و حرکات جابرانه و تشدد بیجا از بین رفته نمیتواند بلکه این حرکات حس نفرت مردم را روز بروز عمیق تر نموده قدرت و تصمیم مقاومت و مجادله ملی ایشانرا بیشتر و نیرومند تر خواهد ساخت . چنانچه بار ها اعلام گردیده با زهم اعلام میگردد که افغانستان مثل همیشه حقوق حقۀ برادران پشتون و بلوچ را تأیید و پشتیبانی نموده و مینماید و در برابر وقایعی که در آن مناطق میگردد بی تفاوت محض مانده نمی تواند .

۲۶ دلو ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه در جواب يك سوال خبرنگار باختر آژانس در مورد مصاحبه اخیر ذوالفقار علی بوټو صدراعظم پاکستان با تلویزیون ای بی سی امریکایی که طی آن ادعا کرده است افغانستان در دهشت افگنی در پاکستان دست دارد گفت: همانطوریکه بارها گفته ایم یکبار دیگر این اتهامات بی اساس و عاری از حقیقت را جداً رد مینمائیم . ښاغلي بوټو نمیتواند مسئولیت آشفتگی و خرابی اوضاع پاکستان را که ناشی از اعمال جابرانه حکومت او و خرابکاری و فتنه انگیزی همکاران و عمال حزبش میباشد بعهده دیگران بیاندازد .

نطاق در اخیر افزود که از گفتار ها و حرکات حیرت انگیز وی ربط ښاغلي بوټو مخصوصاً راجع به افغانستان این نتیجه بدست می آید

وزارت امور خارجه

وزارت امور خارجه ساعت سه و نیم بعد از ظهر بناغلی علی ارشد سفیر کبیر پاکستان در کابل رابه وزارت امور خارجه احضار نموده یادداشت احتجاجیه شدید حکومت افغانستان را نسبت به حادثه مذکور بوی تسلیم داد .

نطاق ضمناً افزود که این مظاهرات فرمایشی به هیچ صورت نمیتواند در موقف افغانستان مبنی بر پشتیبانی از حقوق حقه برادران پشتون و بلوچ شان خللی وارد کند .

۲۹ دلو ۱۳۵۳

بتعقیب نشر خبر مظاهره فرمایشی در مقابل سفارت کبرای دولت جمهوری افغانستان در اسلام آباد مر د م وطن پرست افغانستان در شهرهای مختلف کشور میخواستند که به مظاهرات وسیع و دامنه داری بر علیه حکومت پاکستان دست بزنند که حکومت مانع آن گردید .

وزارت داخله با ابراز قدردانی از این احساسات عمیق و بی شائبه هموطنان عزیز تشکر نموده و این نوع عکس العمل را که از درک واقعیهان مردم ماسرچشمه میگیرد یک نمونه دیگری اثبات وحدت و همبستگی در مسایل ملی و پیشرفت افغانستان عزیز میداند .

اول حوت ۱۳۵۳

دکتور محمد اکرم سفیر کبیر دولت جمهوری افغانستان در پاریس اعثمانامه خود را مطابق مراسم معمول به بناغلی والری ژسکار دستن رئیس جمهور فرانسه تقدیم نمود .

نطاق وزارت امور خارجه در جواب سوال نماینده با ختر آژانس را جمع به گفتار نطاق وزارت خارجه پاکستان که طی آن حکومت افغانستان رابه تربیه واعزام گیر لاه و مدخله در امور داخلی آنکشور متهم ساخته است گفت:

حکومت پاکستان با ارائه این اتهامات بی اساس و عاری از حقیقت میخواهد از یکطرف بسر ای اقدامات غیر قانونی خود علیه حزب عوامی ملی و رهبران آن بهانه ای بتراشد و از طرف دیگر حقایق قتل حیات محمد شیرپا و رمانند حقایق دیگر قتل های سیاسی که تا حال صورت گرفته از انظار مردم پاکستان و جهان بپوشاند و آنرا سنوی خطرات خیالی خارجی منحرف سازد.

نطاق افزود همانطوریکه عکس العمل نیرو ها و مردم بیدار و آگاه در پاکستان و مطبوعات جهان علیه اقدامات غیر دیموکراتیک حکومت

۳ حوت ۱۳۵۳

کشورهای در حال رشد از تاریخ چارده تانزده دلو در داکار مرکز سمنیکال دایر گردید راپور کمیته متخصصین که قبلا در ژنیو تهیه شده بود مورد مطالعه وغور قرار گرفت .

نماینده افغانستان طی بیانیه در کنفرانس داکار وضع اقتصادی کشور را توضیح نموده و از پیشرفت های اقتصادی واجتماعی که از تاسیس نظام جمهوری تا حال نصیب افغانستان گردیده است شرح داد ومشکلاتی که از رهگذر موجودیت شرایط نامساعد روابط مالی وتجارتی بین کشور های صادر کننده مواد خام وکشور های صنعتی متوجه اقتصاد کشور ما میباشد توضیحات لازم به مجلس داده است .

در ختم کنفرانس ابلاغیه نشر گردید که در آن تصمیمات کنفرانس منعکس گردیده است. نکات مهم این تصمیمات عبارتند از: وحدت و یگانگی بین کشور های جهان سوم ومجادله علیه شرایط فعلی تجارت بین المللی وتجديد نظر بمنظور بهتر ساختن روابط فعلی توسعه مزید همکاری بین کشور های در حال رشد واتخاذ يك موقف جدی در کنفرانس های آینده واحترام به حق حاکمیت ملل بسالای منابع طبیعی شان .

یکعده تصاویر دیگر نیز درین کنفرانس بعمل آمده که در آن منجمله سایر مطالب کمک به کشور های کمتر انکشاف یافته ومحاط به خشکه تاسیس یک صندوق مخصوصی برای استقرار و قییم مواد اولی توصیه گردیده است

ښاغلی محمدنعیم نماینده خاص رئیس دولت وصدر اعظم در رأس يك هیأت جهت اشتراك در مراسم تاجگذاری اعلیحضرت بمراندرابیکرام شاه دیو ابادشاه نیپال که قرار است بتاریخ پنجم حوت در کمتندو برگزار گردد عازم آن کشور شد. برای وداع ښاغلی نماینده خاص رئیس دولت وصدر اعظم دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی، اعضای کابینه لوی درستیز و بعضی دیگر از جنرالان ارشد اردوی جمهوری والی کابل و کابل ښاروالی در میدان هوایی بین المللی کابل حاضر بودند .

۴ حوت ۱۳۵۳

دومسوده که راجع به تدابیر خاص برای کشورهای محاط به خشکه وکمتر انکشاف یافته از طرف هیأت افغانی ویکتعداد دیگر کشور های محاط به خشکه به کنفرانس داکار ارائه شد مورد تأیید قرار گرفت .

این مطلب را ښاغلی محمدخان جلالر وزیر تجارت ورئیس هیأت افغانی در کنفرانس کشور های در حال رشد راجع به وضع مواد خام منعقد داکار وکنفرانس کشور های گروپ ۷۷ در باره موسسه انکشاف صنایع ملل متحد منعقد الجزیره حین مراجعت بوطن در میدان هوایی کابل اظهار داشت .

ښاغلی جلالر گفت: در کنفرانس کشورهای بیطرف و در حال رشد که به تجویز چارمین کنفرانس سران کشور های بیطرف راجع به قییم مواد خام وتأثیر آن بالای وضع اقتصادی تجارت

۵ حوت ۱۳۵۳

تشویش و نگرانی عمیق حکومت و مردم افغانستان گردیده است. این تصمیم با ادعای تشویق صلح و آرامش در منطقه مغایرت کامل داشته و حکومت افغانستان نمیتواند قبول کند که آغاز مجدد ارسال سلاح به پاکستان منجر به برهم خوردن توازن قواء و مسابقه تسلیحاتی درین منطقه آسیا نخواهد شد. نزد حکومت افغانستان رفع تحریم صدور سلاح به پاکستان مخصوصاً درین موقع که قوای نظامی پاکستان عملاً به شکل بسیار بیرحمانه اقدام جابرا نه در مقابل مردم پشتون و بلوچ عمل نموده مایه تأثر عمیق مردم افغانستان و مردمان پشتون و بلوچ گردیده است که عواقب آن برای استقرار صلح و آرامش درین منطقه دنیابه هیچصورت مفید نخواهد بود.

۵ حوت ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم ښناسبت روزملی کویت تیلگرام تبریکه عنوانی شیخ صباح السالم الصباح امیر کویت به آنکشور مخابره شد.

۵ حوت ۱۳۵۳

همچنان جای تعجب است که کشوری مانند ایالات متحده امریکا که دایم از حفظ و آرامش دنیا حرف میزند در عمل کاملاً مغایر آن رفتار میکند. طوریکه حکومت افغانستان بارها اظهار داشته است که کشور های در راه انکشاف تنها تحت صلح و آرامش می توانند به انکشاف و ارتقای وضع اجتماعی و بلند بردن سطح اقتصادی جوامع خویش نایل گردند و رفع تحریم صدور سلاح نه تنها موجب انحراف منابع گرانبهای از این اهداف عالی میگردد بلکه جز تولید يك فضای متشنج و خطرناک نتیجه دیگری نخواهد داد.

۷ حوت ۱۳۵۳

ښاغلی محمدنعم نماینده خاص رئیس دولت و صدراعظم پس از اشتراك در مراسم تاجگذاری

شازردا دیر سفارت کبرای امریکا در کابل طی ملاقات مورخه ۴ حوت ۱۳۵۳ خویش ښا ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی آن وزارت راجع به اعلام قریب الوقوع رفع تحریم صدور اسلحه امریکابه پاکستان اطلاعیه ای را بوی سپرد. این اطلاعیه تحت غور جدی دولت جمهوری افغانستان قرار داشته و نظرافغانستان در برابر آن بعداً طی اعلامیه یی نشر خواهد شد.

۷ حوت ۱۳۵۳

وزارت امور خارجه اعلامیه ذیل را به نشر

سپرد :

تصمیم حکومت ایالات متحده امریکا مبنی بر رفع تحریم صدور سلاح به پاکستان موجب

د افغانستان کالني

دهلي جديد بعمده داشته واعضای آن ښاغلي عبدالاحد رشيدزاده مدير موسسات بين المللي وامور ملل متحد وزارت پلان و ښاغلي محمدحفيظ انور سکرتر دوم سفارت کبرای افغانستان در دهلي جديد مياشيد .

۱۲ حوت ۱۳۵۳

از طرف ښاغلي محمدداؤد رئيس دولت و صدراعظم تيلگرام تبريکيه به مناسبت سالگره جلوس اعلی حضرت حسن دوم پادشاه المغرب عنوانی موصوف به رباط مخابره شده است .

۱۴ حوت ۱۳۵۳

ښاغلي محمدداؤد رئيس دولت و صدراعظم ښاغلي سر جان کارگورنر جنرال آستراليا برای يك مسافرت رسمي دوستانه ساعت يك و نيم بعد از ظهر از طريق تورخم وارد افغانستان گرديد .

ښاغلي محمدخان جلالوزیر تجارت، ښاغلي وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه و ښاغلي عبدالعلي سليمان معاون ریاست تشریفات از ښاغلي سر جان کسار و هیأت همراهانش استقبال نمودند .

قراریک خبردیگر گورنر جنرال آستراليا و ذوات معیتی اش ساعت دو و چهل دقیقه بعد از ظهر به شهر جلال آباد مرکز ولایت ننګرهار مواصلت نموده و پس از صرف قهوه در باغ جمهوری آن شهر رهسپار کابل گرديد .

هنگام ورود به جلال آباد و حین عزیمت سیمانان آستراليایی جانب کابل والی ننګرهار و عده ازمأمورین عالیرتبه آن ولایت از آنها استقبال و مشایعت نمودند .

اعلی حضرت بیراندرا بیربیکرام شاه دیو پادشاه نیپال ساعت سه بعد از ظهر بکابل عودت نمودند . دکتور محمدحسن شرق معاون صدارت عظمی وعده از اعضای کابینه در میدان هوایی از نمایندۀ خاص رئیس دولت استقبال کردند .

۸ حوت ۱۳۵۳

ښاغلي محمدداؤد رئيس دولت و صدراعظم ساعت يازده قبل از ظهر ښاغلي سکاچکوف رئيس هیأت اقتصادی اتحاد جماهیر شوروی رادر قصر ریاست جمهوری پذیرفتند . هنگام این ملاقات ښاغلي علي احمد خرم وزیر پلان ښاغلي وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه ، سفیر کبیر اتحاد شوروی و اعضای هیأت اقتصادی آنکشور نیز حاضر بودند .

۸ حوت ۱۳۵۳

هیأت اقتصادی اتحاد جماهیر شوروی بریاست ښاغلي کاکچکوف رئيس کمیته دولتی آنکشور در امور اقتصادی کشور های خارجی ساعت ۶ صبح بادکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی ملاقات نمود . طی این ملاقات که سفیر کبیر شوروی مقیم کابل نیز حاضر بود پیرامون موضوعات مورد علاقه دو کشور در ساحت همکاری های اقتصادی مذاکره بعمل آمد .

۱۱ حوت ۱۳۵۳

هیأت افغانستان درسی و یکسمین جلسه کمیسیون اقتصادی واجتماعی ملل متحد برای آسیا و بحر الکاهل که در دهلي جديد آغاز گرديده اشتراك نموده است .

ریاست هیأت افغانی رادر این جلسه ښاغلي عبدالرحمن پژواک سفیر کبیر افغانستان در

وزارت امور خارجه

تشریفات وزارت امور خارجه، بناغلی محمد کبیر سمیعی وکیل کابل بناروال و بناغلی اوژن ورنر سفیر کبیر فرانسه و شیخ السفراء ازوی استقبال نمودند .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم ساعت هفت و ۳۵ دقیقه شب با بناغلی سر جان کار رئیس دولت و گورنر جنرال آسترالیاد رهوتل انتر کانتی ننتال ملاقات تعارفی بعمل آوردند درین موقع بناغلی محمد خان جلال و وزیر تجارت بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه و سفیر غیر مقیم آسترالیاد در کابل نیز حاضر بودند .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم میرمن نگون تی بین وزیر خارجه حکومت موقتی انقلابی ویتنام جنوبی راساعت ده قبل از ظهر برای ملاقات در قصر ریاست جمهوری پذیرفتند. هنگام ملاقات بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه، رئیس دفتر ریاست جمهوری و مدیر شعبه سوم وزارت خارجه حکومتی انقلابی ویتنام جنوبی حاضر بودند .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

میرمن نگون تی بین وزیر خارجه حکومت موقتی انقلابی ویتنام جنوبی ساعت نه و سی دقیقه صبح بادوکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی در قصر صدارت ملاقات کرد درین موقع مدیر شعبه سوم وزارت خارجه حکومت موقتی انقلابی ویتنام جنوبی نیز حاضر بود .

در جمله هیأت همراهان بناغلی سر جان کار صبیبه وی نیز شامل میباشد .

۱۴ حوت ۱۳۵۳

میرمن نگون تی بین وزیر خارجه حکومت موقتی انقلابی ویتنام جنوبی برای یک مسافرت رسمی و دوستانه ساعت یازده قبل از ظهر وارد کابل گردید .

بناغلی خرم وزیر پلان، دکتور محبوب رفیق سراج متصدی امور ریاست تشریفات و بناغلی محمد کل جهانگیری معاون شعبه اول سیاسی وزارت امور خارجه در میدان هوایی کابل از میرمن تی بین استقبال نمودند .

۱۴ حوت ۱۳۵۳

میرمن تی بین ساعت شش و سی شام با بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه ملاقات تعارفی بعمل آورد .

۱۴ حوت ۱۳۵۳

از طرف بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه تیلگرام تعزیت به مناسبت درگذشت بناغلی اتو وینز روز وزیر خارجه سابق جمهوری دیموکراتیک آلمان عنوانی بناغلی اوسکار فیشر وزیر خارجه آنکشور مخابره گردید .

۱۴ حوت ۱۳۵۳

بناغلی سر جان کار ساعت ۶ و ۲۰ دقیقه شام وارد کابل شده و در مدخل هوتل انتر کانتی ننتال دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی دکتور محمود حبیبی والی کابل، بناغلی عبدالصمد غوث مدیر عمومی سیاسی و دکتور محبوب رفیق سراج متصدی امور ریاست

۱۵ حوت ۱۳۵۳

دکتور محمد حسن شروق معاون صدارت عظمی
اعضای کابینه ، عده از مامورین عالیرتبه
کوردیپلوماتیک مقیم کابل اشتراک داشتند .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

مذاکرات بین هیأت افغانستان و هیأت حکومت
مؤقتی انقلابی ویتنام جنوبی ساعت سه و سی
دقیقه بعد از ظهر در وزارت امور خارجه صورت
گرفت . درین مذاکرات ښاغلی وحید عبدالله
معین سیاسی وزارت امور خارجه ، ښاغلی
عبدالصمد غوث مدیر عمومی سیاسی وعده
از مامورین وزارت امور خارجه از جانب افغانستان
و میرمن تی بین وزیر خارجه ودوتن معاونین
وی از جانب حکومت مؤقتی انقلابی ویتنام جنوبی
اشتراک نموده بودند .

بافتخار میرمن تی بین و همراهان شان ساعت
۱۲ و سی دقیقه ۱۵ حوت ۱۳۵۳ دعوت نهاری
از طرف ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت
امور خارجه در آن وزارت ترتیب یافته بود .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

از طرف ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت
وصدراعظم تلگرام تبریکه بمناسبت روز ملی
کانا عنوانی ښاغلی ایگناتیوس رئیس جمهور
آنگشور به اکرا مخابره گردیده است .

۱۶ حوت ۱۳۵۳

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم در دعوتی
اشتراک نمودند که بافتخار شان از طرف
سرجان کار رئیس دولت و گورنر جنرال آسترالیا
در هوټل کابل ترتیب شده بود . درین دعوت
ښاغلی محمد نعیم ، دکتور محمد حسن شروق

ښاغلی سرجان کار رئیس دولت و گورنر جنرال
آسترالیا ښاغلی محمد نعیم ساعت ده صبح
در هوټل انترکانټی ننتال ملاقات تعارفی بعمل
آورد . در این ملاقات سفیر کبیر غیر مقیم
آسترالیا در کابل نیز حاضر بود .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

دفتر ریاست جمهوری اعلام کرد که ښاغلی
محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم در اثر
دعوت ښاغلی فخرالدین علی احمد رئیس جمهور
هند ، شیخ مجیب الرحمن رئیس جمهور
بنگلہ دیش و ښاغلی حسن البکر رئیس جمهور
عراق برای یک مسافرت رسمی
ودوستانه عازم کشور های مذکور خواهند
شد .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم
ښاغلی سرجان کار رئیس دولت و گورنر جنرال
آسترالیا ساعت یازده ونیم در قصر ریاست
جمهوری ملاقات نمودند . درین موقع ښاغلی
وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه
ښاغلی محمد اکبر رئیس دفتر جمهوری ، ښاغلی
موریس سفیر کبیر غیر مقیم آسترالیا در کابل
نیز حاضر بودند .

۱۵ حوت ۱۳۵۳

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم به افتخار
ښاغلی سرجان کار رئیس دولت و گورنر جنرال
آسترالیا ساعت هفت ونیم شام دعوتی در
سالون ضیافت های وزارت امور خارجه ترتیب
داده بودند . در این دعوت ښاغلی محمد نعیم

وزارت امور خارجه

معاون صدارت عظمی، اعضای کابینه، عده از مامورین عالیرتبه و شیخ السفراء اشتراك نموده بودند.

۱۶ حوت ۱۳۵۳

ښاغلی سرچان کار رئیس دولت گورنر جنرال آسٹرالیا و همراهان شان در حالیکه ښاغلی محمدخان جلالر وزیر تجارت باوی همراه بود ساعت ۱۰ قبل از ظهر ذریعہ طیاره مخصوص وارد مزار شریف شدند.

ښاغلی محمد عالم نوایی والی، مستوفی ولایت بلخ درمیدان هوایی آن ولایت از مہمانان استقبال نمودند.

مہمانان آسٹرالیا بی بہرہی وزیر تجارت و والی بلخ از مواضع تاریخی شہر مزار شریف بالا حصار و شہر تاریخی بلخ دیدن نمودند. رئیس دولت و گورنر جنرال آسٹرالیا و همراهان شان در دعوت نہاری اشتراك کردند کہ از طرف والی بلخ در ہوٹل مزار شریف بافتخار شان ترتیب یافته بود.

۱۶ حوت ۱۳۵۳

ښاغلی سرچان کارو هیات معیتی شان بعد از ظہر از مسابقہ مہیج بزکشی دیدن کردند کہ بین چاپ اندازان شش تیم ولایت بلخ در دشت شادیان صورت گرفت.

رئیس دولت و گورنر جنرال آسٹرالیا شطارت های اعضای تیم های بزکشی را تمجید کرده و قمچینی را کہ مخصوص سوارکاران آسٹرالیا است بہ قسم تحفہ بہ سوارکاران اہدا نمود کہ از طرف والی بلخ بہ نمایندگی از سوارکاران آنجا با تشکر پذیرفته شد.

ښاغلی سرچان کار و همراهان شان ساعت پنج عصر ۱۶ حوت ۱۳۵۳ بکابل مراجعت کردند.

۱۶ حوت ۱۳۵۳

میرمن نگوین تی بین وزیر خارجه حکومت مؤقتی انقلابی ویتنام جنوبی از کابل عازم فاهرہ شد. ښاغلی وحید عبد اللہ معین سیاسی، دکتور محبوب رفیق سراج متصدی ریاست تشریفات و عده ای دیگری از مامورین وزارت امور خارجه در میدان هوایی باری وداع کردند. میرمن تی بین در روز قبل برای یک مسافرت رسمی وارد کابل شدہ بود.

۱۶ حوت ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه گفت: کہ روز ۱۶ حوت ۱۳۵۳ بیش از یکصد و بیست نفر پناہ گزین دیگر بلوچ بشمول زنان و اطفال در اثر ظلم و تعدی حکومت پاکستان و حملات بی رحمانہ قوای نظامی آنکشور بخاک افغانستان پناہ آوردند.

نطاق افزود کہ مقامات مربوط حکومت افغانستان و موسسہ افغانی سرہ میاشت برای اعاشہ و اباتہ پناہ گزینان بلوچ ترتیبات مخصوص را رویدست گرفته است.

۱۷ حوت ۱۳۵۳

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بامہمان کرامی شان ښاغلی سرچان کار رئیس دولت و گورنر جنرال آسٹرالیا ساعت نہ و سی دقیقہ صبح در میدان هوایی کابل وداع کردند. ښاغلی سرچان کار بعد از یک مسافرت رسمی و دوستانہ در افغانستان عازم تہران شدند.

بین المللی رابوضع رقتبار این آوارگان که مورد ظلم غیر انسانی حکومت پاکستان قرار گرفته اند نموده اند .

نطاق اضافه کرد در پیام ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم تصریح شده که گسر چه تا امروز حکومت افغانستان برای کمک باین پناه‌گزینان از هیچ‌گونه مساعی دریغ نکرده اما چون تعداد آنها پیهم رو بافزایش است لهذا توسط منشی عمومی ملل متحد و بنام افغانستان توجه موسسه هلال احمر و صلیب سرخ بین المللی و اداره مخصوص ملل متحد برای آوارگان را برای کمک باین پناه‌گزینان جلب نموده اند .

۲۰ حوت ۱۳۵۳

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم طی تیلیگرام های عنوانی علیحضرت محمدرضا پهلوی شاهنشاه ایران و ښاغلی حسن البکر رئیس جمهور عراق از حصول توافقات بین دو کشور دوست و هم منطقه ماعراق و ایران در مورد رفع اختلافات شان ابراز مسرت نموده و برای ملتبهای برادر ایران و عراق تمنای سعادت و ترقیات دایمی را کرده اند .

۲۶ حوت ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه در جواب اظهارات نطاق وزارت امور خارجه پاکستان راجع به افغانستان گفت: گرچه حکومت پاکستان کوشش میکند به جهانیان و نمود کند که افغانستان در مورد مذاکرات بین دو کشور شرایط قبلی پیش میکند، اما حقیقت اینست که حکومت پاکستان باتغییر دادن عمدی اوضاع یعنی انحلال حزب عوامی ملی و حبس رهبران

ښاغلی محمد داؤد و ښاغلی سر جان کاراحترام گارد رادر حالیکه سرود ملی هر دو کشور نواخته میشد پذیرفته و سپس گارد احترام را معاینه فرمودند . ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم در حالیکه دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی، دکتور عبدالمجید وزیر عدلیه، ښاغلی محمد خان جلال وزیر تجارت، دکتور محبوب رفیق مقصدی ریاست تشریفات وزارت امور خارجه، ښاغلی موریس سفیر کبیر غیر مقیم آسترالیا با ایشان همراه بودند مهمان گرامی شانرا تا نزدیک طیاره مشایعت کردند .

در میدان هوایی کابل بعضی از اعضای کابینه بعضی از رؤسای کور دیپلوماتیک مقیم کابل نیز برای وداع حاضر بودند .

البم عکسهای مسافرت ښاغلی سر جان کار و صبیبه اش که از طرف دباختر آژانس ترتیب شده بود در نزدیک طیاره از طرف رئیس دفتر جمهوری بوی اهداء گردید .

۱۸ حوت ۱۳۵۳

حکومت افغانستان حکومت مؤقت انقلابی ویتنام جنوبی را برسمیت شناخت .

۱۸ حوت ۱۳۵۳

نطاق وزارت امور خارجه گفت: که نظربه وارد شدن تقریباً ۱۲۳ نفر دیگر از پناه‌گزینان بلوچ که به سلسله دسته‌های سابق پناه‌گزینان بلوچ برای رهایی از ظلم و تشدد قوای نظامی پاکستان بخاک افغانستان پناه آورده اند . ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم طی پیامی عنوانی دکتور کورت والدهایم منشی عمومی موسسه ملل متحد توجه وی و موسسات

وزارت امور خارجه

نطاق این ادعای نطاق وزارت امور خارجه پاکستان را که باتذکر موضوع ملاقات شباغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه بایشاغلی آغاشاهی سکرتر خارجه وزارت امور خارجه پاکستان حکومت افغانستان اصل سری بودن مذاکرات دیپلوماسی را درهم شکسته است رد کرده گفت: مقامات پاکستانی خود محرمیت این موضوع را قبلا در ایدمیموار سرگشاده که بتاریخ بیست وششم دلو به اکثر سفرای مقیم اسلام آباد توزیع کردند وطی آن باتحریر حقایق انکشافات اوضاع نیز بصورت نادرست ارائه شده است، ازین برده بوده وحالانطاق وزارت خارجه پاکستان بسا آوردن اتهام نادرست میخواهد ملاشی را بر ذمه افغانستان بگذارد.

نطاق تصریح کرد که این بار اول نیست که مقامات پاکستانی به چنین عملی دست زده اند. نطاق یکبار دیگر تاکید کرد همان طوریکه شباغلی رئیس دولت و صدراعظم افغانستان بارها گفته اند، افغانستان برای مذاکره با پاکستان جهت حل موضوع اعاده حقوق حقبة مردم پشتون و بلوچ حاضر است. اما لازم است که جهت تأمین کامیابی این مذاکرات حکومت پاکستان که مسئولیت وضع موجوده بدوش آنست زمینه و فضای مساعدی را فراهم نماید.

۲۶ حوت ۱۳۵۳

هیأت افغانی در جلسه سوم، کنفرانس حقوق بحر، ملل متحد که از تاریخ ۲۶ حوت ۱۳۵۳

منتخب پشتون و بلوچ آغاز مذاکرات افغانستان و پاکستان را تخریب کرد، لهند نظر افغانستان مبنی بر رفع قیود بر حزب عوامی ملی و رهبران آن جهت آغاز مذاکرات، مداخله در امور پاکستان نیست زیرا پاکستان میدانند که افغانستان در مقابل چنین اقدامات اختناق آمیز که عمداً برای محروم ساختن مردم پشتون و بلوچ از حقوق شان اتخاذ شده بیعلاقه مانده نمیتواند. هیچ عقل سلیم پذیرفته نخواهد توانست در حالیکه حکومت پاکستان بجای سعی جهت آماده ساختن فضای بهتر برای مذاکرات تدابیر جابرانه را علیه مردم پشتون و بلوچ افزایش میدهد. افغانستان باب مذاکره را با پاکستان مفتوح سازد.

تحت همچو شرایط که از طرف حکومت پاکستان بوجود آمده است مذاکره راجع به احقاق حقوق حقبة مردم پشتون و بلوچ نتیجه نخواهد داد.

نطاق راجع به تبصره نطاق وزارت امور خارجه پاکستان در مورد افغانستان گفت: که مقامات مربوطه حکومت پاکستان که تشدد و مطلق العنانی از امتیازات طرز اداره آن حکومت بوده و تدابیر خشن و غیر دیموکراتیک چند روز قبل آن یکبار دیگر ثابت ساخت که حکومت پاکستان کوچکترین اهمیت را به حقوق اصلی و اساسی مردم و آزادی های فردی قایل نیست. نباید به غرض اغفال مردم پاکستان راجع به کشور های دیگر حقایق را طوریکه مرام خودشان تأمین گردد تعریف نمایند.

وصدراعظم تيلگرام هاي تيريكه عنوانسي
اعليحضرت محمد رضا شاه پهلوي شاهنشاه
وښاغلي امير عباس هويدا صدراعظم ايران به
مناسبت حلول سال نوبه تهران مخابره شده
است .

۳ حمل ۱۳۵۴

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت
وصدراعظم تيلگرام تيريكه به مناسبت روزملي
پاکستان عنواني ښاغلي فضل الهي چو دري
رئيس جمهور آنگشور به اسلام آباد مخابره
گرديده است .

۳ حمل ۱۳۵۴

بمناسبت سال نوتيلگرام هاي تيريكه از
طرف رؤساي دول و صدراعظمان کشور هاي
متحايه عنواني ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت
وصدراعظم بکابل مواصلت نموده است .

۳ حمل ۱۳۵۴

اگريمان دکتورعلي احمدسفیر کبير افغانستان
درچاپان که درعين حال به حيث سفیر کبيرعير
مقيم افغانستان درمانيلازحکومت فلپين خواسته
شده بود مواصلت نموده است .

۴ حمل ۱۳۵۴

دوکتور عبدالواحد کریم سفیر کبير دولت
جمهوري افغانستان درفاهره که درعين زمان
ب حيث سفیر کبيرافغاني دررابط تعيين شده بود
اعتمادنامه خودرا به اعليحضرت ملك حسنبن
دوم پادشاه المغرب تقديم کرده است .

۴ حمل ۱۳۵۴

ښاغلي وليريو بريکانتی کولونا انگيليني
سفیر کبير ايتاليا مطابق مراسم معمول

ناتاريخ ۲۰ ثور سال ۱۳۵۴ درژنيو دایر
میکرود، تحت ریاست دکتور محمد اکرم سفیر
افغانی درپاریس اشتراك مینماید .

۲۸ حوت ۱۳۵۳

ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت وصدراعظم
وهيات معيتي شان به مزارحضرت علي كرم الله
وجه و درنجف اشرف رفته و بروح آن حضرت
درود ودعا فرستادند . درين موقع متولي مزار
يك جلد قرآن عظيم الشان و يك دست عبارابه
ښاغلي رئيس دولت وصدراعظم اهداء نمود.

۳ حمل ۱۳۵۴

بزرگان قبایل مختلف پشتون وبلوچ طی
پیامهای حلول سال نورابه ښاغلي محمد داؤد
رئيس دولت وصدراعظم ، اعضای حکومت و
تمام مردم افغانستان تبریک گفته اند .

يك منبع وزارت سرحدات گفت كه سروان
وزير، سعيد داوودبيتني وزيرستان پشتونستان
سالارزی ، ماموند، چارمنگ، اتمانخیل، باجور
صافی ، شینوار و خانزادگان سره کمر، سروان
ایریدی ، پیرو چمکنی ، ورکزی ، تیسرا و
خیبرو تمام مشران ولسی مومند همیسن قسم
مشران تمام بلوچها و پشتونهای بلوچستان
ومشران پشونستان وبلوچستان مقيم افغانستان
طی پیامهای خود حلول سال نو۱۳۵۴ رابه
ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم
اعضای کمیته مرکزی وکابینه وتمام مردم
افغانستان صمیمانه تبریک گفته واعتلای مزید
افغانستان وآسایش بیشتر ملت افغان راآرزو
نموده اند .

۳ حمل ۱۳۵۴

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت

وزارت امور خارجه

اعتماد نامه اش را به ښاغلی محمد داؤد رئیس

دولت و صدراعظم در قصر ریاست جمهوری تقدیم نمود. درین موقع ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه و ښاغلی محمد اکبر رئیس دفتر ریاست جمهوری نیز حاضر بودند.

۶ حمل ۱۳۵۴

ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم ساعت یازده ونیم قبل از ظهر برای اشتراک در مراسم تشییع جنازه اعلیحضرت فقید ملک فیصل عازم عربستان سعودی شدند. در میدان هوایی ښاغلی محمد نعیم، دکتور محمد حسن شرق معاون صدات عظمی، اعضای کمیته مرکزی، اعضای کابینه، صاحب منصبان اردوی جمهوری، مامورین عالیرتبه، پشتونستانی های مقیم کابل، سفیر کبیر عربستان سعودی در کابل و بعضی از اعضای کوردیپلوماتیک جهت وداع حاضر بودند.

دکتور عبدالمجید وزیر عدلیه و ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه با ښاغلی رئیس دولت همراه بودند.

به مناسبت وفات مرحوم ملل فیصل بیرق های ملی در داخل و خارج کشور برای سه روز برسم احترام بر فراز دایر رسمی و موسسات نیم افراشته بود.

۶ حمل ۱۳۵۴

از جانب ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تلگرام تبریکه به مناسبت تعیین اعلیحضرت خالد بن عبدالعزیز بحیث پادشاه جدید عربستان سعودی عنوانی اعلیحضرت موصوف

به ریاض مخابره گردیده است.

۶ حمل ۱۳۵۴

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم پس از مراسم دعا و فاتحه بر جنازه اعلیحضرت ملک فیصل مرحوم ساعت هفت و سی دقیقه شب جهت ادا و انجام مناسک حج عمره عازم خانه خدا (ح) گردیدند.

طیاره حامل ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم ساعت ۹ شب در حالیکه هیأت معیتی با ایشان همراه بودند وارد میدان هوایی جده گردیده و پس از پذیرایی از طرف والی، قوماندان عسکری، مامورین عالیرتبه لشکری و کشوری و معاینه گاردا احترام عازم مکه معظمه گردیدند و تا حوالی بعد از نیمه شب مناسک حج عمره را انجام دادند. ساعت هشت و سی دقیقه صبح پنجشنبه هفت حمل ۱۳۵۴ بوقت محلی ښاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم به حرم مطهر حضرت سرور کائنات محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم در مدینه منوره جهت ادا احترام و اتحاف درود و تحیات بروح پیغمبر بزرگ اسلام به مسجد نبوی وارد گردیدند.

ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم به خانه خدا (ح) و مسجد نبوی (ص) برای ترقی و تعالی و پیشرفت افغانستان عزیز بدرکاه الهی دعا نمودند. طیاره حامل ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم و همراهان شان ساعت ۹ و سی دقیقه و قسست مدینه، عازم کشور شد.

۶ حمل ۱۳۵۴

سند مصدق مربوط به میناق منع تکوین تولید و ذخیره سلاح با کترولوژیکی، بیالوژیکی

موادسمې وازبين بردن آنهاز طرف ښاغلي حميدالله عنايت سراج سفير کبير افغاني در لندن به مقامات مربوط انگلستان که يکي از تحويل گیرندگان اسناد مصدقه ميثاق مذکور ميباشد تسليم داده شد .

٦ حمل ١٣٥٤

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم تيلگرام تعزيت وهمدردي به نسبت وفات اعليحضرت ملك فيصل پادشاه عربستان سعودی در اگرسو قصد يکه عليه شان بعمل آمده عنوانی اعليحضرت خالد بن وليد العزيز پادشاه جديد عربستان سعودی به رياض مخابره گرديده است .

٧ حمل ١٣٥٤

ښاغلي محمد نعيم ، دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی ، اعضای کمیته مرکزی وکابينه در محفل فاتحه خوانی اعليحضرت فقيد ملك فيصل که از ساعت ٩ صبح الی ١٢ ظهیر ٧ حمل ١٣٥٤ از طرف سفير کبير عربستان در مسجد يل خشتی انعقاد یافته بود .

اشترک ورزیدند . همچنان درین محفل جنرال هاو صاحب منصبان اردوی جمهوری ، مامورین برخی از کوردیپلوماتیک وعده زیادی از اهالی شهر کابل اشترک ورزیده بودند .

٧ حمل ١٣٥٤

ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم پس از اشترک در مراسم تشييع جنازه اعليحضرت فقيد ملك فيصل ساعت دو ونيم بعد از ظهر ٧ حمل ١٣٥٤ از عربستان سعودی بوطن معاودت کردند .

در میدان هوايي کابل ښاغلي محمد نعيم دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی اعضای کمیته مرکزی واعضای کابينه ، صاحب منصبان اردوی جمهوری ، مامورین عاليرتبه و پشتونستانی های مقيم کابل ، سفير کبير عربستان سعودی مقيم کابل ، بعضی از کوردیپلوماتیک مقيم کابل از ښاغلي رئيس دولت و صدراعظم استقبال نمودند .

٩ حمل ١٣٥٤

ښاغلي محمد نعيم به سفارت عربستان سعودی رفته به کتاب مخصوصيکه بمناسبت وفات مرحوم ملك فيصل پادشاه عربستان سعودی گذاشته شده بود امضاء نمودند .

٨ حمل ١٣٥٤

دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی بعضی اعضای کابينه ، عده از مامورین عاليرتبه و برخی از رؤسای کوردیپلوماتیک به سفارت عربستان سعودی مقيم کابل رفته به کتاب مخصوصی که بمناسبت وفات ملك فيصل گذاشته شده بود امضاء نمودند .

١٢ حمل ١٣٥٤

کنفرانس عمومی یونیدو در لیما مسوده فیصله نامه افغانستان رادر باره کشور های محاط به خشکه در راه انکشاف و کشور های کمترین انکشاف یافته تصویب کرد .

هیأت افغاني در کنفرانس عمومی موسسه انکشاف صنعتی ملل متحد که در لیما مرکز پیرو دایر گردیده بود مسوده فیصله نامه را که در آن از یونیدو تقاضا شده بود برای کشور های محاط به خشکه در راه انکشاف و کشورهای

کمترین انکشاف یافته خاصاً در ساحه ترانزیت و ترانسپورت مساعدت های لازم بعمل آورد .

در این مسوده همچنان پیشنهاد شده بود اداره خاصی برای مساعدت های مؤثر مالی و تخنیکي به کشور های متذکره تاسیس گردد. مسوده مذکور از طرف کنفرانس لیما به تصویب رسید. قرار یک خبر دیگر در اعلامیه نهایی کنفرانس لیما و پروگرام عملی آن نیز نظریات کشور های محاط به خشکسه در راه انکشاف و کشور های کمترین انکشاف یافته منعکس گردیده و برای مساعدت و همکاری مزید و خاصی باین کشور هاد ر ساحت انکشاف صنعتی ایشان توصیه های بعمل آمده است.

۱۳ حمل ۱۳۵۴

از طرف ښاغلي محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم اګر ښان ښاغلي میونګ جون چوی که بحیث سفیر کبیر جمهوریت کوریا در افغانستان از طرف حکومت آنکشور خواسته شده بود صادر گردیده است .

۱۳ حمل ۱۳۵۴

از جانب ښاغلي محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تعزیت و همدردی به مناسبت وفات پدر شیخ مجیب الرحمن رئیس جمهور بنګله دیش عنواني موصوف به داګه مخابره شده است .

۱۴ حمل ۱۳۵۴

به تعقیب مکاتیب ښاغلي محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم عنواني دکتور کورت والدهایم منشی عمومی ملل متحد درباره تعداد و افزون بلوچ هاګه پافغانستان پناه می آورند و وضعیت

همکاری و مساعدت مؤسسات بین المللی مربوط به ایشان اخیرا ښاغلي والدهایم طی پیام مورخ پنج حمل ۱۳۵۴ خویش عنواني ښاغلي رئیس دولت و صدراعظم جواب داده است .

نظریه اینکه باید ملل متحد مسئولیت های بشر خواهانه خود را در مورد این پناه گزینان کاملاً انجام دهد از کنش رعالی ملل متحد برای پناهګز ښان تقاضا کرده است تا احتیاجات پناه گزینان بلوچ را حلوم کرده و بامشوره حکومت افغانستان بهترین طرق اعطای کمک به ایشان را مطالعه نماید .

۱۶ حمل ۱۴۵۳

مدیریت اطلاعات وزارت امور خار چه خبر داده که از طرف ښاغلي محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکه بمناسبت روز ملی هنګری عنواني پال لوزون چی رئیس شورای دولتی جمهوریت هنګری به بوداپست مخابره شده است .

۱۶ حمل ۱۳۵۳

مدیریت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر داد که از طرف ښاغلي محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم تیلگرام تبریکه بمناسبت روز ملی سینګال عنواني ښاغلي یو پولسنگور رئیس جمهور آن کشور به داګه مخابره شده است .

۱۶ حمل ۱۴۵۳

مدیریت اطلاعات وزارت امور خار چه خبر داده که از طرف ښاغلي محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بمناسبت درگذشت ښاغلي تونګ یو و معاون کمیته دایمی کانګرس ملی جمهوریت

کتابيکه باين مناسبت گذاشته شده بود درج و امضاء نمودند. همچنان از ساعت ۱۰ صبح تا ساعت سه بعد از ظهر ۱۸ حمل ۱۳۵۴ در کتابي که بمناسبت درگذشت معاون کميته دايمي کانگرس ملي جمهوريت مردم چين در آن سفارت باز شده بود بعضي از اعضاي کابينه، مامورين عاليترتبه و کورديپلوماتيك مقيم کابل مراتب تعزيت شانرا درين کتاب درج و امضاء کردند.

۲۰ حمل ۱۳۴۵

روزنامه خبررسانی آژانس تانيوگ در شماره مؤرخ ۲۱ فبروري ۱۹۷۵ خويش بيانیه جلالتماب رئيس دولت و صدراعظم جمهوريت افغانستان راجع به فعاليتهاي کشور های غيرمنسلک مطابق به تصويب کنفرانس چهارم کشورهای مذکور تا امروز در باره فعاليت هاي ممالک مذکور از امروز تا کنفرانس آينده سران دول غيرمنسلک در کولمبو به نشر رسانيده است.

اظهار نظر ښاغلي رئيس دولت جمهوري افغانستان در پيرامون نکات متذکره فوق به اساس خواهش آژانس تانيوگ توسط وزارت امور خارجه جمهوري افغانستان به سترس سفارت کبراي يوگوسلاوي در کابل گذاشته شده است.

سوال آژانس تانيوگ يوگوسلاوي: شما فعاليت های ممالک غيرمنسلک رابعد از کنفرانس چهارم سران دول و حکومتها و الجزاير مخصوصاً در جريان سال ۱۹۷۴ لظور ارزيايي مينماييد و اين فعاليت هالي داير شدن کنفرانس پنجم سران دول و حکومت در کولمبو (موريلانکا) يالاي چه موضوعات شريک و نولهده داشته ؟

مردم چين تيلگرام تعزيت عنواني ښاغلي چوئيلای صدراعظم آنکشور به پيکنگ مخابره شده است.

۱۶ حمل ۱۴۵۳

ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم ښاغلي چان هياک پاک سفير کبير غيرمقيم جمهوريت کوريا را که دوده ماموريتش در افغانستان به پايان رسيده است ۱۳ حمل برای ملاقات توديمي پذيرفتند.

۱۷ حمل ۱۳۵۴

مديريت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر داد که از جانب دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمي تيلگرام تعزيت و همدردی به مناسبت درگذشت ښاغلي تونگ چي و معاون کميته دايمي کانگرس ملي جمهوريت مردم چين عنواني ښاغلي تنگ هيساوونگ معاون صدراعظم آنکشور به پيکنگ مخابره شده است.

۱۷ حمل ۱۳۵۴

مديريت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر داد که از طرف ښاغلي وحيد عبد الله معين سياسي وزارت امور خارجه تيلگرام تبريکيه بمناسبت تقرر ښاغلي مسعود الفصيل به حيث وزير دولت برای امور خارجه عربستان سعودی عنواني موصوف به رياض مخابره گرديده است.

۱۸ حمل ۱۳۴۵

ښاغلي محمد نعيم و دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمي به سفارت کبراي جمهوريت مردم چين رفته مراتب تشکيلت و هتلاکزي خويشرا تشکيلت به درگذشت ښاغلي تونگ چي و معاون کميته دايمي کانگرس ملي آنکشور در

د افغانستان کالنی

جوابیه ښاغلی رئیس دولت و صدراعظم افغانستان به سوالنامه آژانس تا نیوگ یوکوسلاویا :

چهارمین کنفرانس سران و حکومت ممالک غیرمنسلک که در سپتامبر ۱۹۷۴ در الجزایر صورت گرفت یک مرحله جدیدی رادرسیاست بیطرفی بپان آورد. اعلامیه های سیاسی و اقتصادی کنفرانس مذکور اصول اتکاء بخود و اتحاد و تساند کشورهای بیطرف را باهمدیگر بیش ازپیش تقویه نمود .

باساس اعلامیه و فیصله نامه های مذکورکه در حقیقت تائید مجدد اعلامیه کنفرانس های بلگراد قاهره و لوساکا بود ، ممالک غیر منسلک اوضاع بین المللی را مجدداً تحلیل و ارزیابی نموده و توجه خود رادر مورد نیل مردمان جهان به آزادی، استقلال و پیشرفت که متکی بر صلح و امنیت و از بین بردن بی عملیتهای موجوده درسیاست بین المللی و مناسبات اقتصاد باشد معطوف ساخت .

امروز تقریباً صد کشور در زمره ممالک غیر منسلک بشمار آمده و دولت اعضای سازمان ملل متحد را تشکیل میدهند و در ساختن مذکور و مؤسسات اختصاصی آن فعالیت های خود را انسجام داده و در حال حاضر یکی از گروپ های فعال و دینامیک رادر آن مؤسسه تشکیل

میدهد .

در جریان جلسات مجمع عمومی ملل، ممالک بیطرف در گرفتن موقف های مشترک و برای ترتیب پروگرام های عملی مطابق به اساسات منشور ملل متحد همکاری های متمرکزی را انجام دادند. من میتوانم باخوشی اظهار نمایم که این اعلامیه ها و فیصله نامه های که از طرف کنفرانس چهارم سران دول و حکومت در الجزایر به تصویب رسید در ساحه بین المللی مخصوصاً در سال ۱۹۷۴ بعضی نتایج مطلوب را بار آورده است.

در افریقا مشاعده مینمائیم که تغییرات قابل ملاحظه بپان آمده و بقایای استعمار در مستعمرات پرتگالی روبه اختتام است. گیتی بیسوابحیت یک کشور آزاد دیگر در زمره کشور های دیگر عضویت ملل متحد را کسب کرده و انگولا و موزامبیک برای نیل به آزادی و استقلال خود به پیش میروند و افریقای جنوبی و رودشانا اثر افکار عامه جهان و مخصوصاً گروه ممالک بیطرف تحت فشار بین المللی قرار گرفته و از کشور های دیگر افریقایی جدا مانده اند .

جبهه آزادی بخش فلسطین در دوران جلسات اخیر مجمع عمومی ملل متحد بحیث مشاهد در جلسات آن شرکت نمود و نیز حقوق حقه فلسطینی ها بر رسمیت شناخته شده خاک آن سرزمین بحیث مسکن اصلی مردم فلسطین

واژرت امور خارجه

رفتن تورم و بالنتیجه بهبود وضع اقتصادی از راه تفاهم و متکی برواقعیت ها باید در يك فضای آرامش و تعقل مذاکراتی صورت گیرد. که هدف آن ایجاد يك ارتباط معقول و مناسب بین قیم موادخام و مواداولیه ازیکطرف و مواد صنعتی ازطرف دیگر باشد و متوازی به آن منافع و احتیاجات کشور های که در هیچیک ازاین دوگروه شامل نیستند با ایجاد روشهای منصفانه تعاونی درنظر گرفته شود .

ما امروز درجهانی قرار داریم که بابحرانات سیاسی و اقتصادی روبرو میباشد ، برای اینکه بااین بحرانات مقابله شود که گروه ممالک بیطرف بانیست موقف مشترکی در موضوعات بین المللی اتخاذ نموده و درراه حل آن متحداً اقدام نمایند .

امیدوارم تا دایر گردیدن کنفرانس سران و حکومتات ممالک بیطرف که در ۱۹۷۶ در سریلانکا دایر و با همکاری مزید کشور های غیرمنسلك تشنجات سیاسی و مخصوصاً بحرانات اخیر اقتصادی از بین برده تا بحرانات موجوده در روابط اقتصادی بین المللی تا اندازه زیادی مرقوع گردد .

داشته شده که البته این فیصله نامه هادرائر مساعی مشترك کشور های بیطرف بعمل آمد . در مورد حق دسترسی آزاد کشور های محاط به خشکه به بحر و از بحر مطابق به فیصله مهمی که در زمینه درکنفرانس سران در الجزایر بمیان آمد در جلسات مجمع عمومی بیست و هشتم و بیست و نهم فیصله نامه های که تا حدی منافع این کشور ها را تأمین میکند به تصویب رسیده است و امیدوارم در آینده حقوق کشور های محاط به خشکه و مساعدت های که نظریه موقعیت جغرافیایی این کشور ها از طرف جامعه بین المللی بعمل آید تضامیمی به کمک دیگر کشور های غیر منسلك که همیشه پشتیبان حق و عدالت میباشد به نفع آنها اتخاذ گردد .

به عقیده من بانیست درسیستم اقتصادی موجوده تغییراتی بعمل آید تا راه حل برای از بین بردن تبعیضاتی ها ، پیدادها و فیصله ها و موافقاتی بمیان آید تا منافع همه کشور ها را در بر گرفته و مناسبات اقتصادی بین المللی موجوده تجدید گردد و ممالک جهان بتوانند عادلانه از منابع طبیعی و ثروت خود استفاده نمایند ، مخصوصاً برای استقرار نرخها و از بین

بحران انرژی و اقتصادی جهان و کشور های غیر منسلک

کردید و بزودی جامه عمل نیز پوشید تا بنیاس صندوق اضطراری ملل متحد برای مساعدت به آنده از کشورهای روبه انکشاف میباشد که بیشترین صدمه را از بحران اقتصادی و انرژی جهان دیده اند . افغانستان توانست قناعت ملل متحد را فراهم سازد که افغانستان از جمله کشور هائیسست که بحرانات مذکور بیشترین صدمه را به آن هامتوجه ساخته است و بهمین صندوق اضطراری ملل متحد حاضر گردید مبلغ ششصد هزار دلار به افغانستان مساعدت نماید تا وجه مذکور را برای خریداری مواد وارداتی مورد ضرورت بصرف برساند .

۲- گروه کشور های فوق الذکر در دوران بیست و نهمین جلسه عادی مجمع عمومی ملل متحد که در ماه سپتمبر ۱۹۷۴ دایر گردید برای یافتن طرق حل مسایل حاد بین المللی استقرار صلح جهانی، رفع استعمار مسایل مربوط به خلع سلاح، بحران شرق میانه، حل مسالمت آمیز اختلافات انکشاف اقتصادی کشور های در حال رشد و کمترین انکشاف یافته ریفرم سیستم پولی بین المللی، حاکمیت دایمی دول بالای منابع طبیعی شان و تقویت نقش ملل متحد در تحکیم صلح و انکشاف اقتصادی ، فعالانه سهم گرفتند افغانستان بحیث یکی از اعضای مؤسس و صادق سیاست عدم انبیلک و منچیت یک کشور روبه انکشاف از موقف دول گروه مذکور مجدانه پشتیبانی بعمل آورده و نماینده افغانی

بحران انرژی و اقتصادی جهان در جریان سال ۱۳۵۳ زمینه همکاری مزید و تسانند و همبستگی بیشتر کشور های مسلمان روبه انکشاف و کشور های غیر منسلک را فراهم آورد . گروه کشور های روبه انکشاف و غیر منسلک در طول سال گذشته به منظور رسیدن به توافق در زمینه های مورد علاقه داخل تماس های دوجانبه و چند جانبه گردیده و کنفرانس های بین المللی را تشکیل دادند و در ملل متحد راجع به مسایل مختلف که منافع عمومی شان را در بر میگرفت، بشکل یک گروه واحد اتخاذ موقف نمودند .

افغانستان بحیث یک کشور روبه انکشاف و غیر منسلک رول مؤثری در فعالیتهای گروه کشور های مذکور بازی نموده و توضیحات آتی نمایانگر فعالیت افغانستان و دیگر کشور های گروه ۷۷ و غیر منسلک میباشد :

۱- نظریه درخواست گروه کشور های مذکور منجمله افغانستان و پشتیبانی اکثریت اعضای مجمع عمومی ملل متحد ششمین جلسه خاص مجمع مذکور از تاریخ ۹ اپریل الی ۲ می ۱۹۷۴ در مقر ملل متحد دایر گردید و راجع به مواد خام و مشکلات اقتصادی کشور های روبه انکشاف مطالعاتی انجام داد و در زمینه تاسیس نظام جدید اقتصاد بین المللی که متضمن منافع کشورهای روبه انکشاف نیز باشد تصامیمی اتخاذ گردید .

یکی از تصامیم مهمی که طی این اجلاس اتخاذ

در بیست و نهمین جلسه کامله مجمع عمومی ازادیر شدن کنفرانس جهانی خلع سلاح حمایت نموده و در مورد تحکیم امنیت بین المللی گفت که با نیست دیتانت تنها منافع و مسایل طرف علاقه کشور های بزرگ را در بر نگیرد بلکه موضوعات طرف علاقه و منافع تمام کشور ها را احتوا نماید. وی افزود که تجمع و ذخیره سلاح در نقاط مختلف جهان منجمله حوزه ای که

افغانستان در آن واقع است امنیت کشورهای کوچک مخصوصاً کشور های غیرمنسلک را به مخاطره میاندازد وی همچنین از مفکوره های فاقد سلاح ذروی شناختن شرق میانه و شناختن بحر هند بحث یک منطقه صلح پشتیبانی نمود.

رئیس هیات افغانی در جلسه مذکور ضمن توضیح روابط نیک افغانستان با کشور های همسایه و حوزه علاوه نمود که مساعی افغانستان برای بهبود روابط با پاکستان مثمر نتیجه شده است زیرا حکومت آن کشور از شناختن حقوق حقه و قانونی مردمان پشتون و بلوچ ابا میورزد .

نماینده افغانی اظهار داشت که موضوع پشتونستان یک مسأله ملی برای افغانستان میباشد زیرا اقوام استعماری بود که پشتونستان را از وطن آبایی آن افغانستان جدا ساخت . حکومت پاکستان با واقعیت بینی قبل از آنکه خونریزی و فاجعه ای نظیر وقایع بنگله دیش در پشتونستان رخ بدهد با نیست تعیین سر نوشت را بحیث یک حق قانونی برای مردمان پشتون و بلوچ بشناسد .

نماینده افغانی اضافه کرد که سیاست

افغانستان مبتنی بر اصل جستجوی راه حل اختلافات از طرق صلح جویانه میباشد و بر همین معنی آرزو دارد یگانه مسأله مورد اختلاف بین افغانستان و پاکستان از طریق مسالمت آمیز مرتفع گردد .

وی از مجامعات ملل متحد برای رسانیدن مناطق تحت استعمار به استقلال شان پشتیبانی کامل افغانستان را اعلام نمود .

هیات افغانی در جلسه فوق الذکر مجمع عمومی از موضوع فلسطین جانبداری کامل نموده و به طرفداری از مصوبه ای که خاک فلسطین را بحیث مسکن اصلی مردم فلسطین شناخته است و موافق به روحیه چهارمین کنفرانس سران دول و حکومت کشور های غیرمنسلک در الجزایر (منعقد سیمبر سال ۱۹۷۳) میباشد رأی داد. در جملة اکثریت کشور های غیرمنسلک و روبه انکشاف افغانستان در جملة بیست و نهمین مجمع عمومی از شمول موضوع (دسترسی آزاد به بحرو از بحر) در (منشور حقوق و جایسب اقتصادی دول) بصورت جدی پشتیبانی نمود.

۳- بتاسی از فیصله ها و توصیه های چهارمین کنفرانس رؤسای دول و حکومت کشور های غیرمنسلک و با در نظر داشت وضع بحرانی اقتصادی جهان از تاریخ سوم الی ۸ فبروری ۱۹۷۵ وزرای پنجاه و هفت کشور روبانکشاف که اکثریت مطلق آنها را کشورهای غیرمنسلک تشکیل میداد بشمول افغانستان در داکار پایتخت سیگال اجتماع کردند تا راهی را برای توازن قیم مواد خام و تولیدات صنعتی جستجو نمایند .

جهان نظربه مصارف اضافی ترانسپورت و
ترانسپورت بیشتر از دیگر کشور ها صدمه
دیدداند و محتاج به مساعدت بیشتر به مقایسه
سایر کشور هامیباشد .

میأت افغانی برای بهبود وضع اقتصادی
کشور های روبه انکشاف بذل مساعی راجع
به صنعتی ساختن کشور های مذکور را توصیه
نمود زیرا اقتصاد کشور های مذکور که اکثرأ
زراعتی میباشند باعدم توازن فاحش بین قیسم
محصولات زراعتی که صادرات آنها را تشکیل
میدهد و قیمت های تولیدات صنعتی که واردات
کشور های مذکور را احتوامیکند، متضرر میگردد.
دراین کنفرانس يك سلسله فیصله هاوتصامیم
برای بهبود وضع اقتصادی کشور های روبه
انکشاف و تغییر وضع موجود تجارت بین المللی
به منفعت کشور های رو به انکشاف، اتخاذ
گردید و برای اینکه سازمان توسعه صنعت ملل
متحد سهم مؤثری در ر ا ه
صنعتی شدن کشور های روبه انکشاف گرفته
بتواند، فیصله بعمل آمدتاسعی شود صلاحیت
ها، فعالیت و منابع یونیدودر چوکات ملل
متحد تزئید یابد .

۵- کمیته انسجام کنفرانس کشور های
غیرمنسلک که شامل هفده عضو میباشند از
تاریخ ۱۷- الی ۱۹ مارچ ۱۹۷۵ سومین جلسه
را به سوئه وزراء انجام داد تادرمینه چگونگی
تعمیل تصامیم و فیصله های چهارمین کنفرانس
سران دول و حکومت کشور های غیرمنسلک
در الجزیره (منعقد پنج سپتمبر ۱۹۷۳) درپرو
اوضاع جدید سیاسی و اقتصادی جهان بحث

هیأت افغانی دراین کنفرانس سهم فعال
گرفت و توجه کنفرانس را باین مطلب جلب
نمود که سیستم موجود اقتصاد جهان که
مناسبات پولی و تجارت بین المللی را تنظیم
میکند به مضارکشور های کمترین انکشاف
یافته میباشند و قیم مواد خام که صادرات کشور
های روبه انکشاف را تشکیل میدهد روز بروز
تفزیل مینماید، در حالیکه قیم مواد صنعتی که
واردات کشور ها را تشکیل میدهد روبه افزایش
است . هیأت افغانی پیشنهاد نمود تا یک
سیستم جدید همکاری بین المللی در زیر نظارت
ملل متحد تأسیس گردد. همچنین هیأت افغانی
تقاضا نمود که کشور های روبه انکشاف که
محاط به خشکه میباشند بانیست مورد توجه
مزید و خاص قرار بگیرند .

کنفرانس داکارتصامیمی برای تنظیم تجارت
بین کشور های روبه انکشاف و کشور های
صنعتی اتخاذ نمود .

۴- متعاقباً وزرای هفتادوشش کشور روبه
انکشاف که اکثرأ غیر منسلک بودند از تاریخ
۱۵- الی ۱۸ فبروری ۱۹۷۵ در الجزایر گرد آمدند
تادرمورد مشکلات اقتصادی شان بحث نمایند
دراین کنفرانس راجع به سیستم غیر عادلانه
اقتصادی جهان که تماماً بمضار کشور های
جهان سوم میباشند مباحثات و مطالعاتی صورت
گرفت .

هیأت افغانی دراین کنفرانس نیز سهم
فعال گرفت و توجه کنفرانس را باین موضوع
جلب نمود که کشورهای کمترین انکشاف یافته
محاط به خشکه در نتیجه بحرانات اقتصاد ی

نمايد وېرې کفرانس وزراي خارجه کشرورهاي غيرمنسلک که درماه مارچ ۱۹۷۵ درليما داپر گرديد، آمادگي اتخاذ نمايد. کفرانس ازکشور هاي غيرمنسلک تقاضابه عمل آورد تادر راه تقويه هرچه بيشتر تساند وهمبستگي خويش بذل مساعي نمايند .

اين جلسه فيصله چهارمين کفرانس سران دول وحکومات کشرورهاي غيرمنسلک را مېني براينکه تجاوز قواي استعماري بريك کشرور غيرمنسلک تجاوز برتمام کشرور هاي مذکور تلفي گردد، بارديگر تائيد نمود واز مجادلات آزادي خواهي کتله هاي تحت استعمارپشتميباني بعمل آورد .

بمنظور تامين صلح عادلانه درشرق ميانه کفرانس تقاضا بعمل آورد تا اسرائيل تمام خاکپاي اعراب راکه ازتاريخ پنج جون ۱۹۶۷ به بعداشغال نموده است بدون قيدوشرط تخليه نمايد وحقوق مردم فلسطين براي آنها اعاده شود .

باآنکه افغانستان در ايسن کفرانس سېم نگرته بود اما فيصله هاي کفرانس مذکور مورد پشتيمباني آن قرار دارد .

۶- د و مين کفرانس (يونيدو)
(موسسه انکشاف صنعتي ملل متحد) که از تاريخ ۱۲-الي ۲۶مارچ ۱۹۷۵ درليماپايتخت پيرو داپر گرديد اصلايک اجتماع عادي براي

بررسی فعاليتهاي موسسه مذکوربود اما ابتکار وفعاليت کشرورهاي روبه انکشاف وغيرمنسلک کفرانس را توسعه زياد داده بيشتر جهان شمول ساخت وتعداد کشرور هاي سېم گيرنده رابه ۱۱۴ رسانيد .

دراين کفرانس که بحيت يکي ازاجتماعات مهم بينالمللي تلفي شد فيصله بعمل آمد تاقادماتي مرعي گرددکه درچوکات سازمان ملل متحد وبراساس پر نسيب هاي جديسد پروگرام هاي طويلالمدت براي صنعتي ساختن کشرور هاي روبه انکشاف ترتيب وعملی گردد.

دراين کفرانس فيصله بعمل آمدکه صنعتي شدن کشرورهاي روبه انکشاف يکي ازمسائل عمده اقتصادي جهان و مناسبات بين المللي ميباشد ومناسبات عادلانه اقتصادي در جهان ازطريق همين صنعتي شدن برقرارميگردد .

طی اين اجتماع صنعتي ساختن بحيت موضوعي شناخته شدکه تنها مربوط به پلانهاي ملي نبوده بلکه منوط به مساعدت بين المللي ميباشد ، لهذا ازتمام کشرورهاي جهان تقاضاي همکاري درين مورد بعمل آمد .

هيأت افغاني درين کفرانس نيزسېم فعال گرفته وازمنافع کشرور هاي روبه انکشاف به صورت عموم وازموقف کشرور هاي کمترپسن انکشاف يافته محاط به خشکه که افغانستان

واژرت امور خارجه

نيز از آنجمله ميباشد بصورت خاص جانبداري نمود .
گريد و فيصله بعمل آمد تا يك آژانس خبر رسائي اسلامي نيز تاسيس گردد .

همناوي و همبستگي ايکه در اين کنفرانس بين کشورهاي روبه انکشاف بمشاهده رسيد در هيچک اجتماع درگذشته سابقه نداشت .
۷- افغانستان بحيث يك کشور مسلمان همواره در راه اتحاد کشور هاي اسلامي سعی ورزيده و از موقف کشور هاي مذکور در صحنه بين المللي پشتيباني نموده است .
افغاني سال گذشته در کنفرانس وزراي خارجه کشور هاي اسلامي در کوالالمپور (۱۱-۲۵ جون ۱۹۷۴) سهم فعالی گرفت. رئيس حيات افغاني در جلسه کامله کنفرانس در موضوع شرقميانه بآرديگر موقف افغانستان را تائيد نموده تقاضا بعمل آورد که اسرائيل سرزمين هاي اشغالي عربي را تخليه نمايد و حقوق مشروع مسردم فلسطين اعاده شود .

بصورت عموم در جريان سال گذشته رويحه همکاري تساند و همبستگي در بين کشور هاي مسلمان روبه انکشاف و غيرمنسلک بيشتر از اين بمشاهده ميرسد . در پهلوي همکاري و همناوي در اجتماعات عدهاي از کشور هاي مسلمان و روبه انکشاف مؤلد نفت براي آن دسته از کشور هاي روبه انکشاف که در نتيجه بحران انرژي و اقتصادي جهان متضرر گرديده بودند در چوکات صندوق هاي امدادي مساعدت هاي مالي نمودند و در قسمت فروش نفت براي کشور هاي مذکور امتيازاتي را قابل گرديدند .
در اين کنفرانس راجع به تاسيس بانک اسلامي صندوق تساند اسلامي تصامي اتخاذ

وزارت داخله

۸- احداث راه های فرعی جدید و غیره
تاسیسات .

۹- فعالیتها در ساحه تامین بهرامنیت .

۱۰- جلب همکاری و کمک مردم در ساحه

های عرفانی و اقتصادی .

۱۱- در ساحه مجادله با خرافات رسم و رواج

های کهنه در رابطه با مبارزه در راه تامین حقوق

زن ملی سال بین المللی زنان .

۱۲- سایر فعالیتهای ابتکاری .

قوماندانی عمومی امنیه :

آمریت تشکیلات مدیریت عمومی حرکات :

یکی از جمله فعالیت های مهم و عمده که در
قوای پولیس بعمل آمده عبارت از تعیین کمیته
می باشد تا در خصوص تنظیم و انسجام تشکیلات
قوای پولیس که از بدو تاسیس نظام جمهوری آرزوی
اصلاح آن موجود بود مطالعات خود را انجام داده
نظریه وضع مالی دولت، خواست زمان ،
ایجابات عصر و ضرورت های مسلکی که
احساس میکردید تشکیل جدید را تنظیم نمایند.
این کمیته قوماندانیهای ولایات را که از لحاظ
تعداد پرسونل شعب اختصاصی و تنظیم رتبه
عدم توازن را اختیار نموده بوده گروپ ولایات
تیپ التسیج منقسم نموده اند .

در تشکیل جدید قوای پولیس آمریت امنیت
آمریت جنائی، آمریت سرحدی، آمریت ترافیک،
آمریت محبس صناعتی، آمریت تخیکی، آمریت
پاسپورت و آمریت لوژستیک هر کدام برای
انسجام و طایف خویش یک تعداد شعب اختصاصی

وزارت داخله در طول سال که گذشت برای
حفظ ، امن و نظم عامه و مستقر ساختن امنیت موثر
به نفع مردم کشور خدمت نموده است .
درین سال نیز سعی بعمل آمده است تا وضع
شعبات و دفاتر مختلف وزارت داخله مطابق به
مشی عمومی و رهنمود اساسی دولت جمهوری
که در بیانیه تاریخی رهبر بزرگ ملی ما (خطاب
به مردم افغانستان) از آن ذکر بعمل آمده است
تنظیم شود و در پی آن است تا در کمترین زمان
به اداره ای تبدیل شود که جوابگوی توقعات
اکثریت محروم جامعه ما باشد .

وزارت داخله گذارش کارهای را که اجرا
نموده است در دو قسمت یعنی اجراآت شعبات
مرکزی وزارت و اجراآت ۲۶ ولایت کشور و
واحدهای اداره محلی فرعی، آنها را روی هم رفته
در رابطه با مسایل ذیل بصورت فشرده تقدیم
میدارد :

۱- اندازه تحصیل باقیات .

۲- استرداد املاک دولت و تصفیه دوسیه
های املاکی و حل مشکلات ناشی از حقایقه و
عللچر .

۳- بلند بردن عواید ملکیت دولت .

۴- اسکان مردم بی زمین .

۵- پیشبرد پروگرام چاروالی های مربوط
در ساحه خدمات شهری .

۶- واریسی از احوال محبوسین و بهتر ساختن
شرایط مادی و معنوی آنها .

۷- تکمیل و بدوران انداختن دوسیه های
لاجرأ .

رادراختیار دارند .

از بدو تاسیس نظام فرخنده جمهوریّت در کشور عزیز زمین تحولات چشمگیری که در همه ساحات و امور اجتماعی و اقتصادی، سیاسی و فرهنگی اصلاحی و تحولات بنیادی و غیره صورت گرفته قوماندانی عمومی امنیه ضمن پروگرام اصلاحی محابس برای اصلاح بهتر وضع محبوسین و محبوسات سراسر کشور دستگاه های صنعتی رایش از پیش توسعه داده که محبو سینین بتوانند از مزد آن اعاشه و درآینده نیز صاحب حرفه گردند که فعلا ۱۳ ولایت در حدود ۷۲۰ نفر محبوسین و ۱۵۸ دستگاه صنعتی که عبارتند از دستگاه های قالین بافی، سطرنجی بافی، کلیم بافی، فلزکاری، بوت دوزی، نجاری و تعمیراتی، نخ ریشی، خبازی و آسیاب مصروف فعالیت بوده و پلانهای انکشافی شان پی ریزی گردیده که امید درآینده قریبی توسعه یابد . در ایام عید سعید اضحی ۱۳۵۳ در حدود ۴۴۴۵ نفر محبوسین مورد عفو رهبر انقلاب قرار گرفته است . بر علاوه بدون تبعیض و امتیاز که خاصه اجراءات دولت جمهوری میباشد که از اینکه در گذشته حکم محاکم در حصه اکثر محبوسین غیر عادلانه بود یکعهده زیاد محبوسینیکه اضافه اژده سال محبوس بودند و ده سال خویش را اکمال نموده و هم کسانیکه معیاد حبس شان اژده سال کمتر و دو ثلث حبس خود را سپری نموده بودند توسط فرامین جمهوریّت رها شده اند . همچنان در حصه تعیین سرنوشت ۱۷۰۳ نفر محبوس ۱۲ ولایت کشور که از سالهای متمادی بدون تعیین تکلیف قطعی در محابس بسر میبردند اجراءات موثر بعمل آمده و سرنوشت

اکثر ایشان معلوم و ازین تکلیف رها و تعقیبات

جدی در زمینه جریان دارد .

آمریت عمومی جنائی :

فعالیت آمریت دفتر داری عبارت اند از ترتیب مسوده سوابق مجرمین و تثبیت هویت آنها همچنان ترتیب مسوده آمریت عمومی جنائی آمریت های جنائی ولایات و شعبات جنائی آن . ترتیب رهنمای و بررسی واقعات قتل با فورمه های اطلاعاتیه، اوراق تحقیق، اوراق محضر تلاشی اماکن با فورمه شهرت مکمل متهمین خورد سال ، فورمه شهرت مأمورین ضبط قضایی ، فورمه محضر عاجل اماکن ، فورمه شهرت متهمین قضیه ، فورمه محضر تفتیش اماکن، فورمه محضر استنطاق و اقرار متهم، فورمه شهرت متهمین قضیه ، فورمه تسلیمی اجناس و اموال، فورمه مدارک اثباتیه، فورمه ورق محضر و مشاهدات محل واقعه، فورمه مطالبه خا و اموال غرض اشتراک در تحقیق، فورمه های فوق الذکر طبع و غرض استفاده و تطبیق به ولایات کشور عزیز ارسال گردیده، همچنان متحدالمال ها و هدایات لازم راجع به اکمال دوسیه های جزایی و تطبیق مواد قانون اجراءات جزائی و غیره دستور العمل های لازم به همه ولایات کشور صادر گردیده است .

آمریت تعلیم و تربیه :

طرح کورس مواد منفلقه با همکاری موظفین ریاست خدمات تخنیکی وزارت جلیله دفاع ملی و دایر شدن آن در چوکات ریاست خدمات تخنیکی، این کورس مدت هشت هفته دوام نموده و ۹ نفر مأمور پولیس در آن اشتراک

داشتند .

واقعہ از مرکز ولایات معاینه و مطابقت داده شده است و بالائی ابراز نظر گردیده همچنان به تعداد ۱۸۰ قطعه سند تحت معاینه و مقایسه گرفته شده و درمورد نظریه داده شده است . هکذا از محل واقعات قتل، حریق ، حادثات ترافیکی نظر بلزوم دید عکاسی بعمل آمده است .

آمریت تعقیب مرکزی :

اجراآت درمورد اشخاص واجناس مفقود شده اختطاف شده گان و مفورین و همچنان در مورد متهمین که به امراض عقلی و عصبی دچار بوده اند در قسمت دریافت ورثه نقش های مجهول الهویه و دریافت ورثه و تثبیت وراثت از طریق این آمریت و اعزام مجروحین و اجساد به روغتون هاسرویس طب عدلی .

آمریت تثبیت هویت :

طنقه بندی کارت چاپ انگشت ده گانه بتعداد ۵۰۰۰ کارت، ترتیب و تنظیم عکاسی های مجرمین بتعداد ۱۵۰۰۰ قطعه همچنان در مورد ۵۳ قضیه مختلف آثار چاپ های انگشت و پل های پالبراز نظر گردیده و راجع بسوابق جرمی اشخاص به شعبات ذی علاقه معلومات موثق ارائه گردیده است .

آمریت گروپ تحقیق :

باساس ضرورت مجادله بارشوت ۲۶۱ نفر از مامورین ملکی و صاحب منصبان پولیس و عسکری بالفعل در حال اخذ رشوه از طرف موظفین این آمریت دستگیر و دوسیه های مربوطه آن ها اکمال و بمحاکم ارسال گردیده است . در موضوعات و واقعات مهم فریبکاری نوت جعلی

تدویر کورس حفظ آثار ، تثبیت هویت و عکاسی ، این کورس برای هفت هفته دوام داشته و بتعداد ۱۸ نفر مامور پولیس در آن اشتراک داشتند .

تدویر کورس مواد مخدره برای موظفین پولیس وزارت مالیه و وزارت عدلیه ، شاملین کورس بتعداد ۲۸ نفر بوده و برای دوهفته این کورس به همکاری شعبه مواد مخدره ملل متحد دوام نمود .

کورس رهنمایی و ظایف پولیس جنایی برای ۲۰ تن از مامورین وزارت عدلیه که در بسست قوماندانی عمومی امنیه تبدیل گردیده بودند مدت ده روز دوام نمود. همچنان ترتیب پروگرام تمرینی انداخت تفنگ و تفنگچه برای موظفین آمریت عمومی جنائی . که این کار برای بار اول صورت گرفته است .

آمریت اطلاعات :

ترتیب راپور واقعات مستعجله ولایات کشور همه روزه در ۱۲ نسخه و ارسال آن به مرجع مربوطه، همچنان ارزیابی ۴۰۳۸ واقعه مستعجله که از ولایات به آمریت اطلاعات مخابره گردیده است و ترتیب و تنظیم دوسیه های سوابق جرمی . این اقدام جدید را در سال جاری شروع گردیده است و همچنان تعلیمات نامه آن نافذ گردیده که بعد ازین مطابق تعلیمات نامه اجراآت خواهد شد. هکذا ترتیب و تنظیم یکتعداد کارتها و فورمه ها غرض بهبود امور و جمع آوری احصائیه های واقعات .

آمریت کریمنال تخنیک :

تدقیق آثار، آلات افزار فعل و بتعداد چهل

وزارت داخله

قطاع الطريقي سرقت های بزرگ تحقیقات لازمہ بعمل آمده است .

مواد مخدره و اموال قاچاقی که از تاریخ اول حمل ۱۳۵۳ - الی تاریخ ۲۲ دلو ۱۳۵۳ در مرکز گرفتار گردیده که قیمت مجموعی آن ۵۸۴۱۹۷۸ - افغانی بالغ میگردد .

اکادمی پولیس :

در سال ۱۳۵۳ یک تعداد از فارغان صنف دوازدهم و نهم تحت تربیه گسفته شد ، و فارغ التحصیل گردیدند .

هکذا جهت فراگرفتن طرق بهتر اصول تدریس یک کورس پیداگوژی بهمکاری پوهنتون کابل برای استادان اکادمی دایر گردید .

در سال جاری ۱۸ نفر دریوران جوان رابه حیث دریو و معلم دریوری تربیه نموده است در اولین کورس ۴۰ نفر شامل اند .

تغیر در سیستم تدریس :

ماولتر ازهمه برای تدریس بهتر معلمین اکادمی راتابع کورس اصول تدریس نمودیم تا با آموختن اساسات و اصول تدریس بهتر بتوانند از اجرای وظیفه مشکل معلمی بدرآیند زیرا فراگرفتن دانش چیزی وانتقال آن به دیگران چیز دیگرست که باید مطابق پرنسپ های تجربه شده صورت گیرد و باین اساس بهبود بعمل آمده رضایت شاگردان حاصل شود .

ازجانب دیگر سیستم تدریس دوامدار و خسته کن ۲۰ و ۱۵ مضمون که دریک زمان صورت میگرفت به سیستم سمستر تحول نمود که در هرسمستر تعدادی ازعضامین تدریس بعد از اخذ امتحان البته تعداد که کامیاب شده اند شامل

سمستر دوم شده متباقی مضامین رامیاورند باین ترتیب فشار آموختن مضامین زیاد دریک لحظه ۵۰ فیصد تخفیف یافت .

تغییر دیگریکه درساحه تدریس اکادمی آورده شد تقسیم مضامین به گروپ های جداگانه بنام دیپارتمنت که درآن گروه معلمین مضامین مشابه و مربوط دریک دیپارتمنت تحت اداره یک آمر دیپارتمنت اجرای وظیفه نموده و باین ترتیب یک انسجام بهتر وهم آهنگی بوجود آمد و موساعی مشترک را بدون تکرار موضوع در مضامین مختلفه پیش میبرد و در موارد تدریسی وانکشاف بعدی رشته های خود مشوره و همکاری مینماید دیپارتمنت های موجود عبارت انداز :

۱- دیپارتمنت ترافیک برای انسجام وتنظیم موضوعات ترافیکی .

۲- دیپارتمنت تعبیه برای انسجام وتنظیم موضوعات وظایف پولیس . تعبیه پولیسی ، جمع نظام ، عملیات پولیس ، انداخت ، حقوق و قوانین وتعلیماتنامه های پولیس .

۳- دیپارتمنت جنائی برای انسجام مضامین موضوعات کریمنالستیک ، کریمنال تخنیک کریمنولوجی و روحیات جنائی .

۴- در دیپارتمنت سپورت به استثنای کورس عالی عموم صنوف سپورت میکنند این دیپارتمنت بالمیک تماس داشته و در مسابقات اشتراک مینمایند مشکل عمده اینست که سپورت مینهای پولیس در ولایات تقسیم اند اما با وجود آن در اثر سعی این دیپارتمنت از جمله سپورت مینهای موجوده دونفر فوتبالیست حایزه درجه اعلی شده در تیم ملی افغانستان شامل

د افغانستان کالني

اجراآت رياست پلان :

رياست پلان در سال ۱۳۵۳ فعاليتهاي آتي رابعمل آورده است :

نظريه پيشنهادات وتعديل در تشکيلات انفکاک قريۀ چهل باغتون ازولسوالي مالمستان بولسوالي جاغوري ولايت غزني ، تشکيل علاقه داري جديد موور درلوي ولسوالي کنرها وانفکاک قرای زردسنگ وجويان از ولسوالي چک والحاق آن بو لسوالي سيد آباد ولايت وردک .

درزمينه تربيه يکتعداد پرسونل فني به سويه هاي مختلف علمي باستفاده ازبورسپاي ممالک دوست بتعداد سيزده نفر مامور غرض ادامه تحصيل به مواعيد مختلف عازم کشور هاي اضلاع متحده ، هندوستان ، فرانسه ، جاپان ، استراليا ، ايران ، تاييلند وماليزيا گرديده اند . همچنان بتعداد ۳۵ نفر مامور بکلوريا پاس وليسانس غرض ادامه تحصيلات عالي بهکشور هندوستان معرفي گرديده اند . علاوتا پروگرام کارسه نفرمتخصصين هندی که باساس مذاکره کميسيون مشترک افغاني و هندی روي احتياج وزارت داخله درشقوق اسکان واحصائيه به آمدن شان به افغانستان موافقه شده وازجمله يك نفرمتخصص هندی وارد و شروع بکار نموده است .

ترتيب وتکميل مسوده قانون اداره محل .
تدقيق لوايح وارداتي بشاروالي کابل .

مديريت بشارواليها در جزء تشکيل اين رياست تشکيلات وبودجه بشارواليهاي محلات (ولايت ، لوي ولسوالي ، ولسوالي وعلاقداري) راتدقيق وبمراج ذيصلاح تقديم نموده است .

شامل گرديده اند . ازطرف ديگر تمام قوانين مربوط وظايف پوليس و تعليماتنامه هاي ضروري دراکادمي تدريس ميشود . که فارغان ازطرفي اجراآت مسلکي وازجانب هم صلاحيت هاوطرز ايفاي وظايف رامطابق اصول بدانند . درساحه کلتوري واجتماعي يك مضمون جديد در اکادمي بنام تحولات اجتماعي و جمهوريت اضافه شد اين مضمون به همه شاگردان تدريس ميشود تاايشان تحولات اجتماعي وعلت آنرا درک وازجمله درمورد جمهوريت ها ، ماهيت و محسنيات رژيم جمهوري معلومات کسب نمايند وعلاوتا يك فصل خاص درين مضمون مربوط تحولات افغانستان ومرام هاي دولت مترقي جمهوري ماست که اعلام جمهوريت فعاليت هاي روزمره دولت نوين ما را در بر گرفته شاگردان مطابق به خط مشي مترقي و مردمی کسب دانش مينمايد وازمسمايل روز آگاهي حاصل ميدارند علاوتا اجيران ساتونکي هاي اکادمي تابع کورس سواد آهوزي شده تاءطابق مرام جمهوريت باسواد شوند .

برای تنوير بهتر واشتراك عملي شاگردان درهفته دوساعت برای کنفرانسهبا ونمايش فلم هاي تربيوي ومستند اختصاص داده شد که اينکار ازددياد معلومات وبلندرفتن سويه عمومي وتقويه عورال پوليس ارزش دارد . همچنان کوشش شده که کتابخانه اکادمي تقويه وکتب متنوع مسلکي وحقوقی واجتماعي بدسترس استادان وشاگردان گذاشته شود . چنا نچه بعداز انقلاب سرطان تعداد کتب از ۴۸۴۸جلد به ۶۹۱۳ جلد رسيده است .

ریاست احصائیه :

ریاست احصائیه وزارت داخله منجبت وظیفه دار امور ثبت سجل افراد کشور با امکانات توان مالی و پرسونل که در دسترس دارد بادر نظر گرفتن نابسامانی های گذشته با علاقه و شوق تمام مجاهدت ورزیده ، تاراه معقول و مناسبی را که بایجابات عصر کنونی و احتیاجات روزافزون ملی مطابقت داشته باشد اتخاذ و بیک سلسله فعالیت های مفیدی در مورد اصلاح ثبت سجل مبادرت ورزیده که بصورت خلاصه ذیلا توضیح میگردد :

تهیه تعلیمات نامه ها و هدایت نامه ها در مورد اجرای ثبت سجل و توزیع تذکره بر عسلاوه دانستن معلومات اداری معلومات اختصاصی و فنی را از نگاه احصائیه نیز ایجا ب مینماید چه امور ثبت سجل در چوکات مقررات و اصول مربوطه به آن چرخیده جزئی ترین اهمال و غفلت در اجرای کار سبب پسمانی کار و مشکلات عمده اداری و تخنیکي را بار می آورد . لپذا برای اینکه امور مربوط بمحور اصول و سبستم تخنیکي چرخیده باشد لازم دانسته شد تادر مورد اجراء و بجریان انداختن کار تعلیمات نامه ها و هدایت نامه ها ترتیب و تدوین گردد ، چنانچه طی جلسات متعدد بادر نظر گرفتن پرنسبپ ها و مقررات احصائوی هدایت نامه ها و لوايح ترتیب، تهیه و بدسترس مامورین مربوطه گذاشته شد .

برای اینکه امور توزیع تذکره مطابق به مقررات قانونی و متحدالشکل عملی شده واز پراگندگی کار جلوگیری شده باشد ستمینار ها و کنفرانس یک هفته ای در کتابخانه وزارت

عیار نمودن بودجه های بناروالیها بروی چهل فیصد عواید ثابت سنوی و تثبیت بودجه انکشافی بناروالی ها .

تنظیم و فعالیت بناروالیهای محلات درجهت خدمات بیشتر شهری از قبیل شبکه آبرسانی، برق، سینما و غیره از داخل بودجه انکشافی بناروالیها .

اعزام يك هیات جهت رهنمایی و تنظیم بودجه سال ۱۳۵۴ بناروالیها بولایات باساس مقررۃ جدید اصدار هدایت درباره کمک بناروالیها به کتابخانه های عامه مربوط غرض تنریر افکار همشهریان و اصدار هدایت غرض تطبیق پلانهای شهری. محلات که قبلا مراحل خود را پیموده است .

ریاست اداری :

ریاست اداری بر علاوه اجرای امور محوله اداری وزارت داخله به منظور رفع مشکلات و فراهم آوردن تسهیلات لازمه و تثبیت حقوق مثبت مامورین مربوطه کمیسیون راء و وظائف ساخته تاسوانح برخی از مامورین را که از آغاز ماموریت رتبه شان تثبیت نگردیده بروفی روحیه قانونی تثبیت و به مقام ذیصلاح تقدیم نمایند و هم فورمه های دارایی مامورین که قانونادر هر پنجسال بید تجدید می گردید در سنوات ماضی عملی نشده بود به تجدید آن در مرکز ولایات اقدام و به تعداد ۲۰ نفر از فارغان پوهنخی ها و لیسه ها رادر مربوطات وزارت داخله جذب و مبلغ ۱۹۱۴۹۵۸-افغانی ذریعه شعبه مربوطه از مازادك مختلفه تحصیل نموده است .

د افغانستان کالنی

د داخله دایر و عملا برای هیات های توزیع تذکره	ولایت کندهار متعاقباً در تمام ولایات
تفهیم گردید تاملکلانیکه اخیانا درطرز اجراءات	افغانستان توزیع تذکره شروع وگسترش یافت.
کارروما ویا احساس شود مرفوع دارند .	که به اساس پیشنهاد ریاست احصائیه
استفاده ازکارت دیموگرافی که معلومات در	ومنظوری مقام وزارت داخله تحت اداره مستقیم
موردتعداد ومشخصات نفوس رابه سویه فامیلی	والی منطقه اجراءات توزیع تذکره رویدست
احتوا میکنند نیز صورت گرفته ومندرجه آن	گرفته شد طبق بلان پیشمینی شده توزیع
عبارت انداز سکونت دایمی، محل تولد، تاریخ تولد،	عمومی تذکره جمهوریت درطرف دو سال و
سن، حالت مدنی، شغل و طیفه ومحل کارسواد و	ششماه تکمیل خواهد گردید .
درجه تحصیل ، زبان مادری، وخارجی تغییر	جدول ذیل تعداد تذکره به حساب هزار
درمحل سکونت دایمی، نقل مکانی ومثال ان	درسال ۱۳۵۳ مرکز ولایات نشان میدهد :
عملیات وارزیابی مواد متذکره توسط ماشین	ولایات کابل ۲۸۰
های الکترونیک درآینده صورت خواهد گرفت	ننگرهار ۵۲
چه سنجش وارزیابی این نوع معلومات جهت	وردک ۶۴
طرح پروگرام های انکشافی قابل ارزش واهمیت	کندهار ۲۰۵
خواهد بود .	لوگر ۲۵
شروع توزیع تذکره بصورت نمونوی :	بغلان ۵۴
برای اینکه فهمیده شده بتواند توزیع تذکره	کنذر ۵۵
دریک روزبه حداوسط اطرف هیات های	پروان ۸۲
منتخبه بجه تعداد توزیع شده میتواندوهمچنان	بدخشان ۳۵
هیات های مربوط باکدام نوع مشکلات وپرابلم	جوزجان ۵۸
هادر جریان توزیع تذکره مواجه میشوند و	بلخ ۱۱۲
هکذا تاجه اندازه موفقیت کار متصور است این	لغمان ۶۰
هاسوالهای بودکه بااساس آن پروژه نمونوی	پکتیا ۱۴
یکماه رویدست گرفته شد، در شروع کار	غزنی ۱۶۵
ولسوالی ده سبزکه شرایط شهری و دهاتی	زابل ۳۹
درآن محل میسر بود بصورت نمونه انتخاب	ارزگان ۱۶
گردید .	هلمند ۶۹
بعداز تطبیق پروژه نمونوی یک ماهه نخست	فراه ۳۹
توزیع تذکره شهر کابل آغاز گردید وبعد از	فاریاب ۴۱
نتیجه مثبت که ازاین عملیه بدست آمد به	نیمروز ۱۲
تعقیب شهر کابل ولسوالی های کابل وبعدا	هرات ۸۱

وزارت داخله

مختلط را احتوا میدارد .	۵۰	بادغیس
مدیریت عمومی اسکان :	۶۰	غور
درپرتو روحیه نظام جمهوری و ارشادات	۶۲	سمنگان
پیشوای انقلاب ورهبر ملی مامبتی بر توزیع	۱۱۹	بامیان
اراضی برای اشخاص مستحق بی زمین، اسکان	۳۰	تخار
خانواری ذیل به پروژه های آتی و اراضی غیر		
پروژه وی صورت گرفته است :		
۱- در پروژه هلمند		
۳۹۸۰- خانوار		
۲- در پروژه ننگرهار		
۱۲۷۶- خانوار		
۳- در پروژه غوربند ، پروان		
۱۷۲- خانوار		
۴- به اراضی غیر پروژه وی مربوط ولایت بغلان		
۷۴- خانوار		
جمله ۵۵۰۲- خانوار		
ولایت کابل		
تحصیل باقیات ۵۸۵۳۶۳۳۴۳۹۱- افغانی.		
استرداد املاک دولتی و تصفیه دوسیه های		
املاکی :		
در املاک مستوفیت موازی ۱۳۰ جریب زمین		
تصفیه و ۴۲ دوسیه املاکی فیصله و یکتعداد		
دوسیه های دیگر تحت دوران است .		
در ولسوالی شکرده موازی ۴۳ جریب ۱۱		
بسوه و ۹ بسواسه زمین تصفیه و ملکیت دولت		
شناخته شده است .		
در ولسوالی قره باغ بتعداد ۶ جلد دوسیه		
تحت دوران است ، در ولسوالی پغمان بتعداد		
۳۶ جلد دوسیه املاکی تحت دوران گرفته شده		
است، همچنان در ولسوالی چهاردهی بتعداد		
		مطالعات در مورد وقایع حیاتی تولدات و وفیات:
		چون راپورهای فعلی تولدات و وفیات ناقص بود
		لهذا راپورهای مذکور از طرف ریاست
		ثبت سجل ترتیب و تدوین و پس از ارائه نظریات
		متخصصین داخلی و خارجی مورد قبول قرار
		گرفت و پروژه نمونه در مناطق که اکنون توزیع
		تذکره و ثبت نفوس خاتمه یافته است رویدست
		گرفته میشود .
		ریاست تفتیش :
		این ریاست طی سال گذشته بر انسجام
		یکمده تفتیش های عادی و استثنایی از امور
		ولایات و واحد های محلی تا جائیکه بوزارت
		داخله ارتباط میگیرد پرداخته . این امور عبارت
		بود از املاک امور مربوط به شکایات اشخاص
		علیه مامورین دولت و امور جزایی ، احصائیوی
		حقوقی و غیره .
		هدفی که ریاست تفتیش وزارت داخله
		در تفتیش هایش تعقیب نموده است همانا اصلاح
		و بهبود امور اداری وزارت و جر یان آن
		در مجاری اصلی آن و متوجه ساختن مامورین
		مربوط به سهو، لغزش، غفلت و خطایی که
		مرتکب شده باشند بوده است .
		باین هدف و طایف تفتیشی خود را با ارتباط
		موضوعات یادآور شده در همینوایی باروحیه نظام
		نوین انسجام داده ۹۰ دوسیه و موضوعات

واړسي دوسيې ها :

د قومانداني امنيه کابل ۸۲۴ دوسيېه در
ولسوالي سروبي بتعداد ۹۷ فقره جزايي در
ولسوالي قره باغ بتعداد ۴۹۶ دوسيېه، درولسوالي
بگرامي بتعداد ۱۳۳ دوسيېه، درولسوالي پغمان
بتعداد ۱۰۲ دوسيېه، درولسوالي ميربچه کوت
بتعداد ۴۸ دوسيېه، درولسوالي چهاردهي
بتعداد ۷۱ جلد دوسيېه و درولسوالي ده سبز
بتعداد ۲۵ واقعه تکميل ۲۲ دوسيېه تحت دوران
است .

دوسيېه هائيكه از طريق خارنوالي اجرا وغرض
تطبيق بمراجع مربوط ارسال شده جمعا بتعداد
(۱۷۳۱) ميرسد .

احداث راه هاو تاسيسات :

دولسوالي قره باغ بين ولسوالي قره باغ
واستالف بطول ۷ كيلو متر، در ولسوالي
چهاردهي بين قريه موسيې عليا وسفلي بطول
شش كيلومتر سرك و همچنان پل قلعه شاده
و ۱۰ عدد پلچك و بند آبگردان اعمار گرديده
است .

جلت و همكاري مردم :

دولسوالي سروبي اهالي قراه تيزين موازي
۲ جريب زمين و يازده هزار افغاني را غرض
اعمار مكتب ابتدائيه كمك نموده اند، درولسوالي
چهاردهي اعمار ليسه موسيې سفلي كه بكمك
مردم اعمار گرديده است . ترميم و رنگالي
ليسه قلعه مراد بيك ميربچه کوت قره باغ
متوسطه كلكان، پوشش و ترميم مكتب ده كلان
موسيې، اعمار تعمير متوسطه موسيې، اعمار
تعمير مكتب خواجه حسن و دكو، تپه دروازه

۱۰۳۷۹ قطعه اظهار نامه املاكي تصفيه شده
و هكذا درولسوالي ده سبز بتعداد ۵۷ دوسيېه
تصفيه و بتعداد ۹۵ دوسيېه تحت اجرا قرار
گرفته است .

بلند بردن عوايد ملكيت دولت :

مستوفيت ولايت كابل اذرك عوايد املاك
دولتي وغيره مبلغ ۲۲۲۲۶۰۸ افغاني تزئيد
بعمل آمده. درولسوالي شكردره از درك عشر
للمي مقدار ۹۴۲ سير گندم تزئيد بعمل آمده
است .

دولسوالي ميربچه کوت از عشر للمي
مقدار ۹۵۴ سير گندم تزئيد شده است .

فعاليت پناووالي :

دولسوالي قره باغ يك مسجد جامع بكمك
اهالي تهدياب گذاري شده است . همچنان
دولسوالي ميربچه کوت در حصه اعمار مندوي
حمام عصري و تطبيق نقشه شهري تدابير لازمه
اتخاذ گرديده است .

واړسي احوال محبوسين :

۱- در قومانداني امنيه كابل : تعديل در
سيستم حسابي، تصفيه حسابات صناعتي،
تنظيم پروگرام صنعتي، تشكيل اساسي براي
شعبات صناعتي، تعيين نوروم و استندرد توليدي
براي شعبات صنعتي در فو روز .

همچنان ترتيب بودجه و حساب ذخاير براي
كارگران صنعتي، تاسيس دكانهاي مواد غذايي،
لوايح كارت هويت براي كارگران صنعتي،
تاسيس داش و تنور خبازي در داخل محبس،
طرح تعليماتنامه اساس نامه ولايحه و ظايف
براي مامورين و كارگران، محبوسين و همچنان
مراقبت از وضع صحي محبوسين توسط دكتوران.

وزارت داخله

مربوط آنهاو همچنان جفله اندازی و پخته‌کاری
سرکها ، پلچک ترمیم جاده های قیرشده شهر
هرات، ترمیم و آماده ساختن يك دربندکاروانسرا
برای مندوی برنج فروشی ، نل دوانی واکمال
پروژه آبرسانی و توزیع آب بداخل مقررات
برای ۲۸۲ منزل و ۱۹ باب مسجد و هکذا ترویج
سیستم اوزان متریک .

دو بناروالی غوریان :

نصب نمودن لوحه های فلزی بدرب منازل
که مبلغ ۳۰۰۰۰-افغانی ازیڼ ناحیه در عواید
بناروالی تزئید بعمل آمده است . سروی دو
هزار جریب زمین درساحه شهری برای مردم
بدون سریناه، حفريک حلقه چاه عمیق آب
آشامیدنی برای ۴۰۰۰ نفر وهم فعال ساختن
دوپایه جنریتر برق سابقه .

وارسی احوال محبوسین :

توصیه نمودن دکتوران جهت باخبری ازوضع
صحی ، جلب همکاری مردم برای کمک به محبوسین
بی بضاعت، باخبری و مراقبت همیشگی مامورین
مسئول ازوضع محبس و محبوسین و وارسی
دوسیه های مربوط .

احداث راه ها و تاسیسات :

اصلاح و ترمیم سرک پل ملان و پشتون پل
بطول ۱۳۵۰ متر و عرض ۱۵ متر تکمیل، تعمیر
بانک خون و کلینیک های اولیه مربوط سمره
میاشت ، تهداب گذاری چهار مسجد درشهر
هرات بکمک مردم و تکمیل يك تعمیر جدید در
ولسوالی ژنده جان، ساختمان آبدۀ جمهوریت
و همچنان تعمیر شفاخانه نسوان درشهر هرات
حفراچاهای عمیق آب مشروب درقریه زیارتجاء
گذره وانجیل و افتتاح پروژه آبرسانی شهر

وکلکین برای مکتب چکری ، ترمیم دروازه های
مکتب جکدک ، اعطای يك جریب زمین جهت
اعماريک مکتب قره باغ، اعمارتعمیر مکتب
شکدره، همچنان تعمیر مکتب میربچه کوت
و منزل اول متوسطه خواجه لکن از بودجۀ دولت
و کمک اهالی اعمار و ترمیم گردیده است .

ولایت هرات

تحصیل باقیات :

مبلغ ۸۷۰۴۳۶۶۵۰۰ - افغانی
۴۵۲۱۵۰۰ - دالر ۱۴۸۲۷۰۰ سیر کندم
و ۱۰۹۷۰۰ سیر چوبدست آمده است .

استرداد املاک دولت و تصفیه دوسیه های

املاکی :

موازی ۲۶۴۴۰ جریب زمین از تصرف
غیرقانونی اشخاص کشیده شده و سر جمع
املاک دولت قید گردیده است و هم بتعداد ۲۶
جلد دوسیه املاکی فیصله شده است .

بلند بردن عواید ملکیت دولت :

مبلغ ۱۲۳۸۴۱۰-افغانی در عواید اراضی
دولت تزئید بعمل آمده است .

اجراءات بناروالی هرات :

تزئید عواید درشقوق مختلفه بناروالی به
مبلغ ۸۰۵۷۱۴۳۶۰-افغانی، تکمیل و ترمیم
سینما هرات ، ترمیم يك قسمت بنانیمکاره
دفتر بناروالی ، تکمیل تعمیر محل رهایش
بناروال ، ترمیم تسطیح پخته کاری و آماده
ساختن به جهت قیرریزی جاده های عمومی
جنوب ، جنوب شرق مسجد جامع ، اعمارچند
چشمه مبرز درگوشه جنوب پارک مسجد جامع
اصلاح و ترمیم هتل پارک کافه های تخت صفر
شیدایی میرداود و پارک پشتون پل و پارک های

هرات .
د ساحه امنيت :
يکقطعه زمين جهت تعمير مکتب آن قريه اعانه
داده اند .

توسعه دادن ساحه فعاليت دو ماموريت
پوليس جديد الشکل بشمول مامور ها ي
پوليس سمتي وولسوالي انجيل که ساحه
مشترک دارند. موظف ساختن گز مه های ثابت
وسيار دربين خاليگاه هراموريت سمت که از
بروز واقعات جنائي واحتمالي جلوگيري شده
بتواند . قرار دادن سه عراده موتر اضافه کارآمد
قطعات سرحدی به دسترس ماموريت پوليس
جهت گز مه شبانه به نواحی مختلف شهر و همچنان
تعيين نمودن بلوک های سوار پوليس درکوچه
های که موتر رفته نمی تواند .
دستگير متنفذين قريه ها که درارتکاب جرايم
عامل اصلي پنداشته ميشدند .

ولايت بلخ

تحصيل باقيات :

مبلغ ۱۹۷۷۱۴۹۰۱۰۰۰ - افغانی
۱۰۹۳۵۴۸۲۰۰۰ سیر گندم .

استرداد ملکيت های دولت :

۷۸۱۴۲ جريب زمين از اشخاص متنفذ مسترد
و بسر جمع املاک دولت قيد شده وهم ۳۳۰۰ جريب
زمين از ۱۸۱ خانوار ناقل نسبت غير حاضری
قابل استرداد بدولت شناخته شد. و ۱۳۸۰۰
جريب زمين تحت تصفيه که منجمله آن ۲۴۹۴۳
جريب مالچر تشبیت و موازی ۲۲۹۰ جريب زمين
للمی از آن تشخيص گرديده همچنان ۲۶۹۹۴
جريب زمين مالچر تشبیت و به سیستم فسی
اعمار چوب درک هاساخته شده است .
تعيين حقايق زمينهای مربوط باساس مالیهی
۲۶ جلد دوسيه املاکی تصفيه واکمال گرديده
و ۲۱ جلد دوسيه تحت دوران قرار داده شده
است .

بلند بردن عوايد ملکيت دولت :

مبلغ ۸۹۸۰۰۰۱ - افغانی ۴۴۷۸ سیر گندم
تزييد بعمل آمده است .

جلب و همکاري مردم :

به مقصد تقويه بانک خون حسابی دربانک
افتتاح و مبلغ ۱۹۸۷۷۰ - افغانی بحساب مذکور
تحويل شده است ، مبلغ ۴۸۹۱۸۵ - افغانی
بمنظور اصلاح و ترميمات مسجد جامع هرات
از جانب اهالی کمک شده است، اهالی ولسوالي
زنده جان برای تعمير جديد و لسوالي مبلغ
۹۳۳۶۳ - افغانی کمک داده اند .
اهالی ولسوالي گذره مبلغ ۱۳۷۲۰ - افغانی
به لیسه زیارتجاه مساعدت کرده و در خفر چاه
عمیق و تکمیل کندن کاری پروژه آبرسانی کمک
نموده اند .

اهالی ولسوالي کشک یک در بند حویلی و
یکقطعه زمين جهت تعمير مکتب به معارف اهدا
کرده اند اعمار تعمير جديد برای مکتب نسوان
درولسوالي گلران، اهالی قريه سیران اوبه

جلب همکاري مردم :

مقدار ۶۷۰ سیر گندم و ۳۰۰ ثوب بالاپوش به محبوسین مبلغ ۱۳۸۹۰۳-افغانی و هوازی ۱۱ جریب زمین راغرض اعمار مکاتب مدیریت معارف از جانب اهالی و همچنان مبلغ ۱۲۷۱۹۹۴ افغانی را تجار و سرمایه داران بمنظور اعمار و اکمال عمارت پنج منزله (مهمانخانه) دولتی به بناروالی مزار شریف کمک داده اند . ۳۰۰ مترسړک پارک روضه شریف کانکریټ و ۱۵۰ عدد چراغ نیون نصب گردیده که مصارف آن از جانب اهالی تادیه شده است . ۸۰۰ گروپ سرخ و چندچوکات متبرکه روضه نیز اهدا و نصب شد، حفرچاه آب آشامیدنی در مکتب ابتدائیه سیاه گرد ، اعطای ۲ جریب زمین برای اعمار مکتب پسر شهید از طرف اهالی علاقه داری دهادی و همچنان تاسیس کوپراتیف زراعتی در ولسوالی نهر شاهي . مبلغ ۴۲۰۳ -افغانی کمک اهالی جهت اکمال مکتب پیکان دره و عمارت لیسه شولگره و ترمیم و جغله اندازی سړک حفرچاه عمیق و پخته کاری دانه های آب در ولسوالی چمتال مبلغ ۸۳۳۰۰ افغانی را اهالی چاربولک غرض تکمیل مکتب و طوط و تعمیر مکتب - رابعه بلخسی و همچنان یک در بند حویلی و ۲ جریب زمین را اهالی چاربولک به مکتب شیخ تاش تیمور اعانه داده اند .

فعالیت های ابتکاری :

اعمار نظارت خانه و کانتین بداخل محبس و تاسیس کورس سواد آموزی برای محبوسان و همچنان اعمار آسایشگاه اطفال صغیر و دایر ساختن یک شفاخانه بداخل محبس ، تعدیلین

اجراآت بناروالی :

کانکریټ پیاده روهای شهر مزار شریف بادو جناح پارک جمهوریت درساحه ۱۵۰۰ متر مربع و ۳۲۲۰۰ متر مربع زمین دو طرفه سړک ترانزیتی ولایت جهت وسعت سړک از طرف اهالی کمک شده است ، ترمیم کاری استودیوم بناروالی، احداث سړک سلطان غیاث الدین بطول ۶۰۰ متر و عرض ۱۲ متر هموار کاری و جغله اندازی شده است .

وارسی احوال محبوسین :

توصیه نمودن دکتوران جهت باخبری از وضع صحتی و احوال گیری محبوسین هفته یکبار . و همچنان اعمار محبس جدید در ولسوالی چاربولک .

احداث راه های تاسیسات :

اعمار ۲۸ پلچک در حوزه شهر مزار شریف احداث یک کانال طبق نقشه غرض بیرون کشیدن آبهای صحتی روضه مبارکه بمصرف ۴۵۰۰۲۰ -افغانی نصب و تعمیر پمپ سه شبکه آبرسانی در ولسوالی بلخ شور تیپه دولت آباد بمکمک وزارت صحتیه، اکمال تعمیرات باب برج برق در علاقه داری و ولسوالی، احاطه باغ عمومی خواجه پارسا و ولسوالی بلخ، جغله اندازی سړک بین ولسوالی بلخ و دولت آباد و سړک شهر بلخ الی سړک ترانزیتی حفر چاه عمیق غرض آب آشامیدنی در ولسوالی دولت آباد و کار تعمیر مرکز صحتی شولگره و تاسیس کوپراتیف زراعتی و احداث راه شور تیپه و دولت آباد که تخمین ۶۵ کیلو متر نظریه سړک سابقه فاصله آن کوتاه شده است .

د افغانستان کالني

بوليس وژاندارم همچنان جلوگيري از قاچاق .

احداث راه هاو تاسيسات :

جفله اندازی و تسطیح سرکهای مربوط ولایت
و محلات بطول ۲۳۷ کیلومتر همچنان سرک های
داخل گردیز بطول ۶ کیلومتر .

جلب همکاری مردم :

باتشکیل کنفرانس های متواتر بمراکز و
محلات مربوطه همکاری و کمک مردم در ساحه
های عرفانی و اقتصادی و عمرانی جلب و در حدود
بیش از دو لک افغانی در مناطق ارگون و جاجی
جهت اعمار مکتب و مسجد از طرف مردم مساعدت
شده است .

فعالتهای ابتکاری :

اکمال تعمیر فامیلی مدیریت مخابرات و
آهن پوش تعمیر ولایت، آشپزخانه دارالمعلمین
آهن پوش و تعمیر مکتب بابارگون کار تعمیرات
شفابخانه ولیسه لکن خوست همانسان قیمت
گذاری خانه هاودکا کین بشاروالی گردیز تمدید
دولینه تلفون گردیز ارگون بطول ۱۰۹ کیلو
متر و تمدید دولینه تلفون از خوست الی مرکز
یعقوبی ۲۱ کیلو متر نصب پنج پایه آهنی
لین چینل در منطقه دومنده، بکار انداختن ۲۰ پایه
تلفون جدید برای رفع مشکل دواير در مرکز
گردیز توزیع تراکتور بتعداد ۱۸ عراده به
زمینداران نصب شش پایه و اتریمپ و یک حجر
آسیاب بجاهای معینه واحداث یک پایه ارهت.
وازر ت داخله هطابق پالیسی دولت
جمهوری برای اولین بار بخرید اری چوب
چارتراش و تطبیق جدی پروگرام جلوگیری از
قطع جنگلات و حفاظه آن که یک ثروت عمده

برق برای اهالی دهدادی و تمدید لین تلفون
علاقه داری چارکند به مسافه ۳۴ کیلومتر و نصب
یک پایه سوچبورد ۴ لینه تلفون در دهدادی .

ولایت پکتیا

تحصیل باقیات :

مبلغ ۷۵۶۰۷۹۶-افغانی و ۱۰۸۷ سیر گندم
و ۱۲۲۶ سیر جو بدست آورده شده است .

استرداد املاک دولتی و تصفیه دوسیه های

املاکی :

موازی ۷۴۳۳ جریب زمین از مردم مسترد و
ملکیت دولت شناخته شده شده و همچنان به
تعداد ۱۰ جلد دوسیه املاکی تصفیه گردیده
است .

بلند بردن عواید ملکیت دولت :

مبلغ ۱۴۷۲۷۴۶۰-افغانی ترزید بعمل
آمده همچنان مقدار ۳۸۵۷ سیر گندم ۲۸۶۵
سیر جو ۷۱۲ سیر جوازی ۱۴۷۳ سیر شالی
و ۲۲۷ سیر ماش ترزید بعمل آمده است .

فعالتهای بشاروالی :

در شهر خوست گردیز ۴۰۰ دکان در ضمن
فعالیت های شهری اعمار و کار مسجد جامع
خوست و ارگون آغاز گردیده است و هم ۴۵۰
نمره زمین مطابق نقشه شهری در خوست
توزیع شده است .

وارسی احوال محبوسین :

توزیع مواد غذایی به محبوسین بی بضاعت
و تقویه و انکشاف دستگاه صنعتی بمنظور بهبود
وضع حیاتی محبوسین .

در ساحه امنیت :

تعمین گز مه هاو پهره ها در داخل شهر محلات
و مناطق سرحدی بوسیله قوای دست داشته

د افغانستان کالنی

ازلیسه سلطان مسعود علی بابا، جان مرد، کرک
و غیره وهم ترمیم گنبد مقبره سلطان محمود، اعماریل
های ولسوالی ناهور، مالستان، جاغوری و راه
های فرعی سړک زردآلو و خواجه عمری و تعمیر
مدیریت اطلاعات و کلتور .

همکاری و کمک مردم :

مبلغ ۳۴۰۷۵۶۴ - افغانی بصورت نقد و زمین
از طرف اهالی غزنی به مدیریت معارف کمک
شده است و هم مبلغ ۲۰۰۰۰ - افغانی از طرف
اهالی مرکز و اطراف غزنی غرض تقویه بنیه
علمی لیسه سبکتگین معاونت گردیده است
و مبلغ ۱۰۰۰۰ - افغانی جهت خریداری کتاب
به کتابخانه البیرونی کمک شده است. مدیریت
اطلاعات و کلتور ذریعه نشریه اخبار رسمی سنائی
از آغاز استقرار رژیم جمهوریت پیوسته با رسم
و رواج های منفی و خرافات و مجادله و مبارزه
گردیده است .

ولایت هلمند

تحصیل باقیات :

مبلغ ۸۲۰۸۶۴۴۱ - افغانی
بعمل آمده و هم استرداد املاک دولتی و تصفیه
دوسیه های املاکی که نود جریب زمین دولت
قرار فیصله عالی تمیز ملک دولت شناخته
شده و برسر جمع املاک دولت قید گردیده است.

بلند بردن عواید ملکیت دولت :

در عواید ملکیت دولت در ولسوالی نهر سراج
مقدار ۲۷۰ متر گندم در اجاره تزیید بعمل آمده است.

اسکان مردم بدون زمین :

برای ۱۴۶۹ خانوار اسکان شده معادل
۱۷۶۲۸ جریب زمین توزیع شده است .

یک هزار و چهل و چار جریب و شش بسوه و نزده
بسواسه زمین بعد از تحقیق وطنی مراتب قانونی
تصفیه و بدفتر املاک دولت قید گردیده و هم
دوسیه املاکی تصفیه شده است .

تزیید در عواید ملکیت دولت :

از ۲۶ سلطان الی اخیر جدی ۱۳۵۳ - مبلغ
۱۹۸۶۰۶۳۹۹۵۳ - افغانی در عواید ملکیت دولت
تزیید بعمل آمده است .

فعالتهای بنادرالی :

پخته کاری پیاده روهای جاده داودی بطول
یک هزار متر و عرض چار متر اکمال و پخته کاری
پیاده رو بعرض ۱۰ متر و طول ۹۰۰ متر
اکمال و پخته کاری پیاده روهای جاده سید احمد
مکی عرض ۴ متر و طول ۱۱۰ متر، اکمال و پخته
کاری پیاده روهای جاده کلاء سبز و غیره
بعرض ۲ متر و طول ۱۰۰۰ متر واحداث پارک در
داخل ساحه شهری باندازه ۵ جریب. تسطیح
و پخته کاری شده است .

وارسی احوال محبوسین :

توزیع ۱۳۶۸ متر تکه غرض البسه محبوسین
و دایر نمودن کورس اکابر برای ایشان .

تکمیل و بدوران انداختن دوسیه های نا اجرا :

دوسیه های که به خارتوالی محول گردیده
۵۶۳ دوسیه و دوسیه های تدقیق شده ۷۸ جلد
دوسیه میباشد . و هم دوسیه ها ۱۱۰۰۰ جلد
صدور فیصله محول محکمه شده ۳۵۳ جلد
دوسیه هائیکه از طریق خارتوالی و مقام ولایت
در فیصله ابتدائیه موافقه شده ۶۹ جلد .

احداث راه ها و غیره تاسیسات :

اصلاح بندهای سراج و وزن خان و اعماز برج
کنترول دربند سراج ، اصلاح و تعمیر قسمتی

وزارت داخله

فعاليت‌های ښاروالی :

بسه دست آمده است . وهم مبلغ ۸۹۱۶۳۵۹۰۰ افغانی در عایدات دولت تزئید بعمل آمده است .

فعاليت‌های ښاروالی :

تطبيق پلان دوم توسعوی شهر جدید تالقان باخط اندازی بلاک ها، پارکها، سرکها و تکمیل قسمت اول پروژه آب مشروب صحن شهر تالقان وحفریک مخزن ذخیره آب بظرفیت ۲۵ هزار لیتر آب .

واریسی از احوال محبوسین :

توزیع ۲۸ قلم ادویه از طرف دواخانه های تالقان بغرض کمک بوضع صحن محبوسین ، تهیه یکمقدار روغن نباتی از کمک پولی ماورین و توزیع ۱۹۰ ثوب بالاپوش زمستانی از طرف سره میاشت برای محبوسین بی بضاعت .

احداث راه هاو غیره تاسیسات :

احداث سرک جدید بین تالقان و قرای بهارک بطول ۱۵ کیلومتر به کمک اهالی، تمديد سرک جدید بین ولسوالی های خواجه غارو رستاق بطول ۴۰ کیلومتر به کمک اهالی، تمديد سرک بطول ۱۳ کیلومتر از سرک عمومی جانب ولسوالی فرخار، احداث سرک جدید بطول ۱۰ کیلومتر از فرخار جانب دره مشتاق دودود ۱۰۰ کیلومتر متر سرکهای تالقان و ولسوالی های مربوط ولایت تسطیح و جفله اندازی شده است و همچنان اعمار یک پل بمصرف ۷۸۰۰۰ افغانی بطول ۱۴ متر و عرض ۳۵۰ متر و ارتفاع ۳ متر از سطح آب بالای نهر فروغ به کمک اهالی ساخته شده و احداث یک پل بطول ۴ متر و عرض ۲ متر بین ولسوالی خواجه غارو و ارجسی تکمیل و همچنان سروی و نقشه برداری مراکز

تحصیل باقیات به اندازه تخمین دو صد هزار افغانی ، نصب لوايح و نامگذاری جاده ها و پارکها، تنویر کلیه جاده های شهر، ساختمان کمپ های موقتی برای بر گذاری جشن جمهریت، ساختمان پایه های کانکریتی برای تنویر جاده های شهر، نصب پایه های جستی برای پل عمومی شهر لشکرگاه، ترمیم اماکن، کانکریت ریزی پیاده رواها و جویچه های داخل شهر، کانکریت ۲۴۰۰ متر پیاده روهای داخل ساحه شهر گرشک کانکریت شده است .

کمک جهت تنویر و ترمیم کتابخانه عامه ، اکمال منازل شخصی و دکانین بدخل پلان شهری و همچنان مبلغ ۲۲۱۹۰۲ - افغانی در ښاروالی گرشک باقیات ذمت اشخاص تحصیل شده است که در عواید ښاروالی گرشک ۸۴۰۰۰ - افغانی تزئید بعمل آمده است .

احداث راه هاو غیره تاسیسات :

در منطقه ولسوالی باغران بطول ۱۰ کیلومتر یک سرک خامه احداث و جفله اندازی شده است .

همکاری مردم :

مکتب شش صنفی دهاتی که با اساس دوباب ارتفاع مکتب دهاتی دومعلمه ، هشت باب و همچنان ارتفاع مکتب دهاتی دومعلمه به سه معلمه پنج باب . اهالی کجکی و گرشک مبلغ ۳۸۹۰۰ - افغانی و دوجریب زمین را بمعارف کمک نموده است .

ولایت تخار

تحصیل باقیات :

مبلغ ۳۴۴۷۰۹۳۰ - افغانی

شهری ولسوالۍ های مربوط ولایت ویک پارک
تفریحی ، تهیه و ترتیب شده است .

همکاری مردم :

مبلغ هفتصد هزار افغانی راهالی دشت
قلعه ولسوالۍ خواجه غاربرای ساختمان مکتب
لیسه آنجا و مبلغ پنجاه هزار افغانی راهالی
اشکمش برای ترمیم عمارات لیسه ولسوالۍ
مبلغ سی هزار افغانی راهالی رستاق در
تاسیس کتابخانه آنجا اعانه داده اند و همچنان
مبلغ هجده هزار افغانی راهالی علاقهداری در قد
برای ترمیم عمارت مکتب ابتدائیه و مبلغ یازده
هزار و هشتصد افغانی راهالی قریه خلیان
ولسوالۍ چاه آب برای عمارت مکتب ابتدائیه
آنجا کمک کرده اند .

فعالیت های ابتکاری :

تمدید لین تلیفون از مرکز الی میدان هوایی
ودوراهی تالقان و خان آباد و از فرخار الی
علاقه داری و رسچ جمعا ۱۲۵ کیلو متر و تمدید
دولینه تلیفون از مرکز الی ولسوالۍ خواجه غار
۵۳ کیلو متر و همچنان نصب و ترمیم و استخراج
آب مشروب از چاه عمیق در ولسوالۍ رستاق .

ولایت جوزجان

تحصیل باقیات :

مبلغ ۳۰ ۶۲۰۷۳۹۸ - افغانی بدست آمده
است .

استرداد املاک دولتی و تصفیه دوسیه های

املاکی :

بتمداد ۳۰ دوسیه املاکی بمجلس اداری
فیصله و بتمداد ۱۰۰۰ فقره مربوط به مودیان
اصنافی که در سال ۴۶ الی ۱۳۵۳ تحت دوران
بوده تصفیه و فیصله گردیده است . تعیین

مسیر آب توسط زارعین و توزیع آب با اساس
مالیه دهی و استفاده بیش از ۲۵۰۰ ارهت در مسیر
جوی عمومی خانقا و برگردانیدن حقا به ۳۰۰ جریب
باغ، ۹۰۰ جریب زمین زراعتی مربوط دولت از
متنفذین به نفع دولت و همچنان
برگردانیدن ۱۰۰۷۸ جریب زمین علفچر که
قبلا از جانب متنفذین شکستانده و بزمین زراعتی
مبدل شده بود دوباره به علفچر تبدیل شد.
و هم موازی ۸۷۳۳ جریب زمین للمی و ۱۴۲۳
جریب زمین آبی از تصرف خلاف قانون متنفذین
خارج و به سرجمع املاک دولت قید گردیده
است و نیز ۱۲۹۳۶ جریب زمین از اثر سوء
اجراآت مامورین کشف و به سرجمع املاک دولت
قید شده و هم موازی ۲۰۰۰ جریب زمین
ناقلیت ۷۰ خانوار ناقلین که به تقلب و سوء
استفاده از آن استفاده میکردند به سرجمع
املاک دولتی اضافه گردید .

تزیید در عواید ملکیت دولت :

مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰ - افغانی در اجاره املاک
دولت و ۴۴۳۵۶۸ - افغانی در عواید اصناف
و ۳۶۴۲ جریب زمین در املاک دولت تزیید بعمل
آمده است .

فعالیت های بشادوالی :

الف - بشادوالی شبرغان - قبر ریزی جاده
جمهوریت بطول ۱۲۲۵ متر بصورت دو طرفه
نصب ۲۹ پایه برق دو خوشه ئی فلزی بارتفاع
۸ متر و تمدید لین بهمکاری ریاست تفحصات
و انتقال گاز ، نصف روشنی انداز در چهار
گوشه پارک داخل شهر بارتفاع ۲۰ متر و احداث
چمن به ساحه ۲۸۰۰ متر مربع غرض تجلیل

آنها در کارگاه های صنعتی و محبس و تاسیس سه کورس سواد خوانی مطابق مقررات اداره ملی مبارزه با بیسوادی .

بدوران انداختن دوسیه های بدون اجرا :

بتعداد ۴۵۰۰ جلد دوسیه از طریق خازنوالی تصفیه و به محکمه مربوط و یا حفظ اصولی آن خاتمه داده شده است .

احداث راه هاو غیره تاسیسات :

کریدر وجفله اندازی سرک بین شیر غان و سرپل اکمال مرکز صحنی سنگ چارک مرکز صحنی قرقرین و مرکز صحنی آقچه وهم اصلاح تعمیر شفاخانه شیرغان .

همکاری مردم :

اعانه مبلغ دوصدو هفتاد هزار افغانی به صندوق مادر ومبلغ سه صد هزار افغانی به افغانی سره میاشت وهمچنان اهالی ولایت جوزجان غرض اعما مکاتب و خریداری لوازم مبلغ دوملیون دوصدوشصت هزار افغانی بمعارف کمک نموده اند .

مبلغ يک لک و نوزده هزار افغانی کمک مردم جهت خریداری يك عراده امبولانس برای آمریست صحت عامه معاونت ومبلغ بیست هزار افغانی جهت تهیه نشان جمهوریت به بنار والسی شیرغان و کمک مبلغ سی هزار افغانی اهالی مرکز شیرغان جهت ترمیم تعمیر سره میاشت به آمریت سره میاشت وهمچنان مبلغ هفتاد هزار افغانی کمک مردم ولایت جوزجان به افتات گاه ولایت .

فعالتهای ابتکاری :

اهالی ولایت جوزجان پرداخت يك ملیون افغانی را برای ساختمان آبدۀ جمهوریت وعده

جشن جمهوریت وبر گذار نمودن نمایشات سیپورتی ، وهم کانکریت ریزی ۷۵۰۰ مترمربع پیاده روهای داخل شهر بهمکاری مردم، پخته کاری ۲۶۰ متر سرک وجاده ها، تسطیح سرکهای پروژه میرویس مینه والحقیه شهر بطول ۱۲۰۰ متر وعرض ۱۴ متر ونیز تمديد لیسن شبکه برق بطول يك کیلومتر درد داخل شهر، ب- بناروالی سرپل :- اعمار ۵۰۰ باب دکان بهمکاری مردم طبق نقشه شهری، اعمار ساختمان يك مارکیت دارای ۱۰۶ باب دکان بسرمایه بناروالی ، نصب جنریتر يك صد کیلوواته برق غرض تنویر شهر، احداث پارک بطول ۵۰۰ متر وعرض ۹۰ متر وهم اصلاح نواقص سینماو همچنان تزئید در عواید بناروالی مبلغ ۴۰۰۰۰۰-افغانی .

ج- بناروالی آقچه : کانکریت پیاده روهای شهر در مساحت ۲۳۵۰۰ متر مربع احداث جوی آب غرض ضرورت شهریان بطول ۲۵ کیلومتر وترمیم ۱۵ حلقه چاه آب آشامیدنی .

د- بناروالی قرقرین: اکمان پروژه آبرسانی ونصب واترپمپ جهت توزیع آب مشروب وتزئید در عواید بناروالی مبلغ ۳۳۳۳۶۶ افغانی .

ه- بناروالی سنگچارک : کانکریت پیاده رو های شهر به مساحت ۸۷۰۵ مترمربع، پخته کاری جوی های مربوط پیاده رو وسرکهای عمومی نصب جنریتر برق جهت تنویر شهر وتطبیق نقشه شهری وحفرچاه عمیق جهت تهیه آب آشامیدنی به کمک وزارت زراعت وصحیه .

واریسی از احوال محبوسین :

اعاشه محبوسین بی بضاعت از طرق استخدام

وزارت داخله

ومحاکم مربوط فیصله گردیده است .

احداث راه هاو غیره تاسیسات :

احداث قسمتی ازسړک اشکمش خان آبادو
احداث سرکهای فرعی درامام صاحب بطول ۳
کیلومتر تسطیح وجفله اندازی سرکهای چهار
دره قلعه ذال وارچی .

تسطیح وگریدرکاری سرکهای خامه داخل
شهرکندز ، تنویر جاده هاومناطق مهفه شهر
ونصب ۲۵۲ لوايح ترافیکی داخل شهر کندز
وشاهراه ، مساعی درموردتکثیرحوضچه ماهی
(کمبوذیا) وهمچنان تمهید گذاری رهائش گاه
فامیلی صاحب منصبان پولیس ، تکمیل وافتتاح
تعمیر رهائش تولی تعلیمی وتکمیل تعمیر دو
منزله آمریت سرحدی ، تکمیل مکتب ابتدایی
علی آباد ومکتب بیرق ولسوالی قلعه زال .

فعالیت درساحه تامین امنیت :

اکمال جاده ها ومحلایکه ایجاد پیره جدید
باچوکی دارا مینمود ، موظف گزمه های موتر
دار واسپ سوار درداخل شهر حوزه شهر و
راه های ترانزیتی وپین ولسوالی ها ومركز و
همچنان جدوجهد درتعلیم تربیه افراد امنیتی
تنظیم ترافیک وکنترول خلاف رفتاری ها،نصب
دستگاه سوچوورد چهل لیسه پولیس وتزئید
درعواید ترافیکی .

همکاری مردم :

موازی ۱۰ جریب زمین ومبلغ ۳۵۰۰۰۰۰
افغانی پول نقد جهت اعمار مکاتب ازطرف
اهالی کمک شده است .

فعالیت های ابتکاری :

استفاده اززمین های بناروالی وتنظیم آن

جریب زمین علفچرکه ازطرف اشخاص شکستنده
شده بود مجددا به علفچر مبدل
گردیده است ، همچنان حفربعضی زابر ها و
پخته کاری بعضی ازدهنه های تقسیمات آب
سبب رفع مشکلات حقابه گردیده و۷۴ دوسیه
املاکی ازطریق مجلس اداری فیصله شده
است .

بلندبردن عواید ملکیت دولت :

۳۶۰۹۶۳۶-افغانی ومقدار ۹۸۲۷ سیر گندم
و۵۰۵۵ سیر زغربدست آمده است .

فعالیت های بناروالی :

تسطیح وجفله اندازی سرکها ، کانکریت
وپخته کاری پیاده روها درحدود ۱۲۰۰۰ متر
مربع . نصب کتاره های فلزی درکنارجاده ها بطول
۳ کیلومتر ، بکارانداختن سرویس های شهری
کانکریت وپخته کاری پیاده روها وولسوالی
های مربوطه .

وارسی ازاحوال محبوسین :

رسیدگی به امور صحت وامنیت محبوسین
بی بضاعت وجلب مساعدت دواير ذیعلاقه
تعلیم وشناسایی محبوسین به مقررات وقوانین
محبس ، تبلیغ موضوعات مذهبی واصلاحی برای
محبوسین غرض اصلاح بعدی شان وتدویر
کورس اکابر ومساعی غرض سوادآموزی وتبیه
آب آشامیدنی بوسیله حفرچاه به محبوسین
وهمچنان مطالعه وتدارك کاردر خارج ساحه
محبس ومطالعه پیدا کردن بازار فروش امتعه
تولیدی محبس و تدویر نندارتون تولیدات
محبس درکمپ پولیس درجشن جمهوریت .

تکمیل وبدوران انداختن دوسیه های ناجرا:

بتعداد ۲۷۰ دوسیه لاجرا ازطریق خارنوالی

د افغانستان کالني

د دولت تر ژيد بعل آمده است .

فعاليت های بناروالی :

قيمت گذاری منازل شخصي تر ئيد عوايد
بناروالی ۷۵۰۰- افغانی تحصيل با قيسات
بناروالی ۱۶۰۰۹۶- افغانی و همچنان تشويق
مردم برای ساختمان حمام و هوټل در شهر زرنج .

وارسی از احوال محبوسين :

توصيه نمودن دكتوران در مراقبت وضع صحی
و جلب همکاری مردم در اعاشه بهتر محبوسين
که ۶۰۰ سير گندم برای محبوسين اعانه داده
اند سيم گيري سره میاشت در مورد توزیع البسه
برای محبوسين و محبوسات .

تکمیل و بدوران انداختن دوسيه های نا اجرا:

بتعداد ۲۵۷ جلد دوسيه فيصله و قطعيت
پیدا کرده است ۸۸ دوسيه تحت دوران قانونی
قرار داده شده .

احداث راه ها و غيره تاسيسات :

احداث نهر لشکری بکمک رياست ساختمانی
هلمند که تاحال ۹۰۶ نهر کاریز مذکور بسا
برداشتن ۶۷۶۲۵۰ متر مکعب خاک از رود لشکری
که کار آن پيشرفت کرده است و سرک زرنج دلارام
بکمک يونټ قوايکار که ۲۲۵ کيلو متر احداث
و جفله اندازی شده و همچنان ساختمان ۸ پلچک
در مسیر سرک مذکور .

همکاری مردم :

آغاز کار تعمير متوسطه نسوان، تعمير مارکيت
ارتزاقی که ۷۰ فيصد کار آن پيشرفته، حفر
سه حلقه چاه عمیق و ۷۰ چاه ديگر به همکاری

بصورت مارکيت میوه که ازین مدرک عايد بزركی
تصيب دولت شده است ازدياد در اجازه مندوی
فعال ساختن لابراتوار ساينس لیسه شبرغان
از مواد ساده محیطی و استفاده اعظمی از آن
تاسيس کتابخانه مکتب تجربوی جهت استفاده
معلمين و شاگردان، مساعد ساختن شرایط جهت
دایر نمودن سيمينار های ساينس و خارتدوی
برای معلمين ولايات همجوار، تدابير جهت
اکمال تعميرات نیمکاره مربوط مکاتب معارف
در مرکز و محلات بمصرف ۳۰۶۱۴۱۲- افغانی
حفر و فعال شدن ۲۷ حلقه چاه های محفوظ
صحی و نصب و اترپمپ ها و نل دوانی شبکيه
آبرسانی در محلات مربوط بطول ۱۱۵۰ متر به
کمک و همکاری مردم و وزارت صحیه و همچنان
ساختمان مغازه های ارتزاقی و اصلاح گدام
مربوط تاسيس کويراتيف زراعتی و مالداري
اعمار تعميرات ولايت و دواير مربوط، اعمار
تعمير اطاقايه و نشر فوق العاده جريده کندز
درشش صفحه بمناسبت روز ۲۶ سرطان و روز
پشتونستان .

ولايت نيمروز

تحصيل باقيات :

مبلغ ۱۷۹۶۷۸۶۷- افغانی جنس، ۸۵۰ کيلو
و ۶۵۶ تن گندم بدست آمده است .

استرداد املاك دولتي و تصفيه دوسيه های

املاکی :

هوازی ۲۷۸۶۷ جريب زمين تصفيه و بسر
جمع املاك دولت قيد گردیده است .

بلند بردن عوايد ملکيت دولت :

مبلغ ۱۷۹۵۰۸۶- افغانی در عوايد املاکات

وزارت داخله

وزارت صحنه وهېچان ترویج و تکثیر انواع سبزیجات وحبوبات ازیك فارم ساحه ۵۰۰ جریب زمین .

فعالیت‌های ابتکاری :

اخذ تدابیر مهم برای پرداخت حق الزحمه به کارگران جوی نهر شاهي زرنج، جلب اتفاق زمینداران در کار اشتراکی و کندن نهر زرنج. منع قراردادن کار اجباری کارگران و بزرگان از طرف متنفذین ، تعیین حق الزحمه و تزئید عواید مزدوران بمقابل کار های اضافی ملاکیسن و همچنان صرف نظر نمودن قروض سابقه مزدوران از جانب ملاکین که در تقویه بنیه مالی مزدوران رول مهم داشته و تقسیم آب زمینداران طبق استحقاق و اعمار هفت لیتره بکمک انجیران وادی هیرمند تامین عدالت بین بزرگ و زمیندار که در سال ۱۳۵۳ تطبیق شد و سروی و تصفیه اراضی رود بارهای چهار برك قلعه فتح علاقداری خاشرود توسط کادستر .

ولایت غوروات

تحصیل باقیات :

مبلغ ۲۴۸۱۰۹۹ - افغانی استحصال گردیده است .

استرداد املاک دولت و تصفیه دوسیه های املاکی :

موازی ۲۳۷ جریب زمین در علاقداری ساغرو موازی ۱۸ جریب زمین در قریه سر چشمه ولسوالی شميرك از تصرف اهالی خارج و بدفتر املاك دولت قيد گردیده است .

فعالیت های بشاروایی :

تعدیل هتل سابقه بشکل هتل عصری اعمار يك هتل در ساحه قریه مسمی به پوزه نچ و همچنان اعمار هتل منارجام و مهمانخانه قریه گنج .

وارسی از احوال محبوسین :

توصیه نمودن دكتوران هفته دوم رتبه جهت باخبری وضع صحنه محبوسین و ارسى از عراض محبوسین و كمك اغذیه و پوشاكه برای شان و فعال ساختن دستگاه صناعتی محبس اصلاحات و ترمیمات در اتاقهای محبس و اصلاحات اداری محبس .

تکمیل و بلوران انداختن دوسیه های نا اجرا:

بتعداد ۳۶۰ جلد دوسیه از طریق خارنوالی تکمیل و بتعداد ۷۵ جلد دوسیه به مقام لوی خارنوالی و تعداد ۳۳ جلد دوسیه بریاست محاکم و تعداد ۱۰۲ جلد دوسیه به شعبات مربوط ولایت و تعداد ۱۴۵ دوسیه به ولسوالی مربوط تحت اجراءات قانونی قرار داده شده است .

احداث راه ها و غیره تاسیسات :

تمدید سرك چغچران هرات از طریق منارجام بطول ۱۷۹ كيلو متر سرك جدید چغچران بادغیس بفاصله ۵۰ كيلو متر و عرض ۵ مترالی بازار بادغیس، سرك چخچران فاریاب بطول ۱۱۰ كيلومتر و تیداب گذاری يك پل كلان بالای دریای مرغاب بین فاریاب و غور و تمدید سرك جدیدالی هرات علاقداری ساغر، فرسی بطول ۷۴ كيلومتر و عرض پنج متر، سرك معدن ذغال ولسوالی تولك به طول ۵۰ كيلومتر و تمدید

ولایت بامیان

تحصيل باقيات :

مبلغ ۳۸۰۵۸۳۰۰ - افغانی جنس،
۳۲۲۷۰۰ سیر گند م و تصفیة معادن
۲۸۲۱۸۸۸۰ - افغانی .

استرداد املاك دولتي :

موازی ۲۵۹ جریب و ۴۵۰۰ ۱۴ بسواسه
زمین، یک حجر آسیاب و یک حویلی ۱۴ - اناقه
معه دهلیز و تشناب در ولسوالی کهمرد از
ملکیت اشخاص کشیده و بسر جمع املاک دولت
قید شده است.

بلندبرون عواید ملکیت دولت :

مبلغ ۱۲۷۲۶۳۹۶۲۵ - افغانی از مدارک
فروش چوب و صناعت محبس و غیره تزئید بعمل
آمده است .
است .

فعالیت بناروالی :

الحاق دکانین کنار شاهراه هابه بناروالی
و کنترول نرخ آنها اجازه کله داغی مسد وی
پنجاب، مبلغ ۵۰۰۰ - افغانی ، تثبیت کشتارگاه
قصابان قیمت گذاری دکانین و عنازل و همچنان
تزئید کرایه صفایی و جمهوری به اندازه دو
صد هزار افغانی، اعمار یک تعمیر چهار اطاقه
بمصرف ناچیز برای استفاده بناروالی و ساختمان
یک باب مسجد سنگی برای ماءورین.

واردی از احوال محبوسین :

تزئید دستگاه های صنعتی و گماشتن
محبوسین بی بضاعت جهت اعاشه بهتر شان
همچنان عواید صنعتی از کرایه دکانین

سړك قریه تنگی چار درمربوط ولسوالی تیوره
بطول ۱۵ کیلومتر جغله اندازی و سړك مربوط
ولایت بیست کیلو متر .

همکاری مردم :

در بخش احداث راه ها و عمران پل و پلچك
و علفچر تشویق مردم جهت پیشبرد صنایع
دستی از قبیل كرك، برک و گلیم و تشویق مردم
بغرض انكشاف صنایع قالین بافی و شطرنجی
بافی و همکاری مردم در عمرانات مكاتیب دهاتی
سرخ سرائی، سرخ دیوار، چاقان، نورك سرفل
و همچنان ۶۳۵۰۰ افغانی مردم برای تقویه مكاتب
و عمرانات مربوط معارف همکاری تقدی نموده
است .

فعالیت های ابتکاری :

احیای مجدد فارم زراعتی بنام جمهوریت
در ساحه ۲۰۰ جریب زمین ، اكمال مېمانخانه
و اعمار يك گل خانه جدید غرس نهال مشر و
غیر مشر به همکاری مدیریت زراعت، تكثیر و
ترویج سبزیجات ، اعمار يك تعمیر كانكریتی
مجهز بطول ۳۰ مترو عرض ۱۵ متر برای آمریت
سره میاشت ، تکمیل احاطه تانك ذخیره مواد
نفتی، اعمار تعمیر علاقه داری ساخه و فارم
الحاقیه آن احداث سه پارک جهت تفریح و
سرگرمی مردم چغچران ، نصب چهار پسا یه
لودسپیکر برای تنویر اذهان عامه اعمار يك
پایه پلچك در مسیر سړك كابل چغچران، اعمار
اعمار بندكاسی به حفر ۴ کیلومتر ، جوی بند
مذکور بعرض يك متر طول ۱۵ مترو عمقی
دو متر اعمار گردیده است .

وزارت داخله

مربوطه اش ، اعمار يك رستوران و يك خرگاه چوب جهت استفاده توريستان كه ماهوار مبلغ ۷۰۰۰ افغانی كرایه آن بخوايد صنعتی افزوده ميشود . سفیدكاری محبس انسا ت و اعمار تشناب و دایر نمودن كورس سواد آموزی بداخل محبس و جلب همكاری مردم برای محبوسین بی بضاعت .

همكاری مردم :

اعمار اتاق درسی برای مكاتب دهاتی سلطان رباط ولسوالی ورت ، اعمار پنج اتاق درسی برای مكاتب دهاتی و يك دهلیز ۲۷ متره متوسطه ورت همچنان اعمار سه اتاق درسی بمكتب سر قول ولسوالی يكاولنگ ، اعمار پنج اتاق درسی به مكتب دهاتی غندك علاقدهاری شبر و هكذا ترمیم مكاتب متوسطه های چسچین و سلطان رباط ولسوالی ورت ساختمان ۴ پلچك كانكریتی در راه میدان هوایی و سه پلچك و يك پل كانكریتی در ساحه ولایت و اعمار مجدداً درای كهرم بطول هشت متر و عرض شش متر و ارتفاع سه متر .

فعالیت های ابتكاری :

غرس ۱۲۰۰۰۰ نهال مثمر و غیر مثمر درجا های مطلوب شهر بامیان و غرس ۲۴۹۶۶ اصله نهال مثمر و غیر مثمر در ولسوالی ها و بتعداد ۱۱۷۷۲۰ اصله نهال مثمر و غیر مثمر از جانب اهالی غرس گردیده است ، همچنان افتتاح پسته خانه و تیلوفن خانه و يك پست بکس در بازار .

ولایت بغلان

تحصیل بالیات :

مبلغ ۱۴۷۷۹۲۵۵ - افغانی و ۴۰۹۱۸ سیر گندم ،

اعمار يك رستوران و يك خرگاه چوب جهت استفاده توريستان كه ماهوار مبلغ ۷۰۰۰ افغانی كرایه آن بخوايد صنعتی افزوده ميشود . سفیدكاری محبس انسا ت و اعمار تشناب و دایر نمودن كورس سواد آموزی بداخل محبس و جلب همكاری مردم برای محبوسین بی بضاعت .

احداث راه ها و غیره تاسیسات :

ترمیم راه های بودری ۳۵ متره بصورت خامه و نصب دروازه های فلزی ، ترمیم راه های شهر غلغله جهت استفاده بهتر مهمانان و توريست ها ، اصلاح و ترمیم راه شهر ضحاک و راه های مناره چهلستون ، ترمیم سرك از کوتل شبرالی بندهامیر و دره شكاری الی دوشی اعمار ۲۱۳۱ متر مكعب دیوار استنادی درجوار سرك شبر و بامیان ۵۲۳ متر مكعب سرنك پرانی و به وسعت سرك افزوده شده است همچنان بطول ۷۷۷ كيلومتر سرك های مربوط بامیان الی سرحد ولایات همجوار غلغله اندازی و ترمیم شده و پلچك هادران اعمار شده است ، احداث سرك جدید در حصه برگلیم شبر بطول هشت كيلومتر و عرض شش متر و احداث فارم های تحقیقاتی بمنظور دریافت تخم بهتر حبوبات و سبزیجات و تكثیر آنها ، شروع كار لیسه پنجاب اعمار پل كانكریتی دره سومابالای دریای بامیان توسط انكشاف دهات و اعمار يك بابخانه هشت اتاقه بشكل خامه بكمك مدیریت سمارف و اهالی .

تدابیر جهت تامین امنیت :

كوتاه كردن دست اشخاص صاحب غرض و متنفذین و وساطت كننده از حدوث و تحريك جرایم و از بین بردن منفعت مادی آنها در

استرداد املاك دولتي و تصفيه دوسيه هاى

املاكى :

موازی ۱۹۹۵۹ جریب زمین للمی دولت تثبیت و سرجمع املاك دولتي قید شده و سعت دادن نهراجمیر بهمکاری اهالی و موسسات دولتي جهت رفع مشکلات قلت آب و امور حقایه و آبیاری بیشتر اراضی، تشکیل جدید علفچر ها که جدیداً در چوکات مدیریت عمومی زراعت بغلان تثبیت گردید در مورد حفاظت علفچر ها مساعی بخرچ داده، منازعات بین مردم را مرفوع میسازد.

بلند بردن عواید ملکیت دولت :

مبلغ ۲۹۹۲۳۹۵۲ - افغانی در عایدات دولت تزئید بعمل آمده است .

فعالیت های بنیادوالی :

بتعداد ۶۵ نمره زمین مطابق نقشه شهری توزیع شده و ترمیمات کلوپ بنیادوالی ، کونی ستاره جریان دارد. سرکهای فرعی داخل شهر جفله اندازی شده، آماده ساختن سینما ی پلخمیری برای تماشاچیان و مراقبت نرخهای مواد ارتزاقی بذریعه کمیته های سه نفری در مرکز و محلات .

واریسی از احوال محبوسین :

رسیدگی به شکایات محبوسین، موظف ساختن دکتوران هفته دومراتبه جهت مراقبت وضع صحی و تاسیس و بکار انداختن يك کانتینر جهت رفع ضروریات روز مره محبو سین و همچنان تاسیس کورس سواد آمرزی بداخل محبس و انکشاف دادن دستگاه های صناعتی و تاسیس حرفه های مختلفه جهت اعاشه بهتر محبوسین و کسب پول بهتر برای آنها .

احداث راه ها و غیره تاسیسات :

در قریه بی بی امینه ساختمان يك شکن بطول يكصد متر و ارتفاع ۲ متر در حصه پوزه ایشان بطول ۱۵۰ متر و ارتفاع هشت متر، سرنگ پرانی و سعت دادن نهراجمیر در حصه پوزه ایشان بعرض هفت متر در سرنگ نمبر چار آب شکن بوسعت تقریباً پنج متر و طول ۴۰۰ متر و ضخامت پنج متر، اعمار يك پل جدید کانکریتی بطول ۱۲ متر و عرض ۳ ۱/۲ متر در بالای نهراجمیر .

ساختمان دودهنه جداگانه تقسیمات آب جهت رفع مناقشات زراعتی به وسعت ۱۰ متر و پنج متر در حصه دویندی نهراجمیر و نهراجمیر، وسعت بخشیدن نهراجمیر و کندن کاری آن و دور کردن درختان کهن سال از مسیر آب در حصه نهراجمیر و ساختمان دهنه تقسیمات آب بشکل پخته و کانکریتی در حصه دهنه همت خیل بطول ۲۰ متر و عرض ۱۰ متر و ارتفاع سه متر و حصه مساوی. همچنان در حسن تال ساختمان يك آب شکن پخته بطول ۱۰۰ متر و عرض هفت متر و ارتفاع شش متر، يك پل کانکریتی بطول هشت متر و عرض چهار متر و اعمار مسجد جدید منسودی بغلان از جانب اهالی .

تدابیر جهت تامین امنیت :

ذریعه پلان عادی امنیت شهر را موظف ساختن پوره ها و گزیه ها بیست و چهار ساعته از امنیت داخل شهر شامل مغازه ها، سرای ها، دکانین منازل و غیره مراقبت جدی بعمل آورده میشود. همچنان توسط پلان فوق العاده امنیتی از اجتماعات و نقاط پرخطر و حساس منطقه و ولسوالی های مربوط در اوقات خاص با اعزام قوای امنیتی

رسیدگی بعمل آورده میشود .

همکاری مردم :

ولوايح در شاهراه مربوطه ، اعمار يك مسجد در بغلان صنعتی به كمك اهالی ، سپهگیری فعال اهالی در ساختمان مجدد نهر اجمیر و احداث پل هاو پلچك های آن .

سایر فعالیت های ابتکاری :

تشویق و ترغیب سپورت بزكشی ، تزئیدءوايد دولت و تصفيه دوسيه های لاجرا ، همچنان ساختمان يك حمام عصری پنج اتاقه بصورت پخته کاری بالوازم ضروریه در حصه پروژه سمنت غوری بالای يك چشمه آب گرم ولای كشی نهر گورگان .

تحصیل باقیات :

مبلغ ۲۲۹۰۱۲۷ افغانی بدست آمده است.

استرداد املاك دولتی و تصفيه دوسيه های

املاکی :

موازی ۳۷۱ جریب زمین دولت استرداد و مراحل اجاره آن به دولت جریان داشته ، دوسيه های علفچر از طریق مراجع مربوط حل و فصل گردیده است .

تزئید در عوايد ملكیت دولت :

در عوايد ملكیت دولت نظر به سال گذشته ۳۰ فیصد تزئید بعمل آمده است .

فعالیت های بناروالی :

پارك وآبدء جمهوریت تكمیل و مسجد جامع كه ظرفیت دوهزار نماز گذار را دارد ۷۰ فیصد كارآن پیشرفته است ، پروژه نچین كه یکی از پروژه های خیلی عام المنفعه است كار آن بشدت جریان دارد و در صورت اكمال هزاران جریب زمین را آبیاری خواهد نمود .

اعمار مكتب هشت اتاقه ابتدائیه كچنار در ساحه پنج جریب زمین بمصرف ۲۵۰۰۰۰ افغانی ، اعمار مكتب هشت اتاقه بی بی امینه در ساحه ۲ جریب زمین بمصرف ۱۵۰۰۰۰ افغانی ، مكتب هشت اتاقه ابتدائیه میان شهرخوست و فرنك در ساحه پنج جریب زمین مكتب شش اتاقه دهاتی دهنه فرنك در ساحه يك جریب زمین ، مكتب چهار اتاقه دائمی در الحاقیه مكتب ابتدائیه نسوان نهرین .
تعمیر پنج اتاقه داخل احاطه لیسه حوایلمخمری بصورت پخته کاری به كمك ریاست غوری نساجی كركر وولسوالی پلمخمری واهالی به پایه اكمال رسیده ، همچنان تعمیر شش اتاقه بداخل تعمیر مكتب ابتدائیه بالادوری پلمخمری به كمك اهالی و حفرچاه آب آشامیدنی بهمكاری ریاست سمنت غوری كانكریت ریزی ، ۱۷ اتاق لیسه های بنووسنگیران اندراب ، ترمیمات اتاقهای مكتب ابتدائیه غار و خوست فرنك اكمال چار اتاق متو سطره قاصان اندراب پوشش سه اتاق مكتب ابتدائیه تاله و برفك اعمار چند باب مبرز در لیسه های ذكور وانات پلمخمری ، تعمیر پنج اتاق درسی مكتب متوسط بغلان صنعتی دارای ۱۸ اتاق در ساحه پنج جریب زمین بشكل پخته و عصری از طرف موسسه خیریه تحت نظر شركت قند تكمیل شده است ، سپهگیری اهالی در پخته کاری پیاده روهاجاده های دولتی پلمخمری و بغلان صنعتی ، نصب كناره آهنی بدو طرف جاده ها در بغلان و پلمخمری ، نصب چراغهای ترافیکی

احداث راه هاوغيره تاسيسات :

وترميم سرك نوبهار وروكن بطول ۱۰ كيلومتر
پركارى وجفله اندازى سركهاى فراه جوين
فراه رود جمعا درحدود ۲۹۵۲ مترمكعب .

طبق پلان شهرى ترينكوت جاده هاى متعددى
احداث وجاده هانامگذارى شده است .

ولايت فراه

تحصيل باقيات :

فعاليت درساحه تامين امثيت :
تعيين كزمه هاى پياده وسوار ۲۴ ساعته
ازنقاط مختلف ولايت، مراقبت هميشگى و
جلوكيرى ازوقوع حوادث .

مبلغ مبلغ ۲۱۸۶۰۴۱ - افغانى از مردم
استحصال گرديده است .

استرداد املاك دولتي وتصفيه دوسيه هاى

املاكى :

به تعداد ۱۰ جلد دوسيه املاكى فيصله شده.

بلندبردن عوايد ملكيت دولت :

مبلغ ۲۵۲۵۴۸۶۱ افغانى نقد و مقسدار
۲۲۷۶۲ سير گندم به اجاره املاك دولت تزئيد
به عمل آمده است .

فعاليت بناورالى :

جفله اندازى سركهاى عمومى وفرعى شهر
فراه درحدود تخمين پنج كيلومتر ، غرس ۵۰۰۰
نهل زينتى مشمر وغير مشمر درمواضع مختلف
وپارك بناورالى شهر فراه .
تزئيدعوايد مندوى بمبلغ ۳۰۵۵۱۰۰ - افغانى.

وارسى احوال محبوسين :

موظف ساختن دكتوران صحت عامه هفته
دومراتبه غرض باخبرى ازوضع صحى وجسمانى
محبوسين وتوزيع مواد غذايى ازطريق آمرىت
صحت عامه وسره مياشت به محبوسين بى بضاعت.
مصرف ساختن يكتعداد محبوسين به دستگاه
هاى صنعتى واعاشه بهتر شان .

احداث راه هاوغيره تاسيسات :

تكميل چهاراتاق الحاقيه براى مكتب ابتدائى
درباط فراه ازطرف اهالى اهداى سه جريب
زمين وتميد آبادى تعمير مكتب قريه اكبرشاه
اهداء زمين وتكميل مكتب شش صنفى كوڅ
علياء، تپيه ۳۰ جوره ميز وچوكى براى مكتب
ابتدائيه خرمالق ازطرف اهالى، تكميل تعمير
هشت اتاقه مكتب نعل دشت، اهداى جريب
زمين براى تعمير مكتب ابتدائى شورآب ، اهدا
زمين وتعميرمكتب سه صنفى دهاتى جمالروز
ازجانب اهالى اهداء زمين وتكميل تعمير مكتب
هشت صنفى غازى آباد ، تكميل عمارت چهار
اتاقه مكتب دهاتى بكوا، پلاستركارى مكتب
متوسطه جوين ، پوشش دهليز تعمير مكتب
علاقدارى خاك سفيد ازجانب اهالى، تكميل
كانكرىت سطح اتاقهاى مكتب متوسطه ولسوالى
اناردره ، شيشه كارى اتاقهاى تعمير مكتب
متوسطه اناردره ، اهداء زمين واكمال تعمير
مكتب ابتدائى ولسوالى قلعه گاه، تكميل تعمير
۴ - اتاقه مكتب تاديه ولسوالى شيندند وهكذا
تكميل مكتب دهاتى هشت اتاقه قيصارولسوالى
پرچمن ازجانب اهالى .

احداث سرك بطول هفت كيلو متر اعمار
۲۷ پايه پلچك به سايز هاى مختلف احداث

فعالیت‌های ابتکاری :

نهال‌شانی جهت سر سبزی دوطرفه سرک فراه و فراورد ، جلب همکاري های شعبات ذی‌علاقه ولایت درجولوگیری ازسرازیر شدن سیلاب که تازه بولایت فراه نازل شده واخذ تدابیر لازم درجولوگیری خساره جانی ومالی مردم .

تحصیل باقیات :

مبلغ ۴۷۳۲۵۲۶ افغانی و ۲۸۶۴۱ سپیر گندم ازمردم استحصال گردیده است .

بلند بردن عواید ملکیت دولت :

مبلغ ۹۲۱۵۸۵ افغانی درعواید ملکیت دولت تزئید بعمل آمده است .

فعالیت بناروالی :

احداث يك سرک فرعی از شاهراه ایبک، اعمار و پخته کاری پل چک های فرعی داخل شهرایبک جفله اندازی جاده های تخت رستم ، تسطیح و پخته کاری پاده روها وجفله اندازی جاده فرعی ایبک ، اعمار هشت منزل شخصی درپلان اول نقشه شهر جدید که ۸۰ فیصد کارآن ختم شده ، همچنان اعمار یک دربند حمام مطابق نقشه شهری درشهر ایبک .

واریسی احوال محبوسین :

برای تنویر اذهان محبوسین کورس سواد آموزی درمحبس افتتاح وبه دکتوران مربوط هدایت داده شده که درمفته دومرتبه از وضع صحی محبوسین باخبری نمایند و همچنان دستگاه صنعتی محبس مجددا فعال وشعبات سطرنجی باقی ، نجاری به فعالیت آغاز کرده است .

احداث راه هاو غیره تاسیسات :

تعمید لین تیلیفون علاقه داری کلداری به مسافه ۳۵ کیلو متر، افتتاح تیلیفون خانه درقراء خرم وسار باغ، اعمار تیلیفون درولسوالی دره صوف تجویز دستگاه مخابراتی در بندر حیرستان ساختمان تعمیر الحاقیه لیسه ایبک ۶۰ فیصد پیشرفته . ساختمان عمارت هواشناسی مرکز ایبک، ۷۰ فیصد ساختمان تعمیر ولایت هفتاد فیصد ساختمان تعمیر مستوفیت ، نود فیصد تعمیر الحاقیه اجانی ملکی ، صد فیصد ساختمان مخزن آب اجانی ملکی ، صد فیصد تعمیر مکتب متوسطه رویی دواب ، صد فیصد ساختمان مکتب خواجه بغلانک در علاقه داری حضرت سلطان صد فیصد تعمیر مکتب قریه مونفز صد فیصد تعمیر مکتب جدید التاسیس قریه چهاردهی ، صد فیصد ساختمان تعمیر هونل تنگی ولسوالی خلم، نودوهفت فیصد، ساختمان تعمیر فواید عامه ، نودوپنج فیصد ساختمان محافظ پسته لقی ورباطک، صد فیصد ساختمان تعمیر ولسوالی دره صوف ، صد فیصد تعمیر مرکز صحی دره صوف صد فیصد تعمیرات ، سه باب مکتب دهاتی درولسوالی دره صوف، نود فیصد تعمیر مکتب ابتدایه ولسوالی خلم هشتادوپنج فیصد وتعمیر اتاق کنفرانس لیسه ایبک هشتاد فیصد کارآن پیشرفته است .

همکاری مردم :

تاسیس مکتب دهاتی نعمان در علاقه داری سلطان حضرت ، ارتقای مکتب دهاتی نسوان قریه خرم بمکتب اساسی، ارتقاء مکتب دهاتی نسوان قریه فیروز ولسوالی خلم به دومعلمه

بدست آمده است .

ارتقاء مکتب دهاتي نسوان قريۀ چار چشمه ولسوالي روئي دواب به دو معلمه تاسيس مکتبدهاتي ميرزاشمس ولسوالي خلم، تاسيس مکتب دهاتي قريۀ چهارغز درولسوالي روئي دواب، تاسيس مکتب نسوان معدن تورولسوالي درۀ صوف .

ولایت زابل

تحصيل باقيات :

مبلغ ۵۹۴۲۸ افغاني و جنس ۵۹۴۲۸ منير
کندم بدست آمده است .

استرداد املاك دولتي و تصفيه دوسيه های املاکي :

بتعداد هفت کارين مخروبه دولت مرکز و مربوطات ملکيت دولت تثبيت و بسر جمع املاك دولت قيد و بتعداد ۲۱ جلد دوسيه املاکي در دوران قانوني قرارداد شده است .

بلند بردن عوايد ملکيت دولت :

مبلغ ۵۱۲۲۹۷ - افغاني و ۹۱۱۶۶ سیر کنندم
تزييد بعمل آمده است .

فعاليت های بشاروالي :

حفرچاه عميق و نصب واترپمپ به کمک وزارت صحيه در شهر قلات برای آب آشاميدنی تکميل احاطه هتل بشاروالي ، تثبيت ساحه تجارتي در نقشه شهری ، فعاليت های که درين ساحه صورت گرفته عبارتند: اصلاح و ترميم کاری محبس ، تدابير غرض رفاهيت معنوی و مادی محبوسين ، توزيع بالاپوش های امدادی سره میاشت برای محبوسين ، افتتاح ۱۲ عدد دکان بغرض رفع احتياج محبوسين .

احداث راه ها و غيره تاسيسات :

تسطيح جفله اندازی سرک قلات دايچوپان به اندازه ۹۳ كيلومتر، سرک علاقداري ميزان دايه چوپان بطول ۲۰ كيلومتر و جفله اندازی سرک ازولسوالي ارغنداب الي ولسوالي شاهجوي به اندازه ۴۶ كيلومتر و همچنان تسطيح و جفل اندازی سرک ازولسوالي شنکی و مرکز قلات الي کندز ۱۲۱ كيلو متر .

همکاری مردم :

اهالی مربوطات ولسوالي ارغنداب تعمير مکتب دهاتي هشت اتاقه رادر ساحه ۲ جريب بمصرف يك لك افغاني اعمار ۴۰۲ جريب زمين را اهالی ولسوالي شنکی بمعارف اهداء و تعمير شش اتاقه مکتب را منتقل شده اند .

ولایت بادغيسات

تحصيل باقيات :

مبلغ ۲۲۰۳۳۸۶ افغاني از مردم استحصال گردیده است .

فعاليت های بشاروالي :

تطبيق سيستم متريک و تهيه لوازم و مواد مورد ضرورت جهت آغاز پروژه آب آشاميدنی شهر قلعه نوهمچنان تطبيق نقشه شهر قلعه نو .

وارسی احوال محبوسين :

کمک به محبوسين بی بضاعت موظف ساختن بعضی از محبوسين بی بضاعت به دستگاه های صنعتی جهت دريافت مزد بيشتر دایر نمودن کورس سواد آموزی برای محبوسين که ۶۵ نفر محبوس در آن شامل اند ، همچنان موظف ساختن يك گروه ده نفری غرض آموزش ميتانوری در محبس که نتیجه فوق العاده مطلوب

احداث راه هاوغيره تاسيسات :

بطول ۱۴۰ كيلومتر سرك سابقه ولسوالۍ
چونه تسطيح وجفله اندازی شده وبا احداث
يك سرك جديد بطول ۳۰ كيلومتر وعرض
شش متر راه جونډ قابل عبور ومروړ ترافيک
قرار گرفته است . احداث سرك قادس اوبه
بطول ۳۰ كيلومتر از علاقداری کشک کهنه
تا ولسوالۍ کرخ هرات بطول ۳۰ كيلو متر ،
همچنان ازلقلعه نوالۍ قرۍه بکمرۍ ویده بطول
۲۵ كيلومتر ازمړغاب الی قرۍه سقاء بطول ۴۵
كيلومتر وقرۍه پنجاب مړغاب بطول ۱۵ كيلو
متراعمار گردیده است .

همکاری مردم :

اهالی قرۍه پده برای اعمار مکتب متوسطه
سيزده اتاقه ، چهار جریب زمین بدیږيست
معارف بخشیده وتخمین نظریه برآورد درحدود
سه صد هزار افغانی درآن مصرف نموده اند .
همچنان اهالی قرۍه آبکمرۍ ، اعمار تعمیرمکتب
آنجا را در ساحه يك جریب زمین قبولدار شده
اند .

اهالی قرۍه چشمه سلطان اعمار تعمیرمکتب
ابتدائیه را بازمین آن به معارف معاونت نموده اند
اهالی قرۍه میران زاکی مړغاب غرض اعمار
تعمیر جدید مکتب ابتدائیه آنجا مبلغ ۹۰۰۰۰
افغانی کمک واهالی مړغاب يك الحاقیه ۹ اتاقه
بمکتب متوسطه آنجا اعمار نموده اند ، اهالی
قرۍه لنگری ولسوالۍ غورماچ سه جریب زمین
را بمعارف اهداء نموده اند . اعمار يك باب
مکتب اساسی لنگر ولسوالۍ قادس طبق نقشه

بشکل یخته کاری دریک جریب زمین ودازی
۱۰ اتاق تکمیل شده است یکی ازاهاالی چونه
يك جریب زمین خودرابه اعمارمکتب ابتدائیه
قرۍه پلوسرخ اعانه داده وتعمیر مکتب اساسی
قرۍه کوکلم علاقداری کشک کهنه از طرف
اهالی اوبه تکمیل شده است . کار مکتب دهاتی
قرۍه کلجفر علاقداری کشک کهنه از طرف
اهالی جریان داشته ، همچنان یکی از اهالی
پنج جریب زمین ویکصداصله درخت را غرض
اعمارمکتب قرۍه خواجه مهتاب علاقداری کشک
کهنه کمک نموده است . اهالی قرۍه کاریزمان
علاقداری کشک کهنه مبلغ هشت هزارافغانی
جهت احاطه مکتب آنجا اعانه داده واهالی
ولسوالۍ مړغاب يك تعمیر پنج اتاقه را برای
رهایش ولسوالۍ وسه اتاق برای دفتر ولسوالۍ
اعمار ودر ترمیم مسجد جامع آنجا مساعدت
نموده اند .

فعالیت های ابتکاری :

تقویه بخشیدن روحیه تعاون وتساند وایجاد
هم آهنگی بیشرمیان دوایر مختلف بمنظور
اجرای بهتر امور وسرعت عمل درکاروهمچنان
تحول دادن موسسه چونه قالین بافی بشکل
يك کوپراتیف صنعتی بسرمایه دومليون افغانی
دارای یکصد دستگاه قالین بافی و استخدام
بیشتر افراد بیکار درین موسسه ، تاسیس
يك شعبه رنگ آمیزی ازنباتات محلی بدخل
محبس ، همچنان تاسیس و تدویر بخشیدن
بادغیس ننداری که ضم پروگرام های موسیقی
نمایشات درام هانتباهی درتئویر اذهان عامه
واحیای حقوق زنان فوق العاده موثریت دارد

ولایت وردک

تحصيل باقيات :

مبلغ ۱۸۰۹۷۷۲۲۵ - افغانی .

بلندبردن عواید دولت :

مبلغ ۱۱۷۶۳۵۴ - افغانی .

استرداد املاك دولتي و تصفيه دوسيه های

املاکي :

موازی ۴۵۰ جریب زمین دولت از تصرف اشخاص مسترد و بسرجمع املاك دولت قیدشده و بتعداد ۵۹ دوسیه املاکي تحت دوران قانونی قرار داده شده است .

فعالیت بناروالی :

تزئید ۴۶۶۳۵ افغانی در عواید بناروالی همچنان پیشبردکار تعمیرات مرکز جدیدولایت و مراقبت نرخها و جلوگیری ازاحتکار موادغذایی.

وارسی احوال مجبوسین :

مراقبت ازوضع صحی مجبوسین و موظف گردانیدن دکتوران درمراقبت آینده آنها همچنان توزیع ۲۰۰ ثوب بالاپوش برای مجبوسین به کمک سره میاشت .

احداث راه هاو غیره تاسیسات :

اعماریک پک کانکریتی درقریه گذر مربوط ولسوالی چک بطول ۲۲ متر وعرض چهارونیم متر وارتفاع سه متر اعمارپل کانکریتی در علاقدهاری نمیر بطول ۱۰ متر وعرض چهار ونیم متر. احداث سرک فرعی تیتومر بطول ۱۴ کیلو متر وعرض شش متر درعلاقدهاری نرخ ، همچنان جفله اندازی سرک علاقدهاری نرخ بطول ۱۵ کیلومتر .

همکاری مردم :

طی مدت یکسال مجموعه کمک های مردم در

موارد مختلف به ۳۰۰۷۹۱ - افغانی بالغ گردیده است .

ولایت لغمان

تحصيل باقيات :

مبلغ ۳۴۰۸۲۲۸ افغانی از اهالی آنجا - استحصالی گردیده است .

استرداد املاك دولتي و تصفيه دوسيه های

املاکي :

موازی ۱۱۷ جریب زمین از تصرف اشخاص کشیده و به سرجمع املاك دولتي قید گردیده است .

بلندبردن عواید ملکیت دولت :

۱۰۳۹۹ سیر گندم ازمدرک اجاره اراضی و ۱۷۱۶ سیرشالی و ۲۱۱۴ سیر جوازی به عواید دولت افزوده شده است .

فعالیت بناروالی :

استملاك و توزیع زمین کارته مامورین برای ۱۲ فامیل که بعضا تکمیل و بعضا تحت کار است، استملاك ساحه مارکیت و مندوی و تعیین و تثبیت محل مذکور و توزیع ۶۰ باب دکاکین آن که طبق نقشه بناروالی اعمار میگردد . همچنان استملاك و تثبیت جای ورکشاپ نجاری و ساختمان آن به شکل عصری تحت کار بوده توزیع یک تعداد نمرات فامیلی باقیمانده درتپه سلطان غازی صاحب نیزجامه عمل رادربرگرفته است، ازطرف دیگر مبلغ ۱۱۱۲۰۰ - افغانی تزئید و عواید بناروالی ازمدرک اجاره ته جایی روی بازار نخاس ، کله داغی .

وارسی احوال مجبوسین :

توصیه نمودن دکتوران جهت باخبری ازوضع

صحی مجوسین و مراقبت جدی مقام ولایت و شعبات ذی علاقه در رسیدگی از احوال و جستجوی و معلوم نمودن سرنوشت آنها .

احداث راه هاو غیره تاسیسات :

احداث سړك جدید نورستان كه ۳۰ كيلو متر آن تكمیل و ۱۰ كيلو متر باقیمانده و سړك سرخكان از سړك عمومی الی مركز لغمان بطول ۱۸ كيلو متر تكمیل گردیده است .

تنظیم و جفله اندازی سړك مركز علینگار و مركز آن بطول ۵۱ كيلو متر ، اعمار پل ۶۰ متره اسلام آباد بطول ۴۰ متر كانكریتی به انكشاف دهات تحت كار بوده، ۹۹ فیصد آن تكمیل گردیده است .

دو عدد معابر در حصه شكرمان در طول سړك لغمان و ولسوالی علیشنگ بكمك انكشاف دهات شروع شده یكی آن تكمیل و كار دیگران ۷۰ فیصد پیشرفته است ، اعمار پل ۴۰ متره بالای دریای علینگار كه ۶۰ فیصد كار آن بكمك انكشاف محل پیشرفته است .

همكاری مردم :

تعمیر مكتب توسط علاقهداری دولت شاه بصورت خامه بهمكاری و كمك مادی اهالی اعمار شده، همچنان تعمیر مكتب ابتدائیه نجیل (نگلیل) تعمیر مكتب ابتدائیه زیرانی ، تعمیر مكتب ابتدائیه سرمعلمه كنده كل و نیز تعمیر مكتب متوسطه علیشنگ به همكاری مردم اعمار گردیده، تعمیر لیسه قرغیهی دومنزه به پول دولت پخته و كانكریتی اعمار شده ، تعمیر ابتدائیه سالاب خامه بكمك اهالی ، همچنان تعمیر ابتدائیه عمر زایی ده اتاقه، پخته كاری

توسط اهالی ساخته شده است .
فعالیت های ابتكاری :

اعمار و افتتاح كتابخانه درخود ولایت، اعمار پل جوگی و تعمیر و ولسوالی علیشنگ بشكل عصری ، تعمیر شفاخانه علیشنگ نود فیصد كار آن پیشرفته ، همچنان اعمار يك تعمیر مناسب برای علاقه داری دولت شاه، احداث فارم جمهوریت درساحه ۶۰ جریب زمین و غرس ۲۲۵۰۰۰ نهال ، همچنان احداث فارم دركاج درساحه ۲۸۰ جریب زمین ، كنترول و مراقبت جنگلات طبی بوسیله محافظین جنگل و كزمه ها، حفظ و نگهداری معادن و جلوگیری قاچاقبران .

ولایت لوگر

تحصیل باقیات :

مبلغ ۴۱۲۱۵۲۹-افغانی نقد و ۴۶۶۸ سیر گندم از اهالی آنجا بدست آورده شده است .
بلند بردن عواید ملكیت دولت :
۸۲۶۰۱۳۵۰ افغانی و ۸۵۴۵ سیر گندم در عواید دولت تزیید شده است .

فعالیت های ښاروالی :

فروش و توزیع نمرات زمین ملكیت ښاروالی چهل فیصد تكمیل شده است ، همچنان پیشرفت حجم كار كرده کی ماركیت جدید ۹۱ فیصد ، هوتل جدید ۷۵ فیصد ، ۱۴ تعمیر در مركز ولایت مربوط دواير درساحه شهر ۸۲ فیصد تكمیل شده است .

احداث راه هاو غیره تاسیسات :

بتعداد ۱۱ پلچك وسه پل كلان در مركز و محلات ولایت اعمار گردیده است، همچنان

چهارکيلومتر، همچنان اكمال نودفيصد کاران شبکه آبرسانی، حفر يك سيل بر بطول ۳ کيلو مترو تکميل کار سالون اجتماعي و پيشرفت ۳۰ فيصد کار تعمير دواير ښاروالي .

وارسي از احوال محبوسين :

تاسيس د ستگاه های صنعتی در محبس جهت تقوية صنايع واعاشه بهتر محبوسين و توصيه نمودن دكتوران جهت باخبري از وضع صحي محبوسين .

احداث راه هاو غيره تاسيسات :

احداث سړک درلوی ولسوالي کاپيسا بطول ۷ کيلومتر، ترميم سړک در جبل السراج بطول ۲۶ کيلومتر، همچنان اعمار ۴۳ عدد پلچک در سړک چهاريکار الی گلپهار و اكمال ساختمان پل های سياگرد غور بند و پل سعد الله از طريق انکشاف محل .

ولايت کندهار

تحصيل باقيات :

مبلغ ۳۹۵۶۵۱۱۴ افغانی و ۱۶۳۹۸ سیرگندم از اهالی آنجا استحصال گردیده است .

بلند بردن عوايد ملکيت دولت :

در عوايد حق العبور ولسوالي ميوند مبلغ ۱۵۱۳۷۲۰ افغانی، همچنان مقدار ۴۰ سیر گندم در عوايد املاک دولتي در ولسوالي شاه وليکوت تزئيد گردیده است .

فعاليت های ښاروالي :

مبلغ ۳۴۱۳۶۱۸ افغانی با قيات ښاروالی تحصيل گردیده و در عوايد ښاروالي کندهار مبلغ ۲۰۳۲۷۷۹۲۶ افغانی از درک اخذ محصول صفايي و کرايه اماکن ناحیه پنج و شش مبلغ

سړک قريه کلنگار بطول ۲۰ کيلو متر و عرض ۴ متر بکمک اهالی احداث شده است .

برای تعمير يك مکتب ابتدایی در علاقه داری چرخ دوجريب زمین کمک نموده اند، اهالی قريه ولسوالي محمد آغه برای تعمير مکتب ابتدایی محمد آغه دوجريب زمین با مصارف اعمار تعمير مذکور، همچنان اهالی قريه چرخ ده باب اتاق مکتب ابتدایی را بمصرف شخصی خود متقبل شده اند .

ولايت پروان

تحصيل باقيات :

مبلغ ۱۰۴۹۹۰۶۱۲۲ افغانی از اهالی استحصال گردیده است .

استرداد املاک دولتي و تصفيه دوسيه های املاکي :

موازی ۳۰۳ جريب زمین بسر جمع املاک دولت قيد و به تعداد ۲۷ جلد دوسيه املاکي فيصله گردیده است .

بلند بردن عوايد ملکيت دولت :

مبلغ ۱۹۶۸۸۴۱۰ افغانی و ۱۴۸۱ سیرگاه سفيد و ۳۸۸۷ سیرگندم بعوايد دولت تزئيد گردیده است .

اسکان مردم بی زمین :

برای ۱۷۲ خانوار فاميل در پروژه غور بند موازی ۸۶۰ جريب زمین جهت اسکان توزيع گردیده است .

فعاليت ښاروالي :

تسطيح سړک های داخل شهر چاريکار به اندازه ۶ کيلومتر تسطیح پياده روهای شاهراه و جاده جمهوريت و سړک گل غندی بطول

۱۰۰۸۵۲۱ افغانی تزئید بعمل آمده است .

احداث راه ها وغیره تاسیسات :

جفله اندازی ۱۵۰ کیلو مترسړك خاكریز
واعمار ۲ دانه پل خورد درمسیر سړك مذکور
همچنان اعمار دوپل جدید بالای جوی صالحان
ونهر مرغه بطول ۵۶۰۰ مترطور پخته وپخته
کاری سیلبرد جوی ، مناره بطول ۴۴متر ر
تسطیح وترمیم سړك پنچوایی بطول ۴۰ کیلومتر.

همکاری مردم :

اهالی ولسوالی دندیک جریب زمین را برای
اعمار تعمیر ولسوالی کمک نموده ، همچنان
اهالی کرز مبلغ ۱۴۱۰۰۰ افغانی را اعانه داده اند
اهالی قریه احمدشاه یک جریب زمین را برای
اعمار مکتب ابتدائی اعانه داده ودر ولسوالی
شاه ولیکوت بکمک مردم درقریه کجور یک
مکتب ابتدائیه آباد گردیده است .

فعالتهای ابتکاری :

تکمیل منزل اول مارکیت تجارتی درساحه
۵۷۰۰ مترمربع باشمول ۹۰ دکان ، اصلاح
جویچه های داخل شهر بطول ۳۱۳۰ مترواعمار
۲۵ پلچک خورد و بزرگ کانکریتی .

پخته کاری و قیرریزی سړك دوطرفه خرقة
مبارکه بطول ۸۰۰ متر وتوزیع زمین برای
معلمین واحداث سړك خامه کچ خانه بطول ۶
کیلومتر قراردادن ۵۰ عدد بیلر تنظیفیات در
نقاط مختلف شهر اکمال تعمیر مسلخ، کانکریت
ریزی گذرسدوژائی هاوکوچه مقابل سینما بطول
۳ کیلومتر، کانکریت ریزی سپین کوچی بابا
بطول ۱۰۰ متروعرض پنج متر.

ولایت بدخشان

تحصیل باقیات :

مبلغ ۳۱۴۴۷۲۱۶۶ افغانی از اهالی آنجا
استحصال گردیده است .

استرداد املاك دولتی :

موازی ۱۶۸۱ جریب زمین به حساب دولت
قید گردید .

بلند بردن عواید ملکیت دولت :

مبلغ ۳۹۷۳۵۰۰۰ افغانی ازمدرک مالیه
مازاد وعواید اجازه املاك درعواید دولت تزئید
بعمل آمده است .

اسکان مردم بی زمین :

۲۱ نفر ازولایت بدخشان درزمین های دولتی
مسکن گزین گردیده اند .

فعالتهای بناروالی :

اصلاح نقشه شهری وتمدید ۱۰۷۴ مترجاده
وغرس نهال بدوطرف آن تکمیل وتجیز هتل
کشم، تطبیق نقشه شهر کهنه واحداث پل
کانکریتی بالای دریای کوکچه و حفر معبر
شصت متری به دره جوزون و همچنان تزئید
مبلغ ۴۵۱۸۵۶۴۸ افغانی دزسر جمع عایدات
بناروالی .

وارسی از احوال محبوسین :

جهت بهتر ساختن و ضعیف اقتصادی
محبوسین بتاسیس ده دستگاه قالین بافی اقدام
۲۸ نفر محبوسین درآن مصروف کارگردیده اند
که بادریافت مزدبهر وضع شماروزی شان بهتر
میشود .

احداث راه ها وغيره تاسيسات :

کارگاه ۳۰ معلم و ۹۶ شاکرد در تعمیر مرکزی شرکت و بکار انداختن ۹۸ کارگاه دیگر ذریعہ شاگردان شرکت در منازل شخصی و لیسه مخفی همچنان مصروف ساختن ۷۸۴ نفر زنان و مردان در حرفہ رنگ آمیزی و ریشتن پشم و تزئید در عواید قالین در فی روز ۱۰ متر مربع .

در ساحه مجادله باخرافات :

در نتیجه تشکیل محافل متعدد زنان و مردان در مورد ازدواج های دختران صغیر تعداد غیر لزوم ازدواج اشتراک زنان در امور اجتماعی و از بین بردن دعاوی ازدواج اجباری ناشی از عنعنات نادرست در مرکز و نشرات و تبلیغات بوسیله کنفرانسها و نشر مضامین مفید در روزنامه بدخشان اقدامات موثر بعمل آمده است .

فعالیت های ابتکاری :

ترویج صنعت قالین بکار انداختن سرویس های شهری ، افتتاح هشت مغازه ارتزاقی در محلات ، احداث سرک جدید فیض آباد و کشم تحت کار قرار دادن راه پافرخا، تاسیس و نصب تانک تیل میدان هوایی مساعد ساختن میدان های هوایی در شغنان و درواز و تنظیم هوتل در فیض آباد و کشم ، ساختمان اولین داش های خشت پخته و چونه در ولسوالی درواز نصب دوتانک ذخیره مواد نفتی در علاقه داری بهارک، ولسوالی اشکاشم، جمله فعالیت های ابتکاری بشمار می آید .

سرک جدید کشم بطول ۲۳ کیلو متر احداث و ۶۱ کیلومتر سرک سابقہ آن نیز تسطیح و جغلہ اندازی شدہ کہ قابل عبور و مرور و ساینط ترافیکی میباشد و بہ اندازہ ہفتصد کیلو متر سرکهای خامہ داخل منطقہ بدخشان با ۴۰ عدد پل کلان چوبی تسطیح و ترمیم گردیدہ ، اعمار سہ پل پیادہ روی بالای دریای کوچکچہ و ساختمان یک معبر در مسیر سرک فیض آباد و ارگو و همچنان احداث سرک جدید در منطقہ پافرخا بطول ۳۷ کیلومتر در ساحل دریای آمو کہ مشکلات بزرگی مردم از ناحیہ آن مرفوع میگردد از جملہ ۲۳ کیلومتر تسطیح و ۱۵ کیلو متر متباقی تحت کار است .

فعالیت در ساحه تامین امنیت :

مراقبت ہمیشگی آمیزین سرحدی و والی از حاشیہ سرحد بطول ۱۵۰۰ کیلومتر و تشکیل سرحدی جهت رسیدن بہتر بامنیت سرحدی سرسبزی آن بہتر مناطق مربوط بہ قطعات سرحدی و گرفتاری ۳۹ سیر سنگ لاجورد با قاچاقبران و وسایل حمل و نقل شان از ناحیہ چترال توسط قطعات سرحدی و کشف ۲۷ واقعہ قاچاق لاجورد و ۶ واقعہ ارتشاء کہ بالفعل گرفتار گردیدہ اند خود نمایان گر تامين بهتر امنیت است .

اهالی ولایت و محلات مربوط تاحال مبلغ ۱۰۳۳۴۵۰۰۰ افغانی در ساحات مختلف در راه خدمات عرفانی و انکشافی کمک کردہ اند ، تاسیس شرکت انکشاف صنعت قالین با ۱۲

ولایت هلمند

۷- اخذ تدابیر جلوگیری از تعرضات و استفاده

فعالیت های ابتکاری در ساحة ولایت هلمند: ناچایز اشخاص از زمین های دولتی توسط وکیل

۱- تنظیم ترانسپورت داخل ولایت و تمديد صاحبان و مبارزه با قاچاق .

لین تیلغون لشکرگاه دیشو خانشین . ۸- اصلاح گریدرکاری سړک لشکرگاه الی

۲- توزیع و کنترل شکر و مراقبت لازم میدان هوایی و سړک لشکرگاه الی قلعه تاریخی

مغازه های توزیع تکه های نساجی وطن. بست و بعضی سړکهای دیگر .

۳- ترویج سیستم متریک و کنترل نرخ ۹- اصلاح وضع مرکز کلتوری جهت تنویر

مواد اولیه ارتزاقی . بیشتر اذهان مردمان .

۴- تنظیم هتل بناروالی و ترمیم اساسی ۱۰- اخذ مقررات محصول دولتی بالای چوب

مسجد بزرگ لشکرگاه . محروقاتی از جنگلات کوهی .

۵- غرس نهال های زینتی بدو طرف جاده ۱۱- ترمیم تعمیر کتابخانه و امکانات

لشکرگاه کندهار بمسافه ده کیلومتر . افتتاح آن .

۶- ترمیم شفاخانه لشکرگاه و تنظیم هتل ۱۲- تقویه صندوق خاوندویان و موجودی

گوشک . نمودن تمام تحویلخانه های مربوط .

وزارت عدلیه

تا نظرمشورتی ارائه نمایند . که یکتعداد از کمیته هانظریه شانرا ارائه و بعد از تصویب شورایعالی به مراجع ذیعلقه اطلاع گردیده است .

درباره ده موضوع متفرقه نیز تصاویب شورایعالی قضاء صورت گرفته است . و همچنان به تعداد ۱۴ متحدالمال مختلفه به محاکم و مراجع ذیعلقه ابلاغ گردیده که از جمله آنها متحدالمال تفریق زوجین قابل یادآوری میباشد که درمورد تفریق زوجین کمیته ای مرکب از

یکتعداد روساومنسوبین دستگاه عدلی و دستگاه قضائی و یکعده استادان ریاست پوهنتون کابل موظف گردیدند تا در زمینه مطالعات عمیق نموده و راپور مفصلی درمورد تهیه و به شورایعالی قضاء تقدیم بدارند . کمیته معینه بعد از تتبعات و مطالعات راپوری درزمینه ترتیب و بعد از طی مراحل آن شورایعالی قضاء آنرا تصویب و به مراجع مربوطه اطلاع گردیده است . تا محاکم حین دایر نمودن دعاوی طلاق مراتب آنرا در نظر داشته اجراءات نمایند .

در طرف سال به تعداد ۹۱ جلد دوسیه های محاکماتی و تادیبی قضات که از طریق دفتر محکمه عالی قضات رویت داده شده از جمله ۲۴ دوسیه محاکماتی و ۲۷ دوسیه تادیبی را و ارسی نموده و چهار دوسیه راستنرد و ۳۶ دوسیه تادیبی و محاکماتی تحت غور قرار دارد .

آمریت عمومی اداره قضاء :

آمریت عمومی اداره قضاء درپرتو اساسات

اداره عالی قضاء یک رکن وزارت عدلیه بوده و ظایف خود را مطابق فرامین جمهوری و مندرجات احکام نافذ قوانین دولت جمهوری افغانستان انجام میدهد .

این اداره بمنظور تعمیم وظایف که به اجرای آن مکلف میباشد متشکل است از یک تعداد ارگانهای قضایی و مسلكی و شعب اداری که چگونگی وظایف و اجراءات آنها به طور مختصر ذیلا ارائه میگردد :

اجراءات شورای عالی قضاء :

به تعداد تقریبا چهارصد و پنجاه دوسیه های موضوعات مختلف که شرح آن ذیلا داده میشود به شورایعالی قضاء تقدیم شده است :

در مورد ۲۷۹ موضوع تصویب شورایعالی قضاء صورت گرفته و متباقی به یادداشت و احکام و هدایت شورایعالی قضاء به مراجع مربوطه ابلاغ گردیده است موضوعاتی که تصویب شورایعالی قضاء درمورد آنها صورت گرفته مشتمل است بر ۱۷۶ موضوع تبدیلی محکمه در موضوعات جزائی و حقوقی مطابق حکم فقره ۵ ماده ۱۳ قانون تشکیلات و صلاحیت قضائیی دولت جمهوری . و ۴۴ موضوع تعیین محکمه باصلاحیت دعوی .

۴۰ موضوع استیفاءات محاکم در موضوع مربوطه که طی تصاویب شورایعالی قضاء هدایت لازمه برای آنها داده شده است .

در مورد ۹ استیفاءیه کمیته تعیین گردیده

مترقی نظام جمهوری از بدو تاسیس نظام به يك سلسله اقدامات مفید و موثری متوصل گردیده که هدف آن تنظیم بهتر تشکیلات و اجراءات محاکم، تنظیم قضایی به منظور کسب موثریت بیشتر و فراهم آوری تسهیلات برای اصحاب دعاوی، تدابیر لازم جهت تنظیم امور اداری قضاء، تهیه پرسونل قضایی و اداری و تدویر پروگرامهای علمی و عملی برای ارتقای سویه علمی و مسلکی قضات میباشد فعالیت هائیکه در چوکات آمریت عمومی اداری قضاء صورت گرفته و قتا فوقتا غرض اطلاع عامه نشر شده است اجمال آن قرارآسی ذکر یافت و تفصیل تحت فعالیت های هر يك از ریاست های مربوط آمریت درج گردیده است :

۱- تنظیم لایحه وظایف داخلی ادارات مربوط قضاء .

۲- ترتیب و تنظیم جداول احصائیوی .

۳- تاسیس محکمه اختصاصی پولیس .

۴- تنظیم بهتر امور نشراتی قضاء .

۵- مهیا ساختن زمینه تحصیلات عالی ویا تحقیقات و مطالعات علمی و مسلکی در ممالک خارج برای اعضای مسلکی قضاء .

۶- تاسیس صندوق تعاونی غرض بهبود احوال مامورین و منسوبین اداره عالی قضاء .

۷- تاسیس جرگه های صلحیه .

۸- دایر کردن سیمینار قضایای ترفاکیکی .

۹- تاسیس کتابخانه امور قضاء .

۱۰- موضوع تاسیس محاکم استیناف در دوولایت کشور .

قضاء بوده و برای بهبود و اصلاحات اجراءات قضایی و اداری محاکم و ادارات ثبت اسناد سعی به عمل آورده راجع به صحت و سقم اجراءات محاکم در روشنی احکام قانون و فقه مطابق خواسته های نظام نوین از طریق اعزام هیات های معلومات حاصل کرده تخلفات قضایی و اداری محاکم و تخلفات ثبت اسناد را واریسی مینماید. ریاست تفتیش قضایی هفده مراتبه اقتضائی رابه ولایات کشور فرستاده و نتایج حاصله را از هفده مرجع ارسال شده به مرکز آورده و بعد از يك سلسله مراتب اداری غرض غور و تدقیق بر ریاست تدقیق و مطالعات و بعدا دوسیه تادیبی را از طریق مدیریت تحریرات ریاست محکمه عالی قضات بمحکمه عالی قضات و دوسیه محاکماتی را از طریق نیابت خسارنوالی قضات به محکمه عالی قضات تقدیم داشته است .

ریاست تفتیش قضایی بالای دوسیه های محبوسین بی سرنوشت که از اثر سهل انگاری ادارات به ظهور رسیده و از طرف هیات مختلط بررسی شده بود غور نموده و به تعداد ۱۷۸ دوسیه رابعد از واریسی لازمه غرض تدقیق بر ریاست تدقیق و مطالعات و بعدا از تدقیق غرض طی مراحل آن به محکمه عالی قضات و نیابت خسارنوالی قضات ارسال داشته است .

اداره تدقیق و مطالعات :

فعالیت هائیکه در ریاست تدقیق و مطالعات انجام شده حسب ذیل :

۱- ریاست تدقیق و مطالعات ۱۵۹ دوسیه های نسبتی قضات و کارکنان اداری محاکم را

این اداره از جمله ارگانهای اساسی و مسلکی

اداره تفتیش قضائی :

مربوط به قضاء و تطور قضایی در ساحه انکشاف ذهنت قضایی ونشر دساتیریکه پیرامون مسایل غامضه قضایی تجویز میگرد به حیث یک نشریه ماهانه درچوکات اداره تدقیق ومطالعات فعالیت میکند پالیسی نشراتی آن طوری تنظیم شده که مضامین این مجله مخصوص به موضوعات حقوقی وقضایی بوده وبعد از نظریه علمای خبر قضایی وحقوقی علاوه از نشر تصاویر شورایعالی قضاء واخبار مربوط به قضاء نشر میگردد .

دراین مجله نشر قوانین تجویز شده که جدید نافذ وازنگاه تطبیق مربوط به حکم قضایی به محاکم میباشدونیزاین مجله ازطور قضایی کشورمضمونی به زبان عربی ومضمونی به زبان انگلیسی داردکه در معرفی رویه های قضایی مآثر ارزنده دارد .

نشر فیصله های قطعی محاکم که نیز مطالعه آن در فهم مسایل حقوقی وکسب معلومات از اجراءات قضایی به اشخاص علاقه مند بسیار مفید بوده واز فعالیت های دیگریست که اداره تدقیق ومطالعات در آن باره غور مینماید .

۵- احصائیه گیری درست از اجراءات قضایی ودرك سرعت عمل ازواری به قضایا در محاکم مطلب دیگریست که اداره تدقیق ومطالعات بعد از غور نشریک سلسله فورمه هاراجتویز وبه محاکم صادر کرده که ماه به ماه از محاکم راپور قضایای وارده واجراءات لازمه شان رابه اداره تدقیق ومطالعات مخابره مینماید که میشود اجراءات محاکم راکنترول نمودوتشویشی که از تعطیل اجراءات در قضایا تصور میشود مرفوع گردد .

غور ورسیدگی کرده که در نتیجه ۹ نفر قاضی قابل محاکمه وتخلف ۹۵ دوسیه نسبتی قضات تادیبی خوانده شده دوسیه های مذکور به مراجع مربوطه صادر ودر ۵۷ دوسیه برائت مشمولین آن ابراز نظر گردید .

۲- پیرامون ۱۷۶ فقره استهدآت محاکم وبعضا مربوط به دوسیه های جزایی که از اداره عالی خازنوالی مواصلت کرده غور ونظر مشورتی تقدیم گردید این استهدآت که ناشی از اشکال در تطبیق حکم قانون ویغامضیت موضوع ویا از اختلاف در تاویل احکام قانونی مجالس مدققین قضایی روی استهدآت مذکور غور ودر نتیجه رویه قانونی را که مخالف نص صریح نبوده، تجویز وبه منظور توثیق تفسیر قانونی به شورایعالی قضاء تقدیم نموده که به حیث یک رویه قضایی پاره ای اشکال و غامضیت موضوعات حل ومرفوع گردیده .

۳- حکم تفریق زوجه شوهر مجنون که از سالیانی مشکل اجرایی داشته ودر قوانین نافذ حکم صریحی نداشت واز طرفی آراء فقها اختلاف داشت به منظور یک دستور العمل در رسیدگی قضایای، مربوط به محاکم، ریاست تدقیق ومطالعات موضوع راتحت مطالعه وغور قرار داده وبا استفاده از فقاقت علماء خبر واستادان پوهنخی شرعیات واخذ نظریه جمعیت العلماء موضوع رامطالعه هرجانبه نمود که در نتیجه بعد از تصویب شورای عالی قضاء بحیث دستور العملی در اجراءات قضایی مشکلی راز ناحیه اجبار زوجه های مجنونین مرفوع کرده است .

۴- مجله قضاء که از نگاه نشرات مسلکی

۶- مسایل ووقایع ترافیکی ویا اشکالیکه درصلاحیت رسیدگی قضایای مذکور مشاهده میشد تحت غورومطالعه ریاست تدقیق ومطالعات قرار گرفته وبدین منظور سیمیناری متشکل ازیکمده روسای محاکم ولایات نزدیک وقضات مجرب به اشتراك نمایندگان اداره ترافیک، خارتوالی وطلب عدلی دایر ومطالعات همه جانبه پیرامون وقایع ترافیکی وطرز رسیدگی به قضایای مذکور به عمل آمده که درنتیجه درمورد مشکلات نظر داشت محاکم اداره خارتوالی وترافیک تصاویری بعمل آمده که بعداز تصویب شورایعالی قضاء به حیث نشریه فوق العاده ازطریق مدیریت نشرات ریاست تدقیق ومطالعات نشر گردیده که بالاآرمیتوان گفت عموما مشکلات تطبیقی قوانین ازاین ناحیه مرفوع میشود .

۷- بااغتنام ازفرصتی که روسای محاکم در حین تبدیلی شان به مرکز آمده ووظایف جدید شانرا اشغال میکردند اداره تدقیق ومطالعات درجی ۱۳۵۳ سیمیناری رابه اشتراك اعضای محترم شورایعالی قضاء وروسای مرکزی اداره قضاادایر وبامباحثه پیرامون موضوعات ذیعلقه وکنجکاوای طریقه که در اهداف نظام جمهوری به بهترین وجهی عدالت را تامین کند واتخاذ تجویزیکه بتوان از استهدآت بيموجب محاکم که موجب تعطیل اجراءات میگردد جلوگیری کرد . اجراءات دیگرست که اداره تدقیق ومطالعات درپهلوی اجراءات روزمره وعادی خودانجام داده .

۸- کادرستاز قضایی که به منظور کسب معلومات تجربوی قضات آینده کشور پیرامون مسایل قضائی درچوکات اداره تدقیق ومطالعات

فعالیت میکندبروگرام روزمره آن طوری تنظیم گردیده که علاوه ازبروگرام عادی ستاژیران از کنفرانس یکمده قضات مجرب واستادان پوهنتون کابل پیرامون موضوعات بخصوص قضائی وخطابه های مشاورین خارجی در مورد میتود های عمومی حقوقی برخوردار گردند .

۹- تنظیم وترتیب کتابخانه اداره قضاء وافتتاح آن درچوکات اداره تدقیق ومطالعات اجراءات دیگرست که ریاست تدقیق ومطالعات لایحه به منظوراستفاده بهتر ازکتاب وکتابخانه ترتیب وبعداز تصویب شورایعالی قضاء به منصفه تطبیق قرارداده ریاست تدقیق ومطالعات به منظور تقویة بیشتر کتابخانه مساعی بخرچ داده تاكم موسسات نشراتی داخلی وخارجی جلب گردد چنانچه سفارت کبرای عربستان سعودی یکتعدادکتاب های مختلف فقهی وشرعی رابه کتابخانه اداره قضاء اهداء کرده است .

۱۰- برای مطالعه طریقه که بتواند طورموثر ازتراکم دعوی ومنازعات ناپیزی که علی الاکثر سبب ضیاع وقت مردم وقضات میگردد وخسارات مادی ومعنوی رابارمی آورد جلوگیری نماید موضوع تاسیس انجمن های که صلیحه رابنام جرگه صلح از مدت مدیدی تحت مطالعه گرفته واساسات آنرا طرح ومطالعاتی را که اداره تدقیق ومطالعات درزمینه به عمل آورده بود به شورایعالی قضاء پیشنهاد نموده که به تصویب رسیده وقلا طرز نمونه جرگه هادر تمام ولسوالی های ولایت کابل بشمول نواحی سیزده گانه شهر به فعالیت آغاز کرده اند .

۱۱- اداره روابط فرهنگی که در چوکات تشکیل متمم علمی وریاست تدقیق ومطالعات

موظف گردیده تامطالعاتی پیرامون موضوعات حقوقی و جزایی ازنګاه کمیت و کیفیت قضایا انجام ودر قطعیت احکام فیصله های محاکم ابتدائیه و مرافعه را به شورای عالی قضاء تقدیم نماید .

۲- به اساس هدایت آمریت عمومی اداری قضاء موضوع تاسیس محاکم استیناف یکی در ولایت بغلان و دیگری در ولایت قندهار که غرض جلوگیری از تراکم کاروسرگردانی مردم متکی به ارزشهای مرفقی نظام نوین جمهوریت کشورمورد مطالعه این ریاست قرار گرفته که دلایل مستند به اساس احصائیه های جمع آوری شده و دیگر دلایل علمی و عملی طی راپور مفصلی بمقام آمریت عمومی اداری قضاء تقدیم گردیده که مورد تأیید شورایعالی قضاء نیزواقع شده است .

ریاست ذاتیه امور قضاء :

ازآنجاکه اقدامات نافع وسودمند نظامفرخنده جمهوری به همه جوانب وساحات کشورمربوط بود مستلزم آنست که همه شعبات ودوایروموسسات بصورتعموم همواره درراه اعتلاء وترقی کشورسعی ومجاهدت بلیغ بخرچ داده ودرپیشبرد وظایف محوله بادر نظر داشت اقدامات واجراآت جدی سرعت عمل وایجاد اصلاحات جدی نمایند در این فرصت برای ریاست ذاتیه اداره عالی قضاء نیز خوشبختانه موقع آن میسر شد تا با پیروی ازاهداف عالی ومرفقی این نظام فرخنده ومردمی وایجابات عصر وزمان برای بهبود در اصلاحات امور مربوطه وایجاب سرعت عمل وظایف محوله راهبه کمال دقت وموافق روحیه این نظام که هدفش جز رفاه مردم، جلوگیری

فعالیت مینماید ومنظور آن جلب کمک های فرهنگی برای بهتر ساختن سیستم قضائی افغانستان میباشد .

برای اینکه درساحه های حقوق وقضائی از رویه هاو اندوخته های علمی ومفید ممالک پیشرفته بهره کافی گرفته شده بتواند ایجاب اعزام پرسونل قضائی راهبه ممالک پیشرفته غرض کسب تحصیلات عالی ویا تحقیقات و مطالعات علمی ومسلکی مینماید برای نیل به این منظور اداره روابط فرهنگی غرض حصول کمک های علمی وکلتوری باادارات و منابع سیاسی ازطریق وزارت امور خارجه ویاوزارت پلان تماس قایم نموده وتوجه آنهارا در راه دادن سکالرشپ و فیلوشپ ها و تحقیقاتی ومشاهداتی در رشته های مورد نظر جلب نماید .

۱- عدم صراحت احکام قوانین به صورت عمومی درقطعیت احکام صادره محاکم ابتدائیه ومرافعه سبب گردیده تااز حیث مرافعه خواهی وتمیز طلبی اشخاص ودولت موضوعات در محاکم متراکم ورسیدگی بهتر قضات فوقانی رازحیث ازدیاد قضایا درمخاطره انداخته مسایل خیلی کوچک به اثرلجاجت یکمده اشخاص وقت محاکم فوقانی را که می باید در واری قضایای بزرگ وپراهمیت مصروف شود گرفته واز طرفی سیاست قضایی را که هسته اطمینان محاکمه راتشکیل میدهد ازبین میبرد ونیزاین کنش موضوعات تا محاکم فوقانی جداً موجب ضیاع وقت وانرژی مراجع عدلی وقضائی واصحاب دعاوی میگردد . لذا به منظور رفع این نقیصه اداره تدقیق ومطالعات

از سرگردانی خلق الله اجراءات سریع امور یومیه چیزی دیگر نبوده، عیار ساخته و فعالیت قابل ملاحظه از مجاری شعب مربوط تبارز دمد که اجراءات و فعالیت های شعب مربوط طور مختصر ذیلا توضیح میگردد :

الف - مدیریت استخدام :

۱- در تشکیل سال ۱۳۵۳ عموم دوایر و موسسات دولتی به منظور صرفه جوئی معقولی در بودجه و جلوگیری از مصارف غیر ضروری و بی لزوم اصلاحات قابل وصف رونما شده بود روی این اصل در تشکیل سال ۱۳۵۳ اداره عالی قضاء نیز تفاوت قابل ملاحظه وارد و تشکیل مذکور بعد از غور و دقت لازم و پس از طی مراحل قانونی به اداره قضاء مواصلت نمود که این تشکیل با تشکیل سنوات گذشته ستوره محکمه وقت فرق و تفاوت قابل ملاحظه در برداشت که برای تطبیق آن در مرکز و محلات و مربوطات اداره قضاء ریاست ذاتیه متصل به یک سلسله مقدمات و پیش بینی ها و اقدامات جدی شده و همواره سعی داشته تا مامورین مستحق را با در نظر داشت فرامین مقامات عالییه به اعتبار رتبه ، سوابق خوب در کار و لیاقت درجه تحصیل و همچو خصوصیات دیگر تفکیک و به بست های مورد نظر و مناسب حال شان تعیین و منظوری تقرر ایشان را از مقامات ذیصلاح حاصل نماید .

۲- از اینکه در تشکیل سال ۱۳۵۳ اداره قضاء یک سلسله تعدیلات و تنقیضات در بست های اداری به وجود آمده بود که به اثر تطبیق این تشکیل یک عده مامورین اضافه بست گردیده ریاست ذاتیه در این مورد توجه جسدی به

خرچ داد تا باخذ هدایت مقام ذیصلاح به منظور استفاده اعظمی مامورین اضافه بست را حین پیدا شدن بست های کمبوده دوایر که از نگاه تراکم کار به همکاری مامورین ضرورت داشت طور خدمتی موظف نمایند از اینکه در جریان سال عده از مامورین تحت استعفی واقع قسما به خدمت عسکری اعزام و برخی به تقاعد قانونی سوق شدند که مامورین اضافه بست به جای آنها فراخور حال در بست شان تعیین که اکنون از اثر این اقدامات جز چند نفر محدود در مرکز که آنها نیز عنقریب جذب خواهند شد دیگر کسی باقی نمانده .

۳- اداره عالی قضای وزارت عدلیه با پیروی از روحیه عالی و برومند نظام جمهوری که از روی خدمت رابه اکثریت مردم دارد به منظور رفاه مردم و جلوگیری از سرگردانی خلق الله و تراکم کار دوسیه ها و کثرت اعوردر محکمه استیناف عالی مرکزی به منظور سرعت عمل در حل و فصل قضایای وارده در نهایت و به منظور جذب و استخدام فارغان رشته قضائی پوهنخی حقوق و محکمه استیناف دیگر تاسیس نمود .

۴- به منظور توجید اجراءات قضایی و سرعت عمل در حل و فصل قضایای مربوطه جرایم ناشی از وظیفه پولیس اعم از جرایم جنحه و جنایات حسب صوابدید مقامات صالحه پروتوکول بین هیات های ذیصلاح وزارت عدلیه و قوه اندانی عمومی امنیه وزارت داخله ممینی بر تاسیس محکمه اختصاصی پولیس در چوکات قضای وزارت عدلیه بصورت دومرحله ای یعنی محکمه اختصاصی ابتدائیه پولیس و دیوان نهائی پولیس در چوکات ریاست عالی تعین

مراقبت و عارضین میباشده که مطابق لایحه وظایف خلاصه اجراءات این ریاست ذیلا توضیح میشود :

۱- آمریت عمومی اداری قضاء با پیروی از ارزش های نظام مترقی جمهوری و به غرض فراهم شدن تسهیلات و سرعت در انجام امور به تسوید لایحه وظایف و وجایب ادارات و شعبات مشخص و مکلفیت های وظیفوی هر مامور معین و تثبیت گردیده که بعد از غور و بررسی مکمل در محل تطبیق قرار داده شد .

این لایحه شامل لایحه وظایف ریاست تفتیش قضایی ، ریاست تدقیق و مطالعات ، ریاست ذاتیه ، ریاست تحریرات و مراقبت ، ریاست وثایق و ثبت اسناد و ریاست اداری و ادارات مربوطه آن از طرف ریاست تحریرات ترتیب و بعد از منظوری وزیر عدلیه به شعبات مربوطه ابلاغ گردید .

۲- به تعداد ۱۱۷۶۵ قطعه عرایض احکام و بعد از طی مراحل ثبت و به مراجع آن فرستاده شده است .

۳- مدیریت مراقبت که متشکل از شعبات اخذ اطلاعات، شعبه مخصوص و شعبه تحریر بوده که نمبر اجراءات آن بالغ به ۵۳۰۰ قطعه مکاتیب شده که خود نشان دهنده اجراءات این شعبه میباشد .

ریاست وثایق و ثبت اسناد :

ریاست ثبت اسناد اجراءات ذیل را به عمل آورده است :

۱- شماره اندیکاتور این ریاست به ۲۸۷۴ قطعه مکاتیب بالغ گردیده .

عقد و به منظور تصویب تاسیس محکمه مذکور مطابق پروتوکول منعقد و تصویب تشکیل پرسونل آن پیشنهاد مفصل به مقام محترم شورای عالی قضاء تقدیم و منظوری مقامات صلاحیت دار حاصل و در مورد تعیین و تقرر پرسونل اداری و قضایی محکمه جدید التاسیس مذکور اقدامات جدی به عمل آمده است .

اجراءات مدیریت سوانح :

۱- چون در تعینات و تقرر قضاء و مامورین اداری از طرف مقام آمریت عمومی اداری قضاء ایجاب مینماید که به ملاحظه درجه تحصیل، رتبه، سوابق ماموریت و اهلیت شخص دقت لازم به عمل آمده و تعینات به اساس آن اجراء شود، مدیریت سوانح تصمیم گرفت تا همه معلومات مندرجه دفتر سوانح پرسونل قضاء به کارت های سوانح که معلومات همه جانبه و مکمل را در بردارد درج و برای هر مامور یک کارت سوانح به ملاحظه دفتر سوانح ترتیب نماید و تخمین یکمیزار جلد کارت ترتیب گردید .

۲- مطابق تبصره ماده ۱۲ قانون ثبت دارایی بالای ۶۰ نفر از منسوبین قضاء فورمه های جدید ثبت دارایی خانه پری شده است . فورمه های واصله با فورمه های سابقه تطبیق و در امور تطبیق و فورمه که تفاوت بنظر رسید تحقیق و اجراءات جدی به عمل آمده و موضوع به ریاست تفتیش محول گردید . همچنان بالای سیزده نفر جدید الشمولان فورمه های جدید ثبت دارایی خانه پری و تکمیل گردید .

ریاست تحریرات و مراقبت :

این اداره متشکل از سه مدیریت تحریرات،

از جمله چهار باب تعمیر رهایش اعضای ریاست محکمه ولایت پروان و یک باب تعمیر نیم کاره رهایش رئیس محکمه ، سه باب تعمیر رهایش تکمیل و ازدوباب دیگر آن ۳۰ فیصد پیشرفت کرده است .

۲۰ فیصد کار باقیمانده قصر دارالامان در سال ۱۳۵۳ تکمیل و اداره عالی قضاء و خزانواری وزارت عدلیه در ظرف سال ۱۳۵۳ منتقل شده برای آبیاری باغ قصر دارالامان و ملحقات آن يك حاه عمیق حفر گردید .

برای صرف طعام مامورین و مستخدمین
کفتری با تاسیس و شروع به کار کرد .

دروشنی اهداف عالی نظام جمهوری برای بهبود احوال مامورین و منسوبین اداره قضاء به تاسیس يك صندوق تعاونی اقدام نموده و منظور از تاسیس این صندوق کمک و مساعدت پولی بامامورین نیازمند در مواقع ضرورت در قبال حوادث و رویداد های غیر مترقبه و ناکشانی میباشد .

طبق بودجه منظور شده سال ۱۳۵۳ تخصیصات
ربع وار ترتیب وبه مراجع مربوطه ارسال
گردید .

طبق بودجه منظور شده ، معاش ، ماکولات ،
سفریه و غیره مصارف قانونی نامورین بعد از
طبی مراحل اصولی حواله و تادیه گردید .

طبق بودجه منظور شده سامان و لوازم مربوط به دفتر که احتیاج مبرم به آن احساس می‌گردد خریداری و تهیه شده .

۳- دیوان حقوق عامه از جمله ۶۲۲ فقره
مبلغ ۷۸-۹۶۵۱-۴۰۹۶۰۱ افغانی باقیات تحصیل
گردید.

۲۔ مطالبہ راپور های وثایق از تمام محاکم کشور و ادارات وثایق .

۳- به تعداد ۴۳ قطعه پیشنهاد عاید به توسعه و انکشاف امور و ثایق و اعمار تحویلخانه های مجیز به مقامات ذبصلاح تقدیم شده .

۴- به تعداد ۹۸ قطعه عرایض و پیشنهادهای
عاید به تثبیت ازدواج و طلاق و تقسیم و ترکه
و عقود دیگر اشخاص حقیقی و حکمی اجرا شده.

ریاست اداری قضاء :

اجراءات اين رياست ذيلخلاصه ميشود .
۲۰ فيصد کار باقيمانده ۶ باب تعمير رياست
محکمه ولايت وردك کار آن تکميل شده است .

اصلاح تعمیرات ریاست محکمه ولایت غزنی
از نگاه منطقه طبق نقشه وزارت فواید عامه.
تکمیل ۱۰ فیصد کار باقیمانده ۹ باب تعمیر

رهایش ریاست محکمه ولایت قندهار .
اکمال پنج فیصدکار باقیمانده شش باب
تعمیر ریاست محکمه ولایت هلمند .

تکمیل پنج فیصد کار باقیمانده دو باب تعمیر زیارت نمرور از جمله ۴۰ فیصد کار باقیمانده شش باب تعمیر زیارت محکمه ولایت بادغیس ، ۲۰ فیصد کار ساختمانی آن تکمیل شده .

تکمیل ۲۰ فیصد کار باقیمانده تعمیررهایش
ودفتر محکمه دره صوف .
تکمیل ۴۰ فیصد کار باقیمانده دفتر محکمه

ولسوالۍ دوشی و تعمیر زهایش قاضی .
تکمیل چهل فیصد کار باقیمانده چهار باب
تعمیر نم کاره ریاست محکمه ولایت کندز

وهمچنان پیشرفت ده فیصد کار ساختمانی
چهار باب دیگر آن .

د افغانستان کالنی

موضوعات بوده به ترتیب ذیل اجراءات به عمل آورده است :

۱- دیوان جزاء و معاملات از جمله ۷۵۰۸ دوسیه به تعداد ۳۷۶۴ دوسیه تأیید ۲۰۴۴ فقره تخفیف، ۱۴۸۵ فقره تزئید و ۲۱۵ دوسیه مسترد شده .

۳- دیوان معاملات از جمله ۳۹۸ فقره وارد، به تعداد ۱۷۸ فقره تأیید ، ۱۱ فقره به محکمه مائل راجع شده و به نه فقره مثنی و یک فقره دوران مجدد و ۲۶ فقره نقض و به تعداد ۷۳ فقره به انقضاء میعاد فیصله شده .

۴- دیوان حقوق عامه از جمله ۶۲۱ فقره ۲۵ فقره آن تأیید ابتدایه ، ۴۴۵ تأیید استیناف ۷۷ فقره تعدیل، نه فقره ارجاع به مائل ۴۴ فقره انقضاء میعاد فیصله گردیده .

۵- دیوان تجارت از جمله ۳۳ فقره وارد به دیوان تجارت مجده فقره تأیید ابتدایه و استیناف دو فقره تأیید محکمه مائل، یک فقره حکم بطلان و سه فقره نقض گردیده است .

۵- محکمه نهائی پولیس از تاریخ فعال شدن به تعداد ده دوسیه فیصله به عمل آمده است.

کدر عدلی وزارت عدلیه

کدر عدلی وزارت عدلیه متشکل است از اداره لوی څارنوالی که در راس آن وزیر عدلیه بحیث لوی څارنوال قرار دارد و سایر ادارات مسلکی از قبیل ریاست تقنین ، ریاست مست قضایای حکومت، ریاست اداری و مدیریت عمومی قلم مخصوص و تحریرات و مدیریت عمومی حقوق .

اداره لوی څارنوالی متشکل از نیابت های

مقام عالی تمیز : مقام عالی تمیز که مرجع نهایی و ارسنی بر آتی میباشد :

در محکمه اختصاصی مامورین از جمله ۲۶۱ فقره وارد به تعداد ۸۷ فقره فیصله شده ۱۰۳ فقره به قرار قضایی مسترد شده.

محکمه اختصاصی اطفال :

از جمله ۱۴۱ موضوع وارد به تعداد ۸۷ موضوع فیصله شده و ۴۱ فقره به قرار قضایی مسترد و متباقی تحت دوران قرار دارد .

محکمه اختصاصی پولیس :

از جمله ۱۵۴ قضایای وارد و ۵۶ موضوع فیصله شده و سیزده فقره به قرار قضایی مسترد و متباقی تحت دوران قرار دارد .

محکمه اختصاصی ترافیک شهر کابل :

از جمله ۶۲۸ فقره قضایای وارد به تعداد ۳۸۳ فقره فیصله شده و ۲۴۱ موضوع به قرار قضایی مسترد گردیده .

ریاست عالی استیناف مرکز :

ریاست عالی استیناف مرکزی اجراءات ذیل را به عمل آورده :

۱- قضایای وارد دیوان جزاء ۱۱۷۱ فقره فیصله شده ۹۹۰ فقره به قرار قضایی مسترد شده است .

۲- قضایای وارد دیوان حقوق عامه ۲۹ دوسیه فیصله شده و ۲۸ دوسیه .

۳- قضایای وارد دیوان تجارت ۲۷ دوسیه فیصله شده ، ۱۱ دوسیه دایر شده ، ۸ فقره .

۴- قضایای وارد دیوان مواد مخدره ۱۴۱ دوسیه ، فیصله شده ، ۷۹ دوسیه دایر شده ۲۴ دوسیه .

مقام عالی تمیز :

وزارت عدلیه

نیابت تحقیق و عرایض، نیابت تعقیب قضایی،
نیابت تعقیب جرایم پولیس و نیابت تحقیق
و مراقبت و نیابت تعقیب قضات .
اجراءات نیابت های اداره عالی خارنوالی
قرار ذیل ارائه میگردد:

۱- نیابت تحقیق و عرایض :

وظیفه این نیابت رسیدگی به شکایات از
اعمال مأمورین ضبط قضائی و جستجوی طرف
بمهر رشد و انکشاف علمی و عملی اداره عالی
خارنوالی میباشد .
تدقیق دوسیه های متهمین تصمیم بر قرار
هیات تدقیق، تهیه جواب به استهدات ادارات
منسوبه خارنوالی، اجرای فوریه های رهائی
مشروطه محبوسین، اطلاع احکام و متحدالمال
های اداره عالی خارنوالی ، تهیه لست اهل
خبره ازوظایف این نیابت می باشد. همچنان
پیشنهاد و منظوری تحقیق مو ضوعات غاض
توسط قاضی تحقیق و انصراف از تعقیب عدلی
واقامه قرار بر تمام دوسیه های که قبل از صدور
حکم محکمه جهت تصمیم نهائی محول این
اداره میگردد وظایف عمده این نیابت را تشکیل

میدهد .

نیابت تعقیب جرایم پولیس :

وظایف این اداره روی لایحه که از مقام لوی
خارنوالی بعد گذارش از شورای عالی قضاء رسیده
تعقیب عدلی قضایای پولیس در محاکم پولیس
تدقیق دوسیه های وارده از پولیس حفظ اوراق
تنظیم شده در صورت عدم وجود جرم . قناعت
عدم قناعت بر فیصله صادره از محکمه ابتدائیه
اختصاصی پولیس می باشد .

به تعداد ۵۶۸ دوسیه

در ساحت مختلف جرمی صاحب منصبان و
منسوبین پولیس واصل که ازین جمله ۱۷۳
جلد دوسیه غرض اکمال نواقص به قوماندانی
عمومی ژاندارم و پولیس و مراجع مربوطه آن
ارسال ۱۲۹ دوسیه بابر از نظریه تدقیقی به
محاکم محول و به تعداد ۲۴ جلد فیصله ۱۲
دوسیه به محکمه نهائی پولیس ارجاع و ۱۴
دوسیه دیگر غرض تطبیق حکم به مراجع مربوط
گسیل شده است .

چنانچه از جمله ۳۰۸۹ دوسیه جرمی که جهت
تدقیق به نیابت تحقیق و عرایض سپرده شده
(۸۹۰) جلد آن تدقیق و (۲۱۹۹) را هدایات
لازمه بمراجع مربوطه آن صادر گردیده است،
همچنان نیابت تحقیق و عرایض به (۳۸۰۳) قطعه
عرایض در حدود احکام قانون و ارسلی لازم
نموده است .

نیابت تعقیب قضات :

نیابت تعقیب قضات وظایف آتی را بدوش

نښت تعقیق و مراقت :

عليه دواړ، موسسات و تصديهای دولتي دعوی اقامه مينمايند و يامنارعات و اختلافات ناشی ازین موارد ميباشد در محاکم مربوطه دفاع مينمايد بر علاوه این اداره صلاحيت دارد تادرموضاعاتیکه مدعاهاي آن کمتر از ده هزار افغانی باشد و ايجاب و دوران دعوی رادر محکمه ننمايد از طريق مصالحه به حل و فصل آن پيردازد قانون اداره قضايای حکومت بمنظور حمايه بهتر حقوق عامه و جلوگیری از اتلاف آن در پرتو ارزش های رژیم نوین جمهوری ضميمه محتوی (۳) ماده علاوه گرديد . به موجب احکام ضميمه مذکور وزير عدليه ولوی خارنوال در حالات استثنایي ميتواند در صورتیکه فيصله محکمه ابتدائيه يا استيناف را مخالف منافع عامه تشخیص دهد عليه حکم صادر شده استيناف ياتميز خواهی نمايد در این صورت فيصله مورد اعتراض صرف نظرازمحدوديت اصل انقضای ميعاد توسط محکمه بالاتر مورد رسيدگی قرار ميگيرد .

رياست قضايای حکومت با استفاده ازین ضميمه قانون يك سلسله موضوعاتی راکه به ضرردولت حکم گرديده بود بعد از اخذ احکام مقام وزارت عدليه در محاکم مربوطه دو باره تحت دوران قرار داده و از حقوق دولت دفاع نموده است .

وظايف رياست قضای حکومت با اساس قانون شماره (۱) و ضميمه شماره (۲) و تعليمانامه به سه قسم تقسيم شده است :

الف- وظايف مسلکی :

ب- وظايف اداری .

ج- مدیریت وکلای مدافع .

این اداره که وظايف تنظيم دفاتر واقعات جنایي، ترتیب احصائيه سالانه جرایم نظارت تطبيق فيصله های نهانی محاکم، نظارت بر اجراءات مربوط جرایم اتباع خارجی را پیش می برد ۴۲۱۳ واقعه راز نقاط مختلف کشور ثبت و ۶۳۸۱ قطعه مکتوب در قسمت تطبیقی حکم قطعی محاکم ارسال و بر ۱۲۹۵ دوسيه غور بعمل آورده و به تعداد (۶۰) واقعه ترافیکی و قاچاق اتباع خارجی رسیدگی نموده است . همچنین اعضای مسلکی مدیریت عمو می تفتیش این نښت در ترتیب و تنظيم ۹۱ دوسيه دروزارت خانه هاومراجع مختلف کشور سهم و هکذا به (۹۰) فقره دوسيه محبوسین ولایت کابل رسیدگی بعمل آورده است .

نښت تعقیب قضايی :

وظايف نښت تعقیب قضايی : تعقیب اقامه دعوی جزائی در محاکم ابتدائيه اختصاصی مامورین کدامها، ارائه اعتراضی و اقامه دعوی مبنی بر استيناف طلبی بر حکم دیوان امنیت عامه ریاست محاکم ولایت، در محکمه استيناف عالی مرکز، نمایندگی از قسمت حق الله در موضوعات جزایی در پیشگاه محکمه عالی تمیز، نښت تعقیب قضايی متشکل است از خارنوالی ابتدائيه ، اختصاصی جرایم مامورین مرکز خارنوالی ابتدائيه اختصاصی کدامهای مرکز ، خارنوالی استيناف مرکزی و خارنوالی تمیز که در رأس همه یکنفر نایب قرار دارد .

رياست قضايای حکومت :

این ریاست بحیث مدعی العموم حقوقی دولت از حقوق عامه و دولت در مقابل اشخاصیکه

الف - وظایف مسلکی :

باشد .

در کمیته تجارتی منازعاتی که ناشی از قرارداد های معاملات تجارتی بین دواير دولتی و اشخاص عرض اندام مینماید مورد غور و رسیدگی قرار میگیرد .

کمیته مالی و حقوقی موضوعات بنابر والی ها، باقیات دولت بالای اشخاص و یک سلسله موضوعات دیگر ازین قبیل را بررسی مینماید.

ب- وظایف اداری :

مدیریت اداری قضایای حکومت ارتباط این ریاست با مراجع مربوطه و محاکم را تنظیم مینماید با در نظر داشت وظایف فوق به تعداد (۲۵۵) دوسیه تحت دوران اجرا قرار داده که (۱۷) دوسیه آن موضوعات تجارتی و (۲۲۸) دوسیه موضوعات املاکی و حقوقی و مالی بوده و از جمله (۱۶۳) دوسیه نسبت اینکه اسناد دلایل مکفی غرض دفاع از حقوق دولت در بین اوراق موجود نبوده جهت ارائه اسناد و دلایل به مراجع مربوطه ارسال گردیده است .

ج- مدیریت وکلای مدافع :

یکی از وظایف دیگر ریاست قضایای حکومت توزیع جوازنامه های وکالت دفاع به وکلای مدافع و کنترل سایر وکلای مذکور از قبیل راپور اخذ عواید مالیات بر عایدات را و امثالهم مطابق به قانون تنظیم امور وکلای مدافع از طریق مدیریت وکلای مدافع میباشد با اساس قانون تنظیم امور وکلای مدافع در سال ۱۳۵۱ نافذ گردیده کسانی میتواند به شغل وکالت دفاع اشتغال ورزند که لیسانس فاکولته حقوق

ریاست قضایای حکومت غرض دفاع از حقوق دولت در پیشگاه محاکم یکتعداد اعضای مسلکی دارد که اعضای مذکور به سه کمیته جداگانه، کمیته املاکی، کمیته تجارتی، کمیته مالی و حقوقی تقسیم گردیده اند دوسیه هائیکه از مراجع مختلف دولتی با این ریاست ارسال میگردد نظربه نوعیت دوسیه به یکی از کمیته های موجود سپرده شده و کمیته مربوطه بعد از تدقیق و مطالعه در صورتیکه حقوق دولت را برویت اسناد ارسالی بالای اشخاص ثابت و آنرا قابل دوران محاکموی نداند اسناد و دوسیه متذکره را طی پیشنهاد به محکمه مربوطه تقدیم و طبق جزء (ب) فقره (۳) ماده «۴» قانون تشکیلات و صلاحیت قضا یی دولت جمهوری افغانستان طالب حکم قطعی مبنی بر تحصیل حقوق دولت از محکمه میگردد . اما در صورتیکه کدام اختلاف و منازعه موجود باشد از اثر مطالبه محکمه دوسیه های مربوطه اشخاص از دواير ذی علاقه دولت مطالبه و بعد از ملاحظه و مطالعه آن در صورتیکه ریاست قضایا اسناد ارسالی اداره مربوطه را غرض مدافعه از حقوق دولت کافی نداند آنرا با استناد ماده (۶) تعلیماتنامه ریاست قضایا مسترد نموده و طالب اسناد و دلایل کافی میگردد در غیر آن دوسیه را به محکمه ارسال و از حقوق دولت در پیشگاه محکمه دفاع مینماید .

موضوعاتی که بکمیته املاکی رویت داده میشود عموماً منازعاتی میباشد که اشخاص علیه املاک دولتی و اجاره های حاصلات آن ادعا می داشته

وياسمريعات بډه وياسمهادت نامه مدارس ديني مملكت راداشته ودردواير دولتي كدام وظيعة ويامصروفيت رسمي نداشته باشند براى چنين اشخاص بدون اخذ امتحان جواز وكالت دفاع داده ميشود درغيران كسانيكه خواهش وكالت مدافع را داشته باشند از گذشتاندين امتحان موفقانه نزد انجمن وكلاى مدافع مستحق چنين جواز شناخته ميشود .

مديريت وكلاى مدافع اين رياست اجراءآتى رابعمل آورده است :

ازآنچمله (٤٩) درخواست اخذ جواز وكالت مديافع و(١٤) نفر نسبت داشستن ليسانس فاكولته شريعات وحقوق وياسمهادت نامه مدارس ديني بدون امتحان و(٣١) نفر بعداز سپري نمودن امتحان معينه موفق به اخذ جواز وكالت دفاع گرديدند .

رياست تقنين :

وظايف رياست تقنين درحدود احكام قانون اداره فتوا وتقنين عبارت است از :

١- تسويد وطرح قوانين ومقررات .
٢- تدقيق طرح مقرراتيكه از طرف وزارت وموسسات عامه بفرض تقديم به حكومت تسويد ميگردد .

٣- مطالعه مستقيم ومثمر قوانين ومقررات ويپشنهاد هاى لازم به تعديلات لازمه راجع به رفع تناقضات .

٤- تنظيم آن قواعد حقوق بين الدول كه مورد علاقه افغانستان است .

٥- تدوين وتنظيم اسناد ومدارك حقوقى بين الدول .

درتدقيق قوانين ومقررات دونكته مخصوصا

ازطرف شعبه تقنين رعايت ميگردد :

١- اينكه قوانين مناقض فرامين جمهورى وارزشى هاى نظام جمهورى نباشد .

٢- اينكه درارزش هاواحكام قوانين ومقررات هم آهنكى تامين شود تااهداف ملي راتامين نمايد وظايف رياست تقنين تو سسط كميته هاى آتى پيش بډه ميشود :

١- كميته قوانين ادارى .

٢- كميته قوانين جزاء .

٣- كميته امور بين المللى .

٤- كميته مشورتى .

علاوتامديريت جريده رسمي كه متكفل نشر قوانين ومقررات وموافقت نامه هاى بين المللى كه افغانستان به آن الحاق ميبايه مى باشد درچوكات اين رياست فعاليت نموده ودر هر پانزده روز بصورت عادى يك شمار جريده رسمي نشر مينمايد .

رياست تقنين درطول سال جارى برعلاوه اينكه (٢١) پروژه قوانين، مقررات، لوايح واساسنامه هارا بعد ازطى مراحل قانونى آن ازطريق جريده رسمي به نشرسپرده به (١٥) پروژه ديگر تدقيق لازم بعمل وبه مراجع مربوطه تسليم داده شده وهمچنان براى (٣٠٠٠) قطعه استهداويه ارسالى ادارات دولتي مشوره هاى قانونى تهيه نموده است .

تجديد نظر وكار آخرى برپروژه قانون جزا ومدنى درپرتو ارزش هاى نظام مترقى جمهورى صورت گرفته است .

يك قسمت كارپروژه هاى مذكور تكميل وجهت ملاحظه مقامات صالحه سپرده شده است

مديريت روابط فرهنگى به اساس كمكهاى

وزارت عدلیه

- تعاونی ممالك متحابه يكتعداد مامورين كدر عدلى وزارت عدليه رابراى تر بيه پرسونل مسلكى و بلند بردن سطح دانش ايشان بخارج اعزام ميدارند وهم براى جلب همكارى ممالك دوست از طريق وزارت امور خارجه تماس حاصل ميدارند .
- مامورين كه براى ادامه تحصيل به ممالك متحابه رفتند قرار ذيل است :
- ۱- پنج نفر مامور در رشته حقوق جزا و حقوق مدنى در فرانسه .
 - ۲- يکنفر در هندوستان در رشته حقوق و مقایسوى .
 - ۳- يکنفر در پوليند در رشته حقوق جزاء .
 - ۴- چهار نفر در رشته طب عدلى در اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروى .
 - ۵- سه نفر در انگلستان در رشته حقوق جزاء .
 - ۶- يکنفر در رشته حقوق در سويس .
 - ۷- سه نفر در امريکا در رشته تربيه حقوق .
 - ۸- دو نفر در فرانسه در رشته اداره عامه .
 - ۹- يکنفر در عربستان سعودى در رشته فقه حنفى .
 - ۱۰- يکنفر در رشته طب عدلى در ترکیه .
 - ۱۱- يك نفر در رشته حقوق در مصر .
 - ۱۲- شش نفر در رشته هاى مختلف و سيمينار ها اشتراك کرده اند .

وزارت مالیه

- وزارت مالیه بتاسی ازارشادات رهبر منسی رئیس دولت و صدراعظم افغانستان در بیانیه خطاب بمردم (دولت جمهوری اسماعار خارجی را درکشور کنترول جدی خواهد کرد. دولت از دوران پول در بازار سیاه سر سود فاحش جلوگیری بعمل خواهد آورد. وامانات و پس انداز هارادر بانک ها تشویق و تضمین خواهد کرد. دولت جمهوری افغانستان سیستم مالیاتی کشوررا براساس رجحان دادن مالیات مستقیم بر غیر مستقیم اصلاح خواهد کرد) وجهت انسجام بخشیدن امور مالی کشور و حفظ دارایی عامه خود را مکلف به ادای وظایف ذیل میداند:
- ۱- توزیع عادلانه عاید و مصرف .
 - ۲- تحقیق، تحصیل و تنظیم عواید قانونی دولت . تهیه پول افغانی و اسماعار خارجی جهت تمویل پروژه های انکشافی و سایر مصارف دولت .
 - ۳- تطبیق اهداف و سیاستهای مالی دولت جمهوری به همکاری وزارت های مربوطه .
 - ۴- ترتیب تخمینات عواید سالانه بادر نظر داشت عوامل انکشاف منابع عایداتی بمنظور تهیه بودجه سالانه دولت .
 - ۵- تدقیق مصارف شقوق مختلفه فعالیت های دولت باتوجه باصل ایجاد توازن در عایدات و مصارف سالانه دولت .
 - ۶- تنظیم بودجه عایدات و مصارف براساس تخمینات عواید و پیشبینی مصارف .
 - ۷- تنظیم امور خزاین، نقود، مسکوکات اسماعار و غیره دارایی های منقول دولت و قیم
- ارتباط بین دافغانستان بانک و حکومت .
- ۸- تنظیم و اداره امور حسابی عواید مصارف قروض و دارایی های منقول دولت .
 - ۹- ترتیب حساب قطعیه عواید و مصرف سنویه و تقدیم آن بحکومت .
 - ۱۰- ترتیب و تنظیم تعرفه واردات و صادرات و سایر امور گمرکی براساس روحیه تقوی و منافع تولید ملی و استقرار بیلانس تادیات اسماعاری و تزئید عواید دولت میسر نموده امکانات اساسی بمنظور جلوگیری از قاچاقبری.
 - ۱۱- تثبیت پالیسی های مالی ، نظارت امور پولی و بانگذاری و نمایندگی از اسهام دولت در موسسات پولی بین المللی .
 - ۱۲- تدقیق و معرفی طرق بهتر طرز العمل های اداری و حسابی بودجوی برای کلیه واحد های اولی و دومی بودجوی .
 - ۱۳- ترتیب و تهیه مسوده قوانین و مقررات مربوطه امور مالی ، حسابی و اداری .
 - ۱۴- تدقیق و مطالعه مداوم و مسلسل قوانین و مقررات مالی و حسابی دولت بمنظور انکشاف منابع مالی مورد نیاز خدمات دولتی بانظرداشت قواعد عدالت و وضع مالیه و سهولت و اطمینان در حصول آن و صرفه جوئی در مصارف آن .
 - ۱۵- تنظیم و انسجام فعالیت ها و نظارت امور تمام تصدیهای دولت و اداره عمومی تصدیهای مربوطه وزارت مالیه و تطبیق و مراقبت اجرای قانون تصدیها .

وزارت مالیه

نیازمندی مامورین دولت از نگاه مواد ارتزاقی و دیگر مواد اولیه در حدود امکان

د: ارتقاء ماکولات مامورین از ۴- افغانی به ۱۰- افغانی بمنظور بهتر ساختن نان یک هفته مامورین که طی سالیان دراز بدون در نظر داشت بلند رفتن سطح قیم به وضع ابتدائی مانده بود. همچنان تثبیت مبلغ ۶- افغانی حق ماکولات برای اجیران و مستخدمین دولت که در گذشته توجه بدان نشده بود.

و: ترتیب و منظوری بودجه سال ۵۴ افغانستان بتاريخ دهم حوت ۵۳ با تزئید ۶- فیصد نظر به بودجه منظور شده (مورخه ۲۷ حوت ۵۴) سال ۵۳ و (۶۹) فیصد تزئید نظریه سال ۱۳۵۲ شاهد موفقیت ها و انسجام درست امور و نظم اداری ارگان وزارت مالیه است که بایک تزئید قابل ملاحظه قبل از اختتام نیمه اول ماه اخیر سال ۵۳ از طرف این وزارت به مقام عالی مجلس وزراء پیشنهاد و منظوری آن اخذ گردید.

اینک جهت ارزیابی و قضاوت بیشتر خوانندگان وزارت مالیه را پورا جرات و اقدامات خویش رادر ساحات مختلف طی سال ۵۳ به شکل مقایسوی با سالهای گذشته بطور مختصر تقدیم میدارد.

الف:- اقدامات در مورد تزئید مالیات و عواید:

۱- بادر نظر گرفتن تجوین دولت، مالیات مستقیم بر غیر مستقیم ترجیح داده میشود و وزارت مالیه غرض تزئید مالیات مستقیم، تعداد بیشتر دکانین و اصناف را درجه بندی نمود و مالیه دکانین را از ۸ کتگوری به بیست کتگوری تقسیم نموده طوری که

۱۶- تنظیم امور و اداره املاک دولتی، تصفیه تفکیک اراضی خصوصی از اراضی عامه اتخاذ تدابیر موثر اداری بمنظور بهره برداری اساسی از اراضی و سایر ملکیت های عقاری دولت مطابق به قانون مربوطه.

۱۷- تطبیق و اجرای کلیه وظایفی که بموجب فرامین دولت جمهوری قوانین مالیات بر عایدات بودجه و محاسبه تعرفه گمرکات و تعلیمات نامه های بودجه محاسبه اداری تحصیل باقیات جنسی و غیره قوانین و مقررات مالیاتی و تمام هدایات مندرج در سایر قوانین که به عهده وزارت مالیه گذاشته شده است.

۱۸- کنترل قبلی عواید و مصارف واحد های اداری مرکزی و محلی و تصدیقها توسط کنترلر ها.

بناء این وزارت در پرتو وظایف و مکلفیت های فوق بحیث یک ارگان دولت جمهوری برای بهبود و آرامی و ارتقاء کشور و وضع بهتر اقتصادی از شروع جمهوریت یک سلسله فعالیت هادست زده است که از آن جمله در سال ۵۴.

الف: عرض اندام نمودن یک تصدی دولتی در چوکات وزارت مالیه بنام ملی بس جهت بکار انداختن یک تعداد بس هادر شبکه ترافیک شهری بمنظور تنظیم بخشیدن امور مواصلات شهری غرض مرفوع ساختن احتیاج مردم از ناحیه وسایل نقلیه.

ب: افتتاح و باز کردن (۱۰) مفازه ارزاقی در نقاط مختلف شهر کابل بمنظور مرفوع ساختن مشکلات مردم از ناحیه خرید مواد اولیه ارزاقی.

ج: تاسیس کوپراتیف مامورین جهت رفع

تحصیل جرایم مالیاتی و کمرکی عواید بیشتر داخل واردات دولت گردیده است . چنانچه در عواید این مدرک درسال ۱۳۵۳ نظریه سال ۵۲ تقریباً ۱۱ فیصد تزئید تخمین میگردد .

۷- موسسات و تصدیهای دولتی مکسلف گردیدند تا بر علاوه (۲۰) فیصد مالیه بر مفاد از فروشات خود نیز (۲) فیصد بنام مالیه انتفاعی تادیه نمایند. وزارت مالیه ازین مدرک عواید بیشتر را حاصل نموده است .

۸- قانون مالیه تولید واد استهلاکی در سال ۵۳ طرح و نافذ گردید که در اثر آن بر علاوه مالیه از تولید تکه های نساجی، سمیت و روغن نباتی (که مطابق به مقررات سابقه تحصیل میشد) از تولیدات دیگر مانند صابون ، بوت، اسفنج، سیخ گول، سنگهای تزئینی، تکه های پشمی و سندی و کمپل و سایر محصولات داخلی مالیه اخذ میگردد. قرار تخمین عواید این مدرک نظر به سالهای گذشته بیشتر از ۷۰ فیصد افزایش خواهد یافت .

۹- قانون مالیه جواز سیر عراده جات در اوایل سال ۵۳ طرح و نافذ گردیده تمام مالکین تیز رفتار ، لاریها و بس هارامکلف ساخته تا مطابق به احکام این قانون مالیه بپردازند . بادر نظر گرفتن احصائیه های ترافیکی عرادهجات مذکور ازین مدرک درسال ۵۳ در حدود مبلغ ۲۵ ملیون الی ۳۰ ملیون افغانی عواید تحصیل شده است .

۱۰- باقیات وارداتی که در رژیم سابقه سال به سال افزود شده بود باثر توجه دولت و دوایر تحصیلی درسال ۵۳ ازین مدرک تقریباً ۲۰۰ فیصد تزئید نظریه سال ۵۱ عواید تخمین

درجه اول نظریه کنکوری سابقه ۲۵۰ فیصد افزایش نموده و درجه اخیر به ۴۰ فیصد تقلیل یافت در پهلوی آن بابررسی بیلاس ها و موسسات مالیات بیشتر ازین مدرک بدست آمده است که بصورت خلاصه مالیات مستقیم نظریه مقایسه سال ۵۱ درسال ۵۳ (۶۰) فیصد تزئید نموده که باینصورت سهم مالیات مستقیم در بودجه عمومی دولت که درسال ۵۱ صرف ۷ فیصد بود به ۱۱ فیصد افزایش یافت .

۲- به منظور اینکه سطح استخدام و عواید بلند برود وزارت مالیه ۱۲ فیصد در بودجه انکشافی سال ۵۳ افزایش بمیان آورد .

۳- قانون تصدیها بعد از تدوین و نافذ شدن به معرض اجرا قرار گرفت که در اثر تطبیبی این قانون عواید تصدیهای دولتی تزئید نموده و از طرف دیگر در وضع اداری تصدیها بهبود حاصل گردید .

۴- در اثر تطبیق قانون جدید گمرکات اصولنامه و تعرفه کمرکی درسال ۵۳ و کنترول قاچاق و مراقبت گمرکات عواید کمرکی واردات درسال ۵۳ نظریه سال ۵۱ (۶۰) فیصد افزایش نمود .

۵- نظریه توجه و جدیت وزارت مالیه در عواید فروش املاک و خدمات دولتی درسال ۵۳ نظریه سال ۵۲ تقریباً ۳۳ فیصد تزئید تخمین میشود زیرا دولت جمهوری در نظر دارد تا اموال و سامان داغمه فالتو و تعمیرات و دیگر ملکیت های قابل واگذاری را بمعرض لیلان قرار دهد .

۶- درسال ۵۲ از درک فروش لایسنس و اخذ جرایم ترافیکی ، ترانسپورتی و تجارتی و

- میشود .
- ۱۱- بودجه عایداتی دولت در سال ۵۳ نظر به سال ۵۲ بیشتر از ۱۱۲۲ فیصد پیشبینی شده و تخمین میگردد که در سال ۵۳ اکثر منابع پیشبینی شده تحقق پیدا کرده و در بعضی منابع بیشتر از پیشبینی تحصیل شده است .
- ۱۲- سهم مالیات مستقیم در بودجه عمومی دولت که در سابق بسیار ناچیز بود در سال ۵۳ و ۵۲ نظریه سالهای گذشته از ۵-الی ۶ فیصد تقریباً به ۱۱ فیصد افزایش یافته است .
- ۱۳- از خدمات صحی مانند لابراتوار و فیس داکتران نیز مطابق به تجویز وزارت مالیه یکمقدار مالیه اخذ میگردد .
- ۱۴- وزارت مالیه جهت حفظ استقرار قیم تمویل بودجه انکشافی از املاک دوست و منابع بین المللی که در کمپاین انکشاف اقتصادی ما سهم میگیرند کمکهای استهلاکی و پروژوی بدست آورده است .
- ۱۵- تگس میدان ۱۰۰ فیصد افزایش یافته و عواید فروش اسناد و پاسپورتها و وثایق نیز تزئید نموده است .
- ۱۶- غرض تزئید عواید داخلی و مساعد ساختن بیلانس تادیات قیمت فروش گاز طبیعی تقریباً ۹۵ فیصدی هزار متر مکعب افزایش داده شد .
- ۱۷- اموال و سامان دولت که در پروژه ها و دواير دولتی عاطل مانده بود مورد استفاده دایره مربوطه و یا لایلام گردیده که باعث تزئید عواید و صرفه جوئی اسعار گردیده است .
- ۱۸- وزارت مالیه از طریق ریاست تفتیش درازدیاد جمع آوری مالیات شرکت پخته بسمت
- شمال تحصیل باقیات اقدامات مفید نموده است که در عواید دولت ملیون ها افغانسی افزایش رونما گردید .
- ۱۹- غرض تزئید عواید حق العبور اصلاحات اداری و فعالیت جدی از طرف وزارت مالیه صورت گرفت که از این مدرک در سال ۵۳ به اقدامات درمورد کنترل مصارف : تقریباً ۲۸ فیصد تزئید تخمین میگردد .
- وزارت مالیه به منظور تامین موازنه عواید و مصارف و کنترل مصارف بیجا و غیر ضروری بیک سلسله اقدامات عاجل و موثر دست زده است که ذیلاً اختصار میشود .
- ۱- برای جلوگیری از تضاعف کار محدودیت مصارف بیجا و انسجام درست يك تعداد دواير و تصدیهای دولتی را با هم ملحق، ادغام و بیک اداره واحد مربوط ساخته است چنانچه موسسات نشراتی (هیواد ، انیس ، جمهوریت کابل تایمز) به يك واحد اداری نشراتی دوازده تصفیه های جداگانه به يك اداره تصفیه واحد، چندین هتل و رستوران دولتی بیک واحد اداری ، تصدیهای هتل و ریاست های انحصار شکر و مواد نفتی به يك اداره انحصار دولتی عرض وجود نمود .
- ۲- تخصیصات بودجه های دواير و موسسات انکشافی مطابق به هر ربع اجرا شده و از تادیبه پیشگی های بیمورد و مصارف اضافی جلوگیری بعمل آمده است .
- ۳- کنترلر های جداگانه در هر نمایندگی و پروژه دولتی گماشته شده تا تادیات بصورت واقعی صورت گرفته و از خریداری های بیمورد و مصارف غیر قانونی و اصولی جداً

د افغانستان کالني

جلوگيري بعمل آمده ومراقبت جدی شود .

۴- در بعضی موسسات وبانکها که سهم دارایی دولت بیشتر بود مفتشین باصلاحیت غرض کنترول مصارف گماشته شد .

۵- چون تادیات قروض خارجی بالای بیلانس تادیات خارجی وبودجه دولت فشار وارد مینماید بناء تادیات قروض دولت دوست ما اتحاد شوروی برای چند سال به تعویق انداخته شد ربع مدت تعویق آن باموافقه اتحاد شوروی معاف گردید .

۶- مقررہ جدید بودجه وضع و نافذ گردید تاجمیع قروض وامداد های خارجی شامل بودجه دولت گردوزارت مالیه بتواند بصورت متمرخصیص صادر وسطح سرمایه گذاری ومصرف حقیقی رادر کشور نگاه دارد .

۷- بعضی از تصدیها نسبت عدم فعالیت انتفاعی وبرای جلوگیری از مصارف بیجا لغو گردید وبرخی از آن هاغرض کنترول مصارف بهوزارت منسوبه ضم گردید .

۸- بیلانس های تصدیها وشرکت ها مورد بررسی ومراقبت عمیق قرار گرفت .

ساحه پولی :

نظربه خط مشی دولت جمهوری که امانات وپس اندازهادر بانک ها تشویق وتضمین میشود وزارت مالیه درصدد طرح وانفاذ قانون بانکها گردید تاامانات منابع داخلی در بانکها سرمایه گذاری شود دولت حتی الامکان از اتکای بیشتر به استقراض ازبانکها خود داری نموده اقداماتیکه در ساحه پولی انجام گردیده ذیلاخلاصه میگردد .

۱- درمورد تسوید وطرح قانون بانکها اقدام

بعمل آمده که مراحل آن تکمیل میشود .

۲- دروضع اضافه برداشت دولت نظربه سالهای قبل فوق العاده بهبود حاصل گردیده فعلا کسر بودجه وجود ندارد .

۳- نوت های جمهوری ده افغانیکسی ، ۲۰ افغانیکسی ، ۵۰-افغانیکسی ، ۱۰۰- افغانیکسی پنجمد افغانیکسی وهزار افغانیکسی طبع ونشر گردید علاوه مسکوکات فلزی بامارک جمهوریت که عبارت از ۲۵ پولی و۵۰ پولی وپنج افغانی میباشد درچلند گذاشته شده است .

۴- حجم حسابات پس انداز تقریباً ۳۰ فیصد تزئید نموده همچنان به تعداد (۲۴۷) عدد حساب جاری درد افغانستان بانک جدید افتتاح گردید .

۵- گریدت به موسسات افزایش نموده است درمورد قرضه ها به شرکت ها (۹۹) فیصد تزئید رونما گردیده .

۶- پروگرام های تربیوی مامورین بانسک توسعه یافت ویکتعداد به مصرف معالک دوست برای تحصیل به خارج رفته اند .

۷- برای جلوگیری از انفلاسیون عرضه پولی محدود گردید که نظربه سال ۵۲ در سال ۵۳ (۴۱۹) فیصد کمتر نشر گردید .

۸- به منظور تشویق زیادتیر تجار حسابات لیترا-ف- گریدت توسعه یافت .

۹- عواید ودارایی های دولت به شمول کمک های خارجی افزایش نموده است .

۱۰- به اندازه یکصد فیصد قرضه بیشتر برای خریداری قره قل نظربه سال ۵۲ داده شد .

۱۱- در سال ۵۳ نظربه سال ۵۲ (۷۰۸)

فیصد طلبات زیاده تر حصول گردیده .
 ۱۲- مصارف حمل و نقل خزاین در سال ۵۲ نظربه سال ۵۲ (۵۱) فیصد تقلیل یافته .
 ۱۳- مصارف اضافه کاری در سال ۵۳ به تناسب سال ۵۲ (۶۶) فیصد تقلیل نموده .
 ۱۴- به منظور تشویق بیشتر مشتری یان افغانستان بانک جواز صندوق پس انداز را (۱۲) فیصد افزایش داد .

د - سامه اسمار :

وزارت مالیه غرض تطبیق تجویز دولت جمهوری مبنی بر کنترل شدید اسمار از طریق بانکها ودوایر ذی علاقه به یک سلسله اقدامات دست زده بالنتیجه در ذخایر اسمار بین المللی تزئید رخداد وعواید اسماری افزایش نموده .
 برای اینکه در تجارت کشور سکنگی رخ ندهد وزارت مالیه در افتتاح لیتر- اف کریدت از طریق بانکهای مجاز خدمت نموده است و فروش اسمار به تجار و اشخاص انفرادی افزایش یافته . امید است که با خریداری اموال وتورید آن بداخل کشور عرضه اموال وارداتی بیشتر و قیمت آن کمتر گردد تا از انفلاسیون جلوگیری بعمل آید در مصارف اسماری کنترل مطلوب بعمل آمده است . گرچه در ائربحران پولی واسماری بسامانک فوق العاده متاثر شده ولی وزارت مالیه کوشش نموده تا سطح مطلوب ذخایر اسماری را حفظ نماید .

ه - دوسایر ساحات :

۱- ریاست تهیه ارزاق و احتیاجات عامه وزارت مالیه در سال ۱۳۵۳ بر علاوه (۶۶۵۲۶) نفر مامور و مستخدمین و کارگران مرکز برای (۸۹۱۰۰) نفر مامور ، مستخدمین و کارگران

ولایات کشور نیز کسوپون توزیع نموده .
 همچنان برای رفع حوایج وجلوگیری از صعود قیم در بازار مواد ضروری مورد احتیاج اهالی از قبیل آرد، روغن، ذغال وغیره رادر مغازه های ارزاقی به نرخ نازل در بدل پول نقد طور آزاد توزیع نموده . پلان پیشبینی تهیه مواد استهلاکی و ارتزاقی سال ۱۳۵۴ تکمیل وجهت تدارک به شیعات مربوطه سپرده شده .

۲- ریاست املاک از بدو سال ۱۳۵۳ کوشیده است . تا مطابق هدایت مقررات و اصولنامه سروی واحصائیه اراضی به منظور واریسی بهتر امور عادی و یومیه ومخصوصا دوسیه های که از سالیان دراز تاکنون لاینحل مانده فیصله وجهت طی مراحل بولایات مربوطه هدایت بدهد واز جانبی کوشیده است تا در جهت احیای حقوق دولت وجلوگیری تعرض اشخاص به ملکیت عامه واقدمات استرداد املاک دولت بدستور قانون از اشخاص متعرض ومتنفذ و همچنان موضوعات املاک انفرادی وحل وفصل قضایای نسبتی شان بادر نظر داشت اسناد دست داشته در جهت تامین عدالت یکطرفه گردیده است .

غرض انجام کار تصفیه اراضی وتوحید راپور فعالیت هامدیریت عمومی تصفیه مرکز موظف گردیده تا تصفیه اراضی تحت پروژه های کانال ننگرهار، آبپاری پروان، سرده و پروژه شهرسازی کابل را که اخیرا به بناروالی تعلق گرفته و راپور اجراءات خویش راتقدیم بدارد .
 بر علاوه ریاست املاک غرض استملاک اراضی تحت پروژه ها و قیمت گذاری وحل وفصل موضوعات بفرنج املاکی مرکز ولایات اقدام

جدي بعمل آورده است.

۳- خلاصه نتیجه اجراءات که در طول سال از فعالیت پرسونل تصفیه های واحد بدست آمده قرار ذیل است .

مبالغ هنگفتی ازمدرک حسابات اشخاص انفرادی حسابات تصفیه شده، حسابات دورانی بین شعبات تصفیه های واحد و غیره تحصیل و بحساب ریاست موصوف تحویل گردیده است . همچنان بیلانسی عمومی سال ۱۳۴۲ مدیریت عمومی محاسبه مرکز که تاکنون نسبت بعضی معاذیر ترتیب نشده بود بعد از سپری شدن ده سال ترتیب داده شده که این بیلانسی برای اكمال بیلانسی های تصدی ضروری پنداشته میشود . همچنان مشکلات مراجعین اداری از چندین سال باینطرف لاینحل مانده بود در مجلس اداری و حسابی تصفیه و مشکلات شان مرفوع گردید .

ریاست تصفیه ها برای حل مشکلات و معضله های تحویل داران و مامورین تانک که تاکنون به تعویق افتاده بود پیشنهادات بمقام وزارت تقدیم و در حصره احکام مقام منبع صدارت را حاصل و مبلغ هنگفتی را بخزینه دولت تحویل نموده است .

۴- ریاست محاسبات بحیث رکن اصلی وزارت مالیه بادرک مسئولیت تحت شرایط موجوده در پرتونظام جمهوری بصورت فعال صرف مساعی نموده بر علاوه وظایف اداره حساب قطعیه مصارف سال ۵۲ ترتیب و برای باراول بوقت وزمان آن در اخیر سنبله بمراجع صلاحیت دار تقدیم نموده است . همچنان شعبه سیستم نقدی از شروع سال ۵۳ برفع

مشکلات حسابی دوایر مرکزی و ولایات اقدام نموده و هدایات لازم را بابایشان صادر و به رفع مشکلات شان پرداخته . همچنان کوششی بعمل آمده، که به رفع مشکلات مالی و حسابی کنترول های قبلی دوایر مرکزی و ولایات از طریق مدیریت عمومی مراقبت سیستم پرداخته شود . ریاست محاسبات از طریق شعبه واگذاری سعی بعمل آورده است که اموال واجناس داغمه و مازاد طرف احتیاج دوایر را تشخیص و بقیه را بمعرض لیلام بگذارد . ازین رهگذر نتایج مثبت و قناعت بخشی بدست آمده است و از درک لیلام مبالغ هنگفتی تحویل خزانه دولت شده است . همچنان لایحه خریداری هاتکمیل و جهت اخذ منظوری بمقام محترم مجلس عالی وزراء تقدیم شده و لایحه استهلاك ترتیب شده است .

لایحه تصفیه هاتحت مطالعه بوده تا به ایجابات امروزی توافق داده شود و مشکلاتی را که در قسمت تطبیق این لوائح در شرایط کنونی دارد مرفوع گردد .

۵- در ریاست اداری از طریق مدیریت عمومی مامورین در سال ۱۳۵۲ نظربه سال های گذشته تعداد زیادتری جدید الشمول داخل کار گردیده اند که نظربسال ۱۳۵۲ (۱۱۶) فیصد تزئید نموده همچنان برای تعداد زیادی از مامورین قبل از ترفیع شان بست در نظر گرفته شده که نظربسال ۱۳۵۲ (۳۵۲) فیصد اضافه ترمیم باشد . دوحصره تثبیت درجه اجیران که سال هانسیب گنجایش بودجه برای شان درجه داده نشده بود فعالیت زیاد تری صورت گرفته که (۶۵۰) فیصد نظربسال ۱۳۵۲ تزئید بعمل آمده است .

بر علاوه در حصه عرائض مامورین راجع اعاده حقوق ترفیع بست ورتبه شان نظربه سال های ماقبل اجراءات قابل ملاحظه صورت گرفته است . (۱۰۰) فیصد درین مورد نظر بسال ۱۳۵۲ افزایش رونما گردید .

۶- در ریاست عواید از طریق مدیریتست مالیات داخلی بادر نظر داشت مقتضیات نظام دولت جمهوری اجراءات که در سال ۱۳۵۳ بعمل آمده ذیلا خلاصه میگردد .

موضوع اخذ ده فیصد مالیات بر فروش عر اجات، تعقیب تحصیل باقیات وارداتی، طبع و توزیع کارت های تثبیت مالیاتی تجدید نظر بر طرز گرفت مالیه اذ دلان و قراردادیان و وسایل حمل و نقل مطابق هدایت ماده ۸۳ و ۸۴ قانون مالیات، قانون مالیه بر مواد استهلاکی طرز العمل راجع بطرز تحصیل مفاد اسهام انتقال ملکیت های غیر منقول، تحصیل مالیه محصولات محاکم مالیه سینماها و تیاتر، درجه بندی مفازه داران و قالین فروشان ، هتل ها وادویه فروشان مطالعه و در مورد تثبیت کرایه حقیقی دکاکین عمارات گرای ، سرای و غیره به اساس طرح يك پلان زون (تصنیف ساحه و حوزة) بروی فی متر مربع همچنان طرز العمل راجع به تطبیق احکام قانون مواد استهلاکی واخذ مالیه شرکت های سهامی و لمتمد. و هم در حصه ترتیب و تدوین تعلیماتنامه ، تفتیش مالیاتی به منظور ثبت عواید قانون دولت اقدام بعمل آمده است در مورد قضایای مالیاتی از بورد عواید فیصله های بعمل آمده که بعد ازم منظوری مقام وزارت غرض تطبیق به مراجع مربوطه اطلاع داده شد.

۷- چون هدف دولت جمهوری رفاه و آسودگی مردم است . ریاست خزائن وزارت مالیه از طریق مدیریت عمومی قروض در سال ۵۳ اجراءات لازمه رابه عمل آورده و قرار ذیل خلاصه میگردد: ۱۰۰۸۴ ملیون مارك قرضه استهلاکی آلمان مربوط به موافقتنامه ۱۹۶۵ که مدت ده سال ازان سپری گردیده تاکنون استفاده بعمل نیامده بود در سال ۵۳ ازان در پلان احداث يك شبکه بسپای شهری جهت فراهم آوری تسهیلات ترانسپورتی برای مردم استفاده شد و در چوکات قرضه مذکور به تعداد ۱۷ عراده بس با کمپنی (تاتا) قرار داد انعقاد گردیده است همچنان قرضه ۲۰ ملیون دالر چکوسلواکیا در زمرة سایر پروژه ها احداث يك شبکه بس های برقی در شهر کا بل جهت فراهم آوری تسهیلات ترانسپورتی در نظر گرفته شده است که قبلا احداث شبکه های برقی از طرف متخصصین چکوسلواکیا مطالعه فنی و تخنیکى گردیده . به همین قسم ریاست خزائن در سال ۵۳ بعضی حسابات دواير دولتی که در پشتنی تجارتی بانک و غیره بانکها مغایر قانونی محاسبه و بودجه افتتاح شده بود مطابق مقررات حسابات مذکور تحت غور قرار گرفت و وجوه دولتی که سال های قبل به حسابات مذکور تجمع نموده بود بحساب عمومی واردات دولت انتقال گردید.

۸- چون وزارت مالیه متکفل توزیع مواد ضروری و غذایی است بادرک این مسئولیت وزارت مالیه در خریداری مواد انحصاری از طریق انحصارات دولتی برای جلوگیری از احتکار و عرضه کافی مواد ضروری خدمات

قابل قدر نموده است . چنانچه در خريداري مجموع مواد نفتي به شمول پترول وتيل تييك ديزل وغيره نظريه مقايسه سال ۵۲ درسال ۵۳ (۱۱) فيصد تزئيد رخداده كه زياده ترار مدرك خريداري ديزل و پترول ميباشد. درمورد خريداري مواد نفتي پيشبيني كه درسال ۵۴ بعمل آمده (۱۴) فيصد تزئيد را نظريه سال ۵۳ نشان ميدهد كه البته اين تزئيد نيز زياده تر از مدرك پترول ، ديزل وتيل تي يك است . همچنان خريداري شكر را (كه ماده بس مهم غذايي مخصوصا براي اشخاص كم عايد است) از مملكت اتحاد شوروي درسال ۵۳ به تناسب ۵۲ (يك) فيصد افزايش داده شده وهم خريداري شكر براي سال ۵۴ پيشبيني كه شده ۷۰۰۰ تن است كه نظريه سال ۵۳ (۴۰) فيصد تزئيد را نشان ميدهد تا از احتكار در مملكت تا حد ممكن جلوگیری شود. چون قيمت خريداري مواد انحصاري مخصوصا شكر در بازار هاي بين المللي روز افزون است دولت جمهوري به صدها مليون افغاني ضرر را از ناحيه خريداري عرضه مواد انحصاري متقبل گرديده.

۹- بودجه زماني ميتواند به ماهيت واقعي خويش جريان پيدا كند كه وجوه منظور شده آن بزمان معينه روي ضرورت هاي واقعي مصرف گردد. به منظور برآورده شدن اين هدف رياست بودجه وزارت ماليه علاوه از تحليل و ارزيايي تخصيصات صادر شده بودجه عادي وانكشافي را پور مصارف رانيز وقتا فوقتا جهت ارزيايي وضع مالي دولت درخواست و تحليل مينمايد. به همين قسم جهت آگاهي از وضع

عوايد و منابع عايداني دولت را پور هاي واصله را مطرح بحث قرار داده وسعي گرديده است تا جميع عوايد دولت مطابق حكم قانون محاسبه و بودجه واحكام مقامات ذيصلاح و مقررده بودجه شامل بودجه دولت گردد و از طريق بودجه دولت بمصرف برسد . بودجه عمومي دولت كه متشكل از بودجه عوايد و مصارف ميباشد در حقيقت فعاليت عادي وانكشافي دولت را تشكيل ميدهد. بودجه دولت جمهوري افغانستان با به ميان آمدن نظام مترقي تغيير مثبت را بادر نظر داشت نياز مندي هاي واقعي اختيار نموده است . در جريان سال ۵۳ حتي الوسع سمي بعمل آمده تا بودجه منظور شده دولت مطابق و مدارك معينه تخصيصي داده شود چنانچه بمنظور برآورده شدن اين مامول رياست بودجه مقررده بودجه را ترتيب و بعد از منظوري مقام صلاحيت دار بمعرض تطبيق قرار داده است مطابق هدايت اين مقررده تصديبا و شركت هاي دولتي (كه دولت در آن ۵۱ فيصد سهم داشته باشد) بناروا اليها مكلف به ترتيب و ارسال بودجه غرض تحليل و ارزيايي مزيد بوزارت ماليه ميباشد كه درين صورت دولت از وضع مالي بودجه تصديبا و شركتهاي دولتي نيز آگاهي حاصل مينمايد . چنانچه مطابق هدايت مقررده بودجه تصديبا، شركتهاي دولتي و بناروالي ها در سال ۱۳۵۳ بوزارت ماليه رسيده و بعد از تصويب بودجوي بمراجع مربوط آن ارسال گرديده است .

۱۰- به منظور سهولت كار متقاعدين كه تعداد آن سال به سال تزئيد ميبايد تعليمات نامه

وزارت مالیه

سابقه خزینه تقاعد تجدید نظر گردید . حامدیون افغانی خساره راقبول دار گردید.

۱۱- اداره تعلیم و تربیه وزارت مالیه که بغرض رهنمایی و تربیت مامورین منسوبه وزارت درخصوص تحقیق و تحلیل عواید فعالیت میدارد در سال ۱۳۵۳ به تعداد (۳۷۱) نفر مامور شعب عواید (۲۶) مستوفیت ولایات راطی ۱۶ کورس در مورد تحلیل و توضیح مواد تعلیماتنامه و طرز العمل های مالیاتی تدریس و رهنمایی نمود.

۱۲- در سال ۱۳۵۲ بعضی لوایح به منظور سهولت کار و تعیین وظایف از طرف اداره قوانین وزارت مالیه تدقیق و مطالعه گردیده مانند لایحه وظایف وزارت مالیه ، لایحه خریداری اموال ، طرف احتیاج دوایر و تصدیهای دولتی، لایحه معاش کار اضافه وقتی، لایحه معاش منطقه ای که البته این اقدامات بذات خود سهولت در امور محوله را ایجاد میکند .

۱۳- وزارت مالیه برای بهبود وضع مامورین امور مربوط بیه مامورین وقرضه مامورین بی بضاعت را مطالعه و شرایط سهولت را ایجاد نموده است.

۱۴- برای نگاه داشتن استقرار قیم دولت محصول بعضی اموال تجارتی مانند تکه باب، کاغذ و معافیت محصول روغن نباتی به صد

۱۵- آمد یریت عمومی تدقیق و مطالعات وزارت مالیه شعبه بس مهم و منبع تحلیل و ارزیابی وضع مالی و پولی کشور است این مدیریت در سال ۵۳ یک سلسله را پور های مهم مالی و اقتصادی را به تدریس و ارزیابی لازم و وقتا فوقتا به مقام وزارت مالیه تقدیم نموده.

درین رابطه ها وضع عواید مصارف به شمول بودجه دولت و موضوعات پولی و اسعاری تحلیل و پیشنهادات مفید در مورد تقدیر گردیده. چون موضوع ریسرچ خاصا تحقیق وضع مالی اهمیت بسزایی دارد روی این ملحوظ در سال ۵۴ تشکیل آن وسیع و مدیریت به نام نشرات در چوگات مدیریت عمومی تدقیق و

مطالعات زياد گرديده تاتحولات مالي واقصاي
کشور از طريق اين نشرات منعکس شود .
۱۶- بالاخره وزارت ماليه سمي نموده تا
و لاجه دولت رادرسال ۴۵ طور طرح نمايد که
پيش از پيش از يك طرف سطح استخدام بلند
رفته و از طرف ديگر مصارف عادي و دوراني
وزارت خانه ها و مصارف انكشافی پروژه ها
مطابق به مقتضيات انكشاف اقتصادي
مملکت اجرا گردد.

ملي ساختن بانکها

دولتي به اهداف انقلاب و سياست اقتصادي
دولت جمهوري به سلسله اصلاحات بنيادي
دروضع اقتصادي و اجتماعي کشور دولت
فيصله نمود تا بانکها و امور بانکداري در -
افغانستان ملي گردد. اين فيصله به تاسي
از پيش دولت جمهوري به منظور ايجاد يك
اقتصاد سالم در سكتور ها ي دو لتي و خصوصي
استفاده از منابع مالي داخل کشور به طريق
موثر ازدياد توليدات ملي و بالاخره نيل به
اهداف انقلاب دولت جمهوري صورت
گرفته است.

خطاب مردم فرموده اند : (دولت جمهوري از
دوران پول در بازار سپاه باسر سود فاحش
جلوگيري بعمل خواهد آورد .)
به تاسي از سخنان رهبر انقلاب و براي اينکه
بانكداري به نفع اكثريت مردم سهم فعال خود
را ايفا نموده باشد، ايجاب مينمود تا يك
سيستم مجهز و موثر بانكداري در افغانستان
ايجاد گردد . قانون پولی و بانكداري افغانستان
پس از تصويب مجلس عالي وزراء از طرف
ښاغلي محمد داؤد رئيس دولت و صدراعظم
منظور گرديد و به وزارت ماليه هدايت صادر
شد تا به موجب احكام اين قانون در ملي نمودن
بانكها اقدام نمايد .

وزارت تالیه

نظربه هدايت قبلى رهبر انقلاب وبه اساسى خط مشى انقلابى دولت جمهورى هدف از ملى ساختن بانك وايجاد يك اقتصاد سالم درسكتور هاى دولتى وخصوصى واستفاده از منابع مالى داخل كشور به شكل موثر اذدياد توليدات ملى وبراى اينكه بانكدارى به نفع اكثريت مردم سهم فعال خودرا ايفاء نموده ودر نهايت نيل به اهداف انقلاب دولت جمهورى است درينجا براى اينكه به مفهوم ملى شدن بانكها ونقش آنها در انكشاف اقتصادملى كشور مردم وهموطنان عزيز بيشترآشنايى ومعرفت پيداكنند بصورت خلاصه مفاهيم برجسته ملى شدن بانكها رامى خواهيم توضيح كنم.

ملى نمودن اهميت خاص وفوق العاده درحيات اقتصادى جامعه دارد . ملى نمودن البته نه تنها اهميت اقتصادى دارد بلكه اهميت اجتماعسى نيز دارد .

ملى نمودن وسايل مالى لازم را براى برآوردن وعملى ساختن زير بنايى هاى اقتصادى كشور درراه رفاه مردم مهيا مىسازد .

باملى شدن بانكها دركشور بانكها ازحمايت وپشتيبانى مستقيم دولت برخوردار مىباشند

براى دارندگان حسابات جارى، امانات وپس انداز هاعمصونيت كامل متصور است و طوريكه رهبرانقلاب در بيانيه خطاب بمردم فرمودند : «دولت جمهورى امانات وپس اندازهارا دربانكها تشويق وتضمين ميكند.» اين فرموده شان در پرتوملى ساختن بانكها تحقق مى پذيرد .

همان طوريكه درممالك روبه انكشاف پلانگذارى اساسى پيشرفت ورشد فعاليت هاى اقتصادى راتشكيل ميدهند ويكى ازطرق تمويل اين پروژه هاوفعاليت هاى اقتصادى تجهيز منابع اقتصادداخلى است، بناً بانكهاى دولتى ميتوانند طبق پلانهائى مطروحه دولت ومنابع مالى در پيشبرد پروژه هاسهم گرفته سرمايه هاى ملى رادرراه هاى مشر ومولد به نفع اكثريت مردم سوق بدهند كه نتيجه اش رشد اقتصادى ملى را بار مى آورد .

هدف اولى بانكهاى دولتى بدست آوردن مفاد بيشتر نبوده بلكه مرام اصلى واساسى اين بانكها اشتراك درپروژه هاى انكشافى زيربنائى صنعت، زراعت ، تجارت وامور اجتماعى بمنظور بلند بردن حجم توليدات، اذدياد عوايد ودرآمد

ملی وبالاثر ارتقای سطح زندگی مردم میباید. وکریدتهای که این بانکها اعطاء خواهند کرد منظور ازملی ساختن بانکها انکشاف سیستم بانکداری درسراسرکشور بادر نظر داشتن مفاد ورفاه عامه وانجام گسترش خدمات بانکی برای تمام مردم میباید. تاهرم بتوانند دراطراف واکناف دوردست کشور ازخدمات بانکی مستفید وازیکطرف اندوخته های شان محفوظ باشد واز طرف دیگر بصورت غیر مستقیم در فعالیست های اقتصادی سهیم شده وازجانبی این اندوخته های کوچک برای شان مثمر واقع شود.

هدف دیگر ملی ساختن بانکها رویکار آوردن تحول طبق ایجابات عصر و زمان درسیستم بانکی وکریدتی مملکت عزیز میباید. تابه این اساس هم آهنگی وانسجام بیشتر بین بانکها بوجود آمده وبانکها بتواند چه درسکتور عامه وجه درسکتور خصوصی خدمات بیشتری را انجام دهند.

طوریکه همه میدانیم بانکهای خصوصی تساهلیکه اطمینان حاصل نکنند که از اشتراك اعطای کریدت تنها مفاد قابل توجه بدست می آورند. علاقه به سهیم شدن وسرمایه گذاری نمیگیرند. حالانکه بانکهای دولتی مکلف میباشند که بادر نظرداشت اساسات بانکداری طبق پلانهای انکشافی دولت در هر پروژه ای که مثمریت آن متوجه عامه وانکشاف اقتصاد ملی باشد در بکار افتادن وفعال شدن پروژه ها سهیم گیری نماید.

نه تنها منحصر به پروژه های دولتی خواهد ماند، بلکه این بانکها وظیفه خواهند داشت که از تسهیلات کریدتی شان ساحت مختلف اقتصادی بشمول تجارت استفاده برند و آرزو است که حتی اهل کسبه، تاجران کوچک و اهل حرفه هم بتوانند از تسهیلات کریدتی این بانکها در وقت و زمان آن به شرایط سهل استفاده برند که به این مفهوم نه تنها سطح استخدام از نگاه فعال شدن پروژه های دولتی وخصوصی بلند میروند، بلکه اکثریت مردم کشور میتوانند که از طریق استفاده از کریدتهای این بانکها در تجارت وپیشه و حرفه خود انکشاف آورده و فعالیت شان بیشتر شود و چون تسهیلات و خدمات بانکی بدسترس کس قرار میگیرد و مردم میتوانند با استفاده صنایع دستی ومحلی را در تمام نقاط دور و نزدیک کشور ما بسوی فامیلی نیز رونق بیشتر بدهند.

طبق تجاربی که ازین روش درسایر ممالک روبه انکشاف بدست آمده است نقش این نوع بانکها در ممالک روبه انکشاف که فعالیت های اقتصادی شان روی سیستم پلان گذاری اتکاء دارد در تمویل و رفع حوایج مالی و پولی این نوع پلانها خیلی موثر بوده و پلانهای اقتصادی به کمک و اشتراك این بانکها بیشتر و سریعتر منتج بر نتایجی شده است که انجام آن وسایل

تجارتی و توأم و با آن ارتقای سطح زند گسی اکثریت جوامع شان، میسر ساخته است .

البته از جمله اهداف یکی آن تأمین استقرار واز بین بردن عدم موازنه اقتصادی میباشد مهمترین و مخوف ترین شکل عدم استقرار همان انفلاسیون یا تورم پولی که ازارزش پول می کاهد، اشخاص غریب را بیچاره ترمیسازد ، صادرات کشور را تهدید مینماید و اعتماد افراد را از اقتصاد ملی زایل میسازد انفلاسیون با تورم پولی عوامل متعدد دارد که عمده ترین آن توسط تقاضاست ناشی از تورم عرضه پول .

عرضه پول منحصر به مسکوکات و بانکنوت ها نبوده بلکه يك حصه مهم آن را امانات عندالمطالبه افراد در بانکها تشکیل میدهد که بالاخره بقسم کریدت برای معامله داران بانک اعطاء میگردد. برای اینکه انفلاسیون کنترل شده بتواند . لازم است تا عرضه پول خصوصاً حجم کریدت بشکلی تنظیم شود که بانکها و تولیدات ملی کاملاً هم آهنگی داشته باشند، زیرا در صورت عدم توازن بین عرضه پول و حجم تولیدات عدم استقرار بوجود می آید .

بنابر آن تأمین استقرار اقتصادی نیز طالب آنست که کنترل در ساحت تنظیم پول هر چه بیشتر و قوی تر گردید چه پول يك شی آنقدر مهم و در عین زمان خطرناکی می باشد که نمیتوان

اداره آنرا بهر دست سپرد و یا آنرا کاملاً مهار گسیخته گذاشت .

از آنجائیکه پیشرفت و عصری شدن اقتصاد ایجاب می نماید تا استعمال پول در هر گوشه و کنار کشور تعمیم یابد، اقتصاد پولی انکشاف یابد، و افراد باتسهیلات معاملات و مزایای بانکی آشنایی بیشتر حاصل نمایند لازم است تادر اکثر نقاط مملکت شعبات بانکی تدریجاً افتتاح شود. بانک های خصوصی که بدر نظر داشت منافع شخصی سهامداران صرف در جا های پر منفعت فعالیت می نمایند تسهیلات بانکی را برای اکثریت مردم میسر ساخته نمیتوانند، زیرا که در مراحل ابتدایی رشد مفاد معمولاً کم و خطر نسبتاً زیاد میباشد که از آن لحاظ بانکهای خصوصی خرید جایداد و دارایی های ثابت را نسبت به قبول پس اندازهای مفادی و اعطای قرضه ترجیح میدهند اما برخلاف بانکهای دولتی که مرام اولیه شان عبارت از تقویت مفاد اجتماعی می باشد .

در ساحت بانکداری متوجه تمام کشور بسوده و تاجائیکه امکانات اجازه بدهد اکثریت تسوده را از تسهیلات بانکی برخوردار میسازد و در ترویج آن بذل مساعی می نماید .

د افغانستان کالنی

مطابق قانون جدید پول و بانکداری بانک مرکزی یادافغانستان بانک ازطرف يك ارگان که مشتمل برشورای عالی و کمیته پول و کرایت اداره میشود. و شورای عالی دافغانستان بانک عنقریب جلسه فوق العاده دایر میکند و درمورد تقویت، تشویق و تضمین بیشتر پس انداز ها تصامیم اتخاذ میکند ، یکی ازین تصامیم این خواهد بود که ربح پس انداز هاوامانات نسبت به سابق بلند خواهد رفت . این اقدام مسلماً مردم را تشویق خواهد کرد که پول های خود را در بانکها بگذارند و در پهلوی استفاده از مفاد آن در انکشاف اقتصادی کشور بیش از پیش سهم بگیرند به این ترتیب دیده میشود که ملی ساختن بانکها بر علاوه حمایت و تضمین بیشتر پس انداز هاوامانات و سایل تشویق پس انداز هاوامانات را فراهم میسازد .

چون پول بحیث یکی از عناصر مهم مالی در تسریع و بدوران آوردن چرخهای اقتصادی نقش بارز دارد، به هر پیمانه ای که امور پولی و بانکی شکل مترقی و علمی تنظیم گردد و مطابق اقتضات ساختمان و شرایط اقتصادی جامعه پیشبرده شود. به همان اندازه امکانات و زمینه های بهتری برای

رشد اقتصادی پدید می آید دولت جمهوری بعد از بررسی و مطالعه امور پولی و بانکی کشور به طرح قانون پول و بانکداری پرداخت تا از فعالیت های پراکنده بانکها جلوگیری بعمل آید و سیستم پول و بانکداری زیر نظر مستقیم دولت به صورت متحدالشکل تنظیم گردد .

قانون پول و بانکداری که حاوی ۱۳ فصل و ۶۴ ماده میباشد در سه قسمت تدوین شده است . در قانون پول و بانکداری به نقش بانک مرکزی یادافغانستان بانک تاکید بیشتر شده است، چنانچه نظر به این قانون دافغانستان بانک بحیث بانک مرکزی افغانستان مطابق سیاست عمومی اقتصادی و مالی دولت به تطبیق سیاست پولی و کرایت از طرف دولت طرح و تنظیم میگردد مکلف است .

از جانب دیگر نگهداری حسابات دولت، تصدی های دولتی ، باروالی ها و موسسات و شرکت های که بیش از نصف سرمایه آنها متعلق به دولت باشد و نگهداری دارایی های اسمعاری طلا و نقره مربوط به دولت میباشد ، چون اداره و منجمنت بانکداری در انکشاف بانکها و انجام امور آنها موثر است از اینرو قانون پول

وزارت مالیه

وبانکداری حکم میکند که دافغانستان بانک توسط شورای عالی کمیته پول و کزیدت وهیات های عامل، نظار ومراقبت اداره گردد .

مطابق قانون پول و بانکداری سرمایسه

دافغانستان بانک به يك ملیارد افغانی بالا برده میشود، باین ترتیب دیده میشود که قانون پول و بانکداری نقش دافغانستان بانک رابحث بانک مرکزی درمسایل پول و بانکی برازنده تر ساخته است .

قسمت سوم قانون پول و بانکداری رابصورت عمومی مسایل مربوط به بانکداری احتواء میکند آنچه درین زمینه قابل توجه دانسته می شود اینست که سرماییه بانکها درافغانستان صدفی صد ملی گردد و باساس حکم قانون پول و بانکداری افغانستان است که دولت فیصله کرد تابانک و بانکداری درکشور ملی گردد .

برای تطبیق هرچه بهترقانون پول و بانکداری بانکهای که قبلا تاسیس شده اند مکلف اند اگر اساسنامه های آنها با روحیه این قانون مغایرت داشته باشد ، اساسنامه های خود را حداکثر درطرف یکسال ازتاریخ انفاذاین قانون تعدیل کنند .

طبق قانون پول و بانکداری افغانستان بانک

های اختصاصی تاسیس شده می تواند ، این نوع بانکها صرف دریک ساحه معین ومشخص فعالیت کرده کزیدت میدهند و پس اندازهارائیز می پذیرند .

معاشات مامورین بانکها نسبت به معاشات مامورین سایر موسسات ووزارتخانه ها بیک اندازه قابل ملاحظه زیاد تر خواهد بود درین موردیک مقرره علیحده تدوین میشود که درآینده مسایل مربوطه استخدام و معاشات مامورین بانکها راتوضیح خواهد کرد .

ملی ساختن بانکها بر اسهام يك گروپ معدود اشخاص که سهامداران بانک را تشکیل میدهد تاثیر دارد ومطابق طرزالعمل که درآینده طرح خواهدشد بااسهام این سهامداران معامله صورت خواهد گرفت ودرمقابل پس انداز ها و امانات به پیمانه وسیع پذیرفته خواهد شد وازحمایت وتضمین بیشتر برخوردار خواهند گردید .

چنانچه ماده (۵۸) قانون پول و بانکداری افغانستان این موضوع را هم به صراحت تذکر داده که دولت درحاصله تضمین وحمایت پس انداز هامکلفیت قانونی دارد .

وزارت معارف

اجتماعی، اقتصادی و دیموکراسی واقعی آن به کمترین فرصت موفق ساخته به مشکلات فقر و ناداری، به پروبلم های بیکاری و به اندیشه های جوانان درخصوص آینده شان خاتمه بخشد. سیستم معارف چنان طرح ریزی گردد تا وحدت فکر را در میان توده، در مصالح علیای کشور، وحدت ملی و اعتلای وطن از هر رهگذر تضمین بتواند، در عین زمان تشکیلات اداری پروگرام ها و ساختمان معارف چنان باشد تا از اتلاف بیهوده دارایی دولت، وضایعات کمی و کیفی عرفانی تاحد ممکنه جلوگیری گردد بتواند.

این ها اهدافی اند که اساس سیستم یک معارف عصری را تشکیل میدهد، منظور از ریفورمی که دولت جوان جمهوری مادر خصوص معارف در نظر دارد فقط بر آورده ساختن همین سلسله آمال، آرزو های نیک و دیرینه ملت نجیب افغان است که از سالیانی دراز باینطرف چشم انتظار به آن دوخته بود، خلاصه اینکه به فحوای کلمه انقلاب و به پیروی از مرام مثبت و مترقی انقلاب و بادر نظر داشت وضع موجود معارف و آینده آن لازم است تا با وارد نمودن اصلاحات بنیادی طوریکه زعیم ملی ما ارشاد فرموده اند تحول مثبت و چشم گیری مطالعه و به زودترین فرصت به منصه تطبیق گذاشته شود. این تحول بایست با روحیه اینکه معارف افغانستان باید برای افغانستان و مطابق با احتیاجات افغانستان باشد

وزارت معارف که بیش از نیم قرن در راه تنویر اذهان، تعمیم و انکشاف علم و معارف در افغانستان فعالیت میکند با بمیان آمدن نظام نوین جمهوری جان تازه بخود گرفت. برای اینکه کشور عزیز ما مطابق با روحیه انقلاب عظیم کشور وفق حاصل کرده و در کیفیت امور تعلیمی بهبود واقعی روی کار آید به تاسی از ارشادات بنیان گذار انقلاب ملی و مؤسس رژیم خجسته جمهوری افغانستان یک ریفورم بنیادی در معارف رویدست گرفته شد، که این نکات عمده آن توضیح میگردد:

وجود آوردن یک معارف مترقی که جوابگوی ضروریات عصر و ممثل خواسته های اجتماع امروزی باشد غایه عالی دولت جوان جمهوری ماست. اجتماع امروز میخواهد معارف مشعلی باشد که ذهن اطفال را به بهترین وجه تنویر کند، وسیله باشد که در تقویه و پرورش بنیه دماغی، جسمی و روحی جوانان از هر نگاه مفید باشد، معارف ماطوری پیریزی شود که واقعاً سطح تربیه اولاد وطن را بلند ببرد، و در ساختن یک اجتماع سالم که مشتمل از افراد نوع پرور، وطن دوست مقیده احکام اسلامی و قوانین مدنی کشور عزیز و معتقد به عنعنات و ارزشهای تاریخی وطن و پیراسته به زیور دانش و دارای سنجایی عالی باشد از هر جهت مؤثر قرار گیرد، سیستم و ساختمان معارف باید به نوعی باشد تا بتواند افغانستان عزیز را به متوصل شدن به اهداف فرهنگی

دوم: تغییر در ساختمان دوره های مختلفه تعلیمی :

الف - دوره ابتدایی :

۱- بمنظور تامین بهتر سواد دایمی و همچنان برای آماده ساختن فارغان دوره ابتدایی از نگاه قدرت جسمانی برای تعقیب تعلیمات ثانوی و یا فرا گرفتن کورسهای حرفوی و یا انتخاب کردن شغل آزاد، دوره ابتدایی از شش سال به هشت سال ارتقاء مییابد .

۲- بمنظور استفاده از تعلیم و تربیه متکی باصل کیفیت، سنین شش و هفت بحیث سن شمول تعیین گردیده است .

۳- دوره متوسط مورد تجزیه قرار گرفته صنوف هفتم و هشتم آن بدوره ابتدایی که هشت سال رادر بر میگيرد افزود گردیده است .

۴- درصنوف ۸،۷ دوره ابتدایی بر علاوه مضامین مربوط معلومات محیطی و حرفوی از نگاه نظروعمل در نصاب تعلیمی گنجانیده میشود تا سویه آموزش آمیخته با کیفیت ارتقاء یابد .

۵- فارغان دوره ابتدایی مطابق شرایط شمول ضرورت و سنجش قوای بشری از نگاه تعلیمات ثانوی عمومی مسلکی به اساس گانکور انتخاب میگردند .

۶- يك تعداد شاگردان از جمله گاندهاییکه در امتحان گانکور موفق نمیگردند نظربه ضرورت تابع کورسهای حرفوی قصیر المدت گسودیده و متباقی شغل آزاد را اختیار خواهند نمود . که این هردو کنگوری قشر پرارزش کارگر با سواد ماهر و نیمه ماهر را تشکیل خواهند داد .

صورت بپذیرد تعدیلاتی که درسیستم معارف بوجود آید باید همه آن واقعی و جنبه عملی آنها روشن و بالتدریج روی دست گرفته شود و نواقصی را که متوجه وضع موجوده معارف میباشد از بین بردارد .

نواقص موجوده عموماً زاده آن انکشافات غیرمتوازن و غیرضروری بوده که از نگاه ابعاد و تعدیه طور پراکنده درسیستم معارف ما صورت گرفته و در نتیجه به کمیت و کیفیت يك وسعت کمی نامطلوب پدید آمده که از آن آرزوهای دولت جمهوری از نگاه ریفورم های اجتماعی و اقتصادی بر آورده شده نمیتواند اصلاح این حالت مستلزم آن چنان تعدیلات اساسی و معقول درسیستم تعلیمات دها تی ابتدایی ، متوسطه، ثانوی و عالی میباشد تا به موجب آن معارف افغانستان بتواند از يك طرف جوابگوی نیازمندی های کشور به افراد فنی مسلکی واداری گردیده و از جانب دیگر تعداد تعلیم یافتگان رادر حیطه قدرت جذب دستگاه های دولتی و خصوصی مملکت قرار میدهد . این ریفورم بایست که از طرف پایین به بالا صورت بگیرد .

اول : اهداف ریفورم معارف :

۱- بهتر ساختن کیفیت و کمیت عرفانی از طریق اصلاح ساختمان معارف و ایجاد انتظام و انسجام بهتر .

۲- عیار ساختن تربیه قوای بشری نظربه احتیاج .

۳- مساعد نمودن زمینه جهت کسب سواد دایمی در دوره ابتدایی .

ب- دوره ثانوی :

- صنف (۱۴) درنظر گرفته شده است .
- ۲- معلمان دوره ثانوی از فارغان بکلوریادر موسسات تربیه معلم بسویه لیسانس مدنظر گرفته شده است .
- ۳- برای بلند بردن سويه معلمان از طریق کورسهای منظم و متداوم داخل خدمت اقدامات موثر بعمل می آید .
- ۴- عیار ساختن پروگرام های پوهنځی ها به غرض تربیه معلم مطابق به احتیاج معارف .

پالیسی معارف

د افغانستان تمام موسسات تعلیمی از طرف دولت اداره، تنظیم و رهنمونی میشود، فعالیت های آموزش عمده متوجه تهیه پرسونل علمی و فنی برای انکشاف سکتورهای عامه و خصوصی بوده و دولت توجه بیشتری به پلان گذاری معارف مبذول میدارد .

وزارت معارف متکفل تطبیق نمودن ستراتیژی دولت در ساحه تعلیم و تربیه بوده و تمام فعالیت های آموزش را با پلان عمومی دولت عیار میسازد .

شورای عالی معارف بحیث مرجع با صلاحیت وظیفه دارد تا بالای موضوعاتی که وزارت معارف (بورد علمی) با اساس انکشافات جدید علمی و مطابق به نیازمندی های جامعه اهداف، پالیسی نوآوری و نصاب تعلیمی و غیره معارف را بتمام سويه هابشمول تعلیمات عالی در بر تو اهداف نظام جمهوری بصورت مداوم مطالعه، ارزیابی و تقدیم مینماید تصامیم لازمه اتخاذ نماید .

نکات عمده پالیسی معارف قرار ذیل است :

۱- چون يك دوره ثانوی چهار ساله نسبت بیک دوره سه ساله چه از نگاه کیفیت و چه از نگاه رسانیدن شاگردان بمنظور کسب و فرا گرفتن تعلیمات عمومی و مسلکی متوازن یا نیازمندی قوای بشری در ساحات سکتوردولتی و خصوصی امر لازمی میباشد، بناً دوره ثانوی سه سال بیک دوره چهارساله با کیفیت ارتقاء مینماید .

۲- ددوره ثانوی چهارساله اقلاً سال اخیری یعنی صنف ۱۲ منجیت سال آمادگی به رشته های ساینس واجتماعیات وبغرض تقویه مسلک دسراسر کشور تدریجاً منشعب میگردد .

۳- برای رفع نیازمندی های کشور از نگاه قوای بشری مقرر يك تعداد لیسه های عمومی بعد از سروی و مطالعه بصورت تدریجی به مکاتب مسلکی تعدیل میگردد .

۴- دوره ثانوی مسلکی بصورت وسطی چهارسال رادر برمیگیرد . این دوره چهار ساله نظریه نوعیت و پروگرام رشته های مسلکی زیاد دوگم شده میتواند .

ج- تربیه معلم :

بنابر اهمیت کدر معلمین بسويه های مختلف هدف نهایی ریفورم اینست تا در آینده کدر معلمان بسويه های لیسانس و بالاتر از آن در معارف کشور تدریس نمایند .

۱- تربیه معلمان دوره ابتدایی از فارغان بکلوریا فعلی و سالهای آینده عاجلاً بسويه

اول - تعلیمات و مجانی :

تعلیمات ابتدایی از سنین شش و هفت آغاز
ویک دوره هشت ساله رادر بر میگردد . دوره
ابتدائیه از حیث پرنسپ اجباری و مجانی بوده
و دولت در محیط امکانات مالی و شرایط محیطی
مکلف به مساعد ساختن زمینه برای گسترش
تعلیمات اجباری و همگانی میباشد .

دوم - مرکزیت :

طرز اداره معارف بر اصل مرکزیت استوار
بوده ولی بمنظور تسریع فعالیت ها و فراهم
ساختن تسهیلات ممکنه بمدیریت های معارف
ولایات صلاحیت لازم تفویض میگردد .

سوم - امور مالی :

دولت متکفل تمویل معارف است ، وزارت
معارف بغرض بهبود وضع بودجوی و توان مالی
خود از روشهای ذیل پیروی مینماید :

۱- از تشکیلات متورم و از شعب زاید و بیلزوم
میکاهد و بجای آن اصل صرفه جویی ضرورت
و کفایت رادر نظر می گیرد .

۲- از مصارف اضافی که رابطه مستقیم به
تعلیم و تربیه نداشته باشد، جداً خودداری
میورزد .

۳- کمک های والدین مخصوصاً فامیل های
مستعد رادر حصه تدارک و تهیه بعضی از احتیاجات
تعلیمی شاگردان جلب مینماید .

۴- به متعلمان و محصلان لایق طبق مقررات
بورس داده میشود .

۵- کمک های خارجی بدون قید و شرط رادر
حصه انکشاف معارف جلب و قبول مینماید .

چهارم - دوره های تعلیمی :

دوره تعلیمات ابتدایی ، ثانوی و عالی قرار
ذیل میباشند :

۱- تعلیمات ابتدایی :- تعلیمات ابتدایی
هشت سال میباشد، درشش سال اول توجه
زیاد بخواندن ، نوشتن، حساب، تربیه ذهنی
سمپورت و غیره معطوف میگردد در دوسال اخیر
علاوه بر موضوعات فوق بکارهای دستی و حرفه
های محلی نیز توجه بعمل مییاید .

۲- تعلیمات ثانوی :- در ختم دوره ابتدائیه
شاگردان موفق باسناد امتحان کانکور و نظریه
ضرورت بدودسته تقسیم میشوند . یکتعداد آن
طبق احتیاج به لیسه هاشامل شده و یکتعداد
دیگر به مکاتب مسلکی سوق داده میشوند .
تعلیمات ثانوی اعم عمومی و مسلکی چهار
سال میباشد .

۳- تعلیمات عالی :- بعد از دوره ثانوی
عمومی و گذشتاندن امتحان کانکور پوهنتون
فارغان بدودسته تقسیم میشود، یکتعداد آن
بغرض تحصیلات عالی شامل پوهنتون و تعداد
دیگر آن در موسسات عالی تربیه معلم جذب
میگردند، همچنان فارغان مکاتب مسلکی بعد از
تابع شدن به کانکور اختصاصی مسلکی
یکتعداد آنها شامل پوهنخی های مسلکی شده
میتوانند و متباقی داخل کار میشوند .

پنجم - نصاب تعلیمی :

پروگرام های درسی به سویه های مختلف
نظر به احتیاجات اقتصادی، اجتماعی و کلتوری
و سیاسی جامعه ترتیب و تهیه میشوند . این
مفردات به اساسات تعلیم و تربیه معاصر متکی

بوده ومطابق به اهداف معارف طرح ميگردد .

ششم - تربيه معلم :

بحسب منظور موافق ساختن معارف با پلان هاي انكشافی مملكت و هكندا بغرض بلند بردن كیفیت تعلیم و تربیه موجودیت معلمین لایق و ورزیده از احتیاجات مبرم معارف محسوب میگردد . برای برآورده ساختن دومامول فوق پروگرام تربیه معلم دوصورت آتی را بخود میگیرد :

يکي پروگرام تربيه معلم قبل از خدمت و دیگری پروگرام تربيه معلم داخل خدمت . برای بهتر ساختن وضع تدریسی و رفع نیازمندی های موسسات عرفانی پروگرام تربيه معلم بستويه های ذیل ترتیب و تهیه میگردد :

۱- تربيه معلمان برای دوره ابتدایی و کودکان ها .

۲- تربيه معلمان برای دوره لیسه و تعلیمات مسلکی .

۳- تربيه معلمان برای موسسات تربيه معلم.

بورده علمی :

بغرض بهتر ساختن و رهنمونی معقول و موثر سیستم تعلیم و تربیه وزارت معارف به تاسیس يك بورده علمی و ارزیابی اقدام مینماید . این بورده وظیفه بالای موضوعات نصاب تعلیمی وضع شاگردان، روشهای تدریس، امور مالی و اداری و بسويه های موسساتی و ملی يك سلسله مطالعات و تحقیقات انجام داده و نتایج آنرا به شورای عالی تقدیم میدارد .

هفتم - کتب و مواد درسی :

کتب و مواد درسی بحیث وسایل مهم آموزشی

تحت پلان های منظم بهتر ساخته میشود .

وزارت معارف اقدامات جدی بعمل می آورد تا کتب مضامین منظم مختلفه توسط اشخاص مسلکی بصورت انفرادی یا دسته جمعی مطابق به اهداف و نصاب تعلیمی معینه تهیه گردد . در تهیه کتب و مواد درسی شرایط ذهنی، روانی اجتماعی و کلتور جامعه افغانی در نظر گرفته میشود .

هشتم - تقويه لسان :

در موسسات تعلیمی کشور در پهلوی السنه پشتو، دری، لسان خارجی نیز تدریس میگردد .

نهم - ارزیابی :

در بهتر ساختن سیستم ارزیابی بالخصوص امتحانات از لحاظ وثوق و اعتبار آنها و قبول نمودن امتحان بحیث عملیه متداوم ارزیابی توجه لازم بعمل می آید. وزارت معارف امتحانات را به سويه های مختلف عندالموقع معیاری میسازد .

جهت تشویق شاگردان از مکافات مادی و معنوی استفاده میشود . از شاگردان ممتاز و لایق تقدیر بعمل می آید .

دهم - تعلیم سواد حیاتی :

به منظور استفاده مطلوب از سواد در حیات روزانه و بلند بردن سطح فعالیت های تولیدی وزارت معارف در چوکات توان مالی پر و گرام های سواد حیاتی را گسترش میدهد .

یازدهم - توازن :

با آنکه دولت زمینه تساوی فرصت های تعلیمی را از نگاه دیموکراتیک در نظر دارد ولی

نسلهای آینده کشور، بلند بردن سطح سواد و دانش جوانان، تقویت قوای بشری، رشد اقتصادی، اجتماعی و سیاسی است که ازوظایف سایر اورگان های دولت متمایز میباشد برای برآورده شدن این مامول بزرگ و غرض تعیین اهداف عمومی معارف کشور، طرح پالیسی ها ارزیابی عمومی، پروگرام های معارف و هماهنگ ساختن آن با اهداف دولت جمهوری و احتیاجات واقعی کشور به شورایعالی مقتدر و باصلاحیت معارف ضرورت احساس نموده و آنرا یک امر ضروری و مفید می پندارد. که تشکیل ووظایف شورای عالی معارف حسب آتیست :

اول - تشکیل شورایعالی معارف :

شورای عالی معارف تحت ریاست شخص صدراعظم قرارداداشته و اعضای آن از اشخاص ذیل متشکل خواهد بود

- ۱- معاونین صدارت عظمی
- ۲- وزیر عدلیه
- ۳- وزیر مالیه
- ۴- وزیر معارف
- ۵- وزیر اطلاعات و کلتور
- ۶- وزیر پلان
- ۷- معین اول معارف
- ۸- رئیس پوهنتون

معین اول معارف درعین زمان بحیث منشی شورای عالی معارف اجرای وظیفه مینماید .

وظایف شورای عالی معارف :

شورای عالی معارف وظایف آتی را انجام میدهد :

درحال حاضر به توازن بین معارف و احتیاج کشور از نظر انکشاف اقتصادی و اجتماعی اهمیت بیشتر میدهد .

دوازدهم - پروگرام تربیت بدنی :

بداخل نصاب تعلیمی بسویه های مختلف تقویه و توسعه مینماید .

سیزدهم - پروگرام های ماورای دوسی :

تقویه و توسعه دافغانستان خارندوی ټولنه .
برای واری و مراقبت معقول و موثر از کار شاگردان و هکذا بمنظور ایجاد رابطه موثر بین مکتب و محیط ، انجمن های اولیای شاگردان و معلمان تاسیس می یابد اینانجمن هاوظیفه دارند تارابطه مکتب را با محیط فامیل و جمعیت محلی تنظیم و تقویه نمایند .

پانزدهم - تعلیم و تربیه مادم الحیات :

دولت حتی الامکان زمینه آموزش بیشتررا بمامورین و کارگران بدون درنظر گرفتن سن مساعد میسازد تاآنها بتوانند لیاقت و مهارت خویش رادر دوره ماموریت و کار بهتربسازند .
برای اشخاصیکه میخواهند تحصیلات خودرا بسویه های مختلف پیش ببرند ، موسسات تعلیمی بعداز وقت و شبانه روی کار می آید و درحدود توان مالی ازطریق وزارت معارف توسعه می یابد .

شورایعالی معارف

ازآنجاییکه وظیفه وزارت معارف تعلیم و تربیه و تنویر اذهان مردم رشد سالم الکمار

- ۱- تعین اهداف عمومي معارف بسويه های مختلف بشمول تعلیمات عالی .
 - ۲- عیار ساختن اهداف معارف با اهداف عمومي دولت جمهوري، هماهنگک بانیازمندیهای رشد اجتماعی ، اقتصادی و سیاسی کشور .
 - ۳- طرح پالیسی عمومي معارف متکی بسه خط مشی عرفاني دولت .
 - ۴- اتخاذ تصمیم درباره طرح قوانین و مقرراتیکه امور عرفاني کشور را تنظیم مینماید.
 - ۵- ملاحظه پلانیهای معارف و پوهنتون و گرفتن تصمیم لازم .
 - ۶- اتخاذ تصمیم درباره مسایل عمومی بشمول موضوعات مالی معارف .
 - ۷- اتخاذ تصمیم بر آن فیصله های مورد علمی معارف و شورای عالی علمی پوهنتون که وزیر معارف به شورای عالی لازم بداند .
 - ۸- اتخاذ تصمیم بر سایر موضوعاتیکه از طرف وزیر معارف به شورای عالی تقدیم میشود .
 - ۹- منظوری قوانین، مقررات و لوایح تسوید شده .
 - ۱۰- منظوری لایحه وظایف و برد علمي و شورای عالی پوهنتون .
 - تبصره: تصمیم شورای عالی معارف مطابق احکام قوانین و مقررات جهت منظوری به مجلس عالی وزراء تقدیم میشود .
- تطبيق ریفورم :**
- ۱- رویدست گرفتن سروی و مطالعه ساحه عرفاني بسويه های مختلف در سراسر کشور.
- ۲- حتی الامکان جلوگیری از تاسیس مکاتب دهاتی، ابتدایی و ثانوی جدید اقلا در طول دوالی سه سال آینده .
 - ۳- جمع آوری معلومات لازم درباره نیازمندی های قوای بشری کشور مربوط به پنج السی ده سال آینده جهت تطبیق موثر و مشرفیفورم.
 - ۴- عیار نمودن نصاب تعلیمی ، پروگرام های درسی، کتب تجهیزات و غیره بادر نظر داشت اصل کیفیت و روحیه ریفورم .
 - ۵- رویدست گرفتن يك سلسله اجراءات و اقدامات متداوم چه از نگاه ارتقای مکاتب دهاتی و ابتدایی موجوده بسويه صنف هشت و چه از نگاه تعدیل برخی ازلیسه های ثانوی عمومی به مکاتب مسلکی متکی به پرتسبب تدریجی.
 - ۶- طرح يك پلان کار جامع و منظم از طرف وزارت معارف .
 - ۷- تکلیف مصارف اضافی در بودجه معارف بادر نظر داشت صرفه جویی متصوره از طریق تطبیق ریفورم .
 - نکات عمده ریفورم معارف در مورد اهداف ریفورم، ساختمان دوره های مختلفه تعلیمی و تطبیق ریفورم در کمیسیون مختلط مورد اقتصادی وزارت معارف مطرح بحث قرار گرفت و بعد از غور و مداوله در چندین جلسه بتاریخ ۳۰ جدی ۱۳۵۳ طی سه صفحه تصویب گردید.
- فعالیت های وزارت معارف :**
- وزارت معارف در ساحات مختلف فعالیت های انجام داده که بطور خلاصه در اینجا توضیح میشود .

- تجدید نظر بعمل آمده است :**
- تاسیسات جدید :**
- بمنظور انکشاف متوازن معارف در مرکز و ولایات
- تاسیسات ذیل جدیداً تاسیس گردیده است :
- ۱- لیسه زراعت ولایت فراه به کنجایش سه صد شاگرد تاسیس گردید، همچنین مقدمات تاسیس پنج باب انستیتوت تعلیات عالی زراعتی در مرکز و ولایات طرح شد .
 - ۲- به اساس خط مشی دولت جمهوری مبنی بر گسترش صنایع ثقیله در کشور اساس تخنیکم عالی کابل در بهار سال ۱۳۵۳ بکنجایش هفتصد شاگرد گذاشته شد و هم برای ۵۰ نفر از فارغان صنوف نهم تخنیک کورسهای شبانه در این انستیتوت افتتاح گردید .
 - ۳- برای نگهداشت تناسب معقول در کدر های تخنیک به سویه های مختلف در چوکات مکاتب تخنیک انستیتوت تربیه معاون انجنیر به سویه صنف چهاردهم تاسیس گردید .
 - ۴- برای رشد انکشاف هنر موسیقی ملی لیسه موزیک افتتاح شد .
 - ۵- کار تاسیس پنجاه کتابخانه بر عسلاوه کتابخانه های سابق در مکاتب مرکز و ولایات رویدست گرفته شده .
 - ۶- بصورت مجموعی ۹۰ باب مکتب دهاتی و ۲۵ باب مکتب ابتدایی جدیداً تاسیس شد و ۹۷ باب مکتب دهاتی به ابتدایی ۱۱۶ باب مکتب دهاتی یک معلمه به دومعلمه و ۲۵ باب مکتب دهاتی دومعلمه به سه معلمه ارتقاء داده شد .
 - ۷- یک باب کورس برش لباس در چوکات
- تجدیل در لایحه ها و پروگرام های درسی :**
- منظور انطباق سیستم درسی با شرایط کنونی
- بر لایحه های ذیل تعدیل وارد شده است :
- ۱- لایحه شمول به مکاتب مسلکی .
 - ۲- لایحه شمول فارغان مکاتب مسلکی به پوهنتون .
 - ۳- لایحه تفتیش مکاتب (لایحه مفتشین ولایات و لایحه مفتشین مرکز وزارت معارف) .
 - ۴- لایحه جدید الشولان .
 - ۵- لایحه شمول در مکاتب لیلیه (این لایحه برای اولین بار تهیه شده و بمعرض اجرا گذارده شده است) .
 - ۶- لایحه وظایف مسوولین امور لیلیه (این لایحه برای اولین بار تهیه و بمعرض اجرا گذارده شده است) .
 - ۷- لایحه دیپارتمنت مضامین در مکاتب ثانوی .
 - ۸- لایحه ارزیابی و حاضری مکاتب مسلکی .
 - ۹- لایحه اعضای ریاست تدریسات مسلکی .
- همچنین برمفردات نصاب تعلیمی و کتب درسی ذیل تجدید نظر بعمل آمده است .
- ۱- مکاتب مسلکی .
 - ۲- مکاتب تربیه معلمین .
 - ۳- پروگرام تعلیمات رادیویی .
 - ۴- لیسه تربیت بدنی .
 - ۵- پروگرام های مدیریت عمومی رهنمایی مسلکی .
- قابل یادآوری است که به تاسی ازارشادات بناغلی رئیس دولت بمنظور تشویق نویسندگان و دانشمندان کشور بر لایحه تالیف و ترجمه

دميرمنو ټولنه افتتاح ګرديد .

تپيه ، تاليف وچاپ کتب :

قسمت اول : کتب درسي، معد درسي و رهنمای معلم :

برای اینکه درکيفيت وکميت تدريسي در معارف بپيږدي پديد آمده جامعه افغاني با حفظ نواميس ملي و ارزشپای دينی از پديده های علوم و معارف معاصر طوريکه شايسته است بهره ورګرډد درطرز تاليف وتپيه کتب درسي تجديد نظر عمومي بعمل آمده است .

الف:کتيبکه تاليف و ترجمه آن تکميل ګرديده آماده چاپ ميباشد :

۱- کتاب قرائت دري صنف دوم با کتاب مهارت های لسان و کتاب رهنمای معلم آن .

۲- کتاب قرائت پشتو صنف دوم با کتاب مهارت های لسان و کتاب رهنمای معلم آن .

۳- کتاب رياضي، دري صنف دوم بارهنمای معلم آن .

۴- کتاب اجتماعيات دري صنف پنجم .

۵- رهنمای معلم تربيت بدني برای صنف چهارم الی ششم .

ب : کتب ذيل بعداؤتاليف زیر تجربه قرار گرفته است :

۱- کتاب قرائت دري صنف چهارم ورهنمای معلم آن درولایت مزارشریف .

۲- کتاب قرائت پشتو صنف چهارم و رهنمای معلم آن درولایت جلال آباد .

۳- کتاب قرائت پشتو صنف چهارم بحیث لسان دوم درولایت مزارشریف .

۴- کتاب قرائت دري صنف پنجم بحیث

۸- ۱۹۰ کورس سوادآموزی در حوزه شهر

کابل ۴۱ کورس سواد آموزی درولایت بغلان

و ۳۴۰ کورس سواد آموزی درکوهدامن تاسیس

شد، برای شاګردان تمام این کورس ها کتاب

قرائت، کتاب حساب ، رهنمای معلم وکتاب

کار داده شده است .

۹- به کمک مالی یونسکو در اداره ملی

مبارزه بابیسوادی کتابخانه تاسیس ګرديد .

۱۰- در مورد تاسیس يك پروژه بزرګ

تعلیمات اکابر وسواد حیاتي با نمایندګان

موسسات اداره انکشافی ملل متحد ویونسکو

تبادل نظر بعمل آمد، همچنین همکاری یونسکو

درمورد افتتاح چندکورس سواد آموزی نسوان

درکوهدامن وتپيه مواد رهنمای خانواده جلب

ګرديد .

۱۱- با ساس تقاضای اداره انکشاف

بین المللی امریکا وموافقت مقامات ذیصلاح

افغاني يك پروژه تعلیمات اکابر درسوولستوالی

به امداد تخنیکي آن اداره تاسیس میشود .

همچنین بکمک مالی یونسکو يك ورکشاپ

نویسندگان بمنظور تربیه پرسونل ملی مبارزه

بابیسوادی عنقریب درکابل تاسیس می شود

تادریاسواد ساختن نفوس خارج مکتب از راه

سمعی وبصری فعالیت نماید .

۱۲- پلان جدیدی بمنظور مرتبط ساختن

سواد حیاتي باانکشاف کوپراتیف طرح ګرديد

۱۳- يك پایه ماشین اکسریز در ریاست

حفظ الصحة معارف نصب وبکار انداخته شد.

وزارت معارف

- لسان دوم بارهنمای معلم آن درولایت وردك .
 ۵- كتاب قرائت پشتوى صنف سوم باكتاب
 مهارتهای لسان ورهنمای معلم آن درولایت
 قندهار .
 ۶- كتاب قرائت درى صنف سوم باكتاب
 مهارتهای لسان ورهنمای معلم آن در ولایت
 كابل .
 ۷- كتاب رياضى صنف پنجم در ولایت
 قندهار وجلال آباد .

قسمت دوم : کتب غیردرسی :

- الف - کتب ذیل ازطرف پشتوتولنه بچاپ
 رسیده است :
 پشتو احصائیوی قاموس، قاموس لیکنه ،
 د جمهوریت وږمى ، ددولت لیوانی دیوان ،
 درویشانی واصل خوشعروڼه، د روښانیانو ملی
 نهضت، په خارج کی پشتوخیږونکي، ادبی
 ستوری، خیرالبیان .

- همچنین ازطرف پشتو ټولنه پر قاموس
 (انگلیسی پشتو) کارشده وچاپ آن الان جریان
 دارد .

ب: کتبی که ازطرف پشتوتولنه اکنون زیر

چاپ میباشد :

- ۱- سيرة النبي صلى الله عليه وسلم
 - ۲- دافغانستان ژبی اوټکومونه
 - ۳- دنهضتونو سالار سيدجمال الدين افغان.
 - ۴- دچيرنی لارښود .
 - ۵- بايزيدروښان (دسېميناردمقالومجموعه).
- کتاب وآثاریکه در شعب مختلفه پشتو ټولنه

بیاالوژی صنف ۱۲، فزیک صنف ۱۰، فزیک برآن کار جریان دارد :

مياښد همچين بيش اذدومليون وچهار صد هزار اوراق متفرقه درين مطبعه بچاپ رسیده است .

سيمینار ها، کورسپا و ورکشاپا :

برای تنظیم بهتر اموردرسی معارف در مرکز وولایات يك سلسله سیمینار ها ، کورسپا و ورکشاپای تربیتی دایر شده است که ذیلا توضیح میشود :

۱- برای اینکه مدیران معارف مرکز وولایات با جریان واقعی معارف آشناشده در تطبیق اهداف عالی دولت جمهوری فعالیت های موثری انجام دهند از تاریخ ۱۹-الی ۲۸ سنبله ۱۳۵۳ سیمینار مدیران معارف دایر گردید .

۲- برای آشنایی بیشتر معلمان با اهداف تدریس مضامین ابتدایی استعمال موثر کتب نقشه ها و تجارت ها و پروژه ارتقای اتومات از تاریخ ۱۸ جوزا الی ۱۵ حوت ۱۳۵۳ درمکاتب مرکز وولایات غزنی، پروان، فراه و نیمروز سیمینار های دایر گردید که در آن مجموعاً بیش از سه هزار معلم، معلمه، مفتش، سر معلم و آمرمکتب اشتراک کرده بودند .

۳- بمنظور تقدیر از مقام والای معلمان بآدرد وطن پرست صدمین سال تولد شاعر شهبیر وطن مرحوم عبدالعلی مستغنی بروز ۱۴-اسد ۱۳۵۳ تجلیل شد .

۴- بمنظور آشنایی بهتر معلمان ساینس به تدریس این مضمون سیمیناردر لیسه امانی دایر گردید که در آن ۲۵ نفر معلمان ساینس مرکز وولایات اشتراک کرده بودند ، بهمین منظور سیمینار های منطقوی از طرف مرکز ساینس در مرکز و شش ولایت دایر گردید .

لغت پوهنه، دلرغونی یونان فلسفه، دبایزید روښان نهضت، پوهنری اثر ، دخوشحال خان خټک دژوند اجتماعی اړخ، اوسنی شاعران داجتماعی تحول تیوری، د افغانستان معاصر تاریخ، میرزاخان انصاری دیوان، دخوشحال خان خټک دیوان، درحمان بابادیوان، دپشتو اړخانیك قاموس، پشتوقاموس .

همچنین مواد مربوط به جهان کاربه صورت پامفلیت از طرف مدیریت عمو می رهنمایی مسلکی بچاپ رسیده است .

قسمت سوم - کتبی که ترجمه شده :

۱- بمنظور تربیه پرسونل مسلکی اداره ملی مبارزه بابیسوادی یکتعداد کتب ووسایل به کمک مالی یونسکو بدری وپشتوترجمه گردیده و مورد استفاده قرار گرفته است .

۲- کتابهای (په پوهنه اوروزنه کی پلاننگ څه ته وائی) و (دښځو تعلیمات اوپرختگ) نیز به کمک مالی یونسکو ترجمه شده واکنون زیرچاپ میاشد .

قسمت چهارم- کتب درسی معد درسی و

رهنمای معلم که از چاپ برآمده است :

بصورت مجموعی (۲۹) نوع کتب درسی، معد درسی ورهنمای معلم به تیر اژ (۱۶۶۶۵۰۰) جلد از چاپ برآمده است .

قسمت پنجم - کتب ودیگر نشرات که در

مطبعه معارف چاپ شده است :

به تعداد (۴۲۹۵۰۰) جلد کتب درسی، معد درسی ورهنمای معلم و به تعداد (۲۷۸۵) جلد مجله ودیگر نشرات درمطبعه معارف از چاپ برآمده و (۴۹۲۰۰۰) جلد کتب درسی معد درسی ورهنمای معلم اکنون درین مطبعه زیر چاپ

رویشان ، شخصیت مجاهد و دانشمند معروف کشور روشنی انداخته شد .

۱۲- ازطرف دمیرمنقولنه برای تنویرافکار نسوان مجموعاً ۴۴ کنفرانس دایر شده و برای تنویر کودکان مجموعاً ۲۶ برنامه نمایش فلم های تربیوی اجرا شده است .

۱۳- برای معلمان مبارزه بایسواد سیمینار های تربیتی بااستفاده از نظر متخصصان داخلی و خارجی دایر گردید .

۱۴- سیمینار ملی عملیات سواد آموزی طی دوهفته بکمک مالی یونسکو و با اشتراك متخصصان داخلی و خارجی دایر گردید .

۱۵- ازطرف موسسه دبلیو، اف، بی سیمیناری برای اصلاح امور مربوط به تغذیه (به شمول آمران لیلیه های ولایات و طبّاخان مربوط) در شهر جلال آباد دایر گردید .

۱۶- کورس مقدماتی و اساسی خاوندوی برای مربیون دختران و پسران خاوندوی در ولایات قاریاب، جوزجان، مزار، سمنگان، بغلان تخار و بدخشان در مرکز ولایات مزارشریف و کندز دایر گردید .

همچنین کورسهای مشابهی در مرکز ولایات هرات و قندهار نیز تدویر شد .

۱۷- کورس مسلکی مقدماتی و اساسی برای پالندویان رضاکار شهر کابل و پالنجونی های پوهنتون دایر شد .

۱۸- برای آشنایی بامقررات ترافیکی به همکاری مدیریت های ترافیک ازطرف خاوندوی در مرکز ولایات کورسها دایر گردید .

۱۹- تمام دوره های تربیوی مربیون خاوندوی قرارذیل طبقه بندی شده و در تدویر کورسهای

۵- درین سال سالگرد پنجاهمین سال تاسیس لیسه امانی باپیام یناغلی محمد داؤد رئیس دولت و خطابه یناغلی وزیر معارف تجلیل گردید .

این لیسه طی نیم قرن یکتعداد زیاد فارغ التحصیل به جامعه تقدیم نموده است .

۶- سیمیناری بشمول مالکان هوتلهای رستورانها، متصدیان امور هوتلهای دولتی در هوتل انترکانتی نتتال ازطرف مکتب هوتلداری دایر گردید . درین سیمینار درباره بهبود مواد غذایی و جلب بیشتر سیاحان بمعیا ر بین المللی تبادل نظر های صورت گرفت .

۷- سیمینار تدریس آموزی برای معلمان مناطق سردسیر از تاریخ ۱۹-الی ۲۹ دلو ۱۳۵۳ در دارالمعلمین ننگرهار دایر گردید . درین سیمینار علاوه ازمختصصین داخلی از نظریکمهده مختصصین رضاکار آلمانی نیز استفاده شده است .

۸- کورس نظارت تربیتی برای مفتشان دایر گردید .

۹- در ورکشاپ ، آرت عملی دارالمعلمین برای آشنایی شاگردان به رسم های تخنیکی (استفاده از وسایل نجاری، فلزکاری و برق) فعالیت هاصورت گرفت .

۱۰- سیمیناری بشمول مفتشان مرکز ولایات دایر گردید .

۱۱- سیمینار بین المللی بایزید رویشان بتاریخ ۱۵ جدی باپیام یناغلی محمد داود رئیس دولت و صدراعظم افتتاح گردید . درین سیمینار که شخصیت های برازنده علمی داخلی و خارجی اشتراك ورزیده بودند بر حیات بایزید

برای انکشاف روابط فرهنگي کشور باممالک دوست و بلند بردن سوپۀ علمي منسوبين معارف فعالیت های ذیل صورت گرفته است .

الف- تمديد قرارداد های که موعدان تکميل شده بود .

۱- قرار داد فرهنگي بين دولت جمهوري افغانستان و اتحاد جماهیر اشتراکيه شوروی تمديد گرديد .

۲- قرارداد توأمیت بين پوهنځي های ساينس و اقتصاد افغانستان و پوهنتون های بن، بوخم وکولن آلمان و قرار داد توأمیت پولی تخنيک بایکعه موسسات تعلیمات عالیه شوروی تمديد گرديد .

۳- قرار داد با اداره انکشاف بين المللی اضلاع متحده امریکا و وزارت معارف در مورد کمک های آن اداره در پروژه نصاب تعليمي و مواد درسي و تهیه پرسونل تعليمي تمديد شد .

۴- با دول هند، ترکیه، عراق، پولیند، بلغاریا چکوسلواکیا، یوگوسلاویا، مجارستان، حکومت اتحادی آلمان، فرانسه، دنمارک، جاپان، چین ایران و ایتالیا قرارداد فرهنگي صورت گرفته است .

همچنین مراحل ابتدایی موافقتنامه فرهنگي بين افغانستان و مصر تکميل شده و مسوده موافقتنامه فرهنگي بين افغانستان و کویت طرح گردیده است .

ب- دینوبازدید ها، کورسپاوسیمینارها :

۱- هفت نفر محصل امریکایی برای شناسایی بیشتر افغانستان برای چند هفته به ایندیار آمدند .

۲- ۲۷ نفر دانش آموزان ایران از آلمان

مسلكي مواد مندرجه آن عملی گردید .

الف کورسهای مقدماتی :

ب- کورس اساسی (زمره، زرکی، نبیگنوال وهیل، پالندوی، پالنجنونی و پالندویان رضاکار)، ج- کورس متوسط برای مربیون دوره های مافوق .

د- کورس ودبیج برای مربیون دوره های مافوق .

ه- کورس تربیوی برای دوره های مافوق .
و- کورس ان، تی، سی یا تربیت ملی مربیون .
ز- کورس ان، تی، تی، سی یا تربیت بین المللی مربیون .

۲۰- هجدهمین سالگرد خاړندوی در ۱۹ ثور ۱۳۵۳ در کابل به پیام ښاغلی محمد داود رئیس دولت برصدراعظم افتتاح گردید .

۲۱- اولین سیمینار آمرین خاړندوی ولایات در کابل دایر شد و طی آن تصامیم مفیدی اتخاذ گردید در اخیر سیمینار ښاغلی محمد داود رئیس دولت و خاړندوی اعلی د افغانستان خاړندوی ټولنه اعضای سیمینار رابحضور خود پذیرفته ضمن وصایای قیمت دار خویش آمرین خاړندوی رامتوجه وظایف خطیرشان نمودند .

۲۲- دوسیمینار بغرض رهنمایی معلمان از طرف مدیریت عمومی رهنمایی مسلكی در کابل وهرات دایر گردید .

۲۳- يك سلسله سیمینار ها برای آمران مكاتب در مورد رهنمایی مسلكی دایر گردید . همچنین برای (۷۷۰۰) شاگرد تحت پروژه رهنمایی مسلكی و (۱۲۰۰) نفر خارج پروژه از طرف معلمان رهنمامشوره های مسلكی و رهنمایی داده شده است .

- باستانی افغانستان دیدن کردند .
- ۳- رئیس‌مجلس مبارزه با بیسوادی بنا بدعوت سازمان دوستی و روابط فرهنگی با کشورهای خارجی تاجکستان و شعبه تاجیکی سازمان دوستی روابط فرهنگی با افغانستان به اتحاد شوروی اعزام شد .
- ۴- بنادعوت (دهلی اسوشین فوتبال) یک تیم ۱۸ نفری فوتبال از تاریخ ۹-الی ۲۲میزان دردهلی به مسابقات پرداخت .
- ۵- بنادعوت مقامات سپورتنی اتحادشوروی تیم ملی والیبال به آنکشور عزیمت نمود .
- ۶- یکگروه ده نفری از مربیون خاندوی مرکزولایات غرض فراگرفتن تربیت بین‌المللی مربیون کورس حرفوی خاندوی عازم ایران شد . درین کورسها عده از مربیون خاندویان آسیایی، اروپایی و عربی‌اشترک ورزیده بودند.
- ۷- دونفر ازخاندویان افغانی برای تعقیب کورسهای مسلکی عازم مالیزیا گردیدند . درین کورسها از ۱۵ کشور مختلف حوضه ایشیایسفیك دعوت بعمل آمده بود .
- ۸- برای اولین بارکورسهای تربیوی زمرك هاودوکورس ملی مربیون به اجازه دفترایشیا پسفیک درکابل دایرگردید و نماینده آن موسسه نیزدرین کورسها اشترک ورزید .
- ۹- دونفر ازخاندویان افغانی برای اشترک درنهمین کنفرانس ایشیایسفیك عازم ستنگاپور شدند .
- ۱۰- دونفرازاعضاء ستاف خاندوی دختران درسیمینار انکشاف اجتماعی خاندوی دختران درپونه عازم هندوستان شدند . درین سیمینار عده از نمایندگان خاندوی کشور های آسیایی
- افریقایی ، امریکایی و استرالیایی شرکت ورزیده بود و همچنین دو نفر از نمایندگان خاندوی در اجتماع جوانان جا پان اشترک ورزیدند .
- ۱۱- شش نفر از مربیون و آمران خاندوی مرکزولایات که ازطرف عربستان سعودی برای اشترک در اجتماع پالندویان ممالك اسلامی برای کمک باحجاج ممالك خویش دعوت شده بودند درمراسم حج اشترک ورزیده وازین راه باحجاج افغانی همکاری نمودند .
- ۱۲- به تعداد ۱۰۲ نفرازدختران وپستران خاندوی مرکز ولایات توانستند به مصارف شخصی خوددرهفتمین جمبوری ملی هندوستان درفرید آباد شرکت ورزید .
- جوانان افغانی بااین‌رقم درشت ریکاردخوبی رادرهمه فعالیت های جمبوری قایم کردند که به اثرآن دومدال عالی خاندوی ازطرف مقامات خاندوی دولتهای پاکستان وهند به ایشان منظور گردید .
- عالی‌ترین مدال خاندوی هندازطرف پناغلی فخرالدین علی احمد رئیس جمهور آنکشوربه پناغلی محمد نسیم رئیس خاندوی افغانستان تفویض گردید .
- ۱۳- بعضی ازمسوبین معارف درسیمینارها نمایش آثار و سالگورد های ذیل اشترک ورزیده اند .
- محفل هزارو دوصدمین سالگرد اسماعیل بخاری درتاشکند، سیمینار تدبیرمنزل درفلپین نمایش آثار پوشکین دراتحاد شوروی، جلسه متخصصان تعلیمات ابتدایی درپاریس، جلسه متخصصان معارف روبانکشاف درساحه تعلیم

ج- بورسې تعليمي :

ازبورسې تعليمي ذيل استفاده بعمل آمده است .

۱۷ نفر ازبورسې آلمان ، ۵۰ نفر ازاتحاد شوروي ، ۲۲ نفر ازفرانسه ، پنج نفر ازعربستان سعودي ، ۱۹ نفر ازهند ، ۲۰ نفر ازامريكا ، ۲ نفر ازايران ، ۲ نفر ازبلغاريا ، ۲ نفر ازتايلند ، يكتفر ازرومانيا ، يكتفر ازهايلند استفاده كرده اند .
همچنين ۲۱ نفر تحت پروگرام يونسكو و پنج نفر تحت پلان كولمبو به ممالك مختلف اعزام شده اند .

تعميرات :

تهيه عمارت مناسب براي مكاتب يكي ازكار هاي عمده است كه درپهلوي فراهم آوري ديكر وسايل بايد بدقت كامل موردتوجه قرارگيرد .
ازطرفي هم تهيه حداقل وسايل زندگي براي آن معلمي كه درنقاط دور دست به تدريس اولادكشور مصروف اند ازلازم اولي شمرده ميشود ، بپمين اساس وزارت معارف در صدد آن شد تا (۶۰۰) منزل رهائش رابري معلمان درمناطق كه ازمرکز فاصله دارد تعمير نمايد .
علاوه برآن (۹۰۰) تعمير براي مكاتب دهاتي وابتدائي جديد اعمار شود وهم ۲۵۰ عمارت نيمكاره مكاتب تكميل گردد . براي تهيه منزل رهائش معلمان دوبروزه ديكردر نظر گرفته شديكي درنزديكترين ولايات (ننګرهارووردك) وديكري دردورترين ولايات ازمرکز(بدخشان) .
دربروژه بدخشان ۳۵۰ عمارت (مكاتب دهاتي وابتدائي ومنزل رهائش معلمان) به مبلغ ۸۰۰۰۰۰۰۰ افغاني درنظر گرفته شده كه كار ساختمان اين عمارات قسماً هشتاد فيصد تا

وتربيه درپاريس ، كورس برودكاستنك تعليمي دركوالالمپور ، كورس تربوي درهايلند ، سيمينار مربوط به نوآوري درساحه سوادآموزي دردهلي كوالالمپور ، بنكاك و توكيو ، كورس تعليمات ساينس درهنګري ، كورس تربيتي مربوط توليد كتب درسي درتوكيو ، كورس رياضي وفزيك دربين المللي ترست ايتاليا ، بازديد از موسسات سازمان كتب درسي ايران ، مسابقه قرائت قرآنكريم درماليزيا ، كورس اداره عامه درمانيا ، سيمينار منطقوي متود توزيع مسواد درسي دركولمبو ، كورس تربوي مربوط به تجهيزات تعليمي وتعميرات مكاتب درهند ، مشاهده موسسات راديو تاشكند ، ورکشاپ تعليمات فزيك براي آسيادر بنكاك ، كورس متروالوجي ، ترسيم نقشه مكاتب درانستيتوت بين المللي پلان گذاري پاريس ، ورکشاپاي تعليمي دربيروت ، بازديد از موسسات عرفاني فرانسه ، ديدن موسسات عرفاني عربستان سعودي ، كورسې استفاده ازمنابع بشري در انگلستان ، كانكرس بين المللي سپورت دراتحاد شوروي ، موسسه دايمي نويسندگان افريقايي وآسيائي دربيروت وسريلانكا ، سيمينار تعليمات راديوبي درتوكيو وكوالالمپور ، كنفرانس هايديروالوجي درپاريس ، كورس ريسرچ كيميا درجمهوريت فدرالي آلمان :

همچنين چهل نفر محصل به مصرف شخصي خودبراي تحصيلات عالي بخارج رفته اند .
۱۴- شاعلي وزير معارف در هجدهمين كنفرانس عمومي يونسكو كه ازتاريخ ۱۷ اكتوبرالي ۲۳ نومبر ۱۹۷۴ درپاريس منعقد گرديده بود به انصوب اعزام شدند .

وزارت معارف

سال ۱۳۵۴ تکمیل میشود. ترمیم و رنگمالی (۱۱) لیسه مرکز و ۴ عمارت دیگر (کمپ معارف نندارتون، مطبعه معارف و پشتو ټولنه) نیز بزودی تمام خواهد شد، علاوه بر آن بیش از یکصد قلم فرمایش تعبیرات مربوط به معارف طی سال ۱۳۵۴ عملی خواهد شد.

پلان پنجمی له آینده تعمیرات معارف بصورت منظمی طرح شده که در آن در حدود سه ونیم هزار عمارت مکاتب ابتدایی، متوسطه و ثانوی گنجانیده شده است که با تطبیق آن بسیار از مشکلات ازین ناحیه مرفوع خواهد شد.

تداوی درمربوطات معارف :

درپهلوی تهیه دیگر وسایل حفظ الصحه نیز از مسایل عمده ای است که همیشه وزارت معارف به آن توجه مبذول داشته است. بهمین اساس بیش از هزار مادر و طفل از طرف مددکاران اجتماع میروئولنه به کلینیک های صحی و شفاخانه عافریستاده شده اند. همچنین ۱۹۸ نفر واکسین بی سی جی ۱۶۷ نفر واکسین چیچک و ۳۹۴ طفل واکسین دی، تی، پی شده اند. همچنین ۹۵ مادر به کلینیک مرکز حمایه طفل و مادر میروئولنه معرفی شده اند.

۵۰ طفل در مرکز حمایه طفل و مادر بستری و تداوی شده و ۸۰ مادر بدیگر شفاخانه ها معرفی شده اند.

از ۹۰۶۰ زن حامله و مصاب به امراض نسایی در حدود دوهزار طفل در کلینیک های موسسه نسوان مراقبت صحی بعمل آمده و تداوی شده اند.

آخر سال ۱۳۵۳ تکمیل شده و بقیه کار آن جریان دارد در پروژه نمبر اول نمونوی (وردک) که از تاریخ ۲۳- اسد کار آن شروع گردیده به اول قوس ختم شد معلوم گردید که نظریه تدابیر دقیق فنی و تخنیکی ۵۳ فیصد در مصارف این عمارات صرفه جویی بعمل آمده است.

همچنین پروژه نمبر دوم نمونوی (ننگرهار) که مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

در مورد تعمیرات نیمکاره برای آن عماراتی که کار ساختمان آن از ۴۰ فیصد کمتر باقیمانده ۲۰ ملیون افغانی تخصیص داده شد، بهمین اساس تا آخر سال ۱۳۵۳ از جمله ۲۵۰ عمارت نیمکاره مکاتب ۱۵۰ باب مکتب تکمیل شده مورد استفاده قرار گرفت.

در مرکز پروتوکول اعمار ۵۰ مکتب باریاست خانه سازی عقد شد که تا آخر سال ۱۳۵۳ عمارات ذیل تکمیل و مورد استفاده قرار گرفت.

دوبلاک شانزده اتاقی برای ۲ مکتب ابتدایی در رحمان مینه.

دوبلاک ۱۶- اتاقی برای یک لیسه و یک بلاک ۱۶- اتاقی برای مکتب ابتدایی در شاه شپید

همچنین کار ساختمان ۲ بلاک ۱۶- اتاقی برای یک لیسه در خیرخانه مینه و ۲ بلاک ۱۶- اتاقی برای لیسه خوشحال خان در ساحه تدریسی آن لیسه.

ریاست خانه سازی علاوه بر این ۷ بلاک ۱۶ اتاقی و عمارت انستیتوت اداره صنعت و هونلداری را نیز در سال ۵۴ تکمیل خواهد کرد.

همچنین ساختمان تعمیر حریق شده خوشحال خان و ادیتوریم لیسه نادریه تا آخر

۲۲۲۱ واقع راديو گرافي در اکسرين دميرمنو
 ټولنه بعمل آمده است .
 درسرويس های گوش، گلو، جراحی، چشم
 وکلينيك دندان، شعب پانسمان اکسريز،
 لابراتوار وواکسين حفظ الصحة معارف درمرکز
 ولايات مجموعاً بيش از ۳۷۱ هزار شاگرد
 وديگرمنسوبين معارف معاینه، تداوی وواکسين
 شده اند .

فعاليتهای عمومی :

هیأت طبي که برای معاینه شاگردان ولایت
 فراهم اعزام شده بود مجموعاً ۳۱۷۹ شاگرد را
 معاینه کرده و برای ۶۹۳ نفرادوی لازم توزیع
 نموده است .
 همچنین ۱۲ نفر پانسمان و بر ۷۱۵ نفر
 واکسين چيچک تطبيق شده است .

جلب همکاری :

به منظور پیشرفت معارف و برای تطبيق پلان
 های عام المنفعه دولت جمهوری از کمک های
 به شایبه ممالك دوست استفاده بعمل آمده
 است که ذیل توضیح میشود .
 ۱- ریاست تربیه معلمین بمنظور بلند بردن
 سویه تعلیمی همکاری پیسکوران امریکایی و
 آلمانی را جلب کرده است .

۲- اداره یونسف پرداخت مبلغ ۳۳۰ هزار
 دالر را برای فعالیت های تعلیمات ابتدایی وعده
 داده است .

۳- عربستان سعودی پرداخت مبلغ ۲۵ هزار دالر را
 برای تهیه کاغذ چاپ کتب درسی وجمهوریت
 عراق پرداخت يك مليون دالر را برای بهبود
 وضع تعمیرات معارف وعده داده است .

۴- اداره مواد غذایی بین المللی مقدار ۳۰۰
 تن شیرخشك ۵۴۰۸ كيلو گرام جای سیاه

۱۴۰۰ كيلو گرام بودرتخم به افغانستان مساعدت
 کرده است که بعد از وضع مصارف حمل و نقل
 مبلغ شانزده ونیم ملیون افغانی از درك قیمت
 این مواد به بودجه دولت تحویل گردیده است.
 همچنین موافقت بعمل آمد تا ازین موسسه
 یکصد و پانزده تن روغن بوزارت معارف امداد
 گردد .

علاوه بر مطالبی که قبلاً تذکار یافت در چوکات
 وزارت معارف بصورت عمومی فعالیت های ذیل
 بعمل آمده است :

۱- شانزده درس برای تعلیمات رادیویی بزبان
 پشتو و دری تهیه شده است .

۲- یکنه تعداد پوستر برای بهبود تعلیمات
 رادیویی تهیه شده و بدسترس مکاتب گذاشته
 شده است .

۳- در حدود چهار صد و شصت نفر شاگردان
 معارف بعد از وقت رسمی تحت نظر متخصصین
 داخلی و خارجی برای تربیت بدنی به سپورت
 های مختلف از قبیل بوکسینگ، وزنه برداری
 وغیره پرداخته اند . همچنین بیش از ۸۰ نفر
 شاگرد معارف در چوکسی ارغندی به سپورت
 سکی پرداختند .

۴- بمنظور تعمیم و گسترش سپورت و تربیت
 بدنی در مکاتب نسوان تورنمنت خزانی سپورت
 بین تیم های نسوان صورت گرفت .

۵- مسابقات جمنا ستیک بمنظور اصلاح
 نواقص و تشخیص سویه ورزشکاران در کلب
 ورزشی معارف درلیسه تربیت بدنی بر گزار
 شد .

۶- برای ۱۶۸۲ نفر مامور شهادت نامه

وزارت معارف

- کورس پشتو داده شد .
- ۷- از طرف موسسه نسوان با ۳۱۰ خانواده در نادرشاه مینه از لحاظ نظافت، رفتار نیک با همسایگان و واکسیناسیون همکاری و رهنمایی شده .
- ۸- از طرف همکاران اجتماع میرمنو ټولنه ۵۸ فامیل مربوط به صندوق مادر ۷۸۶ نفر از نواحی مختلف شهر ویزت شده و از جدایی ۴۰ زن و شوهر به نفع فامیل شان جلوگیری شده است . همچنین برای ۳۴۸ مادر و طفل مستحق از صندوق مادر مدد معاش ماهانه پرداخته شده برای دارالتادیب اشیای مورد ضرورت شان از قبیل کمبل، بوت، مجله بخوان و بدان و دیگر مواد خواندنی اهداء شده و هم با فامیل هایشان تفاهم بعمل آمده است . همچنین برای محبوسین بدون پای، مواد خوراکی از قبیل برنج ، روغن و غیره امداد شده است . برای پنجصد نفر کارگر فابریکه های بگرامی و سیلوی مرکزی و ۱۷۴ نفر محبوسین از طرف مددگاران اجتماع مشوره های لازم داده شده و از ۵۹ طفلی که با مادرشان در محبس هستند مراقبت بعمل آمده است .
- ۹- برای جلوگیری از ولادت های بی هم و رهنمایی در امور تربیتی و غیره ۱۵۰۰ مادر از طرف مددگاران اجتماع میرمنو ټولنه رهنمایی بعمل آمده است .
- ۱۰- برای ۷۸۰ مادر و ۹۶۳ طفل شیرور و غن نباتی تحت پروژه (۵۹۹) مواد غذایی موسسه صبحی جهان توزیع شده است . در شعبه فرمایشات میرمنو ټولنه مجموعاً ۱۷۶۳۷ پارچه دوخته شده است .
- ۱۱- در شعب خیاطی و نجاری و تباشیر سازی موسسه صنایع تجارتی مجموعاً بیش از سیزده هزار و پنجصد پارچه دوخته شده و بیش از دوازده هزار تکه سامان چوبی ساخته شده و هم در حدود سه و نیم ملیون قلم تباشیر تهیه گردیده است .
- ۱۲- یکصد و بیست و هشت کت ساینس در مرکز ساینس تهیه شده و در مکاتب مرکز و ولایات توزیع شده است .
- ۱۳- بمنظور استفاده زیاد از ساحه کسم و برای گرایش دادن درس نظری به ساحه عمل لابراتوار چندین معضله در چوکات مرکز ساینس برای لیسه های مرکز و ولایات تهیه شده است .
- ۱۴- ده حلقه فلمستریپ های مشاغل و یک حلقه فلم پیشه های مختلف از طرف مدیریت عمومی رهنمای مسلکی تهیه شده است که بمکاتب نمایش داده میشود .
- ۱۵- به سویه شاگردان صفوف هفتم و هشتم مکاتب و هم برای شاگردان دوره ثانوی از طرف مدیریت عمومی رهنمای مسلکی آزمایش هوش تهیه شده است .
- ۱۶- از طریق صندوق معلم طی سال ۱۳۵۳ پنجصد و چهارده معلم و معلمه مکاتب مرکز جمعاً (۱۳۸۵۰۰) افغانی قرضه و برای پنج معلم و معلمه (۱۱۰۰۰) افغانی بخشش شده است . همچنین به حساب صندوق معلم ۲۶ ولایت و دولوی و لسعوالی مبلغ یک ملیون و سه صد و چهل و شش هزار و پنجصد افغانی انتقال داده شده تا به مستحقین قرضه و بخشش داده شد .
- ۱۷- ۹۴۰۹ جلد کتاب از طرف وزارت محترم اطلاعات و کلتور و ۱۵۰۰۰ جلد کتاب و مجله از طرف موسسه محترم انتشارات فرانکلن کابل به کتابخانه های معارف مرکز و ولایات اهداء شده است .

ریاست پوهنتون کابل

نمایند اکنون مادر این فصل خطوط اساسی
و عمده تغییرات ثور بخشی را بررسی میکنم که
در پوهنځی ها و تشکیلات مرکزی پوهنتون از
۲۶ سرطان ۱۳۵۳ تا اخیر آن به وقوع پیوسته
است ...

پوهنځی زراعت

این پوهنځی در پرتو نظام مترقی جمهوری
از تاریخ ۲۶ سرطان ۱۳۵۳ فعالیت ذیل را انجام
داده است :

الف- در ساحه فارم تحقیقاتی :

- ۱- در پروژه تحقیقاتی سای بین (۱۵) نوع
سای بین زرع گردیده که امید است در آینده
نزدیک نتیجه آن توسط دیپارتمنت اگرا نومی
به کمیته تحقیق پوهنتون سپرده شود .
- ۲- در پروژه تحقیق گندم (۶) نوع گندم
بصورت مقایسوی توسط دیپارتمنت اگرا نومی
مورد تحقیق قرار گرفت .
- ۳- امراض سیب و بته سنگل توسط دیپارتمنت
امراض نباتی و حفاظه نباتات مورد تحقیق
علمی قرار گرفت .
- ۴- در مورد حاصل گرفتن بیشتر از جواری
باجره، پیاز، سیاه دانه، کاهو، گرم، براکلی
سیر، کدو و غیره توسط دیپارتمنت سبزیجات
تحقیقات علمی صورت گرفته است .
- ۵- بررسی از حیوانات و امور باغداری فارم
رشد و نمو مرغ، تطبیق کود نایتروجن دار

پوهنتون کابل مهم ترین کانون علمی کشور
مرجع آمال مردم مادر ساحه تعلیمات عالی بوده
و منسوبین آن سرمایه های پر ثمر معنوی ملت
مارا تشکیل می دهند .

در این جامعه اکادمیک در جریان سال ۱۳۵۳
(۷۷۹۸) محصل مشغول آموزش بودند که
از آن جمله (۷۴۲) نفر آن هادختر و متباقی پسر
بودند و طیفه تدریس آن عده را (۶۳۹) استاد
داخلی و استاد خارجی به عهده داشتند .

پوهنتون خود را موظف می بیند که بخاطر
شگوفانی و رشد فرهنگ اصیل ملی ما سهم
غنی و پر محتوی ایفاء نماید تا باشد که جوانان
مادر آینده به حربه نیرومند معنوی برای ایجاد
چرخش های عظیم علمی، اجتماعی و فرهنگی
تجهیز گردد ...

درفضای مساعدی که در پرتو نظام جوان
جمهوریت برای شگوفانی فرهنگ و دانش
بوجود آمده پوهنځی های مربوطه پوهنتون
در روشنایی مسئولیت و وظایف نوین تاریخی
اهداف مثبتی را در برابر خود قرار دادند که
منظور از آن اعتلای سطح دانش در کشور بوده
و باید جوانان مادر رشته های مختلف علمی
فرهنگی با جدید ترین دستاورد های تکنالوژی
معاصر آشنا گردند تا فردا بتوانند کشور
عزیز را در مسیر درستی که نیازمندی عصر و
منافع علیای مردم ماحکم می نماید رهبری

د راتړ همین اقدامات درجمل ۱۳۵۴ سنګت تهېداب آن ګذاشته است .

درجریان سال گذشته ازجمله ۲۳۲۷ مریض ۱۰۲۳ آن عملیات ګردیده است علاوه برآن (۳۲۳۰) معاینه خون و (۳۲۰) معاینه ادرارو (۱۰۴۵) معاینه مواد غایطه مریضان درپولی کلینیک داخله انجام ګردیده است .

این پوهنځی هنوز درمراحل ابتدا یسی انکشاف خود قرارداشته و امید دارد که در پرتونظام نوین ګام های استوار ومثبتی به پیش بردارد .

پوهنځی ادبیات وعلوم بشری

درجریان سال ۱۳۵۳ اقدامات سودمندی در ساحه علمی وفرهنگی برای تربیه معلمان ورزیده مسلکی وپرسونلی فنی بعمل آمد .

پوهنځی ادبیات دراین سال جهت اصلاح سیستم وبتتر شدن کمیت وکیفیت درس پر پروګرام های درسی سابق تجدید نظر نمود.

درپهلوی سایر دیپارتمنت ها، دیپارتمنت فلسفه، علوم اجتماعی ، وهنرهای زیبابسه فعالیت آغاز نموده نمایش پروګرام های تربیتی ازطریق تلویزیون کلودرسرکت برای اولین باردردکشور مورد تطبیق قرار گرفت .

دردیپارتمنت های مختلف این پوهنځی مضامین مسلکی برای تربیه معلمان جزء پروګرام درسی ساخته شد . علاوه برآن دردیپارتمنت های پشتو ودری مضمونی بنام تاریخ ثقافت افغانستان که منعکس کننده ویاثر ګر گذشته درخشان کشور وفعالیت های فکری و علمی دانشمندان افغانی درزمینه فرهنگ و ثقافت افغانستان میباشد درجمله پروګرام درسی

بالای دونوع ګندم کالیان ومکسیک و تاثیر درحاصل آن ازفعالیت دیگری است که توسط دیپارتمنت های مربوطه این پوهنځی اجرا شده است .

ب- درساحه نشرات :

۱- طبع ونشر مجله سه ماهه علم وفن .

۲- تنظیم وترتیب کتابخانه پوهنځی که برای اولین باردرسال ۱۳۵۳ صورت گرفت .

۳- عکاسی فعالیت های که درفارم تحقیقاتی صورت گرفته است تو سسط شعبه نشرات پوهنځی .

۴- ورکشاپ انجنیری زراعتی در جریان سال ۱۳۵۳ بیست عراده موثر مرکز پوهنتون رابرعلاوه تراکتور ها وماشین آلات زراعتی دست داشته خویش ترمیم نموده است .

پوهنځی زراعت بادرك این حقیقت که افغانستان کشور زراعتی است وبه امید خدمت ګذاری بیشترتلاش پیګیرداردتاجوانان آینده مابه رموز زراعت مدرن آشنایی بیشتر داشته باشد .

پوهنځی طب پوهنتون ننگرهار

این پوهنځی که در سال ۱۳۴۲ تاسیس یافت ازتاریخ ۲۶ سرطان ۱۳۵۳ تاکسون فعالیت های ذیل راانجام داده است :

مدیریت نشرات این پوهنځی در جریان سال فوق (۲۴۵) جلدکتاب علمی راچاپ نموده وعلاوه برآن یکتعداد کتب علمی طرف نیاز پوهنځی راتهیه وبدهسترس مراجعین ګذاشته است .

درمورد اعمازيك تعمیر برای لیلیه ایسن پوهنځی اقدامات لازم صورت گرفت چنانچه

افزود گرديد .

ارزنده ومثبت در سيستم تدريسي بشکل دروس ولکچر هائیکه باپروژکسیون ومشاهده سلايد های مربوطه ودیمانستراسیون توام میباشد رونما ساخته اند. همچنان یکتعداد زیاد فلم های علمی طبی بصورت هفته وار برای تمام ستاف، دیپارتمنت های مختلفه وستاژیران ومحصلان پوهنځی باترجمه و توضیحات دری آن به نمایش گذاشته شد پوهنځی طب درجریان سال ۱۳۵۳درپهلوی سایر نشرات خود جلد چهارم فرهنگ طبی راکه یک دائرة المعارف کوچک طبی میباشد برای نشرروی دست گرفته است یک کمیته باصلاحیت مجلس استادان جهت تجدید نظر برپروگرام درسی بادر نظر داشت پتالوژی و نیازمندی های امروزی کشور بکار آغاز نمود که پلان مرتبه آن هابرای تطبیق آماده گردیده است .

در دیپارتمنت ژورنالیزم نیز بادر نظر داشت تحولات سریع جهانی و مطابق به روحیه ریفورم بنیادی معارف تدابیر لازم اتخاذگردید بدین معنی که درپروگرام درسی نه از حیث اینکه کدام مضامین تدریس شود بلکه از نظر اینکه در مضامین کدام موضوعات وبه چه اساس تدریس گردد تغییرات اساسی وارد گردید ، همچنان لازم دیده شد تا شرایط تحصیل در رشته ژورنالیزم بامعیار های جدید عیار ساخته شود .

تدویر کورس مختصر نویسی از طسرف دیپارتمنت انگلیسی صورت گرفت .

همچنان کورس های لسان جاپانی وروسی دایر گردیده که بر علاوه استادان تعداد ازمایورین وزارت خانه ها نیز در این کورس مشغول آموزش لسان میباشد .

پوهنځی طب

به منظور ساختمان یک تعمیر جدید عصری برای پوهنځی طب در سال ۱۳۵۳ موافقه مقامات صالحه گرفته شد و همچنان برای اعمار وبکار انداختن یک مرکز رادیوتراپی جهت تداوی بعضی وقایع سرطانی با کشور هنگری مذاکرات دوجانبه صورت گرفته ودر زمینه ساختمان آن موافقه بعمل آمد .

این پوهنځی سعی دارد تابرای بلند بردن سویه علمی دوکتوران جوان، تسهیلات وبهبود امور تدریسی محصلان مربوطه از هر گونه امکانات در داخل کشور وکمک های سازمان های بین المللی وممالک دوست مخصوصاً ازمنابع همکاری تخنیکي طبی بین دولست جمهوری افغانستان ودولت فرانسه که تعدیل بهتر موافقت نامه مربوطه جریا ن دارد استفاده اعظمی نماید .

دیپارتمنت های مختلف پوهنځی طب علاوه بر تدریس و تطبیقات معاینات لابراتواری مریضان زیادی رانیز اجرا کرده است که خلاصه آن بصورت ذیل است :

در سال ۱۳۵۳ یکتعداد سامان مدرن لابراتواری، پروژکتورها ومیکروسکوپ ها و مواد کیمیای تهیه گردید . استادان پوهنځی نیز از این تجهیزات استفاده کرده ویک تحول

- ۱- دیپارتمنت بیوشیمی (۷۵۰۳) معاینه خون وادرار .
- ۲- دیپارتمنت باکترالوژی (۲۷۲۰) معاینه

مربوط به موادمريضان شفاخانه های مختلف. ۳- ديارتمنت هستوپتالوژي و همتولوژي معاینه مريضان شفاخانه های پوهنتون سایر شفاخانه های کشور. ۴- ديارتمنت طب عدلي (۹۶۶) معاینه مختلف مربوط به معاینه جناحي ترافيکسي و مرگهای مشکوک اجرا نموده است. پوهنځي طب امیددارد که درپوتو شرایط مساعد ومفيد نظام نوین جمهوری وريفورم معارف داکتران فهيم ولايقي رابه جامعه افغاني تقديم دارد.

پوهنځي علوم

درپوهنځي علوم در جريان سال ۱۳۵۳ فعاليتهای انکشافی آتی رخداده است:

۱- درگذشته انرژي اتمی افغانستان صرف يك عنوان بوده ولی پوهنځي علوم در جريان سال ۱۳۵۳ برحسب امریه مقام وزارت معارف کمیته موقتي مطالعاتی راکه مرکب ازمتخصصین فزیک اتوم وهسته ئی پوهنتون میباشدجهت تدوین يك اساسنامه وطرح پلان های مقتضی موظف نموده تاباشد که مطابق به نیازمندی های عاجل وبنيادی افغانستان درساحه طبابت زراعت وغيره ازانرژي اتمی به کمک مقامات ذیملقه مستفید گردیم.

طبق فیصله که بمیان آمده مبلغ چهارملیون افغانی جهت اعمار پروژه کوبالت شهت ازطریق بودجه احتیاط وزارت پلان کمک گردید.

۲- درصنف چهارم رشته معلمی پوهنځي مضمون (اصول تدریس فزیک درمکاتب ثانوی) تدریس گردید و همچنان یک تعداد زیاد کلکسیون نباتات که برای ديارتمنت بیولوژي پوهنځي ساینس ازنقاط مختلف افغانستان جمع آوری شده بود نام گذاری علمی شده که

پوهنځي حقوق وعلوم سیاسی

پوهنځي حقوق درجریان سال ۱۳۵۳ مطابق به اهداف واساسات مترقی نظام نوین برای اصلاح پروگرام درسی به اصلاحات بکرو جدیدی دست زدکه بردوپرنسپپ مهم ذیل متکی میباشد.

۱- پروگرام مورد نظر باید در داخل چوکات پرسونل وبودجه فعلی طرح وتطبیق شود ۲- پروگرام بایست متوجه بهبود کسی وکیفی دانش وارتقاء وتزکیه بیشتر معیار اخلاقی محصلان گردد.

بادرنظر داشت دو پرنسپپ فوق اصلاحات آتی درامور تدریسی بعمل آمد.

الف- جهت مساعدساختن فضای اکادمیک که درآن محصلان بشنوندن متود های تتبع تحقیقات علمی ومشاهدات واستنتاج عملی را فراگیرند کار (عملی وسیمینار) در نصاب تدریسی پوهنځي شامل گردید.

ب- قبلا معمول بودکه استادان لکچر های شان رابشکل نوت تهیه نموده ودر صنف

وتعداد مجموعی آن به (۱۱۶) وازنونه های آن به (۸۵۴) میرسد .

پوهنځی انجنیرۍ

به اساس پروتوکولیکه دراین اواخرین پوهنتون کابل وتیم توامیت ایالات متحده امریکاامضاء شده پنج نفر مشاورین امریکایی در رشته های مهم واساسی انجنیری در شعب مختلف بااستادان این پوهنځی کمک وهمکاری می نمایند .

استادان پوهنځی انجنیری در جریان سال ۱۳۵۳ به سیمینار های مختلفه اشتراك نموده وراه هایی راکه به افغانستان وساینسدانان دیگر کمک شده بتواند درمورد ارائه نمودند. درجریان سال ۱۳۵۳ مطالعه امکان استفاده ازکمپیوتر برای پوهنتون کابل تحت مطالعه گرفته شد. پروگرام پری انجنیری که یکی از پروگرام های فوق العاده مفید و ضروری پوهنځی میباشد ودر سال های قبل نسبت مشکلات مادی ازبین رفته بود دوباره احیاء ومورد تطبیق قرار گرفت . و(۱۹۰) نفر فارغ التحصیلان صنوف دوازدهم مرکزولایات به کورس های ریاضی، انگلیسی و مبادی انجنیری مصروف تحصیل شدند ناگفته نباید گذاشت که این پروگرام برای رفع نواقص علمی شاگردان اهمیت بسزایی دارد. بالاخره بایدگفت که درجریان این سال بین سیستم کردیت این پوهنځی و پوهنځی های علوم و اقتصاد هم آهنگی به وجود آمده وقدم های مثبتی درراه بهتر شدن واصلاح سیستم تدریس برداشته شده است .

البته ازاین رهگذر باموسسات ذیعلاقه کمک علمی موثرصورت خواهد گرفت وتعداد این نباتات بصورت تخمین به (۸۰۰۰) میرسد .

۳- آمریت نشرات پوهنځی علوم تصمیم گرفت مجله ساینس رادر هرماه یکبار چاپ نماید .

۴- ازتاریخ اخیر میزان ۵۲ باغ وحش کابل بصورت مستقل ازطرف پوهنځی ساینس اداره میشود ودر جریان سال ۱۳۵۳ کوشیده شد تااصلاحات بهتری رادرراه انکشاف باغ وحش علمی سازد .

در جریان این سال پوست ها وشاخ های حیواناتیکه ارزش علمی ومادی زیاددارد بصورت کلکسیون ترتیب ودریک قسمت موزیم حیوانی دردیوار هانصب گردید تااز فرسوده شدن آنها جلوگیری شده بتواند .

۵- برای تقویه بنیه مالی باغ وحش پیشنهادهای ازقبیل اتاسیس یک مجله علمی بنام کابل زو جلوگیری ازصدور حیوانات به خارج کشتور ترتیب دادن یک رهنمای جدید ازطرف آمریت باغ وحش به مقامات مربوط جهت منظور تقدیم گردیدکه اکنون موضوع تحت غور مقامات صلاحیتدار میباشد، همچنان باغ وحش کابل درپهلوی موزیم حیوانی قدم مهم تری درراه انکشاف آن برداشت که عبارت ازاتاسیس یکاکواریم ماهیان وخزندگان ممالک مختلف بشمول ماهیان وخزندگان جمهوریت افغانستان میباشد که به مناسبت روزتاسیس جمهوریت در افغانستان بتاریخ ۲۵ سرطان ۱۳۵۳ درباغ وحش روی کارآمد که نظیرآن رانمیتوان امروز درشرق میانه پیدا نمود

پوهنځی و ترنری

این پوهنځی درماه حوت ۱۳۵۲ به اساس فرمان (۸۴۶) بحیث یك پوهنځی مستقل در چوكات پوهنتون كابل تاسیس گردید و اهداف ذیل رادر جریان سال ۱۳۵۳ جهت تطبیق موردنظر داشته است.

۱- تربیه نسل جوان بسویه عالی در رشته طب حیوانی بادر نظر داشت اهداف دولت جمهوری .

۲- پیشبرد امور مالداری و بلسند بردن سطح محصولات حیوانی، مجادله علیه امراض حیوانی ووقایه صحت حیوانات، جلوگیری امراض زونوز (امراض مشترك بین انسان ها و حیوانات) جهت وقایه صحت انسان .

۳- همکاری و تربیه پرسونل برای ریاست و ترنری و مالداری وزارت زراعت ، ریاست صحت عامه و انستیتوت واکسین سازی وزارت صحتیه ، ریاست خارتون وزارت دفاع ملی بناروالی ها، مسلخ هاو دیگر موسسات ذی علاقه .

همچنان درجریان سال ۱۳۵۳ پنج محصل غرض تحصیلات عالی عازم اتحاد جما هیر شوروی وهنگری ویک استاد جهت تحقیق در ستاحه میکروبیولوژی عازم جاپان گردید . در ستاحه تحقیق وریسرچ یك تیم تحقیقی سه نفری اكادمی علوم چكوسلواکیابه صفت مہمان پوهنځی و ترنری درجریان سال ۱۳۵۳ به افغانستان آمده وبه همکاری پوهنځی مدت یكماه بالای پرازیت ها و امراض پرازیست حیوانات اهلی وماهی تحقیق نمودند و جهت مطالعات بیشتر مواد مورد ضرورت خود رابه

چكوسلواکیا بردند .

پوهنځی اقتصاد

سال ۱۳۵۳ بانكشاف سیستم كرید ت و تطبیق سیستم سمستر آغاز گردید .

این سیستم بعداز غور وبررسی همه جانبه آن ازطرف استادان پوهنځی یك سال قبل عملی گردید در طول سال نارسائی ها وخلاء های آن تثبیت شده برای سال ۱۳۵۳ پلان مكمل طرح وتوام باصلاحات لازمه سیستم سمستریكه جزء عمده ریغورم درسی پوهنځی بود مورد تطبیق قرار گرفت . به اساس این دوتحول پس ازااین وقتی برای محصل سند لیسانس داده میشود كه در حداقل ۸ سمستر وحداكثر ۱۲ سمستر نمبر مضامین مختلفه جمعاً ۱۲۲ كرید ت حاصل نماید .

همچنان تحریر مونوگرافی تحت رهنما یی یك استاد باصلاحیت درسمستر های اخیر جریه شرایط اخذ لیسانس محسوب میشود .

دراواسط سال ۱۳۵۳ قرارداد دوازده ساله توامیت پوهنځی اقتصاد بابوهنځی های كلن بوخم وبن جمهوریت اتحادی آلمان بپایان رسید ولی به منظور جلوگیری از سكتگی جریان درس پوهنځی موفق شده كه آن راناختم سال عیسوی یعنی تاختم سمستر اخرا نسی تمدید نماید.

عمده ترین تحول سال ۱۳۵۳ پوهنځی در ستاحه نشرات صورت گرفت كه عبارت از طبع یكتعداد كتب وآثار استادان پوهنځی از طریق شعبه نشرات وقرار دادن آن دراختیار محصلان وارسال رایگان آنها به كتابخانه های عامه مركز،ولایات ومراكز عرفانی كشور بود.

انجنييران لايق وورزيده بعهده دارد. درسال ۱۳۵۳ از طريق رشته هاي اختصاصي ساختمان هاي مدني وصنعتي ساختمان هاي هيدرو تخنيكي ، تكنالوژي كيمياوي ، جيولوجي و تفحص معادن جامد، سرك سازي، جيولوجي وتفحص نفت وگاز واستخراج معادن جامد و لابراتوارهاي مجهز عصري خودبخت يك مركز مهم علمي ازايراز مساعدت هاي علمي وتخنيكي به ساير وزارت خانه هاوموسسات دريخ نكرده است ، چنانچه سروي ومطالعه توپوگرافيكي وجيوفيزيكي ساحات ساختماني تجزيه خاك ها، تجزيه مواد وروغنيات منرال ها، پلان اجراي انفجارات وسرنك پراني ها بحجم هاي بي سابقه وچشمگيرودادن مشورت هاي مفيدعلمي وتخنيكي به موسسات مختلف. اين امور همه كه تحت نظر و رهنمايي متخصصين داخلي وخارجي اين مسو سسه صورت گرفته است طي كنفرانس سوم علمي پوليتخنيك از ۹-۱۳ حمل سال ۱۳۵۴ توضيح گرديده است .

درسال ۱۳۵۳ به منظوررفع نقايص تعليمي شاگردان مكاتب بتعداد (۲۱۴) نفر در كورس آمادگي تحت تربيه گرفته شد تايراي پيشبرد موافقانه تعليمات انستيتوت آماده باشند . درموزيم جيولوجي پوليتخنيك تمام انواع معادن افغانستان ازنگاه كميت وكيفيت دسته بندي وگرافهاي آن ترتيب ميگردد .

درسال ۱۳۵۳ بتعداد (۳۲) كتاب ولكچر درسي كه جمعاً به (۵۵۸) جلد ميرسد توسط دستگاه طباعتي پوليتخنيك طبع وبه استفاده محصلان قرار داده شده .

درطول سال ۱۳۵۳ از طسرف استادان پوهنځي براي محصلان وعلاقمندان كنفرانس هاي متعدد ومشمري ايراد گرديد . چاپ مجله (اقتصادى څيړنې) نشريه سسه ماهه پوهنځي است از چند سال ركوددراغاز سال ۱۳۵۳ مجدداً رويدست گرفته شد كه سه شماره آن تاكنون نشرگرديده وبديسترس علاقمندان قرار گرفته است .

پوهنځي فارمسي

درسال ۱۳۵۳ پروگرام درسي پوهنځي به منظور وفق دادن آن به استندرد بين المللي فرايمين هاوشرايط وضرورت محيطي از نظر امور دوا وتجزيه هاي لابراتواري موردتجديد نظر قرار گرفت .

پوهنځي فارمسي يك قرار داد همكاري علمي رابادولت هند امضاء نمود كه باساس آن دولت هند از يكطرف (۲۸) بورس تحصيلي دراختيار پوهنځي گذاشت واز سوي ديگر هفت پروفيسور هندي دررشته هاي مختلف بابوهنځي فارمسي همكاري خواهند نمود .

كميته تدوين قوانين دواسازي در پوهنځي فارمسي به همكاري وزارت صحيه دايرويكعهده استادان آن موظف گرديده تا با وزارت صحيه به تماس آمده درترتيب لست ادويه جنريك ومطالعه نباتات طبي افغانستان همكاري نمايند .

انستيتوت پولی تخنيك كابل

اين انستيتوت درپهلوي نقشي كه درامر ترتيب وپرورش كدر علمي به منظور رفع نيازمندي هاي كشور ازاناحيه متخصصين و

پوهنځی شرعیات

برای اینکه استادان و محصلان پوهنځی ار کتب مورد علاقه و طرف ضرورت خود بطور موثر و مطلوب استفاده بتوانند پوهنځی شرعیات تصمیم گرفت تادجریان سال ۱۳۵۳ کتابخانه خودراکه مشتمل بر (۱۵۰۰۰) جلد کتب دینی، اخلاقی، ادبی، حقوقی و فلسفی است به سیستم کارتوتیک مجهز نماید.

درجریان این سال استادان و منسویین پوهنځی درمورد رفع مشکلات درسی و طرف حل آن ازطریق ایراد کنفرانسیا و دایر نمودن سیمینار های علمی سهم فعال وجدی گرفته اند.

همچنان درجریان سال به پروگرام درسی پوهنځی بکم کمیته مختلط از نمایندگان وزارت عدلیه، قضاء و پوهنځی های حقوق و شرعیات مورد تجدید نظر قرار گرفت که در نتیجه فیصله بعمل آمد تایک تعداد مضامین حقوقی که دانستن آن برای قاضی ها و خاتونال هایك امر ضروری است جزء پروگرام درسی پوهنځی شرعیات شود.

پوهنځی امید دارد که تجویز بالا پس ازطی مراحل نهائی مورد تطبیق قرار گیرد.

پوهنځی امید دارد که تجویز بالا پس ازطی قرار داد همکاری با پوهنتون بغداد موفق گردید که به اساس آن دولت عراق یکتعداد استاد برای پوهنځی شرعیات فراهم میسازد.

مرکز پوهنتون و وقایع انکشافی

پوهنتون کابل با داشتن شعبات و ادارات متعدد مرکزی وظایف حساس و مهمی را در

حدود صلاحیه های خویش انجام میدهد و مادر اینجا ادارات مذکور را بصورت خلاصه معرفی نموده و فعالیت های انکشافی آن هارادر جریان سال ۱۳۵۳ مورد بررسی قرار میدهم.

مرکز تحقیقات علمی پوهنتون

این مرکز در سال ۱۳۵۳ تمام فعالیت های خویش راوقف تکمیل اساس نامه جدید مرکز تحقیقات که دارای (۷) فصل و (۸۶) ماده میباشد نموده و مسوده آنرا بعد ازطی چندین جلسه به همکاری یکعده از استادان تکمیل نموده و ازطریق پوهنتون به مقامات صالحه تقدیم نموده است. همچنان در اواخر سال گذشته اساسنامه موسسات تحقیقاتی دیگری از قبیل کمیته انرژی اتمی، محیط انسان و ماحول آن (بی.ای.ام) کمیته تدوین ساینس پالیسی و کمیته طرح لایحه تحقیقات علمی برای محققان خارجی که امور آن به این مرکز محول گردیده بوده تکمیل گردیده است.

در پهلوی اجراءات بالا اعضای علمی ریسرچ بشکل گروهی پروژه های تحقیقاتی و احصائیوی مربوط پوهنتون را از منابع مختلفه جمع آوری و تکمیل نموده اند. این پروژه های تحقیقاتی شامل معلوماتیست که از پنج سال اخیر یعنی (۴۸-۵۳) بشکل گراف ها و راپور تهیه گردید. و بصورت عمده مطالب ذیل راتبیه نموده اند.

۱- جمع آوری احصائییه استادان و محصلان از سال ۴۸-۱۳۵۳.

۲- احصائییه محصلانیکه فارغ التحصیل گردیده و بعداً در کدر علمی پوهنتون جذب گردیده اند.

۳- تعداد نشرات پوهنځی ها (تالیف و

ترجمه) .

است .

د پيارتمن مجلات ، جرايد و روزنامه ها از اول اسد الی آخر سال ۱۳۵۳ (۸۲۱۲) کلکسیون بمعرض استفاده علاقمندان گذاشته است .

بايد تذکر داد که کتابخانه پوهنتون کابل در حدود (۵۰۰) نسخه خطي ناياب دارد که در اين اواخر خوشبختانه فهرست کسارتي و کتابي با تشریحات متناسبت از نسخ موجود تهیه و ترتیب گردیده است ، همچنان کتابخانه پوهنتون موفق گردیده است تازمینه را برای افتتاح دونهایشگاه رسامي و هنر های زیبا به منظور تشویق استعداد های هنری محصلان و عموم طنان گرامی فراهم سازد .

مدیریت عمومی لیلیه پوهنتون

اداره لیلیه هادرطول سال تعلیمی ۱۳۵۳ مواد مورد ضرورت را که حاوی اعاشه و اباته (۳۵۰۰) نفر محصلان لیلیه مرکز ، نسوان نرسنگ مردانه و لیلیه های صنوف اول پوهنتون که در تعمیر سابقه تخنیک ثانوی و پولیتخنیک میباشند تهیه نموده طبق بسست و پروگرام منظور شده به وسیله مدیریت های ارزاقی و جنسی بادر نظر داشت مقررات و لوايح حسابی آنرا تطبیق و اجراءات نموده است .
از جمله (۳۵۰۰) نفر که شامل لیلیه میباشند (۲۳۰۴) نفر از لیلیه مرکز پوهنتون استفاده می نماید .

مدیریت عمومی نشرات پوهنتون

۱- بتعداد (۵۰۰) جلد مجله فوق العاده سالگرد نظام مترقی جمهوری و (۵۰۰) جلد مجله سه ماهه را چاپ کرده است .

۴- تعداد لابراتوار ها ، ورکشاپ ها ، دپارتمنت ها ، کنفرانس ها ، سیمینار ها ، مضامین درسی و بودجه منظور شده هرپوهنخی .
۵- بررسی پروژه های تحقیقاتی از نظر شکل و چگونگی استفاده از متود های معمول و ریسرچ چگو نکی مصارف پسولی و ارزش تطبیقی آن .

مدیریت عمومی کتابخانه پوهنتون

شعبه افغانستان شناسی این کتابخانه که در چوکات آمریت عمومی آن فعالیت مینماید یکی از شعب مهم و حساس بوده و تعداد بیشتر مراجعین به این شعبه مراجعه نموده مصروف تحقیق و تتبع می گردند . مجموع کتبی که از ماه سمرطان- اخیر سال ۱۳۵۳ توزیع گردیده (۱۱۲۴۴) جلد و مجموع آثار علمی و مونوگراف های که در همین مدت مورد استفاده قرار گرفته است (۶۶۵۷) جلد میباشد ، همچنان در طول این مدت یکتعداد کتب جدید و آثار علمی استادان و مونوگراف های محصلان به شعبه افغانستان شناسی به معرض نمایش گذاشته شده است .

شعبه توزیع کتابخانه که مراجعین این شعبه نسبت به سال های قبل زیاد بسوده و از تاریخ اول اسدالی اخیر سال ۱۳۵۳ بصورت مجموعی (۱۲۸۹۹) جلد کتاب توزیع شسده است .

شعبه کنلاک یا دفتر فنی و تخنیکی کتابخانه از اول اسدالی اخیر سال ۱۳۵۳ مجموعاً (۸۹۲) جلد کتاب را بعد از طی مراحل فنی و تخنیکی شعب مربوطه غرض استفاده مراجعین فرستاده

ناروی، پولیند، رومانی، دنمارک، آلمان، تایلند مالیزیا، لبنان و عربستان سعودی معرفی نموده است .

مدیریت محصلان روابط فرهنگی از شروع سال ۱۳۵۳ تاخیر آن مراحل اعزام یکتعداد محصلان را که جهت فراگرفتن تحصیلات عالی به خارج میروند تکمیل نموده است از این تعداد (۱۷۳) محصل ازپول شخصی و (۴۳) نفرازبورس های رسمی استفاده کرده وبه کشور های مختلفه اعزام گردیده اند .

بررسی وثبیت تمام اسناد تحصیلی که محصلین ومامورین افغانی ازخارج کشور در ختم بورس های رسمی یا شخصی باخود می آورند بدوش مدیریت ارزیابی اسنادکه علمبست درطول سال ۱۳۵۳ بیش از ۱۳۵۴ کمیته ارزیابی اسنادعلمی وثبیت رتب دولتی بطور عادی دایر گردید وبیش از (۱۵۰۰) سند تحصیلی وموضوعات دیگر تحت بحث قرار گرفته واریابی شده است .

درطول سال گذشته مجموعاً از طریق مدیریت عمومی روابط فرهنگی (۸۷۵) استاد مامور ، محصل به اساس بورس های رسمی یابه مصارف شخصی به خارج اعزام گردیده اند

۲- رهنما ونشریه کانکور - کتاب سازمان بین المللی کارو افغانستان راجموعاً بتعداد (۶۰۰) جلد چاپ کرده است .

درشعبه گسستنر این مدیریت در تمام سال ۱۳۵۳ کتب ذیل ازچاپ برآمده است : کتاب امراض هلمنتی، کتاب ساختمان بدن نموونکشاف آن، کتاب دینامیک متر ولوژی کتاب جغرافیای شرق دور ، کتاب تاریخ افغانستان باستان وکتابجغرافیای اقتصادی.

مدیریت عمومی روابط فرهنگی

مامورینیکه مراحل اعزام شان از آغازسال ۱۳۵۳ تاختم آن ازطریق این دفتر تکمیل گردیده به تفریق دواير دولتی قراذیل است: -سدارت (۱۵) بورس، وزارت معادن وصنایع (۴۸) بورس، داخله (۱۰) بورس ، مالیه (۱۰) بورس، صحنه (۴۲) بورس، معارف (۱۲۹) بورس، فوایدعامه (۲۷) بورس، تجارت (۱۷) بورس، مخابرات (۱۸) بورس بعضی ریاست خانه ها (۵۱) بورس .

خلاصه این مدیریت (۵۲۴) نفررا به بورس های کشور های شوروی، امریکا ، فرانسه کانادا، جاپان ، ایران ، هند ، استرلیا، یوگوسلاویا، بلغاریا، هنگری، اطریش، ایتالیا

وزارت تجارت

خارجی:	وزارت تجارت وسیله ارتباط و تثبیت قدرت اقتصادی
عوايد توريزم ۹۰ر.	درساحه بين المللی تاديات وعوايد خارجي
تاديات . ۱۷۹ر.	کشور میباشد که نتیجه آنرا بیلانس تاديات
واردات تجار تی ۱۳۱ر.	ارایه میدارد:
مصارف نمایندگیها و	اقلام مندرج بیلانس تاديات افغانستان
مسافرت های اتباع ۴ر.	درسال ۱۳۵۳ به میلیون دالر .
افغانستان در خارج:	پیشبینی :
تاديات فروض خارجی ۴۴ر.	عوايد ۱۷۴ر.
اصل قرضه ۳ر.	صادرات ۱۵۷ر۵
تک پولی ۱۴ر.	مصارف نمایندگیها ۸ر۰
تفاوت بیلانس (+ و -) و (۵۰ر)	

مطابق راپور های احصای ییوی در یازده ماه سال ۱۳۵۳ ارقام زیر بدست آمده :

واردات تجار تی بصورت مجموعی به میلیون افغانی ۹۴.۶ ملیون افغانی معادل

صادرات مجموعی به میلیون افغانی ۱۲۲.۶ ملیون افغانی معادل

نقش سکوت تجار ت در بیلانس تاديات کشور درسال ۱۳۵۳

بیلانس تجار ت و صادرات و اشیا و اموال را در طول یکسال نشانداده که جز

بیلانس تاديات و معرف کامل سطح و حالت اقتصادی کل بوده نقش مهمی را داراست :

اسم جنس	قیمت به میلیون افغانی	تناسب نسبت به مجموع
میوه خشک	۲۹۶۱	۲۶ فیصد
میوه تازه	۱۷۴.	۱۵ فیصد
پوست باب	۳۷۸	۳ فیصد
پوست قره قل	۶۸۳	۶ فیصد
حبوبات روغنی	۲۳۴	۲ فیصد
پشم	۳۶۶	۳ فیصد
پخته	۱۶۸.	۱۵ فیصد
قالین و گلیم	۱۰۶.	۹ فیصد

وزارت تجارت

پوستینچه	۴۱	۰
نباتات طبی	۲۷۲	۲ فیصد
گاز	۱۱۲۵	۱۰ فیصد
سایر اشیاء	۷۲۰	۶ فیصد
مجموع	۱۲۲۶	۰

واردات افغانستان بتفریق اجناس عمده دریا زده ماه سال ۱۳۵۳

اجناس	قیمت به ملیون افغانی	تناسب نسبت به مجموع
چای	۸۱۷	۹ فیصد
سکر ت	۸۰	۱ فیصد
روغن نباتی	۳۴۷	۴ فیصد
ادویه طبی	۳۴۰	۴ فیصد
تایر و تیوپ	۶۵۸	۷ فیصد
منسوجات نخی	۳۶۷	۴ فیصد
منسوجات پنبه	۶۲۹	۷ فیصد
موترهای تیز رفتار	۴۹	۱ فیصد
با یسکلها	۲۷	۰
پاپوش های جدید	۱۰۹	۱ فیصد
سایر اشیاء	۵۹۸۳	۶۴ فیصد
مجموع واردات	۹۴۰۶	

تناسب صادرات افغانستان به ممالک مختلف دریا زده ماه سال ۱۳۵۳

لست مملکت	قیمت به ملیون افغانی	تناسب نسبت مجموع
هند	۱۷۴۹	۱۵ فیصد
پاکستان	۱۳۶۲	۱۲ فیصد
اتحاد شوروی	۴۱۷۶	۲۷ فیصد
امریکا	۱۸۵	۲ فیصد
انگلستان	۱۱۹۸	۱۱ فیصد
جرمنی	۳۰۲	۳ فیصد
چکوسلوواکیا	۱۸۲	۲ فیصد
سایر ممالک بار تر	۲۲۹	۲ فیصد
سایر ممالک	۱۸۷۷	۱۷ فیصد
مجموع	۱۱۲۶۰	

د افغانستان ګانې

وزارت تجارت در پهلوی دیگر تحولات کشور ګامهای موثر و موزی بر داشته و به منظور رشد سکتور تجارت فعالیتها و خدماتی تشویق کننده، تنظیم کننده و کنترول کننده انجام داده و رول بارز تری را در اقتصاد کل کشور بازی مینماید.

از وظایف عمده آن مطابق به زمان مسمی گردد.

گرچه اکنون ممالک جهان سوم متناسب به همبستگی اقتصادی با قدرت های بزرگ اقتصادی از حالات گوناگون یعنی

رشد و رکودشان بصورت اکتیف و پسی العمل میدهد. در مثال عملی، زیان مالی و مصارف اضافی را که افغانستان تنها در قسمت توريد مواد نفتی به سالهای ۱۹۷۳-۱۹۷۵ متوجه آن گردیده است تذکار میدهم:

رشد تجارت نه تنها مربوط به تغییر اصلاح و رشد محصولات و فرآورده های داخلی است بلکه ارتباط کلی باساحه تجارت بین المللی دارد روی این ملحوظ بازار یابی و مارکتینگ و استفاده از شرایط مساعد بین المللی و آمادگی با بخرانهای بین المللی

اسم مواد	هزار تن	فی تن بدالر	مجموع ملیون دالر (سال ۱۹۷۳)
پترول تصفیه شده مو تر	۱۱۰	۳۶۶	۴۰۳۶
دیزل سوخت	۱۰۵	۳۸۹	۴۰۸۲
پترول لطیاره	۲۱۲	۶۳۰	۱۳۶۰
تیلی خاک	۱۰۰	۴۶۴	۴۶۴۰
روغنیا ت مو تر	۴۸	۱۶۸۸	۸۱۰
قیل	۱	۸۰	۸۰
مجموع	۲۵۲۵		۱۰۸۲۲

اسم مواد	هزار تن	فی تن دالر	مجموع ملیون دالر (سال ۱۹۷۴)
پترول تصفیه شده مو تر	۱۱۵	۳۵۷	۴۱۱۰
دیزل سوخت	۱۰۹	۳۹۰	۴۲۵۰
پترول لطیاره	۲۴	۱۱۶۷	۲۸۰۰
تیل خاک	۱۲۵	۶۳۲	۷۹۰۰
روغنیا ت مو تر	۴۵	۱۸۸۹	۸۵۰
قیل	۳۵	۸۰۰	۲۸۰۰
مجموع	۲۶۸۵		۱۳۰۸۰

وزارت تجارت

افغانی معرفی و بعداً نظریه تقاضای مراجع مربوطه دایر کتری های تجار صادر کننده و تجار خارجی وارد کننده ایشان ارسال - گردیده است.

برای انکشاف صادرات امتعه افغانی بر علاوه مارکیتهای عنعنوی و مارکیتهای موجود یک سلسله اقداماتی قبلاً از طرف وزارت تجارت صورت گرفته که منجمله مطالعه امکانات صادرات افغانی به ممالک عربی و ممالک حوزه خلیج میباشد.

به اثر تماسهاییکه در زمینه بعمل آمده اخیراً قرار داد صادرات (یکهزار و پنجاه تن) پخته مخلوج بقیمت فی تن (۱۳۵۰) دالر بعراق با مقامات عراقی عقد و صدور آن نیز از طرف شرکت سهامی پخته هرات شروع گردیده است.

ویکمقدار نمونه میوه ها بسلسله آتشه تجارتی افغانی در کویت ارسال و در مقابل افرکمیونی های وارد کننده کویتی را حاصل و تجار افغانی امادگی صدور یک مقدار میوه های افغانی را بکویت در نظر دارند.

و همچنان برای آنکه در موقع مراسم حج از مارکیت عربستان برای فروش امتعه افغانی استفاده گردد با اثر هدایت وزارت تجارت (شرکت سمون) اقداماتی بعمل آورده امبا عربستان سعودی نسبت اخذ تکس معین، صدور صورت گرفته نتوانست که امید است در آینده در اثر مساعی مشترک موانع رفع گردد.

برای صدور میوه های تازه قرار داد مفاد

مصارف اضافی در سال ۱۹۷۴ نسبت ۱۹۷۳ (۲۵۸) ملیون دالر بوده امادرسال ۱۹۷۵ افغانستان از بحران انرژی مستقیماً ۳۷۱۳۴ ملیون دالر متضرر خواهد شد.

بادید پیکرهای فوق در پراتیک، وطن ماراکه جزیی از کل جهان بوده متاثر ساخته بدین اساس بحران های بین المللی تأثیر مستقیم بالای اقتصاد افغانستان دارد.

در شرایط کنونی ممالک جهان صنعتی اول، دچار بحران انرژی، پولی، ورکود اقتصادی میباشد. که انفلاسیون بین المللی و بحران انرژی تأثیرات مستقیم بالای اقتصاد جامعه مادر بر داشته و دولت جمهوری افغانستان با اساس قبولی ستبسادیی ها و وزارت تجارت جهت بازار یابی به امتعه ها فرآورده ها و محصولات افغانی تلاشها خستگی ناپذیر و دوامداری جهت تامین ازیاد تولیدات ملی تقویه طبقه مولد، حمایت مستهلکین (مطابق خطاب بمردم) لوايح چون: پروگرام انکشاف تجارت و مقررات فعالیت های تجارتی و تعلیماتنامه مربوطان بمیان آمده و در عمل پیاده گردن آن جریان دارد.

چنانچه صادرات امتعه افغانی بممالک عربی و ممالک حوزه خلیج و عراق، کویت و عربستان سعودی و ایران مورد مطالعه متخصصین مربوطه قرار گرفته.

از جهت دیگر بر قرار نمودن روابط تجارتی بین صادر کنندگان افغانی و تجار موسسات تجارتی خارجی و قناتو فوقاً تجارت موسسات صادر کننده افغانی بموسسه وارد کنندگان خارجی و همچنان موسسات خارجی به تجار

(ده هزار تن) ميوه تازه که (پنج هزار تن) آن مربوط ميوه ستروس (و پنج هزار تن) ديگران مشتمل بر دو هزار تن انگور و سه هزار تن انار با مقامات مربوطه ايراني عقد و صادرات آن به ايران صورت گرفته و منجمه صادرات ميوه ستروس (مالته و سنتره) به ايران فرستاده شد.

کشمش که يکي از اقلام مهم صادراتي کشور بوده و در اين آواخر با مساعي گوناگون در جهت مساعد نمودن شرايط امتعه صادراتي در مارکيتهاي بين المللي اقدامات موثر صورت گرفته چنانچه تاسيس موسسه انکشاف صادرات کشمش بامر امانامه آن ترتيب و منظور مقامات صالحه نيز واقع گرديده است و - عن قريب شروع بفعاليت مينمايد .

در بخش اشتها رات بمنظور جذب و جلب امتعه افغاني به مارکيتهاي بين المللي نيز گام هاي علمي برداشته شده است چنانچه در سال جاري در نمايشگاه بين المللي المان غرب، بغداد و بلغاريا اشتراك گرديده است . بمنظور بهتر ساختن كيفيت ، تنوع و تربيد محصولات دستي و توسعه بازار هاي داخلي و خارجي و کمک به مولدين صنايع دستي در کابل موسسه بنام (مرکز انکشاف صنايع دستي) تاسيس ميگردد .

در اين اواخر دراثر فعاليت شعب مربوط محصولات معدني چون: تليک ، بيراييت ، مايکا لاجورد ، فلورايت و غيره بمرکز تجارت بين المللي وساير ممالک اروپاي غرض پيدانمودن بازار فروش بمقادير زياد اوسال گرديده است:

مقدار (٦٠ تن) فلو رايت جهت تعيين فيصدي وساير معلومات فني به اتحاد جماهیر شوروي ارسال خواهد گرديد . قرار داد (يکصد و پنجاه تن) مايکا و ابرک بايک کمپني انگليسي بقيمت في تن (٢٠) پوند رسانده کراچي عقد گرديده که در آينده فريت صادرات آن شروع خواهد شد.

اشياي ساخته شده از سنگ رخام بطور نمونه اي به بعضي موسسات خارجي تسليم داده شده تا بعد از ارسال به کشور خوش نتايج آنرا بوزارت تجارت اطلاع خواهند داد.

در قسمت صادرات پوست و صورت صحيح ذبح حيوانات اقدامات موثري نيز انجام داده است.

وزارت تجارت براي نشاني و مهر پوست حيوانات دشمن موش گامهاي عملي برداشته تا بعد از فروش پوستهاي سابقه ديگر دکانداران و صاحبان معامله نتوانند حيوانات موصوف را شکار نمايند تا در اثر از ديد حيوانات دشمن موش زمينه زيادي حاصلات زراعت بيشتر فراهم گردد.

وزارت تجارت در قسمت صادر شدن عسل، غوزه ابريشم ، روده و جهت رهنمايي کنترول و سورت بندي آنها بمنظور بازار يابي توسعه بازار و مداوم شدن تقاضا کنندگان دست به فعاليتهاي عملي زده است .

وزارت تجارت در طی همين سال قرارداد ها و پروتوکولهاي ذيل را غرض بر آورده شدن معمول فوق باکشور هاي مختلسف

بسته است:

۱- موافقتنامه تجارتي و تاديات به سيستم بارتر بين حكومت جمهوري افغانستان و - حكومت جمهوري مردم چين بتاريخ ۲۱- اپريل ۱۹۷۴ در كابل با مضاء رسيد .

۲- پرو تو كل تبادل اموال بين افغانستان وچنين بتاريخ ۲۱- اپريل برای سال ۱۹۷۴ ۳- برای اولین بار موافقتنامه تجارتي به سيستم اسعار آزاد بتاريخ ۹ می ۱۹۷۴ بين افغانستان و هنگري در كابل امضاء رسيد .

۴- اولین موافقتنامه تجارتي به سيستم اسعار آزاد بتاريخ ۹ سرطان ۱۳۵۳ بين افغانستان و جمهوريت مردم بنگله ديش در داکه با مضاء رسيد .

۵- اولین موافقتنامه تجارتي به سيستم اسعار آزاد و متوازن بين افغانستان و رومانيا بتاريخ ۱۶ جولای ۱۹۷۴ در كابل منعقد گردید .

۶- باساس موافقه تجارتي ۲۰ فبروري ۱۹۷۲ بين افغانستان و هند بتاريخ ۷ جولای ۱۹۷۴ پرو تو كول تبادل اموال يكساله بين طرفين در كابل با مضاء رسيد .

۷- موافقتنامه ترانزيت بين دولت جمهوري افغانستان و دولت شاهنشاهی ايران بتاريخ ۱۴ سنبله ۱۳۵۳ در كابل عقد شد .

۸- اولین موافقتنامه تجارتي به سيستم اسعار آزاد بتاريخ ۶ قوس ۱۳۵۳ بين افغانستان و كانادا در كابل منعقد گردید . كه با عقد اين موافقتنامه افغانستان ميتواند در قسمت صادرات ميوه جات خشك مخصوصا كشمش از ترجيحات

گمركي حكومت كانادا استفاده نمايد .

۹- باساس موافقتنامه تجارتي مورخه ۵ نوامبر ۱۹۶۸ بين افغانستان و چكوسلواكيا پروتوكول تبادل اموال بتاريخ ۲ دسامبر ۱۹۷۴ بين مملكتين در كابل با مضاء رسيد .

۱۰- متكي به موافقتنامه مورخه ۲۰ مارچ ۱۹۷۴ بين افغانستان و اتحاد شوروي بتاريخ ۱۵ دلو ۱۳۵۳ پروتوكول تبادل اموال بين مملكتين در كابل منعقد شد .

قابل تذكر دانسته ميشود كه در افست موافقتنامه هاي تجارتي كه از طرف اين وزارت ترتيب گرديده جهت غور و ابراز نظربه حكومت تركيه و حكومت يوكوسلاويا نيز ارسال شده كه اميد است عنقریب با ممالك مذکور نيز موافقتنامه تجارتي با مضاء برسد .

در ساجاري وزارت تجارت در اثر رهنمائي و كمك صاحبان سرمايه گذاري در كشور موافق بتاسيس (۱۴) - شركت به سرمايه مجموعي مبلغ (۹۴۰۰۰۰۰) افغانی گرديده و در عمل مشغوليت توليد دارند و همچنان مراحل تاسيس ۳ شركت ديگر تحت دوران ميباشد .

باساس قانون جديد كوپر تيفها كه از طرف وزارت زراعت و آبياري مراحل آن طي گرديده بتعداد (۶) كوپر تيفهاي ابتدايي زراعتي مراحل قانوني خود را طي (۲۱) - كوپر تيف ديگر آن تحت دوران ميباشد . لايحه مساعدت باتجار كم سرمايه كه ترتيب يافته است راه را براي مساعدت به اين

- فشر تجار که بتواند بارقايت به تجار بزرگ خدمات نافع انجام د هند باز گرد ښه است.
- ۴- دایر نمودن نمایشگاه قالین در ماه می ۱۹۷۵ در کابل و دعوت تاجران خار جی خریدار قالین در کابل قدم مهمی است که در راه تزیید صادرات قالین برداشته شده است .
- ۵- جستجو و بازار یابی برای محصولات زراعتی و حیوانی و مخصوصا صنایع دستی. و احجار کریمه در کشور های خارجی و تمویل این پرو ژه ها از منابع بین المللی.
- ۶- دریافت کمکها از منابع و موسسات بین المللی بغرض انکشاف تجارت .
- ۷- پیش بینی او لین موافقتنامه تجار تسی بین افغانستان و ترکیه.
- ۸- پیش بینی و تجدید موافقتنامه تجارتی بین افغانستان و یو گوسلا ویا .
- ۹- اصلاح و تجدید قرار داد بین افغانستان و اتحاد شوروی .
- ۱۰- ترتیب موافقتنامه های ترانزیتی بین افغانستان و بعضی از مالک عضو کنوانسیون (تی، ای، آر) با ارتباط - بموضوعا تیکه تذکر داده شد نقش ترانسپورت و ترانزیت رانیز باید بصورت واضح در سکتور تجارت توضیح نمود:
- اموال ترانزیتی افغانی از طریق اسلام قلعه و ایران به اروپا، امریکا، و خلیج فارس و بالعکس و هکذا از طریق تورخم و سیپین بولدک به اروپا و امریکا و خلیج فارس و بالعکس از بنادر افغانستان شیرخان حیراتان و تورغندی از طریق شوروی به مالک اروپایی و بالعکس اموال ترانزیتی افغانی -
- ۱- تاسیس بانک انکشاف صادرات: این بانک برای حمایه و رفع مشکلات مالی و تضمین و تقویت صادر کنندگان در مارکیتهای بین المللی و تنظیم پروسه های تجار تسی خدمت خواهد کرد.
- ۲- مطالعه بمنظور صادرات بهتر نباتات طبی به مارکیتهای خارجی :
- نباتات طبی که از مدتها بدینسو بحالت خیلی ابتدایی بکشور های خارج صادر می گردید و در نزد مردمان نظربه ازدیاد وعدم دانایی از نقش آن در طبابت و قدرت جلب اسعاریش کمتر انکشاف یافته کنون وزارت تجارت با مطالعه عمیق مارکیتهای بین المللی و فراهم آوری صورت صدور عملی و صحیح آن مطالعات عملی آغاز کرده و به یقین نتایج مطلوب را بار خواهد آورد .
- ۳- بایکار افتادن فابریکه پشم شوی پندهار شست و شوی پشم آغاز یافته

وارد و صادر میگردد .

های ثالث مفتوح است . چنانچه اموال ترانزیتی شوروی به پاکستان و از پاکستان به شوروی فعلا قسمت عمده آن از طریق چین و تور غندی جریان دارد .

جهت سهولیت بیشتر ماده سوم تعلیمات نامه اموال ترانزیتی هیچگونه مالیات و عوارض دولتی و یا بلدی از اموال اخذ نمیکرد صرف مותרهای خارجی که بمحل اموال ترانزیتی از طریق افغانستان عبور مینماید طبق لاریهای افغانی تکس حق العبور سرکها و پنج فیصد کمیشن ترانسپورتی که يك مبلغ قلیل است میبر دازد.

اموال ترانزیتی که بوسیله مותרهای افغانی از خاک کشور عبور داده میشود گرایه که به ترانسپورتها پرداخته میشود يك عاید ملی است.

ارسال اموال ترانزیتی افغانستان به اروپا از طریق ایران نسبت به راه شوروی پاکستان طوریکه لازم است به صرفه تمام نمیشود اما از نگاه وقت یعنی بموقع رسیدن اموال در مدت کوتاه و جلوگیری از ضایعات اموال ارزش بارز دارد. باید متذکر شد که نظریه قرار داد ترانزیتی سال ۴۰ با ایران

لاریهای افغانی از مشهد و هکذا لاریهای ایرانی از هرات بیشتر بحمل اموال ترانزیتی مجاز نبودند اما در قرار داد جدید ترانزیتی با ایران که بتاریخ ۱۴ رآر ۱۳۵۳ در کابل عقد گردید لاریهای افغانی و هم لاریهای ایرانی مجاز میباشند مطابق شرایط (تبر) بحمل اموال ترانزیتی خاک یکدیگر را به مقصد کشور های ثالث عبور نمایند. نظریه

تا جایکه تجربه نشان داده از راه شوروی نسبت به راه پاکستان و ایران به صرفه و اقتصاد میباشد مشکل عمده اینکه تاحال از طریق راه های ترانزیت فوق عرض اندام نموده همانا موضوع بوقت نرسیدن اموال از ممالک اروپایی بمقصد افغانستان و از افغانستان به ممالک مقصد میباشد ، که آنها ناشی از مشکل داخلی ممالک بوده که اموال افغانی طور ترانزیت از طریق آن عبور داده میشود. در حصه حمل و نقل اموال وارداتی و صادراتی از وسایط نقلیه چون لاری ، کشتی ، خط آهن و قوت بیشتری را در بر میگیرد که البته در آینده با ایجاد ترانسپورت اموال توسط کانتینر ، این مشکل مزبور تاحدی مرفوع خواهد گردید.

درباره اموال وارداتی افغانی از هند که سالانه توناژ قابل ملاحظه را احتوا مینماید مفتوح بودن راه داکه و حسینی والا موثر و اقتصادی میباشد. اما در اثر رویه مخاصمانه حکومت پاکستان اینراه ترانزیتی مسدود میباشد. و این رویه حکومت مذکور خلاف روحیه حقوق ترانزیت ممالک محاط بخشکه میباشد .

افتتاح مجدد آن در حدود چهل فیصد نسبت به راه گراچی قیمت تمام شد گرایه اموال را تنزیل میدهد.

در مورد اموال ترانزیتی که از افغانستان عبور مینماید عجلتا راه های داخل مملکت از راه شیرخان حیرتان از طریق تورخم به پشاور و از طریق تورغندی اسلام قلعه به پشاور و چین و بالعکس برای اموال ترانزیتی کشور

- قرار داد جدید ترانزیتی تسهیلات لازم و وقت
ارسال اموال ترانزیتی صادراتی و وارداتی
به خلیج فارس وارو پا از طریق ایران در نظر
گرفته شده وزارت تجارت در نظر داردیک
تعداد لازمی هائیکه مطابق شرایط (تیسر)
تنظیم شده باشد اموال ترانزیتی افغانستان
راطور امتحانی توسط لاریهای مذکور به اروپا
و حوزه خلیج ارسال گردد.
- چنانچه در سال ۱۳۵۳ دفتر (تیسر) در
چوکات ریاست عمومی اتاقهای تجارت
تشکیل گردیده و برای اجرای منظور فوق
فعالیت مینماید .
- قرار داد ترانزیت با ایران بتاريخ ۱۴ -
سنبله ۱۳۵۳ در کابل عقد گردیده و نسبت به
قرار داد ترانزیت قبلی که بتاريخ ۱۱/۱۲
۱۳۴۰ بامضا رسیده بود تسهیلات بیشتر را در
بردارد و علاوه بر قرار داد حمل اموال و صادراتی
و صادراتی و ترانزیتی توسط قطار آهن تا
بندر تور غندی نیز بتاريخ ۱۰/۵/۱۳۵۳
بامقامات شوروی در کابل تجدید و بامضا
رسید به این ترتیب امور تحویل گیری اموال
که قبلا در کشکی در خاک شوروی صورت می
گرفت بداخل خاک افغانی در تور غندی جریان
دارد که از نگاه سرعت در امور تحویل گیری
و تحویلدهی و انتقال اموال اعم از وارداتی و
صادراتی و ترانزیتی تسهیلات بیشتر را فراهم
- نموده است.
مطابق اسناد ترانزیت فارم هائیکه تا حال
به شعبه مربوطه اشیاء واصل گردیده اموال
ترانزیتی از اول حمل ۱۳۵۳ تا تاریخ
۱۴/۱۱/۱۳۵۳ بشرح ذیل از خاک افغانستان
عبور نموده:
- ۱- اموال ترانزیتی که از طریق پشاور
از خاک افغانستان با ایران عبور نموده
(۹۸۷۴) تن .
- ۲- اموال ترانزیتی که از طریق پشاور
از خاک افغانستان با ایران عبور نموده
(۶۳۶) تن
- ۳- اموال ترانزیتی که از طریق پشاور
از خاک افغانستان بصوب شوروی بایران
عبور نموده (۳۲۱۲) تن.
- منجمله (۱۵) تن آن از طریق پشاور.
۴- اموال ترانزیتی که از طریق تور غندی
از خاک افغانستان بصوب پاکستان از راه چمن
عبور نموده (۲۲۶۴) تن.
- قرار شرح فوق مقدار (۱۸۲۵۴) تن اموال
ترانزیتی بصورت مجموعی از خاک افغانستان
عبور نموده است.
- باجمع بندی و فعالیتها و اجراات وزارت
تجارت در سال ۱۳۵۳ که تغییری پدیده های
تجارتی و خدماتی راه پیدا است میتوان
نوشت:

افغانستان کشور غنی از منابع طبیعی و سرشار از نیروهای انسانی با تاریخ کهن در وسعت آسیا و در ردیف جهان سوم موقعیت برجسته ای را دارا است.

گروپ جهان سوم یا بعبارۀ دیگر ممالک در حال رشد در حلقه ممالک بزرگ قرار داشته و سرنوشت رشد، رکود و بهره برداری اینگونه کشورها تا اندازه بروس جهان صنعتی مربوط است.

در ممالک کم رشد در اثر ارتباط اقتصادی سیاسی و کلتوری با جهان و قدرتهای بزرگ جهانی تمایل ها و روشهای گوناگونی چهره های خویش را در عصر پر درخشش انقلابی نمایان، نمایانتر ساخته است.

در شرایط کنونی بطور اعم میتوان دو تمایل و روش از هم متمایز و جدا از هم را با افق و اهداف آشتی ناپذیر به چشم دید.

یکی روش سیاست وابستگی اقتصادی و بازار ممالک صنعتی بمنظور تامین استثمار خلقهای اینگونه ممالک ذریعۀ قدرتهای بزرگ.

دیگر سیاست و روش مستقل و ملی که در پرتو منافع اکثریت خلق در تامین استقلال اقتصادی و سیاسی و مبارزه بر شد بیگانه ها در سیر و حرکت است.

کشور ماکه جزء جهان سوم بوده و سرنوشت با هم بسته و تفکیک ناپذیر با سایر ممالک این گروپ دارد همیشه مجادلات و مبارزات خستگی ناپذیر چه بشکل نهان و چه به شکل آشکار و موجودیت همیشگی دارد. بنأ روش استقلال طلبانه و ضد بیگانه در افغانستان هر روز از روز دیگر برجسته، برجسته تر میگردد.

اقتصاد معاصر کشور که میراث بدی از دیروز است بانهم سیاست اقتصادی مملکت مادر تلاش بهتر ساختن وضعیت اقتصادی سیر مینماید.

گرچه بحران های بین المللی بخصوص بحران انرژی و انفلاسیون تدابیر و روش تغییر وضعیت موجود در سطح اقتصاد را به مشکلاتی مواجه نموده بانهم امکاناتی عملی بلند بردن سطح زندگی مردم مابا مقولیت سنجیده شده و در پرا تیک پیاده میشود.

وزارت فواید عامه

از بدو تاسیس نظام نوین کشور تاحال وزارت فواید عامه جهت رفع مشکلات و تامین رفاه و آسایش مردم مساعی اعظمی خویشرا صرف کرده و بدین محلوظ پروژه های متعدد انکشافی و عادی رادردست اجرا گرفته است. انکشاف و ترقی امورمواصلاتی و عمرانی درپهلوی سایر نهضت های اقتصادی و اجتماعی که بمقصد ارتقای سطح زندگانی مردم مناطق مختلف کشور صورت می پندیرد نقش موثر و فاطم دارد. دولت جمهوری افغانستان با درك این حقیقت پروگرامهای عمر بخش و مفید عمرانی و مواصلاتی را طرح و ذریعه وزارت فواید عامه در محل تطبیق گذاشته است که فشرده از فعالیت های

فعالیت های وزارت فواید عامه درطول سال دوم جمهوریت در امور انکشافی :

الف- امور ساختمانی سرکها شاهراه، پلها، سرکهای فرعی مرکز ولایت حفظ مراقبت شاهراه و سرکهای داخل حوزه های مختلفه پروگرام حفظ و مراقبت.

ب- امور سروی، دیزاین، اصلاح، و ساختمان و قیرریزی سرکها و شاهراه:

کیلو متر	۱۲۵
مترمکعب	۳۳۷۲
مترمکعب	۴۷۱
مترمکعب	۱۱۷۰
کیلو متر	۶
کیلو متر	۷٫۹۷
کیلو متر	۵

کیلو متر	۳۳٫۵۳۱
کیلو متر	۱
کیلو متر	۱٫۵
کیلو متر	۱۰٫۸
کیلو متر	۱۹
کیلو متر	۱۶
متر طول	۱۴۵

- اول- سرک کابل گردیز طول عمومی
- ۱- پرکاری شانهای سرک
- ۲- هموارکاری شانهای سرک
- ۳- سرنگبرانی جهت تپیه جفل
- ۴- ساختمان بدنه خاکی سرک بطول
- ۵- پروپیتگاه به شکل جفل ماشینی
- ۶- پروپیتگاه طبقه اول (قیرریزی طبقه اول)
- ۷- قیرریزی طبقه دوم به قسم بندر
- ۸- قیرریزی طبقه سوم به قسم اسفلت
- ۹- ساختمان پلچك ۱۸٫۸۲
- ۱۰- سروی و دیزاین قسمت پل علم سرک مذکور
- دوم- سرک گردیز خوست دارای طول
- ۱- عمار بدنه خاکی سرک
- ۲- پوشش جفل دریایی
- ۳- ساختمان دیوار استنادی

وزارت فواید عامه

عدد	۳	۴-سا ختمان پلچك های سنگی
عدد	۳۵	۵-ساختمان پلچكها بقطر های مختلف
		۶-همچنان ۳۸ كيلو متر سروی ودر ۱۴ كيلومتر دیزاین صورت گرفته است.
كيلو متر	۹۲	سوم: سرك جلال آباداسعدآبادطول عمومی سرك مذکور
كيلو متر	۱۵	۱-اعمار بدنه خا کی سرك
كيلو متر	۱۶	۲- پوشش جفله دریایی
عدد	۳۶	۳- اعمار پلچك های بیلری
عدد	۲۹	۴- اعمار پلچك های سنگی
كيلو متر	۷	۵-اعمار معبر های کانكریتی
كيلو متر	۳۸	۶- سروی
كيلو متر	۱۴	۷- دیزاین
كيلو متر	۲۳۰	چهار-مسرك دلارام زرنجطول سركمذکور
كيلو متر	۷۸	۱-ساختمان بدنه خاکی
كيلو متر	۵۳	۲- پوشش سرك از جفله دریایی
كيلو متر	۱۵۹	۳- سروی
كيلو متر	۸۹	۴- دیزاین
كيلو متر	۱۳۸	پنجم-سرك شبرغان دولت آباد طول عمومی شاهراه
		۱- كار های اجراشده مطابق پلان مجوزده سال قرار ذیل صورت گرفته است .
كيلو متر	۴۱	۱-سا ختمان بدنه خا کی سرك ۶۸۴ هزارمترمكعب بطول
		كارفوق الذ كر دربین كيلو متری صفرالی (۸۰) صورت گرفته .
		۲-سا ختمان طبقه تفحظی از جفل شكسته ماشین به ضخامت ده سانتی متر بطول.
	۳۶	كيلو متر
	۳۹	۳- مطابق پلان اعمار عدد پلچكهای کانكریتی اهدار باندازه های مختلف صورت گرفته.
كيلو متر	۱۳۶	ششم - پروژه ساختمانی سرك كندزكش طول عمومی آن
		كارات اجرا شده پروژه مذکور مطابق پلان قرار ذیل میباشد .
كيلو متر	۳۴	۱- ساختمان بدنه خاکی سرك ۵۶۷ هزارمترمكعب بطول
		دربین كيلو متری صفر - ۵۰ صورت گرفته.
عدد	۷۳	۲- اعمار پلچك های سنگی طبق پلان باندازه های مختلف
عدد	۶	۳-سا ختمان پلهای خورد طبق پلان

د افغانستان ګاڼي

۴- ساختمان قسمت تحتانی ته د پل بالای دریای ټنګې بطول ۲۴ متر میاشدواز جمله ۱۵ وایه ۱۳ وایه آن ساخته شده است.

۵- طبقه تحفظی از جغل دریایی بضخامت ۲۰ سانتی متر بین کیلو متری صفر-۵۸ صورت گرفته .

کیلو متر ۳۹

هفتم- سرک کردن دیوار پنجاب طول سرک مذکور

۱- ساختمان بدنه خاکی سرک ۶ کیلو متر

۲- پوشش سرک از جغل دریایی ۶ کیلو متر

۳- ساختمان پلچک ها ۸ عدد

۴- سروی ۱۱ کیلو متر

۵- دیزاین ۱۱ کیلو متر

هشتم- سرک معدن بېرايت هرات طول عمومي سرک ۱۴ کیلو متر

۱- ساختمان ابتدایی سرک ۱۱٫۵ کیلو متر

۲- پوشش جفله دریایی ۶ کیلو متر

۳- ساختمان پلچکها ۱۲ عدد

نهم- سروی اصلاح سرک کامه کنر خاص سرکاني ومورو.

۱- ساختمان ۳۵ کیلو متر سرک مذکور بصورت سرک درجه سو م تا هنوز دوام

دارد.

دهم- اعمار بعضی پلهای فرعی مرکز ولایات:

الف- ساختمان پل بارگا م.

۱- ساختمان ۳ عدد پایه های پل مذکور به اندازه ۱۱۸۰ متر مکعب تکمیل شده .

ب- ساختمان پل نشه گام.

۱- ساختمان پایه های پل مذکور ۳ عدد تکمیل که مساوی ۱۶۵۱ متر مکعب تکمیل

شده.

ج- سروی و دیزاین سرک عبدالله برج ۱۴ کیلو متر صورت گرفته

پلهايکه درسال ۱۳۵۳ تکمیل گردیده:

۱- پل شیکل بطول ۲۵۰ متر

۲- ساختمان پل درزه خیل بطول ۲۷ متر

۳- پل حبیب الله زرمی بطول ۲۷ متر

۴- پل ټنگش بطول ۱۴۵ متر

وزارت فواید عامه

کار هایکه خار چ پلان سال ۱۳۵۳ از طرف وزارت فواید عامه انجام یافته فرار ذیل میباشد:

۱- قیر ریزی ارگ جمهوری و گارد جمهوری.	۳۰۹۵	متر مربع
۲- ساختمان سرک بین حصار گل چشمه از جغل	۳۵	کیلو متر
۳- ترمیم قیر ریزی سرک داخل صدارت عظمی	۷۸۰	متر مربع
۴- ساختمان اساسی و قیر ریزی سرک ایستگاه سرای غزنی	۱۴۸۸	متر مربع
۵- ساختمان و اصلاح سرک معدن مس	۹۲۵	متر مربع
۶- قیر ریزی کمپ هوایی ملکی	۵۲۰	متر مربع
۷- قیر ریزی قوماندانی بالای حصار	۶۸۰	متر مربع
۸- قیر ریزی قوماندانی مدافع هوایی	۱۵۵۰۰	متر مربع
۹- قیر ریزی ریاست میخانیکی به ضخامت ۵ سانتیمتر	۱۱۰۰	متر مربع
۱۰- قیر ریزی کلوپ عسکری به ضخامت ۵ سانتی متر	۸۷۰۰	متر مربع
۱۱- قیر ریزی پیاده رواها به ضخامت ۲۵ سانتیمتر	۴۴۰	متر مربع
۱۲- ساختمان های اساسی کلوپ عسکری به ضخامت	۴۵	متر مربع
۱۳- ساختمان پلچک سنگی با تخته های کانکریتی آهنگار در ۱۶ کیلو متری چهار	۷۷۰۰	متر مربع
اسباب ۱ دانسه		
۱۴- سرک موتر رو محبس جدید :		*
۱- ساختمان بدنه خاکی	۴	کیلو متر
۲- پوشش جفله دریایی	۴	کیلو متر
۳- ساختمان پلچک به قطر های مختلف	۳	پایه
۴- ساختمان معبر	۲	عدد
۱۵- سرک موتر رو کو هستان :		
۱- ساختمان بدنه خاکی سرک	۲	کیلومتر
۲- پوشش جفله دریایی	۲	کیلومتر
۳- ساختمان پلچکها بقطر های مختلف	۴۵	عدد
یازدهم- سرک لغمان نورستان :		
۱- به اندازه ۵۴ کیلو متر سرک مذکور ساخته شده.		
۲- سروی و دیزاین	۳۵	کیلو متر

دوازد هم - حفظ و مرا قبت سر کپا:

- ۱- حفظ و مرا قبت يو مي ۴۱۶۳ كيلو متر
- ۲- جفله اندازی ۲۸۱۴۱۳ متر مکعب در ساحه ۳۰۱۳ متر مربع که جمعا بطول ۳۹۵۰ كيلو متر
- ۳- کندن کاري ۲۹۱۸۳۱ متر مکعب از بالای ساحه ۲۲۵۳ متر مربع ميشود انجام گردیده.

- ۴- کندن نکاري ۲۹۱۸۳۱ متر مکعب از بالای ساحه ۴۴۳۵ متر مربع.
- ۵- ترميم فرش اسفلتي ۱۵۷۶ متر مکعب در بالای ساحه ۹۷۵۴۶۲ متر مربع بطول ۱۲۶ كيلو متر

- ۶- قير ريزی ۴۴۷۰ متر مربع که جمعا بالای سړک ۷۲۶ كيلو متر صورت گرفته
- ۷- توليد جفل به اندازه ۳۲۳۳۵ متر مکعب تهیه گردیده است.

سيزدهم- سړک څيځال ديشو:

- سړوی و ديزاين شهراه مذکور در سال ۱۳۵۳ بطول ۲۶۶ كيلو متر و عرض ۳۴ كيلو متر سړک های فرعی باد و پايه پل ۲۰۰ متره شهراه مذکور تکميل گردیده است .
- چهاردهم - سړوی و ساختمان پل حيرتان:
- پل حيرتان که برای عبور و مرور پل و عراده جات بطول ۹۰۳ متر و عرض ۱۰۵ متر در نظر گرفته شده است در سال جاری محل نصب پل مذکور تعين و همچنان امور سړوی ديزاين آن آغاز گردیده است.

فعاليت های ساختمانې خانه سازی در سال دوم جمهوريت:

ابن رياست فعاليت های ساختمانې ذيل را در چوکات امکانات مالي و فني هم آ هنگه با اهداف مرفقي دولت بعمل آورده که خلص آن در زیر تقدیم است.

تعميرات تیکه تکميل و تسليم داده شده:

بلاکهای نمبر ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۴۴، ۴۳، ۴۵ مجموعاً شامل ۲۲۴، اپارتمان .

مکاتيب نمره ۱- ۲- ۳- ۴ و ۵ بمساحت ۴۷۱۵۰ متر مربع که از هر کدام آن ظرفيت ۶۰۰ متعلم را در يک تايم دارد .

سب استيشن شمال غرب مربوط رياست عمومي برق.

تغريب و ساختمان دوباره دندانه های غازی استند يوم .

کانکريت ريزی سر کپای مقابل بلاکهاو غيره به ظرفيت ۸۰۰۰ متر مربع سړی و چم کاری مقابل بلاکها به ظرفيت ۱۱۰۰۰ متر مربع.

وزارت فواید عامه

- تعمیراتی که آماده تسلیمی میباشند و اعمار ساختمانی آن تمام شده :
- مغازه های تجارتی و فروشی ارتزاقی و ضروریه درساحه مکروریا ن ۷ باب .
- تعمیراتی که امور عمده آن تکمیل می باشد.
- تعمیر نمبر ۴۰ شامل ۳۰-اپارتمان .
- تعمیراتی که تحت ساختمان بوده و در آن فعالیت دوام دارد :
- تعمیر نمبر ۴۲ شامل ۴۰-اپارتمان .
- تعمیر ۵۵ -الف شامل ۳۰-اپارتمان.
- تعمیر نمبر ۵۵-الف شامل ۳۰-اپارتمان .
- تعمیر نمبر ۱۰۱ پنج طبقه یی دارای ۳۶-اپارتمان و ۴ مغازه بزرگ مربوط وزارت دفاع ملی.
- تعمیر نمبر ۱۰۲ پنج طبقه یی دارای ۳۶-اپارتمان و ۴ مغازه بزرگ مربوط وزارت دفاع ملی.
- تعمیر نمبر ۱۰۴ پنج طبقه یی شامل ۳۶-اپارتمان و ۴ مغازه بزرگ مربوط وزارت دفاع ملی.
- تعمیر نمبر ۱۰۵ پنج طبقه یی شامل ۳۶-اپارتمان و ۴ مغازه بزرگ مربوط وزارت دفاع ملی.
- تعمیر سه طبقه یی برای لیلیه لیسه خوشحال خان ۳ باب با ملحقات آن .
- تعمیر لاین های ابرسانی کانا لیز اسیون، مرکزگر می از بخارخانه مکرور یان الی کلپ عسکری.
- ساختمان پیاده روی های کلپ عسکری به مساحت ۱۲۰۰ مترمربع ساختمان احاطه .
- فعالیت های آبرسانی :
- از جمله فعالیت های ریاست آبرسانی -اکمال شبکه های ابرسانی چهار ولایات کشور است که به کمک حکومت جاپان روی دست گرفته شده و حسب ذیل تکمیل گردیده است.
- ۱- شبکه آبرسانی شهر قندهار .
- به جز حفریک چاه عمیق متبائی کاران -۱۰۰ فیصد تکمیل گردیده است .
- ۲- پروژه هرات مانند پروژه قندهار به جز حفریک چاه عمیق متبائی کار قسمت اول تکمیل و کار مرحله دوم تحت اجرا قرار دارد.
- ۳- پروژه جلال آباد قسمت اول پروژه -۱۰۰ فیصد تکمیل و کار های مرحله دوم

پروژه مذکور دوام دارد .

۴- پروژه مزار شریف مانند شهر جلال آباد کار قسمت اول آن ۱۰۰ فیصد تکمیل و کار های مرحله دوم دوام دارد .

بعلاوه چهار پروژۀ مذکور شبکه های آبرسانی ولایات طبقه بندی شده و درین طبقه بندی نظریه قدامت ضرورت و بودجه ولایات به سه مرحله ترتیب گردیده است که البته درین سه مرحله به تعداد ۲۹ شبکه آبرسانی مرکز ولایات کشور تکمیل خواهند شد امور عادی که در طی سال دوم جمهوریت انجام یافته است:

اول- امور تعمیراتی :

ریاست تعمیرات وزارت فواید عامه متکفل، دیزاین و ترتیب نقشه ها، پلانها، برآورد های اول شخصیات و سایر اسناد ساختمانی، تعمیر های دولتی و عوام المنفعه و مرجع کنترول تطبیق نقشه ها و مشخصات مرتبه از جهات فنی و تخنیکی میباشد چنانکه در سال ۱۳۵۳ برای بیش از (۹۰) پروژه مختلف تعمیراتی، نقشه های مقدماتی و اساسی مهندسی، انجینیری و ساختمانی پلانهای آبرسانی و کانالیزاسیون برق تعمیراتی، تهویه، پلانهای مرکز گرمی را با در نظر داشت جوانب فنی و تخنیکی و اقتصادی بمنظور تامین و بسط خدمات ملی و اجتماعی دوایر دولتی مرکز و ولایات کشور طرح و دیزاین کرده که از جمله میتوان به ترتیب ذیل یادآور شد .

۱- پروژه عمارت ۱۴ طبقه یی در ساحه تعمیر سینمای پامیر .

۲- پروژه ارشیف مرکز وزارت امور خارجه .

۳- پروژه احصایه مرکزی .

۴- پروژه محبس مرکزی که شامل تعمیر ها و تاسیسات مختلفه میباشد .

۵- پروژه های محبس ولایات .

۶- پروژه پوهنشی طب پوهنتون کابل .

۷- پروژه حفظ و مرأقبت مرکزی .

۸- پروژه های مأموریت های پولیس در ۱۴ حوزه شهر کابل .

۹- پروژه تعمیر مغازه های ارزاقی در ۱۴ منطقه شهر کابل .

۱۰- پروژه پوستانه خانه های شهری در نقاط مختلفه شهر کابل .

۱۱- پروژه سفارت افغانی واقع دهلی .

۱۲- پروژه سفارت افغانی واقع انقره .

۱۳- پروژه تعمیر جنرال قونسلگری افغانی واقع مشهد .

فعالیت های ریاست میخانیک :

ریاست میخانیک بمقصد تر میما ت ثقیله وخفیفه قوای تخنیک پروه های مر بوط وزارت فواید عامه بیشتر کوشیده است تا باتوجه وضع مالی واقتصادی وسایط دست داشته را فعال ساخته واز آن درپروژه های مربوط استفاده نماید واز تورید وسایط جدید ناحدی به نفع بودجه دولت جلو گیری بعمل آید.

چنانکه به تعداد ۷۰۰ عراده وسایل ثقیله وخفیفه را ترمیم نموده است وهم به تصدات ۸۲۳ سامان وآلات پروژه های مربوطه راساخته است و ۱۰۹۳ عدد سامان والات جاریه وسایط در داخل شاپهای مربوطه اكمال شده .

در ساحه بند ونهر :

مدیریت عمومی بند ونهر یک سلسله فعالیت های رادر آن ساحه انجام داده است که طور مختصر عبارت است از :

- ۱- ترتیب نقشه و برآورد و تکمیل کار ساختمانی بند ب گردان هود خیل وساختمان اطاقهای محافظین آن.
- ۲- ترتیب نقشه و برآورد و تکمیل کار ساختمانی اطاقهای محافظین بند زنگان وسایر ترمیمات آن.
- ۳- ترتیب نقشه و برآورد وال طرف چپ بند سراج و تکمیل کار آن .
- ۴- ترتیب نقشه و برآورد کار ساختمانی برج وال چپ بند سراج جهت کنتر و ل مواد.
- ۵- ترمیمات بند خروار لوگر .
- ۶- مطالعه وسروی سیلبر شهر چهاریکار و تکمیل نقشه و برآورد پروژه نمبر (۱)

سروی شهر فیض آباد بمنظور ترتیب پلان تو جیدی شهر جدید و شهر کهنه فیض آباد.

ترتیب پلان تو جیدی و ترتیب پلان مرحله اول اصلاح شهر کهنه آن.

خط اندازی شهر های و لسوالی های دولت آباد ، شو لگره ، چهار بولک وسروی ولسوالی چمتا ل ترتیب پلان مرکز ولایات بادغیس (قلعه نو) و خط اندازی آن.

خط اندازی شهر چغچران.

مطالعه سروی و لسوالی های تیوره ، شهرک ، علاقه داری های ساغر ، تولک ولایت غور ، خط اندازی پساند چغچران و مطالعه مقدماتی شهری ولایت هلمند .

ترتیب پلان تفصیلی یک قسمت جدید شهر فراه و مطالعه مسایل سیل بر شهر مذکور و تهیه امور در این زمینه .

ترتیب پلان تفصیلی واصلاحی ساحه قلعه بختیار الدین شهر هرات.

ترتیب پلان تفصیلی قصبات شنوارو طرح تیب های مختلف مسکن برای این قصبات بادر نظر داشت محافظه حیوانات وغیره .

سروی جاده شهر احمد شاه قندهار به منظور ترتیب پلان تفصیلی مطابق پلان عمومی.

ترتیب پلان شهری و لسوالی سرخورد . ترتیب پلان تفصیلی مرکز شهر قلات پلان شهری صفا و شاه جوی ترتیب پلان شهری قره باغ و مقر و خط اندازی یک قسمت پلان تفصیلی شهر غزنی .

- ۱۴- پروژه گمرک اسلام قلعہ که شامل تعمیرهاو تاسیسات مختلفه میباشد .
- ۱۵- پروژه های تعمیر های مراکز آخذہ وفرستندہ وزارت مخابرات .
- ۱۶- پروژه های سینما های سر باز برای ولایات.
- ۱۷- پروژه لیلیه پوهنځی طب پوهنتون ننگرهار .
- ۱۸- پروژه های تعمیراتی دفاتر نمایندگی های افغانستان بانک در ولایات .
- ۱۹- پروژه قهوه خانه پارک صنایع غزنی .
- ۲۰- پروژه مراکز حق العبور در خط سیر شاهراه ها.
- ۲۱- پروژه ارشیف ملی را میتوان طور مثال یادآور شد .

فعالیت های شهر سازی :

آمریت عمومی شهرسازی وزارت فواید عامه در چوکات پالیسی های متمرکز دولت جمهوری وظایف عمده رابه منظور ایجاد شهر های عصری و مدرن در مرکز ولایات کشور به عهده دارد وقدمهای اصلاحی رادر این زمینه برداشته است در قسمت شهر کابل پلانهای زیر ترتیب گردیده است .

- ۱- پلان تفصیلی ساحه مندوی و جاده میوند.
 - ۲- پلان تفصیلی ساحه مابین سرکه مقابل شازوالی ، جاده ولایت ، سالنگ وات و - چهار راهی صدارت عظمی و ایو بخسان مینه.
 - ۳- پلان تفصیلی قسمت سوم کار ته پروان.
 - ۴- پلان تفصیلی خطوط ترافیکی مرکز شهر کابل.
 - ۵- پلان تفصیلی خطوط ترافیکی تیمنی وات، انصاری وات، و سالنگ وات .
 - ۶- پلان تفصیلی مرکز بزرگ تجارتي شهر کابل.
 - ۷- پلان تفصیلی ساحه تجارتي خیرخانه مینه.
 - ۸- پلان تفصیلی یک قسمت خیرخانه مینه بادر نظر داشت مفکوره میکروریان .
 - ۹- پلان تفصیلی ساحه بین میکروریان و پل محمود خان.
- این اداره برای پیشبرد امور شهر سازی ولایات نیز فعالیت های زیر رادر زمینه سروی ترتیب پلان های شهری بعمل آورده است .

سروی و ترتیب تفصیلی یک قسمت از شهر چهار یکار و خط اندازی آن .
 سروی یک قسمت از شهر بغلان صنعتی و ترتیب پلان تفصیلی قسمت سوم ریگشاه
 مرد خان در شهر جلال آباد .
 سروی و ترتیب نقشه و خط اندازی ساحه تجارتي و بعضی از بخش های شهر خان آباد

وزارت اطلاعات و کلتور

اساسی مجسمه ۵۵ متری بامیان، ترمیم اساسی منارچکری، ترمیم منارهای غزنی و روضه (محمد شریف) رویدست گرفته شده است.

پروژه های انکشافی رادیو از نظر وسایل تخنیکي به صورت پرنسیب طرح و قسمتا تحت اجرا قرارداد شده است. همچنان قرار است موزیم غزنی به کمک موسسه اسمیو ساخته شود. کار ترمیم باغ جهان نما که قرار است موزیم شمال افغانستان در آن تاسیس گردد روبه اختتام میباشد. در قسمت اداری نیز اقدامات مقتضی در طول سال گذشته انجام داده شده است. عمارت جدید وزارت اطلاعات و کلتور که ۱۵۰ اتاق دارد و در جوار مطبعه دولتی واقع است عنقریب تکمیل میگردد.

به منظور احیای خدمات ثقافتی و فرهنگی فرزندان نامدار افغانستان سال گذشته سالگرد های بزرگداشت مولانا جلال الدین بلخی، وامیر خسرو بلخی معروف به دهلوی دایر گردید. همچنین سیمینار بین المللی بایزید رویشان به اساس پالیسی کلتوری از طرف وزارت معارف برگزار شد، مجالس متعدد برای انکشاف نهضت زنان در افغانستان بمناسبت سال زن تحت نظر کمیته انسجام زنان افغانستان در چوکات وزارت اطلاعات و کلتور در وقفه های کوتاه در مرکز و ولایات کشور دوام دارد.

فعالیت های وزارت اطلاعات و کلتور در طول سال گذشته مربوط به ساحات اطلاعاتی و کلتوری بوده که اهم آن در زیر تقدیم میگردد:

وزارت اطلاعات و کلتور به اساس محتوی پالیسی کلتوری و به پیروی از بیانات رهبر انقلاب و بنیان گذار پایه های ترقی و انکشاف جامعه نوین افغانستان در پرتو نظام مترقی و مرام جمهوری در طی یکسالیکه گذشت مطابق به اساسات و مقتضیات عصر وزمان بادر نظر داشت حفظ و انتقال میراث فرهنگی جامعه و ارزشهای مثبت مطبوعات و انتشارات دیموکراتیک و نقش آن در تنویر افکار و ذهنیت های مردم سراسر کشور قدمهای مثبتی برداشته که در حقیقت بیانگر آرزومندی آن با استفاده از تمام وسایل ممکنه در راه تنظیم یک پروگرام منظم ارشاد عامه و رشد مثبت فرهنگی وثقا فت ملی به اساس تحولات مثبت جهانی در تمام ساحه های زندگی مردم مامیباشد.

وزارت اطلاعات و کلتور طی این سال هم در اکمال پروژه های انتقالی سال ماقبل و هم در قسمت براه انداختن پروژه های جدید توسط شعبات مربوطه خود مصدر خدمات کلتوری و فرهنگی گردیده است. کار پروژه تعمیر آرشیف ملی بشدت پیشرفته و روبه اختتام است.

تدوین کتاب پالیسی کلتوری دولت جمهوری افغانستان بزبان انگلیسی و فرستادن آن به یونسکو برای نشر و توزیع.

در قسمت باستانشناسی کار ترمیم پوشش مسجد نه گنبد، ترمیم روضه خواجه پارسا روضه شاه ولایت مآب در مزار شریف، ترمیم مسجد جامع و مصلی های هرات، ترمیم

اطلاعاتی فعا لیتو نه

راديو افغانستان :

راديو افغانستان د وظيفغوى خاصيتونو او نشراتى هدفونو په اساس چه د اطلاعاتى، تنويرى ادبى او تفريحي برخو څخه عبارت دى دهيواد د نورو شرطونو سره سم اود جمهورى پر منځ تللى نظام د هدفونو اود ملي ارمانونو اوزمونږ دنن ورځى د اجتماعى او فرهنگى ضرورتونو له كبله دهغو مطلبونو اوروحىي سره چه دگران هيواد د اجتماعى، سياسى پرمختيايى شرطونو درك په كښى پروت دى خپل ځان عياركړى دى. اوددغه مرامونو سره يى سم يولې تعديلونه اوبدلونونه د كيفيت او كميت له پلوه په خپلو پروگرامونو كښى منځ ته راوړي دى. چه په دى حساب بايد تير كال دراديو افغانستان دپاره د تحول كال د پرمختيا كال اوملى راديو ته دخلكو درانژدى كيدو كال وېولو .

د تحول او پرمختيا كال له دى كبله چه په دغه كال كښى دراديو خپرونى دهغو موثوقو اطلاعاتو اورښتينو تېليغاتو سره چه په مختلفو برخو كښى يى خلك د حقيقتونو دروښانه كولو او د ملي اجتماعى اړتياؤ د سرگندولو سره ښه آشنا كړى دى د پرمختيا كال له دى كبله چه دراديو د پرمختيايى پروگرامونو سېر د كيفيت او كميت په برخو كښى زيات مثبت اوزمونږ د اكثريت دغوښتنو سره برابر ؤ . اوراديو ته دخلكو د نژدى كولو كال له دى امله چه دراديو په پروگرامونو كښى دملى او اجتماعى روحىي درك اودخلكو غوښتنو ته په مختلفو پروگرامونو كښى په لوړ حيثيت كلى دى چه دخلكو اوراديو ترمنځ يى كللى اړيكى راپيدا كړى دى .

بايد ووايو چه په دى وروستيو وختونو كښى دراديو يو پروگرام د سپړ كال د چاپان پرايز په بين المللى مسابقه كښى ديو ډير ښه تربوي پروگرام په حيث منل شوى اود توكيو د گورنر جايزه چه ددغى مسابقى ډيره مهمه جايزه وه گټلى ده چه دغه جايزه يومدال يو مخصوص ديپلوم اود يوزردالرو څخه عبارت ده چه دغه پروگرام دراديو د كوركلى او كرنى پروگرام و. د كلى كوراو كرنى د پروگرام برياليتوب (۱۶۸) نشراتى مختلفو موسسو دراديو يى او تلوزيوني پروگرامونو په منځ كښى هغه هم په يوه دغسى مسابقه كښى چه د ژورناليزم پوهان اومتخصصان په كښى شامل ؤ، اود هغوى له خوا ورباندې غور او نظارت كېده ، مونږ دى ټكى ته متوجه كوى چه دراديو افغانستان په پروگرامونو كښى تحول او بدلون نه يوازي په هيواد كښى داوريدونكو د لچسپى باعث شوى، بلكه دهيواد نه دباندې هم د هغو خلكو په وړاندې چه دراديو دخپرونو د چاروسره آشنايى لرى هم دتمجيد وړ گرځي .

ددى دپاره چه راديو افغانستان وكړى شى چه خپل آواز په ښه توگه دخلكو د ټولو طبقو غوږونو ته ورسوى اودهيواد په لرى سيمو كښى هم خلك دخپلى راديو غږ واورى او دخلكو د عامه ذهنيتونو په روښانه كولو اود جمهورى نظام د هدفونو د تعميم دپاره پراخه خدمتونه وكړي، د تخنيكى چارويو پراخه پلان په تير كال كښى جوړ شوى او د صالحه مقامونو تر منظورى هم تير شوى دى چه دغه پلان په دريو پروژو كښى لنډېږي .

لومړۍ - د لوړو طاقت دستگاه پروژه .

دوهم- د ټيټ طاقت دستگاه پروژه .

درېم - د آخدي دمگزونو پروژه :

چه له دغې جملې څخه د ټيټ طاقت د پروژې يوه برخه به روان کال کښې تر تطبيق لاندې ونيوله شوه چه د (۱۳۵۵) کال دشروع سره به په فعاليت پيل وکړي .

مونږ وويل چه راديو افغانستان تير کال په ځينو نشراتي برياليتوبونو موفق شوی ، چه دغه برياليتوبونه په ځينو پروگرامونو کښې د تعديلاتو دراوستلو په تطبيق چه پسه عمومي ډول په ټولو پروگرامونو کښې او په خاص ډول په لاندنيو پروگرامونو کې ضروري ليدل کيدل .

۱- د پښتونستان خاص پروگرام او د بلوچي د يوساعته پروگرام پرانستل .

د پښتونستان په موضوع کښې دنوی پراختيا راتلل په تير کال کښې زمونږ د پښتونستانسي وروڼو دخوداراديت د حق څخه دافغانستان ملاتي او همدارنگه په دغه خاص پروگرام کښې د کيفيت او کميت له خواتحول اود بلوچي پروگرام منځ ته راتلل زمونږ د بلوچي ژبو ورونو دپاره د يادوني وړدی .

ددې دپاره چه په اوسنيو شرايطو کښې زمونږ د پښتونستانو ورونو دخوداراديت د حق غوښتل په ښه توگه غوږونو ته رسيدلي وی اودهغوی غوښتنو او هيلو ته چه ديو مسلم حق په توگه ورته هرکلي وويل شي د پښتونستان پښتو سرويس له (۴۵) دقيقو څخه يوساعت ته زيات شو او د بلوچو ورونو دپاره په بلوچي ژبه جلا خپرونه هره ورځ دراديو افغانستان په خپرونو

کښې يوساعت زياته شوه .

۲- د ځوانانو خاص پروگرام :

دهيواد په نوو شرايطو کښې چه داجتماعي اوسياسي پلوه زمونږ هيواد دتاريخ په يوه حساسه مرحله کښې دريدلي دی ، جمهوري نظام دخپلو مردمی هدفونو سره سم دهيواد دهراړخيزی نوسازی او لوړتيا په برخه کښې دټولو وگړوپه تيره د ځوانی ډلې څخه زيات انتظارونه لری . چه دهغودرک او پوره کول پوهه اود ځوانانو د فکري رشد او روښانه کولو چاره دی دهيواد دملي، اجتماعي، فرهنگي او سياسي خصوصياتو سره برابره وی .

د ځوانانو خاص پروگرام چه په مختلفو زمينو کښې داموزنده گټورو مطالبو په وړاندې کولو سره د ځوانانو تنوير په غاړه لری .

دراديو تربیوی پروگرامونو په کتار کښې دلورو هدفونو دتامين له پاره دټولو نه زيات تعديلات ايجابول چه هم د کيفيت او هم دکميت له پلوه دتطبيق لاندې نيول شوی دی .

دغه پروگرام چه گټور اوحياتی مطالب په کښې ځای شوی دی اود جمهوري نظام دارزښتونو اودهغونو ښکاره کوونکی دی او ځوانانو د ملي واقعيتونو اوجتماعي وجايبو د پيژندنې دپاره اودهيواد په جوړولو کښې دهغوی دبرخسې اخيستوله کبله مرسته کوی دنيم ساعت نه يو ساعت ته لوړشوی دی .

۳- د عربي پروگرام بيرته راژوندي کول :

دهغو څرگندو تحولاتو څخه چه تير کال په راديو کښې راغلي دراديو په خارجي خپرونو کښې يوهم د عربي پروگرام ژوندي کول دی چه هره ورځ دنيم ساعت دپاره دنورو ټولو

لکه څنگه چې هيله درلوده داوريډونکو دخوښۍ مطالب په پروگرام کښې ځای کړل چې په معمول ډول سره په ټولو پروگرامونو کښې عملي کېږي چې په مستقيمه توگه دگرانو وطنوالو برخه اخيستل دراديو د ذهني مسابقي په پروگرام کښې دغه هيله پوره کړه .

دذهني متابقيه په پروگرام کښې دمتالبونو والي اوډېروگرام دوپاندې کولو او برابرولو په چارو کښې تنظيم اودنورپه زړه پوري برخه په کښې زياتول او په ښه ښه اوډولو غوښتنو سره سم دراديو داستديو گانونه د هغوی خبرول دهيواد په ټولو ولايتونو کښې دوطنوالو په وپاندې اودهغوی په گډون سرته رسيدل يو په زړه پوري کاردی . چې ددغه پروگرام دعلاقه لرونکو تودهرکلي لکه څنگه چې دراديو دخپرونو په ساحه کښې دستر تحول سبب شو د راديو سره داوريډونکو دکلک پيوند سبب شوی هم دی .

په ذهني مسابقيو کښې په کيفي او کمي ډول تحول راوستل چې دعلاقه لرونکو دساعت تيرۍ اودهني قدرت دپياوړي کيدو دپاره شوی دی راديو افغانستان يی دنورو هدفونو دتامين په برخه کې چې دخوانو خبرو پيژندگلوۍ او د هغوی دهنري او فرهنگي استعدادونو دپرمختيا سره يی هم لويه مرسته کړې ده چې داوريډونکو دغوښتنو په ځواب اودهغوی دزړونو د خوښۍ دپاره په وروستيو وختونو کې دغه پروگرام وخت هم نيم ساعت نه يوساعت ته لوړشو . دگرانو آوريډونکو دزياتي خوښۍ او دهغوی داپتياؤ دلری کولو دپاره راديو افغانستان د ۱۳۵۴ کال په لومړيو کې دوه نور پروگرامونه

خارجي پروگرامونو په لړ کېښي د افغانستان پوري مربوطه خبرونه کلتوري ، فرهنگي او د هيواد تاريخي اړخونه او همدارنگه د عربو دموقيت څخه دافغانستان ملاتړ عربي هيوادونو ته وپاندې کوي .

۴- دوهم داخلي پروگرام افتتاح :

دوهم پروگرام پرانستل : دا يو داخلي نوی نشراتي سرويس دی چې ديو تحول په حيث په تير کال کېښي دنشراتي ساحي په برخه کېښي منځ ته راغلی دی . چې هره شپه دنهو بجونه دشپي تريوولسو پوري دراديو افغانستان دگرانو آوريډونکو دپاره خدمت کوي .

دوهم پروگرام هره شپه دنهونه ترلسو پوري داوريډونکو دزړونو دخوښۍ دپاره دپه زړه پوري هنرمندانو سندري اوآهنگونه «موسيقي دهرذوق» تر عنوان لاندې دمختلفو ذوقونو د خوښۍ سره سم وپاندې کوي او دشپي لسه لسونه تريوولسو پوري ديو منظم پروگرام سره سم هره شپه دموسيقي يوډول لکه کلاسيکه موسيقي، پاپ، ځوانان اوداسي نور دعلاقه لرونکو خوشالي دپاره دجوړشوی پروگرام په اساس نشر ته سپاري .

۵- ذهني مسابقي دپروگرام په ډول مطالبو اودهني داجرا کولو په محل کېښي تحول اودوخت زياتوالی :

دراديو افغانستان يو ستر هدف دادی چې وطنوال په عملي ډول يودبل سره د راديو پروگرامونو ته نژدی کړي . چې راديو دذهني مسابقي په پروگرام کسی د يو مثبت تحول درواستلوله برکته په خپل دغه هدف تر يوه ځايه پوري بريالی شوی هم دی اوراديو افغانستان

دستایینی وږدی .

سرېره په هغو پروگرامونوچه لنډپول ورڅخه یادونه وشوه د راډیو افغانستان په ټولو پروگرامونو کښی دمحتوی او مطالبو وړاندی کولوله خوا محسوس اوڅرگند تحولات راغلی دی چه دټولویادونه په دغسی لنډون کښی نشی کیدلی .

نشرات :

به حیث اداره ایکه مسؤل لیتی مراقبست مطبوعاتی وهنری تمام کشور رابدوش دارد و مسئول هم آهنگ ساختن امور نشراتی موسسات وروزنامه هابا مرکز و وزارت و بین خود شان میباشند همچنان ارتباط خود وزارت و موسسات مربوطه آنرا بادوایر و موسسات داخلی وخارجی بدوش دارد ریاست نشرات درطول سال گذشته نه تنها امور وظیفوی اش رابه سر رسانیده بلکه يك قسمت مسئولیت های ابتکاری را نیز در ساحه احیای ارزشهای فرهنگ وثقافت ملی تحت رهنمایی مقام وزارت انجام داده است .

برای معرفی چهره های تاریخی و ملی سرزمین باستانی ما به اشتراك دانشمندان افغانی و کشور های علاقمند سیمینار بین المللی مولانا جلال الدین بلخی و سیمینار بین المللی امیر خسرو بلخی مشهور به دهلوی ، سیمینار بین المللی بایزید روبنان دایر گردید که همین فصل از نظر خوانندگان گذارش مییابد .

همچنان ریاست نشرات درمورد چاپ ۸۰۰۰ اثر ابراز نظر نموده و برای ۹۶ گروپ هنری اجازه فعالیت داده است . برای معرفی افغانستان ۸۰ اثر مختلف چاپ و به مراجع فرهنگی و علمی داخل وخارج کشور توزیع نموده است .

هم به موجوده پروگرامونوکی زیات کړل چه دغه دوه پروگرامونه دی اندیشه وزندگی اودی راډیو په خپرونو کښی څخه عبارت دی .

۶- چه داندیشه وزندگی دپروگرام دخپرولو څخه مطلب دادی چه دهیواد لرغونی فرهنگ او هنر پیژندنې په لاره کښی مویو قدم اخستی وی په تیره د عرفان او تصوف په برخه کښی دپوهی او هنر دپوهاند اندیښنی او فکرونه ادبی خاص اصطلاحات اونور په نوی ډول سره وړاندی شی . چه دغه پروگرام سمدلاسه په هفته کښی یوځل د ۱۵ دقیقو له پاره جوړ او خپریږی .

۷- دراديو په خپرونه کی دپروگرام څخه مطلب دادی چه هره هفته دراديو ټول پروگرامونه وڅیړل شی . او په داسی ډول دهغو څخه ځینی خاص او په زړه پوری برخی چه یو شمیر آوریدونکو هغه داصل پروگرام په وخت کښی نه وی آوریدلی واخیستلی شی او بیادی ورته واورولی شی او په دغه ترڅ کښی دځینو پروگرامونو ځینی نیمگړی برخی هم په کښی په گوته شی ترڅو پروودسران د پروگرامونو جوړولو په چارو کښی لادغور او دقت څخه کار واخلی .

۸- ۹۵۰ نوی سندرې او ۱۵۰ نوی نغمی، د موسیقی په برخه کښی دنسو سندرې او د هنرمندانو دپیژندلو په لټ کښی هم کیفی او کمی بدلونونه په تیر کال کښی راغلی دی ددغه کال په اوږدو کښی ۹۵۰ نوی سندرې د مختلفو آرکسترونو سره او په نوو آوازونو کښی ثبتی شوی دی . اود موسیقی دوستانو ته وړاندی شوی . چه دهنری نوی والی اونوو طرزونوله کبله

و کلتور سال گذشته تعداد زيادي از روزنامه و نشریه هارا بطور رایگان به موسسات مختلف فرهنگی توزیع نموده است .

فعالیت های کلتوری :

وزارت اطلاعات و کلتور از بدو تاسیس ریاست ثقافت و هنر فعالیت های کلتوری خود را که به صورت مختص موزیمها، باستانشناسی فلم، ننداری ها، جوایز مطبوعاتی، نمایش های فرهنگی و بورسها انجمن تاریخ دایره المعارف فولکلور و ادب و انکشاف پښتو، کتابخانه هاو موسیقی و صنایع مستظرفه را در بر میگیرد بصورت بهتر منسجم و متمرکز گردانیده است .

هر يك از این شعبات طوریکه از نام آن پیدا ست مستقیماً مسئول همان فعالیت کلتوری میباشد که به آن سپرده شده است هر يك از این شعبات اختصاصی در طول سالی که گذشت بفعالیتهای علمی فرهنگی و تحقیقی خود نه تنها ادامه داده بلکه به پیمانه وسیعتر و جامعتر آنها پیش برده است .

باستانشناسی :

مدیریت عمومی باستانشناسی در حفظ و مطالعه غنایم و میراث فرهنگی باستانی کشور طوری خدمت می نمایند که بانیست از یکطرف شواهد ارزنده فرهنگی که نیاکان ما از خود به یادگار گذاشته اند از حوادث در امان باشد و از طرف دیگر

همینطور نوآوریها و تغییرات جدید در سبک و طرز نشرات روزنامه های جمهوری، انیس هیواد، کابل تایمز و مجله های (جمهوریت ژوندون، کمکیانو انیس و پشتون ژغ ننگرهار و کندهار) درین سال مطابق به اهداف پالیسی نشراتی دولت جمهوری رونما گردیده که در خورتوجه است .

روزنامه انیس صفحات اختصاصی جدید را بازکرد و هم برای سرگرمی خوانندگان بروزهای تعطیل انیس روزهای پنجشنبه در ۱۲ صفحه نشر میگردد .

صفحات اختصاصی جدید در روزنامه هیواد باز شد .

روزنامه کابل تایمز برای تقدیم اخبار برای خوانندگان دریکی از صفحات خود ستون اخبار بزبان فرانسوی را باز کرد .

سالنامه انگلیسی از طریق این ریاست نشر شد و هم ۳۸ رساله دیگر از طرف اداره معرفی افغانستان به دسترس علاقمندان گذاشته شد.

مجله جمهوریت که قبلا سه ماه نشر میشد برای تقدیم سریع پیامها و مقالات جالب به خوانندگان به نشر دوماهه پرداخت .

مجله ژوندون صفحات اختصاصی جدید را باز کرد و هم تغییرات و نوآوریهای در قسمت تهیه عکسها و پشتی مجله رونما گردید . همچنین برای خدمت بهتر فرهنگی وزارت اطلاعات

کار آن امسال پیشبرده میشود .

ج - ترمیم و پوشش مسجد نه گنبد :
کار پاک‌کاری صحن و اطراف مسجد نه گنبد که یکی از مساجد دوره اسلامی میبا شد پیش برده شده جای نصب پایه های آن تکمیل گردیده است که به این ترتیب بیست فیصد کار آن پیش رفته البته ریاست کود برق حرارتی مزار شریف در حصه پوشش نه گنبد همکاری دارد .

در سال ۱۳۵۳ نمایندگان مدیر است عمومی باستانشناسی با هیأت های خارجی که قرار دادهای باستانشناسی با ما دارند در قسمت حفاریات در ولایات افغانستان به هیأت افغانی مشترکا فعالیت نموده اند .

حفاریات تپه اشتر هده ولایت ننگرهار
دوره نهم حفاریات هده ولایت ننگرهار به تاریخ ۱۷ دلو ۱۳۵۳ توسط هیأت افغانی به ریاست دوکتور زمزیالی طرزی مدیر عمومی باستانشناسی شروع گردید و تا حمل ۱۳۵۴ ادامه داشت .

در اثر کاوش و فعالیت هیأت باستانشناسی افغانی يك تعداد آثار از قبیل سرمجسمه های بودا پیدا گردید و يك تعداد آثار كه ايجاب ترمیم را مینمود توسط ترمیم کاران ترمیم گردید .

منارچکری :

منار چکری بنا بر طرز ساختمان آن بدوره کوشانی ها ارتباط میگیرد در اثر حوادث زمان آسیب دیده بود در این سال ترمیم و ازخطر انهدام حفظ گردید .

تحقیقات علمی دنباله دار را تعقیب نماید تا توسط سروی و حفاریات زوایای تاریک تاریخ کهن ما روشن ترازو کلتور مادی و معنوی گذشتگان اهل فن و محققین را مطلع ساخته باشد .

فعالیت های عمده باستان شناسی در طول

سال گذشته قرار ذیل نام برده میشود .

الف - ترمیم مجسمه بودا (۵۵) متره ولایت بامیان: کار ترمیم مجسمه بودا ۵۵ متره ولایت بامیان که یکی از شهکار های دوره بودائی بوده و ارزش تاریخی آن نهایت زیاد است توسط هیأت ترمیم کاران هندی و افغانی در برج جوزا سال ۱۳۵۳ شروع و در ۱۵ قوس امسال خاتمه یافت از نگاه ترمیم سی فیصد کار آن پیش رفته است متباقی کار آن دو باره آغاز گردیده حفر و اعمار کانال که در حصه فوقانی بودا بوده و مانع آب باران و برف میشود بیست فیصد کار آن تکمیل و متباقی حفر کانال سال آینده شروع میشود .

در ساحه پای بودا حوضی به طول ۳۳ متر حفر گردیده تا آب در آن ذخیره گردد و توسط ماشین در بالای کانال جریان نماید **ب- ترمیم مسجد خواجه ابوالنصر پارسا**
کار ترمیم مسجد خواجه پارسا ولایت بلخ توسط هیأت ترمیم کاران هندی و افغانی در برج سرطان سال ۱۳۵۳ شروع و تا ۱۵ قوس ۱۳۵۳ ادامه یافت .
يك تعداد کاشیها که از رواق افتاده بود تعویض و کاشی جدید نصب گردید کار ترمیم آن چهل فیصد پیش رفته البته متباقی

انجمن تاريخ :

هند لندن .

۴- ميكروفلم نسخه خطي كتاب فيه مافيه مولوي جلال الدين بلخي - از لندن .

۵- ميكرو فلم نسخه خطي يگانه تذکره مطربي که در تحت شماره ۳۰۲۳ در کتاب خانه ديوان هند لندن - محفظ است .

۶- فوتو کاپي ديوان خطي تيمور شاه دراني پسر احمد شاه بابا (بزبا نهی دری و پشتو) که در کتا بخانه انستيتوت شرق شناسي اکاديمي علوم تاجيکستان نگهداري ميشود .

انجمن تاريخ افغانستان باهيئت دانشمندان عراقی موافقت همکاري علمی و فرهنگي عقد نمود . در طول همين سال سيمينار مولانا جلال الدين بلخي باشتراک گويته انستيتوت المان در تالار راديو افغانستان و مجلس علمی - بزرگداشت امير خسرو و بلخي از تاريخ ۲۱-۲۷ حوت ۱۳۵۳ در تالار محمود طرزي از طرف وزارت اطلاعات و کلتور پر گذار شد . انجمن تاريخ در تنظيم و تدوير مجالس مقدماتي و مجالس علمی آنها سسم فعال گرفت . قرار است در ماه ميزان سال ۱۳۵۴ مجلس بزرگداشت فيلسوف معروف شرق ابونصر محمد فارابي در کابل پر گذار شود ، در مجالس مقدماتي و تدوير اين سيمينار نيز از طرف وزارت اطلاعات و کلتور ، سسمي بانجمن تاريخ داده شده که تا حال موفقانه انجام شده است .

در طول سال دوم تاسيس جمهوريت در حصه مبادله آثار انجمن تاريخ با آثار

انجمن تاريخ افغانستان در طول سال دوم تاسيس جمهوريت در روشن ساختن زواياي تاريخ کشور قدمهاي متيني بر داشته است . چنانچه سطح علمی مجله ماهه آريانا بلند برده شده و با مطالب مهم تر تاريخي ، جغرافي ، ادبي و کتابشناسي علماء تقويه گرديده است .

مجله افغانستان (بزبا نهی انگليسي و فرانسوي) که از نشرات موقوتۀ اين انجمن است با نشر مطالب مهم باستانشناسي تاريخي و فرهنگي خدمت قابل وصفی انجام داد .

همچنان در اين مؤسسه بمنظور فراهم آوردن زمينه مطالعات تاريخي و فرهنگي ، ميكرو فيلمها و فوتوکاپيهاي مهم ضروري از کتب و وسايل مربوط به تاريخ کلتور افغانستان اقدام بعمل آمد چنانچه بعضي اسناد مهم خطي کشور هاي خارجي خواسته شد . و تحت مطالعه و تحقيق گرفته شد .

۱- ميكروفلم کتاب بحر الاسرار تاريخ مشايخ بر مقابر بلخ تاليف محمود بن امير ولي کتابدار از نظر محمد خان اشترخاني (تاليف ۱۰۴۴-۱۰۵۰) نسخه نمبر ۵۷۵ کتابخانه ديوان هند لندن .

۲- ميكرو فلم رساله موسيقي مولانا عبدالحمن جامي (دو نسخه خطي کتابخانه تويقا پسراني استانبول ترکيه) .

۳- ميكرو فلم نسخه خطي معتبر ديوان کامل ابن يمين فريومدي از کتابخانه ديوان

مؤسسات علمی کشور های خارجی توجه قابل ذکری بعمل آمدو در حدود سه صد جلد کتاب و مجله در کتابخانه انجمن تاریخ که کتابخانه اختصاصی و مسلکی آن می باشد ذخیره شد . همچنین نشرات علمی انجمن تاریخ به کتابخانه های مما لك آسیایی ، اروپائی و امریکائی بطور مبادله و یادر بدل قیمت اسعاری فرستاده شده انجمن تاریخ در این سال کار طبع کتبی را که در سال گذشته به مطبعه دولتی فرستاده بود دنبال کرده که تا اخیر سال ۱۳۵۴ طبع خواهد شد. کتب که تحت طبع قرارداد قرار ذیل می باشد :

- ۱- صنایع افغا نستان تالیف پروفیسور بوگا چینکوا ترجمه دری محمدصديق طریزی
- ۲- رساله های خط مجنون و رفیقی بتصحیح میرغلام رضا مایل .
- ۳- هنرو بهزاد تالیف مرحوم عبدالغفور برشنا .
- ۴- کمپنی هند شرقی انگلیسی ترجمه فقیر محمد خیر خواه .
- ۵- ژ ب پالنه (سیر تاریخی ادب پښتو) .
- ۶- تیر یادونه مجموعه اشعار تاریخی بناغلی رفیع .
- ۷- فهرست کتب چاپی افغا نستان از حستین نایل .

موزیم ها :

در طول سال گذشته برای انکشاف موزیم ملی کابل و موزیم های ولایات پروژه های متعدد سر دست گرفته شده است . امید است با تکمیل این پروژه ها اکثر مشکلات موزیم

های افغا نستان مرفوع گردد .

۱- تعمیر الحاقیه در عمارت حالیه موزیم کابل : تا اینکه به تعمیر عمارت جدید موزیم ملی موفقیت دست دهد پروژه تعمیر دوالحاقیه در دو جناح موزیم کابل آغاز گردید در طرح نقشه آن تحویلخانه ، شعبه ترمیم شعبه عکاسی ، اطاقهای نمایش برای آثار ای خانم و غیره و دفاتر اداری در نظر گرفته شده است . نقشه آن عنقریب تکمیل وسیعی به عمل می آید تا هنگام دومین جشن جمهوریت کشور سنگ تهادب آن گذاشته شود .

۲- پروژه ساختمان عمارت جدید موزیم کابل: چون به اساس پرنسیپ های جدید موزیم داری عمارات موزیم ها شکل اختصاصی را بخود گرفته است لهذا مقامات صلاحیتدار کشور تجویز نمودند که يك عمارت بسرای موزیم ملی جدید آباد گردد محل آن از طرف رهبر انقلاب و رئیس دولت و صدراعظم در مقابل قصر ریاست جمهوری تعیین گردید و پروژه آن توسط متخصصین یونسکو طرح گردیده اکنون وزارت پلان در جستجوی منابع مالی برای احداث موزیم ملی کابل میباشد .

۳- پروژه قصر جهان نما: قصر جهان نما در خلم که برای آثار باستان شناسی و اتنو گرافی صفحات شمال کشور تحت ترمیم گرفته شده است کاران هشتاد فیصـــــــد تکمیل گردیده سعی میشود تا کارآن به زود ترین فرصت تکمیل و موزیم صفحات شمال کشور بنام موزیم جهان نما افتتاح گردد .

سياحين با استفاده از چوب های کهنه قصر جهان نما يك اطاق کار ولاپراتوار عکاسي در جوار عمارت موزيم آباد گرديد .

۱۰- توسعه نمايشات در موزيم کا بـل: در قسمت قبل التاريخ از دوره های سنگ قدیم ووسط يکتعداد آثار با فوتو های حوزۀ مربوط به نمايش گذاشته شده است .

همچنان در نمايش اطاق بگرا م و آثار دوره يونان بودائي و دوره اسلامي که در تحويلخانه محفوظ بود به نمايش گذاشته شد .

ويکتعداد آثار يکه به عنوان قاچاق در گمرک کابل ضبط شده بود نيز به نمايش گذاشته شد .

۱۱- بازار تيم شهر خلم : بازار سر پوشيده تيم شهر خلم منحيث يك الـسر محلي در آورده ميشود .

دېښتو دانکشاف اوتقويي آمريت :

دېښتو دانکشاف اوتقويي دآمریت له خوا د۱۳۵۳ کال نه راپدی خوا لاندینی کتابونه چاپ شويدي .

۱- زماژوند اومبارزه دخان عبدالغفار خان اوتوبیوگرافي .

۲- دافغانستان نوميالی لومړی ټوک .

۳- ليلا خالد زماولس به ژوندی پاتی شی .

۴- دافغانستان نوميالی دوهم ټوک .

۵- دپيروښان دبين المللي سيمينار په مناسبت يوه رساله دروښانيانو روښانه ملی لارپه نامه چاپ شوی برسیره پردی دېښتودانکشاف تقويي آمریت داطلاعاتو او کسلتور د وزارت

۴- پروژه عمارت جدید موزيم غزنی : محل موزيم جديد غزني تعيين و نقشه های مهندسي آن توسط متخصصين مؤسسه ايزميو طرح گرديده است اميد است کار تعمير آن در تابستان سال جاری شروع گردد .

۵- طرح نقشه موزيم هده : نقشه يك موزيم محلي برای آثار مكشوفۀ هده در کنار تپه شتر طرح گرديده است بعد ازتكميل نقشه های انجنيري آن درنظر است در سال آینده کار تعمير آن آغاز گردد .

۶- خریداری آثار : برای جلو گیری از فرار آثار عتيقه و اتنوگرافي از يکطرف اقدامات جدی در كنترول آثار در کشور به عمل آمد و از جانب ديگر يکتعداد آثار (مجموعاً ۱۲۲ اثر به قيمت ۴۷۳۷۰۵ افغاني) برای موزيم کابل خریداری گرديد به اين ترتيب موزيم کابل خاصتاً از لحاظ آثار مربوط بـمدنيت نورستان غني گرديد .

۷- طبع شش نوع پست کارت : شش نوع پست کارت رنگه از جمله بهترين آثار موزيم کابل توسط مؤسسه طباعتي زهوپرس بـغرض معرفي هنر قديم افغانستان چاپ گرديده و بمعرض فروش گذاشته شده است .

۸- تجديد نشر رهنمای موزيم کابل : رهنمای انگليسي موزيم کابل با اصلاحات و افزودي بخش حوزۀای آي خانم برای بار سوم انتشار يافت .

۹- اعمار يك غرفه برای عكا سخانه : برای سـبولت در امور عكاسي وويژه سامان

د اطلاعاتی او کلتوری خانگو سره دخپرونو په برابرولو، کتنه او ترجمه کښی د یادونی وړ برخه اخستی وه .

د پښتو د پرمختیا او تقوی آمریت له څه مودی راهیسی د پښتو ټولنی سره د پښتو ژبی د معیاری کولو په یوه گډه پروژه کښی همکاري کوی .

د اداره په داخلی او خارجی خپرونو کښی ځینی داخلاف وپیا دمباحثی وړ لغتونه او ترکیبونه راټولوی اود ادبی غونډو او فیصلو دپاره یی چمتو کوی تراوسه پوری په دغه برخه کښی د پښتو ټولنی ، د پښتو د پرمختیا او تقوی د آمریت اود کابل د پوهنتون د ادبیاتو او بشری علومو داستادانو په گډون څو ادبی غونډی شوی دی اوداسلسله به دوام وکړی . دی اداری د چاپ دپاره ځینی داسی کتابونه تر مطالعی لاندی نیولی چی له یوی خوا د ژبی د تعمیم سره مرسته وکړی اوله بلی خوا د مطالبو له حیثه په زړه پوری او گډوډی .

آمریت صنایع مستظرفه :

این آمریت که درانکشاف استعداد های یکده جوانان علاقمند به این رشته ها تاسیس گردیده از تاریخ ۲۶ سرطان تا اکنون در های نقاشی ، هنر تجسمی و فریم سازی فعالیت های را انجام داده است ، این آمریت در کورسهای نقاشی برای امسال اضافه از هزاران رسم پنسلی و پارسلی و رنگ آبی برای شناس بهتر رنگها مخصوصاً رموز تناسب اشیاء موجود دارد وهم بیش اژدو صد تابلوی رنگ روغنی برای نمایشات داخلی وخارجی تهیه و بیش از یکصد مجسمه را در نمایشگاه

امسال نندارتون به نمایش می گذارد ، وهم برای رشد بهتر ذهنیت هنری شاگردان زمینه های دروس عملی ونظری را فراهم مینماید چون معرفی هنر اصیل افغانستان هدف عمده این آمریت است لذا درین اواخر به تعداد زیادی از سوژه های ملی راتحت کارگرفته است .

آمریت افغان ننداری :

آمریت افغان ننداری در سالیکه گذشت هفت نمایشنامه را روی سن آورده است .

دایرة المعارف :

۱- جزء بیست و دوم دایره المعارف به لسان پښتو حاوی دوصد صفحه که مقالات مفید و علمی در آن جا داده از طبع برآمده و به دسترس علاقه مندان علم ودانش گذاشته شده است .

۲- جزء بیست وسوم بلسان پښتو که مشتمل بر مضامین مفید و ارزنده است زیر طبع بوده و به معرض استفاده گذاشته میشود .

۳- مضامینکه در جزء بیست وسوم طبع گردیده از لسان دری ترجمه شده و بعضاً مضامین تازه که مختص بزبان پښتو است در آن گنجانیده شده است .

۴- یکتعداد مفردات که به حرف (خ.و.غ) شروع میشود تهیه و بعد تحت تحقیق و نبشته قرار خواهد گرفت .

۱۳- تهیه مواد خام قسمت های مختلف فولکلور افغانستان برای آرشیف .

فعالیت فرهنگی :

وزارت اطلاعات و کلتور به منظور
بسط و توسعه تماس‌های مطبوعاتی و کلتوری
با عقد قرار داد های کلتوری و تدویر
جلسات انجمن های دوستی و غیره همواره
با کشور های دوست از طریق مدیریتت
روابط فرهنگی در تماس است و این تماس
ها با در نظر داشت پالیسی کلتوری به
صورت متمر در طول سال به منفعت کشور
بیشتر شده است چنانکه در طول سال ۵۳-
۱۳۵۴ زمینه مسافرت ۱۵ خبرنگار، ۵ نفر عکاس، ۱۸
هیات فلمبرداری در داخل کشور فراهم نموده
و تسهیلات لازمه برایشان گرفته شده است
این مدیریت امور انجمن دوستی افغانستان را
با اتحاد شوروی، ترکیه، ملل متحد، هند،
جمهوریت مردم چین و مصر بعهده دارد *

مدیریت روابط فرهنگی در دسک یونسکو
خود ریکارد مکمل کنفرانس های یونسکو و
اشتراک متخصصین یونسکو را در رشته
های مختلف اطلاعاتی و کلتوری که به
افغانستان می آیند ترتیب کرده است
و هم کمکهای یونسکو در ساحه های
مختلف برای این وزارت از طریق این دسک
جلب شده است که يك تعداد مامورین
این وزارت با استفاده از کمک های یونسکو
برای تحصیلات به خارج اعزام شده اند .

۵- از جلد پنجم بلسان پنبه تو تاحال
ششصد صفحه طبع گردیده .

مختصراً تذکار می گردد که حر و ف
ت. پ. ث. ج. و. چ از سال ۱۳۵۳ باینظر ف
جمعاً به اتمام رسیده است.

آمریت فلکلور وادب :

آمریت فلکلور و ادب وزارت اطلاعات
و کلتور طی سال ۱۳۵۳ مواد فلکلوریک
و آثار اوزعمنند آتی را به نشر سپرده
است :

۱- طبع و نشر شماره های مسلسل
مجله فولکلور الی شماره پنجم .

۲- طبع و نشر کتاب قرانه های کهسار .

۳- طبع و نشر کتاب د پښتو دودونه .

۴- رساله فرهنگ عامیانه پنجشیر
۵- تهیه رساله رقص های فولکلوری و
محلی افغانستان .

۶- تهیه رساله دُخدرانو د سیمی قوانین
او دودونه .

۷- تهیه رساله فولکلور کوهدامن .
۸- استنساخ نسخه قلمی فرهنگ میر -
عبدالرشید .

۹۔ رسالہ ادبیات عامیانه پروان کہ در محلہ بحاب رسیدہ •

۱۰- تهیه يك رساله افسانه های
فلکور بزبان انگلیسی که آماده چاپ می
باشد .

۱۱- تهیه رساله افسانه های کا بل
که آماده چاپ می باشد .

۱۲- هسته گذاری و تهیه موزیم فولکلور.

روزنامه‌ها

شماره	اسم روزنامه	سال تا سپس	محل چاپ	تعداد صفحات
الف :	مرکز :			
۱-	جمهوریت	۱۳۵۲	مطبعه دولتی	هشت صفحه
۲-	انیتس	۱۳۰۶	مطبعه دولتی	هشت صفحه (روزهای شنبه ۲ ص)
۳-	هیواد	۱۳۲۸	مطبعه دولتی	هشت صفحه
۴-	کابل تایمز	۱۹۶۰ ۱۳۳۸	مطبعه دولتی	چهار صفحه

ب : ولایات :

۵-	ننگرهار	۱۲۹۷	مطبعه ننگرهار	چهار صفحه
۶-	اتفاق اسلام	۱۲۹۹	مطبعه هرات	چهار صفحه
۷-	طلوع افغان	۱۳۰۰	مطبعه کندهار	چهار صفحه
۸-	وزیران بگه	۱۳۲۱	مطبعه پکتیا	چهار صفحه
۹-	بیدار	۱۳۰۰	مطبعه بلخ	چهار صفحه
۱۰-	اتحاد	۱۳۰۸	مطبعه بغلان	چهار صفحه
۱۱-	سنائی	۱۳۳۱	مطبعه غزنی	چهار صفحه
۱۲-	پروان	۱۳۳۱	مطبعه چاریکار	چهار صفحه
۱۳-	بدخشان	۱۳۲۴	مطبعه بدخشان	چهار صفحه
۱۴-	پیسوه	۱۳۴۰	مطبعه جوزجان	چهار صفحه
۱۵-	فاریاب	۱۳۲۲	مطبعه فاریاب	چهار صفحه

مجلات

۱-	ژوندون	۱۳۲۷	مطبعه دولتی	۶۴ صفحه
۲-	پیام حق	۱۳۳۱	مطبعه دولتی	۴۸ صفحه
۳-	پشتون زرغ	۱۳۱۹	مطبعه دولتی	۳۶ صفحه
۴-	کمکیانوانیس	۱۳۴۹	مطبعه دولتی	۴۰ صفحه
۵-	ننگرهار	۱۲۹۷	مطبعه دولتی	۴۰ صفحه
۶-	کندهار	۱۳۳۹	مطبعه دولتی	۴۰ صفحه
۷-	هرات	۱۳۱۱	مطبعه هرات	۴۰ صفحه
۸-	آریانا	۱۳۲۱	مطبعه دولتی	۸۸ صفحه
۹-	افغانستان	۱۹۴۶ ع	مطبعه دولتی	۹۶ صفحه

ج : جراید

ج :

۱-	جریده کندز	۱۳۵۱	مطبعه کندز	۴ صفحه
۲-	جریده هلمند	۱۳۳۲	مطبعه هلمند	۴ صفحه
۳-	جریده سیستان	۱۳۲۶	مطبعه فراه	۴ صفحه

جوایز مطبوعاتی و کلتوری

به پیروی از پالیسی کلتوری دولت جمهوری افغانستان، بمنظور رشد نیرو های خلاقه مردم و بمقصد زمینه ایجاد رشد و انکشاف و تقدیر آثار علمی، ادبی، و مطبوعاتی برای توسعه بخشیدن شعور و سوبه فکری مردم اداره جوایز مطبوعاتی و کلتوری دربرج قوس ۱۳۵۲ بمیان آمد.

بعداز تاسیس این اداره آثار هنری و کتبی برای سال ۱۳۵۴ کاندید گردید که جمعا به ۹۶۳ اثر می رسید. که از جمله (۸۰) اثر کتبی جایز جایزه مطبوعاتی و کلتوری گردید. البته این آثار شامل علوم طبیعی و علوم اجتماعی بود. و ۲۲۷ جایزه دیگر به پروگرام های رادیویی نوازندگی، آوازخوانی، فلمبرداری، دایرکت و تمثیل، نقاشی، پیکرتراشی، عکاسی، خطاطی کندن کاری، کاشی سازی، سیرامیک، کاه کاری اعطاء گردید.

که بعداز آثار مذکور به تقریب نخستین جشن جمهوریت در نندارتون افغانستان به نمایش گذاشته شد.

اداره جوایز مطبوعاتی بمنظور تسریع در امور مربوط به جوایز سال ۱۳۵۴ مطابق به احتیاجات و نیازمندی های محیط و امکانات تطبیق مواد مربوط به لایحه جوایز قبلی تعدیلاتی را در آن پیشنهاد نمود که کمیسیون هایی از صاحب نظران تعیین و در زمینه غورو بررسی نمودند و لایحه جدید جوایز مطبوعاتی و کلتوری را در چهار فصل و پانزده ماده با

تعلیماتنامه مربوط این لایحه تدوین و نشر نمود. که باساس آن قبلا فهرست عناوین تعیین و کاندیدان ثبت نام نمودند و موضوعاتی که تعیین شده بود عبارتند از: مسایل رشد اجتماعی و اقتصادی کشور، موضوعات اداری، صحتی بلدی، موضوعات رشد فرهنگی و سیاسی مطالعات تاریخی، جغرافیا و فرهنگ مردم افغانستان، تحول تاریخی و معاصر ادب در افغانستان و هنرهای زیبا می باشد در مورد پروگرام های رادیویی، سینما توگرافی، آواز خوانی، ژورنالیزم اخباری، رادیو ژورنالیزم اشاعات قابل توجه در نظر گرفته شده است.

آثار کتبی که در سال ۱۳۵۴ برای جوایز مطبوعاتی و کلتوری کاندید گردیده است نظر به فهرست موضوعات تعداد آن به (۲۴) اثر می رسد. آثار هنری که برای سال ۱۳۵۴ به اداره جوایز رسیده است از جمله آثاری است که قبلا توسط هیأت جهت تشخیص قبلی برای جوایز مطبوعاتی و کلتوری قبول گردیده است و تعداد آن به (۳۵۰) اثر بالغ می گردد.

این آثار مشتمل بر مجسمه سازی، نقاشی، خطاطی، سیرامیک، کندن کاری، کاه کاری می باشد که درجوزا سال ۱۳۵۴ در نمایشگاهی که از طرف آمریت جوایز در کابل ننداری دایر شده بود بمعرض نمایش قرار گرفت.

آمریت موسیقی :

در کنفرانس تبادل کلتوری بین ممالک آسیایی منعقد ه جاپان به اشتراك نماینده افغانستان تصویب شده بود که برای تفاهم بیشتر بین ممالک آسیایی موسیقی ممالک آسیایی برای تدریس در مکاتب ابتدایی عرضه

گردد.

بادغيس، هرات، جوزجان و پکتيا جهت تقويه

وانکشاف کتابخانه های مذکور اعانه داده اند .

۵- به تعداد (۲۹۰) جلد کتاب خطي خريداري شده است .

۶- به تعداد (۲۶۷۱) قطعه اسناد ، عکس

و غيره مواد آرشيفي برای آرشيف ملي خريداري شده است .

۷- به تعداد (۵۶۹) جلد کتاب چاپي برای کتابخانه ها خريداري شده است .

۸- به تعداد (۶) جلد کلکسيون جرايد سال های گذشته خريداري شده است .

۹- به تعداد (۱۵۴۳) جلد کتب از منابع مختلف داخلي وخارجي بقسم رايجان بکتابخانه اهداء شده است .

۱۰- طبق فيصله مجلس عالي وزراء کتب

تحويلخانه های رياست مطابع دولتي و رياست اداري وزارت اطلاعات و کلتور به اختيار آمريت عمومي کتابخانه های عامه گذاشته شد

تا طور رايجان به کتابخانه های سراسر کشور توزيع شود که تاکنون بتعداد (۱۲۵۴۷) جلد کتاب به (۱۶۹) کتابخانه توزيع شده است .

۱۱- مراجعين عمومي کتابخانه که از شعبات ريفرنس، افغانستان شناسي، مطالعه، مجلات توزيع وسايل اخبار و جرايد استفاده کرده اند جمعاً (۱۰۷۵۶۴) نفر است .

۱۲ بورجه سال ۵۴ کتابخانه بقسمي ترتيب

شده است که ساحه فعاليت آن در سال جاري بيش از پيش وسيع تر ومفيد تر باشد وتمام کتابخانه های عامه سراسر کشور بتواند خدمات فرهنگي وکلتوري شايسته اي را انجام دهند ونيز در بودجه انکشافی آن

از چند پارچه های فولکلوريک که از طرف

افغانستان فرستاده شده بود پارچه های

ملا محمد جان ودلبرجانم بيقارام امشب ، مورد

قبول واقع شده وتيپ ، ريکارډ ونوتيشن آن

از طرف کميته يونسکو جاپان برای استفاده

ممالک آسيايي تدارک گرديد .

اين موسسه در طول سال طی پروگرام های

کاروان سرود ويکشاخه و چند گل ۲۳۵ پارچه

راثبت وبه شنوندگان تقديم داشته است .

هيمپتور ارکستر غربي اين موسسه ۲۱۰ آهنگ

راثبت ونشر نموده است .

کتابخانه های عامه :

در پرتو نظام جمهوري و با اثر معاونت و

راهنمايي وزارت اطلاعات و کلتور يك سلسله

اقدامات قابل تذکر در کتابخانه عامه صورت

گرفته است که تفصيل آن باختصار قرار آتي

ميباشد .

۱- کتابخانه های عامه در ولايات نيمروز ،

ارزگان افتتاح شد .

۲- کتابخانه عامه ولايت هلمند، ننگرهار ،

کندهار، جوزجان با وسايل مدرن از قبيل چوکی

ميز مطالعه، الماری کتاب وغيره لوازم کتابخانه

و کتب مفيد (علمي، تاريخي، اجتماعي، ادبي)

و غيره تقويه شده آماده خدمتگذاري شده است.

۳- به کتابخانه های عامه ولايت نيمروز ،

ارزگان ، هلمند، بادغيس، غزني ، کندهار

زابل، لغمان، ننگرهار، هرات و خوست

(۵۲۷۱) جلد کتاب ارسال شده است .

۴- مبلغ (۱۸۸۲۹۶) افغاني شماروالي های

ولايت ارزگان، فراه، جلال آباد ، غزني،

کتاب پالیسي :

سال گذشته کتاب پالیسي کلتوري دولت جمهوري افغانستان بزبان انگليسي برای نشر و عنقريب ساخته ميشود .

وتوزيع توسط يونسکو به مصر ف خوديونسکو فرستاده شد وقرار است عنقريب ازطبع خارج وبتمام ممالك عضو يونسکو توزيع گردد .

ساختمان ۸ باب کتابخانه را در ولاياتيکه کتابخانه هادارای زمين تعميراتي هستند پيشيني شده وهمچنان تکميل دوعمارت کتابخانه های پروان ولغمان درنظر گرفته شده است، نقشه هاوبرآورد ابتدایي ۸ باب کتابخانه هم تکميل شده است .

۱۳- کارتعمير کتابخانه لغمان ۹۰ فيصد وکار کتابخانه پروان تقريباً ۸۰ فيصد پيش رفته است .

افغان فلم :

افغان فلم :در سالیکه گذشت فلم های آتی را تهیه نموده است .

- ۱- فلم اخباري ۳۵ مليتر . دری و پښتو ۴۳ کاپي
 - ۲- فلم سفر بياغلي رئيس دولت و صدر اعظم ۳۵ مليتر دری و پښتو ۷ فلم
 - ۳- فلم سفر بياغلي رئيس دولت و صدر اعظم دری و پښتو ۳۰ کاپي
 - ۴- فلم اخباري ۱۶ مليتر دری و پښتو ۱۲۰ کاپي
 - ۵- فلم هنري روز های دشواره ۳۵ مليتر ۲ فلم
 - ۶- فلم داکومنتري ۳۵ و ۱۶ ميليمتر ۵ فلم
 - ۷- فلم اعلاني ۳۵ و ۱۶ مليتر ۴ فلم
- بر علاوه در سالجاري ۱۰ فلم کوتاه برای معرفي کلتور افغانستان درنظر است .

آژانس باختر :

آژانس باختر برای انتظام و انسجام فعاليت های عکاسي ، فوتورا پورترا ن روزنامه ها را تحت يك واحد در چوكلات اين رياست جمع نموده و لابراتوار اين مؤ سسه را که از سالها باينطرف بصورت ابتدا ئي فعاليت میکرد با يکمقدار مصرف در زمينه سامان و لوازم آنرا تجهيز بهتر نموده است .

يك سلسله قرار داد ها با آژانس های خارجي مبنی بر تبادل و اخذ اخبار وهمم اعزام افراد مسلکی و فني به مصرف ممالك متحابه عقد کرده است .

رياست آژانس باختر با در نظر داشت بلند بردن سطح فهم نامه نگاران ولايات کشور وآگاهی مزيد شان در امر انکشافات اخير مملکت متشبيت به تشکيل سيمينار ي در جريان سال گرديد که درآن يکتمداد اهل فن ودانش بياناتي مفيد وارزنده ايراد نمودند .

و نامه نگاران رابيش ازپيش در تهیه وثقه بودن اخبار از نظر مسلک ژورناليزم متوجه ساختند .

مطابع دولتي

- ۱۵- مجله کندهار
۱۶- مجله کرهه
۱۷- مجله اوقاف
۱۸- مجله پیام حق
۱۹- مجله میرمن
۲۰- مجله آریانا
۲۱- مجله آریانا (بږبان انگلیسي)
۲۲- جریده انجمن رهنمای خانواده
۲۳- مجله وژه
۲۴- مجله کابل
۲۵- مجله اقتصادی خپرنی
۲۶- مجله دافغانستان بانک
۲۷- مجله قضاء
۲۸- مجله افغان طبی مجله
۲۹- مجله معرفي افغانستان بږبان انگلیسي
۳۰- مجله فولکلور
۳۱- مجله ادب
۳۲- اجزای سلسله دائرة المعارف
۳۳- جریده روغتیا زیری
- ب- کتب :**
۱- ادامه طبع تفسیر شریف بږبان پشتو
۲- اتلس قریه های افغانستان غرض معرفي واحد های اداری ازطرف احصائیه مرکزی صدارت عظمی .
۳- کتاب راهنمای تیلیفون
۴- کتاب جغرافیای صنف پنجم معارف
۵- کتاب قرائت دری صنف دوم معارف
۶- کتاب حساب صنف دوم معارف
- ج- متفرقه :**
علاوه برچاپ اوراق وکتب مروجی دفاتر و درجمله اقلام گابت متفرقه درسال ۱۳۵۳ طبع
- درپرتونظام جمهوریت مطبعه دولتي درسال ۱۳۵۳ بشکل يك تصدی انتفاعی طباعتی با نمایندگی های خود در (۱۴) ولایت باپیروی ازاهداف دولت طبق مندرجات اساسنامه خویش علی الرغم بحران اقتصادی جهانی و صعود قیم مواد طباعتی در بازار های بین المللی خدمات خود را در چوکات پالیسی کلتوری دولت جمهوری بیش ازپیش طور بهتر وشایسته تر انجام داده است .
- فعالیت های طباعتی یا تولیدی مطابع دولتي درادرسال ۱۳۵۳ با داشتن پرسونل ووسایل موجوده علاوه بر اجرای ده ها قلم فرمایش طباعتی مروجی موسسات رسمی ، غیر رسمی واشخاص انفرادی ذیل تشکیل میدهد :
- دو مرکز :**
الف- روز نامه ها ومجلات :
۱- روز نامه جمهوریت
۲- روز نامه انیس
۳- روز نامه هیواد
۴- روزنامه کابل تایمز
۵- جریده پامیر
۶- جریده رسمی
۷- جریده اقتصاد
۸- جریده زیری
۹- جریده عاطفه
۱۰- مجله ژوندون
۱۱- مجله کمکیانو انیس
۱۲- مجله پشتون رُغ
۱۳- مجله جمهوریت
۱۴- مجله ننگرهار

تذکره جمهوریت باکارت هاو فورمه های مربوطه پاسپورت سیاسی ، مخصوص و خدمت ، تکت های لاتری ، کوپون کارگران و مامورین ، انواع جنتری ، تهیه مهرهای دفاتر از ابر مخصوص تشکیل میدهد .

د- موسسه طبع کتب بیہقی :

موسسه طبع کتب بیہقی که جزء تشکیل مطابع دولتی می باشد مطابق آرزو های دولت جمهوری خدمات علمی ، کلتوری و تنویری خود را نسبت به سنوات گذشته بہتر تنظیم و فعالیت انجام داده فعالیت این موسسه در سال ۱۳۵۳ ذیلا توضیح میگردد :

۱- طبع پاره های تفسیر شریف که در ماده (ب) ذکر شده .

۲- طبع مجموعه بیانات بناغلی رئیس دولت و صدراعظم و طبع قطع جیبی بیانیہ خطاب ب مردم .

۳- طبع جلد دوم کتاب فاروق اعظم (رض)

۴- طبع دافغانستان پینبلیک (معرفی واقعات تاریخی افغانستان طور خلاصہ)

۵- طبع دجمهوریت په پلوشوکی .

۶- طبع عقاب زرین .

۷- مجموعه مقالات و بیانات مولانا جلال الدین بلخی .

۸- طبع رساله امیر خسرو بلخی در سه جلد .

۹- طبع آثار منشور .

۱۰- طبع رساله بایزید رویشان .

۱۱- طبع رسالات به مناسبت روز سواد و مطبوعات .

۱۲- طبع رسالات بمناسبت سال بین المللی زن .

۱۳- طبع بیانیہ اجمل خٹک .

همچنین تکمیل چاپ کتاب (اسلام او اقتصادی وده) چاپ البوم اولین جشن جمهوریت چاپ کتاب چگونه راپورتر خوب میشوم، چاپ کتاب آی خانم، چاپ کتاب جراحی اوعیہ، چاپ کتاب طبی یورولوژی ، ضمنا غرض سرگرمی و تحریک ذوق مطالعه اطفال چاپ کتاب موترلقه ، چاپ کتاب روباه چالاک و ماکیانک سرخ ، ویکتعداد آثار دیگر نیز درین موسسه تحت طبع گرفته شده است .

دروالیات :

طوریکه در بالا ذکر شد مطبعه دولتی عجالتا در ۱۴ ولایت نمایندگی دارد که علاوه از طبع روزنامه ها و جراید مربوط همان ولایات فرمایشات مختلفه طباعتی موسسات رسمی ، غیر رسمی و اشخاص انفرادی و بعضی کتب و آثار طبسقی پالیسی کلتوری دولت به تناسب توان و امکانات و وسایط دست داشته چاپ کرده و خدمات کلتوری خود را مانند مطبعه مرکز انجام داده اند . قابل تذکر است که در سال ۱۳۵۳

نیز کارگران مطبعه از تسهیلات مختلفه کہ در پرتو رژیم جوان جمهوریت میسر و فراهم گردیده برخوردار شده اند و وظایف شانرا با کمال ذوق و علاقه مندی انجام داده و سطح تولیدات را بالا برده است .

چنانچه فروشات سال ۱۳۵۳ مطبعه دولتی تنها در مرکز بالغ بر (۶۱۸۷۸۲۷۶) افغانی بوده کہ نسبت بسال ۱۳۵۲ مبلغ (۱۲۷۹۹۰۱۸) افغانی تزئید در آن بعمل آمده است .

سمعی وبصری

استقبال مردم در هر گوشه و کنار مملکت از پروگرام های سمعی وبصری موید استفاده اعظمی و موثریت خدمات سمعی وبصری میباشد. فعالیت های اداره سمعی وبصری در سال گذشته یکی از موثرترین و مفیدترین خدمات عامه وزارت اطلاعات و کلتور بوده که با اجرای ۱۵۱ پروگرام در ۱۵۲ منطقه مختلف صدها هزار نفر از آن مستفید شده اند.

این اداره در طول سال گذشته ۱۲ پروگرام در ولایت پروان دایر نمود که بیش از پانزده هزار نفر از آن استفاده نمودند. همین طور شانزده پروگرام در ولایت بغلان اجرا شد که بیش از ۳۹۲۰۰ نفر از آن استفاده کردند. تطبیقات سمعی وبصری در ولایت غور طی هفت پروگرام صورت گرفت که بیش از ۸۲۰۰ نفر از پروگرامهای سمعی وبصری استفاده نمودند. در ولایت نیمروز طی سال گذشته سه پروگرام اجرا شد که بیش از ۲۲۲۳۰ نفر از این پروگرامها استفاده نمودند.

در ولایت سمنگان هم سه پروگرام اجرا شد که طی آن ۲۲۰۰ نفر از این تطبیقات سمعی وبصری مستفید شدند.

تطبیقات سمعی وبصری در ولایت پکتیا طی سال گذشته به ۳۱ پروگرام میرسد که زیاده از ۴۱۸۴۰ نفر از این پروگرامها مستفید شدند. اداره سمعی وبصری سه پروگرام طی سال گذشته در ولایت کابل دایر نمود که بیش از ۵۸۵۰۰ نفر طی این پروگرامها تنویر گردیدند.

کمیته انسجام زن :

بدنبال سال جهانی نفوس، سازمان ملل متحد بر آن شد تا با خاطر تقدیر و بهبود موقف زن، این مهره نیرومند مناسبات اجتماعی سال ۱۹۷۵ را بنام سال جهانی زن تجلیل نماید و در بزرگداشت این سال زنان ملیت های مختلف را بر آن دارد که در چپته انکشاف صلح و مساوات نقش تعیین کننده و بزرگ خویشتن را بیشتر از پیش احساس نموده، با همدستی و همخوانی در یک مبارزه پیگیر و بی امان رسالت شان را در میدان عمل بیش از از پیش بجای آرند، زنان جامعه افغانستان که (۱۵ سال) پیش از امروز در اثر اراده مترقی صلح اعظم وقت و رئیس دولت انقلابی امروز افغانستان نقاب خویشتن را به سوئی انداخته بودند تا در راه انکشاف و ارتقای کشور خویش همدوش با مردان کشور تکاپوی انسانی خویش را آغاز کنند. تصمیم سازمان ملل متحد را بغال نیک گرفتند و پیشا پیش آغاز سال جهانی زن در امر انسجام امور سال بین المللی زنان به تفهیم اهمیت وظایف زنان کشور و متوجه ساختن آنها به این وظایف برآمدند.

همان بود که نخستین جلسه زنان در ۲۳ سنبله ۱۳۵۳ به تجویز دولت جمهوری افغانستان بریاست افتخاری پوهاند دکتور نوین وزیر اطلاعات و کلتور دایر و چگونگی تجلیل از این سال و طرق طرح پلان ها و نقشه ها و تطبیق آنها برای انکشاف بهتر موقف تدوین کردند تا زنان کشور مطابق به نیازمندی های عصر و ضرویات ملی در نهایت ساختمان کمیته ها و سازمان های انکشافی را مورد بحث و

مذاقه قرارداد دهند *

در زمینه تهیه و شروع بنشر نمود.

پس از تشکیل کمیته انسجام این کمیته کارهای مقدماتی خود را آغاز و در نخستین وهله کمیته های فرعی رادر حاشیه کمیته انسجام ایجاد نمود.

این کمیته های فرعی عبارت بودند از:

۱- کمیته ارزیابی

۲- کمیته سیار

۳- کمیته صحی

۴- کمیته احصائیه و دیموگرافی زن

۵- کمیته مبارزه با خرافات

۶- کمیته حقوق زن.

۷- کمیته اصلاح خانوادگی *

کمیته انسجام در پهلوی ایجاد کمیته های فرعی اهداف چگونگی پلانی و نقشه ها و شیوه کار آن کمیته و کمیته های فرعی را پس از بررسی همه جانبه طرح نموده و تجویز گرفت که در هر سه شنبه اعضای کمیته انسجام زن تشکیل جلسه داده و پس از روشی افکنی بر موضوعات مختلف مربوط به کمیته ها شیوه عملش رادر شرایط موجود مطابق خواسته های دولت انقلابی افغانستان و متناسب باروحیه کلتوری جامعه زنان معین نماید.

از آنجائیکه در نخستین قدم کمیته انسجام به تبلیغات سرتاسری، احتیاج مبرم احساس مینمود مقالات و نوشته های گوناگونی را پیرامون سال زن و اهداف آن تهیه و در رادیو روزنامه ها و مجله ها بدست چاپ سپرد. همچنان در روزنامه ها صفحات اختصاصی باز و در رادیو پروگرام یکساعته اختصاصی

روز ۱۲ قوس ۱۳۵۳ قانون تعزیه داری و روز ۲۰ قوس قانون از دواج مورد بحث اعضای کمیته انسجام قرار گرفته و مطابق نیاز مندی امروزی افغانستان اصلاحات در آن پیشنهاد گردید.

در روز ۱۲ قوس بخاطر انکشاف کمیته ها در ولایات کشور با اعزام هیئاتی بولایت هرات بیان گذاری کمیته انسجام در آن ولایت آغاز و اعضای آن تعیین گردیدند.

روز ۱۹ قوس سال روان که برابر باروز بزرگداشت اعلامیه حقوق بشر بود اولین نشریه اختصاصی زن در سلسله نشرات افغانستان جمهوریت طبع و توزیع گردید.

و روز ۲۶ قوس ۱۳۵۳ نخستین کنفرانس مقدماتی زنان روشنفکر در حضور عده کثیری از زنان کارمند زبان خانه دار و گروه های مختلف اجتماعی در تالار محمود طریزی در کلوب مطبوعات انعقاد و در مورد سال جهانی زن و نقش تعیین کننده زن افغان در ارتقای جمهوریت جوان افغانستان بیاناتی ایراد گردید.

سال جهانی زن در اول جنوری ۱۹۷۵ (۱۰ جدی ۱۳۵۳) گشایش یافت و بدین ترتیب کمیته انسجام کنفرانس عظیمی در حضور گروه کثیر زنان و مردان مرکز درسالون کابل ننداری برگزار نمود.

زابل قندهار غزني وللمند بدن صوب رهسپار شده ودر حدود امکانات آن ولايات کميته های انسجام زن را در آن مناطق افتتاح نمودند .

روز ۱۶ دلو کميته انسجام کنفرانسي را به همکاري انجمن رهنمای خانواده درتالار راديو افغانستان انعقاد نمود که بازم مشمولين آنرا زنان منور ، زنان خانه دار و جمع غفيري از علاقمندان تشکیل ميدادند . دراین کنفرانس علاوه از سخنرانی اعضای کميته فرصت داده شد تا حاضرین در مورد نحو کار و چگونگی بر گزاري این سال و اهداف سال زن از اعضای کميته پرسش ها ئی نمایند و اعضای کميته به ترتيب به پرسش ها در داخل پروگرام کار خویش جواب دهند .

روز ۸ مارچ (مطابق ۱۷ حوت ۱۳۵۳) نمایشگاه عکاسی در زمینه فعالیت های زن در حیات اجتماعی ، اقتصادی و سیاسی و بصورت عمومی در زمینه های نهضت زن افغانستان بنمایش گذاشته شد و یک پوستر معرف نهضت نسوان کشور در ساحات مختلف خدمات اجتماعی بچاپ رسید .

اهدائی را که کميته انسجام زن برای سال بین المللی زن در نظر دارد بشرح ذیل میباشد:

- ۱- گرد آوری احصائیه های گوناگون به همکاري مراجع مربوط در موارد زیر:
- الف- گرد آوری احصائیه نسبی از زنان بیسواد و علل بیسوادی آنها .
- ب- گردآوری ارقام نسبی از زنان شاغل و زنان خانه دار .
- ۲- بررسی و مطالعه مشکلات زنان روستا

این کنفرانس با پیام روشننگر رئیس دولت جمهوری افغانستان گشایش یافت و پس از آن پیام سرمنشی ملل متحد قرائت گردید و سپس پوهاند دکتور نوین رئیس افتخاری کميته انسجام زن در زمینه سخنرانی نمودند و چندتن از زنان و مردان منور در پر تو شعار سه گانه صلح مساوات و انکشاف ملل متحد به ایوان خطابه های مختلف پرداختند .

دراین روز نشریه های با عناوین (پیام بیناغلی رئیس دولت بمناسبت سال بین المللی زن- تجلیل سال بین المللی زن در افغانستان حقوق و مقام زن موقوف زن) که حاوی مطالبی پیرامون موقوف زن و شیوه کار هادراین سال بود به سلسله نشرات افغانستان جمهوریت چاپ شده بود توزیع گردید و همچنان پوستر اختصاصی کميته انسجام زنان باسمبول بین المللی که نمودار سال بین المللی زن بودو طرح آن توسط پوهاند دکتور نوین صورت گرفته بود در آن مجلس و در دوا یردولتی مرکز و ولايات توزیع و نصب گردید .

دراین محفل نمایشگاه عکاسی از (نهضت نسوان) در سالون کابل ننداری بنمایش گذاشته شد .

بتاریخ ۸ دلو انجمن زنان دیپلومات همکاري شان! باکميته انسجام زن اعلام نموده و اعضای آن پس از تشکیل جلسه وعده همکاري به کميته انسجام دادند .

روزاول دلو هیاتاتی برای گشایش کميته انسجام زن عازم جلال آباد گردیدند . روز نهم دلو هیاتاتی برای افتتاح کميته های انسجام ولايات

وزارت اطلاعات و کلتور

- ها و شهرها و امکانات حل این مشکلات*
 ۳- مشکلات زنان روشنفکر در خانه و بیرون
 و طرق پیدا نمودن راه حل این مشکلات*
 ۴- مطالعه دریافت راه حل و گسترش بیشتر
 سواد در میان گروه زن*
 ۵- اهمیت نقشی زن در خانواده و اجتماع
 الف- زن- بحیث مادر در نیا ز مئدی
 های يك مادر شاغل*
 ب- زن بحیث عضو جامعه و تثبیت حقوق
 اجتماعی هم درازهان عامه و هم در نظر خودش*
 ج- مبارزه در راه تعمیم اصل تساوی
 حقوق زن و مرد*
 د- معرفی موقف زنان و نقش تعیین کننده
 شان توسط بخش و نشر:
 مقاله ها، خطابه ها، درامه ها، سلاید ها،
 فلم ها، تقویم ها، شعرو هرگونه وسایل مفاعمه
- جمعیتی*
 ۶- تبلیغ و مبارزه برای جلوگیری از ازدواج
 های پیش ازوقت، تعدد زوجات مجادله با
 خرافات و سنن کمر شکن عروسی ها، عزاداری
 نامزدی، هاو غیره*
 ۷- تعمیم پلان ها و نقشه های کمیته انسجام
 توسط کمیته های انسجام ولایات و گسترش
 کمیته های ولایات*
 ۸- پیشنهاد اصلاحات ضروری در اوایح
 فصولی از حقوق و واجیب زن که بصورت غیر
 دموکراتیک در آن گنجانیده شده است*
 ۹- طبع و نشر کتابها و رساله هائی در
 معرفی و موقف زن افغانستان و نحوه مبارزه و
 آشنائی شان با اصل تساوی حقوق*
- دشخو دبیر المللی کال دتمانختی د تریاتو د غونبى یوه خنډه چه د اطلاعاتو او کلتور دوزیر پوهاند
 ۱۳۵۳/۶/۲۵
 دکتور نوین په مشرۍ شوی وه*

توزيع گرديده است که قيمت مجموعی آن ها بالغ بر ۲۷۶۱۹۹۹۴ افغانی ميشود و بيش از ۱۱۲۷۸ جلد کتاب از نشرات وزارت به بيش از ۲۵ کتابخانه از طريق آمريت کتابخانه های عامه به کتابخانه های مرکز ولايات کشور طور رایگان توزيع گرديده است .

در طول سال برای ۶۵ نفر فارغ التحصيل صنف ۱۲ و برای ۹۴ نفر فارغ پو هنخی ها در مرکز و مربوطات وزارت اطلاعات و کلتور کار داده شده است .

تدوير سيمينار ها :

بمنظور معرفي بيشتر فرزندان نا مو ر افغانستان وآثار شان وزارت اطلاعات و کلتور به تاسی از پالیسی کلتوری دولت جمهوری سال گذشته سيمينار مولانا جلال الدين بلخی وسيمينار امر خسرو بلخی را دایر نمود و همچنان به اساس پالیسی کلتوری از طرف وزارت معارف سيمينار بين المللی بايزيد روشان دایر گرديد .

۱۰- انجمنی بنام انجمن حمايت زن که در مجاری قانونی بمشکلات ودشواری های زنان در ساحات مختلف اجتماعی مددگار باشد .

۱۱ بنشر سپردن آثار ونوشته های نویسندهگان زن بشکل رساله ها ، کتابها، تراجم -مضامین وغيره .

کمیته انسجام زن معتقد است که صرف درپرتو همکاری های دایمی وصمیمانه تمام موسسات این اهداف وپلان های انکشافی در مورد انسجام وحقوق زن امکان عملی شدن را دارد .

در قسمت اداری :

چون وزارت اطلاعات و کلتور يك مقر دایمی نداشت برای رفع این نقیصه فرمایش ساختمان يك عمارت پنج منزله دارای تقریبا ۱۵۰، اتاق در جوار مطبوعه دولتی بریاست خانه سازی داده شد که بقیمت تخمین ۱۷ ملیون افغانی کار آن عنقریب تکمیل میگردد .

یکمقدار معتابه مواد کارآمد عکاسی و سمعی وبصری و کتاب که در تحویلخانه های وزارت از سالها موجود ومعرض خرابی بود بریاست باختر آژانس ، ریاست افغان فلم آمریت سمعی وبصری وآمریت کتابخانه عامه

سیمینار یاد و بود مولانا جلال الدین بلخی

جلال الدین بلخی، باتلاوت چندآیت ازقرآنکریم و نواختن سرود ملی جمهوریت افغانستان و بیانیه پوهاند دکتور نوین وزیر اطلاعات و کلتور، افتتاح شد.

وزیر اطلاعات و کلتور درضمن اظهار مسرت ازتشکیل محفل بزرگداشت عارف بلند پایه افغانستان مولانا جلال الدین بلخی به اشتراک عده‌ای از دانشمندان آلمانی و افغانی در وطن اصلی مولانا با اشاره به این نکته که حفظ میراث های فرهنگی گذشته این سرزمین و کوشش در شناساندن کسانی که در بنیانگذاری فرهنگ پر مایه ملی، نقش مهمی بر عهده داشته اند، یکی از اهداف عالی دولت جمهوری است گفت:

«مولانا جلال الدین بلخی در صف اول رجال نامداری قرار دارد که نه آنها استحکام بنای عظیم فرهنگی این دیار، مهون تلاشهای فکری و علمی ایشان است بلکه در ایجاد و غنای فرهنگ بشری و جهانی هم سهیم بوده اند.»

«مولانایکی از بزرگترین شخصیت های علمی و عرفانی است که در این سرزمین دانش پرور چشم به جهان گشوده و با افکار تابناک خود جهان علم و معرفت را در طی مدت هفت قرن روشن نگه داشت است و ازین سبب شایسته است که هموطنانش بیش از پیش او را بشناسند و بشناسانند.»

پوهاند نوین - در باره اهمیت ارزش آثار مولانا چنین یادآور شد:

«مردی که در جهان شعر به بزرگی دیوان

یکی از فرزندان شایسته این سرزمین که بحق در شمار بزرگترین شخصیت های علمی و عرفانی اسلام و جهان قرار دارد. مولانا جلال الدین محمد بلخی گوینده صاحب دل مثنوی و سراینده دیوان کبیر مشهور به دیوان شمس است که بیش از هفتصد سال از وفاتش می گذرد ولی هنوز افکار تابناکش بر دل و جان و عقل و اذهان هزاران جوینده علم و معرفت تأثیری بخشد و آوازه نام و مقامش در بسیاری از کشور های جهان پیچیده است و بسی از دانشمندان شرق و غرب عالم در برابر منطق عرفانی وی سر تسلیم و تمظیم فرود آورده اند. روز ۹ میزان سال ۱۳۵۳ به همت وزارت

اطلاعات و کلتور دولت جمهوری افغانستان با همکاری موسسه فرهنگی گویته انستیتوت، سیمینار باشکوهی که هدف آن تجلیل از شخصیت عالی ادبی و عرفانی، این فرزند گرامی بلخ بود، در تالار بزرگ رادیو افغانستان آغاز یافت و مدت یک هفته دوام داشت که در طی هفته مذکور از طرف چند تن از دانشمندان نامی افغانستان و دوتن از مشهور ترین خاورشناسان آلمان، درباره زندگانی و افکار و آثار مولانا جلال الدین بلخی خطابه ها ایراد شد و بحث های علمی و تحقیقی صورت گرفت که از هر حیث جالب و قابل استفاده بود.

آنچه در دستور آینده می آید خلاصه از رویداد های این سیمینار است:

ساعت ۱۰ (قبل از ظهر) روز سه شنبه ۹ میزان ۱۳۵۳ محفل مقدماتی سیمینار مولانا

پوهاند دكتور نوين وزير اطلاعات و كلتور موقع ايراد بيانیه
در سيمينار ياد بود مولينا جلال الدين بلخي عارف نامي کشور

اشعارش که به دیوان شمس مشهور شده است کمتر دیوانی وجود دارد، اما این همه شعر، مقام معنوی او بقدری بلند است که شاعری کترین پایه آن بشمار می‌رود.

انرجا ویدان او یعنی مثنوی معنوی، کتاب روح بشر است، کتابی است که در نوع خود نظیرش در هیچ عصر و زمانی دیده نشده است و آنقدر مطالب دقیق عرفانی و اخلاقی در آن وجود دارد که با وصف اینکه در خلال این هفتاد و دو قرن بیش از چهل شرح مفصل و مختصر از طرف بزرگترین دانشمندان و عرفا بر آن نوشته شده است، هنوز هم حق مطلب ادا نشده و امکان تحقیق و جستجوی بیشتر بر آن دریای عمیق میسر است، بنابراین تشکیل چنین سیمیناری که موضوع آن بحث در اطراف زندگی و احوال و افکار و اشعار این عارف بلند پایه و تجلیل

از مقام علمی و عرفانی اوست، کاریست ضروری و سودمند و قدمی است در راه تحقق یکی از اهداف عالی دولت جمهوری، دولتی که همواره در تلاش است تا کشور را بسوی آینده ای روشن از نور علم و تکنیک عصری، پیش می‌برد و در عین حال پیوند آن را به گذشته ای که از نوا دانش و عرفان مستور است، حفظ نماید.

پس از ختم بیانیه وزیر اطلاعات و کلتور که با آرزوی موفقیت شاملان سیمینار در کاس فرهنگی شان همراه بود، تپاغلی محمد عثمان صدقی به نیابت از محققان و دانشمندان افغانی به دو دانشمند آلمانی (پروفسور خانم اناماری شیمیل استاد فلسفه اسلامی در پوهنتون بن و پروفسور بیورگل استاد پوهنتون برن) که هر کدام شان عمری را در تحقیق و تدقیق آثار مولانا جلال الدین بلخي صرف کرده و در محفل

مؤثر قرائت میشد و بدنبال آن، همان ابیات همراه با آهنگ موسیقی انشاد میگردد .

قرائت ابیات نئی نامه رابه شیوه دکلمه گویندگان شیرین گفتار رادیو افغانستان (فریده فاروق، انیسه لطیف و اقلیمه مخفی) بعهدہ داشتند و خواندن آن به آهنگ موسیقی توسط سرایندگان خوش آواز رادیو (میرمن مپوش، ښاغلی احمدولی و ښاغلی شمس الدین مسرور) صورت گرفت و رهبری آرکستر با استاد سلیم سرمست بود .

ښاغلی میرفخرالدین که یکی از مثنوی خوانهای مشهور است نیز با قرائت بیتی چند از مثنوی به آهنگ مخصوص مثنوی، بر لطف و گیرایی محفل افزود و از آن پس نمونه یسی از مجلس سماع مولانا که به شیوه مجالس سماع بلخ ترتیب شده بود به وسیله هنرمندان رادیو افغانستان تمثیل گردید و بالاخره محفل در حدود ساعت دوازده و نیم پایان یافت .

روز دوم :

روز چهارشنبه ۱۰ میزان ۱۳۵۳ در جلسه قبل از ظهر که بساعت ۹ در سالن کنفرانس های رادیو افغانستان آغاز یافت نخست پروفیسر دکتور خانم اناماری شیمیل خطابه ای به زبان انگلیسی در مورد «دعوتیایش نزد مولانا» که در حقیقت شرح و تبصره ای بر این بیت مثنوی مولانا بود :

ترس و عشق تو کمند لطف ماست

زیر هر یارب تو لبیک هاست

ایراد کرد و از گروهی از خاور شناسان که

درباره دعا و نیایش عارفان مسلمان چیزی

نوشته اند، یاد نمود و به حکایات و اشعاری که

بزرگداشت مولانا شرکت ورزیده بودند، خیر مقدم گفت و از روابط مستحکم فرهنگی دو کشور دوست افغانستان و آلمان فدرالی سخن راند و خلاصه ای از زندگی نامه مولانا رابه اطلاع حاضران رسانید و در پایان گفتار خویش از ارزش عرفانی مثنوی و دیوان کبیر مولانا که «ازلحاظ سخن سرایی و بیان آموز عرفان و درد و سوز عشق بی مانند است» یادآوری کرد و آنگاه دکتور شورمن آمر گویته انستیتوت رشته سخن رابه دست گرفت و در ضمن یادآوری از روابط دیرینه فرهنگی در کشور افغانستان و آلمان و ذکر این نکته که امروز از عمر پژوهش در کارهای علمی، فرهنگی و ادبی خاورشناسی در آلمان یکصد و پنجاه سال کامل میگردد، درباره مولانا جلال الدین، چنین گفت :

«در واقع هیچ شاعر صوفی رادر هیچیک از ادیان جهان نمیتوان یافت که چون مولانا توانسته باشد، خواننده اش را باغهای فکری و حوزه معانی گوناگون کلام خویش آشناساخته و در عین حالی توانسته باشد از تجربه های عشق صوفیانه و چگونگی شخصیت آفاقی خویش دیگران را آگاه سازد.»

آنگاه پروفیسور دکتور خانم اناماری شیمیل خطابه ای درباره عظمت مقام عرفانی مولانا و شرح زندگانی وی از نگاه های مختلف، به زبان دری ایراد کرد که همزمان با گفتار وی سلاید های رنگی که متناسب با مضمون خطابه او بود، نمایش داده شد و حاضران آن را ساخت تحت تأثیر قرار داد .

در این محفل، پس از ختم هر بیانیه، ابیات سرآغاز مثنوی معنوی (نئی نامه) به شیوه ای

درمورد نیایش ودعا از صوفیان نقل شده است
 بامقایسه سخنان آنان و گفته های مولانا
 جلال الدین، اشاره کرد و مفهوم دعا و تسبیح
 و مناجات و استجابات را با استفاده از ابیات
 مثنوی و دیوان کبیر مولانا و کتاب فیه مافیه
 و مجالس سبعه مولانا به تفصیل شرح داد و
 سرانجام نتیجه گرفت که :

«عقیده مولانا آنست که ایمان بهتر از دعاست
 زیرا ایمان یکسان و پایدار است و ریشه دعاست
 و این عقیده مولانا برای درک معنی دعا و نیایش
 در کلام او، باید بخاطر ماباشد.»

پس از ختم گفتار پروفیسور دکتورشیمیل،
 دکتور محمد انس دانشمند افغانی خطاباً خود را
 زیر عنوان «همکاری فرهنگی شرق و غرب»
 در غرب در پرتو آثار مولانا قرائت نمود و در
 ضمن این گفتار نخست از مدنیت باستانی بلخ
 و زندگی مولانا در هنگام کودکی و سفری به
 معرفی فرهنگ شرق به غرب دارند. و تفاوتی
 قرینه و علاقه شدید مردم بلخ به پدر مولانا،
 سخن گفت و از وظیفه مهمی که جوانان مادر مورد
 معرفی فرهنگ شرق به غرب دارند، و تفاوتی
 که در طرز دید شرقیان و غربیان وجود دارد یاد
 نمود و گفت :

«از هر وسیله ارتباط و تفاهم و هر زبانی که
 باشد میتوان از آن در ایجاد حسن تفاهم و دوستی
 کارگرفت، تبادل کلتوری اساس دوستی دوام
 دار را بین ملل جهان تشکیل میدهد.»

دکتور محمد انس گفتار خود را با این ابیات
 شیوا و پر معنی مولانا پایان داد :
 همزبانی خویش و پیو ندی است
 مرد با نامجرمان چون بندی است

ای بسا هندو و ترک همزمان
 ای بسا دو ترک چون بیگانگان
 پس زبان محرمی خود دیگر است
 همدلی از همزبانی بهتر است
 غیر نطق و غیر ایما و سبیل
 صد هزاران تر جمان خیزد ز دل

سومین سخنران این جلسه پروفیسور
 یوهان کریستوف بورگل دانشمند آلمانی بود
 که «هم آهنگی لفظ و معنی در صنایع لفظی
 شعر مولانا» موضوع گفتار وی را که بزبان
 دری ایراد شد تشکیل میداد.

پروفیسور بورگل گفت : مقصود من از این
 گفتار، جلب توجه محققان ادبیات دری و مولانا
 شناسان به جنبه خاصی از صنعت شعر مولانا
 میباشد.

پروفیسور بورگل در توضیح این مطلب گفت:
 شاعر صوفی میکوشد صنایع لفظی را طوری
 بکاربرد که معنی خاصی در آن پدیدار شود...
 تساوی یا شباهت لفظی میان دو کلمه، اشارتی
 است به مناسبتی میان معنی این دو کلمه
 این چیز است که در تاریخ صنایع لفظی، در
 شعر عربی و دری بهیچ وجه شرط و قانون
 نیست لیکن هرجا یافته شود، دلیلی است
 براستادی مزید شاعر، مهم اینست که این
 مناسبت مجازی است نه واقعی و حتی صرف
 نظر از قرینه ایست، مبهم و غیر منطقی
 بنظر می آید ولی از طریق خیال شاعر و به
 وسیله مجاز و استعاره، منطقی و مقنع میشود.
 سپس پروفیسور بورگل، توضیحاتی در
 اطراف صنایع شعری از قبیل تودیه، ابهام
 و تجنیس داد و مثالهای جالبی از دیوان کبیر

مولانا بهمین اندازه از آغاز آن ساقط شده باشد و از مطالعه آن برمی آید که مولف کتابخانه جامع را بدسترس خود داشته است زیرا مطالبی در مجمع الاولیا دیده میشود که از نظر دیگر نویسندگان و مولفان فوت شده است. در حال موضوع خطابه شباغلی پروتتا شرح حالی بود که مولف مجمع الاولیا از مولانا آورده و در آن به روابط عرفانی و روحی مولانا با شمس الدین تبریزی، فرید الدین عطار، سراج الدین قونیوی، صدرالدین قونیوی و دیگران اشاره شده است.

شباغلی پروتتا از قول مولف مجمع الاولیا نقل کرد که خدمت مولانا در وصیت اصحاب چنین فرموده که من شمارا وصیت میکنم که در نهان و آشکار باور و تقوی باشید و کم خواری و کم خوابی و کم سخنی و ترک معاصی عادت خود کنید و بروزه و قیام شب مواظبت نمایید و ترک همنشینی بیخردان در پیش گیرید و مصاحبت علما و عرفا غنیمت شمارید و بهترین مردم کسی است به خلق خود نفع رساند و نیکوترین کلام آنست که از روی لفظ کم باشد و دلالت کند بر آنچه مقصود است.

ناطق دوم در این جلسه پوهاند محمد رحیم الهام و موضوع گفتارش مفهوم دریادار شعر مولانا بود. پوهاند الهام پس از ذکر سخنان گروهی از مولانا شناسان گذشته و حال گفت:

دانشمندان مولانا شناس، خداوند کاربلخ آثارش و قلزم و دریا خواندند ولی مولانا در واقع نه دریا بلکه از دریا و در جستجوی

مولانا یا مثنوی او را که بسیار مورد توجه واقع شده.

وی در پایان گفتار خود به مقایسه زبان شعری مولانا و زبان شعری خاقانی پرداخت و گفت:

صایع لفظی از قبیل نودید و تجنیس در اشعار مولانا نقش اساسی را ندارد که در شعر خاقانی میتوان یافت. علت این محدودیت شاید مراعات معنی کلمات هنگام بکار بردن صنایع لفظی باشد مولانا قافیه را بسیار دوست میداشته و گاهی ۳-۴ قافیه را در یک بیت میگنجانیده است! این کوشش و سهولت عروض مهمترین عناصر زخمه خاص شعر او می باشد. برای تودیه و تجنیس گویا جایی را در شعر خود نمیگذاشته است بجز در صورتیکه هماهنگی لفظا قرین هماهنگی معنی باشد.

در جلسه بعد از ظهر روز چهارشنبه ۱۰ میزان که به ساعت ۳ بعد از ظهر انعقاد یافت شباغلی محمد صالح پروتتا خطابه خود را که موضوع آن «مولانا از نظر مولف مجمع الاولیا» بود ایراد نمود.

مجمع الاولیا کتابی است در شرح حال بزرگان و مشاهیر علم و ادب و عرفان که نسخه خطی آن نزد شباغلی پروتتا موجود است و مولف آن شناخته نشده و فرار تحقیقاتی که شباغلی پروتتا نموده است ظاهراً یکی از امیران دوره اکبری و جهانگیری و احتمالاً هروی الاصل بوده است.

نظریه تعریف شباغلی پروتتا نسخه موجود بالغ بر یک هزار صفحه است که احتمال

حاصر بودند از آبدۀ تاريخي تخت رستم که یکی از جایهای دیدنی و جالب سمگان است دیدن گردید و به ساعت هفت شب جمعه وارد مزار شریف مرکز ولایت بلخ شدند.

روز چهارم :

دانشمندان مولانا شناس افغانی و المانی روز جمعه ۱۲ میزان از روضه شاه ولایت ماب و کتابخانه عامه بلخ و موزیم باختر در مزار شریف از زادگاه مولانا آرامگاه خواجه عکاسه و بالاحصار بلخ دیدن نمودند و در محفل یاد بود شخصیت و کارنامه های مولانا جلال الدین بلخی که در مسجد جامع خواجه ابونصر پارسا در بلخ انعقاد یافته بود شرکت نمودند.

در این محفل بیانیه هایی در اطراف شخصیت مولانا و همچنان آبیاتی از مثنوی قرائت شد.

دانشمندان موصوف شب ۱۳ میزان در خانقاه ده دلی در حلقه ذکر صوفیان که به مناسبت ورود ارادتمندان مولانا تشکیل شده بود شرکت کردند در آن محفل عرفانی که ابیات مثنوی بانوای نی به آهنگ خاصی قرائت میشد و سماع پر وجد و حال صوفیان بر شکوه محفل افزوده بود. مطالبی درباره عظمت مولانا و آثارش توسط نباعلی سید محمد داود اقبالی نباعلی عطاء الله و پروفیسور پورگل دانشمند المانی ایراد گردید.

روز پنجم :

صبح روز شنبه ۱۴ میزان دانشمندان شامل سیمینار مولانا جلال الدین از مزار شریف بعزم کابل حرکت کردند و در آنای

دریاست. اینکه اورا دریا گفته اند و اشعارش را بحر و فلزم خوانده اند به پندار من به خطاری است که در بسیاری از غزل خود مصطلحات بحر - قلزم - محیط جیحون دریا - جوی - آب - فطره - صوف - گوهر - موج - کشتی - ماهی - چشمه - سیل - ساحل - قعر - مرغابی - ترخشک - سبزو - کوزه و امثال اینها را به شیوه ای شاعرانه و تفنن های لطیف و زیبا با اشعارات او کنایات و تشبیهات بکرو و بدیع و با مفاهیم عمیق و لغزنده معانی گریزنده ولی بهم نزدیک و بصورت مکرر بکار برده است.

پوهاند الهام - پس از بیانی درباره کثرت معانی لطیف در اشعار مولانا و تشریح خصوصیات عرفانی اسلامی - برخی از ابیات مولانا را که شامل مصطلحات یاد شده بود - قرائت کرد و پیوستگی مفاهیم آنها را با اندیشه های عرفانی مولانا توجیه و تفسیر نمود و راه نوینی را برای تحقیق در سخن مولانا نشان داد.

وی مقاله شیرین خود را با این بیت مولانا ختم کرد.

جمله به دریا دریم بلکه بدو حاضریم
ورنه ز دریای جان موج پیاپی چرا است

روز سوم :

صبح روز پنجشنبه ۱۱ میزان ۱۳۵۳ دانشمندان افغانی و المانی شامل سیمینار بمنظور بازدید از سرزمین زادگاه مولانا جلال الدین بلخی از کابل رهسپار بلخ شدند ساعت سه بعد از ظهر به ایسک مرکز ولایت سمگان وارد گردیدند و در حالی که والی سمگان - مستوفی و مدیر معارف آن ولایت

راه بازار سر پو شیده خلم و باغ جهان نمای
آن شهر را که هردو از نظر تاریخی قابل توجه
است دیدند و پس از عبور از مناطق دیدنی
عرض راه و دیدار آثار قابل توجه سمنگان
و پروان به کابل باز گشتند .

روز ششم :

روز یکشنبه ۱۴ میزان ، آخرین جلسه
سیمینار مولانا جلال الدین بلخی بساعت
قبل از ظهر در سالون کنفرانسهای رادیو
افغانستان دایر گردید و چهارتن از دانشمندان
بیاناتی در باره شخصیت و آثار مولانا ایراد
کردند .

سخنران اول در این جلسه شباغلی محمد
عثمان صدقی بود که درباره مولانا ، نیواندیشه
سخن گفت و راز آغاز شدن مثنوی را به زبان
نی شرح داد .

شباغلی صدقی باشا به اقوال شارحان
مثنوی و از آن جمله مولانا نورالدین عبدالرحمان
جامی که نی را تعبیری از انسان کامل دانسته
اند ابیاتی از مثنوی و دیوان کبیر مولانا را که
لفظ (نی) در آنها آمده است ، قرائت کرد و به
تفسیر و تشریح آن پرداخت و آنگاه در اطراف
«اندیشه» که مولانا هستی را عبارت از آن میدانند
سخن گفت و از دکارت فیلسوف فرانسوی که
تنها بعد از مولانا متوجه اهمیت اندیشه شده
بود یاد کرد و برخی از اندیشه های عرفانی
و انسانی مولانا را بشیوه ای دلپسند ، بیان کرد
و گفتار خود را با این سه بیت از دیوان
شمس که آتش در بیشه اندیشه ها است
پایان داد .

ای رستخیز ناگهان
وی رحمت بی منتها
ای آتش افروخته
در بیشه اندیشه ها
در سینه ها برخاسته
اندیشه ها آراسته

هم خویش حاجت خواسته
هم خویشتن کرده روا
ای روح بخش بی بدل
ای لذت علم و عمل
باقی فسانه است و دغل
کاین علت آمدن دوا .

سخنران دوم پوهاند دکتور عبدالاحمد جاوید
بر دو موضوع گفتارش لغات و تعبیرات و مصطلحاتی
که در مثنوی شریف و دیوان کبیر آمده و در
زبان مردم مامعول و متداول است .

پوهاند جاوید با اشاره به اینکه برخی از
این لغات و تعبیرات ، برای دیگر دری زبانهای
جهان از جمله نوادر کلمات و مصطلحات ساز
بشمار میروند ادراک آن جز از راه مراجعه به
شروح و فرهنگهای معتبر میسر نیست ، نتیجه
گرفت که این دلیل است بر اصالت زبان مولانا
و ارتباط معنوی و پیوستگی عمیق فرهنگی او
بسه زاد گاهش .

دکتور جاوید بعضی کلمات و تعبیرات از
کتاب مصادف سلطان العلماء پدر مولانا را
نیز که امروز در عرف مردم افغانستان متداول
است ، یاد کرد و آنگاه یک عده از اصطلاحات
و تعبیرات را که مولانا بکار برده است باز
خواند و معنی آنها را بدانشان که در افغانستان

امروز رایج است بیان کرد که از هر حیث
جالب بوده بعد نوبت سخنرانی به پوهاند
عبدالحی حبیبی رسید واپس از قرائت این
سه بیت از مثنوی :

ای برادر توهمین اندیشه ای
ما بقی تو استخوان وریشه ای
گر گلست اندیشه تو گلشنی
ور بود خاری توهمه ، گلخنی
گر گللابی برسروجیت زند
ورتو چون بولی پروت افگند
گفت: مولانا شاعر اندیشه است زیرا در
بین شعرای زبان دری یگانه شاعریست که
هم شعر فراوان دارد وهم مایه اندیشه وتفکر
در اشعار او بیش از دیگرانست یعنی وی
در کمیت و کیفیت شاعری مقدم تراست.
پوهاند حبیبی گفت :

اگر کسی برای مثنوی فهرستی موضوعی
بسازد. و اندیشه های مشروط این کتاب
ضخیم راتجزیه وترتیب نماید شامل هزاران
مسائل ماده ونفس وروح انسان خواهد بود
که اکثر آن شرح وتعبیر یا تفسیری وتضمینی
از کلام خداست.
پوهاند حبیبی پس از تشریح عالمانه
ای از برخی افکار مولانا گفتار خود را با این
ادبیات مثنوی پایان داد.

لب کم جو تشنگی آور بدست
تابجو شد آبت از بالا و پست
تا نزارد طفلک نازک گلو
کی روان گردد ز پستان شیراو

آخر ین سخن ران دکتور عبدالغفور روان
فرا هادی بود که در معنی عشق نزد مولانا سخن
گفت گفتار دکتور روان فرا هادی مفصل بود
وی برخی از شعار مولانا را که در آنها کلمه
عشق آمده است برسم استشهاد در خلال
بیانا ت خویش آورد و در این معنی داد سخن داد.
مباحثی که در طی گفتار او آمده بود عبارت
بود از آنچه جوینده رادری شناخت عشق
رهبری میکند. عشق عوام پیکار عقل و عشق-
عشق با همسلك تاثیر عشق بر جهان تاثیر
عشق بر عاشق معنی تسلیم عاشق به عشق
دین و این عاشق و سرانجام وعاقبت عشق.

وی از علایق معنوی مولانا با شمس تبریزی
وصلاح الدین زرکوب وحسام الدین چلبی یاد
کرد و برای تایید استنباطاتی که از اندیشه های
مولانا درباره مراحل مختلف خاصیت عشق
کرده بود. علاوه بر ابیات مثنوی و دیوان کبیر
از آثار منشور مولانا و از آنجمله کتاب فیه مافیه
نیز به رسم استشهاد جمله ها و عباراتی نقل کرد
وتوجه حاضران را جلب نمود.
وسیمینار مولانا جلال الدین با معنی عشق

وزارت اطلاعات و کلتور

در نزد مولانا در ساعت يك بعد از ظهر آئین روز
بپایان رسید. وجه خوش پایانی.

را دیدن نمودند.

آنان به مزار پیرهرات خواجه عبدالله
انصاری در گازرگاه و آرامگاه مولانا جامی و امام
فخرالدین رازی در خیابان هرات رفتند و شب
سه شنبه در محفل عرفانی که در عمارت نمکدان
واقع در گازرگاه تشکیل شده بود حضور یافتند.
در این محفل که از طرف پناغلی میر محمد
ظاهر متولی مزار پیرهرات تشکیل یافته بود
اشعاری از طرف شاعران هرات درباره مقام
و شخصیت مولانا قیانت گردید و آهنگ دلنواز
فی که همراه با ابیات مثنوی بود حال وجدی
در محفل بوجود آورده بود.

آخرین روز:

روز سه شنبه ۱۶ میزان دانشمندان افغانی
و آلمانی از هرات به کابل باز گشتند.
و این بود خلاصه ای از جریان سیمینار
مولانا جلال الدین بلخی.

قبل از ختم جلسه پروفسور دکتور خانم
اناماری شمیل که ریاست جلسه را بر عهده
داشت از اینکه برای شناساندن مردان ادبی
و فرهنگی افغانستان چنین اجتماعاتی برگزار
میشود و از اینکه وزارت اطلاعات و کلتور در
دایر ساختن سیمینار اقدام کرد بود ابراز
شادمانی و تشکر نمود. عصر آن روز شاملان
سیمینار از کتابخانه نسخ خطی کابل که
نمایشگاه خاصی از آثار خطی مولانا در آن تشکیل
یافته بود دیدن کردند. در دیدار از کتابخانه
و آثار خطی مولانا پوهاند دکتور نوین وزیر
اطلاعات و کلتور نیز حضور داشت.

روز هفتم :

قبل از ظهر روز دوشنبه ۱۵ میزان ۱۳۵۳
شاملان سیمینار که بوسیله طیاره برای دیدن
آثار باستانی هرات رهسپار آن شهر شده

د سراج‌الدین بایزید روښان دمړینی څلور سومه کالیزه

موجوددی . دده او دده پیروانو دابتکارونو په نتیجه کېښې په پښتو ادب کېښې خورا د قدر وې ادبی پانگه زیاته شویده .

بایزید روښان اول سړی وچه د پښتو د رسم الخط رده یې ښاکړې ده . بایزید اول پښتون معلومیږي چه دپښتو خاصو آوازونو دپاره یې ځانته توری ایجاد کړی دی او د فارسي، عربي دليک دودنه یې یوه ځانته خپله دپښتو ليک دودلپاره لارآسانه کړې ده که څه هم نور ليکوالان بیا پدی لار تللي دی ولی گران کار د یوشی ابتدا او ایجاد دی . دبايزيد روښان په اولیا توکښې یوه خبره دا شمارلی شوچه ده دپښتود پاره مخصوص رسم الخط ایجاد کړ . داد عوه دبايزيد په باره کېښې دده د مړیدانو همده اود خوشحال خان هم . خوداسی ښکاری چه پښتو رسم الخط پخوانی دی او نورو کسانو پکښې صرف خپل لږ ډیرر جدیتونه کړي دي .

داخبره سمه ده چه دبايزيدروښان نه دمخه دپښتو نثر ليکوالان تیر شويدي او دخیرالبیان نه د مخه دپښتو آثارو نسخې هم شته مگر دپښتودپتی (الف بی) ليک دود په منظم او ارادی توگه دپښتو په موجوده اسناد وکښې ترهر څه دمخه په خیرالبیان کی لیدل کیږي دخیرالبیان (د چا بی نسخې) د شروع په څلور ومخو نو کېښې د عربي ليک دود په اساس پښتو ليک دود معرفی شوی دی او دیار لس توري پکښې دپښتو هغه

څر نگه چه جمهوري دولت دافغاني ټولني دتاريخي، عرفاني او کلتوري افتخاراتو د هغو دبانيانو اودهغو کسانو او پوهانو چه افغاني کلتور او ثقافت ته یې خدمتونه کړي دي دژوندانه دحالاتو دخپړني او ستا يني سلسله پيل کړی ده نو دادی پدی سلسله کېښې د لومړي ځل لپاره دجمهوری نظام په رڼا کېښې دپښتو دادبي نهضت او دیوه ځانته سبک خاوندملی اوعرفاني مبارز بايزيد انصاری پیر روښان دمړيني (۱۴۰۰) کالیزه په بین المللی سويه د دولت د ښاغلي رئیس او صدراعظم په پیغام لوستلو سره دپوهني وزارت له خوا د پښتو ټولني په اهتمام د ۱۳۵۳ کال دمرغومي دمیاشتي په ۱۵ نیټه ونمانځل شوه .

دنو مړي دمړيني د کالیزی دنما نځني په ترڅ کېښې یولې علمی غونډی وشوی چه په دغو غونډو کېښې د بايزيد روښان په تصوفی افکارو او ایدیالوژی بحث او خبری وشوی .

بايزيد روښان دپښتو د مشهوری سیمي وزیر ستان په کانیکرام کېښې زیږیدلی دی . دی دخپل وخت یودینی عالم متصوف ليکوال مؤلف ادبی او سیاسي شخصیت او په عین حال کېښې دآزادی او خپلواکۍ د لاری یو زړه ورستر مبارزو . په تصوف کېښې یې دوحده الوجود دنظر یوطرف دارو اوپه سیاست کی ئی دافغانانو دملی یووالی دپاره ډیری هڅی کړي دي . پیرروښان دپښتوپه نثرکی یې نوی لار پرانستی ده اود یوخاص ادبی سبک

مخصوص توری دی چه پسه عربسی کښی نشته .

تر بایزید روښان وروسته هم دده خپلو پیروانو او هم یی مخالفانو دده دادبی سبک پیروی کړی ده . دده دتعلیماتو دتعمیم په لاره کښی دده ملگرو او پیروانو مشهورو شاعرانو لکه میرزاخان انصاری، ارزانی، دولت لوانی واصل او نورو دپښتو ادب ته د قدر وې او نه هیریدونکی خدمتونه کړيدي .

که څه هم میا روښان ډیر تالیفات لری خو مشهوری دادی : (خیرالبیان، صراط التوحید مقصود المؤمنین، فخرالطالبین، حالنامه، مکتوبات پیر وروښان ، پښتو رسم او واجه دی سلوک.)

دده په تالیفاتو کښی تر ټولو مشهور تالیف خیر-البیان دی چه په پښتو، دری، عربی او هندي ژبو لیکل شویدی . ددی کتاب پښتو برخه د نظم او نثر ترمنځ په روانه عام فهمه ژبه او په اغیزه ناکو عباراتو لیکل شویدی دا دده ابتکار دی او دهغه وخت دهتری نثر یا آزاد نظم غوره نمونه بلله کیږی د همدی کتاب په سر کښی دپښتو پتی (الفبا) هم ښودل شویده .

د پښتو په هغو لیکل شوو اسنادو کښی چه مونږ ته رسیدلی دی دالومړی منظم کاردی چه دپښتو الفبا د پاره شویدی . دژبپوهنی له مخی داخبره دډیر ارزښت وړ او ابتکاری عمل دی .

نارو یژۍ پوهاند پوهاند افغان پیژندو نکی ښاغلی مارکس ترن دده دخیر البیان په باره

کښی چه په څلوروژ بو لیکل شوی داسی وایی : (بایزید غوښتل چه نه یواځی پښتانه بلکه نور قومونه هم دخپل مرقی نهضت تر نفوذ لاندی راوړی او ټول په خپل طریقت کښی داخل کړی او له بلی خوا یی غوښتل چه دده پیغام پدی ټوله سیمه کښی عام شی اوددی څلوروواړو ژبو ویونکی هم تری مستفید شی او دده په لار روان شی نو ځکه یی خیر البیان په څلورو ژبو ولیکل .

ډیر روښان نهضت یو بزگری اوولسی نهضت ؤ او غوښتل یی چه دعدالانه توزیع اصول په خلکو باندی تطبیق کړی .

د بایزید روښان ملی نهضت دمنلو د امیرا طوری په مقابل کښی دافغانانو د ملی آزادی دگټلو لپاره شروع شوی ؤ . ده هڅه کوله چه افغانان سره یو موټی کړی او د استعمار او استثمار نه یی خلاص کړی له بلی خوا ده غوښتل چه په افغانی ټولنه کښی یو اجتماعی او اقتصادی عدالت ټینگ شی په همدی اساس د هغی زمانی ټول مقتدر او شتمن خلك ورسره مخالف شول او مغلی امپراطوری هم دده له مخالفانو سره مرسته کوله ځکه چه دی ددواړو ډلو مخالف ؤ . همدغه وجه وه چه دده په مریدانو او پیروانو کښی غریب خلك او لیکوال اکثریت درلود .

روښانی نهضت تقریباً یوه پیرۍ دوام وکړ او بیاد وخت ددر باری او ارتجاعی طاقتونو په گټه قوت سمره غلی کړی شو .

څرنکه چه روښانی نهضت یو ملی او جبهانی مرقی حرکت گڼل کیږی نو ځکه پدی

باره کښې ډيرو ومستشرقينو خپرنې اوليکنې کړيدې او بايزيد روښان يې دنړۍ لوی، متفکر، متصوف، ښه اديب، مؤرخ اود خپل وخت يو نوميالی سياسي شخصيت گڼلې .
د بايزيد انصاري پير روښان دمړينې د

د پير روښان د سيمينار لومړۍ علمي غونډه .

او ددغه ستر افغان عالم روح ته له دعا کولو وروسته يې د گلو گيډۍ پری کيښودې .

په دغه وخت کې پوهاند حبيبي دافغان سید جمال الدين دشخصيت په باره کې دڅه مطالبو دڅرگندولو په لړ کې وويل : سيد ، نه يوازي افغانانو او خپل هيواد افغانستان ته له وياړه ډک کارونه کړي دي بلکه ټولې ختيځې نړۍ ته دده له پوهې ، فضل اوکمال نه برخه په نصيب شويده .

بايزيد روښان او افغان سيد په خپل ژوند کې، دغه گډې خواوې لري چه پير روښان په شپاړسمه پيړۍ کې دخرافاتو، شاهنشاهي او ډير ديو د استعماري تسلط په ضد يو نهضت را پيدا کړ چه دغه نهضت په نولسمه پيړۍ کې سيد جمال الدين افغان تعقيب اوزياتـه پراختيا يې ورکړه .

د پير روښان دمړينې دڅلورسوم علمي بين المللي سيمينار دوهمه غونډه د مرغومي په ۱۷ دپوهنتون د کتابخاني په تالار کې وشوه .

ښاغلي قيام الدين خام چه د غونډې مشرو دغونډې په پيل کې يې دروښا نياود مبارزو په نامه خپله مقاله ولوسته د مبارزې داصولو ، مبارزه دده دپاره ايا د روښانيانو

د پير روښان دمړينې دڅلورسوم تلين د بين المللي سيمينار لومړۍ علمي غونډه د مرغومي په ۱۶ دغرمي نه مخکې د کابل پوهنتون د کتابخاني په تالار کې وشوه .

ددغې غونډې په پيل کې چه دپوها ند عبدالحي حبيبي په مشرۍ وشوه ميرمن معصومه عصمتي د روښاني نهضت دسياسي اواجتماعي عواملو په باره کې خپله مقاله ولوستله او د پښتنو او بايزيد روښان د مليت غوښتنې په مبارزويي رڼا واچوله .

همدانگه دى دروښاني نهضت په مبارزو کې دپښتنو ميرمنو دهلو څلو په باره کې ځينې ټکي څرگند کړل .

په دې غونډه کې ښاغلي محمد اسماعيل مبلغ هم دبايز روښان د تصوف او افکار وپه باره کې په تفصيل سره خبرې وکړې اوتا کيد يې وکړ چه دغه پوه شخصيت د تصوف په لاره کې يو مجاهد ، سرتيري اوفعال شخص ؤ .
دده په مقاله کې ويل شويدي چه بايزيد روښان دبرابري ، ورورگلوۍ ، اوملي وحدت دټينگيدو په لاره کې نه هيريديو نکې خدمتو نه کړيدي .

دسيمينار شاملان دما سپښين په دولسـ نيمو بجود سيد جمال الدين افغان مزار ته لاړل

مبارزه سیاسي وه او ددوی دمبارزو دچولونو

شول .

په باره کی مفصل معلومات وړاندی کړل .

همدارنگه څیر نوال عبدالله خدمتگار د

پښتو په ادب کی دروېښانی آثارو ځای په نامه

خپله لیکلی مقاله ولوسته ده دروېښانی ادب په

بیلو بیلو خواو رڼا واچوله ، ثابتہ یی کړه چه

روېښانیانو پخپله ادبی آثارو سره دپښتو په

ادب کی نوی سبک جوړ کړ او بايزيد روېښان

دپښتو دالغیابه جوړولوکی ابتکارونه کړیدی .

په دی غونډه کی ښاغلی عبدا لجلیل وجدی

هم خپله مقاله ولوسته چه عنوان یی دروېښانیانو

ملی اوروېښانه لارؤ .

ده پخپله مقاله کی وویل داسی دلیلونه شته

چی دروېښانیانو د عصر دمبارونوله مخی یی دوی

معرفی کړل .

ښاغلی عبدا لقیوم نورزی هم دروېښا نیانود

مبارزو دڅرنگوالی په باره کی خپله مقاله

ولوسته .

ده وویل دروېښا نیانو مبارزو دوه خواو ی

لرلی چه له ملی مبارزی اوله طبقاتی مبارزی نه

عبارت دی او دفیوذا لیزم سره یی مبارزه کوله .

د افغانی کلتور په تاریخ کی دبایزید روېښان

دخیرا لیبیان دپښتو ژبی ارزښت او مقام، د

پیر روېښان د بین المللی علمی سیمینار په

هغه غونډه کی چه دمرغومی په ۱۸ وشوه د

یوی مقالی په ترڅ کی څرگند شو .

دغه راز په دغه غونډه کی دکتاب پیژندنی

له پلوه، دروېښانیانو آثار ،هغه سیمسی چه د

روېښانیانو نهضت پکی راغلی او دروېښانیانو

دپر مختک عوامل د مقالو په ترڅ کی څرگند

غونډه دسمپار په نهووجود تاجکستان دعلومو

داکادمی د ژبی ددپیار تمننت دآمر پرو فیسر

عبدالقادر مانیا ژوف په مشری پیل شوه .

لومړی ښاغلی محمد ابراهیم عطایی خپله

مقاله چه دروېښانی نهضت د سیمه ایزی

پیژندنی دتحلیل څیړنی په باب وه، ولوستله .

ده پخپله دغه مقاله کی په هغو سیمو رڼا

واچوله چه روېښا نی نهضت پکی پیدا شوی او

وده اوپر اختیایی پکی کړی وه .

دشوروی اتحاد دعلومو داکادمی دختیځ

پوهنی دمؤسسی دآمر اود پښتو ټولنسی د

افتخاری غپی پروفیسر دوریا نکوف مقاله

ښاغلی غوث شہامت ولوستله .

په دغه مقاله کی چه د پښتنو دکلتور په تاریخ

کی دبایزید روېښان دخیر الیبیان دپښتو ژبی

د ارزښت او مقام تر عنوان لاندی لیکل شوی

ده په شوروی اتحاد کی په روېښان پیژندنه،

رڼا اچولی اوروېښانی نهضت یی د هغه عصر

په شرایطو کی د شوروی پوهانو له نظره

تشریح کړی دی .

ده پخپله مقاله کی دپیر روېښان دلانی

پیژندنی د پاره ددغه سیمینار جوړول یومهم

او با ارزښته گام بللی دی .همدا رنگه د

روېښانی لیکلوتر عنوان لاندی ښاغلی حبیب الله

رفیع مقاله هم ولوستل شوه .

دده په مقاله کی دکتاب پیژندنی له مخی

هغه کتابونه وښودل چه خپله بايزيد روېښان

او دده پیروانو لیکلی وو .اودغه آثاری په

خلورو برخو کی څرگند کړل چه د بايزيد

اهميت په باب يې د شکل او محتوي له نظره د پښتو دموند لومړني منشور اثر په حيث بحث وکړي .

وروسته د تهران پوهنتون د ادبياتو د پوهنځي استاد ډاکټر شا حسين وينا وکړه او وي ويل چه د چنگيز يانو د فتوحاتو څخه وروسته ددوی په مقابل کښي په ټولو نيول شو يوسفموکي د تصوف په رنگ کښي عکس العمل څرگند شو خو روښاني تصوف پسييف تصوف نه وو بلکه د توري استعمال ورسره يوځای شوی وو .

ده وييل افغانان بايد ډير روښان دمبارزو مرعون وي . ده دخپلي وينا په پای کې وييل چه ډير روښان دافغاني موسيقي د پاره هم خدمت کړی دی .

همدا رنگه څپي نمل محمد دين ژواک خپله هغه مقاله چه عنوان يې وډير روښان د مليت د بنسټ ايشود ونکي په حيث ولوستله . ده په خپله وينا کښي د روښان د ملي شخصيت او دژوند دنقش په باب ځيني مطالب څرگند کړل اووي ويل کولی شو چه بايزيد روښان داستعمار گرانو دمنگو لو نه دزحمت کشانو خلاصوونکي وگڼو ځکه چه دی پدغه باره کښي دپښتون قوم ديو والي بنسټ ايشودونکي بلل کيږي .

ډير روښان ستر فيلسوف دعلم او منطق، پيرؤ دغه مطلب په هغه مقاله کې څرگندشو چه دبايزيد روښان دين المللي سيمينار په پنځمه غونډه کې چه دمرغومي په ٢١ شوی وه، واوښتله شوه پدغه غونډه کې چه مشر يې

روښان او دده آثارو ته دور ته آثارو ، د روښانيانو د آثارو او ددوی آثارو ته دور ته آثارو څخه عبارت دی .

ښاغلي عبدالباري جهاني هم په دغه غونډه کې خپله مقاله ولوستله چه عنوان يې دروښاني نهضت دپرمختگ او دهغه دماتي عوامل دی . ده پخپله مقاله کې وييل: روښاني نهضت دکړوند گروپوداسي نهضت دی چه له يوې خوا فلسفي ارزښت لري او له بلې خواله دی امله چه نژدی يوه پيړۍ ، روان ووممتاز مقام لري .

ده ددغه نهضت دپرمختگ شرايط اودماتي دلاري عوامل وسپړل او دهغه وخت په ملي طبقاتي، مذهبي او قبيلوي تضادونو باندی يې رڼا واچوله .

ډير روښان دمړيني دڅلور سوم کلدبين المللي علمي سيمينار دريمه غونډه دمرغومي په ١٩ نيټه له غرمي نه دمخه د کابل پوهنتون د کتابتون په تالار کښي د تهران پوهنتون د ادبياتو د پوهنځي استاد ډاکټر شاحسيني په مشرۍ وشوه .

پدی غونډه کښي لومړی پوهاند محمد رحيم الهام په يوه مقاله کښي ډير روښان د خير البيان په ځينو ژبنيو خصوصياتو باندی رڼا واچوله .

ده دخير البيان په رسم الخط دمور فيسم پيژندنې ستاکس ياد عبارتو نو او جملو د جوړښت، لهجې، پيژندنې، سبک پيژندنې او گرافيم پيژندنې په شاو خوا کښي ځيني مطالب څرگند کړل او دخير البيان دژبي او ادبي

گوشه‌ای از مجلس علمی بمناسبت سیمینار بین المللی چار صدمین
سالگرد پیر رویشان دوتالار کتابخانه پوهنتون کابل . ۱۳۵۳ و ۱۳۵۴

- ښاغلی محمد اسماعیل مبلخ و لومړی پوهنتون محمد حسن ضمير د پير رویشان دژوند او دده دوخت سياسي حالاتو د روښانه کولو په چاره کې يوه مفصله مقاله ولوستله
- ده پخپله مقاله کې د پيرو مطلبو نو په ترڅ کې وويل: پير رویشان ستر فيلسوف او د علم او منطق په منځ روان ؤ .
- د دوسته پوهاند عبدالحی حبيبي خپله مقاله په دغو څلورو برخو کې ولوستله. د پير رویشان پيرى او دده تهېست پير رویشان څوک ؤ .
- د پير رویشان د سياسي مبارزو بنسټونه او د پير رویشان او دهغه دتاليفو نو ادبيسي خواوې .
- پوهاند حبيبي خپله مقاله د پير رویشان د بوى نا پيژندل شوى رسالې په پيژندگلوۍ پایته ورسوله .
- د شوروي تاجکستان د علومو د اکاډمۍ د ژبې او دابياتو دانستيتوت رئيس پروفيسر عبدالقادر مانيا زوف پخپله وينا کې د پير رویشان د ادبي او علمي مقام يادونه وکړه او د تاجکستان او د افغانستان د جمهوريت ترمنځ يې د ادبي او کلتوري اړيکو په باب خپله مقاله ولوستله . همدا رنگه ښاغلی غلام غيوث شېبامت د روښاني نهضت دنفوذ دسيمې په باره کې مفصله مقاله ولوستله .
- د پير رویشان د بين المللي سيمينار په وروستۍ غونډه کېنى د پير رویشان د آثارو د

د اټولو او ترتيب او چاپ ولو پيشنهاده ونه وشول چه علمي مرکز ونه دهغو په باب غور وکړي .

سيمینار چه دهيواد دنامتوعالم بايزيد روښانه دمړيني دخلور سوومي کاليزي په مناسبا تد مرغومي دمیاشتي په ۱۵ نيټه د کابل پوهنتون په ادیتوریم کښی پیل شوی وو دمرغو می په ۲۲ نيټه پای ته ورسید .

په علمي غونډه کښی چه د پښتو ټولنی د رئیس خیر نمل محمد صدیق روحي په مشرۍ شوی وه لومړی پوهاند عبدالشکور رشاد په دی باب مفصله مقاله ولوستله چه آيا خير البيان نظم دی که نشر ده وويل دخیر- البيان له مطالعي نه معلومېږي چه د هغه په باب دی زیاته خبر نه وشي .

وروسته ښاغلی دوست محمد خپله مقاله هغی رسالی په باب ولوستله چه پدی نژدی وختو کښی پښتو ټولنی لاس ته راوړی ده ۱۰ او وی ویل دار ساله دزیاتو ددلیلونوله مخی چه شته دبایزید روښان یو اثر دی او دخیرالبيان نه مخی تألیف شوی دی .

همدغه راز پدی غونډه کی ایرانی پوه داکتر حسین خدیوچم دبایزید روښان په باب خپله قصیده ولوستله .

بدیغه غونډه د مسکو دپوهنتون د ختیږو زبو دخوکی استاد پرو فیسر انور علی یوف هم د روښانی نهضت په باب خپله مقاله ولوستله .

ښاغلی اجمل خټک هم دسیمینار داهمیت او مقصد په باب خیتی مطالب واورول .

مجلس علمی بزر گذاشت امیر خسرو بلخی مشهور به دهلوی

په اساس مشی دولت جمهوری واهتمام که این نظام ثقافت پرور به آحيای مفاخر ملی وحفظ آثار گرانقدر وارجمندپيشين افغانستان می دارد . به مناسبت مرور هفت قرن ازاغاز ښاغلی امیر خسرو بلخی مشهور به دهلوی کنګره یی به بزر گذاشت از مقام ادبی و علمی این سخنسرای و هنر مند نامتوسی طیفغانستان از ۲۰ تا ۲۸ حوت ۱۳۵۳ برآید با ۱۲ تا ۱۹ مارچ ۱۹۷۵ به کوشش و همت وزارت اطلاعات و کلتور در کابل بر گزار گردید .

یمین الدین امیر خسرو فرزند سیف الدین امیر محمود بلخی از مشاهیر ادب دری و از آن مردان نامدار دنیای فرهنگ است که در اشاعه و گسترش بخشیدن فرهنگ شکو همند خراسانی در شبه قاره هند نقشی عظیم دارد وجود نجسته این فرزند بلخ حلقه دیگری در زنجیر محکم علایق میان خراسان وهند پدید آورد. همان علایق دوستانه وانسانی که مرورد هور غبار نسیان مران نمی افشانند بل هر روز بیش از روز بیش استوار ترش می کند .

در روز های غم انگیزی که خراسان زیر
بای ستوران چنگیز یان به ویرانی می گرائید،
امیر سیف الدین محمود بلخی ازین دیسار
فرهنگ زای و مرد خیز راهی هندوستان شد.
صاحب تذکره میخانه به استناد کتابی بنام
مخزن الاخبار که امروز در دست نیست می
نگارد که سیف الدین محمود نخست از بلخ
به غور بند از نواحی کابل آمد و امیر خسرو
در آن چشم به جهان گشود و امیر سیف الدین
در گیرو ارفتنه خانما نسوز چنگیز یسان
از غور بند راه هندوستان را در پیش گرفت.
بنا بر قول خود شاعر در مثنوی نه سپهر
زادگاه او سر زمین هند است و بیشتر
محققان برآنند که پدر امیر خسرو از خراسان
به هند رفت و خسرو در سال ۶۵۱ در پکتیالی
از مادر زاد پدر امیر خسرو دوبار گاه سلطان
شمس الدین التمش صاحب منزلت بود و مادر
خسرو که دولت ناز نام داشت دختر مردی از
سرشناسان هندو خداوند جاه مگنت بود. امیر-
خسرو هفت ساله بود که پدرش درگذشت
و پروردن او را نیا و مادرش به عهده گرفتند.
از همان آوان کودکی امیر خسرو شعری
را دوست می داشت و از همان آغاز به
شاعران های شعر دری روی آورد و شاهنامه
فردوسی و موعظ و حکیم سنائی غزنوی و
خمسه نظامی و غزلیات سعدی و اشعار
خاقانی و کمالی اسماعیل را با اشتیاقی
عجیب خواند و بخش هایی از آنها را از بر
کرد. بعد ها در شعر او تاثیر این بزرگان
پیشین را می توان یافت ، تاثیر نظامی را در

مثنو یاتش ، تاثیر سعدی را در غزل هایش،
تأثیر سنائی و خاقانی را در موعظش و تاثیر
کمال اسماعیل را در قصایدش، که اجتماع
اینهمه تاثیرات گویند گان بزرگ پیشین را
در شعر خسرو ویژگی منحصر بفرد این گوینده
توانا می توان شمرد .

امیر خسرو ۷۲ سال درین سرای سپنجی
زیست و حاصل این زندگی بارور آثار
متعددی است که ازو بجاماند .

امیر خسرو یکی از پرسخن ترین گویند
گان ماست و آثار او آینه تمام نمای روز-
گارش . کتاب ها و آثاری که از او در دست
داریم اینها یند :

دیوان غزلیات :

امیر خسرو غزلیات هر دوره از عمر خود
را تحت عنوانی خاص آورده و به این ترتیب
دیوان او شامل این پنج بخش گردیده
است: تحفه الصغر وسطا الحیاة ، غرة الکمال،
بقیه نقبه و نهایة الکمال .

مثنوی قران السعدین :

این مثنوی را میر خسرو در ۳۶ سالگی
و به پیروی از مخزن الاسرار نظامی سرود.
قران السعدین در شرح مصالحة بغرا خان
و کبیاده است و آن چنان بود که پس از وفات
سلطان غیاث الدین در سال ۶۸۵ هـ بخلاف
وصیت او کبیاده فرزند بغراخان که جوانی
خوشگذران بود بجایش نشست و درین هنگام
بغراخان در بنگال بود . هنگامیکه از در
گذشت سلطان و بقدرت رسیدن فرزند خویش
بغراخان آگهی یافت بسوی دهلی لشکر

شرح عشقي واقعي است و شاعر، ماجراهای شایي بخش و جانفزا و حوادث غم انگيز و جانکاه آن را باسوز و ساز تمام بيان کرده است .

مثنوی سپهر :

اين مثنوی را خسرو در سال ۷۱۸ هـ در شصت و پنجمين سال زندگي خویش سرود که از مثنوی های واقعه نگاري و حساوی اطلاعات سود مند تاريخی واجتماعی و نکات قابل اهميت ادبی و اخلاقی و اوصاف هندوستان و اقليم و مردم آن ديارو اعتقادات دانشمندان هندوست که شاعر باسنايش و وسعت نظر از آنان ياد می کند . اين مثنوی شامل نه فصل است و گوینده هر فصل آن را سپهر نامیده . آخرين مثنوی واقعه نگاري امير خسرو تغلقنامه است که در آن از تسلط کوتاه حسن خسرو خان پرواز (نو مسلماني که قطب الدين مبارک خلجي را کشت و به جی او نشست و پس از کوتاه مدتی بدست غازي ملک برفتاد) و غلبه غازي ملک و حوادث روزگار غياث الدين تغلق آمده . اين مثنوی حاوی شرح نبرد ها و پيـر وزي و ستيز و اوين هاست و در عين حال سرشار از عواطف انساني .

از آثار منشور امير خسرو افضل الفوائد است در شرح مجالس ارشاد و تذکیر، پيشواي بزرگ روحاني او خواجه نظام الدين اولياکه از مشايخ عاليقدر خراساني الاصل شنبه قاره هندو پيرو مراد امير خسرو است .
درين کتاب مواعظ و امشادات آن خواجه به

کشيد . بغراخان نیز با لشکری از دهلی بدرآمد و هر دو لشکر درکنار رود آگره با هم روبرو شدند . ولی پسر و پدر از جنگ احتراز کردند و با هم صلح نموده قرار برآن دادند که بغراخان در بنگال و کيقياد دردهلی قدرت را در دست داشته باشد . شاعر مانيز درين هنگام جزء سپاه دهلی بود و پس از اين مصالحه و رفتن به دهلی واقعه روبرو شدن پدر و پسر و صلح گراييدن آنان را به خواهرش سلطان به نظم آورد . اين مثنوی علاوه بر اشتمال حوادث مذکور حاوی اوصاف اشيای گوناگون نیز هست .

امير خسرو در ۲۸ سالگی مثنوی کوتاه ديگری هم بنام مفتاح الفتوح در شرح قيام ملک چچو کيشلی خان و فتح جهاين و مغلوب شدن و مرز عفو قرار گرفتن او و سايسر حوادث اين قيام سروده است .

خمسۀ امير خسرو :

خمسۀ امير خسرو در جواب خمسۀ نظامی سروده شده و مشتمل بر پنج مثنوی مطلع الانوار ، خسرو و شیرين ، مجنون و لیلی ، آئينه اسکندری و هشت بهشت است و شاعر اين پنج منظومه را در سه سال (از سال ۶۹۸ تا ۷۰۱ هـ) سرود و هنگا ميکه آن را به پايان می رساند ۴۹ سال داشت .

مثنوی عشيقه :

اين مثنوی بنام خضرخان و دولرانی و يا عشيقه مشهور است و در شرح عشقبازی و وصلت شمس الدين خضر خان با دولرا نی دختر رای گجرات سروده شده . اين داستان

صورت اجمالی و تلخیص شده باقید تاریخ روز و ماه آنها ثبت شده است .

رسائل الاعجاز یا اعجاز خسروی را امیر خسرو در پنج رساله در زمینه انشا و نامه نگاری و شعر و ادب نگاشت . این کتاب مدت هادر هند به عنوان کتب درسی مورد استفاده بود و تأثیر عمیقی بر سبک نویسندگی دربار آن سامان داشته است .

خزائن الفتوح نیز رساله منثوری است که امیر خسرو در سال ۷۱۱ هـ در شرح فتوح علاء الدین محمد خلجی نگاشته است . امیر خسرو روز جمعه ۲۹ ذی قعدة سال ۷۲۵ هجری در گذشت و در حریم آرامگاه خواجه نظام الدین اولیا بجاگ سپرده شد و نام و آثار سودمندش پس از وی زنده جاوید ماند و مایه مباهات مردمان افغانستان و هند و همه فرهنگ د و ستان و اهل ادب گردید .

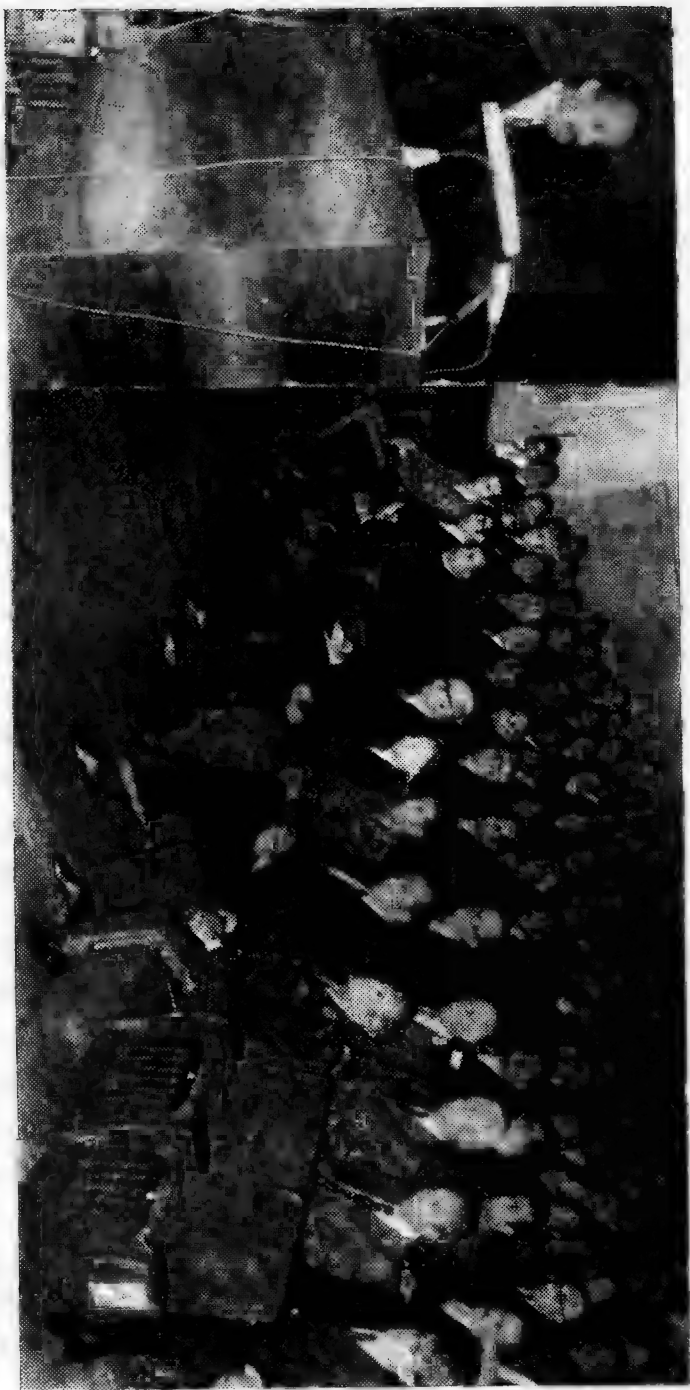
به منظور بزرگداشت از مقام شامخ این شاعر و لیقدر هفت قرن پس از آغاز شاعری و شش و نیم قرن پس از وفاتش در سرزمین پدری آن دانای خراسانی محفل با شکوهی باشکوه کت گروهی از دانشمندان افغانستان و پژوهندگان کشورهای دوست در کابل دایر شده .

کنگره بزرگداشت امیر خسرو بلخی روز ۲۱ حوت ۱۳۵۳ برابر ۱۲ مارچ ۱۹۷۵ میلادی) با پیام رهبر ملی افغانستان در تالار

رادیو افغانستان گشوده شد . قائد ملی ما درین پیام که به سیله پوهاند دکتور نویسن و زیر اطلاعات و کلتور قرائت شد فرمودند (امروز که از هفتصد مین سال تبارز عرفانی امیر خسرو بخشی مشهور به دهلوی تجلیل بعمل می آوریم به جنبه های عرفانی، ثقافت باستانی خویش در آثار پر ارزش شاعر متصوف دقیق می شویم و سلسله پنهانوار معارف اسلامی را که از سنائی غزنوی تا جلال الدین بلخی آفاق بیکران راطی کرد دنبال می نمائیم . امیر خسرو شاعر متصوف عالم متفکر و عارف کامل بود . ما یادبود این دانشمند گرامی را با اظهار حق شناسی بی پایان در برابر دانش و بینش وی احترام و تجلیل می نمائیم .)

سپس وزیر اطلاعات و کلتور رشته سخن را بدست گرفت و ضمن اظهار شادمانی و خشنودی از برگزاری محفل بزرگداشت

این فرزند گرانمایه بلخ گفت : همانطور که در پیام یناغلی رئیس دولت و صدراعظم ذکر شده است راز بقاء ملت ها در پهلوی حفظ میراث گرانمایه فرهنگی شان شناسائی کامل واقعیت هائی است که قانون تکامل اجتماعی آن را در جلوشان قرار داده است . بدین سبب است که تجلیل و یادبود و کوشش برای شناختن مفاخر علمی ، هنری ، عرفانی و ادبی ما در پالیسی کلتوری ما به عنوان یک اصل مهم شناخته شده است .

دولت درئيس او صدر اعظم بنافلي محمد داؤد پيغام د اطلاعاتو او کلتور وزير پوهاند دکتور نورين د امير خسرو بلخي د يادوني د فغانيتي د مجلس په
استاجه غونډه کې اړوي .
۱۳۵۳/۱۲/۲۲

قرائت اشعاری از امیر خسرو و استماع
موسیقی پایان یافت .

مجالس علمی بحث در باره زندگی و آثار
و افکار امیر خسرو بعد از ظهر روز ۲۱
حوت تا اختتام کنگره در تالار محمود طرزی
(کلوب مطبوعات) برگزار شد .

در نخستین مجلس علمی که از ساعت ۳
بعد از ظهر تا ساعت ۵ ادامه داشت رؤسای
پوهنتون و پښتو ټولنه تذکراتی از جانب
این دو ساز مان به سمع حضار رسانیدند .
از آن پس پروفیسر امیر حسن عابدی از هند
تحت عنوان ضمیمه تغلق نامه امیر خسرو و
پوهاند عبدالحی حبیبی در باره فرما و روایان
معاصر امیر خسرو سخنرانی های خوبش را
ایراد کردند . در همین محفل دکتر روان
فرهادی تحت عنوان (کمالات امیر خسرو)
محاسن ادبی و هنری این گوینده نام دار
و نقش او را در گسترش نیدن فرهنگ خراسانی
در هند و اثرات وجودش را در فرهنگ
هندوستان بر شمرد .

جلسه دوم ساعت ده قبل از ظهر روز ۲۲
حوت برگزار شد . درین جلسه دکتر و
استعلامی از ایران سخنانی پیرامون نوآوری
و باز سازی در داستان شیرین و خسرو بیان
داشت و در باره همانند سازی و نظیره گوئی
و پیشینه آن باز سازی امیر خسرو در سر
گذشت شیرین و خسرو مطالبی گفت و این
دو منظومه را با هم سنجیده موارد اشتراک و
افتراق را باز نمود و نتیجه گرفت که امیر
خسرو به تقلید محض از نظامی نپرداخته

پس از آن پوهاند دکتر نوین به اهمیت
مقام امیر خسرو و نقش او در گسترش دادن
فرهنگ خراسانی و نشر ادب دری در
سرزمین هندو شباهت و یازین جهت با همشهری
بزرگوار و عالیقدر او خداوند گار بلسخ
مولانا جلال الدین که فرهنگ خراسان و
زبان دری را تا نواحی آسیای صغیر برد و
در قی عرفان خراسان و ادب را در سرزمین
ترکیه برافراشت ، اشاره کرد .

پوهاند دکتر نوین در باره خدمات مهم
فرهنگی این گوینده نامدار گفت : امیر-
خسرو نخستین بنیانگذار سبکی در شعر دری
است که بعد ها راه تکامل پیمود و اخیراً
به سبک هندی شهرت یافت و اکثر شاعران
افغانستان در قرن های اخیر به آن توجه
داشتند و علاوه بر کسب افتخار بنیانگذاری
سبک مزبور از آنجا که در موسیقی نیز
استاد توانا بود از راه تلفیق موسیقی خراسانی
با موسیقی هند به نوآوری ها و ابتکاراتی
در موسیقی موفق شد که گذشته از تخلیه
نامش در عالم هنر خود او هم منزلت یک
حلقه وصل در صله های برادری و فرهنگی
مردم افغانستان و مردم هند را پیدا کرد .

از آن پس وزیر اطلاعات و کلتور در
باره اهمیت اثر امیر خسرو صحبت کرد و
اهمیت تحقیق بر آثار و افکار امیر خسرو را
در پرورش روحیه تفاهم و همکاری علمی که
جهان امروز سخت به آن نیاز مند است
مؤثر خواند . محفل گشایش کنگره امیر خسرو
بلخی پس از قرائت پیام های واصل شد و

و روابط او بانو مداران معاصرش سخنرفت. دومین سخنران این جلسه ښاغلی محمد صالح پروتتا تحت عنوان خسرو شاعران ومولف شناس مجمع الاولیا) مطالبی را که از کتاب مجمع الاولیا در باره امیر خسرو وعده یی از شهبسواران عرفان که معاصر امیر خسرو بودند چون سلطان المشایخ نظام الدین اولیا وشيخ شرف الدین ابوعلی قلندر پانی پنی و روابط آنان با هم و شمه یی از حالاتشان استخراج کرده بود بیان داشت .

پس از وی ښاغلی گ.ف. گیسرس از اتحاد شوروی تحت عنوان (امیر خسرو و خاور شناسان اتحاد شوروی) سخن گفت و تحقیقات دانش پژوهان اتحاد شوروی را در زمینه آثار واندیشه های امیر خسرو و معرفی کرد. در همین جلسه بیانیه استاد خلیل الله خلیلی که روی نوار ثبت شده بود به سمع حاضران رسید .گفتار استاد در باره (قصیده بحرالا برار امیر خسرو) بود در باره این قصیده گفت که امیر خسرو در بحرالا برار دیگران امیر کج کلاه استان نشین خواجه نظام الدین اولیا نیست بلکه وی را درین قصیده در سیمای معلمی می یابیم که باعصای بلندو آواز رسا بر فراز منبر شده، از مکام اخلاق ،از روابط ،انسان بانسان، از برابری و از برادری بحث می نماید ودر پیرایه تشبیهات زیباو آفادات بکرو معانی رقیق وشواهد شاعرانه و استدلال شگفت آفرین ، درس انسانیت می دهد . آنگاه در باره پیشینه کلمه دریاها، بحر وکلمه ابرار

و هر چند که در يك مقایسه کلی نظامی بر تر از امیر خسرو به نظرمی آیداما با دقت بیشتری میتوان دریافت که مهارت امیرخسرو درخلق مضمون هاو ترکیب داستان امتیازاتی برای نظیره او پدید آورده است که در خور توجه وداری ارزش هنری و ادبی است. پس از وی نوبت سخنرانی به ښاغلی محمد عثمان صدقی رسید و موصوف تحت عنوان مقایسه شیرین و خسرو امیر خسرو شیرین نظامی به بحث پرداخت .از آن پس دکتور سید مخدوم رهین تحت عنوان (سخن ازهند دردیوان امیرخسرو) تأثیرات محیط افسانه یی هند و فرهنگ آن دیار و انعکاس عقاید هندوان وبر همنان آنان ونقشی سایر عوالم مربوط به سر زمین هند را در دیوان امیر خسرو با استشهاد به اشعار آن گوینده و استناد به ماخذ معتبر موجود بررسی کرد. آخرین سخنران این جلسه ښاغلی علی اصغر بشمیر در باره شیوه داستا نسرانی خسرو سخن گفت و اساس گفتار مثنوی هشت بهشت امیر خسرو را قرار داد و در طی این سخنرانی ابداعات وابتکارات امیرخسرو را در داستا نسرانی و روش های تراز و وی را درین فن به اشباع بیان کرد .

جلسه سوم ساعت ۳ بعد از ظهر همان روز با سخنرانی پوهاند دکتور جاویددر باره زندگینامه امیرخسرو بلخی آغاز شد . درین گفتار در باب مراحل مختلف زندگی خسرو از کودکی تا سالخوردگی وخصایص زندگی خانوادگی وحیات رسمی و اداری شاعر

در آثار بزرگان ادب و عرفان خراسان پرداخت و از افتخای شاعران پس از خسرواز قصیده بحرالا برآزوی سخن راند.

در جلسه چهارم که ساعت ۹ صبح ۲۴ حوت دایرشد نخست در اطراف مسوده پیشنهاد کمیته فرعی در باره نشر انتقادی آثار امیرخسرو بلخی مذاکره شد. پس از آن شباغلی حسین خدیوچم از ایران تحت عنوان (نگاهی بر مجنون و لیلی امیر خسرو) مطالبی در باب این منظومه بیان داشت و مقدمه آن را قرائت نمود.

پروفسر انورعلی یف از اتحاد شوروی در باره «زمان رنسانس شرق و امیرخسرو» سخن گفت، و از گروهی از شخصیت ها و رجال فرهنگی کشور ما به عنوان افرادی که در رنسانس شرق نقش داشتند یاد آوری نمود.

سخنران بعدی پروفسر یتناگرازه ندوستان بود که تحت عنوان «امیرخسرو و ایجاد شعور در زبان هندی» شرح مبسوطی بزبان انگلیسی درباره ترکیب یافتن فرهنگ اسلامی با فرهنگ هندویی در شبه قاره هند و تأثیر سازنده و موثر تصوف اسلامی درین ترکیب انسانی و آغاز زندگی نوین فرهنگی در هند که از نتایج سودمند آن ترجمه آثار سانسکریت به زبان دری بود و از علاقه یی که خسرو بلخی بزبان و موسیقی و مردم هند داشت و از علاقه یی که امیرخسرو در نه سپهر پی هند و هندی نشان داده و درباره گیاهان و جانوران آن سخن گفته و مزایای هند را بایرتی های خراسان کشور بدری خویش مقایسه نموده و بالاخره امکان اینکه امیرخسرو که زبان هندی را به نیکویی

میدانست در آن زبان از خود شعر نیز بیادگار گذاشته باشد بیان کرد.

در پایان این جلسه چند نسخه مهم از آثار امیرخسرو بلخی که در افغانستان موجود است توسط یکی از موظفین انجمن تاریخ معرفی و شناسانده شد و در پایان شاملان کنگره از گنجینه نسخ خطی کابل در منزل فوقانی عمارت وزارت اطلاعات و کلتور بازدید نمودند.

جلسه پنجم کنگره ساعت ۳ بعد از ظهر روز ۲۴ حوت با سخنرانی پوهاند محمد رحیم الهام تحت عنوان «جلوه هایی از مختصات سبک هندی شعر دری در غزلیات امیرخسرو» آغاز شد. ناطق مذکور درین سخنرانی در باب اینکه آیا امیرخسرو بلخی رامی توان موجد سبک شعر معروف به هندی دانست؟ سخن گفت و جوانه های این سبک را در غزل های شاعر نشان داد و سرانجام نتیجه گرفت که سبک غزلسرای خسرو رامی توان در مرز انحراف از سبک شایع خراسانی آن وقت و مبتنی بر نوعی از نوگرایی که در مرحله کمال به سبک هندی معروف گردید دانست. پس از وی دکتر محمد یعقوب واحدی ذیل عنوان «امیر خسرو و امیر علیشیرنویی» تأثیرات اشعار و افکار خسرو بلخی را بر آثار و اقوال صدراعظم دانش پژوه و سخنندان دوره تیموری خراسان بررسی کرد و شواهد مختلفی از اقوال هر دو بزرگ مرد، ارائه داد.

جلسه ششم و اسپن جلسه این کنگره بود. در آغاز آن پوهاند عبدالشکور رشاد تحت عنوان «امیرخسرو بلخی هندی شاعری» تأثیر امیرخسرو را در فرهنگ هندی و میزان اطلاعات

امیر خسرو جمع آوری نام های نسخه های خطی که فهرست آن چاپ نشده و چاپ فهرست نسخه های خطی و چاپی و تهیه عکس نسخ و میکروفلم هاصورت خواهد داد مرحله دوم تهیه متن انتقادی کلیه آثار موجود امیر خسرو که تعیین نحوه واحد نقل برداری متن در زمینه رسم الخط و نقطه گذاری، تقطیع عبارات و بندها و فصول و معیار انتخاب نسخه بدل ها در حواشی و انواع فهرست ها به عنوان گام مقدماتی آن شمرده شده است . در مرحله دوم تهیه متن انتقادی دیوان های پنجگانه بامقدمه های منشور و فهرست های لازم برای تسهیل رجوع به اشعار دیوان و تکمیل متن های انتقادی مثنوی های خمس و تهیه متن انتقادی مثنوی های پنجگانه واقعه نگاری و تهیه متن های انتقادی آثار منشور ، تهیه متن های انتقادی نظم و نثر که قبلا شناخته شده و یا بر اثر تحقیقات جدید کشف خواهد شد، تهیه متن معتبر متن های دری آمیخته به زبان هندی و یا خالص بزبان هندی باترجمه دری آن و چاپ عکسی از نسخه های معتبر و هنری در نظر گرفته شده است .

مرحله سوم چاپ متن های انتقادی و تهیه کتاب شناسی کامل درباره امیر خسرو اعم از کتب و مقالات رادر بردارد .

مرحله چهارم در شش ماده چاپ مجموعه آثار امیر خسرو را احتوا کرده است .

مرحله پنجم تهیه و چاپ متن های قدیم را که در تحقیق برزندگانی و آثار امیر خسرو سودمند است بشمول آثار حسن سنجرى و

اورا از زبان و ادب هندی بررسی نمود. دومین سخنران مجلس پوهاند میر حسین شاه «مطالبی در اوضاع سیاسى و اجتماعى محیط امیر خسرو» بیان کرد و طی آن به تفصیل از سازمان های ادارى زمان و رجال مستند نشین معاصر خسرو و تشکیلات سیاسى مرکز و ایالات هند و زبان رسمى و ادارى هندوستان در آن روزگار و زبان کتبه ها و مسکوکات و اوضاع علوم و ادبیات و آثار مهمى که درین عصر ایجاد شد و تأثیر مهاجرینى که از خراسان «افغانستان امروز» به هند رفتند در ادب و فرهنگ آن سامان و تأثیر عرفان خراسانى در هند و سلسله های مهم عرفانى و آداب و طبقات مردم و روابط میان مسلمانان و هندوان و نقش امیر خسرو در ادب و فرهنگ هندوستان اشعار شیر و شکروى (درى هندی) اطلاعاتى دقیق و مستند ارائه کرد .

آخرین سخنران این محفل علمى دکتور روان فرهادى معنی عشق رادر اشعار خسرو بررسی کرد و معانى عشق را از دیدگاه خسرو اعم از جنبه های آسمانى و پهلوى های زمينى آن مورد بحث قرار داد .

در پایان آخرین جلسه مجلس علمى تحقیق بر امیر خسرو (مرکب از دانشمندان افغانى، هندی، ایرانى، شوروى و بنگله دیش) قطعنامه یی که بنام طرح کابل مسمى خواهد شد در دو فصل بتصویب رسید .

فصل اول این قطعنامه شامل چند مرحله است. مرحله اول که دارای چهار ماده میباشد ترتیب فهرست نسخه های خطی امیر خسرو را بوسیله جمع آوری مندرجات فهرست های چاپ شده و نسخه های چاپی و خطی کمیاب

وزارت اطلاعات و کلتور

نظام‌الدین اولیا و شروحي که درباره آثار امیر خسرو وجود دارد دربردارد .

فصل دوم در شش ماده حاوی اقدامات اجرایی است و بموجب آن انجمن تاریخ وزارت اطلاعات و کلتور افغانستان به همکاری ریاست پوهنتون کابل موظف به مکاتبات و تبادل خبرهای مربوط به عملی شدن طرح کابل خواهند بود و از طریق شعبه فرهنگی وزارت امور خارجه جمهوریت افغانستان این طرح و جریانات مابعد را به دول علاقمند اطلاع خواهد داد ، تا تقسیم کار در مورد اجرای این طرح بطور لازم و موثر و با هم آهنگی صورت گیرد . حکومت جمهوریت افغانستان متن این فیصله

نامه را به توجه مدیر عمومی یونسکو رسانیده مساعدت آن موسسه را در اجرای مراحل این طرح و فراهم آوردن امکانات مزید جلب خواهد کرد .

در ماده آخرین فصل تذکار داده شده است که بمنظور اجرای موثر و بهتر طرح کابل امید است کمیته یی درآینده به اشتراك کشور های علاقمند تشکیل شود .

کنگره تحقیق در احوال و آثار امیر خسرو که به همت و تلاش وزارت اطلاعات و کلتور برگزار شد يك هفته دوام داشت و بتاريخ ۲۸ حوت ۱۳۵۳ اختتام یافت . همزمان با آغاز این کنگره وزارت اطلاعات و کلتور گزیده آثار امیر خسرو را در سه جلد بچاپ رسانیده در دسترس علاقمندان گذاشت . افزون بر این جزوه مختصری نیز در شرح حال و معرفی آثار این گوینده نامدار از طرف این وزارت منتشر

شد و قبل از گشایش کنگره آماده توزیع بود و مجموعه مقالاتی که درین کنگره خوانده شد نیز بزودی چاپ خواهد شد .

شاملان کنگره علمی امیر خسرو در دعوت هایی اشتراك کردند که از طرف وزیر اطلاعات و کلتور، وزیر معارف ، رئیس پوهنتون و بناروال کابل به افتخار آنان در هتل کابل، رستوران باغ بالا، رستوران خیبر و رستوران قرغه ترتیب شده بود .

اعضای کنگره از آثار تاریخی هده در جلجل آباد بازدید نمودند و در دعوتی که از طرف مستوفی آن ولایت برای آنان ترتیب شده بود شرکت نمودند .

آنان به بلخ رفتند و پس از شرفیابی در آستان شاه ولایتآب از کارخانه کود و برق مزار شریف و آثار شگفت انگیز بلخ بامی چون دژ کهن بلخ، مسجد خواجه ابو نصر پارسا، آرامگاه شاعره شهید رابعه و مسجد نه گنبد که بازمانده آن از شاهکار های عظیم معماری خراسان در دوره اسلامی بشمار میرود بازدید نمودند و پس از شرکت در دعوت والی بلخ و حاکم و بناروال شهر بلخ به سمتگان رفتند و تخت رستم و شگفتی های کاخی را که در دامان و اندرون کوهی در سمتگان در ادوار قبل از اسلام بناشده مشاهده کردند و پس از اشتراك در دعوت والی سمتگان را هسی کابل شدند و در پلخمیری از طرف حاکم و بناروال آنجا مورد پذیرایی قرار گرفته شامگاه همان روز به کابل برگشتند .

وزارت مخابرات

درساحة پست :

به وجود آمدن نظام جوان و مترقی جمهوری در کشور عزیز ما انکشاف خدمات پستی همگام با سایر تغییرات و بهبودی اقتصادی و اجتماعی صورت گرفته است .

در حصه پرسونل حتی الوسع کوشش شده است تا نیرو های بشری جوان کشور چه از طبقه انان و چه ذکور بکار انداخته شود تا در کیفیت و کمیت کار روزانه شعبات پستی بهبودی رخ دهد . تعداد فارغان صنوف ششم الی نهم که بحیث پسته رسان ایقاي وظیفه مینماید روبه ازدیاد است . تا بدینوسیله سرعت و صحت در توزیع پسته تأمین شده بتواند . فارغین صنوف دوازده و پوهنخی های حقوق ، اقتصاد و اداره انستیتوت صنعت در شعبات مربوطه پستی مشغول خدمت اند .

یک سلسله اصلاحاتی در ساختمان داخلی بعضی پسته خانه های شهرواقع در نقاط پرازدحام از قبیل چهار راهی پشتونستان جاده میوند و نادرشاه مینه صورت گرفته تا مطابق به ضروریات عصر خدمات بیشتر و بهتر پستی عرضه شده بتواند . تغییر عمده ای که درساحة خدمات پستی در ظرف سال ۱۳۵۳ گردیده است همانا خارج ساختن سیستم توزیع پسته از حلقه مرکزیت میباشد . در سابی عموم مراسلات وارده از خارج و داخل مملکت در اداره پست مرکز جمع شده و توسط پسته رسانها بتمام نقاط دور و نزدیک شهر توزیع میگردد ، اما اکنون که شهر کابل انکشاف یافته و مبدل بیک شهر بزرگ کلتوری، صنعتی

و توریستی شده است ایجاب یافتن یک سیستم

جدید و پراتیک را مینمود که بعد از مطالعه و سنجش ریاست پست بالاخره بدین نتیجه رسید که توزیع پست در شهر کابل باینست از حالت مرکزیت برآمده بصورت حوضه ئی درآید فعلا از چهار نقطه شهر یعنی از حوزه اول مرکز وزارت حوزه دوم پسته خانه نادرشاه مینه، حوزه سوم پسته خانه کارته چهار و حوزه چهارم پسته خانه شهرنوصورت بگیرد پسته بعد از ورود بمركز به طور سر بسته به زودترین وقت به حوزه های چهارگانه ارسال و بعداً توزیع میگردد، جهت شناسایی بیشتر مراجعین محترم با این سیستم جدید توزیع جزئیات آنرا در پسته خانه های مربوطه مطالعه کرده میتوانند تنظیم و ترتیب ترخنامه بین المللی جدید پستی تحت کار بوده مقررات پست که به تصویب مجلس عالی وزراء و منظوروی حضور قائد ملی ورئیس دولت رسیده است ، بعد از نشر در جریده رسمی نافذ خواهد شد .

مجادله پسته خانه ها علیه ارسال و مرسول مواد مخدره بداخل و خارج کشور رویهمرفته تشنید یافته و درین زمینه موفقیت های نصیب شده است و با اشتراك مساعی اداره پست و قوماندانی محترم عمومی امنیه فعالیت در مورد دستگیری مرتکبین آن ادامه دارد .

بتعداد تخمیناً ۹۷۵۰۲۶۹ مراسلات عادی و واجستری پارسل و مطبوع داخله و خارجه فضائی و زمینی وارد و توزیع بتعداد تخمیناً ۳۹۰۱۶۰۳ مراسلات از قبیل مکاتیب مطبوع پست کارت پسته کوچک و هم پارسل های

وزارت مخابرات

دستگاه های تخنیکى به پرسونل ورزیده احتیاج دارد بناء به منظور بلند بردن سوئیة پرسونل تخنیکى کورسهای قصیر المدت در مرکز تربیوى مخابرات دایر و توسط متخصصین داخلی و خارجی تدریس عملی و نظری صورت گرفته است .

بادر نظر داشت امکانات تخنیکى و وسایں دست داشته به تعداد تقریباً ۱۶۰۰ لاین اتومات ولین هوایی برای مراجعین محترم در کابل درنواحى شیر شاه مینه، شهرنو مرکز کابل سید نور محمد شاه مینه، خیر خانه مینه، قلعة زمانخان، بینی حصار قلعهچه، چهاردهی و در سایر ولایات کشور تعدید گردیده است .

ازاینکه دستگاه های اتومات شیر شاه مینه شهرنو و توسعه مرکزى درسالهای ۱۳۴۶ و ۱۳۴۷ به فعالیت آغاز نموده یکتعداد زیاد لینهای برای مراجعین آن وقت تعدید شده است . باگذشت زمان و تأثیر حالات جوی سیم لینهای یکتعداد مشترکین خراب شده و همیشه سبب خرابی لاین های شان و مشکلات شعبات مربوطه گردیده است . بهمین منظور تصمیم گرفته شد تالین های مذکور بمصرف مشترکین توسط پرسونل فنی این وزارت تعدید گردیده و تا اندازه زیادى ازخرابى لینهای خصوصاً درایام بارندگی وزمستان جلوگیری شده است . تعداد لینهای تعدید و ترمیم شده در حدود ۵۰۰۰ میرسد . چون تقاضا برای تعدید لاین های تلیفون در مرکز ولایات همیشه موجود میباشد بهمین منظور برای فراهم آوری تسهیلات بیشتر مراجعین یکتعداد تلیفونهای اتومات و لوکل

پستی بداخل کشور و ممالک مختلف جهان صادر گردیده است ۲۶ قرار داد پسته رسانی بین وزارت مخابرات و ترانسپورت های انفرادی در نقاط مختلف کشور عقد گردیده است ۵۵ عدد پست بکس در پسته خانه های مرکزی شهر نو کارته چهار بدسترس مشترکین جدید گذاشته شده است بتعداد ۶۰ عدد پست بکس جدید در پسته خانه نادر شاه مینه اعمار و نصب گردیده مورد استفاده مراجعین گذاشته شده است، ۴۱ نفر مامور پستی در کورسهای مرکز تربیوى مخابرات واقع یکه توت حصه گرفته معلومات تازه در امور خدمات پستی حاصل نموده اند . ۶۹ پایه صندوق پستی جهت انداختن مکاتیبیکه قبلاً تکت پستی مطابق به جدول نرخنامه بر روی آن نصب شده درنواحى مختلف شهر کابل و ۳۱ پایه در مراکز ولایات کشور نصب شده است . عواید سال ۱۳۵۳ در ساحه خدمات پستی تخمیناً بالغ بر ۳۲۹۴۸۳۶۵- افغانى شده است در حصه طبع و نشر تکت های پستی باید گفت که در سال ۱۳۵۳ به تعداد ۶۶۰۰۰۰ قطعه تکت پستی به قیمتها، ساینزها و مناسبت های ملی و بین المللی و به تعداد ۸۳۰۰۰ قطعه ایروگرام طبع و نشر گردیده است .

باساس پلان انکشافی وزارت، کار اعمار و تاسیس چند پسته خانه در نقاط پرازدحام شهر از قبیل کارته پروان، بریکوت (کنار باغ وحش) مرکز کارته نو (سید نور محمد شاه مینه) و وزیر اکبرخان مینه ادامه دارد .

درساحه تلیفون و تلیگراف :

چون تدویر سالم و حفظ و مراقبت صحیح

بطري هوایی که ازخارج خریداری شده بود بعدازموصلت بکابل به ولایات کشور ارسال شده است .

برای تدویر وحفظ ومراقبت بهتر دستگاه های تخنیکي به خریداری يك اندازه سامان وپرزہ جات بادر نظر داشت توان مالی از خارج اقدام گردیده است .

نظربه قانون تيلفون چون اصلاح و ترميم دستگاه های مخابراتي مر بوط به وزارت مخابرات میباشد در جریان سال ۱۳۵۳ يکتعداد زياد سوچبورد های موسسات رسمي ازطرف پرسونل تخنیکي اين رياست اصلاح و ترميم گردیده است . درجریان سال ۱۳۵۳ برای بهبود وضع مخابراتي کشور يك اندازه سيم وسامان به ولایات ارسال شده درتمديدتجدید وترميم لينها اقدام شده است .

داشتن ارتباط تيلفوني و تيلگرافي صحيح بين مرکز وولایات وهمچنين بين محالات ولایات مستلزم حفظ ومراقبت جدی لينهای عمو می میباشد به همین اساس درجریان سال ۱۳۵۳ يکتعداد گروپ های فنی وزارت با سامان ووسایل دست داشته وهمچنين پرسونل فنی مربوط مخابرات هرولایت درتمديد، تجديد و اصلاح لينها اقدام نموده وطول مجموعی لينهای هوایی تمديد شده واصلاح شده به ۵۰۰۰ كيلو متر ميرسد رهنمای تيلفون مرکز کابل قبلادر سال ۱۳۵۰ طبع گردیده بودکه ازان تاريخ تا حال يکتعداد زياد لينهای جديد برای مشترکين رسمي وشخصی تمديد گردیده وعلاوتاً از چاپ سابقه فعلاً پيدایش ندارد . بناء وزارت مخابرات درمورد طبع يك رهنمای جديد که

شامل تمام نمرات مشترکين تيلفون های رسمي وشخصی باشد اقدام نموده طبع آن تکميل وبدسترس علاقمندان گذاشته شده است . يکتعداد دستگاه های بی سيم که از طرف ملل متحد طور مساعدت به منظور بهتر ساختن ارتباط تيلفوني وتيلگرافي يکتعدادولایات کشور که فاقد لينها ی اساسی میباشد وبامرکزکابل ارتباط راديويی دارد بدسترس ما گذاشته بوده يکتعداد آن نصب وتعداد باقيمانده آن در سال ۱۳۵۴ نصب وشروع بفعاليت خواهد نمود .

درسال ۱۳۵۳ به اثر جد يت وفعاليت پرسونل اين وزارت مساعدت وهمکاری بیشتر موسسات رسمي ومشترکين محترم در مرکز کابل ولایات درحدود هشتاد وهشت مليون افغاني عايد ازمدرک ثابت اضافه مخابره خارج حوزه (ولایتي) مخابره بين المللی و فروش سيم وسامان واجرت و انتقال لينها بدست آمده است .

درجریان سال ۱۳۵۳ ازمدرک تيلگرامات داخلی وخارجی درمرکز ولایات در حدود چهل وپنج مليون افغاني عايد بدست آمده است . ارتباط تيلفوني وتيلگرافي نه تنها بين مرکز کابل ولایات برقرار بوده بلکه بين افغانستان ويکتعداد ممالك خارج بصورت مستقيم وپا ترانزيت بر قرار میباشد و در جریان سال به ترتيب ذيل مخابره های تيلفوني وتيلگرافي صورت گرفته است .

تعداد تيلگرامات که بين مرکز کابل وسایر ولایات کشور تبادلہ گردیده است در حدود ۲۰۰۰۰۰ قطعه .

وزارت مخابرات

- تعداد تیلگرامات که بین افغانستان و ممالک خارج تبادل گردیده است در حدود ۲۱۵۰۰۰ قطعه .
- تعداد مخابره های تیلیفونی (از طریق سوچبورگ هادرغرفه های محصولی بی سیم) بین کابل و سایر ولایات کشور و همچنین بین ولایات و محلات صورت گرفته است در حدود ۸۵۰۰۰۰ مخابره .
- تعداد مخابره های تیلیفونی که بین افغانستان و ممالک خارج صورت گرفته در حدود ۸۵۰۰۰ مخابره .
- مدیریت حسابات خارجه آمریت ارتباط بین المللی این وزارت در جریان سال ۱۳۵۳ مبالغ آتی را از رهگذر خدمات تیلیفون تیلگراف و پست بعد از بیلاس از ممالک خارج حصول و به حساب دولت شامل نموده است :
۱-	۱۰۹۷۰۲۴۰	دالر امریکایی
۲-	۳۸۵۴۳۴۰	دالر کلیرنگ .
۳-	۱۱۴۹۶۰۹۲	پوند سترلنگ .
۴-	۲۵۵۰۹۶۶۶	کددار هندی .
۵-	۱۶۴۳۰۰	مارک جرمنی .
۶-	۵۵۶۹۰۰	افغانی .

در ساحت پلانهای انکشافی :

- ۱- پروژه اتومات خیرخانه مینه ، بنا بر رفع نیازمندی اهالی خیرخانه مینه نصب یک دستگاه تیلیفون اتومات ۱۲۰۰ لینه در پلان چهارم انکشافی گنجانیده شده و خریداری دستگاه و سامان مربوطه آن از قرضه آلمان مدنظر گرفته شده است وزارت مخابرات ساختمان يك تعمیر مجهز و عصری را برای نصب دستگاه مربوط و يك پسته خانه عصری شهری رادر جوار شمال و شرق پارک خیرخانه مینه توسط دستگاه ساختمانی افغانی روی کار گرفته است که کار ساختمان تعمیرات کنون سی فیصد پیشرفته است .

۲- پروژه تعمیرات پسته و مخابرات:

- وزارت مخابرات در گذشته نسبت عدم تعمیرات پسته و مخابرات طبق شرایط امروزی در اکثر ولایات کشور دچار تکلیف بود و همچنان بنابر تو سعه شهر کابل جهت نیازمندی و سهولت همشهریان عزیز تجویز گرفته است

- در مرکز کابل و شهر های کندهار ، هرات و مزار شریف دستگاه های تیلیفون اتومات به ظرفیت مجموعی ۱۷۷۰۰ لاین موجود میباشد که در جریان سال ۱۳۵۳ در حدود ۳۸ ملیون مخابره تیلیفونی از تیلیفون های رسمی و شخصی مشترکین اتومات صورت گرفته است .

- دستگاه تیلکس که قبلاً در سال ۱۳۵۱ خریداری گردیده بود اخیراً تمام سامان آن بکابل رسیده و بسته کاری آن توسط پرسونل فنی این وزارت و کمپنی فروشنده شروع شده است ، امید است که در نیمه اول سال ۱۳۵۴ بسته کاری آن تکمیل و شروع بفعالیت نماید .

- دستگاه های کریر که قبلاً در سال ۱۳۵۲ خریداری شده بود اخیراً بکابل مواصلت نموده و در آینده قریب در بسته کاری آن در مرکز کابل و یک تعداد ولایات اقدام خواهد شد که باتکمیل آن تسهیلات بیشتری تیلیفونی و تیلگرافی بین مرکز کابل و ولایات فراهم خواهد شد .

د افغانستان کالني

شامل پروژۀ شبکه مخابرات آسيانگريده است .
 که خط سیر شبکه مطلوبه در افغانستان به
 سيستم مايکروويف بوده واز طريق تورخم
 جلال آباد بکابل واز آنجا به کندهار ، هرات
 واسلام قلعه به ايران وصل خواهد شد .
 علاوه بر اجرای مخابراته های افغانستان
 وهندوستان وقسمتی ازمخابراته های ترانزيتي
 يك دستگاه سيستم تروپوسکتر در جلال آباد
 مدنظر گرفته شده است .

دومين جلسه کوارډ نيتر های داخلی منطقه
 فرعی چار (افغانستان ، ايران وهندوستان)
 دربرج اکتوبر ۱۹۷۴ در کابل دایر شده. درين
 جلسه پروگرام سروي نهایي این پروژۀ در
 داخل افغانستان طرح گردیده باساس این
 پروگرام سروي نهایي در برج اپريل ۱۹۷۵
 توسط متخصصين وعملۀ افغاني شروع وکارآن
 مدت هشت ماه رادر برخواهد گرفت .

مرکز تربیوی مخابرات :

۱- تاسيس سه کورس پستی شش هفته ای
 برای ۴۵ نفرمامور داخل خدمت .

۲- تاسيس سه کورس تخنيکی قصيرالمدت
 درساحات سوچيورد های کييلي پاور بلانت
 تيلفونی اتومات برای مامورين فنی داخل
 خدمت .

۳- اخذ امتحانات سمستراول طلاب وترتيب
 نتايج آنها .

۴- ترتيب وتنظيم کتابخانه ازنگاه لوازم
 وتجهيزات .

۵- تعيين کمیته های تدریسي و بررسی
 امورلیلیه به منظورمقررات لیلیه وزارت جلیله
 معارف

تاجند پسته خانۀ شهری رادر اکثر نقاط شهر
 کابل اعمار نماید بهمین منظور ساختمان
 تعمیرات پسته ومخابرات رابطی نقشه های
 مرتبه وزارت فواید عامه درولایات لوگر، تخار
 میدان ، شهرغزنی، ارزگان ، غور، بادغیس
 وهمچنان ساختمان پنج پسته خانۀ شهری را
 درسید نورمحمد شاه مینه، اکبرخان مینه
 کارته پروان، دهمزنگ وچوگ ده بوری درپلان
 چهارم گنجانیده است .

۳- پروژۀ مانیترنک :

وزارت مخابرات بنابر احساس ضرورت
 خریداری دودستگاه مانیترنک سیار وثابت را
 درپلان چهارم انکشافی پیش بینی نمود که
 بعداز طی مراحل دودستگاه مذکور ازبودجۀ
 دولت خریداری شده است .

۴- پروژۀ دستگاه بیسیم مربوط تیلکس:
 طبق پروگرام پیش بینی شده جهت نصب
 دستگاه های رسیوروترانسپتر اعمار دو تعمیر
 عصری درمحوطه های تیلگرافخانه یکه توت
 ومهتاب قلعه تحت کارگرفته شده است .

۵- پروژۀ چینل مزار حیرتان :

ساختمان لین چینل سیستم مزارالی حیرتان
 شامل پلان چهارم انکشافی بوده ووصارف
 اسعاری آن ازقرضه اتحاد شوروی تمو یل
 میگردد طبق پلان پیش بینی شده درین اواخر
 سروي مقدماتی پروژۀ متذکره توسط متخصصين
 افغاني وشوروی تکمیل ودر صورتیکه سامان
 آن تهیه شوو کار پروژۀ مذکور امسال آغاز
 خواهد شد .

۶- پروژۀ مايکروويف وتروپوسکتر :

افغانستان قبلاً درجمله سیزده مملکت دیگر

وزارت صحیه

میورزد تا فعالیت‌های صحی رادر تمام مملکت مطابق روحیه افغان روغتیا پروگرام بسط و توسعه دهد تا آن عده از هموطنان که در قراء و جاهای دور دست حیات بسر می برند از تسهیلات صحی استفاده بعمل آورده و از نعمت صحت محروم نگردند .

وزارت صحیه در طول سال ۱۳۵۳ از طریق مختلف در ساحه خدمات صحی در کشور قدم های موثر برداشته است از قبیل :

از آنجائیکه صحت اساس زندگیست و این دو مفهوم چنان بهم آمیخته اند که نمیتوان تجرید یکی را از دیگری قیاس نمود ، فرد و فامیل وقتی موفق است که از نعمت صحت بیشتر برخوردار باشند . بنابراین اهمیت صحت و رول آن در حیات فردی و اجتماعی دولت جمهوری افغانستان به سکتور صحت توجه جدی مبذول داشته اند .

بناسی از اهداف دولت جمهوری جوان افغانستان وزارت صحیه حتی المقدور سعی

- ۱- تکمیل و افتتاح شفاخانه صد بستر هاشم زینتون .
- ۲- دایر نمودن کورس مدیکل ریکارد دوره شش ماه بغرض خدمات احصائیوی طبی .
- ۳- پنج کورس توجیهی اورینتیشن و تجدید معلومات برای تکنیشن و معاونین لابراتوار ،
- ۴- کورسهای تغذی موسسه صحت عامه .
- ۵- دایر شدن پنج پولی کلینیک در مرکز کابل .
- ۶- بیست و هشت نفر متعلم شامل مکتب لیلیه و معاونه نرس قابلیتگی گردیده اند .
- ۷- تدویر کورس دوماه نرسنگ در مورد سرویس های اداره نرسنگ در ساحه لابراتوار .

لابراتوار های جدید :

میر بچه کوت، شکر دره ، پنجشیر ، بگرام تگاب، نجراب و ولسوالی کامه کلینیک منزل باغ کندهار از نگاه تجهیزات مکمل شده اند . باید علاوه نمود که آمریت لابراتوار مرکزی در سال ۱۳۵۳ بمنظور توحید و انسجام پروگرام توسعه آن به ولایات به صفت یگواحد دومی ریاست طب معالجوی مربوط گردیده است و اعمار الحاقیه آن آمریت بهمکاری انجمن خا نمهای دیپلومات از سرمایه دولت بپایه تکمیل رسیده است .

کلینیک دندان :

کلینیک های دندان علاؤالدین و خیرخانه مینه

در شفاخانه نیمروز، در مرکز صحی شیندند اناردره، غوریان ، گلران، یحیی خیل، کتواز غزنی، مرکز صحی فرخار، خواجه غار، چاه آب کشم، خوست و فرنگ علاوت تجهیزات لابراتواری شفاخانه کندهار، هرات، مزار شریف و مراکز صحی غور بند تکمیل گردیده .

همچنان لابراتوار هادرمراکز صحی شهری از قبیل علاؤالدین ، چاردهی و پولی کلینیک شاه شپید (ع) ، جاده میوند، میرویس میدان خیرخانه هینه جدید ادایر شده ، علاوتایک تعداد لابراتوارها از قبیل شیوکی، غور بند، دشت ارجی

بادولت هند تعداد شش نفر دوکتور با استفاده از فیلوشپ هادرشته های اورتوپیدی، داخله جراحی عمومی . به میعاد سه الی چهار سال به هند اعزام شده اند .

شفاخانه وزیر اکبرخان :

درین شفاخانه ضمن پروگرامهای تربیوی دکتوران درسرویس های ذیل بصورت عمومی ۳۱ نفر تحت پروگرام های تربیوی قرار گرفته اند :

سرویس داخله	۱۰ نفر.
سرویس جراحی	۱۱ نفر.
سرویس گوش و گلون	۱ نفر.
سرویس انستیزی	۱ نفر.

علاؤا فعال شدن ورکشاپ تخنیکي، تعديل رژیم غذایی مریضان تجهیز مکمل و تدویر و فعال ساختن پولی کلینیک وزیر اکبر خان جراحی صغیره درین کلینیک و بکار انداختن دستگاه لابراتواری درپولی کلینیک مذکور با تعديل سیستم آن قابل تذکر است .

آمریت کلینیک صدری :

درزمرهٔ سایر پروگرامهای تربیوی و فعالیت های کلینیک صدری فعال ساختن دوشعبهٔ مراقبت جدی والکتروکاردیوگرام و تحت تربیه گرفتن هشت نفر ایزدنت قابل تذکار است .

پولی کلینیک مجانی :

فعالیتهای این پولی کلینیک توسط جدول ذیل ارائه میگردد :

جدیداً تجهیز و در پولی کلینیک های مربوطه شروع به فعالیت نموده همچنان کلینیک دندان درمرکز صحی جاغوری و ولایت غزنی افتتاح شده است و طی سال ۱۳۵۳ کورس تداوی دندان و بیره دایر شده بود از جمله بتعداد ۱۴ نفر فارغان آن درمرکز و ولایات کشور وظیفه گماشته شده اند و به تعقیب آن کورس دیگری با ۲۲ نفر شاگرد دایر گردید .

اکسریز ها :

در سال ۱۳۵۳ يك پایه دستگاه اکسریز در ولایت نیمروز و دویا به جدیداً در ولایت هرات ننگرهار، ارزگان نصب گردید . همچنان کورس های اکسریز از قبیل کورس عالی رادیولوژی به تعداد ۱۸ نفر شاگرد بعد از دورهٔ دو سال اختتام یافت .

نصب يك دستگاه بزرگ اکسریز در مرکز ریاست موسسات اکسریز در کابل قابل تذکر میباشد . در اثر ترمیمات اکسریز وزیر اکبرخان روغتون تسهیلات لازمه را برای مریضان داخل بستر فراهم آورده است .

شفاخانه ابن سینا :

چهار ویزدنت درسرویس جراحی و داخله ابن سینا روغتون تحت پروگرام تربیوی گرفته شده است .

موسسه صحت طفل :

درسرویس جراحی عمومی شش نفر داخله، شش نفر اورتوپیدی، سه نفر گوش و گلون، دو نفر انستیزی ، دونفر تحت پروگرام تربیوی قرار گرفته شده اند با اساس پروتوکول منعقد

وزارت صحت

داخله جراحی	انجمن رهنمای	ولادی و نسانی	گوش و گلون	داخله و	جراحی
خانواده	اطفال	اطفال	اطفال	اطفال	اطفال
۴۰۱۸	۱۵۳۳۶	۷۰	۲۸۳۷	۲۳۰۱۴	۴۳۴۷
۲۷۵					
عقلی و عصبی	دندان	جلدی	چشم	لا براتوار	
۴۳۶۶	۲۰۷۸	۲۲۵	۲۶۴۰	۱۸۴۰	

همچنان شفاخانه جدید الاعمار ۴۴ بسترخواست منحیت ارتباط تخنیکى وفنى از پروژه انکشاف یکتیا مجزاء وبوزارت صحت تسليم داده شده که درحصه نیازمندی های صحتى منطقه فعالیت دارد .

دوساحه ساختمانی :

الف- پروژه های که درسال ۱۳۵۳ بپایه اکمال رسیده است :

- ۱- پروژه ستاک مرکزی تکمیل وافتتاح گردیده است .
- ۲- امورساختمانی مکتب نرسنگ از ۳۰ فیصد به ۸۰ فیصد ارتقاء نموده است .
- ۳- شفاخانه صد بستر زایشگاه هاشم زیونتون تکمیل وافتتاح شده است .
- ۴- شفاخانه های ۲۰ بستر بادغیس، کاپیساترینکوت مرکزحمایه طفل ومادهرات و تعمیرات جنراتوری های بادغیس وهرات تکمیل شده است .
- ب- تعمیرات مراکز صحتی که تاکنون تکمیل شده اند :

- ۱- تعمیر مرکز صحتی شیوه کی .
 - ۲- تعمیر مرکز صحتی سرشاهی .
 - ۳- تعمیر مرکز صحتی خاص کنر .
 - ۴- تعمیر مرکز صحتی بگرام .
 - ۵- تعمیر مرکز صحتی سیدکرم .
 - ۶- تعمیر مرکز صحتی سیاه گرد .
 - ۷- تعمیر مرکز صحتی شینکی .
 - ۸- تعمیر مرکز صحتی روئی دوآب .
 - ۹- تعمیر مرکز صحتی قره باغ غزنی .
 - ۱۰- تعمیر مرکز صحتی ازروی لوگر .
 - ۱۱- تعمیر مرکز صحتی مقر .
 - ۱۲- تعمیر مرکز صحتی میدان شهر .
 - ۱۳- تعمیر مرکز صحتی قرغه نی .
 - ۱۴- تعمیر مرکز صحتی دوشی .
 - ۱۵- تعمیر مرکز صحتی اندراب .
 - ۱۶- تعمیر مرکز صحتی خلم .
 - ۱۷- تعمیر مرکز صحتی دولت آباد .
 - ۱۸- تعمیر مرکز صحتی شورتیپه .
 - ۱۹- تعمیر مرکز صحتی قرقین .
 - ۲۰- تعمیر مرکز صحتی سنگچارک .
 - ۲۱- تعمیر مرکز صحتی لعل و سرجنگل .
 - ۲۲- تعمیر مرکز صحتی کشم .
 - ۲۳- تعمیر مرکز صحتی کچه خویانی .
- متباقی کار ساختمانی پروژه هاومراکز صحتی بشدت جریان داشته وفیصدی کار آن ذیلا عبارتست :

الف- پروژه هاي مرکز :

- ۱- تعمير ورکشاپ مرکزی ۳۰ فیصد .
- ۲- مکتب صحت عامه ۸۰ فیصد تکمیل گردیده است .

ب- تعميرات شفاخانه ها و پروژه هاي صحت ديولایات :

- ۱- تعمير شفاخانه زابل ۵۵ فیصد .
- ۲- تعمير بانک خون هرات ۷۸ فیصد .
- ۳- تعمير اکسریز هرات ۷۴ فیصد .
- ۴- تعمير نورهرات ۲۸ فیصد .
- ۵- تعمير شفاخانه ۳۰ بستر مرغاب ۳۵ فیصد.
- ۶- تعمير شفاخانه ۳۰ بستر خان آباد ۷۴ فیصد.
- ۷- تعمير شفاخانه ۲۰ بستر آقچه ۷۱ فیصد.
- ۸- تعمير شفاخانه ۲۰ بستر بهسود ۹۵ فیصد.
- ۹- تعمير شفاخانه ۳۰ بستر لغمان ۸۰ فیصد.
- ۱۰- تعمير شفاخانه کنړها ۶۰ فیصد .
- ۱۱- تعمير شفاخانه اندخوی ۳۸ فیصد .

ج- تعميرات مراکز صحتي :

- ۱- مرکز صحتي واز خواه ۶۷ فیصد .
- ۲- مرکز صحتي شاه جوی ۸۰ فیصد .
- ۳- مرکز صحتي ناوه ۱۸ فیصد .
- ۴- مرکز صحتي گرمسیر ۱۰ فیصد .
- ۵- مرکز صحتي نوزاد ۵۷ فیصد .
- ۶- مرکز صحتي موسی قلعه ۱۸ فیصد .
- ۷- مرکز صحتي میوند ۹۹ فیصد .
- ۸- مرکز صحتي خاکریز ۳۵ فیصد .
- ۹- مرکز صحتي پنجواڼی ۳۲ فیصد .
- ۱۰- مرکز صحتي سپین بولدک ۲۵ فیصد .
- ۱۱- مرکز صحتي ارغستان ۴۷ فیصد .
- ۱۲- مرکز صحتي معروف ۱۲ فیصد .
- ۱۳- مرکز صحتي اجرستان ۳۵ فیصد .

- ۱۴- مرکز صحتي دهراد ۳۲ فیصد .
- ۱۵- مرکز صحتي شهرک ۲۹ فیصد .
- ۱۶- مرکز صحتي چخاران ۴۰ فیصد .
- ۱۷- مرکز صحتي پساوند ۲۹ فیصد .
- ۱۸- مرکز صحتي تیوره ۱۹ فیصد .
- ۱۹- مرکز صحتي اصل چخانسور ۱۹ فیصد .
- ۲۰- مرکز صحتي پرچمن ۴ فیصد .
- ۲۱- مرکز صحتي گلستان ۷۰ فیصد .
- ۲۲- مرکز صحتي لاش وچوین ۷۳ فیصد .
- ۲۳- مرکز صحتي قلعه کاه ۶۰ فیصد .
- ۲۴- مرکز صحتي اناردره ۷۳ فیصد .
- ۲۵- مرکز صحتي شیندند ۶۸ فیصد .
- ۲۶- مرکز صحتي ادرسکن ۲۵ فیصد .
- ۲۷- مرکز صحتي انجیل ۲۷ فیصد .
- ۲۸- مرکز صحتي گذره ۷۷ فیصد .
- ۲۹- مرکز صحتي زنده جان ۷۵ فیصد .
- ۳۰- مرکز صحتي غوریان ۸۲ فیصد .
- ۳۱- مرکز صحتي اسلام قلعه ۵۵ فیصد .
- ۳۲- مرکز صحتي کهستان ۵۸ فیصد .
- ۳۳- مرکز صحتي پشتون زرغون ۵۰ فیصد .
- ۳۴- مرکز صحتي اوبی ۲۷ فیصد .
- ۳۵- مرکز صحتي گلران ۲۵ فیصد .
- ۳۶- مرکز صحتي کشک ۲۷ فیصد .
- ۳۷- مرکز صحتي چشت شریف ۵۳ فیصد .
- ۳۸- مرکز صحتي کرخ ۳۳ فیصد .
- ۳۹- مرکز صحتي قادس ۳۴ فیصد .
- ۴۰- مرکز صحتي قیصار ۲۸ فیصد .
- ۴۱- مرکز صحتي درزآب ۲۷ فیصد .
- ۴۲- مرکز صحتي بلچراغ ۲۷ فیصد .
- ۴۳- مرکز صحتي کوهدامن ۸۳ فیصد .

وزارت صحیه

۴۵- مرکز صحی جاغوری	۶۰ فیصد	اکمال آن درنظر میباشد قرار ذیل است :
۴۶- مرکز صحی جغتو	۱۵ فیصد	الف- اکمال تعمیر شفا خانه ۲۵۰ بسترس
۴۷- مرکز صحی شرن	۲۶ فیصد	ابن سینا .
۴۸- مرکز صحی مالمستان	۴۴ فیصد	۲- تکمیل ۲۸ پروژه صحی مرکز توسط وادی
۴۹- مرکز صحی نهرین	۷۵ فیصد	هلمند و دستگاه ساختمانی هلمند وارغنداب
۵۰- مرکز صحی ارغنداب	۴۰ فیصد	انستیتوت تبیه واکسین که دارای پنج تعمیر
۵۱- مرکز صحی کوهستان	۴۰ فیصد	و منجمله امور ساختمانی تعمیر اول آن ۹۹ فیصد
۵۲- مرکز صحی نجراب	۹۴ فیصد	ودومی ۸۰ فیصد وسومی ۲۰ فیصد در سال
۵۳- مرکز صحی اره کش	۹۰ فیصد	۱۳۵۳ به پایه اکمال رسیده و متباقی امور
۵۴- مرکز صحی بورکه	۴۰ فیصد	ساختمانی پنج تعمیر متذکره در سال ۱۳۵۴
۵۵- مرکز صحی چاه آب	۹۱ فیصد	تکمیل و حفر چاه عمیق ، سامان برق، مرکز
۵۶- مرکز صحی اشکمش	۴۸ فیصد	گرمی و امور آب رسانی آن تکمیل خواهد
۵۷- مرکز صحی ینگى قلعه	۱۶ فیصد	گردید وزارت صحیه در سال ۱۳۵۳
۵۸- مرکز صحی جرم	۴۵ فیصد	مطالعات مقدماتی اساسات جنریک را انجام داده
۵۹- مرکز صحی دره صوف	۷۵ فیصد	است و در مورد توريد آن در افغانستان با همکاری
۶۰- مرکز صحی شولگره	۵۰ فیصد	موسسات ذیدخل مذاکرات دوام دارد و در سال
۶۱- مرکز صحی حصارک	۸۵ فیصد	۱۳۵۴ تطبیق آن آغاز خواهد شد .
۶۲- مرکز صحی الیشتنگ	۵۰ فیصد	ب- فابریکه (تابلیت، ملهیم، شربت سازی) این
۶۳- مرکز صحی چوکی	۸۳ فیصد	پروژه باهدف اینکه بتواند بایک ظرفیت تولیدی
۶۴- مرکز صحی جاجی میدان	۹۰ فیصد	قناعت بخش قسمتی اعظم احتیاجات شفاخانه
۶۵- مرکز صحی شهر جدید لوگر	۴۵ فیصد	هاو سایر تقاضا کنندگان رارفع نماید فعلا این
۶۶- مرکز صحی شیرین تکاب	۸۲ فیصد	پروژه درد بیمارتمنت پلان این وزارت تحت کار
۶۷- مرکز صحی سرخ پارسا	۶ فیصد	و مطالعه اقتصادی میباشد .
۶۸- مرکز صحی تولک	۲۵ فیصد	ج- باید متذکر شد که الحاقیه تعمیر جدید
۶۹- مرکز صحی قره باغ پروان	۸۲ فیصد	کلینیک دندان و ارتقای آن بسوی اکادمیک داخل
پروژه های جدید نیم کاره که در سال ۱۳۵۴		پلان سال ۱۳۵۴ این وزارت میباشد .
		د- تکمیل ورکشاپ و ترمیم وسایل نقلیه و
		ترمیم سامان آلات طبی که مراحل ابتدایی را طی
		و در صورت امکانات و شرایط مالی پرسونل و

- قوای بشری بفعالیټ آغاز خواهد کړد .
- ۱۰ - افتتاح ۱۰ مرکز صحي اساسی و ۶۰ مرکز فرعی در پروگرام سال ۱۳۵۴ گنجانیده شده است .
- ه - آغاز کار ساختمانی شفاخانه ۲۵۰ بستر کندهار طبق پروتوکولیکه بین دولت جمهوری افغانستان و جمهوریت مردم چین عقد قرار داد گردیده همچنان درسال ۱۳۵۴ درچوکات شرایط مالی درنظر است امور ساختمانی شفاخانه های اندخوی آقچه، لغمان، کنړه، ارزگان، چمکنی خان آباد و زابل توسعه مرکز صحي شیندند به شفاخانه ده بستر، تکمیل تجهیز و تدویر خواهد شد .
- علاوټاً درسال ۱۳۵۴ در تعدادی از شفاخانه های مرکز ولایات کشور که فاقد سرویس جراحی و اتاق عملیات میباشد با در نظر داشت توان مالی و قدرت بشری جدیداً اعمار و با در نظر داشت حق اولیت بفعالیټ آغاز خواهد کړد .
- برای رفع نیازمندی مریضان در نظر است ۳۰ بستر در موسسه صحت طفل و ۷۰ بستر در زایشگاه کابل تزیید یافته و علاوټاً بیش از ۲۵۰ بستر در شفاخانه های ولایات فوق الذکر که امور ساختمانی آن تکمیل میشود در بودجه عادی پیش بینی گردیده است .
- توبرکلوز :**
- پیش بینی شده که تمام فعالیت های مجادلوی بمنظور کشف و قایع و بتعقیب آن تداوی بسویټ حوزوی ادامه یابد که فعلا در شش حوزه فعالیت
- شان جریان دارد. شعبهٔ توبرکلوز به منظور مراقبت و توسعه فعالیت ها در مراکز صحي اساسی پیش بینی شده است .
- فعلا در ۲۰ ولایت مرکز مجادلوی توبرکلوز به سویټ ولایتی و در ۲ ولایت بشکل منطقی موجود است . و همچنان پروگرام بیسیجی که در صفحات شمال از ولایت سمنگان و کندز آغاز یافته بود ادامه دارد . و بدیگر ولایات توسعه خواهد یافت .
- پروگرام های تربیوی يك تعداد دوکتوران در انستیتوت های تربیوی بعد از اخذ امتحان تحت تربیه گرفته شده اند بر علاوه برای ارتقاء سطح دانش علمی رشته های مختلف عامه کتگوری های مختلف پرسونل از طریق تجربه معلومات ریفریشر و امثال آن به پروگرام های مدنظر است .
- در مکتب نرس قابله گی ۳۲ نفر تحت تربیه گرفته شده اند .
- نشرات علمی :**
- کتابهای علمی تهیه گردیده قرار آتی است :
- ۱- کتاب درمورد امراض خون .
 - ۲- کتاب درمورد امراض قلبی و عایی و امراض کلیه .
 - ۳- کتاب درمورد امراض طب دندان
 - ۴- کتاب درمورد امراض کرونر قلب .
- همچنان قسمت های مهم جراحی و کتب امراض داخه و عصبی یکی بعد دیگری طبع خواهد شد .

وزارت معادن و صنایع

۱- فابریکه چینی سازی شاکر که از سال دیرزمان به اینطرف راگد مانده بود در این اواخر توسط وزارت معادن و صنایع دوباره به فعالیت انداخته شده است . فعلا این فابریکه چهار صد هزار چاینک تولید و آماده فروش نموده است .

۳- اعمار ساختمان پروژه دوم توسعه نساجی بگرامی بانصب ۲۴۰ پایه ماشین بافت که از طرف جمهوریت مردم چین طور قرضه وارد میگردد، تولیدات فابریکه سالانه از پانزده میلیون به بیست میلیون متر پارچه یعنی ۳۵ فیصد افزایش مییابد .

۴- تامین امکانات سروی پروژه های نساجی قندهار و پروژه های چرمگری، سمنت، زغال ، مسلخ و شکر هرات .

به اساس قرضه بیست میلیون دالر که از طرف دولت جمهوری افغانستان و دولت جمهوری چکوسلواکیا به امضاء رسیده است پروژه های آبی در ساحه شهر هرات تمویل شده است .

الف:- سمنت هرات به ظرفیت تولیدی روزانه ۳۵۰ تن ، همچنان توسعه آن به اندازه ۳۵۰ تن دیگر درآینده .

ب:- فابریکه چرمگری و بوت دوزی که سالانه ظرفیت پنجاههائی ششصد هزار جلد پوست را دارا میباشد .

ج:- برق حرارتی که بصورت مبتدی دوازه میگله وات برق تولید مینماید .

د:- زغال سنگ سبز که هرات که سالانه صد هزار تن زغال تولید می نماید .

انکشاف واحداث فابریکه نساجی در قندهار

علاوه از یکتعداد خشت شموت کوره های مرکز گرمی برای بناروالی و سلیتیرهای تیلفون تولید نموده است . ظرفیت تولیدی این فابریکه سال دوصدتن چینی بوده فعلا سه کوره چینی سازی فابریکه فعال گردیده است .

حاضرآ ۹۸ فیصد مواد خام طرف ضرورت فابریکه از قبیل گل و کاولین، فایرکلی در داخل مملکت تهیه میشود. مواد خام چینی سازی که یک ذخیره کافی را تشکیل میدهد کشف گردیده که درآینده فابریکه را از حیث مواد خام بکلی غنی خواهد ساخت .

۲- امضای قرار داد توسعه نساجی بلخ که سطح تولیدات فابریکه را به هجده میلیون متر پارچه بلند خواهد برد . قرار داد خریداری سیزده هزار دوك نختابی و چهار صد پایه ماشین بافت و ماشینری و ملحقات آن برای فابریکه نساجی بلخ که ظرفیت تولیدی آن ده میلیون متر پارچه در سال بوده و قیمت آن بالغ بر دوصد میلیون افغانی میشود بانمائندگی اتحاد شوروی امضاء گردیده است. بر حسب قرارداد و نصب ماشین های متذکره

پهلوی هم بسته کاری شده واز تقاله نیشکر درمورد ساختن کاغذ نیز کار بگیرند .

ظرفیت استهلاکی فابریکه طوریکه انجنیر (چکی) تحقیقات بعمل آورده است روزانه پنجاه تن نیشکر است .

آغاز ذوب آهن بصورت ابتدایی درهرات:
در ساختمان کوره ذوب آهن شهر هرات از تخنیک معمول امروزی استفاده شده ووسایل آن هنوز به شکل ابتدایی است . در این دستگاه ذوب آهن روزانه تا ۳۰۰ کیلو گرام آهن ذوب میشود .

از آهن ذوب شده برای ساختمان ایزاردها قین بعضی پرزه های موثر، پمپ آب وغیره استفاده میشود .

در این دستگاه آهن های پارچه و پرزه های مستعمل بعضی ماشین آلات وغیره قابل استفاده ذوب گردیده و از زغال چوب به حیث مواد حرارتی استفاده میشود .

دستگاه ذوب آهن هرات از سال ۱۳۴۸ به اینطرف فعال ساخته شده است طی چند سال گذشته در دستگاه تحولاتی به اساس تخنیک های موجوده بعمل آورده شده است . برای تولیدات بیشتر دستگاه ذوب آهن وعصری شدن آن در نظر است که ابتداء در قسمت تولید زغال کوکس برای مصارف آن همکاری مادی ومشوره های فنی داده شود .

قرار سروی های انجام شده درولایات هرات موجودیت معدن زغال تثبیت شده وآهن خام هم در آن منطقه پیدا میشود . البته در آینده نزدیک این امکان میسر میگردد که در این دستگاه از مواد خام استفاده بعمل بیاید . تدویر

از طرف جاپانی هامطالع گردیده است .

۵- احیای فعالیت مجدد افغان دو: یو اویدله فابریکه پشمینه بافی پلخمری فعلا از اثر لمند فابریکه .

یک سلسله نارسایي ها از قبیل تزلزل وضع وتخنیکي واداری که از فعالیت تولیدی خود باز مانده وبرکود مواجه گردیده بود . بالاخره نظربه مش دولت جمهوری، ترمیمات ماشینری دستگاه تکمیل وآماده تدویر میباشد . بدین معنی که ، تمام شعبات تولیدی آن فعالی گردیده است .

تولیدات سالانه فابریکه در حدود ۱۵۰۰۰۰ متر پارچه های پشمی از قبیل کمبل، سرچ، مورد ضرورت اردوی جمهوری و قالین پای انداز میباشد. از نقطه نظر قوای بشری گفته شده میتواند که بصورت اعظمی هفت صد نفر کارگر در این فابریکه امکان جذب شدن را دارد . برای انکشاف مزید این فابریکه ، وزارت معادن وصنایع تصمیم دارد تا ماشین های جدید ومدرن را تولید وبه فابریکه نصب نماید. البته بدین وسیله از یکطرف از ناحیه امور ماشینری سطح تولیدات بلند میرود واز جانب دیگر تعداد بیشتری کارگران بکار گماشته میشوند .

۶- تصمیم تسلیم شدن وبکار انداختن فابریکه متروکه شکر جلال آباد .

فابریکه قند جلال آباد در سال ۱۳۰۷ یعنی اواخر دوره سلطنت اعلیحضرت امان الله خان غازی از کمپنی زینگر هاو زون آلمان به مبلغ پنج هزار پوند سترلنگ رسانده کابل خریداری گردیده و در نظر بود بایک فابریکه کاغذسازی

۱- معدن بیرات هرات :

بیرایت يك ماده مهم تجارتي بوده كه موارد زیاد استعمال در صنایع دارد بیرات در برمه کاری چاه های عمیق ، نفت و گاز ، استحصال مركبات كیمیاوی بیروم، صنایع رنگسازی ، كاغذسازی، رابرسازی، بكارمیرود، كلوراید بیروم كه از بیرات استحصال میشود در صنایع نساجی ، چرمگری استعمال میشود كاربونات بریم كه از بیرایت بدست می آید در صنایع كاشی كاری، در صنایع تولید شیشه و ذوب فلز و غیره استعمال میشود .

معدن بیرات هرات در ناحیه سنگلان به مسافه ۶۰ کیلومتری شمال غرب شهر هرات موقعیت داشته از خط آهن تورغندی ۶۵ کیلومتر و از شاهراه تورغندی هرات بفاصله ۱۴ کیلومتر موقعیت دارد .

تحقیقات و تفحصات تثبیت ذخیره، نقشه برداری احداث تونلهای اکتشافی برمه کاری ، تجزیه لابراتواری و غیره اءورفنی معدن مذکور تکمیل گردیده بتاريخ ۲۳ حوت ۱۳۵۲ استخراج از معدن مذکور رسماً آغاز گردید . در این معدن ۲۶ رگ بیرات تثبیت گردیده كه دارای نوعیت نسبتاً خوب رگهای دارای ضخامت متغیر و دارای طول ۴۰ الى ۵۲۰ متر میباشد . عمق آنها در اعماق تا حدود صد متر سروی شده است . مقدار فیصدي بیرایت نیز متفاوًت بوده و ذخایر مواد معدن بیرات مذکور به كتگوریهای مختلف بصورت عمومی ۱۵ میلیون تن تخمین گردیده است .

استخراج بیرات از معدن سنگلان هرات بـ

دستگاه های كوچك ذوب آهن به ظرفیت تولیدی روزانه يك تن خیلی اقتصاديست و ایجاب مصارف گزاف را نمیکند .

علاوه بر اجراءات فوق فعالیت های ذیل نیز از طرف ریاست صنایع صورت گرفته است :
۱- نظارت و تمویل خریداری حاصلات پخته در سال ۱۳۵۳ كه حاصلات آن بیش از سالهای قبل میباشد و تدارك پول قیمت آن از مراجع مختلف .

۲- تاسیس غرفه فروش تو لیدات میوه قندهار، سنگ رخام، چینی سازی شاکر، شیشه و پلاستیک سازی جهت فروش تشویق بیشتر هموطنان عزیز به تولیدات کشور .

۳- توسعه تولیدات فابریكه سنگ رخام هلمند كه نظربه سالهای گذشته بیشتر گردیده است ، و همچنان تهیه موبل و فرنیچر طرف ضرورت دواير ولایت هلمند، هرات، بادغیس مخصوصاً برای مكاتب .

۴- تهیه یكتعداد پارچه نخی از خارج جهت رفع ضرورت هموطنان، و تولید نخ ریون برای موسسات نساجی كوچك .

ریاست استخراج معادن

ریاست استخراج معادن برای رشد اقتصادی ملی بادر نظر داشت پلانیهای منظم دولت جمهوری افغانستان معادن را كه سروی نقشه برداری و تحقیقات علمی آنها تکمیل شده تحت استخراج قرار میدهد و سعی میشود تا هرچه زودتر بهره برداری از مواد معدنی غرض پیشرفت و ترقی کشور برای رشد اقتصادی ملی صورت میگیرد كه در سال ۱۳۵۳ تحت استخراج گرفته شده است ازین قرار است :

منظور صادرات بخارج کشور صورت میگیرد . چنانچه وزارت معادن و صنایع براساس پروتوکول مبادله اموال بین افغانستان و اتحاد شوروی قرارداد فروش مقدار ده هزار تن بیرایت را بدولت همسایه ماعقد وبه اساس آن درماه های میزان ، عقرب وقوس بیرایت مذکوربه اتحاد شوروی ازطریق بندر تورغندی تسلیم داده شد، ازاینکه پودر بیرایت ارزش بلعدهدارد ریاست استخراج سعی می نماید يك دستگاه پودرسازی بیرایت درهرات در نواحی تورغندی نصب نماید تا از یکطرف اسعار بیشتر نسبت فروش شان بدست آید و ازطرف دیگر زمینه کارنیز برای يك تعداد کارگران فراهم گردد .

۲- تلك مگنیزیم سلیکات :

يك ماده باارزش بوده که در صنایع تولید خشتنهای مزائیک، هولدربرقی، فلتر پایپهای کاشی، پودرروی خانها، پودر اطفال، دواسازی انتی بیوتیک، صنایع صابون سازی، کاغذ سازی، ادویه ضد حشرات وغیره استعمال میشود .

د افغانستان معادن تلك دردوساحه ماماخیل و اچین دربین احجار مار زل شیسست بشکل عدسبه های مختلف الشکل، تشکیل نموده است طی سالهای دراز ازین دو معدن تلك توسط اهالی بصورت غیر فنی استخراج وبخارج برده میشدکه این عمل ازیکطرف عمر معدن را کوتاه میساخت وازطرف دیگر باعث خطرات جانی میگردد .

ازاینکه ساحه تلك دار وسیع ونوعیت تلك خیلی هابلند بود وزارت معادن فیصله نمود که توأم باسروی ومطالعات منطقه استخراج تلك نیز تحت نظرمتخصصین صورت گیرد که درمعدن تلك ماماخیل کارهای مقدماتی بتاریخ ۱۳۵۲ دلو آغاز گردید ودرین معدن احداث سړک درساحه کوهستان بطول ۶ کیلومتر وعرض ۵ متر تکمیل واوراستخراج بقسم برهنه شروع که تا حال جریان دارد معدن ماماخیل درفاصله پنجاه و دو کیلومتری جنوب شهر جلال آباد ودر فاصله ۶ کیلومتری جنوب علاقه داری شیرزاده موفقیت دارد. معدن تلك اچین درلوی ولسوالی شنوار حکومت اچین دامنه شمالی کوه سپین غمر

برای اینکه درسالهای آینده سطح تولید این معدن به اندازه کافی وزیاد بلند برده شود مطالعات بیشتر تخنیکی و اقتصادی سسروی معدن مذکور توسط این ریاست در جریان میباشد . تاضروریات معدن از قبیل آب آشامیدنی، تعمیرات رهایش کارگران ودفاتر پلیت فارم برای سورت بندی بیرایت سرکهای فرعی داخل معدن طبق پلان تهیه گردد . کار احداث سړک که معدن رابه شاهراه هرات تورغندی وصل میکنند ۱۴ کیلومتر توسط وزارت فواید عامه جریان دارد که عنقریب تکمیل خواهد شد .

علاوه براین معدن، يك معدن دیگر بیرایت درساحه فرنجل غوربند نیز وجود داشته که نظربه جنسیت و ظرفیت از آن میتوان در برمه کاری چاه های نفت و گاز تفحصات پترو ل ساحه شمال مملکت استفاده نمود که بدین

واقع بوده از شهر جلال آباد هفتاد و پنج کیلو متر فاصله دارد امور مقدماتی این معدن در اوایل سرطان ۱۳۵۳ شروع گردیده است .

در این معدن سرک بطول ۱۵ کیلومتر و عرض ۶ متر احداث گردید ، استخراج تلیک از این معدن به قسم زیرزمینی صورت گرفته که بدین منظور دو تونل افقی هر کدام بیش از یک صد متر در معدن عمود به زون تلیک دار کشیده شد که به یک زون نسبتاً غنی تلیک که جنسیت عالی دارد برخورد نموده است .

۳- ابرک :

معدن ابرک تکانه ولایت میدان و پچه غان نجراب که قبلاً استخراج شان به پایان رسیده بود توسط گروه کارگران این ریاست تحت سورت قرار گرفت که از جمله ۹۰۰ کیلو گرام ابرک مطابق به ستندرد بین المللی سورت شده موجود بوده و ۱۵۰ تن ابرک سکریپ (اضافه برش) به فروش رسیده است .

۴- معدن لاجورد بدخشان :

لاجورد از جمله احجار کریمه نیمه قیمتی بوده ، بیشتر بمنظور ساختن زیورات و مجسمه سازی در تزئین ساختمانها و تعمیرات بکار برده میشود . این احجار دارای رنگ آبی مکدر بوده و تمام صفحات مخصوص احجار کریمه (قشنگی، صفایی، پایه داری و نادار بودن) را دارا میباشد ، لاجورد در طول تاریخ از زمان های خیلی قدیم مورد استفاده قرار داشته چنانچه در قدیم آنرا بشکل پودر درآورده و در نقاشی بحیث رنگ لاجوردی بکار می بردند . لاجورد در افغانستان ، یونان، امریکا در ایالت کلفورنیا، روسیه در ساحه سایبیریا ،

بخارا و چلی یافت میشود اما منبع مهم و بهترین این سنگ گرانها در افغانستان میباشد که همه معادن لاجورد افغانستان در ساحات کران و منجان ولایت بدخشان موقعیت دارد. مناطق کران و منجان بطرف شمال حصه وسطی کوه هندوکش بوده از طرف جنوب غرب به کوتل انجمن و از طرف جنوب به مناطق شمال نورستان اتصال دارد . اراضی این مناطق عموماً از سطح بحر (۲۰۰۰) متر بلند بوده و ارتفاع کوه های آن تا به (۴۵۰۰) متر میرسد . مناطق مهم لاجورد در بدخشان قرار ذیل اند :

۱- معدن رباط سرسنگ :

۲- معدن لاجورد چلمک .

۳- ذخایر لاجورد دوشوکه در رباط پس کران .

۴- غلایم ذخایر لاجورد لاغرین .

۵- غلایم ذخایر لاجورد دره سترابی .

وزارت معادن و صنایع تنها از معدن رباط سرسنگ که از قدیم ترین معادن لاجورد بحساب میرود و در دره کران بطرف شمال کوه هندوکش بطرف شرق شاخ غربی دریایی کوکچه به ارتفاع (۳۸۰-الی ۴۰۰) متر از سطح دریا موقعیت دارد استفاده میکنند در سال ۱۳۵۳ گروه استخراجی لاجورد نظریه پلان پیشبینی شده که پنج تن لاجورد استخراج مینمودند، در این اواخر در مدت معینه (۸۴۹) تن لاجورد استخراج نمودند .

وزارت معادن لاجورد های استخراج شده را نظریه جنسیت توسط هیات متخصصین به ده کتگوری تقسیم و آماده فروش میسازد .

۵- معادن نمک :

نمک بر علاوه که در مواد غذایی بکار برده

د افغانستان کاني

میشود در صنایع نیز موارد استعمال زیاد دارد. سودیم کربونیت، کاستک سوداء، سودیم سلفیت، سودیم سلفاید و غیره بکار برده می شود. آش دادن پوست و روده، صابون سازی، یخچال، کاشی سازی، مواد انفلاقیه، رنگ سازی، محافظت و نگهبانی سرکها، رابرسازی، صنایع شکر سازی، صنایع کیمیاوی جهت تولید

سودیم کربونیت، کاستک سوداء، سودیم سلفیت، سودیم سلفاید و غیره بکار برده می شود. ذخایر نمک در افغانستان در مناطقی ذیل موجود بوده استخراج و فروش آن در سال ۱۳۵۳ در جدول نشان داده شده است.

اسم معادن	استخراج به تن	مقدار فروش به تن	قیمت فروش به افغانی
۱- معدن نمک تاقچه خانه	۲۶۹۰۶۰۶۴۴	۳۱۱۳۷۰۸۸۶	۱۵۶۹۴۴۳
دروایت تخار			
۲- معدن نمک کلفکان	۲۹۰۶	۲۷۳۰۰۴۴۳	۱۵۹۹۲۹۴

۳- نمکسار اندخوی	-	۱۱۶۱۳۰۶۵۷	۸۶۰۷۷۷۳۰۸۰
دروایت فاریاب			
۴- نمک سار علاقه داری	۹۳۱۰۸۷۰	۶۳۳۰۷۱۳	۵۷۸۳۴۴۰۶۵
گلزار دروایت بلخ	۸۱۸۹۰۸۱۱	۶۴۹۶۰۵۷۳	۴۸۱۸۹۴۴
۵- نمکسار هرات دروایت هرات			

تاحال نمک در افغانستان صرف در تهیه غذا و آش دادن پوست و روده و دیگر موارد استعمال نداشته امید است با صنعتی شدن کشور، موارد استعمال زیاد پیدا نموده و در بهره برداری و استخراج نمک تغییر قابل ملاحظه صورت گیرد.

۷- یاقوت جگدک :

۶- زغال سنگ کرخ هرات :

از زغال سنگ هرات جهت ضرورت اهالی هرات سالانه یک مقدار نسبتاً کم در حدود (۲۰۰۰) تن استخراج و بفروش میرسد در سال ۱۳۵۳ مقدار (۲۵۰۰) تن زغال استخراج گردیده است نظریه پلانهای انکشافی که برای ولایت هرات پیشبینی گردیده معدن زغال مذکور انکشاف قابل ملاحظه خواهد کرد نا

معدن جگدک در (۳۶) کیلومتری جنوب شهر سروبی واقع بوده و دروشش کیلو متری دهکده جگدک قرار دارد معدن مذکور باشهر سروبی توسط سرک خامه ارتباط داشته و یک ساحه ۹۶ کیلومتر مربع را به اشکال زونها بضخامت (۰.۶۵) کیلومتر و طول (۷.۵) کیلومتر شرقاً و غرباً احتوا میکند و از سطح بحر (۱۵۰۰) الی ۱۹۷۰ متر ارتفاع دارد.

وزارت معادن و صنایع

پنج، فلزات نادره در نورستان و آب آشامیدنی در نقاط مختلف کشور می پردازد .

الف- امور تفحصاتی :

- ۱- برمه کاری دورانی ۱۶۹۰۰ متر
- ۲- صوف کنی ۲۲۵۰ متر
- ۳- جرکنی ۲۶۵۰۰ متر
- ۴- چاه کنی ۱۲۸۰ متر
- ۵- برمه کاری ۷۰۰۰ متر
- ۶- نمونه شلیخ ۲۹۰۰۰ متر

ب- امور نقشه برداری :

- ۱- نقشه برداری ۱۰۰۰ هزار ساحه ۷۴۰۰ کیلو متر مربع .
 - ۲- نقشه برداری ۱۰۰ هزار ساحه ۱۷۰ کیلو متر مربع .
 - ۳- نقشه برداری ۱۰۰۰ هزار ساحه ۸۷ کیلو متر .
 - ۴- نقشه برداری ۱۰۰ هزار ساحه ۲۰ کیلو متر .
- قسمت بیشتر حجم امور تفحصاتی در ساحه مس دار جنوب شرقی کابل یعنی عینک، دربند و جوهر بعمل آمده است .

معادن عینک مخصوصاً قسمت مرکزی آن مورد دلچسپی بیشتر متخصصین مربوطه قرار گرفته و از همین لحاظ حجم بیشتر امور در همین جا متمرکز شده یعنی بطول یک هزار و یکصد متر صوف کنی ۲۵۰۰ متر، برمه کاری دورانی و ۳۷۰۰ متر مکعب جرکنی شده، که بانظر داشت از این امور و نتایج لابراتواری مقدار مس راز ۱۲، الی ۱۳، فیصد میتوان گفت که روی این اصل مقدار مس در ساحه مذکور بطور

یاقوت در بین طبقات مرمر قرار داشته و تا امروز توسط اهالی استخراج و مورد استفاده قرار میگر فت که بیشتر از (۳۰) نقطه استخراجی در منطقه مذکور بمشاهده میرسد طول هر کدام از این نقاط از ۲۰۰ الی ۲۵۰ متر و عرض آن از ۱۵ الی ۱۰ متر میباشد مطالعات سروی و ترتیب پروژه اقتصادی و تخیلیک بعد اینکه درباره اقداماتی گرفته شد تا امور استخراجی آن رویدست گر فته شود، اکنون سروی این معدن تو سط ریاست سروی جیالوجی و معادن جریان دارد و در نظر است بعد از ختم مطالعات مذکور ریاست استخراج معادن به استخراج یاقوت اقدام نماید .

ریاست استخراج معادن بر علاوه استخراج مواد معدنی متذکره در قسمت بهره برداری از بعضی ذخایر و منابع طبیعی که ارزش اقتصادی دارد توجه داشته است ، چنانچه از اجاره کل سرشوی قریه آب بازك لوگر، سنگ های مرمر، میدان وردك، سنگ قلمکار پلچرخ، گلهای رنگه، سیاه، سرخ و زردچوکی ارغندی قروغی، بامیان و ازگچ يك مشت پول بقسمت عواید بحساب واردات دولت تحویل میگردد

سروى معادن جیالوجى

ریاست سروی جیالوجی و معادن در جریان سال ۱۳۵۳ بر علاوه نقشه برداری ساحات شهرستان ، پنجشیر، سالنگ و غوربند به تفحص معادن مس پرداخته ، امور اکتشافی را در ساحه عینک، دربند و جوهر پیش برده و همچنین در سروی اکتشافی معادن ابرك در ساحه سروبی، فلورایت (باخود) شمال قندهار، اسپست ولایت لوگر، طلا در ساحه دریسای

تخمين طبق نېريه متخصصين ورزيده شوروي به يکنيځم الی دوميون تن خواهد رسيد ، به استناد از نتايج برمه کاري وامور جيوفيزيکي بايدگفت که موادمعدني مس درساخه مرکزي عينک به عمق ۳۵۰، الی ۵۰۰، متر تعقيب شده است .

ساخه غربي عينک نسبتاً کمتر اميد بخش است . قسمت از رگ های معدني مس تحت احجار نيوجن پوشيده است امور تفحصاتي بصورت محدود در آنجا صورت گرفته و نتايج تجزيه های لابراتواري فيصدي مس را نيز کمتر از ۷۰ الی ۱۲ نشان ميدهد و درآينده موادمعدني مذکور منحيت مواد اضافي متعمم ساخه مرکزي خواهد شد .

ساخه در بند به فاصله ۸ کيلومتري شرق عينک واقع بوده ويک فاصله ۷ کيلو متری موادمعدني مس دار تعقيب شده ميتواند. نتايج تجزيه های لابراتواري نشان ميدهد که فيصدي مس به ۱۵۰ ميباشد .

درساخه جوهر وتنفر امور اکتشافي بمنظور مطالعه موادمعدني مس دوام دارد .

معدن فلوريت به فاصله ۱۲۵ کيلو متری شمال قندهار ۳ کيلومتري قريه غني گي واقع ميباشد کلسيوم فلوريت در احجار را سببه ترياسيک وجوراسيک تشکيل شده وضخامت (طبقه) آن بتغير است ، يعني از ۳- الی ۵ متر بوده بعضا اين تغييرات بين ۴۰ سانتي الی

۷ متر بمشاهده ميرسد .

فيصدي فلوريت درسنگهای مختلف معدني آن فرق ميکند . اين تفاوت بين ۴۳- الی ۴۹ فيصد بوده و دربرخي از سنگ های معدني درساحات مختلف بين ۵۴۹- ميرسد .

در اواخر سال ۱۳۵۳ مطالعه ابتدائي اقتصادي معدن مذکور توسط دونفر متخصص ورزيده خارجي نيز صورت گرفته وموضوع احداث سړک بين قندهار ومعدن وهمچنين تهيه آب درساخه مذکور از پراېلم های اقتصادي آن ميباشد که مخصوصا به عقیده آنها ساختن سړک مصارف گزاف را ايجاب مينمايد که البته فشار مستقيم بالاي اقتصادي بودن معدن وارد ميکند .

اميد ميرود در اواخر جواز سال ۱۳۵۴ امور تفحصاتي و اکتشافي در معدن مذکور کاملاً ختم گردد. ذخيره آن قسمت معدن فلوريت با خود که بصورت سرباز استخراج شده ميتواند در حدود ۱۵ ميليون وششصد هزار تن ميرسد.

درساخه سرويي کار اکتشافي ابرک خاتمه يافته وعنقريب راپور نهايي مذکور جهت استخراج تقديم ميشود . نتايج کار های اکتشافي نشان داده است که درساخه مذکور ذخيره ابرک ۱۷۰۰ تن ميرسد .

قبل از شروع ستال ۱۳۵۳ امور تفحص و اکتشافي در معدن بيراي ختم گرديده . ذخيره معدن بيراي به کتگوري های مختلف در حدود يکنيځم ميليون تن ميرسد . مواد معدني مذکور

وزارت معادن و صنایع

احتیاج به عمل غنی شدن را ندارد . میتوان مستقیماً پس از استخراج صادر نمود و یادرد داخل کشور آزان استفاده کرد .

نقشه برداری جیالوجی و تفحصی مواد معدنی بمقیاس ۱:۵۰۰ هزار کشور که از سال ۱۹۶۸ شروع شده بود در سال ۱۹۷۳ ختم و نقشه جیالوجی و مواد معدنی افغانستان جهت چاپ در خارج از کشور آماده و عنقریب نشریه مذکور که عبارت از کتاب زخمی خواهد بود تکمیل میشود .

در ساحة تفحصی آبهای تحت الارضی فعالیتی صورت گرفته . آب مورد ضرورت فعلی معدن عینک تهیه و همچنین چاه های عمیق برای فابریکه های دباغی و مالدازی هرات حفر و آب مورد ضرورت ایشان تهیه شده است . بر علاوه نقشه يك بردونیم ملیون هایدرو جیلوجسی افغانستان کارآن در سال ۱۳۵۳ شروع شده بود در نیمه اول سال ۱۳۵۴ تکمیل و تقدیم خواهد شد . ریاست سروی معادن و جیالوجی دارای

لا براتوار های مجهز بوده که تجزیه منرال ها و مواد معدنی و احجار در آن صورت گرفته و صرف قسمت محدود جهت تجزیه های لا براتواری به خارج فرستاده میشود .

در این ریاست لا براتوارهای کیمیا ، اسپکترال پتروگرافی ، منرالوجی ، لا براتوار طلا و زغال پلنتولوجی ، جیوانجنیری ، دستگاه میده کننده نمونه ها ، لا براتوار ترمیم آلات شیشه در ده ماه اخیر سال ۱۳۵۳ لا براتوار های مذکور یکصد و چهل هزار تجزیه صورت گرفته است که این در حقیقت خود فعالیت لا براتوارها را نشان میدهد

امور اکتشافی مفصل و برمه کاری به قطر کوچک در ساحة سمتی معدن طلای نورابه ختم گردید . و برای تثبیت حقیقی ذخایر طلا عنقریب برمه به قطر بزرگ تر شروع به کار خواهد نمود . در ساحة کشم تفحص طلا نتیجه مثبت نداده و در آینده نزدیک سروی مناطق حراشی ها و خواجه غار شروع خواهد شد .

در ساحة کولام نورستان سروی نقشه برداری به منظور تفحص و تکمیل امور اکتشافی کونسیت صورت گرفته و در ضمن به تعداد يك هزار کیلو گرام کونسیت به صورت های مختلف استخراج شده است .

ذخیره معدن تاهنوز تثبیت نشده و در سال ۵۴ ضمن مطالعه دقیق تر استخراج نیز بعمل خواهد آمد .

در نواحی کندز ، ولایت تخار معدن سلیستین معلوم است . جهت تثبیت ذخیره در سال ۱۳۵۴ در نظر است تا امور اکتشافی که عبارت از برمه کاری میباشد در ناحیه مذکور صورت گیرد . البته پس از تثبیت ذخیره و مقدار فیصدی آن جهت بهره برداری آماده خواهد شد .

در سیستان در جناح چپ دریای هلمند ، (اطراف کوه خانشین) به منظور تفحص ایه تیت سروی به مقیاس ۱:۲۵۰ هزار صورت گرفته . البته تا نیمه سال ۱۳۵۴ پس از تجزیه لا براتواری در مورد ایه تیت اظهار نظر خواهد شد . در نظر است که در کنار چپ دریای پنجشیر

وزارت زراعت

توليدات غله جات نباتات صنعتی میوه جات و سبزیجات در سالهای ۱۳۵۱-۵۲ تا ۱۳۵۳

ارقام به هزار تن:

الف غله جات :	سال ۱۳۵۱	سال ۱۳۵۲	سال ۱۳۵۳
تولید گندم	۲۴۵۰	۲۷۰۰	۲۷۵۰
تولید جو	۳۵۰	۳۶۰	۳۸۰
تولید جواری	۷۲۰	۷۶۰	۷۷۰
تولید برنج	۴۰۰	۴۲۰	۴۲۰

ب- نباتات صنعتی :

تولید پخته	۵۸	۱۰۸	۱۴۰
تولید لبلبو	۶۶	۵۵	۶۷
تولید نیشکر	۵۵	۵۸	۶۰
ج- تولید نباتات تیلی	۳۴	۳۸	۴۰
بدون پخته			
د- تولید میوه جات	۸۲۰	۸۴۰	۸۶۵
ه- تولید سبزیجات	۶۵۸	۶۸۰	۷۰۰

خدمات ترویجی و توسعه زراعت :

خدمات سالم توسعه و ترویج زراعتی و انکشاف سکتور زراعت حایز اهمیت خاصی میباشد.

فعالیت های ترویجی بمنظور انکشاف زراعت و رهنمایی زارعین و مالداران سبب میگردد که طرز تلقی زارعان رادر مقابل عوامل جدید زراعتی و استفاده و تر و معقول از وسایل عصری در ساحت زراعت بطور مثبت تغییر دهد.

که در نتیجه زراعت عنعنوی به سیستم زراعت عصری و اصلاح شده که منظور ش ازدیاد حاصل فی واحد زمین و فی راس حیوان می

باشد بلند میگردد.

در سال ۱۳۵۳ یک تعداد مامورین ترویج در صورت توزیع و استعمال تخمهای اصلاح شده کود کیمیاوی ترویج ماشین آلات زراعتی مجادله علیه گیاه های هرزه زارعین رادر مرکز و ولایات رهنمایی نموده است.

فعالیت های عمده ترویجی :

در سال ۱۳۵۳ قرار ذیل است :

الف- گندم : رهنمایی در قسمت توریع ۶۳۰۰۰ تن کود کیمیاوی که به مقایسه سال گذشته در همین وقت مقدار ۱۷۰۰۰ تن بیشتر

میباشد.

توزیع تخم اصلاح شده بصورت مستقیم ۱۵۰۰ تن
توزیع تخم اصلاح شده از طریق زارعین ۲۰۰۰۰ تن
توزیع ادویه ضد گیاه هرزه (توفوردی) ۳۰۰۰ کیلوگرام
توزیع ماشین چغل ۲۰ پایه
توزیع ماشین ادویه پاشی و تخم پاکی ۶۶ پایه
احداث قطعات نمایشی گندم ۱۲۱۶ پایه
توزیع قلیه اریانا ۱۵۰ پایه
توزیع نهال های میثم ۲۲۹۹۶ اصله

بم بخته :

زرع بخته درساحه ۵۵۱۴۰۰ جریب
توزیع پنبه دانه بذری برای (۱۳۰۰۰) نفر بخته کاران ۸۲۷۱ تن
توزیع کود کیمیای از جمله کود فسق الذکر ۸۴۸۱ تن
توزیع پودر (بی اچ سی) ضد کرم های قطع کننده ۷۴۰۰۰ کیلوگرام
تولید بخته دانه دار در حدود ۱۵۰۰۰۰ تن
که نظر به سال گذشته ۳۸٫۸ فیصد بیشتر میباشد.

احداث یک تعداد قطعات نمایشی بمنظور رهنمایی و استفاده مؤثر از طریق بهتر اگرو تخنیک. ۶۶۶۰۰ تن

جد تولید لبلبو

که نظر به سال ۱۳۵۲ - ۱۱۰۰۰ تن بیشتر میباشد.

توزیع ۲۵۸۰۰۰ کیلوگرام تخم لبلبو و مقدار استعمال کود کیمیای زراعت عصری مجادله ۱۱۷۶ تن کود کیمیای درساحه ۲۲۳۲۴ جریب
علیه امراض نباتی نهال شانی تناوب زراعتی زمین در ولایت بغلان صورت گرفته .
پیوند و شاخچه بری در ختان و توزیع یک تعداد مقدار تولید شکر ۸۸۸۱ تن که نظر به سال ۱۳۵۲ - ۱۴۴۵ تن بیشتر میباشد .
نشریه های ترویجی نیز صورت گرفته است.

احداث ۴۵۰ قطعه نمایشی یک جریبه گل تحقیقات زراعتی :

آفتاب پرست در ۲۳ ولایت کشور . تحقیقات زراعتی متعمم برزو گرام های دایر نمودن و زکشا پ های مدیران ترویج، ترویجی بوده در طی سال ۱۳۵۳ دزده مرکز سیمینار های تربیوی برای مامورین ترویج تحقیقاتی در ولایات مختلف کشور فعالیت های روی موضوعات ترویج تخم های اصلاح شده آتی را انجام داده است :

د افغانستان کالني

- تجربه كود كيمياوي بالاي انواع مختلفه
 گندم وساير غله جات پخته ، گل آفتاب
 پرست، لبلبو ي قندي ، شرشم و انواع
 سبزيجات.
- تجربه دريافت نوع بهتر بالاي ۲۴ نوع
 پخته، ۸نوع گندم و يكتعداد انواع بادنجان
 رومي.
- تجربه دريافت تاريخ مناسب بذر بالاي
 گل آفتاب پرست پخته نوع ۱۵-۱۷ سي و ۴۸
 ۲۷- سي.
- تجربه مقاومت امراض بالاي ۲۴ نوع
 پخته.
- تجربه كنترل و ل كياه. هر زه و آبياري بالاي
 گندم.
- بذر تجربوي ۱۶ نوع گندم بهاري تيرماهي
 ۲۵نوع گندم للمي ۳۲ نوع گندم
 مشاهدوي در ساحات مختلفه ۸۶ نوع شالي،
- تجزيه كيمياوي ۱۶۴۶ نمونه هاي خاك، آب
 زير. وموادغذايي.
- حفاظت نباتات :**
- پروگرام مجادلوي حفاظت نباتات در مسال
 جاري وسعت پيدانموده و اجراات اتق صورت
 پذيرفته است.
- مجادله عليه ملخ هاي مضره در ۹ ولايت كشور در ساحه
 ۹۱۸۹ هكتار
- كشفيات زه گذاري ملخ هفت ولايت كشور و ساحه
 ۸۰۳۶۸ هكتار
- مجادله عليه امراض قرغه و خاكسترك تاك در هشت ولايت
 ۰۶۶۸۸۰۲ اصله.
- مجادله عليه آفات وامراض اشجار مثمره غير مثمره در هفده ولايت
 ۱۰۲۶۱۷۴ اصله
- تداوي گندم بذري بر ضد سياق در هفده ولايت
 ۳۱۹ تن
- مجادله عليه امراض وآفات مزارع سبزيجات فاليز، پخته ، لبلبو ، گندم ، جوارو
 شالي در ۱۷ ولايت
- مجادله عليه موشهاي مضره زراعتي در ۱۴ ولايت
 ۳۸۷۷۸۲ جريب.
- توزيع سر تفكيك صحي قرانطين نباتي ، براي تجار صادر كننده در كمرك هاي ولايات
 كابل، ننگرهار، كندهار ، هرات ، بلخ و كندهار با عايد
 ۱۰۷۹۰۰۰- افغاني
- پروژه انكشاف وادي ننگرهار :**

حاصلات زيتون، ستروس وساير توليدات زراعتي در فارم هده و غازي آباد :

وزارت زراعت

تولید ستروس	۱۹۹۵ تن	تولید عسل	۳ تن
تولید زیتون	۳۱۴ تن	تولید گوشت	۲۳ تن
تولید گندم	۱۵۰۴ تن	تعداد گوساله های نوزاد	۳۱۶ فرد
تولید جو	۲۵۳ تن		
تولید شیر	۶۵۹ تن	تولید یخ	۲۹۵ تن

تولید و تهیه علوفه برای حیوانات
 همچنان درین پروژه کارهای آتی صورت گرفته است.
 شستن شوره زمین ۱۴۶ هکتار کشتکاری تقویوی زمین ۱۸۰۴ هکتار
 تسطیح کار مکرر زمین ۳۰۰ هکتار کشتکاری تولیداتی ۲۵۳۲ هکتار

امورسا ختمانی کانکریت آهنگار
 زیتون و صندوقهای زنبور عسل
 تولید قوه برق ۱۰۰۰ کلیوات فی ساعت
 کندن کاری ویرکاری و خاک اندازی
 سنگ چینی ۶۳۸ هکتار معادل
 آوردن خاک میده در ۹۷ هکتار معادل
 ۱۲۷۶ متر مکعب
 ۸۷۳۰۰ دانه
 ۳۸۱۲۸ ساعت
 ۱۵۲۱ هزار متر مکعب
 ۲۶۸۸ هزار متر مکعب
 ۱۱۶ هزار متر مکعب

توزیع زمین :

بنابر تصمیم دولت جمهوری افغانستان
 بمنظور مسکن گزین ساختن اشخاص بسی
 زمین مخصوصا طبقه کوچی توزیع زمین در
 پروژه کانال ننگرهار ۱۲۵۹۹ جریب زمین به
 ۱۱۹۳ خانوادہ بی زمین صورت گرفته
 است.
 براساس سهمگیری داوطلبانہ ما موریسن
 و کارکنان پروژه انکشاف وادی ننگرهار احداث
 دوفارم جدید بنام های جمهوریت و ۲۶ سرطان
 روی دست گرفته است درین دوفارم تا حال
 تسطیح مکرر زمین ۲۷۰ هکتار، نهال شانی-
 ستروس، زیتون ۷ هکتار، کشت تولیداتی
 ۱۳۰۰ هکتار، شستن شوره زمین ۴۹ هکتار،
 نهال شانی خطوط جنگلات ۱۰ هکتار.

نهال شانی
 انتقال خاک میده
 تجدید ساختن زاب و ها
 تاسیسات هایدروتخنیکی
 اعمار تعمیرات رهائش
 نهال شانی و ترمیم خطوط جنگلات
 ۳۶ هکتار
 ۱۲۰۰۰ متر مکعب
 ۱۰۰۰ متر مکعب
 ۱۰ دانه
 ۸ باب
 ۱۰ هزار اصله

د افغانستان کالني

شپكه هاي زايري و منطقي	۲۶۷ كيلو متر
سنگ چيني	۲۹۲ هكتار
آوردن خاك ميده براي	۲۲۵ هكتار
استحكام مجاري آب	۱۵۲۸ كيلو متر

بعد از اكمال امور سا ختماني و آبياري زمين قدرت تو ليدی این دو فارم جمهوريت و ۲۶ سرطان بصورت نورمال ۱۰۲۰۰ تن ستروس و ۲۵۰۰۰ تن زيتون خواهد بود .

پروژه آبياري و زراعتي سا ختن بکوانيسز ميني برسهم گيري دواطلبانه مامورين اجيران کارگران و متخصصين مربوط بارو حيه وطن پرستي شروع گرديده است . اجرا آتيکه طي سال ۱۳۵۳ صورت گرفته قرار آتسي است:

حفر هفت حلقه چاه عميق ونصب ۶ پايسه واترپمپ جوي هاي آبياري براي سه چاه قسما تکميل گرديده است.

تکميل کندن کاری دو حلقه چاه عادی .
کندن کاری ۴ حلقه چاه عادی در زمين سخت و کنگلو ميراث ۲۲۵۰ متر مکعب تعين حدود ساحه ۴ هزار جريب زمين بالای نقشه به مقياس ۱:۲۰۰۰ و تطبيق آن در ساحه تکميل نقشه طبقه بندي يك قسمت از ساحه دشت بکوا.

موارکاري زمين ۵۰۰ جريب .
تکميل وانمار دود که بر ظرفيت ۱۳۵۰۰ متر مکعب جهت جلوگيري از خطر سيلاب تکميل ده معادن بطول ۴۵ متر و ظرفيت ۴۵۰ متر مکعب .

تکميل نمونه گيري ۲۵۰ سميل خاك از زمين هاي متعلق بچا هاي مختلفه .

تکميل سروی دو پر وفایل جيو فزيکسي ۱۵۴ نقطه .

احداث و ترميم سرک در ساحه کار پروژه بطول ۲۲ كيلومتر .

بنر گندم در ساحه ۲۰۴ جريب زمين .
غرس نهال و قلمه ۲۹۸۵ اصله

احداث قوره در ساحه ۳ جريب زمين

جنگلات و علفچر ها:

ساحه جنگلات افغانستان به اندازه يك مليون ونهصد هزار هكتار تخمين شده و ساحه جنگلات اقتصادي در مناطق پکتيا ، کنړ و صفحات شمال وشما لغر پ افغانستان متمرکز است.

استفاده موثر - حفاظه واحيا مجدد جنگلات نه تنها از نگاه سويه اقتصادي مردم بلکه از نگاه تاثيرات آن بالای اقليم حفاظه ذخاير آب و خاك نيز مهم است. در زمينه بهره برداري قرييب ضايعات بيشتر از ۶۰ فيصد بوده و ميزان بهره برداري موجوده بلند تر از آن است که به جنگلات فرصت تجديد رابطه همان اندازه ميسر بسازد.

حفظ و مراقبت يکصد هزار جريب زمين ساحه پسته صورت گرفته ويکتعداد نقشه هاي جنگلات و علفچر به کمک کارتو گرافي - تکميل گرديده است .

حصول دو هزار قطعه نو تو هوايي به مقياس ۱:۵۰۰۰ ، ۱:۱۰۰۰۰ و ادامه

ترسیم تصنیف اراضی به مقیاس ۱ - ۵۰۰۰۰
ونقشه برداری باغهای ولایات کشور و همچنان
ترسیم پنج قطعه نقشه چپه دره و به تعداد
چهل قطعه نقشه های قوریه جات تکثیر نموده
است.

تکمیل نقشه های حدود اداری افغانستان
به مقیاس های ۱ بر ۵۰ و ۱ بر ۱۰۰ هزار.
ترتیب نقشه علفچر افغانستان بمقیاس
۱ بر ۲۵۰ هزار

تکمیل قسمتی از نقشه های فرش نباتی
افغانستان ۱ - ۵۰ هزار یکورق و لا یست
نمیروز.

ترتیب و تکمیل نقشه فرش نباتی و محیطی
به مقیاس ۰ بر ۵۰ - ۱ هزار و ۱ بر ۲۵۰ هزار
نیمروز نقشه یک بریک ملیون به تعداد سه ورق
ادامه دارد.

ترسیم نقشه پسته هرات و بادغیس بمقیاس
۱ بر ۲۵۰ هزار و چاپ ده قطعه نقشه های پسته
در ولایت مذکور بمقیاس ۱ - ۵۰ هزار.
ترتیب نقشه های علفچر ولایت سمنگان به
مقیاس ۱ - ۵۰ هزار و تهیه یک قطعه نقشه ساحه
زراعتی کابل.

غرس و توزیع نهال غیر مثمر - پسته زینتی
و قلعه ۱۷۸۰۹۰ - اصله

پروگرام پسته :
حفظ و مراقبت تمام ساحه جنگلات پسته :

غرس ۱۹۴۳۵۲ اصله نهال پسته در ولایات
سمنگان، بادغیس جوزجان و قاریاب که ۹۵
فیصد نتیجه مثبت بدست آمده .

بذر پسته بداخل ۶۸ هزار خریطه پلاستیکی
نفوس سا حه ۱۵۰۰۰ جریب جنگل پسته
توسط سیم خار دار بالای پایه های کانکریتی
وسروی ابتدایی انواع نباتات طبی در داخل
این ساحه جمع بذر ۱۶۴ کیلو گرام انواع
مختلف علوفه بمنظور تکثیر .

تهیه و ترتیب اسما لاتین ۲۲۹ نوع نباتات
طبی .

پروژه پکتیا :

در زمره پرو گرامهای جنگلات یکی هم -
پروژه انکشافی همه جانبه پکتیا میباشد که به
منظور ارتقا سطح زندگی - استخدام و استفاده
اعظمی از منابع طبیعی و بشری این منطقه به
وجود آمده است اهداف متذکره فوق از طریق
تطبیق پروگرام های متکاتف زراعتی احیاء
بهره برداری از جنگلات طبیعی - پرو گرام
های آبیاری و پرو گرام های تربیوی برآورده
خواهد شد . در سال ۱۳۵۳ پرو گرام های
انکشافی پکتیا در چوکات پروگرام های
مربوط ملی رهنمایی گردیده است .

خلص اجراءات پرو ژه انکشافی پکتیا
قرارذیل است .

توزیع کودکیمیای ۱۰۵۲ تن

تخم پاکی ذریعه ماشین ۲۰۰ تن

ادویه پاشی ۴۲۸۰ جریب زمین

محلول پاشی ۶۹۰۰۰۰ لیتر

ساحه تحت فعالیت مامورین ترویج ۱۵۳۴۰۰ جریب

توصیه های زراعتی و فنی دهاقین	۲۰۰۰ نفر
احداث باغهای چار مغز در زمین های زراعتی	۷۲۰۰۰ جریب زمین
توزیع تخم اصلاح شده	۸۶ تن
تعداد قطعات نمایشی گندم و سبزیجات	۶۵۰ قطعه
توزیع نهال های مشمر	۸۰۲۷۶ اصله
ساحه قوریه میوه جات	۱۵۰۰ جریب
غرس نهال مشمر و غیر مشمر	۱۶۲۰۰۰ اصله
پیوند درختان مشمر	۴۳۰۰ اصله
توزیع تخم سبزیجات	۶۱۲ کیلو گرام
توزیع نهالی سبزیجات	۲۶۲۰۰۰ بسته
جمع آوری تخم سبزیجات	۴۰۰ کیلو گرام
تطبیق واکسین و تدای با لای حیوانات مختلف	۲۷۰۶۱ فرد
القای حیوانات	۹۱۰ فرد
حفر چاه و کاریز	۸ حلقه
حفاظه جنگلات	۴۵۰۰۰ جریب
بنر و تربیه نهال در خریطه پلاستیکی و بدون خریطه پلاستیکی	۷۸۰۰۰ اصله
بهره برداری فنی از جنگل مند هیر	۴۵۹ متر مکعب
غرس نهال ذریفه خریطه پلاستیکی در ساحه ۳۰۰ هکتار	۱۶۰۰۰ اصله
احداث و ترمیمات سرك جنگلاتی	۷۸ کیلو متر
بنو تخم درختان جنگلی	۷۶ هکتار
جمع آوری تخمیا نجات جنگلی بمنظور نهال	۱۸۱ کیلو گرام
مراقبت ساحه غرس شده	۳۴ هکتار
تدای مریضان مختلفه	۵۰۸۷۳ نفر

انکشاف گنر ۵۰:

هدف این پروژه در مرحله اول تطبیق پروگرام ایجاد زیر بنا های فیزیکی و مطالعات تخنیکی جهت در پیشبینی امکانات رشد طولی مدت این منطقه میباشد . اجراءات این پروژه حسب آتی است :

احداث فارم سبزیجات در ساحه ۱۵ جریب زمین	۳۵۸۰۰ اصله
توزیع غرس و پیوند نهال مشمر و غیر مشمر	۳۸۷ جریب
مجادله بافات و امراض نباتی	۱۶۷۰۰۰ بسته
توزیع نهالی سبزیجات	

وزارت زیست

تعداد قطعات نمایشی گندم	۱۶ قطعه
توزیع کود کمیای	۱۱۶ تن
احداث قوریه جنگلاتی	۳ جریب
تکمیل دیزاین و ترتیب نقشه و تعمیرات دفاتر پروژه.	
سروی ساختمان بر قابی	۶۶ کلیواته
اعماریک بندهاگردان به حجم (۴۰۰۰) مترمکعب.	
بمنظور تغییر مسیر یک شاخه دریای کتر.	
احداث سرک جنگلاتی	۶ کیلو متر

و تری و ما گداری :

سکتور مالداري ۹۰ فیصد عاید ملی را تشکیل داده و در حدود ۳۰-۳۵ فیصد عواید اسعاری کشور از همین منبع بدست می آید. پرا بله های عمده این سکتور ضریب بزرگه مرگ و میر حیوانات در اثر شیوع امراض حیوانی کمبود علوفه در زمستان پناهگاه ها و آب اشا میدانی می باشد. فعالیت های عمده این سکتور در سال جاری قرار آتی است:

ممانینه لا بر اتواری در مرکز ولایات بالغ بر	۱۰۰۰۰۰ ممانینه
حمایه حیوانات علیه امراض مختلف	۳۸۴۰۶۹۱ فرد
تولید واکسین های مختلفه	۴۴۰۰۰۰۰ دوز
تولیم تخم	۷۴۰۰۰۰ بیضه
تولید چوبه	۲۱۰۰۰۰ قطعه
تکثیر زنبور عمل	۵۳۰ فامیل
تولید عمل	۱۶۲۷ کیلو گرام
تولید موم	۲۰۰ کیلو گرام
تولید جعبه ۱۲ گرامه تخم بیله تجارتی	۲۷۱۵۰ جعبه
تولید غوزه	۲۲۳۱ کیلو گرام
تولید کاغذ ستاک مادری	۱۲۶۰ تخته
تکثیر جوجه بامی در درون تنه و قرغه	۱۰۷۸۴۰ عدد
القاح مصنوعی در ۹ ماهه استیشن مرکز و ولایت	۳۳۴۵۰ راس
پروژه ها :	
توزیع اراضی به ناقلین	۲۰۴۰۰ جریب
تعداد خانوار	۱۷۰۰ خانوار
تولید گندم	۱۵۹۴۶۰ تن
تولید بیضه	۲۴۹۰۰ تن

۱۹۸۱۸	استعمال کود کيمياوى درگندم و پخته
۳۰۰۰۰۰	غرس و پيوند نهال بالغ بر
۲۳۰۰۰	جمع آوري تخم اشجار
۲۷۰	بذر علوفه
۳۴۵۶	مراقبت و آبياري قوريه جات باغات انگور و اشجار
۲۹۰۷۱۸	توليد شير
۲۰۷۷	حيوانات القاح شده
۴۷۶۴	تداوى و وقايع حيوانات
۱۰۶۵۲	فروش طيور
۲۳۸	توليد گوساله و بړه
۷۰۳۴	تجزيه آب و خاک
۲۲۲۰۷	سروى و ادامه زاب و لاین اندازه در خشکه به و پروفايل زاب ها
۱۱	سروى پروفايل مسير جديد پرچاوه
۶۰۲	حفر کار کانال جديد شمالان
۷	ديزاین کانال جديد شمالان
۲۳۰۹	ديزاین زاب جديد
۱۰	اعمار دهنه های پخته کانال سراج
۲	ديزاین پرچاوه لوى مانده
۵۲۰۰	اصلاح و عميق ساختن زاب بطول
۱۵	اصلاح و ترميم کانال قسراج
۴۹۶۲	تکمیل حفر کارى زاب درويشان
۱۰ متر حجم فزيكى	کندن کارى کانال پروژه چخانسور ولايت
۷۶۴۲۵۰ متر مکعب	

- ۲- تشويق و توسعه فعاليت های مربوط به
 اين پروژه که با اساس خط مشى دولتي و انکشاف مالداری و منابع زراعتي متعلق به آن .
 جمهورى در اسد سال ۱۳۵۲ تاسيس و در ثور
 سال ۱۳۵۳ به فعاليت آغاز نموده است تقاضا
 ذيل از جمله اهداف عمده آن بشمار ميرود .
 ۱- تنظيم و اداره امور مالداری و صنعت
 گوشت .
 ۳- مطالعه منظم و اجرائى تحقيقات علمي در
 باره تکثير ، نگهداری با ارزيبايي و آماده
 ساختن مواشى برای فروش و همچنان ذبح و مهيأ
 نمودن گوشت و ديگر محصولات حيواني برای
 فروش .

وزارت زراعت

- ۴- اعطای مشوره درباره تاسیس و پیشبرد امور موسسات مالداري وصنعت گوشت وديكر محصولات آن در مرحله اول برای نیل به اهداف فوق فعالیت های آتی در نظر است :
- ۱- ارزیابی قرضه های مالداري برای ۱۲۰۰ فارم زارعین تحت پروگرام پروژه واعطای ن از طریق بانک انكشاف زراعتی كه از این قرضه هازارعین برای تهیه آب اضافی زرع علوفه حیوانی ، تربیه و فربه نمودن گوسفندان استفاده مینمایند .
- ۲- اصلاح ، اجرای تجارب بهره برداری از يك قسمت از علفچر های ولایت هرات .
- ۳- احداث يك فارم تحقیقاتی ونسلگیری گوسفندان در مساحت ۱۲۱۰ جریب زمین .
- ۴- اعمار يك مسلخ عصری با ملحقات آن بطرفیت نیم ملیون گوسفند در سال .
- شرکت انكشاف مالداري از اول سال ۱۳۵۳ فعالیت های مقدماتی ذیل را اجرا نموده است .
- ۱- تدوین اساسنامه شرکت ، امضای موافقتنامه های قرضوی ، تاسیس هسته مرکزی پروژه واستخدام پرسونل .
- ۲- آماده نمودن مشخصات مسلخ و اوراق مربوطه آن برای داوطلبی اعمار بالمقطع مسلخ وانتخاب پنج کمپنی برای مرحله نهایی داوطلبی وعقد قرار داد (طبق پیشبینی اعمار بالمقطع مسلخ بادوایر امتحانی آن در مدت ۲۴ ماه انجام می یابد) .
- ۳- آماده نمودن و بذر پنجاه جریب زمین فارم مسلخ برای تجربه نوع ریشه وجود در هرات .
- ۴- اعمار مرکز و دفتر فارم و خانه های رهایش دهقانان وغرس یک هزار اصله نهال مثمر در ساحه فارم .
- ۵- آماده نمودن وتقسیم بندی وجوبه کشی دوصد جریب زمین فارم جهت زرع علوفه حیوانی .
- ۶- سروی ولایت هرات وولایات همجوار آن از نگاه مالداري وسروی جیوفزیکی زمین فارم .
- ۷- حفريك حلقه چاه به عمق ۶۰ متر و يك حلقه به عمق ۱۲ متر وترمیم ۷۴۰ متر کاریز كه فعلا از يك حلقه چاه و يك کاریز آن مجموعا در حدود بیست لیتر آب در فی ثانیه توسط پمپ بدست می آید، البته استفاده از چاه عمیق بعد از نصب پمپ صورت میگیرد .
- ۸- ارزیابی فنی واقتصادی دوصد درخواستی قرضه زارعین تحت پروگرام پروژه وسپردن يك تعداد آن به بانک انكشاف زراعتی جهت اعطای قرضه .
- ۹- تدویر كورس های نظری وعملی توسط متخصصین در امور پلان گذاری مزارع مالداري زرع علوفه حیوانی وامور تربیه گوسفند كه بصورت مستمر ادامه دارد .
- ۱۰- تهیه نقشه های مكمل برای مراکز ترویجی منازل رهایش مامورین ودفتر مرکزی شرکت و آماده نمودن آن برای داوطلبی ساختمان .
- ۱۱- تهیه لوازم دفتر ائانه وتاسیس سیستم اداری ومالی .
- ۱۲- مطابق اهداف شرکت باساس هدایت پروژه های ذیل برای تمویل آماده شده است: الف- پروژه انكشاف مالداري ولایت غور بادغیس، فاریاب وجوزجان .

قرضه پيشکي مارکننگ دومليون افغانی
کوپراتيف های ولايت کابل (کوهدامن وقره باغ).

صدر کشمش بخارج ۲۴۲ تن

تهيه وتوزيع سلفر ۲۰۰۰ تن

بانک انکشاف زراعتي:

به اساس پر وگرام های انکشافی وزارت
زراعت بانک انکشاف زراعتی فعالیت
های آتی رادرتی سال ۱۳۵۳ انجام داده است:

مجموع فروشات نقد ۰ بانک

۳۳۷۱۴۷۰۰-افغانی

مجموع فروشات قرضه بانک

۷۹۸۷۱۲۲۰-افغانی

درمبالغ فوق بصورت نقده وقرضه تجهیزات
ووسایل آتی شامل میباشد :

تراکتور ۲۹۰ عراده

واترپمپ ۱۸۰ پایه

ارهت ۳۷ پایه

پولیکلتور وقلبه اصلاح شده ۲۳ عدد

پروژه هایدرولوژی :

آب :

الف- هایدرولوژی ، خلاصه اجراءات سال

۱۳۵۳ این قسمت پروژه طبق ذیل توضیح
میگردد، درسال ۱۳۵۳ یک گروه مامورین

فنی هایدرولوژی به ساحات هرات و فراه رود
کندهار، ارزگان، بست ونیمروز رفته بهمکاری
مدیریت هایدرولوژی کندهار آب دریا منطقه
را اندازه نموده وسمپل های آنرا غرض مطالعه
مواد ترسویی باخود آوردند .

گروه دیگر ازمامورین هایدرولوژی به
صفحات شمال کشور رفته بامساعی مشترکه
مدیریت هایدرولوژی بالای دریا های ساحات

ب- پروژه احداث مراکز انکشاف مالداري
درغلجهر های ولايت هرات .

انکشاف کوپراتيفها :

این پروژه مسئول تاسيس کوپراتيف های
ابتدایی و ثانوی بوده ودهاقین وباعداران رابه
کارهای دسته جمعی ازطریق کوپراتيف ها
آشناء میسازد .

رهنمایی به متود های فنی باغداری بهتر
ساختن جنسیت تولیدات زراعتی مساعدت در
قسمت بازاریابی وصادرات وتهيه کریدت در
جمله اهداف آن میباشد خلص اجراءات یکساله
پروژه متذکره قرار آتی است :

تاسيس ۳۴ کوپراتيف ابتدایی و ثانوی
زراعتی درکوهدامن ، کندهار ، قره باغ ، بلخ
لوگر وبغلان .

دایرشدن کورس مامورین درموسسه تعلیمات
عالی ۱۵۰ نفر

تکمیل کورس چهار ماهه برای آمرین ساحه
۱۰ نفر

تکمیل کورس مامورین بانک انکشاف زراعتی
۱۶ نفر

دایر شدن کورسهای ريفرش برای مامورین
داخل خدمت .

دایر شدن ورکشاپ برای مامورین وفلم
برداری ازجریان کورسهای زراعتی وکوپراتيفی
تعلیم وتربیه اعضاء کوپراتيف ومامورین
ولایات بلخ ، لوگر وکندهار ۲۵۱۰ نفر

مساعد ساختن زمینه برای قرضه تولیدی
(توزیع کود) ده ملیون افغانی ازطریق بانک
انکشاف زراعت بکوپراتيفهای ولايت کابل
(کوهدامن وقره باغ) .

کندز بفلان ، بلخ ، سمنگان ، جوزجان ، فاریاب و بادغیس واریسی کرده و دیتاها و ارقام لازمه راجع آوری نموده اند در ضمن مامورین هایدرولوژی از ریکارد های اتومات در ساحات پکتیا و مشرقی که ایجاب واریسی مامور را می نمایند بازدید نموده ارقام و دیتا های لازمه راجع آوری نموده اند در ساحات غزنی کتواز ، شاجوی و ساحه میدان و ساحات مرکزی کشور نیز فعالیت های هایدرولوژیکی خویشرا ادامه داده اند .

همچنان مامورین و تکنیشنهای مربوطه از استیشن های دریا های ساحه کابل ، پروان و کاپیسا در وقت وزمان آبخیزی دریا های مذکور واریسی و اندازه گیری کرده و دیتا های ضروری راجع آوری نموده اند .

تنظیم آب : فعالیت های عمده تنظیم عبارت بودند از تهیه راپور مقدماتی بند ذخیره کیله گی بالای دریای پلخمری بند ، ورسج و پروژه فراه رود همچنان ترتیب راپور بند چشمه شفاء و مطالعه خواجه علی مطالعه اراضی تحت آبیاری صفحات شمال کشور و امکانات استفاده از آب دریای پنج و آمو .

مطالعه امکانات تولید برق در پروژه های گورگان ، چاردره کندز ، خان آباد و سنگ مهر بدخشان .

مطالعه بند ذخیره جرو ، شروع مطالعه و امکانات احداث یک بند ذخیره بالای دریای پنجشیر امکانات استفاده از بند سرخاب لوگر . ارزیابی مطالعات جیولوژیکی بعضی از بندها مطالعات مربوط به تولید برق در کنرها .

علاوه بر اكمال امور فوق انجیران مربوطه

در ظرف سالی که گذشت یکمده کار های تخنیکي که خارج از پروگرام کار هدایت داده شده اجرا نموده اند .

پروژه سروی آبیاری های کوچک :

الف - مدیریت عمومی دیزاین و توپوگرافی : فعالیت های شعبه دیزاین شامل پیشبرد امور دیزاین پروژه سنگ مهر بدخشان دشت بکواز ، پروژه کوکچه ، بند قرغه ، هریرود و غیره بود و مدیریت سروی و توپوگرافی در ساحات کندز ، خان آباد ، بند سلما ، گورگان و چاردره کنرها پروژه کوکچه ساحه بادام باغ مصروف سروی و نقشه برداری های لازمه بوده اند .

پروژه کوکچه :

در سه ربع سال ۱۳۵۳ جمعا ۴۸۱۸۵ متر مکعب کندن کاری و ۱۲۰۴۰ متر مکعب هموار کاری گردیده است . در قسمت اکرونومی پروژه مذکور یک ساحه هشتاد جریب زمین را گرد بندی نموده یک واتریمپ رانصب نموده و از ساحه مذکور بهره برداری نموده است .

سروی آبیاری کوچک :

ب - پروژه آبیاری کوچک ، فعالیت های این پروژه در سال ۱۳۵۳ شامل سروی ساحات پژن ولسوالی نجراب ، تخته پل ولایت کندهار کچ عزیز خان لغمان ، سنگ سوراخ ولایت بفلان صنعتی برجنگ ولسوالی کشک بوده که از جمله راپور تخنیکي و اقتصادی پروژه های کچ عزیز خان و سنگ سوراخ ولایت بفلان تکمیل گردیده است و هم سروی چاه ها در مناطق مختلف مملکت ولست بعضی آنها که جمله بالغ به ۹۵ حلقه چاه میگردد باز دیده به عمل آمده و از جمله ۲۶ آنها امتحان

آبهاي تحت الارضي بلخ و جوزجان ولايت
فراه رانجام داده و راپور هاي تخنيكي يك
حلقه چاه دركندهار، يك حلقه در تورخم رانكامل
نموده اند كارچاه هاي بابوچي ولايت هرات
قريه نوآباد نورزايي كنډز چاه عميق شاهجوي
ولايت زابل ، چاه عميق حاجي كوت ولايت
بلخ رانيزبه پايه اكمال رسانيده اند .

همچنان نقشه هايډرولوژيكي ولايت ننگرهار
به مقياس ۱:۲۵۰۰۰۰ ترتيب گرديده و كار
حفرچاه عميق كرخ هرات درجريان است .
علاوتا مديريت مذكو ر تهيه راپور مقدماتي
قواي چاروامور جيوفيزيكي دشت بكواه وساحه
لوگر راشروع نموده و درولسوالي هاي شيندند
ارغستان وشورابك كارحفرچاه هارا آغلا ز
نموده است .

پروژه آبياري هريود :

فعا ليت ها نيكه در سال ۱۳۵۳ آمريست
ساختماني پروژه هريود انجام گرديده قرار
آتي مياشد :

انتقال يك پايه بلدوزر، دوپايه ماشيس
ولدنك و بعضي سامان تعميراتي از رياست
دستگاه ساختماني بادام باغ الي پروژه هريود.
ترتيب و تهيه نمودن نقشه سناحه تعميرات
پروژه به مقياس ۱:۵۰۰ درحدود پنجاه هكتار،
ترميم داش سابقه درعلاقداري چشت شريف
وحاصلات چونه ازان بمقدار ۵۰ خروار كابل
همواركاري وكندنكاري تعميرات دفتر وكند ن
كاري تهيداد تعميردفتر و تعميركاركنان باندازه
۵۶۹۸ مترمكعب . اصلاح سرك نسبت انتقال
ماشين برمه بطول ۶۰ متر و عرض ۴ متر. تهيه
مواد تعميراتي ازقبيل سنگ، ريگ، جغل،

شده است كه با استفاده از معلوماتهاي حاصله
به تعداد ۷۴ راپور تخنيكي به دسترس بانك
زراعتي گذاشته شده است .

همچنان نظربه درخواست اهالي بعضي حصص
مانند تخته پل، سپين بولدك ، خوكياني، تكاب
بختياران ومحمدآغه ولايت لوگر از نظر آبهاي
تحت الارضي مطالعه گرديده است. ضمنامامورين
مربوطه پروژه زراعتي بكواه همكاري ها ي
لازمه رابعمل آورده است . بايد متذكر شده كه
هيات هاي فني اين پروژه ودر هروقت وزمان
بنا بر درخواست دهاقين محترم و اشخاصي كه
خواهش حصول قرضه زراعتي رابراي مصرف
درايه آبياري داشته باشند بآنها عنداللزوم
اعزام خواهد شد .

پروژه گورگان و چادره :

كار هاي سروي اين پروژه شامل فعاليت
هاي مربوط ترتيب پروفيل، نهرگورگان وتهيه
نقشه هاي توپوگرافي به مقياس ۱:۲۰۰ بوده
است درديز اين راپور تهيه شده مطالعه وامكانات
بلند بردن آب درنهرگورگان مطالعه شده است
شعبه ساختمان اين پروژه امور ر تكمالي
تعميرات باغ شمال ، ساختمان تعمير مربوط
به ترانسفارمر ، آهن پوش نمودن تعميرنمبر۴
وترميم مكمل تعمير نمبر ۴ رانجام داده است.

مديريت عمومي آبهاي تحت الارضي :

اين مديريت درسال ۱۳۵۳ امور مربوطه
به سروي ومطالعه سناحه سپين بولدك محبس
جديد پلچرخي ، ده گز علاقه داري چيليارساحه
تپه تاج، کوتل خيرخانه ، پروژه بكوا ساحه
پوهنتون كابل ، مرستون كابل رانجام داده اند،
ضمنا سروي آبهاي تحت الارضي ولايت كنډز

وزارت زراعت

۴۰۰ متر مکعب کار ساختمانی تعمیر دفتر ۱۴۵ متر مکعب میباشد .

فعالیت‌های عمده و اساسی که پروژه پروان در طول سال ۱۳۵۳ انجام داده اند قرار ذیل خلاصه میگردد :

۱۵۶۱۵۸ متر مکعب	کندنکاری و پرکاری
۲۱۲۸۰۸ متر مکعب	سلوب کاری
۴۹۱۶۱ متر مکعب	هنگاف کاری و پلستر کاری
۱۰۹۰۴	سنگ کاری خشکه و با مساله
۹۶۱۹ متر مکعب	کانکریت ریزی
۷۰۸۲۸ متر مربع	هموار کاری
۵۴۹۶۶۹ متر مکعب	خشت کاری
۲۷۷۱ متر مکعب	تهیه چوب قالب بندی و خواجه
۹۲۰ عدد	تعداد کلکین های آهنی بلول های فولادی و کانکریتی و غیره
۴۵۰ متر مکعب	جمع آوری سنگ
۲۴ عدد	پلچک
۳۰۰ سوراخ	برمه کاری و پیچکاری
۲۸۰۱۸ کیلو گرام	سیمتابی سیخ گول و رخدار

و در ورکشاپهای چک عمومی شاپ نقلیه شاپ برق و اجرای چارچ خرازی و ولدنگ خرازی خفیفه رفع عوارض عراذه جات و وسایل نقلیه و چارچ بطری و ترمیم وسایل برقی و ولدنگ سامان مورد ضرورت اجرا گردیده است .

پروژه آبیاری سرده :

فعالیت‌های در سال ۱۳۵۳ در این پروژه اجرا گردیده قرار آتی خلاصه میگردد :

۶۹۰ متر مکعب	سنگ کاری با مساله
۲۴۰ متر مکعب	نصب اجناس آهنیاب
۱۰۴۴ هزار متر مکعب	درپلان کار وسایط تخنیکي ساختمانی

د افغانستان کالني

وهمچنان ساختمان سيستم آبياري جنا ح
کانال چپ و ساختمان سلوپ های کانکريتي
آهن دار هموارکاري زمين، کارات ساختماني
جوي های تقسيمات آب و ترميم ساختمان های
هاي درو تخنيکي ، پاک کاري و غييره در آن
شامل ميباشد . و همچنين در جناح کانال راست
اجراآت ساختماني و ساختمان های هاي درو تخنيکي
و کار ساختماني جوي های تقسيمات آب
اجرا گرديده است . و همچنان اجراآت زراعتي
پروژه عبارت است از کودپاشي جهت زرع گندم
ساحه ۳۰۰۰ هکتار اراضي آبياري گندم ۳۰۰۰
هکتار اراضي، شد يارکاري ۴۰۰ هکتار اراضي
هموارکاري ۱۰۷ هکتار اراضي، ماله کاري ۱۰۷
هکتار اراضي ، بزرگندم بهاري ۹۰ هکتار اراضي
جويه کشي ۱۸۰ هکتار اراضي، دست کاري ۱۰۷
هکتار اراضي و کشت رشقه و جواي ۱۷ هکتار
اراضي ميباشد .

وزارت پلان

های وزارت پلان میباشد به اساس تشکیل جدید رویکار آمده نیز جدیداً دروزارت پلان ایجاد شده است .

انستیتوت پلان گذاری و انکشاف اقتصادی قرار است به کمک تخنیکي ملل متحد هرچه زودتر فعال گردد، ایجاد کادرهای با کفایت اقتصادی و تخنیکي و بلند بردن سويه پرسونل پلانگذاری و دنبال نمودن تحقیقات اقتصادی بصورت مشخص راجع به مسائل اقتصادی افغانستان و روش حل مسائل ازاهداف عمده این انستیتوت میباشد. با تطبیق و انکشاف این انستیتوت این امکان میسر خواهد شد، تادر آینده روش طرح پلان، متکی براساسات علمی بوده و تحلیلات ارزنده اقتصادی سبب استحکام پیشینی های پلان اقتصادی و ارزیابی وضع اقتصادی کشور شود .

آمریت جدیدالتشکیل تعلیم و تربیه دروزارت پلان سیمینار هاوکورس های رادر رشته های اختصاصی و عمومی دایر مینماید و به ایسن ترتیب ازراه تعلیم و تربیه داخل خدمت درارتقای سويه مامورین وزارت پلان و سایر دوایر سعی مینماید .

درساحه پلانگذاری و تطبیق :

پلان سالانه انکشاف اقتصادی واجتماعی سال ۱۳۵۳ که دراواخر سال ۱۳۵۲ طرح شده بود به نشر رسید .

نتایج پلان مذکور که حاوی اهداف عمده انکشاف ، پروگرام های مشخص سکتوری و

وزارت پلان طی سال ۱۳۵۳ درپرتو اهداف و رهنمایی های دولت جمهوری افغانستان فعالیت های انجام داده است که فشرده آن ذیلاتوضیح میگردد :

درساحه تعدیل وفعال ساختن ارگان پلانگذاری:

طی سال ۱۳۵۴ تشکیل ولایحه وظایف جدید وزارت پلان متکی برپرنسپ های علمی و با رعایت جنبه های عملی طرح و به تصویب دولت جمهوری افغانستان رسانیده شد . با تطبیق تشکیل جدید یکنمعداد پست های که بصورت اضافی ایجاد شده بودند حذف و اداراتی که برای طرح و تطبیق و مراقبت پلان های انکشافی ضروری میباشد درچوکات وزارت پلان تاسیس گردیده است . به اساس تشکیل جدید آمریت تخنیکي که متشکل ازکادرهای انجنیری میباشد ایجاد شد .

ایجاداین آمریت بوزارت پلان فرصت خواهد داد تا طرح پروژه ها و تطبیق پلان رانه تنها از نظر اقتصادی بلکه از نظر تخنیکي و انجنیری نیز مراقبت نموده میتواند .

مراقبت فعال پروژه های درحال ساختن و پروژه های تحت تدویر سکتور های مختلفه اقتصادی واجتماعی ازوظایف وزارت پلان بوده و واحد های مرکب ازاعضای اقتصادی و تخنیکي این وظیفه را بعهده خواهد داشت .

انستیتوت پلانگذاری اخیراً از طرف دولت جمهوری افغانستان که متکفل فراهم نمودن زمینه برای بلند بردن دانش اختصاصی کادر

جمهوری در زمینه استفاده موثر و سریعتر از کمک های مالی کشور های دوست و موسسات بین المللی طی سال ۱۳۵۳ امور ذیل را انجام داده است :

پروتوکول همکاری اقتصادی بین افغانستان و ایران امضاء شده که به موجب آن دولت ایران در تمویل پروژه های خط آهن ، احداث فابریکه های نساجی، شکر، سمنت، کاغذ و استفاده از آب هلمند در ساحه هلمند سفلی سهم خواهد گرفت. برای مطالعات اقتصادی و تخنیکي پروژه های مذکور ده ملیون دالر کمک بلاعوض را حکومت ایران بدسترس افغانستان گذاشته است که استفاده از ده ملیون مذکور آغاز گردیده موافقتنامه ده ملیون قرضه بشرايط مساعد و دو ملیون کمک بلاعوض حکومت عراق امضاء و امکانات استفاده از آن فراهم شده است . احداث صنایع نساجی و ایجاد تسهیلات در ساحه معارف و صحتیه از کمک مذکور تمویل خواهد شد .

موافقتنامه قرضه ده ملیون دالر با حکومت بلغاریا به امضاء رسیده که از این قرضه در تمویل فابریکه های کانز و میوه و خشک نمودن سبزیجات، چرمگری و پراسس گوشت، مرغداری و تولید روغن نباتی استفاده بعمل خواهد آمد. مطالعات پروژه های مذکور از کمک بلاعوض حکومت بلغاریا صورت خواهد گرفت. موافقتنامه قرضه ۱۴ ملیون دالرو (۲۵۰) هزار دالر کمک تخنیکي بانک آسیایی جهت دروازه های پرچاوه بند کجکی بابانک انکشاف آسیایی به امضا رسید .

موافقتنامه قرضه دو ملیون دالر

تحلیل و پیشبینی وضع اقتصادی بود کاملاً اطمینان بخش بوده و این روش موثر در چوکات اهداف دورنمایی دولت جمهوری دنبال خواهد شد . راجع به طرح متدولوژی پلان سازی يك سلسله فعالیتها صورت گرفته و در آینده نیز تعقیب خواهد شد .

بودجه انکشافی سال ۱۳۵۴ که منعکس کننده پروگرام سرمایه گذاری دولت در سکتور های اقتصادی و اجتماعی میباشد طرح و در اخیر سال ۱۳۵۳ به تصویب دولت جمهوری رسید . در بودجه انکشافی سال ۱۳۵۴ توزیع منابع به اساس نیازمندی پروژه های انکشافی و سکتور های اقتصادی رعایت گردیده است . علاوه طی پلان مالی سال ۱۳۵۴ در حجم سرمایه گذاری انکشافی بمقایسه سال قبل ۸۷ فیصد تزئید بعمل آمده است .

طی سال ۱۳۵۳ به تاسی از رهنمایی های دولت امور مطالعات و تشخیص یکتعداد پروژه ها ادامه یافته و مطالعات عددی از آنها تکمیل و در سال ۱۳۵۴ کار ساختمان آن آغاز و تطبیق خواهد شد. بمنظور ایجاد هم آهنگی در تطبیق پلان های انکشافی و توضیح مکلفیت های موسسات مختلف دولتی در قبال طرح و تطبیق پلان وزارت پلان در سال ۱۳۵۳ سعی نموده است مسوده مقرراتی را ترتیب نماید که مراتب نهایی خویش را تکمیل مینماید، وضع چنین مقررات باعث خواهد شد تا عملیه پلانگذاری بیشتر منظم شده و مسئولیت های موسسات دولتی در زمینه پلانگذاری شکل اصولی را بخود بگیرد .

در ساحه فینانس :

وزارت پلان در چوکات بالیسی های دولت

وزارت پلان

اضافه برای تکمیل لین انتقال برق کجکی، هلمند، قندهار با مضاء رسید. این مبلغ شامل (۹۰۵) میلیون دالر میباشد که موافقتنامه آن باین منظور قبلا مضاء شده است. مطابق پروتوکول های قبلی موافقتنامه همکاری اقتصادی و تخنیکي بين جمهوريت افغانستان واتحاد جماهير شوروي مبنی بر تادیه (۳۰۸) میلیون روبل با مضاء رسید. از قرضه مذکور در تمویل پروژه های ذیل استفاده بعمل خواهد آمد.

استفاده از آب آموزریه پمپ در ساحه خوش تپه، بند ذخیره، چشمه شفاء، بالای دریای بلخ، سیستم آبیاری کیله گی به شمول فابریکه تولید برق بند آبگردان بالای دریای کوکچه تاسیسات کانال ماشینی و تجدید ساختار های ارجی و نوآباد، پروژه مایکروویف کابل مزار لابراتوار مکمل تجزیه مواد معدنی، لین انتقال برق از نغلوالی جلال آباد، احداث سب استیشن های برق، توسعه فابریکه موجوده یا احداث فابریکه کود کیمیاوی جدید. تکمیل پلان برق رسانی شمال کشور، تهیه مطالعات تخنیکي واقتصادی فابریکه، تغلیظ و ذوب مس، استفاده از آب دریای کوکچه، پروژه سازی معادن حاجی گک ترمیم میدان هوایی کابل، استودیو فلمبرداری و استودیو ضبط صوت در کابل تو سعه استخراج و صدور گاز، احداث فابریکه های

حلاجی و رنگ آمیزی، توسعه فابریکه نساجی گلپهار، توسعه واحداث ذخایر غله و فابریکه های نان پزی.

بر علاوه مطالب فوق موافقتنامه به تعویق انداختن تادیات ربح واقساط (۱۰۰) میلیون روبل قرضه های قبلی تا سال ۱۹۸۰ بین دولتین به امضاء رسید.

موافقتنامه یک میلیون پوند به منظور تمویل پروژه های جن و پرس و تیل کشسی با حکومت انگلستان با مضاء رسید.

موافقتنامه سیزده میلیون دالر قرضه جهت تقویه بانک انکشاف زراعتی افغانستان بابانک جهانی به تفاهم رسید، با استفاده از قرضه مذکور که به شکل کود کیمیاوی ماشین آلات، تخم اصلاح شده و کمک های تخنیکي مساعدت میشود. بانک انکشاف زراعتی در معرفی و تطبیق تکنالوژی معاصر زراعتی نقش عمده را ایفاء خواهد نمود.

جمهوریت مردم چین به منظور احداث یک تعداد پروژه های انکشافی وعده کمک (۵۰) میلیون دالر قرضه طویل المدت بدون ربح را با افغانستان داده است.

امکانات استفاده باقیمانده (۶۰) میلیون مارک قرضه سابقه جمهوریت اتحادی آلمان در تمویل یک تعداد پروژه هادر ساحه مخابرات، برق، آب مشروب میسر گردانیده شده است. که منجمله

موافقتنامه قرضه مواد استهلاکي به مبلغ (۳۰) ملیون مارک از طریق وزارت مالیه با مقامات آلمانی امضاء شده که تحت آن پروژه های واکسین سازی و تهیه بس های شهری تمویل خواهد شه .

در ساحت امداد تخنیکي :

وزارت پلان سعی ورزیده است تا کمک های بلاعوض تخنیکي ومالی موسسات بین المللی و کشور های دوست رابه منظور تمویل وفعال ساختن یکتعداد پروژه های اقتصادی واجتماعی جلب نماید. طی سال ۱۳۵۳ یکتعداد متخصص از طریق پروگرام های عمده ملل متحد در پروژه های مختلف مصروف بوده و به تعداد بیشتر از ۱۳۹۸- ماه نفر تسهیلات تربیوی برای یک تعداد مامورین افغانی در خارج از کشور تسهیلات تربیوی مهیا شده است، برعلاوه به قیمت بیشتر از (۶۶) ملیون دالر کمک مواد وسامان آلات از طریق ادارات مختلف ملل متحد و سایر موسسات بین المللی صورت گرفته است .

همچنان طی سال ۱۳۵۳ امداد یکتعداد ممالک دوست وموسسات بین المللی در ساحت مختلف از قبیل مخابرات، برق، زراعت وآبیاری

معارف ، صحت عامه وغیره جلب گردیده است. تحت این پروگرام بیشتر از یک هزار فیلوشپ واسکالرشپ به افغانستان داده شده و بیشتر از (۷۴۵) نفر متخصصین خارجی اذ سایر منابع در داخل کشور مصروف فعالیت میباشد .

ساحت سرمایه گذاری صنعتی خصوصی :

در طول سال ۱۳۵۳ به تعداد ۶۰ درخواستی جدید غرض سرمایه گذاری در رشته های مختلف تولیدی بوزارت پلان سپرده شد، طرح پلان ابتدایی (۲۱) پروژه در جریان سال مورتانید وتصویب کمیته سرمایه گذاری قرار گرفته و یک پروژه بصورت نهایی تصویب شد .

در جریان سال ۱۳۵۳ ده پروژه تصویب شنده قبلی به سرمایه ابتدایی (۹۷۷) ملیون افغانی در حالیکه زمینه استخدام ۷۳۰ نفر را مهیا میسازد جدیداً به فعالیت آغاز نمود .

مجموع پیشنهاد سرمایه گذاری در سال ۱۳۵۴ در حدود دوصد پیشنهاد پیشبینی میشود .

بعلاوه باشامل شدن ریاست انکشاف سرمایه گذاری خصوصی در چوکات وزارت پلان طی سال ۱۳۵۳ قانون سرمایه گذاری خصوصی مورد تجدید نظر قرار گرفته وانفاذ آن اعلام گردید .

ریاست افغانی سره میاشت

به استثنایی کمک های البسه آن که در روز های جهانی سره میاشت، هفته مخصوص ، روزمادر و غیره نموده است تنها نقد ادویه تهیه خون حق الاجرت بسترمریضان معادل ۷۱۳۴۷۱۵۰۰۰ افغانی در داخل وخارج کشور کمک کرده است جمعیت افغانی سره میاشت بادر نظر داشت پرنسپ سرعت عمل برای وقایع محدود محلی و رسیدگی عاجل به احوال آسیب رسیدگان مبالغ تحت سه درجه به نمایندگی های جمعیت در ۱۸ ولایت کشور تخصیص صادر نموده . تا از این مبالغ بنابر فیصله ومجامع مرکزی آن ولایات برای آسیب رسیدگان حوادث خورد به سوئه محلی در وقایع و حوادث طبیعی به آسیب رسیدگان توزیع کند .

جمعیت افغانی سره میاشت طبق اساسات مندرج استاسنامه و پرنسپ های بین المللی مشترکی جمعیت های مماثل خیریه جهان طی سال که گذشت در داخل وخارج کشور متقاضی امکانات مالی ومسئولیت های نوع خواهی آن در مواقع حدوث حوادث طبیعی وغیر طبیعی در مرکزوولایات وخارج کشور برای آسیب رسیدگان مساعدت های متنوعی خود را توزیع و ارسال نمود این کمک هاشامل پول نقد، ادویه، کمک های اولیه طبی ، تهیه خون برای مریضان مستحق ، پرداخت حق الاجرت هریضای، تهیه رادیوگرافی وغیره کمک های صحی واجتماعی بوده است .

جمعیت افغانی سره میاشت طی سال گذشته

توزیع البسه کمکي جمعیت برای محبوسات مرکز

كمك جمعيت برای متعلمين بى بضاعت مكاتب ابتدائى مركز *

وامبولانس ها مجهز ميشد .

پرسونل آن ترس ها پرسونل امداد اوليه راپورتر، عكاس وغيره تعيين گرديد ، هرگروپ اين امداد عاجل ۱۵۰۰ نفر آسيب رسيده را با مواد غذايى ، البسه ، سرپناهي موقت، يعنى خيمه ، خدمات صحى ، امداد اوليه مساعدت كرده ميتواند، يعنى هر سه گروپ عاجل ظرفيت كمك ۴۵۰۰ نفر آسيب رسيده را دارا ميشد . جمعيت افغانى سره مياشت برای تر بيه پرسونل گروپ هاى امداد عاجل كورس هاى رادر داخل جمعيت تاسيس كرد كه طى چند كورس بالغ بر (۷۰) نفر از مامورين جمعيت رادر شوق امداد اوليه تربيه كرد .

جمعيت افغانى سره مياشت روى پلان مطروحه انكشافى امداد اوليه ومراكز امدادى عاجل ۳۴

و همچنان به روساىي مجامع مركزى نمايندگى هاى ولايات از مركز جمعيت هدايت داده شد در وقت بروز حوادث بزرگتر طبيعى از قبيل زلزله، سيلاب وغيره كه كميت وكيفيت حادثه وسيعتر باشد با سرعت عمل راپور آنرا به مركز جمعيت مخابره نمايند . تاجمعييت افغانى سره مياشت به روى پلان مطروحه كمك هاى مزيد ومتنوعى شامل نقد ، جنس ، مواد غذايى سرپناهي موقت، يعنى خيمه وادويه وكمك هاى عاجل طبي به محل مذكور ارسال واعزام دارد. جمعيت برای اين منظور پنج يونت سيار را تشكيل كرد كه لوازم اين يونت ها سال هاى گذشته تهيه و خريدارى شده بود اين يونت ها به سه گروپ امداد عاجل تقسيم گرديده است هرگروپ با قافله موتر هاى لارى ها، پيكپ ها،

ادویه، مواد غذایی از قبیل پروتین، ماهی، شیر خرم و غیره برای مادران حامله شیرده هاشم خان زیرتون معادل ۱۷۰۰۰-افغانی .

توزیع ادویه برای ۳۶۰۰-نفر اهالی گلران هرات معادل ۱۸۸۶۸۰۰-افغانی، همچنان جمعیت افغانی سره میاشت برای آسیب رسیدگان سوریه که در جنگ با اسرائیل آسیب دیده بودند و آسیب رسیدگان سیلاب های بنگله دیش و آسیب رسیدگان زلزله صوات پشتونستان ۲۵ هزار دالر کمک ارسال نموده است .

جمعیت افغانی سره میاشت در طول سال ۱۳۵۳ کمک های راکه از طرف لیک و یکمده اعضای آن دریافت نموده قرار آتی است :

۱- مقدار بیست تن خرما از طرف حکومت عراق .

۲- مبلغ پنجهزار فرانک سویسی معادل ۹۰۰ هزار افغانی راجعت پیشبرد مراکز امداد اولیه از طرف لیک کمک گردیده است .

۳- سی و دو کارتن مواد امدادی که مشتمل بر البسه و مواد طبی که معادل ۲۰۸۱۴۴ دالر کانادایی میشود از طرف صلیب احمر کانادا کمک شده است .

۴- ۱۷ تن مواد شامل البسه از طرف صلیب احمر سویدن .

۵- معادل ۴۹۳۷۶ شلنگ اتریشی ادویه تورکلوز از طرف صلیب احمر اتریش .

۶- معادل ۲۶۷۵۰ فرانک سویسی ادویه و شیرپودری صلیب احمر سویس .

۷- معادل پنجاه دوهزار و دوصد و هفت کرون سویدنی البسه از طرف صلیب احمر سویدن .

۸- معادل چار هزار فرانک سویسی ادویه

مرکز امداد اولیه رادر ولایات اعمار میکند که اساس یکمده این مراکز امداد اولیه که در سال های قبل گذاشته شده بود از آن جمله طی سال گذشته مراکز امداد اولیه کندهار، ننگرهار، هلمند، قندز، هرات و بلخ افتتاح شد و ۲۴ ساعت در خدمت هموطنان قرار گرفته و مرکز دیگر در ولایات غور، فراه و غزنی عنقریب افتتاح میگردد .

جمعیت افغانی سره میاشت با تاسیسات خدمات صحی خود که شامل مرکز امداد اولیه در مرکز و بعضی ولایات کشور است به شمول روغتون حضرت امام صاحب (۱۱۰۲/۵۲) نفر طی سال گذشته از خدمات صحی جمعیت برخوردار شده اند که از آن جمله (۱۶۲۱۹۶) نفر شان معاینه، تداوی، پیکاری، واکسین شده اند و برای (۲۸۹۲۹) نفر معادل (۲۷۶۲۳۴۲) افغانی ادویه، خون، اجرت بستر، معاینات لابراتواری رادیوگرافی، فیزیوتراپی، قیمت لوازم طبی کمک کرده است . کمک های طبی که برای مراجعین مستحق روزانه صورت گرفته است . قرار آتی است :

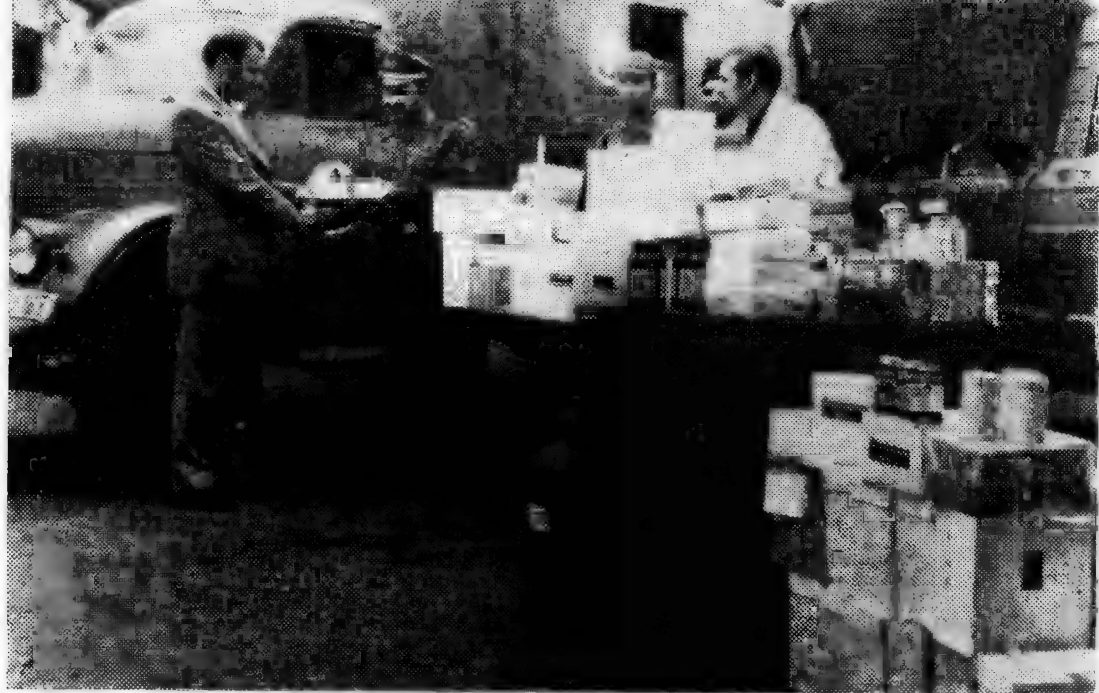
۱- ادویه برای ۱۸۱۵ نفر معادل ۱۸۳۰۷۷ افغانی .

۲- اجرت معاینات لابراتواری رادیوگرافی معادل ۲۹۸۱-افغانی .

۳- اجرت بستر برای ۴۸۸ نفر معادل ۹۳۷۶۳۱-افغانی .

۴- خون برای ۲۴۳ نفر مریض بی بضاعت معادل ۳۲۶۲۵۰-افغانی .

۵- عینک طبی وآلة شنوایی و بوت های آرتوپیدی معادل ۲۲۶۷۰-افغانی .

توزیع ادویه کمکی جمعیت برای روغتون نمبر (۱) و نمبر (۲) اددو .

کرده است .

جمعیت افغانی سره میاشت از طریق تعمیم لاتری کمک های ارزنده را برای هموطنان پیش میبرد. در طی سال گذشته تحول مثبت و مثمر با جذب صدها تراز فروشندگان سیار لاتری به وقوع پیوست در مقابل فروش هر قطعه تکت یک افغانی کمیشن قایل شد، اکثر این فروشندگان سیار لاتری را شاگردان بی بضاعت مکاتب و مستعدان تشکیل میدهد و همچنان اشخاص مسن بی بضاعت و بیکار، سائلین و اشخاصیکه کسبه و پیشه ندارند و دارای عائله کثیراند با فروش تکت لاتری بصورت اوسط هر نفر فروشنده سیار تکت یوزانه هشتاد افغانی

وزمستانی طی سال (۱۳۵۳) مساعدتاً توزیع بدست می آورند.

از طرف صلیب احمر انگلستان .

۹- معادل پنجهزارمارک فنلندی ادویه از طرف

صلیب احمر فنلند کمک گردیده است .

۱۰- معادل هفت و نیم ملیون افغانی مواد

غذایی برای مرستون ها از طرف موسسه غذایی

جهان باین جمعیت مساعدت گردیده است .

جمعیت افغانی سره میاشت برای روغتون

های نمبر اول و دوم اردو نادر شاه روغتون ، وزیر

اکبرخان ، زیورتنو، موسسه صحت طفل

کلینیک شش نسوان میزمو، روغتون و محبس

ملی سال (۱۳۵۳) ادویه معادل (۱۳۷۷۵۰) افغانی

مساعدت کرده. و همچنان برای متعلمین و متعلمات

بی بضاعت مکاتب ولیسه هاللیسه تابستانه

سره میاشت

جمعیت افغانی میاشت درهر سلسله لاتری دوصد هزار افغانی ازطریق فروش تکت برای فروشنندگان سیار درهرکز وولایات کشور که اکثر آنها متعلمین بی بضاعت، معلولین، متاهل و ناتوان هستند مساعدت میکند ودر طی سال گذشته که ۱۹ سلسله لاتری قرعه کشی شده جمعیت سه میلیون و هشت صد هزار افغانی را برای کمیشن کاران لاتری تادیه نموده است ودر تأمین معیشت فروشنندگان و متعلقین ایشان خدمت موثر کرده است .

هیچنان جمعیت درهر سلسله لاتری یک میلیون و سه صد و شصت هزار افغانی برای پرنندگان توزیع کرده که بامساح حساب ۱۹ سلسله لاتری بیست و چهار میلیون و هفتصد هزار افغانی برای پرنندگان جوایز تادیه کرده که این خود نیز کمک غوثی درحیات ایشان محسوب میشود .

توزیع البسه کمکی جمعیت برای محبوسین مرکز .

ریاست هوانوردی ملکی و توریزم

انتخاب و سروی گردید و همچنان يك ساحه (۳۰۰ متر در ۳۰۰ متر) در قسمت غربی میدان هوائی کابل برای نصب وبکار انداختن دستگا ههای اخذه انتخاب و سروی گردید ه است و دیزان و انجنیری مرکز فرستنده ه و مرکز آخذه که قرار است کار ساختمانی آن در سال ۱۳۵۴ آغاز گردد تکمیل گردید اسناد داو طلبی ساختمان، تهیه و نصب دستگاههای مربوطه مرکز اطلاعات پرواز و ملحقات آن تکمیل وبه داو طلبی بین المللی گذاشته شده است .

با تکمیل ساختمان تعمیر مرکز اطلاعات پرواز و ملحقات آن (۲۲۰۰ متر مکعب) و نصب دستگاههای مربوطه که مشتمل از دستگاه های مخابره زمین به هوا، نقطه به نقطه و رادیو تیلی تایپ میباشد ارتباط مخابراتی مستقیم بین مرکز مخابره میدان هوائی کابل و مراکز مخابره تاشکند، لاهور، تهران و دهلی جدید و همچنان بین مرکز اطلاعات پرواز کابل و دو شنبه، لاهور، کراچی و تهران بر قرار خواهد شد و هکذا ارتباط مستقیم رادیویی بین ترافیک کنترولر لر هوائی کابل و پیلوتانی که در فضای افغان نستان پرواز نمایند بر قرار میشود .

در زمینه میدان هوائی لوگر در سال ۱۳۵۳ مطالعات مقدماتی و مطالعات اقتصادی آن تکمیل گردید که نظر به نتایج مطالعات از نگاه

هوانوردی ملکی و توریزم در سال ۱۳۵۳ انکشاف ترانسپورت هوایی و خدمات هوانوردی ملکی از عرصه چند سال به این طرف در افغان نستان کسب اهمیت نموده و مخصوصاً در سال ۱۳۵۳ ریاست هوانوردی ملکی به اجرای خدمات مهمی نایل گردیده است که طور مختصر زیلا به اطلاع میرسد.

الف :

بمنظور تأمین مسئولیت پرواز طیارات در فضای جمهوریت افغان نستان و راهنمایی طیارات توسط دستگاه های هوانوردی به هنگام عملیات نشست و فرود در میدانهای هوایی در سال ۵۳ قرار داد خدمات مشورتی با کمپنی مانتروپال انجنیرنگ کانادا به امضاء رسیده تازم زمینه تأسیس مرکز اطلاعات پرواز در کابل و امکانات تخنیکی و اقتصادی ساختمان يك میدان هوائی بین المللی در ساحه لوگر مطالعه و همکاری نماید. مصارف خدمات شامل قرار داد مذکور از مدرك قرضه بانک جهانی تمویل میشود .

در قسمت مرکز اطلاعات پرواز در سال ۱۳۵۳ دیزاین و انجنیری نهائی تعمیر مرکز اطلاعات پرواز که در نظر است بشکل دومنزله در بالای قسمت شرقی تر مینل فعلی میدان هوائی کابل اعمار گردد تکمیل گردید . و هکذا برای نصب وبکار انداختن دستگاه های فرستنده يك ساحه (۴۰۰-۴۰۰ متر در ۴۰۰ متر)

ریاست هوایی ملکی

تخنیکي مطلوب بوده و اعمار میدان هوائی لوگر اقتصادی تلقی گردیده است را به طور مطالعات اقتصادی میدان مذکور از طرف ریاست عمومی هوانوردی ملکی و توریزم به مقامات صالحه پیشنهاد گردیده و هر گاه اعمار میدان هوائی مذکور منظور گردد در سال ۱۳۵۴ دیزاین و انجینری نهائی میدان هوائی لوگر تکمیل خواهد شد.

ب: امور مصنو نیت پرواز :

مدیریت مصنو نیت پرواز که در چوکات مدیریت عمومی عملیات هوا نوردی ایفای وظیفه مینماید از نگاه حجم روز افزون امور فنی و اداری پیشبرد آن به نحو شایسته هسته فعالیت و اجراات ریاست عمومی هوا نوردی ملکی و توریزم را تشکیل میدهد.

برای نیل باین هدف اهتمام میشود تا صورت عملیات طیارات ملکی در فضا و طرز سیستم حفظ و مراقبت آن در زمین بصورت دوامدار نظارت و سروی گردد.

جهت اینکه فعالیت در این ساحه را به صورت خلص و واضح ارائه نموده باشیم اینک اجمال اجراات این اداره را که از طرف شعبات آتی صورت گرفته به بخش های ذیل بعرض میرسانیم.

- ۱- بخش اول : شعبه عملیات پرواز و فعالیت آن .
- ۲- بخش دوم : شعبه قابلیت پرواز و تحقیق تصادفات و فعالیت آن .
- ۳- بخش سوم : شعبه لایسنگ و رجستریشن و فعالیت آن .
- ۱- اجراات شعبه عملیات پرواز مدیریت مصنو نیت پرواز در طول سال ۱۳۵۳ این شعبه طبق تعامل و بر اساس لایحه و وظایف خود که از طرف مدیریت عمومی عملیات هوا نوردی وضع و از طرف مقام عالی ریاست منظور گردیده وظایف محوله خود را انجام داده است .
- برای توضیح بیشتر و تفهیم ساده تر اینک توضیحات ذیل را ارائه و برجسته تر یکن اجراات این شعبه تذکر میدهم .

وظایف این شعبه از چهار قسمت اساسی و عمده ذیل متشکل گردیده :

- ۱- وظایف داخل شعبه .
- ۲- بررسی امور عملیاتی در میدان هوایی کابل .
- ۳- بررسی امور عملیاتی و سایط هوانوردی و میدان های داخل کشور .
- ۴- بررسی و مراقبت وضع عملیات شرکت های هوائی ملکی در داخل و خارج کشور .

۱- وظيف داخلى شعبه :

بر علاوه کار های عادی و روزانه دفترکار های اساس ذیل نیز انجام یافته است .

الف - مطالعه مینول عملیاتی مؤسسه د باختر افغان الوتنه و اتخاذ تصامیم اولی برای منظوری مینول مذکور .

ب - بعد از مطالعه مقدماتی و بر رسی سیستم عملیاتی شرکت آریانا اعطای تصدیق نامه حامل فضائی برای آریانا .

ج- تدوین و تعدیل مقررات مربوطه ساعات پرواز و ساعات موظفیت عملة پرواز.

د - توزیع امتحان نوع طیاره به شش نفر عملة پرواز مؤسسه باختر افغان الوتنه .

۲- بر رسی امور عملیاتی در میدان هوایی کابل .

از اینکه آغاز و ختم پرواز های آریانا و باختر در میدان هوایی کابل صورت میگردیدند نظر به تعلق و اهمیت کار همه روزه یکنفر از مفتشین پرواز این شعبه بر اساس پروگرام معین وظیفه داشته تا امور عملیات طیارات را در میدان هوایی کابل مراقبت و بررسی نماید که البته این وظیفه بصورت منظم انجام یافته است .

۳- بررسی امور عملیاتی وسایط هوا نوردی و میدان های هوایی داخل مملکت اگر چه این بر رسی طبق معمول سال دو مرتبه صورت میگیرد ولی با وجود آنهم بعضی از میدان های که نظر به بعضی عوامل برای يك مدت طولانی از فعالیت باز میماند حین آغاز عملیات مجدد يك سروی و تفتیش قبلی

صورت میگیرد که روی این ملحوظ خطوط فضائی بین فیض آباد خواهان ودر وازتوام با وضع میدان هوایی درواز برای عملیات طیارات باختر افغان الوتنه مطالعه و بر رسی گردید که بعد از آوردن يك سلسله اصلاحات میدان هوایی درواز بروی ترافیک فضا ئی گشوده شد .

۴- بررسی و مراقبت وضع عملیات شرکت های هوایی ملی در داخل و خارج کشور .

الف - برای تطبیق این مامول يك گروه از مفتشین پرواز این اداره به امریکا اعزام گردیدند تا سیستم اجراءات عملة پرواز را در حالات اضطراری در سیمو لیتریکه از طرف شرکت هوایی پان امریکن برای عملة پرواز آریانا داده میشود مطالعه میشود و منظوری سیستم متذکره بر اساس قوانین هوا نوردی ملی صادر گردید .

ب- خطوط هوایی خارجی (کابل لندن کابل ، کابل روم کابل) (کابل پاریس کابل) (کابل تاشکند کابل) (کابل بیروت کابل وکابل دهلی کابل) و همچنان خطوط هوایی داخلی (کابل ، مزار ، کابل) (کابل هرات کابل) (کابل میمنه کابل) (کابل چغچران کابل) (کابل بامیان کابل) (کابل فیض آباد کابل) طی وقفه های مختلف بر رسی گردیده و اصلاحاتیکه لازم بوده طی پیشنهاد ها وقتاً فوقتاً اجراءات لازمه در زمینه صورت گرفته است .

- ۲- اجراءات شعبه قابلیت پرواز مدیریت
مصنوعیت پرواز :
- شعبه قابلیت پرواز مدیریت مصنوعیت
پرواز در چوکات مدیریت عمومی عملیات
هوانوردی علاوه بر وظایف روز ممره اداری
خویش اجراءات ذیل را در طول سال ۱۳۵۳
انجام داده است .
- ۱- بررسی و تفتیش متداوم از میدان
هوایی کابل که شامل نکات ذیل بوده اند .
الف- بررسی از تمام طیارات آریانا و
باختر الوتنه قبل از پرواز که شامل معاینات
دقیق و تفتیش کتاب لاکبوك کتابخان سپا ر
طیاره ، تصدیقنامه های قابلیت پرواز و
رجستریشن محکم بودن چوکی ها و کمر
بند های لازم ، پاکی و منظم بودن کابین های
عمله پرواز و مسافرین ، معاینه بیرونی طیاره
از نگاه ایرد اینا میکی ساحه های کنترول
طیاره ، انجن ها ، پرواز هاو تایرها و وسایل
زمینی ، مراقبت کامل از سیستم باراندازی
و تیل اندازی در طیاره و همکاری های
شعب هوا شناسی و ترافیک فضائی با عمله
پرواز و غیره .
- ب - بر رسی کامل از تمام شعب تخنیک
مربوط به حفظ مراقبت طیارات آریانا و باختر
که عبارت از هنگرها و سائل و سامان کارعمله
تخنیک شعبات نگهداری اسناد و دیدن لاک-
بوك هایعنی کتاب ثبت طیاره واجزای مرکبه
آن ملاحظه و بر رسی پروگرام حفظ و
مراقبت طیارات طبق پروگرام های پیشنهاد
شده و منظور شده آنها و بررسی از تحویل
- خانه های سامان فالتو دستور های مربوطه
آن .
- ۲- بر رسی تمام رویداد های تخنیک و
ارائه دستور های لازمه جهت جلو گیری آن
در آینده .
- ۳- فرستادن و سفارشات کتبی از دستور
العمل های تخنیک و ضروری که از مقامات
هوا نوردی و کمپنی های سازنده طیارات باین
اداره میرسد .
- ۴- منظور نمودن پروگرام تخنیک و حفظ
و مراقبت طیارات باختر افغان الوتنه .
- ۵- بررسی کامل از پرواز امتحانی تخنیک
طیارات و اشتراك در آنها .
- ۶- باز دید و بر رسی از کمپنی انجنیری
سنگما در پاریس که به ترمیمات ماشین های
طیارات آریانا اشتغال دارند جهت داد ن
منظوری وجواز نامه مربوط .
- ۷- گرفتن امتحانات بمنظور ثابت ساختن
اعلیت ، لیاقت ، وظیفه بندی کارکنان تخنیک
و انجنیری باختر افغان الوتنه و آریانا افغان
هوایی شرکت طبق مقررات ملی و بین المللی
هوایی .
- ۸- امتحانات تخنیک پیلوتان و انجنیر
های پرواز باختر و آریانا .
- ۹- تجدید و توزیع تصدیقنامه های
رجستریشن و قابلیت پرواز برای طیارات هر
دوموسسه هوایی افغانستان .
- ۱۰- تعدیلات و تجدید ساختن تمام کتب
تخنیک طیارات که در این اداره حاضر می
باشد .

د افغانستان کالنی

- ۱۱- تمدید وقت خدمت طیارات و پرزه جات هوا نوردی ملکی و بین المللی .
- آن به باخت و آریانا .
- ۱۶- طرح و تدوین مقررات هوا نوردی .
- اجراآت شعبه لایسنس مدیریت مصنویت
- ارسال ابلاغیه های تخنیکي که به مصنویت پرواز در سال ۱۳۵۳ .
- طیارات رول مهم و حساس دارد .
- ۱۲- تحقیق و بررسی وقایع و حادثات لایسنس های عمله پرواز و تخنیکي مؤسسات هوایی .
- هوا پیمانی باین شعبه تعلق دارد فلها در
- ۱۴- ارتقای سویه پرسوئل فنی این ارتباط با انجام این امور شعبه لایسنس اداره .
- وظایف ذیل در دوران سال ۵۳ انجام داده
- ۱۵- تأمین بخش مربوط مقررات موضوعه است .
- ۱- توزیع لایسنس پیلوتی نوع (کمرشل) و ما فوق آن برای ۱۲ نفر
- ۲- توزیع لایسنس پیلوتی نوع (پیلوتی ترانسپورتی) برای ۷ نفر .
- ۳- توزیع لایسنس فلایت انجنیر برای یکنفر .
- ۴- توزیع لایسنس تخنیکي طیاره برای ۷ نفر .
- ۵- تجدید لایسنس پیلوتی نوع (کمرشل) برای ۴۶ نفر .
- ۶- تجدید لایسنس پیلوتی نوع (پیلوتی ترانسپورتی) برای ۴۷ نفر .
- ۷- تجدید لایسنس فلایت انجنیری برای ۱۸ نفر .
- ۸- تجدید لایسنس تخنیکي طیاره برای ۴ نفر .
- ۹- تجدید لایسنس مسپیری برای یکنفر .
- ۱۰- اعطا و تجدید صلاحیت نامه های مؤقت پرواز و تخنیکي برای ۷ نفر .
- ۱۱- اعطای تایپ رتینگ (درجه نوعیت طیاره) برای ۸ نفر پیلوت .
- ۱۲- اعطای تایپ رتینگ (درجه نوعیت طیاره) برای ۱۲ نفر پیلوت .
- ۱۳- اعطای تایپ رتینگ (درجه نوعیت طیاره) برای ۵ نفر فلایت انجنیر .
- ۱۴- اعطای تایپ رتینگ (درجه نوعیت طیاره) برای ۷ نفر میخانیک طیاره .
- ۱۵- اطلاع دهی فیس لایسنس عمله پرواز و تخنیکي آریانا به شعبات مربوطه آن .
- ۱۶- اطلاع دهی فیس لایسنس عمله پرواز و تخنیکي باخت و به شعبات مربوطه آن .
- ۱۷- اطلاع دهی جرایم نقدی عمله پرواز و تخنیکي به آریانا و باخت .
- ۱۸- اطلاع دهی فیس امتحانات مجوزه عمله پرواز و تخنیکي آریانا و باخت به شعبات مربوطه آن .

ریاست هوایی ملکی

عواید شعبه لایسنس در سال ۱۳۵۲ از مدارك فوق بالغ بر مبالغ ذیل است .
الف : از مدارك اعطاء تجدید لایسنس و ریختنگ های طیاره جمعا مبلغ ۹۵۰۹۲- افغانی .

ب: از بابت فیس امتحانات	مبلغ	۴۹۰۰	افغانی
ج: از مدارك جرائم نقدی	مبلغ	۷۰۰۰	افغانی
د : از مدارك صدور تصد یقنامه قابلیت پرواز ..	مبلغ	۱۰۰۰	افغانی

فنی این ریاست بتعداد ۹ نفر کارکنان فنی تحت پلان کولمبو و سازمان هوانوردی ملکی بین المللی بخارج اعزام گردیده یکتعداد مامورین فنی برای همین منظور به اداره اکتشافی ملل متحد در کابل معرفی شده الی ختم سال بخارج اعزام خواهند شد .

برای آگاهی و آشنا ساختن مامورین فنی با دستور العمل های جدید هوا نوردی پرو- گرامی ترتیب و تدریس کوتاه مدت در تمام میادین هوایی نیز صورت گرفته است .

غرض تقویة لسان انگلیسی بتعداد پنجنفر بکورس انگلیسی شورای فرهنگی انگلستان در کابل معرفی گردیده است .

چاپ (نشریه معلومات هوانوردی افغانستان) به دو السنه دری و انگلیسی و برای استفاده علاقمندان چه در داخل و چه در خارج توزیع گردیده است .

نقشه جدید شماره دوازده خطوط هوایی طبع و توزیع گردید .

تعدیل شماره ۲۱ نشریه معلومات هوا- نوردی ترتیب طبع و توزیع شد .

خط هوایی جدید مستقیم که کشور های اروپا شرق دور و جمهوریت مردم چین را از طریق هوا وصل مینماید تأسیس و مسود

بر علاوه پیشبرد وظایف فوق این شعبه در تهیه دو نوع مهر مخصوص ص مزین به سمبول ملی دولت جمهوری به منظور معتبر گردانیدن لایسنس ها و فارم های مجوزه نیز داخل اقدامات گردیده که عیالاً این مهرا در خارج تحت دیزاین بوده و عنقریب ساخته خواهد شد .

علاوتا این شعبه اهتمام ورزیده تالایسنس های مجوزه این شعبه را با در نظر داشت رژیم مترقی جمهوری و سمبول ملی جدیداً تعدیل نماید که فعلا تمام این لایسنس ها بشکل کته گوری در آورده شده و در انستیتوت هوا شناسی زیر طبع میباشد .

کذا بعضی فورمه های مخصوص دیگر نیز با تعدیلات تازه در دست طبع بوده که در آینده نزدیک از آن استفاده خواهد شد .

ج- در ساحه ترافیک و مخابره :

در اثر تقاضای ریاست عمومی هوا نوردی ملکی و موافقه مقامات هوا نوردی اتحاد شوروی بمنظور بهبود وضع مخابره در مورد اخذ راپور تبادل معلومات پرواز های آریانا ایرو فلویت دستگاه های رادیو تلفونی بین مراکز اطلاعات پرواز های کندهار تاشکند بکار انداخته شده است .

جهت ارتقای سطح دانش سوئے مامورین

استفاده طيارات چينايي و ايراني قرار داده شده است .

د فعاليت اطفائيه مركزي :

مير هنر است که هدف و غايه اصلي مسلك اطفائيه نجات بخشيدن جان سر نشينان و اموال محموله آنها نيکه بخاطر حريق مواجه اند ميباشد ولي بر آورده شدن اين مامول و اطفاحريق علي الخصوص حريق طيارات بدون داشتن پرسونل

فني و وسايط مودرن غير مقدور است ، لذا اداره مركزي با در نظر داشت توان مالي کشور و مؤسسه مربوطه توانسته است تا يكتعداد ميادين هوايي را با وسايط وعراذجات عصري تر تجهيز و ضمناً توجه شعبات معاون را که همکاري او شان در بر آورده ساختن هدف فوق خيلي ها موثر است جلب نموده که اينک شمه از فعاليت هاي ايسن اداره به تفصيل ذيل ارائه ميگردد :

الف : تيه و تدارك وسايط و تجهيزات اطفائيه :

- ۱- خريداري سه عراده موثر اطفائيه نوع تا ترا ساخت چکو سلواکي .
- ۲- خريداري بيست فيصد پرزجات فالتو عراذجات فوق الذکر .
- ۳- خريداري البسه مخصوص اطفائيه بتعداد پنجاه ثوب .
- ۴- آلات ضد حريق از قبيل اسکننگو يشر ۳۰ گيلنه فوم دراي کميکل يا مايع فوم .

ب- تجهيزات يکه خريداري شده و عنقریب مواصلت ميکند :

- ۱- پنج سلندر ۱۰۰ پونده مملو از گاز کاربن داي اکسايده .
- ۲- دو صد عدد کار تريچ مخصوص آلات ضد حريق دراي کميکل .
- ۳- ۳۰۰۰ عدد سيل دسک براي کار تريچ هاي کاربن داي اکسايده .
- ۴- ۳۰۰۰ گيلن فوم .
- ۵- ۳۰۰۰ پوند دراي کميکل .
- ۶- ۳۰ جوړه لباس ابيرتري اطفائيه .
- ۷- ۲۰ عدد آلات ضد حريق دراي کميکل .
- ۸- بتعداد ۳۰ حلقه هوز دراي ۶۰ فيت طول و $\frac{3}{4}$ انچ قطر .
- ۹- يک دستگاہ چارجر .
- ۱۰- پانزده سلندر مملو از گاز کاربن داي اکسايده .
- ۱۱- دو صد سلندر فالتوي کار بنده اي اکسايده .
- ۱۲- سي عدد آلۀ ضد حريق دراي کميکل بظرفيت ۱۲ کيلو گرام که مجهز بکار تريچ مملو از پودر دراي کميکل .
- ۱۳- ۳ هزار پوند دراي کميکل به قطي هاي ۱۰۰ پونده .

۱۴- ۳۳۰ عدد بيلر پنج كيلنه فوم نسترول.

ج : تقسيمات و فعال نمودن ميدانها بوسايط اخريداري شده :

ميدان هوائي كابل :

۱- سه پايه آله ضد حريق ۳۰ كيلنه فوم.

۲- دو عراده موتر تاترا .

۳- ملبس نمودن اطفائيه با لباس مخصوص نجات بخش واپري .

۴- پرسونل جمعاً ۲۶ نفر در سه شفت هشت ساعته .

۵- يك بكس كمك هاي اوليه طبي .

۶- يکپايه آله تنفسي اكسيجن .

ميدان هوائي گندهار :

۱- يکمراده موتر تاترا .

۲- ۱۲ ثوب لباس نجات بخش واپري و مخصوص اطفائيه .

۳- يکپايه آله تنفس اكسيجن .

۴- يك بكس كمك هاي اوليه طبي .

۵- پرسونل جمعاً ۱۲ نفر در شفت هشت ساعته .

ميدان هوائي هرات :

۱- دو پايه آله ضد حريق فوميت ۳۰ كيلنه .

۲- پنج ثوب لباس نجات بخش واپري .

۳- يکپايه آله تنفس اكسيجن .

۴- يك بكس كمك هاي اوليه طبي .

۵- پرسونل جمعاً سه نفر .

ميدان هوائي مزار شريف :

۱- دو پايه آله ضد حريق فوميت ۳۰ كيلنه .

۲- پنج ثوب لباس نجات بخش واپري و مخصوص اطفائيه .

۳- يك پايه آله تنفس اكسيجن .

۴- يك بكس كمك هاي اوليه طبي .

۵- پرسونل جمعاً سه نفر .

ميدان هوائي كندز :

۱- يکمراده موتر لنداور اطفائيه .

خروجی ۱۰۰۰ وات در میدان هوایی کنډز به عوض دسټګاه سابقه آن نصب و بکار انداخته شد .

۲- دربرج قوس ۱۳۵۳ دو پایه دسټګاه (اس، اس، بی) به قدرت خروجی (۳۰) وات یادو پایه انجن جنریتور (آی، ک، دلیو) ساخت اتحاد شوروی در استیشن هوا شناسی گردیز جدیداً نصب و بکار انداخته شد .

۳- در استیشن هوا شناسی جبل السراج نیز دو پایه دسټګاه (اس، اس، بی) ساخت اتحاد شوروی بکار انداخته شد .

۴- در استیشن عرض راه غزنی دو پایه انجن جنریتور (۱۲ کیلو وات) نوع لیسترا نګلیسی جدیداً نصب و بعضو جنریتور های سابقه آن بکار انداخته شد .

۵- سیستم انتن برای دسټګاه رادیو تیلفون (اس، اس، بی) تعمیر جدیداً نسیئتوت هوا شناسی مع کنترول کبیل ۲۶ جوره ئی جدیداً نصب و بکار انداخته شد .

۶- یکپایه دسټګاه (اس، اس، بی) نوع سی، اچ ۲۵ جدید در تاور میدان مزار شریف نصب و به کار انداخته شد .

۷- دو پایه دسټګاه بیکن نوع (ای، اکس، اس) در میدان هوایی میمنه بعضو دسټګاه های سابقه آن جدید نصب و بکار انداخته شد .

امور عمده ترمیماتی :

۱- یک پایه انجن (ک، وی، ای ، ۳۷۵) نوع واکیشا مربوط پاور پلانت میدان کندهار اور حال عمومی که در اواخر جدی دو باره به کار انداخته شد .

۲- دو پایه آله ضد حریق فومیت .

۳- سه ثوب لباس نجات بخش واپرتیری اطفائی .

۴- یک سیت آله تنفس اکسیجن .

۵- یک بکس کمک های اولیه طبی .

۶- پرسونل جمعاً سه نفر .

میدان هوایی چغچران :

۱- دو پایه آله ضد حریق فومیت ۳۰ کیلنه مع چارچ فورم .

۲- یک بکس کمک های اولیه طبی .

۳- سه ثوب لباس اپرتیری اطفائی .

۴- پرسونل جمعاً سه نفر .

میدان هوایی فاریاب :

۱- دو پایه آله ضد حریق فومیت ۳۰ کیلنه مع چارچ فورم .

۲- یک بکس کمک های اولیه طبی .

۳- سه ثوب لباس اپرتیری اطفائی .

۴- پرسونل جمعاً دو نفر .

میدان هوایی فیض آباد :

۱- دو پایه آله ضد حریق فومیت ۳۰ کیلنه مع چارچ فورم .

۲- یک بکس کمک های اولیه طبی .

۳- سه ثوب لباس اپرتیری اطفائی .

۴- پرسونل جمعاً دو نفر .

در ساحة انجنیری :

دسټګاه های مخابره ورا هنمائی هوانوردی ذیل در طول سال ۱۳۵۳ نصب و بکار انداخته شده است .

۱- در برج سنبله ۱۳۵۳ دو پایه بیکن

۲- یکپایه انجن (ک، وی، ای) نوع واکیشاً مربوط ترمینل میدان کندهار ترمیم و دو باره فعال گردید .

۳- کنترول کیبل بیست و شش جوړه ئی بین مرکز اخذه و مرسله میدان هوایی کندهار بطول (۱۲۰۰ متر) تجدید گردید .

۴- یکپایه انجن (ک، وی، ای) مربوط میدان هوایی هرات در شاپ ترمیم انجن میدان کندهار اور حال و بعد از ترمیم دو باره بر میدان هوایی به هرات نصب و بکار انداخته و یکپایه دیگران در خود میدان هوایی هرات اور حال و فعال گردید .

۵- دوپایه انجن (۱۸۷۵ ک، وی، ای) سابقه استیشن غزنی بعد از اور حال دوشاپ ترمیم انجن میدان کندهار ترمیم و بعد دوباره به فراه نصب و بکار انداخته شد .

۶- انجن های احتیاطی سایت های میدان هوایی کندهار ترمیم و اصلاح گردیدند .

۷- انجن (۷۵ ک، وی، ای) میدان هوایی میمنه در طول سال سه بار ترمیم گردید .

۸- انجن (۴۵ ک، وی، ای) مربوط میدان هوایی مزار شریف در شاپ میدان هوایی کندهار اور حال و بعد از ترمیم دو باره در میدان هوایی مزار شریف بکار انداخته شد.

۹- یکپایه انجن (۱۸۷۵ ک، وی، ای) مربوط میدان هوایی کندز در شاپ ترمیم انجن میدان کندهار اور حال و دو باره در میدان هوایی کندز نصب و فعال گردید .

۱۰- در طول سال ۱۳۵۳ هشت پایه دستگاه های (اس، اس، بی) نوع (۲۵، سی، ای) و دوازده

پایه انجن جنریتور هوندا و چهار پایه دستگاه (وی، ای، اف) از ولایات جهت ترمیم به ورکشاپ ترمیمات کابل ارسال و بعد از ترمیم دو باره به ولایات متذکره ارسال گردید .

در امور ساختمان :

ریاست عمومی هوا نوردی ملکی و توریسم در پهلوی احداث میدان های هوایی شغنان، خواهان و در واز مربوط ولایت بدخشان به منظور تسهیلات و رفاه مسافری و کارکنان میدان که مشتمل از مامورین فنی و اداری می باشند ساختن تعمیرات ترمینل جنریتور، تحویل خانه و تعمیرات فامیلی برای رهائش مامورین میدان را پلان گزاری نموده و مدیریت ساختمان ها باوجود یک در مناطق مذکور نهضت عمرانی وجود ندارد و تهیه و رساندن بعضی مواد ذریعه طیاره صورت میگرد توانسته است تا یک حصه از کار های مذکور را با وجود مشکلات اوضاع عجوی در سال ۱۳۵۳ اجرا نماید که کار های اجرا شده قرار ذیل است :

الف - در میدان هوایی شغنان ولایت

بدخشان :

تعمیر ترمینل تعمیر جنریتور تحویلخانه و دو باب عمارت فامیلی با تهیه مصالح در حدود ۴۰ فیصد کار شده است.

ب - در میدان هوایی درواز مربوط ولایت

بدخشان :

تعمیر ترمینل جنریتور تحویلخانه و دو باب تعمیرات فامیلی با تهیه مصالح در حدود ۴۰

فيصدکار شده است .

ج- در ميدان هوايي خواهان مربوط ولايت بدخشان :

تعمير ترمينل جنريتر تحو يلخانه و دو باب تعميرات فاميلي ميدان خواهان با تپيه مصالح درحدود ۴۰ فيصد کار شده است .

در قسمت ميدان سازی :

۱- ترميم ميدان هوايي فيض آباد .

۲- نصب نمودن بيلر در اطراف ساحه ميدان هوايي هرات .

۳- ترميم ميدان هوايي چنچران .

ز - انكشاف و فعاليت هاي اخير درساحه هوا شناسي :

در قسمت فعاليت هاي هوا شناسي دريكي دو سال اخير انكشافات بارز قابل ملاحظه رونما گرديده و بكمال اطمينان ميتوان گفت با اين جهش كه در ساحات مختلف هواشناسي كشور صورت گرفته فعاليت هاي هوا شناسي كشور عزيز بيك مرحله نوين و عصري و پرستيز بين المللي خويش داخل شده كه ديلا بصورت خلاصه بيان ميشود .

الف - انكشافات درساحه تكميل استيشن هاي جوي :

از آنجا كه مشاهدات اوضاع جوي اساس جميع فعاليت هاي هوا شناسي مانند تحقيقات و تنبغات علمي و استفاده در پيش بيني (فور- كاست) اوضاع جوي روز مره حصول نتايج اقليمي را تشكيل مي دهد بناً در انكشاف و تكميل شبكه هواشناسي اخيراً توجه خاصي بعمل آمده است و با منظوري اعمار و افتتاح

سي استيشن جديد از مقامات صالحه خلا و كمبود شبكه استيشنهاي كشور تقريباً رو به اكمال گذاشت كه ازجمله سي استيشن جديد ساختمان ده استيشن در اسلام قلعه ،امام- صاحب ،ايبك ،اندخوي ،اوبې ،بكوا ، تورغندي ، دره صوف ، شيندند و كچكي ،نود فيصد تكميل و آماده افتتاح مي باشد و ده استيشن ديگر در بالامرغاب ، دولت آباد ، زيباك ، شور تپيه ، سرپل ، سنگ چارك ، كشم ، كلكدار ، قرقين وقيصار ته داب گزاري گرديده و باقسي ده استيشن ديگر كه عبارت از اجرستان ،بوزي كند ، بدخشان ، پرچمن ،زر كول ،قلعه ، پنجه ، وازه خوا ، وبرگ متال ،خوست فرنگ ، ورسچ وينكي قلعه باشد قسماً توسط متخصصين هوا شناسي سروى شده و قسماً در سال جاري سروى و در ساختمان تعميرات شان اقدام مي شود.

اين نكته قابل تذكر است كه با اعمار و افتتاح اين سي استيشن جديد مشكلي كه از ناحيه كوهستانات كشور ما در امور هوا نوردی داخلی وساحه پيش بيني اوضاع جوي و همچنان نتايج اقليمي وجود داشت تا اندازه زيادي مرفوع و با بدست آوردن مشاهدات اوضاع جوي از يكتعداد كيثر مجموعاً (۸۴) استيشن جوي سطح زمينه بهتر براي تحقيقات و ريسرچ علمي درساحات مختلف فراهم ميگردد فعلاً درين استيشن هاي هوا شناسي كه معمولاً مشاهدات جوي ۲۴ ساعته توسط پرسونل فني صورت ميگيرد درجات حرارت هوا به

مشاهدات سطحی که فوقاً متذکر شدیم اخیراً کمیتهٔ تخنیکی متخصصین هواشناسی مدیریت عمومی هوا شناسی ریاست هوا نوردی ملکی و توریزم تصمیم گرفت تا مشاهدات جوی اتمو سفیر علیا را که از نگاه ترتیب پیشبینی های صحیح ترجوی و هم رفع نیاز مندی مبرم هوا نوردی حایزا همیت است نیز تو سعه بخشد و مشاهدات جوی فوقانی را فعلا تنها در کابل صورت میگیرد .

غیر کافی دانسته در نتیجه در سال ۱۳۵۳ اعمار دواستیشن رادیو سانه را در هرات و کندهار بپایهٔ تکمیل رسانیده که در سال جدید مشاهدات جوی ، درجه حرارت ، رطوبت فشار اتمو سفیر علیا در طریقات مختلف با سمت و سرعت باد عملا آغاز خواهد شد البته این امر در تاریخ هوا شناسی کشور انکشاف مهمی تلقی میشود روی هم رفته افتتاح مشاهدات باد های فوقانی که توسط دستگاه پایلوت بالون صورت میگیرد در مزار شریف کندز، چغچران، غزنی، فراه و خوست نیز در پلان آینده مدنظر گرفته شد . این دستگاه مشاهدات فوقانی بکمک کشور دوست اتحاد جماهیر شوروی افتتاح و بیست نفر پرسونل افغانی درین رشته قبلا تربیه و آماده خدمت شده اند . علاوه برین در قسمت تربیه پرسونل علمی و فنی نیز انکشاف رونما گردیده چنانچه در سال ۱۳۵۲ بتعداد نود نفر فارغ التحصیل بکلوریا بحیث مشاهدین اوضاع جوی در استیشن ها موظف و تقسیم شده ۱۹ فارغ التحصیل لیسانس در رشته اختصاص هوا

صورت عادی اکثر و اقل رطوبت جوی فشار جوی سمت و سرعت باد استمرار تشعشع آفتاب و در بعضی استیشنهای هوا شناسی زراعتی شدت تشعشع آفتاب ابرها با قسام و مقدار آن مقدار بارندگی های مختلف بر ف باران ، زاله و غیره پدیده های مهم جوی اندازه و ثبت میشود . که این ارقام علاوه بر اینکه یومیه مورد استفاده هوا نوردی ترا نسپورت زمینی زراعت و جنگلات و بند انهار و غیره احتیاجات روز مره مردم قرار می گیرد بعد از اوسط گیری و نتیجه گیری اقلیمی نیز در ساحات فوق استفاده علمی و عملی می شود .

چنانچه مدیریت اقلیم شناسی که وظیفهٔ آن جمع آوری معلومات جوی از تمام استیشنهای داخلی و خارجی و نتیجه گیری اوسط های جوی میباشد معلومات مورد ضرورت را بتمام پروژه های جدید کشور که طالب معلومات شده اند رایگان عرضه نموده و توانسته بیک تعداد کثیر پروژه های انکشافی اخیر کشور جواب مثبت دهد . این مدیریت علاوه بر فرمایشات جداگانه موسسات دولت بولیتن های مرتبه خود را از ارقام و اواسط های با ارزش جوی ترتیب میدهد . بتمام وزارت خانه های کشور و بعضی سفارت خانهای خارجی و تقریباً (۴۰) کشور خارجی بطور تبادلوی ارسال نموده است .

بـ انکشافات در ساحة مشاهدات اتموسفیر فوقانی :
بر علاوه انکشاف شبکه استیشن های

شناسي در سال ۱۳۵۳ از پوهنځي علوم در رشته پيش بيني اوضاع جوي و ريسرچ علمي شامل کار های علمي گرديده اندوهم يکتمدداد ليسانسه ها در نظر است جهت تحصيلات عاليتر بخارج کشور اعزام شوند .

ج- انکشاف در رشته فود کاست يا پيش بيني اوضاع جوي :

درين اواخر باوجود پرسونل پيشتر در ساحه پيش بيني اوضاع جوي نيز انکشافات مثبتی صورت گرفته است طوریکه بتعداد نقشه های جوي افزود شده ولي ارتفاعات ملي با فشار نقشه ها ترتيب ميشود و هم شعبه فود کاست توانسته معلومات مزید از نگاه پيش بيني ميدانهای هواني داخلي ترتيب و به امور هوانوردي تسهيلات مزید فراهم شده است و هم در نظر است تا پيش بيني های مختص گرافیک بنقاط مختلف کشور تنظيم و ترتيب شود .

ه - انکشاف در امور تحقيق و ريسرچ :

همچنان از انکشافات مهمی در انستيتوت هوا شناسي که بحیث يکجزء مدیریت عمومي هواشناسي درچند سال بدین صورت جهت ريسرچ علمي هواشناسي تطبيق درامورمختلف اجتماعي و اقتصادي شروع بکار نموده اخيراً انکشافاتي مهمی بسويه بين المللي رخداده از آن

جمله مهمی بسويه بين المللي رخداده از آنجمله آغاز ريسرچ های علمي است که توسط متخصصين داخلي در آنجا صورت گرفته ومي گيرد اين مؤسسه با بکار انداختن دستگاه عصري طبع تقريباً تمام نیاز مندی های هوا شناسي را از نگاه جداول و مطبوعات مختلف مرفوع ساخته است . و دستگاه مخابره هوا شناسي که يکی از ارگانهای مهم هواشناسي جهت بر قراري تماس بين استيشنها و مرکز واخذ معلومات از خارج و داخل کشور می باشد علاوه بر دستگاه های عصري تبلي تايب و فاکسيملي که بصورت اتومات راپور ديता های جوي را از مراکز مهم جمع آوري می نمايد اخيرا با بکار انداختن دستگاه اخذ اقمار مصنوعي موفق شده تا روزانه (۴) فوتو از منطقه مربوطه را اخذ و بدسترس استفاده شعبه پيش بيني اوضاع جوي بگذارد البته اين عسکهای اخذ شده توسط دستگاه اخذ اقمار مصنوعي نيز انکشاف مهمی در تاريخ هوا شناسي تلقی ميشود در اواخر سال ۱۳۵۳ مدیریت انستيتوت يکد ستگاه کمپيو تر نيز از سازمان هوا شناسي جهان در جمله کمک های موسسه موصوف دريافت نمود که اکنون با بکار انداختن اين کمپيو تر و محاسبات دقيق و بدست آوردن نقشه ها امید است ريسرچ

های علمی واثق ترو صحیح تر صورت بگیرد. میترها و سامان پیمایش شدت آفتاب چون ریسرج های علمی مستلزم وجود مقدار زیاد معلومات و دیتای جوی کافی از نقاط مختلف کشور است مدیریت انستیتوت طبق پلان مجوزۀ خود در دو سال اخیر در حدود ۸۲- استیشن اقلیمی درجه حرارت و ۵۶- استیشن بارندگی در نقاط مختلف کشور افتتاح و بکار انداخته است .

همچنان بتعداد هفت استیشن زراعتی تحقیقی در بولان ، بغلان، چهاردره کندز ، دارالامان ، میربچه کوت وغازی آباد، سرده غزنی، و چهار استیشن سنا پیتیکی را، در آسمار، دیشو و خوست فعال گردانیده است .
و- انکشاف در امور تخنیک و بررسی هوا

شناسی :

توأم با انکشاف و توسعه استیشن های هوا شناسی که وظیفه آن تهیه و تکمیل سامانهای استیشن ها از قبیل ترمایتر هاو بارودمتر ها، هابگرو-

میترها و سامان پیمایش شدت آفتاب (اکتیو متریک) در سامان آلات پیمایش بارندگی است توسعه یافته و اخیراً شعبات ترمیم عیار نموده و ترتب يك لابرا توار و ورکشاپ مجهز درین مدیریت مدنظر گرفته شده تا بتواند سامان مربوطه را در استیشن هانصب وعیار نموده و به ترمیم آلات بپردازد و همچنان استفاده از كمك های سازمان هوا شناسی جهان و کشور های دوست اتحاد جماهیر شوروی سامان لازمه سی استیشن جدید تدارك و آمادۀ توزیع سازد و بالاخره میتوان به حیث یکقدم مهم دیگر انکشافی و فعال نگهداشتن همه امور فعالیت های هوا شناسی از تشکیل جدید مدیریت بر رسی و رهنمائی یاد آور شده این شعبه که از ابتدای احیای هوا شناسی کشور مدنظر بود اکنون درین اواخر جامۀ عمل پوشیده و امید است بتواند وظیفۀ مهم و سنگین بر رسی و رهنمائی مشاهدین و پرسونل فنی را که در اکناف کشور مشغول خدمت اند بسر برسانند .

ریاست بناروالی

پلان بیست و پنج ساله ساختمانی شهر کابل:

اقدام برای پلان بیست و پنج ساله ساختمانی شهر کابل یازده سال قبل از این در زمان صدارت نیاغلی محمد داود رئیس دولت و صدراعظم صورت گرفته . کشور دوست همجوار ما، اتحاد جماهیر شوروی ، طرح این پلان را به اساس کمک بلاعوض بعهده گرفت ، فرمایش طرح پلان به (موسسه تحقیقات) عملی طرح و پی ریزی شهر سازی شهر مسکو سپرده شد .

در سال ۱۹۶۴ مطالعات طرح ریزی پلان تحت نظر وستیکو فاریکوف صورت پذیرفت . اما این پلان بجز قسمتی از آن یعنی پروژه نادر شاه مینه مواجه به رکود گردید و جامه عمل نپوشید .

معاذیر قسمی عبارت بود از نبودن تخصیصات پولی کافی، کارکنان لازم فنی جهت نظارت و کنترل پلان، معضله ساختمانی کانالیزاسیون از رهگذر عماراتی که قبلاً اکسمال یافته بود، مشکلات تخریب تعمیرات کهنه و فرسوده شهر درقبال کمبود منازل رهایش برای شهریان و بعضی عوامل اجتماعی نبودن نقشه های تفصیلی که تطبیق پلان را بسپولت امکان می بخشید و بالاخره تعمیرات عدیده که در هر گوشه و کنار شهر خلاف نقشه وبدون استیذان بناروالی کابل بسرعت اعمار میگردد .

در سال ۱۹۷۰ دسته ای از انجیران ساختمانی از (موسسه پلانهای عمومی شهرها) وابسته به ملل متحد به ریاست انجیرا گولیالیف، متخصص شوروی وارد کابل شد که يك پلان عمومی دیگر

را جانشین پلان اولی ساخت .

نظام جمهوری کشور مرحله نوینی را در پلان بیست و پنج ساله ساختمانی شهر کابل بوجود آورد، بدین معنی که در ماه جدی ۱۳۵۳ مطابق ماه جنوری از سال ۱۹۷۵ میلادی به اساس توافقی که بین کشور ما و اتحاد جماهیر شوروی حاصل شده بود هیاتی از انجیران آن کشور به ارتباط سومین و مهمترین مرحله پلان عمومی بیست و پنج ساله شهر کابل وارد کشور شده در بناروالی کابل آغاز بکار کرد .

انجیران این هیأت اول از همه بکار های تصحیحی پلان پرداختند و از آن پس به فراهم آوری نقشه های تفصیلی مشغول گشتند. این دسته از انجیران شوروی به همراهی انجیران و مهندسان جوان تحصیل کرده افغان، از مامورین بناروالی ، رویهمرفته به امور تصحیح، تطبیق و کنترل پلان عمومی بیست و پنج ساله شهر کابل که دولت بعهده بناروالی گذارده است میپردازند .

اکنون پلان عمومی خطوط سرحدی جاده ها و تعمیرات قسمت مرکزی و قسمت های دیگری از شهر کابل تهیه شده است . درین پلان کلیه سرحدات جاده ها و میدانهای شهر بصورت واضح نشان داده شده است . در سیستم نو

ترانسپورتی شهری که بوجود آمده است سیر و عرض جاده های ترانزیتی نظربه ازدیاد حمل و نقل و شبکه بس های شهری و با توجه به اساسات فنی جاده های شهری تعیین گردیده

دریای کابل اکنون تکمیل گردیده است . بدین طریق دریای کابل جای منظره خشك و خالی و ناخوش آیند هنگام تموز خودرابه منظره يك دریای پرآب زیبا و دلپذیری خواهد داد .

توسعه ساحات سرسبز، اعمار مبرز های عامه در ۱۳ ناحیه شهر (که تعدادی از آنها همین اکنون آغاز گردیده و نزدیک به اكمال میباشد و بقیه آنها در سال جاری ساخته خواهد شد)، و سیستم واحد آبرسانی و سیستم آن . بلاشبه در عصری ساختن این شهر بزرگ کشور نقش عمده ایفاء خواهد کرد .

بادر نظر داشت جنبه های انجنیری و مهندسی عصری سعی بعمل می آید تا شهر کابل که يك شهر شرقی و آسیای میانه میباشد خصوصیت ها و نمای شرقی آن حفظ گردیده تا اثری از شرقی گری به باشندگان آن و بخصوص به بینندگان خارجی نبخشد .

از ساحات خیلی جالب شهر چار ساحه ذیل است که نقشه های درینجا مختصراً شرح میگردد :

۱- مرکز نو دولتی شامل تعمیرات اداری برای وزارت ها در دو طرف جاده استقلال مقابل ارگ ریاست جمهوری و تاحصه دریای کابل درینجا هشت تعمیر بزرگ دوازده منزله بشکل تعمیرات مرتبه دار ساخته خواهد شد. این جاده که توسط يك پل بزرگ زیبا دریای کابل را عبور خواهد کرد برای جشنها و رسم گذشت های اردوی جمهوری آماده ساخته خواهد شد.

و سنجش های انجنیری آنها بر طبق این عوامل و اساسات صورت گرفته است . رویه پرفته اکنون خطوط ترافیکی مرکزی شهر کابل در رابطه با پلان عمومی بیست و پنج ساله تکمیل شده است .

در نقشه های تفصیلی خصوصیات تعمیرات نقاط مختلفه شهری مطابق به خصوصیات فنی ساحه های شهری مراکز عمومی دولتی، صنعتی تجارتی، فرهنگی و تفریحی و استراحتی، پارکینگ ها و سایر ساختمانهای شهری تعیین میگردد . خیرخانه مینه و رحمان مینه بخشی از پلان عمومی شهری را تشکیل میدهند که نقشه های تفصیلی آنها بعد از مطالعه و بررسی دقیق بوجود آمده است . ساحه های رهایش، جاده های عمومی و فرعی و ساختمانهای ورزشی و تجارتی و استراحتی آنها تعیین گردیده است . پلان عمومی رحمان مینه بطور عموم تحت کار میباشد. در پلان تفصیلی خیرخانه مینه حدود سه هزار و شصده نمره زمین نقشه شده است .

در ساحه بین باغ وحش و مکرویان اعمار چند پل و تعدادی بند آب روی دریای کابل تجدید دیوار های دریای کابل و اعمار چند پلچه در نظر گرفته شده است .

اعمار بندهای آب روی دریای کابل در سن ساحه بدون تردید در زیبا ساختن شهر کابل و در بهتر گردانیدن اقلیم آن و نیز در تأمین حفظ الصحه این ساحه بطور خاص و کل شهر بصورت عموم نقش بارزی خواهد داشت . پلان و برآورد ترمیم دیوار های استنادی

- ۲- ساحه هوتل سټيپن زر، ميدان پشتونستان ودریای کابل. درین منطقه عمارات اداری چون عمارت مرکزی مخابرات (مشتعل برسه تعمیر برای پست تیل فون و تیلگراف) . شفاخانه (شامل شعبه دندان سازی که کار ساختمان آن امسال آغاز خواهد شد). عمارت ۱۲ یا ۱۴ منزله افغان تور عمارات بلند منزله برای ریاست کودکیماوی، ریاست برق کابل ونیز تعمیرات رهایش بامغازه هادر منزل اول آنها شامل میباشد . بدین طریق درلب دریای کابل عمارات مجلل وباشکوهی عرض اندام خواهد کرد .
- مفکوره مقدماتی پلان تفصیلی عقب هوتل سپین زرو پشتنی تجارتی بانک و عمارت مخابرات درین ساحه اکمال یافته است .
- ۳- ساحه بین هوتل سپین زر، دریای کابل وآسمایی واپ ، درین جاعمارات پنج منزله پیشبینی میشو د که منازل اول شان برای دکانها وفروشگاههای عتیقه فروشی و غیره اختصاص داده خواهد شد. عمارات رهایش پنج منزله که درین ساحه تجویز گردیده است دارای حویلی های کوچک مقبول ، حوضها و فواره هاخواهد بود .
- دیوار های احاطوی زیبا، کلینیکهای مطبخی خیابانهای کم عرض وپیچدار باتخته سنگهای فرشی ، تابلو های موزائیک روی کارکهزیبایی خاصی رابه بیننده بخصوص بینندگان سیاح خارجی خواهد داد پاره ای از مییزات این ساحه شهر کابل راتشکیل میدهد .
- ۴- ساحه بین وزارت معارف وولایت کابل،
- درینجاهه خانه رهایش دومنزله نقشه کشی شده است . اینجا يك مرکز تجارتي شامل مغازه ها وفروشگاه هاوقهوه خانه ها بوجودآمده. تعمیرات منازل رهایشی حویلی ندارندولی بام مغازه هابصورت برنده کلان درمنزل دوم کمبود حویلی راجبران میکننداین حویلی های غیرعادی دارای ساحه سرسبز وحوضها ومیدان های بازی برای اطفال میباشد . این اسلوب معماری امکان میدهد که دريك رقبه نسبتا خوردازمرکز شهر کابل، مرکز تجارتي ونیز رهایشگاه های عصری دارای حویلی مصنوعی غیرعادی بوجود آورده شود .
- آنچه که به ارتباط پلان بیست وپنجساله ساختمانی شهر کابل علاوه برین صورت گرفته است یامیگیرد به اختصار در پائین شرح میگردد :
- ۱- پلان پارکهای شهر کابل یعنی پارک اکبرخان، پارک استقلال مقابل ارگ ریاست جمهوری، پارک تیمورشاهی، پارک کارته پروان وپارک ده بوری تکمیل شده است وساختمان برخی ازآنها هم اکنون آغاز گردیده است .
- ۲- پلان پولی کلینیک و شفاخانه وزارت صحیه درسالننگ واپ نزدیک عمارت کنونی آرشیف ملی بسررسیده است .
- ۳- پلان تعمیر بشاروالی کابل .
- ۴- پلان تعمیرات برای هژده ناحیه در نقاط مختلفه شهرکه ازجمله آنها یکتعداد تکمیل شده است .
- ۵- پلان تعمیر گارد جمهوری .

ریاست المپیک

ورزش در سالیکه گذشت *

ورزش و سپورت همگام با تولد انسان در ساختمان و تکامل ارگان جسمی، نقش مهم و سازنده دارد. در طول اعصار انسانی اولیه که مانند امروز از موثریت و فلسفه ورزش آگاهی نداشتند، بصورت غیر شعوری برای مبارزه با طبیعت و کسب قدرت و نیروی مندی و پیروزی طبیعت به حرکات ساده ورزشی، دست زده و با بازوان توانابه جنگ حیوانات وحشی و شکار میپرداختند. همراه با تکامل دوره های تاریخی و تغییر در (وسائل تولید) به همان تناسب در مضمون و محتوای ورزش ملل، نو آوریها پی پدید آمد. برای حرکات ورزشی لوازم، وسایمان ابداع شد و ورزشهای ملی کشورها را در قالب نظم و مقررات بنیانگذاری کردند، و ارزش سپورت در یونان و روم قدیم تا آنجا مرتبت بلند یافت که می گفتند (نسلی نیرومند و سالم پاسدار آزادی امپرا طوری روم است نه علیل و ناتوان). با توجه باین امر، جوانان یونان و روم قدیم در زمانی معین در پاه کوه (الب) از سراسر امپرا طوری گرد هم میامدند و به

زور آزمایی و مسابقات معمول از قبیل مشت زنی، انداخت وزنها، خیزها و غیره یکی بر دیگری تفوق جسته و به کسب شانه زیتون که علامت پیروزی و قهرمانی داشت نایل میشدند.

با پیشرفت تدریجی ساینس و تکنولوژی و تحولات شگرف در بنیاد روابط اقتصادی و اجتماعی ملل، مؤسسات روبنائی ورزش نیز همراه با تغییرات اقتصادی بگونه ای متکاملتری تحول یافت تا آنجا که به ابتکار، (پیر دو - کوبرتن) فرانسوی، سپورت در جهان وجه بین المللی یافت و در کشور های جهان کمیته های ملی المپیک بوجود آمد و سازمان بین المللی ورزش منحیث اداره حلقه وصل بین مؤسسات ورزشی دول پنج قاره جهان در سال ۱۸۹۵ - تأسیس گردید.

کوبرتن بالهام از مسابقات ورزشی یونان و روم قدیم اساس مسابقات المپیک جهان را گذاشت که شعار آن همبستگی، اتحاد و دوستی بین ورزشکاران پنج قاره جهان بود و این هدف در سمبول المپیک که بشکل پنج حلقه متصل به هم تثبیت شده است انعکاس یافت و اولین مسابقات جهانی المپیک به شکل مدرن در سال

(۱۹۹۶) در آتن برگزار گردید *

افغانستان نیز منحيث کشوري آزاد و مستقل در سال (۱۳۱۲) به عضويت ايسن سازمان بين المللي در آمد و ورزشکسازان افغاني برای نخستين بار در مسابقات جهاني (۱۹۳۶) بر لين که بعد از هر چار سال يکبار دایر ميشود شرکت نمود. امروز دولت جمهوري افغانستان عضو کمیته بين المللي المپيک جهان و بر فدراسيون های مختلف ورزش اين سازمان بين المللي عضويت داشته و همچنان بحیث عضو مسابقات آسیائی در دوره های مختلف این مسابقات سهم گرفته است *

طوريکه در بالا اشاره شد اقوام قديم آريانا مانند ساير ملل جهان به يك سلسله بازی های ملي ومحلي دست زده وامروز ورزشهای ملي افغانستان چهره متمایزی را در بين ورزشهای ملي ساير ممالك جهان بخود گرفته است قرنہا پيش آريازادگان قديم به اسب، اسب سواری و نگهبانست گله های اسپان تيزگام وتند رو علاقه مفرط داشتند و حتی در تاريخ گذشته بنام دودمان هایي برميخوريم که سلسله نصب سلاطين آنها به کلمه (اسبه) ميانجاميد که خود تعبير صاحبان گله های بزرگ اسبو ارتباط بانجابت اين حيوان بود *

ورزش حماسي وتهور آميز بزکشي که امروز در سراسر جهان بحیث يك سپورت شجاعانه ورزشي طرف جهانيان قرار گرفته است به گذشته های خيلي دور و به نيرو وشجاعت مردم قديم آريانا رابطه ميگيرد

نيرو اندازی ، سوار کاری ،نيزه زنی ، ازبالای اسب ، سنگ انداختن ، کوه نوردی ، کشتی چينکی ،شنا ،ويزه ها بازيچه ديگر انواع ورزش هایي بوده که در طول ادوار گذشته جوانان اين سر زمين را نيرو مند وشجاع بار آورده و با روحیه يك قهرمان شجاع طسی پیکار های متعدد با دشمنان خارجي ،استعمار کهن را با توانائی جسمی و روحیه آزادمنشی خود در اين گوشه آسيا منکوب کرده اند . با ايجاد معارف معاصر در کشور ورزشهای عصري،رشد ونمو يافت ،با تأسيس لیسسه حبیبیه سپورت منحيث يك مضمون در سسی شامل نصاب تعليمی مکاتب گردید و درعصر امانی ورزشهای فتنال ،واليبال ، کرکت هاکی وتينس در بين قطعات اردوی افغانستان رايج شد *

در عصر محمد نادر شاه شهيد اين ورزشها در مکاتب تمرين و تعليم داده شد وبسرای نخستين بار در عهد صدارت شاه محمودغازی اولین تورنمنت رسمي مسابقات بين مکاتب کشور دایر ودر سال (۱۳۱۵) بنام مدیریت سپورت اداره ای در چوکات تشکيل وزارت معارف منظور گردید *

باتعدد پوهنخی هاوترکزآن به اداره ای واحد آمريت ورزشی پوهنتون کابل تاسيس گردید که درين ضمن ادارات ورزش در حربي پوهنتون و وزارت دفاع ملي به منظور تربيه ورزشکاران قطعات اردوبه وجود آمد و همچنان در اکادمی پوليس اداره ورزش ايجاد شد . در طول اين مدت ورزش در کشور ماعروج ونزول بسياری

بخود دید که نهضت ورشد ورزش در زمان
صدارت شاه محمودغازی رامیتوان نقطه عطف
در جهت انکشاف ورشد ورزش تا این دم
نقلی نمود .

نو سازی بنیادی در سطح عمومی ورزش :

در نخستین ماههای استقرار نظام نوین
در کشور ، دولت جمهوری طی فرمانی هدایت
داد تا ریاست المپیک از نظر فعالیت متمرکز
و ملی ، ورزش واز نگاه اساسات و تشکیل
مورد تجدید نظر قرار گرفته و برای ایجاد
یک مؤسسه مؤثر بحال جوانان ورزشکار
مطالعاتی صورت گیرد . بموجب این هدف بعد
از مطالعات همه جانبه طرح یک مؤسسه مسئول
ورزشی بنام (ریاست ورزش دولت جمهوری
افغانستان) ریخته شد که وظیفه دارد تا پلان
عمومی فعالیت ، انکشاف توسعه و رشد ورزش
را برای مرکز ولایات افغانستان تنظیم و
عملی نماید . ودر پهلوی این امر ریاست
المپیک مطابق اهداف کمیته های ملی المپیک
جهان بصورت یک اداره جداگانه تأسیس گردد
(که تطبیق این پروژه مورد موافقت دولت قرار
گرفته دولت جمهوری درین سکتور عامه مصارف قابل
ملاحظه ای را متقبل گردید منظوری این طرح
یکی از آرزوهای جوانان ورزشکار و قدم مهمی
در توسعه ورزش کشور محسوب میگردد .
همچنان برای نمو ورشد هسته فدراسیون
ها ، اساسنامه کلیهای ورزشی تدوین و بعد از
ملاحظه وزارت عدلیه بمراجع صلاحیتدار
سپرده شد که یقین است تطبیق پروژه ریاست

ورزش و تفریحات سالم و همچنان عملی نمودن
اساسنامه کلیهای ورزشی تحولات مثبتی را در
ساحه ورزش کشور بوجود خواهد آورد .

پروگرامهای سال :

ریاست المپیک در پهلوی تنظیم مطالعه ، و
بررسی ، پروژه ورزش کشور و برای تنظیم
بهرتر تیمهای ورزشی در مرحله نخست تحت
نظر کمیته های وارد ، تیمهای منتخب را در
رشته های پهلوانی ، فوتبال ، باسکتبال دختران
و پسران ، تلتیک ووالیبال دایر نموده وسایل
نمرینات و تهیه عصریه آنها رابشکل مطلوب
تدارک دید .

برای تهیه لوازم ورزشی وسمبول کمیته ملی
المپیک با همکاری د آریانا افغان هوایی شرکت
البسه ولوازم ورزشی برای تیمهای منتخب
به ترکیه فرمایش و از آن استفاده بعمل آمد
برای انتخاب تیمهای فوق تورنمنت هائی در
رشته های متذکره دایر شده که به اساس
آن از طرف کمیته مؤظف بازیکنان ماهر و
مستعد انتخاب گردیده ودرخانامسال مسابقات
بکسنگ ، فوتبال وپنگ پانگ در کابل دایر
شد .

برای تجهیز بهتر غازی استادیوم برای
اولین بار استادیوم با پروژکتور های قوی
که توسط موسسه زمینس تهیه گردید است .
امکان مسابقات شبانه فراهم گردید و
همچنان دندانه های غازی استادیوم که درسالهای
گذشته شکست فاحش نموده و قابل استفاده
نبوده همکاری وپشتکار مسئولین وزارت فواید
عامه ودستگاه های ساختمانی دولتی به سرعت

سابقه تنظيم شده بود . ملا حظه و همچنان از مسابقات نهنائي فتنال جام جمهوريت كه به ساعت هفت شام اول اسد در غازي استديوم بر گزار شد بازديد نمودند .

در ختم مسابقات جشن جمهوري كشور تحفه هاي از پيداوار وطن با سمبول هاي نخستين جشن جمهوري كشور كه از طرف رياست المپيك تهيه شده بود در قصر گلخانه صدارت عظمي طي محفلي از طرف معاون صدارت به ورزشكاران مهمن داده شد .

اعزام تيمهاي افغاني بغارج كشور :

از سرطان سال گذشته تيم منتخب پهلواني افغاني غرض اجراي يك سلسله مسابقات عازم اتحاد شوروي گرديده متعا قبا تيمهاي واليبال و باسكتبال نيز به دعوت مقامات ورزش اتحاد شوروي به اجراي يك سلسله مسابقات در آن كشور پرداختند كه بمقايسه گذشته نتايج مسابقات مخصوصا در رشته پهلواني اطمينان بخش بود . همچنان تيم منتخب كابل به دعوت

مقامات ورزشي جمهوريت مردم چين عازم آن كشور گرديد و با اجراي يك سلسله مسابقات در ايالات مختلف آن جمهوريت پرداختند كه نتايج ورزش آنها نهايت دلچسپ بود ، تيم هاي پهلواني و اتلتيك افغاني در همفتمين دور بازيهاي آسيمايي تهران شركت نمود . در

مكنه تخريب ومجددا بشكل اساسي اصلاح و آباد گرديده تعديلاتي در عمارت رياست المپيك وارد گرديده تشنا بهاي عصري براي ورزشكاران اعمار شد .

دعوت ورزشكاران خارجي :

در نخستين سالگرد جشن جمهوري كشور براي اولين بار در تاريخ سپورت افغانستان تورنمنت مسابقات باشركت تيمهاي داخل كشور و ممالك دوست در كابل داي ر شد . در مسابقات فتنال (اولين جام جمهوريت افغانستان) تيمهاي فتنال اتحاد شوروي ، هندو ايران با تيم هاي منتخب وجوانان كابل سه م گرفته و همچنان تيمهاي پهلواني اتحاد شوروي و واليبال ايران در ايام جشن مهمن رياست المپيك دولت جمهوري افغانستان بوده و با اجراي يك سلسله مسابقات دوستانه در ايام جشن پرداختند كه مصارف محل رهائش و خوراك آنها از طرف رياست المپيك تهيه و تدارك گرديد كه مجموع ورزشكاران خارجي اضافه از صد نفر بودند .

در ماه اسد يك تيم واليبال جمهوريت مردم چين وارد كشور گرديد و در او ايل حمل امسال تيم فتنال شوروي به اجراي يك سلسله مسابقات در كابل پرداختند . زعيم ملي ما بروز ۲۷ سرطان رسم گذشت ورزشكاران و جمناستيك را كه طور بي

کلاس دوم محمد اسلم قهرمان افغانی مقام سوم آسیارا حاصل و بکسب مدال موفق گردید. همچنان غلام سخی وجان آقا دو پهلوان دیگر افغانی مقامهای چارم آسیا را در کلا سهای خود بدست آورده و موفق به اخذ دیپلوم گردیدند.

برای اولین بار تیم فوتبال جوانان کابل در هفدهمین دور مسابقات فوتبال آسیایی منعقد کویت شرکت نمود. بدین شرح دعوت و پذیرائی تیمهای ممالک دوست در کابل واعزام ورزشکاران افغانی بخارج کشور در سالیکه گذشت از نگاه کمیت و کیفیت نقطه عطفی در مبادله هیأت های ورزشی تلقی میگردد.

در ماه عقرب سال گذشته مسابقات بزرگ بزرگ کشی ولایات شمال کشور در کابل بر گزار شد زعیم ملی مابعد از ختم مسابقه جام و بیرق قهرمانی را به رئیس تیم بزرگ کشی ولایت تخار اعطاء و روسای تیمها را بعد از مسابقه پذیرفته در مورد انکشاف این ورزش حماسی به ایشان توصیه نمودند.

همچنان در ختم مسابقات رهبر ملی ما تمام چاپ اندازان ولایات را غرض وداع در چمن قصر صدارت پذیرفته وآرامنهای مرقی دولت جمهوری را با هدافیکه در قسمت توسعه ورشد ورزش در نظر است به ایشان توضیح فرمودند.

در زمستان سال گذشته ریاست المپیک تورنمنت شامپیون شب شطرنج افغانستان را در کابل دایر نمود که پس از ختم مسابقه جامهای قهرمانی به برندگان آن داده شد.

در ماه ثور امسال تورنمنت مسابقات فوتبال و پهلوانی غرض انتخاب تیمهای کابل دایر گردید که تا این تیمها برای مسابقات جشن جمهوری آمادگی داشته باشند.

در اوایل حمل امسال مسابقات بزرگ کشی در کابل باشرکت تیم های صفحات شمال کشور دایر گردید تا قدم بهتری در معرفی این ورزش بخارجیهائیکه درین فصل بکشور ما مسافرت نموده بودند بر داشته شده باشد.

ریاست المپیک در سالیکه گذشت عواید در حدود دو میلیون ودوصد و بیست و پنج هزار و چهار صد و شصت و سه افغانی بدست آورده که حسب مقررات بحساب واردات دولت تحویل و این عواید که در اثر اصلاحات در امور اداری و تنظیم بهتر پروگرامهای ورزشی بدست آمده است با مقایسه بده سال گذشته تفاوت قابل ملاحظه ایرا نشان میدهند.

با اجمال مطالب فوق سالیکه گذشت تحرك مطلوب وجنبش ثمر بخش درساحه سپورت کشور مایید آمد. تطبیق پروژه های جدید ورزش به یقین همچنانیکه آرزوی دولت جمهوری افغانستان است آینده بهتر ورزش را در کشور مانوید میدهد.

پروتو کولها

موافقتنامه تجارتی افغانستان ورو مانیا

۲۰ سرطان ۱۳۰۳

طبی واز رومانیا ماشین آلات زراعتی ، دستگاه های مکمل، فابریکه هاباتجیزات آن وسایل ترانسپورت ، سامان برقی، ماشین های سرک سازی وتعمیرات ، انواع انجن هاویمپ ها، آهن باب، شکر، منسوجات وغیره به افغانستان وارد خواهد شد .

موافقتنامه را از طرف افغانستان ښاغلی محمدخان جلالر وزیر تجارت وازجانب رومانیا ښاغلی الکزاندر یووا باسفیر کبیر غیر مقیم آنکشور در افغانستان امضاء نمودند . بموجب این موافقتنامه تجارت بین دوکشور به اسعار قابل مبادله انکشاف نموده از افغانستان پخته پشم، میوه جات، قالین، صنایع دستی، نباتات

موافقتنامه همکاری اقتصادی افغانستان وایران

۲ اسد ۵۳

وزراعت دروادی سفلی هلمند وتقویه بانك انکشاف صادرات افغانی سهم میگیرد . پروتوکول حاکمیت کهکشور ایران برای تسریع امور مطالعات اقتصادی این پروژه ها عجلاتا ده ملیون دالر که قابل افزایش به بیست ملیون دالر میبا شد برای استخدام موسسات فنی بدسترس افغانستان میگذارد . علاوه دراین پروتوکول تصریح شده است که ایران آماده میباشد در بعضی پروژه های انکشافی آینده افغانستان نیز سهم بگیرد . همچنان حکومت ایران درتیه و تمویل یکنتمداد بس های شهری تحت شرایط مساعد بافغانستان کمک خواهد نمود .

پروتوکولی در زمینه همکاری اقتصادی بین دولت جمهوری افغانستان وکشور ایران در وزارت امور خارجه عقد گردید .

پروتوکول رانباغلی علی احمد خرم وزیر پلان وښاغلی فریدون مهدوی وزیر تجارت ایران امضاء نمودند .

بموجب این پروتوکول دولت ایران در احداث پروژه تمديد سرک یخچال دیشو تا سرحد پروژه خط آهن کابل - کندهار - هرات - اسلام قلعه احداث فابریکه های شکر، سمنت، فابریکه های نساجی پشمی ونخی وکاغذ در ولایات مورد نظر وهمچنان انکشاف توسعه منابع آب

نباغلی علی احمد خرم وزیر پلان و نباغلی فریدون مهدوی وزیر تجارت ایران هنگام امضای پروتوکول موافقتنامه همکاری اقتصادی در وزارت امور خارجه .
۵ - اسد ۱۳۵۳

موافقتنامه قرضه بیش از ده ملیون مارک جمهوریت المان

۸ اسد ۱۳۵۳

جمهوریت اتحادی آلمان بیش از ده ملیون	اتحادی آلمان دکتور هافمن سفیر کیمبر آنکشور
مارک تحت شرایط سهل بافغانستان قرضه	در کابل امضاء کردند . از جمله ده عشاریه
استهلاکی میدهد	پنجصد و هشتاد و چار ملیون مارک سه ملیون آن
موافقتنامه مربوط باین قرضه بین حکومت	برای تجهیزات موسسه واکسین سازی و هفت
دو کشور در کابل عقد گردید	عشاریه پنجصد و هشتاد و چار ملیون مارک آن
موافقتنامه رایبه نمایندگی ازدولت جمهوری	برای تهیه وسایل ترانسپورتی و بس های
افغانستان نباغلی فضل الحق خالقیار معین	شهری در نظر گرفته شده است .
وزارت مالیه و از طرف حکومت جمهوریت	

معین وزارت مالیه و سفیر کبیر جمهوریت اتحادی آلمان موافقت نامه اسناد مربوط به

قرضه ده ملیون مارک رابادله می نمایند . ۱۳۰۳۲۹

موافقتنامه توريد يک‌هزارتن روغن از اتحاد شوروی

قرار داد توريد يک‌هزارتن روغن سمرقند از اتحاد شوروی بين رياست ارزاق و احتیاجات عامه وزارت مالیه و نمایندگی تجارتی شوروی در کابل عقد گردید . قرار داد راباغلی محمد آصف رئیس ارزاق و یشاغلی زتونسیخ آروستوک انتورک امضاء نمودند . بموجب این قرارداد روغن متذکره در جریان سال بافغانستان وارد میگردد .

پرو تو کول حمل و نقل اموال بین افغانستان و اتحاد شوروی

۹۰ - اسد ۵۳

قرارداد حمل و نقل اموال صادراتی و وارداتی و ترانزیتی بین افغانستان و اتحاد شوروی عقد گردید . قرار داد راز طرف افغانستان یشاغلی عبدالسلام رئیس تجارت خارجی وزارت تجارت و از جانب اتحاد شوروی یشاغلی ای کوسارک معاون اتحادیه عمومی بارچالانی تجارت خارجی آنکشور دروزارت تجارت امضاء نمودند . بموجب این قرارداد تسهیلات در حمل و نقل اموال وارداتی ، صادراتی و ترانزیتی و همچنان توسعه روابط تجارتی بین دوکشور فراهم میگردد .

نیاروالی کابل ومعاون مستشاریت اقتصادی سفارت کپلی شوروی هنگیلم تبادلۃ اسناد
پروتوکول تطبیق پلان بیست و پنج ساله شهر کابل ۱۳۵۳-۱۳۵۴

پرو تو کول تطبیق پلان ده ساله شهر کابل

۱۳۵۳-۱۳۵۴

را از جانب افغانستان دکتور غلام سخی نورزاد
نیاروال کابل و از طرف اتحاد جماهیر شوروی
نیکولای شتیوا نکوف معاون مستشار اقتصادی
سفارت کبری آنکشور در کابل امضاء کردند

موافقتنامه در ساحه هوا شناسی بین افغانستان واتحاد شوروی

۱۲ سنبله ۵۳

است وهم وعده داده که وسایل مخابره مراکز
برودکاست هوا شناسی کابل، کندهار، هرات
وکندز را از طریق موسسه بین المللی هوا
شناسی با افغانستان کمک کند

این پروتوکول را از طرف افغانستان معاون
ریاست هوایی ملکی شباغلی دکتور عبدالخالق
واز جانب اتحاد شوروی شباغلی توسن کوف
معاون ریاست ایدرومترولوژی اتحاد شوروی
امضاء کردند

پروتوکولی مبنی بر اعزام شش نفر متخصص
شوروی با افغانستان به مقصد مطالعات تطبیق
پلان بیست و پنج ساله شهر کابل در
نیاروالی کابل امضاء گردید پروتوکول

پروتوکول کمک های بلا عوض تکنیکی
اتحاد شوروی در ساحه هوا شناسی افغانستان
در مسکو با امضاء رسید

اتحاد شوروی توسعه همکاری را برای
تنظیم بهتر مرکز هوا شناسی میدان هوایی
بین المللی کابل، تأسیس دستگاه بر رشی
هوا شناسی، توسعه ورکشاپ تکنیکی وتنظیم
بهتر شبکه مخابره هوا شناسی قبول کرده

رئیس انکشاف صادرات وزارت تجارت و مدیر عمومی تجارت داخلی وزارت اقتصاد ایران هنگام امضای موافقتنامه ترانزیتی بین افغانستان و ایران . موافقتنامه امور ترانزیتی

۱۴ سنبله ۱۳۵۳

فراهم گردیده است .
این موافقتنامه را از جانب افغانستان ښاغلی
محمدفرید رفیق رئیس انکشاف صادرات و از
جانب ایران ښاغلی ابراهیم داوری مدیر عمومی
تجارت داخلی وزارت اقتصاد ایران امضاء نمودند.

موافقتنامه ترانزیتی بین دولت جمهوری
افغانستان و دولت ایران در وزارت
تجارت باعضاء رسید. درین موافقتنامه که
جاگزین موافقتنامه قبلی میباشد تسهیلات
بیشتری در امور وسایط نقلیه و حمل و نقل
اچناس و مال التجاره ترانزیتی برای هر دو کشور

موافقتنامه خریداری دود نختابی

۲۰ سنبله ۱۳۵۳

قرارداد را از طرف وزارت معادن و صنایع
انجنیر محمد هاشم توفیقی رئیس صنایع آن
وزارت و از طرف اتحاد شوروی ښاغلی لیوین
نماینده ښاغلی ولادیمیر یا کونکومدیر صادرات
تخموش اکسپورت اتحاد شوروی در کابل
امضاء نمودند .

قرارداد خریداری سیزده هزار دود نختابی
و چهار صد بایه ماشین بافت و ماشینری ملحقه
آن برای فابریکه نساجی بلخ بظرفیت تولیدی
ده ملیون متر پارچه در سال که بالغ بر دو
صد و ده ملیون افغانی میشود در نمایندگی
تجارتی اتحاد شوروی در کابل امضاء گردید.

انجیر محمد هاشم توفیقی رئیس صنایع و معادن و صنایع و بناغلی ولادیمیر یاکونکو نماینده
نخمش اکسپورت شوروی هنگام امضای قرار داد خریداری دوک های نختابی و ماشین های بافت برای
فابریکه نساجی بلخ. ۱۳۰۳۶۲۱

پرو توکول اعزام متخصصین جمهوری مردم چین به افغانستان

۱۳۰۳۶۲۰

قراردادی مبنی بر اعزام یکمده متخصصین جهت همکاری از طرف جمهوری مردم چین در امور ساختمان مونتازدستگاه ها و تولید بیشتر فابریکه نساجی بگرامی در کابل عقد گردید بموجب این قرار داد سی و سه متخصص چینی در جریان سال جاری بکابل آمده در امر بسته کاری دوصدو چهل پایه ماشین بافت جدید دستگاه های نختابی، رنگ آمیزی و تولید فللین با فابریکه نساجی بگرامی همکاری می نمایند. با اكمال مونتاز ماشین های جدید تولیدات فابریکه نساجی سالانه از پانزده ملیون به بیست ملیون متر افزایش می یابد. این قرار داد را انجیر محمد هاشم توفیقی رئیس صنایع و معادن و صنایع و بناغلی یانگ یوهنگ مستشار تجارتی سفارت کبرای جمهوری مردم چین در کابل امضاء نمودند

انجنیر محمد هاشم توفیقی رئیس صنایع وزارت معادن و صنایع و شیاغلی بانک یوهنگ مستشار
تجارتی سفارت کبرای جمهوریت مردم چین هنگام امضای قرار داد همکاری متخصصین چینیایی با فابری
نساجی ۱۳۵۳/۲۱/۱۳۰۳ -

قرار داد صدور پخته به اتحاد شوروی

۲۲ سنبله ۱۳۵۳

متذکره به اتحاد شوروی تحویل داده میشود
و مبلغ بیست و یک هزار و هشتاد و هشت میلیون دالر
پدست می آید. قرار داد و شیاغلی حفظ الله
رئیس موسسه پنبه و شیاغلی نیکولایوف نماینده
و ستوک انتورک در کابل امضاء نمودند.

موافقتنامه قرضه بالاعوان عراق به افغانستان

ده میلیون دالر را به شرایط بسیار مساعد
حکومت افغانستان قرضه میدهد. همچنان
مطابق باین قرارداد حکومت عراق مبلغ دو
ملیون دالر به حکومت افغانستان مساعدت
بلاعوض مینماید.

قرار داد صدور مقدار یک هزار و پنجاه تن
پخته محلول تولید موسسه پنبه و روغن نباتی
هیلند به اتحاد شوروی بین آنتو سس و
نمایندگی وستوک انتورک عقد گردید.
بموجب این قرار داد امسال مقدار پنبه
پخته به مقدار یک هزار و پنجاه تن

شیاغلی علی احمد خرم وزیر پلان قرار داد
مربوط به قرضه و مساعدت بلاعوض عراق را به
افغانستان امضاء کرد.
در این مذاکرات شیاغلی علی احمد خرم وزیر پلان
با وزیر پلان و سایر مقامات عالی رتبه عراقی
بعمل آورده مطابق به آن حکومت عراق

موافقتنامه قرضه عربستان سعودی به افغانستان

۱۳۵۳ر ۱۳

کمک بلاعوض عیدهد در تکمیل مطالعات تخنیکي پروژه های اقتصادی استفاده خواهد شد .
از پنجاه و پنج ملیون دالری که حکومت عربستان سعودی قرضه بدون ربح میدهد شرایط آن مساعد بوده و در تکمیل پروژه های اقتصادی استفاده بعمل خواهد آمد. پرداخت اقساط این قرضه در سال سوم بهره برداری پروژه ها شروع میشود .

عربستان سعودی ده ملیون دالر کمک بلاعوض و پنجاه و پنج ملیون دالر قرضه بدون ربح به افغانستان میدهد .
پروتوکول این کمکها بین شایغلی علی احمد خرم وزیر پلان و شایغلی هشام ناظر وزیر دولت رئیس اداره مرکزی پلا نگذاری عربستان سعودی در ریاض با امضاء رسید .
از ده ملیون دالری که کشور برادر و دوست عربستان سعودی به دولت جمهوری افغانستان

موافقتنامه قرضه يك ملیون پوند انگلستان به افغانستان ۹ میزان ۱۳۵۳

موافقتنامه مربوط به این قرضه توسط شایغلی علی احمد خرم وزیر پلان و شایغلی

حکومت انگلستان يك ملیون پوند سترلنگ برای پیشبرد پروژه های انکشافی به افغانستان قرضه میدهد .

وزیر پلان شایغلی علی احمد خرم و سفیر انگلستان شایغلی جان کنت در نکال هنگام امضای موافقتنامه کمک يك ملیون پوند .

جان کنت دریګال سفير کيیر انگلستان مقیم کابل دروزارت پلان امضاء گردید . کمک بلاعوضی بوده ومتباقی بدون ربح بشتمول پنچسال دوره معافیت درمدت بیست سال

ازجمله مبلغ مذکور چهل فیصد آن تادیه خواهد شد .

قرار داد ساختمان يك پل ازطرف اتحاد شوروی بالای دریای آمو

قرارداد سروی و دیزاین ساختمان يك پل بالای دریای آمو در ناحیه حیرتان بین افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی در کابل عقد گردید

قرارداد را از جانب افغانستان دیپلوم انجنیر غوث الدین متین معین وزارت فواید عامه و از جانب اتحاد شوروی ویشاغلی بریسن تیتوف مستشار اقتصادی سفارت کبرای آنکشورد در کابل امضاء کردند .

ایس پل که ساختمان آن در ناحیه حیرتان پیشبینی شده است ازجمله بزرگترین دیپلوم انجنیر غوث الدین متین معین وزارت فواید عامه و ویشاغلی بریسن تیتوف مستشار اقتصادی سفارت شوروی هنگام امضای قرارداد ساختن و دیزاین پل بالای دریای آمو در ناحیه حیرتان .

۱۷ ماہ صورت میگیرد .

احداث این پل در امور انکشاف روابط تجارتي و اقتصادی بین جمهوریت افغانستان و اتحاد شوروی اهمیت بسزای کمب خواهد کرد زیرا فعلا حمل و نقل احوال بین هر دو مملکت از بالای دریای آمو در بنادر افغانی فواید عامه و ویشاغلی بریسن تیتوف مستشار اقتصادی سفارت شوروی هنگام امضای قرارداد ساختن و دیزاین پل بالای دریای آمو در ناحیه حیرتان .

۱۵ میزان ۱۳۵۳

وشوروی بادو توقف بین دو نوبت انجام داده
میشود که باعث معطلی در حمل و نقل شده و از
جانبی هم باعث بلند بردن مصارف ترانسپورتی
میکردد .

پل مذکور دارای بیشتر از ۹۰۰ متر طول
داشته که در آن خطوطی هم برای سربك
موتروهم ریل در نظر گرفته شده است .

موافقتنامه احداث يك تصفيه خانه نفت از طرف اتحاد شوروی

۱۳۵۳۷۱۸

استاد همکاري بين افغانستان و اتحاد شوروی
برای آماده ساختن استفاده و انتقال نفت معدن
انگوت واحداث يك تصفيه خانه به ظرفیت
سالانه یکصد هزار تن با در نظر داشت توسعه
آن بتناسب ذخایری که در آینده کشف میگردد
به امضاء رسید .

و صنایع، ښاغلی علی احمد خرم وزیر پلان
ښاغلی الکساندر میخائیلوویچ پوزانوف سیفیر
کبیر اتحاد شوروی در کابل حاضر بودند .
استاد را از جانب افغانستان ښاغلی عبدالسمع
زمان رئیس پلان وزارت معادن و صنایع و از
طرف اتحاد شوروی ښاغلی تیتوف مستشار
اقتصادی سفارت کبرای آنکشور در کابل امضاء
کردند .

رئیس پلان وزارت معادن و صنایع و مستشار اقتصادی سفارت کبرای شوروی هنگام امضای
اسناد همکاری جهت احداث تصفیه خانه نفت بین افغانستان و اتحاد شوروی

ښاغلی علی احمدخرم وزیر پلان وښاغلی چین جی یامارا سفیر کبیر جاپان مقیم کابل
هنگام امضای موافقتنامه امداد بلاعوض جاپان به افغانستان .

موافقتنامه مسا عدت بلاعوض ۱۴۷ ملیون ین کود کیمیاوی

۱۳۵۳ر۹ز۴

موافقتنامه ښهاعت بلاعوض معادل یکصد و
چهل و هفت ملیون ین کود کیمیاوی از طرف
کشور جاپان به افغانستان در کابل امضاء
شد .
موافقتنامه را از طرف دولت جمهوری
افغانستان ښاغلی علی احمدخرم وزیر پلان
واښ جانب حکومت جاپان ښاغلی چین جی یامادا
سفیر کبیر آنگشور مقیم کابل امضاء کردند.
بموجب این موافقتنامه معادل مبلغ متذکره
کود کیمیاوی دایمونیم فا سقیت برای انکشاف
مزید زراعت از طرف حکومت جاپان بدسترس
افغانستان گذاشته میشود .

موافقتنامه ده ملیون دالر کمک بلاعوض ایران

۱۳۵۳ر۷ز۳۰

موافقتنامه ده ملیون دالر کمک بلاعوض
دولت شاهنشاهی ایران برای انجام مطالعات
تخنیکي واقتصادی یک ټولسله پروژه های
سیاسی که در نظر است به همکاری آنگشور

پروتوکولها

زوی دست گرفته شود امضاء گردید .
ویناغلی هوشنگ انصاری وزیر امور اقتصادی
و دارایی ایران امضاء کردند .

موافقتنامه رابناغلی زلمی محمود غازی سفیر

کبیر دولت جمهوری افغانستان در تهران

موافقتنامه در ساحه باستان شناسی بین افغانستان و جاپان ۱۱ عقرب ۵۳

و پروفیسور دکتور تاکایاسو هیوگوچی آر هیات
باستان شناسی پوهنتون کیو تو در آسیای
مرکزی از طرف جاپان در وزارت اطلاعات و کلتور
امضاء کردند .

موافقتنامه رادر حالیکه پوهاند دکتور نوین

وزیر اطلاعات و کلتور ویناغلی جین جی یامادا

سفیر کبیر جاپان در کابل حاضر بودند ،

دکتور زمیریالی طرزی مدیر عمومی باستان شناسی

و حفظ آبدات تاریخی از جانب افغانستان

موافقتنامه همکاری تخنیکي عراق در ساحه نفت ۳- قوس ۱۳۵۳ :

معادن و صنایع امضاء کردند . بموجب این
پروتوکول حکومت عراق برای تربیه کردن
متخصصین و کارگران افغانی در تمام ساحات
صنایع نفت ابراز آمادگی نموده است . همچنان
باساس پروتوکول هیات های طرفین برای
ارائه مشوره های فنی و تخنیکي و مطالعات
مشترک در ساحه صنایع نفت به افغانستان
و عراق مسافرت خواهند کرد .

پروتوکول همکاری تخنیکي در ساحه نفت

بین دولت جمهوری افغانستان و جمهوری

عراق در کابل عقد گردید .

پروتوکول راز جانب افغانستان پوهاند

عبدالقیوم وزیر معادن و صنایع و از طرف

دولت جمهوری عراق بنناغلی ناصر عبدالقادر

کردند .

الحیدری سفیر کبیر آن کشور مقیم کابل در وزارت

وزیر معادن و صنایع و سفیر کبیر عراق هنگام امضاء موافقتنامه همکاری در ساحه نفت بین افغانستان و عراق .

قرار داد پروژه لین انتقالی برق کجکی

قرارداد ساختمانی لین انتقالی پروژه برق کجکی با کمپنی فشباه امریکایی در محضر هیات اداره انکشاف بین المللی امریکا از طرف ښاغلی عبدالله ملکيار سفير کبير دولست جمهوری افغانستان در ایالات متحده و ښاغلی گران رئیس عمومی برق از قرضه هشت ملیون و یکصد و چهل هزاره دالر درواشنگتن با امضاء رسید .

مصارف پروژه که بالغ به یکصد و هشتاد و پنج ملیون افغانی میشود از بودجه انکشافی دولت پرداخته خواهد شد .

موافقتنامه تجارتی بین افغانستان و کانادا

۶- قوس ۱۳۵۳

موافقتنامه تجارتی بمنظور انکشاف بیشتر روابط تجارتی و فراهم گزینی تسهیلات در زمینه بین حکومت جمهوری افغانستان و حکومت کانادا در وزارت تجارت عقد گردید .

بموجب این قرارداد هر دو کشور سعی مینمایند تا روابط تجارتی بین مملکتین توسعه بیشتر یابد و تسهیلات لازمه را در این زمینه فراهم می نمایند. باین منظور حتی الامکان

وزیر تجارت ښاغلی محمد خان جلالروسفیر کبير غیرمقیم کانادا ښاغلی میک میلان هنگام امضاء موافقتنامه تجارتی بین مملکتین .

پروتو کولها

افغانستان ښاغلي محمدخان جلال واز جانب
حکومت کانادا ښاغلي کیت ویلیم کلین سفیر
کبیر غیرمقیم کانادا در افغانستان اعضاء ذکر دند.
این موافقتنامه سی روز بعد از امضاء نافذ شده
و برای دو سال اعتبار دارد .

کوشش میشود تادر قسمت اعزام هیات های
تجارتی و دایر نمودن نمایشگاه ها تدابیر لازمه
اتخاذ گردد و تبادلۀ معلومات تجارتی بیشتر را
بین موسسات تجارتی هردو کشور انکشاف
بخشند .
موافقتنامه راز جانب حکومت جمهوری

پرو تو کول تجارتی بین افغانستان و چکو سلواکیا

۱۱- قوس ۱۳۵۳ هـ

باساس این پروتوکول تجارتی افغانستان
پخته، میوه خشک ، پوست باب، کنجد، زغر
و غیره اشیاء به چکو سلواکیا
صادر می گردد و در عوض آن از چکو سلواکیا
ماشین آلات موتر، موترسایکل، تیر و تیوب
سیخ گول، شیشه تعمیراتی، قرطاسیه، منسوجات،
ادویه و غیره بافغانستان وارد میشود .
هیات تجارتی چکوسلواکیا هنگام امضای

پروتوکول تجارتی بین جمهوریت افغانستان
و چکوسلواکیا در وزارت تجارت با مضامین رسید.
پروتوکول راز جانب جمهوریت افغانستان
ښاغلی عبدالسلام رئیس تجارت خارجی وزارت
تجارت واز جانب چکوسلو ۱ کیا انجنیر
چاروسلاو کادرا بک رئیس هیات تجارتی اعضاء
نمودند .
رئیس تجارت خارجی وزارت تجارت و رئیس
موافقتنامه تجارتی .

موافقتنامه مساعدت ده ملیون نهصد هزار دالر اداره انكشاف ملل متحد

امعار منازل رهائش برای ما مورین ترویج
زراعت، ذخایر آب آشامیدنی، اعمار همکس تپ
ومنازل رهائش معلمین دروایات کشور ،
مصروف کار میباشند . بایسر رسیدن پروژه
های اعمار مراکز صحتی اساسی وفرعی
ساختمان تعمیرات مراکز عامه کارکنان مبارزه
بابیسهادی ، اعداد بامراکز صحت عامه وتربیه
نچارهای کارخانجات چنگک آغاز خواهد شد.
کار پروژه های مذکور در اواسط ماه جدی
امسال شروع خواهد شد. پروگرام غذایی
جهان از سال ۱۹۶۴ تا ۱۹۷۱ شش اعشاریه
پنج ملیون دالر واز سال ۱۹۷۲ تا ۱۹۷۳ هفت
اعشاریه پنج ملیون دالر به پروژه های مختلفه
کشور امداد غذایی نموده است .

موافقتنامه مبنی براین کمک از طرف ښاغلی
علی احمد خرم وزیر پلان وښاغلی بارتوک آمر
اداره پروگرام انكشافی ملل متحد در افغانستان
امضاء شد .

بموجب این موافقتنامه مو بسپه پروگرام
غذایی جهان برای مدت سه ونیم سال معادل
ده ملیون نهصد هزار دالر توافق غذایی برای
پروژه های کترالاهداف انكشافی فی کشور
مساعتد بلاعوض مینماید .

امداد این موسسه طی دومرحله صورت
میگیرد در مرحله اول این معاونت برای کارگرانی
صورت میگیرد که در پروژه های آبیاری ،
باغداری، جنگلات، احداث سرکهای فرعی

وزیر پلان ښاغلی علی احمد خرم وآمر پروگرام انكشافی ملل متحد ښاغلی بارتوک
هنگام امضاء موافقتنامه مواد خوراکیه به افغانستان . ۱۳۵۳/۹/۱۴

قرار داد تووید صد عراده بس شهری از هندوستان

۷ سنبله ۱۳۵۳ :

مقایسوی باکمپنی تاتای هندی عقدگردید .
قرارداد را از طرف وزارت مالیه بنا غلی
غلام حیدر کفیل ریاست انحصار دولتی و از
طرف کمپنی تاتا بناغلی رآمامورتی امضاء کردند.

به تممیل خط مشی دولت انقلابی جمهوری
افغانستان درباره فراهم آوری وسایل ترانسپورتی
مردم وزارت مالیه عجالتا قرار داد خریداری
یکصد عراده بس شهری را که هر یک دارای
۵۳ سیت میباشد باملاحظه افرهای واصله

موافقتنامه قر ضه دهملیون دالر بلغاریا

بلغاریا در کابل حاضر بود، توسط بناغلی
عبدالعزیز فروغ معین وزارت پلان و بناغلی
چیلاروف معاون رئیس روابط اقتصاد خارجی
دولتی بلغاریا به امضا رسید .
ازین قرضه که به شرایط سهل و آسان

برای مصرف یکمده پروژه های انکشافی
جمهوریت مردم بلغاریا ده ملیون دالر طور
قرضه به افغانستان میدهد .
این قرارداد در حالیکه بناغلی علی احمد خرم
وزیر پلان و بناغلی ایوان کرازنوف سفیر کبیر

معین وزارت پلان و هیات اقتصادی بلغاریا هنگام امضاء موافقتنامه قرضه ده ملیون دالر.

د افغانستان کالني

به افغانستان داده ميشود ، برای خشک نمودن میوه جات وسبزیجات روزانه به ظرفیت پانزده تن و برای اعمار پخچال ها که دریک ساعت به ظرفیت ۲۰ تن میوه وسبزیجات درآن نگهداری میشود استفاده میشود .

همچنان درغزنی جهت اعمار مسلخ وچرمگری به عمل می آید .

موافقتنامه تمدید کورسهای جاپانی

۲۳ سنبله ۱۳۵۳:

موافقتنامه مبنی بر تمدید کورس های لسان جاپانی بین پوهنتون کابل وسفارت کبرای جاپان درکابل عقد شد.

کابل وسفیر کپیر جاپان امضاء کردند کورس های مشابهی امسال نیز دایر میشود وتاسال بموجب این موافقتنامه که آنرا رئیس پوهنتون آینده ادامه مییابد .

قرار داد صدور ده هزارتن بیرایت به اتحاد شوروی

۷ میزان ۱۳۵۳

قرارداد صدور ده هزارتن سنگ بیرایت ازافغانستان به اتحاد شوروی بین وزارت انجیر عبدالسمیع زمان رئیس پلان وزارت معادن وصنایع و بناغلی نیکولای چیاتوف رئیس موسسه وستوک انتورگ هنگام امضای قرارداد صدور بیرایت .

پروتو کولېا

رئيس موسسه وستوك انټورگ امضاء كړند.
 باساس سروى كه قېلا صورت گرفته ذخاير
 بېرايت معدن سنگلان هرات يك اعشاريه چار
 مليون تن تثبيت شده واستخراج آن ازيكسال
 باين سو آغاز شده است .

صادرات بېرايت بصورت سنگ پارچه به
 اتحادشوروى ازمېن معدن صورت مى كېرد .

بموجب اين قرارداد مقدار بېرايت متذكره
 بصورت پارچه درماه هاى ميزان عقرب وقوس
 ۲۴سال ازطريق بندر تورغندي به اتحادشوروى
 تسليم داده ميشود .

قرارداد راازطرف وزارت معادن و صنايع
 انجنير عبدالسمع زمان رئيس پلان آن وزارت
 ازجانب اتحاد شوروى ښاغلى نېكولای چيپاتوف

قرار داد صدور پخته به جمهوريت عراق

اولجدي ۱۳۵۳:

تجارت وښاغلى ناصر عبدالقادر الحديشي سفير
 كبير عراق مقيم كابل امضاء كړند .
 اين پخته درمدت سه ماه بعدازافتتاح ليتراف
 كريدت ازولايت هرات به عراق صادر خواهد
 شيد .

اضافه اژدومليون دالر راعراق اژافغانستان
 پخته خريدارى ميكند . قرارداد خريدارى يك
 هزار و پنجصد تن پخته بيسن
 دوکشور دروزارت تجارت عقد شد .
 قرارداد رادوكتور على نواز معين وزارت

معين وزارت تجارت وسفير كبيرعراق هنگام امضای قرار داد صد و پخته از افغانستان به عراق .

قرار داد توريد ۸۲ هزارتن مواد نفتی ازاتحاد شوروی

اول جدی ۱۳۵۳:

قرارداد توريد هشتاد و دو هزارتن مواد نفتی
بين رياست انحصار دولتی و سيوز نفت
اكسپورت اتحاد شوروی در كابل عقد گردیده
است .
قرارداد رابناغلی غلام حیدر رئیس انحصار
دولتی و بناغلو خیرولین و یاسین کوف نمایندگان
موافقتنا مه قرضه با نك انكشاف آسیایی

۲۹ قوس ۵۳:

موافقتنامه ۱۴۰ ملیون دالر قرضه و ۲۵۰۰۰۰۰
دالر كمك تخنيکی بانك انكشاف آسیایی برای
تمويل مصارف اسماری پروژه دروازه های
بند كجکی در مانایلا مقر بانك انكشاف آسیایی
امضاء گردید .
موافقتنامه رابه نمایندگی از دولت جمهوری
افغانستان بناغلی عبدالکریم امین رئیس مالی
وزارت پلان و بناغلی انور رئیس بانك انكشاف
آسیایی در مانایلا امضاء کردند .

قرار داد ساختمان گا لری های سالنگ با اتحاد شوروی

۸ جدی ۱۳۵۳

قرارداد دو نیم ملیون رو بل قرضه اتحاد
شوروی برای ساختمان مرحله دوم گالری
های شاهراه سالنگ امضاء شد .
از این پول مصارف ساختمان ۱۵۰۰ متر
گالری محافظه وی دوجناح سالنگ بعضی
تاسیسات دیگر به شمول ترمیم جاده تمویل
می گردد .
بموجب این قرار داد اتحاد شوروی به دولت
جمهوری افغانستان تجهیزات، سامان، وسایل
پرزه جات و وسایل سرک سازی و همچنین متخصصین
تحویل میدهد. چون شاهراه سالنگ از جمله شاهراه
های عمده کشور بشمار میرود و تردد و رفت
و آمد در این شاهراه زیاد تر است برای
مصنوعیت بیشتر مسافرتها و جلوگیری از خراب
شدن سرک لازم دیده شد تا در گالری محافظوی
و دیوارهای انحراف دهنده باد و برف کویه و
بعضی تاسیسات لازمی دیگر ساخته شود .
اسناد قرارداد را برید جنرال عبدالوهاب
قوماندان قوای کار وزارت فواید عامه و بناغلی
تیتوف مستشار اقتصادی سفارت کبرای اتحاد
شوروی در کابل در وزارت فواید عامه امضاء
کردند .

قوماندان قوای کار وزارت فواید عامه و مستشار اقتصادی سفارت کبرای شوروی موقع امضای مکتوب
نیادلوی وسایل سیر کساری . ۱۳۰۳۱۰۲۹

موافقتنامه قرضه یکصد میلیون جمهوری چین مردم چین

۱۸ - جدی ۵۳

جمهوریت مردم چین یکصد میلیون یوان
معادل پنجاه و پنج میلیون دالر برای احداث
پروژه های انکشافی بافغانستان قرضه میدهد.
این موافقت نامه قرضه را بنیاد علی وحید عبدالله
معین سیاسی وزلرت امور خارجه و بنیاد علی
هان نین لنگ معین وزارت خارجه جمهوری
مردم چین در پکن امضاء نموده اند.

امضاء نموده اند .
از این مبلغ که با اساس همکاری های اقتصادی
و تکنیکی جمهوری چین با افغانستان
قرضه داده شده در احداث پروژه های انکشافی
استفاده میشود. همچنان این قرضه بطویل المدت
و بدون ربح است .

موافقتنامه کمک امریکا در پروژه نصاب تعلیمی

۱۴ جدی ۵۳

موافقتنامه پروژه نصاب تعلیمی و کتب درسی
ریاست تالیف و ترجمه بین افغانستان و امریکا
برای یکسال دیگر تمدید گردید .
موافقتنامه را پوهاند دوکتور محمد صدیق
معین اول وزارت معارف و بنیاد علی تیودورایلوت
سفیر کبیر امریکا مقیم کابل در وزارت معارف
امضاء نمودند .
طبق این موافقتنامه امریکا یک میلیون و ۱۹۳
هزار و ۶۸۰ دالر برای پروژه نصاب تعلیمی
و کتب درسی وزارت معارف مساعدت بلاعوض
معی نماید . از پول متذکره طبع ۷۷۳ هزار جلد
کتب درسی صنف اول تهیه سامان و لوازم

معین اول وزارت معارف و سفير کبير ايالات متحده امريکا در کابل حين امضای تديد موافقتنامه .

تأليف ۱۴۲ جلد کتب درسی رهنمای معلم و معلومات اضافی برای معلمين استفاده ميشود. کذا به موجب موافقتنامه متذکره مصارف تحصیل يك سال ديگر ۱۳ نقریکه سال گذشته برای توسعه معلومات در رشته های مختلف به امريکا رفته پرداخته شده و علاوه ۴۳ نفر

ديگر برای تحصیل در رشته های مختلف به ايالت متحده امريکا و بعضی ممالك ديگر اعزام خواهند شد. همچنان مصارف ده نفر از متخصمين امريکايی که باریاست تأليف و ترجمه همکاری می نمایند شامل همین مساعدت میباشد .

موافقتنامه قرض ۲ ملیون دالر امريکا

موافقتنامه قرضه دو ملیون دالر بمنظور تمويل مصارف اضافی لين انتقال برق کجکی در وزارت پلان امضاء شد .

این موافقتنامه را از جانب افغانستان شماغلی علی احمد خرم وزیر پلان و از طرف امريکا شماغلی رابرت نوئر معاون اداری اينکشاف بين المللی امريکا برای شرق نزدیک و جنوب آسیا در وزارت پلان امضاء نمودند .

حين امضاء موافقتنامه رؤسای وزارت پلان و معادن و صنايع ، نماینده وزارت امور خارجه سفير کبير امريکا و بعضی از اعضای سفارت نیز حاضر بودند .

قرضه مذکور طویل المدت و دارای شرایط مساعد میباشد .

۸ دلو ۵۳

نیاغلی علی احمدخرم وزیر پلان و نیاغلی نوترآمر اداره انکشاف بین المللی امریکا
هنگام امضای موافقتنامه قرضه دومیون دالر.

قرار داد همکاری آژانس باختر با آژانس انسا

۱۰ دلو ۳۵

اسناد مربوط به قرارداد همکاری و خدمات
خبری بین آژانس باختر و آژانس خبر رسانی
انسای ایٹا لیا را پوهاند دکتور
نویسن و زیر اطلاعات و کلتورو
نیاغلی ایٹالوپاپینی سفیر کبیر ایٹالیا مقیم
کابل مبادله کردند .

پوهاندنوین دراین موقع عقد این قرارداد
رایک قدم دیگر درراه تشدید روابط حسنه و
علاق کلتوری بین دوکشور خواند .

همچنان سفیر کبیر ایٹالیا درزمینه مطالبی
بیان نمود و توضیحه همچو همکاریها را بین دو
کشور مقرر خواند.

قرار داد این همکاری قبلا تو سط رئیس
آژانس باختر و آمر آژانس انسائیه و امضاء
شده بود. باعقداین قرار داد همکاری آژانس
باختر با ۹۱ آژانس خبررسانی جهان توسعه
یافت .

عقداین قرارداد زمینه را برای عرضه بیشتر
خبرها و اطلاعات متوازن میا می سازد .

بتعقیب مبادله اسناد بین آژانس باختر و
آژانس انسا وزیر اطلاعات و کلتور بافشاردکمه
دستگاه رادیوتیلی تایپ آژانس انسا را بکار
انداخت .

پوهاند دوکتور نوین وزیر اطلاعات و کلتور و ښاغلی ایتالوپایینی سفیر کبیر ایتالیا هنگام مبادله اسناد قرارداد همکاری خبری بیسن آژانس باختر و آژانس انسا ایتالیا .

پرو تو کول تبادل اموال بین افغانستان و اتحاد شوروی

۱۳۰۳/۱۱/۱۵

پروتوکول تبادل اموال بین دولت جمهوری افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی برای سال ۱۹۷۵ در وزارت تجارت با امضاء رسید .

پروتوکول را از جانب افغانستان دوکتور علی نواز معین وزارت تجارت و از طرف اتحاد شوروی ښاغلی گریشین معین وزارت تجارت خارجی آن کشور امضاء نمودند .

پشم ، حبوبات ، روغن ، میوه خشک و تازه ، پوست باپ ، قالین ، مواد معدنی از قبیل سمنت ، بیرایت و تِلک به اتحاد شوروی صادر میگردد .

در مقابل از اتحاد شوروی مواد نفتی ، شکر ، کاغذ و قراطاسیه ، روغن نباتی ، ماشین باپ و ماشین آلات موتر ، مواد کیمیاوی ، ادویه ، منسوجات و غیره اموال استهلاکی مسورد .

ضرووت عامه به کشور وارد خواهد شد .

پخته ، این پروتوکول گازطبیعی ، پخته ،

دكتور علي نواز معين وزارت تجارت و صنايعي گريشن معين وزارت تجارت خارجي اتحاد شوروي موقع
يکځه پررتو کول تبادلہ اموال بين جہ پوري افغانستان واتحاد شوروي را امضاء مي نمايند.

موافقتنامه تاسيس هفت پوليكلينيك از طرف اتحاد شوروي

۱۹ دلو ۵۳

هفت پولی کلینیک امراض حیوانی به کمک کابل امضاء کردند .
 بلاعوض اتحاد شوروي در صفحات شمال و جنوب بموجب این موافقتنامه اتحاد شوروي سامان
 غرب کشور تاسیس میگردد ، وآلات و ترنری مورد ضرورت ، ادویه مواد ضد
 موافقتنامه مربوط به این همکاری را در حالیکه عفونی ، لوازم اداری ، چهارده عراده ، موتر خدمت
 شباغلی علی احمد خرم وزیر پلان و شباغلی الکساندر پوزانوف سفير کبير اتحاد شوروي عاجل و ترنوی با پرزہ چات و روغنیات مسورد
 در کابل حاضر بودند ، شباغلی عبدالعزیز فروغ ضرورت را به افغانستان تمویل نموده و همچنین
 معين وزارت پلان و شباغلی بوریس تیتوف یکمده متخصصین را برای همکاری در بین
 مستشار اقتصادی سفارت کبرای شوروي مقيم پولی کلینیک ها اعزام مینماید .

معین وزارت پلان و مستشار اقتصادی سفارت کبرای شوروی مقیم کابل موافقتنامه همکاری بلاعوض اتحاد شوروی را برای تاسیس هفت کلینیک حیوانی در ولایات کشور امضاء مینمایند.

موافقتنامه همکاری اقتصادی و تکنیکی اتحاد شوروی

۸ حوت ۵۳

رئیس هیات اقتصادی و رئیس کمیته دولتی روابط اقتصادی شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی از جانب کشورش در وزارت امور خارجه امضاء کردند.

هنگام امضای موافقتنامه ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه، سفیر کبیر اتحاد شوروی و اعضای هیات اقتصادی آن کشور هم حاضر بودند.

از گزیده‌تی که بموجب این موافقت نامه تحت شرایط سهل به افغانستان داده میشود پروژه های ذیل از آن تمويل میگردد: ساختمان کانال واستیشن واترپمپ در خوش

موافقت نامه همکاری اقتصادی و تکنیکی بین دولت جمهوری افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مبنی به تادیه ۳۰۸ میلیون روبل قرضه از جانب شوروی برای مصارف مطالعه پروژه سازی و ساختمان یک سلسله پروژه های انکشافی کشور و همچنان پروتوکول تعویق تادیات ۱۰۰ میلیون روبل کریدت های سابقه در کابل به امضاء رسید.

موافقتنامه رادر حایکه دکتور محمد حسن شرق معاون صدارت عظمی نیز حاضر بود. ښاغلی علی احمد خرم به نمایندگی از دولت جمهوری افغانستان و ښاغلی س.ا. اسکاچکوف

هنگامیکه موافقتنامه همکاری اقتصادی و تکنیکی بین بنیاد ملی برق افغانستان و وزارت برق افغانستان امضاء شد.

تجربه مواد معینی جامد ، اجرای کارهای کارتوگرافی و ترمیم میدان هوایی کابل ، انتقال لاین برق از فابریکه برق آبی نغلوالی جلال آباد باحداث سب استیشن ها ، توسعه فابریکه کرد کیمیای موجوده و با ساختمان فابریکه جدید کود کیمیای نظریه نتایج مطالعات تکنیکی و اقتصادی ، تکمیل پلان برق رسانی به صفحات شمال افغانستان و کابل و همچنین تهیه مطالعات تکنیکی و اقتصادی فابریکه تغلیظی و ذوب مس استفاده از دریای کوچه برای آبیاری و تولید برق ، استخراج معادن آهن جاجی کک ، ساختمان شش میدان هوایی در نواحی شمال شرق افغانستان و استودیوی فلمبرداری و استودیوی ضبط صوت در کابل ازین کردیت پیشی بینی شده است .

تیمه بعد از مطالعه مزید پروژه از طرف موسسات مربوط جاتین احداث بند و کاسه ذخیره آب در نواحی چشمه شفا بالایی دریای بلخ که در اثر آن وضع آبیاری ساحه ۷۶ هزار هکتار زمین بهبود می یابد . اعمار بند و فابریکه برق آبی کله گی به ظرفیت تقریبی ۵۰ هزار کیلووات برق بالای دریای کندز ، جهت آبیاری تقریباً ۲۵ هزار هکتار زمین جدید و بهبود وضع آبیاری ساحه تقریباً ۵۶ هزار هکتار زمینهای موجوده و احداث بند آبگردان بالای دریای کوچه ، تاسیسات کانال ماشینی و تجدید ساختمانهای ارچی و نوآباد . همچنان اعمار پل دریای آمودر ناحیه حیرتان ، احداث پروژه ملیکروویف کابل مزارشریف ، لابراتوار مکمل

ښاغلی علی احمد خرم وزیر پلان و ښاغلی بارتویک آمر اداره پروگرام انکشافی ملل متحد
د افغانستان ښکېل امضاء قرار داد کمیک بلاعوض به افغانستان .

موافقتنامه در ساحه پر وژه مجادله علیه ملاریا

۱۴- حوت ۱۳۵۳

بموجب این قرار داد طی مدت سه سل
پروگرام انکشافی ملل متحد هفتصد و یک هزارو
هفتصد و شصت و نه دالر موسسه صحتی جهان
نهمصدونود و سه هزارو دوصد دالر برای پروژه
مجادله علیه ملاریا در افغانستان سپم میگیرند
این مساعدت شها مل تربیه پرسونل ، ادویه
حشره کش ، ادویه ضد ملاریا ، وسه یسل
ترانسپورتی و لوازم لابراتوار میباشد .

بیش ازیک ملیون و هشتصد هزار دالر را
برای پروژه مجادله علیه ملاریا در افغانستان
اداره پروگرام انکشافی ملل متحد و موسسه
صحتی جهان بریاست مجادله ملاریا کمک
بلاعوض میکند .

قرارداد مربوط باین مساعدت توسط ښاغلی علی
احمد خرم وزیر پلان و ښاغلی بارتویک آمر اداره
پروگرام انکشافی ملل متحد در افغانستان
امضاء شد .

قرار داد تو وید ۷ هزار تن شکر از اتحاد شوروی و انگلستان

قرارداد توريد پنج هزار تن شکر از اتحاد شوروی و دو هزار تن شکر از انگلستان
بین ریاست انحصار دولتی و وستوک انتورک و کمپنی ودهوس لندن بامضاء

رسيد .

اين قرارداد هلاښاغلي خواجه محمد عزت
آر شعبة تهيه قرطاسيه رياست انحصار دولتي
ښاغلي چيپاتوت آمر وستوگ انټورک درکابل
و نماننده کمپني ودهوس امضاء کردند .
بموجب اين قرارداد هاتحول ډهي شکر از
اتحاد شوروي وانگلستان آغاز گرديده است ،

موافقتنامه مشترک تحقيق باستانشناسي

موافقتنامه تحقيق ت مشترک بين مديريت
عمومي باستانشناسي وزارت اطلاعات و کلتور
وموسسه افغان شناسي برتانوي در کابل
عقد گرديد .
آبدات تاريخي ودکورانتوني مکسيکوال آمر
موسسه برتانوي افغان شناسي امضاء کردند .
باساس اين موافقتنامه موسسه برتانوي در
مرحله اول برای دودوره درشهر کهنه کندهار
به حفريات خواهند پرداخت وجمله آثارمکتشوفه

موافقتنامه رادرحالیکه پوهاند دکتور نوين وزير
اطلاعات و کلتور و ښاغلي جان کنت در نکال
سفير کبير انگلستان مقيم کابل حاضر بودند ،
دکتور زمريالي طرزي آمر باستانشناسي وحفظ
درحالک پوهاند دوکتور نوين وزير اطلاعات و کلتور و ښاغلي جان کنت در نکال سفير کبير
انگلستان مقيم کابل حاضر اند مدير عمومي باستانشناسي وزارت اطلاعات و کلتور و آمر
موسسه افغانستان شناسي برتانيه در حال امضای موافقتنامه .
رابه افغانستان تسليم ميدهد .
هيچنان موسسه افغانستان شناسي برتانوي
تعهد نموده است مينارچکري وبعدا معي دستويه
گلدړه رابه مصرف خود ترميم نموده ونشريه

د افغانستان کالني

های پیرامون آثار مکشوفه و نتایج پروگرام تحقیقات مشترک چاپ نمایند .
تمام مصارف تحقیقات مشترک باستانشناسی از طرف موسسه افغانستان شناسی برتانیوی تمویل میگردد .
موسسه افغانستان شناسی برتانیوی بموجب این موافقتنامه دوفتر از اعضای تیم حفريات افغانی رابه مصرف آن موسسه برای تحصیل دریکی از پوهنتون های انگلستان ویا موسسات

موافقتنامه همکاری فرهنگی و کلتوری با جمهوریت بنگله دیش

۲۴ حوت ۱۳۵۳

یک موافقتنامه همکاری کلتوری و فرهنگی بین افغانستان و بنگله دیش در داکه امضاء شد .
این موافقتنامه که در مهبانخانه دولتی در داکه بین نمایندگان دو کشور امضاء شد زمینه سیاسی وزارت امور خارجه از جانب افغانستان و دکتور مظفر احمد چودری وزیر معارف و تحقیقات علمی و انرژی بنگله دیش از جانب آنکشور امضاء نمودند .
این موافقتنامه را بنیاد علی وحید عبدالله معین تبادل های کلتوری و فرهنگی را در ساحات مختلف بین افغانستان و بنگله دیش فراهم میسازد .

موافقتنامه ۳۵۰ هزار دالر کمک بلاعوض امریکا

اول ثور ۱۳۵۴

ایالات متحده امریکا برای مطالعه بازار و شبکه توزیع برق کجکی سه صد و پنجاه هزار دالریه افغانستان کمک بلاعوض مینماید .
حکومت ایالات متحده امریکا بنیاد علی تنودور- ایلویوت سفیر کبیر آنکشور مقیم کابل در وزارت پلان امضاء نمودند .
موافقتنامه را از جانب حکومت افغانستان ازین وجه برای مطالعه بازار و تشخیص بنیاد علی احمد خرم وزیر پلان و از طرف وسایل شبکه توزیع برق کجکی استفاده میشود.

ښاغلی علی احمد خرم وزیر پلان و ښاغلی تیردور ایلیوت سفير کبير امریکا مقيم کابل هنگام امضای موافقتنامه ۳۵۰ هزار دالر کمک بلاعوض امریکا برای مطالعه بازار و شبکه توزیع برق کجکی . موافقتنامه تفحص واستخراج نفت با کمپنی توتال

۶ ثور ۱۳۵۴ :

معاملات جدیده کمپنی توتال به امضاء رسید. قرار مراجعات کمپنی توتال و مذاکرات آن از چندی قبل باین سودوام داشته و در نتیجه مذاکرات طولانی کمپنی توتال متقبل گردید تا به مصرف خود و تحت مراقبت و همکاری دافغانستان دتیلوملی موسسه به تفحص نفت و گاز در ساحه بیست هزار کیلو متر مربع در منطقه کتواز پرداخته و هنگام کشف تجارتی آن با اشتراك دتیلوملی موسسه به استخراج و انتقال آن اقدام نمایند .

بناسی از پروگرام استفاده از ثروت های طبیعی مملکت چندی قبل دولت جمهوری تصمیم گرفت تاجهت توحید و تسریع انور تفحص و استخراج نفت و گاز در تمام ساحه مملکت به فعالیت بپردازد .

این موافقتنامه در حالیکه ښاغلی پوهاند عبدالقیوم سرپرست وزارت معادن و صنایع و تصدی د افغانستان دتیلو ملی موسسه و نمایندگان بعضی از وزارت خانه های مربوط و ښاغلی هانری دومار جری مدیر شعبه

در حالیکه پوهاند عبدالقیوم وزیر معارف سرپرست وزارت معادن و صنایع و تصدیق افغانستان دیپلومی
موسسه و بناغلی سفیر کبیر فرانسه در کابل نیز حاضر بودند. موافقتنامه تفحص و استخراج
نفت جنوب توسط دیپلوم انجنیر عبدالصمد صلاح و بناغلی هانری دومار جری مدیر شعبه
معاهدات جدید کمپنی توتال امضاء شد.

قرار داد فروش ۳ هزار تن پنبه به جمهوری اتحادی آلمان

۱۴ ثور ۱۳۵۴

ادکس انکورد بریمن جمهوری اتحادی آلمان
امضاء نمودند.

بموجب این قرار داد موسسه پنبه روغن
نباتی هلمند در ظرف سه ماه آینده سه هزار
تن پخته را به کمپنی موصوف تسلیم میدهند.

قرارداد فروش سه هزار تن پنبه محلول
به قیمت سه ملیون دالیر بین موسسه پنبه
و روغن نباتی هلمند و کمپنی ادکس انکورد بریمن
در کابل عقد گردید.

قرار داد را بناغلی حفیظ الله رئیس موسسه
پنبه روغن نباتی هلمند و نماینده کمپنی

قرارداد خریداری ماشین آلات فابریکه نساجی از اتحاد شوروی

۱۷ ثور ۱۳۵۴

قرارداد را انجنیر محمد هاشم توفیقی رئیس
صنایع وزارت معادن و صنایع و بناغلو و یانکولونین
نمایندگان کمپنی تختواکسپورت شوروی امضاء
نمودند.

قرارداد خریداری بیست و نه هزار و شصت
و چهل دوک و پنجاه و ده پایه ماشین بافت
برای فابریکه نساجی هرات بین ریاست
صنایع وزارت معادن و صنایع و کمپنی
تختواکسپورت اتحاد شوروی در کابل امضاء

پروتوکول فروش دو هزار تن پنبه به انگلستان

۱۸ ثور ۱۳۰۴

قرار داد فروش دوهزارتن پنبه محلولج سورت دوم بین موسسه پنبه روغن نباتی هلمند و کمپنی رالی برادرزلیورپول انگلستان درکابل عقد شد .

بموجب این قرارداد موسسه پنبه روغن نباتی هلمند تا سه ماه آینده دو هزار تن پنبه محلولج سورت دوم را به کمپنی مذکور تسلیم میدهد .

قرارداد را بنیاعلی حفیظ الله رئیس موسسه پنبه روغن نباتی هلمند و بنیاعلی جان انرولی داکس نماینده کمپنی رالی برادرز امضاء نمودند .

ازشروع امسال تاکنون سه قرارداد فروش پنبه بین آن موسسه و سه کمپنی خارجی عقد شده که بصورت عموم پنج هزار و پنجاهتن پنبه محلولج تائیمه امسال بخارج صادر میگردد.

عقد پروتو کول یکمیز ارتن پودر ملخ با اتحاد شوروی

۲۰ ثور ۱۳۰۴ :

بمقصد مجادله علیه ملخ اتحاد شوروی یکمیز ارتن پودری، اچ، سی به افغانستان کمک بلاعوض مینماید . همچنان آنکشور یک دسته متخصصین ، ۱۲ عراده موترجیب وسامان آلات مجادلوی را برای مبارزه باملخ بوزارت زراعت همکاری میکند. اسناد تبادلوی مینی بر این همکاری دروزارت زراعت امضاء گردید که از جانب افغانستان درحالیکه بنیاعلی فضل الرحیم

رحیم معین وزارت زراعت حاضر بود. بنیاعلی علی محمد رئیس حفاظه نباتات وقرانتین آن وزارت وازجانب اتحاد شوروی بنیاعلی باریس تیتوف مستشاراقتصادی سفارت کبرای آنکشور مقیم کابل امضاء کردند .

باتطبیق این پروگرام امکانات بهترنگهداشت حاصلات زراعتی ازنگاه بروژملخ در سراسر کشور فراهم میگردد .

موافقتنامه تبادل اموال بین افغانستان و جمهوریت مردم چین

۲۲ ثور ۱۳۰۴

پروتوکول تبادل اموال بین دولت جمهوری افغانستان وجمهوریت مردم چین برای سال ۱۹۷۵ در وزارت تجارت عقد شد .

پروتوکول رادر حالیکه بنیاعلی محمد خان جلالی وزیر تجارت حاضر بود ازجانب افغانستان دکتورعلی نوازمعین وزارت تجارت واز طرف جمهوریت مردم چین بنیاعلی کان یه تاوسغیر کبیر آنکشور مقیم کابل امضاء نمودند .

باساس این پروتوکول ازافغانستان کشمش پخته ، میوه جات خشک، زیره و نباتات طبی کنجد ، زغر وغیره به جمهوریت مردم چین صادر ودر مقابل آن چای ، منسوجات ، مواد تعمیراتی ، کاغذ ، سامان برق ، بایسکل محصولات چرمی ، ماشین آلات وغیره به کشور وارد میگردد .

درحالیکه وزیر تجارت نیز حضور دارند معین وزارت تجارت و سفیر کبیر جمهوریت مردم چین پروتوکول تبادل اموال بین دو کشور را امضاء میکنند .

پرو توکول همکاری فرهنگی علمی و تخنیکی با پولند

موافقتنامه پروگرام همکاری فرهنگی علمی و تخنیکی بین دولت جمهوری افغانستان و جمهوریت مردم پولیند برای سال های ۱۹۷۵ و ۱۹۷۶ در کابل عقد گردید .

هنگام امضای موافقتنامه بعضی ازاراکین وزارت های معارف ، پلان اطلاعات و کلتور حاضر بودند .

موافقتنامه را از جانب افغانستان ښاغلی وحیدعبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه و از طرف پولیند ښاغلی تادوزمارتینوویچ سفیر کبیر پولیند مقیم کابل در وزارت امور خارجه

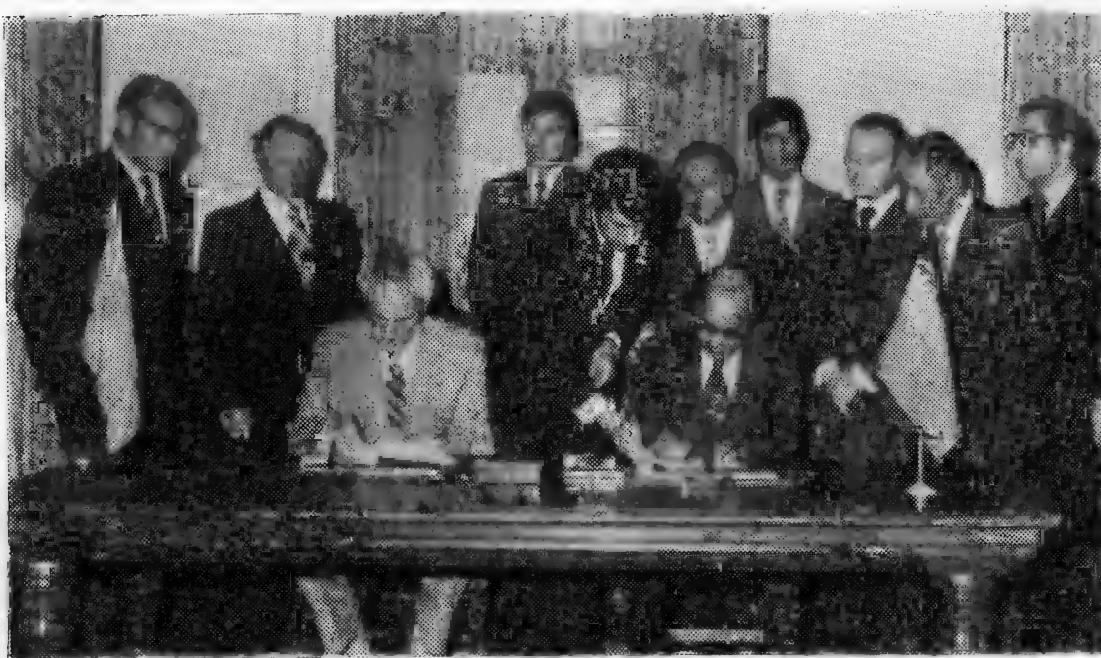
باساس این موافقتنامه افغانستان و پولیند در ساحت مختلف علمی و فرهنگی ، تخنیکی و کلتوری همکاری می نمایند .

موافقتنامه تقویه عملیات پولیس علیه قاچاق و مواد مخدره

۳۰ ثور ۱۳۵۴ :

موافقتنامه امداد برای تقویه عملیات پولیس علیه قاچاق مواد مخدره در افغانستان در وزارت امور خارجه از طرف ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه و ښاغلی رابرت بارتویک آمراداره پروگرام انکشافی ملل متحد در کابل به امضاء رسید .

بموجب این موافقتنامه صندوق کنترول مواد مخدره ملل متحد حاضر خواهد بود تا در حدود

بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه و بناغلی رابرت بارتویک آمری پروگرام انکشاف موسسه ملل متحد در افغانستان موافقتنامه امداد به تقویه عملیات پولیس علیه قاچاق و مواد مخدره را امضاء مینمایند .

بسال گذشته با مقامات مربوطه صندوق کنترل مواد مخدره ملل متحد با امضاء رسیده است. موفقیت عملیات پولیس افغانی در ساحه کنترل موثر قاچاق مواد مخدره در کشور در سال گذشته موجب آن گردید تا ملل متحد به امداد خویش در این زمینه توسعه دهد .

یکمیلیون دالر به منظور خریداری آلات لازمه فراهم نمودن تسهیلات مورد احتیاج مرکز مجادله قاچاق مواد مخدره افغانستان و اعمار مراکز قرعی مجادله علیه قاچاق مواد مخدره در بعضی از ولایات کشور امداد نماید . این موافقتنامه بر علاوه موافقتنامه میباشد که

قرار داد فروش هزار تن پنبه به جمهوریت اتحادی آلمان

۵ جوزا ۱۳۵۴

کمپنی تسلیم میدهد .

قرارداد را انجنیر عبدالملک رئیس سپین زر شرکت و بناغلی هنس راو نمایندگی کمپنی ادکس آن کوردس امضاء نمودند .

از شروع امسال تاکنون قرارداد فروش هفتده هزار و پنجاه تن پنبه مخلوج بایکده کمپنی های خارجی با امضاء رسیده است .

قرار داد فروش یک هزار تن پنبه مخلوج به قیمت یک میلیون و یکصد هزار دالر بین سپین زر شرکت و کمپنی ادکس آن کوردس بر یمن جمهوریت اتحادی آلمان به امضاء رسیده .

بموجب این قرار داد سپین زر شرکت یک هزار تن پنبه مخلوج را تا اتمام میزان به آن

ښاغلی علی احمدخرم وزیر پلان و رئیس کمیته پلان گذاری شورای وزیران اتحاد شوروی هنگام امضای موافقتنامه سهم گیری اتحاد شوروی در پلان گذاری جمهوریت افغانستان در عکس ښاغلی پوزانوف سفیر اتحاد شوروی نیز دیده میشود .

پروتوکول مربوط به طرح پلان اول جمهوریت

۷ جوزا ۱۳۵۴

پلان گذاری شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی در حالیکه سفیر کبیر اتحاد شوروی مقیم کابل حاضر بود امضاء نمودند .

قرارداد مذکور متکی بر ارزیابی عمیق مسائل مربوط به پروگرام های اکتشافی پلان اول جمهوریت افغانستان پلان هفت ساله بوده و از آغاز سال ۱۳۵۵ در ساحه تطبیق گذاشته میشود .

پروتوکول مربوط به امداد تخنیکي دولت اتحاد جماهیر شوروی جهت مساعدت در تهیه و طرح پلان اول جمهوریت افغانستان در عمارت وزارت پلات با امضاء رسید .

پروتوکول را ښاغلی علی احمدخرم وزیر پلان و ښاغلی سرگی استروفسکی رئیس کمیته

عقد قرارداد ترانزیتی بین افغانستان و اتحاد شوروی

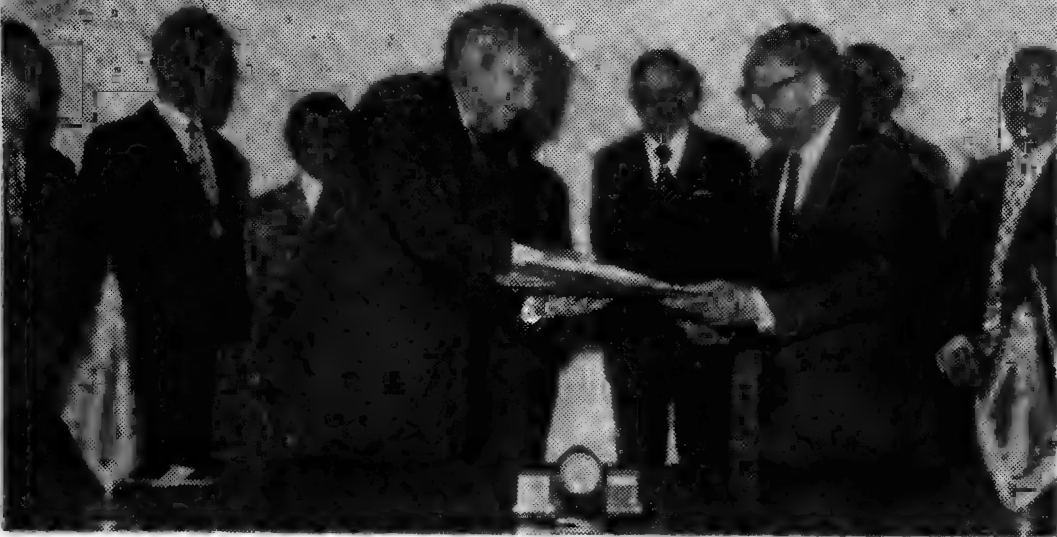
۷ جوزا ۱۳۵۴

تجارت و ښاغلی سافرای رئیس هیأت ترانزیتی اتحاد شوروی امضاء نمودند .

بموجب این قرارداد تسهیلات زیادی از لحاظ انتقال اموال ترانزیتی بین طرفین فراهم خواهد

قرار داد ترانزیتی بین دولت جمهوری افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی در وزارت تجارت عقد گردید .

قرارداد را در حالیکه دکتر علی نواز معین آن وزارت حاضر بود ښاغلی محمد اعظم عظیمی رئیس ترانسپورت بین المللی و ترانزیت وزارت

رئیس ترانزیت و ترانسپورت بین المللی وزارت تجارت و رئیس هیأت ترانزیتی اتحاد شوروی هنگام تبادل اسناد مربوط به موافقتنامه ترانزیتی

۸۳۵۴۸۸

عقد پروتوکول کمک آمریکا در برخی از پروژه های افغانستان

شنبه ۱۰ جوزا ۱۳۵۴

پروژه های شامل این پروگرام در ساحه معارف اعمار یکصد مکتب ابتدایی و دهاتی و یکصد محل رهایش برای معلمان بوده و در ساحه انکشاف دهات ساختمان یکصد کیلومتر سړك فرعی بیست و پنج پل واحداث هشتاد پروژه كوچك آبیاری در ولایات کشور در نظر است .

همچنان حق تجاوز از یکصد و بیست هزار متر زابر دروادی هلمند و تپیه و ترتیب يك پلان مکمل و همه جانبه، سړوی منابع آب و خاک در هلمند علیا شامل این پروگرام میباشد

حکومت ایالات متحده آمریکا در چوکات چار موافقت نامه جد یدیکه در کابل عقد شد در اعمار يك تعداد پسر و ژو ه های انکشافی افغانستان کمک بلاعوض مینماید . موافقتنامه هارا از طرف افغانستان پناغلی علی احمد خرم وزیر پلان و از جانب امریکا پناغلی تنودورایلیوت سفیر کبیر آنکشور مقیم کابل در وزارت پلان امضاء نمود.

سرجمع سهمگیری آمریکا در پروژه های مورد نظر برای دوسال در حدود چار ملیون دالر بوده و قسمت اول مصارف سال ۱۹۷۵ آن يك ملیون و هشتصد هزار دالر میباشد .

شاهلی علی احمد خرم وزیر بلان و شاهلی ایلویوت سفیر کبیر ایالات متحده امریکا هتگام

امضاء توافقنامه کمسک دریک تعداد پروژههای افغانستان .

عقد پرو توکول صدور پنچصد تن بنبه به چکوسلواکیا

۱۲ جواز ۱۳۵۴

قرارداد فروش پنچصد تن پخته محلول به	به اساس این قرارداد سپین زر شرکت
قیمت پنچصدو پنجاه هزاردالر بین سپین زر	پنچصدتن پخته محلول به نماینده تجارتی
شرکت ونمایندگی تجارتی چکوسلواکیادرکابل	چکوسلواکیا درشیوخان بندر تحویل میدهند.
به امضاء رسید .	ازشروع امسال تاکنون قرار داد فروش
قرارداد وانجنیر عبدالملک رئیس صپین زر	هجده هزارتن پخته محلول بایکعده کمپنی
شرکت و شاهلی سان لایتنر نماینده تجارتی	هائی خارجی عقد گردیده که قیمت مجموعی
چکوسلواکیا امضاء کردند .	آن بیش از هجده ملیون دالر میشود .

قرار داد صدور پنجمه تن پنبه به اتحاد شوروی

۲۶ جوزا ۱۳۵۴

قرارداد فروش دوهزار و پنجمه تن پخته
محلوج به قیمت دونیم ملیون دالر بین سپین زر
شرکت و نمایندگی تجارتی اتحاد شوروی در
کابل بامضاء رسید .
بموجب این قرار داد که توسط انجنیر
عبدالملك رئیس سپین زرشركت و ښاغلی
چی پاتوف نماینده تجارتی اتحاد شوروی
امضاء شد .

سپین زرشركت قبل اړختم سال جنساری
دوهزار و پنجمه تن پخته محلوج به آنکشور
صادر مینماید .

همچنان از شروع امسال تاکنون قرارداد
فروش بیست و یک هزارتن پخته محلوج که
قیمت آن اضافه از بیست و یک ملیون دالر
میشود با عده از کمپنی های کشور های اروپایی
بامضاء رسیده است .

قرار داد احداث تصفیه خانه نفت در شبرغان از طرف اتحاد شوروی

قرار داد احداث تصفیه خانه نفت شبرغان
بین دولت جمهوری افغانستان واتحاد جماهیر
شوروی در کابل عقد گردید
قرارداد در حالیکه پوهاند عبدالقیوم وزیر
معارف و سرپرست وزارت معادن و صنایع
رئیس پلان وزارت معادن و صنایع و مستشار
کابل هنگام امضاء موافقتنامه تصفیه خانه
نفت شبرغان .

و ښاغلی پوزاتوف سفير کبير اتحاد شوروی
حاضر بودند به نمایندگی از حکومت افغانستان
رئیس پلان وزارت معادن و صنایع و از جانب
حکومت شوروی مستشار اقتصادی سفارت
کبرای آنکشور مقیم کابل امضاء نمودند .

اقتصادی سفارت کبرای اتحاد شوروی مقیم
نفت شبرغان .

۱۳۵۴ ر ۴۱

رئیس پوهنتون کابل و پوهنتون نبراسکا هنگام امضاء موافقتنامه تهیه اتلس ملی
افغانستان .

۱۳۵۴ر۴

موافقتنامه تهیه و ترتیب اتلس ملی افغانستان

موافقتنامه ترتیب اتلس ملی افغانستان بین
پوهنتون کابل و پوهنتون نبراسکای ایالات
متحده امریکا در ریاست پوهنتون کابل
بامضاء رسید.

موافقتنامه را از جانب افغانستان پوهاند
دکتور غلام صدیق محبی رئیس پوهنتون کابل
واظر طرف ایالات متحده امریکا شاعلی راسکنز
رئیس پوهنتون نبراسکا امضاء نمودند .

به موجب این موافقتنامه دپارتمنت جغرافیای
پوهنځی ادبیات و علوم پوهنتون نبراسکا در
قسمت ترتیب و تدوین اتلس ملی افغانستان با
هم همکاری خواهند داشت .

این اتلس دارای هفتاد و پنج تبا
صد نقشه در موضوعات مختلف جغرافیایی
تاریخی و اقتصادی افغانستان میباشد .

موافقتنامه همکاری تخنیکي بين افغانستان و بنگله ديش

۲ سرطان ۱۳۵۴

عالی درمؤسسات علمی تبادلہ معلومات تخنیکي و تکنی لوژی تبادلہ راپور های حاوی تحلیلی انکشافات اقتصادی و هر نوع همکاری که طرفین به آن موافقه نمایند همکاری خواهد نمود .

همچنانچہ بمنظور انسجام همکاری تخنیکي بين هر دو مملکت يك کمیته مشترك متشکل از اعضای مساوی از هر دو مملکت تشکیل خواهد شد .

موافقتنامه همکاری تخنیکي بين دولته جمهوری افغانستان و جمهوریت مردم بنگله ديش برای مدت پنجسال دروزارت پلان عقد شد . موافقتنامه را ښاغلی علی احمد خرم وزیر پلان و ښاغلی عبيدالرحمن وزیر مواصلات بنگله ديش درحالیکه سفیر کبیر آنکشور مقیم کابل نیز حاضر بود امضاء نمودند .

به اساس این موافقتنامه که شامل هفت ماده می باشد هر دو کشور در تهیه نمودن خدمات متخصصین بمنظور مساعدت و مشوره در تطبیق پروژه های همدیگر تهیه تسهیلات بغرض تربیه علمی در داخل وظیفه و تحصیلات

ښاغلی علی احمد خرم وزیر پلان و ښاغلی عبيدالرحمن وزیر مواصلات بنگله ديش پس از امضای موافقت نامه همکاری تخنیکي بين دو کشور استاد آترا مبادلہ می نمایند .

د افغانستان کالنی

غلاو تا هر دو کسور ایجاد روابط مستقیم
موافقتنامه بین مؤسسات مربوط افغانستان و
اتخاذ ترتیبات چدا گانه رادن چوکات ایسن
بنگله دینش تشویق خولهند نمود

موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین افغانستان و بنگله دیش

• سرطان ۱۳۵۴

موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت
جمهوری افغانستان و جمهوریت مردم بنگله دیش
در کابل عقد گردید .
موافقتنامه راز جانب افغانستان و شاغلی
علی احمد خرم وزیر پلان و از طرف بنگله دیش
شاغلی عید الرحمن وزیر مواصلات آن کشور
کرد .

شاغلی علی احمد خرم وزیر پلان و شاغلی عید الرحمن وزیر مواصلات بنگله دیش پس
هنگام امضا ی موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دو کشور

ښاغلی غیر مزاده رئیس کلتور و هنر وزارت اطلاعات و کلتور و ښاغلی مرشد نماینده اطلاعات و پروود کاستنک هندوستان حین امضای موافقت نامه توريد فلم.

موافقتنامه توريد فلم ۱ زهندوستان

• سرطان ۲۲۵۴

موافقتنامه توريد فلم غای هندی بین دولت
جمهوری افغانستان و جمهوری هند در افغان
امضاء نمودند .
فلم بامضاء رسید .
موافقتنامه راز طرف افغانستان ښاغلی
فیض محمد خیرزاده رئیس کلتور وزارت
اطلاعات و کلتور و از جانب هند ښاغلی مرشد
نماینده وزارت اطلاعات و پروود کاستنک آنگشور
اعتبار دارم افغانستان از طریق موسسه افغان
فلم فلیهای هندی مورد ضرورت راز هند
وارد میکند

د پښتنو او بلوڅو د ملي خپلواکۍ بښونکي نهضت کرو نو لوږی

د دې سیمې د تاریخ لوی تور فصل تشکیلوی .
څنگه کیدای شي چه د پښتنو او بلوڅو د ملي
نهضت د واقعاتو ټولې حماسي او تراژيکي
خواوي په څو مخونو او یا په یو مجلد کښي
ځای کړي؟ حتی دومره قدر هم مشکله ده چه
پدې څو مخونو کښي دنورو مطالبو په ضمن
کښي د آزادۍ د لیاری د شهیدانو مکمل فهرست
نشر او یاد هغوی دکار ناموڅه یادونه وکړو،
د هغو پښتنو او بلوڅو لپه راو ځوانانو او
عوامو تش دنوموونو یادونه چه د پاکستان په
جیلونو او محبسونو کښي په ناحقه شپي
ورځي تیروي هم لوی لست منځ ته راوړي
او یوی پراخي برخي ته ضرورت لري.

همدا رنگه نشي کیدای چه پدې کالني کښي
د پښتنو او بلوڅو په مختلفو علاقو کښي د
آزادۍ غوښتنو نکو د فعالیتونو او یاد هغوی د
جرگو بیاناتو او یا د جرگو د پریکړو تفصیل
ورکړو او یا کم تر کمه دهغو ټولو یادونه وکړو.
مونږ په لنډه توگه دا ویلو شوچه د تیر
کال د جنگاښ د شپږو یشتمی نه تر ننه پاکستان
او دهغه نظامیا نود پښتنو او بلوڅو سره
دهیڅ راز ظلم او زور زیاتي څخه ډډه نده
کړي او د پښتنو او بلوڅو په مقابل کښي ئي
نه قانون نه بشري حقوق نه بشري کړا مت
په نظر کښي نیولی او نه یی دانسا نیت او
رحم او شفقت اساسانو ته توجه کړي یده .

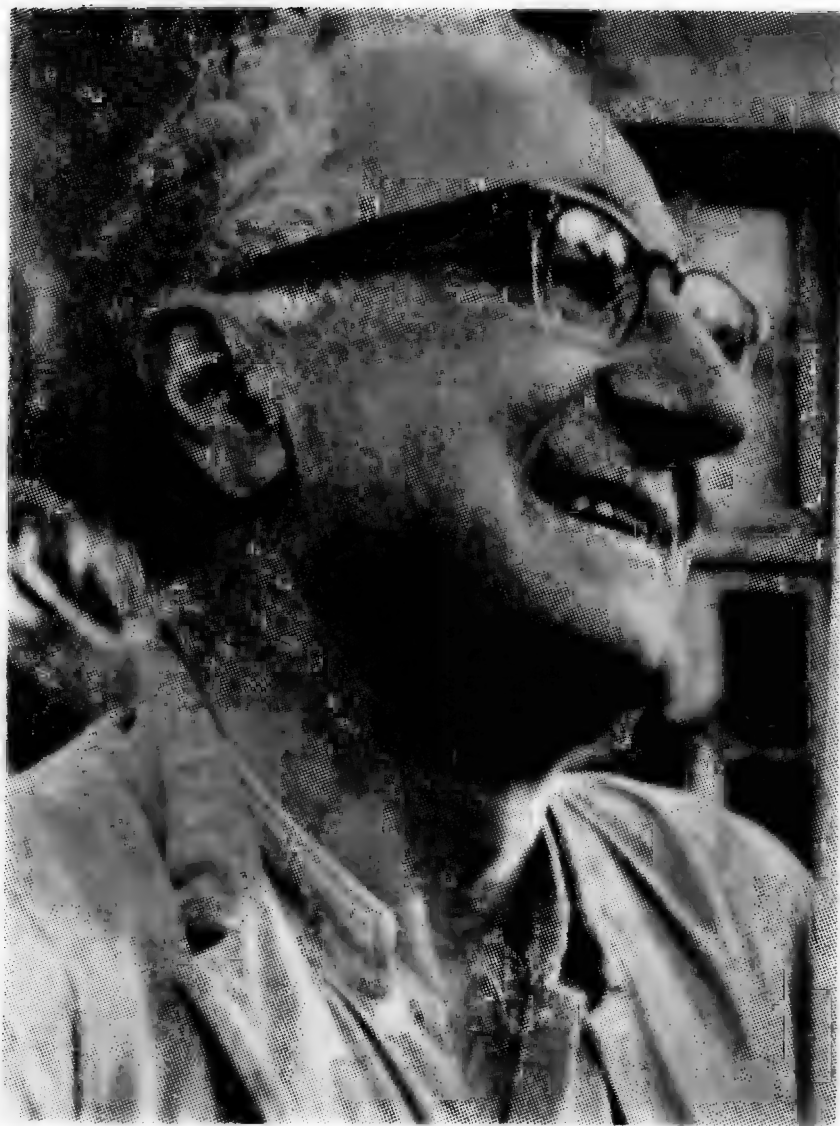
په دغی کالني کی گرانو لوستونکو ته
د پښتنو او بلوڅو د ملي آزادۍ بښونکي نهضت
کرو نو لوږی وړاندی کیري . خود ا باید وویل
شي که چیري په نظر کښي وی چه د پښتنو
او بلوڅو دمبارزو او مجاهد ودقیقه او مفصله
کرو نو لوږی په پورته یاد شوی دوران کی
ترتیب شي نونه یواځي یو جلا جلد بلکه
څو جلده لیکني به هم ورته کافی نه وی
ځکه همدارنگه چه د تیر کال د جنگاښ د
شپږو یشتمی نه تر اوسه پوری له یوی خوا
د پښتنو او بلوڅو مپه نیو خلکو دخپلو
حقه حقوق دلاسته راوستلو له پاره له هیڅ
راز مجاهدی قر بانی او کوښښ څخه
سپمانه ده کړي له بلی خوا د پاکستان
حکو مت دهغوی د دغو بشري حقوقو د
پایمالو لوپه غرض هم دهیڅ راز تشدد او زور
زیاتي وژلو او بندی کولو اود هغوی د شتمنیو
د تاراج څخه ډډه نده کړي. نود دغی دوری هره
ورځ یو جلا او بیل داستان لري او هغه هم لوی
او غمناک داستان .

د پاکستان اود هغه د نظامیانو د تشدد
وژلو او ټکو لو غمناکی خاطر ی د پښتنو او بلوڅو
په اکثر وکړو نیو کښي موندلی او ثبتو لی
شو . د پاکستان د بې تفریقي هوایی بمباریو
اود پاکستان د نظامیانو د کرکجنو عملیاتو
داستانونه د پښتنو او بلوڅو په پاکه خاوره کی

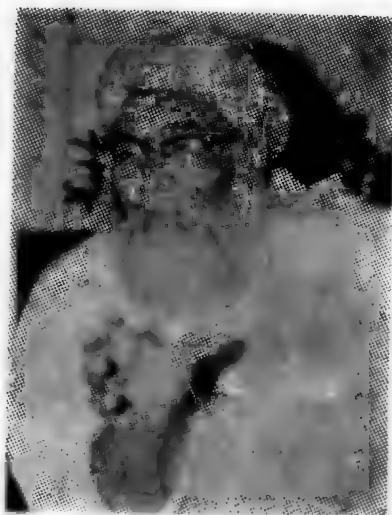
دینتو نستان ستر مشرجناپ خان عبدالغفار خان

دملي عوامي ڪوند مشر خان عبدالولي خان

نيساغلى اجمل خٲن

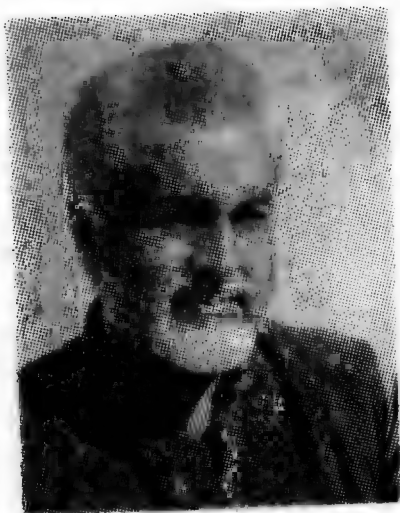

دجمعيت العلمائ اسلام دكوند مشر

مولانا مفتى محمود

نيساغلى هير غوث بخش بزنجو

نبا غلى خير بخش مري

نباغلى عطا الله مينگل

نباغلى شير محمد خان مري

دېښتونستان اوبلوچستان د پښو کرونولوژی

دړاندی ددوی دناوړه او جا برانه سلوک په اثر لاسی سپړی.

مونږ یوځل بیا وایو چه مونږ له پاکستان سره دېښتنو او بلوڅو وروڼو دسر نوشت د ټاکلوله قضیې پرته بل هیڅ اختلاف نلرو او هیڅ ډول لمسون تخریب او گواښ نشی کولی پښتانه او بلوڅ خلک له خپلی ملی مجادلی او افغانستان دهغوی درواحق له تائید څخه واپړی .

څرکندوم چه دافغانستان جمهوري دولت به په پوره پراخه حوصله او سپړه سینه ددغی قضیې دروغی جوپی او شرافتمندانه حل دلاری دپیدا کولو په لاره کښی به تل کوښښ وکړی .

دچنگاښ ۲۵ :

(زما ژوند او مبارزه) تر عنوان لاندی د پښتو نستان او بلوچستان د ملی مشر خان عبدالغفار خان د خاطراتو کتاب داطلاعاتو او کلتور دوزارت دپښتو دانکشاف او پیاوړی کولو د آمریت له خوانوی له چاپه وتلی دی .
(زما ژوند او مبارزه) کتاب په ۲۲۰ مخونو کښی په ملی ژبه پښتو په دولتی مطبعه کښی چاپ شوی او دپور تنیو برخود خلکو د حقوقو او آزادی د ژوندی کولو په لاره کښی د پښتو نستان او بلوچستان دستر مشر پرله پسې خاطری او مبارزی پکښی دی .

دچنگاښ ۲۶ :

د پښتو نستان او د بلوچستان ټولو بلوڅو او پښتنو مشرانو او په افغانستان کښی اوسیدو نکو پښتو نستانیانو د خپلو

له بلی خواد پښتنو او بلوڅو آزادی خوښونکو لیدرانو خوانانو بډاگانو ښځو او ماشومانو د خپل ملی جذبی په اساس او د خپل د حقوقو دلاسته کولو په مقصد د هیڅ راز مجاهدی قربانی او ایشار څخه ځانونه نه دی ژغورلی په سوونو شهیدان شوی ، په زرگونو نیول شی حبس او شکنجه شوی په زرونو ټکول شوی رېږول شوی او فرار شوی خپل وطن او کورونه یی پرېښی دی - مالونه یی تالان شویدی غرونو ته ختلی او دولبری او تندی سره مقابل شوی دی خود پاکستان زور زیاتی ته ندی تسلیم شوی اونه به تسلیم شی .

ددغه پورتنیو تذکراتو په پای کښی دادی د پښتنو او بلوڅو د آزادی غوښتنی د نهضت مهم ټکی دتیر کال دچنگاښ نه تر ننه دکرونولوژی په توگه وړاندی کوو .

دچنگاښ ۲۵ - ۱۳۵۳ :

دافغانستان ملی مشر اوددولت ښا غلی رئیس اوصدراعظم په خپله هغه وینا کښی چه دچنگاښ د ۲۵ په ماښام ئی دجمهوریت دلمړنی کالیزی په مناسبت درادیو کابل نه وکړه - دپښتونستان د مسئلی په ارتباط ئی داسی وفرمایل : (بیا هم پاکستان او یا په ښه توگه ووايو دپاکستان حکومت هغه یوازی ملی مملکت دی چه نه یوازی دا چه زمونږ روابط ندی ورسره ښه شوی بلکه د پاکستان دنا عاقبت اندیشه واکدارنو دسلوک ، دافغانستان دجمهوری نظام په مقابل کښی ددوی دسیسو او تخریباتو او پښتنو او بلوڅو وروڼو په

کښي خلک دغرونو په څوکو کښي اوسيد و نه
مجبور شويدي او په نشراتي وسيلو باند د عامه رايو
د کمراه کولو د پاره په يوازي خيز ډول پابندي
ليکلې ده .

خان عبدا لولي خان زياته کړه چي کسه
زمونږ حقوق دروغی له لاري رانکړل شي نو
د خپل حق دگټلو دپاره به له زور څخه
کارواخلو . ولي خان وويل: د سياسي بنديانو
سره سره يافانه سلوک نه کيږي او بايد ددغه
عمل څخه لاس واخيستل شي .

د ملي عوامي گوند مشر د چارسدي د قاضي
خيلو په غونډه کښي ويلي دي چه پيپلز گوند
او دهغه پيروان د افغا نستان په مقابل کښي
دملي عوامي گوند دريځ ته گوته نيسي او په
دي باب ناوړه پروپا گندي کوي . ده وويل
افغا نستان يو اسلامي هيواد دی او مونږ
د خپل ورور افغا نستان څخه د دنيا هيڅ طاقت
نه شي جدا کولی .

د چنگاښ ۳۰ :

د کراچي څخه د فرانسېرس نماينده خبر
ورکړي چه د پاکستان ملي عوامي مخالف
گوند د بين المللي بشر دوستو او قانونسي
مؤسسو څخه غوښتي دي چه په بلو چستان
کښي هغه څه چه دغه گوندي جنایت بولي
بند شي .

دغه غوښتنه د حقوق پوهانو د بين المللي
کميسیون د عمومي عفوی د بين المللي مؤسسې د
سره صليب د بين المللي مؤسسې او د ملګرو ملتو
دموسسې د بشر د حقوقو د کميسیون څخه شويده .
ملي عوامي گوند پدي وروستيو وختو

خلکو په نمايندگي حکومت ته په رالېږ لسو
پيغامونو کښي دهيواد د جمهوريت دنیکمر غه
کالېږي او جشن په مناسبت دستر ملي مشر د
دولت رئيس او صدرا عظم ښاغلي محمد داؤد
حضور، دمر کزي کميټي او کابيني غړي او ټول
افغان ولس ته د زړه له کومي مبارکي ويلي
او دستر ملي لارښود ښاغلي محمد داؤد
دمد برانه قيادت لاندی يی د افغا نستان د
زياتي ترقي او د افغان ولس د زياتي هوسايني
آرزو څرگنده کړيده .

د چنگاښ ۳۰ :

دنواي وقت دخبر په اساس د چار سدي په
قاضي خيلو کښي دملي عوامي گوند له خوا
يوه غونډه شوي وه چه په هغی کښي د پښتونستان
ستر مشر خان عبدالغفار خان او دملي عوامي
گونډ مشر خان عبدالولي خان په زړه پوري وينا
وي کړيدي .

خان عبدالغفار خان په خپله وينا کښي د
ملي يووالي او اتحاد سپارښتنه کړيده او
زياته کړي ده چي انګريزانو زموږ حق ونه
خوږي شونو بل به څوک وي چي زموږ حق
دي وخوږي شي .

دملي عوامي گوند مشر خان عبدالولي خان
غونډه ته په خطاب کښي ويلي دي چي ايالتی
حکومت له بند يخانو څخه مجرم قاتلان خوشي
کړيدي چي سياسي مشران پري ووژني .

ولي خان وويل چي مونږ په پښتو نستان
او بلوچستان کښي د خلکو داکثريت په رايو
سره خپل جمهوري حق حاصل کړيدي خو
پاکستان دغه حق نه مني ، په بلو چستان

د پښتونستان او بلوچستان د پښو کروندولوژۍ

کښی په هغه دری ورځنی غونډه کښی چه د هغی مرکزی عاملی جرگه گډه دبلوچستان په مرکز کویته کښی کړی وه بین المللی مؤسسو ته ددغی غوښتنی دوړاندی کولوسره موافقه کړیده دغی جرگه گډه په هغه فیصله لیک کښی چه صادر کړی ئی دی تور لکولی دی چه دبلوچستان د خلکو سره بدنۍ رېس په شمول خورا ډیر ظلمونه او جر مونه کپړی .

نوموړی گوند ضمناً یادونه کړیده چه له پنځو زرو څخه زیات هغه خلک چه دمری په سیمه کښی او سپړی بندیان شوی او همدا رنگه ددغی سیمی په خلکو بمباری شوید ی . چه دهغو له امله ډیر خلک وژل شوی او ډیری خرابی مینځ ته راغلی دی .

دغه فیصله لیک د پاکستان حکومت تورن کړیدی چه دمخصوصو کمپونوپه جوړولوسره ئی په بلوچستان کښی په جنایت کارانه عملونو لاس پوری کړیدی .

د فرانسپرس دیوبل خبر سره سم د بلوچستان پخوانی گورنر ښاغلی اکبر بگتی د پاکستان د حکومت څخه غوښتی دی چه د بلوچستان پخوانی صدرا عظم او گورنر عطا الله مینگل او میر غوث بخش بزنجو او همدا رنگه دملی عوامی گوند ایالتی مشر او دملی اسا میلی دغړی خیر بخش مری په گډون دبلوڅو ټول نیول شوی مشران له بنده خوشی کړی .

د چنگاښ ۳۱ :

په راولپنډی کښی د نسوای وقت په

نامه خپریدو نکي ورځپاڼی په خپله وروستی کڼه کښی دپاکستان په ملی اسامبله کښی د مخالف گوند دمشر د نشنل عوامی گوند رئیس خان عبدلولی خان هغه وینا خپره کړیده چه ده په اسلام آباد کښی یو مطبوعاتی کنفرانس ته کړی وه خان عبدلولیخان د پاکستان په حکومت باندی دسخت انتقاد په ترڅ کښی ویلی دی چه حکومت دپاکستان دداخلی مسئلو څخه دخلکو دپام اړولود پاره په سرحدونو کښی دگاوند یو ملکونو دپوځو نودرا غونډیدو غوغا جوړه کړیده .

ولی خان زیاته کړیده که داسی پیښه رښتیا وی نو دپارلمان خاصه غونډه ولی نه را بلل کپړی .

ولی خان دپاکستان هغه تورونه دروغ وبلل چه په ده باندی یی لکولی ووه دهوویل چه د پاکستان حکومت ددغه ملک دداخلی او خارجی مسئلو په حل کولو کښی فاکام شوی دی .

خان عبدلولیخان ویلی دی که په سرحدونو کښی پوځونه راټول شوی وی نو حکومت د مخالفت گوند سره د سلا مشوری ضرورت ولی نه حس کوی او په ملی اسامبله کښی په موضوع باندی د بحث کولو دپاره زمونږ غوښتنه په بیلوبیلو پلمو شاته غورځوی . په پاکستان کښی جمهوریت اویالتی خود مختاری ته داشاری په ترڅ کښی خان عبدلولی خان ویلی دی چه دپاکستان حکومت په سنه بلوچستان او پښتونستان کښی سیاسی ماتۍ

کړېده او اوس له دی ماتی څخه دځان خلاصولو دپاره تش په خوله باندی دجمهوریت او قانون خبری کوی .

ولی خان زیاته کړېده چه په پاکستان کښی خو جمهوریت له سره شته نه او که قانون شته نوپه هغه عمل نه کپزی پدی برخه کښی خان عبدالولیخان دبلوچستان او پښتو نستان مثال وړاندی کړیدی .

دملی عوامی گوند مشرو ویلی دی چه د افغانستان په صدرا عظم باندی له پاکستان سره د دښمنی کولو توریخی بی اساسه دی او دافغانستان صدراعظم د اسلامی سکرتریت جنرال سکرتر ته هم ویلی دی که پاکستان د پښتنو او بلوڅو مسئله حل کړی نو زمونږ ترمنځ بل هیڅ اختلاف نشته .

ولی خان ویلی دی چه باید پاکستان دخپل قانون له مخی پښتنو او بلوڅو ته خپل حقوق ورکړی او که دقانونی لاری څخه مسئله حل نه شی نوولس به دغیر قانونی لارو څخه خپل حق اخستلو ته مجبور شی.

دبلوچستان دحالاتوپه باب خان عبدالولیخان وویل چه مادښاغلی محمود علی قصوری اوښاغلی شیرباز خان مزاری سره د بلوچستان دوره وکړه خو مونږ ته اجازه رانکړی شوه چی بمباری شوی سیمی وگورو نو ما هم دانسانیت په نوم دسره صلیب او نورو جهانی مؤسسو څخه د مداخلی غوښتنه وکړه .

خان عبدا ولیخان ویلی دی چه د پاکستان دغه ظلمونه وولس کرکه نوره هم زیاتوی او

که سنجیده مشران په همدی ډول بند یخانو کښی پراته وی نو سرتیری ځوانان به دعمل میدان ته شی چه بیا به یی مخنیوی دیرگران وی .

دملی عوامی گوند مشرو ویلی دی چه داوبو او خوراک دښد یزله امله بی شمیره خلکو افغانستان ته پناه وړی ده .

د زمري ۱ -

دبلوچستان له کوتی څخه په یوه خبر کښی ویل شوی دی چی دبلوڅو د محصلینسو سازمان پدی وروستیو ورځو کښی په کوټه کښی دشهیدانو ورځ دیوی لویی غونډی په ترڅ کښی ونما نخله .

د شهیدانو ورځ هر کال د هغو مبارزینو په یاد نمانځل کپزی چی د آزادی غوښتنی په لار کښی شهیدان شویدی خبر وایی چی غونډه دملی عوامی دیو فعال غړی ښاغلی صالح محمد مندو خپل په مشری شوی وه چی په هغی کښی ښاغلی علی احمد کرداو دبلوچستان د ملی عوامی گوند مشر ښاغلی محمد هاشم خان غلزی هم جذابی ویناوی کړیدی .

ښاغلی محمد هاشم خان غلزی په خپله وینا کښی ویلی دی چی دبلوچستان خلک به خپلی غایی او هدف ته درسیدلو ترو څخه پوری چی زمونږ ددیمو کراتیکو حقونو گټل دی خپلی مبارزی جوی وساتی .

د زمري ۲ :

په بلوچستان کښی ملی مبارزی دوام لری او دبلې خوا دپاکستان له طرفه د ملی انقلابی ځلمونیول جاری دی . دکوتی په اردو ژبه

د پښتونستان اوبلوچستان د پښتو کرونولوژی

د زمري ۱۰ :

له راولپنډۍ نه دفرانسپرښ نماینده خبر ورکړېدی چه د پاکستان د حکومت مخا نفو گوند ونوړپه ورځ له خلکو نه وغوښتل چه دحکومت په مقابل کې دی په یوه دیموکراتیک نهضت لاس پوری کړی .

دا انقلابی غوښتنه وپه ورځ د متحدې دیموکرا تیکې جبهې دعوومی شوراله خوا چه د پاکستان په ملی اسمبله کېښی د ملی عوامی گوند په گډون د پاکستان دحکومت دمخا نفو گوند ونو ائتلاف شوی ده .

ددی شورا په فیصله لیک کېښی ویسل شوی دی چه دا وسنی حکومت په مقابل کې مبارزه د دیموکرا سی او دخلکو د اساسی حقوقو دور کولو په غرض لازم دی .

د زمري ۱۲ :

د بلوچستان له کوټی نه په را رسیدلی خبر کی ویل شویدی چه په بلوچستان کېښی دامنیتی تد بیرونو نیولو په لپ کېښی د جالوان په غرونو باندی د پاکستان دهوایی قواووالو تکر بمباری کړیده.

دغه بمباری یدی غرض شویده چه د پاکستان په خلاف دآزادی غوښتو نکو د احتمالی حملو مخنیوی و کاندی . د جالوان نه په یو خبر کېښی ویل شویدی چه دبلوچستان د آزادی غوښتونکو دیوی حملی په اثر د پاکستان دامنیتی قواوو پنځه دیرش تنه عسکر وژل شوی اوزیاته اندازه وسله دآزادی غوښتونکو لاسته ورغلی ده .

خبریدونکی سپانی نومی ورځپاڼی باندی دیو کال دپاره بندیز لگول شویدی .

پاکستان ددی له پاره چی سنا تور عبدالواحد دسنا په راتلو نکی غونډه کېښی گډون ونکړی شی نوپه هغه باندی په نظامی محکمه کېښی ددعوی جوړولودپاره هڅه کړیده اوکوی بی دبلوڅو دسر تیروله خواد پاکستان بسه پوځی ځایو نو حملی جاری دی .

دبلوچستان دغوښتن قام مشر ښاغلی سید خان بهادر په خپل یوه بیان کېښی ویلی دی چی که پاکستان له پوره عقل او منطق څخه کاروانځلی نود بنگله دیش په شان دیوی بلی پیښی منلوته دی تیاراوسی .

د زمري ۱۶ :

د پاکستان د مطبو عاتو په یوه خبر کېښی ویل شوی چه د پاکستان په ملی اسمبله کېښی دمخالفو گوندونو غړیو په یوه گډه ابلاغیه کېښی دهغو ټولو خبرونو سخته غندنه کړیده چه په یوه اړخیزه ډول د پاکستان له خوا د ملی عوامی گوندد رئیس خان عبدلولی خان دبدنامولو د پاره کیږی .

په گډه ابلاغیه کېښی چی د مخالفو گوندونو ټولو غړیو لاسلیک کړی او دمولانا شاه احمد نورانی له خواخپره شوی ده ویل شوی دی چه له کوم وخت څخه چه خان عبدالولیخان دلندن نه راستون شوی پاکستان دیو جوړ شوی پلان له مخی دوه په ضد پرویا گند شروع کړیدی .

د بلو چستان له کونې څخه په
يو خبر کښې ويل شو پدې چـه
پاکستان حکومت دکونې پوهنتون ترنا معلومې
مودې پورې تړلې ده .

د زمري ۱۲ :

د بهرنیو چارو دوزارت سیاسي معیـن
ښاغلی و حید عبدالله د زمري ۱۲
ورځې په ماښام نې په کابل کې د پاکستان
د سفارت شارژدافیر ښاغلی بشیر بابر د بهرنیو
چارو وزارت ته وغوښت او د افغانستان په
فضائي قلمرو باندې د پاکستان د پو ځـی
الوتکو د بیابیا تیریو په باب نې د افغانستان
د جمهوري دولت رسمي پروتست هغه ته
وسپاره په پروتست کښې ويل شويدي چه
د دغه ډول تیر یوناورې عواقب به قبول د
پاکستان د حکومت په غاړه وي .

د زمري ۱۴ : په کوالا لمپور کښی د
پاکستان د سفارت سکرتر ښاغلی بشیر احمد
د افغانستان له جمهوري دولت څخه سیاسي
پناه غوښتنې ده .

د افغانستان جمهوري دولت د ښاغلي
بشیر احمد دغه غوښتنه منلې او نوموړي ته
پي سیاسي پناه ورکړې ده . ښاغلي بشیر احمد
د با ختر آژانس نمایندې ته د مرکي په ترڅ
کښې وويل : څرنگه چه زما ملگرو او
دوستانو ته معلومه ده زه دخپل ژوند دلمړي
ورځو راهیسي په پښتو او پښتنو لي مینیم
اوپه دغه لي کښې مي دخپل تاریخ اوسیا سي
مبارزه سره علاقه لرلې ده زما فکر او غیرت
تل دخپل اولس د ښیگړي او خوشحالي تقاضا
کړیده .

هرکله چی ما دخو کالو راهیسي خپل
ملازمت په دوران کښې ولیدل چی مونې پښتنو
اوبلو خو ته په پاکستان کښې څوک په هیڅ
حق قایل نه دی او زموږ ملي ، سیا سي
اقتصادی او کلتوري حقونه په ډیره بیدردی
سره د پښولا ندی کپړي نو ماته دخپل فکر
او غیرت په تقاضا نور په پاکستان کښې
اوسیدل ځانته او خپل ملت ته فریب ورکول
ښکاری ځکه ما فیصله وکړه چه د پاکستان
د وزارت خارجه منصب او د پاکستان تابعیت
پریرم او دخپلو وروڼو سره دخپل ملت خدمت
کښې باقی عمر دافغان ملت دیوو کړي په
حیث تیر کړم .

ښاغلي بشیر احمد د پښور ضلع د دواوی
علاقې دمې دکی اوسیدو نکي او داسلامیه
کالج پوتن رئیس پاتی شوی دی .

د زمري ۱۴ :

پاکستان د آزادی غوښتنې د فعالیت له
امله د ملي عوامي گوند د ایالتی اسامبلې د دریو غړو
په شمول زیات شمیر آزادی غوښتنو نکي نیولي
دی .

د ایالتی اسامبلې نیول شوی غړی متقاعد
جنرال ښاغلی غلام جیلاني خان، ښاغلی محمد افضل
خان او ښاغلی تاج محمد خان دی او همدا
رنګه غلام محمد خان بلور د پښور د ښارد
نیپ صدر هم په نیول شویو کسانو کښې
شامل دی .

د زمري ۱۵ :

د بهرنیو چارو دوزارت نطق د باختر آژانس
خبريال ته د پاکستان د صدراعظم پوتو ددغې

د پښتونستان اوبلوچستان د پښو کرونولوژی

پاکستان حکومت د آزادۍ غوښتونکو گرفتاری جاري ساتلی او د پښتونستان او بلوچستان په بیلوبیلو سیمو کېښي د پاکستان د دفاعي قانون ۱۴۴ ماده نافذ شوېده .

نوموړې ماده له پنځو تنو څخه د زیاتو کسانو غونډېدل منع کوي او په ولسي غونډو او مظاهرو بندیز لگوي .

خبرونه وايي چې یواځې په پښتونستان کېښي د پاکستان پولیسو تر اوسه پورې ۱۸۴ تنه د آزادۍ غوښتني د فعالیت په گناه نیولي او بنديان کېږي دي .

د زمري ۱۹ :

د پېښور دمشرق اخبار په یوڅېر کېښي ویل شويدي چې د پاکستان په ډیراوسوات کېښي د ۱۴۴ مادي لاندې په هر ډول غونډو بندیز لگولی دي .

د زمري ۲۰ :

د بهر نیوچارو د وزارت د اطلاعاتو مدیریت خبر ورکړي چې د افغانستان په فضايي قلمرو باندې د پاکستان ډېرله پسي تیريو په تعقيب د زمري په ۱۹ په نهو بجو او ډیرشو دقیقو د ناږدې د علاقه دارۍ په سیمه کېښي د پاکستان د نظامي قواؤ مربوط یو هیلې کوپتر رابښکته کیدو ته مجبور کړی شو.

هیلې کوپتر او دهغه عمله دهغه ځای د ژاندارم د قواو له خوا نیول شوی او پېښه د تحقیق لاندې ده .

د زمري ۲۰ :

د راولپنډۍ په یوڅېر کېښي ویل شويدي چې د پاکستان په ملي اسامبله کېښي دمخالف

وینا په باره کېښي چې په بلوچستان کېښي یی دوروستی چاودنی مسئول افغانستان بللی وویل نه یوازې داچې دهغه وینا بی اساسه او له حقیقته لرې ده بلکه هغه په کلکه تردید وو .
ده زیاته کړه چې د ښاغلي بوټو دهغه ډول بی مسئولیته وینا وی په پښتون او بلوڅو باندې د زیات زور اچولو د پاره له پلمی نه پرته بل شی نه دی .

د زمري ۱۶ :

د پښتونستان او بلوچستان څخه په را رسیدلو خبرونو کېښي ویل شويدي چې پاکستان د پښتون او بلوڅو آزادۍ غوښتونکو گرفتاری ته دوام ورکړی او په سلگو نوتو پښتانه او بلوڅو آزادۍ غوښتونکي دهغه حکومت د پولیسو له خا نیول شويدي .

خبرونه وايي چې له بلوچستان څخه ښاغلي ملک عثمان کاسی نیول شويدي او هم ښاغلي عبدالوهاب دلسوز چې پاکستان پخوا نیولی ؤ او په دی ورځو کېښي له بند څخه آزاد شوی وو په پېښور کېښي ښاغلی افراسیاب خټک هم له بند څخه خوشی کیدونه وروسته بیانول شويدي .

خبرونه زیاتوي چې د پاکستان د دښمنۍ نه ډکې رویی پښتانه او بلوڅو ولسونه سخت پارولې دي او په پښتونستان او بلوچستان کېښي د پاکستان په ضد خلکو کرکه او ناراضیې لایسی زیاته شوېده .

د زمري ۱۷ :

په پښتونستان کېښي له پېښور څخه په رارسیدلو خبرونو کېښي ویل شويدي چې د

ګوند زيات شمير مشرانو په يو ګډ بيان

کښي پاکستان تورن کړيدی چه د بمونو د چاو-

د نو په پلمه خپل سيا سي مخالفين

بنديان کوي اونه غواړي چه د ملي عوامي

ګوند مشران آزاد شي او په بلو چستان او

پښتو نستان کښي د پاکستان د ناوړو چارو

څخه ولس خبر شي .

د مخالف ګوند مشرانو د محمد افضل خان

حاجي تاج محمد خان او جنرال جيلاني خان

په نيولو د پاکستان غندنه کړي ده او ويلي

بي دي داسي معلومېږي چه د اسلام آباد

مشرانو سياسي ماتي خوړلي ده او اوس د

خپلي سياسي ماتي د خجالت پټولو د پاره

ځای په ځای د بمونو چاودني کوي او بيا په

دغه تور باندې پښتانه ځمي او سياسي

مشران په بند پځانو کښي اچوي .

په ګډ بيان کښي ويل شويدي چه بايد

پاکستان دخپلو غير جمهوري چارو څخه لاس

واخلي او ټول سياسي بنديان آزاد کړي .

خپريزيا توي چه د مخالف ګوند مشرانو پدي

خبره خواشيني څرګنده کړيده چه د پاکستان

مرکزي او ايالتي حکومتونه د امنيت په ساتلو

کښي نا کام شويدي په اخبارونو پا بندي

لگيدلي ده او په راډيو او ټلويزيون دا ولس

داور پای ته رسيدلي دي .

د لاهور څخه په يو خبر کښي ويل شويدي

چه د جماعت اسلامي دشورا په يوه غونډه کښي

په دي خبره خواشيني څرګنده شويده چه د

پاکستان ناوړي خارجي پاليسي د پاکستان سره

د نورو هيوادونو دوستانه جذبات زيانمن کړي

د جماعت اسلامي شورا په غونډه کښي ويل

شويدي چه د ګاونډيو هيوادونو سره تربگني

تن په بلو چستان او پښتو نستان کښي ظلم

زور او غير جمهوري چاري د سياسي مشرانو

بي موجب بندي توب به ملک کښي د ننه بي

امني په اخبارونو باندې لګول شوي بنديز او

بي کاري د پاکستان د بين المللي سپکاوي سبب

ګرځيدلي دي .

د زمري ۲۰ :

د پښتو نستان له پيښور څخه په رارسيدلو

خبرونو کښي ويل شويدي چه د پښتو نستان

ستر ملي مشر خان عبدا لغفار خان په بډه

بيسره کښي يو ي ولسي غونډ ي ته

پخپله وينا کښي ويلي دي چه پښتانه د

خپلي آزادي نه کم په هيڅ شي نه رضا کيږي

خان عبدا لغفار خان ويلي دي چه پښتانه

انګر يزانو غلامان نه کړي شول نوکه يو ورکي

سامراج هر څو مړه زيار وباسي عبث دي .

خان عبدا لغفار خان ويلي دي چه دا وخت

د پښتنو په تاريخ کښي ډير مهم دي او

تاريخ د پښتنو نه غوښتنه کوي چه يو مرکز

ته راغونډ شي .

د زمري ۲۱ :

د پښتو نستان له پيښور څخه په رارسيدلي

خبر کښي ويل شويدي چه د ښاغلي سالار-

امين جان په مشري د باډي د شپېدانو دورځي

د نماځني لپاره په چارسده کښي يوه ستره

ولسي غونډه شوي وه .

غونډه چه د تيري دوشنبې په ورځ د زمري

د پښتونستان اوبلوچستان د پښو کرونولوژی

پکار خود اوه چی دجمهوری اصولوله مخی دلته اوس هم دنیپ او جمعیت حکو مت وی . د خارجی مناسباتو په لړ کښی ولیخان وویل چی پاکستان ته ددوستانو ضرورت دی ولی نن دهند، افغانستان ، شوروی اتحاد، عراق او بنگله دیش سره پاکستان مناسبات ښه ندی .

د زمري ۲۱ :

دهغه خبریه تعقیب چه دافغانستان په قلمرو باندی د پاکستان دیوه نظامی هیلیکوپتر دتیری په باره کښی خپور شو په کابل کښی دپاکستان دسفارت شارژدافیرښاغلی بشیر بابر پرون له غرمی نه وروسته په خلورووجود باندنیو چارووزارت ته وغوښتل شواود باندنیو چاروودوزارت دسیاسی معین ښاغلی وحیدعبدالله لهخواورته دافغانستان په فضایی قلمرو باندی د پاکستان دیوه نظامی هیلیکو پتر دتیری په نسبت دپاکستان په حکومت باندی دافغانستان د حکومت رسمی احتجاجیه وروسیارل شوه . په دغه احتجاجیه لیک کی څرگند ه شویده چه په دغه باب چه دهغه هیواد نظامی الوتکی دافغانستان خاوری ته نژدی الوتنی نه کوی ، د پاکستانی مقاماتو دغلطو ادعا گانو په خلاف او دافغانستان په قلمرو باندی د پاکستان د نظامی الوتکو دبیابیا تیریو په تعقیب دالوت ډوله یوه نظامی هیلیکوپتروپه ورځ دافغانستان په قلمرو باندی تیری کړی او هیلیکو پتر هغه له علمی سره چه ټول یی د پاکستان د نظامی قواو منصبداران دی د افغانی ژاندارم د قواو وله خوا نیول شو ی دی .

د میاشتی په ۲۱ نیټه جوړه شوی وه په هغی کښی دپښتو نستان ستر مشرخان عبدالغفار خان اودملی عوامی گوند رئیس خان عبدالولیاخان هم وینا وی کړی دی . په غونښه کښی خان عبدالولیاخان دخپلی اوږدی وینا په ترڅ کښی وویل : چه د پاکستان حکو مت خو په خو له دجمهوریت خبری کوی ولی عمل یی دادی چی ټول ملک کښی راډیو تلویزیون او اخبارونو باندی بند یزدی او په ملک کښی ۱۴۴ ماده نافذه کړی او حکومت چی کوم ځای کښی تقریرونه کول غواړی له هغه ځای ۱۴۴ ماده اوچته کړای شی خو چه جلسه وشی نو سمدستی دغه ماده بیا نافذه شی .

په سیاسی کار کوونکو باندی ظلم زورته داشاری کولو په ترڅ کښی ولیخان وویل چی منصبداران دی دیوی خاصی ډلی د خوشحالولو دپاره ناوړه چاری نه کوی اوله منصبدارانو څخه یی وغوښتل چی د قانون په چوکاټ کښی دننه خپلی وظیفی اجرا کړی . ده زیاته کړه که منصبداران غیر قانونی چاری په ناوړه توگه سرته ورسوی د اوسنی حالت دبدلیدو په صورت کښی به ورسره محاسبه وشي . ولیخان وویل چی له حکومت سره زماذاتی جنگ نشته اختلاف دقام او حکومت دی او هغه دا چی په بلوچستان کښی دپیپلز گونم یو غړی هم نشته خو حکومت د پیپلز ډلی دی .

په پښتو نستان کښی دپیپلز گونم دوه دری تنه غړی دی خود لته هم حکومت دپیپلز دی

د حل يواز يني قانوني لاره داده چه بلوڅ مشران له بند نه آزاد کړي شي اود بلوچستان له سيمې څخه پوځونه وايستل شي .

د زمري ۲۶ :

دمشرق ورځپاڼې په خپله يوه وروستۍ گڼه کښې خبر ورکړيدی چه د جمعيت العلميا اسلام گوند مشر مولانامفتي محمود د پاکستان له حکومت څخه غوښتي دی چه دبلوچستان پښتو نستان او سند په ايالتو نو کښې د امنيت دخرابي د مخنيوي دپاره دبلوڅو او پښتنو حقونه ومنی .

ښاغلي مفتي محمود ويلی دی چه دبلوچستان دقانوني حکومت دليري کولو نه راپديخواچه څه فرعي انتخابات شويدي هغه ټول غيرقانوني دي او دولس باور پري نشته .

په بلوچستان کي دسرتيرو او دپاکستان د پوځي قواو تر منځ لکه پخوا په شان نښتي رواني دي.

د زمري ۲۷ :

د اسلام آباد څخه درو يتر آژانس خبر ورکړيدی چه د سنا په مجلس کښې د مخالف گوند نوغړو پيشنهاد کړيدی چه په بلوچستان کښې دی نظامي عمليات پای ته ورسپړي . نوموړو په خپل پيشنهاد کښې ويلی دی چه په بلوچستان کښې اوپه تيره بيا دمری بگتي اوجاله وان په سيمو کښې دپاکستان نظامي عمليات اوس هم جاري دي اوباید دغه عمليات سمدستي بند شي .

ښاغلي محمد هاشم خان غلزي دپاکستان دسنا په مجلس کښې د مخالف گوند مشر

په احتجاجيه ليک کښې زیاته شويده چه د پاکستان حکومت نشي کول چه په غلطو تکذيبو نوباندي عامه افکار وغولوی او دراسي قصدي اولمسو ونکي عملياتو دهر ډول ناوړه عواقبو پوره مسؤليت يوازی او یوازی د پاکستان د حکومت په غاړه دی .

د زمري ۲۲ :

په افغانستان کښې ددوستو هيوادونو نظامي اتشو پرون له غرمي نه وروسته د پاکستان د نظامي قواؤ هغه هيلیکو پتر چه دوی ورځی مخکښی د افغانستان په فضا ئی قلمرو کښې دالوتني په وخت کښې کشمينا ستلو ته مجبور کړای شوی ؤ دکونړ دلولي ولسوالۍ دنارۍ په سيمه کښې وکوت. په دغه وخت کښې ځيني عسکري اوملکي موظف مامورين حاضر وو.

د زمري ۲۳ :

د پښتو نستان له پيښور څخه بښه را رسيدلي خبرکښي ويل شويدي چه په ايالتي اسامبله کښې دملی عوامي گونددری تنه غړي ښاغلي محمد افضل خان ، حاجي تاج محمد خان ، او جنرال جيلانی خان دپاکستان حکومت ددی د بازه دېمو نو دچاودنو په تور ونيول چه داسامبلي داگست د۱۴ نيټي په غونډه کښې په ايالتي حکومت باندي دعدم اعتماد درايی ورکولو مخنيوی وکړی .

له پيښور څخه په يوبل خبر کښې ويل شويدي چه د جمعيت العلما اسلام گوند مشر ښاغلي مولانا مفتي محمود په يوه اخباري بيان کښې غوښتنه کړيده چه دبلوچستان مسأله دی په قانوني توگه حل شي ښاغلي مفتي محمود ويلی دی چه دبلوچستان دمسألي

څرگند كړېده چه دبلوچستان دځينو سيمو څخه زيات شمير خلكو د پاكستاني عسكرو د عملياتو له امله نورو ځايونو ته كډه كړېده.

د زمري ۲۷ :

ده دخبريال ديوي پو بښتنې په ځواب كېښي څرگنده كړېده چه مونږ د پاكستان د حكومت په اوسني پيشنهاد چه دملي عوامي كوند او حكومت ترمنځ دخبرو اترو څخه عبارت دي. ترهغه وخته باور نه شو كولى چه زمونږ دغه دري غوښتنې نه وي منل شوي .

د زمري ۲۸ :

دنواى وقت ورځپاڼې دخپلې وروستۍ كڼۍ په يوه خبر كېښي ليكلې دي چه د جمعيت العلمى پاكستان يو مشر مولانا شاه احمد نوراني په يوه وينا كېښي ويلې دي چه د پاكستان حكومت په سرحدونو باندې دپوځونو درواغونه يدودرامه دولس دتيرا يستلو د پاره جوړه كړې وه اوددې خبرې ثبوت دادى چه دغه درامه ډيره ژر ناكامه او پايته ورسېده.

ښاغلى شاه احمد نوراني ويلې دي چه د كورني بحران او د حكومت د خارجي ناكامۍ پاليسي څخه دولس دپام وړولو دپاره دنوموړي درامې جوړول ډير بې خونده ؤ .

مولانا شاه احمد نوراني زياته كړېده چه اوس دبلوچستان دملي عوامي كوند له مشرانو سره دبيا خبرو كولو غوښتنه هم يوه بله درامه ده خود ملي عوامي كوند مشران د دغو درامو په ماهيت ښه پوهېدلى دي او هغوى د جمهوريت او خپل حق له غوښتلو څخه هيڅكله تيريدو نكي نه دي .

دكوتې څخه خپريدو نكي ندای بلوچستان ورځپاڼې خبر ورکړې دي چه دبلوچستان حكومت دچا پځانو او اخبارونو خاوندانو ته هدايت ورکړېدى چه د حكومت په ضد د هر ډول خپرونو څخه ډډه وكړي .

په هدايت كېښي داخبارونو مسؤل مديران مكلف شويدي چه خپل ټول خبرونه دا اطلاعاتو محكمې ته رسا نسور د پاره وليږي او كه څوك دا اطلاعاتو دمحكمې دسانسور څخه پرته كوم خبر خپور كړي نو هغه ته به دجرم ورگولواو بند سزا ورکول كېږي .

د بلوچستان په كوټه كېښي د مشرق ورځپاڼې په يو خبر كېښي ويلې دي چه د كوتې دامنيتي حالت ډير خراب دى اود كوتې ولس په بلوچستان كېښي دامنيت په خرابتيا خواشينى دى او غوښتنه يې كړېده چه كه حكومت امنيت نه شي ټينگولى نواستغفى دى وكړي .

د بلوچستان دكوتې يوبل خبر وايي چه دبلوچستان په اسامبله كېښي د مخالف گوند مشر ښاغلى مير احمد نواز بگټي دمشرق ورځپاڼې له خبريال سره په مرکه كېښي ويلې دي چه دبلوچستان د مسئلې قانوني حل دا دى چه بلوڅ مشران له بند څخه آزاد شي له بلوچستان څخه پوځونه وايستل شي او حكومت دى اكثريت ته وسارل شي .

د زمري ۲۹ :

حکومت دی سمدستی له خپلی وظیفی څخه

استعفا ورکړی .

د بی بی سی نمایندہ څرگند کړیده په هغه مطبو عاتی جرگه کښی چه د اقلیت د ټولو ډلو د مشرانو په وړاندی وشوه د اقلیت مشر خان ولیخان د پاکستان له موجوده حکومت څخه وغوښتل چه سمدستی له خپلی وظیفی څخه گوښه شی .

کله چه له ده څخه پوښتنه وشوه چه چاته قدرت ورکول کیدی شی خان عبدالولیخان وویل: یو بیطرف هیأت باید د چارو واگی په لاس کښی ونیسی او په نویو عمومی انتخاباتو اقدام وشی .

ده وویل چه اوسنی حکومت د پاکستان د ټولو گروپو مسئول دی او حکومت دستونزود حل په ځای د هغو پیچلتیا لاسی زیاتنه کړیده .

خان ولیخان خپله دغه خبره بیا وکړه چه د پاکستان په سرحد ونو کښی د هند او افغانستان د پوځو نود ځای په ځای کیدو په باب د پاکستان د دولت ادعا دو یری د حالت د پیدا کولو له وسیلی پرته نور څه ندی .

ده وویل چه ددغی ادعا هدف دادی چه دخلکو پام د پاکستان له کورنیو ستونزو څخه واړوی .

خان عبدالو لیخان د بلوچستان د مشکل د حل دپاره د حکومت او د اقلیت د مشرانو تر منځ د خبرو د پیل کیدو مربوط رپوټونه رد کړل .

د پښتو نستان څخه په یوه را رسیدلی خبر کښی ویل شویدی چه د پاکستان حکومت په پښتو نستان کښی په بیلو بیلو سیمو کښی پولیس او ملیشه عسکرو ته وظیفه ورکړیده چه دسر تیرود مبارز و مخنیوی وکړی خو سره ددی ټولو امنیتی هڅو د حکومت په ضد دسر تیرو مبارزی سختی او پراخی شوی دی . پاکستان حکومت د پولیسو په منصبدارانو هم خپل باور له لاسه ورکړی او غیر پښتنانه منصبداران یی د پښتنو منصبدارانو د څارنی دپاره ټاکلی دی .

د پښتو نستان څخه په یو خبر کښی ویل شویدی چه په ایالتی اسامبله کښی د مخالف گوند غړی هغه وخت د غونډی له تالار څخه وتل چه د غونډی رئیس د اسامبلی د دری تنو غړو ښاغلو محمد افضل خان، حاجی تاج محمد خان او جنرال جیلانی خان د بندی کولو په بابت بحث کولو اجازه ور نه کړه .

حکومتی ډلی ددغو دریو تنو غړو د بندی کولو د پاره هیڅ دلیل نه درلود نو ځکه یی پدی هکله د مخالف گوند په غوښتنه د خبرو اجازه نده ورکړی .

د پاکستان حکومت پدی ورځو کی یوزیات شمیر وطن پالونکی پښتونستانیان له رسمی وظیفه څخه برطرف کړیدی .

دوپی ۳:

د بی بی سی نمایندہ له اسلام آباد څخه خبر ورکړیدی چه د پاکستان د اقلیت گوندو نویو ځل بیا داغوښتنه کړیده چه د پاکستان

دوې ۴ :

خان د پاکستان د حکومت په سیاسي او اقتصادي پالیسیو باندې انتقاد وکړ او زیاته یې کړه چې دغه ټولې پالیسیې د پاکستان دورانولو د پاره دي او باید چې پښتانه پدې ځان پوه کړي .

خان عبدالولیخان وویل چې د پاکستان حکومت پښتانه دې خبرې ته مجبور وي چې هغوی ټوپک ته لاس کړي او که د پاکستان داسې خوښه وي نو پښتانه به یې ارمان پوره کړي .

دوې ۶ :

د باندنيو چارو د وزارت نطق د پاکستان د سردار اعظم ذوالفقار علي ډوټو دویمې ورځې د وينا په باب چې افغانستان په پښتونستان او بلوچستان کېښي د مالکیت ادعا لري او د آزادۍ غوښتونکو دروزني دپاره یې اردوگاه جوړه کړې دباختر آژانس دخبريال دپوښتنې په ځواب کېښي وويل :چې زمونږ د پاره دغه ټول بی اساسه ادعا وی نوی نه دی او د پاکستان صدرا اعظم د دی د پاره چې عامه افکار کېږي او خلک وغولوي دغه شان تورونه چې حقیقت تری لگوي .

ښاغلی ډوټو په خپل خاص ټکنيک سره تل غوښتي دي چې ملاقاتي دنورو په غاړه واچوي او خپل ځان په عامه افکارو کېښي حق په جانب وښيي .

دبلوچستان په کوټه کېښي خپريدو نکي هم لوگ نومي جريدې خبر ورکړي دي چې د خضد اردنانل په سيعه کېښي د ملي مبارزينو اوبلوچستاني وسله والو قواو ترمنځ خونړۍ شخړې شويدي . خبر وايي چې په دغو شخړې و کېښي دسلو تنو څخه زيات حکومتي عسکر وژل شويدي .

دوې ۳ :

د نوای وقت ورځپاڼې دخپل خبر يال په حواله دملي گوند درئيس خان عبدا لوليخان د هغه وينا منځ خپور کړيدی چې نوموړی دکوهاټ په غونډه کېښي کړي وه .

په دغه وينا کېښي خان عبدا لوليخان ويلي دي چې په پاکستان کې دوروزولي او جمهوريت خبري هيڅ معنی نلري او بايد چې پښتون قام دخپل ټاکلي ملي هدف دپاره گډ اواز پورته کړي نوموړی زياته کړيده چې په پاکستان کېښي سياست ختم دي او دخلورو ايالتو نود ملي هدفونو جنگ تود شويدي . پدغه جنگ کېښي پښتون او بلوچ قامونه په گډه دريسځ ټينگ ولاړدي او دنړۍ هيڅ طاقت هم ددوی مخه نه شي نيولی .

خان عبدا لوليخان دپاکستان حکومت دهغه لارو چارو له امله غندلي دي چې دپښتونوزلمو اوبلوخوسر تيرويه ضد يې کوي او اخطاريي ورکړيدي چې ددوی سره به ددغه ټولو تيروي حسا پوښي .

د نوای وقت خبر يال وايي خان عبدالولی

کړېدی .

دوې ۷ :

ښاغلی وحید عبدالله دخارجو چارو دوزارت سیاسي معین په هغه میلمستیا کښی چه پروڼ شپه یی دایران دبانډنیو چارو دوزیر ښاغلی خلعت بری په ویاړ کړی وه په خپل بیان کښی دسیمې حالاتو ته په اشاری سره داسی وویل : غواړم له موقع څخه په استفاده کولوسره دهغه حالت په باب چه زمونږ په سیمه کښی دپاکستان دحکومت دناعاقبت اندیفتهان سیاست په اثر پیدا شوی یو څه مطالب ووايم .

له بده مرغه دپاکستان حکومت دپښتنو او بلوڅو دآزادی غوښتونکو په مقابل کښی خپل کړکیچن او غیرقانونی سلوک سخت کړی اوزمونږ دبلوڅو وروڼو په خلاف یی ډوله ایزه له مینځه وړلو بیرحمانه سیاست په پیروی په پراخو پوځی عملیاتو او حتی په هوايي بمباریو لاس پوری کړېدی .

دغه کار پدغو سیمو کښی حالات لاسر ټاکراړه او کړکیچن کړی اوددغی سیمی آرامی یی له خطر سره مخامخ کړیده .

دافغانستان حکومت دخپلو پښتنو اوبلوڅو وروڼو دسرنوشت دټاکلو دحق تل ملاتړ کړی اوخپل دغه ملاتړ ته به دوام ورکړی .

دغه راز د افغانستان حکومت تل دروغی جوړی اوبی قیدوشرطه دخبروله لاری له پاکستان سره ددغه یواختی سیاسی اختلاف حل غوښتی اوغواړی یی که څه هم پدغه برخه کښی زمونږ بیابیا ویناؤو بیشنهادونو ته دپاکستان دمشرانوله خواتراوسه پوری مثبت

نطاق وویل: داچه ښاغلی بوټو دافغانستان په نسبت ددوستی ادعا کړی دخولی له خبرو پرته نورڅه نه دی .

څکه دافغانستان په خلاف ددسیسو کشف دپښتنو اوبلوڅو وروڼو په مقابل کښی دهغه دکرکجن اوچاېرانه سلوک او دافغانستان په فضایی قلمروکښی دپاکستان دنظامی الوتکو بیابیا تیری په خپله ددی دلیل دی چه دده وینا دزپه له کومی نده. دغه ټولی ویناوی دپاکستان په کورنی سیاست کښی داستفادی او ددغه هیواد له کورنیو گډوډو حالاتو څخه دخلکو دپام داوړلو په مقصد شوی.

نطاق زیاته کړه لکه چی بیابیا موویلی دی دافغانستان دریځ دپښتنو اوبلوڅو وروڼو د سرنوشت دټاکلو اوهفته دحق خودارادیت له ورکولو پرته نورڅه نه دی .

افغانستان به بیا هم دروغی جوړی اوخبرو له لاری څخه له پاکستان سره دخپل یوازنی سیاسی اختلاف دحل دلاری دپیدا کولو دپاره خپل کوښښ ته دوام ورکړی .

دوې ۶ :

دپاکستان په ملی اسامبله کښی دمخالف گوند مشراو ملی عوامی گوند رئیس خان عبدالولی خان دپاکستان حکومت له دی امله غندلی دی چه داضطراری حالت مودی ته دوام ورکوی .

دپاکستان دملی اسامبلی یوی گډی غونډی ته په خپله وینا کښی خان عبدالولی خان د پاکستان په حکومت تورلگولی دی چه په یو بحران پسې بل بحران پیدا کوی .

ولی خان ویلی دی چه حکومت لومړی سیاسی اوورپسی یی اقتصادی بحران پیدا

د پښتونستان اوبلوچستان د پښو کروندوژي

اووروسته بيا کابل ښاروال ډاکټر غلام سخي نورزاد زموږ د پښتونستانو وروڼو ددغی تاريخي ورځي په مناسبت وينا وکړه او د پښتونستان ملي بيرغ يی پورته کړ .

په غو مراسمو کېښی چه په پښتونستان واک کېښی په ځای شول ښاغلی محمد نعيم د عظمی صدارت مرستیال ډاکټر محمد حسن شرق د مرکزی کمیټی غړیو دکابینې هیأت لوی درستیز، کابل والی دلویی رتبی عسکری اوملکی مامورینو، ښاغلی اجمل خټک، ښاغلی خان محمد ایوب خان اخکزی او په کابل کېښی یو شمیر نورو پښتونستانی مشرانو د خوشحالخان اورچمن بابا دلیسو زده کوونکو اودکابل یوزیات شمیر ښاریانو برخه اخیستی وه .

وروسته له هغه چه د پښتونستان ملي بیرغ د حاضرینو د زیاتو احساساتو په څرگندولو او چکچکو پورته کړی شو (بین مارتی) تر عنوان لاندی د ښاغلی اجمل خټک د پښتو یو شعر ولوستل شو. اوبیا د جمهوریت دورځپاڼی دمستول مرستیال ښاغلی سرشار روشنی له خوا یوډری شعر چه د پښتونستان دملی ورځي په باره کېښی یی ویلی ؤ ولوستل شو او د حاضرینو په چکچکو سره بدرگه شو. پس له هغه (ای زما وطنه) په نامه دخان عبدالغني خان ثبت شوی ترانه دافغانستان راډیو په همکاري واورول شوه اودخوشحالخان اورچمن بابا د لیسو زده کوونکو اوهمدارنگه دشکر دری داتڼی چیانوله خوادموزیک سره یوځای ملی اتڼی وشو .

د پښتو ټولنیزو او کلتوري اړخونو د پیاوړتیا دنده

ځواب ندی ورکړی شوی بلکه هغه یی دافغانستان په کورنیو چارو کېښی په لاس وهلو اوبی اساسه لمسونو او تورونواوحتی زموږ د هیواد په فضایی قلمرو باندی په تیرویو سره مقابله کړیدی . خوموږن امیدلرو چه دپاکستان مشران په پای کېښی دموضوع حساسیت او جدیت ته متوجه شی دهغو واقعیتونو په پیژندلو سره چه انکار تری نشی کیدی حاضرشی چه دغه سیاسی اختلاف دخبروله لاری اودپښتنو اوبلوڅو خلکو او د هغوی دمشرانو دهیلو اوآرزوگانوسره سم حل کړی .

دوپی ۷ :

په یوڅیر کېښی چه مشرق ورځپاڼی دخپل خاص خبریال په حواله خپور کړیدی ویل شویدی چه دملی عوامی گوند رئیس خان عبدالولیخان په مردان کېښی دگوجرو گړی په لویه ولسی غونډه کېښی گډون وکړ .
خان عبدالولیخان په غونډه کېښی پدی خبره باندی خوښی ښکاره کړه چه پښتنو خپل ملی هدف پیژندلی دی اودخپل منزل په لوری یی گام پورته کړیدی .

په دغه غونډه کېښی یوشمیر وکیلانو د خان عبدالولیخان دمشری لاندی په ملی مبارزه کېښی دخپل گډون اعلان وکړ .

دوپی ۹ :

د پښتونستان ملی ورځ په کابل او دهیواد دولیاتو په مرکزونو کېښی په شاندارو مراسمو سره ونمانځل شوه . په کابل کېښی د پښتونستان دورځی مراسم دسهار په اتوبجو دقرآنکرسم دخوآیتونو په لوستلو سره پرانستل شو .

د افغانستان کالنۍ

ورسیدل .

شعارونو ولمانځله .

د پښتونستان واک د افغانستان په جمهوري ملي بېر غوښو او د پښتو نستان په بېر غوښو نو بڼکلی کړی شوی وو او د مرامو په وخت کښې د جمهوریت ، هیواد انیس او کابل ټایمز دورځپاڼو فوق العاده کښې او همدارنگه دخپلواکۍ تړون کتابچه د سرحدونو وزارت له خوا خپور شوی وو په حاضرینو ویشل شول .

د مرکزورځپاڼو په خپلو فوق العاده کڼو کښې چه د پښتونستان د ورځې په مناسبت خپری شوی د پښتونستان بېرغ اود پښتونستان اوبلوچستان د مشرانو عکسونه چاپ کړی اود پښتنو اوبلوڅو د حقو حقوقو په باره کښې یی سرمقالی او مقالی خپری کړی دی او یو ځل بیایی دسرنوشت د ټاکلو د حق دلاسته راوړلو دپاره د پښتونستان د خلکو دمبارزې په لاره کښې د افغانستان د جمهوري دولت دملاتړ ټاکید کړیدی .

په همدی شان د پښتونستان ملی ورځ دولایاتو په مرکزونو کښې د پښتونستان دبیرغونو په پورته کولو وینا مضامینو ، مقالو او شعرونو په لوستلو همدارنگه په ملی اتیونو سره په شورا ، اوشوق سره ولمانځله شوه .

په ولایاتو کښې د پښتونستان دورځې په مراسمو کښې و الیانو ، عسکری قوماندانانو سیمه ایزو مامورینو اود همدغو ځایونو په زرگونو کسانو او پښتونستانیانو برخه اخیستی وه . اود پښتونستانو وروڼو دغه ورځ یی د احساساتو په څرگندولو ، چکچک ، ژوندی دی وی افغانستان او آزادوی پښتونستان په

راډیو افغانستان دهغی مشاعرې یوه برخه چه د پښتو ټولنی له خوا ترتیب شوی وه په یوی بجه او پنځو دقیقو اوبله برخه یی تیره شپه له اوو بجو څخه تر اتو بجو پوری خپره کړه .

دوی ۹ :

د پښتونستان اوبلوچستان څخه رارسیدلی خبرونه وایی چه د باجوې ، سالارزو ، ماموندو چارمنگو ، اتمانخیلو دسره کمرساپو ، شینوارو خانزادگانو د تیرا او خیبر ، اپریدو ، شینوارو پړوخمکنیو او ورکزود مومندو ټولو ولسونو د وزیرستان ، وزیرمسیدوگریز دوږو او بیتیواود بلوچستان ټولو بلوڅو او پښتنو ولسونو د پښتونستان ملی ورځ د شاندار و غونډو او مظاهرو په ترڅ کښې ولمانځله .

په خبرونو کښې ویل شویدی چه د پښتونستان دورځې د نمانځنی د مراسمو په لړ کښې ملی سردونه وغږول شول ملی اتڼونه وشول ، ځای په ځای د لوږو غرونو په څوگو کی داوړونو لمبی پورته شوی . په ولسی غونډو کښې مشرانو او عالمانو د پښتنو اوبلوڅو د حقوقو او خپلی خاوری د آزادۍ په باب جذابی ویناوې وکړی او په خپلو ویناوو کښې یی د پښتنو اوبلوڅو د حقوقو د ملاتړ له امله د افغانستان د جمهوري دولت او ولس څخه شکریه وکړه اود افغانستان د دولت دریس او صدراعظم بڼاغلې محمد داؤد تر مدبرانه قیادت لاندی یی د افغانستان د پرمختگ او افغان ولس د هوساینی هیلی څرگندی کړی .

دویم ۱۰ :

او ورسره ددی ټولو له خوادعا وکړو چه دانوی جمهوریت دی تل بریالی اومستحکم وی ددی جمهوریت موسس اوملی رهبر دده څلمی انقلابی ملگری دده اردو ځوانان اودملت هغه ټول وروڼه چه ددی جمهوریت ملاتړ دی دخپلوملی اومتزقی ارادو په سرته رسولو او دټول افغان ولس دبشپړ اوخوشحال مستقبل دخدمت دپاره تردیر عمره ژوندی اوټکره تیاری .

اوس به راشو دپاکستان دحکومت ارادو دبلوڅو اوپښتونداقلابی جدوجهد موضوع ته!

عزیزانو ! چه هیڅ شک شبیه نه وی پاتی چه دپاکستان حکومت دکله راهیسی دبنگله دیش نه ځان بی غمه کړیدی نودهغه وخت راهیسی یی په پښتنو اوبلوڅو پسی راخیستی ده . د مسلحو پوځونو ډول ډول دسیسواوددروغ پروپاگندی په زوری تنگوی اومجبور وی یی او ورته د بمونو او طیارو په ژبه وایي چه ای بلوڅو او پښتنو دځان غم وکړی پاکستان کی دستاسو ځای نشته ځان ته ځای او ملگری پیدا کړی .

نن دولی ځان دی خبره کښی شک پاتی ندی چه دپاکستان حکومت په پاکستان کښی دبی اعتمادی ، مایوسی ، فساداتو بدامنسی تشدد او خانه جنگی میدان گر م کړی دی . که دایی حال وړ ان خوړان دی ، خوهر کلی او کور کښی فساد او قتل عام جوړوی . په وینو کښی لړلی یی وړانوی .

نوی پښتنو اوبلوڅو عزیزانو ! راشی چه مونږ اوتاسوهم خپل ځان اوخپل کورته وگورو او یوه فیصله وکړو چه دپاکستان حکومت خو پاکستان په وړان حساب کړی دی

دنیشنل عوامی پارټی سکرتر جنرال ښاغلی اجمل خټک د پښتونسان دورخی په مناسبت ویناوکسره چه د هغوی دغه وینا له راډیو افغانستان څخه دپښتونستان دورخی په مابښام خپره شوه .

ښاغلی اجمل خټک دخپلی مفصلی وینا په ضمن کی داسی وویل : وروڼو اوخویندو اوځما بلوڅو او پښتنو انقلابی ملگرو !

په نن ورځ چه مونږ اوتاسو دخپلی ملی مبارزی په میدان کښی یوبل په وینولې کال تیر کړو اودوپاندی راتلونکی مست اوانقلابی کال دپاره په نوی عزم نوی ولوله او نوی انقلابی مبارزه پیل کولو دپاره دلته پخپلو قربانو ، فداکارو دافتخار پخپل سیاست او خپلو مشرانو دقوی اعتماد اظهار او پخپل هدف دکلک ایمان دخرگندولودپاره راجمع یو نوراشی چه اول دافغانستان دځوان جمهوریت دیوکال په بریالی توب اوپه دی ډوکال کښی دپښتنو او بلوڅو مسألی ته په صمیمیت او وروولی ، رښتینی توجه و رکولو ددی جمهوریت موسس اوملی رهبر ښاغلی محمد داؤد دهغه انقلابی رفیقانو ته دهغه دانقلابی کونسل ملگروته دهغه دځوان اردو څلموته دهغه د کابیننی وزیرانو ته اودافغانستان ټول جمهوریت خوښوونکی اولس ته دخپلی خواد خپل ستر مشر پاچا خان له خوا دخپلو بلوڅو اوپښتنو لیبرانو اولس له خوا اودخپلو هغو انقلابی ملگرو له خوا چه یاپه غرونو کښی ناست دی یاپه جیلونو کښی پراته دی «مبارک باد» وویو

اودېنمن سلوک وشو دلوی بابا خبره چه:
(مونږچه دپيرنکي قاضي کافران کړی یونو
تراوسه چا مسلمان کړو.)

پدی اوه ویشته کاله کښی زمونږ سیاسي
جماتونو داکوښښ وکړچه دپاکستان د نورو
خلکو سره یوځای دخپلو ملی بشری اوحقوقی
مسالو دپاره سیاسي اوقانونی مبارزه وکړی .
مگر پاکستان کښی یومخصوص ټولی د یوی
مخصوصی علاقې داکثریت په بهانه د پوځ
په ذریعه دنظریه پاکستان او مضبوط مرکز په
چغه دپاکستان نورقامونه اووروسته پاتسی
ولس خپل قبضه کی ساتل غواړی .

دتیرو عمومی انتخاباتونه پس دی ټولی
ته ثابت شوله چه محروم قامونه لکه سندی،
بنگالی، بلوڅ او پښتون نه د دوی نظریه
پاکستان منی نه مضبوط مرکز اونه استثماری
قبضه نودوی دمسلح پوځونو په ذریعه دا
قامونه دتشدد اوجارحیت په زور په مرکزپوری
تړلوعمل شروع کړاود سیاسي قانونی او
شریکو مبارزی لاره یی بنده کړه . چه نتیجه یی
داشوہ چه بنگال ځان له لاره غوره کړه په هغی
روان شواونن دمشرقی پاکستان په ځای
بنگله دیش شو .

ددی ترڅی تجربی نه پس باید د دوی
ستړگی غپیدلی وی ، ولی ددوی سترگی
نوری هم پتی شوی اودی پاته برخه کښی یی
بلوڅ اوپښتون سره هغه عمل شروع کړوچه
دبنگالیانو سره یی کړی وو دغه شان یی
دوی ته هم هغه لاروښودله چه بنگالیان پری
رسیدلی دی پښتون اوبلوڅ دخپل طبیعت په
تقاضا دغی لارته ډیر خوشحالیدل او اوس

ورسره زمونږ او ستاسو کور ورانول او بال
بچ په وینو لمبول غواړی . نواوس مونږچه
وکړو. ستاسوصلاح ده آیا مونږ دځان نه گډه
بزی جوړی کړو او چه قصاب موبه مری چا په
راکاپی نو(بین بین) به کوو خو حلالیدو ته به
پراته یو؟ نه مونږ انسانان یوقام یواود بلوڅ
او پښتون غوندی غیرتی ولس یومونږ به راپا څو
اودخپل قسمت فیصله به پخپله کوو. که
دچا خوښه وی هم او که نه وی خوښه هم.

عزیزانو اولمگرو !

که تاسو غوروکړیء نومونږ ته بی ددی نه
بله لاره پاتی شوی هم نه ده تاسو وگورئ چه
دپاکستان دجوړیدو سره ستم مونږ پښتانه
اوبلوڅ په دی ملک کښی غیراوغدارو گټلی
شوو. زمونږ یوقومی منتخب حکومت ؤ هغه
مات کړی شو. زمونږ په سیاسي جماتونسو
پابندی ولگیدی اوزمونږ دفتر اومرکز په بمونو
والوزولی شول زمونږ یواخبارؤ هغه بندشو
اوپه مونږ بایره کښی گولی وچلیدی او اوه نیم
سوه شپیدان اوبی شمیره زخمیان شو اوپه
مونږ جیلونه ډک شول . اویابلوچستان کښی
زمونږ اووه مشرا نچیلونو کښی پایی شول .
زمونږ څه گناه وه . اوڅه گناه ده ؟

زمونږ گناه داده چه مونږ دبرتانوی استعمار
سره دخپلی آزادی دپاره جنگ کولو .

زمونږ بله گناه داده چه مونږ داستعمار او د
هغه دپلانونو مخالف یو. نوڅکه دهغو او د
هغودمقامی ایجنټانو دسترگواغزی ؤ دواړو دا
کوښښ کولوچه مونږ دخپلی مخی نه لری کړی
اوختم موکړی . دغه شان دپاکستان په اوه
ویشت کلن تاریخ کښی زمونږ سره دغدر

طرفه ده ؟

ښاغلی اجمل خټک بيا پخپله مفصله وينا کي دېښتون اوبلوخو ولس اتفاق اواحاد ته راوبلل او ویل چې يابه يوکېرواويابه ورکېرو . اودوی ته يی خطاب وکړ چې دپاکستان دحکومت په پيسواومصبونو او پروپاگانډو، ونه غولېږي اودخپل قام سره دخيانت اودښمنی نه ډډه وکړي .

ښاغلی خټک دخپلي جذابي وينا په پای کېښي داسی وويل :

گرانو عزيزانو !

دپاکستان دحکومت لويه اشتباه داده چې دوی نن اوپرون کېښي فرق نشي کولی ، پرون زمونږدمشرانو سياست داووجه څوک په يومخ خپېره درکي ته ورته بل مخ ونيسه اونن دخلمو سياست دی چې څوک مونږ ته دخپېري راکولونيت کوی موږ به يی لاس مات کړو پرون مونږ هغه څوک ورور کول غوښتل چې زمونږ په وينو خلکو عادت شوی وو او نن مونږ فيصله کړيده چې پردی خپلېږي نه، راځي چې خپل خپل کړو. اوپرون مونږ دخپلو ټولو ولسونو سره يوه جرگه اوپوه فيصله شوی نه وو اوپرون زمونږ دټولوپښتنواو بلوخوا د جدوجهد سمت اوهدف پونه وو. اونن ؟

نن دټول پښتون اوبلوخ دمبارزی سمت او هدف يوشونواوس بس دوخت انتظار دی او وخت هم که دپاکستان وی نوپه زوراومنده يی راولی .

زه دخپلو معلوماتو اودحالاتو دمطالعی په اساس پدی ډاډه یم اوخپلو مشرانو اوملگرو ته ډاډورکوم چې دغه وخت خپله راغی اوکه چارواستو نودابه هغه وخت وی چې پښتنواو

بری ډيرپه خوشحالي اومستې روان دی اوس هيڅوک ددی سيلاب مخه نه شی نيولی دبابا خبره (چي نودانتظار نشو کولای راپاڅيدلو او ترهغه وخت به آرام نه کېښو چې خپل حق موگټلی نه وی .)

دلته بايد چې دنيا هغه ملکونو اوطاقتونو ته چې دی سيمی سره دلچسپي لری خصوصاً خپلوهغو همسايه حکومتونو ته چې زمونږ دکور داورلمبی دهغوی ترلمنی رسيدلی شی ووايو چې زمونږ سياسی جماعتونو خپل پوره کونښين وکړچې دامستله په سياسی او جمهوري لارو چارو هواره شی خودپاکستان دحکومت زمونږ دحقوقو مطالبی اوسياسی اوازپه جواب کېښي مونږ په مسلح فوځونو لکه دښمن وژنی او زمونږ خاوره فتح کول غواړی نوڅکه مونږ ته بله لاره نده پاتی مگرداچي که دتوپونوخولي بندولی نشو نو بايد هغه لاس مات کړو چې مونږ په ډزفتح کول غواړی .

دغو ټولو طاقتونو ته وایو چې اوس مونږ تاسونه دخپلی مبارزی په لې کېښي دتعاون هيله لروچې دايشعيا ددی حصی نه دشراوفساد اوچنگ جگړه اوداستعمار ددسيسو اوجارحانه پلانونو جاله ورکولو کېښي کامياب شوچه دا سيمه په قلاړشی .

دغه شان هغه مسلمان ملکونو ته کوم چې داسلامی ورورولی جوړولو اودغه لې کېښي زمونږ او دپاکستان ترمنځه کشالی ته توجه ورکوی، عرض کوو چې مونږ ستاسودمهالحت کوښښونه په سرستروگومتلې دی خوتاسسو خپله انصاف وکړی چې په دغه لې کېښي زیاتي څوک کوی دروغ څوک وایي اوبی اعتباری دچاله

ولېخان د پاکستان داخبارونو او حکومت له دې امله غندنه کړېده چه په اجمل خټک پوري يې د دروغو بيانونه ترلي دي، خان عبدالوليخان وويل چه دکابل ټولو اخبارونو او باختر آژانس ددغه ډول خبرو د دروغوالي تصد يبق کړي دي . خان عبدالوليخان وويل چه حکومت په سياست کښي ماتي خوږلي ده اوپه دروغودخپل اقتدار مودي ته ددوام ورکولو کوښښ کوي خو د دروغومزل لنهدی .

خبريال ويلي دي هغه وخت چه خان عبدالولي خان دغه بيان ورکاوه پاکستانی پوليسو په اسلام آبادکښي دده له استوگنځي څخه هغه څلورپښتانه محصلين ونيول چه دوليخان ليدوته ورغلي وو .

خان عبدالوليخان ددغې گرفتاری غندنه کړي اوويلي يې دي چه دپاکستان حکومت دخلمومخه د گرفتاری نشي نيولی .

دوې ۱۶ :

ددولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد په هغه پيغام کښي چه داسلامي هيوادو د مشرانو دعالم اسلام دموتس او داسلامي عالم درابطي داسلامي جرگي دعمومي منشي په عنوان يې استولي دبلوچستان داندېښني وې حالاتو اوپه دغه سيمه کښي دپاکستان ډوله ايزه بيرحمانه وژلو اوله مينځه وړلو سياست په تيره بيا دذوالفقار علي بوټو وروستۍ التيماتوم ته چه که آزادي غوښتونکي داکتوبر ترپنځلسمي نيتي پوري حکومت ته تسليم نشي ددوی دکليواوکورو عمومي او پراخه بمباري به پيل شي دهغوی دپاملرنې پهجلبولو

بلوخوزلمو يې لاری ته شنه بریت او جونو دزلفوتارونه لکه دسپيلتي لوکي کړي دي اودا په هغه وخت وی چه دازلمی اونجونی دژپونونه دپيرنکي دوخت پاتي زنکونه اودوطن دبيلتون ټول نورديوالونه ختم کړي . په آخر کښي زه هغه پښتون اوبلوخ زلمی ته چه ياددي انقلابي مبارزي په لاره کښي شهيدان شول يا جيلونوکښي بند شول په وينو ولمبیدل کوربي تالاشو مورواپلار يې پوليس درپه درکړل او يادکورنه بهرپه غرونو دښتو نو کښي وږي تپي ولی لکه دزخمی زمري غورزنگ ته تيار ناست دي ، پدي خبره شاباس ورکوم چه تاسوخپلي خواني قرباني کړي خوزيري چه دقوم تاريخ کښي مودنوی باب اوملي مبارزي کی دنوی قدم ابتدا وکړه مبارک موشه تاسو دپښتون اوبلوخ تحريک انقلابي کړو اوچه انقلابي شونواوس يې مخه هيڅوک نشي نيوی . مبارک موشه - پدغه قدم تويه شوی وينه مبارک موشه - پدغه قدم تويي شوی وينه او مبارک موشه - په مرگ اوژوندداړو سور منځ افتخار او فتح .

دوې ۱۶ :

دحریت ورځپاڼي خبريال له اسلام آبادنه خبرورکړي دي چه دملی عوامي گوند رئيس خان عبدالولي خان په يوه اخباري وينا کښي ويلي دي چه متحده جمهوري محاذ دمختلفو گوندونو يوه داسی ډله ده چه په خپل نظر يو کښي ډيرتوپيرلری مگرپه ملک کښي دجمهوری ادارودژوندی کولو اوولس ته دهغوی دحقوقو ورکولو دپاره يوله بل سره جوخته ملگرتيا کوي .

سره د بلوڅو خلکو دالمناکه حالت بشری
اېڅ ته دبین المللی ټولنسی خاص پام اړولی
دی .

ښاغلی محمد داؤد داسلامی هیوادو او
موسسو له مشرانو څخه هیله کړیده چه
د حالاتو له زیاتۍ خرابۍ دمخه، زموږ د بلوڅو
وروڼو په خلاف د پاکستان د حکومت د ناوړه
سیاست له تعقیب څخه ددغه حکومت د اړولو
او پدغه سیمه کښی دسولی او امنیت د ګټو ویدو
دمخنیوی دپاره مناسب او ګټور اقدام وکړی .

ښاغلی محمد داؤد همدغه شان پیغام
دملګرو ملتو دعمومی منشي ډاکټر کورت والدهایم
په نامه نیویارک ته استولی اوله هغه څخه
پی غوښتی دی چه ددوی پیغام درسمی سند
په توګه نشر اوویشی .

دویم ۲۰ :

ښاغلی اجمل خټک دلندن دجنگ انټرنیشنل
اردو ورځپاڼی دغلطی پروپاګندۍ دردولودپاره
دهیوادودورځپاڼی دفتر ته داسی پولیک رالیږلی
دی :

دلندن ته په اردو ژبه خوریدونکی اخبار چه
جنگ انټرنیشنل نومی په خپله ۱۴۱ ګڼه کښی
په پومبی صفحه کښی یوڅېر نشر کړیدی ددی
خبرغوان دی، (اجمل خټک نی بھارت کو
پاکستان جنگی قیدی رهانه کرنی کا مشوره
دیاتېا) نوموړی اخبار دکوټسی څخه دخپل
خبرپال له خوا لیکي چه داڅېر دافغان نیوز
ایجنسی باخترسره داجمل خټک دیوی مرکۍ
په اساس جوړدی دغه خبرکښی داهم ویلی
شوی دی چه په کومه انټرویو چه ددی خبر
اساس دی دغه انټرویویو یاڅېری دباختراجنسی

(هیواد) اوجمهوریت کښی خپره شویده ،
هیوادددی ټول خبرچه په نوموړی جنگ اخبار
کښی نشر شویدی تردید وکړ. حقیقت هم
دادی چه نه داسی انټرویوهیواد چری نشر
کړیده نه په دی ډول انټرویویو یاڅېری دباختر
ایجنسی له خوانشر شویدی اونه داڅېر او
انټرویو په جمهوریت او هیواد کښی نشر
شویدی . داڅېر دجنگ اداری یا هغه سسره
مربوطو خلکو دځان نه دروغ جوړکړیدی، او
مسئول یی هغوی دی . (اجمل خټک)

دویم ۲۰ :

دکراچی څخه په یو خبرکښی ویل شویدی
چی دمتحده جمهوری محاذ لوی سکرتر ښاغلی
غفوراحمد دپاکستان په حکومت تورلګولی دی
چه دخبرواترو په پرده کښی غواړی خپل
پلانونه عملی کړی .

غفوراحمد ویلی دی چی دبلوچستان په
مسئله دخبرواترو دپاره مهم شرط دادی چه
دملی عوامی ګوندغړی دبنده څخه آزاد کړی شی،
له بلوچستان څخه پوځونه وایستل شی اوپه
پښتونستان کښی دپنجاب د پولیسو عملیات
ختم شی .

ښاغلی غفوراحمد ویلی دی چی حکومت دیو
پلان له مخی دملک اقتصاد خرابوی اوپه دی
توګه غواړی چی ولس په اقتصادی مسئلو
کښی داسی ډوب کړی چی دحکومت ناوړه
چاروته یی پام نشی .

غفوراحمد غوښتنه کړیده چی دراړیو او
ټلویزیون څخه دملی عوامی ګوند په خلاف
پروپاګند دی سمدستی بند شی اواخبارونه دی

آزاد پريښودل شي .

ويل شويدي چه پاکستانی منصبدارانو یو شمیر بلوڅ ولسي مشران پدی تور بنديان کړيدي چی دسرتيروسره مرسته کوی خبر وایی چه دحسني قبيلی مشر ښاغلی میرعلی جان اودهغه نولس تنه ملگری پولیسو نیولی دی اوداتوریی پری لکولی دی چی سرتیرو ته وسله اودخوراک ، څښاک شيان برابروی .

ښاغلي غفور احمد په پښتونستان کښی دپښتنو دسپکاوی سخنه غندنه کړیده اوویلی یی دی چه دپښتون په شان غیرتی قام سره ناوړه سلوک دپاکستان دډنگولوپه لوریوگام دی .

غفوراحمد ویلی دیچی که حکومت دپاکستان سلامتی غواپی نودپښتون ، بلوڅ په مقابل کښی دی دتیری له پالیسی څخه لاس واخلی خوداسی ښکاری چی حکومت دپاکستان له سلامتی څخه دخپل اقتدار سره زیاته مینه لری .

دوې ۲۲ :

په خبرکښی زیاته شويده چه دنال اودنورو سیمو څخه هم یوشمیر محصلین او مشران په دغه توریول شوی اودمچ بندیخانی ته استول شويدي په خبرکښی داهم ویل شوی دی چه دبلوڅو سرتیرو په ضد دپاکستان دنظامی قواؤ ټول کونښښونه کومی نتیجی ته ندی رسیدلی او سر تیسری ورځ په ورځ دبریالیتوب په لورمخ په وړاندی ځی .

دپیښور څخه په رارسیدلی خبر کښی ویل شويدي چه پاکستانی مقاماتوپه خان عبدالغفار خان باندی بندیز لگولی دی چه دپښتونستان نه بهرنشی وتلی دپاکستان حکومت دغه امر په هغه وخت باچاخان ته سپارلی چه هغه پنجاب ته دتک په نیت اټک ته رسیدلی ؤ چه دپاکستان حکومت نه غواپی چه دباچاخان اوخان عبدالولیخان دپنجاب اولس په هغوټولو مظالموباندی خبرکړی چه دپاکستان حکومت یی دپښتنو اوبلوڅوسره کوی .

دکراچی په یوبل خبرکښی ویل شويدي چه احمد نورانی پخپله یوه وینا کښی دپاکستان حکومت ته مشوره ورکړیده چی دبلوچستان دمسالی دحل کولو دپاره دبلوڅو مشرانومیرغوث بخش بزنجو ، عطاء الله مینگل اوخیر بخش مری سره خبری وکړی .

خبرزیاتوی چه په پنجاب کښی ملی عوامی گوند دځینو ولسی غونډو چوپولو ترتیب نیولی وه چه په هغو کښی دپښتونستان سترمشر باچاخان اودملی عوامی گوند رئیس خان عبدالولیخان ته دویناکولو بلنه ورکړی شوی وه .

خبروایی چی ښاغلی نورانی پخپله وینا کښی دافغانستان اوپاکستان ترمینځ دناسباتو دخرابوالی مسئولیت په پاکستان اچولی دی اوویلی یی دی چی دپښتنو او بلوڅو سره دتوب په ژبه خبره کول یوه لویه سیاسی غلطی ده .

دوې ۲۵ :

دلاهورپه یوخبیرکښی ویل شويدي چه دملی عوامی گوند رئیس خان عبدالولیخان ویلی دی چه دحکومت دغه ادعایڅی بی اساسه ده چه

دبلوچستان له کوتی څخه په یوخبیر کښی

دوې ۲۵ :

دی چه دبلوڅونوپه زورتابع کول گرانه خبرده.
ده وویل چه بمباری اوپوڅی عملیات مسالی
نشی حل کولی.

دوپی ۲۷ :

له پښورنه په رارسیدلی خبر کښی ویل
شویدی چه دپښتونستان پخوانی گورنراباب
سکندر خلیل دصوات شانگله پاربه ځایونو
کښی ولسی غونډوته ویناوی کړی دی په دغو
ویناووکښی نوموړی ویلی دی چه پښتوته
دپاکستان حکومت غداران وایی خو حقیقت
دادی چی په اولسی حقونوسترگی پتول جیلونه
دبنديانو نه دکول پخپل جوړکړی اساسی
قانون پوری ملنوی کول پخپل لاس بمونه
اورول غداري ده .

حق غوښتل اودخپل حق دپاره وینه تویول
دوطن سره وفاداری ده.

سکندر خلیل په پښتنو غږکړیدی چه دوطن
جنگ شروع دی اووطن دخلمونه قربانی غواپی
خلمی دی میدان ته راوڅی اوثابته دی کړی
چه هغوی خپل حق په خپلو متواخستی شی.
دپښتونستان ستر مشر خان عبدالغفارخان
په دیرکښی یوی اولسی جرگی ته دوینا په
ترڅکښی ویلی دی چه په پاکستان کی د
بلوڅو اوپښتنو دپاره دعت زوند نشته او
بایدچه دغه قومونه په شریکه راپاشی اوخپله
آزادی وگټی باچاخان اوس ددیراوچترال په
دوره وتلی دی .

دوپی ۲۸ :

سیاسی معین ښاغلی وحید عبدالله پخپله
مرکه کی دواشنگتن پست دورځپانی د نماینده
ښاغلی لیویس سایمنز سره دپښتونستان په

گوندی په څانگې ی تو که دپاکستان مسئلې
حل کولی شی .

خان عبدالولیخان ویلی دی چه په خپل
لاس بحران پیدا کول اوبیا دبهران ختمیدل
اعلانول ولس ته دتیرورکولو څخه پرته بل
څه نه دی .

دلاهور په غونډه کښی دمتحدہ محاذ ځینو
نورو مشرانو په حکومت باندی تورولگوه چه
دخپل عمر اوږدولو دپاره بحرانونه پیدا کوی .

دوپی ۲۷ :

ښاغلی اکبر خان بگتی دپاکستان دحکومت
سره په یوه کتنه کښی ویلی دی چه دبلوچستان
دمسالی دحل یواځنی لاره داده چه دبلوچستان
دملی عوامی گوند قول مشران له بند څخه
خوشی کړای شی د بلوچستان څخه
پوځونه وایستل شی اودبلوچستان حکومت
ملي عوامی گوند ته وسپارل شی، ښاغلی
اکبر بگتی زیاته کړه چه په پاکستان کښی
دملي عوامی گوند دمرستی نه پرته دحکومت
کولو تصوره شی کیدی ، اکبرخان بگتی
ویلی دی چه دحکومت په بلنه کراچی ته راغلی
وم اودبلوچستان په باب اوس هم زما عقیده هغه
عقیده ده کومه چه پخوا مادلوده ، ښاغلی
بگتی ویلی دی چه دبلوچستان او سنی ایالتی
کابینه بیکاره اوغیر فعاله کابینه ده او دوی
دکشالو دهواره ولوپه ځای مسالی پیدا کوی.
ده زیاته کړیده چه دداسی کابینې ړنگول
دیر ضروری کاردی .

دیوستوال په خواب کښی پخوانی گورنر
بگتی وویل چه دسرتیرو دمنځ نیوی به کار
کښی دحکومت ناکامی ځماددی خبری ثبوت

باره کی داسی وویل :

پوښتنه :

لطفاً په لنډډول له پاکستان سره خپل روابط بیان کړی ؟

ځواب :

یقین لرم دهغه یواځنی سیاسي اختلاف له تاریخي سره بلدبایست چی دافغانستان او پاکستان ترمنځ شته ، هغه شمی چی دافغانستان یی غواړی دادی چی پاکستان دی دپښتنو اوبلوڅو خلکو حق په خپله دهغوی له خوا دراتلونکی سرنوشت دټاکلو په غرض په رسمیت وپیژنی .

افغانستان دپاکستان ددولت دتاسیس نه مخکینی اووروسته له هغه ، هڅه کړی ده چی دغو خلکو ته دسرنوشت دټاکلو حق ورکړی شی . متاسفانه په هغو ټولو هلو ځلو سره چه تراوسه افغانستان کړی دی پاکستان ندی حاضر شوی چه دغه کار سر ته ورسوی . پښتانه او بلوڅ اودهغوی خاوره هیڅکله دپاکستان جزء نه وه او نده ددغه خلک او دهغوی خاوره د استعمار دزور په اثر نیول شویده . وروسته له هغه په نیمه وچه کی حالات بدل شول بیا هم د هغه استعمار دتاسیس دسیسې لاندی یوازی یو مصنوعی ریفرنډم وشو چه دخلکو اکثریت ورسره پریکړه وکړه .

افغانستان تل ټینګه عقیده لرله او لری یی چه باید دغو خلکو ته دسرنوشت دټاکلو حق ورکړی شی .

په بلوچستان کی د پاکستان د ظلمونو په ضد ملی مبارزه روانه ده او په پښتوستان

کی هم دسیاسی استقرار نشته او لی پیل شوی دی . له پاکستان نه دافغانستان دخلکو او حکومت هیله داده : مخکی له هغه چا پیر وخت تیر شوی وی د پښتنو او بلوڅو له مشرانو سره چه غیر دیموکراتیک او غیر عادلانه ډول تر فشار لاندی نیول شوی او بندیان شوی دی خبری وکړی .

پوښتنه :-

آیا دافغانستان د خلکو او حکومت دغه هیله دپاکستان په کورنیو چارو کی لاس وهل ندی ؟

ځواب - نه ، ځکه لکه چهومی ویل ، دغه خلک یعنی پښتانه او بلوڅ داستعمار ی شومو فعالیتونو په اثر په زور اشغال شوی او هیڅکله یی دیر تانوی هند او پاکستان یوډبرځه نده جوړه کړی بلکه په یوه خاص حالت کی وو . دافغانستان خلک نشی کولی دخپلو دملیونونو پښتنو اوبلوڅو وروڼو دسرنوشت د آیندی په باب بی تفاوته پاتی شی .

پوښتنه :-

ترکومه ځایه چه مو په یاد دی د انقلاب نه مخکی دبلوڅو مساله نه یادیده او ښاغلی محمد داؤد دهغه په خپله مطبوعاتی مرکز کښی یاده کړه .

ځواب - ددی په خلاف دبلوڅو د آزادی غوښتنی مبارزه له ځانه اوږده تاریخچه لری چه له کلونو کلونو او په تیره بیا دپاکستان دتشکیل نه وروسته یی تیارز کړیدی خو اوسنی حالت یعنی مسلحانه مبارزه په افغانستان کی له انقلاب نه څلور پنځه

د پښتونستان اوبلوچستان د پښو کروڼولوژۍ

نغاونه پاتې شي او لدی امله چه مو نړ په دی سیمې کښی دسو لی او استقرار اهمیت ته متوجه یو نه غواړو د پاکستان دزمامدارانو د غیر مسوولو اعمالو او هغه فشار په مقابل کی چه په پښتنو اوبلوخو یی اچوی اودسیمې سو له او استقرار له منځه وړی یوازی کتونکی واوسو .

پوښتنه :-

تاسو مخکی اوسنی حال دابنگله دیش د ۱۹۷۱ کال له حالت سره مقایسه کړی هغه وخت له ختیز پاکستان نه لس ملیو نه پناه وړونکی هند ته لاړل هند هغوی دځان له پاره تهدید وباله او له پاکستان سره دغو پناه وړونکو دمرامجو له پاره وجنګید ؟

خواب - که پاکستان دولتیماتوم دنیته له خنمیدو نه وروسته د بلوچستان په کلیو اوباندو بی له توپیر نه بمباری وکړی دهماغه څه فکر کېږی چه په بنگه دیش کی وشول .

پوښتنه :-

آیا په هغه صورت کی به د پاکستان سره مقابله وکړی ؟

خواب - گرانه ده چه پدی مرحله کی ستاسو پوښتنی ته خواب ووايم خو دو مړه وایم چه که هغه حالت منځ ته راشی نه یوازی افغانستان او پاکستان ته به ستر پرا بلیم وی بلکه دنړۍ ددی سیمې سولی ته به مېتر خطر پیدا کړی .

دهمدغه علت اود همدغه مسؤلیست د احساس له مخی چه د افغانستان د دولت رییس ټولو اسلامی هیوادو له مشرانو

میاشتی مخکی هغه وخت چه په غیرقانونی ډول په بلوچستان او پښتونستان کښی د اکثریت حکومتو نه لغو شول او بلوڅ مشران بندیان شول پیل شوه .

د پاکستان دتیر یو له نظره په تیره بیا په بلوچستان کی د بلوڅو نسوم یادشوی دی .

پوښتنه :-

ددغه بدلون مقصد څه دی ؟
خواب - خاص منظور نه لری یوازی د ښه فهم او پیژندلو له پاره ،ځکه دو اړه زموږ وروڼه دی اود هغوی دسر نو شت حق تاییدوو .

پوښتنه :-

په څو وروستیو میاشتو کی له پاکستان سره ستاسو روابط دیادونی وړ ډول سره منځ په خرابیدو شوی دی . ددغه شان فضا کی څرنگه کیدی شي داخلاف دحل له پاره لاره پیداشی ؟

خواب - د افغانستان او پاکستان روابط هغه وخت خراب شول چه د پاکستان حکومت حتی په افغانستان کی له انقلاب نه مخکی دپښتنو اوبلوڅو دحقه حقو قو دپښو لاندی کولو اقدام وکړ . په پښتونستان او بلوچستان کی چه داکثریت حکومتو نه لکه چه مخکی می وویل لغوه کړل او دوطن بالونکو په ضدی مسلحانه فعالیتو نه پیل کړل دپاکستان ددغو اقداماتو په اثر افغانستان نشی کولی په پښتنو او بلوڅو باندی ددغه راز فشار په مقابل کښی بی

خواب - دا خبره بيخي په بوټو پوړي
اړه لري خو هغه نشي کولي چه د يومسلم
حقيقت څخه انکار وکړي . بايد په دا که
ووایو چه د مسالي دحل کيدل په اسلام آباد
کي ده نه په کابل کي .

پوښتنه -

خيرو دپاره ستا سي شرط څه شي دي؟
خواب - زمونږ شرط دادي چه خبري
کزل بايد قيد او شرط ونه لري .
مونږ چمتويو چه دپاکستان سره دا اختلاف
په باره کي ددغي يوازي مسنالي په باب
خبري وکړو .

پوښتنه :

ښاغلي بوټو وايي چه دا مساله د
پاکستان کورني خبره ده ؟
خواب - دپاکستان مشرانو تل دا خبره
کپيده مونږ هيڅکله دغه مساله د پاکستان
کورني نده گڼلي .

پوښتنه -

که چيري ښاغلي بوټو خپل اولتيماتوم
اجرا کړي او بمباري پيل کړي څه کول
غواړي ؟

خواب - مونږ نشو کولای چه ددغه
اعمالو په مقابل کي بي تفاوتي پاتي شو .

پوښتنه :

ددواړو هيوادو په سر حدونو کښي د
افغانستان او پاکستان دپوځونو خاكي په
ځاي کيدل زه جنګ تعبيروم؟
خواب - دافغانستان له خوا د پوځونو
ځاي په ځاي کيدل قطعاً او هيڅکله ندي شوي

داسلامي جرګي سکرتر جنرال اود ملګرو-
ملتو د موسسې د سرمنشي په ذريعه
ددغه موسسې دټولو غړيو هيوادو له
حکومتونو څخه وغوښتل مخکي لدې نه چه
دغه راز پيښه وشي د پاکستان صدر اعظم
ښاغلي بوټودغه راز خطر ناکو عواقبوته په
دوستانه توګه ملتفت کړي .

پوښتنه :-

د اسلامي هيوادو دجرګي سرمنشي
ښاغلي تهامي د ښاغلي بوټو او دپاکستان
دمشرانو سره له کتنې نه وروسته ډير خوښ
نه وو او حالات يې بحراني وگڼل .

خواب - ښاغلي تهامي زمونږ دريځ

په ډيره ښه توګه حس کړي دي او مونږ
ښه پيژني چه دسو لي دټينګيدو اوسانتی او
دخبرو کولو طرفداريو اوعقيده لرو چه نشو
کولي چه مسالي يوازي دزور له لاري حل
وفصل کړو له بوټو څخه غواړو چه د يو
واقعي سياسي مشر شهادت پيدا کړي
د پښتنو او بلوڅو او د افغانستان مشرانو
سره دي خبري پيل کړي اود پيښو د پيدا
کيدو لټه دي نه کوي .

پوښتنه :-

زه له پاکستان څخه راغلي يم هلته مي
ديونيم ساعت دپاره دبوټو سره مرګه
درلوده زياتي موضوع گاني په همدغه
خپره راڅرخيدی هلته اودلته له سفر
نه وروسته پدي فکر کي شوم چه خبري کول
امکان نه لري ځکه چه دريځونه له يوبل څخه
ډير لري او ثابت دي .

- مونږ د دې جرأت لر و چه تاسو ته
بلنه در کړو او لازمی آسانتیاوی برابر ی
کړو چه مربوطو سیمو ته لارښی اود یو
آزاد ورځپاڼه لیکو نکسی په حیت دغه
ځایونه وگورئ اودابه ډیره ښه وی چه د
تش په نامه سرحدنه اخواینی کتنی وکړئ
او مقایسه وکړئ چه کوم هیواد خاص
عسکری ترتیبات نیو لی دی .
- پوښتنه :**
- پوهنیزم چه پاکستان خپلی قواوی
متمرکزی کړیدی اولدغه ټکی څخه انکار هم
نه کوی .
- ځواب - ښه شوه چه ستا سی پدغه
تصدیق سره نړیوالو ته معلومه شوه، په
داسی حال کی چه څه وخت دمخه ښا غلی
بوټو په سرحدونو کی په افغانستان
او هندو تورو لگاوه چه خپل پوځونه یی
سرحدونو ته راوستلی دی خودوی په خپله
په سرحدونو کی بوڅو نه اچولی اوستاسی
لهویناسره سم له هغی څخه انکار هم نه
کوی .
- پوښتنه :**
- ستاسی نظر څه دی چه په خپله ورځپاڼه
کښی یی په غوټو کو ولیکم چه په بلوچستان
کښی د اولتیماتوم د اجرا کولو په وخت کی
به تاسی د پاکستان سره مقابله وکړئ ؟
- ځواب - بی تفاو ته به پاتی نشو . کوم
شی چه دپاملرنی وړدی دادی که چیری فرمایا
مقابله وشي عواقب به یی له هغه څه نه
چه تصور کیری زمونږ دسیمې د پاره ډیر
- خطرناک وی .
- پوښتنه :**
- د پاکستان سره خپل پوځی قدرت
څرنگه مقایسه کوئ ؟
- ځواب - متأسفانه نه شم کولی چه
ستاسی دغه پوښتنی ته ځواب ووايم .
- پوښتنه :**
- دمقابلې دپیدا کیدو په وخت کی به آیا
هند مرسته وکړی ؟
- ځواب - بیا هم دا خبره تکراروم چه د
افغانستان او پاکستان تر مینځ دیوی ناوړی
پېښی دپیدا کیدو په وخت کی به دغه ساحه
تنگه پاتی نه شی .
- پوښتنه :**
- دځینو بلوڅانو د تسلیم کیدو په باره کی
څه ویلی شی ؟
- ځواب - دبلوڅانو تسلیمیدل حقیقت او
رښتیا ندی ځکه چه دوی د یو پرنسیپ
دپاره جنگیږی .
- پوښتنه :**
- د پاکستان سره د مقابلې په صورت کی
څه ډول او له کومه ځایه کولی شی مرسته
واخلی ؟
- ځواب - له خانه دفاع د هر ملت وظیفه
ده ددغه شان حالت تصور باید ونه کړو
چه پېښی محدودی پاتی کیدای شی .
- پوښتنه :**
- که چیری د امریکا متحده ایالات پاکستان
ته وسله ور کړی ستاسو عکس العمل به
څه شی وی ؟

کړ ددی سیمې هیوادو نه اقتصادي پراختیا اود خپلو خلکو د ژوند ښه کولو ته اړدی او باید هغه وکړي له هغه څه نه چې مناسب په حیرانوونکي ډول یې ځایه له لاسه ورکوي ډډه وکړي .

پوښتنه :

زه هم ستاسو لدی نظریې سره پوره موافقه لرم اما فکر کوی څه به پوښتو د جنګ طرفدار دی ؟

ځواب - د ښا غلی پوښتو سختی وینا دی اوبمباري سره بلوڅو ته گوا ښ اود هغود یوه مخیزه له منځه وړل زیات یوی حاد ئی غوښتنی ته ور ته دی .

ښایي دده بل مقصد د پاکستان له کورنیو ستونزو نه دهغه هیواد دعا مه افکا وړاړول هم وی . د پوښتونو اچول چې مو ئې ته یی نسبت کړی هم د همدی مقصد له پاره وړ .

خو لیدل شی چې دی به د خپل هیواد دخلکو عا مه افکار چې ورځ په ورځ د زیاتو مسالو او ستونزو سره مخامخ کیږي، ترڅه وخت پوری منحرف اومشغول وساتي .

پوښتنه :

پاکستاني مقامات وایی داسی سندو نه په لاس کی لرو چې په پاکستان کی دورا ن کاری دسر ته رسولو دپاره په افغانستان کی دگريلايانو درو زنی د کمپو نوشتوالی ثابتوی .

ځواب - داله افسانې نه پرته بل شی نه دی او که چیري داسی شی مو جود وی حاضر

ځواب - هیله لرو د امریکا دمتحدو ایالاتو حکومت په هغی پوهی سره چې لری یی دنړۍ ددی گوټ دسولی دساتنی دپاره دغه کارونه کړي .

پوښتنه :

د ځینو امریکایانو سره دا اندېښنه شته چې پاکستان دسیمې په تسلیحاتی مسابقه کی وروسته پاتی دی پاکستان د هند د وسلی په مقابل کښی بیخی عاجزدی په هغه چټکتیا سره چې افغانستان هم ځان مسلح کوی څه موده وروسته به له پاکستان نه مخکی شی .

ځواب - همدا اوس پاکستان له نو رو منابعو وسله تر لاسه کوی اودهغه هیواد په سلوکی پنځه اويا بودجه په تسلیحا تو باندی لگیری . که چیري د امریکا متحده ایالات هم هغه هیواد ته خپله وسله ور کړي په سیمه کی دپوښتونو انډول گډوډ کیږي لدی امله هیله لرو د امریکا متحده ایالات دیوه ستروا سولی دعلاقه لرونکی هیواد په توگه دغه کار ونه کړي .

پوښتنه :

آیانور مطالب شته چې غواړی خپاره یی کړی ؟

ځواب - دواشنگتن پست له جرید ی څخه زما هیله اوانتظار داری هغه څه می چې ویلی دی بی له تحریف څخه دی یی خپاره کړی . یو بل ټکی چې غوا ږم څرگند یی کړم دادی چې پښه لټول د هر چادپاره چه وی یو تجملی امر دی . دهند او پاکستان دووچنگونو دغه حقیقت په عملی ډول ثابت

د پښتونستان او بلوچستان د پښو کرونولوژی

يو دغه سندو نه وگورو .

يو ټو لدغه ډول جعلی داستان و یلو سره خاصه مینه لری. د افغانستان د جمهوریت دیوه مسوول مامور په حیث په خرگند ډول وایم چه هیڅکله زمونږ په هیواد کی دغه شان مرکزونه نه وو او نه شته اوهغه بیخي ردوم .

د واشنگتن پست نماینده - ستاسی له مرکي نه مننه کوم

دوې ۲۹ :

د بلوچستان له نو شکی څخه په رارسیدلی خبرکی ویل شوی دی چه پاکستانی مقاماتو د نوشکی او توکندي په سیمو کی ۱۴۴ ماده نافذه کړی ده چه د هغی له مخی یی په ولسی غونډو مظاهرو کی د پنځه تنو څخه د زیاتو کسانو په غونډیدلو او لوډسپیکر په استعمال بندیز لگولی دی .

د بلوچستان له کوتی څخه په رارسیدلو خبرونو کی ویل شوی دی چه د بلوچستان په ولس باندی د پاکستان د حکومت ظلمونو د پخوا په شان دوام لری .

خبرونه وایی چه پاکستانی مقاماتو زیات شمیر پښتانه او بلوڅ محصلین له امتحانونو څخه محروم کړی او په بیلو بیلو بندی خانو کی یی اچولی دی .

دوې ۳۰ :

د پښتونستان نه رارسید لو بیلو بیلو خبرونو کی ویل شوی دی چه د پښتونستان په ټولوسیمو کی د پاکستان د حکومت په خلاف د سخت مخالفت کرکی مظاهرو او

اعتصابونو سره سره د پاکستان په سیمو یعنی سند او پنجاب ولایتونو کی هم دهغه حکومت په خلاف اعتصابو نه دوام لری . په خبرکی ویل شویدی چه په کراچی کی د بیلو بیلو کارخانو پښتون او بلوڅو کارکوونکو چه سیندیانو هم ور سره ملگرتیا کړی ده د پاکستان د حکومت په خلاف په سختو اعتصابونو لاس پوری کړی دی .

د کراچی نه په خپور شوی رسمی خبرکی ویل شویدی چه د پاکستان حکومت د دغه اعتصاب په اثر یو زیات شمیر کارگران د پاکستان د قانون ساتنی د مقرراتو سره د مخالفت په پلمه نیولی او بنديخانو ته یی لیږلی دی .

دوې ۳۱ :

د ملی عوامی گوند مشر خان عبدالولی خان د پښتونستان د ایالت پخوانی گورنر ارباب سکندر خان ته وظیفه ورکړی ده چه د بلوچستان ته لاریشی اود مری په سیمه کی د جمالنگ هغه بلوڅ ووینی چه د روانسی میاشتی په لومړۍ هفته کی د پاکستان طیارو بری بمباری کړی ده .

په جمالنگ کی د دغه بمباری په نتیجه کی تقریبا څلور سوه مریان بلوڅ شهیدان او زخمیان شوی دی او یو زیات شمیر یی د ډوډاگانو تورسرو او ماشومانو په شمول پاکستانی پو لیسو نیولی اود کولو پوځی تعذیری کمپ ته یی لیږلی دی د دغه خبر کی ویل شوی دی چه د جمالنگ د مریانو په زرگونو خاړوی او ښان او گدی

په نيت په منظمه توگه دالوتني تياري نيسي. آژانس دبلوچستان د پخوا ني کور نر اکبرخان بگني له قوله ويلي دي چه د پاکستان حکومت غواړي چه دسرتيرونهضت بيخي له منځه يوسي .

د تلي ۶ :

دهغه زلمي محصل مړي چه ويل کيږي دپوليسو دوهلو له امله وژل شوي دي د کوټي يوشمير خلکو په اوږو واخيست اود کوټي دپار په واکونو کي يي وگرزاوله . د اسو ششيتيد پرس د خبر سره سم دغه خلک په پای کي ددغه مړي سره ديوزيردکور په مقابل کي ودريدل اودحکومت ضد شعار ونو

په درکولو سره يي مظا هره وکړه . او په اداري دستگاه باندي يي دخلکو په ضددظلم اونيري تور لگاؤ . لکه چه معلوم شوي ده په پای کي مظا هره کوو نکی دپولسو د مدا خلې په اثر تيت اوپرک شول .

ويل کيږي چه پدي پيښه کي خو تنه نورتيان شول اوپو شمير مظا هره کوو نکی دامنيتي قوا له خوانيول شوي دي .

د تلي ۱۵ :

دبي بي سي نماينده له اسلام آباد څخه خبر ورکړي چه په پاکستان کي دحکومت د مخالفو کړندونو ډلي يعني ديموکرا تیکي متحدی جبهی تصمیم نيولي چه دبلوچستان مسانې ته دپاکستان دخلکو او بين المللي ټولنی پاملرنه راواپوي .

دپښتنو دنورو گوندو نو دمشرانوسره

بزي دپاکستان افسرانو و لجه کړي او اوس يي په بازارو نو کي خر خوي . بدغه پيښي باندي په ملي عوامي گوندکي دپير تشويش پيدا شويدي نو ځکه ارباب سکندر خان چالنگ ته ليرل شوي دي چه حالات معلوم کړي او د بلوڅو سره ددي خونړۍ پيښي په باب صلاح مشوره وکړي د غهراز دپښتونستان له پيښور نه په يو خبر کي ويل شوي دي چه دپښتونستان په ټولو سيمو کي دپاکستان دحکومت په خلاف مظاهري احتجاجونه او اعتصابونه روان دي .

د تلي لومړی :

د باندنيو چارو دوزارت د اطلاعاتو مديريت خبر ورکړي چه پدي وروستيو وختو کي دپاکستان حکومت د افغانستان په فسا يي سيمه باندي دهغه هيواد د يوپوځي هيلي کوپتر دتيري په نسبت دافغانستان دبانديو چارودوزارت په رسمي ډول دخپل معذرت خبرورکړي دي چه د افغانستان د جمهوري دولت دمرو طو مقاماتو تر غور لاندی دي .

د تلي ۴ :

دپاکستان وسله وال پوځو نه دبلوڅو سرتيرو د کوريلايي نهضت د مخنيوي د پاڼه ديوي لوي جملی په لټه کي دي . دامريکا داسو ششيتيد پرس د خبررسولو آژانس ددغه مطلب درپوت په ترڅ کي ويلي دي چه دپاکستان د هوايي قواؤ الو تکی دبلوچستان په سيمو باندي دجملی کړلو

د پښتونستان اوبلوچستان د پښو کرونولوژی

نه رسیدلی دی چه پاکستان د هغه هیواد د حکومت د اقداماتو په اثر په بلوچستان کېنې د کرنې سرته رسیدلی اوهره ورځ دهغه دلویدلو او تباهی ویره شته .

د بی بی سی نما ینده زیاتوی چه د متحدې دیمو کراتیکې جبهې مشرانو پتیلی ده چه په اسلام آباد کې دبهرنیو هیوادو نود سفیرانو سره په راتلونکې اوونۍ کې وگوری او د بلوچستان حالات هغوی ته څرگند کړی .

څرنگه چه د پاکستان حکومت څه موده پخوا یوشمیر سفیران بلوچستان ته بوتلل چه حالات هغوی ته د حکومت په سترگو وښی ځکه نود پاکستان د حکومت مخالفان دی نتیجې ته رسیدلی دی چه اوس هغه وخت دی چه په پاکستان کېنې د بهرنیو هیوادونو سفیران د حکومت له رسمی ادعاگانو سربیره د بلوچستان په حقیقی حالت په هغه ځای کې د پاکستان د حکومت په نظامی عملیاتو او د بلوڅو په دردوونکو حالاتو هم خبر شی .

د تلې ۱۵ :

د ملی عوامی گوند رئیس د کراچی په هوایی ډگر کې د اخبار لیکونکو د پوښتنو په ځواب کې وویل :

مخالف گوندونه د پاکستان د حکومت سره د بلوڅو او پښتنو د مسئلې د حل لپاره خبرو ته چمتو دی اوهر وخت چه د پاکستان حکومت دخپل ضد نه وگرزی نود مخالفو گوندو نو متحده جمهوري محاذ ته والورکړی

د خلکو د دیمو کراتیکې جبهې مرکزی اجرا په جرگه کې د تیرې هفتې په سرکسی په کراچی کې درې ورځنۍ جرگه وکړه او په هغې کې بی په تیره د بلوچستان دمسا لی په باره کې خبرې وکړی .

دغې جرگه کې په یو فیصله لیک کېنې له حکومت څخه وغوښتل چه بلوچستان ته استول شوی عسکر ډیر ژر خپلو اډو ته راستانه کړی .

سیاسي بنديان خوشی کړی د بلوڅو خلکو دیمو کراتیک او قانونی حقوق هغوته بیرته ورکړی او د بلوڅو مشرانو له تبعید څخه دی ډډه وکړی .

د بی بی سی نماینده زیاته کړی ده چه دغې جرگه کې څرگنده کړی ده چه په بلوچستان کې دهوایی حملوشمیر او په دغه سیمه کې د نظامی افرادو عملیات زیات شوی دی .

د خلکو متحدې دیمو کراتیکې جرگه گید اسلامي جرگې د دارالانشاء سکرتر جنرال ښاغلی حسن التهامی ته سمدستی ټلگرام استولی او په هغه کې یی لده څخه غوښتی دی چه په بلوچستان کې د پاکستان د پوځي قواؤ د عملیاتو د سمدستی پای ته رسولو په لار کې دخپل اوددغې مؤسسی له نفوذ څخه کار واخلی .

د متحدې دیمو کراتیکې جبهې لوی منشی ښاغلی پرو فیسر غفور احمد د غی فیصلې څخه وروسته وویل : ددوی د اقدام مهم علت دادی چه مخالف گوندو نه دی نتیجی

شوی دی چه هغه وخت ور سره د بلوچستان او پښتونستان په باب خبری وکړی .
ولی خان وویل : د بلوچستان مسئله یوه سیاسي مسئله ده خو حکومت کو ښښ کوی چه دقوی استعمال او ټو پک په وسیله یی حل کړی حال داچه حکومت په خوله تشیجفی وهی چه دوی دد غی مسئلې دسیاسی حل کوښښ کوی .

په بلوڅو او پښتنو باندی دغه ټول مظالم ځکه روان دی چه له حکومت نه خپل حقوق غواړی او حکومت تری دا انتقام او کسات اخلی چه بلوڅو او پښتنو پیبلز گوئد ته ولی رایه نده ورکړی . د بلوچستان انتخاب کړی شوی اولسی او سیاسی مشران د پاکستان په بندیخانو کی پرا ته دی او د بلوچستان داولس واک د افراطیا نو په لاس کی دی که چیری دغه حالت نور هم دوام وکړی نو سیاسی حالت به دو مره خراب شی چه بیا به یی عادی کول ډیر سخت او مشکل شی .

ولی خان زیاته کړه - حکومت د خپلو نظامی وسله والو قواوو په وسیله د بلوچستان او لس له خپلو سیمو نه شړل غواړی خو که هغوی هم ټوپک ته لاس کړی نو پاکستان حکومت ته بی له پښیمانی نه بل هیڅ په لاس ورنشی .

په بلوچستان کی دانکشافی چارو په لړ کی د پاکستان د حکومت دیناؤ اوڅرگندونو په باب خان عبدالو لی خان د اخبار لیکونکو پوښتنو ته په ځواب کی وو یل دغه

ډول ویناوی د پاکستان د حکومت یو عام ډول ترقی تشی او مذاقی دی چه د پښتنو او - بلوڅو په سیمو کی یی کوی د مخا لغو کوندونو مشروویل : د پاکستان حکومت نه اجازه نه ورکوی چه د بلوچستان کو مه سیمو گوری اودمخا لغو کوندو نو هغه هیات ته چه د بلوچستان کتنه یی کس له هغو ځایونو ته دور تګ اجازه نده ورکړی شوی چه هغوی یی کتل غوښتل هغه وو یل د پاکستان د حکومت سره د بلوڅو او پښتنو دسیاسی حالت پته ددی نه ښه معلو میری چه دهغه حکومت مرکزی لوی مامورین بی له امنیتي قواؤ له کلکی بدر گسی نه د هغوی سیمو ته نه شی ورتللی .

ولیجان وویل د پاکستان حکومت د مظالمو له لاسه به د پښتونستان او بلوچستان سیاسی حالت داسی ځای ته ور سی چه بیا به یی له هغی نقطی نه راگزول ډیر سخت وی اوس بیا هم که چیری د پاکستان حکومت رښتیا وا یی نو لودړی دی له بلوچستان څخه خپل عسکر په ښاکړی ځکه چه خبری د عسکری فشار او گواښ لاندی نه کیږی .

دخان عبدالولی خان سره تر مر کسی وروسته پړو فیمرغفور احمد (دمتحد جمهوری محاذ مشر) وویل په کراچی کی به مخالفو کوندونو د مشرانو له خوا د - ښاغلی غلام فاروق خټک په کورکی غونډه وشي او په هغی کی به د بلوچستان د تازه سیاسی صورت حال په باب خبری وشي .

د تلي ۱۸:

دروېتر نمانېده له اسلام آباد څخه خبر ورکړی دی چه د پاکستان د حکومت د مخالفو ګوندونو متحدی دیمو کرا تیکي جېبی مشرانو وېره ورځ په اسلام آباد کښی د خارجی هیوادو له نمانېدگانو سره وکتل له دغی کتنی څخه دهغوی مقصد دبلو چستان دمسا لی په باب دهغوی د نظر د ټکو مطر ح کول دی .

د دغی جېبی دهیثات رییس دبلو چستان دمبارزو د تاریخي جې په تیر کال کښی په بلوچستان کی د ملی عوامی حکومت د بر طرفی دیو زیات شمیر کسا نودوز لوبه ګیون په بلوچستان کی د پاکستان دیو ځی قواو د نظامی عملیاتو د جزئیاتو په باره کی خارجی سیاسی نمانېدگانو ته یو لیک سپارلی دی .

دهیثات رئیس وویل چه له اتو واړو سفارتونو څخه هیڅ یوه د متحدی دیمو کراتیکي جېبی له هیثات سره له کتنی څخه ډډه نه ده کړی .

ددیمو کراتیکي متحدی جېبی د هیثات رییس ویلی چه له خارجی سیاسی نمانېدګیو سره د تماس د نیولو د پاره د دغه محاذ اقدام که څه هم یو غیر عادی اقدام بلل کیږی خو دغه اقدام بلو چستان ته دروان کال دمارچ په میاشت کی د خارجی سفیرانو دیولو په باب د پاکستان د حکومت د اقدام په ځواب کی شوی دی .

هغه وویل هیله ده چه د متحده جمهوري محاذ مشران په څو راتلونکو وختو کښی بلوچستان ته هم ور شی .
په کراچی کی د متحده جمهوري محاذ په غونډو کی د ګیون له پاره د جمعیت العلماء اسلام ګوند مشر بښاغلی مولا نا مفتی محمود هم کراچی ته ور غلی دی .

د تلي ۱۷:

د نیشنل عوامی ګوند رئیس خان عبدالولی خان ویلی دی ، چه د بلوچستان مسئله ورځ په ورځ نوره هم خرابیږی او د پاکستان حکومت د نظامی قوی په زور دغه مسا له حل نکړی شوه . ولی خان وویل چه د پاکستان په حکومت باندی ددی خبری هیڅ فرق نه کیږی چه پاکستان وړانیزی او که پاتی کیږی او دوی هغه حالات پیدا کوی کوم چه بنگله دیش کی پیدا کړی شوی ؤ .

ده زیاته کړه چه حکومت پاکستان وړانوی خو غواړی چه د پښتنو او بلو ځوته لو ټی لوی وطن پاتی شی او هغوی په اقتصادی توګه د و مره کمزوری پریږدی چه وروسته بیا دوی ته محتاج وی .

خان عبدالولی خان زیاته کړه چه باید حکومت پدی خبره پوه شی چه پښتانه او بلوڅ پدغه دسیسه خبر دی او هیڅ کله به حکومت کا میا بیدو ته نه پریږدی د وویل چه موثر دهری مسالی سیاسی حل غواړو خو که حکومت په نظامی قواوی مسالی حل کوی نو بنگله دیش دی نه هیروی .

چه ددغی لانجی واقعی علت د دوپوهیوادونو ترمینځه یوازینی سیاسي اختلاف دی .

په تیره پېړۍ کې دنړۍ ستر استعماري قدرت بریتانیا نه یوازی دا چه ورو په ورو دهند نیمه وچه دخپل تسلط لاندی راوستله بلکه په بیلو بیلو پلمو لکه د خپلو

استعماري متصرفاتو له پاره د خوندي سرحدو نو د ایجاد په څیر دافغانستان په اصلی خاوره باندی تیری کړی دی او په بیلوبیلو دورو کی یی زمونږ د خاوری اود خلکویوه برخه ددوی داصلی وطن څخه جلاکړل او همدغه قضیه وه چه نژدی د نیمی پېړۍ په موده کی د افغانستان اود هغه وخت د هنددیرتانوی حکو مت مناسبات یی څر پی وساتل او نن هم همدغسی قضیې له بده مرغه د استعمار د شومو بقایاؤ په توگه زمونږ اود پاکستان روابط چه خیال کوم دواړه د دوستانه مناسباتو هیله مند دی په هماغی پخوانی روحیې سره څرپی ساتلی دی .

پدغی څرگندونی سره ، محترم نمایندگان ښه توگه درک کولی شی چه د هند له نیمی وچی څخه دبرتانوی استعمار دتسلط په له منځه تللوسره افغانستان په بشپړه توگه د حق خاوند وو چه دلاسه تللی خپلی ځمکی وغواړی مگر افغانستان دغه کار ونه کړ او داځکه چه دملگرو ملتو دنمشور دتصویب اوپه آزاده توگه د استعمار لاندی بشری ټولنو دحق خود ارادیت دپرنسیپ دپیژندلو څخه وروسته افغانستان لازمه

ده زیاته کړه چه مونږ باید څار چی سفیرانو ته دبلوچستان دموضوع بسل اړخ چه په بلوچستان کی دپاکستان د سیاست حقایق د هغو له درد نا کو نتیجوسره ښیې روښانه کړو .

دتلې ۲۰ :

د بهر نیو چارو د وزارت سیاسی معین اود ملگرو ملتو دعمومی ټولنی په نه ویشتمه غونډه کی دافغانی هیات مشر ښاغلی وحید عبدالله په هغه ټولنه کښی دعمومی خبرو په وخت کی په یوه وینا کښی دپښتونستان موضوع ته د اشاری په ترڅ کی او له پاکستان سره د افغانستان درواپو په باب وویل : چه د افغانستان او پاکستان درواپو د څرپی تیا په باب د پاکستان د باندنیو چارو د وزیر جلالتماب عزیز احمد دسپتمبر دواو ویشتمی نیټی ویناته دگوتی په نیولو سره باید وویل شی چه ، هغوی درواپو رضایت نه بخښوونکی وضع بیا ن کړی ده خود هغی دعلت له یادو لو څخه یی ډډه کړیده .

باور لرم چه د هغو ښاغلو نمایندگانو په ذهن کی چه پدغه تالار کی را ټول شوی دی پوښتنه پیداشوی ده چه د روابطو ددغی گوډوی او څرپی تیا رښتینانی علت به څه شی وی ؟

غواړم له موقع نه په استفادی سره یوازی د عمومی اذهانو د رڼاکولو اودحل دلاری د امکاناتو دلټون دپاره څرگنده کړم

باور لرم هغه دوست هېوادونه چې پدغه مجلس كېښي حاضر دي دافغانستان ددغه پېښېد سره چې زموږ د سولې غوښتنې واقعي ښكارندوي او ددغې موسسې په منل شوو پرنسپيونو باندې متكي دي له دغه مامول دلاس ته راوړلو له پاره د فکر او عقيدې يووالې ولري .

په هغه صورت كې چې په رښتيا سره دسولې همكاري تفاهم اود گټور وند غوښتونكي و اوسو لازمه ده چې خپلگان يوي خواته كېږدو اود مسؤل انسانانو په توگه دغه جرأت ولرو چې مسئلې او پېښې د نظر په پراخوالي سره ومانو او ويي څېړو او په ياد ولرو چې دراتلونكو نسلونو تاريخ به زموږ په اعمالو باندې قضاوت وكړي .

په اوسنۍ نړۍ كې چې ټول په يوه نږدې او يو پر بل باندې په يوه متكي ټولنه كېښي ژوند كوو د مسئلو د مقابلې او حل له پاره دي ته اړيوي چې د نظر پراخوالې او جرأت ولرو .

موږ بايد هغو سترو مسئلو په مقابل كېښي چې زموږ په مخ كېښي پرته دي د واقع بڼې اود مسئوليت احساسولو سره ودرېږو او دا ځكه چې دحل دلاري پيدا كولو برياليتوب واقع بڼې ته ضرورت لري .

د تلې ۲۰ :

د باندنيو چارو وزارت نطق د پاکستان د صدراعظم ذوالفقار علي بوټو ددې ادعا په باب دباختر آژانس د پوښتنې په ځواب كېښي چې دافغانستان د باندنيو چارو د وزارت سياسي

وگڼله چې هغه مسئله په سالمه توگه اود سولې له لارې د پېښتو او بلو خود غوښتنو سره سم حله شي . نو ځكه افغانستان دپاکستان د جوړېدو د هماغو لومړيو وختونو څخه تل كوښښ كړي او كوي يې چې دغه يوازېني اختلاف په عاد لانه او شرافتمندانه توگه د سولې ايزو مفاهيمو او خبرو اترو زموږ تر مينځ د بڼه نيت اود هغوي د ملاتړ لارښوونكو درضايت د جلبولو په اساس حل او فصل شي .

افغانستان ټينگه عقیده لري چې د هغو کسانو په مقابل کې چې د خپلو بشري حقوقو غوښتنه کوي د قوې او زور استعمال او بندي کول بېله دې نه چې بدبيني، نالرميا او دويسر مقاومت حس توليد کړي بله گټه به ونه لري او سر بيره پردي په سيمه کې سوله او استقرار به چې موږ ورته سخته اړتيا لرو زيانمن کړي . پداسې حال کې چې د جلالتماب عزيز احمد ويناوې په دغه برخه کې چې ويلې يې دي دده حکومت دافغانستان سره تر ممکن حده دښوروا بطو غوښتونکي دي مقابلې کوم غواړم يوځل بيا ووايم لکه چې پخوا هم خوځو ځله مو د خبرو له پاره خپل چمتو والې څرگند کړي دي اوس هم د زړه له کومې غواړو چې د پاکستان سره ددغه يوازېني سياسي اختلاف د حل و فصل اود بڼه اعتماد د فضا درامنځ ته کيدلو له پاره په هر ځای او هر وخت کې چې وي بېله قيد و شرط خبرې وکړو .

متقابلې حملې په نتيجه کېنې ډير پاکستاني پوځيان وژل شوي او عسکري مړي د مري دغري علاقه څخه په هليکوپټر انو کېنې دکوټۍ جونۍ ته راوړل کېږي .

د تلې ۲۱ :

د فرانسېرس د نماينده خبردي چي په پېښور کېنې يوي چاودني د طبيعي گاز پايب لايښ ته په دغه ښارکېنې زيات تاوان ورساوه او دغه ښارته يي دکاز رسول بندکړي دي .

دغه چاودنه په پېښور کېنې ددو چاودنو اود پاکستان په مرکز اسلام آباد کېنې له دوو چاودنو وروسته شويده د پخوانيو چاودنو په پيښه کېنې څلورتنه په پېښور اوا ته تنه په اسلام آباد کېنې ژوبل شويدي .

ديوه بل خبرسره سم چه درويتر نماينده دراوړلېندي نه خپور کړيدي د پېښور د شمال ختيز په څلويښت ميلي مردان کېنې وږمه ورځ دري چاودني وشوي چه دهغوله امله دوه تنه

وژل شوي اوشل تنه نور ژوبل شويدي .

همدارنگه خپله په پېښور کېنې هم د پاکستان د بين المللي هوايي کړنې دوداني په څنگ د پېښور کلب او په يوه بله وداني کېنې چاودني شويدي .

د فرانسېرس آژانس په هغه خبرکېنې چي په همدغه باره کېنې يي خپورکړي دي ويلي دي چه په پېښور اومردان کېنې ددغو چاودنو سره په يوه وخت کېنې په اسلام آباد کېنې همدغه شان چاودني شويدي او دهغه بم دچاودني په پيښه کېنې دوه تنه ژوبل شويدي چه دراوړلېندي داترکاتي ننتال هوتل په

معين دواشنکتن پوست دورخپاني نماينده ته ويلي دي چه که دافغانستان او پاکستان تر مينځ دښمني پيښه شي شوروي اتحاد او هند به دافغانستان په طرفداري مداخله وکړي ، وويل چه دغه ادعا دښاغلي بوټو دخيالونه پيداشوي او په خپله دهغه ذهن اوفکر زيربنده ده .

نطاق وويل : څرنگه چه دواشنکتن پوست د نماينده سره دافغانستان دبانديو چارو د وزارت دسياسي معين دمرکي بشپړمتن دمخه خپورشوي ددغه متن مطالعه دپاکستان دصدراعظم دوينابي اساستوب اوجملې توب ثابتوي .

نطاق زياته کړه لکه چه افغانستان په وار وارو ويلي دي دافغانستان او پاکستان دسياسي اختلاف دحل لاره دسوله ايزووسايلو سره دبي قيده اوشرطه خپروکولو لاره ده . اوترهغه خايه چه په افغانستان پوري اړه لري په دغه لارکېنې به دتل دپاره خپل کونښن ته دوام ورکړي .

د تلې ۲۱ :

د بلوچستان له کوټي نه وارسيديلي يو بل خبروايي چه دپاکستان حکومت په مسري سيمه باندې ترهوايي بمباري پخوا دهرنايي کولېو بارکهان سنزاي اوځينو نورو سنيمو کېنې دخښلو اوبه مسمومي کړي اوله دغه درکه يي اولسي خلک سخت زيانمن کړيدي .

د مريانو په سيمه باندې دپاکستان د هوايي بمباريو په باب رارسيدلي خبرونه وايي چي ددغو بمباريو په اړه ډير کورونه خراب شوي او يو زيات شمير خلک وژل شوي او ټپيان شوي دي .

لاندینی پوځ کښی وشو .

د تلې ۲۷ :

دېښتونستان او د بلوچستان ټولو بلوڅو او پښتنو مشرانو او په افغانستان کېنې دېښتونستان او بلوچستان او سعیدونکو پښتنو او بلوڅو دخپلو خلکو په نمایندګۍ دکوچنی نیکمرغه اختر په مناسبت دافغانستان د دولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد دمركزی کمیټې اوکابینې غړو اوافغان ولس ته د زپه له کومی مبارکې ویلې اوددولست درئیس او صدراعظم ښاغلی محمدداؤد ترقیات لاندی یی دافغانستان دزیاتې ترقی او دافغان ولس نیکمرغۍ هیلی څرګندی کړیدی .

د تلې ۲۷ :

له کوټې څخه دفرانسېرس نمایندې خبر ورکړی دی چی دپاکستان حکومت په بلوچستان کېنې داعلام شوی اولتیماتوم نیټه داکتوبر ۱۵ نیټې نه ددسامبر تر ۱۵ نیټې پوری ځنډولی ده .

دپاکستان دمخه ویلې وه که چیری بلوڅ آزادی غوښتونکی داکتوبر تر ۱۵ نیټې پوری وسله په ځمکه کېښیږدی او حکومت ته تسلیم نه شی دپاکستان عسکری قواوی به په کلیو اوکورونوباندی دیمباری په ګډون عمومی او پراخ عملیات پیل کړی .

دحکومت مخالفینو ویلې دی څرنگه چه حکومت داسی مساعدځواب چه دخپل اولتیماتوم څخه یی درلود لاس ته نه دی وروپی نوموچوړا یی دالتیماتوم نیټه دوه میاشتی نوره اوږده کړی ده .

دبلوچستان پخوانی گورنر ښاغلی محمداکبر بګټی چه تیرکال یی دحکومت دسیاست په

د تلې ۲۲ :

دبلوچستان له کوټې څخه په رارسیدلی یوڅیر کېنې ویل شوی دی چه تیسره ورځ دمتحده جمهوري محاذ دمشرانو ډله د راولپنډۍ څخه کوټې ته رسیدلی ده چه دبلوچستان له جاری سیاسی حالاتو څخه ځانونه خبر کړی .

خپروایی چه دمتحده جمهوري محاذدمشرانو په ډله کېنې چه کوټې ته رسیدلی ده ځان عبدالولیخان، مولانامفتی محمود ، شیربازمزاری میراحمد نواز بګټی ، ارباب سکتندر خان ، خلیل مولانا شاه احمدنورانی ، پروفیسر غفوراحمد اولملک قاسم شامل دی .

خبرزیاتوی چه دملی عوامی گوند مشر خان عبدالولیخان دکوټې په هوایی ډگر کېنې دخبریالانودیوی پوښتنی په ځواب کېنې وویل: چه دحکومت سره باید دمخالف گوند له خبرو څخه مخکښی ددوی ټول شرطونه ومنل شی . خان عبدالولیخان وویل : چه ددوی شرطونه دسیاسی بندپانو خوښی کول د بلوچستان څخه دپوڅونو ایستل اودمطبوعاتو آزادی ده .

د تلې ۲۵ :

دافغانستان ستر مشر ددولست رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد دکمکی اختر په مناسبت په خپله ویناکښی وفرمایل: «یوځل بیاددی بختوری ورځ له امله دافغانستان او پښتونستانی وروڼو او دنړۍ مسلمانانو ته مبارکې وایم او دلوی خدای (ج) دربارنه دجمهوري نظام په رڼاکښی دگران افغانستان نیکمرغۍ اودنړۍ دسولی هیله کوم .

د افغانستان کالني

دغه هیواد دیوه پوځي هیلې کوپتر د تیری په نسبت د افغانستان له حکومت څخه یی رسمی بڼه غوښتی اوموضوع دافغانستان دحکومت د مربوط مقاماتوله خواتر غورلاندی نیول شوی وه ، په دی وروستیو وختو کښی د افغانستان حکومت فیصله وکړه، دغه بڼه نیت له مخی چه تل یی لری د پاکستان د حکومت رسمی غوښتنه ومنی اودهغی په اساس ددوشنبی په ورځ ددغه هیلې کوپتر څلورتنه عمله مربوطو پاکستانی مقاماتو ته وسپارل شول . د پاکستان پوځی هیلې کوپتر به وروسته دغه هیواد ته ورپریښودل شی .

د تلې ۲۷ :

د بانديو چارو دوزارت نطق د پاکستان د حکومت درسمی مقاماتو دغه ادعاچه افغانستان دپښتنو اوبلوڅو آزادی غوښتونکو سره مالی اووسلی مرسته کړی اوگیریلایان په خپله خاوره کښی دننه روزی . په کلکه رده کړه اویی ویل دغه بی اساسه تورونه پخواهم د پاکستان دحکومت دبیلویلو مقاماتو له خوا لگول شوی ؤ او دهغوی اصلی منظور په بلوچستان کښی د پاکستان د سخت اوله تشدد ډک سیاست نه د پاکستان اودنړی دعامه افکارو اړول اودپښتنواوبلوڅو آزادی غوښتونکو په مقابل کښی ددغه سیاست دناکامی پتول دی .

نطق زیاته کړه چه دغه له حقیقه لری تورونه داوضاعو دخپړکولو اوگډوډی نه پرته بله نتیجه نلری اودافغانستان حکومت دپخوا په شان عقیده لری چه دافغانستان اوپاکستان ترمنځه دسیاسی اختلاف دحل یوازی بڼه لاره

ضد داحتجاج په توگه له دغی وظیفی څخه استعفا ورکړه د پاکستان اردویی دبلوچانو په ضد په عامه وژنو تورنه کړه .

ده وویل : چه د پاکستان پوځی قواوو په تیره بیادکویتی دختیځ دمری په سیمه کښی خلک بی له توپیره په ډله ایزه توگه وژلی دی .

ښاغلی بگنی وویل : چه هوایی قواوو په خپلو عملیاتو کښی دخلکو په ضد دماشینگونو میراژالونکو اودجنگی هیلې کوپترونو څخه په پنځو، نارینه اوماشومانو باندی دډزوکولو د پاره کاراخیستی دی . دسیاسی حالا تسو کتونکو ویلی دی دمخه د پاکستان اردو ته امر شوی وچه دآزادی غوښتونکوله خوادالتیماتوم دنه منلوپه وخت کښی ددوی په ضد یوستر برید پیل کړی .

خودنیا ته دحالاتو کړاړی دښودلو ضرورت لازمه کړه چه دالتیماتوم نیټه نوری دوه میاشتی اوږده شی .

درویتز نماینده له کویتی څخه په یورپوټ کښی خبرورکړی چه د پاکستان حکومت دخپل التیماتوم دنیتی داوډدولوپه مربوطه وینا کښی په بلوچستان کښی دآزادی غوښتونکو داتلس میاشتنی مقاومت دتلفاتو جزئیات ښودلی نه دی . خولکه چه معلومه ده د پاکستان ۳۵ زره عسکرناتارامه سیمی په مرکزونو کښی په نظامی عملیات بخت دی .

د تلې ۲۷ :

د بانديو چارو دوزارت داطلاعاتو مدیریست خبرورکړ لکه چه پخوا ویل شوی ؤ د پاکستان حکومت دافغانستان په فضایی قلمرو باندی

دروغې جوړې لارې او د پخواني قيد او شرط نه پرته خبرې دي .

د تلې ۲۹ :

په نوي ډيلي کښې د افغانستان لوی سفير ښاغلي عبدالرحمن پژواک چې د ملګرو ملتو د عمومي ټولنې په نهه ويشتنه غونډه کښې يې د افغانستان دهيات د مشاور په توګه ګډون کړی دی د ملګرو ملتو د عمومي ټولنې د عمومي خبرو په وروستۍ ورځ د پاکستان د دايمي نماينده دوينا په ځواب کښې داسې وويل :

د بشپړې غونډې په پای کښې د پاکستان نماينده پرون يوه وينا وکړه او د افغانستان هيات دخپل ځواب حق وساته ترڅو هغه حقيقت پي د پاکستان نماينده په نادرسته توګه څرګند کړي ؤ وړاندي کړي .

له دې کبله چې د پښتونستان موضوع تر اوسه پورې د ملګرو ملتو په اجندا کښې نده شامله شوی نو پدې اوسنۍ مرحله کښې به زماوينا لنډه وي .

لومړۍ غواړم هر ډول هغه نیک نيت ته چې د افغانستان دخلکو په مقابل کښې يې د پاکستان دنماينده په وينا کښې پيدا کړې شوی ، مقابلتاً مشابه ځواب ورکړم .

دوهم غواړم هغه مطالب چه د اکتوبر په اومه نيټه د افغانستان د بهرنیو چارو د وزارت سياسي معين پخپله وينا کښې ويلي او د پاکستان نماينده هغی ته ځواب ورکړي يوځل بيا تائيد او تاکيد کړم له دغې وينا څخه چې حکومت چمتو دی چې دهرې مسئلې په باب چسې د دواړو هيوادونو په روابط باندې اغيزه کوي خبرې وشي ښه هرکلی کوم غواړم په عين حال کښې دغه حقيقت چې انکار تری نشي کيدلی هم

تائيد کړم چې له ښه مرغه زموږ تر منځ د پښتونستان د موضوع او د پښتنو او بلوڅو له حقه حقوقو څخه پرته چې انکار تری نشي کيدلی هيڅ يوه داسې موضوع چې د دواړو هيوادو په روابطو باندې اغيزه وکړي او بايد خبرې ورباندې وشي، وجود نلري .

موږ تل ويلي دي چې دغه دواړو هيوادونو ترمنځ يوازي سياسي اختلاف يوازي موضوع ده چې بايد خبرې ورباندې وشي او دسوله ايز ولاړوڅخه دی حله شي .

د پاکستان نماينده وويل : چې د افغانستان د بهرنیو چارو د وزارت معين دهغوی له پاره دغه ناوړه احساس پريښي دی چه افغانستان د پاکستان په ځينو ځمکو باندې ادعا کوي .

افغانستان د پاکستان دخاوري په هيڅ يوه برخه باندې هيڅ ډول ادعا نلري کله چې د افغانستان د بهرنیو چارو د وزارت سياسي معين نيول شوو ځاي وروته اشاره وکړه مقصدي يې په هيڅ ډول د پاکستان خاوره نه وه بلکه په څرګنده توګه يې هغو ځمکو ته اشاره کړې ده چې ديو استعماري قدرت په واسطه د پاکستان له موجوديت څخه ډيره پخوا د افغانستان څخه جلا کړې شوې يعنی هغه ځمکې چې دهند له ویشلو څخه وروسته پاکستان ورباندې ادعا کړې او تراوسه پورې د پاکستان په لاس کښې دی افغانستان دغه خاوره هيڅ وخت د پاکستان جزئنه ګڼلې .

هغه شې چه د افغانستان د بهرنیو چارو د وزارت سياسي معين ويلي دي او د عمومي ټولنې د اکتوبر د مياشتې داوومې نيټې په غونډو کښې درج شوي دي داسې دي چه افغانستان په بشپړه توګه حق درلود چې افغانستان په بشپړه توګه حق درلود چې خپلې له لاسه تللي ځمکې بيرته وغواړي

د افغانستان کالني

ريفرنډم هم وشو او په سلوکښي له تهنوي څخه زياتي رايي دپاکستان په طرفداري ورکړي شوي، ټول سوابق اوسندونه ښيي چي په سلو کښي له پنځو سو څخه لږ دبريتانيا ترلاس لاندی سيمي اوسيدونکو په دغو رايواخستلو کښي برخه واخستله او دآزادو قبايلو په هغو سيمو کښي چي دبريتانيا تراداري لاندی نه وي هيڅ چا په رايو اخستلو کښي برخه وانه خستله ..

دبريتانيا ترلاس لاندی دسيمي مشران او خلک رسماً په دغه دليل ددغه تش په نامه ريفرنډم سره پريکړه وکړه چي هغوی ته دديني ملاحظاتو په اتکا سره يوازي دواختخابه ورکړي شوي ز يعنی دپاکستان اويا هند سره يوځای کيدل اونوري لاري په تيره بيا ددوی په مخ ديومستقل دولت جوړيدل بندؤ. په پښتنو اوبلوڅو باندی دپاکستان دزور اوزياتي اوفشار پاليسي دننی ورځي دهغو مسايلوڅخه دی چه ټول پري خبردی .

دپاکستان دحکومت ددغي پاليسي دارنگه توجیه (دخوږيو وروسته پاتي قبايلو نجات دبی خبری اودفيو اليزم دجغ نه) چه دپاکستان دنماينده له خوا څرگنده شوه په تکراري توگه دپخواني استعمار استدلال بلل کيږي چي ددغي غونډی زياتره حاضر نمايندگان له هغه څخه په بشپړ توگه خبردی .

دپاکستان نماينده وويل : دده دحکومت منظور دانه دی چي دخپلو خلکو په ضد دقوی په استعمال سره خپل هدفونه تعقيب کړي دی په دی باندی ويريږم چي دغه وينا هغه خاطره

مگرافغانستان داکار ونکړ او دا ځکه چي افغانستان عقیده لرله چي بايد ددغو ځمکو دخلکو حقوق وپيژندل شي اوپه خپله ددوی دارادی اوفيصلي احترام وشي . دغه دريځ يوداسي دريځ ندی چي افغانستان ته نوی وی اويایي په دغه ټولنه کښي تازه ترلاس لاندی نيولی وی .

۱۹۴۷ کال دسيپتمبر دمیاشتې په دیرشمه نيټه دملگروملتو درسمی ډاکومان له مخی په ملگروملتو کښي دپاکستان دشموليت په وخت کښي افغانستان عين دريځ غوره کړی اوعین نظريی څرگند کړي .

دپاکستان نماينده دافغانستان اوپاکستان ترمنځ دسرحدکړښو اچولو ته اشاره وکړه اودديورند دتش په نامه کښي دکښلو په وخت کښي اصلا پاکستان وجودنه درلود او هغه سرحد ديواستعماري لوی قدرت دنظامی قواؤ په واسطه په افغانستان باندی تحمیل شواوهغه تړون چي اشاره یی ورته وکړه په افغانستان باندی په زوره تحمیل کړی شو په داسی حال کښي چي دافغانستان ملت دهغه په مقابله کښي په کلکه سره خپل نه رضایت څرگند کړي .

دنوموړو ځمکو له نیولو څخه وروسته دهغي سيمي اوسيدونکو داستعماري اشغال گرانو سره په سوله کښي ژوند ونکړ او ترنن ورځي پوري دپاکستان په ضد خپلو مجادلوته دوام ورکوي .

دپاکستان نماينده ادعاء وکړه چي ديو خپلواک اوحاکميت لرونکی دولت په حیث دپاکستان درامنځ ته کيدو په وخت کښي يو

د پښتونستان او بلوچستان د پښتو کرونولوژۍ

وه چه د پاکستان د نظامي پوځونو په خلاف د سرتيرو نظامي عمليات او همدا رنگه ناخاپي بريدونه پټ وساتي خو هغه زياتي خبرونسي چه په بلوچستان کښي د پاکستان د نظامي پوځونو د عملياتو په باب دنړۍ په مطبوعاتو کښي شوي او هغه خبري چه په دي باره کښي په بين المللي مجلسونو کښي وشوي د پاکستان حکومت يي مجبور کړي چه په دي باب ځيني معلومات خپاره کړي . داسي بريښي هغه څه چه په دي کتاب کښي خپاره شوي پيچلي اومېم دي او دهغه څه سره سمون نلري چه په رښتيا پيښ شويدي . اوحقايق په پوره ډول نه څرگندوي . که څه هم پاکستاني مقاماتو پخواويلي ؤ چه د پاکستان حکومت په ضد دخلکو مقاومت پای ته رسول شويدي خو بدغه سپين کتاب کښي اعتراف شويدي چه تراوسه لايه بلوچستان کښي د پاکستان پنځه ديرش زره وسله والي قواوي د آزادي غوښتونکو په مقابل کښي په نظامي عملياتو اخته دي .

د لړم ۶ :

د خوشحال خان دليسي د ښوونکو او زده کوونکو له خوا دهغي ليسې په ډگر کښي (د پښتنو بلوڅودملی مبارزې) ډرام وښودل شو. ددغه ډرام دگتنی دپاره د خوشحال خان اورحمن بابا دليسو په شاگردانو سربيره دکابل ښاريانو مامورينو ، ميرمنو او په کابل کښي پښتونستاني اوسيدونکو او نورو ډير علاقه مندانو گډېدون کړي وو.

د لړم ۶ :

لکه چه دبين المللي خبررسولو آژانسونو خبرورکړي دي چه دشوروي اتحاد صدراعظم

چي په بنگله ديش کښي رامنځ ته شوه ، زموږ په ذهن کښي ژوندی نکړی .

ښاغلي رئيس ! پخواتردی چي خپلي وينا ته خاتمه ورکړم غواړم چي د پاکستان حکومت دنماينده دغه ادعا چي د پوريغاړي له سرحد څخه گيريلايان اووسلي استول کيږي رده کړم دغه توربيخي بي اساسه دی .

د تلې ۲۹ :

درويتړ نماينده له راولپنډي نه خبرورکړي دي چه د پاکستان حکومت وږمه ورځ وويل : په بلوچستان کښي په تيرو اتلسو ميا شخو کښي د آزادي غوښتونکو بلوڅو او د پاکستان دعسکرو ترمينځ دنښتوپه موده کښي څه د پاسه شپږسوه تنه عسکر، پوليس اوقبايلي افراد مړه يا ژوبل شويدي .

په هغه سپين کتاب کښي چه په دي مناسبت په راولپنډۍ کښي خپور شوي ويل شويدي چه په دي موده کښي دوه سوه يو څلوېښت تنه سرتيري مړه اودوه شپيته تنه نوربي ژوبل شوي او په مقابل کښي د حکومتی پوځونو يو سلودوه څلوېښت تنه په دي نښتو کښي مړه او ۱۸۸ تنه نوربي ژوبل شويدي .

پاکستاني عسکرو په دغو اتلسو مياشتو کښي د آزادي غوښتونکو د خپلو دپاره اته څلوېښت نظامي عمليات کړيدي اود هغوي پنځه زره پنځه سوه اويون يي نيولي دي . درويتر نماينده تبصره کړي ده چه په دغه کتاب کښي دشمير په خپرولو سره دلومړي ځل دپاره په بلوچستان کښي وژني په رسمي ډول يادي شويدي .

د پاکستان حکومت تراوسه پوري هڅه کړي

زموږ سپمه دسولي آرامی اودایمی کړاری
سپمه وی .

د لړم ۸ :

له اسلام آبادنه دروېتر نماینده خبر را کړی
دی چه د پاکستان حکومت دهغو اختیارونو د
مخې چه په دی وروستيو وختونو کېنې یسی
تر لاسه کړی دی کولی شی هر گوند د دولت
په ضد فعالیت په تور غیر قانونی اعلان کړی.
د سیاسي گوندونو د قانون د تعدیل او حکومت
ته د دغه واک دور کولو په باره کېنې د جمهوري
ریاست فرمان د پاکستان په مطبوعاتو کېنې
خپور شوی دی . دغه تعدیل له مخې د پاکستان
حکومت واک لری چه هراوسنی گوند د حکومت
په ضد فعالیت په تور منع او ټول شته یسی
ضبط کړی .

دغه راز د پاکستان حکومت اجازه لری په
دغه اساس د هر ټول گوندونو د تشکیل سره
له موافقې نه ډډه وکړی .

د جمهوري ریاست په فرمان کېنې حکومت
دغه پخواني اختیارونه د حکومت په ضد فعالیت
په تور د خلکو د سیاسي فعالیتونو د منع کولو
اوپایولو په باره کېنې تائید شوی دی .

دروېتر نماینده تبصره کړی ده چه د نویو
اختیارونو له مخې دخان عبدالولیخان په مشرۍ
ملی عوامی گوند چه د پاکستان د حکومت بانفوذ
مخالف گوند دی دنورو گوندونو نه زیات د خطر
سره مخامخ دی .

د پښتون زلمی په نامه د دغه گوند د خاوانانو
موسسه د حکومت د پخوانیو اختیارونو له مخې
منع کړی شوی اود ملی عوامی گوند دری تنه
ستر بلوچی شخصیتونه د شوار لسو میاشتونو

ښاغلی الکسی کاسیکین په غه میلمستیا
کېنې چی پدی وروستيو وختو کېنې په مسکو
کېنې د پاکستان صدراعظم ښاغلی بوتو ته
کړی وه د افغانستان او پاکستان داوسنیو
روابطو په باب یی ویلی دی چه دشوروی اتحاد
حکومت هیله لری هغه اختلاف چه د افغانستان
اوپاکستان ترمنځ درواړو فضایی خړه پړه
کړی ده د پاکستان اوشوروی اتحاد دوست
گاونډی یعنی افغانستان ترمنځ په سوله ایزو
وسایلو ډیر ژر حل شی .

د باندنیو چارو د وزارت نطق د ښاغلی
کاسیکین دوینا د دغی برخی د تائید په ترڅ
کېنې وویل چه دغه هیله د افغانستان او
پاکستان ترمنځ د سیاسي اختلاف د حل دپاره
د افغانستان دسوله غوښتونکی مثبت اودروغی
جوړی له سیاست سره پوره سرخوړی .

همدارنگه نطق په دغه میلمستیا کېنې
د ښاغلی بوتو د دغی وینا هر کلی وکړ چه پاکستان
هیله لری د افغانستان سره خپل روابط ښه
کړی اوزیاته یی کړه لکه چه خوشوخله مو
تکرار کړی ده د افغانستان او پاکستان
ترمنځه د سیاسي اختلاف په باره کېنې
د افغانستان دایمی اونه بد لیدونکی سیاست
دهغو دروغی اوجوړی دلاری حل د پخوا نیو
بی قید او شرطه خبروله لاری دی .

نطق زیاته کړه ترکومه ځایه چه په
افغانستان پوری اړه لری پخوانی همیشه د دغه
سیاست پیروی کړی ده او په راتلونکی وخت
کېنې به هم پدغه لاره کېنې خپلی هلی ځلی
روانی وساتي .

د افغانستان حکومت ددی غوښتونکی دی چه

د لړم ۹ :

دېښتونستان د سوات له مرکز سیدو شریف نه په رارسیدلي خبر کښی ویل شوی دی چه په هغه سیمه کښی د پاکستان د حکومت په خلاف د آزادی غوښتونکو فعالیت روان دی چه پکښی د بمونو چاودنی هم شاملی دی .

په خپرونو کښی ویل شویدی چه په پښتو ځایونو کښی د بم په چاودنو یوشمیر ودانۍ زیانمن شویدی .

د مردان نه په رارسیدلو خبرونو کښی ویل شویدی چه دملی عوامی گسوند مشر خان عبدالولیخان د میرویس نیکه دکالیزی د مراسمو

دنمانځنی په غرض دملی عوامی گوند له خوا په ترتیب شوی غونډه کښی په خپله وینا کښی وویل : چه د پاکستان د حکومت مامورین د هغه حکومت دخوشحالولو دپاره دملی عوامی گوند په ډلو باندی ظلم کوی .

خان عبدالولیخان زیاته کړه چه ۲۷ کاله وشو چه زموږ دولس سره زورزیاتی کیری او پدی وختو کښی خبره دپته رسیدلی ده چه دولس دصبر حد تمام شوی دی هغه وویل : د پاکستان له حکومت نهولس کرکه کوی او که پاکستان دغه خبره نه منی د پولیس او امنیتی قواؤ د مرستی نه پرته دی په مردان کښی یوه جلسه وکړی چه جال ورته معلوم شی ولی خان د پاکستان حکومت په دی خبره وغنده چه د جمهوریت په ضد دخپل اقتدار د دوام دپاره هر ناوړه عمل کوی .

خان عبدالولیخان زیاته کړه چه دېښتونستان موجوده ایالتی حکومت غیرقانونی دی او د

راهیسی بی له محاکمی بندیان دی او په دی وروستیو وختونو کښی دملی عوامی گوند یو شمیر مامورین د پولی هغو چاودنو سره دارتباط په تور نیول شوی اوبندیان شوی دی چه په پښتونستان اوبلوچستان کښی شوی دی .

سیاسی کتونکی وایی چه د پاکستان د حکومت دغه اقدام په څرگندول د هغه هیواد د اساسی قانون د روحی سره مخالف اویو پوره غیر دیموکراتیک او جابرانه حرکت دی اوحقیقی مقصدی د گوندونو اود پاکستان د حکومت د مخالفو قوتونو له منځه وړل اود پاکستان د موجوده نظام زیات ټینګښت دی .

د لړم ۸ :

د پاکستان دملی اسامبلی غړی او د متحدی دیموکراتیک جبهی سکر تر جنرال ښاغلی غفور احمد په یوه وینا کښی غوښتنه کړی ده چه د حکومت له خوا په خپره شوی سپینه پاڼه باندی د بحث کولو دپاره دی دملی اسامبلی اوسنایو په گډه غونډه راوبلل شی او په دغه غونډه کښی دی د مخالف گوند د غړو وینا درادیو اوتلوویزیون په ذریعه خپره او ورځپاڼی دی له دغو ویناوو څخه په بیطرفه توګه رپوټونه ترتیب کړی .

غفور احمد ویلی دی چی که دده دغه غوښتنه ترسره شی نوولس ته به په ډاګه څرګنده شی چه د بلوچستان په مسئله کښی حکومت څومره پړدی .

پروفیسر غفور احمد زیاته کړی ده چه د جمهوري اصولو له مخی پکاردی چه د حکومت له نظره سره یوځای د مخالف گوند نظر هم ولس ته وړاندی شی .

له پاره دټولواړخونو ترمنځ مثبتې اوکټيوري خبرې دي .»

د لړم ۱۶ :

د باندنيو چارو د وزارت نطق په بهاول نکر کې د پاکستان د صدر اعظم ذوالفقار علي ږټو د وروستي وينا په باب چه په هغې کښې يې ادعا کړې وه، يوزيات شمير ورانکارو چه په ټول پاکستان کښې دېم داچولو په توريول شوي اعتراف کړيدي چه په افغانستان کښې دچاوديدونکو موادو داستعمال د پاره روزل شويدي دباختر آژانس ديوي پوښتنې په ځواب کښې وويل : دغه شان بي اساسه تورونه چه دپاکستان دلانجو په حل کښې ددغه هيواد دحکومت دکمزوري ښکارندوي دي پخواهم څو ځله دپاکستاني مقاماتوله خوادافغانستان په خلاف لکول شوي اوافغانستان هغه ردکړي و يوځل بيا هغه له حقيقت څخه لري بولي اوپه کلکه يې ردوي .

د لړم ۱۸ :

د بهرنیو چارو وزارت داطلاعاتو مدیریت خبرورکړچه دافغانستان په فضايي قلمسرو باندې دپاکستان دنظامي هيلیکوپتر د تیري له امله دپاکستان دحکومت درسې معذرت او ددغه هيلیکوپتر دعملې دخوشي کولونه وروسته پرون دپاکستان نظامي هيلې کوپتر د هغه هیواد حکومتی مقامونو ته وسپارل شو .

د لړم ۲۱ :

د باندنيو چارو د وزارت نطق وويل : چه دخوړڅوټه راپدې خوا يوشمير بلوڅو دخپلو ښځواوماشومانو سره دپاکستان د حکومت

پاکستان حکومت په زورپه پښتونستان حکومت کول غواړي .

دملې عوامي گوند مشر زياته کړه چه دميراني اوخپل مليت سره دپيښتنو دمينې دغه لوی ثبوت دی چی دپاکستان واکمن گوند دملې عوامي اوجمعيۃ العلماء اسلام گوندونو يو غړی هم په پيسو پرمټونو په واکمن گوند کښې شامل نکړای شو. دپاکستان د حکومت دناوړه چاروپه باب ولی خان وويل چی پښتون قوم په پيسونه خرڅيږي څوکه څوک زمونږ سره دجمهوريت په ځای دشمني کول غواړي. نوموړد دغه دښمني مقابله کولای شو. هغه وويل چه که چيري دپاکستان حکومت په بلوچستان اوپښتونستان کښې زمونږ اکثریت نه مني نوموړهم په سند اوپنجاب کښې دهغه اکثریت نه منو .

پدغه غونډه کښې دپښتونستان ستر مشر جناب عبدالغفار خان هم وينا وکړه اوپښتنوته يې دزيات اتحاد اويووالی اوخپل ملی هدفوته درسيدوپه لاره کښې د مجاهدي توصيه وکړه.

د لړم ۱۰ :

دامريکا دباندنيو چارو وزير ډاکتر هنري کسينجر دافغانستان دحکومت په بلنه د۱۳۵۳ کال د لړم په لسمه نيټه دافغانستان جمهوريت ته رسمي سفروکړي اودهغه دسفرپه آخر کښې ددواړوخواووله ځواکپه ابلاغيه خبره شوه . چه په دغه گډه ابلاغيه کښې داهم ويل شويدي: «دواړوخواؤ موافقه وکړه چه ددولتونو ترمنځ داوسنيو ستونزوواو اختلافونو دپاره ددايمي او دوامداري روغې جوړې دحل دلاری دپيدا کولو

دېشتونستان او بلوچستان د پښتو کرونولوژۍ

سمدستی او گټور اقدامات وکړي .

د لړم ۲۵ :

د باندنيو چارو د وزارت نطق د پنجشنبې په ورځ وويل چې د افغانستان خاوري ته د بلوڅو پناه وړونکو چريان دوام لري .

لکه چې د لړم له شلمې نه تر درويشتمې پورې د پښتو ماشومانو په گډون يو سلوڅو ارلس تنو نور د پاکستان د حکومت د ظلم اوزياتي اوددغه هيواد د پوځي قواو د بيرحمانه حملوله لاسه د افغانستان خاوري ته پناه راوړې ده .

پدې ترتيب دهغو پناه وړونکو شمير چې د پنجشنبې تر ورځې پورې افغانستان ته راسيدلي دي سوه څلور څلو يښتو تنوته رسيدلي .

نطاق زياته کړه چې د افغانستان د حکومت مربوط مقاماتو او د افغاني سره مياشتي موسسې د بلوڅو پناه وړونکو د لار ښوونې خوراک - څښاک استوگنې اوساتنې د پاره گټور او منسجم پروگرامونه تر لاس لاندې نيولي دي .

د لړم ۲۷ :

بلوڅو پناه راوړونکو افغانستان ته د خپلو د پناه راوړلو د علتونو د څرگندولو په طرز کې داسې وويل :

(کله چې د پاکستان الوتکو په پرله پسې بمباريو په بي دفاع خلکو پښتو ماشومانو او سپين ږيرو باندې د ژوندانه ډگر تنگ کړ او زمونږ په کورونو کې اورېدل کېدلې پرته بله چاره پاتې نشوه چې خپل وطن ږيرې دواڅان د افغاني ورونو د مهرباني په لمن کېښي واچوو) همداوچې سره ددې چې پنجا بې سبا هيانو

د ظلمونو د شرخه د افغانستان خاوري ته پناه راوړې ده .

نطاق وويل : چې د سپرکال دوېې د مياشتې په ۱۶ نېټه د دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم د بلوڅو د آزادۍ غوښتونکو په مقابل کېښي د پاکستان د نظامي عملياتو د ناوړه عواقبو نه د اندېښنې په څرگندولو سره د اسلامي هيوادو مشرانو او د ملگرو ملتو د موسسې سر منشي د اسلامي جرگې عمومي منشي ته په يو پيغام کېښي د بلوڅو بې گناهو خلکو خواشينيو ونيو حالاتو ته چې د پاکستان نظامي قواووړ باندې بيرحمانه يرغل کړی اوددوی په کورونو او کورنود باندې پرله پسې بمباريدلې د دوی پاملرنه اړولې اوويلې چې ووجه دغه کار د اندېښنې وړ حالت پيدا کړيدی او پدې سيمه کېښي يسي سولي او امنيت ته خطرونه پيدا کړيدی .

نطاق وويل : د پاکستان د صدر اعظم ذوالفقار علي بوټو د اکتوبر ۱۵ نېټې د اولتيماتوم نېټې د تيريدو وروسته اود ورونو مياشتو د پاره دهغې دا وړېدولو د اعلان د اسپين جعلی کتاب په خپرولو سره د پاکستان د نظامي قواوو په تيره بيا دهغه هيواد د هوايي پوځونو عمليات زمونږ په بلوڅو ورونو د پريزيات شويدی اود عملياتو د دغو زياتولو له امله د لړم د يولسمې نېټې نه تر ۱۹ نېټې پورې دوه سوه ډير شونتو مهاجرو د افغانستان خاوري ته پناه راوړيده .

نطاق زياته کړه چې د افغانستان حکومت دغو مهاجريتو ته چې زيات شمير ماشومان او ښځې هم پکښې دي مخصوص کمپ جوړ کړيدی او مربوط مقامونو ته يې امر ورکړيدی چې ددوی د خوراک، څښاک اود سرونو د ساتنې په غرض

سليمان هغه هلك چه له لسو كالو زيات
عمر نلري په درد منده لهجه يي وو يل : (ماته
هيڅ شي او هيڅوك ندي پاتي شوي ټول يي
ووژل اوماد كورني يوازي غړي دخپلو وطنوالو
په پناه اوملاتي كښي دغرونو اودښتو لاره غوره
كړه.)

يو ي بلې سپين سر ي ښځې چه خان يي د
يار باز اوخير مور بلله وويل (دواړه زامن يي
په بمباري كښي ووژل شول اومونږ ونسه
غوښتل چه ددښمن منگو لو ته ورشو).

پدې مينځ كښي يوه ځوان غړوكې (پوهيږي
داولي په ټولوبي دفاعو باندې بمباري كوي او

هم دبلوچستان په علاقه باندې گولي وروي)
پرته ددې چه ځما دځواب انتظار وباسي وي
ويل: (ددې دپاره چه پيپلز پارټي ته مواري
ندي وركړي سړواوځوانانو وروسته له هغه چه
په خپله په خلكو مړيو ط محلي حكومت له مينځه
يووړل سخت عكس العمل وشو د او ددې

دپاره چه دخلكو دحق غوښتنې غږ يي غلي
كړي وي دپاكستان حكومت دمشرانو او ځوانانو
په نيولو لاس پوري كړ او پدې هم قانع نشو
په هوايي بم غورځو ونكو توپونو توپكوسره
يي په بلوچستان باندې يرغل وكړ.)

دوي لو مړي دبلول علاقه بمباري كړه
وروسته له هغه يي پر له پسې اوه ورځي
په كچل تل بمباري وكړه ديار لس تنه يي
بنديان كړل اوڅه دپاسه څلور سوه تنه يي
ووژل.

دوي دخلكو په مال اوسر صرغه ونكړه او
ددغي سيمې دخلكوڅه ناڅه دخلوريا پنځه

كلكه خارنه كسوله اوپه ښځو اوماشومانو
باندې يي له گوليو او برجو سره بريد كاوه يو يو
تن يادوه دوه تنه يابه زيا ته اندازه دري دري
تنه دښي له پلوه له خپلو كورونو را وو تل
دغرونو او بيا بان له لاري اوپه هغو سختولارو
چه تگ راتگ پري سخت دي راروان شوو.

پداسي حال كښي چه داتيا كلن سپين ټيري
په سترگو كښي او ښكي پيداشو وي خپل
سړي راپور ته كړوي ويل : (په هغه ډير بد
حالت سره چه تصور يي كيدې نه شي په بيلو
بيلو بلوڅو قبيلو په تيره بيا د مري په قبيلې
باندې له څه مودې را هيسې دپاكستانو سپاهيانو

بمباري اوږزې كړي.) ښاغلي مهربان خان
مري چه ستوني يي ډك ډك كيده هغو ورو ماشومانو
ښځو اوسپين ټيرو ته چه شمير يي دري سوو
څلورځلو ښتو تنو ته رسيده گو ته ونيو له
وي ويل: (دورځي له پلوه پتيدو اودښي مولار
وهله او پدې توگه زياتره پښتې لوڅي په هيڅ
ډول وسايل او جامي يي نه وي څه دپاسه دوي
مياشتني مودښي له پلوه لارو هلي ده.)

(هغې سپين سرې ښځې چه عمر يي له اوياو
كالونه زيات برېښيده خپلې لوڅي پښي چه د
لاري اغزيو او ډبرو زښتي زياتي ژوبلې كړي
وي ونيو د لي اووي ويل ميره اوڅلور زامن
مي شرو درمنډوليرا و بختيار د پاكستاني
الوتكو په بمبارد يو كښي مړه شول زمونږ
دكور كالي يي وسوزول اودافغانستان لورته له
راتگ نه پر ته هغه هم دښي له پلوه له كوچنيو
ماشومانو اونجونو سره بله چاره را پاتسې
نشوه.)

دېشتونستان او بلوچستان د پښتو کرونولوژۍ

مبارزينوله بندي کولو وروسته يې د بلوچستان

د سيمو په بمباري لاس پورې کړې. خود انسانيت نه په دغو خلافو عملونو سره نه يواځې په سيمه کېنې د حق غوښتنې اورمې نه شول بلکه دغه اورنور هم زيات شو. او د ظلم او حقه حقوقو د غضبولو په ضدي قوم نور هم راوپارو مهربان خان وويل (د افغانستان د حکومت او زموږ د افغاني ورونو د تودهرکلي او خلاصه غيږ زموږ د ټپونو د پاره ملهم شوه او اوس دهغو نوروله فکر څخه چه په ځای کېنې پاتې شويدي او په بلوچستان او پښتونستان کېنې زموږ د - ځوانانو د مبارزو د تڼيو نه پر ته کومه بله انديښنه موږ نه لرو).

يوې بلي ښځې چه څلور زامن يې له لاسه ورکړي او دهغوی کوچنی ما شومان اوښتي ورپاتې شويدي وويل :
په هيڅ ملت کېنې په انسان باندې داسې ظلم ندي شوي خوزموږ زامن تر هغو څخه پوري چه خپل ملي هدف تر لاسه نه کړي له مبارزې نه لاس نه اخلي .

د لړم ۲۷:

د پښتونستان د آزادۍ غوښتنې د لارې يوه مجاهده خدايي خدمتگار حبيب خان دهغې ناروغۍ له امله چه ورپېښه شوي وه د ۸۵ کلنۍ په عمر پرون په نادر شاه روغتون کېنې وفات شو.

دمرحوم حبيب خان دفاتحي په مجلس کېنې د سرحداتو د وزارت او دهغه مرحوم دکورنۍ له خوا د شاه دوشمشيره عليه الرحمه په جومات کېنې واخيستل شوه د عظمي دصدا ت -

مليونو روپيو مال يې تالان او لوټ کړې.

وروسته دېم اچولو لمن د پسر کوربه گنجي اوسپن تنگي سيمو ته پراخه شوه اوڅه د پاسه درې سوه تنه يې ووژل او خورا کي مواد يې ۱۰۰۰ ښاغلي مهربان خان د زلمي له ځولي خبره ونيو له اوړي ويل : (هغوی څاړوي خورا کي مواد او خلک بمباري کړل چه دلوري و مري).

ده وويل : (پاکستان بنديځاني ټولي په پښتنو او بلوڅو کې شوي او څرنگه چه په بندي ځان وکښي ځای ندي پاتي شوي دلويو کلاگانو نه يې بنديځاني جوړي کړيدي).

ده داهم وويل دکوتۍ لوره يې مچ سبي کولو، په سيمو کېنې چه پخپله دهغه ځای دي اوهرناوي کېنې هر څومره ځوانان او د کارڅلک چه دېو ځيانو لاس ته ورځي بنديانوي يې.

ددغو بي کوره خلکوسر نو شت يو ځل بيا د تاريخ خونړۍ پښې سترگو ته دروي.

داکيسه نه وه داستان او فانتيزي هم نده د فلسطين د بي کوره خلکو د درهم جنگ د پېښو کيسه نه کوم بلکه يو دردونکي نثني تر اړيدې واقعيت د پښتونستان او بلوچستان په علاقو کېنې د ملي عوامي حکومتونو له مينځه تلونه وروسته خو نړۍ پيښې وشوي او د پاکستان حکومت چه د بلوڅو او پښتونو د خلکو د قهر په مقابل کېنې سليم منطق نه درلود له زور نه يې کار واخيست اودسرتيرو او قومي

بختي د سترگونه پټي کړي . امکان شته څه وخت مخکې به تاسي اوریدلي وی چه پاکستانی منابع وویل : افغانستان په پولو کښی نظامی سو قیات وکړل په عین حال کښی پاکستانی منابع پرو پاکښه کوی چه افغانستان پخپله خاوره کښی سر تیری روز لی ، روزی او پاکستان ته یی لپری پداسی حال کښی چه داتورو نه بیخي دروغ دی او بیاوایی چه څه دپاسه سلونو او زرونو د ظلم تیری اوبی عدا لثی له لاسه پاکستان ته پناه راو ږی ده .

پداسی حال کښی چه دوی هغه کو چیان دی چه په پي پي پي یو په پاکلی موسم کښی لدغه خایه هلته ځی دپاکستانی منابعوله خوا همد غه راز ضد ونقیض وینا گانی شوی او کپری چه البته دغه ډول تبلیغات ور ځ په ور ځ کړ کيچ زیاتوی .

دافغانستان په شان یو ملت چه دخپلو وروسته پاتی کیدلو په لری کو لو بخت دی او هڅه کوی چه خپل اقتصاد دی مشکلات لری کړی او تل سو له دوست دی هیڅکله د جنگ هیله نه لری البته دا خبر ی یواځی پاکستان جوړی کړی دی .

زمونږ هیله تل داده چه دنړی دټولو خلکو سره په روغه جوړه ژوند وکړو . البته دخاوری ددفاع وظیفه دهر ملت ملی وظیفه ده تر کومه خایه پوری چه په افغانستان پوری اړه پیدا کوی دخپلی دفاع دپاره باید هغه تیاری ولری چه په واک یی دی اودا ټولو دپاره یو ملی مکلفیت دی خو زمونږ هیله داده چه یوه ور ځ نړی هغه ځای ته ورسپړی چه اصلا دمسلم

مرستیال ډاکتر محمد حسن شرق د مر کزی کمیټی ځینو غړو، دکابینی ځینو غړو، لوی درستیز ډگر جنرال عبدالکریم مستغنی یو شمیر جنرالانو عسکری او ملکي مامورینو اونورو ډیرو خلکو گډون کړی وو . او دمر حوم روح ته دمغفرت دعا وشوه . دمر حوم جناب خان دپاکستان د - ظلمونوله کبله په ۱۳۲۸ کال کښی افغانستان ته هجرت کړی وو .

د لړم ۲۸ :

دافغانستان ملی مشر او ددولت رئیس په خپله مر که کښی دتایمز افاندياد نما ینده ښاغلی دلیپ موکرچی سره دپښتونستان د قضیې په ارتباط دهغه دسوالو په ځواب کښی داسی وفر مایل :

پوښتنه :

په تیر او پی کښی دا ویر ه وه چه افغانستان یوی جگړی ته راکښل شی اوس حالات څنگه سنجولی شی په تیره بیا دملی دفاع دتقوی اوله راتلونکو بحرانو سره د مقابلی دپاره څه گامونه اخستل شویدی .

ځواب: البته پاکستان سره ز مونږ رو ابط پوره روښانه دی پاکستان تل په تیره بیا په افغانستان کښی دجمهوری نظام له جوړیدو وروسته هڅه کړی ده چه په افغانستان کښی ناگراری پیدا کړی اودهغوی پروا گند دوا ملری د پاکستان دپروا گند مقصد دوه شیان دی یوی داجه غواړی دافغانستان په نسبت د نړی ذهنیت گټور کړی او دبلې خوا په دغه ډول غواړی پخپل هیواد کښی دننه نا گراری اوبد

دېشتونستان او بلوچستان د پېښو کړنو لړۍ

کولواو د جنګ د پاره هېڅ ضرورت پاتې نشی.

پوښتنه:

څه وخت مخکې د افغانستان یو نظامی هیات د ډګر جنرال مستغنی په مشرۍ مسکو ته لاړ او پدې وروستیو وختونو کې نوي ډیلی ته هم یوهیات لارې ایادامو موضوع د افغانستان د دفاع د قابلیت په پیاوړی کیدو پورې ارتباط لري.

ځواب: د زموږ ملي وظیفه ده چې د خپلې دفاع د پاره تیاری ونیسو. ددی موضوع جزئیاتو به باب د ځواب له وړ کو لونه بېښه غواړم.

پوښتنه:

پدې وروستیو وختونو کې د ایران پاچا د بلوچستان په باب ځینی خبری کړی دی او واقعې یی هلته د پاکستان کورنۍ موضوع بللی ده او هم یی د افغانستان سره د پاکستان د اختلافو نو حل و فصل ته د مساعدت د پاره د خپل تیاری خبری کړیدی پدغه باب ستاسو جناب نظریه غواړم.

ځواب: د بلوچستان د موضوع په باب باید ووايو چې بلوچستان د جغرافیا یی موقعیت له نظره له افغانستان سره گاونډی دی. او هغه خلک د افغانستان له خلکو سره ډیر نژدی تاریخی او کلتوري علاقی لري نو هر نارامی زوریدل او د بختی چې پدغه ځای کېږي دهغه خلکو ته پیدا کېږي هرو مرو په افغانانو باندی اغیزه کوي او ممکنه نده چې په افغانستان کېږي دهغه تاثرات انعکاس ونکړي.

افغانستان تل یواصل تائید کړی او هغه زموږ د پښتنو او بلوچو ورو توملی آرزو گا نو ملاتړی دی د اېخپله په هغو خلکو پوری اړه لري چې د ځان او خپلې ایندی په باره کېږي څه فیصله کوي او څه مني.

د افغانستان او پاکستان داختلافونو دلری کولو د پاره د ایران د پاچا د کوښښ په برخه کېږي باید ووايو چې د ایران پاچا څما د صدارت په وخت کېږي هم کوښښ وکړي چې د دواړو هیوادو مناسبات ښه شی.

ښایي دوی اوس هم دغه شان فکر ولري خو پدغه برخه کېږي نه دهغوی له خوا هېڅ ډول پیشنهاد وړاندی شویدی اونه زموږ له خوا دغه شان پیشنهاد شویدی.

پوښتنه:

دوی ورځی پخوا ما کاند هار ولید او ځینی هغه بلوڅان می ولیدل چې له بلوچستان څخه یی افغانستان ته پناه راوړیده دهغوی شمیر څه ناڅه دری سوه تنه دی د دېو تنو د هدایت په اثر چې خپل پوځونه یی له مری څخه مینگل ته سو ق کړیدی امکان شته د بلوڅو پناه راوړونکو شمیر زیات شی او س لکه څنګه چې لیدل کېږي افغانی مقامات له پناه راوړونکو سره مرسته کوي که چیري دهغو شمیر زیات شی ایا دملګرو ملتو د پناه وړونکو له ادارې څخه به مرسته وغواړي.

ځواب: هو البته کله چې د بلوڅو پناه وړونکو شمیر زیات شی هغه وخت به مجبور و اوسو دغه موضوع دغی ادارې ته وړاندی کړو خو تر اوسه پوری مودغه اداره پدغی موضوع

باندی نده خبره کړی.

دی.

د ليندۍ ۲:

ښاغلی مولانا مفتي محمود وويل بلوخ

اوپښتانه دپاکستاني مظالمو نه تنگ شوی او دظلم په خلاف یی ټوپک ته لاس کړی دی خو دا احتمالی سختی جگړی مسولیت به یوازی دپاکستان حکومت په غاړه وی.

باید وویل شی چه د پښتو نستان په مختلفو سیمو کی د حکومت په خلاف ولسی مخالفت اود آزادی غوښتونکو له خوا مجادلی روانی دی اود دغه فعالیتونو له وجهی پاکستان ته د یر مالی اوځانی تاوانونه رسید لی اورسپری.

د ليندۍ ۶:

(د دولت رییس اوصدرا عظم ښاغلی محمد

داود دملگرو ملتو دمو سسی دعو می منشی دوکتور گورت والد هایم په عنوان دخپل پیغام په ترڅ کښی د ۱۳۵۳ کال دوی د میاشتی په شپاړسمه نیټه دبلو چستان داندیښنی وړ حالاتو او په هغی سیمه کښی د پاکستان د حکومت له خوا دیرر حمانه ډله ایزو وژنوسیاست ته په تیره بیا په بلوخو باندی دپراخو اوعومی بمباریو له کبله دبین المللی ټولنوخاصه پاملرنه رااړولی وه.

دپاکستان صدرا عظم ذوالفقار علی بوټو دملگرو ملتو دمو سسی دعو می منشی په عنوان په خوا به لیک کښی دحقایقو په اړو لوسره پر افغانستان باندی یولړی ایاسا سه ترونه ولگول چه ددولت رییس اوصدرا عظم د ۱۳۵۳ کال د لیندۍ د میاشتی دشپږ می نیټی دخپل پیغام په ترڅ کښی هغه رد کړل او دبلو خود خلکو دخرابو حالاتو او دافغانستان او پاکستان

د پښتو نستان د پښورڅخه رارسید لی - خبروایی چه دتحریک استقلال مشربنا غلی اصغر خان په پښتو نستان او بلو چستان کښی دپاکستان د حکومت د اعمالو دغندنی په ترڅ کښی په لیاقت باغ کښی دپښتو او بلوخو په غونډه باندی دپاکستان د نظامی قواوو په چزو هغه حکومت ته سخت بد وویل او زیاته یی کړه دپاکستان حکومت دی چی دخپلو مظالمو له لاسه یی په سوونو بلوخواوپښتانه افغانستان ته په هجرت مجبور کړی دی.

اصغر خان وویل - دپاکستان د حکومت دغه ظالمانه اقدام به ډیری ناوړی نتیجی ورکړی اود بدعواقبو مسول به یی په خپله دغه حکومت وی هغه اخطار ورکړ چه پښتون او بلوخ ولس او همدغه شان دپاکستان ولسونه به دپاکستانی حکومت سره ددوی داعمالو حساب وکړی.

د ليندۍ ۲:

د پښتونستان له پښور نه په راسید لی خبر کښی ویل شوید ی چی دجمعیت العلمای اسلام گوند مشر دپښتونستان پخوانی وزیر اعلی ښاغلی مولانا مفتی محمود په پښتونستان او بلو چستان کښی دپاکستان دحکومت د مظالمو دغندنی په ترڅ کښی وویل هغه حکومت په دغو سیمو کښی یوځل بیا هغه مظالم تکرار وی چه دبنگله دیش تر جوړیدو پخوا یی په بنگال کښی کړی

ترمنځ د سياسي اختلاف د مربوطو حقايقو په باب
يولي مطالب شرح کړي دي.

د دولت د ښاغلي رييس اوصدراعظم د پيغام
متن

کابل : ۱۹۷۴ کال د نومبر ۲۲
۱۳۵۳ کال د ليندۍ ۶:

جلالتمابا!

ماستاسو د جلالتماب په عنوان ۱۹۷۴ کال
د سپتامبر د مياشتې د (۷) نېټې د ليک پواسطه د
غني انديښنې وېر حالت ته د ملگرو ملتو د موسسې
د غړو هيوادو پاملرنه راجلب کړه چې په دغې سيمه
کېنې سوله او امنيت چې افغانستان هم په هغې
پورې تړلې دى سخت په خطر کېنې او چو لى
دى.

نوموړې ليک څرنگه چې غوښتنه شوې وه د
۱۹۷۴ کال د سپتامبر د مياشتې د پنځه ويشتې
نېټې پدې ۲۴ رسمي سند په ترڅ کېنې د ملگرو
ملتو د دارالانشا له خوا د هغې موسسې غړو
هيوادونو ته وويشل شو.

افغانستان د ملگرو ملتو د يو غړى هيواد په
توگه خپله وظيفه وگړله چې تاسو د جلالتماب او
ستاسو پواسطه د ملگرو ملتو غړى هيوادونه
او ټولې بين المللي ټولنې سولې او امنيت ته
د دغه تهديد څخه باخبره کاندې.

افغانستان عقيده لري چې ټول غړى هيوادونه
مکلف دي چې د ملگرو ملتو موسسه له ټولو
حالاتو څخه خبره کړي او د هغو حوادثو د پېښو
مخنيوى وکړي چې سوله گېږودى.

د افغانستان انديښنه چې دنو موړې ليک
پواسطه په اطلاع ورسو له شوه د هغو ناوړو

عواقبو په نسبت ده چې ښا يې د بلو خودآزادۍ
غوښتونکو پر ضد د پاکستان د حکومت د سياست
په نتيجه کېنې مينځ ته راشي. دغه اند پښه د
بلوڅو د آزادۍ غوښتونکو په مقابل کېنې د
پاکستان د حکومت له خوا د هوايي بمباريو په
گېږون د قوې د سيستماتيک استعمال څخه
وروسته چې د سياسي مشرو غوښتنو د له
منځه وړلو او د خپلو حقه ارزوگانو پر ضد
خپل مقاومت ته دوام ورکوي څر گنده
شوه.

له هغې څخه وروسته چه پاکستان نظامي
قوه استعمال کړه او د زړو ښځو او ماشومانو په
گېږون په دله ايزه توگه د زرمو نو تنو او خلکو
د وژلو د عمل مرتکب شو د بلو څو آزادۍ
غوښتونکو په غرونو کېنې داسې ځايونو ته پناه
يوپه چې دهستو گنې وېرې دي چې خو له هغه
ځاي څخه د خپلو حقه حقو قو لاس ته راوړلو له
پاره مبارزه وکړي.

د پاکستان مخالفو گوندونو او د بلوڅو
سياسي مشرانو د بين المللي موسسولک د ملگرو
ملتو د بشرد حقوقو د کميسيون داسلامي
جرمې د دارالانشاء د سره صليب او هلال احمد د
بين المللي موسسې او د بين المللي عمومې پېښې
د موسسې (امنستې انټر نېشنل) پاملرنه دغه
حالت ته راواړوله چه د بين المللي اطلاعاتي او
نشراتي وسايلو په واسطه سره له دې چې د
پاکستان د حکومت له خوا کلک سانسور لگول
شوى وو نړۍ وال له هغه څخه خبر شول.

ټولو په واسطه دحقوقودتحقيق غوښتنه لومړی دبلوڅو آزادۍ غوښتونکو اودهغوی د سیاسي مشرانو له خوا شویده چی دافغانستان حکومت ددغی غوښتنی پوره ملاتړ کوی .

نوپس دځنداوږده څرنگه چی دپاکستان په لیک کښی څرگنده شویده چی دافغانستان دحکومت له خوا دبلوڅو دخلکو ملاتړ دپاکستان دسیاسی خپلواکی اودځاوری دتعمایت پرضد یوه طرحه ده دبلاغی ټوټو په مکتوب کښی ادعا شویده چی دافغانستان حکومت دپاکستان دځاوری په سترو برخو باندی ارضی دعواوړاندی کړی ده . دغه ډول اعلام دافغانستان دحکومت په واسطه هیڅکله اوپه هیڅ سویه نه دی شوی اودهیڅ یوی منبع په واسطه ثابت کیدلای نشی .

دپاکستان حکومت پرافغانستان باندی له دی کبله تورلگوی چی په پاکستان کښی دننه په سیستماتیکه توگه ددهشت اچولو اوڅوابکاری عملیات ترتیب مساعدت اوتشویق کوی دغه البته حقیقت لری چی آزادی غوښتونکی دټولو هغو وسایلو په واسطه چی په لاس کښی یی لری دپاکستان دحکومت سره جنگیدلی دی خودغه حقیقت نه لری چی دافغانستان حکومت په هغه کښی کومه برخه لرلی ده . که چیری اجازه ورکړی شی چه دبلوڅو دآزادی غوښتونکو مجادله ددهشت اچولو په توگه تعبیر شی پس داسی ویل کیدای شی چی دنړۍ په بیلوبیلو سیمو کښی ټول آزادی غوښتونکی ، دهشت اچوونکی دی په همدی اساس ټیک نه ده چی دیوی ملی داعیسی سیاسی مشرانو ته دډیوال

دغه وخت وو چی دپاکستان صدراعظم دلومړی ځل دپاره دبلوڅو آزادی غوښتونکوله پاره اولتیماتوم صادر کړ اواعلام یی وکړ چی که چیری هغوی ۱۹۷۴ کال داکتوبر دمیاشتی تر۱۵ نیټی پوری تسلیم نه شی ددوی پرضد به سخت اوپراخه نظامی عملیات شروع شی . په دی اساس وچی دافغانستان حکومت چی دقوی دزیات استعمال اوتهدید دسیاست له ناوړو عواقبو څخه خبردی مجبور شو چی د ملگروملتو دموسسی دنمشور دشر د حقوقو دجهانی اعلامیې اودبشر دحقوقو دټروئونوله اصولو څخه دغه څرگند تیری ته ستاسو دجلالتماپ اودملگروملتو دغړو هیوادو پام راواوړو .

دپاکستان حکومت د۱۹۷۴ کال داکتوبر دمیاشتی دلومړی نیټی دلیک په واسطه چی ستاسودجلالتماپ په عنوان دپاکستان صدراعظم لهخوا صادر شویو خپلی نظریی څرگندی کړیدی دافغانستان حکومت یوځل بیا خپله وظیفه بولی چه داوسنی حالت په باب خپل نظروړاندی کړی .

دپاکستان حکومت دحقایقو دلاس ته راوړلو دپاره دبین المللی تحقیقاتو پراساس پيشنهاده دپاکستان په کورنیو چارو کښی مداخله کښلی ده . که چیری دحقایقو دپلټلوپه منظور د بین المللی تحقیقاتو غوښتنه دیوه هیواد په کورنیو چارو کښی دمداخلی په توگه وگڼله شی نودغه کار به بی له کوم شرط څخه دځینو هغو حکومتونو دسیاست دسپارلو سره برابروی چی دبشر حقوق نقض کوی . دبین المللی

چې تاسو جلالتماب خبریاست چې په افغانستان کې د جمهوریت د انقلاب څخه وروسته د جمهوریت د متروقي نوی رژیم دله منځه وړلو دپاره د پاکستان په لمسون یو لړ کوښښونه وشول چې ځانته گرفتار او مجازات شول خو له مخامخی څخه هیڅ مجازات نه دی ورکړ شوی افغانستان دخپل هیواد په کورنیو چارو کې د پاکستان د مداخلې په مقابل کې دې د تل له پاره د صبر او تحمل څخه کار اخیستی دی .

د افغانستان په کورنیو چارو کې د پاکستان د مداخلې د هغو سندونو پواسطه چې د افغانستان د حکومت په لاس کې دی په اثبات رسیدلی شی .

د پاکستان صدراعظم افغانستان (دمخنيو پېړیو د یو دولت) په نامه یاد کړیدی . دغه یادونه په رښتیا چې د خنداو پرده زه فکر کوم چې په آسیا کې خپله د پاکستان څخه پرته هیڅ کوم بل هیواد د دغسې لقب دپاره دېنه شرایطو لرونکی نه دی . له هغه ځایه څخه چې حکومت په سیستماتیکه توګه د بشري حقوق او خلکو فردی آزادی تر پېښولاندې کړیدی ، له هغه ځایه چې دیموکراتیکې موسسې یوازې په نامه شته اوله هغه ځایه چې د عسکرو او پولیسو بیرحمۍ دورځنی ژوندانه وحشتناکه حقیقت ګرځیدلی دی .

تېاه کوونکی او نابود کوونکی جنګ چې اوس د بلوڅو دې دفاع خلکو په مقابل کې روان دی دخلکو د اساسي حقوقو او بشري کرامت په مقابل کې د پاکستان د حکومت له توهین څخه په ټوکی رويي شاهد دی او په څرګنده توګه

دمشرانو خطاب وشی د حقایقو د لاس ته راوړلو په منظور یوازې بین المللي تحقیقات کولای شی چې حقیقت واضح کړی .

له بین المللي ټولنې څخه غوښتنه ددی له پاره چې حقایق منځ ته راشي په هیڅ توګه یو فیوډالی طرز العمل نشي ګڼل کیدای. د بلوڅو دخلکو مشري د بلوڅو د منورینو او ځوانانو په لاس کې ده، د پاکستان حکومت دخپل لیک په ترڅ کې یادونه کوی چې د پاکستان د ټولو خلکو اساسي حقوق او آزادی د هغه اساسي قانون پواسطه چې د پاکستان د ټولو ایالاتو د نمایندګانو له خوا په دیموکراتیکه توګه مستقیمه ترتیب او تصویب شوی تضمین شوی دی .

د بلوچستان منتخب حکومت چې د خلکو نمایندګي لري او د هغه ځای خلکو د نورو ایالاتو په څیر ټول هغه اساسي حقوق تضمین کړیدی لري .

خو پدې ځای کې باید یوه انکار کیدونکې حقیقت یاد کړو او هغه دادی چې د بلوڅو او پښتنو منتخب نمایندګان په غیر قانوني توګه برطرف کړي شول او زیاتره یې اوس په زندان کې ژوند کوي .

د پاکستان په لیک کې افغانستان ته (دمخنيو پېړیو د یو دولت) په توګه اشاره شویده چې (په هغه ځای کې د سیاسي مخالفینو جسماني له منځه وړل یوه قاعده ده نه یوه استثنی ، تیر کال یوشمیر برجسته افغانان په دغه سرنوشت اخته شول اوله دغو جملو څخه زیاتره یې په کنډو کې بی له کومې محاکمې څخه په کړاوونو کې ژوند تېروي دغه وینا د حقایقو فاحشه اېونه ده) . زه یقین لرم

چه د پاکستان د حکومت پرضدیی مبارزه کوله
تسلیم شویدی .

غواړم دوه مهم انکشافونه چی د سپین کتاب
دا ادعایخی ردوی تاسوته ورسوم .

لومړی : د پاکستان حکومت دولتیماتوم هغه
پخوانی وعده چی د اکتوبر د میاشتی ۱۰ نیټه
بی ټاکلی وه د دوو میاشتو له پاره اوږده کړیده .
ددغی مودی اوږدیدل په ښه توگه ښی چی
دنظامی عملیاتو او هوایی بمباریو د پراخوالی
تهدید د آزادای غوښتونکو د حقه حقوقو د لاس
ته راوړلو د پاره د آزادای غوښتونکو په مقاومت
کښی هیڅ ډول بدلون نه دی راغلی او د پاکستان
حکومت چی دولتیماتوم دهغی مودی په دننه
کی دخپل مرام په پرمختگ بریالی نه شو
مجبور شو چی په بلوچستان کښی خپلونظامی
هدفونوته د رسیدلو له پاره دخپل اولتیماتوم
د پاره یوه نوی نیټه وټاکي .

دوهم : په دی وروستیو هفتو کښی د ښځو
اوماشومانو په گډون دری سوه څلورڅلو پیست
توبلوځانو د افغانستان خاوری ته پناه راوړی
ده .

افغانستان ته ددغو خلکو راتگ د پاکستان
د حکومت د ظلم او تشدد د پراخوالی اوزیاتوالی
په تیره بیا د بلوڅو په خلکو باندی دهغه هیواد
دنظامی قواو زور اوزیاتی چی بلوځان یی مجبور
کړیدی خپلی کروندی او کورونه پریردی ښی .
له بلی خوا د پاکستان حکومت د بلوڅو د
مجاهدینو له پاره عمومی غږه اعلام کړی ده
اودخپل سپین کتاب په ویشلو سره په بلوچستان
کښی حالات بیخی عادی څرگندوی اوله بلی

تابتوی چی دهغه حکومت دغه راز اقدامات په
هیڅ وجه دیوه عصری اودیموکراتیک حکومت
اعمال نشی گڼل کیدای .

ستاسو د جلالتماب په عنوان د پاکستان
د صدر اعظم په پیغام کښی یاده شویده چی
(تیرکال یوسلو پنځوس زره تنه افغانی اتباعو
پاکستان ته پناه وړی ده .)

دغه هم د حقایقو اول دی د موضوع حقیقت
دادی دغه افغانی اتباع افغانی کوچیان دی چی
هرکال د یخنی په موسم دراریدلو په وخت
کښی د سیند د ناوی د غاړو تودو سیموته مهاجرت
کوی، دغه رسم اورواج یی دهغه وخت څخه
تعقیب کړیدی چی دغه سیمسی د افغانستان
جزوی .

کله چی ددوبی تاوده بادونه شروع شی
دغه کوچیان لوړو برخوته بیرته راگرزی .

د کوچیانو د ژوندانه طرز د پاکستان اوسنیو
واکدارانو ته پوره معلوم دی، لکه چی د دوی
تیر واسلافو او په تیرو لس کلنو دورو کښی
برتانوی مقاماتو ته معلوم و، نوپس د پاکستان
حکومت په دی ښه پوهیږی چی که چیری د پاکستان
د مربوطو مقاماتو له خوا محدودیتونه نه وضع
کیدل او دغو خلکو ته دهغوی له خوا آزار او
زور ونی نه پیدا کیدلی نو د کوچیانو شمیر به په
عادی ډول سره له هغی اندازی څخه چی د پاکستان
د صدر اعظم په لیک کښی یادونه شویده په عادی
توگه د پریزیات وایی .

که څه هم د پاکستان حکومت په دی وروستیو
وختو کښی یوسپین کتاب خپور کړی دی چی
د پښتونستان حالات آرام شویدی او هغه خلک

خوادخېل اولتیماتوم موده دوومياشتو له‌باره اوږده کوی .

د پاکستان د حکومت په ابلاغو کښی دغه څرگندتصاد دغه کار تائیدوی چی د پاکستان د نظامیانو پر ضد د بلوڅو دمجاهدینو په مقاومت کښی د پاکستان دادعا په خلاف هېڅ ډول کهوالی نه‌دی راغلی .

د اولتیماتوم دمودی اوږدیدل او افغانستان ته د بلوڅو د پناه راوړونکو مهاجرت په دی‌باره کښی د افغانستان دادعا ټیک‌کیدل بیخي ثابتوی او د بلوڅو دخلکو او د پاکستان د حکومت ترمنځ د جنگ دوام په باره کښی د افغانستان اندېښنه تصدیق کوی .

دغه راز په څرگنده توگه دغه حقیقت تائیدوی چی د بلوڅو د بېگانه خلکو پر ضد دهغه حکومت له خوا په ډله ایزه توگه دخلکو وژل او د ناوړه او بیرحمانه سیاست تطبیق کول ورځ په ورځ د حالاتو د خرابیدو موجب گرځیدلی دی .

د بلوڅو بشری اوسپاسی حقوق یی تر پښو لاندی کړیدی او زمونږ په سیمه کښی د سولې او امنیت د باره یی یو خطر منځته راوړیدی. دغه پیښی ښیی چی افغانستان باید تاسو اوستاسو له لاری د ملگرو ملتو د غړو هیوادو او بین المللی ټولنو ته په بلوچستان کښی له دغه ناوړه حالت څخه خبر درکړی وای اونه یسی پرېښودلای چی د پاکستان د ناوړه پروپاگنډ د پښی پردی څخه حقایق له سترگو پټ کړی. پردی اساس ۱۹۷۴ د سپتامبر د میاشتی داوومی نیټی دخپل تیرلیک مندرجه مواد پیا تائیدوم او هیله لرم چه د پاکستان حکومت

د بلوڅو د آزادۍ غوښتونکو پر ضد د قوی له استعمال څخه چی دا اولتیماتوم په ذریعه یی تهدید کړیدی ډډه وکړی هیله ده چی ستاسو جلاکتیاب زمونږ زیات احترام ومنی .
محمد داود

دلیندی ۱۰:

د فرانسېرس نما ینده د راولپنډۍ نه خبر ورکړی دی چه د پاکستان د حکومت مخالف گوند یعنی د ملی عوامی گوند څلورتنه مشران دلیندی په پشپړمه نیټه د لومړی ځل دپار. دوی د بند نه شپاړس میاشتی وروسته محکمی ته بېول شوی دی.

دغه مشران د بلوچستان پخوانی گورنر غریث بخش بزنجو پالټی پخوانی صدراعظم عطا الله مینگل خیر بخش مری اوسلطان محمد مینگل دی.

دا څلورتنه به د غلطو اتهاماتو په تورو نو محاکمه کړی شی.

د فرانسېرس نماینده ویلی دی بلوڅی مشران چه د بند نه مخکښی یی د پاکستان د تش په نامه دیموکراسی باندی کلک انتقاد کړی وو په ۱۹۷۲ کال کښی په سیاسی تور او دغه ادعا چه د پاکستان دکتو په ضد راپورته شویدی د پاکستان د حکومت له خوا بر طرف شوی وو خود پاکستان حکومت د شپاړ سو میاشتو بی محاکمی بنده وروسته دغه دی دوی د مدعی جرایمو په تورو نو محکمی ته بېولی دی. د فرانسېرس نماینده زیاتوی چه د دغو کسانو د محاکمی غونډی د بنگله دیش له بیلتون نه وروسته د بلوچستان په باره کښی د حکومت

د افغانستان کالني

دوی د حکومت په پېښه دوه مانه د پاکستان حکومت په جلا جلا بند یخانو کېنې دهغوی دېنه امر صادر کړي.

مینکل ضمنا وویل چه د پاکستان دقانون پخوانی وزیر عبدالحفیظ پیرزاده د فدرالسی حکومت په نمایندگی پښه کړې ووجه دوی دی په حکومت کېنې برخه واخلي.

ده وویل چه مونږ ته پښه کړې ووجه په بلوچستان کېنې یو ائتلافي حکومت جوړ کړي. دروېتر نمایندې څرگنده کړېده مینکل د غوث بخش بن نجسو او دملی عوامی گوند دنورو و شخصیتونو یعنی سردار خیر بخش مری او سلطان محمد مینکل په ملگرتیا سره په لاهور کېنې د پاکستان د سترې محکمې په پوښانگه کېنې تر تحقیق لاندې نیول شویدي چه ددوی څلورواوو بند قانوني بڼه غوره کړې دوی څلورواوو د څوورځنې څیرنې په موده کېنې ویلی دی دهغو تورو په خلاف چه د پاکستان حکومت دهغوی د محاکمې دپاره لکولې دی دوی دجنای جرایمو په اثر ندی نیول شوی د پاکستان د حکومت هدف چه په بلوچستان کېنې یی دملی عوامی حکومت له برطرفی نه اوه میاشتی وروسته دهغوی امر صادر کړېدی. داووجه دوی سیاسی روغی مجبوره کړې.

دروېتر نمایندې ویلی دی دبلوچو د مشرانو ادعاوی د پاکستان د حکومت د سختی اندېښنې سبب شویدی.

دلیندی ۱۳ :

دالمان دخبر رسونکی آژانس نمایندې له اسلام آباد څخه خبر ورکړېدی چه دملی عوامی

د سیاست له مخی چه ددغه سیاست مقصد د حکومتی ضد مخالفینو او مبارزینو د جبرورولو اوله غرونو څخه راښکته کیدو او د پاکستان حکومت ته د تسلیمیدلو له لاری د بلوچستان د لانجی دپاره دحل دلاری موندل دی.

د پاکستان د حکومت ددغه سیاست سره د نظامی قوی استعمال هم یوځای دی. دفرانسپرس نمایندې ویلی دی چه هیله کیږی چه دملی عوامی گوند د مشرانو محاکمه په څو راتلونکو او نیوکېنې په پنجاب یا کوټه کېنې پیل شی دغه څلور تنه له دی ویرېږی چه محاکمه به یی په عنعنوی ډول وشی او دملوک الطوائفی سرداران او ستر کسان چه دی ته مجبور کړی شویدی د حکومت او دخلکو د گوند ملاتړ وکړی او ددوی په خلاف شاهیدی ورکولو ته مجبور شی. ویل کېږی چه دملی عوامی گوند مشران د عصری محاکمې غوښتونکی دی چه په خپل واک او پرته د قیود وښخه له خانه دفاع وکړی شی.

دلیندی ۱۱ :

دروېتر نمایندې له اسلام آباد څخه خبر ورکړېدی چه د بلوچستان برطرف کړی شوی صدراعظم ښاغلی سردار عطا الله مینکل ویلی دی چه د پاکستان حکومت دده له نیولو یو کال په خوا کوښښ کړېدی چه له ده او دملی عوامی گوند له نورو بندي کړی شویو مشرانو سره د بلوچستان د مسئلې د سیاسی حل په باره کېنې خبری وکړی ده وویل چه حکومت په دغو کتنو کېنې هغوی ته د ځینو شرایطو له مخی ددوی دخوشی کولو پښه کړې او کله چه

دېښتونستان اوبلوچستان دپېښو کړونولوډی

ګوند مشر خان عبدالوليخان عقیده لری ددی دپاره چه پاکستان له تباهی څخه بچشی باید دپاکستان دحکومت له لاس څخه اختیارات واخستل شی . ده ددغه آژانس له نمایندہ مبره مرکي په ترڅ کښی اخطار ورکړی دی چه ممکنه ده داسی حالات پیدا شی چه دحکومت مخالفین له ځان څخه ددفاع دپاره وسلی ته لاس کړی اوله وسله والو پوځونو څخه استفاده وکړی .

دملی عوامی ګوند مشر وویل: همداسی به پاکستان کښی دیموکراسی بیخي له مینځه تللی ده . ده تور وولگاوه چه دپاکستان دحکومت له خوا په پاکستان کښی په تیره بیاپسہ بلوچستان او پښتونستان کښی نیول، جسمی ځورولو اوسیماسی قتلونو عمومیت پیدا کړیدی . ده پخپله حکومت دځان په خلاف په څلور ځله کوښښ تورن کړی عبدالوليخان وویل: سره ددی چه حتی خلک هم پدی پوهیدلی دی چه دپاکستان حکومت به په دیموکراتیکو وسایلو سره له قدرت څخه ونه لویری .

دی پخپله دحکومت په خلاف سیاسی مبارزی ته دوام ورکوی . ده وویل په پاکستان کښی حتی یوه مخالفه ورځپاڼه نده پاتی شوی اونور جراید هم دمخالفو ګوند ونوپه باب له پتی خولی څخه کار اخلی .

عبدالوليخان وویل خلک دپاکستان دحکومت په دیموکراسی هغه وخت پوه شول چه حکومت پدی وروستیو وختو کښی په دغه ایالت کښی دبلوچستان حکومت اوددغه ځای پارلمان چه اکثريت یی درلود بر طرف کړی .

دلندن نه دبیبی سی یوخیر وائی چه دګاز دین په نامه مشهوری انگلیسی ورځپاڼی په اسلام آباد کښی دخپل نمایندہ له قوله لیکلی دی چه په پاکستان کښی دپارلمان دیموکراسی حکومت هیر کړی شوی دی اوحتی دپاکستان حکومت پخپله کله ناکله اعتراف کوی چه دیموکراتیک پارلمانی حکومت له ماتې سره مخامخ شوی دی .

دګارډین ورځپاڼی وایی چه دپاکستان د مخالفو ګوندونو مشران دساتګی تورو په اساس بند او محاکمی ته راکښل شوی دی . مخالف ګوند ونه اوس ددغی موضوع په مطالعه بیرخت دی چه دتل دپاره پارلمان پریږدی . دګارډین دورځپاڼی په عقیده سیاسی او اقتصادی بحرانو نو اودتربیلا دبند د ماتیدو وپښی دپاکستان داقتصادی دی پر مختګ امیدونه هم داو بودسرخګ ګرځولی دی .

دلیندی ۱۴ :

درویتر نمایندہ له اسلام آباد څخه خبر ورکړی دی چه دپنجاب ستری محکمی دلیندی به ۱۲ خپل تحقیق ته دعوامی ملی دحزب دڅلورو لیبرانو د مسئلی په باره کښی او داچه آیاددوی بندی کول قانون وواو که نه خاتمه ورکړه .

دمحکمی په جریان کښی چه پنځی ورځنی دوام درلود دغه څلورو لیبرانو شاهدان وپاندی کړل . دغه څلورو تنو چه ښاغلی عطاءالله ښگل دبلوچستان سابق صدراعظم اوبهاغلی شوٹ بخش بزنجو دبلوچستان بر طرف شوی ګورنر هم پکښی شامل دی ویل دی چه دپاکستان

د پښتونستان او بلوچستان له ولس سره دورور کلوې نه شليدونکي ديني تاريخي او کلتوري اړيکي لري لدې امله د افغانستان جمهوري دولت او خلک له خپلو وروڼو سره له هيڅ ډول مادي او معنوي مرستو څخه سرنوږي تاسو شاغلو حاجيانو د حج د فريضې دادا کولو داسانتيا و برابرول د همدغو معنوي مرستوله جملې څخه گڼل کيږي چه جمهوري دولت يې تل د پښتو او بلوڅوله ننگيالو خلکو سره کوي هيله ده چه په بيت الله شريف کښي دلوي خدای (ج) په دربار کښي ستاسو د ملي خپلواکي غوښتنې دعاوي قبول شي.

مقابل کښي ښاغلي مولوي ظاهر شاه د حاجيانو په نمايندگي د پښتنو او بلوڅو خلکو سره د افغانستان د جمهوري دولت او د افغان ولس د هراړخيز و مرستو څخه شکريه وکړه او د ملي مشر په لار ښوونه يې د افغانستان د جمهوري نظام د بقا او د افغان ولس د زياتي هوساينې هيلي څرگندي کړي.

د لښدي ۱۷ :

د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم خاص نماينده ښاغلي محمد زعيم د چين دولتي جمهوريت په بلنه د لښدي په شيا په سمه هغه دوست هيواد ته مسافرت وکړ.

ښاغلي محمد زعيم د چين د صدراعظم مرستيال ښاغلي لي هسين نين په هغه ميلستيا کښي چه ددوي په وياړ شوي وويه خپل بيان کښي د نورو مطالبو په ضمن کښي داس وويل: د افغانستان جمهوريت کلکه عقیده لري چه

حکومت څکه ددوي دنيولو امروز کړي چه دوي د سياسي مصالحې دپاره مجبور کړي.

دغه ليدوران چه له ډيري مودي راهيسي بنديان دي ويلي دي چه دوي ته وعده ورکړي شوي وه چه که چيري دوي په بلوچستان کښي د يو ائتلافي حکومت له تشکيل سره چه په هغه کښي به دخلکوگو ندم شامل وي موافقه وکړي دوي به له مجسمه خلاص شي او ټول هغه انتها مو نه چه په دوي باندي لگول شوي دي بيرته به واخيستل شي اوله منځه به يوول شي. خودوي حاضر نشول چه د پاکستان د حکومت د فشار او تعجيز په اثر دخلکو د نفعو په خلاف سياسي معامله وکړي.

د لښدي ۱۴ :

زمونږ د پښتونستاني او بلوچستاني ورونو حاجيانو لومړي کاروان په شپږو سروي سونو کښي وپمه ورځ تر غرمي وروسته د سرحدونو د چور له وزارت څخه د حج د فريضې په ځای کولو په نيت دکمبي شريف په لورو خوځيده. د حج د فريضې دادا کولو دپاره د پښتونستاني

او بلوچستاني ورونو څخه ۲۶۱ تنه سړکال له افغانستان څخه بيت الله شريف ته شوي چه پنځوس تنه به يې دهوا اودوه سوه يوو لس تنه به يې د ځمکي له لاري ولاړ شي.

د کمبي شريف په لورد حاجيانو د لومړي کاروان له روانيدو نه مخکښي د قرآن پاک خوش مبارک ايډونه ولوستل شول او وروسته بيا د سرحد ونود جاز و د وزارت معين ښاغلي عبدالهادي مکرمل ديوې وينه په ترڅ کښي وويل: افغانستان

کړي دي چې د پاکستان د حکومت د ممانعتو نو له کبله دوی په ملي اسمبله کېنې نشي کولای د بلوچستان پراخو موضوعاتو بحث وکړي.

دلیندی ۳۰:

د بی بی سی نماینده په اسلام آباد کېنې د پاکستان د صدر اعظم په وینا باندې چې دغه هیوادد مشرانو په جرگه کېنې یې کسې د تبصره په ترڅ کېنې ویلي دي - چې په پښکاره ډول د پاکستان حکومت په پای کېنې د مخالفو کوټه ونود مشرانو د دغه دریځ سره په یوه عقیده شوی دي چې د بلوچستان لا نجی پواڅی د سیاسي لاری حل کیدی شي. دغه نماینده ویلي دي چې د بلوڅو مشرانو په څرگند ډول د دیموکراسي اعاده اوله بندنه ټولو سیاسي گوندو نوو مشرانو خوشي کیدل د مطبوعاتو د آزادۍ تضمین او په پای کېنې خپلي وطنی تـه د بلوچستان د پخواني صدر اعظم ښاغلي مینگل بیرته راتگ غوښتي او ویلي ئی دي چې پرته لدی به د پاکستان د حکومت سره خبرو میز ته کېنېنې. لکه چې معلومه شویده د پاکستان حکومت اعتراف کړیدی چې ددی مسالې دحل لارله زورنه کار اخستل ندي.

حکومت هماغه راز ویلي دي چې په پاکستان کېنې هیڅ خارجي قدرت لاس نه وهي.

د بی بی سی نماینده نظریه څرگنده کړیده کوم شی چې باید وویل شي دادی چې د بلوچستان حالت نوی او کړ کېچنی مرحلې ته وړ داخل شویدي.

بی گناه خلک وژل کيږي او خلکو گولده هڅه کوي چې حالات د زور په استعمال او دوړي

باید د هیواد و ترمنځ اختلافونه دخپلوله لاری او دروغی جوړی په وسایلو سره حل شي د ملتونو د سرنوشت د آزادانه ټا کلو دانکار نه کیدونکی حق ته په درنه سترگه وکتل شي چې د استعمار د بقایا و دله منځه وړلوله لاری د بشري کتلو د حقو د ژوندی کیدو دپاره کلک او عملی اقدامات وشي.

جلالتاپ خیردی چې د پېښو او بلو څو خلکو دآیندی په باب زمونږ د هیواد او پاکستان ترمنځ روابط کړ کيچن دي. د افغانستان د حکومت د زړه لومی هیله لری چې د دواړو هیوادو ترمنځ دغه سیاسي اخلاف دروغی جوړی له لاری او په دوستانه فضا کېنې زمونږ ترمنځ حل شي او په سیمه فضا کېنې زمونږ ترمنځ حل شي او په سیمه کېنې یوه دایمی سوله تامین شي.

دلیندی ۳۲:

د مخالفو ډلو مشرانو د نیشنل عوامی پارټی د لیډرانو په شمول د یو مطبوعاتې کنفرانس په ضمن په اسلام آباد کېنې وو یـ ل چې د پاکستان نظامی قواوی دغه شدیدوامني تي ترتیباتوله وجې یې چې په دی ورو ستینیو وختونو کېنې نیولی د بزرگانو د تگ راتگ څخه دیو کني نه بل کلی ته مخیوی کوي.

هغوی په همدی شان ویلي دي چې د بلوچستان آزادی غوښتونکی خپلوفعالیتونو ته دوام ورکړی او په ورستنیو ورځو کېنې ئی د پاکستان د نظامی قواوو یو هلیکوپتر هم راغورزولی دي.

د حکومت د مخالفو ډلو هرانو زیاته کړیده چې دوی دغه مطبوعاتې کنفرانس څکه تشکیل

جگړه ماره قبله ده اړولې ده اودوی ته یسی
الشیما توم ورکړی دی چه دسمبر تر پنځلسمی
نیټی پوری تسلیم شی .

که چیری مینگل هم په مری قبایلو پسې
افغانستان ته پناه یوسی دغه کارد افغا نستان
حکومت ته یوبل معقول او نوی غدرور کوی چه
دبلوچستان اودشمالی لویديز صوبه سر حد
یعنی پښتونو دخلکو د خود ازادیت حق په باب
چه زیاتری په افغانستان کی ژوند کوی خپلو
غوښتنو ته زور ورکړی .

دغه غوښتنی له هغه وخت نه چه برتانیه په
۱۹۴۷ کال کی دهنده نیی وچی نه ووتله راپورته
شوی او تراوسه پوری دوام لری او پدغه لاره کی
دپښتنو او بلوڅو خلکو فعالیت بدغو دواړو سیمو
کی سیاسی حالات گډوم کړی دی د ۱۹۷۳ کال
په فبروری کی دبلوچستان دایالت حکومت چه د
ملی عوامی گوند اکثریت په لاس کی د پاکستان
د حکومت له خوا برطرف کړی شو او دشمال لویديز
صوبه سرحد حکومت چه هغه هم دملی عوا می
گوند په لاس کی و سملاسی داحتجاج په توگه
استعفا وکړه .

د بلوچستان پخوانی گورنر او ایالتی
صدراعظم ښاغلی بزنجو او ښاغلی مینگل له
ښاغلی مری سره د ۱۹۷۳ کال داگست نه راهیسی
په بندي خانه کېږی ژوند کوی .

اکنون میست لیکي چه پدی تر تیب سره
به حالات ترهغه وخت پوری کي کیچن پاتی شی
چه د پاکستان حکومت دسیاسی حل یوه لاره و منی
اودهغه معنی دملی عوامی گوند مشر ولی خان په
گډون دمخالفو گوندنو له مشرانو سره خبری

له لاری کړاړ کړی او ددغه سیاست په نتیجه
کښی بلوڅ افغانستان ته په پناه وړلومجبوره
شوی دی .

دلیندی ۳۰:

د اکونومیست په نامه مشهوری انګلیسی مجلی
په خپله یوه وروستی گڼه کښی د بلوچستان
په حالاتو باندی دیوی تبصری په ترڅ کښی
لیکلی دی چه بله مهمه یعنی دپناه وړونکو
لاندی تیره میاشت هغه وخت پیدا شوه چه
څه ناڅه دمری د قبیلې دری سوه تنه غړی
دبلوچستان له گډوډی نه د پک ایالت افغانستان
ته وتښتیدل .

هغی قصی چه دمری دغه پناه وړونکی یی
د پاکستان دارد ودمرګ ژوبلی په باره کښی
کوی دغه مستقل رپوتونه تائیدی چه د پاکستان
پدغه غونډه عسکر دالونکو په ملاتړ له خپلو
عربیو سنگرونو څخه دبلوڅانو د آزادی غوښتونکو
په ایستلو بوخت دی .

که څه هم دبلوچستان د عملیاتو په باره
کښی د حقایقو تر لاسه کول سخت کاردی ځکه
په پاکستان کښی سخت

سانسور شته هغه څه چه انکار تری نشی کیدی
دادی چه د پاکستان حکومت داکتوبرد میاشتی
له اعلامیو سره سره چه د پاکستان د حکومت په
خلاف دبلوڅانو درویشتم میاشتنی مبارزی پای
ته رسیدلی د پاکستان اردو لاتر اوسه پوری د
آزادی غوښتونکو له سخت مقاومت سره
مخامخ دی .

دغی مجلی زیاته کړی چه د پاکستان اردو
خپل پام مینگل قبایلو ته چه یوه بله ستره او

کول دی .

اونه یی لری .

نونه یوازې پدغه مساله کی بلکه زموږ نړۍ د هیواد زیاترو مسلو کی په خپلو غولونکو او له حقیقت څخه لرې تبلیغاتو سره کوښښ کوی چه په هره سویه او وسیله چه ممکن و ی زموږ د وطن په نسبت زهښتونه گډوډ کړی ښه شوه چه زموږ د وطن ته راغلی او له نژدې څخه مو واقعیت ولید ډیر مختیا او اسلام په باره کی باید څرگنده کړم چه د اسلام حقیقی فلسفه د پرمختیا څښونه وه اونه ده :

پوښتنه :

غواړم له پاکستان سره دروا بطور په باب چه مهمه او مشکله موضوع ده پوښتنه وکړم . له ۱۹۴۷ کال راهیسې په نیمه وچه کی د دغی سیمې د اقتصادي پرمختیا په ځای د جگړې او تسلیحاتو په لاره کښی زیاتې پیسې لگول شوی دی خوله همغی نیټی څخه تر نن پوری د ښکله دیشس له خپلواکی پرته هېڅ بدلون ندی راغلی . سختې بریښی چه په کشمیر کی دا ورېند په کر ښه کی داون راشی . دغه راز سختې بریښی چه د ډیورنډ ډگر کښی په باب پوښتنه وشی سره ددی چه دغه سر حدی کرښه د افغانستان او پاکستان ترمنځ فوق العاده مصنوعی بلله کیږی حتی په بلجستان کی هم احوال ډیر زیات ښه شوی دی زه د اکتوبر په میاشت کی کوی ته تللی وم او فکر کوم چه ښاغلی بوټو پدغه ځای کی ورځ په ورځ له کمو ستونزو سره مخامخ کیږی . ښاغلی بوټو تاسی دسملی دټپون په شان دیوه ټپون دلاسلک کیدو پیشنهاد کړی دی چه دلاسلک کوونکوپه کورنیو چارو کښی دلاسله وهلو

مجله په پای کی زیاتوی چه په بلوچستان کښی کورنی جگړه روانه ده هره شپه دکوی شاوخوا غونډی دآزادی غوښتونکو په سنگر ونو باندی د پاکستان دیو ځی قواؤ دسختویر غلونو په اثر لږ زیږی که څه هم هیچا دجگړی په سیمه کښی چاودنی ندی شمیر لی خو په وروستیو شپو میاشتو کی دپاکستان په بیلو بیلو ایالاتو کی څه ناڅه دری سوه چاودنی شویدی .

که څه هم پاکستانی مطبوعاتو په بلوچستان کی دغواالاتو ته په بی اعتنایی سره کتلی دی اود هغو خبرونه نه خبروی خو حقیقت دا دی چه نوره نړی نشی کولی دپاکستان دمطبو عا تو په شان پدغو پښو باندی چه ورځ به ورځ لاپسی خرابیږی اوسترتهدید پیدا کوی سترگی پټی کس ی .

مرغومی لومړی :

ددولت ښاغلی رئیس او صدرا اعظم فرانسپر سر له نماینده سره دیوی مرکی په ترڅ کښی دپښتونستان د مسئلې په باره کی وفرمایل :

پوښتنه :

لکه څنگه چه دپاکستان له نظره لیدل کیږی تاسی له ځینو مذهبی ټولنو سره ستونزی لری خو کله چه انسان کابل ته راشی دد غو ستونزو درجه شک ته رسیږی . دموضوع حقیقت څه دی . په عمومی توگه آیا فکر کوی چه اسلام اوچټکه پرمختیا یو ځای امکان لری ؟
ځواب - دپاکستان دواکمنو په نظر کښی چه دهغه د خلکو عقیده نه منعکسه کوی هېڅکله د افغانستان په نسبت حقیقت او ښه نیت نه درلود

له کومې هيله ده اميدلرم د پاکستان صدر اعظم په حقيقتونو او واقعيتونو باندې سترگې پټې نه کړي .

پوښتنه :

آيا په مساعدو شرايطو کې حاضر ياست له پاکستان سره خپل اختلاف فوټه خبروله لارې حل او فصل کړي ؟

ځواب - مونږ بيا بيا ويلي دي چه خبرود پاره چمتو يو پدې شرط چه په هغو کې واقعيت په برخه کې ښه نيت موجود وي او قيدو شرطونه وي افغانستان يوسوله دوست هيواد دی . فکر کوم چه د نړۍ ددغې سيمې د هوساينې او آرامۍ

دپاره به له سولې څخه بل ښه شي نه وي . زما په عقیده هغه پيسې چه د فقير و هيوادو د تسليحاتو په لاره کې لکول کېږي که چيرې دېر مختيا او ابادي په مقصد ولگولي شي د سيمې اودنړۍ د سولې په څير به وي .

پوښتنه :

د پښتونستان د پروېلم په باره کښې څه فکر کوي آيا تصور کوي چه دغه قضيه دخبرو او مفاهمي له لارې حل شي ؟

ځواب - پاکستانيان تل د پښتونستان مسله د واقعيت په خلاف تبليغ کوي . مونږ اساسا د پښتنو او بلوڅو خلکو د پاره د سرنوشت د ټاکلو د حق پېژندل غواړو او غواړو له پاکستان سره د هغوی مسئلې د هغوی د هيلې سره سم حل شي . ښه به دا وي چه پاکستان د هغوی مشرانو سره خبرې اوما همه وکړي مونږ د شرافتمندانو حل له لارې پرته چه د پښتنو او بلوڅو خلکو د هيلو سره سم وي بله هيله نه لرو .

اود دواړو هيوادو ترمنځ د ټولولانجو حل زړې وي او که نوی دخبروله لارې اټکل کوي .

آيا تاسې حاضر ياست دغه شان تړون لاسليک کړي . په عمومي توگه له پاکستان سره ستاسو درواړو په باب په تيره بيا مسکو ته د ښاغلي بوټوله سفر اونيمې وچې ته د هنري کيسنجر له سفر څخه وروسته ستا سې نظر څه دی ؟

داسې بريښي چه د افغانستان او پاکستان ترمنځ روابطو کې په څو وروستيو اوو نيو کښې کراري پيداشوي ده . آيا دا حقيقت لري او که دحضې يو خيال دی ؟

ځواب - دا چه اعتراف کوي د پورنوتش په نامه سرحدی کرښه فوق العاده مصنوعی ده په خپله يو مسلم حقيقت څرگندوي - سوازی د کوقی د ښار ليدل ددی دليل نشي کيدی چه د بلوڅانو مجادله کمزوری شوی او يا پای ته رسيدلی ده تصور کوم ملي مجادلې داسې شي ندی چه د پروژر او په آسانی سره پای ته ورسېږي ، د ښاغلي بوټوله خولې څخه دغه شان تبليغاتي پېښهادونه او ويناوې پرې اوريدل شوی او اوريدل کېږي خو حقايق له تشو تبليغاتو او د حقايقو له گروډو لږ پرته نور څه ندی . تراوسه پوری داخبارو نو اوزديو د تبليغاتو له لارې پرته رسما دغه شان پېښهاد مونږ ته ندی رارسيدلی لکه څنگه چه بيا بيا موويلې او بيا بې هم وایم چه مونږ له پاکستان سره له هغې يوازی سياسی قضیې پرته چه هغه د پښتنو او بلوڅو خلکو سرنوشت دی بل اختلاف نه لرو دروغی جوړی له لارې ددغې قضیې شرافتمندانو او عادلانه حل زموږ د زړه

د مرغومي لومړی :

د جامعة العلماء اسلامي عمومي منشي ښاغلی مفتي محمود پدغه باره کې چې د پاکستان حکومت پي ومنی په بلوچستان او په شمال لویديز ايالت کېنې دى د اکثریت او مقول يو حکومت جوړشى شك او تردید څر گند کړی اود پاکستان د حکومت دغه خبره پي په کلکه رده کړې چې د سیاسي استقرار د تا مین په مقصد له مخالف گوند سره دخبرو بیا پیل کیدو دپاره په بلوچستان کې او سنی مشکل حالت مناسب ندی .

ښاغلی مفتي محمود وویل د پاکستان د حکومت په وینا کې څرگند تناقض شته ځکه دى له یوې خوا په هغوی باندې د دښمنۍ تور لگوى او له بلې خوا له هغوی څخه غواړي چې باثباته سیاسي حالت پیدا کړي .

د متحدې دیمو کراتیکې جبهې عمومي منشي پروفیسور غفور احمد هم د پاکستان د حکومت په پښنهاد کې هر ډول صمیمیت رد کړی او ویی ویل د پاکستان حکومت د سیاسي حل یوې لارې ته درسیدو په لور ټولې لارې تې لى دى .

دغه راز ده وویل ، چې حکومت اجازه نه ورکوي د بلوچستان په باب د مخالفینو نظر پي او پښنهادونه په اخبارونو رادیو او تلویزیون کېنې خپاره شى .

د بی بی سی نماینده تبصره کړې ده چې دغه شان ویناوى د امعنی لری چې د حکومت مخالفان د پاکستان له صدراعظم سره د بلوچستان په باره کېنې زیات امید نه لری او یوازی

په هغه صورت کېنې ددغه کار د ترسره کیدو د باره چمتودى له بندڅخه د مخالفو سیاسي مشرانو دخوشی کیدو دمطیوعاتو د آزادى او په بلوچستان او پښتونستان کېنې د اکثریت د حکومتونو دبیرته راتگ په گډون د دیمو - کراسی داعاده کیدو په باب دهغوی پخوانی پښنهادونه او نظریات ومنی .

د مرغومي ۲ :

د لوی اختر په مناسبت د دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم دنورو مطالبو په ضمن کې داسی وفرمایل: یوځل بیا گرانو وطنوالو اودنړۍ ټولو مسلمانانو او پښتنو او بلوڅو ورونو ته چې د خپلو حقو د حقو د لاس ته راوړلو په لاره کې په ایشار او فداکاری بوخت دى دژبه له کومې ددغه نیکمرغه لوی اختر مبارکي وایم اوددوی دملى هیلو په سر ته رسیدو کې ددغو ورونو دبیرالیتوب هیله لرم .»

د مرغومي ۷ :

د پښتنو او بلوڅو مشرانو د دولت د ښاغلی رئیس او صدراعظم په نامه په پیغامونو کې دخپلو قومونو په نمایندگي دبختور لوی اختر مبارکي ویلی ده .

د رارسیدلې خبر له مخې د پښتنو نستان او د بلوچستان ټولو بلوڅو او پښتنو مشرانو او په افغانستان کې د پښتونستان او بلوچستان اوسیدونکو پښتنو او بلوڅو مشرانو د خپلو خلکو په نمایندگي په رالیزلو پیغامونو کې دملى مشر دولت رئیس او صدر اعظم ښاغلی محمد داؤد د حضور د مرکزي کمیټې او کابینې غړو او ټولو افغان ولس ته د نیکمرغه لوی

د افغانستان کالني

اختر په مناسبت مبارکي ويلي اودافغانستان
دزياتي ترقي او افغان ولس دزياتي هوسايني
هيلې يې څرگندي کړي دي .

د مرغومي ۹ :

د جمعيت العلمای اسلام گوند مشر د
پښتونستان پخواني وزير اعلي بنا غلي
مولانا مفتي محمود ديوي او لسي غونډې ته
په خپله وينا کي وويل ، دبلوچستان مسا له
پوهنيساسي مسئلې ده او کيدې شي چه خبرو
له لاري حل شي .

د مرغومي ۱۰ :

دملی عوامي گوند رئيس دپاکستان دټولو
دمخالفو گوندونو مشر خان عبدالولي خان
په ملتان کي ديوي لويي ولسي غونډې ته په
خپله وينا کي ويلي دي چه دده گوند او ټول
پښتانه او بلوڅ آزادي غوښتونکي مشران د
خپلو حقوقو دتر لاسه کولو دپاره دپاکستان
دحکومت په خلاف دجگړې ميدان ته وتلي
دي .

هغه وويل - مونږ دپاکستان سره دوزارتونو
دجوکيو دپاره جگړه نه کوو بلکي يوازي خپل
بشري حقوق غواړو او په دغه مبارزه کښي
دهغه دحکومت دهېڅ گواښ او تهديد نه
نه ويريرو .

خان عبدالولي خان وويل، دپاکستان
دحکومت مونږ په دمرگ ژوبلي گواښ هم کوي
خوزه مسلمان يم او په خپل خدای ټينگه
عقیده لرم چه عزت ذلت او مرگ او ژوند
دلوی خدای په قدرت کښي دي نو ځکه دپاکستاني
حکومت تهديدونه زمونږ په وړاندي هيڅ
اهميت او حيثيت نه لري .

د پښتونستان له پيښور نه را رسيدلي
خبر وايي چه دملی عوامي گوند يو مشر
دپښتو نستان دايالت پخواني والي بنا غلي
ارباب سکندر خان خليل د پښتو نستان
په ايالتي اسامبله کي دمخالفو گوندونو
درئيس په حيث وويل دحکومت له خوا د
اسامبلې غونډې تر نامعلومې مودې پوري
ځنډول يو غير جمهوري عمل دي چه دپاکستان
دحکومت له خوا دا ولس په خلاف روان دی .
پښاغلي ارباب سکندر خان په پښتنو
محصلينو باندې دپاکستان دحکومت د جبر
او تشدد دپادوني په ترڅ کي وويل هغه
حکومت نشي کولی چه دظلم بدغولارو چارو
باندې د حقايقو مقابله وکړي .

دپښتونستان په اسامبله کي دپاکستان
دمخالفو گوندونو رئيس وويل د پاکستان
دحکومت داسا مېلې غونډې پدې عرض
تر نامعلومې مودې پوري ځنډول دي چه
ټاکل شوي وه دتبري جمعي په ورځ په
اسامبله کي ديو هنتون په پښتنو محصلينو
باندې دپاکستاني پوليسو دکوټکو چلولو
په موضوع بحث او خبري وشي .

هغه وويل دپاکستان داساسي قانون
۱۵۴ او ۱۴۷ او ۱۲۷ ماده داخبره ضروري
گڼي چه ايالتي اسامبلې به په کال کښي لږ
تر لږه او باورښي غونډې کوي او لدغه وخت

د پښتونستان او بلوچستان د پېښو کرونولوژي

حکومت چه تر څو پښتنو او بلو څو ته دهغوی ټول حقوق نه وی و رکړی دهغه حکومت هېڅ مسئله به حل نشی .

هغه وویل حکومت کوشن کوی چه ولس نه وښی چه په پاکستان کی مسایل حل شوی دی خوپه حقیقت کی هغه حکومت ته مشکلی مسلی تر پخوا زیانی شوی دی .

دمخالفو گوندو نو مشر دپاکستان دحکومت دغه ادعا ده کړه چه دبلو چستان آزادی غوښتونکی دهغه حکومت په خلاف په غرو نو کی دجگړی له سنگرونو نه رابښکته شوی دی او ویی ویل دحکومت ددغو تبلیغاتو په وسیله داوولس او حکومت ترمنځ شخړی او مسئلی نشی حل کیدی .

هغه وویل متحده جمهوری محاذ په خپل ټول سیاسی قوت سره د بلو چستان د ولس دحقوقو د اعادی دپاره خپله مبارزه جاری ساتی .

د مرغومی ۱۱ :

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد دجمهور رئیس ښاغلی چو دری فضل-

الهی صدراعظم ښاغلی بوټو اودملی عوامی گوند مشر د ښاغلی خان عبدلولی خان په نامه دبیلو بلو پیغا مونو په ترڅ کښی د پښتونستان دصوات په علاقه کښی دوروستی زلزلې دځانی تلفاتو او مالی زیانونو له امله دخپل ځان د افغانستان دحکومت او خلکود ژوری خواخوږی او خواشینی مراتب څر گند کړی دی .

دپاکستان دحکومت د مخالفو گوندونو مشر په پښتونستان او بلوچستان کی دهغه حکومت دمظالمو دیادونی په لپ کی وویل زمو ښ په محصلینو او متعلمینو او کاریگرو با ندی دحکومت د ماشیندارو ډزی هره ورځ روا ئی دی اود بزگرو اقتصادی حالت مو بیخی دی شاه شوی دی .

هغه وویل ،دعامه ابلاغ په ټولو وسیلو باندی دپاکستان واکمن گوند کنترول لری او په ټولو سیمو کی هری خواته دپاکستان دحکومت دبنديزونو جالو نه غوړی دی دی .

خان عبدالولی خان دخپلی وینا په پای کښی وویل متحده جمهوری محاذ او ټول مخالف گوندونه به دخپل ولس په وړاندی دخپل دریځ وروستی فیصله وکړی همدارنگه دپاکستان دسناد مجلس په غونډه کی دحکومتی گوند اومخالفو گوندونو دساتورانو تر منځ هغه وخت یوه شخړه پېښه شوه چه په غونډه کښی دسنادحکومتی غړوله خوا په پښتونستان او بلوچستان کی د آزادی غوښتونکو موضوع رامنځ ته شوه .

خبرزیاتوری سر بیره یردی چه مخالفو ساتورانو په پیشنهاد باندی په بحث کښی برخه وانخسته د احتجاج په تو گه دغو نوی له تالارنه ووتل .

دملی عوامی گوند رئیس دمتحده جمهوری محاذ مشر خان عبدالولی خان دپنجاب په خانیپور کی یوی ولسی غونډی ته وویل ،دپاکستان

د مرغومي ۱۴ :

د افغانستان له خوا پدغه باب په رسمي ډول

نظريه نده څرگنده شوی .

د سياسي پيچلو او باريکو لانجو دحل له پاره چه د هغو مثالونه معمولا ليدل کيږي د افغانستان په عقیده داسي سترې جرگې ايجابوي چه دېر ياليتوب دپوره کولو په منظور دې ځکيني تر تيبات او تيارو ونيول شي .

د ښاغلي بوټو دښه نيت دتقدیر په څرگندونه ددغه خبر خپرو نه په يواځيز ډول اور افغانستان دحکومت د ځواب ترمنځ زمونږ دحيرانتيا سبب شو. نطق زياته کړه همدارنگه دحيرانتياځای دې چه له يوې خوا د پاکستان صدر اعظم ښاغلي بوټو ددوی په خپل گمان ددولت ښاغلي رئيس اوصدرا عظم ته بلنه ورکوي او له بلې خوا خپله دې او د پاکستان ځيني مسوول وزيران دافغانستان په باب تورونه لگوي چه دحقيقت نه بيخي لري دي .

ښاغلي بوټو له يوې خوا ددوستانه بلنې خبرې کوي اوله بلې خوا په خپله هم هغو ويځو کيښي په افغانستان باندې دگوريلايانو دروزني چه تر اوسه پوري يې خو ځله په قاطع او کلک ډول دافغانستان دباندينيو چارو دوزارت نطق ردکړي دي تور لگوي .

د مرغومي ۱۹ :

د باندينيو چارو وزارت سياسي معين ښاغلي وحيد عبدالله د مرغومي دمياشتي په نو لسمه نيټه دلدن دسندې تايييز دڅيړيال ښاغلي اتنوني مکار نهاس سره يوه

د باندينيو چارو وزارت نطق دپاکستان په مطبوعاتو کي دخپرو شويو اوازو او هغه هيواد ته ديوه رسمي سفر دپاره دافغانستان ددولت د ښاغلي رئيس او صدر اعظم ته د بلنې په باب دهغه هيواد د صدر اعظم ښاغلي ذوالفقار علي بوټو دوروستي وينا په باب دباختير آژانس دنماينده د پوښتنې په ځواب کيښي وويل : تراوسه پوري دغه ډول بلنه په رسمي ډول نده رسيدلي او يوازي په اسلام آباد کي دافغاني لوي سفارت شارژدافير ته دپاکستان دباندينيو چارو وزارت د پاره ددولت دوزير ښاغلي عزيز احمد په واسطه يوه استشاره شوي وه .

نطق څرگنده کړه افغانستان ددواړو هيوادونو تر منځ د يوا زني سياسي اختلاف دحل دپاره دپاکستان سره دې قيدو او شرطه خبرو په غرض خپل تياري څرگند کړي او څرگندوي يې پدې معني چه افغانستان پراختيا غوښتونکي ندي خود مشرانو اود پښتون او بلوڅو د ولسونو اود پاکستان دواکمن حکومت ترمنځ دداسي حقيقي مفاهمي ملاتړ اوغوښتنه کوي چه ددوی د قناعت سبب شي .

لکه چه ددولت ښاغلي رئيس اوصدرا عظم تل په ويناؤ او مرکو کي دغه ډول هيله څرگنده کړي ده خود بين المللي طرز العمل او معمولاو روشونو سره سم رسمي بلنه هغه وخت اعلان کيدی شي چه دواړو خواوو مخکي له هغې سره موافقه کړي وي حال داچه تراوسه

مرکه کړې ده چه دادی ددی مر کی هغه حسی
چه دپښتنو او بلوڅو دمستلی سره اړ تباط
لری وړاندی کیری .

پوښتنه :

هیڅ لرم له گاوندیو هیوادو نو سره د
افغانستان دسیاسی مو ضوع اوهغو تحولاتو
په باب چه په افغانستان کی دنوی رژیم
د ټینګیدونه وروسته پیښ شوی دی څه
معلومات تر لاسه کړم . مهربانی وکړی
ددولت دښاغلی رئیس ته دښاغلی بوټو
بلنه چه ددواړو هیوادو نو د مشرانو په یوه
جرګه کی دګډون دپاره یی ور کړی ده توضیح
کړی؟

ځواب - لکه چه دباندنیو چارو وزارت
نطاق دجنوری په څلورمه نیټه څرګنده کړه
دښاغلی بوټو ویناوی زمونږ له نظر دیسری
دحیرانتیا وړوی ځکه د مشرانو د جرګی
جوړیدل پوره مقدمات او تیاری غواړی په
داسی حال کښی چه دښاغلی عزیز احمد یوازی
ددولت دښاغلی رئیس ته دبلنی په باب دښاغلی
بوټو هیله افغانی شاورز دافیر ته څرګنده کړی
ده . او غوښتل یی پدغه باب د افغانستان
عکس العمل معلوم کړی . له وخت نه مخکښی ددغه
خبر خپریدل دافغانی مقاماتو دبدګو مانی پیدا
کیدو سبب شو ځکه د مشرانو جرګه سربیره
پردی چه په بیلوبیلو سویو مخکښی تیاری او
ایجابوی او یوبین المللی منل شوی پرتسپ
دی په یو اړخیز ډول دهغه اعلان پر ته لدی
چه له مونږ سره شک او تردید پیدا کړی بله
معنی نه لری .

پوښتنه :

آیا دافغانستان حکومت دا بلنه یوازی دپرو
پاکند په غرض فکر کوی ؟

ځواب - ګرانه ده چه پدی باره کښی
په پوره ډاډ نظریه څرګنده کړم که چیر ی
ښه نیت په منځ کښی وی مونږ یی ښه هرکلی
کوو .

د افغانستان حکومت په بیلو بلو یر خو
کښی دپاکستان دحکومت سره د خبرو دپاره
خیل تیاری څرګند کړی دی .

پوښتنه :

پرته له هیڅ ډول مخکښو شر طونو ؟
ځواب - هو ، مو نن دپاکستان دحکومت
اود پښتنو او بلوڅو مشرانو تر منځ د هغو
خلکو انسانی کرامت اواحترام همدهغه راز
دحل دیوی لاری دمیند لو اودهغو ی دغوښتنو
دپاره د مخا منځ خبرو ملاتړ کړی او کوو یی .

پوښتنه :

آیا افغانستان ددغو خلکو دپاره دسرنوشت
دټاکلو دحق غوښتنه کړی ده؟
ځواب - هو .

پوښتنه :

د هغو بی کوره خلکو شمیر څو مړه دی
چه دبلوچستان نه یی افغانستان ته مهاجرت
کړی دی .

ځواب - دغه شمیر او س ۳۴۴ تنو ته
رسید لی دی چه که دپاکستان حکومت د دو ی
دلاری دبنډولو دپاره اقدام نه وای کړی نور
به هم ډیر شوی وای . په زړه پوری ده چه
افغانستان ته دبی کوره خلکو پناه وړل له

به له کومو مطالبو جوړه وي ؟
 خواب - د اجندا موضوع په منځ کښي
 نشته يوازي هغه موضوع چه مونږ له هغوي
 سره دنظر اختلاف لرو او پخوا مي څر گنده
 کړه دپښتنو او بلوڅو راتلونکي سرنوشت
 دي .

پوښتنه:

د افغانستان حکومت ددريم گړيو هيوادو
 منځکي يتوب پدي باب مني که نه ؟
 خواب - دهر دوست هيواد هلي څلي
 منو .

پوښتنه:

آيا احتمال لري چه نور هيوادونه هم پدغه
 اختلاف کي مداخله وکړي ؟

خواب - پدي موضوع کي مداخله په
 تيره بيا دسيمي سو له په خطر کي اچوي .

پوښتنه:

آيا دپاکستان نظامي پوځونو تمر کنز
 صحت لري که نه ؟

خواب - دغه حقيقت لري چه دپاکستان ني
 اردو څو ډيويژونه اوس دبلوچستان په سيمه
 کښي په نظامي عملياتو بوخت دي که څه هم،
 پاکستان ادعاکوي چه دغه تمر کنز يوازي د
 اقتصادي انکشاف دپلانونو پراختيا او تطبيق
 دپاره کيږي خوددي په خلاف که په يادر اوږي
 دانگليسانو دوجود په وخت کي په نيمه وچه
 کي دوي پدغه ډول پلمه خپلي سيا سي او
 نظامي هيلي پوره کولي .

پاکستان د همدغه تاکتيک نه کار اخلي او
 نړۍ شاهده ده چه څومره اندازه زاړه او

هغه وروسته پيل شول چه ښاغلي بوتو د
 بلوچستان دلانجی اوارول نړۍ والوته رسما
 اعلام کړي وو .

پوښتنه:

آيا اوس هم دپناه وړونکو د را تلوانتظار
 لري ؟

خواب - بلې دژمي له تيريدو نه وروسته
 هيله کيږي چه يوځل بيا د مهاجرينو بهير راشي
 ځکه چه چگړه نده بنده شوي اولاً تر اوسه
 روانه ده البته دژمي موسم دچگړي ستخواني
 کم کړي دي .

پوښتنه:

دديورنډ دکرښي په باره کي څرنگه
 نظر ښکاره کوي؟

خواب - د ديورنډ کرښه په رسميت نه
 پيژنو د افغانستان او پاکستان تر مينځ
 سرحدونه بيخي مصنوعي او غير حقوقي
 دي . بايد زياته کړو چه تحميلي تړون د هغه
 وخت د استعمار ديوه بيساري زور سره په
 افغانستان تحمیل شوي دي .

پوښتنه:

د پاکستان د راډيو پرو پاگنه څرنگه
 گڼي ؟

خواب- بيخي پوچ دي ښه داده چه ددغو
 پروپاگندو په متنو يو ځل تير شي او په هغه
 وخت کښي به تاسو خپله قضاوت وکړي چه تر
 کومي اندازي بي اساسه اود هيوادو پسه
 اړيکو کي له منل شوي ادب او نزاکتونو څخه
 وتلي دي .

پوښتنه:

د دواړو هيوادو د مشرانو دجر کي اجندا

خوانان، ښځې اوسپنې په بمباريو واما شيگڼو
کړو مړه شول *

پوښتنه:

ښاغلی اجمل خټک په کابل کې له استوگنې
څخه څه منظور لري. پاکستانی مقامات ادعا
کوي چې نوموړی د افغانستان په لمسون د
پاکستان په خلاف دسيسو او سبوتس د
دپاره د اشخاصو په روزلو او لېږلو بوخت
دی *

ځواب - ښاغلی اجمل خټک د زور او ظلم
نه دخلاصون دپاره خپل پلرني هيواد ته
راغلی دی او مونږ هغه بېخي طبيعي گڼو.
د ښاغلي اجمل خټک له خواد گريلايانو
دلپړلو په باب دپاکستاني مقاماتو ادعا په مطلق
او قاطع ډول ردوم *

دغه ادعا محض تور دی او له هغه څخه منظور
په پاکستان کې د اوسنيو ځپو پړو حالاتو
څخه د عامه اذهانو اړول دی دوی تل غا د ت
لري دخپلو کورنيو ستونزو او شرايط علتونه
دنورو په غاړه واچوي *

د مرغومي ۱۹:

د لوموند ورځپاڼې په خپله د ۱۹۷۴ کال
د دسمبر د مياشتې په پنځه ويشتمه گڼه کې
د پاکستان او بلوچستان د حالاتو په باب
داسې ليکلی دی *

پاکستانيانو د دسمبر په شلمه نيټه
د پاکستان دخلکو د گونډ د اقتدر دريم تلين
په سره توگه هرکلی وکړ ځکه پدغود ريسو
کالونو کښې د پاکستان ژباني ستونزې
اوارې شوي ندي. لکه څنگه چې د اقتصاد له

پلوه دغه هيواد ديوه ستر بحران سره مخامخ
دی او د هغو مرستو سره سره چې نفست
لرونکي هيوادونه ورسره کړي دي پدغه
هيواد کې بېخي په چټکتيا سره جگپړې دغه
حالت دومره خراب دی چې انسان فکر
کوي: پاکستان حکومت په حقيقت کښې اصلا
ټاکلی اقتصادي سياست نه لري.

د آزادۍ او ديموکراسۍ په ساحه کې نښې
هم حالات د اقتصادي حالاتو نه پښه ندي
اساسي قانون بېخي ندي تطبيق شوی او -
مخالف گوندونه او مطبوعات د حکومت له
خوا دورځ په ورځ مخ په زياتيدو نکوځنډونو
اوستونزو سره چې هره ورځ شخصي صبغي
اختياروي مخامخ کيږي.

داکتوبر د مياشتې په پای کې د پاکستان
حکومت وعده ورکړې وه چې بلوڅي سرتيري
به وبخښي او نوموړي حکومت ددغه تر
څنگ څوڅلي هڅه وکړه چې دبلو څلي
سنديانو د مشرانو سره خبرې وکړي خو دوی
هر ډول خبرې تر هغه وخته پورې چې بندي-
خانه کې وي ردې کړي خودغه مشران د ۱۹۷۳

کال د فبروري په مياشت کې پداسې حال
کې چې د قانوني انتخاباتو او اکثريت دپول
وروسته دبلوچستان دحکومت مشران د
پاکستان دحکومت دحکم په اثر پر طرف او
وروسته يې له توره محاکمه او بنديان شوي
وو لکه چې دگاردین ورځپاڼې هم تصديق
کړيدی دمرکزي حکومت دهغو نظامي پوځونو
شمير چې دبلوڅو آزادۍ غوښتونکو په
خلاف لږږول شوي پنځه اويا زرو تنو ته

زسپیری .

ګول دی .

د مرغومي ۲۱ :

د ښاغلي محمد داؤد دولت رئيس او
صدراعظم او د افغاني سري مياشتي حامی
دهدايت په اثر د افغاني سري مياشتي
پنځه لس زره ډالره د پښتونستان د صوات د علاقې
دمصبيت څپلو خلکو سره مرسته کړېده .

د مرغومي ۲۴ :

د باندينيو چارو دوزارت د اطلاعا تو
مديريت خبر راکړ چه د بلوڅو د خلکو په
خلاف د پاکستان د حکومت د ظلم او تشدد
د سياست د دوام له امله اود پخوانيو دري
سوه او څلور څلوېښت پناه وړو نکو نه وروسته
بېګاه دوه سوه تنو نورو بلوڅو چه بنځسې
او ماشومان هم پکې شامل دي د افغانستان
خاوري ته پناه راوړي ده .

دغو پناه وړونکو ته هم په هغو مخصوصو
کمپونو کې ځای ورکړی شوی څو د هغو
اسانتياؤ او مرستو نه استفاده وکړي شي چه
د افغاني سري مياشتي ټولنې دهغو ي دپاره
برابري کړی دی .

د مرغومي ۲۶ :

د پاکستان د لاهور نه په يوه خبر کښي
ويل شوی دی چه د پښتو نستان ستر مشر
خان عبدالغفار خان پدی اتهام چه غواړي
د بلوچستان د ځينو سيمو دکتني له پاره لاړ
شي په لاهور کې د پاکستان د حکومت له خوا
وگړول شو .

وروستي خبرو نه وايي چه د پنجاب ا و
پښتونستان زيات شمير سياسي او اولسي

د پاکستان د حکومت اود بلوڅو د آزادۍ
غوښتونکو ترمنځ د خبرو او موا فقې لاره
اوس نشته ځکه بلوڅي مشرانو غوښتي دي
چه د هر ډول خبرونه مخکې بايد پاکستانی
عسکر له بلوچستان نه ووزي ټول سياسي
بنديان خو شي کړي شي او اکثریت هغه
حکومت بيرته منځ ته راشي چه په ۱۹۷۳ کال کې
په زور گوښه کړی شوی ؤ. خو هغه لاره چه
په څو وروستيو مياشتو کې د پاکستان حکومت
ورته کار اخلي په هيڅ توگه د جوړې او
پخلا کيدو لار ورته نشو ويلې ځکه چه دشمال
لويديز دسر حد په ايالت کې د ملي عوامي
ګوند مشر خان عبدالو لي خان چه د حکومت
ډير ستر مخالف گهل کيږي او تر اوسه پوري
د څو ناوړو پيښو چه دره په خلاف شوی و ي
بچ شوی دی خوددغو گوا ښو نو سره سره
نوموړي غواړي چه د بشپړې خپلوا کې په
موضوع باندې خبري وشي د استقلال د تحريک
په نامه ډيو بل مخالف گوند يو مشرد هوايي
پوځونو پخواني مارشال اصغر خان چه پدی
وروستيو وختو کې په خپل کور کښي تر
څارنې لاندې ونيول شو اصغر خان او دده
دگوند يوتکړه غړي ښاغلي رضا قصوري نو
اوسه پوري د څو ناوړو بيلو بيلو پيښو نه روغ
رمنځ خلاص شوی دی .

لومړنۍ آخسر کې ليکلي چه هيله ده د
پاکستان حکومت خپل سلوک واپوړي اودروغی
اوجوړی لاره غوره کړي چه البته پدی لاره
کښي لمړی گام دبلوڅو د مشرانو خو شکی

د پښتونستان او بلوچستان د پښو کرونولوژی

مشران لاهور ته د پښتو نستان د ستر مشر سره د کتنی دپاره ورځی .

بل خبر وایی چه د پښتو نستان ستر مشر د پاکستان د حکومت نه مطالبه کړی ده چه د پښتنو او بلوڅو د احوال د کتنی په غرض دهغوی سیمې وگوری او که دغه مطالبه قبوله نشی نو مجلس ته دی ولېږل شی .

د پښتونستان ستر مشر خان عبدالغفار خان په پښتو نستان کی د او لس په خلاف د پنجابی پولیسو او قوماندانو د مظالمو اوزور زیاتی څخه شکایت کړیدی اودغه عمل یی د سیاسي فساد زیاتی خرابیدو ستر عامل بللی دی .

د مرغومی ۲۸ :

په پاکستان کی حالات ورځ په ورځ خرابیږی او د پاکستان په مقابل کی د پښتنو او بلوڅو مجادلې خپل نظم او شکل نیسی، دا مجادلې روانی دی او هره ورځ مخ په زیاتیدو او پراخوالی دی .

د سلواغی ۶:

د رویتر نماینده خبر ورکړی چه د لندن کار دین ورځپاڼه لیکي چه د پارلمان له لاری دهر ډول ارتباط او خبر ودپوره پریکیدوله امله په بلوچستان کی وسلې ته د خپلواکي غوښتنو نکو دلاس اچول یوه داسی چاره ده چه ډډه تری نشی کیدای د گاردین نماینده ویلی دی په بلوچستان کښی د سرتیرو سیمو ته د خپل سفر په وخت کی ماو کړای شول خبر لاس ته راوړم چه پاکستانیو سلو زرو عسکرو چه هلته اچول شویدی ددغه ایالت زیاته برخه

کلابنده کړی اود خوراکی موادو د برابر و لاره یی په قبایلی خلکو بنده کړیده .

پدغه رپوټ کښی د پاکستان په ملی اسمبله کښی دیو مخالف گوند د غړی شیر بازله خولی ویلی شویدی اوس دیو کال زیاته موده وشوه چه د پاکستان نظامی پوځونو هغه ټول واقونو بند کړی چه غرنیو سیمو ته تیر شویدی او هغو خلکو ته خوراکی مواد نه ورپیریدی چه د قحطی سره لاس او گریوان دی .

په رپوټ کښی زیاته شویده هغه چه پخوا دسترو گوند ونو یعنی دخلکود گوند او دملی عوامی گوند تر منځه دمقابلې په ډول پیل شوی ؤ اوس له دی امله چه په پارلمان کښی د اعتراض او د نظر د څرگند ونی امکان نشته هره شیبه کیدای شی چه قوی ته د لاس اچولو سبب شی .

رپوټ زیاتوی د هغه سپین کتاب دادعا په خلاف چه د پاکستان حکومت په ۱۹۷۴ کال کښی خپور کړی ؤ ددغه ایالت د سیمو د بمباری کولو د پاره د پاکستان د هوا یی پوځونو له الوتکو څخه کار اخیستل شوی او د پاکستان د نظامی قوا ؤ کومانډ وگانو په ولسی خلکو گولی دی او پویسی عملیات په پاکستان کښی د سیاسی مخالفینو سره د مقابلی دپاره یوه معموله وسیله گڼله کیږی لکه چه څو میاشتی پخوا په بلوچستان کښی د ملی عوامی گوند د سرمنشی د کفیل میرعلی احمد کرد کورته پولیس ننوتل او کوبښ یی وکړ چه یو ساعتی بم پکښی کیږدی .

د افغانستان کالنی

الحسن پولیسو د پاکستان دساتنی دقانون
لاندی نیولی دی .

دسلواغی ۱۰:

دباندنیو چارو دوزارت نطق د پاکستان د
صدراعظم ذوالفقار علی بوټو دوروستی وینا
په باب چه دافغانستان حکومت یی دوران
کاری او دسر تیرو دروزنی او پاکستان ته
دهغوی په لین او نورن کری ؤ دباخترآژانس
دخیبرپال دپوښتنی په خواب کښی وویل دابی
اساسه او غلط تو رونه چه پخوا خوځله د
افغانستان د حکومت لخوا رد شوی دی یوځل
بیا په کلکه رد وو .

نطاق زیاته کړه چه ددغو توروو بیابیا
لگول اصلا نشی کولی دنړیوالو له سترگو نه
حقایق پټ وساتی .

نطاق څرگنده کړه چه په بلوچستان او
پښتونستان کی چاودنی او وران کاری په
حقیقت کښی په خپله دښاغلی بوټو دحکومت
اعمالو او گومارل شویو کسانو لخوا ددی
لپاره کپزی چه له یوی خوا دافغانستان
حکومت ته دهغو په نسبت کولو سره د
پاکستان د خلکو سترگی دکورنیو اقتصادی
او اجتماعی مشکلاتو او کر کچو نو څخه
دباندنیو لاس وهنوی اساسه ادعاگانو په
لورواړی او له بلی خوا ملی عوامی گوند
افغانستان سره دهمکاری په تورنوم بدی
کړی لکه چه ترننه پوری یی پدغه تاکتیک
په زرگونو پښتانه اوبلوخ په زوره اوبی د
جرم له اثباته په بند یخانو کښی اچولی دی .
نطاق وویل چه څه وخت مخکی دانگلستان

په دغه رپوټ کښی هغه فشا رو نه په تفصیل
سره بیان شوی چه د پاکستان حکومت وړ
سره مخامخ دی .

دسلواغی ۹ :

شلمی عوامی کوندرنیس خان عبدالو لیخان
د پاکستان دټولو مخالفو گوندونو په نمایندگی
دچار سیدی په تشکی نومی ځای کښی یوی
ولسی غونډی ته په خپله وینا کښی د پاکستان
حکومت ته اخطار ورکړی چه که هغه حکومت
درزغی ایلاری دپښتنو اوبلوخو حقوق ورنکړی
نولس به خپل حقوق قوت واخلي .

هغه وویل د پاکستان حکومت چه په پښتونستان
او بلوچستان کښی د ملی عوامی گوند اوجمعیات
الهدای اسلام گوند ونو اکثریت نه منی نو
ځکه پښتانه او بلوخ هم د پاکستان دواکمن
پیپلز گوند اکثریت او حکومت نشی منلی .
د ملی عوامی گوند مشر وویل د پاکستان
حکومت د ولس په خلاف په سیاسی جگړه
کښی سخته ماتنی خوړلی ده او اوس په
پښتوستان او بلوچستان کښی یوازی دپوځ
اونظامی قوت په زور حکومت کوی .

دسلواغی ۹ :

د بلوچستان له کوټی څخه په را رسیدلی
خبر کی ویل شوی دی چه په بلوچستان کښی
دوطن پلو لکوبند یانو سره دحکومت دظلم
اوتیری له امله دبلوچستان ولس سخت پاریدلی
دی او دولسی غونډو په ترڅ کښی دکرکی او
نفرت څرگندونی کوی .

د پاکستان له کراچی څخه په یویل خبر
کښی ویل شوی دی چه په هغه ښار کښی د
ملی عوامی گوند جنرال سکرترباغلی ریاض

د پښتونستان او بلوچستان د پښو کرونولوژۍ

د حیات محمد خان شیر پاو دوژلو د پښې پسی د پاکستان حکومت د ملی عوامی گوند مشر خان عبدالولیخان او ددغه گوند ځینی نور شخصیتونه نیولی دی .

همدارنگه د پاکستان حکومت ملی عوامی گوند غیرقانونی اعلام کړی او ددغه گوند ټولې شتمنۍ یې ضبطې کړيدي .

د خبر رسولو بین المللی آژانسو نو او د بی بی سی راډیو پروډ وویل دهغو کسانو په لې کښې چې نیول شوی دی په پښتونستان کښې دملی عوامی گوند مربوط بخوانی گورنر ارباب سکندر خان خلیل دایالتی اسمابلی د رئیس مرستیال ارباب سیف الرحمن د ملی عوامی گوند مرستیال ښاغلی رشید احمد - دملی اسمابلی غړی میجر جنرال جیلانی او په بلوچستان اوسند کی دملی عوامی گوند ایالتی مشران هم شامل دی .

د فرانسیس آژانس د ملی عوامی گوند نیول شویو کسانو شمیر شپيته تنه ښوولی دی .

د سلواغی ۲۱ :

د باندنیو چارو دوزارت داطلاعات مدیریت خبر راکړي چې دافغانستان دحکومت له خوا دا اعلامیه صادره شویده .
د پاکستان حکومت په هغه هیواد کښې ملی عوامی گوند غیر قانونی اعلام کړي او همدغه رازنی ددغه گوند مشر ښاغلی خان عبدالولیخان او دهغه یو شمیر نور مشران نیولی او د گوند شتمنۍ یې ضبط کړي ده دپاکستان د حکومت دغه اقدامات دښاغلی حیات محمد خان شیرپا دوژول کیدونه وروسته شويدي .

کاردین ورځپاڼی ددغه رازنه پرده لری کړه اونماینده یی چه پدی نویو وختو کښې بلوچستان لیدلی په بلوچستان کی دملی عوامی گوند دستکرتو جنرال ښاغلی میرعلی احمد کرد په کورکښی لاسی بم دایښودلو موضوع ښکاره کړه چه پاکستان پولیسو دده دنیولودپلمی په غرض ایښی ؤ .

د باندنیو چارو د وزارت نطاق په داسی حال کښې چه له افغانستان سره یی دنیکو روابطو دټینگیډو او ددواړو هیوادونو ترمنځ د سیاسی اختلاف د حل په غرض د خبرود پاره دښاغلی بوټودتیاری ښه هرکلی کاوه وویل لکه چه دافغانستان حکومت بیابیا اعلان کړی دی یو ځل بیواوی چه ددواړو هیوادونو ترمنځ دیوازنی سیاسی اختلاف د حل په غرض دبی قیده او شرطه خبرو دپاره تیاریو او بایده وبوهیرو چه دیوی قضیې حل له ټولونه مخکی یوه ښه اومناسبه فضا غواړی متاسفانه د پاکستان دصدراعظم څرگندونی او دده د حکومت دگومارل شویو اعمال دغه ډول فضاء خړه پړه کړی .

د سلواغی ۲۱ :

له پېښور نه د فرانسیس د آژانس د خبر سره سم دپاکستان دخلکو دگوند یو ستر غړی ښاغلی حیات محمد خان شیر پاود پېښور په پوهنتون کښې دیوه بم دچاودنی په پښه کښې ووژل شو .
لکه چه څرگنده شوی ده - ددغی چاودنی په پښه کښې اتلس تنه محصلین ژوبل شوی اود پوهنتون ودانۍ ته زیات تاوان رسېدلی دی .

د افغانستان حکومت په داسې حال کې چې دغه راز قتلونه او تشدد په کلکه غندي دملې عوامي گوند دپنځو اودهغه د مشرانو دنيول کيدواو دگوند شتمني ضبطولو په باره کېنې چې په غير قانوني توگه اوپر ته دهېڅ ډول جرمي اثبات د سياسي ملا حظاتوله مخې شوي دي دپاکستان دحکومت په اقداماتو باندې خپله ژوره اندېښنه اونگراني څرگندوي دافغانستان حکومت په کلکه عقیده لري چې د لانجو او اړول يوازي د پښتنو او بلوڅو خلکو دملې هيلو دپوره کيدواو هغو ته په درنه سترگه دکتواو ددوي د ملي مشرانو ستره دخبرو له لاري امکان لري او په لوي لاس دنويو لانجو راپيدا کول دحالاتو دزيات کيکيچن توب اودحل دلاري دتلوودخنيدولونه پرته بله گټه نلري .

د سلواغې ۲۳ :

ښاغلي اجمل خټک دپښتنواو بلوڅوله مشرانو سره دپاکستان دحکومت دوروستيو نا وې و اقداماتو په باب وويل :

د روان کال دسلواغې د مياشتې د يو ويشتمې نېټې په سحر د پاکستان راډيو داخير نشر کړ چې ددغه ملک دمتحدہ جمهوري محاذ څخه ديو جماعت نشنل عوامي پارټي د سرليبران ونيول شول چې پکې دپاکستان قومي اسمبلي کېنې د حزب اختلاف ليدو او د نشنل عوامي پارټي رئيس خان عبدالو ليخان قومي او ايالتي اسمبلو کې دنشنل عوامي پارټي وکيلان ،دسند ،پنجاب ،پښتوستان او بلوچستان د صوبو رئيسان اوټول ليدران شامل دي .

ددې خبرته پس دپاکستان راډيو يو بل خبر خپور کړ په هغې کېنې وويل شو چې په نشنل عوامي پارټي باندې بنديزو لگيدد ددې حزب ټول دفترونه وتړل شول او دحزب ټول جايداد او شتمني يې حکو متضبط کړ ن دي راډيو وويل :چې دا اقدامات دحيات محمدخان شيرپا و دقتل نه پس په ټول ملک کېنې دحفاظتي کونښنو نو په لېر کېنې و شول دپاکستان ټول وگړي اود تيا هر باخبره سړي په دې پوه دي چې کله دپيلز پارټي دملک په سياست کېنې را ننوتې ده او بياکله چې دا پارټي حکومت ته رسيد لي دهله هغه وخت نه د پاکستان په سياست کې تشدد او سياسي قتلونه شروع شويدي .

چاته نده معلومه چې د پنجاب يو مشهور سياسي ليدو خواجه رفيق پسي د جيل نه قيديان قاتلان راوستل شول او دي يې په رڼا ورځ دلاهور په ډک بازار کېنې قتل کړ . خان دجماعت اسلامي يو رهبر ډاکتر نظيرچې خان دجماعت اسلامي يو رهبر ډاکتر نظير چې په عين حال کېنې د قومي اسمبلي وکيل هم ؤ ، دکرايي په قاتلانو د هغه په خپله معاينه خانه کېنې په رڼا ورځ ووژل شو .

څوک ندې خبر چې دپنجاب ددير غازي خان دجماعت اسلامي يورهبر ډاکتر نظير چې په عين حال کېنې دقومي اسمبلي وکيل هم و دکراني په قاتلانو دهغه په خپله معاينه خانه کېنې په رڼا ورځ ووژل شوڅو ک ندي پوه چې دلاهور پنجاب يوز لمي سياسي کارکن جاويد نظير او يوبل مزدور ليدو عبدالرحمن په څه ډول اوچاقتل کړل .

د چار صدی د پېيلز پارتی سکرتر او ددیرد پېيلز پارتی سکرتر چا ووژل. ددی واقعا تو په باب چه د پېيلز پارتی مشرانو خپله ددی حزب په مخالفو لیبرانو الزامونه لگولی دید. هغی څخه دپاکستان اخبارو ته ډک دی .

د پېيلز پارتی دننه خپل منځنی اختلافات دومره زیات شویدی چه دپاکستان هر بازار او هر کلی ترینه خبردی، ددی حزب پخوا نسی سکرتر جنرال په کور ددی پارتی د مشرانو په سلا مشور مسلح خلک ورغلل او دی یی زخمی کړو . ددی حزب بانی لیدر یو پخوانی وزیردکراچی اوسیدونکی چیل ته ولیږل شو . هم ددی ، حزب نامتو رهبر دلائیل پور پنجاب، مختار را نا سره لکه ددی دښمنانو د ظلم زور سلوک وشو او دخپل حزب پېيلز پارتی دلیبرانو له لاسه په جیل کېی پروت دی . دغه شان په پنجاب کېی د پېيلز پارتی اساسی غړی د پېيلز پارتی دحکو متد غړوله لاسه وهلی ، او تښتولی او وشرمولی شو .

دا ټول داسی واقعات دی چه خپله د پېيلز پارتی دژمه وار ومشرانو له خولی د پاکستان په اخباراتو کېی شهادت مو جود دی.

ښاغلی اجمل خټک وروسته له هغه چه د شیرپاو دوژلو په باب دپاکستان د تاریخ او اوسنی حالت په رڼا کی تفصیلات ورکوی او دهغه مخالفین سره ددلایلو معرفی کوی او دا نابتہ وی چه دشیر پاوقتل دچاپه دسیسو صورت موندلی او دهغه دوژلونه چا نایده اخیستی ده په پای کی وایی .

دبلوچستان د پښتنو رهبر محمد صادق خان کاسی دخپل کور سره نژدی چا اوڅنگه قتل کړی دټولو پښتنو ممتازه رهبر او سپین پزیری مشر عبدالصمد خان اخکزی په خپل کور کېی په خپله بستره کېی د چاد لاسه په څه شهید کړی شو . دبلوچستان په اسامبله کېی د جمعیت العلمای اسلام غړی مولانا شمس الدین نکومی پلمی له مخه دچا په منصوبه گورته ولیږل شو دکوتی په بازار کېی زلمی محسن کاسی او عبدالمنان دچاپه گولیو غلبیل شول او اوس دلاهور په ښار کېی داستقلال دپارتی دلیدر احمد رضاخان قصوری پلار نواب احمد خان په خپل موټر کېی دچا دلاسه په وینو لمبیدلو. دغه شان دنیشنل عوامی پارتی په لیبر خان عبدالولیخان څلورقاتلانه حملو د مسلم لیک دلیدر جسودی ظهور الهی دقتل منصوبود استقلال پارتی دلیدر اصغر خان اوبل لیدر احمد رضا قصوری له وژلو کوښښونو څخه په پاکستان کېی څوک ندی خبر او خپله دحکمران جماعت دننه چه کوم خونړی اختلافات شته دی او دهغی په نتیجه کېی څه چه شوی دی له هغی نه څوک انکار کولی نشی . د پښتونستان د پېيلز پارتی دټولونه فعال مقبول او اولسی رهبر د دیره اسمعیل خان دحق نوازخان گندا پورد قتلولو منصوبه چا جوړه کړی وه او ددی زلمی دقتل په تحقیقاتو چا اود کومی ویری لپاره پرده واچوله

نوپه دى پس منظر كېنې چه ديپيلز پارټۍ خپل پوليس قتل شو دوى له داپه كار ووچي په سپه سينه يې ددى قتل په سببو و اوپس منظر غور كړى وای او د قوم ولس ملك سيمى او خپل حكومت او خپلى پارټۍ د محفوظو لولپاره يې دى د ملك سياسي فضا نه د تشدد او قتلونو ددى خونړۍ لوبې دختمولو اراده كړې وى او يو جمهورى عمل يې پيل كړى وى او په دى طريقه يې د زلمى شير پاو دوينى نه دا ولس دمستقبل د خوشحالى امن استحكام او تعمير كار اخيستي وای دابه شير پاو سره د دوى په رښتيا دميني، اخلاص او ملگرتيا ثبوت شوى وى او كه چيرى دوى ددى خپل ملگري وينه هم د خپل اقتدار دپاره استعمال كړې او دده دقتل په بهانه دخپلو سياسي مخالفينو وهلو او ختمو لوت له لاس واچوى اودده وينه هم لكه چي ددوى عادت دى خپل داخلي او خارجى سياست د بازار كړمولو دپاره استعمال كړى نوله دى نه به پښتانه اوبلخ اوراتلونكي تاريخ داسبق واخلي چي شير پاو غسريپ هم دپاكستان د حكومت د سياست نه داسي قربان شولكه ددى نه مخكي چي ددى ځاى يو پښتون رورو ډاكتر خان صاحب قربان شوى وو اوددى به دا مطلب وى چي دوى داور وژل نه غواړي بلكه د اور لمبه كول غواړي .

نیشنل عوامی پارټی خپله دملک یوه داسې مهمه سیاسي پارټی ده چي دثباته ددی کردار معلوم شويدي اوهم داتن دپاکستان په دوه ژ صوبو کښي سیاسي قدرت لری اود پاکستان دنورو جماعتونو سره په متحده جمهوري محاذ

کښي تړلي ده او دټولو دشریکي رهبري لاند ی دملک جمهوري خدمت کوی . ددی پرځای چه دپاکستان حکومت ددغه قتل دپس منظر د معلوماتو او په ملک کښي دسیاسي تشدد او سیاسي قتلونو مخنیوی لپاره دمتحد ه محاذ سره چر که او مشوره کړې وای د نیشنل عوامی پارټی خلاف اقدامات کوی او دجمهوري محاذ مری ته لاس اچوی او دا ددی معنای چي حکومت دملک دسالمت ځای خرابول او گډوډ ول غواړي .

آیا ددی هر څه شاته به دا پروگرام نوی چه دپاکستان دکشته کپتانان په دی پوه شويدي چي داکشته دوی داسي ځای ته په خپل لاس رواستي ده چه اوس دوی پښي نو غواړي چي ددی دټولو دالزام نه ځان وساتي او تاریخ ته ددی عمل کوم بل ذمه وار پیدا کړي .

دا اوس د پاکستان د ولس کار دی چي په سپه سينه په روانو پښو غورو کړي او دخپلي دویدونکي کشتي دترخه نقد یرحقیقي ذمه واران وپیژني .

زه په دی وخت کښي پښتنو او بلو څو او هغو ټولو ملگروته چي دولی خان او هغه سره د پارټی دنورو مشرانو په نیولو به خپه او غوسه شوی وای داویل ضروري گنم چي مونږ اوتا سوخپل ژوند کښي ډیری داسي نازکي او مهمي مرحلي لیدلي دي منم چي دا مرحله د دی ټولو مهمه او نازکه ده او مخالفین به پدی مرحله کښي زمونږ پښتنو ته ډیر دامونه ږدي خو مونږ او تاسو به حوصله کړو زمونږ یقین دی چه لکه ددی نورو ټولو مرحلونه چي

یی مخالف گوندونه په تخریبي فعالیتونو تورن کړل .

د سلواغی ۲۳ :

د ملی عوامی گوند د مشرانو په نیولو او هغه گوندپه غیر قانونی اعلامولو او سرمایه په ضبطولو سره دنړۍ ټول آزادی خو ښوو نکي او مبارزو ولسونه په زیاته بیا بین المللی منابع ډیراخواشین شوی دی اوبیله دجرم د ثبوت څخه ددوی بندی کول یی پر انساني او بین المللی حقوقو او مقرراتو د پاکستانی حکومت یو بل تیری بللی دی .

د سلواغی ۲۴ :

د مسکو راډیو دایزو ستیا ورځپاڼی په حواله خبرورکړچه دقاس آژانس خبریال له اسلام آبادڅخه لیکلی دی چه :

د پاکستان حکومت مخالف گوند یعنی ملی عوامی گوند غیر قانونی اعلام کړی او دهغه ټوله شتمنی یی ضبط کړی ده .

د مسکو راډیو زیاته کړه چه د پاکستان حکومت د شیرپاو دوزلو د پښتني څخه دملی عوامی گوند د غیر قانونی اعلامولو دپاره د پلمی په توگه کار اخیستی دی .

دغی راډیو دملی عوامی گوند دغړیود نیولو د خبر په ترڅ کښی وویل چه د ملی د مجلس

درئیس مرستیال او دمجلس ځینی غړی نیول شوی او بندیان شوی دی او تر اوسه دنیول شویو کسانو په خلاف رسمی توروته ندی وړاندی شوی .

د مسکو راډیو وویل :

کتونکی عقیده ښکاره کوی چه د شیرپاو

کامیاب تیرشوی یوډدی نازکی اومهمی مرحلی نه به هم انشا الله تعالی کامیاب تیریزو خو لکه دنورو دغه شان مرحله باندی چه مونږ نه خپله حوصله پریښی دهغه خپل سیاست دغه شان به پدی موقع هم نه خپله حوصله پریرزدواونه خپل سیاست او زمونږ مخالفین چی زمونږ مخی ته هر څومره سیاسی دامونه بندی مونږ به دهغی پروانه کوو او خپل منزل ته به پوره تیار او بیدار روان یو او انشاالله تعالی ور رسوبه .

د سلواغی ۲۳ :

د پاکستان د حکومت له خوا د ملی عوامی گوند دغیر قانونی اعلامولونه وروسته ددغه گوند دمشرانو او غړیو ډله ایزنیول کیدل په کلکه روان دی .

درویتر آژانس ددغه خبر د خپرولو په ترڅ کښی زیاته کړیده چه دملی عوامی گوند د مشرانو په گډون دگوند څه زیات و کم دري سوه تنه غړی په تیرو دوو ورځوکښی نیول شویدی .

دغه راز په پیښور کښی د ملی عوامی گوند په مربوطو ادارو تیری شوی او اور وړاچول شویدی .

د پیښور څخه درویتر نماینده خبرورکړی چه دملی عوامی گوند په ادا روبر سیره بدغه ښارکی دنورومخالفو گوندونوپه مربوطو ادارو هم تیری شوی اوړنگی شویدی .

دغه حمله د پاکستان دحکومت د هغو څرگندونو څخه وروسته شویده چه په هغو کښی

بی بی سی زیاته کړه چې په تیرو دریو کالو کېنې حالات هیڅکله دو مره سخت شوی نه وو . د حکومت د ګوند طرفدارانو په زیاتو ښارونو کېنې مظاهري پیل کړی دی .

په پیښور کېنې پنځه زرو کسانو دملی عوامی ګوند په اداره حمله وکړه او هغه یی ونیوه او پټک یی کړه .

د بی بی سی راپور وویل چې د خلکو د ګوند ملاتړ کوونکو همدغه راز د نورو مخالفو ګوندونو په ادارو هم حمله کړی اوڅو مغازو ته یی اور اچولی دی .

بی بی سی زیاته کړه چې په مشرانو جرګه کېنې دملی عوامی ګوند د نمایندګانو مشر ښاغلی هاشم غلزایی او څه د پاسه دری سوه تنه نور نیول شوی دی .

د پاکستان حکومتی مامورین اوس د ملی عوامی ګوند د مهمو دریو تنو مشرانو ډاکټر عبدالحي بلوڅ سناټور عبدالوحید کر داود ښاغلی زمرد حسین دنیولو په لټه کېنې دی . د بی بی سی د خبرسره سم یو شمیر کتونکی عقیده لری چې د پاکستان د حکومت دغه چال چلند به ددی سبب شی چې یوزیات شمیر خلک به د دولت په ضد په وسله واله مبارزه لاس پوری کړی .

د سواغلی ۲۶ :

د اسلام آباد نه درویتر نماینده خبر ورکړ چې د پاکستان حکومت دهغه هیواد د ملی اسمبلی د نامعلومو مودی د څنډه ولو وروسته د پاکستان ولسنا مجلس هم دنا معلومی مودی پوری وځنډ او .

له وژنی څخه به د پاکستان داوسنی رژیم دهر ډول مخالفت دنهایی ټکولود پاره کا و واخیستل شی .

د سلواغی ۲۴ :

د پاکستان حکومت د حیات محمد خان شیرپاو د وژل کیدو اور ملی عوامی ګوند دغیر قانونی اعلام کولو څخه وروسته دپښتو نستان ټول ښتونځی اوپو هنتو نونه تړلی دی .

دفرانسېر سس نماینده خبر ورکوی چې د پښتو نستان په ښارونو او کلیو کېنې د پاکستان د حکومت طرفدارانو مظاهري پیل کړی دی .

درویتر د خبر سره سم تر بیګا پوری لږ تر لږه دملی عوامی ګوند څلور سوه اتنه غړی نیول شوی دی .

په اسلام آباد کېنې مؤثقو منابعو ویلی دی چې د پاکستان د حکومت مخالفینو د ادعا سره سم تر اوسه پوری دملی عوامی ګوند څه د پاسه زرنه غړی او ملاتړ کوونکی بندیان شوی دی .

درویتر خبر ورکوی چې د شیرپاو د وژل کیدونه وروسته دملی عوامی ګوند دغړیو ډله ایز نیول دوام لری او وږمه ورځ ددغه ګوند یو زیات شمیر نور غړی نیول شوی دی .

د بی بی سی راپور د سلواغی د دوه ویشتمی نیټی په ماښام خبر ورکړی دی چې د شیرپاو د وژل کیدو په تورد پاکستان د حکومت له خوا د مجلس وکیلان او د ملی عوامی ګوند نور مشران نیول شوی دی .

ته واك وركې يدي چه دپاكستان د خاوري دتماميت او د ملي حاكميت په ضد په فعاليت تورن كسان ديو نا معلوم وخت پوري په بند كي وساتي .

د پاكستان په حالاتو تبصره كوونكو ويلي دي چه دمخالف سترگونددېنگيدو دا ولسي جرگي او د مشرانو جرگي دنا محدوده څنډيدل دټولو اختيار اتو په لاس كښي نيولو او په هغه هيواد كښي د اضطراري حالت دايښي اوږد والي څخه وروسته د پاكستان حكومت يو مطلق العنان حكومت شوي دي .

دسلواقي ۲۶:

پيشور نه بسا وري منا بعدد ښاغلي حيات محمدخان شير پاو دوژلو په علتونو باندې تبصري په ترڅ كښي وويل : لكه چه معلومه شويده ښاغلي شير پاو د پېښور دپوهنتون د تاريخ څانگي دنوي امر په بلنه ددي څانگي غونډي ته چه په هغسي كښي يوازي دخلكو دگونه غړيو گډون درلود تللي ؤ دغه شخص چه عبدالحميد نومېده او دپاكستان دخلكو گوند يو فعال غړي ؤ نوي دتاريخ څانگي دآمر په حيث ټاكل شوي ؤ. دشير پاو له وينا او د مكروفون له منځ نه دده دلري كيدو وروسته دده نه پوښتنه وكړه كله چه شيرپاو مكروفون ته نږدې شو او د پوښتنې ځواب ئي ووايه بم وچاوديد بدې پېښه كښي عبدا لحميد هم ژوبل شوي ؤ. د پاكستان حكومت لومړي ژوبل كسان ملكي روغتون ته بوتلل خو وروسته عسكري روغتون ته بوتلل شول .

دپاكستان دحكومت دغه اقدام دهغه هيواد د پارلمان سره دمخالفو گوند ونوله پريكري وروسته شويدي .

زويتر زياتوي چه مخالفوگوند ونو د ملي عوامي گوند د مشر خان عبدا لوليخان او د هغه گوند ديو شمير نورو مشرانو دنيولو په خلاف د اعتراض په نامه دغه پريكره كړيده. درويتر نماينده زياته كړه چه دپاكستان د ملي اسمبلي سره دمخالفو گوند ونو دپريكري نه وروسته دپاكستان حكومت دري لايحي په ملي مجلس باندې چه يوازي دخلكو دگونه غړي پكښي حاضروو تصويب كړي .

دلومړي دوولايحو سره سم دملي اسمبلي او ايالتي اسمبلو غړي ددغسي اسمبلي د غونډونه دوه اوونۍ دمخه اود وه اوونۍ په وروسته موده كي دتوقيف كيدلو د مصنويت دحق نه بې برخي شوي او په دي ډول دپاكستان حكومت كولي شي تر نورو دولسو ورځو پوري دملي اسمبلي او ياد ايالتي اسمبلي هر غړي چه وغواړي توقيف كړي .

ددريمي لايحي سره سم دپاكستان حكومت له دي وروسته مكلف نه دي چه د اضطراري حالت اوږد دوالي لكه څنگه چه دمخه دهغه هيواد اساسي قانون حكم كاوه دهرو شپږو مياشتو څخه وروسته ملي اسمبلي ته وړاندې كړي. دغه لايحه څرگند وي چه اضطراري حالت به تر تله په پاكستان كښي ټينگ وي او هغه وخت به له مينځه ولاړ شي چه دپارلمان دواړه مجلسونه هغه په يو گډه غونډه كښي په يو واحد فيصله ليك كي تصويب كړي همدارنگه دغې لايحي دپاكستان حكومت

د ملی عوامی گوند څخه نیول شوی دی .
دغه نیول کیدل د حیات محمد خان شیرپاو
په وړاو کېښی د ملی عوامی گوند د لاس لرلو په
پلمه شوی دی مظاهره کوونکو د ملی عوامی گوند
مربوطه د شهباز ورځپاڼی اداره وسیځله .

د بی بی سی راډیو د پاکستان په اوسنیو
حالاتو د تبصری په ترڅ کېښی وویل چه د ملی
عوامی گوند د منع کولو په باب د پاکستان د
حکومت وروستی اقدامات او دهغه د مشرانو
بندیانولو په هغه هیواد کېښی حالات ډیر زیات
گړیو کړی دی .

دغه اقدامات به په پاکستان کېښی دیولې نورو
تارامیو او زیاتو گړیو یو پیل وی .

بی بی سی زیاته کړه چه پاکستان یو ډیر
خطرناک بحران ته رسیدلی او د ملی عوامی
گوند د ټنګیدلو او د پاکستان د حکومت لخوا
دهغه د مشرانو د نیول کیدلو د خلکو د گوند او
د مخالفو گوندونو ترمنځ یوه ډیره زیاته لانه
پیدا کړیده د حکومت او دخان عبدالو لیخان
ترمنځ دلانجی مسئله پاکستان ته ستره معضله
ده .

د سلواغی ۶۶ :

دهغو کړی کیچنو او د تشدد نه ډکو حالاتو
له مخی چه په پښتونستان کېښی روان دی او د
افغانستان د خلکو د زیاتی انډیشینی او خواشینیی
سبب شوی دی دافغانستان جمهوریی دولت د
پنجشنبی په ورځ دغه اعلامیه نشر کړه
وسپارله .

دنواي وقت ورځپاڼی د فبروری په لسمه
چې خبر ورکړی چه عبدالحامید او پرو فیسر
جان محمد له خطر نه وتلی دی او حال ت
نسی ښه دی همدغه راز د مشرق
او پاکستان قایمز ورځپاڼو په همغه نیټه خبر
ورکړی چه ټپیان د خطر نه خلاص شوی او
اوحالت یی ښه دی اود پاکستان رسمی مقاماتو
وپه ورځ په ناڅاپی ډول اعلان وکړی چه د
ټولو ټپیانو د ډلې څخه د پېښور ډیو هنتو ند
تاریخ د خانګی امر همغه عبدالحامید او هغه
ټوک چه شیرپاو ئی غونډی ته دمکرو فون تر
څنګ په وروستی کړی اوبم ته نژدی بللی
و مړه شول .

منابعو وویل چه دا پېښه د پاکستان د پخوانی
صدراعظم لیاقت علی خان دوژلسو داستان او
د هغه د قاتل د مینځه تلل په یادوی لکه څنګه
چه د لیاقت علی خان قاتل له خان سره ډیر
معلومات او رازونه قبر ته یوړل د عبدالحامید
له اسرار وډکله مینځه تلل هم ښیښی چه ښایی
هغه هم د شیرپاو دوژل کیدو د خبر نګوالی په
باب زیات معلومات او اسرار د تل د پاره له خان
سره وړی وی .

دیول خبر له مخی د تاس نمایندګه د اسلام
آبادنه خبرور کړی دی د ملی عوامی گوند د
فعالو غړیو نیول کیدل چه پدی وروستیو
وختونو کېښی منع اعلام شوی په پاکستان کېښی
دوام لری که څه هم ددغو نیولو په باره کېښی
کوم رسمی رپوټ نشته سره له دی هم
خارجی خبر لیکونکو وویل: نژدی څلور سوه
تنه او دځینو رپوټونو له مخی تر زرو تنو پوری

دېشتونستان اوبلوچستان دېشتو گروټولوزی

غږیوسره دحیات محمد خان شیرپاو دوژل کیدونه وروسته د پاکستان حکومت نیولی دی .

رویتږ خبر ورکوی چه دملی عوامی گوندد مشر دخوشی کولو غوښتنه د مخالف گوندیوه سیاست مدار ملک غلام جیلانی وړاندی کړی ده .

محکمی ددغی غوښتنی داوړیدلو د پاره د راتلونکی دو شنبی ورځ ټاکلی ده .

دسلواغی ۲۶ :

دبانډنیو چارو دوزارت نطق دبا ختر آژانس دخبر یال دیوی پوښتنی په ځواب کښی د امریکا دای - بی سی دتلویزیون سسره د پاکستان دصدر اعظم ذوالفقار علی بوټو د وروستی مرکی په باره کښی چه په هغه کښی یی ادعا کړی ده چه دافغانستان پسه پاکستان کښی په دهشت اچولو لاس لری وویل لکه چه څوڅر څله موویلی دی یوځل بیا دغه بی اساسه اوله حقیقته لری توزونه په کلکه ردوو .

ښاغلی بوټو نه شی کولای د پاکستان د حالاتو دگډوډی اوخرابی مسئولیت ددی دجابرانته حکومت داعمالو او دده دگوند د همکارانو او اعمالو د خرابکاری او فتنی اچول دنورو په غاړه واچوی نطق په پای کښی زیاته کړه چه په تیره پیادافغانستان په باب دښاغلی بوټو د حیرا نوونکو اوبی ربطه وینا او حرکا تو څخه دا نتیجه په لاس راځی چه له بده مرغه ښاغلی بوټو په خپلو اعصابو کنترول له لاسه ورکړی دی .

د افغانستان جمهوري دولت سره له دی چه له یوی خواهر ډول وژنی او تشدد غندلی او غندی یی له بلی خوا دپښتنو اوبلوڅو خلکو په مقابل کښی دپاکستان دحکومت د ظلم نه ډلغیر عادلانه او غیر دیمو کراتیک حرکتونه په تیره بیا په پښتو نستان کښی د هغه حکومت سخت او نا عاقبت اندیشانه حالت هم په کلکه غندی او دهغو دهر ډول خطر ناکو عواقبو مسئول یوازی او یوازی د پاکستان حکومت بولی او څرگند وی چه باید د پاکستان واکمن پوره پوره پوه وی چه نه یواځی دپښتنو او بلوڅو حقه حقوق پدغه ډول دسیمسو او ساخته کاریو او له ظلم او تشدد نه ډکو حرکتونو له منځه نشی تلای بلکه دغه حرکتونه به ورځ په ورځ دخلکو دکرکی حس لاپسی زیات کړی ددوی قدرت او تصمیم ملی مقاومت او مجادله به زیاته او پیاوړی کړی .

لکه چه په واروار څرگنده شویده بیا اعلام کیری چه افغانستان دپخواپه شان دپښتنو او بلوڅو ورونو دحقه حقوقو تائیداو ملاتړ کړی او کوی یی او ددغو پېښو په مقابل کښی چه په هغو سیمو کښی کیر ی محض بی تفاوته نشی پاتی کیدای .

دسلواغی ۲۶ :

دلاهور نه درویتږ نماینده دخبر له مخی د پاکستان ستری محکمی وپمه ورځ موافقه وکړه چه دملی عوامی گونددمشر خان عبدالولی خان عبدالولیخان تیره اوونی دملی عوامی خان عبدالولیخان تیره اوونی دملی عوامی گوند دخه پاسه څلور سوه نورو مشرانو او

د سلواغی ۲۶ :

د اسلام آباد نه د پروادا خبريال خبر ورکړی دی چه د پاکستان د ټولو مخالفو گوند ونو نمایندگانو تصمیم نیولی دی چه د ملی عوامی گوند د ټنګیدلو اوددغه گوند د مشرانو د نیولو په خلاف د احتجاج په نامه د ملی اسامبلی په کار کښی گډون ونکړی .

همدغه راز د غوگوند ونو په اساسی قانون کښی د هغه بدلون د تصویب په خلاف چه د ملی اسامبلی لخوا شوی احتجاج کړیدی . دغه بدلون حکومت ته واک ورکوی چه په هغه هیواد کښی اضطراری حالت د پالمان له اجازی پرته په خپله خوښه اوږد کړی . پدی مناسبت د پارلمان اجلاسیه دوره دیوی نامعلومی مودی دپاره خنډول شوی ده .

د پروا دا نمایندګلېکلی دی چه دیمو کراتیکي متحدی جسی د لارښودنی جرګه کی چه اووه مخالف غړی پکی شامل دی دخپلو سیاسي مخالفینو د ټکولو دپاره یی د پیښور دوروستی پیښی نه داستفادی دپاره د حکومت کوښښ وغانده . دی جرګه کی وویل حکومتی مقامات غواپی چه مخالفین په زوره غلې کړی او وا کمن گونديی په پیښور او نورو ښارونو کښی د مظاهرو په لمسو ن تورن کړ .

ددی جرګه کی په قول دا مظاهری نه یوازی د ملی عوامی گوند په ضد دی بلکه د ټولو مخالفو گوندو په ضد دی .

د پروا داد نمایندګه دخبر له مخی د پاکستان په بیلو بیلو ښارونو کښی د مخالفو گوندونو په مربوطو مغازو کورونو او ادارو حملــه شویده .

د سلواغی ۲۷ :

د رویټر نمایندګه له لاهور نه خبر ورکړی دی چه د پنجاب په مقننه اوایالتی مجلس کښی د مخالفو گوندو نو غړی یو څرګنده کړه چه د ملی عوامی گوند له ټنګیدلو اود هغه د مشرانو په توقیف کیدو سره د اعتراض په نامه به ددغه مجلس په غونډو کښی گډون ونه کړی .

د مخالف گوند مشر علامه رحمت الله ارشد وروسته له هغه چه د مخالفو گوندونو غړیود پنجاب د مقننه مجلس غونډه پری ښوده وویل: ددوی دا اقدام د پاکستان د ملی اسامبلی او سنا د غونډو سره د مخالفو گوندو نو د پر یکړی د همدردی په نامه شوی دی .

ده وویل چه حکومت د مخالفینو او د آزادی د نظریو څرګندولو په ضد په یولي غیر قانونی اقداماتو لاس پوری کړی او د حکومت مقصد د بیان د آزادی پوره محوه کول دی .

پېښور نه باوری رارسیدلی خبرونه وایی چه پرون په پیښور کښی د گواپی ددروازی نه د باندي دسر حد ددارالعلوم زده کوونکو ستره غونډه وکړه او غوښتل یی چه د ملی عوامی گوند د ټنګیدو اود هغه د مشرانو د توقیف په ضد د اعتراض په نامه پراخی مظاهری په دغه ښار کښی وکړی وسله والو امنیتي قواوو د مظاهرو مخه ونیو له اوپه زیاتره ا خ و ډب کښی چه وشو خوتنه ټپیان او دپو لیسوله خوا په دینی آثار و باندی تیری وشو .

دغو منابعو زیاته کړه چه د ملی عوامی گوند له ټنګولو اود هغه د مشرانو له بندی کولو وروسته ددوی کورونه د پاکستان په هره

برخه کېښی امنیتي قواوو کلابند کړی او د کلکي خاڅنی لاندی یی نیولی دی.

له دی امله دېښتنو اوبلو څو دځینو مشرانو او دهغو په جمله کېښی د خان عبدالغفار خان دسرونو شت په باره کېښی باوری معلومات لاس ته ندی راغلی اوڅرگنده شوی نه ده چه ایا هغوی هم نیول شویدی که په خپلو کورونو کېښی نظر بند دی.

دهسکو درادپوڅیر ور کې چه دهسکو د پراوداور ځپانی په هغه مقاله کېښی چه په پاکستان کېښی دتو قیغو نو په نامه پروڅېره کړی لیکلی دی چه دملی عوامی گونددمشرانو دنیول کیدو وروسته ددغه گوند دپیر اوانود تمجیز دپاره په ټول پاکستان کېښی مصنوعی مظاهری ترتیب شوی بلکه چه خلکو دگوندپیرانو دملی عوامی گوند داور گان شهبازور ځپانی اداره او دهغه ځینی نو ری اداری خرابی کړیدی. همدارنگه په دېښتونستان کېښی یی تعلیمی موسسې ټلې دی چه په ۱۹۷۰ کال کېښی ملی عوامی گوند دهغه دقانون جوړولو په مجلس کېښی اکثریت لاس ته وروپی وواو په ۱۹۷۳ کال یی دهغه حکومت په لاس کېښی وو.

پراودالیکلی دی چه د تقنینیه مجلسو نو وکیلانو په هغو لایحوسخت اعتراف کړیدی چه دخلکو دبندي کولو او داضطراری حالت د اودولو د پاره په دی وروستیو وختونو کېښی حکومت تصویب کړی دی اومرکزی حکومت یی ددیمو کراسی په گار کېښی دتقلب درسمی کولو په لار کېښی په هلو ځلو تورن کړی دی.

پراو دا زیاته کړیده چه د پاکستان په ملی مجلس کېښی ددغو لایحو دتصویب په وخت کېښی وسله والونظامی پوځونو دمجلس ودانۍ محاصره کړی وه.

دسلواڅی ۲۸ :

لکه چه درویتر اوبی بی سی نمایند گانود اسلام آبادنه خبر ور کړی او دپاکستان رادیو هم هغه تایید کړی دی دهغومصنوعی مظاهرو په لړ کېښی چه د څو ورځو څخه راهیسی د پاکستان حکومت اودخلکو دگوندکارکونکو دهغه هیوادپه بیلو بیلو ښارونو کېښی پیل کړیدی وپمه ور څ په اسلام آباد کېښی د افغانستان دجمهوریت لوی سفارت ته نژدی څه زیات اوکم دوه سوه تنو غونډه وکړه او دافغانستان په ضد شعارونو دورکو لووروسته یی ددولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داوداودهند دصدرا عظمی میر من اندراگاندي لوی عکسونه وسیزل.

دغوخلکو هڅه وکړه دملی عوامی گونداو دهغه دمشرانو څخه دافغانستان دملاتپه ضد داعتراض په باب یو لیک دافغانستان لوی سفارت ته ورو سپاری څو دافغانستان دسفارت شارژ دافیر دلیک داخستلو نه ډډه وکړه.

دبانیدنو چارو دوزارت نطق دباختر آژانس دنماینده دیوی پوښتنی په ځواب کېښی پدغه باب وویل : دباندنیوچارو دوزارت سیاسی لوی مدیر ښاغلی عبدالصمد غوث پرو ندغرمی نه وروسته په دری نیمو بجو په کابل کېښی د پاکستان لوی سفیر ښاغلی علی ارشد دباندنیو چارو وزارت ته وغوښت ددی پیښی په

کښی د ښکله دیش بیلید ل هم د شیخ مجیب الرحمن د عوامی لیک د ټنګیدلو او دهغه د - مشرانو د ټو قیف کید لو نه وروسته شوی ؤ.

د ویلی میل ورځپاڼی زیاته کړیده چه د پاکستان حکو مت د وینا په خلاف چه و ویلی یی دی دملی عوامی گوند د ټنګولو مقصد د - پاکستان دخاوری د تمامیت ټینګښت دی .

خان عبدالولیخان تل ویلی وو چه دملی عوامی گوند د منځه وړلو دپاره به هر ډول هلی ځای د پاکستان د تجز یی سبب شی نه دا چه دهغه موجودیت ته به دوام ورکړی .

د سلواغی ۲۸ :

د پېښور خیبرمیل انگلیسی ور ځپاڼی خبر ورکړی دی چه د پېښور د پوهنتون رئیس ښاغلی عبدالعلی خان دملی عوا می گو ندر ټنګیدو اودهغه د مشرانو د ټول کیدو په خلاف دا اعتراض په نامه د ځپلی و طیفی نه استعفا ورکړیده .

دغی ورځپاڼی همدارنگه لیکلی دی چه د پاکستان حکو مت د دغه پوهنتون پښتانه پروفیسران او اداری امران بندیان کړیدی چه په هغوی کښی دریاضیاتو د پوهنځی رئیس داکتر نذیر چه پخوا د پېښور د پوهنتون - کنترولرو د پېښور د څانګی رئیس ښا غلی پریشان څنګ اداری لوی امر ښا غلی اعظم خان او د پوهنتون درئیس مرستیال ښاغلی فقیر محمد خان شا مل دی .

ددغو شخصیتو نو په نیو لو سره چه هیڅ یوی هم د ملی عوامی گوند غړی ندی

نسبت یی د افغانستان د حکو مت سخت احتجاجیه لیک وروسپاره .

همدارنگه نطق زیا ته کړه چه دافر مایشی مظاهری په هیڅ ډول نشی کو لی د پښتنواو بلوڅو ورونو دحقه حقوقو دملاتړ په باپ د افغانستان په دریځ کښی کو مخلل پیښی کړی .

د سلواغی ۲۸ :

د کورنیو چارو دوزارت اعلامیه : په اسلام آباد کښی د افغانستان دجمهوری دولت د لوی سفارت په مقابل کښی دفرمایشی مظاهری دخپرو دخپړیدو وروسته د پروون ورځی راهیسی دهیواد په بیلو بیلو ښارونو کښی دافغانستان وطن پالونکو خلکو غوښتل چه د پاکستان د حکو مت په خلاف په پراخو مظاهرو لاس پوری کړی چه حکو مت دهغو مخه ونیوله .

د کورنیو چارو وزارت دخو ښی په څرګندولو سره دگرانو وطنوالو ددغو ژورو او پاکو احساساتو څخه تشکر کو ی اودغه ډول عکس العمل چه زموږ د خلکو درښتینی درلځځه سرچینه اخلی چه دگران افغانستان په ملی مسائلو او پرمختګ کښی دیووالی او ملاتړ دا ثبات یوه بله نښه بولی .

د سلواغی ۲۸ :

لندن د ویلی میل ورځپاڼی لیکلی دی چه د ملی عوامی گوند د ټنګولو او دهغه د مشرانو د توقیف کولو په با ب د پاکستان د حکو مت تصمیم د پاکستان دزیاتی تجزی ویره پیداکړیده ورځپاڼه وایی چه په ۱۹۷۱ کال

د خلکو دسترگونه به پت پاتي نشي .

دسلواغي ۲۹ :

لندن ټايمز ورځپاڼې په هغو وروستيو جرياناتو باندې د تبصري په ترڅ کېښي چه په پاکستان کېښي پيدا شوي ليکي چه په راتلونکو مياشتو کېښي به په پاکستان کېښي ډير سخت اولايچلي بحرانونه پيدا شي .

لندن ټايمز د ملي عوامي گوند ډنگيدو اودهغه د مشرانو بندي کيدو ته په اشاره سره ليکلي دي لکه چه معلومېږي د پاکستان حکومت له خپلو سترو سياسي مخالفينو سره پدې اميد د پخلا کيدوله پاليسي څخه لاس اخيستي دي چه د مخالفو گوند ونواو دهغو د ليدو پر خلاف کلک اقدامات به پښتو نستان اوبلوچستان کېښي د سياسي کراري سبب شي په يقين سره به په راتلونکو مياشتو کېښي اختلا فونواو کې کيچونو ته لمن وهل دهغه څه به خلاف نتيجه ورکړي چه د پاکستان حکومت يې تصور کوي او بحرانونه به لاسي سخت شي .

دغه راز له کراچي څخه د راسيدلي خبر له مخي د بلوچستان د کورنيو چارو پخواني وزير اود ملي عوامي ډنگ شوي گوند غړي بنا غلي مير گل خان نصير د پاکستان د يوې محکمي لخوا په يوولس کاله بند محکوم شوي دي .
دده په خلاف لگول شوي تور داووجه په ۱۹۷۳ کال کېښي د پاکستان د يوې بنديخاني بنديان الي کولي ته لمسولي دي .
خبر زياتوي چه له دغي نيتي څخه تر نن پوري هغه تور چه دهغه په اساس بناغلي

د پاکستان حکومت ښودلي چه برسیره بر پښتو مليا ستمدارانو اوز لميانو اومحصلينو يې فيصله کړيده چه پښتانه پوهان او پروفيسران هم بيخي له صحنې وباسي .

دسلواغي ۲۸ :

د باندنيو چارو د وزارت نطاق د پاکستان د باندنيو چارو د وزارت د نطاق د پروني دغي وينا په باب چه په هغې کېښي د افغانستان په حکومت باندې د سرتيرو دروز ني اوليز لواو دهغه هيواد په کورنيو چارو کېښي د لاس وهني تور لگولي دي د باختر آژانس د نماينده د پوښتني په ځواب کېښي وويل : د پاکستان حکومت ددغو بي اساسو اوله حقيقت نه لري تورونو په وړاندې کولو سره غواړي د يوې خواد ملي عوامي گوند او دهغه د مشرانو په خلاف د خپلو غير قانوني اقداماتو د باره پلمه جوړه کړي او د بلي خواد حیات محمد خان شيرپاو د وژلو حقايق د نورو سياسي قتلونو د حقايقو په شان چه تر اوسه شويدي د پاکستان او دنړۍ د خلکو له سترگونه پټ وساتي اوهغه د خارجي خيالي خطر ونو لور ته واړوي .

نطق زياته کړه څرنگه چه په پاکستان اود نړۍ په مطبوعاتو کېښي د ذوالفقار علي بوټو د حکومت د غير ديمو کرا تيکو اقداماتو په خلاف دوپښو اوبيدار ووتونو اود خلکو عکس العمل ښودلي دي نور هيڅوک ددغه حکومت په فريبونو اودسيسونه غولېږي .

دغه راز دشيرپاو د وژلو حقايق اودهغه علتونه اوعاملين به هم چه تريوي اندازي پيژندل شويدي داوړدي مودي د باره دنړۍ

رقیبان دی چه دغه دی ټول یی زندان ته لیږلی شوی دی.

مجله لیکي حکومت حیات محمدخان شیرپاوددی دپاره د پښتونستان دایالت په وزارت ټاکلی و چې دغه ایالت دخلکو دگوند د عملیاتو د گسر وگرځوی او هغه زیات نفوذ چه ملی عوامی گوند هلته درلود او په پښتونستان کېنې دخلکو د گوند دکنترو ل خنډ ول منځه یوسی او که څه هم شیرپاو ددغه مقصد دپاره له سخت زور او سخت چلندنه کار اخیست خو څرگند یی هغه چه ده په ژوند کېنې سر ته ونه رسولای شول په خپل مرگ سره یی پوره کړل.

لکه چه د پاکستان حکومت دده د وژل کیدو په پلمه ملی عوامی گوند پنگ کې او د هغه ټول مشران یی بندیان کړل.

دایکانومیسټ مجلی تبصره کړیده چه له هغه وخته چه د پاکستان موجوده حکومت اقتدار ته رسیدلی دی دمخالف گوندلسو څخه زیات مشران وژل شویدی او تردی چه په خپله په خان عبدالولی خان خوځله ناوړه قصد وشو. د پاکستان حکومت نه یواځی داچه ددغو وژنو او

ناوړه قصدونو په مقابل کېنې هیڅ ډول عکس العمل ندی ښودلی بلکه یوتن یی هم دهغوی دمسولیت په جرم نیولی نه دی.

مجله وایی چه دشیر پا و وژل کیدل په پښتونستان او بلوچستان کېنې د حکومت اود ملی عوامی گوند تر منځه دروغی جوړی هر ډول امکان په راتلونکی نژدی وخت کېنې له منځه وړی دی.

په بلوچستان کېنې د پاکستان نظامی پوځونو په وروستیو دوو کلونو کېنې دسیر تېرو سره

میرگل خان نصیر په زندان کېنې اچول شوی وندی معلوم شوی.

د سلواغی ۲۹ :

د بین المللی آژانسونو نمایندگانو له راولپنډۍ څخه خبر ورکړیدی چه د پاکستان راديو پرو ن سهار وویل چه په پښتو نستان کېنې محلی حکومت پنگ شوی او د هغه ټول صلاحیتونه او وظیفی فیدرالی حکومت مستقما په لاس کېنې نیولی دی.

ددغه ایالت گورنر ته هدایت ورکړ شویدی چه د مرکزی حکومت په نمایندگی د ټولو چارو واکي په لاس کېنې ونیسی ددغی اعلامی له مخی دایالتی حکومت صدرا عظم او وزیران سر له پرو ن څخه د حکومتی وظیفو او صلاحیتونو له اجرا کولو څخه گوښه کړای شوی دی.

اعلامیه وایی دهغو حالا تو کنترول چه پیدا شوی دایالتی حکومت له صلاحیت او قدرت څخه وتلی کاردی او په خوتیرو میاشتو کېنې د پاکستان خلک د پښتونستان د حالاتو په نسبت له اندېښنی او پریشانی سره مخامخ وو.

د سلواغی ۳۰ :

ایکانومیسټ نومی انگلیسی نامتو مجلی پخپله وروستی گڼه کېنې د پاکستان په حالاتو د تبصری په ترڅ کېنې لیکلی دی چه د پاکستان حکومت د ملی عوامی گوند د پنگولو او دهغه د مشرانو د نیولو دپاره هیڅ ډول مستند دلیل وپاندی نکړای شو که څه هم د پاکستان حکومت وویل هغه وخت رارسیدلی دی چه د پاکستان دښمنان له منځه یوړل شی خو حقیقت دادی چه هغه کسان چه حکومت یی د پاکستان دښمنان بولی په حقیقت کېنې دخلکو دگوند ستر

د پښتونستان او بلوچستان د پښو کرونولوژۍ

په مبارزه بوخت دی او هلته د ملي عوامي گوند مشران له ۱۹۷۲ کال نه راپدې خوا بنديان دي.

دا پکانونميسټ مجله په پای کېښی دی نتیجی ته رسیدلی ده چه د ملي عوامی گوند پاتی غړی به ټول د ځمکې لاندی فعا لیتو نه پیل کړی او په پاکستان کېښی به سیاسي زور زیاتی د یس زیات شی او په پښور کېښی دیویم په جاودنه په پاکستان کېښی د دیمو کراسی وروستی نښی نښانی له منځه لاړی.

د کب لومړی :

لومړنۍ نومی فرانسوی نامتو ورځپاڼی په خپله یوه وروستی گڼه کېښی د پاکستان په حالاتو باندی د تبصری په ترڅ کېښی لیکلی دی چه د دیمو کراسی د وروستیو نښو لمنه له پاکستان نه ټوله شوی ده ځکه چه په هغه هیواد کی دایمی اضطرابی حالت اعلام شوی حکومت د بی شمیر خلکو د بندۍ کولو واک لاس ته وروړی او د فدرالی او ایالتی اسامبلۍ غونډۍ یی د نامعلو مه وخته پوری ځنډولی دی .

ورځپاڼه لیکي چه ددغه حالت د حیات محمد خان شیر پاوه وژل کیدو وروسته منځ ته راغلی اود هغه له امله د پیاوړی ملي عوامی گوند په خلاف پراخ عملیات پیل شول دغه گوند پرتگ شو او نژدی څلور سوه تنه مشران یی بنديان شول . لومړنۍ ورځپاڼه لیکلی چه ملي عوامی گوند د پښتونستان او بلوچستان په ایالتو کی ډیر ستر قدرت او نفوذ لری اوله ډیرو کلورا هیسی یی ددغو دوو ایالتونو د پاره داخلي خپلواکی غوښتله .

دغه گوند همدارنگه په فیدرالی پارلمان

کښی دخلکو د گوند د حکومت ستر مخالف قوت او خان عبدالولی خان داوود مخالفو گوند ونود ایتلاف مشرؤ .

لومړنۍ لیکلی دی که څه هم د بنگله دیش د خونړی یو پښو نه وروسته یجی خان ملي عوامی گوند پرتگ کړی و خو بیا بیرته منځ ته راغی خو په ۱۹۷۳ کال کی د پاکستان حکومت په بلوچستان کېښی ددغه گوند سره د مقابلې توان په خپل ځان کېښی ونه لید ځکه یی هغه حکومت پر طرف کچه ملي عوامی گوند جوړ کړی ؤ او دهغه دری تنه ستر مشران یی په جیل کېښی و اچول خو له هغه وخته تر اوسه پوری په بلوچستان کېښی وسله وال قیام روان دی .

افغانستان چه خلک یی د پښتنو او بلوڅو سره تاریخی لرغونی اړیکي لری د خپلو پښتنو او بلوڅو ورونو د سر نوشت ټاکلود حق ملاتړ کړی دی .

لومړنۍ لیکلی دی که څه هم د مرکزی حکومت ملي عوامی گوند د شیر پاؤ په وژلو تورن کړی دی خو حقیقت دادی چه د حکومت هدف د مخالفو گوندونو ټکول دی له دغه ځایه اټکل کیدای شی چه اوسنی حالت هم مرکزی حکومت په لوی لاس پیدا کړی دی اود پاکستان حکومت یی لدی چه د شیر پاؤ د وژلو د تحقیقاتو نتیجی ته انتظاروباسی دهغه گوند په خلاف یی په سختو اقداماتو لاس پوری کړی چه ورڅ په ورڅ - پیاوړی شوی اود مرکزی قدرت د خپل سری اوناوړه استفادی او په ورو ورو د آزادیدو او حقوقو له منځه تلل یی غندل او هغه یی

کاله نظامي حکو مته وروسته په پای کېنسي پاکستان یواساسي قانون پیداکړي چه پیاوړي مرکزی حکو مت اوداسي پارلمان یی اټکل کاوه چه دخلکو په رایو او په دیمو کرا تیک ډول وټاکل شی خو د موجوده حکومت د زمامداری په

وخت کېنسي اضطراری حالت پرله پسې نوی شو او آزاد مطبوعات بیخي له مینځه یوړل شول اود حکومت دغو اعمالو اساسي قانون او په هغه هیواد کېنسي دیمو کراتیکي روحیې ته کوم ارزښت او اعتبار ندی پریښی .

دنویارک ټایمز ورځپاڼی په یوه بله مقاله کېنسي د پښتو نستان د حکو مت له مینځه وړل اود مرکزی حکومت تر کنترول لاند ی ددغه ایالت راوستل په تفصیل سره بیان کړی او وایی چه که څه هم د پاکستان حکومت ددغه اقدام داعلام په وخت کېنسي وویل چه د پاکستان یو گاونډی هیواد په دغه هیواد کېنسي نظم او

کراری گډه وډه کوی خو حقیقت دادی چه افغانستان تل ډډیورند د کرښی دهغی خوا د پښتنو ژبو خلکو دسر نوشت د ټاکلو د حق ملاتړ کړیدی اودغه خلک دافغانستان دملاتړ مننه کوی اودهغوی سره دوستانه چال چلند کوی.

د کب ۳ :

متحدہ جمہوری محاذ په پاکستان پښتونستان او بلو چستان کېنسي د پاکستان د حکو مت د ټولونه مخالف گوند دی پخپله یوه اعلامیه کېنسي ویلی دی ترڅو چه د پاکستان حکو مت یوه سیاسی سازگارہ فضا جوړه نکړی مخالف

د پاکستان د ټوټی ټوټی کولو دپاره د فعالیت په تور پنکټ کړي. په داسی حال کېنسي چه په همدغو ځوټو وړځو کی د پاکستان حکومت ویلی ؤ چه په بلوچستان کېنسي د تجزیه غوښتنی کوم حرکت نشته.

لومړنۍ دی نتیجی ته رسیدلی ده چه په اوسنی وخت کېنسي د هر ډول روغی جوړی امکانات له مینځه تللی او د مخالفینو سره زور ازمایل پیل شوی او هغه کورنی جنگ چه ترننه پوری په بلوچستان پوری محدودولمن به یی د پښتونستان سیمی ته هم خپره شی په ښکاره ډول مرکزی حکومت هغه عوامل هیر کړی دی چه د ښکله دیش د بیلیدو په مخنیوی کی یی د ماتنۍ سبب شول خو لاتراوسه هم دردی وخت شته چه د کورنی خپلواکی د طرفدارانو سره د سیاسی حل دلای په لټولو کېنسي دیوه نوی آفت دمنځ ته راتلومخه ونیول شی.

د کب ۳ :

دنویارک ټایمز ورځپاڼی په یوه مقاله کېنسي د پاکستان د حالاتو په باب تبصره کړی ددچه دهغه هیواد حکومت مخالفی قوا په تیره بیاملی عوامی پیاوړی گوند پدی پلمه له مینځه لری کړي چه ددهشت اچو لو په عملیات یی لاس پوری کړیدی خودا چه ملی عوا می گوند شیر پاپوه وژلو کېنسي لاس و لری نه ده ژا بته شوی او د حکو مت اقدام و ښو دلہ چه په دیمو کراتیکو روشونو باندی عقیده نلری او حاضر ندی د مخالف گوند یعنی ملی عوا می گوند سره سیاسی رقابت وکړی.

نویارک ټایمز لیکلی دی چه که څه هم له شپاړس

د مرحوم حیات محمد خان شیرپاو قتل د سیاسي حربي په توګه استعمالوی او د سیاسي مخالفینو د تعجیز ولود پاره تری استفاده کوی او د ملي عوامي ګوند نه علاوه د جمعیت العلمای اسلام جماعت اسلامي او تحریک استقلال ګوند ونوپه ادارو باندی د پاکستانی پولیسو او د مرکزی قواؤ د عسکرو حملی روانی دی چه د ګوندونوپه ادارو برسیره یی د ګوندونو د مشرانو کتابخانای او ګورونه هم سوځولی دی او د مذهبی کتا بو سخته بی حرمتی یی هم کړی ده او کوی یی.

پروفیسور غفور احمد د پاکستان حکومت د دریمی سختی غلطی د بیانولو په ترڅ کښی وویل د پاکستان حکومت د شیرپاؤ د سیاسي قتل نه د استفادی په غرض ټول غیر جمهوري صلاحیتونه اوواک ترلاسه کړی او د پاکستان په اساسی قانون کښی د غیر جمهوري بد لون او ترمیم ناوړه غرضونه ترسره کوی .

هغه اخطار ور کړ چه که چیری د ملي عوامي ګوند مشران او غړی ژر تر ژره خوشی نکړای شی نو د پاکستان حالات به لاپسی زیات وخیم شی او پاکستان به دیوه لوی خطر سره مخامخ شی چه البته مسولیت به یی یواځی د پاکستان د حکومت په غاړه وی.

دغه راز د تحریک استقلال ګوند مشرانو د پاکستان د حکومت لخوا د ملي عوامي ګوند غیر قانونی اعلامول غیر جمهوري عمل بلل او د حکومت دغه اقدام یی دخپلو سیاسي مخالفانو د تعجیز ولود پاره د هغه حکومت یوه بله پلمه بللی ده .

ګوند دهغه حکومت سره هیڅ ډول خبرو نه چمتوی نه دی .

د پاکستان مرکزی اسا مبلی اوسنا سره د ټولو مخالفو ګوند ونوله پریکړی وروسته د متحده جمهوري محاذ مشرانو د ډو دری ظهور الہی په استو ګڼځی کښی دور خپا ښو نمایندګانوته دغه اعلامیه ورکړې ده.

د اخبار لیکونکو سره د مرکي په ترڅ کښی د محاذ لوی سکرتر ښاغلی پروفیسور غفور احمد وویل هغه ګوند تصمیم نیولی چه د پښتو نستان اوبلوچستان او همدغه شان د پاکستان د سیمو دخلکو سره د کتنی دیوستر پروگرام سره سم هغو سیموته ورشی او اولس په دی خبر کړی چه د پاکستان حکومت په دی وختو کښی په سختو غیر قانونی او غیر جمهوري اقداماتو لاس پوری کړی دی.

هغه وویل د پاکستان حکومت دری لوی اشتباه ګانی او غلطی وکړی او د هغو له امله د حکومت په خلاف داوولس تاوتر پخو الازیات شوی دی.

په داسی حال کښی چه د مخالفو ګوند ونواو حکومت ترمینځ د فبروری په شپږمه نیټه یوڅه خبری وشوی چه په هغو پسی سمد ستی یی ملی عوامي ګوند چه د متحده جمهوري محاذ مهم ګوند دی غیر قانونی اعلان کړ. د ګوند مشران اوزیات شمیر غړی یی نیولی د ګوند ټوله شتمنی یی مصادره کړې ده او په هیواد کښی د بی موجه گرفتار یوسلسله روانه ده د مخالفو ګوند ونو غړی په داسی حالاتو کښی ونیول شول چه د اسمبلی غونډی روانی وی. دوهمه غلطی داده چه د پاکستان حکومت

چه پروڼ پولیسو دسند دایالت په بیلو بیلو
ښارونو کی لږترلږه شل تنه محصلین توقیف
کړيدي او دسند اونورو ښارونو له یو شمیر
پوهنتونونو او عالی ښوونځیونه وسله لاس
نه راغلي ده .

د پېښور په پوهنتون کښی دوسلو یوستر
مخزن لاس ته راغلی دی .

پولیسو وویل : د وسلی په مخزن کښی
ننه ماشینګن - دري سوه اتیانمانچي - دوه
لاسی بمونه اویوه اندازه مهمات شته .

د پېښور په پوهنتون باندی نژدی ددری
سوه تنو پولیسوله خوا برید شویدی دپېښور
پوهنتون د حیات محمد خان شیر پاو دوژل
کیدوله وخته چه دیویم دچاودنی په اثر ووژل
شو تړلی دی .

هغه خبریالان چه د پېښور په پوهنتون
باندی دپولیسو دبرید دنداری دپاره بلل
شوی وی ویل : زیاتره وسله دپېښور د
پوهنتون دلیلی له یوی قفل شوی کوتی نه
لاس ته راغلی دی .

نوره وسله دلیلی دانګر په یوه بر خه
کښی پیدا شوی ده .

د پوهنتون په انګر کښی د پولیس دبرید
په وخت کښی دهغو پنځوژرو تنو محصلینو
خه چه په هغه پوهنتون کښی شامل دی
یوازی ددوه سوه تنوپه شاو خوا کښی
حاضر ؤ .

درویشتر نماینده زیاته کړیده - دسند د
بیلوبیلو ښارونو په پوهنتونونو باندی د
پولیسو بریدچه پروڼ گڼېږ پیل شوی ؤ تر

دهغه گوند مشر ښاغلی اصغر خان په لاهور
کښی پخپله وینا کښی وویل پداسی حال
کښی چه دحیات محمدخان شیرپاو دقتل غند
نه کوم باید ووايم چه دهغه افسو سناكقتل
تر شاد حکومت لخوا دسیاسی قتلو نسود
سلسلی ارتباط شته دی او دقتل مسوؤلیت
دپاکستان حکومت په غاړه لری .

هغه وویل ډیر خله می ویلی دی چه د
پاکستان دحکومت سیاسی مخالفانو دتمجیز د
پاره دقوی له استعمال نه کار اخلی اودحکومت
دغه عمل به سخت رد عمل او عکس العمل
وښی .

ښاغلی اصغر خان وویل د پاکستان حکومت
باید دخپلو دغه ډول اقداماتو په ناوړو نتیجه
باندی ژور غورو کړی او تر کومه خایه چه
د تحریک استقلال تعلق دی تل به پخپل
دریځ ټینګ وی .

ښاغلی اصغر خان زیاته کړه د پاکستان
د حکومت لخوا دقتل دپېښی تر خپرني پخوا
گرفتار یو داخبره ثابته کړیده چه حکومت د
خپلو سیاسی اغراضو دترسره کولو د پاره
بله جوړه کړی ده .

د تحریک استقلال گوند مشر وویل د
بمونو ډیری پېښی شویدی خود پاکستان هیڅ
کومی محکمی ملی عوامی گوند د چاود نسو
مسوؤل ندی ښودلی اوترټولو لومړی چه د
مخالف گوند مشران ووژل شول په دغه لړ
کښی حکومت هیڅ کوم په زړه پوری اود
کتنی وې اقدام ندی کړی .

د کب ۳ :

درویشتر نماینده دپېښور نه خبر ور کوی

دېښتونستان او بلوچستان د پښو کرونولوژۍ

پرون شپې پورې دوام درلود .

په حيدر آباد کېنې څه دپاسه دوو زرو پوليسو دسند په پوهنتون -دطب او انجنيرۍ په پوهنځيو او ليليو بريد کړيدى .

لکه څرنگه چې د حيدر آباد دپوليسويو منبج وويل : ددغوموسسو څخه يې تمانجۍ -باريزي تمانجى او يو شمير نور مهمات ترلاسه کړيدى .

دکراچۍ په پوهنتون او ددغه ښار په يو شميرنورو علمي موسسو باندې پوليسو بريد کړيدى .

درايو بي بي سي د خبر سره سم ددغو پښو او په علمي موسسو باندې د پاکستان د پوليسو دبريدونوله امله څلور سونه زيات کسان نيول شويدي .

د د پ ۱۰۰ دڅېر رسولو آژانس له کراچۍ نه ددغه څېر تائيد ولو په ترڅ کېنې څېر ورکړې دى چې په سلونو کسان توقيف شوى دى اودغه آژانس زياته کړيده چې دراوړلنډۍ او لاهور په پوهنتونونو او علمي موسسوم دپوليسو له خوا بريد شويدي .

دکې ۴ :

په کابل کېنې دامريکا سفارت شارژدافير د ملاقات په طرز کېنې پاکستان ته دامريکا دوسلو دصادرولو دبنديز دليري کيدو په مناسبت دامريکا دژورې راتلو تکى اعلاميه په باره کېنې يوه اطلاعيه سياسي معين ښاغلى وحيد عبدالله ته وسپارله . دغه اطلاعيه دافغانستان دجمهورى دولت

تر ژورې کتنې لاندې ونيول شوه او په هغه باره کېنې دافغانستان نظردکې په ۷۰ په يوه اعلاميکي نشر کړى شوه .

دکې ۷ :

دکې ۷ - دبانديو چارو وزارت پرون دغه اعلاميه نشر ته سپارلې ده . پاکستان ته دوسلو دصا درولو دبنديزد لري کولو په باب دامريکا دمتحد وايالاتو د حکومت تصميم دافغانستان د حکومت او خلکو دژورې انديښنې او تشويش سبب شويدي داتصميم په سيمه کېنې دسولى او آرامي دتشويش دادعا سره پوره توپير لري او دافغانستان حکومت نشي کولى دا ومنى چې پاکستان ته دوسلى دليرلو بيا پيل کيدل به د آسياپدې سيمه کېنې د قواو دانډول د مينځه تللو او تسليحاتي مسابقو سبب نشي .

دافغانستان حکومت په نزد پاکستان ته دوسلى دصادرو لو دبنديز لري کول په تيره بيا دغه وخت کېنې چې دپاکستان نظامي پوځو نودپښتنو او بلوڅو خلکو په مقابل کېنې په عملى ډول په ډير بې رحمه او په جايرانه اقدام لاس پورې کړيدى دافغانستان د خلکو اود دپښتنو او بلوڅو دزياتى خوا شيعي سببشوى دى چې دغه عواقب به دنړۍ په دغه سيمه کېنې د سولى اوآرامى دټينگښتد پاره په هيڅ ډول گټور نه وي .

همدا رنگه دحير انبيا ځاى دى چې دامريکا دمتحدو ايالاتو غوندې هيواد چې تل دنړۍ د سولى اوآرامۍ دساتنې خبرې کوي په عمل

۷۱۵ تنوته رسپري چه د پښتو نستان ، سند ، او پنجاب په بيلوبيلو شارونو کښي په اوو پوهنتونونو او ډيرشو پوهنځيو اوليولي باندې د پاکستان د پوليسو د بريد ونو څخه وروسته نيول شويدي .

ويل کيږي چه د نيولو سلسله لاتراوسه روانه ده .

ددغه خبر دخپريدو پسي چه په بيلوبيلو موسسو کښي د پاکستان حکومتی مقاماتو وسله ايښي وه چه دهغي د پيدا کولو په پلمه هغه روشن فکران اوځوانان ونيسي چه د ملي عوامي کوندد پانکولو اود هغه د مشرانو نيولو اود ملي اسامبلي اوسناد غونډو څنډولو سره مخالف وو دغه آوازه خپره شويده چه د پاکستان حکومت به ډير ژر د پاکستان دمحصلينو اتحاديه اود پښتو نستان دمحصلينو اتحاديه پنگه کړي دبين المللي خبر رسولو د آژانسو نود خپرونو سره سم پرون په کراچي کښي دښوونځيو دمحصلينو او شاگرد انوله خواد محصيلينو د توقيف او په پوهنتونونو باندې د پوليسو د حملو په ضد ډيري سختي مظاهري وشو ي .

وسله والو امنيتي پوځو نوچه غوښتل ييد مظاهرو مخه ونيسي اوښکي بهوونکي گازي استعمال کړ او په وهلو ټکولويي لاس پوري کړي .

دهغو نښتو له امله چه دمظاره کونکو اود امنيتي پوځو نو ترمينځ وشوي يو شمير محصيلين او پوليس وژل شوي او ټپيان شويدي .

د کب ۸ :

په کراچي کښي د حکومت احتجاج په نامه

کښي دهغه ادعاسره پوره بل ډول چال چلند کوي لکه چه د افغانستان حکومت په وار وار وييلي دي د پرمختيا په حال کښي هيوادونه يواځي دسولي او کرازي لاندې کولي شي د خپلو ټولنو د اجتماعي حالت انکشاف اولوپتيا او د اقتصادي سطحې لوړولو ته ورسيږي اود وسلو د صادرو لوبنديزلري کول نه يواځي ددغو سترو هدفونو دخوراقيمتي منابعود انحراف سبب کيږي ، بلکه ديوې کړکيچني او خطرناکي فضا د پيدا کولو نه به پرته بله نتيجه ور نه کړي

د کب ۷ :

په کراچي کښي د رارسيدلي خبر سره سم په دغه ښار کښي دمسلم ليگ دگوند دکار کميټي د ملي عوامي گوند پنگيدل او دخان عبدالو ليخان او ددغه گوندد نورو مشرانو نيول کيدل په کلکه غندلي دي . ددغه گوند سکرتر جنرال شياغلي ملک محمد قاسم وويل چه مسلم ليگ گوند د پاکستان د حکومت څخه غوښتي دي چه د ملي عوامي گوند مشران د توقيف نه خوشي او دروي گوند بيا قا نوني کړي .

ده وويل : دمسلم ليگ دکار کميټي

تصميم نيولي دي تر هغه وخته پوري چه غوښتنې ييد پاکستان د حکومت لخواونه منل شي دسند او بلوچستان داياتي اسامبلي له غونډو سره به پريکړه وکړي .

ديوبل خبر سره سم تراوسه دسند دايات په پوهنتونونو کښي ۲۱۳ تنه محصيلين دوسلي دزيړمه کولو په تور د پاکستان پوليسونيولي دي .

په دغه ترتيب دهغو ټولو کسانو شمير

دعمومي منشي دكتور كورت والد هيلم په
عنوان استول شوى دى .

كابل ده ۱۹۷۵ كال دمارچ ۲

د ۱۳۵۳ كال دكې ۱۱

محترم جلالتماب !

ستاسو دجلالتماب په عنوان د۱۹۷۴كال
دنوامبر دمياشتې ۲۷ نېټې زماډليك په ځواب
كې دپاكستان صدراعظم ښاغلي ذوالفقار علي
بوټو په دې وروستيو وختوكې د۱۹۷۵ كال
دجنوري دمياشتې دشلې نېټې يوځل ليك
تاسو جلالتماب ته استولى دى چې دغه ليك
دملگروملتو دموستې ددارالانشاء له خوا د
هغې موسسې غړو هيوادونو ته وېشل شويدي .
دښاغلي بوټو دوروستې ليك په باب غواړم
ياده كړم چې ټول هغه مطلبونه چې مې دخپلو
دووترو ليكونوپه واسطه د۱۹۷۴كال دسپتمبر
په اوومه اود ۱۹۷۴كال دنوامبر په ۲۷ ستاسو
په توجه رسولې يوځل بيا تائيدوم ، ښاغلي
بوټو په خپل دغه مکتوب كې يوځل بياويلي
دى چې افغانستان (د احساساتي اپېكو)
او (له سياسي حقوقو څخه دفاع) تر پردې
لاندې (دپاكستان په دا ځل كې) تخريبي
فعاليتونه اوددهشت اوډار اچولو اعمال او
سېوتاژ مساعدت او تشويق كوي .

برسيره پردې ده دبلوچستان دخلكو دقيام
په باره كېنې يوځل بيا تكرارې ويناوې كړې
دى اودخپل زړه دغوښتنې سره سم په هغه
ځاى كې د قبا يلى سر دارانسو
مقاومت د (مدني ادارې دپراختيا اوداقتصاد)
اوجتماعي ريفورمونو دمنځ ته راوړلو) په
مقابل كې دجنگ دموجبي اسباب يادكړيدي .

دپوهنتونو او ښوونځيو دمحصلينو اوز ده
كوونكو پرون هم دپو هنجيو اوښو ونځيو د
زرگونو زده كوونكو په گډون دپرو خلكو پراخه
مظاهري وكړې .

پوليسو دمظاهره كوونكو دتيتو پر كولو
دپاره په دوو ورځو كېنې دويم ځل داوښكي
بهرونكي گاز نه كار واخيست . اود خلكو په
وهلو ټكولويي لاس پورې كړې .

په هغو ښوونكيو چې دپوليسو او مظاهره
كوونكو تر مينځه وشوې شل تنه پوليسان
ژوبل شوي دي .

ويل كېږي چې د ۱۲۷ تنو په شاو خوا كېنې
مظاهره كوونكي چې دسندد ايالت يو شمير
روشنفكران پوهان هم پكېنې شامل دي نيول
شويدي .

مظاهره كوونكو واټونو كېنې لسو موټرونو ته
اور واچاره او په كراچي كېنې يې د خلكود
گوند په يوه دفتر بريد وكړ او تاوان يې
ور واړاوه .

د كې ۱۰ :

په يوبس كېنې ديوېم د چاودنې په اثر
پېښور كېنې درې تنه مړه شوي او ۲۶ تنه
ژوبل شويدي .

دروېتر دآزانس دخبرله مخې دغه دوهمه
چاودنه ده چې شيرپاوله قتل نه وروسته شویده .

د كې ۱۱ :

د دولت درئيس او صدراعظم ښاغلي محمد
داود دپيغام هغه متن چې د۱۳۵۳ كال دكې
دمياشتې په يوولسمه نېټه دپاكستان صدراعظم
د۱۳۵۳ كال دجدي دمياشتې دديرشمې نېټې
دليك په ځواب كې دملگروملتو دموستې

په څيردش په نامه شعرونو ته په رجوع سره دخپلې سلطې دپراختياواستاتې په منظور ددغو سيمو دخلکوپه چاروکې په خپلومداخلو باندې پردې اچوې .

زما په عقیده هغه وخت رارسيدلي دي چې ښاغلي بوټودغه حقيقت چې انکارتري نه شي کيدلای ومنی او په هغه اعتراف وکړي چې دبلوڅودخلکو قيام يوملي قيام اود پاکستان دحکومت اواعمالوپه واسطه ددوی دحقه حقوقو ترپېښولاندې کولو په اساس منځ ته راغلي دي .

لکه چه دمخه می پيشنهاد کړی و يوڅل بياپيشنهاد کوم چې په بلوچستان کې ددغه کاردحقايقو دمعلومولو له پاره لازمه ده چې دتحقيق يوبی طرفه هيات په دی شرط چې وکولای شي په آزادانه توگه له خلکو سره په تماس کې شي حقایق واورې اوويي کورې وټاکل شي اوهغه ځای ته و استول شي داوسنیو شرايطو لاندې په دغه اقدام دحقايقو دلاسته راوړلو او نړۍ والوته دغه دښکاره کولو له پاره يوه ډيره ښه وسيله وي .

ښاغلي بوټو په خپل وروستی ليک کسی دهغو مهاجرو بلوڅو په باب چې افغانستان ته يې پناه راوړې ده ليکلی دی چې (داچې دغه خلک څوک دي يوازی دافغانستان حکومت ته معلوم دي دافغانستان حکومت چې پدی باره کې زما دحکومت پوښتنوته دمستولي ځواب په ورکولوسره قادننه شودايی مناسبه وگڼله چې ووايي چې نودنوموړې تش په نامه پناه راوړنکی افغانستان ته نه داخلېږي ټولو ته

څرنگه چې په دی باره کې دافغانستان دنقش په باب دښاغلي بوټونه منونکي نيوب او بی اساسه تورونه دافغانستان دحکومت له خوا څوڅوڅلي دروغ بلل شويدي .

زه يوڅل بيا هغه په کلکه سره ردوم ددغې موضوع تکرارچې دهغه مقصدپه ښکاره توگه دپاکستان دخلکو غافله کول دي دهغه هیواد حکومت له هغه ستر مسئوليت څخه په هيڅ وجه ځان نه شي خلاصولی چې دحالاتو د وخامت اوخرابيدوله کبله ورسره مخامخ دي. غواړم څرگنده کړم چې افغانستان دهیوادونو په کورنيو چاروکې مداخلی او دتاکتيکونو استعمال ته چې ښاغلي بوټو هغه ته اشاره کړې ده عقیده نلری .

دغه ډول اعمال دپاکستان داوسنی حکومت خاصه ده . لکه چې د افغانستان حکومت څرنگه چې تاسو جلالتماب ته موپخوا خبر درکړی وديپوره مدارکو اواسنادوپه لرلوسره حاضر دی ثابت کړی چې په هیواد کسی دجمهوری رژیم له ټينگيدوڅخه وروسته دپاکستان حکومت ترکومی اندازی پوری دبين المللی نورمونو اوپرنسيبونو په خلاف دافغانستان کورنيو چاروکې پراخه مداخلی تر لاس لاندې ونيولی .

دبلوڅو دخلکو دقيام دماهيت په با ب دښاغلي بوټودڅرگندونو په باره کې بايد ياده کړم چې په دی باره کې دده وينادکلاسيک استعمارله شعرونو سره زيات شباهت لری چې لکه (دفيوداليزم سره دمقابلي) او (داجتماعي اواقصادی پرمختگونواوتمدن دمنځ ته راوړلو)

معلومه ده چې دهغو مجرمينو او غارت گرانو له پاره چې د پاکستان له ګاونډي سيمې څخه د قانون او عدالت له منگو لو څخه تېستې د افغانستان ځيني سختې برخې په غمنوي توګه د پناه مېشتون ځايونه دي .

زه د ښاغلي بوټو د دغو يادونو په ځواب کې يوازي دومره يادوم چې د تحقيق هيات دې چې پورته اشاره ورته وشوه د بلوڅو دهغو پناه راوړونکو کمپونه هم ليدلي شې چې افغانستان ته راغلي خو تحقيق او تشخيص وکړي چې دغه خلک چې د بوټوپه عقیده د دوی هويت يوازي د افغانستان حکومت ته معلوم دی څوک دی او افغانستان ته يې ولی پناه راوړي ده د يادوني له پاره يې لازمه گڼم له هغه وخت څخه راهيسې چې خپل دوهم ليک مې تاسو د جلالتماب ته وړاندې کړی دی له دوه سوه درويشتو تنو څخه زيات بلوڅان هم په دې وروستيو وختونو کې افغانستان ته راغلي دي چې دغه کار په بلوچستان کې د پاکستان د نظامي قواوو د ظلمونو او عسکري عملياتو د دوام خپله ښه او څرگند دليل دی . د افغانستان حکومت فکر کوي چې د دوی د موسم په پای ته رسيدوسره به چې د پاکستان نظامي عمليات سخت شوي اولاري به خلاص شي افغانستان ته د بلوڅو پناه راوړونکو راتګ زيات شي .

د افغانستان د حکومت دغه اندېښنه سر له اوس ستاسو د جلالتماب پاملرنې ته ورسوله شوه چې بين المللي مربوط مقامات د دغسې حالت له پاره پېښېښ وي ځکه چې ښايي د پناه راوړونکو شمېر داسې زيات شي چې

افغانستان په يوازيني توګه ونشي کړای له دوی سره د مرستې له عهدې څخه ووځي . د افسوس ځای دی چې ښاغلي بوټو د ذهنيونو د ګډوډولو له پاره ګوښېښ کوي هغه څه چې اصلا زما په ليکونو کې نه وو حتمي پيدا کړي او دغه ليکنې چې د حقايقو ښکارندويي او خاص د بلوڅو پر خلکو باندې د پاکستان د حکومت د ظلمونو د پای ته رسولو له کبله د بين المللي مرستې د جلبولو په منظور ليکلي شوي دي د پاکستان په باره کېښي د افغانستان حکومت د ناوړه نيتونو د ثبوت په توګه په غلطه معرفي کړي .

د بلوڅو د تاريخ په دغو سختو دقايقو کېښي د بلوڅو خلکو د حقنه حقوقو څخه د افغانستان د حکومت بشپړ ملاتړ چې هغوی د پاکستان له نظاميانو سره د خپلو اساسي حقوقو څخه د دفاع په غرض په مبارزه لگيادی د پاکستان په ګورنيو چارو کېښي په هېڅ وجه مداخله نه ده او ښاغلي بوټو له دې سره سره او د خپلو ټولو ګوښېښونو او سفسطې سره نه شي کولای چې هغه د پاکستان پر ضد د افغانستان د ناوړه نيت په توګه په چاومني . ښاغلي بوټو زمونږ له ديموکراسۍ او قانوني طرز العملونو څخه بې خبره گڼلې يو .

دهغه د عقايدو سره زمونږ ديهو کراسۍ دنه آشنایي په باب زما کار نشته خو د پاکستان صدراعظم د بلوچستان اوسني حکومتونه او هغه حکومت چې به پښتونستان (شمال لويديځ سرحد) کېښي د ۱۳۵۳ کال د دولي د مياشتې تر اته ويشتمي نيټې پورې واک پر لاس کېښي د ولود د يوې

دپاکستان د اوسني رژيم د مطلق العنانۍ خاصيت ښکارندوی دی د ملي عوامي گوند له منځه وړل او زندان ته دهغه گوند درئيس او غړوپوری وهل د افغانستان د حکومت د ژوری خواشینی او اندیښنی موجب گرزیدلی دی . د غلطو تورونو په لگولو سره له مدني اوسياسي حقوقو څخه د خلکو د منځپوښتیا ښکارندویي محروم او په ډله ایزه توگه یی بی له کومی محاکمی څخه زندان ته دهغوی پوری وهل یو ناوړه او ډیر زیات وځیم عمل دی چی دهغی څرگندونه یوازی باید د ښاغلی بوټوپه منحصر منطق کی وپلټل شی .

د پاکستان حکومت یو ځل بیا په دغو غیرو دیموکراتیکو حرکتو سره اود بشر د حقوقو د ټولو اساساتو څخه لری هغه څه چی ښاغلی بوټوپه داسو جلالتماب ته په خپلواکونو کی په پاکستان کی دعادی حالاتو او په هغه هیواد کښی دیموکراسی په باب ادعا کړی ده، بیخی ردوی دافغانی کوچیانو په باب د ښاغلی بوټوپه په ځوابیه لیک کی یادونی په رښتیا چی د خنداوړ دی .

ددغی موضوع په ارتباط سره یوځل بیا غواړم هغو مطالبو ته ستاسو د جلالتماب پام راواړوم چی په دی باره کی می په خپل پخوانی لیک کی لیکلی دی زیاتوم چی که چیری بوټوپه غواړی چی دافغانی کوچیانو د عنعنوی مهاجرت له پاره چی له پیریو څخه راهیسی هر کال دیځنی د موسم د تیرولو له پاره تودوناووته ځی بی اساسه او جعلی انگیزی اختراع کړی مشکل بهوی چی دده د تخیلاتو منځه ونیوله شی، ولی هغه شی چی په وضاحت

دیموکراتیکي عملیې محصورول گڼی . په څرگنده توگه له دیموکراسی څخه دده مقصد پوره نوی دی چی ښاغلی بوټوپه نه باید دهغه د قبلولو انتظار دچانه ولری .

ټولته معلومه ده چی په بلوچستان کی اوسنیو حکومتونو او هغه حکومت چی په پښتونستان (شمال لویدیځ سرحد) کښی د ۱۳۵۳ کال د دلولی د میاشتی تر اته ویشتمی نیټی پوری حکومت کاوه د ښاغلی بوټوپه خوا د ناجایزو وسایلو څخه په استفادی او بیلوبیو دسیسوته په رجوع سره وروسته له هغی څنګه منځ ته راغی چی د بلوچستان پخوانی حکومت یی په بشپړه جابرانه توگه برطرف او منتخب مشران یی زندان ته ورواچول اود پښتونستان (د شمال لویدیځ سرحد) پخوانی منتخب حکومت یی استعفا ته مجبور کړ .

څو ورځی دمنځه ښاغلی بوټوپه وروستی تش په نامه حکومت چی پخپله یی په پښتونستان (شمال لویدیځ سرحد) کښی مقرر کړی وو هم له منځه یووړملي عوامی گوند یی پنگت کړ اودهغه گوند درئيس او غړی یی چی د خلکو منتخب نمایندگان وو زندان ته پوری وهل دایالتی اسامیلو غونډی وځنډیدلی او دغه راز په پښتونستان کښی ټول ښوونځی او پوهنتونونه یی وتړل .

د پاکستان دواکدار حکومت دغو خپه کوونکو اقداماتو چی دنړی، دنشراتی وسایلو په واسطه نړی، وال خبر شول ټولته ثابتہ کړه چی د دیموکراسی څخه د ښاغلی بوټوپه د ترڅه دی !

دهیڅ ډول جرم له اثبات څخه پرته چی

سره کولای شوو وایو دادی چی ښاغلی بوټو به په خپلو ټولو کوشنیو او هلو ځلو سره به قادره شی هغه حقیقت چی د پاکستان دخلکو په گډون ټولو ته معلوم دی اود دغو سیمو دخلکو د غمنوی ژوندانه جزء دی دخلکو په نظر په بل شکل وینی .

(په پاکستان کی د یوزیات شمیر افغانی اتباع موجودیت) ته د ښاغلی بوټو د اشاری په ارتباط سره کولای شو پوښتنه وکړو چی که چیری د هغو افغانی کوچیانو څخه پرته نورو چی هر کال د یخنی د موسم په راتړدی کیدوسره تودو سیمو ته مهاجرت کوی نو پس څرنگه تراوسه پوری دخلکو د دغی ستری کتلی موجودیت دنړۍ والو او په تیره بیا د هغو له نظر څخه چی په پاکستان کسی سیاسی نمایندگی لری اودغه راز د ملگرو ملتو د نمایندگی له سترگو څخه پټ پاتی شوی دی اود ښاغلی بوټو څخه پرته د هغو له موجودیت څخه نور څوک خبر نه دی ؟

د پاکستان اقتصادی خرابه حالت او په هغه هیواد کی د خوراکي موادو کموالی ولی د دغه ستر مهاجرت سره نور هم خراب نه شو اود پاکستان حکومت دغی وځیمی موضوع ته د بین المللی بیلو بیلو موسسو اود خپلو دوستو هیوادو پام راوانه ځاوه ؟

ټولونه معلومه ده چی دغه خلک افغانی کوچیان دی چی د خپلو پخوانیو غمنو څخه پیروی کوی . لکه چی تاسو جلالتاب ته مو پخوا خبر درکړی دی چی د هغو څوړونو په اساس چی په دی باره کی د پاکستان حکومت

له خوا افغانی کوچیانو ته پیدا شوی دی او هغه محدودیتونه چی په دی باره کی د هغه هیواد د حکومت له خوا وضع شوی دی اودغه راز په هغی خاوره کی د داسی شرایطو په اساس چی د تحمل وړ نه دی دنوموړو افغانی کوچیانو شمیر په هغه کال کی چی تیر شو د نورو کلونو په نسبت ډیر کم واودوی په دی وروستیو وختو کی له خپلو غمنوی او تاریخی حقوقو څخه بیخی استفاده نه ده کړی .

محترم جلالتاب !

افغانستان چی د هغه خلک دېښتو اوبلو څو خلکو سره نه شلیدونکی تاریخی، کلتوری اونژادی زیات علایق اورپنی لری دخلکو دېښتو اوبلو څو وروڼو د حقوقو دله منځه وړلو اود هغه زور او ظلم په مقابل کی چی په دغو خلکو باندی کیری په هیڅ ډول بی علاقسی نه شی پاتی کیدلی .

لکه چی ټولو خلکو ته معلومه ده اود ۱۹ او ۲۰ پیړۍ تاریخ په رښتیا په هغه باندی شاهد دی له هغه وخت څخه راهیسی چی بریتانیا ۱۹ پیړۍ په وروستیو وختو کی په خپل زور او جبر سره زمونږ د خاوری یوه برخه ونیوله اوزمونږ ملت یی دوه ټوټی کړ او په خپلی امپراتوری کی یی داخل کړ ترننه افغانستان ددوی د حقو د حقو څخه ملاتړ کړی او کوی اوددوی د حقو د حقو څخه د خپل پوره ملاتړ څخه چی د افغانستان وجدانی او اخلاقی وظیفه ده تیر به نه شی .

زما هیله ده چی د پاکستان صدراعظم اود هغه هیواد حکومت بالاخره واقعیتونه درک

پاکستان حکومت دجماعت اسلامي د انحلال د پاره دېپهاني په لټه کېنې دې اوپه دسيسو او تهمت تراشيو مشغول دي . پروفيسور غفور احمد اخطار ورکړي چه دجميعت اسلامي د حزب انحلال به وخيم عواقب منځ ته راوړي .

د کب ۱۲ :

دمتحدہ جمهوری محاذ لوی سکرتر ښاغلی پروفیسور غفور احمد په خپله یوه وینا کېنې د پاکستان اوسنی حالات د سخت خطر سره مخامخ بللی دي او اولس ته یې دخپلو حقوقو د تښت لاسه کولو د پاره د بیداری اورا پورته کیدو توصیه کړیده .

د پاکستان د حکومت د ټولونه د لوی مخالف گوند متحده جمهوری محاذ سکرتر جنرال وویل د پاکستان حکومت دخپلو مخالفینو د آواز کرار ولوپه غرض د ابلاغ ټولی وسیلی سانسور کړی او غواړي داوولس د آزادی رای د څرگندولو مخه ونیسي .

هغه وویل په اسامبله اوسنا کی د مخالفو گوندونو رایو څرگندولو مخه نیول شوی او په پښتونستان ، بلوچستان او پاکستان کېنې هری خوا نه د حکومت لخوا د گرفتار یوسلسله روانه ده .

پروفیسور غفور احمد په داسی حال کېنې چه دملی عوامی گوند بندول اوددغه گوند د مشرانو او غړو گرفتاری یی د پاکستان د حکومت یو بل غیر قانونی عمل بللی زیاته یی کړه حکومت دغه کار یوازی او یوازی دخپل مهم مخالف گوند دله مینځه وړلو دپاره کړی دی او مرحوم حیات محمد خان شیر پواسیاسی

کړی اوله خپلو هغو اعمالو څخه چی دسیمی سوله یی په خطر کی اچولی ده اودخلکو د یوی ستری کتلی بشری اوسیاسی حقوق سخت زیانمن کوی دسولی اودانسانی کرامت دتایمین په گټه بیخی ډډه وکړی .
زه هیله لرم چی تاسو جلالتماب زموښ احترامات ومنی .

محمد داود

د دولت رئیس اوصدراعظم

د کب ۱۱ :

دمخالفو پارټیو ممبرانو دسند په ایالتی اسامبله کېنې فیصله وکړه چه دشنلی عوامی دپارټی د انحلال اود هغه د مشرانو د توقیف سره د اعتراض په عنوان داسا میلی په جلسو کېنې چه د کب په ۱۹ شروع کېږی اشتراک ونکړی .

دسند دحقوق دانانونانجمن هم په یوه پریکړه کېنې دخان عبدالولیخان اونور عوامی لیډرانو محصلینو او استادانو بندی کیدل غندلی او هغه ئی دخلکو په ضد یواقدام بللی دی .
مظاهری په ټول پاکستان کېنې دوام لری .
په پیښور او راولپنډی کېنې هم مظاهری جازی دی اولخلک حکومت په خلاف پاریدلی دی .

د کب ۱۴ :

دمتحدی دیموگراتیکی جبهی سکرتر جنرال پروفیسور غفور احمد په کراچی کېنې وویل چه د پاکستان حکومت دشنل عوامی پارټی د انحلال اود هغه حزب لیډرانو د بند یکولو نه وروسته اوس دجماعت اسلامي د حزب د منحلواو په لټه کېنې دی ، هغه وویل چه د

قتل يې د پلمې په توگه استعمال کړ .

دمتحمده جمهوري محاذ لوی سکرتر د پاکستان داساسي قانون په باب وويل د پاکستان حکومت وياړ کاؤ چه په پاکستان کېنې يې پنځه ويشت کاله وروسته يو اساسي قانون تدوين کړيدی اوس يې دغه قانون هم دخپلو سياسي اغراضو اود مخالفو گوندونو دزيانمن کولو دپاره بدل کړی او په قانون باندی د اولس اعتبار له مينځه لاړه .

هغه در مرحوم شيرپاو د سياسي قتل ترڅنگ دمحصلانو داتحادیې دمشر مرحوم عبدالحميد مړينه دحکومت لخوا يوبل سياسي قتل وباله او غوښتنه يې وکړه چه ددواړو قتلونو په باب کېنې دی مشترکه څيړنه او محاکماتی تحقيق وشي .

پروفيسور غفور احمد پسه پاکستان پښتو نستان او بلوچستان کېنې دامنيت دله مينځه تللو خبره تائيد کړه او ویل د پاکستان حکومت دناوړه پالیسيو د تطبيق په نتيجه کېنې په هغو سيمو کېنې امنيت بيخي له مينځه تللی دی .

دکې ۱۴ :

دهيدرآباد دلساجي دفابريکو کارگرانو که څه هم هلته ۱۴۴ ماده چه دپنځو تنو څخه زياته اجتماع منع کوی نافذه وه بيا هم دنیشنل عوامي پارټي داحلال او دهغه دليبرانونو دپنډی کيدو اود هغه حزب دارانی گانو دضبطو لو په مناسبت لوئی مظاهري وکړې او کله چه دامنيتی قواو دهغو مانع کيدو گوښښ وکړي مظاهره کوونکو له خواير هغوی ډزی وشوی چه دهغه په اثر دوصاحب منصبه اوانه تنه د

امنيتی قواو څخه زخمی شول دامنيتی قواوو ښکې بېونکي گاز استعمال کړ او ۹۱ نفرني د مظاهره کونکو څخه بنديان کړل .
د کې ۱۷ :

د دولت رئيس او صدرا عظم ښاغلي محمد داؤد په هغه مرکه کېنې ئی چه دښاغلي کرنجيا دهندوستان دبلتيز جريدی دمدير سره وکړه دپښتنو اوبلوڅو په خلاف د پاکستان دحکومت د اوسنی حرکتونو په باره کېنې داسی وفرمايل :

پوښتنه :

په تيره مرکه کېنې تاسی جلالتماب اميد څرگند کړچه دپاکستان سره بهر دپښتونستان په باب دافغانستان اختلاف دروغی جوړی د خبروله لاری حل شي .

تاسی دغه راز وويل :دی ته چمتو یاست چه پدغه باره کېنې دهرڅه په باب اوپه هر ځای کېنې دپاکستان له مشرانو سره خبری وکړی ئی حالت څنگه دی ؟

ځواب :

له هغه څه نه چه ویلی مودی زمونږ په دریځ کېنې بدلون ندی راغلی خو هغه واقعات چه پدی وروستیو وختو کېنې پېښ شوی داندېښنی وړدی ،اوس اوس هغه حرکت چه پاکستان د پښتنو او بلوڅو په مقابل کېنې غوره کړی د خواښیني اوتا ئر وړدی او هیڅ نشو پوهیدای چه دهغه دلیل څه شی دی .

پداسی حال کېنې چه له دغو واقعاتو د مخه حاضر ؤ زمونږ تر منځ دا اختلاف په بساپ خبری وکړو خو واقعات اودسیسی پداسی بڼه

شته دبلوڅو او پښتنو په سیمو کېنې تشدد دپښتنو او بلوڅو آزادی غوښتنی نهضتونود خپه کولو به مقصد طرحه شویدی خوکهچیری د پاکستان دواکدارانو تصور داوی چه په فشار او دقوی په استعمال سره کولی شید پښتنو اوبلوڅو ملی نهضت له مینځه یوسی ستره خطا ده .

پوښتنه :

لیدل کیږی چه په کابل کېنې مسؤل کسان فکرکوی چه پاکستان دانتقلاب اوپه خپله د تاسو په خلاف په دریو اوله دریونه په زیاتو بی نتیجی کودتا و کېنې لاس درلود آیا ممکنه ده چه پدی موضوع کېنې معلومات ترلاسه کړم آیاتاسوله پاکستان سره په مخامخ بوځیښه دزیات سر خوری انتظار لری .

جواب :

دهغه څه په باب چه په افغانستان کېنې په کشف شویود سیمو کېنې پاکستان لاس درلود هیڅ شک نشته البته په هغوټولوباندی دکودتا نوم نشوا یښودلی دغه دسیسی چه د جاسوسی دوسلی د قاچاق او په نورو ښو کشف شوی په هغوکېنې پاکستان په مستقیمه توگه لاس درلود . پاکستان په سرحدونسو کېنې دانگلکس پخوانی استحکامات او تهاپی پیاوړی کوی دغه ټول حرکتونه ددی دپاره دی چه افغانستان په غصه کړی او متقابل روی ته ئی اړباسی خو مونږ په سپر سینه ددغو ټولو خارنه کوواوله حوصلی نه کار اخلو دا چه ښاغلی بوټو اود پاکستان جنرالان وغواړی تیری وکړی په خپله دوی ته معلومه ده خو په

را پیدا شوی چه فضائی نامساعده کړه لکه څنگه چه لیدل کیږی دغه ټولی دسیسی ددی دپاره جوړی شوی وی چه باید مخالف گوندونه له مینځه لاړشی دهغوی لیهدران بندی شی . اود افغانستان په نسبت ذهنیتونه گډوډ کړی . اوس دپاکستان په هرگوت کېنې چه یوه پیښه یاناکراری پیدا شی افغانستان پکی دخیل بولی غواړم تاسی خبرکړم چه بیکا بیا هم څه دپاسه سل تنه بلوڅانو دافغانستان خاوری ته پناه راوړیده اودغه کار دپښتنو او بلوڅو خلکو په خلاف د پاکستان د حکومت دتشدد نه ډک سیاست په اثر شویدی .

له دی ټولو دسیسو سره سره بیا هم تاسی ته وایم چه زمونږ په دریځ کېنې بدلون ندی راغلی خو په اوسنی حالت سره ترڅو چه اصلاح نشی دخبرو او مفاهمی امکان نشه بریښی .

پوښتنه :

صدراعظم بوټو په کابل باندی تور لگوی چه له سرحدنه اخواد پښتنو سرتیرو په روزنه اودوران کاری اودسپو تاژدپاره دهغوی په لیږلو سره دپاکستان په کورنیو چارو کېنې لاس وهی آیا ددولت ښاغلی رئیس غواړی دغو توروته ځواب ورکړی .

ځواب :

مونږ دتل په شان د ښاغلی بوټو تورو نه رد وو . ښاغلی بوټو پدغوی اساسه توروته سره غواړی په حقیقت باندی پرده واچوی او هغه ناکراری پتی کړی چه په پاکستان کېنې دننه

لاسه کړې موضوع ئې افشاء کړه او دا چه وائي دکابل له خوا خواب ونه رسيد سبه ندهڅکه هغه پراوته ونه رسيدو .
پوښتنه :

له هغه وخت نه چه په پيښور کښې د يوه بم چاودنه د حيات محمد خان شيرپاؤد وژ لو سبب شوه د سرحد او بلوچستان ولايات تر عمومي ظلم او زور زياتي لاندې نيول شويدي د ملي عوامي ګوندي نګ شواود ولي خان غوندي مشران يې بنديان شوي اوحتي په عجولانه حالت يې قوانين سلب کړي کابل دغه شان پيښې څه ډول بولي .

خواب :

پدې برخه کښې دافغانستان د حکومت نظر دخپرونو او اعلاميو په وسيله څرګند شوي. دغه ټولي پيښې دپاکستان لخواجوړي شوي دسيسې دي ،اود هغو هدف دادی چه افغانستان په هغو کښې ورګډ کړي . د شيرپاؤ وژل په پاکستان کښې د ديموکراسي پای دی . چه ښاغلي بوټو په هغه افتخار کاؤ

پوښتنه :

آياد دولت ښاغلي رئيس اوصدراعظم فکرکوي د پښتنواوبلوخودنهضت اودافغانستانسره دبوټو دحکومت دورځ په ورځ زياتدو نکي دښمني تر مينځ او پاکستان ته دوسلي دصادرولو دبنديز دلري کولو تر منځ رابطه شته .
هيله لرم دنيمې وچې دسولي اوثبات د پاره دامريکا ددغه اقدام دعواقبو په سباب ستاسو په نظريو باندې خبرشم ؟

اوسني وخت کښې په هغې فضاءکې چه په نړۍ کښې شته پوځي حرکتونه به دهيڅ اړخ به ګډه نوي البته د فکر دغه طرز په هغو کسانو پوري اړه لري چه پدغه شان ماجرا غوښتنو کولسي شي لاس پوري کړي .

اوکه نه هغه حرکتونه چه دنیشنل عوامي پارټي اود پښتنو اوبلوخومشرانو په مقابل کښې شوي منطقي نه و اونه دی . له دغو ټولو دسيسو سره سره مونږ غواړو چه له ټولو کسانو سره دخپرو او له شرافتمندانه لاري نه خپلي ستونزي حل کړو .

پوښتنه :

ښاغلي بوټو وايي چه تاسو جلالتماب ته يې ددواړو هيوادو ترمنځ دمشکلا تو په باب دخبروپه مقصد اسلام آبادته د تګ بلنه در کړې وه خوله کابل نه هيڅ خواب ونه رسيد .

خواب :

دښاغلي بوټو دڅرګند ونويوه برخه رښتيا ده حقيقتاً چه زمونږ شارژ دافيرته يې ويلي و غواړي چه ماته بلنه راکړي ددغه خبر په اخيستلو سره موضوع تر کتنې لاندې و خو مخکې تردې چه مثبت يا منفي خواب ورکړي شي ښاغلي بوټو په خپله دغه مسأله افشاء کړه که چيري ښاغلي بوټو پدغه موضوع کښې ښه نيت درلودلای او دډبه له کومي وای به يقين چه زمونږ خواب به مثبت وای او ښه داوه چه دغه مسأله په لومړي سرکښې په ټيټه سويه پيل شوې وای ترڅو چه په لوړه سويه لاره آواره شوي وای خو مخکې تردې چه زمونږ څخه خواب تر

ځواب :

ځواب :

پښتانه پناه راوړې ونکې لاتراوسه پورې دبلوڅانو په شان افغانستان ته زيات ندی راغلی خوله هغه حالت څخه چه پاکستان غوره کړی دا احتمال شته چه پښتانه هم افغانستان ته پناه راوړي .

پوښتنه :

افغانستان دبلوڅو پناه راوړونکو دپاره څه ترتيب نيولی اوپه راتلونکي وخت کښې به که چيرې دهنوي شمير زيات شی څه تدبيرونه ونيول شي ؟

ځواب :

يواخني کار چه افغانستان ئی کولی شي دادی چه دغو خلکو ته ځای ورکړی او هغوی اعاشه کړی اوکه به آينده کښې ددوی شمير زيات شوپه هغه صورت کښې مجبور یسو بين المللی موسسو ته مراجعه او مرسته تری وغواړو .

پوښتنه :

پدی وروستيو وختو کښې دایران شاهنشاه دبوټو سره دخصوصی خبرو دپاره لږکاني ته سفر کړی ؤ . ددولت ښاغلی رئیس او صدراعظم دحالاتودښه گیدواو دافغانستان او پاکستان د اختلافو نودحل سره دمرستی د پاره دتهران رول څنگه ارزایبی کوی . دلته باید ددی حقیقت یادونه وکړم چه اعلیحضرت ماته وویل که چیرې کابل او اسلام آباد دواړه هیله مندوی غواړي دوستان رول په غاړه واخلي .

پدغه برخه کښې زمونږ اوستاسی نظر ورته دی پاکستان ته دامریکا دوسلی دبنديز لړی کول لکه څنگه چه ستاسی دپاره ښه ندی زمونږ دپاره هم ښه نه بلل کیري په تیره بیا پدغه وخت کښې چه د پښتنو اوبلوڅو آزادی غوښتنی دنهضت دله مینځه وړاو دپاره تری کار اخیستل کیري سره ددی چه امریکائیان وایی چه پاکستان وسله په تغذو پیسو پیری خو ټول پوهیږی چه پدغه سیمه کښې کوم هیواد کولای شی وسله وپیری .

نو فکر کوم پاکستان ته دوسلو دبنديز لړی کول اواستول پدغه سیمه کښې به دقوی انډول گندود اوددی سیمي دنارامی او تشویش چه مونږ ټول پکی ژوند کوو سبب شی .

پوښتنه :

تاسی فکر کوی چه پاکستان به وکولای شی وسله وپیری ؟

ځواب :

زه یقین نلرم پاکستان وکولای شی دوسلی پیسې ورکاندی خو ښائی پاکستان دغه پیسې له بلې لاری ترلاسه کړی او دوسلی بیه وزکړی .

پوښتنه :

دپاکستان عسکری اقداماتو په نتیجه کښې سرگردانو پښتنو همدا اوس افغانستان ته پناه وړیده مونږ په هندوستان کښې په ختیځ پاکستان کښې دهمدغه شان یوی پلیس دی پښی په عواقبو خبر یوتاسو دغه کشاله چه دافغانستان په ختک کښې پراخیري څنگه ارزایبی کوی ؟

ځواب :

ته پناه راوړې ده .

نطاق زياته كړه چه دافغا نستان دحكومت مربوط مقاماتواودافغانيدسري مياشتي موسسي دهغوي داعاشي او ابائي لپاره مخخزو ص ترتيبات نيولي دي .

د كې ۱۹ :

دبانديو چارو دوزارت نطاق وويل چه د بلوڅوپناه راوړونكو دنژدي يوسلو درويشتو تنو دراتللو له امله چه د پاکستان دنظامي بوڅو نودظلم او تيري نه دخلاصي د پاره د بلوڅو دپخوانيو پناه راوړونكو ډلو په لږ كښي دافغانستان خاوري ته پناه راوړي ده . ددولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد ملگرو ملتود عمومي سرمنشي گورت هaim په نامه په دي وروستيو وختو كښي په يو پيغام كښي د پاکستان د حكومت دغير انساني ظلم په باره كښي ددغو پنا راوړونكو حالت ته دده اودبين المللي موسسو پام اړولي دي .

نطاق زياته كړه ددولت دښاغلي رئيس او صدراعظم په پيغام كښي څرگنده شويده كه څه هم ترننه پوري دافغا نستان حكومت دغو پناه راوړونكو سره دمرستي دپاره د هيلڅ ډول كوښښ نه ډډه ندي كړي خوڅرنگه چه دهغوي شمير هم مسخ په زياتيدو دي نو له دي امله دملگروملتو دعومي منشي له خوااو د افغانستان په نامه دهلال احمر اودبين المللي سر صليب موسسي او دپناه وړونكو له پاره دملگرو ملتو دمخصوصي اداري پاملرنه دغو پناه وړونكو ته مرستي دپاره غوښتنې ده .

پدي چه دايران باچا پاکستان ته سفر كوي خبريو -خوداچه څه ئي ويلي تراوسه پوري كوم رپوټ ندي رارسيدلي .

هغه څه چه دباندنيو جريدو پري تبصره كړي دخبرو داچندا يوه موضوع دافغا نستان او پاکستان داخترلاف موضوع وه . تراوسه پوري دخبرو تفصيل ندي څرگند شوي .

پدي باره كښي چه دايران شاهنشاه د افغانستان اوپا كستان تر مينځ داخترلاف د حل دپاره ښه نظر لري . اوسني خبره نه بلكه دشپاږي سوکالود مخه خبره ده . فکر كوم چه دغه هيله به نن هم ولري . دافغا نستان دريځ دوي ته څرگند دي كه ايران هغه ښه هيله چه لري ئي غوښتي وي زمونږ داخترلاف د حل دپاره شرافت نه ډكه لاره پيدا كړي افغا نستان دهغه هركلې كوي او په درنډه سترگو ورته كوي .

پوښتنه :

پدي صورت كښي تاسو دهغه په خوښي سره هركلې كوي ؟

ځواب :

طبعاً دواقعيانه هڅو ، نه يواځي دايران بلكه دهر هيواد چه وي په خوښي سره هر كلې كوو .

د كې ۱۸ :

دبانديو چارو دوزارت نطاق وويل چه دكې دمياشتي په شپاړسمه يو سل و شل بلوڅو پناه راوړونكو سره دماشومانو او ښځو دپاكستان د حكومت دنظامي قواوو د بي رحمانه حملوله اثره د افغانستان خاوري

د کب ۲۱:

د افغانستان ملي مشر د دولت رئيس او
صدراعظم ښاغلی محمد داؤد د ښاغلي فخرالدین
علی احمد د هند د جمهور رئیس په بلنه د کب ۱۹
تر ۲۳ پوری هند ته رسمی سفر وکړ.

د افغانستان ملي مشر د دولت رئيس او
صدراعظم ښاغلی محمد داؤد په هغه میلمستیا
کښې چې د دوی په ویاړې دهند د جمهور رئیس
ښاغلی فخرالدین علی احمد له خوا ترتیب
شوی و، په خپله وینا کښې کله چې افغانستان
د خارجی سیاست سره تماس وکړ داسې
و فرمایل:

د افغانستان خارجی سیاست همیشه د
فعالی بیطرفۍ - اودنړۍ پر مسایلو د آزاد
قضاوت پر اصل متکی دی، او دا سیاست ئی
د آرامی د ساتلو او د صلحی د استقرار د پاره
په سیمه اونی کښې ډیره ښه وسیله تشخیص
کړېده هر هغه عمل چې د دغې مامول دېر همولو
سبب وگرزی د افغانستان د جدې غند ئی موجب
گرزی، لیکن د دغې نیکی عقیدې سره سره
بیا هم گورو چې زموږ په سیمه کښې داسې یو
حکومت شته دی چې دخلکو ملي آرزو گانو ته
اهمیت ورکوي او په غلطه او خطا سره غواړي
چې د قوی د استعمال په ذریعه دهغوی ملی
احساسات او بشري کرامت تر خپو لاندې
کړي.

څرنگه چې پوهیږی د افغانستان او د
پاکستان تر منځ یوازی سیاسي اختلاف به
غیر د پښتنو او بلوڅو ورونود حقه حقوقو د
تامین څخه بل شی ندی، مونږ د دغه یوازی
اختلاف د حل لپاره همیشه خپله آماده گۍ

اظهار کړېده لیکن گورو چې پاکستان حاضر
ندی زموږ دغه علاقه مندی ته مثبت ځواب
ورکړی.

محترم جلال‌تآب - گرانو دوستانو! د
پاکستان مختلفه حکومتونو همیشه د سیمې د
نورو هیوادو څخه ایره د داخلی استقرار اود
سلامت د حاصلولو وسیله گرزولی ده - حال
دا چې دا پخپله پاکستان دی چې د مختلفه نظامی
تړونونو په شاملیدو سره اود مختلفې اسلحې
په انبار ولوسره د سیمې د هیوادو اندیښنی
ئی منځ ته راوړی او د سیمې آرامی او استقرار
ئی له منځه وړی دی، دامریکا د اسلحې د صادراتو
بندیز چې په دی اواخرو کښې د پاکستان د پاره
د منځ تالې په داسې حال کښې چې پاکستان
په بلوچستان او پښتونستان کښې په وینو
نویلولو مشغول دی د افغانستان د حکومت او
خلکو د ژوری اندیښنی موجب گرځیدلی او په
منطقه کښې به د موازی د منځه وړلو سبب اود
تسلحې حاتی مسایلو د منځ ته راتلو امکانات برابر
کړی، او د سیمې د صلحی د لازیاد تهدید سبب
به وگرځي، افغانستان توقع لری دامریکا
حکومت په رښتینائی توگه هغه رنگه چې ئی
اعلام کړیدی، د صلح جوانه کوښښونو په
ولایتی سره په جنوب آسیا کښې د صلح د
استقرار موجبات فراهم کړی، تر خوددی سیمې
خلک پر تسلحیا تو باندی دخپلو محدود و
منابعو د خرڅلا په عوض هغه دانکشافی پروژو
خواته متوجه کړی.

د افغانستان او هند دوستی د صلح دوستی
د صلح خواهی پراساس ولاړه ده، دواړه،

د پښتونستان او بلو چستان د پېښو کړنو لړۍ

هيوادونه په سيمه کښې صلحه غواړي .
افغانستان او هند د تفاهم او دوستۍ د اصل-
په رعايت سره او د ذات البيني مسائلو د
مسالمت آمېز حل هڅو ته د عدالت او واقع بينۍ
په اساس کامله عقیده لري . او نظامي عمليات
او بيمورده تسليحات يو ناوړه عمل بو لي
او هغه د منطقي اود جهاني صلحي د پاره مفيد
نه گڼي د پاکستان وو اودی چه په سيمه کښې
د تشوېش او اضطراب سبب گرځي .

د کب ۲۱ :

سياسي معين ښاغلي وحيد عبدالله د
د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم او دهند
د خارجه وزير ښاغلي چاوان د مذاکرو په
باره کښې خبرنگارانوته وويل چه د ښاغلي
محمد داؤد او ښاغلي چاوان مذاکري د سيمې
پر اوضاعو تمرکز درلود سياسي ښاغلي معين
وويل چه د افغانستان او پاکستان روابط د
پاکستان د حکومت داخليتوب اقداماتو نه
پس چه د نیشنل عوامي پارټي اودهغه درهبران
بمقابل کښې کړيدی خراب شوی دی .

هغه زیاته کړه باید ووايم چه متاسفانه
پاکستان هغه تفاهم او مذاکره چه په نظر
کښې وه له منځه وړی ده .

ښاغلي وحيد عبدالله ياده کړه چه فيصله
شوی وه چه ښاغلي آغاشاهي د پاکستان د
خارجه چارو معين ددلو په مياشت کښې د
کابل نه ليدنه وکړی ترڅو ددواړو هيوادو د
ليمرانو د مذاکري دپاره زمينه برابره شي اما
د پاکستان د حکومت اقدامات د نیشنل عوامي
پارټي په مقابل کښې دغه تفاهم له منځه

يووړي . افغانستان د مذاکري څخه استقبال کوي
او اوس داکار په بشپړه توگه په ښاغلي بوټو
پوری تعلق لري چه خپل دريځ لکه څنگه چه
د سلواغی د مياشتي د يوویشتمی نيټی څخه د
مخه وو يوځل بيا تجدید کړی .

د کب ۲۳ :

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد
د ښاغلي شيخ مجيب الرحمن د بنگله ديش
د جمهور رئيس په بلنه د کب ۲۳ څخه د
کب تر ۲۵ - پوری بنگله ديش ته رسمي سفر
وکړ .

د افغانستان ملي مشر په هغه میلمستيا
کښې چه ددوی په وياړ د بنگله ديش د جمهور
رئيس له خواشوی وه دنورو تذکراتو په ضمن
کښې داسی وفرمايل :

افغانستان امېد لري - چه زمونږ په سيمه
کښې د واقعيتونو منل مينځ ته راشي او ددی
سيمی د ټولو خلکو د حقو حقوقو او فيصلی
احترام وشي .

زمونږ پدی عقیده يوچه په سيمه کښې سوله
يوازی د ټولو ذيعلاقه اړخونو دهلو ځلو او
تياری له لاری تامینیدی شي له بده مرغه ليدل
کېږی چه مونږ له ښو نښونو سره سره د پاکستان
حکومت دسولی پدغو هلوځلو کښې برخه نه
اخلی .

لکه چه تاسي جلالتماب په خپله خبریاست
د افغانستان خلک له پښتنو او بلوڅانو سره
تاريخي او عنعنوی اړيکی لري .

زمونږ خلک دخپلو پښتنو او بلوڅو ورونو
په مقابل کښې د پاکستان د ظلمونو په وړاندی

بی علاقې نشي پاتې کیدی .

پاکستان ته دوسلی د برابر ولود بندیزونو لری کیدل چه پدی وروستیو وختو کښی د امریکا د متحدو ایالاتو لخوا اعلان شول د افغانستان او دسیمې دځینو هیوادو د زیاتې اندیښنی سبب شویدی .

دکې ۲۵ :

دباند نیوچارو دوزارت سیاسي معینې ښاغلی وحید عبدالله دکې په ۲۵ نیټه دبنگله دیش په مرکز ډاکه کښی په یوه مطبوعاتی مرکه کی وویل افغانستان ټینکه عقیده لری چه د افغانستان او پاکستان تر منځ اختلاف دوستانه لاری څخه حل کیدی شی .

ده وویل چه اوس داخبره د پاکستان په صدرا عظم بوتو پوری اړه لری چه ددغه اختلاف دحل دپاره په لازم اقدام لاس پوری کړی .

ښاغلی وحید عبدالله وویل افغانستان د خبرو دپاره چمتو دی .

ښاغلی وحید عبدالله دپاکستان دغه ادعاچه په پشتونستان او بلوچستان کښی پیښی دپاکستان دکورنیو چاروچیز دی رده کړه اووی ویل چه ددغو سیمو پښتانه او بلوخان زموږ وروڼه دی نود غود وایو سیمو حالات زموږ د ژوری اندیښنی سبب شویدی .

ده زیاته کړه چه پدغو سیموکی دحالات دلاکي کیچن کیدو په اثر ددغه ځای یوزیات شمیر خلکو دافغانستان خاوری ته پنا راوړی ده څنگه چه دغه خلک زموږ وروڼه دی نونه شو کولای چه دحالاتو په مقابل کښی

بی علاقې پاتې شو .

ښاغلی وحید عبدالله ددواړو هیوادوترمنځ داوسنی سیاسي اختلاف دله منځه وړلو د پاره دپاکستان سره دافغانستان دخبرو په باب دمرکی په ترڅ کښی وویل ټاکل شوی چه دپاکستان باندنیو چارو دوزارت خارجچه سکرتر ښاغلی آغاشاهی دسلواغی دمیاشتی په ۲۶ نیټه کابل ته راغلی وای او دهغه سره می خبری کړی وای خو ښاغلی آغاشاهی له دی کبله کابل ته رانه غی چه دسلواغی دمیاشتی په ۲۱ نیټه دپاکستان حکومت دملی عوامی گوند پرنک کړاودهغه مشران یسی بندی کړل .

پدی ډول ددی دپاره چه ددواړو هیوادو تر منځ خبری وشي باید د پاکستان صدراعظم ښاغلی بوتو د سلواغی دمیاشتی ۲۱ نیټی څخه دمخه شرایطو سره سمه فضا برابره کړی . ښاغلی وحید عبدالله وویل باید دپښتنو اوبلوڅو خلکو حقه حقوقو اعاده شی .

افغانستان غواړی چه ددغی موضوع دپاره دحل لاره پیدا شی او دایه پاکستان پوری اړه لری چه په سوله ایزو وسایلو سره په مشکلاتو بر یالی شی .

دکې ۲۶ :

دباندنیو چارو دوزارت نطق د افغانستان په باب دپاکستان باندنیو چارو دوزارت د نطق دوروستیو څرگند ونویه ځواب کښی وویل: که څه هم دپاکستان حکومت هڅه کوی نړی والوته وښی چه افغانستان ددواړو هیوادونو

او دهغه دڅو ورځو مخکې سختو او غیږ دیموکر اټیکو تدابیرو یو ځل بیا ثابته کړ، چې دغه حکومت دخلکو اصلی او اساسی حقوقو او فردی آزاد یوته اړه ندي قایل باید د پاکستان دخلکو دغو لولولو دپاره دنورو هیوادونو په باب حقایق داسی وانه. پوی چې پخپله ددوی مرام ترسره شی .

نطاق د پاکستان د باندنیو چارو د وزارت د نطاق دغه ادعا ده کړه چې د پاکستان د باندنیو چارو د وزارت د خارجې سکرتر ښاغلی آغا شاهی سره د باندنیو چارو د وزارت د سیاسي معین ښاغلی وحید عبدالله د کتلو د موضوع په یادونی سره ، د افغانستان حکومت د دیپلوماسی خبرود پټوالی بنسټ نیولی دی او وی ویل: پاکستانی مقاماتو په خپله دمخه په هغه سر خلاصی (اید میمو ارکبښی) چې دسلواغی په ۲۶ نیټی یی په اسلام آباد کښی زیاترو اوسیدونکو سفیرانو ته وویشه او په هغه کښی د حقایقو په اړولو سره د حالاتو انکشافات هم په غلط ډول وړاندی شوی دی ، په خپله د دی موضوع محرمیت له مینځه وړی .

د پاکستان د باندنیو چارو د وزارت د نطاق ددغه بیخایه لگولو سره غواړی پرې د افغانستان په غاړه واچوی نطاق څرگنده کړه دالو مری ځل ندي چې پاکستانی مقاماتو په دغه شان عمل لاس پوری کړیدی .

نطاق یوځل بیاتائید کړه څنګه چې د افغانستان دولت ښاغلی رئیس او صدراعظم خوځوځله ویلی دی . افغانستان د پښتنو او بلوڅو خلکو د حقو د حقو دور کړه د موضوع

تر منځ دخبرو په باب مخکینی شرایط وړاندی کوی خو حقیقت دادی - چې د پاکستان حکومت په لوی لاس د حالاتو په بدلولو - یعنی د ملی عوامی گوند په پرتولو اود پښتنو او بلوڅو دخلکو د منتخبو مشرانو په بندی کولو - د افغانستان او پاکستان دخبرو پیل گډوډ کړی .

نوله دی امله دخبرو د پیل په غرض په ملی عوامی گوند د بندیز د لاری کولو په باب د افغانستان نظر د پاکستان په چارو کښی لاس وهل ندي - ځکه پاکستان پو هیري چې افغانستان ددغه راز خپه کوونکو اقداماتو په مقابل کښی چې په لوی لاس له خپلو حقوقو نه د پښتنو او بلوڅو خلکو دمحرولو دپاره شوی دی ، بی علاقې نشی پاتی کیدی .

هیڅ سلیم عقل به داونه شی منلی ، په داسی حال کښی چې د پاکستان حکومت دخبرو له پاره د ښی فضا د برابرولو په غرض د کوبښ په ځای د پښتنو او بلوڅو دخلکو په ضد د زور زیاتي تدابیر زیاتوی افغانستان له پاکستان سره دخبرو لار خلاصه کړی ددغه راز شرایطو لاندی چې د پاکستان له خوا پیدا شوی دی د پښتنو او بلوڅو خلکو د حقو د حقو د لټولو دپاره ، به خبری کومه نتیجه ورنکړی .

نطاق د افغانستان په باب د پاکستان د باندنیو چارو د وزارت د نطاق د تبصری په باب وویل : چې د پاکستان د حکومت مربوط مقامات چې تشدد او مطلق العنانی د هغه حکومت داداری د څرنگوالی له میراتو څخه دی

اود مخالفو گوندونو د نمايندگانو د دريځ ملاتړي وکړي .

همدغه راز د تېري جمعي په ورځ د جمعي د لمانځه نه وروسته په زياتو وجوماتونو کښي د پاکستان د حکومت په خلاف وينا گاني وشوي .

د کب ۲۹ :

د افغانستان د جمهوري دولت رئيس اوصدر اعظم ښاغلي محمد داؤد د ۱۳۵۳ کال ۲۶ نيتي څخه تر ۲۹ نيتي پوري د عراق د جمهور رئيس ښاغلي احمد حسن البکري په بلنه عراق ته رسمي سفر وکړ او ددغه سفر په باره کښي يوه گډه اعلاميه خپره شوه ، په دغه اعلاميه کښي د سيمي د حالاتو په حلقه داسي ويل شوي دي: دواړو خواو په خپله سيمه کښي د حالاتو او له هغو څخه د پيدا شويو خطرونو په باب چه سوله او امنيت تهديد وي غور وکړي .

دواړو خواؤ په دغه برخه کښي خپله عقیده څرگنده کړه چه دغه بحراني حالات د استعمار د طرحو او دسيسو محصول دي او په سيمه کښي امنيت اوسوله په خطر کښي اچولي او دهغي دخلکو د اجتماعي پر مختيا او پرمختگ ځانه کيږي

دواړو خواؤ پدغي خبري عقیده څرگنده کړه چه د سيمي دهيواد ونو ترمنځ داخلا فونود حل ډيره ښه وسيله خبري او د عدالت د اصولو سره سم تفاهم دي .

دوري لومړی ۱۳۵۴ :

د نوي کال د رارسيدو په مناسبت د دولت ښاغلي رئيس او صدراعظم په خپل پيغام کښي

دحل په باب د پاکستان د حکومت سره خبرو د باره چمتو دي خو لازمه ده چه د پاکستان حکومت ددغو خبرو د کاميابي د تامين په مقصد چه اوسني حالت مسؤوليت دهغه په غاړه دي سمه لاره او فضا پيدا کړي .

د کب ۲۶ :

د افغانستان رهبر او ملي مشر ښاغلي محمد داؤد دخپل رسمي مسافرت په باره کښي د بنگله ديش نه کندهار ته راستون شو . د افغانستان ملي مشر او د دولت رئيس دکندهار دښاريانو په محفل کښي پخپل بيان کښي هغه وخت چه د دښمنانو پروپاگند او بي شا په او بي اثره اتهاماتو ته اشاره کوله وفرمايل: تر هغه ورځي چه په دغه خاوره او ددغي زړ وروپه مخکه کښي يوفرد هم موجود وي په هيڅ صورت سره د پښتنواو بلوڅو ورونو د حقوقو دمطالبې څخه صرف نظر نشي کولای .

د کب ۲۷ :

له کراچي نه د رارسيدلو رپوټونو سره سم دسند په ايالتي اسامبله کښي د مخالفو گوندونو نمايندگانو وپه ورځ د کراچي په ښار کښي مظاهره وکړه .

په هغو لايحو کښي چه مظاهره کوونکو له ځانه سره وړل دخان عبدا لوليخان او ملي عوامي گوند دنورو مشرانو د بندې کيدو او د پاکستان د حکومت په خلاف شعارونه وړ کول .

پرون دسند په ټول ايالت کښي دمخالفو گوند ونود نمايندگانو په غوښتنه يوزيات شمير خلکو په پراخي مظاهري لاس پوري کړ

د پښتونستان او بلوچستان د پښوګرو نو لوی

دمخالفو ګوند ونو نمایندګانو ویلي -
 څرنگه چې دغه ماده یوازې دمخالفو ګوند ونود
 ټولنو په باب اجرا شوی او کله چې دخلکو د
 ګوند غړي او حکومت ټولنه کوی پدغې مادی
 باندې سترګې پټېږي نومعلومېږي چې د پاکستان
 حکومت ددغې مادی په وسیله غواړي خپل
 اقتدار ته دوام ورکړي او دخپلو مخالفینو د
 وینا و او فعالیتو نو خنډ شي .

دهغو خبرو ټوله مخې چې دروېتر نمایندګه
 کراچی څخه استولی وږمه ورځ ددغه ښار دډان
 دورځپاڼې په اداره کښې چاپونه شوی چې
 ویل کېږي دیوه ساعتی بم څخه پیدا شوی ؤ .
 ددغې پیښې په اثر دوه تنه ژوبل شوي
 اوددغې ورځپاڼې ادا روته زیات تاوان رسیدلي
 دي .

دوری ۱۴ :

دباند نیو چارو دوزارت اطلاعا تو مدیریت
 خبرورکې چې دهغو بلوڅو دزیاتیدونکي شمیر په باب
 چې افغانستان ته یی پناه راوړي اودملګرو ملتو
 دمربوطو بین المللی موسسودهمکاری اومرستی
 د ضرورت په باب ددغې موسسې دعمومي منشي
 ډاکتر کورت والدهایم په نامه ددولت درنيس
 او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد دلیکونو
 وروسته پدې وروستيو وختو کښې ښاغلي والدهایم
 ددولت دښاغلي رئیس او صدرا عظم په نامه
 دوری دپنځمې نېټې په خپل پیغام کښې ځواب
 ویلي دي .

له دې امله چې باید ملګري ملتونه ددغوپناه
 راوړونکو په باب خپل بشر غوښتنو نکسی
 مسؤلیتونه پوره ترسره کړي دپناه وړونکو

خپلو پښتنو نستانې او بلوڅوځویندو او
 وروڼه ته داسې فرمایلي دي :

د پوره بری په امید دافغا نستان د خلکو
 دخپلو ملګرو او ځان ژوری مبارکي ددغه نوی
 کال په مناسبت خپلو پښتنو نستانې او بلوڅو
 ځویند و او وروڼو ته څرګند وم .

دوری ۳ :

دپښتنو او بلوڅو دیلوپیلو قومونو مشرانو
 اوپه افغا نستان کښې دپښتنو نستان او
 بلوچستان داوسیدونکو پښتنو او بلو څو
 مشرانو په خپلو پیغامو نوکښې د ۱۳۵۴ کال
 دراپرید وله امله ددولت رئیس او صدرا عظم
 ښاغلي محمد داؤد ، دمركزي کمیټې او کابینې
 غړيو او افغانستان ټولو خلکو ته دزېه د
 کومی مبارکي ویلي او دافغا نستان دزیاتې
 لوې ټیټا او د افغان ملت دزیاتې
 هوساینې هیله ئې کړیده .

دوری ۱۳ :

له کراچی څخه درارسیدلي خبر له مخې د
 پاکستان دسند دایالت په اسامبله کښې د
 مخالفو ګوند ونو نمایندګانو چې داسامبلې
 له پسر لښو غونډو سره یی دملی عوامی
 ګوند دپنګیدو اودهغه دمشرانو دبندي کیدوپه
 خلاف داعتراض په نامه پریکړه کړې ده ،
 پدغه ایالت کښې د حکومت له خوا دیو سلو
 څلور څلوېښتمی غیر دیمو کراتیکي مادی نافذ
 بدل سخت غندلي دي .

دغه ماده چې له څو اونيو راهیسې دسندپه
 ایالت کښې نافذه شوی له پنځو تنو څخه
 دزیاتو کسانو ټولنی منع کوی .

کړېده .

دروېتر نماينده څرگند ه کړېده د قبايلو د ډله ايزو مجازاتو لايحه چه پخواهم د پاکستان په ملي اسامبله کښي له هغې سره دمخالفو گوندونو د پريکړي په وخت کښي دپيپلز د گوند دمربوطو غړيو لخوا تصويب شوي ؤ حکومت ته يي واک ورکړېدی که چيری د پښتو نستان قبايل دخراب کاری دتورنو له پيدا کولو ياپه پيدا کولو گڼي له همکارۍ نه ډډه وکړي مربوط قبايل دی په ډله ايز ډول ترسلاو زرو روپو پوري نغدي جريمه کړي ياد په ډله ايز ډول دنامعلومی مودی د پا ره بنديان کړی .

په اسلام آباد کښي سياسي کتونکو ويلي دي دهغه هيواد دپارلمان لخوا دحکومت د دغه پيشنهاد دتصويب نه يوازي دپښتونستان دقبايلو په ضد دپاکستان د حکومت توپيري سياست او چال چلند څرگند وي بلکه په ښکاره ډول ددغه عام الشمول حقوقي پرنسيپ مخالف هم دی چه هيڅوک د کورني يا قبايلي ياولسي خپلولي له امله ديوتورن دجرم شريك نشي بلل کيدای .

دوری ۱۸ :

ددولت رئيس او صدرا عظم ښاغلي محمد داؤد په خپله مرگه کښي دقتلند دپحتي نيت کوو الهدت دنشراتي موسسې نماينده او دسومن کووا لهتي دخبري مجلی د خبريال ښاغلي يوکوها واسره د پښتونستان دقضی په باب داسي وفرمايل :

دپاره يي دملگرو ملتوله عالی کمشنر څخه غوښتي دی چه دبلوڅو پناه وړونکو اپتيادی معلومی کړی او دافغا نستان دحکومت په مشوره دوی ته دمرستی دور کولو ډیسره ټپه لاره مطالعه کړی .

دوری ۱۶ :

د کراچی څخه رارسيدلي خبرونه وايي چه دسند دايالتي اسامبلې دپسر لني غونډ و سره مخالفو گوندونو دنمايند گانو پريکړی د دغی اسامبلې کار درکود سره مخامخ کړی لکه چه په خپله دواکمن گوند غړی هم د مخالف گوند ونود نمايند گانو دنه گډون په نسبت داسامبلې دغونډو سره کومه مينه نه لری .

او ددغه کار په نتيجه کښي د هغې غونډی دتصاب نه پوره کيدو په نسبت فسخه کيږی .

دوری ۱۷ :

د رویتز نماينده خبر ورکړی دی چه د پاکستان دسنا مجلس پدی وروستيو وختو کښي د حکومت يوه پيشنهاد شوی لايحه تصويب کړی چه دهغې له مخي حکومت واک تر لاسه کوی چه په پښتو نستان کښي قبايلو ته په ډله ايز ډول جزاور کوی .

دسنا په مجلس کښي دلایحي دتصويب په وخت کښي د حکومت دگوند غړيو نه پرته نورو گوندونو غړيو گډون نه ووکړی .

مخالفو گوند ونودملي عوامی گوند دنکيدو اودهغه دمشرانو دبند کيدو په ضد اعتراض په نامه دسنا مجلس غونډو سره پريکړه

پوښتنه :

اټکل کوی ؟

ځواب :

دریځونه ډیر لری دی . ددی موضوع حل
په راتلونکی وخت کېښی ددواړو خواوو په
ښه نیت اوبښه تفاهم پوری اړه لری .

پوښتنه :

ستاسو جناب په نظر کېښی د پاکستان
راتلونکۍ حالات څه ډول بر یښی
آیا په دوهم ویتنام به بدل شی . د جنگ
د پېښید وپه صورت کېښی به آیا افغانستان
په هغه کی برخه واخلي ؟

ځواب :

په پاکستان کېښی دننه حالات پخپله دوی
ته معلوم دی .

مونږ هیله نه لرو چی په پاکستان کېښی
جنگ اوبد بختی راشی اواټکل یی نشو کولای
او که ددوی ترمنځ کورنی جنگ وشي دعا کوو
چه دغه بدبختی له منځه لاړه شی .

پوښتنه :

د افغانستان اردو دشوروی اتحاد لخوا
تربیه او سېمال شویدی . دغه راز د آزاد ی
غوښتنی نهضت په پاکستان کېښی - تاسو
جناب پدی برخو کېښی دشوروی اتحاد علاقمندی
څه ډول ارزښابی کوی ؟

ځواب :

په دی کی شك نشته چی دافغانستان
اردو په هغه وسله چی له شوروی اتحاد
څخه مواخیستی ده سېمال شویدی او زمونږ
منصبداران هم هلته او په نورو هیواد وکښی
روزل کیری خود پښتنو او بلوڅو خلکو د

تاسی جناب دپاکستان دصدرا عظم ښاغلی
بوټو سره دخپل هیواد اوسنی علایق څه
ډول څرگندوی ؟

ځواب :

له بده مرغه زمونږ روابط ښه ندی .
په خوا شینی سره باید ووايم چی دخارجی
سیاست په ټول چوکاټ کېښی یوازی هیواد
چی مونږ ونشو کړای مسالی دوستانه طرح
کړو پاکستان دی ، هیله لرو چی په پای کېښی
په پاکستان دغی موضوع ته ملتفت شی او یو
ورځ به په دی بریالی شو چی خپله دغه ستونزه په
دوستانه اوسولو ایزه توگه حل کړو .

پوښتنه :

تاسی دپښتنو او بلوڅو خلکو سسرره
دخیلواکی په لاس ته راوړلو کېښی د دوی د
مبارزو سره څه جدی مرسته کړیده ؟

ځواب :

که چیری دغه قضیه په تفصیل سره وڅیړو
لیدل کېږی چی دغه موضوع ډیره اوږده سابقه
لری . په دغی څیړنی کېښی مونږ ته معلو میږی
چه دغه مساله نه په ښاغلی بوټو پوری ارتباط
لری اونه په پاکستان ، بلکه له بده مرغه او
له بده مرغه دغه موضوع له هغو دردناکو بقا یا
ووڅخه ده چی داستعمار له دوری څخه په دغه
خاوری کېښی پاتی ده .

دپښتنو او بلوڅو خلکو حقو حقوقو څخه
په سوله ایز ډول ملاتړ خپله ملی او وجدانی
وظیفه بولو .

پوښتنه :

تاسو جناب ددغه ستونزی حل څه ډول

آزادی غوښتنې د مبارزو سره ددی موضوع په رابطه پوره پوه نه شوم ، دهغوی ملی مبارزه ددغی ورځی څخه نه دی - بلکه دیوی پیری څخه مخکښی دغه مبارزه دهند په نیمه وچه کښی دانگلستان د حکمروایی په مقابل کښی موجوده وه . یعنی د پاکستان د جوړیدونه مخکښی ناسو د افغانستان تاریخ مطالعه کړی وینی چی د آزادی غوښتونکو زیات عمر په نیمه وچه کښی دانگلکس د استعمار په مقابل کښی په همدی مجادله تیر شویدی .

تاسو وینی تر هغه وخته پوری چی د انگلیس د پوځو نو وروستی افراد دهغه ځای څخه وتل بیا هم پښتانه او بلوڅ هغه خلک ووچی تر وروستی شیبی دانگلکس په خلاف مجادله کوله دی امله دغه دواړه موضوع گانی هیڅ ارتباط سره نلری . باید وپوهیږو چی دخپلو حقو حقو دلاس ته ورورلو تر وخته پوری به د پښتنو اوبلوڅو مبارزه دوام وکړی او هیڅ ډول فشار او تجدد به دوی دخپلی ملی مبارزی څخه وانه پوی .

دوری ۱۹ :

د کراچی نه درارسید لو خبرونو له مخی د هغه څنډه امله چه دخوورځو راهیسی دسند د ایالت د اسمبلی غونډه وسره دمخالفو گندونو دنماینده گانو د پریکړی له امله پښ شوی ؤ د پاکستان حکومت ددغی اسمبلی غونډی تریوی نامعلومی نیټی پوری وختولوی .

د پاکستان حکومت پخوا د پاکستان دسنا او ملی اسمبلی غونډی او همدا رنگه د پښتو - نستان د اسمبلی غونډی تریوی نا معلومی

نیټی پوری ځنډولی دی .

دوری ۲۳ :

د فرانسپرس او رویتر نمایندگانو له راولپنډی اولاهورنه خبر ورکړیدی چه په ټول پاکستان کښی حالات بحرانی دی . د مظاهره کوونکو خلکو او امنیتی قواؤ تر مینځ اړخ وېب همدغه راز روان دی .

د پښتونستان څخه رارسیدلی خبرونه وایی چه په دغه ځای کښی حالات نور هم خراب شوی پروږن هم ټول دکانو نه ټپل شوی وو او دښار دزرو نوکسانو په ملگرتیا دمحصیونو او کار گرانو لخوا په واټو نوکښی سختی او پراخی مظاهری روانی وی .

د پیښور پوهنتون د نظامی قواؤ لخوا نیول شوی ، محصلین دلیلیو او نور هغو ودانیو څخه چه محصلین د پوهنتون د ټپل کیدو په وخت کښی پکښی ژوند کوی ایستل شویدی . دښار په سترو واټونو کښی نظامی وسله وال یونټو نه د حالاتو څارنه کوی مظاهره کوونکو د ملی عوامی گوند او دهغه دمشرانو په مقابل کښی د پاکستان د حکومت او دهغه د اقداماتو په ضد شعار ورکاؤ .

دوری ۲۳ :

د راولپنډی نه د فرانسپرس نماینده خبر ورکړیدی چه د پاکستان ستری محکمی وپمه ورځ دهغه هیواد د حکومت ددی ادعا په باب خیلی خبری پیل کړی چه ملی عوامی گوند چه د تیری فبروری په میاشت کښی پرتگ شوی د پاکستان د خاوری د تمامیت په خلاف فعالیت کاوه .

د پښتونستان اوبلوچستان د پښو کرونولوژی

د پاکستان دستری محکمې وېمه ورځنۍ غونډه د اوریدلو د مرحلو د مربوطو مساله په باب شوې وه. پدې غونډه کېنې د محکمې سالون دیو شمیر زیاتو خلکو نه ډک ؤ چه دهغوی په مینځ کېنې د پاکستان په ملی اسمبله کېنې د متحدې دیمو کراتیکې جبهې مشر مولانا مفتی محمود هم حاضر ؤ.

د فرا نسیرس نماینده، زیاته کړېده چه د محکمې پدې غونډه کېنې پخوانی وزیر ښاغلی محمد علی قصوری، د خان عبدالولیخان په نمایندګۍ محکمې ته پیشنهاد وکړ دملې عوامی گوند رئیس اود گوند نهوتنو نورو غړي یو ته دی اجازه ورکړای شی چه دخپلو مدافسح وکیلانو سره وگوري او مشوری ورسره وکړي محکمې د مدافع وکیل ددی غوښتنې، سره موافقه وکړي.

دغه راز په محکمه کېنې پیشنهاد وشو چه دستری محکمې د اوسنیو غونډو تر پایه پوری دی دملې عوامی گوند رئیس او د هغه بندیان شوی غړی راولپنډۍ ته نژدې وساتل شسی ټاکل شوی وه ستره محکمه په دی موضوع باندې پروډ غور وکړي.

دوری ۲۵ :

د پښتونستان له کوهاټ څخه په رارسیدلې یو خبر کېنې ویل شوی دی چه د پښتو نستان ستر مشر خان عبدالغفار خان پسره دی وروستیو وختو کېنې یو سترې غونډې ته په وینا کېنې، ویلی دی چه په پاکستان کېنې دحاکم گوند لخوا د دیمو کراسی او ولس ته د خدمت کولو خبرې یواځې خبرې دی او عمل ورباندې نه کېږي.

خان عبدالغفار خان پښتانه دظلم په خلاف جهادته رابلیلی او ویل یی دی هر هغه قام چه ظلم اوزیاتی ته تسلیم شو ظلم او جبر په د قول عمر دپاره ددوی په برخه شی.

پاچا خان له پښتنو څخه وغوښتل چه یو موټی شی اودخپلو حقوقو دلاس ته وروړلو د دپاره دظلم په خلاف جها دوکړي. دغې ولسی غونډې ته په ملی اسمبله کېنې دمخالف گوند غړی مولانا مفتی محمود په خپله وینا کېنې وویل د پاکستان دحکومت داخبره منلو وې نده چه گوندی پاکستان اوس ډیر قوی دی ځکه چه حکومت په خپله د پاکستان دورانولو اراده کړېده او بیا دملک د ورانولو الزام په مخالف گوند لگوي.

د جماعت اسلامی گوندا یالتي رئیس ښاغلی ارباب سعید پدغه غونډه کېنې وویل چه د حیات محمد خان شیر پاو دقاتلانو دنیولو په باب دحکومت پروپاگند ددی دپاره دی چه غواړي دی پښی څخه زیاته سیاسی گټه واخلي.

ارباب سعید وویل که دسیاسی گټی سوال په منځ کېنې نه وی نو حکومت د ډاکتر نذیر خواجه رفیق مولوی شمس الدین عبدالصمد خان اڅکزی اوصادق کاسی دقتلونو پوښتنه ولی ونکړه.

د کوهاټ ولسی غونډې ته په وینا کېنې د متحدې دیمو کراتیکې جبهې یو بل مشر جودری ظهور الهی وویسل افغانستان د پاکستان دشمن ندی او هر وخت یی لسه پاکستان سره دروغی جوړې خبرې کړېدی.

دوري ۲۵ :

دغی فاتحي ته د عظمی صدارت مرستیال
ډاکټر محمد حسن شرق، مرکزي کمیټي اود
کابینې ځینې غړي یو شمیر جنرالان او
عسکري منصبداران او د لوی رتبې
ملکي مامورین ښاغلي اجمل خټک اودهغه
مرحوم گڼ شمیر، علاقمندان او په کابل
کې اوسیدونکي پښتو نستا نیان ورغلي وو.

دوري ۲۶ :

د پښتو نستان ستر مشر خان عبدا لغفار
خان دخپل وطن د آزادۍ غوښتلو په گناه دانگریز
او پاکستان په جیلونو کې یې دخپل عمر
زیاته برخه تیره کړې اوس د پاکستان
حکومت یوځل بیا په همدغه گناه جیل ته لېږلي
دی .

خان عبدا لغفار خان یا هغه څوک چسې د
پښتنو اوبلوڅو خلکو د غضب شوو حقوقو د
لاس ته راوړلو او ملي خدمتو نوپه لاره کېښی
یې مبارزې کړې دي یو ځل بیا د پاکستان
حکومت له خوابندی شوی دی .

له پېښور څخه رارسیدلي خبرونه وایی
چه خان عبدا لغفار خان وپمه ورځ په پېښور
کېښی د پاکستان د امنیتي قوا ووله خوا نیول
شوی او یو نامعلوم ځای ته بیول شوی دی .
خبر زیاتوی چی پخوا ددغه ستر مجاهد
پرگزید و باندی د پاکستان د حکومت له خوا
بندیزونه لکول شوی ؤ او وپمه ورځ دبرج هر
سنگه په سیمه کېښی هغه وخت ونیول شو
چی د پښتنو او بلوڅو دغه ستر مبارز پېښور
ته راغی .

پاکستانی مقاماتو د هغه ځای په باره کېښی

دفرانسپرس نماینده دراولپنډۍ نه خبر
راکړیدی چه دپاکستان ستری محکمی وپمه
ورځ په راولپنډۍ کېښی اعلام وکړ چه دهغه
هیواد حکومت دملی عوامی گوند غیرقانونی اعلام شوی
دغه محکمه اوس ددغی موضوع په باب د
تصمیم نیولو په باره کېښی په غور کولو بوخته
ده چه ایا په دغه گوند بندیز لگول قانونی دی
او که نه دفرانسپرس نماینده زیاته کړیده
چه دپاکستان لوی څارونوال یحیی بختیار دغه
دوه موضوعگانی هغه وخت په ډاکه کړی چه
یوتن مدافع وکیل دحکومت نه د محاکمې لکښت
وغوښت ستری محکمی همدارنگه د پاکستان
حکومت ته لارښوونه کړیده چه د عوامی ملی
گوند دمشر ښاغلي ولیخان په گډون ددغه
گوند دنیول شویو مشرانو تر مینځ دسلا
مشوری دپاره اسانتیا وی برابرې کړی .
ټاکل شویده چه تورن کسان له دغو اسانتیا
و وروسته یوه لیکلی دفاعیه وینا محکمی ته
وړاندی کړی .

محکمی په دغه باره کېښی خپلی خبری د جون
دمیاشتی تر نهمی نیټې یعنی تر هغه وخته چه
مدافع وکیلان حکومتی شواهد وخیسړی
څنډولی دی .

دوري ۲۶ :

د مرحوم حاجی شهزاده خان ابریدی فاتحه پرون
ورځ دسرحد ونو چارو دوزارت او دهغه مرحوم
دکورنی دغړیو لخوا دشاه دوششمیره (ع) په
جومات کې واخیستله شوه .

دښتونستان اوبلوچستان د پښو گرونولوئی

چی خان عبدالغفار خان ورته نیول شوی دی
څه نه دی خپاره کړی .

دوری ۲۷ :

د باندنیو چارو دوزارت نطق دملگرو ملتو
دسر منشی په نامه دپاکستان صدرا عظم
ذوالفقار علی بوټو دروستی لیک په باب
چه په هغه کښی ادعا کړی په افغانستان
کښی بلوخ پناه وړونکی افغانی عمال دی چه
ددوی دفعالیتونو له ناکامی وروسته افغانستان
نه ستانه شوی دباختر آژانس دخبر یال د
پوښتنی په ځواب کښی وویل :لکه څنگه چه
ددولت رئیس اوصدرا عظم ښاغلی محمدداؤد
دډاکتر والدهایم په نامه ۱۳۵۳ کال د کب
دمیاشتی دیوو لسمی نیتی په خپل پیغام
کښی پیشنهاد کړی وو -دافغانستان په
خاوره کښی دننه او بهر دبلوخی پنا گزینود
احوال دخپلنی اوددوی دپناه راوړلو دواقعی
علتونو د تحقیق ډیره ښه وسیله دیوه بین
المللی کمیسیون ټاکل دی چه مربوطی سیمی
ووینی او پدغه برخه کښی یو رپوټ ترتیب
کړی . تر کومه ځایه پوری چه دافغانستان
په حکومت پوری اړه لری سدیته چمتو دی ددغه
بین المللی کمیسیون دوظیفوتر سره گیدوپه
لاره کښی هر ډول اسانتیا وی برا بسری او
همکاری وکړی .

دباند نیو چارو دوزارت نطق د ښاغلی
بوټو دغی خبری چه چمتودی د افغانستان
او پاکستان تر منځ اوسنی اختلافونه دروغی
جوړی په وسایلو او دخبرو له لاری حل شی
ښه هرکلی کړی اووی وویل :

لکه څنگه چه دافغانستان حکو مت بیابیا
ویلی دی دغه سلوک ددواړو هیوادو تر منځ
دیواخینی سیاسی ستونزی دحل یواخینی لاره
ده پدی شرط چه د هغو دپیل دپاره ښه قضا
برابره شی .

دباندنیو چارو دوزارت نطق دملگرو ملتو
عمومی منشی ډاکتر والدهایم په نامه دپاکستان
دباندنیو چارو دپاره ددولت دوزیر ښاغلی
عزیز احمد دلیک په باب چه په هغه کښی یی
دبلوڅو پناه راوړونکو دپاره دبین المللی
مرستی دجلبولو په باب دافغانستان دحکومت
په غوښتنه دملگرو ملتو د عمومی منشی په
مثبت ځواب باندی انتقاد کړیدی دباختر
آژانس

آژانس دخبریال دیوی بلی پوښتنی په ځواب کښی
وویل دحیرانتیا ځای دی چه دپاکستان ددولت
وزیر دملگرو ملتو دعمومی منشی په بشسر
غوښتونکو نیتونوا وفعالیتونو باندی اعتراض
کوی -پداسی حال کښی چه ښاغلی والد هایم
په یوه داسی برخه کښی اقدام کړیدی چه د
ملگرو ملتو دپناه وړونکو داداری د مسئول
سړی په توگه دده له واك او وظیفوڅخه ده .
او پخوا یی هم په همدغی شان حالاتو کښی
دغه راز اقدامات کړیدی .

دوری ۲۷ :

ددولت ښاغلی رئیس او صدراعظم د
ایران دملی رادیو تلویزیون دنماینده سره
په خپله مرکه کښی دیو پوښتنی په ځواب
کښی داسی وفرمایل :

پوښتنه :

د پاکستان او افغانستان داختلا فونوپه حل کښې مود تهران داغيزی په برخه کښې د دولت درئيس نظريه وغوښتله ؟

ځواب :

د تهران اغيزه البته پخپله تهران ته معلومه ده خو اعليحضرت دايران شاهنشاه د بنخلسو او شپاړسو کالو راهيسې د پاکستان سره زمونږ دمناسباتو په باب پوره معلومات لري او دهغو حل په لاره کښې يې هڅه وکړه چه متاسفانه کومې نتيجې ته ونه رسیده ځکه زمونږ دريځونه يوله بل نه لري وو . نن له پاکستان سره زمونږ روابط ښه ندي او دغه حالت زمونږ دهيلي په خلاف دی . داچه پدغه برخه کښې د تهران اغيزه به څه کيدی شي پخپله تهران پوری اړه لری کوم شي چه زه کولی شم ووايم دادی چی دافغانستان او پاکستان داختلف دحل په لاره کښې هر ښه اقدام ته به دقدر په ستر گووگورو که چيری ايراني وروڼه په تيره بيا اعليحضرت دايران شاهنشاه په دی لاره کښې کوم اقدام وکړی شي دخوښی سبب به وی .

د غواڼی ۱ :

د ملی مشر خان عبدالغفار خان بندی کول د نيواو زياتی کرکی رامنځ ته کړی دی هغه څوک چی د استعماری قدرت پر ضد په نیمه وچه کښې په ملیونو خلکو د آزادی د لاس ته راوړلو په مقصدی دخپل ټول عمر په اوږدو کښې دیو مجاهد شخصیت په توگه مقاومت کړی اودسیاسی مجادلو په تاریخ کښې یی له

ویاړنه ډک نوم گټلی دی د پاکستان د دستور لاندی له طبیعی حقوقو څخه په محرومیدلو سره د پاکستان د حکومت په زندان کښې د خپل ژوند شپې سبا کوی .

خان عبدا لغفار خان داستعمار په توره دوره کښې په داسی حال کښې چی دهند په نیمه وچه کښې خلک له طبیعی مواهبو څخه محروم ښکاريدل په مجادله پیل وکړ .

داستعماری قدرتونو دشکنجو او تهدید سره سره خان عبدالغفار خان د خپلی ځوانی له شروع څخه راهیسې د حق او عدالت په سمه لاره کښې ثابت قدمه وو . او دخان عبدا لغفار خان همدغه تیرو یاړونه ښی چی ددغه ملی مشر د بندی کولو پیښه پاکستان ته منحصر نه شی پاتی کیدلی .

د غواڼی ۴ :

بین المللی خبر رسوونکو آژانسونو خبر ورکړه چه پروډیوشمر کسانود جمعیت العلمای اسلام دگوند په رئیس او د پاکستان په ملی اسامبلی کی د دیموکراتیکی متحدی جبهی دغړیو په مشر مولانا مفتی محمود، دوژلوناو په قصد کړیدی .

را رسیدلی خبرونه وائی چه وسلوالو شپږو تنو دکراچی دختیځ د ۱۲۰ کیلو متری سوچاوال ته نژدی دمولانا په وړونکی موثر باندی ډزی وکړی چه په نتیجه کښې دموثر ښیښی ماتی شوی او دمولانا یوتن ملگری چه په بل موثر کښې سپور وژوبل شوه خو پدی پیښته کښې مولانا ته کوم زیان ندی رسیدلی .

دېشتونستان اوبلوچستان د پښتو کرونولوژي

دوستانه اوښه روابط ټينګ کړيدي . خودبده مرغه دهغه يواځني هيواد سره چه تر اوسه مونږشو کړي پدغه کار بريالي شو پاکستان دی .

د پاکستان د حکومت سره زمونږ يواځني سياسي مشکل لکه چه دهغه د سوابقو څخه اعليحضرت خبر دی دهغو ورونو دحقه حقوقو دتامين موضوع دچه زمونږ سره نه شليدونکي عنعنوي ، نژادي فرهنگي او تاريخي پيوند ونه لري .

عقیده لروچه جبر او دقوى استعمال په هيڅ ډول نشي کولى ملي هيلی له منځه يوسی او يا حقايق او واقعيتونه پټ کړي .

په هر حال هغه څه چه په افغانستان پورې اړه لري ، دتل دپاره به هڅه وکړوچه زمونږ اود پاکستان تر منځ دغه يواځني سياسی اختلاف په سوله ايزه او شرافتمندانه توګه حل اوفصل شي او په نتيجه کېښي داسي فضا پيداشي چه پدغه سيمه کېښي پراته هيوادونه وکولى شي د دوستي اوښه نيت په روحيه ژوند وکړي .

د غوانۍ ۹ :

کراچي څخه درارسيدلو خبرونو له مخي مولانا مفتي محمود چه د پاکستان دمخالفوګوند و نو دمشر توب کفالت په غاړه لري څرګنده کړيده چه دده په خلاف ناوړه قصد يوه توطئه ده .

ده وويل هغه افراد چي په ده يي بريد وکړي اوسره له دې چه پېژندل شوي هم دی حکومت هغوی تعقيب او توقيف کړي نه دی .

مولانا مفتي محمود چه دملي عوامي ګوند رئيس اود پاکستان په اسامبله کېښي دمخالفو ګوندونو دغړو د رئيس خان عبدالوليخان دبندي کيدو وروسته پدغه اسامبله کېښي ديمو کراتيکي متحدي جيبی مشري په غاړه لري وروسته وويل چه دغه بريد د پيپلسز پارتي لخوا طرح شوی و و چه دپاکستان د حکومت سياسي مخالفين وچارول شي . د پاکستان پوليسوويلي دي بريدکوونکي پېژندل شوي خو دهغوی دنيولو په باب لاتراوسه کوم خبر ندی خپور شوی .

مولانا مفتي محمود چه پخوانی دپښتو نستان دصدراعظم په توګه کار کړيدی او پسه بلوچستان کېښي دملي عوامي ګوند دبر طرف کيدونه وروسته يي د پاکستان د حکومت ددغه اقدام په ضد داحتجاج په نامه دپښتو نستان دصدارت له څوکي نه استعفاورکړی وه .

ده دملي عوامي ګوند پنگول اودهغه دمشرانو بندي کيدل سخت غندلی اوويلي يي وترڅو چه ملي عوامي ګوند بيا منځته رانشي او د هغه ټول مشران اوغړي خوشي نشي ، مخالف ګوند ونه به د پاکستان دملي اسا مبلي دغونډو سره پريکړه وکړي .

دغوايي ۶ :

په هغه ميلمستيا کېښي چه ددولت درئيس او صدرا عظم ښاغلی محمد داؤد په وياي د نياوران په ماڼۍ کېښي د ايران دپاچا اعليحضرت شاهنشاه له خوا شوی و دافغان نستان ملي مشر بڅيله وينا کېښي د پاکستان سره د يواځني مشکل په حلقه داسي وفرمايل : مونږ دنړي دټولو سوله دوستو هيوادوسره

دملي آزادۍ بښونکي نهضت کک ملاتړ شوی او لیکل شويدي چه پښتونستان، بلوچستان اوسيندد دپنچاب په خير دپاکستان طبيعي قلمرو نه دی اوپښتانه ، بلوڅ اوسندیان دملي ژبنی او کلتوري ارزښتونو اوهیلو په خلاف په پنچاب پوری تړل شويدي .

په کتاب کښی دیولي حقایقو دخرگندولو په ترڅ کښی ویل شويدي چه دپاکستان ترجوړیدو پخوا پنچابی سیاستمدارانو او وروستیو واکدارانو له خوا دپښتونستان ، بلوچستان سند او ختیځ بنگال اولسونو ته په سیمه کښی ددوی دآزاد وخیلواکو هیواد و جوړ ولسو وعدی ورکړی شو ی اوددغو وعدو په وسیله په پاکستان پوری په زور اوجبر وتړل شول . چه وروسته بنگالیانو دخپلو مبارزو په نتیجه کښی پاکستان خپله آزادی تر لاسه کړه اودپاتی ملتونو دآزادی غوښتنی مبارزی دوام لری .

دکتاب په ۶۸-۶۹ او ۷۰ مخ کښی هیله خرگنده شويده چه په پښتنو بلوڅسو او سندیانو باندی دپاکستانی حکومت وخت پای ته رسیدلی دی او نژدی ده چه دغه اولسونو دخپلو آزاد ومملکتو نو په څیر لکه دبنگلهدیش په ډول دنړۍ په نقشه کښی راڅر گندشی .

دغوانی ۱۳ :

دسند په ایالت کښی دمخالقو گوندو نو مشرانو دپاکستان په ملی اسامبله کښی دمخالقو گوندونو دغړیو دمشر کفیل ښاغلی مفتی محمود په خلاف نا وړه قصد سخت

ده وویل دغی پښی یوځل بیاثابته کړه چه حکومت عامه اطمینان او اعتماد بیخی له لاسه ورکړی او هڅه کوی دسیاسی وژلو لاری واکمن پاتی شی .

مولانا مفتی محمود په کراچی کښی په یوه مطبوعاتی مرکه کښی وغوښتل ددی لپاره چه معلومه شی آیاد حکومت دغه ادعاچه خلک دهغه ملاتړ کوی رښتیاده اوکله نه یوریغرندم دی وشي .

په خبر کښی زیاته شويده چه دټولو مخالفو گوندونو مشرانو دمولانا مفتی محمود په خلاف ناوړه قصد سخت غندلی او دحکومت نه یی غوښتی دی دغه جنایتکاران چه حکومت په خپله ددوی په پیژندلو اعتراف کړی زرتورزه توقیف او محاکمه کړی .

دغوانی ۹ :

دپښتونستان له پېښور څخه په رارسیدلی خبر کښی ویل شويدي چه په هغه ځای کښی دمخالف گوند غړواو مشرانو دجمعیت العلمای اسلام گوند په رئیس اوپه ملی اسامبله کښی دمخالف گوند په وکیل مشر مولانا مفتی - محمود باندی قاتلاننه حمله سخته غندلی ده او غوښتنه یی کړیده چه حمله کوونکی ډیرژر محاکمه کړی شی .

دغوانی ۱۳ :

دپاکستان د سند په ولایت کښی دآزا دی غوښتنی دفعالیت په لړ کښی دجی ایم سید تصنیف سندو دیش نو می اثر وویشل شو .
پدغه کتاب کښی دپښتونستان اوبلوچستان

د پښتونستان اوبلو چستان د پښوگروڼو لودی

وځانده او هغه یی د حکومت خطر ناکه دسیسه بللی ده.

دوی په یوه مطبوعاتی مرکه کښی وویل حکومت دهغو مخالفو گوندونو شتوالی نشی زغملی چه دخلکو دحقه حقوقو دلاس ته وروړلو دپاره مبارزه کوی اوله دی امله یی دگوندونو دمشرانو دمرگ اووړلو تو طئی جو یی کړی دی .

دغواڼی ۱۴ :

دکراچی نه رارسیدلی خبرونه وایی چه په دی وختو کښی په شکار پور بازار کښی یوی دلی کسانو په کراچی کښی دحکومت دگوند درئیس په مرستیال مولوی سعدالله پژی وکړی او هغه یی مرکې اودغسه کسان وتښتیدل.

همدارنگه دیو ټکسی موټروان دوړلو په نسبت چه پښتون وو دخه د پاسه دولس زره ټکسی موټر واناو اعتصاب دوام لری. دغه مرگ دیوی دلی هغو کسانو سره دغه همکاری په نتیجه کښی شوی چه دکراچی دښار یوه برخه یی تالا کوله .

اعتصاب کوونکو ویلی دی چه پولیس څکه دهغه دقاتلانو دپیدا کولو دپاره دفعالیت څخه ډډه کوی چه وژل شوی سړی پښتون وو

دغواڼی ۱۴ :

دپښتونستان په ایالتی اسامبله کښی دمخالف گوند غړی دتیری چارشنی په ورځ داسامبلی له تالار څخه ووتل اودغونډی سره یی خپله پریکړه اعلان کړه.

خبروایی دمخالف گوند غړی ددی دپاره

اسامبلی ته ورغلی وچه دسعودی عربستان دپاچا مرحوم ملک فیصل اوحیات محمد خان شیرپاودمپینی سره دغونډی دهمدردی ښکاره کولو په مراسمو کښی گډون وکړی .

خبر زیاتوی دهمدردی دمراسمو له سر ته رسیدلو څخه وروسته دمخالف گوندپول غړی په دستجمعی ډول اسامبلی نه ووتل اومولانا حبیب گل دنورو غړو په نمایندگی په یوه مطبوعاتی وینا کښی له اسامبلی سره دپریکړی په باب وویل چه دواکمن گونداو دمتحدی دیمو کراتیکي جیبی دنمایندگانو تر مینځ دتیری فبروری په شپږمه نیټه یو تړون شوی وچه دهغی له مخی دملی اسامبلی ایالتی اسامبلو او سنادغړو گرفتاری دغونډو په جریان کښی اوهم دغونډوله شروع څخه ۱۵ ورځی مخکی او وروسته منع شوی وه.

مولانا حبیب گل وویل چه حکومت پسه شوی تړون عمل ونکړ اودملی اسامبلی ،سناوایالتی اسامبلو یوشمیر غړی یی گرفتار کړل .

ښاغلی حبیب گل دمخالف گوند دغړو په نمایندگی زیاته کړه، له دی امله چه متحدی دیمو کراتیکي جیبی دفبروری دشپږمی نیټی له تړون څخه دحکومت دسرغړولو په اثر دسنا، ملی اسامبلی اوایالتی اسامبلو سره خپله پریکړه پخوا اعلان کړیده نوموڼن به هم دایالتی اسامبلی په غونډو کښی گډون ونکړو.

دغواڼی ۱۵ :

دپښتونستان په ټولو سیمو کښی دپاکستان دحکومت په خلاف دآزادی غوښتونکو فعالیت او دهغه حکومت له خوا دخلکو نیول روان دی .

خلاف د اعتراض په غرض د حکومت په مخالفينو اچول کيږي او د ۱۴۴ مادي د نافذيدو سره سره چه غونډې يې منع کړې په يولي مظاهرو لاس پوري کړي دي .

دغوايي ۱۷ :

له لندن څخه رارسيدلي خبر وايي وپمه ورځ په دغه ښار کيښي زيات يوشمير اوسيدونکو پښتونستانيانو او بلوڅانو او دهغوی گڼ شمير طرفدارانو د پاکستان د حکومت د سياست په خلاف په لندن کيښي د پاکستان د سفارت په مخکي مظاهره وکړه .

مظاهره چيانو د پښتنو دسترليږد خان عبدالغفار خان او دنورو پښتنو او بلوڅو بنديانو د سملاسي خوشي کيدو د سياسي قتلونو د بنديدو په باب شعارونه له ځان سره وړل .

دغوايي ۱۸ :

د پښتونستان له پيښور څخه په رارسيدلي خبر کيښي ويل شويدي چي دنوی ايالتي وزير اعلي د سونگند مراسم په ځای شو او ددغو مراسمو د سرته رسيدو سره سم د آزادي غوښتونکو لخوا دنوی حکومت سره د مخالفت ښکاره کولو ټيښي دېمونو د چاودنو په شکل څرگندي شويدي .

دغوايي ۱۸ :

په پيښور کيښي چي په هغه ځای کيښي د جماعت اسلامي گوند مشر ښاغلي ارباب سعيد په يوه وينا کيښي د حکومت دهغه بيان غندنه کړيږي چي په ملي عوامي گوندي د تشدد تور لگولي وو .

ارباب سعيد ويلي دي که چيري د سياسي قتلونو عادلانه تحقيق وشي، نو دابه ثابته شي

د پښتونستان د چارسدي نه په يوه خبر کيښي ويل شويدي چه په هغه سيمه کيښي د محصيلينو يو زيات شمير مشران نيول شويدي .

دغه راز د پښتونستان ستر مشر خان عبدالغفار خان د پښتونستان له پيښور نه د هزاري د سيمي ايت آباد ته وليږدول شو .

د پښتونستان ستر مشر څوموده پخوا د پاکستان د حکومت لخوا د پيښور په سيمه کيښي نيول شوي او په پيښور کيښي بندي وو .

دايت آباد نه په يوه خبر کيښي ويل شويدي چه پاچا خان د پاکستان پوليسوله خواله پيښور نه هزاري ته ليږدول شوي اوله ايت آباد نه شپږ ميله لري په متورنومي ځای کيښي بندي دي .

د پښتونستان ستر محبوب مشر چه دخپل عمر زياته برخه يې د خپل اولس د آزادي غوښتنې په لاره کيښي د برتانوي امپراطوري او د پاکستان د حکومت په جيلونو کيښي تيره کړيږي، اوس ۸۶ کلنۍ د عمر په حالت کيښي د پاکستان د حکومت لخوا بندي شويدي .

د پاکستانی پوليسو د يوې منبع د خبر له مخي د پښتنو دغه دروند مجاهد سپين ږيري د پاکستان د حکومت د قانون د دفاع د مقرراتو په پلمه نيول شويدي .

د پښتونستان ستر مشر پاچا خان تردی پخوا دخپل عمر څلورمه برخه په پاکستان جيلونو کي تيره کړيږي .

دغه راز دکوټي د پوهنځيو محصيلينو څخه ورڅو راهيسي دهغو سياسي فشارونو په

د پښتونستان اوبلوچستان د پښو کرونولوژی

راتلونکو عمومي انتخاباتو کېنې به متحده ديموکراتيکه جبهه ګډه مبارزه کوي اودجبهې دشاملو ګوند ونو کانديدان به ديوپلان له مخې ټاکل کېږي .

ښاغلي مفتي محمود ويلي دي : په اوسنيو حالاتو کېنې دملې اسامبلې ټولې غونډې د نصاب له پوره کيدوپرته دوام لري . مفتي محمود دبودجي دتصويبولوپه راتلونکي غونډه کېنې دمخالف ګوند ډګډون کولوپه باب ديوي پوښتنې په ځواب کېنې ويلي دي چه په دغه باره کېنې به دجبهې اوتحريرک استقلال ګونډه په يوه ګډه غونډه کېنې تصميم ونيول شي .

په مخالف ګوند باندې دپاکستان دحکومت له خوا دافغانستان دايجنټ تورلګولو په باب مفتي صاحب ديوي پوښتنې په ځواب کېنې ويلي دي چه دمتحدې جبهې دريځ له پخواڅخه روښانه اوڅرګنددي اودجبهې په دريځ کېنې دافغانستان دخپل ګټل دمسالي ډګرکيچولو دپاره دپلمې لټولو پرته بله معنی نلري .

مولانا مفتي محمود ديوي بلي پوښتنې په ځواب کېنې څرګنده کړه چه متحده جبهه دفيبروري د شپږمي نيټې په تړون څکه زو ر اچوي چه پدغه تړون باندې عمل کسول دسياسي بنديانو دخو شي کولو دپار ه

لاره اواروي .

څکه چه اسامبلو او سناغږي سياسي بنديان په اساسي قانون کېنې ديواپخيزه بدلون په وجهه گرفتار شويدي .

چي دملې عوامي ګوند ګناه نلري . ارباب سعيد ويلي دي که په پښتونستان کېنې دحکومت په خلاف هرڅه کېږي هغه نه تشدد نشو ويلي بلکه دحکومت داعمالو په مقابل کېنې يې اولسي عکس العمل بللي شو .

دغوايي ۲۳ :

دبلوچستان له کوتي څخه په يوڅير کېنې اوپل شويدي چه په هغه ځای کېنې دجمعيت العلمای پاکستان ګوند مشر مولانا شاه احمد نوراني يوي غونډې ته په ويناکېنې ويلي دي ، مخالف ګوند به ترهغه وخته پوري دملې اسامبلې سناوايالتی اسامبلوپه غونډو کېنې ګډون ونکړي ترڅواکمن ګوند دفيبروري د شپږمي نيټې دتړون احترام ونکړي .

شاه احمد نوراني ويلي دي دپاکستان د خارجي مناسباتو دخرابي يواځيني وجه داده چه په پاکستان کېنې دديموکراسي مخنيوي کېږي اواحکام ګوندنورو قانوني ګوند ونو په ديموکراتيکو هلوځلو بنديز لګوي .

دغوايي ۲۴ :

دپښتونستان له ديره اسماعيل خان څخه په يوڅير کېنې ويل شويدي چه دجمعيت العلماء اسلام ګوند رئيس اوپه ملي اسامبله کېنې دمخالف ګوند مشر کفيل ښاغلي مولانا مفتي محمود په يوه اخباري مرکه کېنې ويلي دي چه متحده ديموکراتيکه جبهه به دفيبروري د شپږمي نيټې دتړون په باب له حکومت سره نوري خبرې ونکړي .

مفتي صاحب ويلي دي دادحکومت پوري مربوطه ده چه بڅپله اوسنۍ رويه کېنې تر کومي اندازي پوري بدلون راوستلی شي . مولانا مفتي محمود زياته ګړيده چه په

د غوايي ۲۷ :

کراسی د ټينگښت په لاره کې دمجادلی « په نامه یوه ټولنه جوړه کړې ده مظا هره کوو نکو «په بلوچستان او پښتو نستان کې دی نظامی عملیات بس شی » سیاسي قتلونو ته خاتمه ورکړی او سیاسي بندیان آزاد کړي شعارونه له ځانونو سره وړل او دخان عبدالغفار خان ، خان عبدالو لی خان اود ملی عوامی گو ند دنورو مشرانو د سملاسی خو شی کولو غوښتنه یی کوله .

مظاهره کوونکو دخپلو مظاهرو په پای کې د پاکستان سفارت ته یو احتجاجیه یاد داشت هم وسپاره .

د غوايي ۲۹ :

د باندنیو چارو د وزارت داطلاعا تسو مدیریت خبرورکي چه وپمه ورځ د مینکلود قام دوه دیرش تنو بلو خو چه ښځی ۱ و شومړن پکی دی د پاکستان د حکومت د ظلم او زیاتی او دهغه هیواد د نظامی پوځو نو دبیرحمانه عملیاتو څخه د افغانستان خاوری ته پناه راوړی ده .

لکه چه څرگنده شوی ده دالومپی ځل دی چه دمینکلو بلوخ افغانستان ته پناه راوړی هغه یوزرو څلور سوه شل بلوخ ټول دمړی دقوم دی چه پخوايي افغانستان ته پناه راوړی ده .

د افغانی سری میاشتی ټولنی د پناه راوړونکو دنوی ټولگی د خوراک او پو ښاک له پاره هم لازم تیاری نیولی دی .

د پښتونستان له پښور نه رارسید لسی خبر وایی چه د پاکستان حکومت د خپلو سیاسی مخالفانو د گرفتار ولو دپاره د بمونو دچاودنو له پلمونه کار اخستو ته دوام ورکړی .

د غوايي ۲۸ :

د باندنیو چارو وزارت د اطلاعاتو مدیریت خبر راکي چه دافغانستان خاوری ته دبلوخو دپنا راوړلو په لسی کی دغوايي میاشتی په پنځه ویشتمه ورځ دښځو ، ماشو ما نو او بوډاگانو په گډون دزی سوه دری څلویشو تنو نورو بلوخو د پاکستان د حکومت د ظلم تیسری او دهغه هیواد د نظامی پوځو نودبی رحمه عملیاتو له کبله افغانستان ته پناه را وړی ده .

په افغانستان کی دټولو پناه راوړونکو اوبلخو شمیر اوس یوزرو څلورسوه ۱ و شلوتنو ته رسیدلی . دافغانی سری میاشتی ټولنی ددغی نوی پناه راوړونکو ډلی دپاره دخوړلو او استو گنی لازم تر تیبات نیو لی دی .

د غوايي ۲۸ :

په لندن کی پاکستانی موسسی شلو ډلو او په هغه ښار اود برمنگهم او مانچستر په ښارونو کی یوزیات شمیر اوسیدونکــو پښتنو او بلوخو په لندن کی د پاکستان دسفارت په مخکی په هغو مظاهرو کی چه دوه نیم ساعته یی دوام وکړی گډون وکړی . نوموړیو شلو ډلو «په پاکستان کی د دیمو

دغوايي ۲۹ :

دی، متحدی دیمو کراتیکي جبهی چه د پاکستان حکومت مخالف ټول گو ندو نه پکي دی پروڼ بیگا درایو په اتفاق فیصله وکړه چه د قدرالی او ایالتي پارلمانو سره خپلی دری میاشتنی پریکړی ته دوام ورکړی .

دغه تصمیم د متحدی دیمو کراتیکي جبهی سر منشی پرو فیسر غفور احمد د هغی غونډی نه وروسته اعلام کړ چه په ملی اسا مبله ، سنا او خلور وایالتي اسا مبلو کښی د اوه ویشتنو تنو مخالفو غړیو په گډون چوپه شوی وه .

د مخالفو گوندو نو پارلمانی پریکړه د فیروری به تیره میاشت کی د ملی عوامی گوندونکو لوددهغه د مشرانو د بندی کولو او دغه راز د دغه کار په خلاف د اعتراض په نا مه پیل شوی وه، چه حکومت دغو اسامبلو ته د نظر د څرگندولو دپاره پوره واک ندی ورکړی .

د غوايي ۳۰ :

له گیمبل پور څخه په یو خبر کی ویلی شوی دی چه د جمعیت العلمای اسلام گو ند مشر مولانا مفتی محمود دهغه ځای په یو جو مات کی په یوه وینا کی د پاکستان په حکومت انتقاد کړی او ویلی یی دی چه په تیرو اته ویشتو کلو کی پاکستانی واکدارانو پوا زی دخپل اقتدار ټینګولو دپاره کار کړی دی او همدا وجه ده چه نن په باندینی نړۍ کی د پاکستان وقار ندی پاتی .

ښاغلی مفتی محمود زیاته کړی ده په پاکستان، پښتونستان او بلوچستان کښی ۱۴۴ ماده ددی دپاره نافذه ده چه حکومت

د بی بی سی راویو دخبر له مخی په بلوچستان کی د ملی عوامی گوند خلورو تنو مشرانو چه د دوو کلو راهیسی په بندی خانه کی پراته دی دلوی گاللو په اعتصاب لاس پوری کړی دی .

د خوراک نه کولو د اعتصاب په باب رارسید لی رپوټونه د ملی عوا می گو ندیوه پخوانی منشی جنرال گردیزی خپاره کړی دی . ده ویلی دی چه د بلوچستان پخوانی والی او بدغه سیمه کی د ملی عوامی گوند مشر ښاغلی غوث بخش بزنجو، ښا غلی سلطان محمد خان بلوچ چمتو دی چه د ژوند تر وروستی شیبی پوری خپل دلوی گاللو اعتصاب ته دوام ورکړی اوس د دوی حالت خراب دی .

دغه دری تنه مشران په ۱۹۷۳ کال کی د حکومت له خوا ونیول شول او بند یان شول .

جنرال گردیزی زیاته کړی ده اعتصاب هغه وخت پیل شو چه ددغو دریو تنو مشرانو کورنیو ته ددوی د لیدو اجازه ور نکړی شوه . د بلوچستان پخوانی صدراعظم ښاغلی عطاء الله مینگل هم وروسته بدغه اعتصاب کی ور گم شوی دی .

ښاغلی مینگل چه دنورو بلوڅو مشرانو په ملګرتیا د ۱۹۷۳ کال نه راهیسی په جیل کی دی پدی وروستیو وختو کی د ژبه دناروغی له امله روغتون ته وړل شوی دی .

دغوايي ۲۹ :

د رویتر نمایندہ دراولپنډۍ نه خبر ورکړی

دغبرگولی ۴ :

دباندنیو چارو دوزارت نطق دپاکستاني مقاماتو ددغی ادعا په باب چه دبلو چستان په مستونک کښی یوه اندازه وسله دداسی نظامی کاغذ ونو سره لاس ته ورغلی ده چه دافغانستان دحربه وزارت لخوا ویشل شویده دبا ختر آژانس دنماینده دپوښتنی په ځواب کښی وویل : مونږ دپاکستاني منابعو دغه دروغ او پوچه ادعا په کلکه ردود دپاکستان حکومت دکورنیو مشکلاتو اوبحرانو نو څخه دخپلو خلکو دپام اړولو اودعامه افکارو په تیره بیادافغانستان په نسبت داسلامی هیوادو نو دافکارو دگهوه کولو په غرض تل غواړی له دغه ډول غلطو پروپاگاندا و اودسیسو څخه په خپله گټه کار واخلي .

نطق زیاته کړه داچه پښتنو او بلو څو تل دخپلو حقه حقوقو ددفاع دپاره دهر ډول زور په مقابل کښی مجادله کړی او کوی یی دهیڅ شک اوتردید ځای نشته اوداچه پدغوسیمو کښی له ډیرو اوږدو کلونو راپدی خوا هرډول زیاته وسله شته حتی پخپله پاکستان تری هم نشی منکر کیدی .

همدا نن دپښتو نستان په بیلو بیلوسیمو کښی داسی دستگاو شته چه وسله جوړوی او په آزاد ډول یی بازو ته وړاندی کوی . دباندنیو چارو دوزارت نطق په پای کی یوځل بیاتکرار او پټنکارو کي چه دپاکستان دشرانو په خلاف دافغانستان حکومت هیڅ وخت عقیده نه درلوده او نه یی لری چه ویره اودار اچول اودوران کاری عملیات او هنو ته ورته

خپل اقتدار ټینګولو په هلوځلو بوخت دی .

له کیمبل پور څخه په یو بل خبر کی ویلی شوی دی چه رمولا مفتی محمود مدافع وکیلانو یو یوغونوی ته په وینا کښی ویلی دی چه په سیاسی مبارزه کښی دمخالفو گوندونو تر مینځ خبری اتري کیدی شی خومخالف گوند به له حکومت سره بی مقصده خبر وکو لوته حاضر نشی .

مفتی صاحب ویلی دی تر څو چه حکومت دډبروری دشپږمی نیټی په تړون عمل ونکړی خبروته به حاضر نشو . ښاغلی مفتی محمود زیاته کړیده حکومت به آخر زمونږ دغوښتنو په منلو مجبور شی ځکه چه دغه غوښتنی داساسی قانون سره برابری اودیموکراتیکي دی .

دغبرگولی لومړی :

دباندنیو چارو وزارت داطلاعات مدیریت خبرورکړ چه وپمه ورځ دښځو اوماشو مانو په کیون دبلوڅو پناه راوړونکویو بلی ډلی د پاکستان دحکومت دظلم اوناړواوددغه هیواد دپوښی قواو دبی رحمانه حملی دلاسه دافغانستان خاوری ته پناه راوړیده .

ددغی درویشت کسیزی ډلی په را رسیدو سره په افغانستان کښی دټولوبلو څو پناه راوړونکو شمیر یو زرو څلور سوه پنځه او یا تنوته رسیدی .

دافغانی سری میاشتی ټولنی ددغی ډ لی دخوراک او استوګنی دپاره هم ترتیبات نیولی دی .

د پښتونستان او بلوچستان د پښو کرونولوژۍ

په ضمن کېښی د پښتونستان په باره کېښی داسی و فرمایل :

غواړم لدغی موقع نه په استفادی سره خپلی او د افغانستان دخلکو ښی هیلې او تمنیات د پښتنو او بلوڅو ورونو دمچاهدو دیری دپاره وړاندی کړم چه دخپلو حقه حقوقو په لاره کېښی یی ستړی قربانی منلی دی .

دغبرگولی ۷ :

د پښتنو، بلوڅو د بیلوبیلو قومونو سپین پړو او مشرانو په خپلو لیکونو کېښی د انقلاب مشر د دولت رئیس اوصدر اعظم ښاغلی محمد داؤد د مرکزی کمیټی او کابینې غړیو او ټول افغان ولس ته د هیواد دخپلواکی دبیرته اخیستلو داوه پنځوسمی کالیزۍ مپا رکې ورکړیده .

را رسیدلی خبر ونه وای یی د پښتونستان د باجوړ و سلارزو، مامندو، چارمنگو اتمانخیلو د سره کمر د ساپو شینوارو، خانزادگانو تیرا اوخیبر اړیدو، شینوارو، پرو ځمکنو او ورکز ودموند ټولو ولسی مشرانو او دوزیر مسیدو، روپ و او بیتنو مشرانو، همدغه شان د بلوچستان ټولو بلوڅو او پښتنو مشرانو او په افغانستان کېښی د پښتونستان ۱ و بلوچستان اوسیدونکو پښتنو او بلوڅو دخپلو خلکو په نمایندگی په رالیږلو پیغامونو کېښی د دولت رئیس اوصدر اعظم ښاغلی محمد داؤد حضور، د مرکزی کمیټی او کابینې غړو او ټول افغانی ولس ته د زړه له تله مبارکی ویلی او دستر ملی زعیم ښاغلی محمد داؤد د ترمدبرانۀ قیارت لاندی یی د افغانستان د زیاتی ترقی و افغان ولس د زیاتی هوسا ینی آرزو څرگنده کړیده .

حرکتو نه به د افغانستان او پاکستان تر منځ سیاسي اختلاف دحل لاره وی .

لکه چه په وار وار مو ویلی دی بیا هم وایو دغه سیاسي اختلاف یوازی او یوازی په سوله ایزو وسایلو او په یوه مساعده فضاکی دخپرو له لاری اود ښه نیت او واقع بینی په اساس حل کیدی شی .

دغبرگولی ۵ :

د کراچی څخه رارسیدلی خبر ونه وای یی چه پدی وروستیو وختو کېښی دسند دایالت په اسامبله کېښی دمخالفو گوندونو نمایندگانو د مربوط ایالت داسامبلې له غونډو سره دسند دایالت دبودجی په باب په خبرو کېښی خپله پریکړه په رسمی ډول اعلان کړه .

دمخالفو وندونو دنمایندگانو مشر ښاغلی شاه فرید په یوه وینا کېښی وویل : په پاکستان کېښی داختناق په اوسنیو شرایطو کېښی دحریت او آزادی په باب خبری کول گنجایش نلری .

نوموړی زیاته کړه چه مخالف گوندونه به دا حکومت په خلاف دپوره بری تر وخته مبارزه وکړی او دخلکو دشری حقوقو دلاس ته راوړلو په لاره کېښی به دهیڅ ډول قربانی څخه ډډه ونه کړی .

دغبرگولی ۶ :

دگران هیواد دخپلواکی دبیرته اخیستلو داوه پنځو سمی کالیزۍ په مناسبت دجمهو ری انقلاب لارښود او دهیواد دخپلواکی ساتو نکسی ښاغلی محمد داؤد دافغان ملت ددی له ویاړه ډکی اوتاریخی ورځی په مناسبت له را دیو افغانستان څخه په خپله وینا کېښی دنورو مطالبو

معرفی ولایات کشور

ولایت ارزگان

درازوزگان از طرف مشرق یعنی دایه فولاد در کو هیکه مسمی به کوه سمندان است مغاره وجود دارد که دهنه آن پنجاه متر فراخی داشته و سقف آن ازیخ پوشیده است که تا حال کسی نتوانسته طول این مغاره را می کند.

دریاها : شهرستان ، رود هلمند ، رود تیرین .

کوه : نوشته .

کوتل : قناق سنگ .

پیداوار : غله جات و کلیم باب .

مربوطات :

۱- ولسوالی خاص ارزگان درجه ۳ (تیرین).

۲- ولسوالی دهرود درجه ۲

۳- ولسوالی دایکندی درجه ۳

۴- ولسوالی گزاب درجه ۴

۵- ولسوالی کجران درجه ۴

۶- ولسوالی جوړه درجه ۴

۷- ولسوالی شهرستان درجه ۴

۸- ولسوالی اجرستان درجه ۴

موقعیت : ولایت مرکزی .

مساحت : ۲۸۹۲۹ کیلو متر مربع

درجه : ۸ (ازنگاه مساحت).

نفوس : ۱۴۲۲۸۷

مرکز : ترین کوت .

ولایت ارزگان در طول البلد شرقی هفت ثانیه و چا رده دقیقه و شصت و شش درجه عرض البلد غربی پنج ثانیه و سی و چار دقیقه و سی و سه درجه موقعیت دارد و لا یت ارزگان علاقه وسیعی است که در شمال شرق ولایت کندهار واقع و طرف شرق آن دایسه جویان و طرف جنوب آن قلات غلجایی و ترین و طرف غرب آن موسی قلعه و طرف شمال آن علاقه گرزاب واقع است نهر ترین ، از وسط این علاقه از شمال شرق به جنوب به عبور نموده و آنرا آبیاری مینماید و در غرب آن دریای هلمند جاری است و رود چله خورکه معادن رود ارغندا ب است در شرق آن جریان دارد هوای آن در تابستان معتدل و در زمستان خیلی ها سرد است پیشه ساکنین آن مال داری میباشد .

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدایی		ابتدایی		یک معلمه		دو معلمه مجموع	
مربوط لیسه مستقل		مربوط ثانوی		مستقل			
پسران	۳	۳	۱۲	۱۴	۱۹	۵۴	۲۰
دختران	۰	۰	۰	۰	۱	۸	۶

ADMINISTRATIVE
OF ORUZGAN

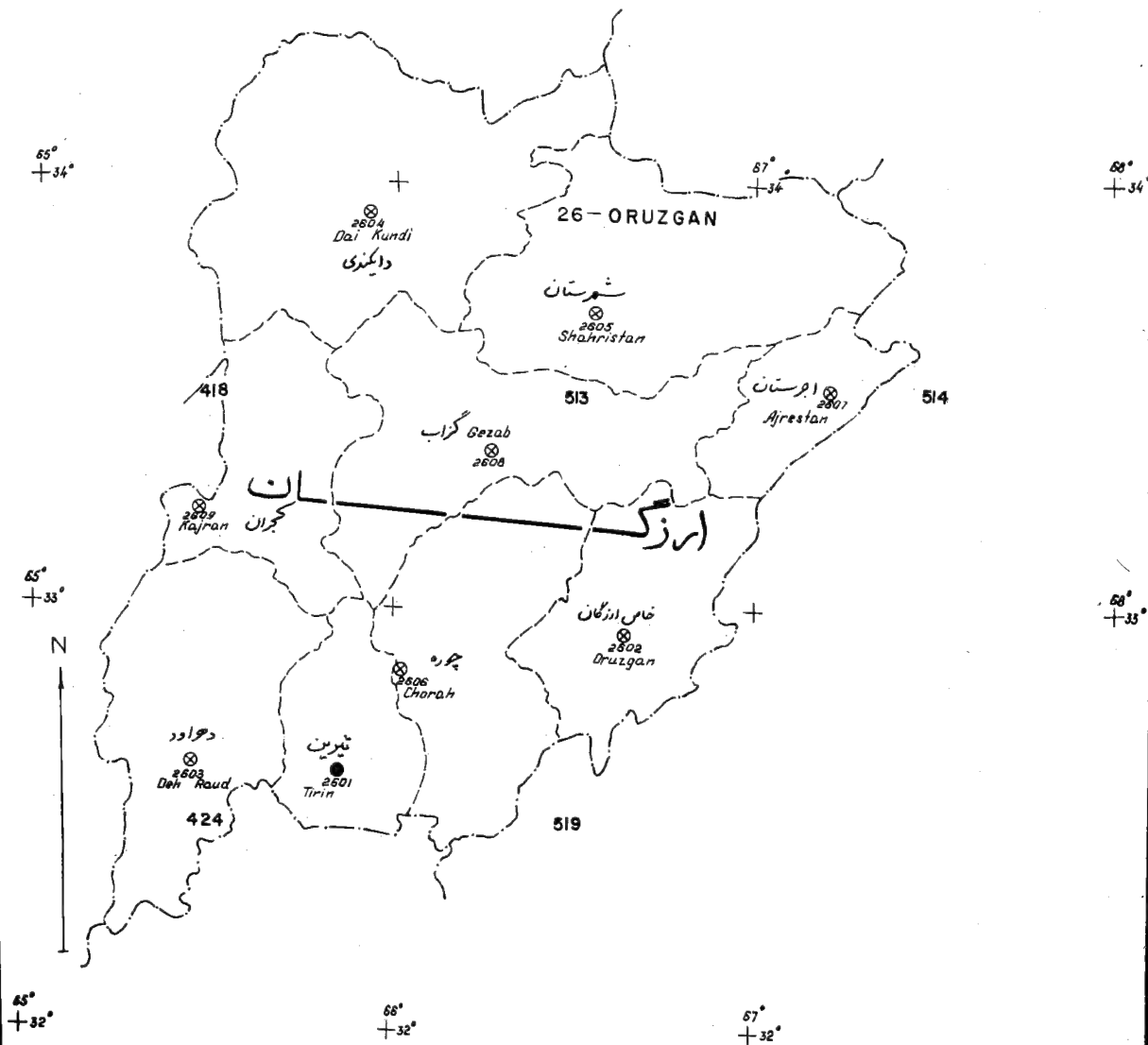
BOUNDARY MAP
PROVINCE (26)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت ارزگان (۲۶)

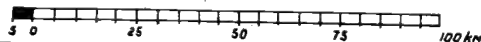
LEGEND

اشارات مخصوصه :

Province	Boundary	حدود ولایت
Woleswali	Alaqadari	حدود ولسوالی و
Boundary		علاقه داری
Province	Center	مركز ولایت
Woleswali	Center	مركز علاقہ داری

A.D.S.

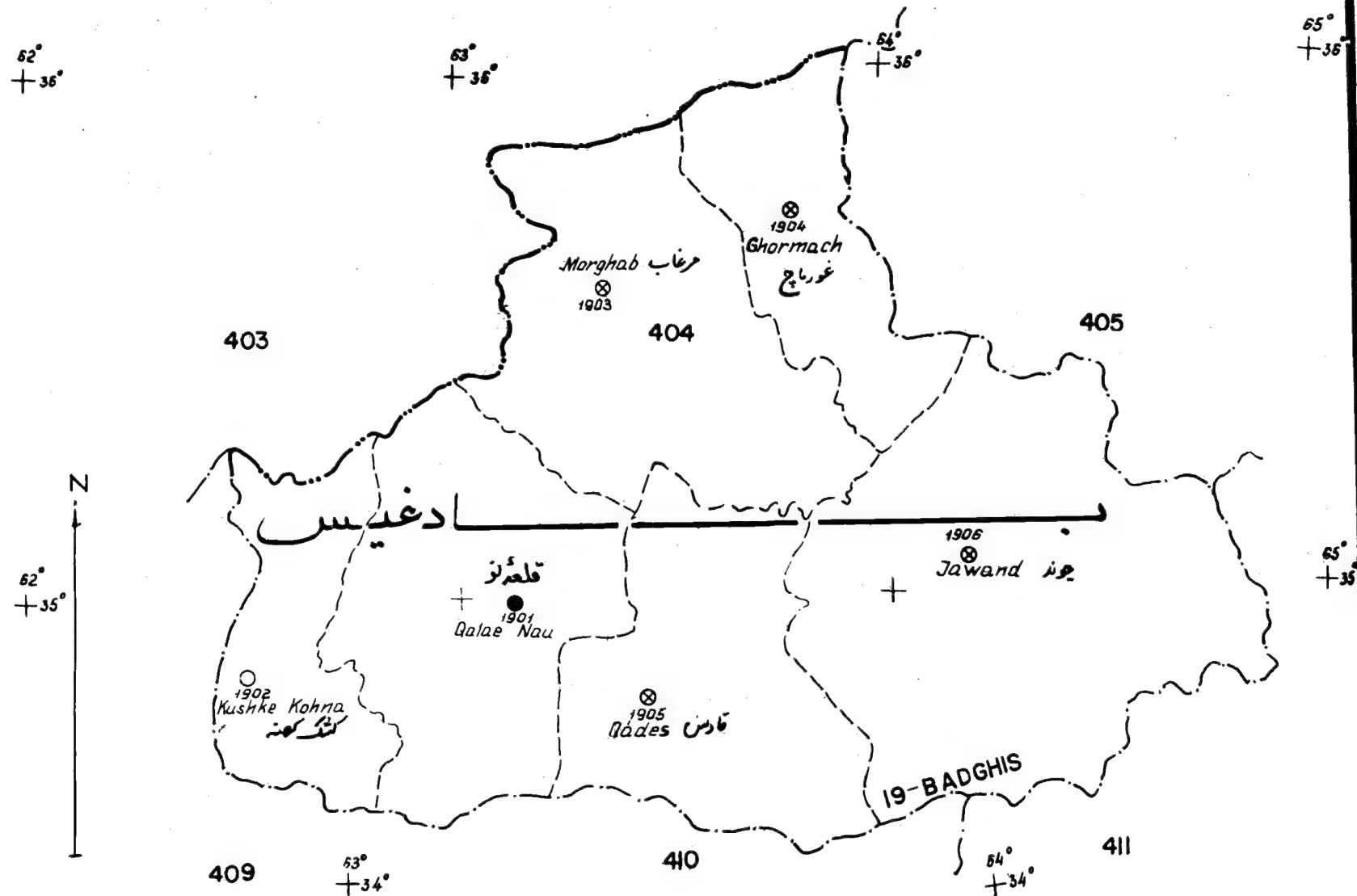

تهیه: پروژہ سروی دیوگرافی

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF BADGHIS PROVINCE (19)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت بادغیس (۱۹)

LEGEND		اشارات مخصوصه:
International Boundary	-----	حدود بین المللی
Province Boundary	-----	حدود ولایت
Woleswali Alaqadari Boundary	-----	حدود ولسوالی
Province Center	●	مرکز ولایت
Woleswali Center	⊗	مرکز ولسوالی
Alaqadari Center	○	مرکز علاقه اداری

معرفی ولایات کشور

۳-مرکز صحي شهرستان

موسسات صنعتی :

ذخایر معدنی ،

مس ، آهن:

شفاخانه (۱)

مراکز صحي:

۱-مرکز صحي چوره.

۲-مرکز صحي دایکندي .

ولایت بادغیسات

آب یاری میشود که از کنار چپ دریای

مرغاب منشاء گرفته است .

کوه : تخت میلک .

پیداوار : پسته ، غلجات پخته و قره قل .

مربوطات:

۱-ولسوالی مرغاب درجه ۱

۲-ولسوالی قارس درجه ۴

۳-ولسوالی جوند درجه ۴

۴- و لسوالی غور ما چ درجه ۴

۵- علاقه داری مربوط مرکز ولایت کشمک کهنه

موقعیت : شمال غرب .

مساحت: ۲۱۶۷۸ کیلو متر مربع.

درجه : ۱۰ (از لحاظ مساحت)

نفوس: ۹۱۴۶۲

مرکز: قلعه نو.

ولایت بادغیس در شمال غرب ولایت

هرات واقع و باتمام نواحی خودبین دریای

هریرود و آبهای علیای مرغاب واقع شده که

دارای ارتفاع هشتصد و هشتاد و هشت متر از

سطح بحر میباشد و تماما از یک سلسله جویبار

معارف:

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدایی ابتدایی یک معلمه دومعلمه مجموع

مربوط لیسه مستقل مربوط نا نوی مستقل

پسران ۲ ۲ ۵ ۶ ۱۶ ۲۳ ۱۱ ۶۵

دختران ۰ ۰ ۱ ۱ ۰ ۰ ۲ ۴

۳-مرکز صحي جوند .

۴-مرکز صحي قارس .

موسسات صنعتی :

ذخایر معدنی: گوگرد، سرب

شفاخانه (۱)

مراکز صحي:

۱-مرکز صحي غور ما چ

۲-مرکز صحي مرغاب. (یک مرکز فرعی)

ولایت بامیان

موقعیت : ولایت مرکزی.

مساحت : ۱۷۰۴۶ کیلو متر مربع

درجه: ۱۷ (از نگاه نفوس).

نفوس : ۸۰۱۰۸

در عهد سوم طبقا ت الارضی جدار عمودی آن که از کنگلو مرا، سنگ ریزه وکل ساخته شده است نمایان گردیده چنانچه اجبار سنگ ریزه های اراضی این دره همه ساییده شده و بدون خطالراس است و فوسیل های حیوانات سنگ شده که عمو ما مربوط به دوره سوم طبقات الارضی میباشد . از آن بمشاهده رسیده است.

در دوره های قبل التاریخ ولایت بامیان به واسطه همین ساختمان های طبیعی خود که برای کندن مغاره های اولیه مساعد بود یکی از بهترین مراکز بود و باش اسبای میانه بوده و بشر عصر قبل التاریخ درین وادی که شکار ماهی زیاد دارد به خوبی میز یستند .

یونانی هاییکه متعاقب فتوحات اسکندرو مداخلت خاندان مور یا هندی در افغانستان سلطنت مستقل باختری را در دوسدو پنجاه قبل المیلاد تشکیل داده اند چون محض حاکمیت و حراز سلطه سیاسی رادر نظر داشتند به معتقدات مردم دست نمی زدند بلکه بر عکس برای پیشرفت مرام کشور کشایی خود مذا هب محلی را احترام می نمودند چنانچه در باختر تمام ارباب انواع بومی، یونانی هندی وجود داشته که باین

ولایت بامیان در میان دامنه های مرکزی دوسلسله کوه بزرگ افغانستان یعنی هندوکش و کوه بابا بین خطوط شخصت و عمت درجه و بیست و نه دقیقه و چهل و یک ثانیه طول البلد شرقی سی و چهار درجه سی و سه دقیقه و بیست و ثانیه عرض البلد شمالی موقعیت دارد.

ولایت بامیان را ولایات پروان، بغلان، سمنگان، بلخ، جوزجان، غور، ارزگان، غزنی و وردک از چهار سمت احاطه نموده است این ولایت به فاصله دوسد و چهل و پنج کیلو متر بطرف شمال غرب بکابل قرار دارد که باختر را با کاپیسا وصل میکند عامل اصلی که باعث تمرکز ابدات مهم بودایی در بامیان شده است همانا وجود دیوار بزرگ مجیر العقولی است که از مخلوط سنگ ریزه و گل در عهد سوم طبقات الارضی بنیافته است .

قرار مطالعات طبقات الارض که موسیو فیورن فرانسوی نموده با میان در عهد دوم کاملا زبرآب بوده و باخرو ج سلسله کوه هندوکش

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF BAMYAN PROVINCE (28)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت بامیان (۲۸)

LEGEND

Province Boundary	— — — — —	حدود ولایت
Woleswali Alaqadari Boundary	- - - - -	حدود ولسوالی
Province Center	⊙	مرکز ولایت
Woleswali Center	⊗	مرکز ولسوالی
Alaqadari Center	○	مرکز علاقداری

(اشارات مخصوصه)

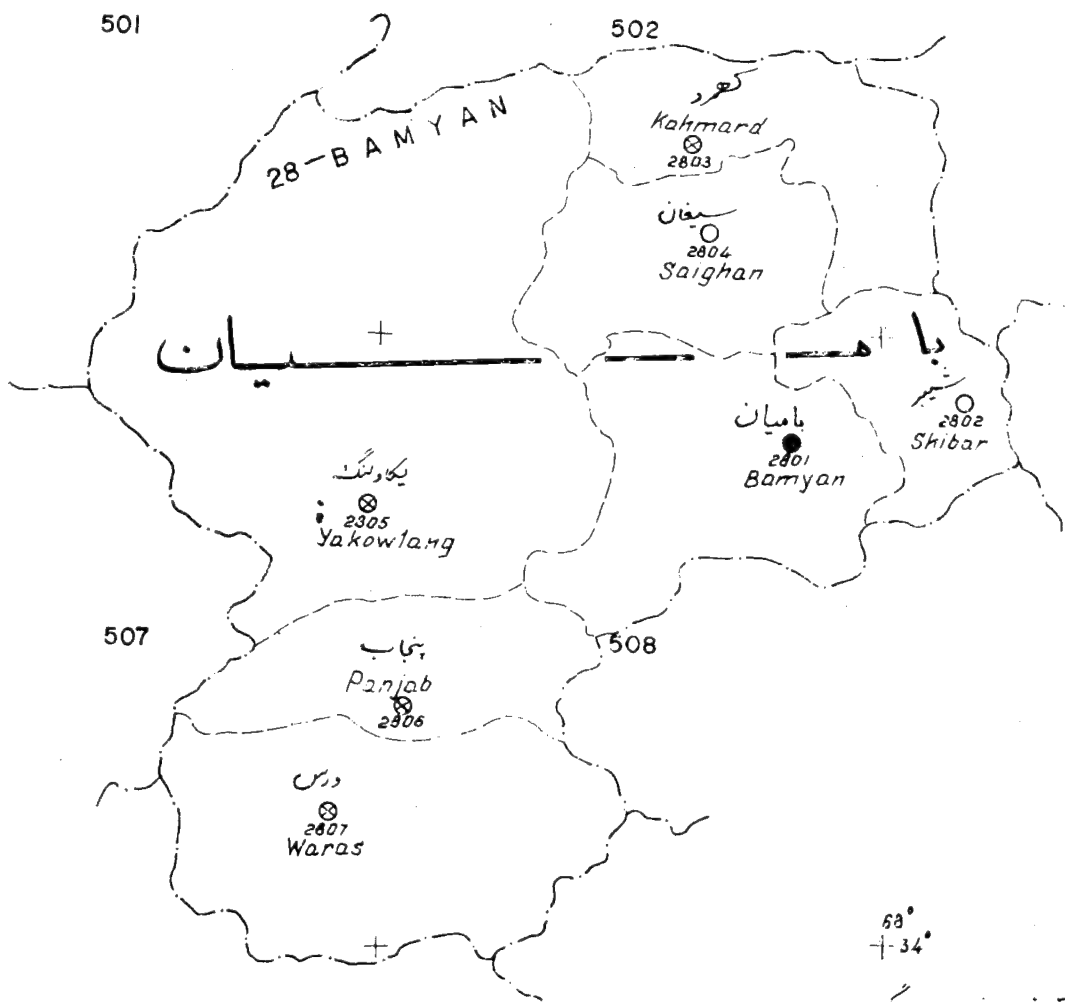
68°
+36°

66°
+35°

N

66°
+34°

68°
+34°

A.D.S

تعمین: پروژہ سرحدی دیوگرافی

معلوم میشود که تازمان مقارن مسلمین درینجا راهبین بودایی بامیان زبان سانسکریت را استعمال میکردند .

درزمره شهر هاو قرای ولایت بامیان میتوان ازسه شهر تاریخی و باستانی آن یعنی شهر (غلغله) ضحاک وشهر سرخشت نام برد.

شهر غلغله :

شهر غلغله شهریکه یکن مان شهرت بسزایی آنشرق وغرب رابخود متوجه گر دانیده بود. ودر برابر نیرو مند ترین و خشمگین ترین مهاجمین مقاومت و مجادلت همی کرد مخروبه های شهر غلغله در گرد ونواحی بالاحصار در میان مزارع وکشت زار ها وبه طرف دهکده سید آباد کم و بیش باقی مانده است شهر غلغله طوریکه تاریخ حکایت می کند به گمان غالب بعد ازبه میان آمدن سلطنت شنسپا نیه غوری بدست سلطان علاوالدین جهان سوز ودر زمان سلطنت نخستین امیر شنسپانی ملک فخر الدین برادر افخم جهان سوز به میان آمده است . -

باشندگان این شهر دربین قرن شش واولین قرن هفت هجری در سموچ و آبادی های مستحکم که بباره ها وبرجها ییکه ازخشت خام وپخته وسنگ اعمار شده بود زندگانی میکردند بعد از اینکه علاو الدین محمدخوارزم شاه بین سال های ۶۰۷ و ۶۱۱ هجری اردوی غوری و غزنوی را در هم شکست پسرش جلال الدین درشهر غلغله مرگزی یافتیم کرد و برای مدتی باشهرت وجلالت تام حکم

ترتیب بودیزم در عصر ایشان نه تنها در نقاط جنوب هندو کش بلکه به ماورای شما لآن یعنی جانب بکتریان ریشه دوانیده بود. وقتیکه کوشانیها در افغانستان استقرار یافت چون اصلا قبایل بادیه نشین بودند. واروجود مذهب نداشته به زوری تحت نفوذ معنوی بودیزم آمده و پیرو عقاید بودا گردیدند مذهب رسمی سلطنت عصر کوشانی های افغانستان شد سپس عصر باشکوهی بروی بوابیت باز شد. مجلل ترین معابدیکه روزگار نظیر آنرا ندیده بود به میان آمد چنانچه شروع عمرانات بودایی با میان راهیوان - ستنگ زوار چینی بیک نفر بادشاه قدیمه که ممکن کنیشکاه باشد نسبت میدهند. قرار تخمین که نموده اند اولی در قرن اول مسیحی ممکن درعصر کنیشکاه و دومی بین قرن دوی سده در زمان احفاد سلاله او تراش ساخته شده است ازین لحاظ گفته میتوانیم روزگار شکوه وجلالت بامیان مقارن به اوایل عهد مسیحی در زمان اقتدار بزرگترین امپراطوری کوشانی ها کنیشکای کبیر شروع ودر طی قرون بعدی با سلطنت اولاد او به مراتب برترقی وعظمت آن افزوده شده است .

حفریات اصولی بامیان باز اول درنزده صدوسی از طرف هاکن شروع شد که از آنجا علاوه بریک دسته سرها گلی بوداو بوریس اتو پارچه های نوشته شده کتاب بودایی به لسان سانسکریت و رسم الخط های مختلف پیدا شده است که تاریخ آنرا پروفیسر سیلون لوی فرانسوی بین قرون سه و هشت مسیحی تعیین کرده است . ازین

جلال‌الدین مینکر تی پادشاه خوار ز مشاهی
میدانند چنگیز حصار محکم شهر غلغلہ را
گرفته نمیتوانست و مدتی لشکر مغلی در -
اطراف حصار سر گردان ماندند و حیران
بودند که به چه ترتیب و وسیله حصار را -
بکشایند و به مجادله جهت اشغال پردازند تا
اینکه بالاخره این دختر ناز پرور خیانتی
کرد و نامه برای مهاجمین نوشت و نامه را با
پیکان تیر در صف مهاجمین انداخت و به
آنها فهماند که فتح این قلعه مشکل است تا
زمانیکه سرچشمه آبی راکه در داخل
حصار می آید و مدافعین شهر از آن استفاده و
رفع تشنگی میکنند بسته نشود فتح نصیب
مهاجمین مغلی نخواهد بود لذا سر چشمه ابرا
که در دره کالو است با نمک تخته سنگهای
مک مسدود شود و سپاه مغل باین دستور
سر چشمه آب را بستند و بدین ترتیب راه
فتح قلعه را دریافتند و آنرا کشتوند و امار
مقابل دختر ناعاقبت اندیش نیز فعل زود امره
این همکاری خود را با اردوی دشمن چشید و
توسط سپاه مغل به وضع فلاکت باری کشته
شد.

شهر ضحاک :

نام محلیست که بفاصله ۱۷ کیلو متری
شرق که بین ۶۷ درجه ۵۸ دقیقه ۱۳ ثانیه
طول البلد شرقی و ۳۴ درجه ۲۹ دقیقه و ۳۴
ثانیه عرض البلد شمالی واقع است در نقطه
اتصال آبهای بامیان با آب دره کالوروی پوره
های بلند و سرخ رنگ کوه برج ها، دیوارها و

روایی نمود شکوه و قدرت آن ر قبیان‌اش
را بران وا داشت تا بر شکست و کوبیدن اواز
هیچ گونه تدابیر و اقدامی دریغ نکنند. زمان
قدرت این حکمر وای فاتح بود که هجوم -
وحشت ناک چنگیز از صفحات شمال بس
جنوب هندو کش سرایت کرد ، چنگیز از راه
دره شکاری وارد این سر زمین شده در شهر
ضحاک که آثار خرابه های آنرا در هفده
کیلو متری قبل از بامیان در نقطه تقاطع آبهای
بامیان و کالود در نقاط مرتفع کوه سرخ قرار
دارد. و جنگ میان مهاجمین چنگیز و امیر
شهر در گرفت درین زد و خورد مو تی جن بسر
چفته نواسه چنگیز به قتل رسید از دیدن این
منظره خشم چنگیز به جوش آمده سوگند یاد
کرد که آنقدر قتل و قتال درین شهر بنماید که
حتی برای انسان و حیوان امان زندگانی ندهد
شهر غلغلہ بعد از مقاومت بسیار شدید در -
سال ۶۱۸ ه ق مطابق ۱۲۲۲ مسیحی با خاک
یکسان شده فاتح مغل آنطوریکه تصمیم
گرفته بود شهر را آتش زد مردم در میان شعله
های آتش جان دادند و گروهی که از شعله
های بی رحم آتش نجات یافتند از دم تیغ
خلاصی نیافتند و بالاخره حصار ازادگان و کانون
علم و فضل پادشاهان علم دوست و ادب پرور
شنسب های غوری و خوارز مشا هی راه شهر
مغضوب لقب دادند. بطرف جنوب شرق
خرابه های بالا حصار شهر غلغلہ در داخل
دهکده سید آبار بدنه قلعه مستطیل شکل
یادیوار های بلند و جوداست که در نرد
اهائی به قلعه دختر معروف میا شد
داستانهای محلی این قلعه را مربوط به دختر

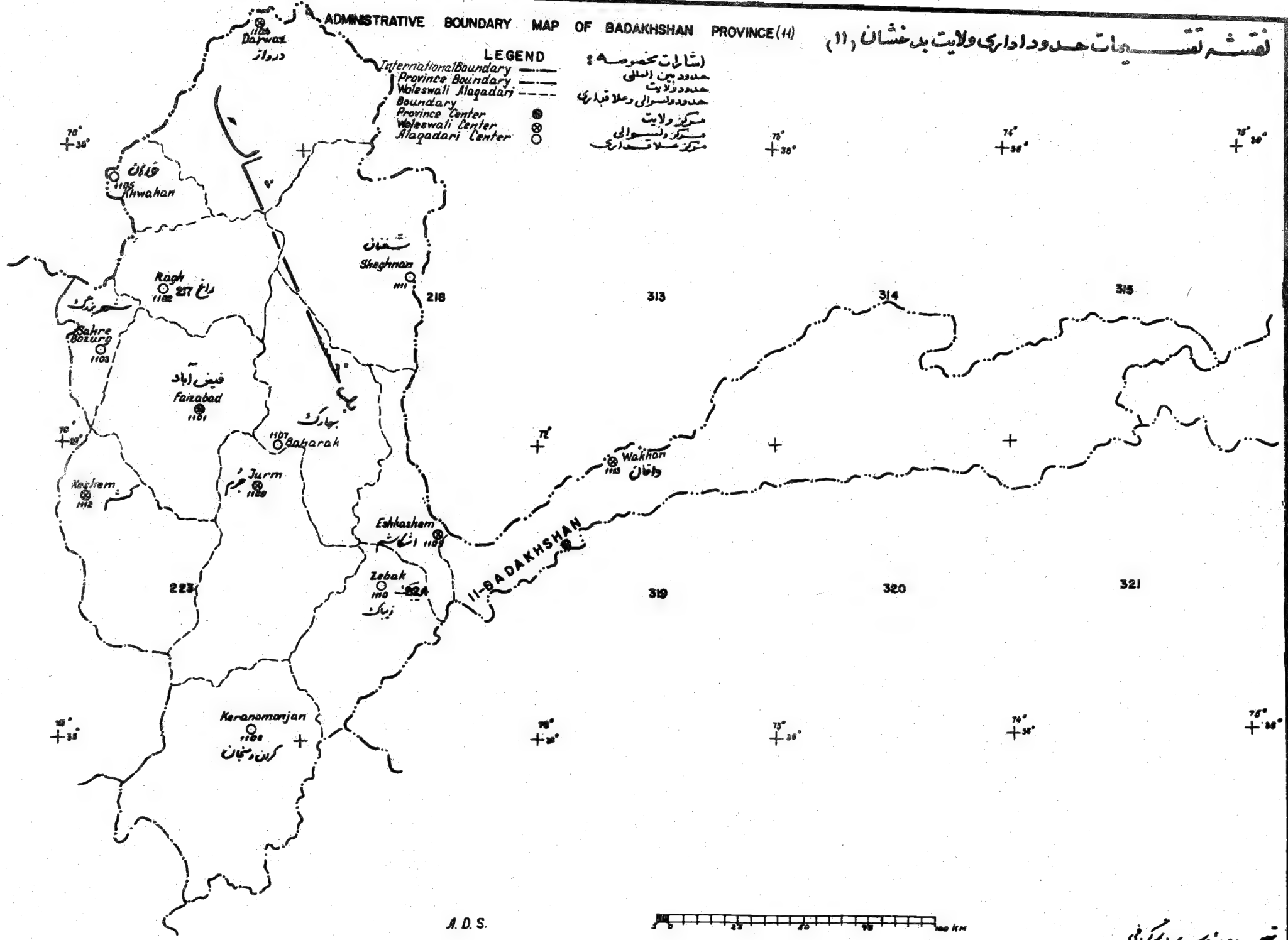
ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF BADAKSHAN PROVINCE (11)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت بدخشان (۱۱)

- LEGEND**
- International Boundary
 - Province Boundary
 - Woleswali Alaqadari Boundary
 - Province Center
 - Woleswali Center
 - Alaqadari Center

(شماره مخصوصه)
 حدود بین المللی
 حدود ولایت
 حدود ولسوالی و علاقه اداری
 مرکز ولایت
 مرکز ولسوالی
 مرکز علاقه اداری

N

A. D. S.

0 25 50 75 100 km

تجیه: پروفسور دکترا

شده است.

دریا هاوبند ها :

بند امیر در ۲۴ درجه ۵۰ دقیقه عرضی
البلد شما لی و ۶۷ درجه ۱۲ دقیقه طول البلد
شرقی درعلاقه یکا و لنگ مربوط ولایت بامیان
واقع است. بند امیر که سر چشمه در یای
بلخاب مزار شریف میباشد بکنار سرلابین
یکاولنگ و بامیان واقع بوده از یکا و لنگ
بطرف شمال شرقی بمفاصله ۱۲ کیلو مترواز
بامیان بطرف جنوب غرب تقریباً ۶۷ کیلو متر
فاصله دارد. در حقیقت بند امیر نام پنج غدیر
مسلسل و کو چک یا اگر صحیح تر بگویم
نام پنج بندی است که غدیر های مذکور را
تشکیل داده است .

این غدیر ها که مشهور
ترین آن بند هبیت است از سطح بحر تقریباً
۲۹۲۳ متر ارتفاع داشته و روی بستر دریا که
بنام غدیر مذکور موسوم گردیده قرار دارند
این دریا پس از عبور از بامیان یک سلسله
کوه ها علاقه هجده نهر را که یکی از توابع
ولایت بلخ میباشد آب میدهد.

غدیر دوم بند پنیر نام دارد که در حدود
۱۶ متر پهنایی دارد و ۵۰ کیلومتر طول و
۵۳۸ متر عرض دارد. قسمت علیای بندهبیت را
صخره های تند و عمودی که حای چندین
خلیج ها و مدخل های کوچکی است محدود
نموده و انجام جنوبی بند مزبور باز واپ بند
بشکل ابشار های کوچک و باریکی سرازیر
گردیده به سطح مرتفع که ۱۲ متر پایین تر
واقع است فرو میریزد . این سطح مرتفع

بقایای قلعه بنظر میخورد که یکی از مستحکمترین
قلعه های جنگی بوده قسمتی از برج های
که در طرف دره کا لو است بنام شهر نریمان
هم شهرت دارد.

دردوره شنسبانی های غوری درین جا
حصار مستحکمی ساخته شده که مقاومت آن
در مقابل چنگیز خا طره فراموش ناشدنی است
یادگار مانده است . چنانچه مو تی جن -
نواسه چنگیز در سال ۶۲۸ هـ ۱۲۲۲ م در
همین جاکشته شد .

شهر سر خشک:

به فاصله ۴ کیلو متر دور تر از دره
شکاری در سواحل چپ ابهای بامیان برفراز
پوزه بسیار بلند کوه دیوار های یک حصار
خرابه که شکل قلعه را دارد قرار دارد واقع
وازنظر استحکام و موقعیت سوق الجیشی
اهمیت بسزای داشت . این حصار مانده
شهر غلغله و ضحاک آبادی های بشکل سموچ
و عماراتی از خشت خام نیز از خود به یادگار
مانده است. شهر سر خشک دارای دو حصه
معین است که یک تیغه کوه را به هم وصل
کرده است.

۱- خرابه های اصل شهر که مسجد و بعضی
عمارات آن هنوز باقی است .

۲- ارگ یا بالا حصار که بر فراز حصص
سفنی دره و اراضی همجوار واقع است.

دورا دور شهر و حصار دیوار های ضخیم
و برجهای مدور دیده میشود که همه از گل
و سنگ ساخته شده این حصار هم در اکثر
مجموع منقذ در نیمه اول قرن هفتم هجری ویران

د افغانستان کالني

اڅرسو پ سفید یا زرد کم رنگي پو شیده
 شده وآب اړو ی آن قطره قطره سر ازیو
 گریدیده تقریبا یک کیلو متر پایین ترغذیر
 کوچك دیگرې را تشکیل مید هد که موسوم
 به بند قمبر است ، وغذیر پنجم موسوم به بند
 غلامان است که بیک فاصله نسبتا بعیداما
 پایین تر از بند قمبر افتاده است واین بندسه
 ربع میل بوده خیلی کم آب است.
 کوه ها: هندو کش، بابا فولادی، خواجه
 غار
 دریا : رود بند امیر :

کوتلېا: سپاه خارک، ناور ، غوگردان،
 شانو، قیرافغان، دندان شکن، اقرباط، ملا
 یعقوب.
 پیدوار : گندم، جو ، گلیم.
مربوطات :
 ۱- ولسوالی پنجا ب درجه ۳.
 ۲- ولسوالی ورس در جه ۳
 ۳- ولسوا لی یکاولنگک در جه ۴
 ۴- ولسوالی کهمرد درجه ۴
 ۵- علاقه داری مربوط سیغان
 ۶- علاقه داری مربوط مرکز ولایت شبر.

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدائیه ابتدائیه یک معلمه دومعلمه مجموع							
مربوط لیسه مستقل مربوط ثانوی مستقل							
پسران	۴	۴	۷	۱۱	۱۹	۴۵	۱۲
دختران	۰	۰	۰	۰	۱	۸	۱۲

شفاخانه (۱)

مراکز صحت:

- ۱- مرکز صحتی سیغان و کهمرد (دومرکز فرعی).
- ۲- مرکز صحتی پنجا ب.
- بخایر معدنی : آهن ، سنگ مرمر، آهک، سیلیکا .

ولایت بدخشان

موقعیت : شمال شرق.
 مرکز: فیض آباد.
 مساحت : ۴۸۸۶ کیلو متر مربع.
 درجه : پنجم (ازنگاه مساحه)
 نفوس : ۱۷۰۵۶۴
 ولایت بدخشان بین خطوط طول البلد
 شرقی تخمینا هفتاد در جه چار دقیقه وسی
 شش ثانیه و عرض البلد شمالی سی و شش

معرفی ولایات کشور

وجود داشته و برنگ آبی آسمانی و تیسره نیلگون اکثرا باذرات بیرایت که اصطلاحاً در ملک ما آنرا طلا مینما مندیین سنگهای مرمر کران و منجان بد خشان پیدا میشود .

۴- لعل بد خشان برنگ بنفش سرخ رنگ شفاف، به قطر یک نیمه الی دوسانتی در بین احجار کتیز ، میکاشیست در ساحه فوقانی مجاور رودزرد دیوبهارك بدخشان موجود و شهرت عمومی دارد .

۵- کولین گل چینی که در اشکاشم بدخشان وجود دارد جنسیت عالی دارد ، کاشی سازی نیز در بد خشان رواج دارد .

۱- گوگرد معدن به مسافه بیست میل در جنوب مرگزی زیباک در دره سنگ لیسج بدخشان واقع است ذخیره این معدن دوصد هزارتن تخمین شده مقدار فیصدی آن شصت فیصد است . سنگ ریشه ابرك و گرافیت نیز وجود دارد.

دریاها: کوکچه، آب استاده شیوه و واخان کوهها: سلسله کوه واخان ، هندو کش کوه بوم، کجاو، بلند ، سندر ، سپین گاو، سفید خرس.

کوتلها: واخجیر ، ورم گوت گر پاغسر پوشال، انجمن.

بیداور: انواع غله جات.

درجه و پنجاه و پنج دقیقه شانزده ثانیه واقع است بدخشان از جانب شمال بدریای آمو و از طرف غرب به قطن ز مین واز سمت جنوب به بند و کش واز جهت مشرق به چترال و ترکستان شرقی محدود است دریای پنج که دریای آمو نیز گفته میشود در جوار آن جریان دارد در بدخشان یکسلسله کوه های مرتفعی موجود است که در دامنه آنها دره ها و وادی های خرم و سر سبز وجود دارد آب و هوای

این منطقه در تابستان خیلی سرد بوده و معابر کوهستانی آن تماها از برف مستور دریاهای آن منجمد میشوند بنا بر کثرت اشجار باران زیادی در آنجا میبارد بدخشان از حیث معادن غنی بوده و دارای معدن ذیل میباشد:

۱- طلا که بصورت ریف گولد یعنی طلای سنگی در دیشو راغ بد خشان وجود دارد که بصورت ابتدایی فیتن متر یک تقریباً سه گرام طلا را حاویست .

۲- آهن این معدن در چارده میلی متری شرقی شهر فیض آباد واقع است آهن آن از قسم همتیت می باشد و شهرت تاریخی داشته مهمترین اینست که تاکنون ذریعه آهنگران محلی استخراج آن بعمل آمده و از آن استفاده می کنند .

۳- لاجورد بهترین جنس آن در بدخشان

مربوطات:

(علاقه داری مربوط آن بهارک و کران و منجان)

(علاقه داری مربوط خواهان)

(علاقه داریهای مربوط آن زیباک و شغنان)

۱- ولسوالی جرم درجه ۲

۲- ولسوالی دزواز درجه ۲

۳- ولسوالی اشکاشم درجه ۳

۴- ولسوالی کشم درجه ۳

د افغانستان ګاونډي

(علاقه داريهاي مربوط مرکز ولايت راغو

شهر بزرګ).

۵- ولسوالي واخان درجه ۴ .

معارف :

تعداد مکاتب :

ليسه متوسطه متوسطه ابتدائيه		ابتدائيه يك معلمه دومعلمه مجموع		مربوط ليسه مستقل مربوط ثانوي مستقل			
پسران	۵	۵	۸	۱۲	۲۶	۱۲۰	۲۱
دختران	۱	۱	۰	۱	۴	۱۸	۲
							۲۷

شفاخانه : (۱)

مراکز صحي:

- ۱- مرکز صحي کشم (دو مرکز فرعي)
 - ۲- مرکز صحي اشکا کشم (يك مرکز فرعي)
 - ۳- مرکز صحي جر م (يك مرکز فرعي)
- ذخير معدني : لاجورد ، ياقوت ، سيليكه، طلا، ياقوت كبود، نمك ،

ولايت بغلان

موقعيت : شمال کشور .

مساحت : ۱۷۱۶۵ كيلو متر مربع.

درجه : ۱۹ (از لحاظ مساحت).

نفوس: ۱۰۹۰۳۲

مرکز: بغلان جديد

ولايت بغلان در شمال مملکت از جمله

ولايات حاصل خيزو سرسبز بوده که در

شصت و هشت درجه و چهل و شش دقيقه

بيست و چهار ثانيه طول البلد شرقي و سي

و شش درجه سيزده دقيقه شانزده ثانيه عرض

البلد شمالي واقع است .

درياها : اندرا ب و پلخمری .

کوچهها: بغلان ، قره باتور، چونفر، مارخانه

کوتل ها: رباطک، باراني ، خاواک، هندوکش

وسالنگ .

پيداوار: غله جات، لبلبو، پخته، ميوجات،

ADMINISTRATIVE OF BAGHLAN

BOUNDARY MAP PROVINCE (13)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت بغلان (۱۳)

LEGEND

Province Boundary
Wotezwali Alagadari
Boundary
Paved Road
Province Center
Wotezwali Center
Alagadari Center

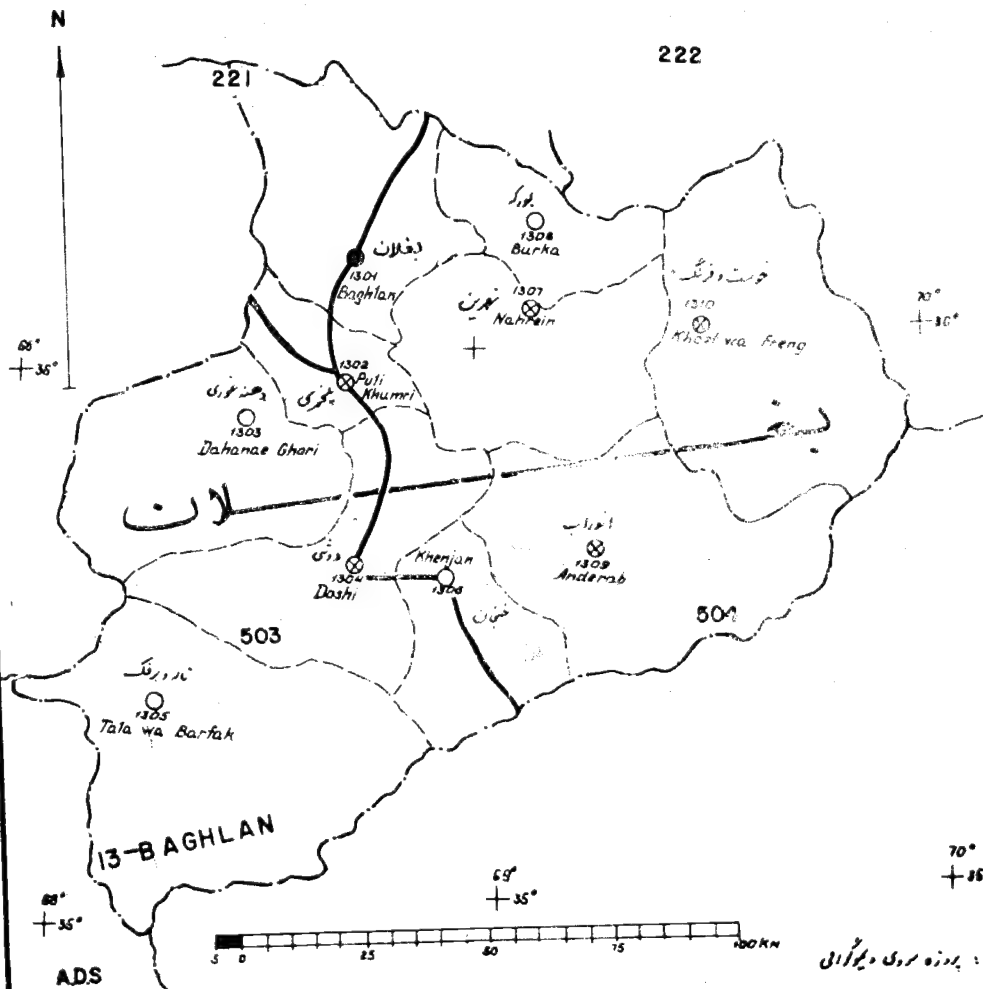
اشارات مخصوصه:
حدود ولایت
حدود ولسوالی و عهده داری
برگه پهن استرزه
مرکز ولایت
مرکز ولسوالی
مرکز عهده داری

69°
+37°

69°
+37°

70°
+37°

نقشه: پرتو سردی دیوگانی

معرفی ولایات کشور

مربوطات:

- ۱- ولسوالی پلخمری درجه ۱ (علاقه داری مربوط آن دهنه غوری).
- ۲- ولسوالی دوشی درجه ۲ (علاقه داری مربوط آن خنجان و تاله و برنگ).
- ۳- ولسوالی نهرین درجه ۳ (علاقه داری مربوط آن برکه).
- ۴- ولسوالی خوشه و فرنگ درجه ۴
- ۵- ولسوالی اندراب درجه ۴

معارف:

تعداد مکاتب:

لیسه متوسطه		متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه		یک معلمه		دو معلمه مجموع	
مربوط لیسه مستقل		مربوط ثانوی		مستقل					
۷	۷	۱۰	۱۶	۳۲	۳۸	۹	۱۱۹	پسران	
۱	۱	۲	۳	۳	۸	۱	۱۹	دختران	

مکاتب مسلکی و تربیه معلم : پسران دختران
۱ ...

شفاخانه: (۱)

مراکز صحتی:

- ۱- مرکز صحتی اندراب (یک مرکز فرعی)
- ۲- مرکز صحتی خوست و فرنگ.
- ۳- مرکز صحتی پلخمری .
- ۴- مرکز صحتی دوشی (یک مرکز فرعی)
- ۵- مرکز صحتی نهرین (یک مرکز فرعی)
- ۶- مرکز صحتی بفلان صنعتی (یک مرکز فرعی)

موسسات صنعتی:

شرکت قند سازی بفلان تاریخ ۱۷/۵/۲۹ بمیر و جواز به سر مایه (۲۸۶۸۲۰۰۰) افغانی موضوع تولید آن، تولید شکر از لبلبومیشد. شکل سپا می.

موسسه محمد عتیق نمبر و تاریخ جواز نامه (۹-۲۹ ۳-۳۰) بسر مایه (۵۰۰۰۰) افغانی موضوع تولید آن تولید برق است. شکل تضا منی.

اسم مو سسه	سر مايه	شكل حقوقي
اتحاديه زغال پلخمر ي	۱۰۰۰۰۰۰ - افغاني	دولتي
موسسات بر قوسمنت غوري	۳۵۰۰۰۰۰ - افغاني	دولتي
ذخاير معدني : گوگرد وزغال .		

ولايت بلخ

موقعيت : شمال مملكت.

مساحت: ۱۲۲۸۴ كيلو متر مربع.

درجه: ۱۸ (از لحاظ مساحه).

نفوس : (۱) ۲۱۶۷۸۸

مرکز: مزار شريف .

بلخ - (مزار شريف) مهد تمدن قديمي و

درخشان اين کشور يوده وبه عقیده مورخين

مهاجرت ارياييها از همين خطه شروع گرديده

زردشت مشهور از همين جا و پيدايش سرود

های اوستا نيز درخاک باختر صور ت گرفته

است. بلخ ولايت تاريخي و متمدن و معروف

افغانستان است که آثار و ابدات تاريخي آن

چه در دوره اسلام و چه در ادوار قبل از -

اسلام توهنوز پيادگار عظمت اين ولايت -

موجود يوده و سياحين و باستان شناسان خارجي

برای تماشا جلب مينمايد.

ارتفاع آن از سطح بحر يک هزار و يکصد و

هشتاد پنج متر است وبه خط طول البلد شرفي

شصت درجه بيست و چار دقيقه ۲۳ ثانيه و

خط عرض البلد ۳۶ درجه و ۳۳ دقيقه و پنج

ثانيه واقع است. شهر تونام باستاني آن با

ضياعهای مختلف خود که يونانيان اعرا ب

هندي هاو فارسي هادر ادوار قبل وبعد اسلام

بنامهای باکترينان باخترش بخدي باختر و

پالېک رئيس ياد نموده و اين نامها در تمام

مراحل ادبي و تاريخي مملکت و انمود ميکنند که از

بدو طلوع تاريخ مدنيتي که پدران اريايي ها

در پيرامون رود خانه اکسوس زندگي داشتند

در تمام مراحل از منهداد شده است. نخستين

باني بلخ بزرگ و تاريخي بنا بروايت متداوله بلخ

بلاخ بن سامان بن سلام بن جام بن نوح يوده

است.

بلخ داراي بيرق های بلند که از زيباترين

و معمور ترين بلاد دنيا به حساب ميرفت از

بسکه چشم حرص و آز جهان گيران اسنعمار

گريه اين سرزمين قشنگ دوخته شده بود در

اثر تهاجم و حملات و حشيانه پي در پي تقريباً

بيست و دو بار اشغال و تخریب شده علاوه بر

آن در اثر حمله چنگيز سلاله آن چندين مرتبه

جمعيت و نفوس بلخ قتل عام گرديده و

سوختانده شده وبه خرابه زاري تبديل يافته

است چنانچه تاکنون هم آثار حريق درعر

کنج و کنار آن پيداست .

پوست قره قل که از پيداوار مهم بلخ و

مربوطات آن است از جمله اقسام صادراتي

کشور ميباشد .

بافت واستهلاك قالين که توسط زنهاي

ترکمن در دولت آباد وشو رتپيه به عمل مي آيد

از جمله صنايع دستي مشهور کشور محسوب

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF BALKH PROVINCE (16)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت بلخ (۱۶)

LEGEND

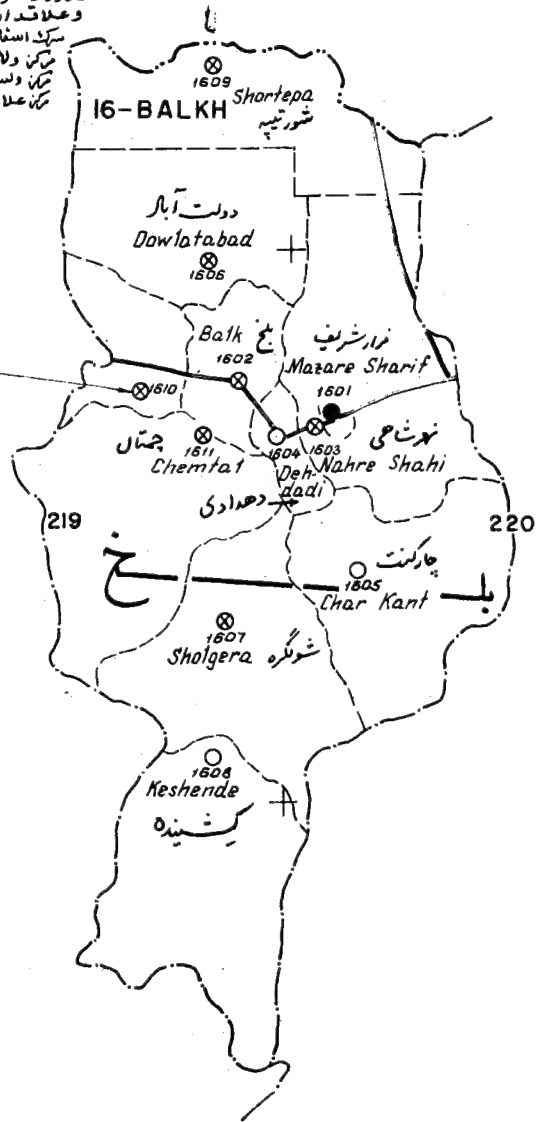
- International Boundary حدود بین المللی
Province Boundary - - - - - حدود ولایت
Woleswali Magadari Boundary - - - - - حدود ولسوالی
Paved Road ————— و علاقہ اداری
Province Center ● مرکز ولایت
Woleswali Center ⊗ مرکز ولسوالی
Magadari Center ○ مرکز علاقہ اداری

58°
+ 37°

چار بولک
Char Bolak

N

66°
+ 36°

معرفی ولا یات کشور

میشود.

دریا : دریای بلخ .

کور ها: المو رتيك والبرز.

پیداوار : پخته ، قره قل، خربوزه و گندم.

مربوطات:

۱- ولسوا لی بلخ درجه ۱

۲- ولسوا لی نهر شا هی درجه ۲ (علاقه داری های مربوط آن دهمدادی و چارکنت

۳- ولسوالی دولت آباد درجه ۲

۴- ولسوالی شو لکړه درجه ۳ (علاقه داری مربوط آن کشنده.)

۵- ولسوالی چمتال درجه ۴

۶- ولسوا لی شور تپیه درجه ۴

۷- ولسوا لی چاربولک درجه ۴

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه		متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه		يك معلمه		دومعلمه مجموع	
مربوط لیسه مستقل		مربوط ثانوی		مستقل					
۶	۶	۱۰	۱۴	۲۷	۶۴	۳۵	۱۶۲	پسران	
۲	۲	۲	۳	۵	۲۰	۰	۳۴	دختران	
مکاتب مسلکی و تربیه معلم :				پسران	دختران				
				۳	۰				

شفاخانه (۲)

مراکز صحی:

۱- مرکز صحی دولت آباد . (بك مركز فرعی)

۲- مرکز صحی شو لکړه

۳- مرکز صحی شور تپیه.

د افغانستان کالني

موسسات صنعتي :

اسم موسسه	سرمايه	شکل حقوقي
موسسه تيل کشي وصابون سازي	۵۰۰۰۰ - افغاني	تضامني
موسسه عيدا لعلی	۲۲۸۰۰۰ - افغاني	ليمتد
موسسه روغن کشي وحبوبات	۱۰۰۰۰ - افغاني	ليمتد
دباختر صناعتي شرکت	۱۵۰۰۰۰ - افغاني	سپاهي
دسختي ماشين کاران	۵۰۰۰۰ - افغاني	ليمتد
شرکت صناعتي مزار شريف	۱۵۰۰۰۰ - افغاني	سپاهي
دقير حسين موسسه	۲۰۰۰۰ - افغاني	تضامني
تيل کشي وصابون سازي صوفي	۴۰۰۰۰ - افغاني	تضامني
تيلکشي وصابون سازي غلام محمد	۵۰۰۰۰ - افغاني	تضامني
برق ديزلي مزار شريف	۸۰۰۰۰ - افغاني	تضامني
شرکت تضامني ايماق	۱۰۰۰۰۰ - افغاني	تضامني

نخاير معدني : گوگرد، نمک، زغال، سيلیکا.

ولايت پروان

موقعيت : ولايت مرکزي.
 مساحت : ۱۱۳۶۷ کيلو متر مربع.
 درجه : ۲۲ (از لحاظ مساحت).
 نفوس : ۳۰۵۰۳۱
 مرکز : چاريکار .

مرکز ولايت پروان يکهزار و ششصدوسه متر از سطح بحر ارتفاع داشته واز مرکز کابل شصت وچهار کيلو متر فاصله داردو تخميناً شصت ونه درجه بيسټ وچاردقيقه ۱۶ ثانيه طول البلد شرقي وسه وپنج درجه سه دقيقه چپل و چارثانيه عرض البلدشعالي در دامنه کوهي واقع است که اصلاً از شاخه هاي هندوکش بوده وبه طرف استالفو پغمان امتداد مي يابد .
 چون مرکز ولايت پروان بسر راه کابل، بادام،
 قطغن، بدخشان، مزار شريف و ميمنه واقع گرديده فلېنذا مردم اين سرزمين به تجارت وصنعت چاقو سازي و پايزار دوزي، بافتن پتو، مھارت خوبی از خود نشان ميدهنددر اينجا چرم خوب پخته و آتش داده ميشود
 آهنگري و مسکري و نجاري آن ترقي خوبی نموده است . دراوپيان کرباس اعلي بافته ميشود.
 درياها: غوربند، جبل السراج، سالنگ، شتل، پنجشير، نجراب و تگاب .
 کوه ها: پغمان، سلسله کوه هندوکش، کوه صافي.
 کوتلها: خاواک، تل، غر ژغان، شير.
 پيداوار : توت، انگور، انار، لبنیات و - انواع حبوبات، گندم، جو، جوازي پنبه

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF PARWAN PROVINCE (03) INCLUDING
FORMER KAPISA PROVINCE (02)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت پروان (۰۳)
با ولایت اسبق کاپیسا (۰۲)

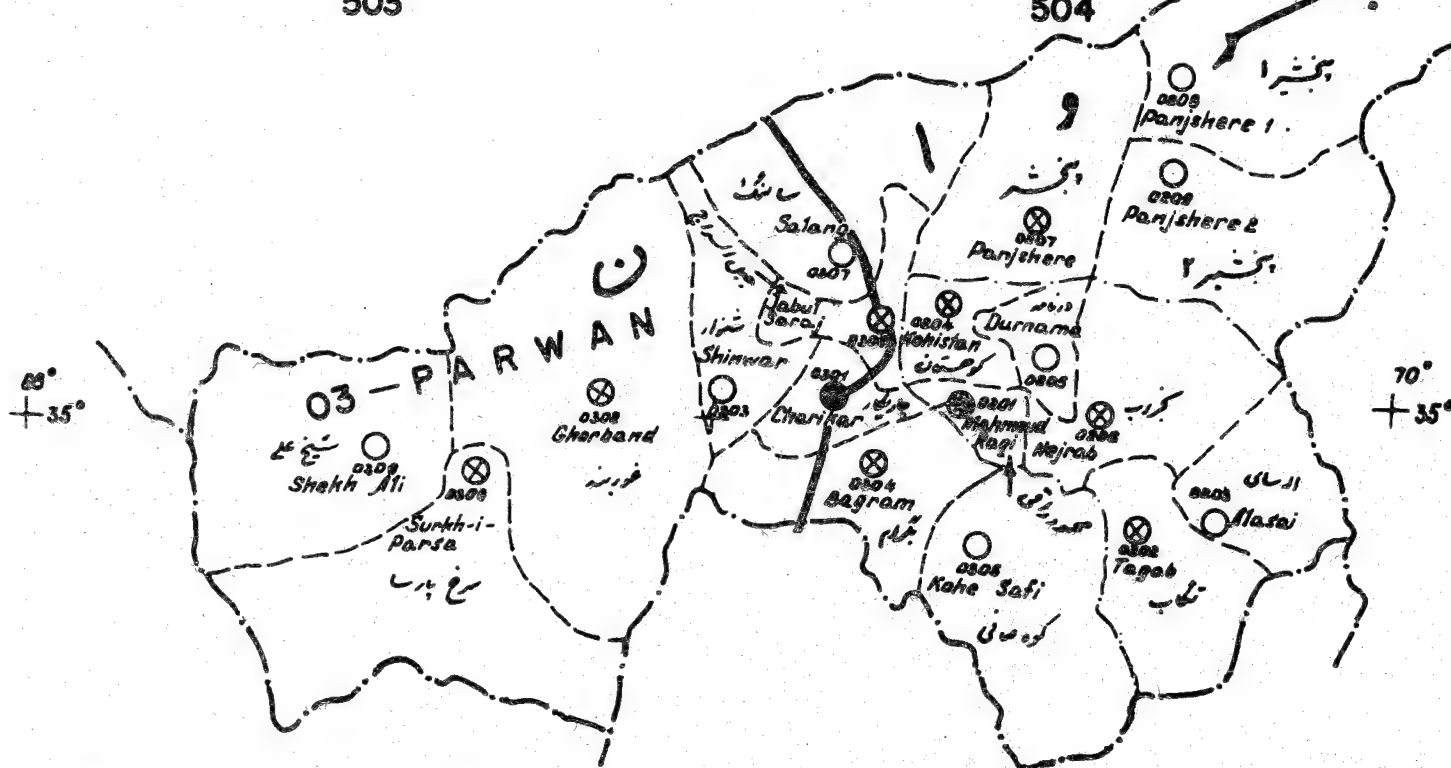
LEGEND

Province Boundary	---	اشارات مخصوصه :
Present Kapisa Loywaleswali Boundary	---	حدود ولایت
Waleswali Magadari Boundary	---	حدود لوی ولسوالی کاپیسا
Paved Road	==	حدود ولسوالی و محدوداری
Province Center	●	مرکز استانیت شده
Loywaleswali Center	●	مرکز ولایت
Waleswali Center	⊗	مرکز لوی ولسوالی
Magadari Center	○	مرکز محدوداری

N

503

504

A.D.S.

تهیه: پروژه روی دیوگرانی

مربوطات:

- ۱- ولسوا لی پنجشیر در جه ۳ (علاقه داریهای مربوط طآن حصه اول و حصه دوم)
- ۲- ولسوا لی غور بند درجه ۳ (علاقه داریهای مربوط طآن شینواری).
- ۳- ولسوا لی جبل السراج در جه ۴ (علاقه داری مربوط طآن سالنگ).
- ۴- ولسوالی سرخ پارسا درجه ۴ (علاقه داری مربوط طآن شیخ علی).
- ۵- ولسوا لی بگرام در جه ۳ (علاقه داری مربوط طآن کوه صافی).
- ۶- لوی ولسوا لی کاپیسا .
- ۷- ولسوا لی تگاب در جه اول. (علاقه داری مربوط طآن اله سائی).
- ۸- ولسوا لی کوهستان در جه ۲ (علاقه داری مربوط ط درفا مه).
- ۹- ولسوالی نجرا ب در جه ۴

معارف:

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدائیه								ابتدائیه يك معلمه دومعلمه مجموع	
مربوط لیسه مستقل مربوط ثانوی مستقل									
پسران	۸	۸	۱۸	۲۲	۳۱	۴۱	۱۴	۱۴۲	
دختران	۱	۱	۱	۲	۸	۵	۴	۲۱	

مکاتب مسلکی و تربیه معلم :

پسران	۱
دختران	...

شفاخانه (۱)

مراکز صحتی:

- ۱- مرکز صحتی سید خیل (دو مرکز فرعی).
- ۲- مرکز صحتی غور بند (دو مرکز فرعی).
- ۳- مرکز صحتی سرخ پارسا (دو مرکز فرعی).
- ۴- مرکز صحتی بگرام (یک مرکز فرعی).
- ۵- مرکز صحتی پنجشیر (دو مرکز فرعی).

- ۶-مرکز صحنې نچرا ب (دومرکز فر عی) .
 ۷-مرکز صحنې جمال آغه (دومرکز فر عی) .
 ۸- مرکز صحنې تګا ب (یک مرکز فرعی)
 موسسات صنعتی : نساجی کلبهار، جیل السراج، و فابریکه سمیت و کشمش پاکي.
 ذخایر معدنی : مس، باریوم، سلفایت، سرب، آهن ویک معدنی مواد غیر فلزی در
 کاپیسا کشف گردیده است .

مطبوعات : روزنامه پروان سال تاسیس ۱۳۰۰

ولایت پکتیا

- موقعیت : جنوب مملکت .
 مساحت: ۱۷۷۷۲ کیلو متر مربع.
 درجه : ۱۷ (از لحاظ مساحت) .
 نفوس: ۵۶۹۵۳۷
 مرکز: گردیز

ولایت پکتیا به نام جنوبی هم شناخته می شود مرکز امروزه این شهر قدیمه و باستانی گردیز است چه از نظر قدمت تاریخی و -
 موقعیت جغرافیایی و چه از نظر حوادث و کشمکش های داخلی و خارجی اهمیت بسزایی دارد. ولایت مذکور از ناحیه شمال محاط است به سپین غر کوه سفید پاکوه سلیمان و مضافات حکومت لوگر و قسما ولایت ننگرهار و از جانب شرق مربوط است به سفید کوه و حصص کورم و قسما به کوه های وزیرستان و کوه های تیرا و سرزمین مسکون افغانهای توری پشتوستان آزادو از سمت غرب ملحق است به علاقه داری

مربوطات:

- ۱- ولسوالی چلچلی درجه ۲
 ۲- ولسوالی جانی خیل درجه ۲
 ۳- ولسوالی سید گرم درجه ۲

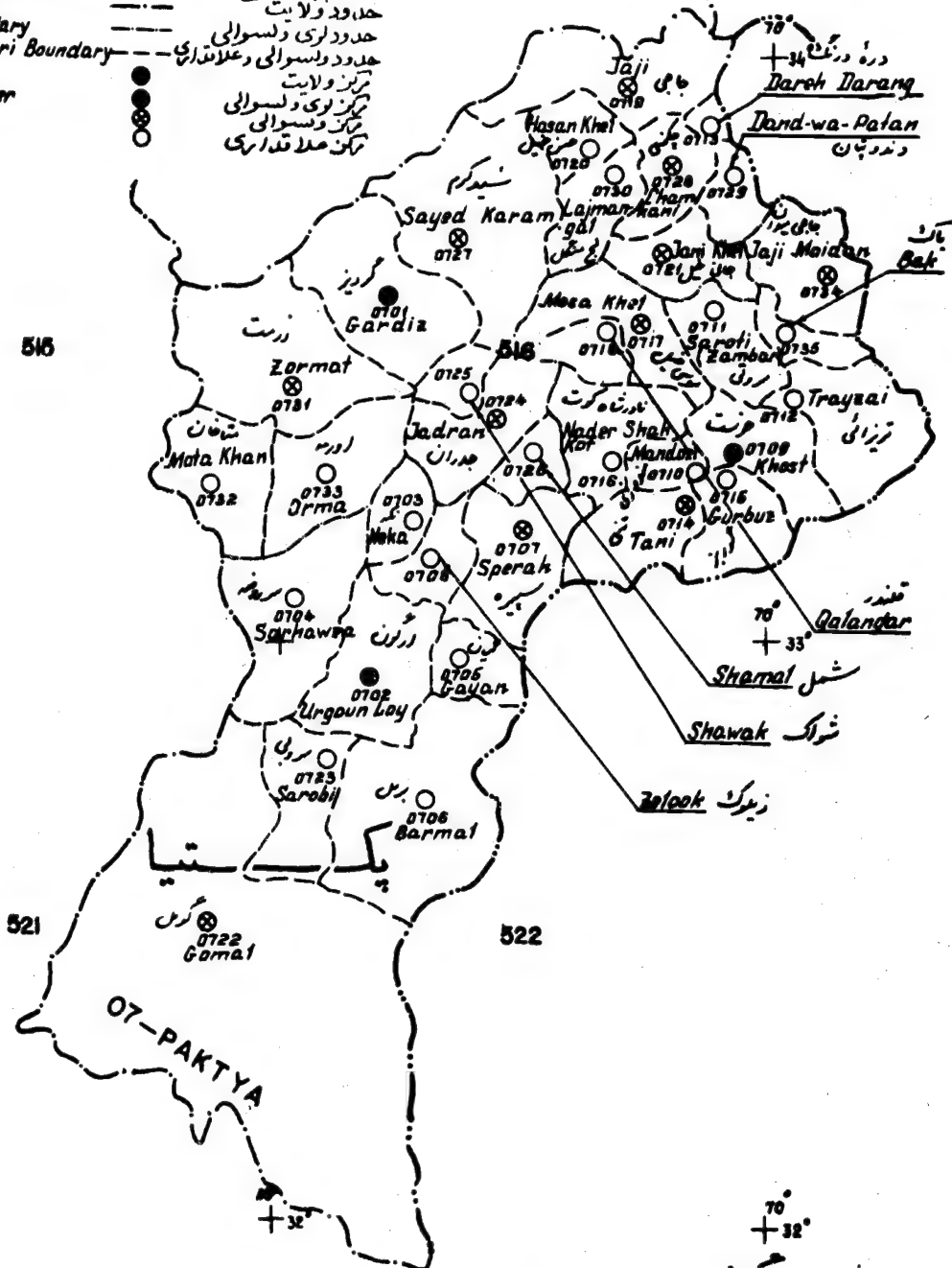
(علاقه داری مربوط آن حسن خیل).

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF PAKTYA PROVINCE (07)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت پکتیا (۰۷)

LEGEND

- International Boundary --- : اشارات مخصوصه
 Province Boundary --- : حدود بین المللی
 Laywaleswali Boundary --- : حدود ولایت
 Woleswali Magadari Boundary --- : حدود لری ولسوالی
 Province Center ● : مرکز ولایت
 Laywaleswali Center ○ : مرکز لری ولسوالی
 Woleswali Center ○ : مرکز ولسوالی
 Magadari Center ○ : مرکز محلات اداری

معرفی ولایات کشور

- ۴- ولسوا لی جد ران در جه ۳ (علاقه داری های مربوط آن شواک و شمل.)
 ۵- ولسوا لی زرمات در جه ۳ (علاقه داری های مربوط آن متاخان واورمه).
 ۶- ولسوا لی چمکنی در جه ۳ (علاقه داری های مربوط آن دندیتان و لچه منگل)
 ۷- لوی و لسوالی خوست .
 ۸- ولسوالی تنی در جه ۲ (علاقه داریهای مربوط آن نادرشاه کوت و گریز)

- ۹- ولسوا لی موسی خیل در جه ۳ (علاقه داری مربوط آن قلندر).
 ۱۰- ولسوا لی جاجی میدان درجه ۴ (علاقه داری مربوط آن باک)
 ۱۱- لوی و لسوالی ارگو ن. (علاقه داری های مربوطه آن برمل انکه ، کیان و سرروغه .
 ۱۲- ولسوا لی سپیره در جه ۲ (علاقه داری مربوط آن مروک .
 ۱۳- ولسوالی گومل درجه ۲ (علاقه داری مربوط آن سروبی)
 (علاقه داری های مربوط مرکز لوی ولسوالی خوست صبری - تیری زایی- مندوزایی و دره درنگه).

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه		یک معلمه دومعلمه مجموع			
مربوط لیسه مستقل		مربوط ثانوی		مستقل			
۱۳	۱۳	۲۱	۳۳	۴۴	۵۰	۲۴	۱۹۸
۰	۰	۲	۲	۰	۳	۰	۷

مکاتب مسلکی و تربیه معلم :

پسران دختران

۳

شفاخانه (۴)

مراکز صحتی :

- ۱- مرکز صحتی چمکنی.
 ۲- مرکز صحتی جاجی میدان .
 ۳- مرکز صحتی جانی خیل.
 ۴- مرکز صحتی تنی
 ۵- مرکز صحتی سیدگرم .
 (یک مرکز فرعی)
 (یک مرکز فرعی)
 دومرکز فرعی

موسسات صنعتي :

ذخاير معدني :

مطبوعات : روز نامه ورا ننگه سال تاسيس ۱۳۲۰

ولايت تخار

موقعيت : شمال مملكت .
مساحت : ۱۲۳۲۵ كيلو متر مربع .
درجه : ۱۵ (ازنگاه مساحه) .
نفوس : ۱۶۸۱۹۷
مرکز : تالقان .
ولايت تخار - كلمه تخار نام يكي از اقوام سیتی بوده اساساً این اسم از قرن چهارم قبل از ميلاد تا قرن هشت مسیحي و جود خارجی داشته وبعد از استقرار تخارواشاخه از اقوام سیتی در گوشه شمال غربی اریانا این حصه بطور اخص بنام آن گذاشته و كلمه تخارستان در قرون وسطی مورد استعمال زیاد داشت .

توكيو های غربی بافتو حات خود بطرف غرب و جنوب غرب مپیش آمده و بعد از ضحلال دولت یفتلی اریانا وعقب زدن ساسانی ها مهاجم در نیمه دوم قرن شش مسیحي وارد تخارستان گردید . مفهوم جغرافیایی تخارستان این وقت در كلمه باختر جامع تر بوده در شمال هندوکش از دامنه های پامیر تمام قطنزو بدخشان و ولايت مزار شریف بلخ حتی علاقه میمنه مرادربر میگرد و در شمال اکسوس امو دریاسفید یان شامل آن بود .
دریاها : آمو ، کوکچه ، تالقان .
کوتلها : دروازه ورسج .
پیداوار : گندم ، جواری ، پخته و قالین

مربوطات :

- ۱- ولسوا لی رستاق درجه ۲ .
- ۲- ولسوا لی ینگى قلعه درجه ۴ (علاقه داری مربوط آن در قدیم) .
- ۳- ولسوا لی چاه آب درجه ۴
- ۴- ولسوا لی اشکمش درجه ۴
- ۵- ولسوا لی فرخار درجه ۴ (علاقه داری های مربوط آن بنگی وچال) .
- ۶- ولسوا لی خواجه غار درجه ۴ (علاقه اریبای مربوط آن ورسج کلفکان) .

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه - متوسطه - ابتدائیه							
مربوط لیسه مستقل مربوط ثانوی مستقل							
پسران	۵	۵	۸	۱۲	۲۵	۵۲	۱۲۲
دختران	۰	۰	۱	۱	۴	۱	۹

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP

OF TAKHAR PROVINCE (12)

LEGEND

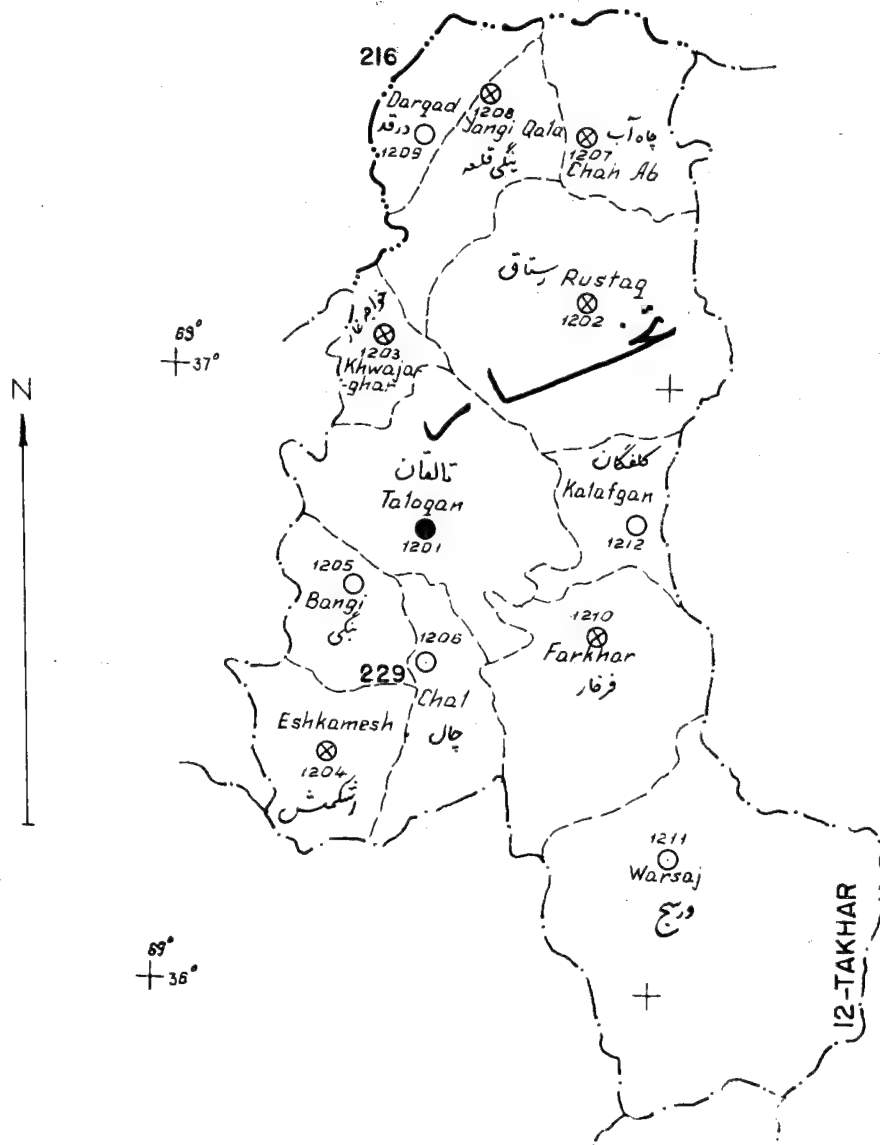
International Boundary ---
 Province Boundary ---
 Woleswali Alaqadari Boundary ---
 Province Center ●
 Woleswali Center ⊗
 Alaqadari Center ○

اشارات مخصوصه :

حدود بین المللی
 حدود ولایت
 حدود ولسوالی ها
 وعلاقاداریها
 مرکز ولایت
 مرکز ولسوالی
 مرکز علاقاداری

نقشه تقسیمات حدود اداری

ولایت تخار (۱۲)

A. D. S.

0 25 50 75 100 KM

تهیه: پرونده سردی دیوگرافی

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF JAWZJAN PROVINCE (۱۷)

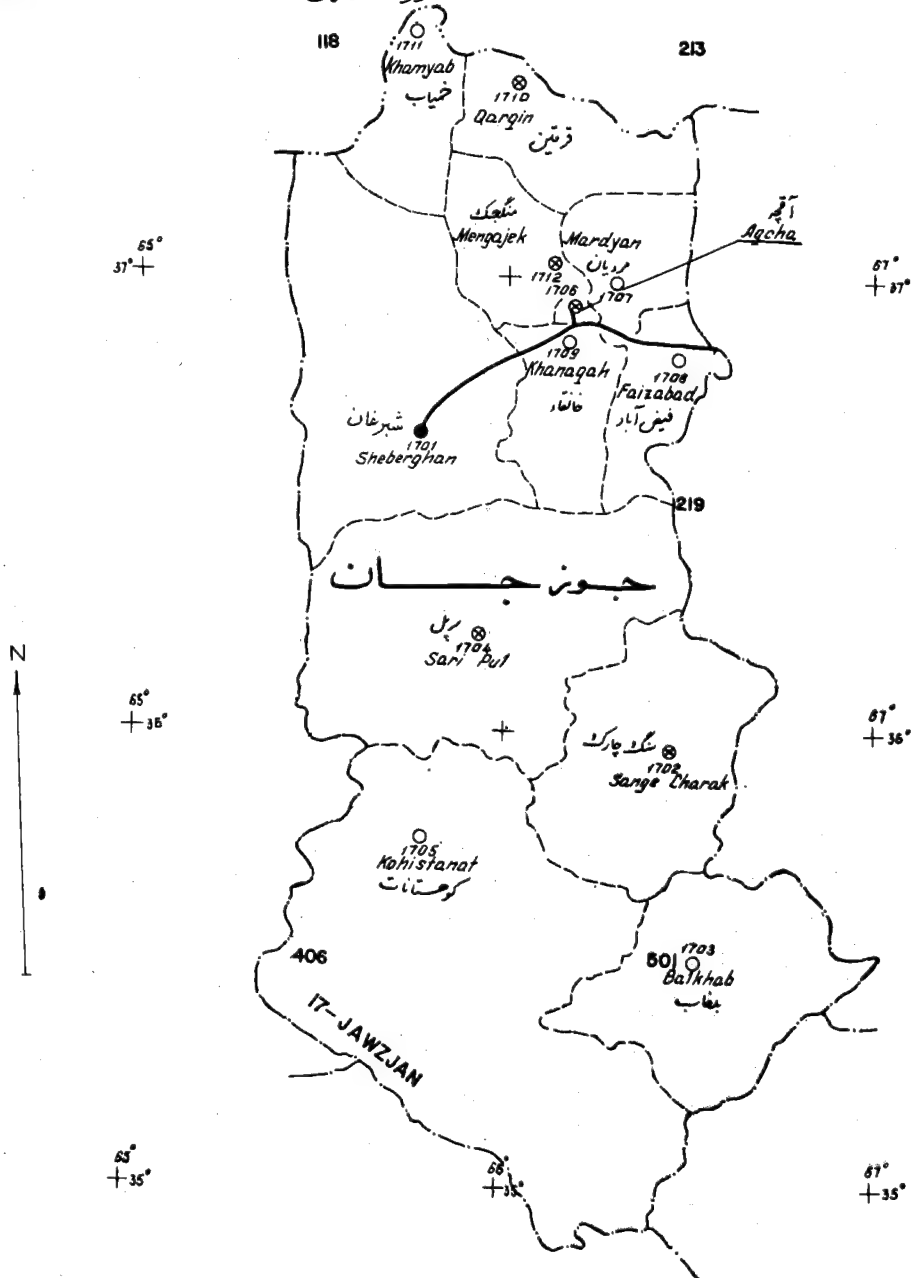
نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت جون جان (۱۷)

LEGEND

International Boundary ———
 Province Boundary ———
 Woleswali Alagadari Boundary ———
 Paved Road ———
 Province Center ●
 Woleswali Center ⊙
 Alagadari Center ○

اشارات مخصوصه :

حدود بین المللی
 حدود ولایت
 حدود ولسوالی حاد
 علاقه اداری
 سرکد استقامت شده
 مرکز ولایت
 مرکز ولسوالی
 مرکز علاقه اداری

معرفی ولایات کشور

شفاخانه (۲)

مراکز صحتی:

- ۳- مرکز صحتی خواجه غار .
- ۴- مرکز صحتی چاه آب.
- ذخایر معدنی : طلا، نمک، زغال

۱- مرکز صحتی فرخار .

۲- مرکز صحتی ینگى قلعه.

ولایت جوزجان

وزیدن باد های دایمی معتدل گردیده جغرافیای تاریخی جوزجان گوژ گانانان یا گوزگان که عربان جوز جانان یا جو زجان است از ولایت های مهم خراسان قدیم بشمار میرود در گوشه شمال غرب افغانستان واقع شده است.

وجه تسمیه جوز جان را پرو فیسوزمینور سکی شرق شناس معاصر جوز گوز یعنی چارمغز رامی دانند .

دریا : دریای سرپل .

کودها : سلسله کوه تیربند ترکستان.

کوتلها: کوتل قم و سبزک

پیداوار: قالین، گلیم باب ، گوسفند

وقره قل.

موقعیت : شمال مملکت .
مساحت : ۲۶۲۲۶ کیلو متر مربع.
درجه: ۱۱ (از لحاظ مساحت).
نفوس: ۲۱۱۱۳۳
مرکز : شبرغان .

ولایت جوزجان که بین شصت و پنج و شانزده درجه سیزده و سی و یک دقیقه شش و بیست و پنج ثانیه طول البلد شرقی سی و شش درجه شانزده دقیقه هشت و یازده ثانیه عرض البلد شمالی واقع شده و از سطح بحر تقریباً ۳۹۷ متر ارتفاع دارد مصافه آن از ولایت بلخ یکصد و سی و پنج کیلومتر و از مرکز کابل ۷۵۶ کیلو متر میباشد.

آب و هوای آن در تابستان گرم و بهائس

مربوطات:

۱- ولسوالی آقچه درجه اول.

(علاقه داریهای مربوط آن فیض آباد، مردیان

و خانانان .

(علاقه داری مربوط آن کو هستانان)

(علاقه داری مربوط آن بلخا ب.)

(علاقه داری مربوط آن خمیا ب.)

۲- ولسوالی سرپل درجه اول

۳- ولسوالی سنگچارک درجه اول.

۴- ولسوالی قرقرین درجه ۳

۵- ولسوالی منگجک درجه ۴ .

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدایی ابتدایی یک معلمه دومعلمه مجموع

مربوط لیسه مستقل مربوط ثانوی مستقل

پسران	۴	۴	۷	۱۱	۲۶	۴۸	۱۴	۱۱۴
دختران	۱	۱	۲	۲	۱	۵	۲۰	۱۵

شفاخانه (۱)

مراکز صحتي :

- ۱- مرکز صحتي سر پل (يک مرکز فرعي)
- ۲- مرکز صحتي آقچه.
- ۳- مرکز صحتي قرقين .
- ۴- مرکز صحتي سنگچارک .

موسسات صنعتي :

- د جوزجان صناعتي شرکت .
- سرمايه
- بنج مليون افغاني
- شکل حقوقي
- سهامي
- ليمتد
- ۵۰۰۰۰۰ - افغاني
- شرکت امین لमितد
- ذخاير معدني : گاز طبيعي.

مطبوعات : روز نامه جوزجان سال تاسيس ۱۳۴۰

ولايت نيمروز

- موقعيت : جنوب غرب .
- مساحت : ۵۴۳۳۶ كيلو متر مربع .
- درجه : ۲ (از لحاظ مساحه).
- نفوس : ۳۱۹۴۵
- مرکز: زرنج
- ارتفاع زرنج از سطح بحر تخمين چارصندو
- نودونه مترو مسافه آن از کابل يک هزار -
- شصت و هشت كيلو متر واز ولايت فراه يک
- صندو هفتاد و شش كيلو متر ميباشد. اين سر
- زمين باستاني يک وقت مد نيتي داشته که
- محصور سرز مين های اطراف خود بوده چون
- ايرريزه سه چهار دريا را تشکيل ميد هدا ب
- فراواني دارد.
- هوای آن برای انواع زراعت خیلی مساعد
- بوده و آفتاب آن در خشان و فيض بخش است
- از خلل صفحات تاريخ بر می آيد که درين
- گوشه ز مين باستاني دوازده قرن قبل شهر
- انده
- مهم و تاريخي زرنج و مرکز سيستان باستان
- وجود داشته که شواهد بيشمار از آن هنوز
- موجود بوده و گواهي ميدهد اين منطقه در گذشته
- غربي مملکت افغانستان بين خطوط ۶۱ و ۶۲
- درجه و سي و دو و سي و نه دقيقه و پانزده و هر زده
- ثانيه طول البلد شرقي سي و سه و يک درجه و
- بيست و سي و دو دقيقه يک و بيست و چهار
- ثانيه عرض البلد شمالي موقعيت دارد از ناحيه
- شمال دشت های مرتفع که از شرق بغرب
- افتاده و حکومت جوين سر حد آنرا از راه -
- فراه جدا ميسازد و همچنان جهت غربي آن
- قسمتي به امون صابري و باقي آن به سيستان
- ايران تماس دارد. جنوب آن به ريگزارهای
- بلوچستان محاط بوده و در شرق آن علاقه
- خاشرود و دشتها تا کر شک واقع گرديده

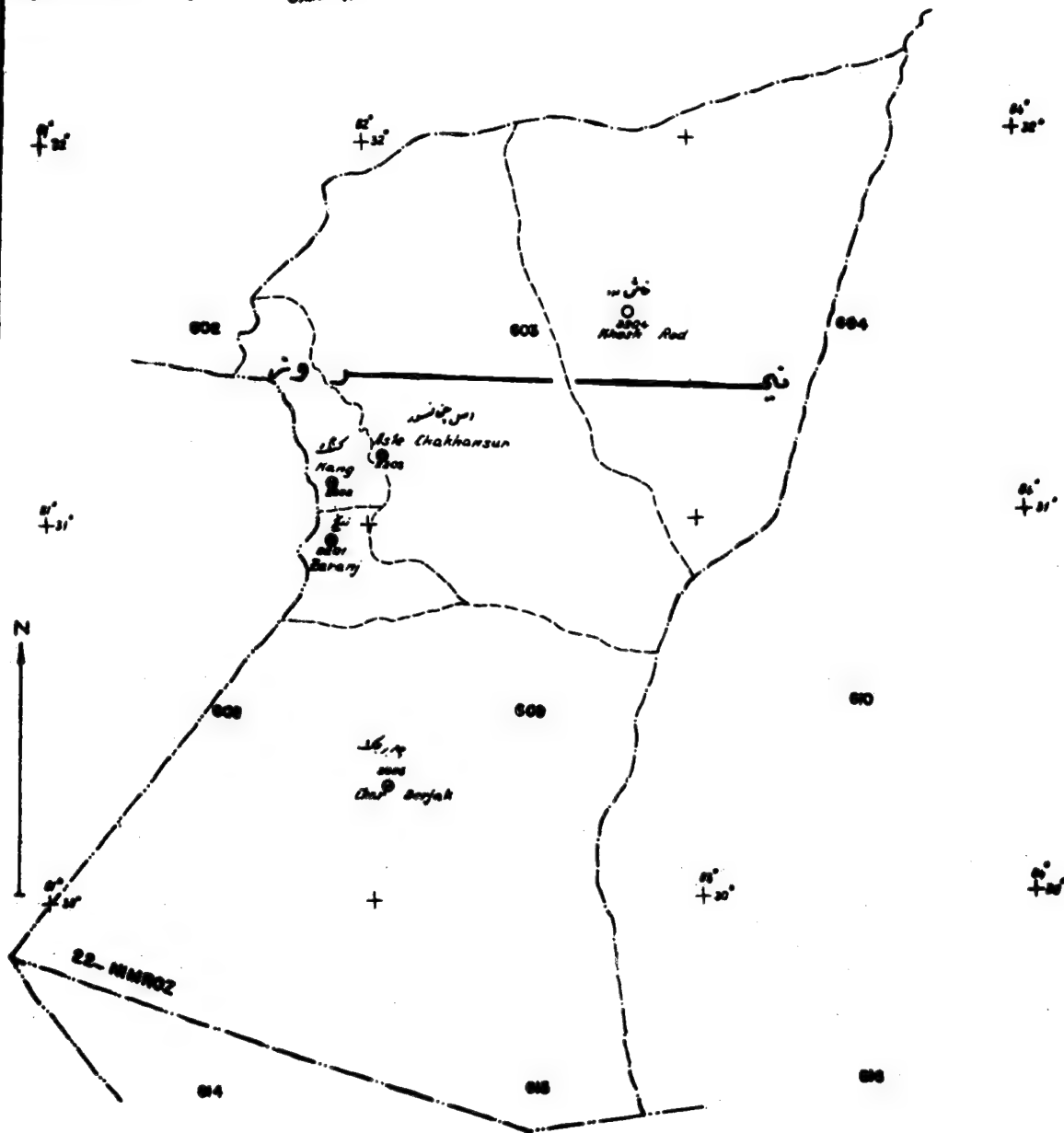
ADMINISTRATIVE SUBDIVISION MAP
OF PROVINCE (22)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت نیمروز (۲۲)

LEGEND

اشکالات مخصوصه:

International Boundary	— — — — —	حدود بین المللی
Province Boundary	— — — — —	حدود ولایت
Vahvan's Boundary	— — — — —	حدود واهان
Magadari	— — — — —	حدود مگاداری
Province Center	●	مرکز ولایت
Vahvan's Center	●	مرکز واهان
Magadari Center	○	مرکز مگاداری

A.D.S.

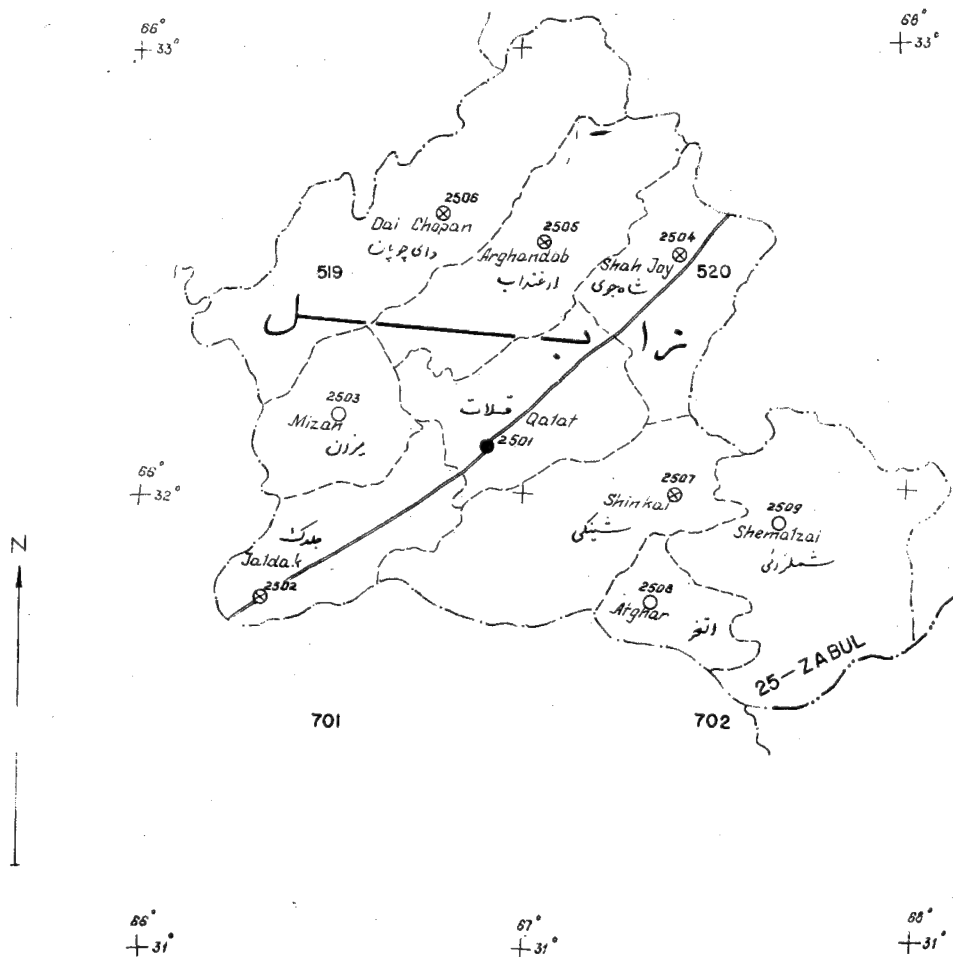

نیمروز ولایت تقسیمات

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF ZABUL PROVINCE (25)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت زابل (۲۵)

LEGEND		اشارات مخصوصه:
International Boundary	---	حدود بین المللی
Province Boundary	---	حدود ولایت
Waleswali Alagaduri	---	حدود ولسوالی
Boundary	---	حدود
Paved Road	==	جاده آسفالت شده
Province Center	●	مرکز ولایت
Waleswali Center	⊗	مرکز ولسوالی
Alagaduri Center	○	مرکز علاء داری

A.D.S

0 25 50 75 100 KM

نقشه: پروژه مروری ویرگرافی

معرفی ولایات کشور

دریاها : فرا رود، هریرود، هلمند، خاشرود، رودشان، رود خس پاش، رود کافری، رامرود، سنا رود، رودکال رودگلگل، هامون وصابری.

کوه : سیاه کوه .

پیداوار : پخته، گندم و غیره حبوبات .

مربوطات:

۱- ولسوالی اصل چخا نسور درجه ۲ (علاقه داری مربوط طآن خاشرود).

۲- ولسوالی چار بر چک در جه ۲

۳- ولسوالی کنک در جه ۴

معارف :

تعداد مکاتب :

پسران	مربوط لیسه	متوسطه مستقل	متوسطه ابتدائیه	ابتدائیه مستقل	یک معلمه	دومعلمه مجموع		
							۴۸	۷
دختران	۰	۰	۲	۱	۱۰	۲۳	۱۴	۱۷
							۲	۱

شفاخانه (۱)

مراکز صحی :

۱- مرکز صحی چخا نسور .

ذخایر معدنی : نمک.

ولایت زابل

موقعیت : جنوب مملکت .

مساحت : ۴۷۲۰.

درجه : ۱۳ (از لحاظ مساحت).

نفوس : (۱) ۱۸۸۳۹۱

مرکز: قلات.

دریا ها: ارغندا ب، ترنگ لور، اطغرود

کوه ها: سور غر، کوتکی غر، باری غر،

سروغر، شینکی غر.

پیداوار: غله جات.

زابل یکی از ولایات افغانستان بشمارمی

رود که بین مقرو قندهار روی معبر عمومی کابل

و کندهار واقع است . در آنجا کاریزهای متعدد

مربوطات:

- ۱- ولسوالۍ نشکي درجه ۳
- ۲- ولسوالۍ دايه چوپان درجه ۳
- ۳- ولسوالۍ شا جوی درجه ۴
- ۴- ولسوالۍ ترنگ و جلده درجه ۴
- ۵- ولسوالۍ ارغندا ب درجه ۴
- (علاقه دارپهای مربوط آن شملزایی واطفر.)
- (علاقه داری مربوط مرکز ولایت میزان).

معارف:

تعداد مکاتب:

لیسه متوسطه		متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه		یک معلمه		دومعلمه		مجموع	
مربوط لیسه		مستقل		مربوط ثانوی		مستقل					
پسران	۲	۲	۵	۶	۱۴	۲۱	۱۳	۶۳			
دختران	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۲			

شفاخانه (۱)

مراکز صحی:

- ۱- مرکز صحی شا جوی .
- ۲- مرکز صحی شنکی .
- (یک مرکز فرعی).
- ذخایر معدنی: مس.

ولایت سمنگان

- موقعیت: شمال مملکت .
- مساحت: ۱۶۶۴۰ کیلومتر مربع .
- درجه ۱۶ (از لحاظ مساحت).
- نفوس: ۱۱۳۶۷۳.
- مرکز: ایبک.

ولایت سمنگان ولایت باستانی بوده که مرکز آن ایبک میباشد این ولایت به داخل این حدود واقع میباشد ، بطرف شرق آن ولسوالی پلخمری ولایت بغلان بطرف غرب آن ولایت بلخ و بعضاً مربوطات جوزجان به طرف شمال دریای آمو مربوطات ولایت کندز و طرف جنوب آن ولایت بامیان واقع است. از طرف شمال بطرف جنوب بشکل مستطیل افتاده است ، آب و هوای آن در تابستان نسبتاً گرم و در زمستان نسبتاً سرد و سایر ولایات هم جوار ملایم میباشد.

صنایع معروف محلی که در بین مردم - بیشتر رواج دارد عبارت اند از قلمه بافی به رنگهای مختلف گلیم ، کرباس ، ابریشم دوزی ، قالین بافی و انواع خامک دوزی ، - آهنگری ، مسگری ، کلالی ، نجاری دمبره سازی.

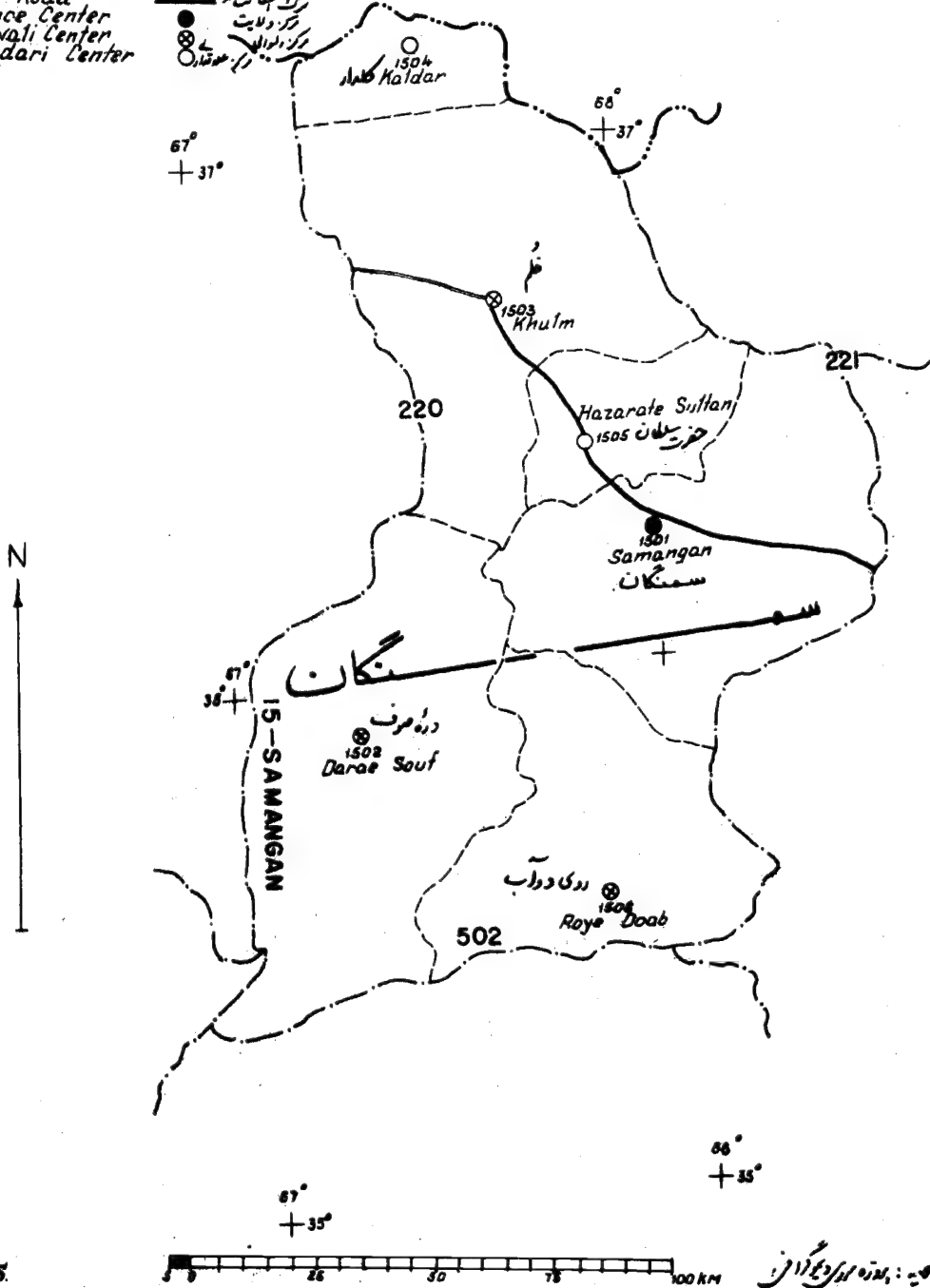
معادن این ولایت عبارت اند از زغال سنگ دره صوف که یک معدن بسیار بزرگ کشور بشمار میرود ولایت سمنگان یکی از ولایات باستانی کشور بوده که در مرکز ومحلات آن آثار باستانی وجود دارد ایبک چه در زمان قدیم وجه امروز بر علاوه موقعیت جغرافیایی مانند بامیان ساختمان طبقات الارض داشته که سبب شده تا پیروان بودایی این ناحیه ابداتی تعمیر کنند که مهمترین اینه تاریخی این ولایت تخت رستم میباشد.

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF SAMANGAN PROVINCE (15)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت سمگان (۱۵)

LEGEND: اشارات مخصوصه:

- International Boundary — حدود بین المللی
- Province Boundary — حدود ولایت
- Woleswali Alagadari — حدود ولسوالی
- Boundary — مرز
- Paved Road — جاده آسفالت
- Province Center — مرکز ولایت
- Woleswali Center — مرکز ولسوالی
- Alagadari Center — مرکز بخش

معرفی ولایات کشور

درولسوالی خلم هم آثار واینه وجود دارد
 که بنام شهریانو وبالا حصار خلم یاد میشودو
 هم درولسوالی رویی ودوا ب آثار منقش و
 تصویر جالب دیده شده که بعضی ساسانی
 هاتعلق میگردد از ایننه دوره اسلام ولایت
 سمنگان بالا حصار اییک میباشد که در زمان
 های خیلی قدیم اعمار گردیده است .
 دریاها : سمنگان.
 کوه ها: کوه صیاد.
 کوتلها : کوتل سبزک، بادشان ، شاه
 بغلی.
 پیداور : میوه جات تازه و خشک.

مربوطات:

- ۱- ولسوالی دره صوف درجه ۲
- ۲- ولسوالی خلم درجه ۲
- ۳- ولسوالی رویی دوا ب درجه ۴
- (علاقه داری مربوط آن کلدار).
- (علاقه داری مربوط مرکز ولایت حضرت سلطان).

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدائیه								ابتدائیه		یک معلمه دومعلمه مجموع	
مربوط لیسه مستقل مربوط ثانوی								مستقل			
پسران	۲	۲	۷	۸	۱۴	۴۰	۱۵	۹۳			
دختران	۲	۲	۰	۲	۱	۴	۰	۱۱			

شفاخانه (۱)

مراکز صحتی :

- ۱- مرکز صحتی دره صوف
- ۲- مرکز صحتی خلم
- ۳- مرکز صحتی دو آب
- موسسات صنعتی :

برق سمنگان
 ذخایر معدنی : زغال ونمک.
 ۳۱۳۰۰۰- افغانی شکل حقوقی لیمتد

ولایت غزنی

وېه نام دروازه بهلو ل دروازه بازار، و دروازه
کنک یاد می‌شود.

صنعت پوستین دوزی مسکری و نقاشی
درغزنی شهرت تاریخی داشته و لی مناسبانه
لشکر کشی هاتا خت و تاز سلاطین مغلی و
خونریزی هاو خرابکاری آنها تمام آثار آنرا از بین
برده از جمله آثار با عظمت سلاطین غزنی که
هنوز باقیست دو مینار بزرگی می‌باشد که به
جانب شرق غزنی در مدخل دره دهنه شربه
فاصله تقریباً چارصد قدم از یکدیگر فاصله
دارند هر یک ازین منار ها تخمیناً هشتادفت
ارتفاع دارد. در حاشیه های بالا به خط
کوفی نام بانی منار نوشته شده است. غزنی
از حیث اقتصادی مقام دوم رانسبت به کندهار
دارد. دریای غزنی طرف مشرق ولایت کندهار
به ارتفاع تقریباً دوصدمتر افتاده است.

از طرف شمال غرب و جنوب شرق غزنی را
کوه های بسیار مرتفع احاطه کرده و ساحه
غزنی را بشکل بیضوی درآورده است. زمستان
غزنی طولانی و سرد بوده که از قوس الی اوایل
حمل باطلقه ضخیم بر فو پوشیده می‌باشد.
در عصر اغزیو یان نخستین یونورستی یعنی
دارالفنون افغانی در غزنی تاسیس شد. چنانچه
بعقیده بعضی عمارات آن اکنون در حالت خرابه
باقیمانده است.

پیشه مردم غزنی اکثراً دهقانی و باغداری
می‌باشد عده زیادی هم اهل حرفت و صنعت
بوده در فن خویش ماهرند.

در شهر غزنی و نواحی آن مزارات زیاد وجود
دارد و مشهور ترین آنها زیارت حکیم سنایی

موقعیت: ولایت مرگزی.

مساحت: ۳۲۸ کیلو متر مربع.

درجه: ۹ (از نگاه ساحه).

نفوس: ۲۶۴۳۲

مرکز: غزنی.

ولایت غزنی ولایتست در جنوب غرب
کابل بین شصت و هفت و شصت و هشت
سی و چهل و دو دقیقه بیست و هفت و سی و
و شش ثانیه طول البلد شرقی و سی و سه درجه
نزد و چهل و چار دقیقه و چار درجه و چهل
و پنج ثانیه عرض البلد شمالی واقع است.
مرکز این ولایت که آنهم بنام غزنی یاد می‌شود
شهریست کهن که یکصد و سی و پنج کیلومتر
به طرف جنوب غرب کابل واقع و از سطح بحر
دوهزار و دو صد و بیست متر ارتفاع دارد.
موقعیت جغرافیایی آن بین شصت و هفت درجه
هجده طول البلد شرقی و سی و سی و چار درجه
چهل و چار دقیقه عرض البلد شمالی واقع
است.

شهر مزبور در موضع بلندی واقع و با حصار
متینی احاطه شده است. در قسمت شمالی
شهر در بلندترین حصه این تپه با لاجصار
غزنی قرار گرفته، که قلعه چنگی و مستحکمی
می‌باشد در حصار اطراف شهر بر جهای -
محکمی موجود است که در هنگام مدافعه شهر
از آن ها کار گرفته میشد هکذا به دورادور شهر
آثار خندق قدیمی و بزگی مشاهده می‌شود
که در زمان های قدیم محاصره پرآب شده است
شهر قدیم غزنه در سه سمت خود که عبارت
از شمال جنوب غرب باشد سه دروازه داشته

معرفی ولایات کشور

زیارت بهلول دانا، زیارت علی بابا، زیارت شاه میرزا لیزوان، تاج اولیا، خواجه بلغار، مرقد سلطان محمودکبیر، مرقدسلطان مسعود، مرقد سبکتگین، مرقدسلطان حلقوم و زیارت شمس صاحب میباشد. در اخیر باید تذکر داد که بندسراج که از بندهای مشهور افغانستان است نیز در غزنی میباشد که در سر سیزی غزنی رول بازی دارد و بند سرد غزنی نیز به آبادی ولایت غزنی و سر سیزی آن می افزاید.

دریاها : ارغنداب، غزنی، آب ایستاده ترنگ، نهاوه.

کوتلها : شش گاو، غور جورک، مزاوروازه خواه.

پیداوا ر: میوه جات، حبوبات انواع - پوستین و پوستینچه چوب و دستک.

مربوطات:

۱- ولسوالی مقر درجه ۱ (علاقه داری های مربوط آن آب بندوگیلان .

۲- ولسوا لی اندر درجه ۱ (علاقه داری های مربوط آن کیرو).

۳- ولسوا لی نا هورد درجه ۱

۴- ولسوا لی چغتو درجه ۳

۵- ولسوا لی قره باغ درجه ۲

۶- ولسوالی جاغوری درجه ۲

۷- ولسوا لی ناوه درجه ۴

۸- ولسوالی ما لستان درجه ۴ (علاقه داری های مربوط آن، حواجه عمری و ده یک

وزنه خان .)

۹- لوی و لسوالی کتواز د

۱۰- ولسوالی شرش درجه ۲ (علاقه داری مربوط آن سو یف خیل).

۱۱- ولسوا لی وازه خواه درجه ۳ (علاقه داری های مربوط آن مرکز لسوی

ولسوالی کتواز، جانی خیل و سلطانخیل .)

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه		ابتدائیه		یک معلمه		دومعلمه مجموع		
مربوط لیسه مستقل		مربوط ثانوی		مستقل				
۸	۸	۱۵	۲۲	۴۷	۵۰	۳۳	۱۸۳	پسران
۱	۱	۰	۱	۶	۸	۰	۱۷	دختران

شفاخانه (۱)

مراکز صحي

- ۱- مرکز صحي اندر (يك مرکز فرعي)
 - ۲- مرکز صحي قره باغ. (يك مرکز فرعي)
 - ۳- مرکز صحي كتواز
 - ۴- مرکز صحي جاغوري
 - ۵- مرکز صحي ما لستان
 - ۶- مرکز صحي شر ن
 - ۷- مرکز صحي مقر (يك مرکز فرعي)
 - ۸- يك مرکز فرعي در يحيي خيل. (يك مرکز فرعي)
- ذخاير مدني : مس ، آهن ، طلا.
- مو سسات صنعتي

دغزني دسنايي بر ټيټا مو سسه سرمايه

شكل حقوقي

ليټه

۱۰۰۰۰۰۰ - افغاني

مطبوعات : روز نامه سنائي سال تاسيس ۱۳۳۱

ولايت غوروات

مو قعيت : غرب مملكت .
مساحت : ۳۸۷۵۸ كيلو متر مربع .
درجه : ۷ (ازنگاه ساحه) .
نفوس : ۱۰۵۴۶۹
مرکز : چغچران .

غوروات (چغچران) يکي از ولايات افغانستان بوده که مرکزش غور می باشد و بین خطوط شصت و چار و شصت و شش درجه یازده و پنج دقیقه و هجده و بیست و سه ثانیه طول البلد شرقی و سی و چار و پنج درجه بیست و شش دقیقه و چهل و هفت و پنجاه و پنج ثانیه عرض البلد شمالی واقع می باشد.

هوای زمستان آن نسبت برف باری

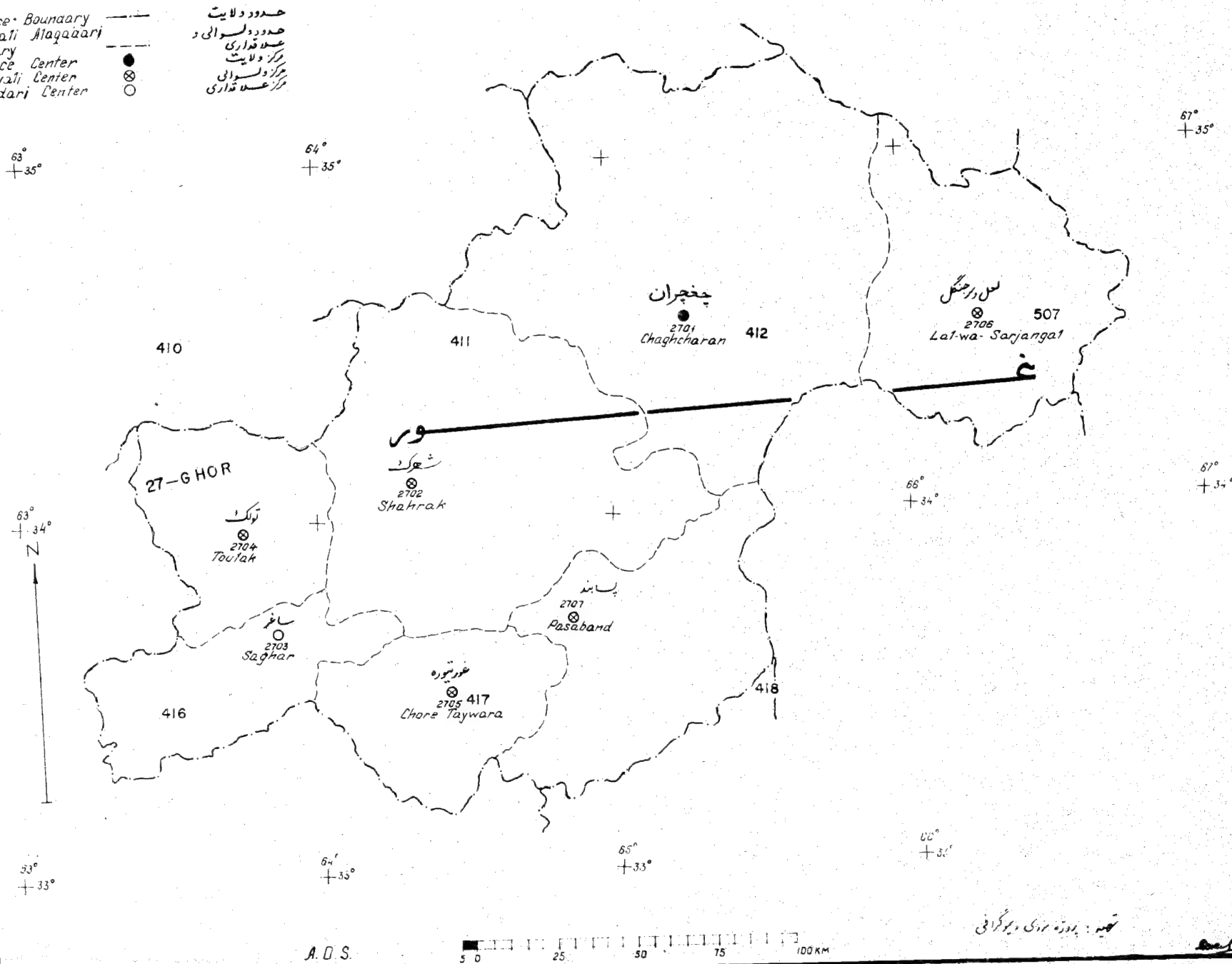
از چغچران دو دریای بزرگ میگذرد که

اولی راه نام دریای هریرود و دومی آن به نام

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF GHOR PROVINCE (27)
LEGEND اشارات مخصوصه:

Province Boundary ——— حدود ولایت
Waleswati Alagadari Boundary ——— حدود ولسوالی و
Province Center ● مرکز ولایت
Waleswati Center ⊗ مرکز ولسوالی
Alagadari Center ○ مرکز عبادتاری

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت غور (۲۷)

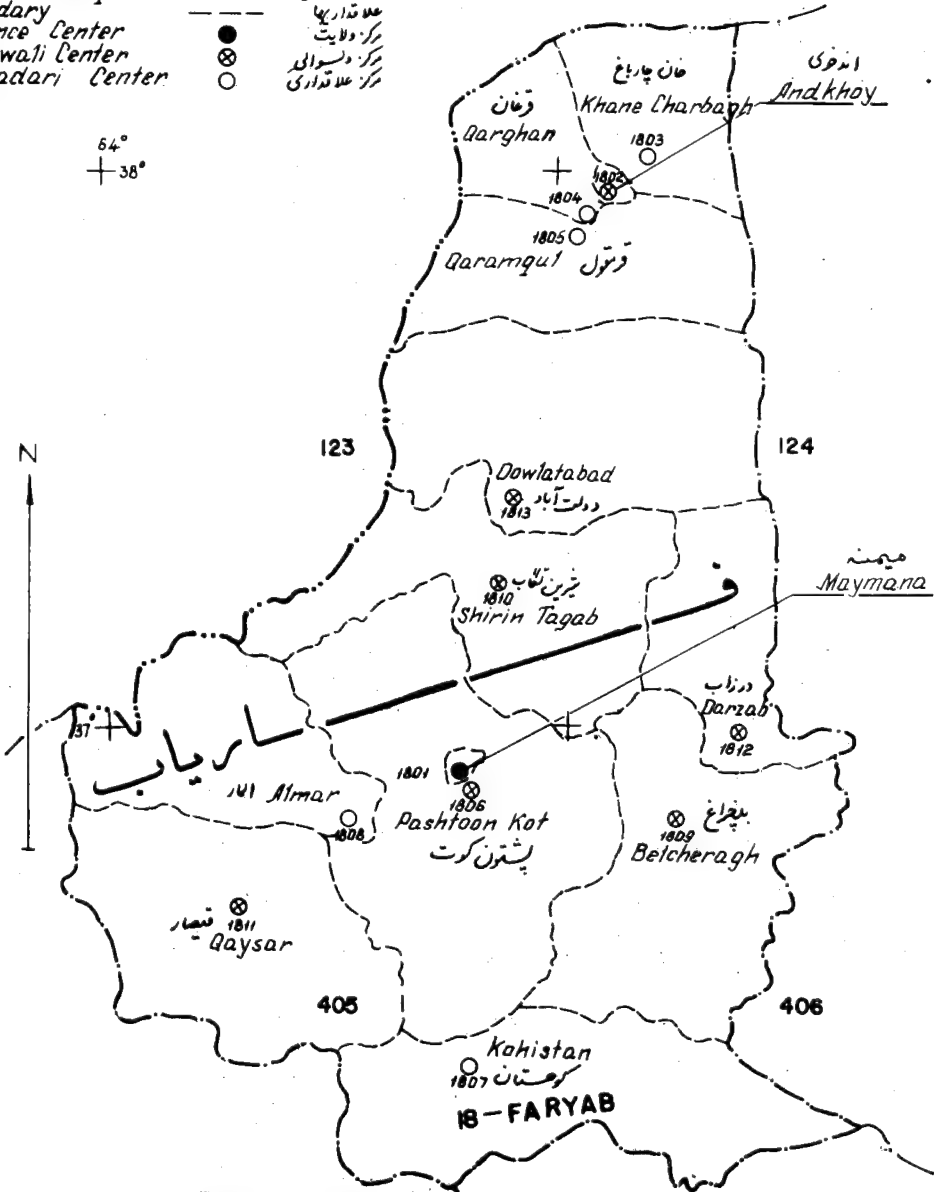
ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF FARYAB PROVINCE (18)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت فاریاب (۱۸)

LEGEND		اشارات مخصوصه:
International boundary	-----	حدود بین المللی
Province Boundary	-----	حدود ولایت
Woleswali Alagadari	-----	حدود دلسوالی ها
Boundary	-----	علاقه داری ها
Province Center	●	مرکز ولایت
Woleswali Center	⊗	مرکز دلسوالی
Alagadari Center	○	مرکز علاقه داری

64°
+ 38°

65°
+ 38°

A.D.S.

0 25 50 75 100 km

نقشه محدوده اداری ولایت فاریاب

معرفی ولایات کشور

دریای مرغاب یاد میشود اول الذکر ازعلاقه سرچنگل و دو می آن از حصه هزاره جات سرچشمه میگردد اما متأسفانه از دریا های نام برده در خود چنچران استفاده به عمل نمی آید موقع آب خیزی دریا های مذکور ماه های حمل و ثور میباشد .

راه های چنچران عمو ما کو هستانی بوده تناسر کیله از بین چنچران بصورت خامه گذشته و به سمت هرات امتداد دارد مورد استفاده میباشد .

دریاها : فراه رود، هریرود، مرغاب رود،

ساخر رود، سر پنگ رود، خم شور،

کوه ها: سلسله کوه سفید و سیاه کوه .

کوتل : کوتل تلخ آب .

پیداوار: گندم جو.

مربوطات:

۱- لسوا لی شهر ك در چه ۲

(علاقه داری مربوط آن ساغر).

۲- ولسوا لی لعل و سر چنگل درجه ۳

۳- ولسوالی پسایند درجه ۴

۴- ولسوا لی تیوره در چه ۳

۵- ولسوا لی تو لك در چه ۳

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدائیه ابتدائیه يك معلمه دومعلمه مجموع							
مربوط لیسه مستقل مربوط ثانوی مستقل							
پسران	۲	۳	۷	۹	۲۲	۷۵	۲۰
دختران	۰	۰	۰	۰	۲	۸	۰
							۱۳۹
							۱۰

شفاخانه (۱)

مراکز صحتی :

- ۱- مرکز صحتی تیوره .
- ۲- مرکز صحتی شهر ك .
- ۳- مرکز صحتی لعل و سر چنگل.
- ۴- زخایر معدنی : سر ب سیما ب.

ولایت فاریاب

موقعیت : شمال غرب.

مساحت : ۲۱۲.۶ کیلو متر مربع.

درجه ۱۱۲ (از نگاه مساحت).

نفوس : (۱) ۲۱۴۲۶۵ .

مرکز: مینه.

فاریاب یکی از ولایات افغانستان بشمار می رود که قلابه نام حکومت اعلی مینه یادمی شد امروز نام ولایت فاریاب بران گذاشته شده است. قسمت عمده این سرزمین از تپه های خاکی کوه ها و جنگلهای تشکیل شده و آبهای جاری فراوانی در آن وجود ندارد. معبدادر اثر بارانهای موسمی زمینه برای انجام فعالیت های زراعتی و مالداري مساعدمیباشد این عوامل طبیعی است که ساکنین این منطقه را بیشتر به شغل زراعت و فلاحه سوق داده است زمستان های سرد تابستان های گرم فاریاب نه تنها برای انتخاب شغل مردم اینجا مؤثر است بلکه در انکشاف جسمی آنها نیز

د افغانستان کالنه

- موثرواقع گردیده و افراد قوی هیکل وتوانا رابار آورده است.
- موقعیت جغر افیایی فاریا پ دراتصال حلقه اقتصادی و کلتوری شرق وغرب درادوار گذشته رول بس مهمی تاریخی را داشته و بدین جهت نیز برای مدتیا بحیث کتون علم وادب معرفی شده است .
- دریاها : میمنه ، قیصار شیرین تکاب کوهها: سلسله کوه تیربند تر کستان. جنگلات: پشتون کوت وکو هستان. پیداوار : قالین ، قالینچه ، پوست قره قل
- حبوبات وپشم. مربوطات:
- ۱- ولسوا لی پشتو نکو ت درجه ۱ (علاقه داری های مربوط آن خان چارباغ، قرغان وقر مقول).
- ۲- ولسوا لی اندخوی درجه ۱
- ۳- ولسوالی شیرین نکا ب درجه ۲
- ۴- ولسوالی بلچراغ درجه ۲
- ۵- ولسوا لی قیصار درجه ۳
- ۶- ولسوا لی دولت آبا درجه ۴
- ۷- ولسوالی درزا ب درجه ۴

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه يك معلمه دومعلمه مجموع		مربوط لیسه مستقل مربوط ثانوی مستقل					
پسران	۶	۶	۹	۱۳	۲۴	۵۷	۱۱	۱۲۶	
دختران	۱	۱	۱	۲	۵	۲۹	۹	۴۸	

مکاتب مسلکی و تربیه معلم :

پسران دختران

۳ ...

شفاخانه : (۱)

مراکز صحي :

- ۱- مرکز صحي درزا ب.
- ۲- مرکز صحي قیصار .
- ۳- مرکز صحي بلچراغ.
- ۴- مرکز صحي اندخوی .
- ۵- مرکز صحي شیرین نکا ب.
- ۶- مرکز صحي دولت آباد .

موسسات صنعتی :

اسم موسسه	سرمايه	شکل حقوقی
تیلکشی و صابو نسازی روزی بای	۳۰۰۰۰۰ - افغانی	لیمتد
شرکت برق دیزلی میمنه	۲۴۰۰۰۰ - افغانی	لیمتد
برق دیزلی اندخوی	یک میلیون افغانی	لیمتد
دفاریاب دپنه صناعتی لیمتد	سه میلیون افغانی	لیمتد
ذخایر معدنی : گوگرد، نمک	مطبوعات : روزنامه فاریاب .	

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF FARYAB PROVINCE (18)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت فاریاب (۱۸)

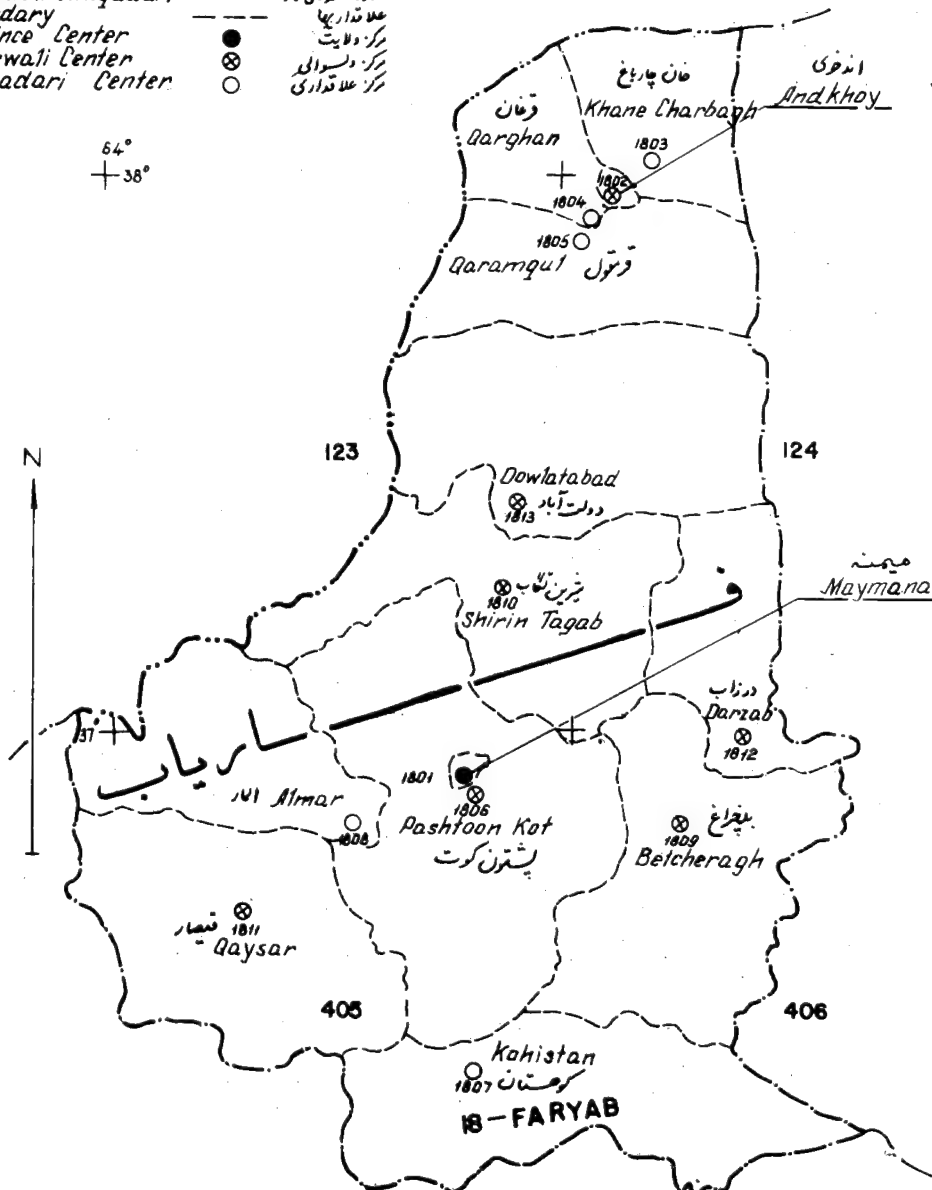
LEGEND

اشارات مخصوصه:

- International boundary ————— حدود بین المللی
- Province Boundary ————— حدود ولایت
- Woleswati Alaqadari Boundary ————— حدود دلسوالی
- Province Center ● مرکز ولایت
- Woleswati Center ⊗ مرکز دلسوالی
- Alaqadari Center ○ مرکز علاقه داری

64°
+38°

66°
+38°

66°
+37°

A.D.S.

0 25 50 75 100 km

تخمین: پهنه روی دیوگرافی

ADMINISTRATIVE BOUNDARY OF GHAZNI PROVINCE (06)

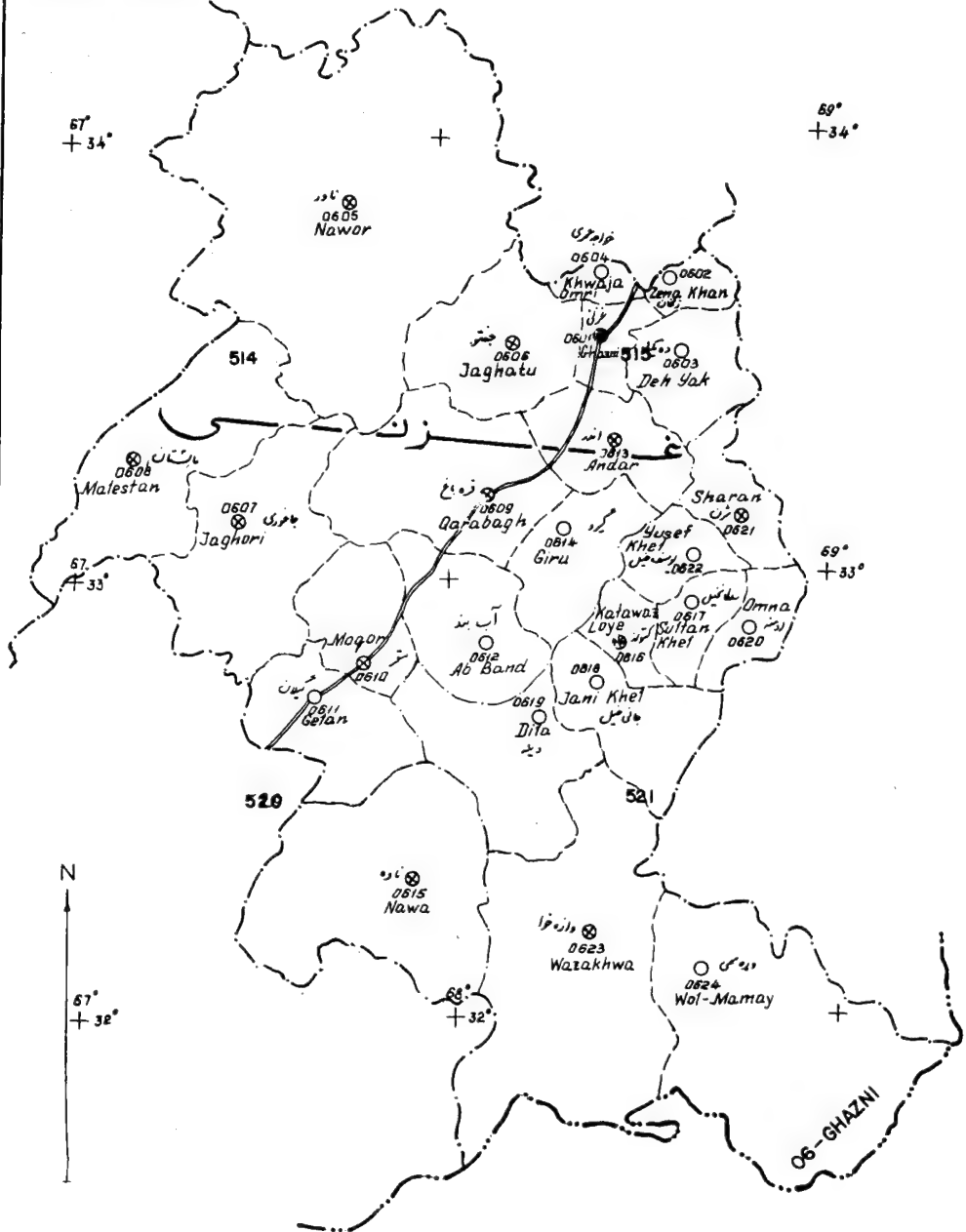
MAP

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت غزنی (۰۶)

LEGEND

- International Boundary ———
- Province Boundary ———
- Woleswali Magadari Boundary ———
- Paved Road ———
- Province Center ●
- Loywoleswali Center ⊙
- Woleswali Center ⊗
- Magadari Center ○
- Loywoleswali Boundary - - - - -

- اشارات مخصوصه :
- حدود بین المللی
- حدود ولایت
- حدود ولسوالی و ملاذاری
- سڑک آسفالت شده
- مرکز ولایت
- مرکز لوی ولسوالی
- مرکز ولسوالی
- مرکز علاقہ داری
- حدود لوی ولسوالی

ولایت فراه

موقعیت : ولایت غر بی

مساحت : ۵۹۵۹۰ کیلو متر مربع.

درجه اول (از لحاظ ساحه) .

نفوس:

مرکز : فراه

هشتصد و نود و دو کیلو متر مسافه دارد.

این منطقه نسبت به بسیاری از منا طسق

مملکت در تابستان بیشتر گرم است چنانچه

بلندترین درجه حرارت تا چهل و هشت

درجه و پایین، ترین درجه حرارت در زمستان

از دودرجه منفی پایان گرفته و زش بادعلی

الاکثر از سمت شمال غربی بوده و در زمستان

این شمال موجب برودت هوا میگردد.

دریا ها: فراه، رود، خا شرو، رودفرسی

رودشین دند، هاروت رود، مالمند رود، رود

یزدوان.

کوهها: سیاه کوه، مالمند، سلسله کوه

افغان ریگ دوان غر.

کوتلها: گردنه خوال، گردنه خیرآباد.

صحرا: دشت بکوا.

پیداوار: جو، پخته گندم.

مربوطات:

۱- لساو لی شیندند درجه ۱

(علاقه داری مربوطان فرسی.)

۲- لساو لی انار دره درجه ۲

۳- لساو لی بکواه درجه ۲

۴- لساو لی خاص فراه درجه ۱

۵- لساو لی گلستان درجه ۴

۶- لساو لی قلعه کاه درجه ۴

۷- لساو لی پرچمن درجه ۴

۸- لساو لی رانی جوی درجه ۴

(علاقه داری مربوط آن مرکز ولایت، خاک

سفید).

فراه حوزه مشهور ریست در جنوب غرب

افغانستان که بین خطوط شصت و سه درجه

چهل و نه دقیقه و پنجاه و شش ثانیه طول البلد

شرقی سی و دو درجه پنجاه و سه دقیقه و پنجاه

و شش ثانیه عرض البلد شمالی واقع و از

سطح بحر تخمین هفتصد و پنجاه و هفت متر

ارتفاع دارد. این سرزمین کهن که در دامنه

قدیمه به سکا ستیا ناموسوم بوده درنگیانا

فارسیا نیمروز سیستان عربها از رنج

و سیستان مینا میدند این شهر در آن وقت

یکی از شهرهای مهم و دارای قلعه های متین بود

اکثر معبر بزرگ و میدان مجادله جنگ اوران

خارجی واقع بوده رزم اوران در راه دفاع از

سرزمین خود در برابر اجانب رول مهمی

داشته اند که از زردخورد های شان آثار

مفصلی موجود و گواه است گویند که

اسکندر، مقدونی با لشکر بزرگمی بر ای

تسخیر ممالک ایشیا ازین سرزمین گذر

کرد زمستان را در اینجا گذشتانده در سفرنامه

خود از هوای گرم و خوشگو اران تعریف و

ستایش کرد. این شهر زمانی مرکز و

گاهی جز از سیستان انوقت نامیده شده در

آن اعصار از حیث تمدن و نفوس از بلاد معروف

و معمور شناخته میشد، شهر فراه از کابل

معارف :

تعداد مكاتب :

ليسه	متوسطه	متوسطه	ابتدائيه	يك معلمه	دومعلمه	مجموع
مربوط ليهسه	مستقل	مربوط	ثانوي	مستقل		
پسران	۴	۴	۱۱	۱۲	۲۴	۴۸
دختران	۱	۱	۰	۱	۱	۳

شفاخانه (۲)

مراکز صحي :

- ۱-مرکز صحي گلستان.
- ۲-مرکز صحي لاش و جوين.
- ۳-مرکز صحي قلعه کاه .
- ۴-مرکز صحي انار دره
- (يك مرکز فرعي).

مؤسسات صنعتي :

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
شرکت سپاهي برق فراه	۶۳۰۰۰- افغانی	سهامي
ذخایر معدني : مس.		

مطبوعات : روزنامه سيستان سال تاسيس ۱۳۴۶

ولايت کابل

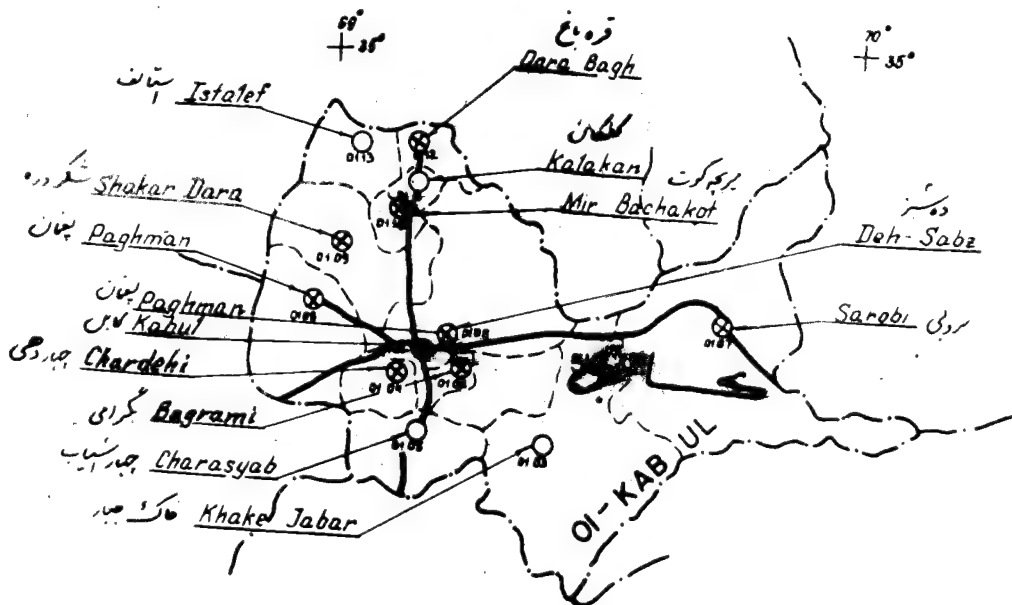
موقعيت : ولايت مرکزی .
 مساحت : ۴۷۲۰ کيلو متر مربع .
 درجه : ۲۸ (ازنگاه مساحه) .
 نفوس : ۱۸۸۳۹۱
 مرکز: کابل
 موقعيت کابل مرکز دولت جمهوري افغانستان بوده که در شصت و هشت و - شصت و نه درجه هفده و سي و پنج دقيقه و پنججاه و هشت ثانيه طول البلد شرقي سي و چهار درجه و سي و هشت دقيقه هجده و سي ثانيه عرض البلد شمالي واقع شده است .
 وجه تسميه و موقعيت شهر قديمترين نام ايکه برای شهر کابل سراغ ميشود کوبها است که در مورد رودخانه کابل در سرود های ویدی به کرا تذکر شده چون سرودهای مذکور بطور متوسط در هزار و نهصد و یک هزار و چارصد قبل المیلاد سرو ده شده لذا گفته می توانیم که اقلا سه هزار و پنجاه سال است که این اسم داخل ادبیا ب اریایی شده معنی کلمه کوبها هم تايك اندازه معلوم است زیرا (کو) دراکثر زبانها به معنی آب می باشد. پس میتوان گفت که کوبها قديمترين نامی است که درمورد رودخانه کابل استعمال شده در اوستا در جمله شانزده قطعه خاک زیبای اریایی کابل درمر حله هفتم بنام - ویکارتا یاد شده.
 بطليموس جغرافيه نگار معروف يونانی که در وسط قرن دوم قبل المیلاد زندگی می

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF KABUL PROVINCE (01)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت کابل (۰۱)

LEGEND : اشارات مخصوصه :

- Province Boundary ——— حدود ولایت
Woleswali Magadari --- حدود ولسوالی ها و علاقه داری ها
Boundary ———
Province Center ● مرکز ولایت
Woleswali Center ⊗ مرکز ولسوالی
Magadari Center ○ مرکز ملائداري
Paved Road ———

کرد کتاب او مفصل ترین جغرافیه قدیم آسیاست که نسبت به کشور ما معلومات قیمته‌داری میدهد در فهرست شهرهای ولایت پاروپا میزاد از کابل به نام کارورایا کابورا یاد کرده است. در میان قبایلی که بطلمیوس در دامنه های جنوبی هند و کش قرار میدهد یکی از بولی تی هاست که قرار نظریه مکد و نالد احتمال دارد کابولی تی ها یعنی باشندگان کابل و گردنوا حی آن باشند اورتیان نام دیگری است که از طرف مورخین کلاسیک به شهر کابل داده شده بعضی مدققین به این فکر اند که شکل اصلی این نام یوروستانا بوده و در سانسکریت حصار بلند معنی داشت. و تقریباً در مورد تمام قلعه های مستحکم که فراز کوه ها استعمال می شد اگر قرار نظریه کپتان کننگهم شکل خواندن مذکور کمی عوض شود پورتوسپانا بدست میاید و هنوز هم در پشتو پور نه معنی بلند و بالا را افاده میکند و دلالت می نماید که این نام وقتی در مورد شهر کابل استعمال میشد که کابل حیثیت بالا حصار را بخود داشت کوفن و کوفس هم نامهایی است که مورخین یونانی برای رود خانه کابل داده اند.

بندهای از کابل بنام کابل ذکر کرده و ایستاد نزدیکترین لهجه قدیمی است که به لفظ نام امروزه مرکز کشور ماسر میخورد.

کابل در قرن پنجم قبل المیلاد هنگام فتوحات سیروس داخل قلمرو مفتوحه او شد داریوش پنجم یا پنجم و ده قبل المیلاد ازراه هریوا، هرات و زنگوش هزاره جات کابل

را عبور نموده از دره خیبر داخل هند گردیده و حصص مغربی هند را در حوزه حکومت خود داخل ساخت که بعد دریای سند بین حکومت فارس و سلطنت هند حد فاصل قرار گرفت. کابل به این حالت خود دوام نمود تا اینکه اسکندر یونانی داخل افغانستان شد اسکندر در سیصد و بیست و هشت قبل المیلاد - هندوکش را عبور نموده باختر را تسخیر و به جانب ماورا لنهر گذشت ولی در سال سیصد و بیست و هفت برگشته از وادی کابل بطرف دره خیبر عبور نمود و بعد از فتح پنجاب از راه بلوچستان به جانب پیرن النهرین رهسپار و در سال سیصد و بیست و سه قبل المیلاد فوت شد درین وقت کابل تحت اداره سلوکوس یکی از سرداران یونانی قرار داشت که از سیصد و دوازدهالی دوصد و هشتاد و یک قبل از میلاد در باکتریا حکومت مینمود، متعاقباً در هند وستان - (چندراکوپتا) قیام و حکومت موریای اساس گذاشته بر ایالت جنوبی هندو گشی که کابل نیز در آن داخل بود تسلط یافت پاروپامیسوس هندوکوه و پامیر وجد رویا یعنی بلوچستان در حوزه حکومت موریای داخل شد. این حکومت در زمان اشوکا نوا سه چند را کوپتا توسعه یافت پس از اشوکا سلطنت موریای هند. تنزل و باکتریا هم در سال دوصد و پنجاه قبل المیلاد ذریعه دیو دو تشی مستقل گردیده و اخیراً درحوالی یکصد و بیست و شش قبل المیلاد سلطنت روبه تنزل گذاشت درین وقت مانند ربر کابل و پنجاب حکومت میکرد که حکومتش از یکصد و شصت و ششالی یکصد و چهل

رااعرج نامیده اند در پایان جنگ کابل تسخیر و تعداد زیادی از سپاه کابل شاه کشته زنان و فرزندان ایشان اسیر گرفته شدند اعرج هم دستگیر و مسلمان گردید و سالانه يك ملیون در هم خراج قبول کرد. فاتحیل پس از فتح شهر عبدالرحمن تمیم رضی الله عنه بن قیس و جبیر (رضی) را با چند نفر صحابه جهت تعلیم فرایض و ادب اسلامی در کابل گذاشته عودت کردند - چندی پس از عودت مسلمین جبیل که بعد از اعرج به حکومت کابل رسیده بود از تادیبه خراج ابا ورزیده حضرت تمیم و جبیر رضی الله عنهما با اصحاب کرام به معیت ایشان به شهادت رسیدند بار دیگر در سال هفتاد و هجری ششصد و نود و هشت هنگام خلافت عبدالملک مروان بسر کرد گی عبدالله بن ابابکر مینویسند که حاکم سیستان بود کابل حمله ور شد و از طرف رتبیل یازنبیل کابل شاه به شکست فاحش مواجه گردید لیکن دوسال بعد یعنی در سنه هشتاد و یک هجری یاهفتصد میلادی عبدالملک لشکر بزرگی را به سر کرد گی عبدالرحمن بن الشعب جهت فتح کابل اعزام نمود و هنگامیکه عبدالرحمن با عسکر خود در غزنی رسید خودش به غرض فتح غزنی در آنجا متوقف و یکصد عسکر را زیر اداره لیث بن قیس رضی الله عنه بطرف کابل فرستاد چون این عسکر زیر دیوارهای کابل رسید زنبیل هم لشکر خود را بمقصد دفاع در عقب دیوار بر تیر کش ها تقسیم نمود و دیری نگذشته بود که عبدالرحمن نیز از غزنی فارغ به کابل رسیده و دیوار شهر

قبل المیلاد دوام نمود. آخرین پادشاه یونانی در کابل میر ما یوس که از بیست تا بیست و پنج میلادی در کابل حکومت نمود در سنه نود و نهم قمری بنام کوشان ظهور کرده با کتیرا را استیلا نموده سلطنتی تاسیس کردند. نخستین پادشاه این قوم که فیزین در حدود چهل یا پنجاه میلادی به سلطنت رسیده با کتیرا کابل و پنجاب را فتح کرد. مذهب بودایی در دوره این شاهان در کابل مستحکم تر شده صوامع و اماکن بودایی در کابل بنیافت. در سال پنجصد میلادی کابل از دست کوشانی های باقیمانده و بدست هیاطله افتاد که در اواخر قرن پنجم در نواحی دریای امو تاختند و فتوحات خود را تا هند رسانیدند اما در وقت مهر گل یکی از شاهان این سلاله از اطراف کشمیر خراج شدند و در اواسط قرن شش از ناحیه او کس و بالاخره ذریعه خسرو اول نو شیروان از صفحات شرف کاملاً رانده شدند و کابل از اداره ایشان خلاص گردید. متعاقب این واقعه سلسله دوم کوشانی در کابل تاسیس یافت که بنام کابل شاهان معروفند که تا سنه هشتصد و هشتاد میلادی و دو صد و شصت و هشت هجری زمام سلطنت کابلستان را بدست داشتند در عین است که حمله اعراب مسلمان بر کابل صورت میگیرد بدین گونه که در سنه بیست و هشت یاسی و دو هجری هنگام خلافت حضرت عثمان رضی الله عنه مسلمین تحت قیادت عبدالرحمن بن سمره بن حبیب قریشی از راه غزنی بر کابل حمله کردند در این وقت کابل شاه کوشانی شخصی بود که عربها و

در معبر ده مزنگ چند جای سوراخ و شهر کابل را تسخیر نمود. درین چنگ حضرت لیث رضی الله عنه بشهادت رسید و از طرف عبدالرحمن در موضعیکه حاضران بنام شاه دو شمشیر علیه الرحمه معروف است مدفون شد عبدالرحمن در سال های اهل هندو در در دوطرف دریا اباد بود تماما تخریب و تنها يك در سال را پایین کوه آسمایی به حال خود گذاشته اکنون هم موجود است. و نیز مسجدی در پهلوی مرقد شاه دو شمشیر علیه الرحمه بنامود بعد از طرف نصیرالدین همایون بن بابر شاه مجددا تعمیر و اخیر از طرف والده اعلیحضرت امان الله خان بحالت موجود اعمار شده و به نام مسجد شاه دو شمشیر علیه الرحمه معروف میباشد. این مسجد اولین مسجدی شمرده شده که بدست مسلمین اعراب در کابل بنا یافته است.

در سال یکصد و هفت هجری عهد هشام امین بن اسد بن عبدالله القسری حاکم خراسان خرجستان و کابل بلکه افغانستان را در حکومت خراسان داخل ساخت اما کابل را نگه داشته نتوانست تا اینکه در وقت هارون الرشید به سال یکصد و هفتاد و یک هجری به امر جعفر بن محمد اشعرب پسرش عباس باقشون بزرگی بر کابل حمله و آنرا بار دیگر فتح نمود ولی همین که بر گشت دیری نگذشته بود که شاه کابل از اطاعت دربار خلافت سرکشید تا اینکه بار دیگر در دوصد و پنجاه و هفت هجری یعقوب لیث صفاری به فرمان المعتمد بن المتوکل عباسی بعد از فتح بلخ بر کابل تاخته کابل را فتح نمود و نبیل یارت نبیل شاه

کابل شکست فاحشی خورده به ماورا رود سند فرار نمود و تا وقتیکه حکومت صفاری صاحب قدرت بود کابل نیز در تصرف او - فرار داشت ولی پس از ضعف صفاری کابل از دست آنها برآمد و درین هنگام مردم دیگری که اصلا هندی بوده مذهب برهمایی داشتند به سرکردگی شخصی بنام کالاله ظهور کرد و يك سلسله شاهی جدید را در کابل تاسیس کردند که مذهب برهمایی نیز ذریعه ایشان در کابل رواج یافت در سال سیصد و شصت و شش هجری کابل در حوزه فتوحات سبکتگین موسس دولت غزنوی داخل گردید هنگامیکه در سال پنجصد و چهل و هفت هجری حکومت غزنوی بدست علاءالدین غوری منقرض شد کابل بدست غوریان درآمد و تاسعه ششصد و دوازده هجری سلطنت غوری به دست علاءالدین محمد تکش خوارز مشاه به آخر رسید بعد از چندین کشمکش ورد و بدل حکام دوره سلطنت به میزا ابوسعید بهادر خان بن سلطان محمد میزرا رسید که کابل درین وقت ذریعه میرزا الخ بیگ پسرش اداره میگردد ولی الخ بیگ در سنه نهصد و هفت هجری در کابل فوت و پسرش عبدالرزاق به سببی کفایتی از دست امرا فرا و محمد مقیم نام پسر امیر ذالنون با لشکری آمده کابل را متصرف شد، اما ظهیر الدین بابر ازین واقعه خیر شد بر کابل هجوم و در ربیع الثانی نهصد و ده هجری کابل را تسخیر و دارالملک خود قرارداد که رونق زیاد گرفت. هنگامیکه مرکز بدلهی انتقال یافت کابل بحیث يك صوبه ذریعه پسرانش اداره میگردد آخرین والی

کابل از طرف شاهان دهلي و قتل حمله -
 نادرشاه افشار نصير خان نام داشت نادرشاه
 بروز سه ربيع الاول يک هزار و يکصد و پنجاه
 يک هجري به قريه هند کي کابل وارد شد
 بالا حصار کابل از جانب رحيم داد خان
 کوتوال مسدود ولي پس از دفاع جدی مفتوح
 گرديده نادر بعد از فتح کابل جانب هند
 حرکت نمود در سال يک هزار و يکصد و شصت
 هجري احمدشاه بابا دراني از طرف قوم
 به پادشاهي انتخاب شد و اعليحضرت -
 موصوف برسم وزمان نادرشاه افشار اورا به
 حيث والي کابل گذاشت و چند ساله ماليات
 کابل را که برای نادرشاه ميبرد اعليحضرت
 مددوح از نزدش باز يافت کرد ليکن ديري
 نشد که نصير خان ترمود نمود واحمدشاه بابا هم
 که اعازم هند بود در آواخر سال يک هزار و يک
 صد و شصت هجري کابل را تصرف نموده
 نصيرخان را تبعيد فرمود اعليحضرت موصوف
 ميخواست کابل را مرکز قرار بدهد برای اين
 منظور در سال يک هزار و يکصد و شصت -
 هجري امر تعمير ديوار بزرگي را در شهر
 کابل داد که به اهتمام سردار جانخان سپه

مربوطات:

- ۱- ولسوا لي کو هدا من درجه ۱
 - ۲- ولسوا لي چا رد هي درجه ۲
 - ۳- ولسوا لي پغمان درجه ۲
 - ۴- ولسوا لي قره باغ درجه ۳
 - ۵- ولسوالي شکر دره درجه ۳
 - ۶- ولسوالي بگرامي درجه ۴
 - ۷- ولسوا لي ده سبز درجه ۴
 - ۸- ولسوا لي سرو بي درجه ۴
- (علاقه داري مربوط آن کله کان).
 (علاقه داري مربوط آن چار اسياپ).
 (علاقه داري مربوط آن استالف).
 (علاقه داري مربوط آن خاک جبار).

معرفی ولایات کشور

معارف :

تعداد مکاتب :

پسران	۲۰	۱۹	۲۴	۲۷	۷۳	۳۱	۸	۲۰۲
دختران	۲۷	۷	۲	۴	۴۳	۶	۲	۹۱

مکاتب مسلکی و تربیه معلم :

پسران	دختران
۱۱	۱

شفابخانه :

- ۱- شفا خانه ابن سینا .
- ۲- شفاخانه محبس کابل .
- ۳- شفاخانه وزیر اکبرخان .
- ۴- شفاخانه پغما ن
- ۵- شفاخانه چشم نور .
- ۶- شفاخانه سناتوریم نسوا ن.
- ۷- شفاخانه نسایی .
- ۸- شفاخانه صحت طفل .
- ۹- شفاخانه کلینک صدر ی .
- ۱۰- شفاخانه ها شم زیژنتو ن.
- ۱۱- شفاخانه علی آباد .
- ۱۲- شفاخانه سناتوریم.

مراکز صحتی ولایت:

کابل :

- ۱- مرکز صحتی چهارد می
- ۲- مرکز صحتی میربچه کو ت
- ۳- مرکز صحتی قره باغ
- ۴- مرکز صحتی شکر دره .
- ۵- مرکز صحتی سرو بی .
- ۶- مرکز صحتی شیوه کی .

موسسات صنعتی :

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقی
حجاری ونجار ی	۹۶..... - افغانی	سهامی
سپا می اقتصاد	۵۸۴۱... - افغانی	سهامی
شرکت عمو می بر ق	۳۴۱۷۲۸۹۲ - افغانی	تصدی دولت
چرمگری و بوت دو زی	۱۴..... - افغانی	سهامی

د افغانستان کالني

اسم مو سسه	سرمایه	شکل خصوصی
شرکت عمومی نسا جی	۴۶۱۸۵۵۳۸۸ - افغانی	سپاهی
شرکت سرویس ورکشا پ	۴۱.۴۰۰۰ - افغانی	سپاهی
فابریکه برق سروبی	۲۴۰۰۰۰۰۰ - افغانی	تصدی دولت
شرکت سمنت جبل السراج	۳۰۰۰۰۰۰ - افغانی	سپاهی
مطبعه ملی	۱۵۰۰۰ - افغانی	لیمتد
موسسه اقبال و عبدا حمید	۱۵۰۰۰ - افغانی	لیمتد
شرکت زیمنس افغان لیمیتد	۱۵۰۰۰۰ - افغانی	لیمتد
شرکت تضامنی ایماق	۱۰۰۰۰۰ - افغانی	تضامنی
داکبر صناعتی لیمیتد	چهار ملیون افغانی	لیمتد
دمنصوری دتار او گوت جورو لو موسسه	یک ملیون افغانی	خصوصی
دشیر پور لیمیتد صنعتی ورکشا پ	یک ملیون افغانی	لیمتد
موزا یکساز ی بهزاد	نوصد هزار افغانی	خصوصی
کوکاکو لا دفتری	دو ملیون افغانی	تضامنی
ستگاه فزی و سمنتی ابدن یمار	۲۰۰۰۰۰ - افغانی	لیمتد
دافغان دور یو او بدلو لیمیتد	۶۲۵۰۰۰۰ - افغانی ایزاد به (۱۵۰) ملیون افغانی	
موسسه اعتماد ورکشا پ	شش لک و پنجاه هزار افغانی	شخصی
موسسه صناعتی نورو زی	یکنیم ملیون افغانی	سپاهی
دستگاه ساختمانی افغان	یکصد ملیون افغانی	دولتی
دستگاه عبدا لروف مقصودی	یک ملیون و پنجد هزار	تضامنی
دزینب بکس جورو لو موسسه	۳۰۰۰۰ - افغانی	خصوصی
ناکل د مکرونی جورو لو موسسه	۳۰۰۰۰ - افغانی	خصوصی
دپکتیا صنعتی موسسه	۷۹۰۰۰۰ - افغانی	خصوصی
موسسه مصنوعات کیمیاوی	۳۰۰۰۰ - افغانی	لیمتد
موسسه صنعتی توفیق	۱۰۰۰۰ - افغانی	شخصی
موسسه تخنیکي نیاز	۳۰۰۰۰ - افغانی	شخصی
صالح ورکشا پ	۷۰۰۰۰ - افغانی	تضامنی
چینی سازی شاکر	۷۷۰۰۰۰ - افغانی	لیمتد
موسسه صنعتی و تزینات	۳۰۰۰۰ - افغانی	لیمتد
موسسه مزایک خشت سمنتی	۱۰۰۰۰۰ - افغانی	لیمتد

لیخته	۸۰۰۰۰ - افغانی	موسسه سپوږمې
تضامنی	۲۰۰۰۰ - افغانی	شرکت صنایع کوچک
سپاهی	۳۰۰۰۰۰ - افغانی	شرکت بافندگی صاحب
دولتی	۱۱۳۱۸۸۰ - افغانی	تجارتی معارف
لیخته	۲۴۰۲۴۴ - افغانی	دستگاه ابریشم بافی و فی
سپاهی	۵۵۰۰۰۰ - افغانی	موسسه نساجی امید
سپاهی	۵۰۰۰۰۰ - افغانی	شرکت سپاهی کارخانجات جنگلک
سپاهی	۳۲۰۰۰۰۰ - افغانی	کمپنی اندیمار افغان
لیخته	سه میلیون افغانی	دافغان فلز موسسه لیخته
خصوصی	صد هزار افغانی	موبل سازی صوفی غلام رسول
خصوصی	یکصد هزار افغانی	دیروان کانکریتی موسسه
خصوصی	یک میلیون افغانی	مطبخه اریانا
سپاهی	پنج میلیون افغانی	صناعتی میوه پاک پروان
تضامنی	یک میلیون افغانی	بوت دوزی محمد اعظم وشرکاه
خصوصی	۱۵۰۰۰۰ - افغانی	دکابل صناعتی موسسه
لیخته	یازده میلیون افغانی	پریست نساجی
خصوصی	یکصد هزار افغانی	سنگ شکنی عبدالاحمد
خصوصی	سه صد هزار افغانی	دپکتیا کیمیاوی موسسه
لیخته	۱۲۵۰۰۰ - افغانی	بافندگی مرادی
تضامنی	۴۰۰۰۰ - افغانی	برادران غزنوی
تضامنی	۲۰۰۰۰ - افغانی	پلاسکو افغان
خصوصی	۱۵۰۰۰ - افغانی	بافندگی جاوید
خصوصی	یک میلیون افغانی	داریانا شیرینی او کرباس جورولو موسسه
سپاهی	۲۰۰۰۰۰ - افغانی	شرکت میوه کابل
لیخته	۴۵۰۰۰ - افغانی	موسسه فیروز
لیخته	۱۶۳۵۰۰ - افغانی	ایزاد به (۱۶۵۱۸۷) افغانی
دواتی	یکهزار و سه صد میلیون افغانی	دشفیخ تخنیک صناعتی موسسه
سپاهی	سه میلیون افغانی	دغلو اوودانو لوموسسه
تضامنی	دومیلیون افغانی	دعمرا ناو صنعتی ورکشاپ
		دشتمسب سرویس موسسه

د افغانستان ښاري

شخصي	۱۰۶۰۰۰ - افغاني	دصاعد صنعتي مو سسه
ليمتد	۵۰۰۰۰ - افغاني	مو سسه کيمياوي تو فيق
سپامي	۱۷۰۰۰۰۰ - افغاني	دافغان ميوې سمون شرکت
ليمتد	۱۰۰۰۰۰ - افغاني	مو سسه کيمياوي خيبر
ليمتد	۴۰۰۰۰۰ - افغاني	پشتني مطبعي مو سسه
ليمتد	۱۰۰۰۰۰۰ - افغاني	مو سسه تخنيکي اتفاق
خصوصي	پنجاه هزار افغاني	ورکشاپ توخي
سپامي	۲۰۰۰۰۰۰ - افغاني	فلزي مصنوعاتو مو سسه
خصوصي	۷۰۰۰۰۰ - افغاني	دقادي مو سسه
تعداد پوهنتون: پوهنتون کابل، حربي پوهنتون.		دخاير معدني: مس.
کابل تايمز تاسيس جمهوريت ۱۳۵۲		روزنامه ها: جمهوريت، انيس، هيواد،
۱۳۴۰.		انيس ۱۳۰۶ - هيواد ۱۳۲۸ - کابل تايمز

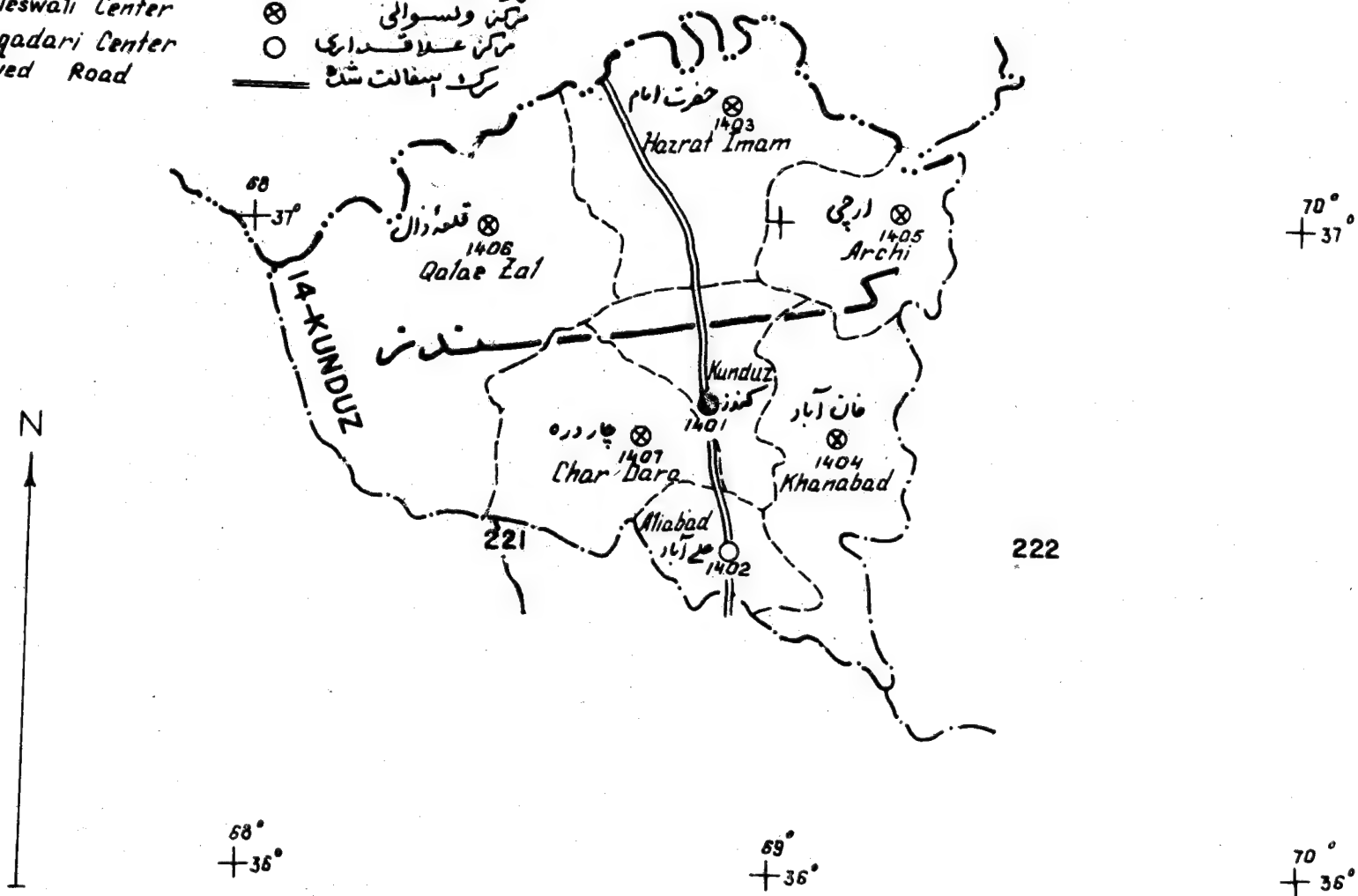
مجلات:

اسم مجله	صاحب امتياز	نوع انتشار	سال تاسيس
اردو	وزارت دفاع	ماهانه	۱۲۹۹
نیاو (قضا	وزارت عدليه	ماهانه	۱۳۰۹
کابل	پشتوتولنه	ماهانه	۱۳۱۰
اقتصاد	وزارت تجارت	ماهانه	۱۳۱۰
عرفان	وزارت معارف	ماهانه	۱۳۰۱ - ۱۳۰۳
ژوندون	نشراتي انيس	هفته وار	۱۳۳۷
پشتون پښتو	راديو افغانستان	ماهانه	۱۳۱۹
پيام حق	وزارت اطلاعات و کلتور	ماهانه	۱۳۳۱
سالنامه	وزارت اطلاعات و کلتور	سالانه	۱۳۱۱
ښوونکي	وزارت معارف	ماهانه	۱۳۳۱
بخوان و بدان	وزارت معارف	ماهانه	۱۳۳۲
پوهنه	وزارت معارف	ماهانه	۱۳۳۶
عاطفه	سره ميلا شمس	پانزده روزه	۱۳۵۰
مير من	مير منو تولنه	ماهانه	۱۳۳۲
هوا	رياست هوايي ملکي	سه ماهه	۱۳۳۶
کر هنه	وزارت زراعت و آبياري	ماهانه	۱۳۳۴

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF KUNDUZ PROVINCE (14)

تقسیمات حدود اداری ولایت کندز (۱۴)

- LEGEND**
International Boundary	---	امارات محصوره
Province Boundary	---	حدود بین المللی
Woleswali Alaqadari Boundary	---	حدود ولایت
Province Center	●	حدود ولسوالی باو
Woleswali Center	⊗	علاقه داریها
Alaqadari Center	○	مرکز ولایت
Paved Road	==	مرکز ولسوالی
		مرکز علاقہ داری
		رکھ سفلت شد

A. D. S.

تهیه: پروژه سروی دیوگرافی

سیانس	پوهنځي علوم	سه ماهه	۱۳۴۲
اريانا	رياست انجمن تاريخ	ماهان	۱۳۲۱
جغرافيا	پوهنځي ادبيات	دوما مه	۱۳۴۰
د افغانستان بانک	افغانستان بانک	ماهان	۱۳۳۵
ويسا	پشتني تجارتي بانک	ماهان	۱۳۳۳
حقوق	پوهنځي حقوق	ماهان	۱۳۳۴
اقتصادي څيړنې	پوهنځي اقتصاد	سه ماهه	۱۳۳۹
ادب	پوهنځي ادبيات	دوما مه	۱۳۳۲
حربي پوهنتون	حربي پوهنتون	ماهان	۱۳۴۳
زيرمه	رياست لوازم دفاعي	سه ماهه	۱۳۳۶
وږمه	پوهنځي ادبيات	ماهان	۱۳۳۶
افغانستان	رياست انجمن تاريخ	ماهان	۱۳۲۴
تخنيک اردو	حربي پوهنتون	دوما مه	۱۳۴۵
جريدۀ رسمي	وزارت عدليه	پانزده رو زه	۱۳۴۳
کمپيانو انيس	وزارت اطلاعات و کلتور	هفته وار	۱۳۴۸
مجله شرعيات	پوهنځي شرعيات	ماهور	۱۳۴۹
مجله جمهوريت	وزارت اطلاعات و کلتور	سه ماهه	۱۳۵۲
فلکلور و ادب	وزارت اطلاعات و کلتور	سه ماهه	۱۳۵۲

ولایت کندز

موقعیت : شمال مملکت .
 مساحت : ۷۹۲۶ کیلو متر مربع .
 درجه : ۲۴ (از نگاه مساحت) .
 نفوس : ۱۱۴.۲۵
 مرکز : کندز

کندز ولایتیست در شمال افغانستان که
 موقعیت جغرافیائی آن بین ۶۸ درجه و ۵۲
 دقیقه و ۱۱ ثانیه طول البلد شرقی ۳۶ درجه
 و ۵۸ دقیقه و ۳۰ ثانیه عرض البلد شمالی
 واقع است .
 کندز نیم قرن از جنگلات و نیز اراها مملو
 بوده و آبادی کمتر وجود داشت ، امروز صورت
 یک شهر را بخود گرفته است سرکهای قیر
 شده اعمارات بیشمار دکاکین زیبا و مساجد
 جامع آن روائی آنجا را بلند برده است .
 در کندز بسا فابریکه ها به فعالیت افتاده
 از قبیل فابریکه روغن نباتی چینی سازی
 صابون سازی و فابریکات حلای پنبه و
 غیره .
 عایدات مهم آن استحصال پنبه بوده که

د افغانستان کالني

پيداوار : قالين باب، پخته، لبلبو، تيشکر،
شالي و خربوزه .

مربوطات:

- ۱- ولسوالي حضرت امام درجه ۱
 - ۲- ولسوالي خان آباد درجه ۲
 - ۳- ولسوالي دشت ارچی درجه ۲
 - ۴- ولسوالي قلعه زال درجه ۳
 - ۵- ولسوالي چاردره درجه ۴
- (علاقه داري مربوط مرکز ولايت و علي آباد.)

در اقتصاد ديات مملکت و استحصال اسعار
خارجي رول مهمي را بازی ميکند. آب و هوای
کنندز در تابستان گرم و در زمستان سرد می
باشد. اسب های کندز خیلی ها خوشنما
قشنگ و قوي بوده و برای سوار کاری خیلی
مساعد و خاصتاً اهالی آنجا اسب را برای
بزکشی تربيه میدارند .

دریا : کندز .

کوه ها : قره باتور ، کورتا .

کوتل : ایرگنک .

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدائیه ابتدائیه يك معلمه دومعلمه مجموع

مربوط لیسه مستقل مربوط ثانوی مستقل

پسران	۵	۵	۱۲	۱۶	۲۴	۳۷	۱۹	۱۱۸
دختران	۳	۳	۰	۳	۲	۳	۰	۱۴

مکاتب مسلکی و تربیه معلم :

پسران	دختران
۲	...

شفاخانه (۲)

مراکز صحتی:

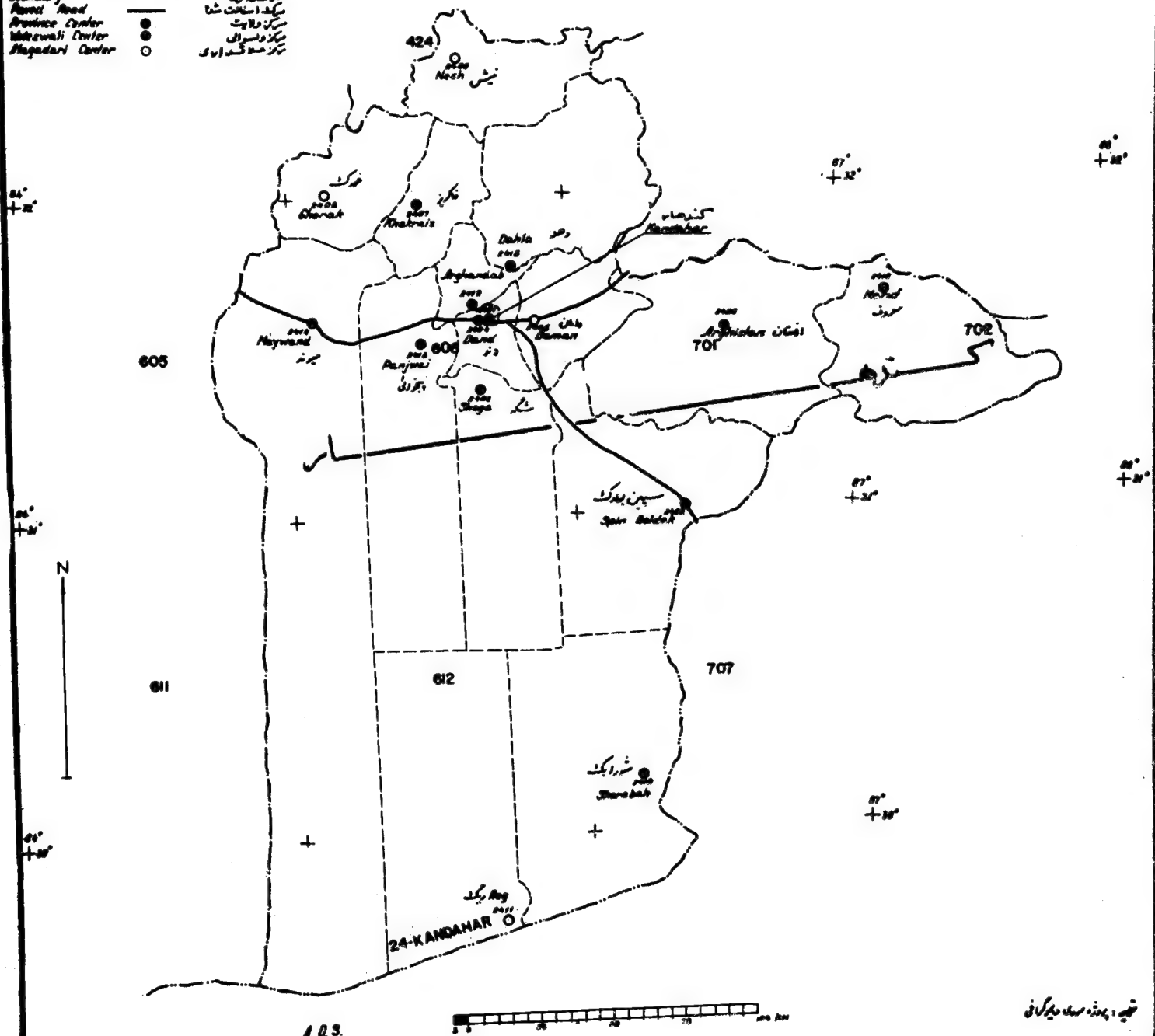
- ۱- مرکز صحتی دشت ار چی
- ۲- مرکز صحتی قلعه زال

مواسسات صنعتی :

اسم مو سسه	سرمایه	شکل حقوقی
شرکت سپین زر کندز	۲۰۰۰۰۰۰۰ - افغانی	سهامی
چینی سازی کندز	۳۳۶۶۵۰۰ - افغانی	سهامی

LEGEND

International Boundary	حدود بین المللی
Province Boundary	حدود ولایت
Sub-provincial Boundary	حدود ولایتی و
Boundary	محدودات
Road	جاده
Province Center	مرکز ولایت
Sub-provincial Center	مرکز ولایتی
Magdani Center	مرکز گدانی

ولایت کندهار

۱۹۵۸۰۵ کیلومتر مربع است. بلندی دیوار های قدیمی آن از هفت الی ده متر و عرض آن پنج متر بوده است عمارات کندهار بصورت عموم گنبدی اعمار گردیده از بین شهر کندهار چهار سرک بزرگ به چار سمت کشیده که در مرکز تقاطع مینمایند. در چهار سمت کندهار دروازه بزرگ موجود است که بنام دروازه کابل دروازه هرات، دروازه شکارپور و دروازه عیدگاه یاد میشود.

راجع به وجه تسمیه کندهار نظریات و عقاید مختلف است بعضی منشأ آنرا از الگزاندره تصور میکنند برخی باین عقیده می باشند که چون مهاجرین کندهار به این سرزمین آمدند اسم کندهار را با خود آوردند و عربها آنرا قندهار خواندند. نام قدیم ولایت کندهار هر خوتیش بوده که هر دوتس آنرا هروا تی و سایر یونانیان اراخز یا ساخته اند.

در شهر کندهار مقبره های اشخاص برجسته و نامدار افغان وجود دارد که عمده ترین آن مقبره اعلیحضرت احمد شاه بابا است که در آنجا مدفون میباشد. همچنان آرامگاه های رجال معروف و شهدای فداکار وطن مانده مقبره میرویس بابا درکو کران و همچنین در موضع میوند مقابر شهدای میوند و خرقه شریف در کندهار وجود دارد که ذریعه احمد شاه بابا در سال یک هزار و یکصد و هشتاد و دو از بدخشان به کندهار آورده شد. در جمله تقسیمات مناطق افغانستان از درک آب و هوا میتوان گفت که حصص وسطی بین ارتفاع نه صد الی یک هزار و سه صد متر واقع اند آب و

هو قعیت : جنوب غرب.
مساحت : ۴۹۳۷۱ کیلو متر مربع.
درجه : ۴ (از نگاه مساحت).
نفوس : ۱۶۹۶۸۸
مرکز: کندهار.

کندهار یکی از ولایات افغانستان است و مرکز ولایت مذکور نیز به نام کندهار یسار میشود و بعد از کابل بزرگترین شهر های افغانستان میباشد. که از سطح بحر تخمیناً یک هزار و هفتاد و هفت متر بلند و از گرشک یک صد و یازده کیلو متر فاصله دارد.

این ولایت در شصت و چهار و شصت و هشت درجه هشت و پنجاه و یک دقیقه دوازده گانه طول البلد شرقی و بیست و نه و سی و چهار درجه دوازده و سیزده دقیقه و بیست و پنج ثانیه عرض البلد شمالی واقع میباشد. کندهار در میان اراضی حاصل خیز وادی ترنگ افتاده که از دریای ترنگ ذریعه یک سلسله کوهها جدا میشود. این کوهها را تورکانی یعنی سنگ سیاه مینامند. که از سطح زمین تقریباً سیصد و هشتاد متر بلند است. طرف شمال غرب کندهار سرک کابل شروع میگردد که مشهور ترین و قدیمترین راه تاریخی بشمار میرود.

کندهار از کابل ۵۹۵ کیلو مترو از هرات ۶۴۷ کیلو متر مسافه را دارا میباشد. شهر فعانی کندهار شکل مستطیل را بخود گرفته که طول آن دو هزار و یکصد و سی و سه متر و عرض آن به یک هزار و سه صد و هشتاد و هفت متر میرسد و مساحت آن در حدود تقریباً

مربوطات:

- ۱- ولسوالي دند درجه ۱ .
- ۲- ولسوالي ارغستان درجه ۲ .
- ۳- ولسوالي ارغندا پ درجه ۳ .
- ۴- ولسوالي پنجواڼي درجه ۳ .
- ۵- ولسوالي خاکړيز درجه ۳ .
- (علاقه داريهاي مربوط آن غورك و تيشس).
- ۶- ولسوالي شورا بك درجه ۴ .
- (علاقه داري مربوط آن ريگك).
- ۷- ولسوالي سپين بولدك درجه ۱۱ .
- (علاقه داري مربوط آن دامان .)
- ۸- ولسوالي شاو ليكوت درجه ۴ .
- ۹- ولسوالي ميوند درجه ۴ .
- ۱۰- ولسوالي شكه درجه ۴ .
- ۱۱- ولسوالي معروف درجه ۴ .

هوای این حصص خشك بوده اندازه باران سالانه كندهار تقريباً يكصد و پنجاه ميلی متر ميرسد كندهار اگر چه در تابستان ندرتاً تا به درجه چهل و پنج درجه ساتی - گراد گرمی دارد مگر فضای وسیع و باغهای كثیر ، و آبهای روان ارغنداب اعتدالی رابه این منطقه مهم افغانستان بوجود آورده كه حرارتش غیر تحمل نبوده و فرق زیادی بین حرارت شب و روز آن دیده نمیشود .

دریا ها: ارغستان ، ارغندا پ ، ترنگ ، بند دهله ، معروف ناوه ، سالسون ناوه دوری رود كوه ها: شین غر ، شاه مقصود ، غركوتکی زیارت غر ، هدی غر ، لور غر .
پیدا وار: میوه جان تازه و خشك پشم .

معارف :

تعداد مكاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه يك معلمه دومعلمه مجموع		مربوط لیسه مستقل مربوط ثانوی مستقل			
پسران	۸	۸	۱۴	۲۰	۳۱	۵۰	۳۶
دختران	۲	۲	۱	۲	۳	۰	۱۰

مكاتب مسلکی و تربیه معلم :

پسران دختران

۲

شفافخانه (۱)

مراكز صحنی:

- ۱- مرکز صحنی پنجواڼي (يك مرکز فرعی.)
- ۲- مرکز صحنی ارغستان
- ۳- مرکز صحنی میوند (يك مرکز فرعی.)

ADMINISTRATIVE OF LAGHMAN

BOUNDARY MAP PROVINCE (09)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت لغمان (۰۹)

Province Boundary
Woteswahi Alqadari Boundary
Province Center
Woteswahi Center
Alqadari Center

LEGEND
اشارات مخصوصه:
● حدود ولایت
⊗ حدود ولسوالی و لاقداري
○ مرکز ولایت
⊗ مرکز ولسوالی
○ مرکز سداق اداری

71°
36°

68°
35°
N
↑

71°
35°

A D S

De

تجهیز : پروژہ سروی دیمتراتی

مو سسات صنعتی :

اسم مو سسه	سرمایه	شکل حقوقی
شرکت پشتون قندهار و گوگرد سازی	۹۰۰۰۰ - افغانی	سهامی
پشمینه بافی قندهار	۵۲۲۹۸۶۲ - افغانی	سهامی
مو سسه حاجی محمد حسن	۱۰۰۰۰۰ - افغانی	تضامنی
موسسه تخنیکي حاجی عبدالله	۳۰۰۰۰ - افغانی	تضامنی
دهو من موسسه	۱۳۰۰۰۰ - افغانی	تضامنی
شرکت صادراتی میوه قندهار	۴۰۰۰۰۰ - افغانی	سهامی
دکندهار یخی لیتمند	۳۰۰۰۰۰ - افغانی	لیتمند
دکاکری صناعتی لیتمند مو سسه	۱۵۰۰۰۰ - افغانی	لیتمند
دبست سپاه می شرکت	یکصد و هفتاد و پنج ملیون افغانی	سهامی
دافغان صناعتی مو سسه	صد هزار افغانی	خصوصی
دمنصف صناعتی مو سسه	یکصد و پنجاه هزار افغانی	خصوصی
دبالا کرخی دگر مندو جورولو فابریکه	۱۳۰۰۰۰ - افغانی	تضامنی
ذخایر معدنی : سنگ مرمر ، مس ، طلا ،	سرب و نمک	
مطبوعات : روز نامه طلوع افغان سال	تاسیس ۱۳۰۰	

ولایت لغمان

موقعیت : ولایت شرقي	گرفته در حدود چار باغ با دریای کابل
مساحت: ۷۲۲۷ کیلو متر مربع.	یکجا میشود . این دریا به سر سبزی و -
درجه: ۲۳ (از لحاظ ساحه) .	شادابی واز دیاد حاصلات آن منطقه خیلیها
نفوس: ۱۲۴۲۶۴	کمک نموده واستفاده خو بی از آن مینمایند.
مرکز: میتر لام.	زمین لغمان مستعد هر نوع حاصلات زراعتی و سر
لغمان هوای اقلیم حاره وبری دارد هر گونه	درختی بوده وچنانچه برنج، گندم و نیشکر -
میوه جات و محصولات مناطق گرمسیر در	بوفرت حاصل میدهد که بر علاوه تکافوی
مناطق کوستان جنوبی و شمال شرق آن	اهالی انجا قسمت زیادی آنرا بفرش می
محصولاتیکه در سردترین مناطق بوجود	رسانند. درجه حرارت در مو سم تابستان
آمده نمیتواند محصول میدهد. دریای لغمان	در بعضی حصص تا حدود چهل و سه و حتی
که از گوساران نورستان و تپهان و ذریعه	چهل و پنج درجه حرارت ساتی گرا دصعود
دوشاخه علاقداری های علی شنگ والینگار را	میکند.
طی و بالاخره در حصه مرکزی حکومت لغمان	دریاها: علینگار ، علیشنگ، پشال و کابل
باهم یکجا شده و مجددا نام واحدی را به خود	سین.

د افغانستان کالني

کوهپا: کوه گوشت مر سمير .

کوتلپا : چمار .

پیداوار: برنج گند م، نيشکر، وجواری

مربوطات:

(علاقه داری مر بو ط ا ت دولت شاه).

۱- ولسوالی قرغه یی درجه ۲

۲- ولسوالی علینگار درجه ۴

۳- ولسوالی علیشنگ درجه ۴

۴- ولسوالی نورستان درجه ۴

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدایه ابتدایه يك معلمه دومعلمه مجموع

مربوط لیسه مستقل مربوط ثانوی مستقل

پسران ۴ ۴ ۸ ۸ ۲۱ ۲۲ ۷ ۷۲

دختران ۱ ۱ ۰ ۱ ۱ ۳ ۶ ۱۳

شفاخانه (۱)

مراکز صحتی :

۱- مرکز صحتی علیشنگ

۲- مرکز صحتی علینگار .

۳- مرکز صحتی قرغه یی

(يك مرکز فرعی)

(سه مرکز فرعی).

ولایت لوگر

موقعیت : ولایت مرکزی

مساحت: ۴۴.۹ کیلو متر مربع.

درجه : ۲۷ (از لحاظ مساحت).

نفوس: ۱۱۲۵۷۹

مرکز: بره کی برك.

ولایت لوگر از ناحیه شمال مربوط است

به چهار اسیاب و از طرف غرب به دایزنگی و

مربوطات ولایت غزنی از جانب جنوب و

شرق به ولایت پکتیا این ولایت که از شرق به

غرب تقریباً طولانی افتاده آب وهوای آن در

فصل تابستان معتدل بوده و در ایام زمستان

خیلی ها سرد است اهالی انجا اکثر از زراعت

پیشه بوده و بعضاً به تربیه حیوانات و تجارت

اشتغال دارند ولایت لوگر علی العموم غله ریز

بوده و دارای حاصلات زراعتی و سر درختی

میباشد.

دریا : دریای لوگر.

کوه : سپین غر.

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF LOGAR PROVINCE (as)

LEGEND

Province Boundary ————
Woleswali Ataqadari Boundary ————
Province Center ●
Woleswali Center ⊗
Ataqadari Center ○

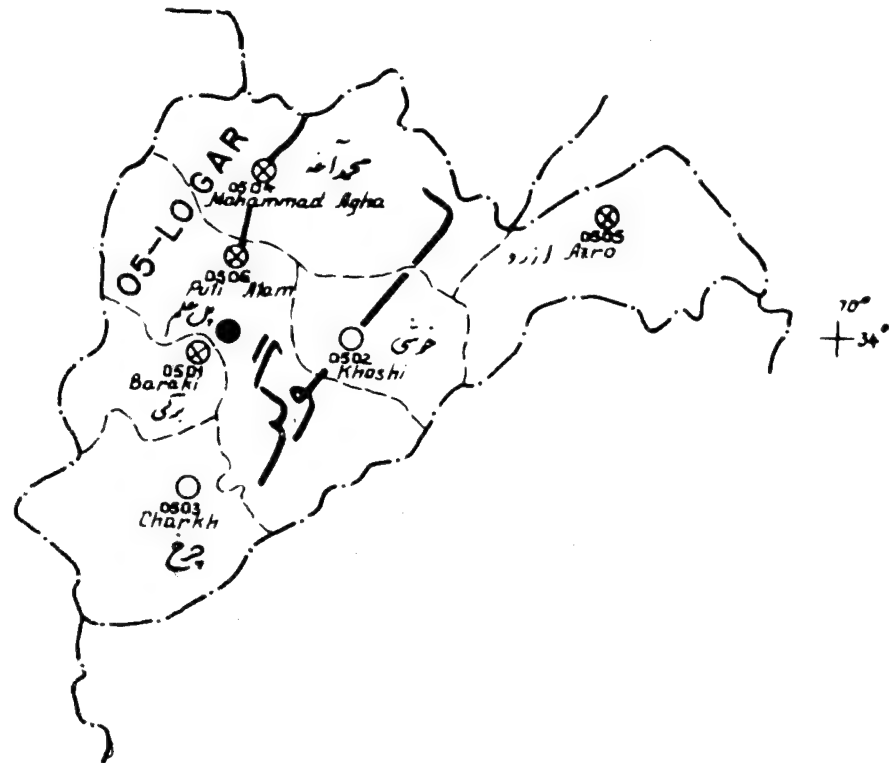
اشارات مخصوصه :

حدود ولایت
حدود ولسوالی و علاقہ داری
مرکز ولایت
مرکز ولسوالی
مرکز علاقہ داری

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت لوگر (۰۵)

N

68°
+ 34°

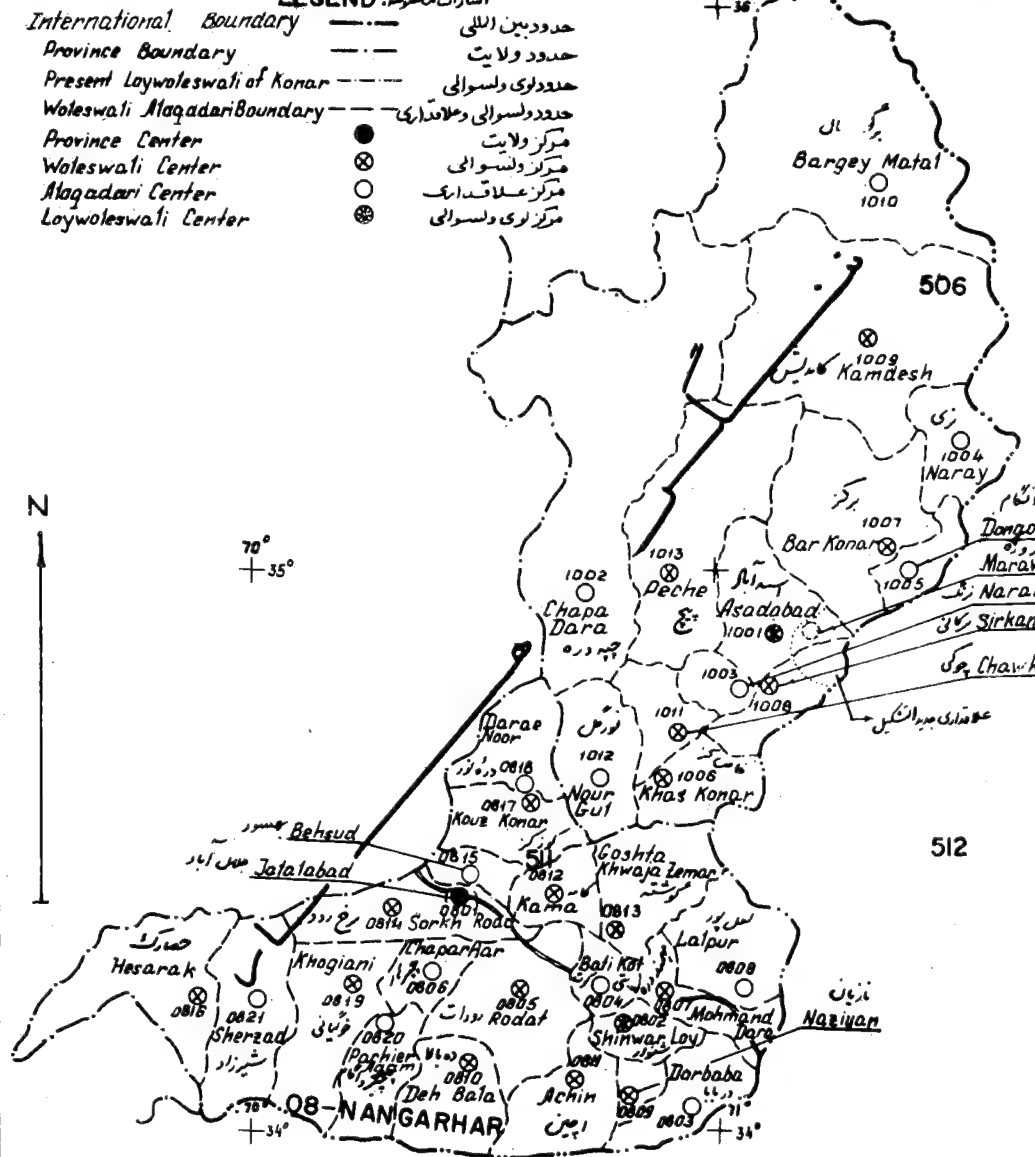
70°
+ 34°

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF NANGARHAR (08) AND FORMER KONAR PROVINCE (10)

نقشه تقسیمات حدود اداری
ولایت ننگرهار (۰۸) و با ولایت اسبق کنړها (۱۰)

LEGEND: اشارات مخصوصه

International Boundary	— — — — —	حدود بین المللی
Province Boundary	- - - - -	حدود ولایت
Present Loywaleswali of Konar	- - - - -	حدود لوی ولسوالی
Woleswali Maqadari Boundary	- - - - -	حدود ولسوالی و ملاقداری
Province Center	⊗	مرکز ولایت
Woleswali Center	⊗	مرکز ولسوالی
Maqadari Center	○	مرکز ملاقداری
Loywaleswali Center	⊗	مرکز لوی ولسوالی

A. D. S.

5 0 25 50 75 100 KM

د. د. س.

مقیاس: پرتو سره کی دیکورانی

معرفی ولایات کشور

کوتلها: خر پیچیک و لته کوی . پیداور: جو، میوه جات، برنج گندم و غیر..

مربوطات:

- ۱- ولسوا لی کلنگار درجه ۲
- ۲- ولسوالی محمد آغه درجه ۴
- ۳- ولسوا لی ازرو درجه ۴.

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه		ابتدائیه		ابتدائیه		یک معلمه		دومعلمه		مجموع	
مربوط لیسه		مستقل		مربوط ثانوی		مستقل					
پسران	۴	۴	۱۰	۱۴	۱۳	۱۵	۱۳	۷۳			
دختران	۰	۰	۱	۱	۸	۴	۲	۱۶			

شفاخانه (۱)

مراکز صحتی :

- ۱- مرکز صحتی اول لوکر
- ۲- مرکز صحتی دوم لوکر
- ۳- مرکز صحتی ازرو .

ذخایر معدنی : شیشه، مس، کرومیت، مرمر و کوراتس.

ولایت ننگر هار

موقعیت : ولایت شرقی .
مساحت : ۱۸۶۳۶ کیلو متر مربع .
بوده و از مواضع زیبای افغانستان بشمار میرود .

درجه : ۲۵ (ازنگاه مساحه).
نفوس : ۴۶۹۶۰۹

مرکز : جلال آباد (جلال کوت).

جلال آباد از کابل به مسافت تقریباً یکصد و صدو هشتاد و دو کیلو متر بسر راه کابل پشاور و پکتیا دریای بهسود که آنرا دریای کابل هم مینامند واقع وبه خط هفتاد درجه بیست و هفت دقیقه و پنجاه و چهار ثانیه طول البلد شرقی و خط سی و چار درجه بیست و شش دقیقه و دو ثانیه عرض البلد شمال

جلال آباد چندین بار خراب و دوباره آباد شده جلال آباد از طرف بابر شاه بنایافته اما جلال آباد کنونی در زمان اکبر شاهنشاه هند تعمیر گردیده واسم جلال الدین را بخود گرفت سال یکهزار و پنجد و هفت میلادی در سال یکهزار و هفتصد و سی و چهار از طرف امیر دوست محمد خان اشغال گردید و بعد از آن در جنگ اول افغان و انگلیس صدمه دید و در جنگ دوم افغان و انگلیس از طرف قوای متهاجم انگلیس اشغال شد در

سال يکېزارو هشتصد وچهيل دو زلزله شديده شده که نيمه زياد آنرا خراب و تباه ساخت و در سال يکېزار و سه صد و هفت شمسي حين شورش داخلي بعضي عمارات عصري آن از طرف اشعار آتش زده شد . اين منطقه در موسم زمستان سرسبز بوده برف گيرنه ميباشد آب و هواي آن در تابستان بسيار گرم و در زمستان معتدل ميباشد ندرتاً يخ بندي خفيفي هم به مشا هده ميرسد در تابستان باران ندارد زمستان و اوایل بهار موسم باراني است چون سطح جلال آباد پست بوده آب هاي رود بار کابل و معاونين آن از قبيل آبهاي غور بند ، پنجشير ، لوگر ، تکاب ، عليشنگ ، الپنگار ، سرخاب کنر وغيره در ين منطقه وصل ميشود و آب هاي فراوان و دايمي رودخانه هاي متذکره استفاده ميگردد . اراضي ننگرهار يکي از حاصلخيز ترين و معمور ترين علاقه هاي افغانستان بشمار ميرود ، سالانه بمقدار زيادي غله باب خصوصاً برنج باريک و لک ، گر ، شکر به پيمانه وسيع از اين منطقه بکابل و ديگر مناطق مملکت صادر ميشود . اراضي آن منطقه دوفصل حاصل ميدهد ، در زمستان هم نباتات از نشو و نماي خود باز نمي ماند ، باین سبب در جلال آباد باغهاي مشهور از حيث قشنگي و سرسبزي نظير سي

ندارد ، درختان سرو وغيره اشجار مثمر و غير مثمر مخصوصاً در مناطق گرم سياروتق و زيبايي منطقه را دو بالا گردانیده است . نارنج ، مالته ، مته ، سنتره ليمو ، خرما وغيره از حاصلات عمده اين منطقه بشمار ميرود . چند سال پيش اراضي وسيع اطراف جلال آباد با يروبي حاصل بوده اشعه سوزان خور شيد به بته ها و علف ها مچال رشد و نمو نميداد ، در سال يکېزارو نهصد و شصت بر اساس موافقه منعقد بين اتحاد شوروي و افغانستان کار هاي او ايه براي ساختمان تاسيسات بزرگ آبپاري در آنجا آغاز شد . فارمهاي جديد زيباي آن دو چنده شده است ، چيز يکه براي تما شاي بيشتر موزون است آثار تاريخي هده ميباشد که در بيست كيلو متری شهر جلال آباد موقعيت دارد که تمدن قديم بودايي را در آنجا نمايندگي ميکند .

جلال آباد نه تنها به تجارت ترانزيت شهرت دارد بلکه صنايع دستي آن حتمي بهرات و ميمنه نيز ميرسد ، درين صنايع دستي خصوصاً لنگي آن که از نخ و ابريشم ساخته ميشود خيلي شهرت دارد .

درياها : لندي سين ، کنر سين ، کابل

سرخرود.

کوهها: تور غر و سپین غر .

کوتلها: خیبر ، پارو ن.

پیدا وار: میوه جات، برنج، نیشکر، گندم جواری.

مربوطات:

۱- ولسوا لی کامه در جه ۱

۲- ولسوا لی خو گیانی در جه ۱

شیرزاد.

۳- ولسوا لی سر خرود در جه ۲

۴- ولسوا لی حصار ک در جه ۳

۵- ولسوا لی گور شته و خا جه زا یسی درجه ۲

۶- ولسوا لی کوز کتر در جه ۴

علاقه داری مر بو طآن دره نور .

بہسود.

۷- لوی ولسوالی شینوار.

۸- ولسوا لی رودا ت در جه ۲

۹- ولسوالی مہمند دره در جه ۳

۱۰- ولسوالی نازیان درجه ۴

۱۱- ولسوا لی بده بالا در جه ۴

۱۲- ولسوا لی اچین در جه ۴

ولسوالی شینوار ، بتی کوت و دور بابا

داری مرور.

۱۳- لوی ولسوا لی کتر

۱۴- ولسوا لی خاص کتر درجه ۳

۱۵- ولسوا لی بر کتر در جه ۳

۱۶- ولسوالی سر کانی در جه ۴

۱۷- ولسوا لی دره پیچ در جه ۴

۱۸- ولسوا لی چو کی در جه ۴

۱۹- ولسوالی کامدیش درجه ۴

ولسوالی کتر دانگام، ناری ، چپه دره، نرنگ و بادیل.

د افغانستان کالنه

تعداد مکاتب :

ليسه متوسطه متوسطه ابتدائيه		ابتدائيه		يك معلمه		دو معلمه مجموع	
مربوط ليهه مستقل		مربوط ثانوي		مستقل			
پسران	۱۲	۱۲	۱۹	۴۵	۴۵	۱۷	۱۶۲
دختران	۱	۱	۲	۸	۷	۴	۲۴

مکاتب مسلکي و تربيه معلم :

پسران	دختران
۳	...

پوهنتون : پوهنتون ننگرهار (۱)

شفاخانه (۲)

مراکز صحي:

- ۱- مرکز صحي رودات (يك مرکز صحي)
 - ۲- مرکز صحي شيوه و شگي (يك مرکز صحي)
 - ۳- مرکز صحي کتر خاص (يك مرکز فرعي)
 - ۴- مرکز صحي کامدیش (يك مرکز فرعي)
 - ۵- مرکز دره پیچ
 - ۶- مرکز صحي چوکی (يك مرکز فرعي)
 - ۷- مرکز صحي حصارک
 - ۸- مرکز صحي کچه (يك مرکز صحي)
 - ۹- مرکز صحي اسمار .
- موسسات صنعتي :

اسم موسسه	سرمایه	شکل حقوقي
شرکت سهامی صنعتی ننگرهار	۸۰۰۰۰۰ - افغانی	سهامی
ذخایر معدنی : کرومیت، تباشیر.		

مطبوعات : روز نامه ننگرهار سال تاسیس ۱۳۳۷ .

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP OF MAYDAN PROVINCE (04)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت میدان (۰۴)

LEGEND

- Province Boundary ———
- Waleswali Alagadari Boundary - - -
- Province Center ●
- Waleswali Center ⊗
- Alagadari Center ○
- Paved Road =

اشارات مخصوصه :

- حدود ولایت
- حدود ولسوالی
- مركز ولایت
- مركز ولسوالی
- مركز علاقداري

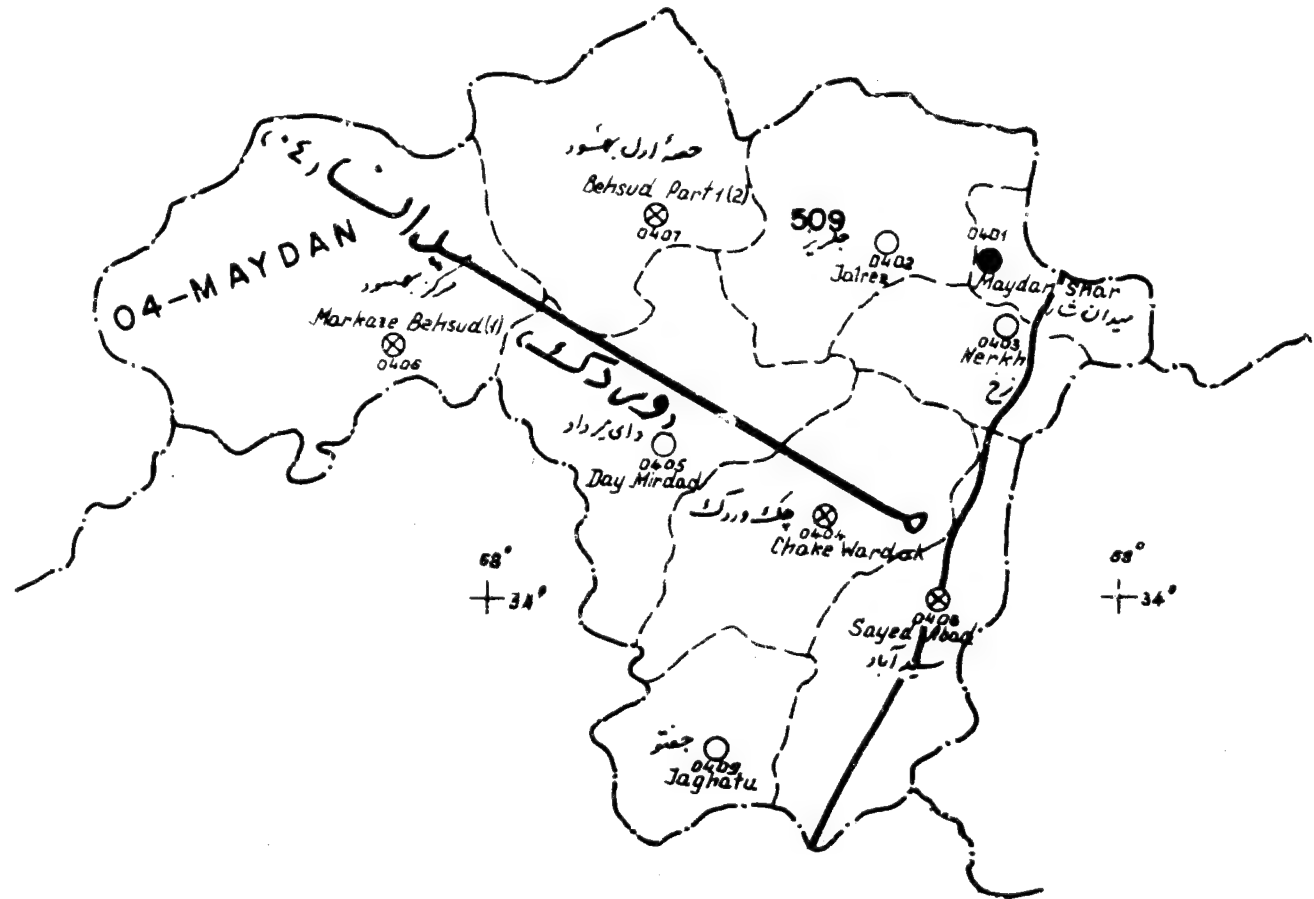
58°
+35°

63°
+35°

67°
+34°

68°
+34°

68°
+34°

A.D.S

0 25 50 75 100 km

تهیه : پروژہ سروی دیہہ گرافی

ولایت وردک

موقعیت : ولایت مرکزی .
 مساحت : ۹۶۹۹ کیلو متر مربع .
 درجه : ۲۰ (از لحاظ مساحت) .
 نفوس : ۱۴۸۵۱۷
 مرکز : میدان شمار .
 آب و هوای میدان وردک در فصل تابستان معتدل و در ایام زمستان سرد میباشد .
 اراضی اینجا بطور اکثر کو هستانی بوده و در دامنه های تپه زار و بین دره ها افتاده که چندان حاصل خیز نمیشد . مگر قسمتی از اراضی آن که درسوا حل دریا وادی های عریضی واقع گردیده قشر اراضی آنرا گل های فیاض که سیلاب های بهاری معمولا در

اراضی اطراف دریا پخش میکنند تشکیل داده این اراضی برای نموی هر نوع حبوبات علی العموم برای زرع ونموی گندم و جواری و شالی استعداد دارد. پیشه این اهالی بطور اکثر دهقانی و تربیه حیوانات بوده معدن سنگ مرمر در منطقه خرو تی واقع مرکز حکومتی و معدن سلیت در قریه کهنه خمار که آنهم بکار افتاده است . معدن آبسرك تکانه نیز کشف گردیده است .
 دریا : هلمند رود .
 کوه ها : کوه بابا فولادی سلسله کوه پغمان .
 پیداوار : گندم ، جو ، جواری و غیره - حبوبات .

مربوطات :

- ۱- ولسوالی بهسود درجه ۱
 - ۲- ولسوالی سید آباد درجه ۲
 - ۳- ولسوالی چک درجه ۳
 - ۴- ولسوالی حصه اول بهسود درجه ۴
- علاقه داری مربوط آن جفتو .
 علاقۀ داری مربوط آن دایر داد .
 علاقۀ داری های مربوط مرکزی ولایت نوح و جلریز .

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدائیه							
مربوط لیسه مستقل مربوط ثانوی مستقل							
پسران	۵	۵	۱۱	۲۶	۱۹	۲۸	۱۵
دختران	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۰
							۱۰۹

مراکز صحی :

- ۱- مرکز صحی سید آباد
- ۲- مرکز صحی بهسود .
- دومرکز فرعی .
- ذخایر معدنی : سرب و ابرک .

ولایت هرات

موقعیت : غر ب.

مساحت : ۲۸۷۹۹ کیلومتر مربع .

درجه : ۱۶ (از نگاه مساحه) .

نفوس : ۱۸۵۳۹۳ .

مرکز : هرات .

هرات بطرف شمال غرب کشور واقع در شصت و دو درجه یازده دقیقه طول البلد شرقی و سی و چار درجه بیست و یک دقیقه عرض البلد شمالی قرار گرفته و به فاصله یک هزار و یکصد و شصت و دو کیلومتر از شهر کابل براه غزنی کندهار فراه و هفتصد و شصت و هشت کیلومتر از راه هزاره جات فاصله دارد.

این ولایت از دوران قدیم تاکنون خیلی اهمیت داشته مرکز تجارت بوده اگرچه بار هادر اثر تاخت و تاز چنگ اوران پایمال گردید. ولی از یکطرف حاصل خیزی و - شادابی این وادی بی نظمی های هنگام بحران راجاره کرده و از طرفی موقعیت جغرافیایی و تجارتی این ولایت از قدیم تاکنون اهمیت اقتصادی داشته و قبل از انکشاف دریانوردی یگانه راه کاروان هند و بلا دچین با دنیای غرب بوده است. این ولایت که در کتیه های داریوش (هری) تحریر گردیده به مرور آیام از آریانا منحرف شده و بنا به آریه و آریانه گفته شده است. مورخین مینویسند که سکندر مقدونی هرات را به نام قدیمی آن را تاکوانا خوانده اریا آنرا ارتا کوان یا ارتا کان که به معنی شهرشاهی مردم آریه است نامیده اند بعد از مرگ نادر افشار یک هزار و هفتصد و چهل و نه

میلادی اعلیحضرت احمد شاه بابا هرات را از دست اجانب نجات داده و در سنوات یک هزار و هشتصد و سی و هشت و یک هزار و هشتصد و پنجاه و پنج میلادی دومر تبه برین شهر حمله آوردند نه سال بعد بر اثر حمله دومین ایرانیان اعلیحضرت دوست محمد خان - توانست بار دیگر هرات را از حملات اجنبیان مصئون نگاه دارد.

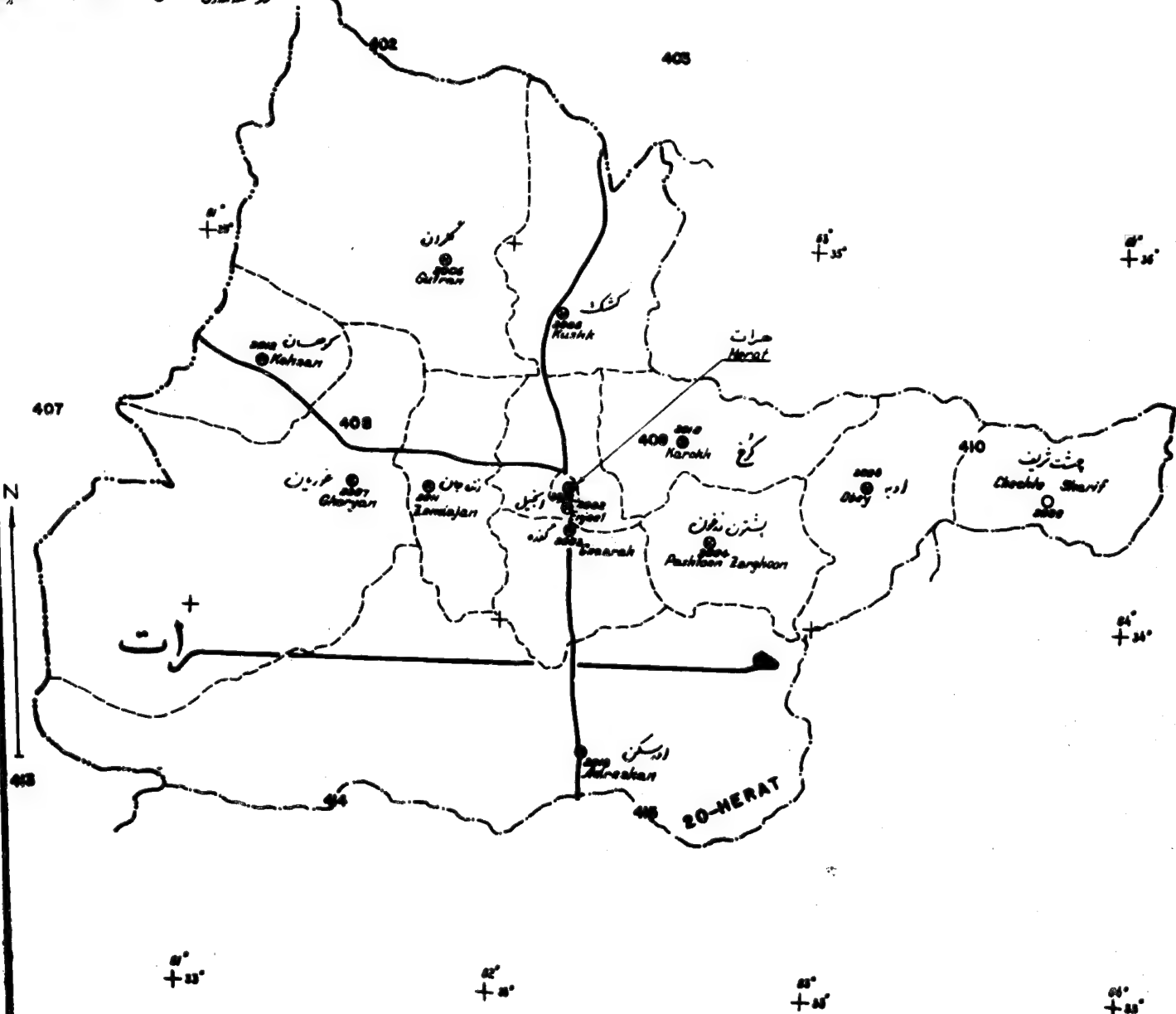
هرات یک شهر باستانی بوده و آثار تاریخی زیادی داشته شهر هرات در بین دو کوه مرکزیت داشته وادی شادابی را داراست درین وادی قریه های زیادی تا کستان ها کشت زار ها و باغهای قشنگ وجود دارد که نظر بیننده را بخود جلب میکنند . جلگه هرات عبارت از یک وادی بزرگ و معمور است که عموماً توسط نهر بزرگی از هریرود از آن استفاده اعظمی مینمایند .

هرات نسبت به کابل گرم تر و باری کم و باران کافی و فراوانی دارد. در موسم تابستان باد شدید از سمت شمال بوزیدن آغاز کرده و بدو نوقفه در شب و روز جریان داشته ، قوه وزش آن بدرجه است که اسباب های بادی رامیتوان توسط آن بحرکت در - آورد این باد در هرات بنام یکصد و بیست روزه مشهور است که چهار ماه دوام میکند اگر باد موسمی آن نمی بود آب و هوای هرات خیلی گرم میبود مگر با نهم آب و هوای هرات خیلی هاسالم وصحت بخش میباشد .

صنایع پارچه بافی از قبیل قنایز، قالین گلیم، شالبافی، نمد بافی، پارچه جات

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت هرات (۲۰)

اشارات مختصره:

[illegible]

تخصیص : پختہ سردی و میچاندنی

نځي واپريشمي که اکثر آنها را خانمها انجام میدهند به کثرت و جود دارد اهالي در - صنعت معماری مهارت بس شایسته داشته و علاوتاً پرورش کرم پيله بیشتر به علاقۀ جات غوريان خصوصاً زیارتگاه برنا بادشيبان زنده جان و شين دند عموميت داشته که پيداوار صنعتی این منطقه اهمیت تجارتي زیادی دارد.

دستکش پتي، چراپ، پتو برک، وکرک که از پشم آهو ساخته میشود از پيداوار صنعتی آنجا است، شیر خشک پسته و قره قلی، پوست روباه، دله خفک سنگ آبی هم دستیاب و برای صادرات مملکت خدمت خوبی مینماید.

مسجد جامع شریف بنای وسیع است در گوشه شمال شرق واقع گردیده این جامع شریف را اصلاً غیاث الدین ابوالفتح بن سام که از سلاله غور است بنا نموده است، سبب بنای این مسجد بزرگ حضرت فخر علمای اسلام فخرالدین رازی رحمه الله علیه بوده رازی ملقب به آب الخطیب ابو عبدا لله محمد

معارف :

تعداد مکاتب :

لیسه متوسطه متوسطه ابتدائیه		ابتدائیه		يك معلمه دو معلمه مجموع			
مربوط لیسه مستقل مربوط ثانوی مستقل							
پسران	۵	۵	۱۸	۲۰	۵۵	۴۹	۱۴
دختران	۲	۲	۰	۲	پسران	۹	۷
مکاتب مسلکی و تربیه معلم							
پسران				دختران			
۴				...			

شفاخانه (۱)

مراکز صحي:

- ۱- مرکز صحي گلرا ن (يك مرکز فر عی)
- ۲- مرکز صحي کپسا ن (يك مرکز فر عی)
- ۳- مرکز صحي او بی.
- ۴- مرکز صحي ادرسکن.

موسسات صنعتی :

اسم مو سسه	سرمایه	شکل حقوقي
مو سسه صنعتی حسن زاده	۱۰۰۰۰۰ - افغانی	ليمتد
موسسه تخنيکي حسن زاده	۱۰۰۰۰۰ - افغانی	ليمتد
موسسه تخنيکي برادر ا ن	۵۰۰۰۰۰ - افغانی	ليمتد
ميکانیکي اطمینان	۱۵۰۰۰۰ - افغانی	ليمتد
تخنيکي جلالی	۳۵۰۰۰۰ - افغانی	ليمتد
دمحمد ناصر منجم بافند گي	۱۰۰۰۰۰ - افغانی	شخصي
شرکت صناعتي پنبه هرا ت	ده مليون افغانی	سپاهي

ذخاير معدني : آ هن، زغال ونمک.

مطبوعات : روز نامه اتفاق اسلام سال تاسيس ۱۳۹۸

مجلات: مجله ما هوار هرا ت سنال تاسيس ۱۳۲۶ مجله ماهوار مهر ي سال -

تاسيس ۱۳۳۷

ولايت هلمند

رفت.

موقعيت : جنوب غر ب.

مساحت : ۶۲۳۳۷ كيلو متر مربع .

درجه : ۳ (از لحاظ مساحت).

نفوس : ۸۴۱۱۵ .

مرکز : لشکر گاه.

تسميه در انجيان و انجيانا که ازهمان

زرنگار نام قديم اوستايي شهر زرنج بيميان

آمده است و اين همان علاقه ايست که بيسک

تعبير کل سيستان وبه تعبیر ديگر علاقه نيمروز

قرون وسطی رادر پر ميگر قت . ساير شهر

های اين ناحيه همه آب های فراوان و -

باغستان و نخلستان داشتند وبه شهادت -

حدود العالم (کش) شهری بود ابادان وبانعمت

وآب فراوان وروان وهواي خوش برگران

هيلمنديکي از ولايات افغانستان مي باشد در

عصر اوستايي که از آن سه هزار سال مي

گذرد ورودخانه هير مند به نام هتو متت و -

شهر معرو ف اين وادي زرنج بنام (زرنکا و

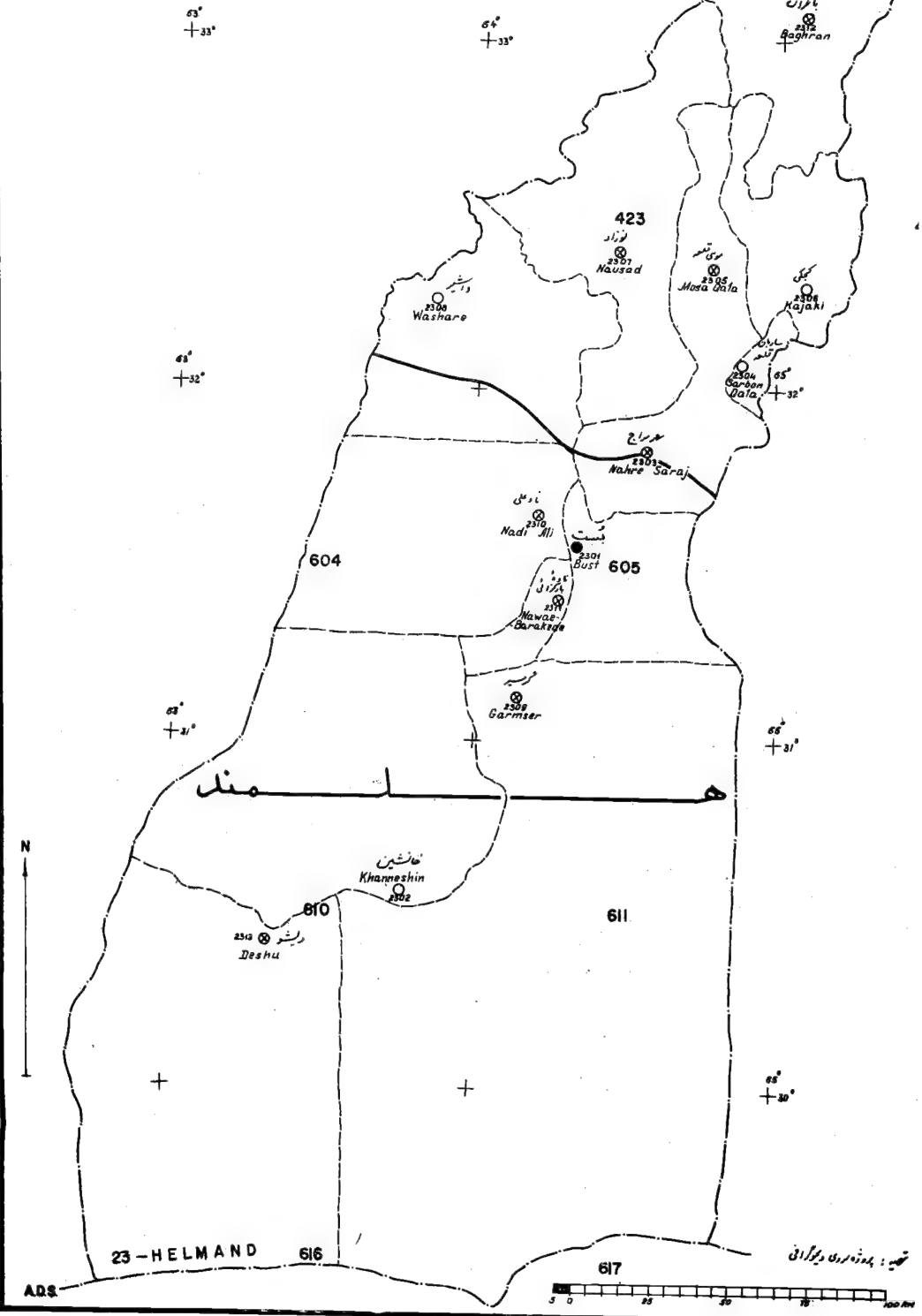
زرننگ ياد ميشد که مرکز تمام سيستان بشمار مي

ADMINISTRATIVE BOUNDARY MAP
OF HELMAND PROVINCE (23)

نقشه تقسیمات حدود اداری ولایت هلمند (۲۳)

LEGEND
Province Boundary ---
Woleswali Magadari ---
Boundary ---
Paved Road ---
Province Center ●
Woleswali Center ○
Magadari Center ○

انشاریات مخصوصه:
حدود ولایت ---
حدود ولسوالی و ---
حدود ---
جاده آسفط ---
مرکز ولایت ●
مرکز ولسوالی ○
مرکز مالداری ○

معرفی ولایات کشمور

رد دهیر مند با کشت و بذر بسیار خوش شهری بود دارای آب های روان و کاریزها و جای نعمت بست که هنوز خرابه های بالا حصار و باره و بروج آن برب رود هیرمند در مجاورت محل التصا ق هیر مند وارغنداب موجود است باغها و نخلستان و تاکستان - داشت و حاصل خیزی آن شهره افاق بودو انگور و خر مای فراوان بار میداد شهرود هکده های بسیار دیگر مثل قرنین، رام، شارستان، طاق، رود بار، پشاوران، سروان و غیره درین نواحی افتاده و هر کدام معالمت تجارتی رونقی بسزای پیدا کرده بود تحقیقات باستانی که از هفت الی هشت سال باین طرف در - علاقه بست شروع شده است در یک - فرسنگی شمال شرق بست سه گروهی و نه کیلو متری خرابه قصر با عظمتی رامکشوف ساخته است که مورخین و شعرای چکامه سرای افغانستان مانند استاد ابو الفضل بیهمی و استاد ملک الشعرا عنصری و استاد فرخی شاعر بزرگ و زیر دست و بی نظیر مسیتانی به نامهای لشکرگاه و کوشک سلطنتی دشت لکان یاد کرده اند و زیادگار های عصر با عظمت سلاطین مقتدر غزنوی محمود کبیر ژابلی و پسرش سلطان مسعود و دو از خود محوطه ها قصرها باغهای شکار، کبوتر خانه، مساجد، حمام ها داشت و مقرب بزرگ

نظامی غزنویان بشمار میرفت و از جمله هزار و هفت صد و پانصد هزار و فیل های سلطنتی عده بیشتر در همین جا نگه داری میشد و تقرر سپاه محتشم سلطانی درینجا خود به سر سبزی و شادابی و حاصل خیزی بست و لشکرگاه و اراضی مجاوران حکم میکند .

تاریخ ازبند های نام میبرد که برای آبیاری شهر بسته شده بود مانند بند کندک که روی دریای هیر مند بنا شده بود که اراضی در اطراف کد کوی بطرف شمال شهر واقع بوده آبیاری میکرد ید بند های دیگر بنام بند ریک و بند مفسد ان یاد شده و شهر بزرگ زرنج دارای دروازه های متعدد بود که بناهای درنو در کرکویه و رنشیک و رطعام یاد میشد و در مقابل این درها جوی هایی جاری بود که به نام خود درها با سم جوی و رگنه جوی ورنو جوی درطعام یاد میشدند و همه آنها از رود خانه هیلمند آب می گرفتند.

دریاها : هلمند ، موسی قلعه ، رودبانی بند کچکی ، نرادرود .

کوه ها : سلسله کوه بغران ، نو زاد کوه خانشین ، کوه ملک دوگان ، کوه کشته گان . کوتل : کوتل شیبان .

پیداوار : جو ، پخته ، گندم میوه جات ، کلیم لبنیات و سنگ مرمر .

مربوطات:

- ۱- ولسوالۍ نهر سراج در جه ۱
- ۲- ولسوالۍ موسی قلعه در جه ۲
- ۳- ولسوالۍ نور زاد در جه ۲
- ۴- ولسوالۍ نادعلي در جه ۳
- ۵- ولسوالۍ گر مسير در جه ۳
- ۶- ولسوالۍ ديشو در جه ۴
- ۷- ولسوالۍ باغرا ن در جه ۴
- ۸- ولسوالۍ ناوه بار گزايي در جه ۴ (علاقه داري مربوط مرکز ولايت، ريگت)

معارف:

تعداد مكاتب:

ليسه متوسطه متوسطه ابتدائيه ابتدائيه يك معلمه دومعلمه مجموع							
مربوط ليهه مستقل مربوط ثانوي مستقل							
پسران	۶	۶	۳۷	۱۴	۳۷	۴۷	۱۶
دختران	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۵
مكاتب مسلکي و تربيه معلم:							
پسران	۱						
دختران	۱						

شفاخانه: (۲)

مراکز صحي:

- ۱- مرکز صحي ناد علي.
- ۲- موسسات صنعتي: فابريکه روغن نباتي.
- ۳- زخاير معدني: نمک.
- ۴- مطبوعات: روزنامه هلمند سال تاسيس ۱۳۳۳

...

اخبار علمی

وجود ندارد. تمام ارتباطات برقی پوشیده و مستور بوده و آله مذکور باسیم های برقی زمینی مرتبط میباشد. این آله بصورت اتوماتیک آب را در ظرف چند ثانیه گرم و تاوقتی که مورد استعمال قرار نگیرد هیچ برقی را مصرف نمی کند.

اتوفورگ عملیات يك نفری برای فلزات

غیر آهنی.

در ایالات متحده امریکا ماشینی طرح گردیده که میتواند صفحات فلزی غیر آهنی را از فلزات مذاب تهیه نماید.

ماشین مذکور توسط یک نفر بکار افتیده میتواند توت های فلزات را برای قالب ریزی باهم یکجا نموده آنها را بشکل پارچه ها و صفحات مسطح در بیاورد.

کشف آله جدید دو جهان طب

در جمهوری لیتوانیای اتحاد شوروی دستگاه مافوق صوت بمقصد مشاهده وضعیت ارگان های پیوند شده ارگنیزم انسان ساخته شده است.

جراحان حالا میتوانند که به کمک این دستگاه تغییرات خیلی کوچک را در حجم کثافت و کم شدن نبض شریان های دوران خون ارگان های پیوند شده و غیره را بخود معلوم نمایند که از این طریق در درشته رادیو لوژی ایزوتوپی بمقصد معلوم نمودن عکس العمل های ارگانها استفاده موثر شده میتواند.

آله جدید برای دقیق ساختن انتی بیوتیک ها

برای سالیان دراز دواسازان جهان آله ای را که بنام وسیله اندازه گیری و انداختن آب مقطر یاد میگردید برای ترکیب دوباره انتسی بیوتیک ها استعمال مینمودند. اکنون یکی از دواسازان امریکا آله جدیدی را بنام رکانستی تیوب طرح نموده که یک سیستم بسته و ناشکن بوده و در هر یک از ذخیره گاه آبی تمام جهان تطبیق شده می تواند.

باساس گفته مولد این آله روی کانستی تیوب مفکوره جدیدی را در توزیع حجم دقیق و معین آب مقطر بوجود آورده و در عین زمان پاکی آنرا نیز تضمین مینماید.

کجاوه های پاک کننده علف دریایی:

یک ماشین پاک کننده پارک ها و کنار دریا ها به بازار عرضه گردیده که نواحی ریگزار از قبیل کنار سواحل، پارکها، میدان های بازی منازل را پاک مینماید. این ماشین قادر است تا تکه های اضافی کاغذ، چوب، علف های بحری، تفاله های مواد و غیره را از زمین بردارد.

گرم کننده برقی اتوماتیک آب برای شاورها

این آله خیلی کوچک بوده و به تل های عادی آب سرد ارتباط دارد. یگانه کاری را که باید نیازمند آب گرم انجام دهد اینست که شیردهن آب گرم را دور داده و ماشین را بدرجه حرارت مورد ضرورت عیار نماید. کدام اتحاد و ارتباط برقی بین آب و سیم مقاومت یاریزستانس

طيارات كوچك بدن پيلوټ

طيارات كوچك ميتوانند تاسي و پنج پوند سامان و وسايل الكترونيكي را انتقال دهند. بال هاي بعضي ازين نوع طيارات شش نا هشت فټ طول دارد و دراز ترين آنها هشتاد و يك فټ است كه ميتواند سي ساعت پرواز كند و هفتصد و پنجاه پوند اموال را انتقال دهد. سرعت بعضي ازين طيارات پنجاه و پنج ميل در ساعت بوده، در حاليكه يكتعداد ديكر ميتوانند بيشتر از ۱۲۰۰ ميل در ساعت سرعت گيرند.

طريقه جديد برای دفع اضطرابها

يك طبيب امريكايي معالجه جديد را انكشاف داده كه برای دفع اثراتيكه باعث اضطرابها و وارخطائي ها گرديده و در نتيجه لكنت زبان را بارمي آرد كمك موثر كرده ميتواند. داكتر موصوف ميگويد كه روش جديد معالجه بالاي ۵۲ نفر در ظرف هفت سال اخير تطبيق گرديده و سه ربع آنها در بآيان معالجه قادر به سخن زدن روان و عادي گرديدند.

يخچال جديد

در يخچال هاي عادي سرد ساختن مواد توسط تبخير مائع اموټيك صورت ميگيرد. يخچال كوچك جديد دارای ترانزيستور ها بوده فاقد موتور كامپريسور و مایعات تبخير شونده میباشد. اين يخچال نظريه پرتسيب جداگانه فعاليت مينمايد. جريان دايمي كه از سلسله بطري ترانزيستوري می گذرد حرارت را در داخل يخچال بآيان می آورد اگرما استقامت جريان

را تغيير بدهيم (سوچ) آنرا بعكس استقامت بگذاريم عمليه برعكس اجرا گرديده و بطري گرم ميشود. در اين نوع يخچال قطعا صدا بگوش نميرسد و بطور دوامدار فعاليت نموده ميتواند.

آله مخصوص برای پاك کردن حروف چاپي

بعضي اوقات اتفاق می افتد كه تغييراتي جزبي در متن مضامين چاپ شده آورده شود البته نميشود كه حروف چاپي را توسط پنسِل پاك تصحيح نمود يك كمپني انگليسي برای كمك به مصححين مطبعه يك آله جديد پاك كننده حروف چاپي را ساخته است اين آله توسط ماشين كش كننده (مانند موتور جاروب برقي) رنگ حروف چاپ شده را ابتداء به پودر تبديل و بعد آنرا تحت فشار جذب مينمايد. از اين آله بمقصد پاك كردن بعضي حروف غلط چاپي تصحيح گرافيك هاورسم ها و همچنان برای پاك ساختن لكه هاي رنگ روی اوراق و صفحات كتابها كار گرفته ميشود.

پوش های جراحی سليكان برای كاهش درد مريضان

پوش هاي نرم را برای سليكان كه ميتواند در هريك از آلات جراحی بكار رود در بازار هاي جهان عرضه شده است.

اين پوش ها كه بنام (سرجي پاز) يسا د ميگردد دندانها هاي بسيار عميق برای وارد نمودن فشار دارد. پوش ها اکنون بطور عام در جراحی هاي داخل روده ها و اما بكار رفته و ميتواند در ديگر انواع جراحی نيز بكار رود. پوش هاي انبوريه سايز مختلف ۱۳ سانتی متر طول تهيه شده و ميتواند به اندازه هريك از سامان جراحی قطع گردد. تحت شرايط خاص

میتواند بیشتر از یک مرتبه مورد استفاده قرار گیرد .

ماشین کاملاً اتوماتیک قطع کردن تیوب های شیشه ای و میله ها

یک ماشین جدید قطع کردن قطر تیوب های شیشه ای و میله ها در بازار های انگلستان ، فرانسه و جاپان عرضه شده است .

این ماشین منحصر به فرد که ۱۲ هزار دالر قیمت دارد در آن هیچ نوع حرارت بکار رفته دارای سرعت زیاد و اتوماتیک میباشد . ماشین اشکال مختلف قطر های تیوب ها و میله های دارای اشکال دایره مربع مثلث و شش ضلعی را برای تمامیت ها قطع میکند .

دوشک مراقبت کننده

اطفالیکه قبل از میعاد معینه تولد میشوند در هفته اول مراقبت بخصوص را ایجاب میکنند . سیستم تنفس طفل در این فرصت نمو کرده نمی باشد و امکان قطع شدن آن میسر است بادر نظر داشت این مشکل متخصصین جمهوری فدرالی آلمان و انگلستان آله را بمیان آورده اند که در موقع ایستادن و یا قطع شدن تنفس علامات و اشارات را منعکس میسازد . دوشک به قسمت های مختلف تقسیم شده که توسط جریان خفیف برق (تر مستر) گرم میشود . حرکت تنفس طفل حرکت ضعیف هوارا در دوشک که برای سرد کردن تر مستر در نظر گرفته شده است باعث میگردد .

توسط رادیو رادار زیر زمین دیده میشود .

یک کمپنی امریکایی (کالس پان) رادیو

را اداری رادارین اواخر ساخته است که توسط این آله قابل انتقال میتوان سوراخهای دیوار های کانکریتی و اشیا را در زیر زمین مشاهده نمود. وزن این آله ۹۲ کیلو گرام است و عبارت از قسمت مرسله میباشد که امپولهای کوتاه به فریکانس یک میلیون گرس تشعشع میدهد تشعشع دهنده قیف مانند روی یک مسند به درازی سه متر نصب است این آله قابل نقل از ارتفاع یک متر تا در است که تغییرات ساختمان خاصیت کیمیایی زمین و اشیای فلزی رادار دیوارهای کانکریتی و جاده های کانکریتی نشان بدهد .

میکروفون گوشکی

بخاطر اینکه در مواقع قالمقال و شرایط دشوار این امکان میسر شود که آواز و یا نطق شخصی در فیه ثبت یاد فرضاً بدون ارسال موانع صوتی دیگر بخش گردد از میکروفون میناتوری که به دهن ناطق نز دیک گذاشته میشود استفاده میشود . (اینگونه میکروفون هارامی توان در بسیاری از عکسهای کیهان نوردان مشاهده نمود .)

ابتکار در تلویزیون

کمپنی (سونی) جاپانی یک تلو یزیون رنگه خورد که قطر پرده آن کمتر از ۱۲ سانتی و وزن آن در حدود ۶ کیلو گرام است ساخته است در ساختمان این تلو یزیون رنگه خورد سه سیستم ۵۵ ترانزستوری و ۴۵ دیود استفاده شده است . تصویر روی پرده بصورت (اتومات) عیار میشود .

ناقل پلاستيکي نور

سوء نموده وحتى بعضی مردم حساسیت دارند، فعلاين کار دراکثر جاها توسط آله تفنگچه ماندی صورت ميگيرد که سوزن لازم ندارد باين ترتيب که ادويه تزريق شونده داخل آله تفنگچه مانند گذاشته شده دريك لحظه با فشار فوق العاده زیر پوست داخل ميشود درحاليکه مريض حس نمی کند .

در کمپنی تخنيکی جمهوريت ديموکراتيک آلمان به توليد هادی نور پلاستيکی با ضخامت از ۲ تا ۳ ملی متر آغاز نموده است . هادی از تارهای زياد شفاف که از پلاستيك مايع شده بدست می آيد مرکب است .

آتش افروز گاز

يکی از فابريکه ها آتش افروز برقی آله جديد را برای اجاق های گاز توليد نموده است . وقتیکه دکمه فعال ساختن فشار داده شود بکمک فنر سوزنی بالای کرسنل ضربه وارد ميکند و در اطراف آن طاقتی بوجود می آيد که بعد از ده هزار ولت بلند ميروند . از انجام آتش افروز جرقه توليد ميشود . اين نوع آتش افروز هادرويليند توليد ونسبت به آتش افروز هايی که با بطری کار ميکند مضمون تراست .

استفاده از اشعه لایزر در امرو ويلدنک

اخيرا دانشمندان چکوسلواکيا تجربه مهمی در ساحه ويلدنک نمودن فلزات به عمل آورده و در شهر بوهيما با استفاده از اشعه لایزر سه تجربه را طور جداگانه انجام داده اند .

اشعه لایزر توسط يك دستگاه كوچك كمپيوتر كنترول شده و در دوفر يکونس جداگانه گراف فعاليت ويلدنک روی نوار ثبت گردیده است.

۲ پیچکاری بدون سوزن

برای تدای مريضان هدف عمده داخل نمودن ادويه زیر پوست یا داخل عضله است که تا الحال توسط پیچکاری تزريق ميشد . داخل شدن سوزن بالای مريضان اغلبا تاثير

وسيله جديد برای مريضان

متخصصين طبي برای مريضان فلج وسيله ای ساخته اند که برقی بوده و مريضان توسط آن همه جارفته ميتواند . اين عراده توسط فابريکس (مسير) جمهوريت آلمان فدرال ساخته شده که در جاهای هموار و ناهموار بالا و پايان از زينه ها و خلاصه درهمه جاگشت و گذار کرده ميتواند و مريضان فلج را از کمک ديگران بنيياز ميسازد.

دست شوی اتومات

بمجردیکه دست تانرا زیر شیر دهن ببريد آب خودش شروع بريختن ميکند در حالیکه بعد از دور کردن دست ها آب ديگر نخواهد ريخت. ريختن و قطع شدن آب ذريعه آله الکترونيکی کوچکی اداره ميشود . هرگاه دست هادر زیر شير دهن آن قرار گيرند ساحه مقناطیسی آله الکترونيکی را قطع ميکنند آله مذکور فورا به کار افتاده جلو آب باز ميشود و بمجرد دور کردن دست ها از ساحه مذکور ساحه مقناطیسی دو باره برقرار گردیده و آب را قيد ميسازد .

آلدیت

آلدیت آله ایست که در انستيتوت کيمياوی شهر پراگ ساخته شده و برای معلوم نمودن مقدار الکول در خون استعمال ميشود . لازم

نیست برای این مقصد خون را گرفته و تجزیه نمایند فقط کفایت میکند که شخصی معتاد به الکل بداخل نل آلله مذکور نفس بکشد و در همان لحظه عددی روی صفحه روشن می شود که فیصدی مقدار الکول خون را نشان میدهد .

ع رولر های جدید برای سکی بازان

یکی از تصدیهای ساختمانی چکوسلواکیا رولرهای جدید را برای علاقمندان ورزش سکی طرح کرده که دارای سه حلقه ای فلزی بوده که کف پاهای ورزشکاران را پیوسته هموار و متوازن نگه داشته از لغزش جلوگیری مینماید . به عقیده ورزشکاران چکوسلواکیا این نوع رولر را میتوان در سایر ایام سال نیز استفاده کرد .

کنترل عملیات امور فلزی توسط کمپیوتر

با انکشاف روش های جدید علمی اکنون در جمهورییت اتحادی آلمان در ساحه کنترل امور فلزی بیک پیچانه بزرگی از وسایط کمپیوتر استفاده شده است دانشمندان امور فلزی آنکشور برای نخستین بار دریکی از فابریکه های فولاد سازی شهر (زست فال) در تعیین و اندازه گیری قطر، طول، عرض و سایر مقیاس های لوله های فلزی از یک نوع دستگاه کمپیوتر کار گرفته است . پس از آنکه دستگاه فعال گردد تحت یک فریکونس جداگانه طرز عملیات وسایط الکترونیکی روی نواد مخصوص ثبت و بعد از آن توسط یک عدسیه تلویزیونی مورد ارزیابی و بررسی قرار میگیرد .

به عقیده دانشمندان امور فلزی شهر هامبورگ در صورتیکه در ساحه کنترل امور

فلزات بعد از این اژدستگاه های خودکار و به خصوص آلات و وسایط کمپیوتری کار گرفته شود یقین است در ساحه پروسس تولیدات فلزی و عرضه کردن بوقت آن به مارکیت های فروش انقلاب بزرگی رونما خواهد گردید . بر طبق یکی از راپور های این دانشمندان قرار است تا اواسط سال (۱۹۷۵) یک سمپوزیوم بین المللی پیرامون تحقق یافتن میتود های جدید علمی در ساحه ذوب و پروسس فلزات در شهر (ایسین) واقع در جمهورییت اتحادی آلمان برگزار شود .

از زلزله جلوگیری میشود

در سیاره زمین هر پنج دقیقه یک زلزله روی میدهد و هر سال معمولاً (۹۴) زلزله با نیروی مخرب از هشت تاده درجه وقوع می یابد . تلفات و زیانهای حاصله بسیار زیاد است . مثلاً زلزله سال ۱۹۲۳ در ترکیو برای جاپان دوبار گرانتر از جنگ روس و جاپان (سالهای ۱۹۰۵-۱۹۰۴) تمام شد، صد هزار نفر کشته شدند سی و دوهزار نفر زنده سوختند و بیش از چهل و سه هزار نفر مفقود الاثر و صد هزار نفر زخمی و مجروح شدند .

بسیاری از زلزله شناسان راه نجات از این بلیه را در پیش بینی وقوع زلزله می دانند . آنها تغییرات حاصله در قشر خارجی زمین را زیر نظارت می گیرند شیب های سطح زمین و همچنین تغییرات حاصله در میدان های مقناطیسی را مورد مطالعه قرار و نوسانات تمرکز دادن را در آبهای معدنی ثبت مینمایند . برخی هانیز به حساسیت فوق العاده بعضی از جانداران

د افغانستان کالني

و تاثير عوارض محل راړوي شدت زلزله معين كړد. دانشمندان با انجام آزمایش های روی نمونه های بزرگ، مقیاس خانه های مسكوني چندانكو به وتاسیسات صنعتی، توصیه های لازم را برای سازندگان تهیه میکنند .

زلزله خیز ترین مناطق اتحاد شوروی در تاجکستان قرار دارد .

در اراضی تاجکستان ضربات زیر زمینسی ضعیف تقریباً هر روزه ضربات متوسط (بیش از ۶ تا ۷ گره) در هر چند سال و ضربات مغرب و فاجعه آمیز در هر چند ده سال یا صد سال یکبار ثبت میشوند . به همین جهت هم انستیتوی ساختمان های مقاوم در برابر زلزله و زلزله شناسی اکادمی علوم جمهوری شوروی سوسیالیستی تاجکستان که یکی از بزرگترین مراکز زلزله شناسی آن کشور میباشد در آنجا ساخته شده است .

دایره مهندسی و زلزله سنجی این انستیتوت نه فقط روی انواع گوناگون ابنیه نظارت دایسم برقرار می کند، بلکه نمونه های ساختمان آینده را نیز در محوطه مخصوص مورد آزمایش قرار میدهد .

بعقیده يك عضو اکادمی علوم تاجکستان مناسبترین نوع ساختمان برای منطقه زلزله خیز خانه با طبقه اول انعطاف پذیر است . این نوع خانه ها روی ستونهای بتونی قرار میگیرند و در تناوب نوسانات آزاد خود این خانه ها معمولاً يك ثانیه است در صورتیکه خطرناکترین نوسانات دارای دور تناوبی ۰.۱ تا ۰.۳ ثانیه میباشد ولی خانه با طبقه اول انعطاف پذیر يك نقص دارد و آن اینست که تحمل این نوع

اعتقاد زیادی دارند . مشاهده شده است که سگها، غازها، مارها، مارمولکها و انواع معین ماهیها نزدیکی وقوع سانحه را حس میکنند .

ولی ممکن است تا ده سال دیگر هم زلزله شناسان نتوانند به این سه پرسش پاسخ دهند که: چه وقت در کجا و با چه نیرویی زلزله وقوع خواهد یافت ؟

عده ازمختصان علاوه بر ایجاد ساختمانهای مقاوم در برابر زلزله شبکه وسیع تاسیسات علمی و پژوهشی ایجاد کرده اند که در این زمینه تحقیقات می پردازند .

مثلاً در الماتا مرکز کازاخستان يك منطقه ژئودینا میک ایجاد شده است. این منطقه در فاصله خیلی نزدیکی از کانون زلزله واقع در شاخه های جبال زالیسکی الا تاتو قرار دارد شبکه ، کوچکترین تغییرات و حرکات پوست خارجی زمین را ثبت و خطرناکترین مناطق شهر را تعیین می نماید. بر طبق محاسبات زلزله شناسان نصف اراضی آن مربوط به منطقه نه درجه ای و بقیه مربوط به منطقه ده درجه ای است .

تحقیق پیرامون تاثیر امواج انفجارات زلزله روی ساختمانها استقامت عمده فعالیت انستیتوی علمی و ژئوفیزیک و زلزله شناسی مهندسی لینناکان (در ارمنستان) را تشکیل میدهد .

در این انستیتوت يك سکوی زلزله شناسی با محرک الکترو مقناطیسی ساخته شده که روی آن میتوان ضربه های زیر زمینی را بوجود آورد. این امر امکان میدهد که تاثیر زلزله ها را در انواع مختلف ساختمان ها با دقت زیاد تعیین

خانه هادر مقابل نوسانات کم بساط خوب نیست. از اینگونه زلزله هانیز در تاجکستان روی میدهند .

اکنون در ساختمانهای صنعتی و مسکونی در بخش های زلزله خیز شیوه های نوی بکار برده میشود .

بکار بردن کمر بند های ضد زلزله بین طبقات و غیره که استحکام ساختمان ها و مقاومت آنها را حتی در مقابل زلزله های نیرومند تامین میکنند در سال ۱۹۶۸ در شهر عشق آباد (مرکز جمهوری ترکمنستان) که ۲۵ سال قبل از آن در معرض سانحه زلزله شدید قرار گرفته بود زلزله ای بشدت هفت گره روی داد. ولی حتی یک خانه هم در شهر آسیب ندید، چون در ساختمان شهر جدید دستورات زلزله شناسان در نظر گرفته شده بود. بناهای باارماتور فولادی از لحاظ مقاومت نتایج خیلی خوب دادند .

شخصیت شناسی از روی ورقه تایپ

انقلاب صنعتی پایه های هنر گرافولوژی هنری که کرکتر و رویه یک فرد از روی دست نویسی شناخته میشود دگرگون نمود .

امروز که عصر نوشته های تایپی است در غرب حرفه دیگری بهمان آمد، بنابه نوشته های فیکار و چاپ پاریس اشخاص پیدا شده اند که از روی شیوه تایپ یک شخص مثلا تماس سنگین، تیز آهسته و یا غیر منظم انگشتان بر کلید های ماشین تایپ می توانند به انرژی محبت بدبینی، مهربانی، غرور، ریاکاری آن نفر پی ببرند .

آنها می گویند که غلطی در نقطه گذاری علامه حرص، طمع و عدم احساس مسئولیت میباشد .

کمپیوتر برای ترمیم موتو: برای سالیهای زیادی از کمپیوتر تنها در ساحة هوانوردی، فعالیت های کیهانی و ماشین های که ساختمان آنها بسیار مغلق و پیچیده بود استفاده بعمل می آمد .

اما فولکسواگون اولین موتوری بود که در ترمیم آن از کمپیوتر استفاده بعمل آمد. اکنون یکی از کمپنی هائیکه سامان و ابزار مورد نیاز هوانوردی را تولید مینماید یکنوع کمپیوتر بنام اتوسینس به بازار عرضه نموده است .

ازین کمپیوتر در تشخیص نواقص هر نوع موتوری از مودلهای سال ۱۹۶۹ تا ۱۹۷۴ پرداخته میشود .

اتوسینس نه وظیفه اساسی را انجام میدهد، نخست آنکه ماشین موتو را تحت بررسی قرار میدهد، بعدا نتایج حاصله را بایادداشت هائیکه در حافظه آن درج است مقایسه مینماید که کدام قسمت های ماشین وظایف خود را صحیح انجام و در کدام حصه نواقصی وجود دارد. در مرحله سوم کمپیوتر یک ورقه معاینه موتو را در اختیار مالک آن قرار میدهد که در آن معلومات عمومی درباره موتو مذکور درج میباشد همچنان درین ورقه تذکر گرفته که کدام قسمت ها عیار و یا ترمیم و یا عوض گردد.

یک کمپیوتر کوچک دستی نفر میخانیک را موع میدهد تا با کمپیوتر صحبت و از او بخواهد تا

به معاینه اختصاصی موثر بردارد و شکایات مالک آنرا به کمپیوتر بگوید.

کسیتها حافظه کمپیوتر برای هر سال تجدید میگردد. صاحبان این سیستم کسیتهای مذکور را با قیمت نازلی بدست آورده میتوانند. دستگاه اتوسینس در حدود هفت هزار دالر ارزش دارد.

سیستم جدید تلفون

یک شبکه مواصلاتی یکنوع تلفون جدید را که بنام (دوال-فون) به بازار عرضه نموده است. تلفون جدید دارای مزیتهای زیادی نسبت به تلفونهای عادی میباشد.

(دوال-فون) این امکان را فراهم میسازد تا شخص از خارج و داخل سیستم مذکور به مخابره بردارد در موقعیکه تلفون مصروف است هیچکس دیگری نمیتواند در لین مذکور مداخله کند.

سیستم مذکور دارای بلند گویی است که موسیقی گوارایی مینوازد اشارات خطساز از خصوصیت های دیگر (دوال - فون) میباشد. مخابره کننده میتواند به شخص مسئول دستگاه تلفون کند و برایش بگوید تا بارجه موسیقی برایش نواخته شود.

نتیجه عمومی که از این سیستم جدید حاصل میشود اینست که برای مشتری اقتصادی میباشد این دستگاه خصوصا برای شرکتهای تجارتی که دارای پنج تا سی و پنج لین تلفون باشد سهولتهای فراهم میکند.

باران ارزان برای زمین های زراعتی

بنابر کنجکاوای های علمی، دانشمندان قادر

شده اند به پیمانه وسیع و تجارتی از باران به طریق مصنوعی استفاده نموده، مقابل خشک سالی هامبارزه نمایند.

در حقیقت لابر اتوار های جدید تولید باران بذات خود خیلی بسیط و ساده میباشد. اکثرا عملیه تولید باران یادانه پاشی ابر ها از میدان های کوچک هوایی فعالیت نموده و میدانهای مذکور متشکل از یک یادو هنگر فلزی، یک رینوی ناهموار و یک تریلر مع تجهیزات رادار که در حصه فوقانی تجهیزات مذکور یک صفحه بزرگ (رادار) دورانی قرار دارد میباشد. در تمام طول فصل دستگاه رادار مذکور در طول ۲۴ ساعت جهت دریافت علایم ابرهای بارانی در فضای مجاور منطقه کنترل میشود.

به مجردیکه یک علامه ابر بارانی توسط دستگاه رادار در اتموسفر کشف گردد شخص موظف دستگاه رادار به پیلوت طیاره تلفون نموده و متعاقبا پیلوت بفضا پرواز نموده ابر مذکور پائین می آورد.

در دوجناح طیاره جنراتور ها و مواد جامد قابل احتراق با کرستلها یا بلورات مرکب مخصوص دانه پاشی ابرها که عبارت از ایدواید نقره میباشد وصل گردیده است. در نقطه مناسبیکه علایم بر بارانی دانه پاشی میشود موجودیت رطوبت و بادها عوامل قاطع محسوب میگردد پیلوت طیاره کرستلهای ایدواید نقره را از طیاره رها می نماید و کرستلهای مذکور در بین ابرها افتیده و پراکنده میشود. همینکه کرستلها یا بلورات مذکور سرد گردید رطوبت رابه خود جذب نموده در اکثر حالات رطوبت مذکور در طرف سه الی پانزده دقیقه بقطرات

به پروگرامهای دیگر ضرورتی ندارند و خود این آله خودکار تسهیلات فراوانی پیش کرده است .

باران مصنوعی و راکت های ضد ژاله

در سالهای اخیر برای خاموش ساختن حریق مدتها جنگلات در اتحاد شوروی از باران های مصنوعی استفاده بعمل می آید این طریق جدید خاموش ساختن آتش بزرگ جنگلات از طرف دانشمندان انستیتوت علمی تحقیقات جنگلداری لنینگراد و اسیر و اتور عمومی ژبوفزیک و ویکو به همکاری کارکنان موسسه هوایی محافظه جنگلات در سال ۱۹۷۰ تهیه گردیده است .

در یکی از مناطق جمهوریت (اتحاد شوروی) جنگل انبوهی که دارای ساحه وسیع بود حریق گردید و قتیکه هواشناسان راجع به آمدن ابر های غلیظ در منطقه خبر دادند طیاره مخصوصی با آن صوب پرواز کرد در ارتفاع ۳۸۰۰ متر متخصص هواشناسی بدنوی و پیلوت اول مشاعده آمدن ابر را کشف کردند. ابر مذکور مانند صخره بزرگی به نظر میرسد و تا ارتفاع ۵۰۰۰ متر ابر مذکور بلند شده رفت و اشخاص موظف باید ابر مذکور را تحت حمله قرار میدادند و قتیکه طیاره با ارتفاع لازمه رسید متخصص هواشناسی بدنوی طیاره انداخت و راکت را بالای راس ابر شروع کرد در یک مدت بسیار کوتاه زیادتر از ۱۴۰۰ فیر صورت گرفت و در نتیجه آن در حدود ۶۵۰۰ ابر تهیه گردید و پانزده دقیقه بعد از آن در بالای جنگل حریق شده در یک ساحه وسیعی باران شدید بارید گفته میتوانیم که در جریان سالهای گذشته بکس

باران میدل و به زمین سرازیر میشود . قرار اظهار داکتری پروکرمالک کمپنی باران سازی داگوئای جنوبی باران رانمی توان در هر نوع ابرها تولید نمود بلکه برای تولید باران به پیمانته تجارته موجودیت علایم ابر های مخصوصی بارانی شرط مهم میباشد .

قرار نظریه دانشمند مذکور امسال حکومت داگوئای جنوبی یک اعضاریه یک ملیون دالر را برای پروگرام تغییر آب و هوا تخصیص داده که پروژه مذکور دو سال قبل روی دست گرفته شده بود. همچنان پروژه مشابه ولی ارزاتری از طرف حکومت دریو تا سردست گرفته شده است .

در عده زیادی از ایالات و نواحی زراعتی امریکا صدها کمپنی جهت مبارزه با خشک سالی و تزئید حاصلات زراعتی باران مصنوعی تولید مینمایند.

ترانزیستور خود کار

یکی از مهندسان فرانسوی آله ترانزیستوری اختراع نموده که رادیو را طور اتومات و وقت نشر اخبار روشن و هنگام ختم خاموش می نماید . رادیو های به این وسیله مجهز اند هیچگونه فرقی با رادیو های عادی ندارد فقط یک دکمه زیادی که مربوط به این آله است در آنها نصب شده است .

این ترانزیستور از طریق استیشن فرستنده هنگام نشر اخبار بکار و در ختم آن خاموش میشود . در حالیکه اکنون برای شنیدن اخبار شنونده ناگزیر است قسمت های دیگری از پروگرام های رادیو را هم بشنوند . مخصوصا برای دانشمندان و اهل مطالعه که جز به خبرها

هابعداز پرتاب وبه وسط ابر رسیده ذریعه پاراشوت آنرا پائین آورده ودرین مدت مواد کیمیاوی فعالیت خودرا شروع می نمایند .

بعداز چند دقیقه ابر مذکور بزمین قطرات باران راارسال می دارد فعالیت های تحقیقاتی درمحافظ ازواله دریک ساحه وسیعی به شدت جریان دارد دستگاه های پرتاب راکت وتوپچی های ضدزاله باگذشت زمان ساحه استعمار زیاد راپیدا کرده ومی کنند حتی فعلا میتوان ضایعات وتلفات رابصورت عمومی از زاله چهارچند تقلیل داد این راهم باید یاد آور شویم که دوسه سال قبل ضایعات وتلفات زراعتی ازآبارباریدن زاله (درحدود دو هزار ملیون افغانی) سالانه میرسید .

ساحه محافظ زمین های زراعتی از زاله در پلان پنجساله هشتم اتحاد شوروی ازیک تا ۳ملیون هکتار زیاد گردیده بود .

ودرپایان پلان پنجساله نهم (ختم ۱۹۷۵) ساحه این زمین های زراعتی به ۵۰الی ۶۰ملیون هکتار می رسد .

وسیله ای جدیدی برای شناخت مقناطیس

چندی قبل دانشمندان ومحققان فنی پوهنتون (گین) درانستیتوت کیمیاي انورگانیکدستگاهی رابکار انداخته اند که بااستفاده ازآن میتوان حتی دردرجات ۲۷۰سانتیگراددرفضا موجودیت مقناطیس رادرهمه موادتشخیص دادودانست که در کدام درجهحرارت یکماه معین بمقناطیس تبدیل میگردد وبهمین منظور دستگاه ساخته شده پیوسته میتواند درجه حرارت را تغییردهد . این دستگاه که بنام ترازوی مقناطیسی یاد گردیده درمدت تقریبا دوسال ساخته شیده

بارانهای مصنوعی در حدود شصت حریص مدهش که ساحه ۱۲۰ هزار هکتار رادر بر میگرفت خاموش ساخته شده است مقدارآبیکه ازیک ابرپایان می افتد مربوط به قدرت آن بوده وبطور متوسط به ۴۰الی ۶۰ هزار تن میرسد ، نظربه عقیده یکمده دانشمندان اتحاد شوروی وقتیکه یک ابرغلیظ و بسزرگ اش چارچ میشود ابرمذکور به تدریج کتله های جدید رطوبت را جذب کرده وآنرا تصفیه، ودرنتیجه آن درزمین مقدار زیاد آب نسبت باندازه اولیه بزمین فرود می آید اگرمابدانیم که ابرهای تولید کننده زاله چه قسم بوجود می آینددر آنصورت می توانیم بطور موثردربالای زاله که برای زراعت مضر است حمله کنیم اکنون اقدامات وسیعی برای مبارزه باحادثات غیرناگوار که دربالای زراعت تاثیرمنفی دارد جریان دارد البته هریکی ازشما می دانید که زاله چقدر خسارات زیادی رابرای زراعت بارمی آورد .

درساحات ضدزاله دستگاه های دید رادیویی نصب میگردد این دستگاه هاتامسافات ۳۰۰ کیلو متر موجودیت ابرزاله دار راكشف میکند بكم دستگاه های را دارکوردینات ابر ودرجه زاله دار بودن آنرا تعیین می نمایندخواص ابر زاله دار بسیاربه سرعت تعیین گردیده وبه محل قومانده بدون معطلی اشاره خطر ارسال گردیده به جزوتامهای توپچی ویاراکت قومانده داده میشود اگر ابر مذکورقوی بوده وتا ارتفاع ۵ کیلو متر قرار گرفته باشد در آنصورت به تحت آن راکت پرتاب میگردد واگر ارتفاع ابربسیارکم بوده وبسیارقوی نباشد درآنصورت ازقطعات توپچی بالای آن فیر می گردد راکت

است برای سرد کردن آن از هلیومی استفاده میگردد که بصورت مایع درمی آید مقدار مواد مورد آزمایش خیلی اندک است بدین صورت ترازوی ساخته شده میتواند به نسبت یک بزرگ میلیونم تمرکز آهن را اثبات کند. بدینتر تیب تحقیقات این انستیتوت برای صنایع کامپیوتر سازی تلویزیون خیلی ارزنده است زیرا این نوع صنایع نیاز به مواد محتوی مقناطیس به بهای مناسب دارند. ضمناً با این نوع تحقیقات ممکن است موادی که در حرارت های کم خاصیت مقناطیسی می یابند جانشین کوبالت آهن ویانیکل شوند.

لایتریکه از آفتاب نیرو می گیرد

یکی از کار خانات معروف آلمان فدرال موفق بساختن لایتری گردیده که نیروی اشتعال خود را از آفتاب حاصل می نماید. لایتر جدید دارای سلولهای خورشیدی است که نور را به انرژی الکتریکی تبدیل مینماید و دارای یک باطری کوچک ترانزیستوری فولادی است که انرژی بدست آمده را ذخیره میکند و همواره لایتر را آماده استفاده نگاه میدارد. این لایتر جدید که بنام (اسولاتروینک) اسم گذاری گردیده است هرباری که بطری پر میشود در حدود یک هزار و پنجاه بار روشن میشود.

ریزش موی سر و ارتباط آن با اسید معده

آخرین نظریه ای که درباره علت ریزش موی سر، از طرف دانشمندان ابراز شده است اظهار نظر داکتران آلمانی است. آنها ثابت کرده اند ریزش موی سر بعلت کمی ترشح

اسید معده است.

به عقیده این داکتران موقعی که ترشح اسید معده کم میشود سوء هاضمه بوجود آمده و مواد غذایی لازم برای بدن باندازه کافی جذب نمیشود و در نتیجه اختلالی در تولید و رشد ونمو موی سر و ناخن انگشتان دست و پایش می آید.

بنابراین در مراحل اولیه ریزش موی سر، باید کاری کرد که ترشح اسید معده بحالت عادی خود برگردد و باید داروهایی مصرف شود که اسید معده را زیاد کند. علاوه خوردن سبزیجات زیاد و رچ سبز و آب چونیز در بر طرف کردن ریزش موی سر موثر است.

شیر مادر محتوی میلیونها گرویات سفید است

این گرویات هابه بدن طفل نیروی دفاعی در مقابل بیماریها رامیدهند:

دانشمندان بیوشیمی دانشگاه تکزاس پس از یک رشته تحقیقات این نظریه را ثابت کردند که شیر مادر تنها مواد غذایی لازم برای رشد بدن را به طفل نمیدهد، بلکه این شیر حامل مقدار زیاد از گرویات های سفید بدن مادر است که با وارد شدن در بدن کودک، او را در مقابل بیماری های مختلف مصئون میکنند در حقیقت در ماه های اول تولد که بدن کودک هنوز آماده برای مبارزه با بیماریها نشده است بدن مادر گلبول های سفید خود را همراه با شیر به بدن طفل میرساند و این گرویات های سفید بدن مادر تا موقعیکه گرویات های سفید کودک باندازه کافی فعال نشوند وظیفه دفاعی در مقابل میکروب های مختلف را عهده دار می شوند

ازفساد مصئون ميمانده .
 اين قرص هاهم اکتون درآزمایشگاه های امریکا درمورد عده زیادی بیماران آزمایش شده است واز (۱۶۵) نفرکه بادندان های خراب وپوسیده این قرص هارا خورده اند (۶۵) در صد دندشان بکلی معالجه شده اند و(۲۳) در صد دیگر نیز بهبودی نسبی یافته اند .

این قرصها تاکنون عوارضی نداشته و برای سلامتی بهیچوجه زیان آور نیستند .

طیاره جدید برای کوهنوردان

جبال همالیا وقلل مرتفع آن باآنکه تسخیر شده اند. معذالك بسیاری ازقسمت های آن باقیمانده است که بعلت دشوار بودن راه ها، کسی پایش به آنجانرسیده است اما يك كوهنوردفرانسوی بنام (میشل پیسل) وسیله ای اختراع کرده است که باآن میتوان تمام این کوه راگردش کرد واز نزدیک آنرامشاهده کرد، این وسیله ایست شبیه هلی کوپتر با این تفاوت که بجای پایه هایی که روی آن هلیکوپتر فرود می آیداین وسیله جدید دارای چندکیسه پراز باداست وروی این کیسه ها بادی می نشیند این طیاره کوچک روی هرزمین وتخته سنگ ناهمواری میتواند فرود آید و تعادل خودرا حفظ کند .

بعلاوه بااین طیاره درصورت لزوم میتوان روی رودخانه هایبادریاچه هانیز فرود آمد و ازکیسه های بادی بعنوان يك قایق استفاده کرده. این وسیله خیلی سبك است میتوانقسمت های آنرا ازهم به آسانی جداکرد وقطعات مجزأ رابادوش حمل کرده وبه ارتفاعات برد ودر آنجا

وبهین جهت است کودکانی که درماه هال اول تولد ازشیر مادر محروم میمانند بدنشان استعداد ابتلا به بیماری های مختلف را پیدا می کند .

نفوس جهان بیش ازچهار ملیارد

هرسال (۹۰) ملیون نفر برجمعیت جهان اضافه میشود :

تحقیقاتی که دانشمندان جامعه شناس جهان کرده اند نتیجه حیرت انگیزی دارداین تحقیقات نشان میدهد که خیلی سریع ترازانچه انتظار میرفت جمعیت کره زمین درآغاز سال ۱۹۷۴ ازمرزچهار ملیارد نفرتجاوز کرده است و هر ساله متجاوز از (۹۰) میلیون نفربر جمعیت جهان افزوده میشود دانشمندان تصور میکردند که افزایش جمعیت جهان سالانه حداکثر (۷۵) میلیون نفرخواهد بود، ولی حالامعلوم شده است که حساب آنها درست نبوده وافزایش جمعیت تقریباً غیرقابل کنترل شده است . بدین ترتیب تردیدی نمیتوان داشت که تا چند سال آینده ، دنیامواجه باکمبود شدید موادخوراکه خواهد بود .

قرص هایی که ازفساد دندان جلوگیری

میکند .

درآینده نزدیک میتوان باخوردن قرص هایی که ازافسادشدن وریختن دندان ها جلوگیری کرد .

این قرصها که هنوز مواد متشکله آنهافاش نشده است ولی ظاهرا از انواع ویتامین ها ومواد دیگر تشکیل شده اند، درهمه ماه یکی دوبارباید استعمال شود وباخوردن آنها دندان های انسان

بهم متصل ساخت و مورد استفاده قرار داده و از ارتفاعات مختلف به نقاط صعب العبور و غیر قابل عبور کوه ها و دره ها رفت، و تا ارتفاع پنج تاده متری کوه ها پرواز کرد و از این ارتفاع کم بخوبی همه چیز را مشاهده نمود .

ساعت هایی که بانور چراغ کار می کنند

نخستین ساعت های دستی که با تبدیل انرژی کار میکنند وارد بازار شد .

این ساعت ها انرژی حرارتی و انرژی نورانی را تبدیل به انرژی مکانیکی کرده و در حقیقت با همین انرژی کار میکنند این ساعت ها دارای دو بطری کوچک هستند که هر بطری از یک ناخن انگشت دست بزرگتر نیست و این بطری ها نور چراغ و نور آفتاب را گرفته آنها را تبدیل به انرژی مکانیکی کرده ، چرخ های خود را به حرکت در می آورد .

این باتری های کوچک در حدود (۵۰) سال تمام کار میکنند و ساعت جدید نیز تقویم دار است و غیر از ساعت روز و ماه و سال را در آن میتوان خواند و تا سال (۲۱۰۰) را در صفحات آن پیش بینی کرده اند این ساعت به قیمت زیاد تمام میشود .

یک کشف جدید در ساحه زراعت

دستگاهی را که متخصصان صوت در اتحاد شوروی ساخته اند . حرکت تقریباً بی صدای حشرات را که به محصول غلات آسیب میرساند هفت هزار بار تقویت می کند دستگاه جدید که (دسپکتروگرام های صوتی) نام دارد قادر است که در ظرف چند ثانیه آفات مختلفه را کشف و انواع آنها را تشخیص دهد .

تا بزودی اقدامات مفیدی برای از بین بردن آنها اتخاذ گردد در گذشته انجام این کار ها وقت زیادی میگرفت و مستلزم کار توان فرسایا میکروسکوپ بود .

دستگاه جدید صوتی با موفقیت از عهده آزمایش برآمد و اکنون در اختیار مراکز بزرگ تحویل غلات و سیلواها گذارده شده اند .

زمین سنگینتر میشود

چندی قبل دانشمندان انستیتوت کیمیا زمین شناسی و کیمیا نیلوتیک و زنا دسکی واقع در اتحاد شوروی نظریه داده اند که هر ساله یک تا دو ملیون تن گرد و غبار کیهانی بر روی کره زمین رسوب می کند آنها ضمن تحقیقاتی در یمن موضوع اضافه کرده اند که شدت رسوب عناصر کیهانی در سطح کره زمین طرف پنج صد میلیون سال اخیر تغییری نیافته است در طی این مدت کره زمین معادل بیش از یک ملیون تن سنگینتر شده است لیکن این مقدار در مقایسه با وزن پوسته زمین بسیار ناچیز است .

کشف تازه ای برای رفع گریپ

چندی قبل در کشور شوروی دکتران برای رفع بیماری های گریپ فارانژیت و سنویت معالجة بوسیله اشعه ماورا بنفش را تجویز کردند .

این عمل معمولاً در شرایط شفاخانه با استفاده از دستگاه های نسبتاً بزرگی انجام میگير این دستگاه ظاهراً شبیه تفنگچه است و با فشار دادن دکمه ای بکار می افتد ساده بودن دستگاه به بیماران امکان میدهد که

مېمونېا بوسيله کامپيوتر با انسان حرف ميزند !

درشپر (اتلانتا) امريکا دستگامې ساخته شده که باکمک اين دستگاه ميمون هاميتوانند با انسان صحبت کند. ميمون های شمپانزه را که از ساير ميمونها معمولا باهوش تر هستند ، دردانشگاه (اتلانتا) طوري تربيت کرده اندکه آنها با اين دستگاه آشنا شده اند و با فشار دادن دکمه های مخصوص دستگاه که علامت خاص دارند، با انسان صحبت کرده و مقصود خود را به انسان می فهماند .

باهوش ترين ميمون های اين دانشگاه شمپانزه ماده ای است بنام (لانا) اين ميمون بوسيله دستگامې که با آن آشنایی کامل دارد، با مربی خود مکالمه و گفتگومی کند . غالبا از او سوالاتی می نمايد و اطلاعاتی کسب می کند ، يا چيز هايی را که لازم دارد و ميخواهد بخورد، طلب می کند. مربی نيز بوسيله فشار دادن دکمه های کامپيوتر جواب شمپانزه را ميدهد و شمپانزه با حرکت اين دکمه ها حرف مربی خود را می فهمد .

کشف بزرگ يك دانشمند فرانسوی

پروفيسور (فرانسواژاکوب) دانشمند معروف موسسه پاستور پاریس و برنده جایزه نوبل اخيرا موفق به کشف بزرگی در زمینه مبارزه با بیماری سرطان شده است . پروفيسور (فرانسواژاکوب) با کشف خود روشن کرده است که نسوج سرطانی چگونه خود را از جمله نیروی دفاعی بدن محافظت کرده و موفقی میشوند که گسترش پیدا کنند، نسوج سرطانی

معالجه را مشخصا بدون کمک دکتر در منزل انجام دهد اين کار مخصوصا در موارد شيوع گريپ فوق العاده پرازش است .

تكنيك جديدی در علم طب

پروفيسور گاساو آلمانی برای کشف زود هنگام اماسهای پروستاتش روش نوینی ابداع نموده اند .

روش جدید که در کلينيك دياگنوستيك عملی شده است استفاده از عکس برداری مافوق صوت از پروستات است که هرگونه تغير در پروستات را زود و صريح نشان ميدهد اين روش كاملا بدون درد میباشد . در ديگر بخشهای طب تشخيص بوسيله مافوق صوت معمول بوده است اما در مورد پروستات سابقه نداشته است .

دستگاه جديد آژير

چندی پيش در آلمان تازه ترين دستگاه آژير بهنگام خطر ساخته شد دستگاه جديد که موسوم به اکس وارن - جی - ا - است در محل کار قرار داده میشود و تمامی جاهای را که در کارخانه ها امکان انفجار ميرود زیر نظر دارد دستگاه جديد بهنگام جستجوی معايب لوله ها و تانک های گاز بخار قابل استفاده است . اختلاف گاز و هوا در اينگونه جاها مدام وارد میشود .

همينکه تراکم گاز بحدود معینی برسد . بيد رنگ آژير سمعی و بصری شروع و کارگران را از خطر نزديک بر حذر ميدهد .

بود شکستند و بجای جمجمه ، جمجمه بزرگتری را که از يك نوع بلورنشکن ساخته بودند و دوبرابر جمجمه طبیعی او بود، بجای سرطبیعی او قرار دادند . اکنون مدت سه ماه است که این بیمار با سر بلوری در دانشگاه پنسلوانیا زندگی میکند و از خارج این محفظه بلوری مغز او را بخوبی میتوان مشاهده کرد. قسمتی از مغز که آسیب دیده اکنون حجمش زیاد شده است و بدون آنکه بمانعی برخورد کند رشد می کند و همین رشد تاکنون بیمار را از مرگ نجات داده است. داکتران دانشگاه پنسلوانیا میگویند که حال بیمار کاملاً رضایت بخش است .

وسيلة جدید برای تغذیه گاوها

یکی از دانشمندان زراعتی سویدن اخیراً وسیله یی اختراع کرده که میتواند صد ها گاوا بصورت اکثرونی غذا بدهد . این وسیله در عین حال احوال يك يك از حیوانات و تأثیر غذا را بر آنها ثبت میکند .

ریکارده جدید چلم گشی

(دیکو لومبی) اهل فرانسه ریکارده جدیدی (دیگولومبی) اهل فرانسه ریکارده جدیدی در کشیدن چلم قایم کرد. دیکو در مسابقه ای که به همین مناسبت در شهر تولوز فرانسه انجام یافت بدون وقفه شانزده ساعت و سی و هشت دقیقه چلم کشید و ریکارده سابق را که صرف دوساعت بود شکست .

طبق کشف پروفیسور ژاکوب ماده ای از خود ترشح میکنند که این ماده نیروی دفاعی و مقاومت بدن را در مقابل بیماریها و میکروب های خارجی قلع میکند و سلولهای دفاعی بدن با برخورد با این ماده، از تحرك بازمی مانند و در نتیجه سلولهای سرطانی بدون مانع شروع به رشد و نمو میکنند . پروفیسور ژاکوب هنوز نتوانسته است کیفیت این ماده مترشح شده سلول های سرطانی و فرمول ساختمانی آنها را کشف کند و در جستجوهای بعدی خود سعی دارد این موضوع را روشن کند. در آن صورت قدم مهمی در مبارزه با سرطان برداشته خواهد شد و ممکن است ماده ای به بدن تزریق کرد که اگر آن ماده مترشح را خنثی کند و سلول های دفاعی بدن بتوانند بسلول های سرطانی حمله ور شده آنها را دفع نمایند .

اولین انسانیکه سر مصنوعی بلوری دارد،
در آمریکا برای نخستین بار در تاریخ طبی يك کارگر ساختمانی دارای يك سر و جمجمه از بلور نشکن شده است بطوریکه مغز او از خارج بخوبی دیده میشود. این کارگر ساختمانی از بالای چوب بست افتاده و ضربه مغزی دیده بود. بر اثر این ضربه مغزی قسمتی از مغز او از جای خود تکان خورده بود ، و داکتران عقیده داشتند که اگر بیمار فوراً مورد عمل جراحی قرار نگیرد و فشار جمجمه از روی آن قسمت مغز آن که آسیب دیده برداشته نشود بیمار تلف خواهد شد . به همین جهت استادان دانشکده طبی دانشگاه پنسلوانیا استخوان سر و جمجمه این کارگر را با اینکه آسیب ندیده

سکرتر الکتروني

گذاشته ميشود. گازمتان هوا را از آن عبور مېدهند تا (زرع شود) و قتي محلول به ۲ تا ۳ در صد ميرسد بکترتيا هاي محتوي سلول ها بيرون ميشوند و ميميرند .

اين محلول بعد دوباره به تانک برگردانيده ميشود تا سلول هاي ديگري نموکند .

شيل ميگويد، توليدات يك سلولي ايسن دستگاه محتوي ۷۵ درصد پروتين باکيفيت آرد ماهي سفيد است که اکنون در تهيۀ پروتين به کار ميرود .

تبديل زباله به نفت

مردم دنيا هميشه زباله هاي شان را با دفن کردن ، سوزاندن يا خشت ساختن وغيره از بين ميبرند . اما شرکت هيتاچي توکيو فکر ميکند که زباله با ارزش تر از آنست که آنرا دور بريزيم. اين شرکت تدابييري اتخاذ نموده که از هرتن زباله ۸۸۲ نفت سفيد استحصال مينمايد.

اين ماشين که در ساحۀ ۲۴ متر مربع يار د نصب گرديده اشغال مواد فاضله را مي جوشاند و نرم ميکند تا سراسر انجام آنرا به گاز مخلوط مبدل مينمايد .

پس از آن اين مواد به ماشين تصفيه برده ميشود و در آنجا به نفت مبدل ميشود .

هيتاچي گفته است اين ماشين گنجايش ۱۰۰۰ تن مواد را در روز دارد و براي شهر هاي پر جمعيت مناسب است .

استفاده از لاييزر هاي عضوي در رشته هاي

رنگ آميزي ويولوژيکي

اخيراً عدۀ از دانشمندان شوروي دستگاه جديد لاييزر اگونيكی (عضوي) اختراع نموده اند

يك دانشمند بلغاري ياي اخير آبه اختراع سکرتر الکتروني دست يافته است، سکرتر الکتروني از عېده تمام اعمالی که يك سکرتر انسان انجام ميدهد برمي آيد به سوال مراجعين جواب ميدهد و معلومات مطلوب را ارائه مينمايد. و از طريق صفحه روشني همه اطلاعات را به مدير مي رساند . اين سکرتر به گوش هاي الکتروني و پنج قسمت ثبت کننده مجهز است.

انرژي آفتاب در تهيۀ غذا:

جوزف ارگون دانشمندی از فلاندر سيستم جديدي ابتکار کرده که با استفاده از انرژي آفتاب مواد فاضله عضوي را به غذای زيادتر آب صاف قوه برف و مواد کيمياوي تبديسل ميکند . انرژي آفتاب به وسيله يك گيره اخذ و منتشر ميشود اين انرژي به وسيله يك مايع محافظت کننده تانکهاي پراز مواد عضوي را گرم ميکند مايعی که از اين حرارت حاصل ميشود حاوي مقداري پروتين يك سلولي وآب خالص است .

بقول پروفيسر ارگون يك دستگاهيکه در يك ميل مربع به اين سيستم فعاليت ميکند براي ۲۵۰ هزار نفر غذا انرژي وآب می تواند تهيۀ کند .

تبديل گاز به خوراكي

طريقي که بتوان از متان يا گاز طبيعي پروتين بدست آورد توسط مرکز تحقيقاتي شيل در انگلستان پررسي گرديده است . در عمليات دستگاه (شيل) (کشتزار مکروبي) درمايعی محتوي آمونيا فاسفيت و منرالهاي ديگر

که با استفاده از آن میتوان بجای اشعه بیش قیمت لایزرا انواع و اقسام رنگ های عضوی کار گرفت که البته در اینجا منظور از رنگ های عضوی همان رنگهای میباشد که بصورت عادی در حیات روزمره برای رنگ آمیزی البسه، ابریشم، پشم، چرم و امثال آن مورد استفاده قرار می گیرد.

دستگاه جدید لایزر ارگونیک (عضوی) در تحت یک یا چند فریکونسی جداگانه فعالیت مینماید طول موج این دستگاه رامیتوان بادور دادن و چرخانیدن یک لوله مخروطی شکل توسط محلول های رنگ آمیزی تغییر داد. کنترل عکس العمل های کیمیای تداوی و معالجه قسمتی از عضلات بصورت بیولوژیکی کسب و جمع آوری اطلاعات در فواصل بعید و کوتاه و برش کردن فلزات مانند فولاد از وظایف و مزایای دیگر این دستگاه محسوب میگردد .

سیستم جدید کنترل قلب و جهاز تنفسی از دور .

این آله وسایل متعدد اوپتیکی دارد و بداخل آن لوحه های نازک الکترو دیک کیبل ارتباطی نصب است . وزن این آله بیش از ۱۰۸ کیلو گرام نیست . آله مذکور توسط انستیتو ت بیوشیمی مرکز طبی سان انتونیو در شهر تکزاس اختراع شده است . قیمت آن از ۸۵۰ تا ۱۰۵۰۰ دالر است .

یک سیستم کنترل ضربان قلب مریض و دوران تنفسی او که پرساران راقدر میسازد در یک استیشن مرکز ضربان قلب و جریان تنفس

مصاحبه بنا علی وحید عبداللہ معین سیاسی وزارت خار جہ بالیوس ساینمز نماینده روزنامہ واشنگتن پست

مودخ ۲۸- سنبلہ ۱۳۵۳ :

سیاسی کہ بین افغانستان و پاکستان موجود است وارد ہستید۔ آنچه افغانستان میخواستند است کہ پاکستان حقوق حقہ مردم پشتون و بلوچ را برای تعیین سرنوشت آیندہ شان توسط خودشان برسمیت بشناسد .

افغانستان قبل از تاسیس دولت پاکستان و بعد از آن کوشیدہ است تاحق تعیین سرنوشت باین مردم دادہ شود متاسفانہ باتمام مساعی ایکہ افغانستان تاحال بخارج دادہ پاکستان حاضر نشدہ اینکار را انجام دہد مردم پشتون و بلوچ و سرزمین آنها هرگز جزء پاکستان نبودہ و نیست . این مردم و سرزمین آنها در اثر فشار استثمار اشغال گردید بعد از آنکہ وضع در نیم قارہ فرق کرد باز ہم تحت فشار و دسیسہ همان استثمار تنہایک ریفراندم مصنوعی بعمل آمد کہ اکثریت مردم با آن مقاطعہ نمودند . افغانستان ہمیشہ عقیدہ راسخ داشتہ و دارد کہ باید حق تعیین سرنوشت باین مردم دادہ شود .

مبارزہ ملی علیہ مظالم پاکستان در بلوچستان جریان دارد، و عدم استقرار سیاسی در پشتونستان نیز آغاز یافته است . توقع مردم و حکومت افغانستان از پاکستان اینست قبل از آنکہ بسیار دیر شدہ باشد بارہبران ملی پشتون و بلوچ کہ بصورت غیر دیموکراتیک و غیر عادلانہ تحت فشار قراردادہ و بہ زندان انداختہ شدہ اند مذاکرہ نماید .

سوال :

آیا این توقع مردم و حکومت افغانستان

نمایندہ واشنگتن پست: در کنفرانس سران دول و حکومت کشور های اسلامی کہ در ماہ فبروری گذشتہ در لاهور انعقاد یافت بنا علی بومدین رئیس دولت الجزایر طی نطق خود اظهار نمود، ترتیبی اتخاذ گردد کہ سرمایہ کشور های دارای نفت در کشور های نادار مورد استفادہ قرار گیرد آیا مساعدت هاییکہ افغانستان از بعضی کشور های مسلمان و نفت دار گرفته با اساس آن اظهارات بنا علی بومدین است ؟

جواب :

بنا علی وحید عبداللہ : خیر این مساعدت ہا در اثر مذاکرات دوستانہ و موافقات دو جا نہ بین افغانستان و دول مذکور صورت گرفته است.

سوال :

چگونہ میتوان یقین داشت کہ این قسمتی از سیاست عمو می کشور های دارای نفت نیست ؟

جواب :

شاید باشد ممکن اطلاع داشتہ باشید کہ یک بانک اسلامی نیز تاسیس میگردد تا بہ کشور های محتاج اسلامی معاونت نماید و اساسی نیز گذاشتہ شدہ ولی آغاز فعالیت های این بانک البتہ قدری وقت خواهد گرفت .

سوال :

لطفا بصورت مختصر روابط خود را با پاکستان شرح دهید ؟

جواب :

یقین دارم کہ بہ تاریخچہ یگانہ اختلاف

مداخله در امور داخلی پاکستان نیست ؟

جواب :

خیر طوریکه گفتم این مردم یعنی پشتونها و بلوچها در اثر فعالیت های شوم استعماری جبرال اشغال و هیچگاه قسمتی از هند برتانوی یا پاکستان را تشکیل نداده اند بلکه در یک وضع خاص قرار داشتند . مردم افغانستان نمیتوانند در برابر آینده سرنوشت ملیون هابردار پشتون و بلوچ خود بی تفاوت بمانند .

سوال :

تاجائیکه بیاددارم قبل از انقلاب از مسأله بلوچ تذکری بعمل نمی آمد و نباغلی محمد داود آنرا در کنفرانس مطبوعاتی خویش یاد نمودند ؟

جواب :

بر خلاف مبارزه آزادی خواهی بلوچها از خود تاریخچه طولانی دارد که از سالها و مخصوصا بعد از تشکیل پاکستان تبارز نموده اما وضع موجوده یعنی مبارزه مسلحانه چهار پنج سال قبل از انقلاب در افغانستان و قتیکه حکومت اکثریت در بلوچستان و پشتونستان بصورت غیرقانونی لغو گردید و رهبران بلوچ مجبوس گردیدند آغاز یافت . نظریه مظلالم پاکستان مخصوصا در بلوچستان نام از بلوچ برده شده است .

سوال :

منظور از این تغییر چیست ؟

جواب :

منظور خاص ندارد تنها برای فهم و شناسایی بهتر زیر اهر دو برادران ما هستند و حق تعیین

سرنوشت شانرا تأیید میکنیم .

سوال :

در چند ماه اخیر روابط شما با پاکستان به صورت قابل ملاحظه ای روبه خرابی گذاشته است . در چنین فضایی چطور میتوان راهی برای حل اختلاف یافت ؟

جواب :

روابط افغانستان و پاکستان وقتی روبه خرابی گذاشت که حکومت پاکستان حتی قبل از انقلاب در افغانستان مبادرت به پامال ساختن حقوق حق مردم پشتون و بلوچ نموده حکومت های اکثریت رادر پشتونستان و بلوچستان طوریکه قبلا گفتم لغو نموده و علیه وطن پرستان فعالیت های مسلحانه را آغاز نمود . در اثر این اقدامات پاکستان ، افغانستان نمیتواند در برابر چنین فشار بر مردم پشتون و بلوچ بی تفاوت بماند و از آنجائیکه مامتوجه اهمیت صلح و استقرار درین منطقه هستیم نمیخواهیم در مقابل اعمال غیر مسئول زمامداران پاکستان و فشاریکه بر مردم پشتون و بلوچ وارد میکند و صلح و استقرار منطقه را برهم میزند تنها ناظر باشیم .

شما قبلا يك بار وضع موجوده را با وضع سال ۱۹۷۱ بنگله دیش مقایسه نمودید در آنوقت ده ملیون پناهنده از پاکستان شرقی به هند رفت هند آنها را تهدیدی بخود تلقی نموده با پاکستان برای مراجعت این پنا هگزینان جنگید ؟

جواب :

اگر پاکستان به بمباران بدون تبعیض دهات و قراء بلوچستان بعد از ختم میعاد اولتیماتوم

د افغانستان کلتري

واقعي راپيدا كړده بارهبران پشتون وبلوچ
و افغانستان مذاكره راآغاز نمايد و په حادثه
جويي نپردازد .

سوال :

من از پاکستان آمده ام. در آنجا يك ونيم
ساعت با ښاغلي بوتو مصاحبه داشتم اكثر
موضوع مورد بحث همين بود بعد از سفر در
آنجا و اينجا چنان مفكوره گرفته ام كه مذاكرات
امكان پذير ناست . زيرا موقعها بسيار ازم
دور و ثبات ميباشد ؟

جواب :

اين امر كاملا به ښا غلي بوتو ارتباط دارد
اما وي نمتواند از يك حقيقت مسلم انكار نمايد
بايد واضح بگويم كليك حل مسأله در اسلام
آباد ميباشد نه در كابل .

سوال :

شرائط شما براي مذاكره چيست ؟

جواب :

شرط ما اينست كه مذاكره بايد بدون قيد و
شرط صورت گيرد، آماده مي باشيم تا راجع
باين يگانه مسأله مورد اختلاف با پاکستان
مذاكره نماييم .

سوال :

ښاغلي بوتو ميگويد اين مسأله داخلي
پاکستان است ؟

جواب :

زمامداران پاکستان هميشه اينرا گفته اند
وميگويند ، ماهيچوقت آنرا مسأله داخلي
پاکستان ندانسته ايم .

سوال :

اگر ښاغلي بوتو اوليتاتوم خود را اجرا نموده

مبادرت ورزد انديشه عین چیزیکه در بنگله دیش
واقع گردید برده میشود .

سوال :

آبادر آنصورت با پاکستان مقابله خواهيد
كرد ؟

جواب :

مشكل است درين مرحله بسوال شما جواب
دهم، اما همينقدر ميگويم كه اگر آن وضع پيش
آينده تنها پرويلم بزرگ براي افغانستان و
پاکستان خواهد بود بلكه خطري را براي صلح
اين منطقه جهان خلق خواهد نمود. به همين
علت واحساس همين مسئوليت بود كه رئيس
دولت افغانستان از روساي تمام كشور هاي
اسلامي، سكرتر جنرال كنفرانس اسلامي و
توسط سرمنشي ملل متحد از حكومات كشور
هاي عضوان موسسه تقاضا نموده اند تا قبل
از آنكه چنين واقعه اي رخ دهد ښاغلي بوتو
صدراعظم پاکستان را از عواقب وخيم آن
دوستانه ملتفت سازند .

سوال :

ښاغلي تهامي سرمنشي كنفرانس اسلامي
بعد از ملاقات با ښاغلي بوتو وزعمای افغانستان
بسيار خوشبين نبوده وضع را بحراني خواند؟

جواب :

ښاغلي تهامي موقف مارا بخوبي درك نموده
اند و مارا خوب مي شناسند كه طرفدار حفظ
صلح واستقرار و مذاكره هستيم و معتقديم كه
مسائل را نميتوان تنها از طريق زور گويي
حل وفصل نمود .

از بوتو ميخواهيم شهادت يك زمامدار سياسي

بمباران را آغاز نماید چه خواهید کرد ؟

کرد ؟

جواب :

مانمیتوانیم درمقابل این اعمال بی تفاوت باقی بمانیم .

سوال :

باتمرکز قوای افغانستان وپاکستان در سرحدات دوکشور من آنرا جنگ تعبیر میکنم ؟

جواب :

تمرکز قواازطرف افغانستان قطعاً و هرگز صورت نگرفته است، ماجرت آنرا داریم تااز شما دعوت کنیم وتسهیلات لازم را فراهم آوریم که به مناطق مربوطه رفته بهحیث یک روزنامه نگار آزاد، آنجارا ببینید چه بهتر که عین مشاهدات رادر آنطرف سرحد نام نهاد نیز بنمائید کهکدام کشور ترتیبات خاص عسکری گرفته است .

سوال :

میدانم که پاکستان قوای خودرا متمرکز نموده وآنرا انکار نیز نمیکند ؟

جواب :

خوب شدکه بااین تصدیق شما بهجهانیان معلوم گردید در حالیکه چند ی قبل شماغلی بوتو افغانستان وهندرابه تمرکزقوادرسرحدات متهم میساخت، خودبه تمرکز قوا پرداخته و قرار گفته شما انکار هم نمیکند .

سوال :

نظرشما چیست اگر درروزنامه خود به خط درشت بنویسم که درصورت اجرای اولتیماتوم دربلوچستان شما باپاکستان مقابله خواهید

جواب :

بی تفاوت نخواهیم ماند، آنچه قابل توجه میباشد اینست که اگر بالفرض مقابله ای صورت بگیرد عواقب آن ازآنچه تصور میشود برای منطقه ماوخیم ترخواهد بود .

سوال :

قدرت نظامی خودرا باپاکستان چگو نه مقایسه مینمائید ؟

جواب :

متاسفانه نمیتوانم این سوال شما راجواب دهم .

سوال :

درصورت بروز مقابله آیاهند کمک خواهد کرد ؟

جواب :

بازهم تکرار میکنم که درصورت بروز یک واقعه ناگوار بین افغانستان وپاکستان ساحه آن محدود نخواهد ماند .

سوال :

درباره تسلیم شدن بعضی از بلوچها چه میگوئید ؟

جواب :

تسلیم شدن بلوچها صحت وحقیقت ندارد، زیراایشان برای یک پرنسپ می جنگند .

سوال :

درصورت مقابله باپاکستان چگونه واز کجا میتوانید کمک بگیرید ؟

جواب :

دفاع ازخود وظیفه هرملت است، از چنین وضعی نباید تصور کردکه واقعات محدودمانده

میتواند .

سوال :

خارج از روابط افغانستان و پاکستان نظریه
شماره دایره دیگر کشورها چیست ؟

سوال :

ښاغلی بوتوبارها دوستی خود را با شاه
ایران مخصوصا در قبال تهدید هند تذکر داده
است نظر شما چیست ؟

جواب :

از روابط حسنه خود با دیگر کشور ها
مخصوصا کشورهای حوزه بجز پاکستان بسیار
راضی و خوش میباشیم. با ایالات متحده امریکا
نیز روابط خوب داریم . ښاغلی کیسنجر را
چندی بعد در نیویارک یا واشنگتن ملاقات
خواهم کرد .

جواب :

شاهنشاه ایران که دارای افق نگاه وسیع
در قبال مسایل منطقه و جهان میباشد ارزیابی
ایشان با ارزیابی ای که بوتو میکند قطعاً مطابقت
ندارد .

سوال :

آیا با ښاغلی کیسنجر در موضوعی خاص
صحبت خواهید نمود ؟

سوال :

روابط شما با چین چگونه است ؟

جواب :

البته گذشته از مذاکره روی روابط دوجانبه
و امداد اقتصادی آن کشور به افغانستان که
بصورت رضایت بخش جریان دارد مذاکرات
مابینتر راجع به اوضاع ناآرام منطقه متمرکز
خواهد بود .

جواب :

روابط مانورمال و دوستانه میباشد .

سوال :

آیا با چین تجارت دارید ؟

جواب :

بلی ، چندروز قبل موافقتنامه تجارتی را
امضاء کردیم .

سوال :

آیا از کیسنجر خواهید خواست با ښاغلی
بوتو یکنوع فشار آورد ؟

سوال :

آیا معاملات نظامی دارید ؟

جواب :

بحیث یک کشور معظم و علاقمند به برقراری
حفظ صلح پایدار درین منطقه و جهان البته
این توقع موجود است .

جواب :

خیر نداریم .

سوال :

آیا تمام اسلحه راز اتحاد شوروی بدست
می آورید ؟

سوال :

اگر ایالات متحده امریکا اسلحه بدسترس
پاکستان بگذارد عکس العمل شما چه خواهد
بود ؟

جواب :

بلی .

جواب :

وبلند بردن سطح زندگی مردم خود دارند ، باید بکوشند تا از آنچه منابع را بصورت سرسام آور بهدر میدهد بهره‌یزند .

سوال :

من با این نظر شما کاملاً موافقم آیا فکر میکنید که بوتو طرفدار جنگ است ؟

جواب :

بیانات شدید الحسن بوتو و تهدید بسلوج هابه بمباردمان وامحای دسته جمعی آنها پیشتر به يك حادثه طلبی شباهت دارد. ممکن هدف دیگر آن انحراف دادن افکار عامه پاکستان از مشکلات داخلی آنکشور نیز باشد، تمرکز قوا که به مانسبت داده نیز برای همین منظور بود اما دیده شود وی افکار عامه مردم کشورش را که روز بروز به مسایل ومشکلات عذیده روبرو میگرددند تاچه وقت منحرف ومشغول نگا ه خواهد داشت.

سوال :

مقامات پاکستانی می‌گویند اسنادی بدست دارند که وجود کمپ های تربیه گیريلا هارادر افغانستان برای اجرای خرابکاری در پاکستان ثابت میسازد .

جواب :

این افسانه ای بیش نیست واگر چنین چیزی موجود باشد حاضریم این اسناد را ببینیم . بوتوبه اینگونه داستانسرایي های جعلی علاقه خاص دارد .

بحیث يك مامور مسئول جمهوریت افغانستان باصراحت میگویم که هیچگاه چنین مراکزی درکشورما وجود نداشته وندارد وآنها کاملاً رد میکنیم .

امیدواریم حکومت ایالات متحد ة امریکا بادرایتی که دارد برای حفظ صلح این منطقه جهان چنین کاری راانجام ندهد .

سوال :

درنزد بعضی امریکائیان این تشویش موجود است که پاکستان دومسابقه تسلیمجانیمنطقه عقب افتاده است ودرمقابل سلاح هندپاکستان کاملاً عاجزاست . بسرعتی که افغانستان نیز خودرا مسلح میسازد چندی بعد، بر پاکستان سبقت خواهد جست ؟

جواب :

همین حالا پاکستان ازمنابع دیگر اسلحه میگیرد وهفتادوپنج فیصد بودجه آنکشورصرف تسلیحات میگردد .

اگر ایالات متحده امریکا نیز اسلحه خود را بدسترس آنکشور بگذارد موازنه قوا در منطقه بهم میخورد لهذا امیدواریم ایالات متحد ة امریکا بحیث يك کشور بزرگ وعلاقمند به صلح اینکار راانجام ندهد .

سوال :

آیا مطالب دیگری هست که میخواهید نشر کنیم ؟

جواب :

خواهش وانتظار من ازجریده واشنگتن پست این است که آنچه راگفتهام بدون تحریف نشر نماید، نکته دیگری که میخواهم اظهار نمایم اینست که حادثه جوئی برای هرکسی که باشد يك امر بسیار تجملی است . دو جنگ هندو پاکستان این حقیقت را عملاً ثابت نمود کشور های این منطقه نیاز به پیشرفت اقتصادی

مصاحبه ښاغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه بانماینده سندی تایمز لندن

۱۹جدي ۱۳۵۳

سوال :

اظهار نظر كنم اگر حسن نيتی در بين است ؟
از آن حسن استقبال ميكنيم .

حکومت افغانستان در موارد مختلف آمادگی خود را برای مذاکرات با حکومت پاکستان اعلام داشته است .

سوال :

بدون هیچگونه شرایط قبلی ؟

جواب :

بلی ! ما از تماس مستقیم بین حکومت پاکستان و رهبران محبوس پشتون و بلوچ برای دریافت راه حلی و همچنین احترام به کرامت انسانی آن مردمان و خواسته های شان پشتیبانی نموده و می نمائیم .

سوال :

آیا افغانستان حق تعیین سرنوشت را برای این مردمان مطالبه نموده است ؟

جواب :

بلی !

سوال :

تعداد آوارگانی که از بلوچستان با افغانستان مهاجرت کرده اند چند نفر است ؟

جواب :

این تعداد اکنون به سه صد و چهل و چهار نفر رسیده که اگر حکومت پاکستان اقدام به مسدود ساختن گذرگاه هانمیکرد باز هم بیشتر میشد چالب است که پناهندگی آوارگان با افغانستان بعد از آن آغاز شد که ښاغلی بوتو حل مشکل بلوچستان را به جهانیان رسماً اعلام نموده بود .

آرزو مندیم در موضوع روابط سیاسی افغانستان با کشورهای همسایه و تحولاتیکه بعد از استقرار رژیم جدید در افغانستان رونما گردیده معلوماتی حاصل کنم لطفا در مورد دعوت ښاغلی بوتو از جناب رئیس دولت برای سهمگیری در يك کنفرانس سران دو کشور توضیح بدهید ؟

جواب :

طوری که نطاق وزارت امور خارجه بتاريخ چارم جنوری اظهار داشت بیانات ښاغلی بوتو از نظر ما بسیار تعجب آور بود . زیرا تشکیل کنفرانس سران مقدمات و آمادگی کافی می خواهد در حالیکه ښاغلی عزیز احمد صرف آرزو مندی ښاغلی بوتو را مبنی بر دعوت از ښاغلی رئیس دولت به شارژدافیر افغانی اظهار کرده و میخواست عکس العمل افغانستان را در زمینه معلومات نماید .

تشر قبل از وقت این خبر سبب بروز بدگمانی مقامات افغانی گردید چه کنفرانس سران گذشته از اینکه آمادگی های قبلی را به سویه های مختلف ایجاب میکند و يك پرنسب قبول شده بین المللی میباشد ، اعلان آن بصورت یکجانبه جز اینکه شك و تردید رانزد ما خلق کند معنای دیگری ندارد .

سوال :

آیا حکومت افغانستان این دعوت را صرف بمنظور پروپاگند فکر میکند ؟

جواب :

درین مورد مشکل است که با اطمینان کامل

سوال :

آیا هنوز هم انتظار ورود پناهندگان را دارید ؟

جواب :

بلی ! بعد از سپری شدن زمستان انتظار میرود باردیگر مهاجرین سرازیر گردند زیرا جنگ قطع نگردیده و تاهنوز جاریست البته فصل زمستان از شدت جنگ تا اندازه ای کاسته است .

سوال :

در مورد خط دیورند چگونه اظهار نظر میکنید ؟

جواب :

خط دیورند را برسمیت نمیشناسیم . سرحدات بین افغانستان و پاکستان کاملاً مصنوعی و غیر حقوقی است . باید اضافه کنم که این معاهده تحمیلی تحت فشار ناشی از يك قدرت بی مثل استعماری آلمان، بر افغانستان تحمیل شده است .

سوال :

پروپاگند رادیو پاکستان را چگونه تلقی مینمائید ؟

جواب :

کاملاً سخیف است بهتر است يك بار متن این پروپاگند هارا مرور کنید، در آنوقت خود شما قضاوت خواهید کرد که تا چه اندازه بی مایه و خارج از آداب و نزاکتهای قبول شده در روابط کشور هامیباشد .

سوال :

آجندای کنفرانس سران دوکشور مرکب از چه مطالب خواهد بود ؟

جواب :

موضوع آجندادرین نیست تنها موضوعی که با آنها اختلاف نظر داریم قبلاً توضیح نمودم سرنوشت آینده مردم پشتون و بلوچ می باشد .

سوال :

حکومت افغانستان میانجیگری کشور های ثالث را درین باب می پذیرد یا نه ؟

جواب :

مساعی جمیله هرکشور دوست را می پذیریم .

سوال :

آیا احتمال دارد کشور های دیگر نیز درین اختلاف مداخله کنند ؟

جواب :

مداخله درین موضوع مخصوصاً صلح منطقه را بخطر میاندازد .

سوال :

آیا تمرکز قوای نظامی پاکستان صحت دارد یا نه ؟

جواب :

اینکه چندین دیویزیون از دوی پاکستانی فعلاً در منطقه بلوچستان مشغول عملیات نظامی میباشند حقیقت دارد گرچه پاکستان ادعا میکند که این تمرکز محض برای توسعه و تطبیق پلان های انکشاف اقتصادی صورت میگیرد . اما برخلاف اگر بخاطر بیابورید در زمان وجود انگلیسها درنیم قاره ایشان با این نوع بهانه همیشه مطامع سیاسی و نظامی خویشرا پیش میبردند . پاکستان امروز عین تاکتیک را بکار میبرد و جهان شاهد است که چه تعداد بیرو جوان

دوکشور گرديد . از مساعدت ايران که شکل پولی دارد برای تمدید خط آهن احداث شاهراه، وتاسیس فابریکه‌ها، انکشاف وادی سفلی هلمند و بعضی پروژه های دیگر استفاده خواهد شد. روابط مادوستانه بوده و هیچ نوع مشکلی بین خود نداریم .

سوال :

آیا امکان ملاقات بین جناب رئیس دولت و شاه ایران وجود دارد ؟

جواب :

امکان دارد چنین ملاقات بین سران دوکشور درآینده صورت گیرد .

سوال :

روابط شما با شوروی و چین چگونه میباشد ؟

جواب :

افغانستان ازینجاء وینچ سال قبل تاکنون روابط بسیار دوستانه با شوروی داشته و دارد شوروی اولین دولتی بود که استقلال ما ورژیم جدید جمهوری افغانستان را برسمیت شناخت. ما به اصول عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر و تمامیت ارضی دوکشور عقیده داشته و به آن احترام میگذاریم .

روابط ما با چین در اوایل استقرار رژیم جدید نسبتاً سرد بود ولی مسافرت نماینده خاص ښاغلی رئیس دولت که یکماه قبل صورت گرفت یقین داریم که در تشنید روابط ما موثر واقع شده است و چنینها یقین حاصل کردند که تغییر رهبری افغانستان یک انقلاب ملی و وطنی افغانی بود .

زن و مرد وزیر بمباران توپ و ماشینند از جان سپردند .

سوال :

ښاغلی اجمل خټک از اقامت در کابل چه منظور دارد؟ مقامات پاکستانی ادعا میکنند که نامبرده به تحریک افغانستان مشغول دسیسه و تریه و ارسال اشخاص برای سبوتاژ علیه پاکستان میباشد ؟

جواب :

ښاغلی اجمل خټک برای رهایی از زجر و فشار بوطن آبائی خود آمده است و ما آنرا کاملاً طبیعی میدانیم . این ادعای مقامات پاکستانی را در مورد فرستادن گریلاها توسط ښاغلی اجمل خټک بصورت مطلق و قاطع رد میکنم این ادعا اتهام محض بوده و منظور از آن انحراف اذهان عامه از اوضاع فعلی آشفته در پاکستان است. آنها همیشه عادت دارند علل مشکلات و شرایط داخلی خویش را به گردن دیگران بیندازند .

سوال :

روابط افغانستان را با دیگر کشور های دنیا چگونه می یابید؟

جواب :

خوشبختانه روابط ما با تمام کشور هادوستانه میباشد . بعد از تاسیس نظام جمهوری و در شرایطی که اقتصاد کشور سخت آشفته بود اکثر کشور های دوست حاضر شدند با ما کمک کنند. اتحاد شوروی برای تمویل پلان پنجساله جدید مساعدت پولی در اختیار ما میگذارد ایران یک هیات عالیرتبه را اعزام نمود و مذاکرات مامنجر با مضای موافقتنامه ای بین

سوال :

شنیدیم که يك موافقتنامه قرضه را با جمهوریت مردم چین امضاء کردید اما مقدار آن چقدر است ؟

جواب :

بلی چنین موافقتنامه ای را امضاء نمودیم و در حدود معادل پنجاه و پنج ملیون دالر میباشد.

سوال :

در مورد اختلاف افغانستان و پاکستان، حکومت چین معتقد است که این اختلاف بصورت میگرد ، اکنون این وضع تغییر کرده یا نه ؟

جواب :

چین معتقد است که این اختلاف بصورت دوستانه و از راه مذاکره بین دو کشور حل شود .

سوال :

آیا از عربستان سعودی و کویت چه مقدار قرضه تاحال حاصل داشته اید ؟

جواب :

درین اواخر موافقتنامه ده ملیون دالر انداد بلاعوض و نجاه و پنج ملیون دالر قرضه بدون ربح را با شرایط بسیار سهل با عربستان سعودی امضاء نمودیم که البته از این قرضه برای پروژه های مختلف استفاده خواهد شد.

با کویت داخل مذاکره هستیم و قرار است يك هیات عالیرتبه نظربدعوت حکومت کویت در آینده نزدیک برای مذاکره در مورد مساعدت های آنکشور به آنجا مسافرت نماید .

سوال :

وضع افغانستان از نظر پیشرفت اقتصادی چگونه است ؟

جواب :

حکومت افغانستان توجه کافی مبذول میدارد تا فعالیت های مختلف اقتصادی در کشور سرعت گیرد . در رژیم سابق بیلانس تادیات کشور کسر کلی داشت ولی اکنون اوضاع فرق کرده و در سال مالی جاری صادرات و واردات توازن قابل توجه حاصل نموده سطح قیمت ها به کمک سببسی دولت تاحد قابل ملاحظه ای ثابت نگه داشته شد . ولی باینهم اثرات بحران انرژی طوری که بناعلی رئیس دولت فرموده اند بی اندیشه بوده نمیتوانیم .

سوال :

آیا در نظردارید از ذخایر تازه کشف شده مس و آهن استفاده نمائید ؟

جواب :

بلی دولت همین اکنون با استفاده از امداد تخنیکی اتحاد شوروی مطالعات ذخایر مس لوگر را آغاز نموده ولی در مورد ذخایر آهن حاجی گك در نظر است در آینده با استفاده از مساعدت تخنیکی اتحاد شوروی مطالعات و سروی آن آغاز گردد .

سوال :

در مورد استخراج نفت چه اقدامات بعمل آمده است ؟

جواب :

در مناطق شمال منابع کافی نفت کشف شده و برمه کاری هادوام دارد. در مورد استفاده از ذخایر مناطق جنوب بایک شرکت نفتی فرانسه داخل مذاکره میباشیم .

سوال :

خصوصی راتعدیل ودر قانون جدید امکانات تازه برای جلت سرمایه گذاری فراهم کرده اید؟

پروژه های مهم دیگر عبارت از کدام پروژه

هاست ؟

جواب :

بلی در قانون جدید این روحیه بمیان آمده تاتسهیلات بیشتر واپرای جلب سرمایه گذاری درسکتور خصوصی فراهم نماید .

درمورد تطبیق پروژه های جدید آبیاری وتولید برق در ولایات شمال قرار است ازامداد اتحادشوروی استفاده شود که باین ترتیب در حدود یکصدویست هزار هکتار زمین جدید قابل کشت وزرع خواهد شد وصد ها ملیون کیلووات برق در سال از احداث بندهای جدید ذخیره آب بدست خواهد آمد وعلاوتا ایجادیک تصفیه خانه نفت به ظرفیت کافی وبعضی پروژه های دیگر تحت مطالعه میباشد .

سوال :

طوریکه ښاغلی رئیس دولت در اولین بیانیۀ شان گفته اند: اصلاحات ارضی در افغانستان یکی از اهداف عمده رژیم جدید میباشد .

آیا امریکا نیز در پروژه های جدید انکشافی شماسهم میگیرد ؟

جواب :

راجع به قانون اساسی جدید باساس تجارب گذشته نمی خواهیم درین باره بسیار عجله کنیم. زیرا نتایج منفی قانون اساسی گذشته رابخوبی بیادداریم، وامید است مسوده قانون اساسی جدید درآینده آماده گردد وطوریکه ښاغلی رئیس دولت فرموده اند : این قانون مترقی دیموکراتیک و طبعاً دارای تشکیلات سیاسی خواهد بود .

جواب :

قرار است یک نماینده باصلاحیت امریکائی درآینده نزدیک به کابل بیاید وراجع به مساعدت آنکشور بامقامات مربوط مذاکره کند وامیدواریم درپلان انکشافی ماسهم مؤثر بگیرد. میخواهم یک مطلب دیگر رابرای شما توضیح کنم که در اوضاع فعلی مشکل ما بیکساری یکتعداد جوانان است . درین مورد دولت توجه جدی به عمل آورده وطبق پیش بینی انتظار می رود تا یکسال دیگر وتوأم باآغاز پروژه های جدید اقتصادی این پروبلم راه حل بیابد . خاصه که درمورد تربیه پرسونل مورد ضرورت چندی قبل اقدامات به عمل آمده است.

سوال :

مبارزه بافساداداری تاچه اندازه موفق بوده است ؟

جواب :

فساد اداری در همه جای دنیا هست وهیچ کشوری نمیتواند ادعا کند که دستگاه اداری آن عاری ازفساد میباشد . ما هم البته بافساداداری باشندت مبارزه میکنیم بااین خصوصیت که این رژیم وجود فساد راقطعاً تحمل کرده نمیتواند.

سوال :

شنیدم قانون سابق سرمایه گذاری

اعلامیه مطبوعاتی که در ختم مسافرت مسافرت بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی
وزارت امور خارجه جمهوریت افغانستان در یوگو سلاویا بتاريخ ۲۳ جوزای ۱۳۵۴
در بلگراد نشر گردید.

بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت
خارجہ جمهوریت افغانستان به سلسله
تماسهای منظم سیاسی بین وزارت امور خارجه
افغانستان و وزارت خارجہ فدرالی یوگوسلاویا
به بلگراد سفر کرد و در یوگوسلاویا بناغلی
لازارما یسوف معین وزارت خارجہ مهماندار
ایشان بود .

بناغلی وحید عبدالله پیام بناغلی محمد داؤد
رئیس دولت جمهوری افغانستان را عنوانی
مارشال جوزف بروز تیتو رئیس جمهور یوگو-
سلاویا به بناغلی بیچید یک صدرا عظم
یوگو سلاویا تقدیم نمود بین طرفین در باره
مسایل جاریه بین المللی و روابط مزید
بین افغانستان و یوگوسلاویا در یک فضای
دوستانه و صمیمانه که مشخصه روابط بین دو
کشور است تبادل نظر صورت گرفت و توجه
خاص به امکانات اقدامات باز هم موثر تر
کشور های غیر منسلک در حل معظلات
سیاسی و اقتصادی بین المللی مبذول گردید .

طی این مذاکرات ضرورت تقویه بیشتر
وحدت تسانده و قابلیت کشور های غیر منسلک
برای اقدامات بمنظور کمک به استحکام صلح
جهان و بهبود همکاری و سیعتر و مساویانه
بین مردمان و کشور ها بر اساس نتایج
مثبتی که تا کنون بدست آمده تاکید گردید .

طرفین ملاحظه کردند که شباهت وسیع نظر
در مورد حوادث جاریه جهان بین شان موجود
است .

طرفین ضرورت پیشبینی تماسهای مزید دو
جانبه را که اهمیت خاصی در جلسات بین-
المللی مهم از قبیل کنفرانس وزرای خارجه
کشور های غیر منسلک در لیما و جلسه
مخصوص مجمع عمومی ملل متحد دارد تاکید
کردند .

طی مذاکرات رضایت متقابل در مورد
انکشاف مثبت روابط دوستانه بین یوگوسلاویا
و افغانستان ابراز گردیده و بمنظور همکاری
مثمر تر آینده بین دو کشور پیشنهاد اتی-
صورت گرفت . با ارتباط باین موضوع به
بهبود روابط اقتصادی توجه خاص بعمل آمد
زیرا امکاناتی که درین ساحه موجود است
هنوز کامل مورد بهره برداری قرار نگرفته
است .

طرف افغانی به ساحات خاص انکشاف
اقتصادی افغانستان که سهمگیری یوگوسلاویا
در آنها استقبال نیک خواهد شد اشاره کرد
طرفین اظهار امید کردند که موافقتنامه جدید
تجارتی که تازه به امضاء رسیده همکاری
اقتصادی با منفعت متقابل را تشویق خواهد
کرد .

جهان در سال ۱۳۵۳

در سال ۱۳۵۳ فلسطین، شرق میانه، قبرس، حبشه، واریتریا، پرتگال، هندوچین، روابط شرق و غرب عرب و اروپا و یکمده نقاط و شخصیت های دیگر جهان مورد توجه بودند.

فلسطین و شرق میانه

در آغاز ۱۳۵۳ از منعقد گردیدن موافقه در باره جدا شدن قوای مصر و اسرائیل در نزدیکی کانال سوئز سه هفته سپری شده و سخن از بحث مذاکره درباره جدا شدن قوای اسرائیل و سوریه در بلندی های جولان بود. این قسمت مذاکره بسی دشوار تر از آن مذاکرات که در کیلو متر ۱۰۱ بین مصر و اسرائیل صورت گرفته بود ثابت گردید. همان بود که بعد از رفت و آمد های متعدد دکتور کیسنجر وزیر خارجه اتا زونی بالاخره بتاريخ ۱۰ جوزا در باره جدا شدن قوای عرب و اسرائیل در بلندی های جولان نیز موافقه بعمل آمده. مقامات سوریائی توضیح کردند که این جدا شدن قوا حالت موقت است و اسرائیل باید مطابق فیصله مجمع عمومی ملل متحد همه جولان را تخلیه کند.

در اسرائیل انتقادات متعدد راجع به ناکامی سپاه اسرائیلی در جنگ رمضان سال هاقبل (که اسرائیل جنگ یوم کیپور نامیده میشود) حیات سیاسی را برآشفته گردانیده بود. رئیس ارکان حرب الازار مستعفی شد، بتاريخ ۲۲ حمل حکومت گولدامایر مستعفی گردید و یوای یکمده

سیاستمداران کهنه کار یعنی موشی زلایان و ابایان و سایر نیز کناره گیر شدند، درجه معلومیت ایشان در نگاه عوام اسرائیل به چه پائین نزول کرد. جنرال اسحق را بین کابینه خود را تشکیل نمود. مگر به مشکل زیاد از کنیشت (پارلمان اسرائیل) رای اعتماد بدست آورده کوماندو های فدائیان فلسطین مربوط آن دسته ها که وابسته به سازمان آزاد یبخش فلسطین (یاسر عرفات) نیستند، چند باری در داخل اسرائیل به فعالیت پرداختند. و این تلاشهای فداکارانه ایشان جهانیان و مردم اسرائیل را يك بار دیگر متوجه گردانید که این حالت غلبه جوئی اسرائیل قابل دوام نیست.

مشکل بزرگ اختلاف بین ملل حسین و یاسر عرفات درباره عاقبت کرانه غربی رود اردن بود که آیا بعد از آزاد شدن آن بسته به کدام دولت گردد. یاسر عرفات میگفت چون فلسطینی هستند باید جز دولت فلسطین شوند. ملک حسین میگفت چون این خطه قبل از اشغال اسرائیل جز مملکت هاشمیه اردنیه بود باید دوباره به اردن ملحق گردد. این اختلاف نظر در صف کشور های عرب رخنه ای بزرگ انداخته بود.

در حله نخستین قناعت یافتن ملک فیصل پادشاه عربستان سعودی راجع به حقانیت دعوی فلسطینیان بود. همان بود که بتاريخ ۴ عقرب اجتماع روسای کشور های عرب در رباط منعقد گردید و پس از چهار روز این اعلان تاریخی را نشر کرد که همه (بشمول ملک حسین) موافقه

دارند «سازمان آزاد یبخش فلسطین» یگانه نماینده قانونی مردم فلسطین میباشد، و مردم فلسطین، حق داشتن قدرت ملی ودولت را دارند. تاآنکه برهمه سرزمین فلسطینی که باید آزاد شود، بشمول کرانه غربی اردن ونوار غزه، حکومت خود راقایم کنند. این اتفاق نظر، مقام تاریخی راو جهان را، متوجه نمکانات همخوانی و همدمستی همه مردمان سرب گردانید. چون بتاريخ ۲۲ عقرب یاسر عرفات داخل تالار مجمع عمومی ملل متحد گردید اعضای میأت های کشورهای جهان باکمال حرارت و کفزدن های ممتد قدوم اورا گرامی داشتند. یاسر عرفات گفت: آرزو منداست در فلسطین یک دولت دیموکراتیک رویکار شود که در آن مسلمانان، عیسویان ویهودان اشتراک داشته باشند، و خواهش کرد جهانیان شاخه زیتون را که نشانه صلح است وبدست دارد، نگذارند زمین بيفتند.

تأثیر ژرف این موقف یاسر عرفات، بتاريخ اول قوس معلوم گردید، هنگامیکه مجمع عمومی فیصله نامه ای صادر کرده وحق مردم فلسطین را به کسب استقلال تأیید نمود. ونیز فیصله کرد که سازمان آزاد یبخشی فلسطین در ملل متحد بحیث مشاهد دایمی قبول گردد.

از آن زمان به بعد، جریان وقایع، تحت تأثیر این رویداد های عمده بود. مذاکرات درباره جداسدن قوا، چه در شبه جزیره سینا وچه دربند یسای جولان، مربوط به این گردید که جریان جداسدن مزید قوا، مقدمه تخلیه کامل همه اراضی اشغال شده واز آن جمله

عودت کردن خاکهای فلسطینی به ساژمان آزاد یبخش فلسطین بحیث یک قوه دولتی خواهد بود.

گرچه رئیس جمهور نکسن، رئیس جمهور آنرقت اتازونی در تابستان سفر جالبی به شرق «پانه کرده بود، مگر هیات اتازونی درجمله آن اقلیت بود که به این فیصله نامه های مجمع عمومی رای موافق نداد، وحتی سفیر اتازونی در ملل متحد، در روز های واپسین مجمع عمومی بیاناتی داد، که گویا نباید به آرای اکثریت وقتی گذاشته شود و سفیر ونمایند دایمی الحزای بوی جواب داد که، جهانیان جریان رایگری پارلمانی و صدور فیصله ها را بموجب آرای اکثریت، از پارلمانهای غربی، و از آنجمله کانگرس امریکه آموخته اند، و امریکا ثیان در انشای منشور ملل متحد دست قوی داشتند!

دروابط اتحاد شوروی با کشورهای عربی، تحولات عمده پدید آمد. چون بتاريخ ۱۹ قوس اعلان شد که سفر لیونید برژنیف، زعیم حزبی اتحاد شوروی به قاهره، به تعویق افتاده است، وسایل خبر رسانی غربی اعلان کردند، که در روابط بین قاهره ومسکو، بحران خطیری صورت گرفته است. بزودی اندره گرو میکو وزیر امور خارجه اتحاد شوروی، به دمشق وقاهره سفر کرد، و اعلان شد که سلاح شوروی نه تنها به سوریه بلکه به مصر پیهم میرسد. حکومت مصر اعلان کرد، آرزو دارد روابط آن با اتحاد شوروی و اتازونی دوستانه باشد. زیرا اتحاد شوروی به مصر مساعدت نظامی میکند، اتازونی وعده کرده است درباره طی مراحل صلح کام

نخبله همه سر زمينېاشغالشده ۱۹۶۷عربي
وقيام دولت فلسطين عملي گردد.

يکي از نشانه هاي سمبوليك ، اتفاق مزيد
عريب بشمول اقليت مسيحي عرب، محکوم شدن
اسقف کاپوچي به ۱۲ سال زندان در اسرائيل
بود. وي متهم به تهيه سلاح به فدايان فلسطين
بود ودر ضمن محاکمه گفت: فلسطين کشور
من است. باوجود اين مظهر همدلي مسلمانان
ومسيحيان غرب درعلايق بين فدايان فلسطين
مقيم لبنان وفلانويست هاي مسيحي لبنان
کشيدگي موجود بود.

قبرس

يکي ديگر از نقاط جالب توجه جهان درماليکه
گذشت جزيره قبرس بود. ترکان آن جزيره که
از وعده هاي امروز وفرا سراسقف مکارايوس
بجان آمده ودر يافته بودند ، آن سياستمدار
کهنه کار، آرومند رعایت قانون اساسي قبرس
برای شناختن حقوق شان نيست. ازطرف
ديگر رژيم دست راستي آتن، عناصر دست
راستي يوناني قبرس را تشويق ميکړند، ايشان
حتي سر اسقف مکارايوس را نپسندیده، الحاق
جزيره را به يونان ميخواستند ايشان بتاريخ
۱۰ جولائي دست به کودتا زدند، وسراسقف به
پايگاه پرتانوي در جزيره قبرس پناه برده
از آنجا به لندن فرار کرد. اين جريان موجب
گرديد حکومت بلند ريجوديت، به اشغال يك
قسمت جزيره قبرس اقدام کند . نتيجه آن
شد که رژيم دست راستي يونان سقوط کرد،
وصدراعظم اسبق آن کشور کار امانليس،
ازخارج بوطن آمده درقبرس، ثمره جريانات

بگام در مذاکرات غير مستقيم بين کشور های
عرب واسرائيل وساطت کند.

اعاده روابط ايران وعراق وشکست يافتن
آرادي خواهان کرد در عراق به عراق امکان
داد در پي عادي ساختن روابط خود با کشور
های جهان شود.

موضوع شرق ميانه از مساله نفت و بحران
نيرو در جهان جدا نمی گردید. زیرا اکثریت
ذخاير نفت جهان در زیر خاک کشورهای عربي
شرق ميانه وجود دارد. دکتور کيسنجر، در
جواب سوالي اظهار داشته بود اگر اقتصاد
جهان غرب دچار اختناق شود ، انگاه امکان
اقدامي نظامي اتازوني (برای اشغال چاهای نفت)
موجود است. ژسکار دستن، رئيس جمهور فرانسه
اظهار داشت که موضوع نفت بايد از راه
مذاکره بين صادر کنندگان ووارد کنندگان
وکشور های جهان سوم فاقد نفت حل وفصل
شود. در مذاکرات ۲ عقرب، بين رئيس جمهور
اتازوني ورئيس جمهور فرانسه، موافقه بعمل
آمد که موضوع بحران نفت از راه مذاکره بين
هرسه جانب مذاکره بين هرسه جانب مذکور،
حل وفصل شود. در مقابل ، رئيس جمهور
فرانسه نیز پذيرفت کشورهای وارد کننده نیز
برای هماهنگي بين خود ها امادگي بگيرند اين
بود فضای که در ضمن آن ودر هنگام پايان
يافتن سال ۱۳۵۴ وزير خارجه اتازوني بين
پاييخت های کشور عربي واسرائيل هنوز
رفت وآمد ميکرد وکشور های عربي بيرين مطلب
اصرار ميوزيدند که نتيجه اين همه مساعي بايد
موقت تلقی گردد، تا آنکه کنفرانس ژينومنتقدشده،

آن شد، که ثلث شمالی جزیره، تحت اشغال سپاه ترکیه ماند و دثلث جنوب جزیره به دست یونانیان. هزارآن قبرسی (چه یونانی و چه ترك) مجبور به ترك خانمان شدند. روف دنكتاش، زعيم تركان، و كليدس زعيم يونانيان در باره بعضی موضوعات بشری بموافقه رسیدند، اما مساله عاقبت سياسی قبرس حل نشد، و تركان اعلان تشكيل يك حكومت خود مختار تركی رادرشمال جزیره كرده گفتند، حاضرند باقسمت يونانی جزیره باساس مساوات داخل فدراسيون شوند. يونان بهشورای امنیت مراجعه كرد، و شورای امنیت فيصله نامه صادر نمود كه مردود جامعه يونانی و تركی جزیره باهم مذاكره كنند. هنوز جهان منتظر پرده های اخير اين صحنه میباشد.

حبشه و اريتريا

هنگام آغاز سال ۱۳۵۳ جهانيان وقایع چند هفته قبل (ماه دلو) حبشه را بخاطر داشتند. يكدسته سپاه حبشی در اسمارا قیام كرده بودند و قسمتی از بحریه بان ملحق شده بود. ابن حالت قیام تاادیسى بابائز كرد و تسلط عسكری روز افزون گردید. همان بود كه در خیر ماه جوزا اكثر اختیارات بدست رجال عسكری آمد و در آغاز ماه اسد دیگر حكومت «مكوتن» بروی كار نبود بتاریخ ۲۱ سئبله امپراتور خلع شد و بتاریخ ۲ قوس شصت نفر از رجال ملكی و عسكری بشمول مكوتن اعدام شدند. حكومت جدید حبشه اعلان كرد، كه راه سوسیالیزم را می پیماید. مشكل بزرگ حبشه

آن بود نتوانست از يك ميراث دوره استعمار خود رافارغ كند، و رژیم جدید از شناختن حق تعیین سرنوشت مسلم مردم اريتريا چشم پوشی كرد همان بود كه قیام چندین ساله مردم اريتريا شكل يك جنگ خطر را گرفت كه سبب جلب همه نیروی حبشه گردید. اكثر كشورهای افریقائی، خاصه كشور های مسلمان، از اريتريا پشتیبانی كردند و يكسره كشور های عربی (كه ازستگیری چندین ساله حبشیان بر مردم اريتريا و قتلها دسته جمعی آنها آگاه بودند) به ملت خواهان اريتريا مساعدت مالی و سياسی رساندند.

دوام این جنگهای دامنه دار در اريتريا تاوم باآتشباری ستمگرانه قوای هوایی حبشه موجب نگرانی كشور های جهان سوم بود.

پرتگال

كشور دیگری كه توجه جهانيان را در سال ۱۳۵۳ جلب كرد پرتگال بود. بتاریخ هئور جنرال سپینولا رهبر كودتای تاریخی گردید. كه درآن دستگاه نظامی قاشستی و استعماری كه تقریباً نیم قرن دوام كرده بود برپیده شد. همه طبقات آزاد یخواه ملت پرتگال این قیام پشتیبانی كردند. حكومت جدید، مقررات زمان استعماری را لغو كرد، و دشمنان به مردمان همه متصرفات پرتگال پیشنهاد آتش بس رانمود. بهمین سلسله كشور كوچك گینی بیساو در غرب افریقا آزاد گردید. همچنین پرتگال، زعمای جنبش فریلمو، دوباره آزادی موزمبیق، بریک پروگرام موافقه نمود بعد از باره استقلال انگولا، و نزدیک ساختن جریانات مختلف آزاد یخواهی آن موافقه بعمل آمد.

کشورهای جهان سوم، بایرنگال روابط دوستانه را برقرار کردند. اتحادشوری، و دیگر کشور های سوسیالیست، پس از ۴۶ سال مقاطعه، روابط سیاسی خود را با لزی برقرار نمودند. تاثیر عمده انحلال دستگاه استعماری پرتگال هراس شدید نژاد پرستان افریقای جنوبی و رد یزیا بود. ایشان باین حقیقت رسیدند، که دیگر حتی تحریک سفید پوستان موزنبیق، جزیک کاه دودبی نتیجه نخواهد بود. و بنا برین، باید بازعمای افریقای از راه مذاکره پیش آیند. افریقای جنوبی اعلان کرد که برای منتقل ساختن سرزمین جنوب غربی افریقا (بنام نامیبیا) بسوی استقلال پلانی وضع میکند. و همچنین اییان سمیت، صدراعظم نژاد پرست رود یزیا (کشور زیمباب وی) موافقه کرد با زعمای افریقائی داخل مذاکره شود. بعدا تبدلات مزید در پرتگال بعمل آمد و یک حکومت دارای تمایل سوسیالیست برقرار گردید. جنبش های دست راستی نیز بعضی جنبش های افراطی دست چپی را فاقد حق فعالیت سیاسی دانستند تا آنکه دایر ساختن انتخابات ممکن گردد. جنرال سپینولا و طرفداران وی، که با دست راستی هانزدیک شده بودند، در برازیل پناه گزین گردیدند.

هنوجین

در آغاز سال ۱۳۵۳ چنان به نظر میرسید که گویادر جنوب شرق اسیا نوعی توازن برقرار شده است. محض دوام جنگ کمبودیان نشان میداد که دشواریهای رژیم لونول در جنوبین روز افزون است. جریان ماه هائشان داد که

مشکلات رژیم لون نول بیش از آن است که در جهان غرب تصور میشود و اوضاع ویتنام جنوبی نیز بیش از پیش شبیه به کمبودیا میگردد. در کمبودیا قوای طرفدار سیهانوک (حکومت اتحادملی) حلقه محاصره را بر شهر پنوم پن جدی تنگ کرده اند که اتازونسی مجبورا به ایجاد یکنوع پل هوائی بمقصد حمل اسلحه و اذوقه بمساعدت رژیم لون نول اقدام کرد. کانگرس اتازونی امکان تقدیم مساعدت مزید را به لون نول زیر بحث گرفت مگر همه ملتفت بودند که اینگونه مساعدت ها زنده گانی رژیم لون نول را بجای چند هفته تمدید نمیکند از ینجاست که در اتازونی ضرورت کناره گیری لون نول تقویت یافت، زیرا سیهانوک لون نول را لایق مذاکره نمیدانست، و بجای علیه طرفداران خود دیگر راه حل را نمیبذیرفت یکجده از شخصیت های سیاسی اتازونی باین نتیجه آمدند که باید در پی تلافی اشتباهات گذشته گردید و با سیهانوک داخل مذاکره گردند. و شرایط او را (که توام با دوام سیاست غیر منسلک بود قدر دانی نمایند)

رژیم وائیتو در سیگون نیز بیش از پیش بامشکلات دچار شد. طرفداران حکومت موقت انقلابی ویتنام جنوبی اکثر روستا و جنگل ها تسلط خود در آورده اند و در اواخر ۱۳۵۳ برای تسلط بر شهرهای مختلف ویتنام جنوبی بشمول سیگون داخل اقدامات موفقانه بودند. یکجده از شخصیت های سیاسی امریکا نسی اظهار نظر کردند کناره گیری وائیتو از حکومت سیگون لازمیست. عده دیگر چنان

رویداد های سال در جهان

تشخیص نمودند که کار از کار گذشته است. و جنگ ویتنام که سبب مرگ ۵۶ هزار سپاهی امریکائی و اتلاف یکصد و پنجاه میلیارد دالر گردیده است با شکست رژیم سیگون خاتمه یافت.

روابط شرق و غرب

در زمینه روابط شرق و غرب تحولات قابل توجه پدید آمد. مرحله اولی مذاکره بین حکومت ریچارد نکسن و زعمای شوروی بود. چنانکه در آغاز بهار دکتور کیسنجر بمسکو مسافرت کرد. و در تابستان ریچارد نکسن نیز بمسکو رفت. مذاکرات ایشان در باره محدود ساختن اسلحه تعرضی به نتیجه بسیار مشخص نرسید. از جانب دیگر این مسافرت رئیس جمهور آنوقت اتازونی به مسکو و نیز مسافرت وی به شرق میانه (با همه آب و تاب اولی) دور نمای بی فروغ یافت، زیرا رسوائی واتر گیت از اعتبار قصر سفید پیوسته میکاست. همان بود که نکسن بتاريخ ۱۴ اسد اعتراف کرد در موضوع واترگیت مسؤولیت دارد، و همان بود سه روز بعد، استعفای خود را تقدیم نمود، و جرال د فورد رئیس جمهور اتازونی گردید. وی بعدا، را کفلر را به حیث معاون خویش گزید، رئیس جمهور معزول را از محاکمه معاف کرد.

بتاریخ ۲ قوس، بین رئیس جمهور جدید امریکا و لیونید برژنیف، در ولادی وستوک، واقع شرق اقصای شوروی راجع به محدود ساختن سلاح تعرضی، از روی پرنسیپ موافقه به

عمل آمد، و تفصیل موضوع به مذاکرات آینده مؤکول گردید. درباره توسعه موافقات تجارتی نیز فاهم بعمل آمد. بعدا در اثر تحریک هوا خواهان اسرا نیل در کانگرس اتازونی، این موافقه تجارتی، مشروط به آن اعلان شد، که اتحاد شوروی یهودان شوروی را اجازه مهاجرت بدهد. این ادعای کانگرس امریکا، از طرف اتحاد شوروی به اکراه تلقی گردید، و همان بود در تفاهم شرق و غرب، سکنه مهم پدید آمد و چون در آن اوقات، رژیم حزبی اتحاد شوروی لیونید برژنیف، در تعطیل استراحت بود، مقامات تبلیغاتی غربی آوازه بیماری شدیدی او را نشر کردند، و حتی مذاکرات رئیس جمهور فرانسه دسکا دستن و لیونید برژنیف را، راجع به ضرورت انعقاد کنفرانس امنیت و همکاری اروپا، آخرین فعالیت دیپلوماتیک آن رژیم شوروی قلمداد نمودند، چند هفته بعد برژنیف از صدرا عظم انگلستان در مسکو پذیرائی کرد. و تبلیغات نادرست ثابت شد.

غرب اروپا :

در آغاز سال ۱۳۵۳ ژورژ پومپیدو رئیس جمهور فرانسه از اشتراک به دعوت های دیپلوماتیک به افتخار سفرا که خود میزبان آن بود معذرت خواست. آخرین روزهای زندگانی او فرارسیده بود، و به تاریخ ۱۳ حمل، در اثر یک بیماری که از خطر آن قبلا آگاه بود از جهان رفت. پیکار سیاسی بین قوای دست چپ، یعنی اتفاق سو سیالیست ها و کمونیست ها، که رژیم سو سیالیست

میتران رابحیث کاندیدگزیده بودند، وژسکار-
دستن (طرفدار لېبرا لیزم) بر حیات سیا سی
فرانسه مسلط گردید. • بتاریخ ۱۵ ثور
میتران در دوره اول انتخابات نتایج خوب به
دست آورد. • اما در دوره نهائی انتخابات،

بهر سوی جهان •

بین‌المللی زن بوده (قابل یادآوری است.

بتاریخ ۲۹ ثور ژسکار دستن با اکثریت اندک
غلبه کرد، ودر فاصله، زعمای داخل حزب
جنرال دو گول، ونیزمیشل ژوبر وزیر خارجه
سابق (که در نگاه فرانسویان شخصیت
سیاسی قابل اعتبار بود) طرفداری خود رااز
ژسکار دستن اعلان کردند. • در جمهوریت
اتحاد المان، بتاریخ ۱۷ ثور ویلی برانت
صدرا عظم المان (در اثر افشای يك مساله
جاسوسی که یکی از همکاران اداری وی درآن
دست داشت) از حکومت استعفا نمود و به جای
او هلموت شمیت کرسی صدارت را گرفت. •
در برتانیه، در ماه میزان، انتخابات بعمل
آمدو حزب کارگر با اکثریت خفیف غلبه
کرد. •

رویداد های متفرق درهر ناحیه جهان جالب
توجه بود. • ونمیتوان درین مختصر از آن ذکر
کرد. • ایجاد روابط رسمی بین کلیسای کاتولیک
و کوبا قابل توجه بود، اگر چه در اجتماع
کشور های امریکائی، راجع به قطع تحریم
تجارت با کوبا، فیصله نهائی بعمل نیامد. •
نخستین انفجار آزمایشی هند جالب توجه بود.
و آنرا مبصران نشانه شامل شدن هند، در
جمعیت دارندگان سلاح ذروی بشمار آوردند. •
وهند توضیح داد که آرزومند تسلیحات ذروی
نیست، و در هیچ جنگ به استعمال اسلحه
هستوی آغاز نخواهد کرد. • در یوگو سلاویا
مارشال تیتو، ودر تونس، حبیب بورقیبه، •
بحیث رئیس جمهور، برای مدت باقی زندگانی
اعلان شدند. • یکی از رجال برجسته حزب
کانگرس، از جمله مسلمانان، فخرالدین علی
احمد، بمقام ریاست جمهوری هندرسید. • جزایر
قمر «کومور» واقع بحر هند، در شمال مدغاسکر
در اثر رفرا ندیم برای ختم سلطه فرانسوی
و کسب استقلال رأی دادند، بتاریخ ۲۵

بصورت عمومی کشورهای اروپای غربی دچار
بحرانات اقتصادی و اجتماعی بوده است و
راجع به آینده بازار مشترک نیز دچار نگرانی
بودند. • در آخرین اجتماع سران حکومت
کشور های بازار مشترک، تصمیم بعمل آمد
برای برتانیه، مساعدت خاص صورت گیرد تا
آنکشور بتواند، در بازار مشترک باقی بماند.

عقرب کنفرانس موسسه خوراکه و زارعت در روم ضرورت پیکار با قحط و گرسنگی را اعلام کرد، گر چه متاسفانه ،کشور های صنعتی و دیگر کشور های غنی با این مقصد، حاضر به تقدیم معاونت مالی که کافی باشد نگردیدند انتخاب شدن يك مسلمان افریقای احمد مختار ایم باو (شخصیت سنگا لی) به حیث مدیر عمومی یو نسکو ،بجا نشینی دانشمند فرانسوی رونی ماهو قابل توجه ،و از نشانه های عروج جهان سوم ،درین آغاز چهارمین ربع قرن بیستم بود .

مارشال شوروی ، پیرون رئیس جمهور روی کارو سابق ارزانتین ،الحاج امین الحسینی زعیم تاریخی فلسطین در قرن بیستم ،گرشنا منون شخصیت سیاسی هندی ، کاتر یسن فور تسیوا وزیر کلتور شوروی ،لیوشاچی سابق رئیس جمهوریت مردم چین، اوتانت احمد اسماعیل علی فرمانده قوای مسلح مصر، مارشال بولکانین زعیم سابق ششوی ، الیجاه پول ملقب به الیجاه محمد (مؤسس فرقه مسلمانان سیاه در امریکا) قابل توجه است .

یکی دیگر از جریانات عمده ۱۳۵۳ گسترش مزید قیام مسلح مسلمانان جنوب فلپین برضد مقامات دولتی و عسکری مانیلا میباشد که در آن عناصر متعصب مسیحی هوا خواه دسته های مسیحی مخالف مسلمانان هستند .

در جمله آنان که در سال ۱۳۵۳ چشم از جهان پوشیدند در زمینه سیاست نام مارشال ایوب خان سابق رئیس جمهور پاکستان ، غلال الفاسی رئیس حزب استقلال المغرب (که زمانی سالهای دراز برضد سلطه فرانسه قیام کرده بود) مصالی حاج زعیم الجزایری که او هم تا نزدیکی زمان استقلال الجزایر از مجاهدین آزادی کشور خود بود، ژوکوف

در جمله دیگر شخصیت ها که در سال ۱۳۵۳ از جهان رفتند مارسل پانیول نویسنده تیاترو عضو اکادمی فرانسه (مؤلف تویساز) ستورات السوپ روز نامه نگار امریکائی ، والتر لیپمن سر مقاله نویس ومبصر امریکائی چارل لیند برگک (اولین پیلوتی که در ۱۹۲۸ بحر اتلس رابا طیاره پیموده از امریکا به اروپا رسیده بود) ام گلثوم ملقب به کوکب شرق خوش آواز ترین سراینده عربی ، و او تاسیس سرمایه دار یونانی شو هر ژاکلین (سابقا بیوه پرزدنت کنیدی) می باشد. اینها همه برای ۱۳۵۴ زنده نماندند تااز حوادث گوناگون آن باخبر شوند .

جهان در ربع اول سال ۱۳۵۴

از قدرت بر کنار شده بود .

خاتمه یافتن جنگ ها در هندچین نتایج متعدد داشت . درلاوس همه قوای دست راستی بدون جنگ از قدرت بر کنار شدند . فلیپین و تایلند هر دو در پی بهبود روابط خویش با جمهوریت مردم چین گردیدند ، و روابط خاص نظامی خود را با تازونی محدود کردند آن کشور های غیر منسلک که مایل به غرب بودند ، چون اندونیزیا ، مالیزیا و سنگاپور ، در پی بهبود روابط خویش با کشورهای سوسیالیست شدند . تازونی همه مساعی خویش را بکار برد تا بجهان شرح دهد که خاتمه یافتن جنگ ها در هند چین ، معنی آنرا ندارد که تازونی تعهدات خود را ایفا نمیکند ، راجع باینکه تازونی از جاپان و کوریای جنوبی دفاع خواهد کرد ، تذکرات متعدد از جانب تازونی بعمل آمد و حتی حکومت واشنگتن اظهار داشت ، در صورتیکه کوریای شمالی بر کوریای جنوبی حمله ور شود ، آنگاه احتمال استعمال اسلحه تاکتیک هستوی از جانب امریکا موجود است . تازونی ، بنام نجات دادن يك كشتی تجارتي خویش بنام مایاگین که بدست قوای کمبودیائی افتیده بود ، برای يك مدت مختصر ، يك قسمت یکی از جایز کمبودیا را اشغال کرد .

مجموع رویداد های جهان که در بالا تقدیم شده است از نوروز ۱۳۵۳ تا اخیر حوت ۱۳۵۳ را فرا میگیرد . زمانیکه نوبت چاپ این اوراق در سالنامه فرا رسید ، مناسب بنظر آمد ، که مجموع رویداد های جهان ، از نو روز ۱۳۵۴ تا وسط سرطان نیز اضافه شود . البته در سالنامه ، سال آینده این قسمت نیز با تفصیل لازم شامل اوضاع سال ۱۳۴۵ خواهد شد .

ربع سالی که گذشت ، مشحون از وقایع عمده بود ، و مهمترین آن پایان یافتن جنگ در هند چین میباشد شکست قوای رژیم دست نشانده سیگون . بطوری سریع بود ، که همه ناظران امور سیاسی و نظامی را به حیرت انداخت . همان بود که قوای حکومت موقت انقلابی ویتنام جنوبی (که در سابق ویتکونگ نامیده میشد) شهر سیگون را فتح کرد و نام آن بلده شهر هوچی من گذاشته شد . متعاقباً مذاکرات لازم ، برای تهیه وحدت ویتنام شمالی و جنوبی آغاز گردید ، که هنوز دوام دارد . چند روز پس از سقوط سیگون ، قوای حکومت اتحادملی کمبودیا ، داخل شهر پنوم پن گردید . چند روز قبل لون نول آن شهر را ترك گفته بود و تازونی سفارت خود را در آنجا بسته بود . این سقوط رژیم دست نشانده پنوم پن ، پنج سال بعد از کودتائی واقع گردید که در اثر آن نورو دوم سپهانوك

اتازونی به متحدان اروپای غربی شرح داد، که به تعهدات خود در آن ناحیه پایبند میباشد. چنانکه جرالده فورد، رئیس جمهور اتازونی، شخصا در اجتماع پیمان اتلس در بروکسل حاضر شد.

مردم برتانیه، توسط یک ریفراندوم، دوام عضویت کشور خویش را در بازار مشترک اروپای غربی تأیید نمودند. در ایتالیا، در اثر انتخابات بلدی و محلی، پیشرفت وسیع عده رای دهندگان کمونیست آنکشور را ثابت کرد و این واقعه حزب دیموکرات مسیحی را (که از سی سال باینسو قدرت را بدست دارد) به هراس انداخت.

در شرق میانه، واقعه مهم از جهان رفتن ملک فیصل پادشاه عربستان سعودی بود، که از طرف یکی از جوانان از افراد خانواده اش در روز میلاد رسول اکرم (ص)، مقتول شد. اگر چه در سیاست خارجی عربستان سعودی تغییر عمده واقع نگردید، مگر شخصیت با نفوذ ملک فیصل از صف زعمای عرب جهان ناپدید شد، و بزودی، دانسته شد کسی به مشکل میتواند جاگزین او شود.

مساعی یکعده کشور های جهان، برای به بهبود (گام بگام) روابط اسرائیل و عرب، ادامه یافت. سادات، رئیس جمهور مصر، در شهر سالزبورگ واقع اطریش، با جرالده فورد رئیس جمهور اتازونی ملاقات کرد. و متعاقبا به کشور خود عودت کرده، در مراسم گشایش آبراه سویز اشتراک نمود. اسرائیل قوای خود را در حاشیه شبه جزیره سینا، در نزدیکی کانال تقلیل داد. و با وجود این اقدامات، که در آغاز امید بخشا تلقی شد، تفاهم بین مصر و اسرائیل باسانی عملی نگردید، زیرا اسرائیل میکوشید بدون تخلیه شرم الشیخ و حتی بدون تخلیه دو گذرگاه کوهسار در سینا از مصر تعهد عدم مداخلت را بدست آورد، و ضمنا بلندی های جولان را نیز تخلیه نکند، مسافرت اسحق رابین صدراعظم اسرائیل به اتازونی ثبت کرد که تقاضای آنکشور از حد زیاد است، و در حقیقت، آرزو دارد وقت را تلف کند و تا موسم انتخابات اتازونی برسد در آن زمان گروه های سیاسی امریکا دست نگر آراء یهودان امریکائی میشود.

ظهور این دشواریها در کار تأمین صلح گام بگام، در اثر سخت گیری اسرائیل، سبب شد که اتازونی بعد از این، ضرورت انعقاد کنفرانس ژنیو را مورد توجه آرد چنانکه اتحاد شوروی درین باره از سابق اصرار داشت.

واقعه ناگواری دیگر، شدت یافتن تصادمات بین فلاژیست های مسیحی لبنان بنام کتایب

و فدائيان فلسطين مقيم بيروت بود . سخن به جائي كشيده كه طرفين راکت و هواون و ماشيندار ثقيل بكار ببرند . ودر نتيجه ، ژند گاني هر روزه شهر بيروت فلج گرديد و اقتصاد لبنان دچار مخاطره شد .

اعلان آزادي موزنبیق ، تحت رياست سامورا ماشل ، قابل توجه بود ، زيرا در روز جشن آزادي نمايندگان حكومت جديد پرتگال ، و يكعده سفيد پوستان مقيم موزنبیق با عين حرارت مانند افريقائيان خاتمه يافتن پنجصد سال تسلط استعماري را بر آنكشور تجليل ميكردند .

دسته هاي آزاديوخواه مستعمره ديگر پرتگالي ، يعني انگولا ، بايكديگر داخل محاربه بودند ، تا اينكه با مساعي جوو كينياتا ، هر سه حركت موافقه نمودند ، قواي مسلح خود را يکجا نموده واز آن سپاه دولتي انگولا را تركيب دهند و هوا خواهان ملكي خود را خلع سلاح نمايند .

در روابط شرق و غرب ، پيشرفت هاي قابل توجه بعمل آمد و آن اينكه راجع به كنفرانس ۳۵ كشور ، مركب از كشور هاي شرق ، غرب اروپا به سطح روساي دول ، اطمينان حاصل گرديد ، كه در اخير تابستان امسال درهلنكي منعقد خواهد شد .

اين كنفرانس امنيت مجموعي و همكاري اروپا ، از هدفهاي مهمه سياست خارجي اتحاد شوروي بود و كشور هاي غربي نيز از روي پرنسيپ آنرا پذيرفته بودند .

نخستين اجتماع كشور هاي توليد كننده و مصرف كننده نفت ، در پاريس به ناكامي انجاميد . اتازوني اصرار داشت محض درباره نفت و نرخ آن بحث بعمل آيد . كشورهاي عمده مولد نفت ، خاصه الجزاير و ايران ، اصرار كردند كه بايد درباره نرخ و تجارب ديگر مواد عمده تجارتي جهان ، مذاكره صورت گيرد . اتازوني دراول اين پيشنهاد را قبول نكرد ، چنانكه كنفرانس سقوط نمود . بعد از آن ، اتازوني امكانات قبول تشكيل يك كميته را براي بحث درين زمينه نيز قبول كرد ، و حل و فصل موضوع به هفته ها و ماه هاي ما بعد موكل ماند .

در هند يك عده شخصيت هاي سياسي سابقه دار از آنجمله جاي پرকাশ نراين برضد انديرا گاندي صدر اعظم اجتماعات سياسي دامنه دار را راه انداخت . انديرا گاندهي از اشتراك در كنفرانس بين المللي سال زن (منعقد مكسيكو) صرف نظر كرد و حالست اضطراب را در كشور خويش اعلام كرد .

شگفت‌های زمینه ادبیات امروز

سده نهم اروپا زودگرگونی شکوفه رادر زمینه ادبیات باخودش رهتوشه آورد؛ نخست اینکه شعر مرکزیت را از دست داد. دودیک، اینکه بادر هم شکستن کامل قاعده های انعطاف ناپذیر کلاسی سیزم، ادبیات آستن نطفه هایی شد که سده بیستم بایستی گواه برزاده شدن آنها باشد. *

هر اندازه سده نهم پخته تر میشد، شعر از مرکز ادبیات دور تر میگشت و جاییش را به پدیده های منشور میداد. حتی در آغاز سده نهم قطعه شعری دراز از «بایرون»، از وقایع بسیار مهم انتشاراتی سال محسوب میگردید و شاعر کمتر «ما مردم پسنده تری چون «تام مور» بولی که درازای داستانی منظوم میگرفت، معادل درآمد موفق ترین رومانویس عصر ما بود. کتاب جدید و مهیجی که مردم میخواستند بخوانند و سپس در باره اش گفتگو کنند معمولاً منظوم میبود» (۱)

بدینصورت، شهر ستان ادبیات جلوه میفروخت و شعرا ز جایگاه بلند خودش، برین شهرستان فرمانروایی میکرد. برین اساس شکفتی انگیز نیست اگر می بینیم که ابر مردان زمینه ادبیات تا این زمان قباهای شاعرانه به تن داشته اند و بازبانی منظوم سخن میگفته اند.

فرمانروایی شعر بر سرزمین ادبیات، همانگونه که گفته شد، آرام آرام متزلزل شد و در میانه سده نهم هیبت این فرمانروایی رنگ میباخت و برادر دیگر شعر، یعنی نثر،

نیرو میگرفت تا خودش را در مرکز قرار دهد و فرمانروایی دیرینه سال شعرونظم را پایان بخشد. در میانه سده نهم «هر چند آثار منظوم هنوز خواننده فراوان داشت، کتاب مهیجی که برای اعضای خانواده ها نوشته میشد، تقریباً همیشه به نثر و به احتمال زیاد، رومان میبود طبقه وسیع ورشد یافته متوسط برای مطالعه خود چشم به داستان منشور داشت. «تنها شاعران موفق و بلند آوازه می چون «لانگفلو» «تنی سن»، «دهوگو» میتوانستند در برابر وضع موجود قدم کنند و تازه «دهوگو» همچنانکه دیده ایم، داستانهای منشور نیز مینگاشت» (۲)

بیگمان نظم که در این زمان به نیروی روز افزون نثر پی برده بود، با تمام توانایی خودش در برابر رقیب تازه به دوران رسیده، یعنی نثر، به مقابله پرداخت. نظم میکوشید فرمانروایی رنگ باخته اش را در سرزمین ادبیات همچنان با برجا نگهدارد و نگذارد که مرکزیت به دست نثر بیفتد.

شعر سرایان برای نگهداشت مرکزیت نظم به تلاشهایی دست یازیدند. از جمله «شهرزاده خانم اثر «تنی سن»، که در حقیقت رومان نیست رقیق که در قالب شعر منشور بازگفته شده، با همه قدرت شعری که دهه های از قطعات غنایی آن تمرکز یافته، نمونه بارز این مقابله و کوشش مصمانه و موفقیست در این جهت که خوانندگان را از توجه به داستانهای منشور باز دارد... ولی شعرا به تدریج و بادلگرایی

از قلمرو مشکوکي که در آن بارومانوسيان سپيم بودند، عقب نشستند و بيشترشان از وصول به شهرت و محبوبيت قطع اميد کردند. ۲۰۰» (۳)

نثر سلاحي پرنده وائر منددردست داشت: رومان. نثر به ياوري همين سلاح ميدان را يرد. نظم را از مرکز ادبيات به حواشي بيرون داند و خود در مرکز ادبيات قرار گرفت. بر همين پايه است که «بسياري از سخن سنجان، مانند «ژرژسيمون» رومانويس معاصر بلژيکي، عقيده دارند که قرن بيستم را ميتوان «عصر رومان، ناميد. همانگونه که مثلاً قرن هفدهم را «عصر تراژيدي» ميخوانند. البته انکار نميتوان کرد که پيش از قرن بيستم رومانهاي بزرگ بيمانند و فنا ناپذيري... وجود داشته اند، ولي در آن زمانها رومان هنوز راه و رسم قطعي و شيوه نگارش خاص خود را پيدا نکرده بود و ميردد و ليرزان در راه آزمائش پيش ميرفت. ۴» پيش از اين گفته شد که با درهم شکسته شدن قاعده هاي انعطاف ناپذير کلاسي سيزدهم در سده نوزدهم، ادبيات آستن نطفه هايي شده که سده بيستم بايستي گواه برزاده شدن آنها باشد.

ادبيات امروز اروپا گرفتار گونه يي از بيشکلي و درهم برهمي است. اين بيشکلي و درهم برهمي فراورده تنوع جريانه ها و تسلون پديده هاي ادبي ميتواند بود. اين رنگارنگي پديده هاي ادبي را تاريخ ادبيات هرگز نديده بوده است. ادبيات امروز اروپا را نميتوان داراي وحدت و نظم معين و شيوه مشترکي شمرد. در حالي که ادبيات در دوره هاي گذشته

واجد تعادلي، ولي کوتاه و موقت، بود (مثلاً «درون جويي» در رومانيسم و «برون جويي» در رياليسم) چنين مينمايد که ادبيات معاصر، بدون هيچگونه اشتراك سبك و مضمون، خود رايه دست تصادم شخصيتهاي گوناگون و تحولات متناقض سپرده، و بنابر زمان و مکان و اجتماع و افراد، ميان احياي رومانيسم نو و حفظ باز مانده هاي ناتوراليسم، ميان نازک ترين غزليات و خشن ترين رمانهاي ريالستي، ميان استحکام زبان نگارش و پيريشاني و آشفتگي زبان گفتگو ميان روانشناسي و فلسفه اصالت عمل، ميان پرستش هنر و توجه به احکام اخلاق و فلسفه اولي، در نوسان است. ادبيات جديد، مانند نقاشي معاصر، ادبياتيست که هيچگونه وجه مشترک و توازن و اتفاق نظر ندارد. ۵»

فشرده سخنپايي که آمده، اين است که ادبيات امروز اروپا ديگر ادبيات مکتبي و ادبيات استوار بر عمومييه هاي مشخص نيست، اين ادبيات، ادبيات درونهاي منفرد و شخصيتهاي تک رواست، ادبياتيست که استقلال کامل خودش رايه دست آورده است. اين ادبيات قيدهاي گوناگوني را که در گذشته هابر گردن داشت، گسسته و جامه هاي گوناگوني را که در گذشته ها بر تنش کرده بودند، دريده است. حالا ديگر، فارغ از سنگيني ارزشهاي اخلاقي، سياسي و اجتماعي، «ذات ادبيات» مطرح شده است که پيوندی ميتواند داشت با فرايد «هنر براي هنر» ولي اين وضع، اين فرايد خود خواهانه ادبيات - که شايد هم حق به جانب باشد - نميتواند روند ها و جريانهاي محافظه کار را، در

زمینه بینش هنری، انکارکنند. این روندها و جریانها در درون روندهای عمومی ادبیات موجود هست. و شاید بتوان گفت که وجود این تضاد نیرومند یک مشخصه ادبیات معاصر است ادبیاتی که در یک قطبش «جیمز جویس» و «یونسکو» قرار دارند و در سوی دیگر، کسانی چون «رومن رولان» و ژان پول سارتر، جلوه می‌فرشند.

ادبیات امروز، با وضعی که دارد، کرانه های خودش را گسترده تر می‌سازد و عمق بیشتری می‌یابد. شاید این وضعیت مرحله خاصی از تکامل کلیت ادبیات باشد. شاید ادبیات، درهم ریخته شده، تادوباره ساخته شود. هر چه باشد، حقیقتش این است که نمیتوان باتلاشی محدود و بامنابع محدودتر و در زمانی کوتاه تصویری، همراه با جزئیات و همه‌سایه روشنهای ظریف، از چند مخلوقی به نام ادبیات امروز ترسیم کرد. ازینرو، چندچهره جالب را برمی‌گزینیم و معرفی میکنیم. این چهره ها، در اثر جابه جا شدن صف بندیها و موضعگیری قدرتهای ادبی، مواضع مهم‌رادر زمینه ادبیات امروز اروپا به دست آورده‌اند. ولی، لابد «دیگران» نیروی وجود دارند. اینان که نام می‌بریم یکجا بادیگرانی که نام نمی‌بریم، شگفتی‌های زمینه ادبیات امروز اروپا هستند.

جیمز جویس، مرد دلمرده و تنها:

این هنرمند سرگردان درمیانه های سده حاضر، یعنی در سال ۱۹۴۱، درگذشت. وی در سال ۱۸۸۲ در شهر «دبلین» امروز پایتخت آیرلند جنوبی، به جهان آمد و پیش از رسیدن

به بیست و دو سالگی زادگاهش را ترک گفت. «جویس» از سال ۱۹۲۰ در پاریس اقامت گزید. در اثنای جنگ جهانی دوم وی از ترس فاشیست ها به زوریخ گریخت و همانجا مرد. مرگ او در انزو و تنهایی فرارسید.

«جویس» در سال ۱۹۱۴ کتاب «مردم دبلین» را انتشار داد. دید او در این کتاب ریالیستی است و به واقع نگاری گرایش دارد. در سال ۱۹۲۲ «اولیس» را نوشت. این اثر نمایشگر وضع روانی نابه سامان نویسنده است. وقتی این کتاب چاپ شد، «جویس» به یکی از منتقدان گفت: «شما به اندازه می در خود هرج و مرج دارید که دنیایی بسازید». این هنرمند در سال ۱۹۳۹ تابلوی بزرگ دیگری از روان ناخود آگاه به وجود آورد که «بیداری فنگین» نام دارد. اثر معروف دیگر او «چهره هنرمند در جوانی» نام دارد که در واقع زندگینامه خود اوست. این کتاب را در سال ۱۹۱۶ یک ناشر امریکایی چاپ کرد.

شاهکار «جیمز جویس» همان کتاب «اولیس» است که سه صد هزار کلمه دارد و سراسر حوادث آن در کمتر از یک شبانه روز اتفاق می افتد. نویسنده برای نوشتن این کتاب از هژده زبان مختلف استفاده کرده است. نام سمبولها و استعاره های کتاب از «هومر» و میتولوجی یونان گرفته شده است.

«جویس» همانند بسیاری از هنرمندان دیگر زمان ما، در برابر جامعه خودش عصیان کرد. واکنش این عصیان از طرف جامعه طرفداری نکرد.

بود. هنرمند از جامعه روگردانيد. جامعه اورا از خود راند واوبه جامعه نفيرين فرستاد. اين عمليه فعل وانفعال زندگي «جويس» راتلخ و غم انگيز ساخت. ديگر جايي نبود که «جويس» به آن پناه ببرد. در خود فرورفت و به درون خود پناه برد. در اين حال، از خود تصويري خوبي به دست دادودر کتاب «چهره هنرمند در جواني» به خودش نگريست و زمزمه کرد «دالوس» توانساني هستي ضد اجتماع که در لاک خود فرو رفته اي.»

«جويس»، بادرون حساس خودش، مظاهر نامطلوب وگزنده زندگي را ميديد. ديگر چيزي نميديد. آدمي شرزاو اصلاح ناپذير بود. همه جازهر بود و نابه ساماني. (در طول عمرش شاهد دو جنگ جهاني بود) اميدي وجود نداشت. راه رستگاري هم نبود. واوبه يك نتيجه رسيد. زنده گاني را از خود رانند. و براي دفاع از خودش به «تبعيد نفس» دست زد. در اين حال، از تنهاي، اضطراب و بي هدفی به سختی رنج ميبرد. همين خصوصيتها آثار اورا رنگ آميزي ميکند. جهان او جهان خاص خود اوست. «جويس» يکي از نويسندگان است که سوبژکتويسم را در بيان و توصيف به نهايت رسانيده است. او همواره امتناع دارد از يکنه دانش و تجربياتي را که خواننده از جهان واقعي اندوخته، به کار گيرد و يا احساساتي را که او درباره زندگي دارد، مورد استفاده قرار دهد. همه چيز خاصي خود اوست، دنيايي که مجسم ميکند، بادنيای ديگران مشترک نيست. او نه کسی را به دنياي بفرنج و تمثيلي خود راه ميدهد و نه خود حاضر

است يك قدم از حدود آن پايرون گذارد.» (٦) بدينصورت، «جويس» از اجتماع، از جهان عيني روی برتافته است تا به کار آفرينش تازه يی دست يازد. زيرا او به اندازه يی در خودش مرج و مرج دارد که ميتواند دنياي تازه يی، براي خودش، برپا کند. دنياي او، جهانيست جادويی و سحرانگيز. مثل خوابهاي در هم برهم و رويا هاي تب زده. روياهاي تب زده «جيمز جويس» که تب حسرت و نومیدی دارد و از درد تنهايی به خودمي پيچد و با کابوسها دست به گريبان است. در کتاب «چهره هنرمند در جواني» خواننده، مکانها و آدمهارا لمسي نميکند، بلکه ناچار بايد آنها را احساس کننده در سرتاسر کتاب فقط سايه ها، و يابه گفته بهتر، صورانتزاعي ... به چشم خواننده ميخورد که يکانه نقش آنها در زندگي «استيفن دالوس» آن است که احساس خاصی را در ذهن او بر انگيزند. و گيرنه خودشان زندگي مجسم و مشخصي ندارند. آنها را ميتوان انعکاس واقعيت در آئينه مات روح اودانست» (٧).

«جويس» آوازه مرد يست در بيان تنهايي و حسرت اين مرد سر در گريبان فرو پرده و در پندار خودش جهاني ساخته درين حال تلاش سر سخته اش در اين است که خودش را و جهان ساخته خودش را بيان کند. او به پيوند جهان خودش با جهان واقعي سرو کاري ندارد. فقط محسوس جهان خويشتن است و آن را به قلم ميآورد.

درک نوشته هاي «جويس»، به ويژه درک رومان «اوليس» کاريست بسيار دشوار. اين دشواري از آنجا سرچشمه ميگيرد که جويس

برای بیان جهان خودش بیدریغ از سمبول و رمز کار میگیرد.

مثلا هنگامی که استیفن شیشه های خرد شده و بناهای فرو ریخته را می بیند، مراد آرزوهای بر باد رفته و آرزوهای درهم شکسته است. و یا هنگامی که نویسنده میخواهد دلمردگی و دلزدگی استیفن را بیان کند ۰۰۰وی را در مقابل لاشه سگی که برآب افتاده و قایقی که درشن فرو رفته، قرار میدهد.» (۸)

برتولت برشت، مبارزو سنت شکن

«برتولت برشت» بادیده خودش و باشبیه کار خودش قلمرو گسترده‌یی را در زمینه ادبیات امروز در اختیار دارد. در اینجا، بلا فاصله بعد از «جیمز جویس» نظری به کار ها و بینش «برشت» می‌اندازیم تا تضاد قطبهای مسلط بر جامعه ادبی اروپا روشن تر نمایان شود. «برتولت برشت به سال ۱۸۹۸ در «آکسپورک» آلمان متولد شد. در دانشگاه مونیخ فلسفه و طب خواند و در جنگ جهانی اول در پشت جبهه به مداوای زخمیان پرداخت.

نخستین نمایشنامه او به نام «آوای طبلها در دل شب» به کارگردانی «اتو فلاکن برگ» .. در سال ۱۹۲۲ روی صحنه آمد. برشت به خاطر این اثر به دریافت جایزه کلیسنت نایل شد. پیش از این اثر نمایشنامه بل را نوشته بود که در سال ۱۹۲۳ روی صحنه آمد. بل هیا هوویی بسیار به راه انداخت، در سال ۱۹۲۵ با نمایشنامه آدم، آدم است، نخستین طرح تیاتر حماسی خودش را ارائه کرد.

از این به بعد، اثر های دیگر خودش را

یکی پس از دیگری، نوشت. غالبا خودش اثر هایش رای صحنه ماورد. در هر اثر نکته های تازه یی را بیان میکرد. از نیرو، هر نمایشنامه اش هیا هوویی به دنبال داشت. در این نمایشنامه ها، به هیچ اصلی وقاعده یی تن درنمیداد. هر چه که به نظرش تازه و سودمند میامد، به کار میگرفت.

در سال ۱۹۳۳، هیتلر قدرت را در آلمان به دست گرفت. در این سال، برشت، ناگزیر شد آلمان را ترک گوید.

نخست به سویس پناه برد. پس از آن، به پاریس، کوپنهاگن، سویدن، لندن و فنلند رفت. در هر جایی مدتی به سر برد.

در سال ۱۹۴۱ رهسپار امریکا شد. در امریکا با هالیوود همکاری کرد. فرآورده این همکاری فلمیاست مانند «قاتلین هم میمیرند» به کار گردانی، فرتیس لانگ، سازنده فلم مشهور «ام»، بافر رسیدن موج مک کارتیسم برشت همراه با هنرمندانی چون چارلی چاپلین از امریکا اخراج شد. او به برلن شرقی رفت و در آنجا گروه، برلینر انسامل، را پایگذاری کرد. در این کار همسرش هلنه وایگل بزرگترین یاور او بود.

برشت با همکاری گروهی از باز یگران، موسیقدانان، تکنیسین ها و دیگر سازها نمایشنامه هایش را به صحنه میاورد. شعر و موسیقی اجزای ضروری بیشتر نمایشنامه های اوست و فنون «عصر دانش» صحنه آرامی او را یاری میکند. برشت در تمام اجزای نمایشنامه های دخالت میکرد و در هر گاری، تا آنجا که میتواند، سهم میگرفت. بردن این همه بار کار و تلاشی

است. ۰۰۰ نمایش باید پرده مرافعه تاریخ را پس بزند و به آن مدرسانه حتی شکردهای صحنه هم متحد شوند. ۰۰۰» (۱۱)

مقایسه برشت و جویس، دوغول زمینه ادبیات امروز، به خوبی میتواند پدیده های متضاد و ناهمگون این زمینه فکری و عاطفی انسان سده بیستم را آشکار سازد. جویس میگوید تاریخ کابوسیست که من سعی میکنم از آن بیدار شوم. ولی به نظر برشت نمایش، به عنوان یک پدیده ادبی، و نمایشنامه نویسی، به عنوان هنرمند، باید پرده مرافعه تاریخ را پس بزند و به آن مدرسانه.

تلاش و تپش برشت در سراسر کار هایش همواره بر این نکته متمرکز بوده که خواننده و تماشاگر را به اندیشه وادارد و به او بفهماند که در برابر خودش و در برابر دیگران مسوول است. و این بینش عصیانیت در برابر ادبیات سحر انگیز و موثر.

در گذشته چنین بوده که تماشاگر هر قدر بیشتر متأثر شود، با قهرمان نمایش احساس همبستگی بیشتری میکند. صحنه هر قدر بیشتر از عمل تقلید کند، باز یگرنقش خود را بهتر مجسم و ایفا میکند. نمایش هر قدر مارا بیشتر از واقعیات زندگی دور کرده، به جو نمایش نزدیکتر گردند، نمایش بهتری شمرده میشود. ۰۰۰» (۱۲)

«برشت بر چنین نگرشی خط کشید. او گفت: تماشاگر نباید هویت خود را در تماشا خانه از یاد ببرد، تا بتواند مضمون نمایش را باز شناسد و به طور انفعالی پذیرای آن

سر انجام او را به سختی خسته ساخت. در ماه آگست ۱۹۵۶، پس از آنکه برای آخرین بار زندگی «گالیله» را روی صحنه آورد، چشم از جهان پوشید.

برشت در سراسر زندگی عضویت هیچ حزب و جمعیتی را نپذیرفت. انسان برایش مقوله ای بود در خور مطالعه و بررسی دایم. هیچ نظر و پاسخ از پیش آماده ای برای قضایا نداشت. «اندیشیدن در هروضع تازه» کار او بود. به همین جهت هیچ اثری واپایان یافته نمیدانست و همیشه در نوشته هایش حتی آنها که بارها چاپ شده بود، دست میبرد.

هنگام تمرین بازیگران، پس از هر بازی یا هر میزانشین جدید، هنگام هر چاپ تازه، ممکن بود تغییراتی به نظرش ضروری برسد. از این کار، که گاه نمایشنامه را زیر و رو میکرد، نه بیعی داشت و نه خسته میشد.

«علاوه بر نمایشنامه ها، چند دفتر شعر، یک رومان به نام کسب و کار آقای ژول سزار، مقداری داستان و نوشته هایی درباره اندیشه ها، شیوه های هنری، سبک و هنر خویش به جا نهاده است. ۰۰۰» (۱۰)

«تصمیم در مورد «برشت» هر چه باشد، باید توافق فکری خود را با مضامین شکوهمند و مترقی عصر خود اعلام داریم. مضمون آثار «برشت» این است. یعنی جهان دگرگون شد نیست، یعنی هنر میتواند و باید در کاخ تاریخ مداخله کند. هنر امروز باید همان تکالیفی را به عهده گیرد که علوم پذیرفته است و هنر هم در علم

نشود... تماشایی هر گز نباید هویت خود را کاملاً در هویت قهرمان گم کند تا همواره بتواند در داوری علل و دواوی درد خود آزاد نماند» (۱۳)

برای تحقق یافتن این آرمان و پیاده شدن این اندیشه در عمل، پرشت شیوه کار خودش را طرح ریخت و با گذشت زمان استوار ساخت و کمال بخشید، این شیوه کار او همانا شیوه فاصله گذاری است.

در واقع، کلیت ادبی پرشت رادرسه نکته میتوان خلاصه ساخت.

۱- نظرات و نگرش او درباره ادبیات

۲- شیوه کار او در نمایش

۳- کارهای او در زمینه آفرینش ادبی.

این سه نکته باهم مرتبط و تآب خورده هستند. بدین معنی که پرشت نظرات و اندیشه های بخصوصی درباره ادبیات دارد. به نظر پرشت آدمی در سرشت خودش دارای نیرو هاسیت که این نیروها آدمی و جهان را در گون میتوان ساخت پس باید این نیروهای خفته را بیدار کرد و ادبیات میتواند در این کار نقشی در خور ستایش بازی کند. ولی تا امروز، بر عکس، ادبیات غالباً در تخدیر آدمیان سعی ورزیده است.

بر پایه این نگرش خاص، پرشت به آفرینش ادبی دست میبازد «آوای طبل در دل شب» در جنگل شهرها «بعل» «آدم، آدم است» «استثنای قاعده» «آنکه گفت آری و آنکه گفت نی» و اثرهای دیگری را پدید میآورد. در همه این اثرها میخواهد انسان را تربیت مجدد کند.

تغییب ندهد و به اندیشه وادارد. درین عملیه آنچه را که به نظر خودش میاید، در پدیده ادبی پیاده میکند. بنابراین، آثار پرشت همه بر پایه تعقل و شناخت علمی تاریخ استوار است. پرشت بدین باور دارد که، برترین خصلت آدمی، توانایی شناخت دنیا و کوشش برای جیره گشتن برین است حیوان برای بر آوردن نیاز و حفظ هستی خود، با طبیعت ارتباط مستقیم دارد. تا میتواند میخورد و میاشامد. و همین که طبیعت عرصه را بر او تنگ کرده، از یاد میاید. اما انسان با واسطه کار خود با طبیعت ارتباط دارد و به یاری کار آفریننده اش طبیعت را به خدمت میگیرد و نیازهای خویش را بر میآورد. همین عامل در طول تاریخ به بشر امکان داده است که به تدریج بر نیروهای طبیعت جیره گردد و نیروی مقابل با طبیعت قاهر و سر نوشت را به کف آورد» (۱۴)

چندین اثر پرشت از جمله «ننه دلآور» بر گرد همین محور میچرخد. حوادث این نمایشنامه سده هفدهم اروپا و دوران جنگهای سی ساله است «ننه دلآور» با سه فرزندش همراه سپاهیان سویدنی راه می پیماید. او یک گادی با خودش دارد. این گادی فروشگاه سیار پوست، اواز راه فروشندگی و از خیرات سر جنگ پول به دست میآورد. ولی ناگهان زمانی فرا میرسد که او باید مزد جنگ را بپردازد. جنگی که به او پول آورده است. «ننه دلآور» باید پسرانش را به جنگ بفرستد. زیرا تا سرباز نباشند، جنگ نیست. پیرزن تلاش میکند از این کار باز

...کارم این است که «شاه‌لیر» رابه‌شما شناسانم. نقشش اورا آموخته‌ام و گفته هایش را حفظ کرده‌ام ۰۰۰» (۱۵)

بدینصورت، سیستم کار برشت کامل میشود و او باین سیستم خودش ساحه‌فراخی را در زمینه ادبیات امروز در دست میگیرد.

یونسکو در گرداب سرسام واضطراب

اوژن یونسکو روز بیست و ششم نوامبر ۱۹۱۲ در رومانیا به جهان آمد. مادر او فرانسوی بود. پس از تولد، یونسکو همراه پدر و مادرش به پاریس رفت. در پاریسی زبان فرانسوی آموخت. ازینرو، هنگامی که در سن سیزده سالگی به رومانیابازگشت، ناگزیر شد زبان رومانیایی را فرا گیرد.

یونسکو پس از چند سال تحصیل در پاریس متبلا به کم خونی شد و ناچار اورا به ده فرستادند در سیزده سالگی به پاریس برگشت و نخستین نمایشنامه اش را که اثر میهن پرستانه بود، نوشت.

در همین هنگام خانواده او به رومانیا بازگشت. وی در محیطی خشن و بیرحم به تحصیل پرداخت و دانشجوی زبان فرانسوی در دانشگاه بخارست شد. نخستین شعرها و مرثیه هایش را وقتی نوشت که شدیداً زیر تاثیر «مترلینگ» و «فرانسیس ژام» بود.

یونسکو باتهور بیمانند پایه‌صحنه نقد ادبی گذاشت و مقاله یی منتشر کرد که در آن سه نویسنده معروف و محبوب رومانیارا مورد تمسخر قرار داد چند روز پس از انتشار این مقاله، مقاله دیگری نوشت که در آن این سه نفر را تاحد

زند، مگر امکان ندارد. «سرنوشت» چنین رفته که او فرزندانش را در جنگ از دست بدهد. ولی برشت خود «ننه‌دلاور» را سازنده این سرنوشت میداند: او میفهمد که اگر به راهش باسپاهیان ادامه دهد، مرگ فرزندانش را خواهد ربوده با اینهم به راهش ادامه میدهد. زیرا میخواهد که شرافت مندا نه پارچه و گوشت بفروشد.

برشت به اندیشه خاص و اثر حاوی این اندیشه خاص بسنده نمیکند. در صدمییراید تا شیوه کار خودش را نیز به میان آورد. شیوه گذاری که متناسب به چگونگی اندیشه وی باشد. شیوه کاری که بتواند آرمانهای او را در زمینه اثر گذاری نمایش بر تماشاگر تحقق بخشید. این شیوه را به میان آورد: شیوه فاصله گذاری. شیوه فاصله گذاری از بازیگر میخواهد که بازیگر باشد و از تماشاگر میخواهد که تماشاگر باقی بماند. بدینصورت، سه فاصله سه عنصر نمایش را از هم جدا میکند: قهرمان نمایشنامه، بازیگر، تماشاگر.

برشت نمیگذارد که بازیگر در وجود قهرمان نمایشنامه یا اثر حل شود. بازیگر باید هویت خودش را حفظ کند. او نمیگذارد که تماشاگر با بازیگر در آمیزد. تماشاگر باید تماشاگر باقی بماند. و هنگامی که از تماشاخانه بیرون میرود، به جای آنکه هویت خودش را از دست داده و افسون شده باشد، چیزی آموخته باشد، پندی گرفته باشد. از همین رو بازیگر برشت باید چنان بازی کند که گویی از پیش اعلام میدارد: من فلانی هستم. بازیگر تیاتر هستم

چهره های پرارزش جهانی و ستارگان آسمان ادبیات ملی رومانیایا بالا برده بود. بعد، هردو مقاله را در يك دفتر با عنوان «نی» چاپ کردو بدینصورت خواست نشان بدهد که يك منتقد مینواند در باره هر موضوع جالب دونظرکاملا متفاوت داشته باشد.

یونسکو بعد از فراغت از تحصیل، معلم زبان فرانسوی شدو در يك مدرسه دولتی به کار پرداخت. درسال ۱۹۳۶ با دختری که زیبایی شرقی داشت، ازدواج کرد، درسال ۱۹۳۸ براساس يك بورس دولتی به فرانسه رفت.

هنگامی که جنگ جهانی دوم شروع شد، وی در بندر مارسی بود، بعد، به پاریس برگشت و در قسمت تولید يك موسسه نشر کتاب به کار مشغول شد. در پایان جنگ اوسی و سه سال داشت و از تیاتر بیزار بود. خودش مینویسد: من قصه میخواندم، با میل و رغبت فلم تماشا میکردم و گاهگاه به موسیقی گوش میدادم. من موزیم هاو نمایشگاه های هنری را میدیدم، ولی از تیاتر نفرت داشتم.

با اینچه، در سال ۱۹۴۸ نمایشنامه یی نوشت و نام آن را «آواز خوان طاس» گذاشت اگر چه در این نمایشنامه آواز خوانی وجود ندارد چه رسد به اینکه طاسی باشد. یونسکو این نمایشنامه را برای گروهی از دوستانش خواند. آنان گفتند که «آواز خوان طاس» داستان خنده آوری دارد. در حالی که یونسکو خود معتقد بود که نمایشنامه اش اثر جدی و غم انگیز است. این اثر در سال ۱۹۵۰ روی

صحنه آمد و با استقبال بسیار سردی روبه رو شد چندین بار اتفاق افتاد که بیشتر از سه تماشاگر در تیاتر نباشد. درینحال پول تماشاگران را پس میدادند و نمایش را تعطیل میکردند.

بدینصورت، با وجود این ناکامی، یونسکو احساس کرد که برای نمایشنامه نویسی ساخته شده است.

به نظر خود یونسکو نخستین نمایشنامه اش اعتراف است به چیزی که او خود آن را خرده بو رزوازی بین المللی مینامد. وی در این نمایشنامه عقاید مرسوم و شعارهای قراردادی که در همه جای دنیا یافت میشوند، شکل میدهد و متأسف است که قبول این شعارها و معیار های قرار دادی، تمام معیارهای اجتماعی را به نوعی خودکاری خشن مبطل میسازد. خودش درباره آدمهای این نمایش میگوید: «خانواده اسمیت» و مارتین دیگر سخنی ندارند، زیرا نمیتوانند فکر کنند. چون فکر نمیکند، طبعا عشق و حرکت از زندگی شان دور میشود. آنها دیگر وجود خارجی ندارند. آنان میتوانند به هر شخص و هر چیز مبطل شوند. عینیت خود را از دست میدهند و عینیت دیگران را قبول میکنند ... آنان قابل تمویض اند.

نمایشنامه یعنی یونسکو درس نام داشت موضوع این اثر با اثر قبلی وی شباهت دارد یونسکو این اثر خودش را کمیدی درام نامید. این نمایشنامه اگر چه پراز صحنه های مضحك است، باید آن را درامی خشك، خشن و بدبینانه تلقی کرد.

نمايشنامه ژاك پارطاعت درسال ۱۹۵۰ آماده شده. بازهم مساله زبان در اين اثر يونسكو راجلپ كرده است و بازهم بر سنتهاي خورده بورژوازي ميتازد: ژاك، قهرمان اثر در ابتدا از تكرار كلمه هاي كه به اطاعت او از معيارهاي خانوادگي ختم ميشود، سرپاژ مي زند. افراد خانواده اش از او چشم مي پوشند و خانواده بابي واتسن ري رابه نسبت عدم قبول سنتهاي خورده بورژوازي طرد مي كنند. ژاك مدتي در پراي تضيقات خانوادگي مقاومت مي كند. حتي از گفتن بعضي از كلمه ها ابا ميورزو فريادمي زند: «آه كلمات، چه جناياتي به نام شما مرتكب ميشوند!»

«يونسكو» درسال ۱۹۵۱ نمايشنامه «چوكيپا» را نوشت. اين اثر يكي از بهترين آثار او شمرده ميشود. اين نمايشنامه بر محور تنهائي و بيكسي آدمي مي چرخد: دو بر چ مدوري، واقع يك جزيره، زن و شوهر سالخورده يي زندگي مي كنند. مرد ۹۵ سال وزن ۹۴ سال دارند. آنان منتظر و روده دسته يي از مهمانان مشخص و محترم اند كه بيايند و پيام پيرمرد را بشنوند. اين پيام نمره يك تجربه طولانيست. چون پيرمرد سخنان خوبي نيست، تصميم مي گيرد از وجود يك سخنان حرفه يي استفاده كند.

مهمانان وارد ميشوند. البته تماشاگران را نهي بينند. ليكن پيرمرد و همسرش صحنه را با چوكيپايي كه از بيرون مي آورند و مودبان به مهمانان نامريي تعارف مي كنند، نشان مي دهند.

كه آدمهايي روي صحنه وجود دارند. جمعيت نامرئي مهمانان به اندازه يي زياد ميشود كه زن و شوهر پير به زحمت از ميان چوكيپا عبور مي كنند.

بالاخر، زماني كه امپراتور از راه ميرسد صحنه سخنان يي آماده ميشود. پيرمرد، خوشنود از پيامي كه به آيندگان تحويل خواهد داد، به دنبال همسرش خود را به دري سا مي اندازد و به آغوش مرگ ميرود. سخنان حرفه يي رويه چوكيپا مي كند و مي خواهد كپ بزند. اما معلوم ميشود كه اين سخنان حرفه يي كروال است و تنها ميتواند صدهاي مفهوم از حلقش بيرون آرد. سمي مي كند منظورش را بانوشتن چيزهايي روي تخته سياه بيان كند. اما جمله هايي كه او مينويسد، آميزه يي از حروف بي معنيست.

نمايشنامه «چوكيپا» بيانگر تنهائي و ناتواني آدميان است. اعتراض ييست به گفتگوي ماشيني. «يونسكو» به كارگرداني كه نخستين بار اين نمايشنامه را كارگرداني كرده، مينويسد «موضوع اصلي «چوكيپا» نه پيام، نه شكست زندگي، و نه بلا يي اخلاقي زن و شوهر سالخورده است. بلكه خود چوكيپا، يعني نبودن مردم، نبودن امپراتور... نبودن مساله غير حقيقي بودن جهان و خلاي ماوراء الطبيعست. موضوع اصلي نمايش هيچي است... بايد آن را از موضوعات نامريي انباشت... موضوع حقيقي، در جايي كه صدای غير واقعي و هيچي به گوش ميرسد، مطمئن و استوار ميمانند.»

شدیدی. رامتوجه او ساخت. واو آواز
اعتراض آمیزش را علیه نقد و منتقدان بلند
کرد:

«منتقد باید مطلبی را بیان کند، نه اینکه
مانند پزشک چیزی را تجویز کند. او باید
روی هرائر در شرایط همان اثر نظر بدهد.
یعنی مطابق قواعدی که از بیان هنری نشأت
میکند و مطابق اسطوره خود آن اثر. کیمیا یا
موسیقی یا بل مقایسه نیست. همینطور
زیست شناسی را نمیتوان با معیاری های نقاشی
یا معماری قضاوت کرد.»

«یونسکو» رامتهم ساختند که با وجود
ادعا هایش که از درد آدمی مینالد، به انسان
های بدبخت دل نمیسوزاند. واو جواب داد:
«من به سهم خود صمیمانه به فقر يك فقیر
معتقدم و دلم میسوزد. این حقیقت دارد و
میتواند در خدمت تیاتر باشد، همین طور
به مراقتها یی که از يك پولدار میکنند، اعتقاد
دارم... اما تصور میکنم نه به خاطر فقر آن
فقیر و نه به خاطر مراقبت ازین پولدار است
که نمایشنامه مینویسم. برای من مفهوم تیاتر
جهانی تر و وسیع تر ازینهاست...»

این موضعگیری «یونسکو» سبب شد
مخالفتش بانگ بردارند که سرانجام
بورژوازی مردی را یافته است که بهتر از هر شخصی
نظریه های مردود و منحط آنها را بسپارد
می کند.

با وجود این اعتراض و حمله آثاری «یونسکو»
نه تنها در اروپای غربی و امریکا به سختی

این اثر و آثار دیگر (یونسکو) انگیزه آن
شده که برخی از منتقدین فکر کنند که
(یونسکو) به ارتباط زبانی آدمیان در جهان
اعتقادی ندارد. اما وی خودش این نکته را رد
میکند: «من تنها يك دلیل ساده می آوردم
و آن نوشته های من است. خود این حقیقت
که من بانوشته ها و نما یشنامه هایم با مردم
دنیا ارتباط پیدا میکنم، نظری مخالفانم را نفی
میکند. من به سادگی معتقدم که تفهیم و تفاهم
غیر ممکن نیست، بلکه مشکل است.»

دوری گزینی «یونسکو» از منطق عادی
و نگرش ویژه اوبه زندگی، ادبیات و جامعه
انگیزه آن میشود که وی را در قطب مخالف
کسانی چون (برشت)، (سارتر)، (آیزن)،
(آرثور میلر) و (تنسی ویلیامز) قرار
بدهند.

دید خصمانه «یونسکو» نسبت به نویسندگان
متعهد درین کلمه های او خوب نمایانست.
«نمایشنامه نویس تنها نمایشنامه مینویسد
و صرفا در مورد جریاناتی که در محیط او
میکرد، گواهی میدهد و لزومی ندارد که
آموزنده باشد... هرائری که جز ينك
اندیشگی سیاسی گپی برای گفتن نداشته
باشد، لطفی نخواهد داشت... نمایشنامه
مسلكی نتیجه یی جز کاستن ارزشهای
احتمالی آن مسلك به بار نخواهد
آورد.»

(یونسکو) از اضطراب، ترس و سرسام
عظیم تری در رنج است در درزیستن، ترس
از مرگ و تشنگی برای يك مطلق.

نگرش ویژه (یونسکو) در آغاز انتقادات

- دريکي از نمايشنامه ها کسي که مشغول خواندن روزنامه است، از ديکري مي پرسد: «چرا روز نامه ها سن مرده هارا مينويسند، ولي سن متوارين رانميويستند؟»

- در نمايشنامه ديکري کسي درباره پارييس ميگويد: «اين شهر روشن که از چار صد هزار سال پيش خاموش مانده است.»

- قهرمان يکي از نمايشنامه هاي: «ميگويد: «من وقتی به دنيا آمدم، چارده ساله بودم.»
- باز در نمايشنامه ديکري، مردی از دربان يك ساختمان مي پرسد: «ساعت چند است؟» دربان جواب نميدهد. مرد ميگويد: «ساعت من هم همین را نشان ميدهد. «بعد از دربان ديگر مي پرسد: «ساعت شما چند است؟» دربان دوم هم سخني نميزند. مرد ميگويد: پس معلوم ميشود سر وقت آمده ام.» (۱۷)

آلبر کامو و پوچی

از شگفتيهاي ديگر زمينه ادبيات امروز يکي هم آلبره و کامو است. و اکنون چارده سال پس از مرگ هنوز اثری بزرگ و پابرجا بر ادبيات اروپا دارد.

کامو در سال ۱۹۱۲ به جهان آمده. زادگاه او الجزاير است که در آن زمان مستعمره فرانسه بود. پدرش در جنگ جهاني نخست درگذشت کامو کوچک يتيم شد. وی زندگي پر حادثه داشت و اين زندگي را در يك حادثه، حادثه رانندگي، از دست داد. او برنده جايزه نوبل است.

کامو کارش را، به صورت چشمگير، با يوپوگرايي آغاز کرد. اين گرايش او در کتاب

استقبال شد. بلکه در يوغوسلا ويا و پو لنډ نيز يروز يسهای چشمگير به دست آوردند.

هنوز شش سال از روی صحنه آ مدن آواز خوان طاس نگذشته بود که (يونسکو) موقف ارزنده يی را در سطح ادبيات جهاني به دست آورد.

نمايشنامه هاي معروف او، بغير از آنچه نام برده شد، عبارت اند از: «قربانيان و ظيفه»، «آمده»، «تابلو»، «قاتل يميزد»، «گر گدن» «گرسنگي و تشنگي» و چنډنای ديگر، (۱۶)
در نيچا بدنيست برداشتهای يك مجله نويس را، پس از تماشای يك برنامه تلويزيوني درباره (يونسکو)، که همراه باطنز است، بياوريم:

- (يونسکو) از زمان برداشت خاصی دارد. روز مان را خراب ميکند تا دو باره آن را بسازد.

- «يونسکو» معتقد است که زمان وهمی پيش نيست و مولود تصورات قراردادی انسان است.

- حوادث شش نمايشنامه يونسکو، در روز يکشنبه ماه جون اتفاق ميافتد.

- دريکي از نمايشنامه ها، مردی به خواستگاري دختری رفته است. مرد از مادر دختر مي پرسد که دختر چند سال دارد. مادرش جواب ميدهد: نود و سه سال، ولي هشتاد سال به مايد همکار است فقط سيزده دارد.

- تاريخ مورد نفرت يونسکو است. او ميگويد تاريخ را هگل اختراع کرد.

بیگانه به خوبی نمایان است. این داستان که در سال ۱۹۴۲ منتشر شده، مثل جرقه درخشانی، اروپا را متوجه نویسنده خودش ساخت. دل‌بستگی مردم به اثر نه‌مان عمقی برخوردار بود که هر اثر جامع و دلالت‌گری از آن بهره‌مند می‌شود. این گونه آثار در برخی از دگرگونی‌های عظیم تاریخی رخ می‌نمایند تا نشانه یک گسیختگی و حکایتگر حساسیت تازه‌ی باشند. هیچکس به این قصه اعتراض نکرد. همه مجذوب و تقریباً عاشق آن گشتند. این کتاب در آن دوره، شاید بیشتر از اکنون، چنین می‌نمود که فلسفه نوینی را که فلسفه پوچی نامیده شد، به کرسی می‌نشانند. (۱۸)

بیگانه قصه بیگانگی انسان است با خودش و با دیگران. داستان تنهایی آدمیست در جهان. بیانگر پوچی زندگیست. مورو سو، قهرمان این کتاب، در ابتدای زندگی روزمره دست و پامیزند. در این دست و پا زدن لا بد روتنه‌نایست. می‌لونها دیگر با او شریک اند و ناگزیر است تمام قید و بندهای ظاهری و قبح‌دادی این زندگی را بپذیرد. در سراسر این پذیرش، بیهودگی این پذیرش را نمایان می‌سازد. این بیهودگی در پرتویی تفاوتی مورو سو شکل می‌گیرد.

کامو در سال ۱۹۴۷ افسانه سیزیف را آفرید. او در این کتاب پوچی زندگی را از دید گاه دیگری نگریست: زندگی تکرار بیهوده است. همانند کار سیزیف قهرمان افسانه‌ی یونان. سیزیف، بر اساس روایت‌های اساطیر یونان، محکوم بدان است که سنگی را به قله کوهی

برساند. هر بار که به قله نزدیک می‌شود، سنگ واپس به پایین می‌گردد. سیزیف ناگزیر است عمل بیهوده را از سر گیرد.

کامو فکر می‌کرد که زندگی همان ابتدای روز مرئیست که مورو سو در آن دست و پامیزند. همان کاری که سیزیف بدان محکوم بود. و آخریان دست و پا زدن مرگ است. پوچی دیگری.

ولی کامو به این جانی اسپتد، پرسشی در سرش چنگ می‌زد. این پرسش مصرانه در طلب پاسخ است: پس چه باید کرد؟ این پرسش در نظر کامو دو جواب دارد:

نخست اینکه، بانفی زندگی مرگ را نباید پذیرفت. دودگر اینکه، زندگی را قبول کرد. دنیا به این جواب چیست؟ اگر مرگ را بپذیریم، به امری پناه برده ایم که، در فرض خود ما، موجب اصلی بیهوده بودن زندگیست. و این نقض غرض است پس باید زندگی را بپذیرفت. قبول مرگ، قبول بیهودگیست. اما بپذیرفتن زندگی با بپذیرفتن بیهودگی ملازمه ندارد. با قبول زندگی باید بر ضد بیهودگی طغیان کرد و خوشبختی را آفرید. خوشبختی همان را، زیرا زندگی بدانگونه که هست، تحمل‌ناپذیر و بیهوده است. (۱۹)

بدینصورت، کامو راه می‌نوردد: از بیهودگی آغاز می‌کند و به طغیان می‌رسد. طغیان در برابر زندگی. در این راه پیمایی، مفهوم پوچی زندگی در نظر او دگرگون شده است. زندگی بهر شکلش

پوچ نېست، دېن زندگي موجود، به همين شکلي که دارد، پوچ و بېپوده است. دېن شکل زندگي که در ذات خودش بېپودگيست، طغياني را ايجاب ميکند.

دنيای کتوني ما، با وضعيتي که دارد، با ارتباطات و روابطي که در آن حکمفرماست، محليست تحمل ناپذير، زندگي در چين جهاني، در چين شرايطي، پوچ است مسخره است، دنيای کتوني ماشين فرمان ميراند و انسان که خود ماشين را آفريده، مقهور و پرده آن شده است. نبايد به چنين زندگي برده دار کردن نهاد. بايد طغيان کرد و فرياد کشيد: نغرين بر توای زندگي برده وار!

کامو د تصويري از جوامع جهان موجود به دست ميدهد: شهري بدون کيوتر و بدون درخت و باغ که در آن نه صدای بال کيوتري شنیده ميشود و نه خش خش برگي. بهار را تنها از خاصيت و يابه و سيله زيبايي گلهاي که فروشندهگان از بيرون شهر ميآورند و در بازار به فروش ميرسانند، ميتوان شناخت (۲۰)

و مارتا قهرمان غمزده و خشس سو تفاهم از زندگيش تصويري به دست ميدهد: وقتي اين مسافر خانه و ايسن شهر باراني ز پشت سر گذاشتيم و اين سرزمين بي آفتاب را فراموش کرديم، روزي که در برابر دريا که من اينهمه خواش را مي بينم، قرار گرفتم، بالاخر در آن روز مرا خواهی ديد که ميخندم، (۲۱) اودر جستجوي آفتاب و درياست. و کامو ميخواهد در برابر شهر باراني و سرزمين بي آفتاب عصيان شود.

مورسو با وضع بي تفاوتی به هر کاري دست

میزند. سرانجام هم آدم ميکشد. کامو در توضيح اين اعمال ميگويد: مجاز بودن هر کار بدان معني نېست که هيچ کاري ممنوع نباشد. و در شرح نگرش خودش مينويسد:

من ميدانم که در اين جهان چيزي داراي معني هست. و آن بشر است. زيرا بشر تنها موجوديست که ميتواند در بي معني داشتن برآيد. (۲۲)

همين عصيان، همين در بي معني بودن که وي را واداشت عليه فاشيزم به مبارزه بر خيزد و در نهضت مقاومت و وطنش شرکت جويد. نظر کامو درباره طغيان به جايي رسيد که بگويد: من فرياد ميزنم، پس هستم، و من طغيان ميکنم، پس هستم. (۲۳)

کامو در سال ۱۹۴۷ (طاعون) را منتشر ساخت. اين کتاب در دوستي و همآوازي وي و سارتر درز انداخت. اين درز را در بخش مربوط به ژان پول سارتر باز خواهيم گفت.

کارهاي ادبي کامو آميزه است از قبول و رد واقعيت. اساساً عمل خلاقيت همزمان با رد کردن يك جنبه واقعيت، جنبه ديگر آن را تصديق ميکند. به اين ترتيب، آنجا که خلاقيت به طور درست واقعيت را نفي کند يابه طور مطلق آن را بپذيرد، در هر دو صورت وجود خود را مطلقاً انکار ميکند. (۲۴)

کامو با پذيرفتن پهلوي عميق واقعيت و رد پهلوي هاي سطحی آن بر ياليزم ميتازد: ... آنچه معمولاً ادبيات ريالستي ناميده ميشود، جنبه هاي آني واقعيت را ارائه ميکند و دوباره سازي واقعيت را به شکل ناقص، و بدون گزينش و تعمير و تفسير خلاقه انجام ميدهد. رياليزم

اثری ژرف گذاشت. چنانکه وقتی از سفر برمیکردد، به مدیر روز نامه فرانس سوارکه از پرتیراترین روز نامه های دست راستی جهان است، میگوید: من يك ماه درکیوبا به سربرده‌ام. باید درباره کیوبا حقیقت را گفت من میخوانم هرآنچه شهادت میدهد، به گوش بیشتر مردم برسد. آیا شما گزارشم را میخواهید؟ مدیر روز نامه در جواب میگوید: بلی، از آن خرسند میشویم که گفتاریکی از بزرگترین نویسندگان معاصر رادر باره کشور و مردم و وقایع کیوبا منشر سازیم. (۲۶)

ازاین پس گزارش سارتر درباره کیوبا زیر: عنوان رگباریر فراز شکر دراین روزنامه به طبع رسید که بیانگر بزرگداشت سارتر درامر انقلاب کیرباست. این کتاب بانام جنگ شکر درکیوبا به‌دزی ترجمه شده است.

انقلاب کیوبا و فراورده های چشمگیر آن، عطش سارتر رابه انقلاب بیشتر ساخت. گزارش او درواقع، تحلیل، تفسیر و ستایش انقلاب کیوبا است. کاسترو درنظر او قهرمانیست که فریاد میزند: یامرگ یاملت!

سخنهای رهبر کیوبا سارتر را به‌هیچان آورده بود. ازهمین روبه کرتها گفته های رهبر کیوبا را نقل میکند نه به زور فحلی و نه به آتش جنگ شما میتوانید مارا به‌زانو در آورید. واین را بدانید که اگر به‌ما حمله کنید، فایع میدان ما خواهیم بود، نه شما. (۲۷)

و خودش را آنقدر همیشه به انقلاب کیوبا می بیند می گوید: یا باید کیوبایان بیروز گردید، ویا ماهمه چیز، حتی امید را،

باید تقلید کامل واقعیت باشد. به بیان دیگر، مانند میمونها که باتقلید را می‌میشوند ریالیزم هم فقط باتقلید کامل واقعیت تحقق میابد. در حقیقت، هنر هیچگاه ریالیستی نیست. هرچند که گاهی تمایلی به آن نشان میدهد. (۲۵)

اندیشه کاهو عمیق و گسترده است و هنر از اندیشه های او را تابناک‌تر میسازد. قسمتی از اندیشه های کامو را باید توام بانظرات سارتر بررسی کرد. و سارتر از پراواز گان دیگر عرصه ادبیات امروز مغرب زمین است.

سارتر، مرد عمل

ژان پول سارتر در ماه جون ۱۹۰۵ در پاریس به جهان آمد و هنگامی که بیست و چار سال داشت، به مقام استادی در فلسفه رسید. در سال ۱۹۴۵ از تدریس دست برداشت تا خودش را کاملاً وقف نوشتن سازد.

سارتر از تیورسین های بزرگ اکزیستانسیالیسم است، آثاوا از پندار که در ۱۹۳۶ نوشته شده، تا نقد عقل دیالکتیک همه برگرد همین فلسفه میچرخد.

وی در سال ۱۹۴۳ به نمایشنامه نویسی پرداخت. مگسها، جلسه سری، مردگان بی‌گفن روسپی بزرگوار، نگراسف، و گوشه گیران التونا، رانوشته.

کتاب، استفراغ، که در سال ۱۹۳۸ نوشته شده، نظرات فلسفی وی را منعکس میکند. همچنان نقد عقل دیالکتیک، که نوشته سال ۱۹۶۰ است.

سارتر دوسفر به کیوبا رفت. یکی در سال ۱۹۴۹ و دیگری در سال ۱۹۶۰ انقلاب کیوبا براو

از دست بدهیم» (۲۸)

سازتر در زمینه ادبیات، از پشاهانگان و بزرگان طرح تعهد و التزام در ادبیات است. نظرات او، در باره ادبیات و نویسندگان امروزی، چنین فشرده بیان می‌تواند شد:

نویسنده، حتی به دلیل آنکه الفاظ همه مردم را، ارزش اعتباری آنها به کار می‌برد، و کتابهای خود را در میان مردم منتشر میکند، وابسته و مسوول است. زیرا می‌تواند.

از فرمان مسایل زمان خود سر بیچودر هرحال باید مسوولیت نوشته خود را به گردن گیرد. حتی اگر شاگردانش از افکار و نتایج برخلاف میل او بگیرند. و انگهی وظیفه نویسنده، در طی قرون، دستخوش تغییر و تحول بوده است: نخست، نویسنده مجری فرمان خدا و راهبر دینی خلق بود. سپس در عصر کلاسیک (قرن هفدهم) جزو اعضای جامعه اشرافی خوش ذوق و ادب پیشه یی شد که او را همشان خود می‌شمرد. در این زمان، گرچه نویسنده به واقع سربه فرمان اشراف نهاده بود، ولی استقلال طبع و عزت نفس و صراحت کلام خود را به خوبی حفظ میکرد.

پس از آن، در قرن هجدهم، نویسنده به صورت مرد مبارز بورژوا منشی روشنفکری در آمد که باروشن بینی و استعمار کامل برای حفظ حقوق طبقه دوم می‌جنگید. عصر طلایی نویسنده گان همین دوره بود.

.. از آن زمان تا کنون، تعادل برهم خورده است. نویسنده طفیلی و سرباز توانگران شده

است، و از این مرنج می‌برد. برای اینکه قدر ارزش نخستین خود را به دست آورد، دست به دادن شهادت های دروغین و اعمال ساختگی و تحولات سطحی می‌زند. و کسانی را که به طفیل آنان می‌زید، به بیذوقی و نه افهیمی و کج طبعی متهم می‌سازد، حتی برای تبرئه خود به هنر برای هنر متوسل شده، ولی نتوانسته است خود را به فریب تنها راه نجات او در این است که وارد میدان مبارزه شود. یعنی برای حفظ منافع و حقوق مردم، خود را به آب و آتش بزند. بی آنکه به رنگ تعصب اضراب آلوده شود.

با اینحال، يك مورد استثنایی وجود دارد و آن، کار شاعر است: شاعر الفاظ را فقط برای ارزش تصویری آنها به کار می‌برد. سازتر در کتابی که در باره بودلر نوشته، شرح می‌دهد که «این شاعر موجود تیره بختی نبود که محکوم نبود که محکوم به شکست و ناکامی باشد. و علت شکستهای پی در پی او در زندگی این است که خود با میل و اراده به دنبال رنج و ناکامی میگشت، زیرا سر چشمه الهام و وسیله در همین درد و حرمان میدید. این مدعادر باره بسیاری از شاعران دیگر نیز صادق است» (۲۹)

«معینا، نباید تأثیر مفهوم «مسئولیت» و «وابستگی» را در مورد همه فعالیت‌های ادبی «سازتر» تعمیم داد. فراموش نکنیم که فلسفه اگزیستانسیالیسم برای آزادی نویسنده ارزش و اهمیت به سزائی قایل است. و حتی «سازتر» فلسفه و هنر خود را مدیون متفکران و

تهی گردیده است، آدمی احساس تنهایی و بیگانگی میکند. اما حالت غربت وانزوای او را چاره‌ی نیست...»

باز هم در همین نقد مینویسد: «مساله يك نوع انسان خیلی ساده است که نویسنده نام «پوچ» یا (بیپوده) را به آن میدهد. ولی این کلمه زیر قلم آقای «کامو» دو معنای کاملاً مختلف به خود میگیرد: پوچ، يك بار حالت عمل و شعور روشن است که عده‌ی از اشخاص این حالت را میگیرند. و بار دیگر، پوچ همان انسان است که بایک پوچی ونا معقولی اساسی و بی هیچ عجز و فتوری نتایجی را که میخواهد، بر خود تحمیل میکند.»

«بس به هر جهت باید دید که «پوچ» به عنوان حالت فعل و عمل، یا به عنوان قضیه اصلی چیست: هیچ چیز جز رابطه انسان با دنیا...»

بی سبب نیست که از همان آغاز، دوستی محکمی بین «سارتر» و (کامو) به میان آمد. ولی این دوستی همیشگی نبود. دو نویسنده پر آوازه فاصله‌ی یی از راه را با هم یکجا نوریدند، از پوچی شروع کردند و به طغیان رسیدند. ولی بعد، نگرشهای شان فرق کرد:

در سال ۱۹۴۷ «کامو» کتاب «طاعون» را منتشر ساخت. و تا آنروز دوستی استواری میان «کامو» و «سارتر» وجود داشت. کلام هر دو سخنگوی بزرگ روشنفکران فرانسه، دو جهان انعکاسی عظیم داشت. وجه مشابهت این دو مبارز متفکر زیاد بود. اما «سارتر» بسر عکس «کامو» عقیده داشت که نمیتوان در مبارزه

نویسند گانی میداند که یا وابسته نبوده اند یا این وابستگی را به نوع دیگری داشته اند. مانند متفکران آلمانی و رومانتو یسان امریکایی. بنا برین در وهله نخست، باید کتابهای او را به عنوان آثار ادبی (نه آثار تبلیغاتی) دید و سنجید. ازینروست که نخستین کتاب او «با عنوان «تبهوع»، مورد سؤتفسیر و تعبیر قرار گرفته است، قهرمان اصلی این داستان خواه معرف نویسنده در دوره یی از تحول زندگی او باشد یا نباشد، نمونه کامل انسان پیرو فلسفه اگزیستانسیا لیزم به شمار نمی رود، بلکه نمونه کسانیست که از هوش سرشاری بهره‌مند شده اند و در زندگی جز پوچی و بیپودگی نمی بینند. و در ماندگی خود را با تبهوع جبران میکنند. و چون به این بیپودگی واقف اند، در راه علاج آن نمیکوشند و رضا به داده داده اند. (۳۰)

«سارتر» با پوچیگرایی آغاز کرد. در «عصر منطق» نوشت: «آزادی آدمی گوشه رنج و فرو بسته ییست که در برابر تاخت و تازهای دنیای خارج حکم پنا هگاه را دارد. (۳۱) و در «دستهای آلوده» گفت: «کشتن و کشته شدن هر دو يك چیز است. در هر دو صورت آدم تنهاست.» و باز هم در همین کتاب گفت: «... مسخره بازی در آورده ایم. اصلاً هیچ وقت، هیچ چیز به نظر من واقعی نمیآید.» باز هم، همین «سارتر» متعهد، در مقدمه‌یی که بر «بیگانه» «کامو» نوشته است، میگوید: «در جهانی که به ناگهان از او هام و تجدد فکری

شرکت کردو دستها را پاک نگه داشت *

(۳۲)

از انتشار «طاعون» به بعد ، کشمکش بین دو نویسنده آغاز شد . «این کشمکش پنهانی چار سال ادامه یافت . به سال ۱۹۵۱ «کامو» (انسان طاعی) را انتشار داد. (که بیان فلسفی افکاریست که در طاعون به صورت رومان آمده است) و «سارتر» نمایشنامه را منتشر کرد و درین نمایشنامه نشان داد که در جریان عمل به ناچار دستها آلوده میشود و کسی که بخواهد پاک بماند و مسیحا وار فکر کند ، خواه نا خواه به اردوی ستمگران می پیوندد و کارش به زیان خیل ستمکشان تمام میشود . و «کامو» عقیده داشت کسی که به ضرورت آلودگی دستها معتقد باشد، ناچار طاعون زده است .» (۳۳) *

بدینصورت، درز میان اندیشه ها و اعمال دو دوست کهن نمایا نتر و بزرگتر شد . و زمانی که پیکار آزادیخواهی مردم الجزایر شدت گرفت ، این درز به جدایی کامل مبدل گشت : «سارتر» به مبارزه برخاست و از حق مردم الجزایر دفاع کرد . و «کامو» انزوایزد . ولی هنگامی که «کامو» دریک حادثه رانندگی ناگهان در گنشت ، «سارتر» اختلا فشر را با او کنار گذاشت و در تجلیل از او مقاله نوشت . جدایی این دو شگفت زمینه ادبیات عصر مابر تسلط استوار و قلمرو فراخ شان در ادبیات امروز اروپا لطمه یی نمیزند . در پهلوی اینانی که فشرده معرفی شدند ، چهره های دیگری نیز وجود دارند به هیبت

و صلابت همینها که یکجا با همینها سیمای کلی ادبیات امروز اروپا را می سازند . درین میان لازم بود از کسانی چون «آدا موف» ، «ژان ژنه» «پابلو نرودا» ، «بکت» و «همینگوی» سخن آید ولی سخن به درازا به میکشد .

امید داریم خواننده این سطرها، باز هم تصویری از ادبیات امروز مغرب زمین به دست آورده باشد *

در نوشتن این مقاله ، به صورت مستقیم و غیر مستقیم از آثار زیرین استفاده شده است :

(۱) جی. بی . پریستلی «سیری در ادبیات اروپا» ترجمه ابراهیم یونسی .

(۲) همان کتاب *

(۳) همان کتاب *

(۴) رضا سید حسینی . «مکتبهای ادبی» *

(۵) همان کتاب *

(۶) داکتر میترا . «ریالیزم و ضد ریالیزم در ادبیات» *

(۷) همان کتاب *

(۸) همان کتاب *

(۹) عبدا لرحیم احمدی . «گفتاری در آثار و اندیشه های برشت» *

(۱۰) همان نیشته *

(۱۱) رولان بارت . «نقد تفسیری» ترجمه محمدتقی غیائی *

(۱۲) همان کتاب *

(۱۳) همان کتاب *

(۱۴) «گفتاری در آثار و اندیشه های

برشت» *

- (۱۵) همان نیشته .
- (۱۶) در نوشتن این بخش از کتاب (تیاتر
و ضد تیاتر) اثر مارتین اسلین «ترجمه» حسن
بایرامی «استفاده کامل شده است .
- (۱۷) نگین . شماره ۱۱۳ .
- (۱۸) نقد تفسیری .
- (۱۹) مصطفی رحیمی «نگاه» .
- (۲۰) آلبر کامو «طاعون» .
- (۲۱) البر کامو «سؤ تفاهم» .
- (۲۲) به نقل از «نگاه» .
- (۲۳) به نقل از «نگاه» .
- (۲۴) کامودر مقاله «خلاصیت» ترجمه مسعود
یزدی و بهزاد آرش .
- (۲۵) کامو در مقاله «خلاصیت» ترجمه مسعود
یزدی و بهزاد آرش .
- (۲۶) مقدمه «جنگ شکر در کیوبا» .
- (۲۷) سارتر . «جنگ شکر در کیوبا»
ترجمه جهانگیر افکاری .
- (۲۸) سارتر . «جنگ شکر در کیوبا»
ترجمه جهانگیر افکاری .
- (۲۹) مکتبهای ادبی .
- (۳۰) همان کتاب .
- (۳۱) نگاه .
- (۳۲) همان کتاب .
- (۳۳) همان کنار

موسیقی در افغانستان

کشور باستانی افغانستان که دارای تمدن
چندین هزار ساله میباشد دارای فرهنگ
و هنر با ارزش است که از نگاه قدامت
تاریخی نوعیت و کیفیت اهمیت بسزائی دارد
بدینجهت سر زمین هنر پرور افغانستان
سالهاست مورد توجه مستشرقین و فولکلور
شناسان قرار گرفته زیرا افغانستان یا
آریانیای کبیر مهد دانش و هنر و گهواره
تمدن در شرق بوده ممالک همجوار و حتی
سایر کشور های دور دست جهان از پدیده
های علمی و هنری بخصوص موسیقی دل
انگیز و روح پرور آن مستفید و بهره مند شده
اند طوریکه دیده میشود و اوراق تاریخ زرین
هنر کشور گواهی میدهد اکثر آلات موسیقی
آهنکها و طرز های افغانی به سایر ممالک
جهان برده شده و در آنجا بنام های اصلی
و اولی و یانا مهای شیگری معروف گشته
اند .

طوریکه مشاهده میشود نوعیت و موسیقی
بخصوص آلات و ابزار موسیقی در نقاط مختلف
جهان از هم متفاوت و متمایز است چنانچه
این خصوصیت در امر تکامل و انکشاف
موسیقی نیز همچنان متفاوت و بارز بنظر
میرسد بدینجهت موسیقی در شرق و غرب
و حتی هر یک از کشور جهان خصوصیت
متفاوتی را دارا میباشد . موسیقی در شرق
خوشبختانه خصوصیت، کیفیت و اصل خود
را حفظ نموده است چنانچه این خصوصیت
در کشور باستانی افغانستان بیش از سایر
کشور های شرق چشم گیر و متباز به نظر
میرسد .

هر گاه موسیقی افغانی و آلات موسیقی

افغانستان مشاهده گړدڅخه صيت اصالت و باستاني بډه آن چون آفتاب ميډرڅښد و نظر پېنډه را بخود جلب مينمايد .

تاريخ موسيقي فولکلوري درافغانستان:

هر گاه موسيقي افغاني مطالعه گردد و به گذشته پرايبت و با جلال آن نظر اندازي شود موسيقي فولکلوري افغانستان بدوره هاي پېش از (۱۴۰۰) ق.م تعلق ميگيرد زيرا در کتاب ريگويد که از کتب قديمي و مستند آريا نپها يعني باشنده گان اصلي افغانستان ميباشد و کتاب مذکور در (۱۴۰۰ ق.م) تدوين گرديده است راجع به سرودها رقص ها و موسيقي آئزمان آريائيها توضيحاتي داده شده است که طبعاً قبل از تدوين کتاب مذکور نيز آريائيها موسيقي داشته اند و به آن سخت علاقمند بوده اند ، بدین صورت تاريخ موسيقي فولکلوري افغانستان در حدود چهار هزار سال قبل از امروز واضح و مشخص بوده بر ازندگي خاصي را دارا ميباشد .

هيوان تستگک ساچ چينا نسي در سال ۶۳۲ ميلادي يعني هزار سه صد و چهل دو سال قبل هنگاميکه از کشور باستاني افغانستان بازديد نموده موسيقي افغانستان را ستوده است وي ميگويد :

موسيقي آريائي از سر زمين آريانا به کشور هند رفته است .

چارچ فار مويکنن از مستش قين دو بساره توله که يکي از آلات فلکلوريک و قديمي افغانستان ميباشد چنين نظر ميدهد : از مطالعه افسانه هاي قديم کشور چنين برمي

آيد که چهار هزار سال قبل چينا نپها شخص را بنام (لنگ لن) به سر زمين بلخ و باختر يعني افغانستان فرستاده بودند تا توله را به چين ببرد .

هيئات مستش قين دنمارکي که چند سال قبل به افغانستان مسافرت کرده بودند راجع به (چنگک) آله فولکلوري افغاني چنين نظر داده است : پنج هزار سال قبل در کوهستانات افغانستان يکنوع (چنگک) هارپ موجود بود، که شباهت زيادي به چنگک سومريان داشته است .

آثار بستاني ولايت باميان که قدامت تاريخي دو هزار ساله دارد تصور دوزن چنگک زن را نشان ميدهد که سابقه آلات موسيقي فولکلوريک افغانستان راتا دو هزار سال قبل وضاحت نشان ميدهد هکذا آثار باستا نيکه از ولايت ننگرهار کشف گرديده است عده از نوازندگان را در حال نواختن آلات موسيقي فولکلوريک افغانستان (رباب، توله، دهل، دايره، چنگک نشان ميدهد آثار مذکور به عصر کنشکا دقرون اول و دوم ميلادي تعلق مي گيرد. نظر به شواهد و اسناد متعدد و معتبري که در دست است کشور باستاني افغانستان نظر به قدامت تاريخي و گذشته پرايبت اخاري که دارد در ساحة موسيقي بخصوص آلات موسيقي فولکلوريک و آهنگهاي فولکلوريک و بارزش از ممالک اولي قديمي و باستاني بشمار ميرود .

موسيقي افغاني در ادوار گذشته :

موسيقي افغانستان در ادوار گذشته به

آهسته آهسته موسیقی را در ایام نبرد و ستیز و همچنان در عروسی ها و اعیاد و سایر مراسم ملی بکار بردند تا حد قیودات و بد بینی هائی را که نسبت به موسیقی ایجاد شده بود با راه دادن موسیقی در محافل و مجالس درهم شکستند .

بعد ها هنرمندان و نوازنده گانی که حرفه‌ای شده بودند و بنام‌عمله طرب و یامطرب یاد میشدند نگذاشتند شمع موسیقی خاموش گردد این عده از هنرمندان بعد ها به دو دسته تقسیم شدند عده از نوازندگان را که بدر امرأ و حکام راهی بود عملاً طرب خاصه یا نوازندگان در باری مینما میدند و دسته دیگر را مطرب یا نوازندگان عادی یاد می کردند . آنچنان که گفته آمد موسیقی در افغانستان دوره های مختلف و متنوعی را گزرانده و طوریکه بر می آید موسیقی افغانی در دوره های مختلف با شرایط ناگوار و بعضاً مطلوب در پیچ و خم دره های سر سبز و دامنه های وسیع کوهستانات با صفائی کشور اصالت و کیفیت خود را حفظ کرده و منحیث گنجینه پر غنای هنر نسل به نسل انتقال یافته است چنانچه امروز بنام موسیقی اصیل و فولکلوری کشور بیش از پیش متباز و تابناک بنظر میرسد .

اصالت، کیفیت و ارزش موسیقی فولکلوریک افغانی :

کشور باستانی افغانستان یا مهد تمدن های شکوفان و پر درخشش آریانای کبیر از زمان باستان تا کنون شاهد چهره های

خصوص عصر کوشا نها (قرن نهم هجری) عصر غزنویان (قرن چهارم هجری) و زمان تیموریان هرات (قرن نهم هجری) دوره های پراپت و با شکوهی را گذشتا نده و این هنر در پهلوی سایر هنر های ظریف از قبیل (نقاشی ، رسامی ، حکاکی ، خطاطی ، هیکلتراشی ، وفنون ادبی) دیرزمان شکوفان ویر آوازه بوده است چنانچه در دوره هائی که از آن نامبرده شد هنر مندان زیر دستی تبارز نموده اند و باعث ایجاد طرز ها و آهنگ هائی شده اند که تا امروز شنونده و علاقه مند دارد هنر مندان مذکور اکثراً مسرود نوازش هنر دوستان حکمرانان و امرائی وقت قرار یافته اند که داستا نهائی دراین مورد در تاریخ کشور موجود است و تا کنون زبان زد مردم میباشد .

زمانی هم نظر به محلولاتی موسیقی و موسیقی دانان کشور مورد توجه امرا و حکمرانیان نبوده و این امر موجب شده تا موسیقی فنی و اصیل از دست هنر مندان واقعی کشور بدر شده و بدست مردمان غیر فنی اقتد و اصالت و کیفیت موسیقی روبه نابودی گزارد . دراینوقت نقش عده از مردمان دوست که در خفاء باوجود ناگوار بسودن شرایط موسیقی رازنده نگهداشته اندازنده و با ارزش است زیرا فعالیت این دسته مردمان به اصطلاح (اما توزان) موجب شده است تا موسیقی درخفا بشکل نسبتاً انکشاف یافته و دسته جمعی رواج یافته از نابودی بدرآید . همین دسته از مردمان غیر فنی

سر زمين كوهسا راز آن اكنده و لبريز است سروده شده اندو همانست كه چنگ بر دل ميزند شور مي افريدند و مورد قبول همگان است. (آهنگهاي فولكلوري كشور پهلوي شور آفرين ودل انگيز ديگري هم دارد كه كيفت وخصو صيت و ارزش آهنگهاي نو - لكلوري را دو چند آن ميسازد و آن عبارت از اشعار و تصانيفي است كه در قالب لندى ها دوبيتي ها وساير اوزان و اشكال شعري آهنگهاي فولكلوري را قوام و پختي بخشيده است .

آلات موسيقي افغاني:

آلات موسيقي ماكه انواع متعدد آن در كشور نوازندگان و علاقه مندان زيادي دارد از گنجينه هاي غني و پر ارج هنر موسيقي ميباشد كه خوشبختانه در كشور باستاني ما بر ازندگي و در خشن خاصي دارد . اين آلات كه هر يك تاريخ چند هزار ساله دارد عبارتند از : توله (ني نل) رباب، چنگ، دهل، غيچك، زير بغلي ، دايره ، سرنی ، دښبوره ، تنبور، دايره ، سرنده ، دوتار، چار تار ، سه تار ، وواج كه هر يك سابقه تاريخي ، نوعيت و كيفيت جدا گانه راداراميباشد

موسيقي در افغانستان :

زمانيكه تيمور شاه دراني بين سالهاي (۱۱۸۶ - ۱۲۰۷) آرزو داشت بتقريب مستقر شدن پايتخت كشور در كابل جشن با شكوه و مجللي بر گزار نمايد از گو شه و كزار مملكت از نواحي مربوطه امپرا طوري

تابناك و پر فروغ دانشمندان و هنر منداني بوده است كه چون آفتاب درخشیده اند و حتي زوایای تاریك ما كشور های جهان را پر نور ، و مشعشع گردانیده . اند هنر با همه رمز ها ظرافتها با همه ابهت و جلال و بالا خره با همه شهكار يها و شور آفرینی ها در سر زمين مرد خيز و هنر پرور مادوره های پر ابعدي را پشت سر گذاشته و يادگار های بجا مانده است كه هر صا حسب ذوق هنر شناس و هنر جوئي را به حيرت و اמידارد .

يادگار هائيكه اكنون از چندين قرن برای موسيقي دانان ماهرن مندان و علاقمندان موسيقي بنام آهنگهاي و سرود ها فولكلوريك به ارمغان رسیده است پختگی و اصالت هنر موسيقي را در كشور ما به صلابت كوهپا يه های هندو كش مينما ياند كيفيت ، و خصوصيت وصفای آنرا مانند گوهر پاكيژه جلوه ميدهد كه گذشته زمان نتوانسته است هيچگونه رنگ و تعلقي بروی وارد نمايد چنانچه اين يادگار های ارزشمند و اصیل ارزش خرد را نزد همه هنر دوستان بر ملا ساخته است .

آهنگهاي فولكلوريك كشور صد ها سال قبل علاقمند و شنونده داشته امروز هم شنونده دارد و در آینده هم مورد قبول همه مردم خواهد بود آهنگهاي فولكلوري كشور كه سازندگان آن مردم هنر آفرين انديقينا با آنهمه شور و مستي كه قلب باشندگان

در همین محل (خرابات) میتوان دریافت که هر يك چون آفتاب درخشیده اند .

هنرمندان ورزیده در ناحیه خرابات کابل چند نسل در فامیلیهای هنر مند پا به صحنه حیات گذاشتند و هر يك شمع موسیقی را فروزانتر بر افروختند .

هنرمندان متعددی که هر يك برآزنده و ماهر بوده اند يك عمر در ناحیه خرابات کابل هنر نمائی نموده در مجالس طربنواي های دل انگیز سر کشیده اند ولی متأسفانه امروز نامی هم از آنان در صفحات تاریخ کشور به نظر نمیرسد شاید شرایط آنوقت اجازه نمیداد از هنرمندان و فعالیت هنری شان چیزی ثبت اوراق تاریخ گردد و یا هم تاریخ نویسان کشور در زمینه کوتاه نظری داشته اند حالا میتوان صرف از هنرمندانی یاد کرد واسم آنان را بزبان راند که در حدود هشتاد سال قبل زیست داشته اند ، زیرا کنون هنرمندانی وجود دارند که هشتاد سال عمر دارند و میتوانند از فعالیت های هنر مندانی نیم قرن گذشته و یا اندکی بیش از آن صحبت نمایند و یا آنچه را از پدران خویش شنیده اند حکایت نمایند .

طوریکه همه هنر ها زاده احساس و ذوق مردم و بدیده هر عصر زاده شرایط و طرز زندگی مردم است هنر موسیقی نیز در طول قرون در افغانستان موازی با ایجابات عصر وخاسته مردم سیر نموده و یادگار های بس ارزنده و گران بهائی بجا گذاشته است که بهترین نمونه های آن بنام آهنگهای فولکلوری

افغانستان هنرمندان را احضار نمود تا مجالس بزم وطرب را گرم سازند بدین ملحوظ عده زیادی از هنرمندان برجسته سر زمین امیرا طوری افغانی بکابل آمدند که در زمره آنان هنرمندان قصور ، جات ، لاهور و کشمیر نیز شامل بودند جشن نسبت محدودیت وقت بر گزار نشد وعده زیادی از هنرمندان در حالت انتظار باقی ماندند و در ناحیه بالا حصار اقامت گزیدند . بعد ها تجمع هنرمندان در يك ناحیه موجب گردید که ناحیه و گذر آنان برسم دیرین کابل که هر گذر و محله بنام باشندگان آن یاد میگردد آن ناحیه که از مربوطات بالا حصار بود بنام خرات آباد (خرابات) مسمی گردد .

این ناحیه بنام محل زیست هنرمندان که در حقیقت کانون هنر موسیقی را در کابل تشکیل داده بود باعث گردید تا هر سال تعداد زیادی از هنرمندان ورزیده کشور نظر به علاقه که به تماشای خرابات ، شنیدن ساز و آواز و هنر نمائی هنرمندان داشتند سری به خرابات بزنند و خود هم در مجالس طرب اشتراک نمایند . هنرمندان ورزیده کشور از همین ناحیه به در بار شاهان آن عصر افغانستان که اکثرا در قصر بالا حصار اقامت داشتند معرفی میشدند و هنر نمائی مینمودند .

هر گاه موسیقی افغانی را بطور عام در همه نقاط کشور و طور خاص در کابل آنهم در ناحیه خرابات مطالعه نمائیم موسیقیدانان معروف کشور را در یکینم قرن که گذشت

باش سايرين قرار ميگرفت .

طوريكه تذكار گرديد از زمان تيمور شاه دراني عده از هنر مندان كه پيرو سبك موسيقي هند بودند بکابل آمدند و از همان وقت رفت و آمد هنرمندان کشور به افغانستان آغاز گرديد اين رفت و آمد در زمان امير حبيب الله خان شهيد به حمايت شاغاسي ملڪي علي احمد خان بيشترشد و هنر مندان مشهور ديگر نيز بکابل آمدند .

هنر مندان مذکور با اينکه پيرو سبک و مکتب موسيقي هند بودند بعد از مدتي تحت تاثير موسيقي افغاني و موسيقي دانان کشور قرار گرفتند و به عوض راگ و راگ خواني به سرائيدن آهنگها و طرز هاي افغاني آغا ز نمودند و به نواختن آلات موسيقي افغاني پرداختند .

همين هنر مندان در اوایل بعضي از آلات موسيقي هندي را بنام هاي سازنگ ، دلربا ، طبله و ستار باخود آوردند چنانچه اين ساز ها نيز در پهلوي آلات اصيل موسيقي افغاني از قبيل رباب ، دهل ، غچك ، دوتار ، چهارتار ، سه تار ، (غير از ستار هندي) سرلنده ، تنبور ، زيربغلي و دنبوره علاقه و شنونده پيدا نمود چنانچه تا امروز از آلات مذکور استفاده ميشود طوريكه بر مي آيد آلات مذکور اشكال تغيير يافته آلات قديم واصل افغاني ميباشد كه در زمانهاي باستان از افغانستان به کشور هاي مجاور بخصوص هند برده شده و بنا مهاي اصلي ويا لائي مسمي شده اند .

واصيل وهكذا آلات موسيقي افغاني امروزند همه هنر دوستان و موسيقي دانان کشور با ارزش وذيقيمت جلوه گر است .

طوريكه بر مي آيد مدت زيادي موسيقي در افغانستان بدست موسيقي دانان حرفي ويا مسلڪي بوده است كه پيشه شان نوازندگي ويا او از خواني بوده و همين خصوصت حرفي شان به ساير افراد اجتماع اجازه نميدهاده موسيقي بياموزند بنوازند ويا بسر ايند . بدينموجب هنر موسيقي از پير به پسر وحتي نواده ها انتقال مي يافت و بدين متوال هنرمند بايست پس هنر مند ويا شاگرد رسمي يك هنر مند ميبود . هر گاه هنر مندي استاد و رهنماي خود را معر في نميكرد هنر مند ماهر و قبول شده نبود چنانچه هنگاميكه در محافل طرب نوازنده

وياسر اينده به نو آفريسي آغاز مينمودند از استاد خود در حضور مجلس كسب اجازت مينمود ودر صورت غيابت استاد دست احترام بطرف منزل وجايگاه استاد دراز ميكرد و معنا از او اجازه ميخواست . آنوقتي كه مکتب ويا مدرسه موسيقي وجود نداشت اكثرا منازل استادان موسيقي به حيث مدرسه هاي كوچك موسيقي شاگرد مي پذيرفت و سالي چند شاگرد از اين مدرسه ها فراغت حاصل مينمود و بعد از اجازه استاد درمخضر هنر دوستان ، مي نواخت ويا مي سرائيد .

شاگردان اكثرا پيرو وسبك مکتب هنري استاد مي بود و تا اندازه كه آواز شاگرد شبیه آواز استاد مي بود مورد تحسین وشاد

ذوق و استعداد ی که داشتند در مدت کوتاهی بصفت هنر مندان خوش آواز و نوازنده گان مشهوری تبارز نمودند. عده هم از مکاتب و مدارس بنام گروپ های طفلانه ترانه خوان اینجا و آنجا ترانه خواندند و نوای موسیقی در گوش آنان طنین انداخت و بعد ها بصفت هنرمندان جوان شرقی از راه امواج رادیو آواز خود را به علاقمندان موسیقی رسانیدند.

موسیقی در افغانستان در یکم قرن گذشته دارای خصوصیت نوعیت و کیفیتی بوده است که ناگزیر هر يك را طور جداگانه مورد بررسی قرار میدهم.

۱- موسیقی کلاسیک:

موسیقی کلاسیک در افغانستان بدو نوع موسیقی اطلاق میشود. یکنوع آن موسیقی اصیل و عمیق افغانی میباشد که قرنهای توسط هنرمندان ورزیده همراه با ساز ویا تنها بسبک خاصی در مقام های دل انگیز موسیقی سروده شده شامل ساز آواز در ضرب های مشکل و رقیق بوده است و اکثر استادان کلاسیک بدربار امراء و شاهان وقت هنر نمائی داشته اند.

نوع دیگر کلاسیک عبارت از سرودن راگ، راگنی و ترانه میباشد که به نظر موسیقی شناسان باز اول در افغانستان قبل از انتشار دین مبین اسلام مروج بوده و اکثراً سرود های مذهبی را در برداشته است که دامنه آن الی سر زمین هند گسترش یافت و هنگام که مردم افغانستان به دین مظهر اسلام

در محیط هند که موسیقی جز مذهب شناخته شده سالیان دراز مردم هنگام عبادت موسیقی راهبراز و محترم دانسته و بدان منهک بوده اند و این امر باعث شده است تا هنر موسیقی در هند بسبک دیگر و مربوط به سر زمین هند انکشاف نماید.

همه موسیقی دانان هند متفق الرای نظر دارند که همه مؤجدین آلات، نواها و مقام های موسیقی باشند گان بلخ و باختر به خصوص مسلمان اند که هر يك در عالم موسیقی چون آفتاب در خشیده اند و میتوان از مؤجدین آلات مقام های موسیقی از امیر خسرو و بلخی، بوعلی سنای بلخی و ابو نصر فارابی نام برد.

مؤجدین مذکور در زمره شعرا نامدار و بزرگ منشی چون مولینا جلال الدین بلخی حکیم سنائی غزنوی، شیخ فریدا لدین عطار، مولینا عبدالرحمن جامی، فردوسی و بوالعانی بیدل که موسیقی افغانی و آلات موسیقی افغانی را ستوده و اشعار غزلی و پرمایه سروده اند، با اشعار و تصانیف غزل و دلنشین موسیقی و آهنگهای موسیقی افغانی را قوام و پختگی بخشیده اند. در حدود پنجاه سال قبل که کانون موسیقی گرم شده بود. موسیقی در منازل و فامیل راه یافت و عده از جوانان روشنفکر و علاقمند موسیقی قبول هزار مشکل و مانع در راه کسب تعلیمات موسیقی سرایندگان و نوازندگان پیشقدم شدند و هر جا موسیقی دانی را یافتند به فرا گرفتار اساسات موسیقی آغاز نمودند آنان نظر به

قاسمي، يوسف قاسمي .

۲- موسيقي خانقاه :

موسيقي در خوا نقياء به شكل خاصي، دل انگيزي و شور آفريني دارد درين نوع موسيقي كه از نياز، اخلاص، محبت و تواضع مايه ميگيرد اكثراً اشعار تصوفي نعتيه ونى نامه ها بسا موسيقي وهم با ساز سروده ميشود . هنر مندان در شب هاي جمعه عروسي ها، سالگرد عرفا و شعرا تا سحر در خانقاه كه جاي امن ومطلوبي براي سرانيدن ابراز اخلاص و محبت به پيشويان و بزرگان دين ميباشد در حضور يك عارف شيخ يا متصوفي كه بر سجاده نشسته است مجلس را گرم ميسازند . سالكين و مريداني كه در مجلس حاضر اند، خود را از همه و از همه چيز بركنار دانسته بر ميناى طريقت چشمتيه كه ساز را وسيله خوبي بدر ك حقيقت و كسب معرفت ميدانند به پاكي و پاكيگي ساز را استماع مينمايند و به مجالس سماع مي پردازند .

۳- موسيقي فولكلوري :

فلكور موسيقي اصيل دست ناخورده و با ارزش افغاني نمايندگي ميكند در کشور هنگامه دارد و اکنون ميتوان آنرا موسيقي مردم پسندی دانست كه مورد قبول اكثر يت مردم بوده اهميت و ارزش بسزائي را حايز مي باشد .

افغانستان اکنون از نگاه داشتن آهنگ هاي فولكلوري از ممالك غني بشمار ميرود كه نظير آهنگها و آلات موسيقي فولكلوري

مشرف شدند سرود هاو مراسم مذهبي قبلي را ترك گفتند . اين موسيقي يعني موسيقي كلاسيك دو باره در زمان تيمور شاه ، با آمدن هنر مندان سر زمين هند به افغانستان در بين مردم رواج يافت و تا امروز علاقمند دارد .

موسيقي كلاسيك با اينكه موسيقي دقيق، عميق وخوش آيند ميباشد از اينكه رنگ موسيقي هندي را داراست آنقدر ها در محيط افغاني جذب نشده است زيرا موسيقي در هند شكل مذهبي را داشته و نظر به شرايط محيط و طرز زندگي مردم و خصوصيت مذهب رنگ گرفته، ملايم بر درد و حزن انگيز به گوش ميرسد .

در حاليكه موسيقي افغاني نظر به خصوصيت كوهستاني بودن و شرايط، زندگي مردم زنده با نشاط و غرور انگيز است ، شور و مستي مي آورد و در انسان ذوق سماع و رقص توليد مي نمايد . بدين جهت هنر مندان کشور راگ راگي و ترانه را به سبك موسيقي افغانسي مي سرايهند كه پر كيف و لذت بخش است . درينجا ميتوان از اين دسته استادان بنام استادان موسيقي كلاسيك نام برد .

۱- مرحوم استاد قاسم، مرحوم استاد غلام حسين، مرحوم استاد نبي گل، مرحوم استاد شيداء، و هنر مندان كنوني، استاد محمد حسين سرآهنگ، استاد نغو، استاد رحيم گل، استاد يعقوب قاسمي، استاد موسي قاسمي، استاد رحيم بخش، آصف

زی در بسا ممالك جهان به نظر نمیرسد . آهنگهای که تاکنون جمع آوری شده و بیش از دو هزار آهنگ بالغ میگردد میرساند که کشور افغانستان با داشتن موسیقی اصیل و فولکلوری بنام سر زمین باستانی و معموری جلوه گر است .

طوریکه هنر مندان و موسیقی دانان کشور نظر میدهند هنوز هم تعداد زیادی از آهنگ های فولکلوری در گوشه و کنار کشور و باستانی ما موجود است که امید است روزی به همکاری هنر مندان و علاقمندان موسیقی از طریق اداره های موسیقی و هنر کشور جمع آوری گردد .

آهنگ های فولکلوری افغانی از نگاه اصالت پختگی و کیفیت دل انگیزی که دارد اکنون ارزش خود را آنچنان در خور شان، آن میباشد به همه موسیقی دانان و سایر افراد اجتماع برملا ساخته است (شهرت آهنگهای فولکلوری افغانی اکنون جهانی است زیرا تعداد بیشمار این آهنگها نظر به نقاضای هنرمندان و ادارات هنری ممالك جهان به اکثر ممالك برده شده و هکذا این آهنگ ها توسط هنر مندان افغانی در کنسرت ها و فستوایلهای بین المللی موسیقی فولکلوری سرانیده شده است . آهنگهای فولکلوری افغانی که هر يك صدها سال عمر دارد اکثرا هنرمند به هنرمند و حتی نسل به نسل انتقال یافته است .

۴- موسیقی محلی یا کلیوالی :

موسیقی محلی افغانی که شباهت زیادی

به آهنگهای فولکلوری دارد ارزش و مقام خاص را دارا میباشد زیرا این موسیقی که زاده ذوق و احساس مردم روستا ها و محلات کشور میباشد بهترین نمونه و نشانه بی آرایش آزادی ، یکرنگی و قوت طبع هنر مندان کشور بوده در حال سادگی اکنده از لطف و کیفی میباشد که روان آدمی را نشاط می بخشد و برای انسان گرمی و سرور تولید می نماید .

آهنگهای کلیوالی که سازند گان آن یعنی نوازندگان ، سرایند گان و آهنگ سازان آن مردمان هنر دوست و با ذوق محلی و فعلی کشور میباشد آنقدر ها عمر ندارند .

پارچه ها و آهنگهای موسیقی محلی کشور با آنکه سبك و نوع آن از موسیقی و فولکلوری کشور منشاء و الهام گرفته است از آهنگهای فولکلوری کشور که سازند گان آن در پهنای قرون به فراموشی گرائیده اند مجزا و متفاوت میباشد .

خصوصیت دیگر موسیقی و پارچه های محلی و کلیوالی اینست که همه آن توسط هنرمندان روستا ها قراء و قصابات کشور ایجاد شده و هر يك دارای خصوصیت محلی و نما یانگر ذوق و طرز زندگی همان محل و قصبه میباشد .

۵- موسیقی غزل :

این موسیقی طوریکه از نام آن پیداست متکی به نوعی از شعر میباشد که بنام غزل یاد میگردد غزل و غزل سرانی در کشور باستانی افغانستان گذشته و سابقه طولانی

سرایند بیا د داشته باشند و آنرا ماهرانه درمو قشادا نمایند .

۶- موسیقي امارتور :

موسیقي امارتور که آتقدرها سابقه طولانی در کشور ندارد عبارت از موسیقي میباشد. که توسط جوانان باذوق و بخصوص آنانی که گشته وسابقه طولانی در هنر موسیقي نداشتند نظربه استعدادی که داشتند به نواختن آلات موسیقي غربی آغاز نمودند و آهنگها را به شیوه جدید سرایندند.

اولین بار در سال ۱۳۲۰ ارکستر رادیو که مشتمل بر آلات موسیقي غربی بود و آهنگهای افغانی را می نواخت در حقیقت اساس موسیقي امارتور را در کشور گذاشت چنانچه این ارکستر در سال ۱۳۳۲ انکشاف نمود و به جلب استعداد های هنری بخصوص جوانان با ذوقی موفق گردید و از آن به بعد عده زیادی از جوانان به این موسیقي گرائیدند و بنام اما توران خوش آواز تبارز نمودند .

سیزده سال قبل اولین گروپ امارتور تشکیل شد که اعضای آن عبارت بودند از ظاهر هویدا (اکار دیون نواز) کبیر هویدا (بیانو نواز) غزیز آشنا «ماندولین نواز» چترام (باز بند نواز) آغا محمد کارگر (فلوت نواز) رحیم جهانی (بانگ درم نواز).

تا کنون رادیو افغانستان دارای چندین ارکستر امارتور بوده است که به ثبت و نشر آهنگهای متنوع و متعدد اما توران مؤقشده است .

دارد و از آن هنگام که شعرای بلند پایه و گرانمایه افغانستان در قرن هفت و هشت هجری تا کنون غزل سرا ئیده اند . غزل های ناب و بغز آنان توسط هنر مندان افغانی به سبک غزل سراییده شده و تا کنون این سبک سرایندگی علاقمند زیاد دارد . هنر مندان ورزیده درین سبک یعنی غزلخوانی گذشته اند و هنر مندان مشهور دیگری هم تا کنون غزلسرائی دارند. در زمره غزلخوانان معروفی که اکنون در جمع هنر مندان نیستند از استاد قاسم ، استاوشیدا، استاد نبی گل، وسایر غزلسرایان افغانی که در گوشه و کنار مملکت روزی از غزلخوانان مشهوری بوده اند نام برد .

غزلخوانان کنونی افغانی عبارتند از : استاد سراهنگ ، استاد یعقوب قاسمی، استاد نتو، استاد رحیم گل ، استاد رحیم بخش ، استاد دوری لوگری ، شباغلو آصف قاسمی ، یوسف قاسمی ، ،خلاند، خیال، صابر، هم آهنگ ، ریحان ، رجاء وسایر غزلخوان ورزیده کشور .

غزلخوانی و یا موسیقي غزل دارای خصوصیتی است که از سایر پارچه های موسیقي متفاوت و مجزاء میباشد و آن طور است که خواننده هنگام سراییدن غزل ابیات سعی می ورزد در پهلوی هر بیت غزل ابیات متعدد دیگری را که عین مفهوم و مضمون بیت اصلی غزل را افاده میکند طور (شاه فرد) بسرایند که در اینصورت هنر مندان غزلخوان بایست بسا ابیات مترادف و معنی غزلی را که می

آنرا از دایره محدود اشخاص مسلکی و حرفی و وسیعتر گسترش دارند. هنگامیکه مرزا نظر جوان با ذوق نزد استاد قاسم آواز خوانی را شوقی آموخت زمانیکه میرزا شریف شوقی به آواز رسای سرانیدن و شعر میگفت آن گاه که حافظ غنی خانقانی رباب مینواخت

و خوش میخواند هنر مندان با ذوق و شوقی دیگر مانند نور محمد رباب نواز و آوازخوان خلیفه پیرمحمد موچی سراینده و رباب نواز، حافظ محمد رباب نواز و آوازخوان، محمدعلی نانوا از موینه نواز و خوشخوان نظام الدین و ما مابقی بصفت هنر مندان شوقی تبارز نمودند و به سایر جوانان و علاقمندان جرئت بخشیدند تا به نوازندگی و سرایندگی بپردازند.

جوانان دیگری که بعد از تأسیس رادیو افغانستان در حدود سی سال قبل به موسیقی گرائیدند و نواها سر دادند باز هم در زمره پیشقدمان، هنگامی موسیقی را در بین مردم بخصوص فامیلها گرمتر ساختند و به ایجاد پارچه ها و آهنگهای جدید در قالب اشعار و تصانیف نغز پرداختند. بعد ها در سال ۱۳۲۲ عده از جوانان شوقی از کورس موسیقی رادیو استفاده بردند و با بهره های درخشان هنری تأییدند.

بعد ها گروه های هنری دیگر امانتور یکی بعد دیگری در کشور بشکل غیر رسمی و شخصی تشکیل گردید اکنون میتوان از گروه های هنری چهار برادر، ستاره ها، شگوفه ها، کوچی ها، لاله ها، دیماند، علی بابا و دسته جوانان نام برد.

آرکستر ها و گروه های هنری امانتور با اینکه از آلات موسیقی غربی استفاده برده اند از اینکه اکثراً آهنگهای اصیل افغانی را نواخته و هم باعث ایجاد پارچه های جدید افغانی شده اند در بین جوانان شهرت و محبوبیت خاصی را حاصل نموده اند.

موسیقی جدید یا امروزی افغانی :

در حدود هفتاد سال قبل که کانون موسیقی در کشور گرم شده بود موسیقی در منازل و فامیل هاراه یافت و عده از جوانان با ذوق و علاقمند موسیقی با قبول هزار مشکل و شرایط نا مساعد فامیلی در راه کسب تعلیمات موسیقی بخصوص نواختن و سرانیدن پیشقدم شدند، هر جا موسیقی دانی را دریافتند اساسهای ابتدائی موسیقی را فرا گرفتند و اینجا و آنجا به نغمه سرانی پرداختند. این نو پرد از آن نظر به ذوق و استعداد سرشاری که داشتند در مدت کوتاهی بصفت آواز خوانان و نوازندگان شوقی تبارز نمودند، آهسته، آهسته موسیقی را عام ساختند و

کشور اند و در زمره پیشقدمان موسیقي
امروز افغانی خدمات برجسته را انجام
نموده اند عبارت تند از : مرحوم استاد برشنا
آهنگ ساز آواز خوان ، مرحوم ندا نواز زده
و آهنگساز، استاد سلیم سرمست نوازنده ،
و آهنگساز ، ننگیالی نوازنده و آهنگساز ، نینواز
آواز خوان و آهنگساز ، خیال آواز خوان و
آهنگساز خلاند آهنگساز و آواز خوان، وحید
اعتمادی آواز خوان ، شاه ولی ولسی آواز
خوان و آهنگساز ، سمیع سراج آواز خوان
شفته آواز خوان ، ساز بان آواز خوان ،
پیکان آواز خوان ، مددی آواز خوان و آهنگ
ساز، مسرور آواز خوان و آهنگساز ، احمد
ظاهر آواز خوان ، ظاهر هویدا آواز خوان ،
رحیم جهانی آواز خوان ، بامداد آواز خوان ،
شیرشرار استاد اولمیر، عبدا لحمد ، اسمعیل
چاریکازی ، کریم شوقی ، زمان شوقی و بسا
هنرمندان شوقی ایکه هر گاه از ایشان
نامبرده شود صفحات کاغذ را احتوا خواهد
نمود .

جوانانیکه شمع موسیقي امروزه افغانی را
فروزانتر افروختند . واکثرا از فامیل های سر
شناس کابل بودند از راه امواج رادیو برای
اکثریت مردم آواز خواندند طرز های جدید
ساختند و بعد ها هم عده از جوانان را در امر
سرایندگی و یانوازندگی کمک و یاری نمودند.
این تحول و نهضت هنری رادو شیرگان و
زنان با ذوق کشور در پهلوی جوانان و
مردان کشور براه انداختند و هنگامیکه سی
سال قبل میرمن زیبا آوازش را از راه امواج
رادیو بگوش علاقمندان موسیقي رسا نید بعد
تر میرمن شهبلا ، میرمن مسعوده و میرمن پروین
بیزدر رادیو آواز خواندند و دریغ را .
جسورانه قدم گذاشتند .

هنرمندان دیگری که این هنگامه را گرم
نکهداشتند بنا مهای زیلا ، رخشانه ، قمر گل ،
مپوش ، ناهید ، افسانه ، فتانه ، سلما ، ملینا ،
پشتون قمر ، ماری مهتاب ، سوما و غیره
درخشیدند و هنر خویش را از طریق امواج
رادیو برای مردم تقدیم نمودند .

هنرمندان شوقی ایکه امروز از آواز
خوانان ورزیده و آهنگ سازان برجسته

ستاره‌شناسی

گر آگاهی خبر ده ای خرد مند
 که چون میگردد این گردنده چند؟
 چه شکلیست این گهی بالا گهی زیر
 که گشتش زود بینی ماندنش دیر ؟
 چگونه است این بساط ظلمت و نور
 که گاهی مشک بیزد گاه کافور ؟
 اگر منزل زمین شد آسمان چیست ؟
 وگر عالم همین خاکست آن چیست ؟
 کجا سر دارد این‌گسردنده دولاپ ؟
 خیال است اینکه می بینیم یا خواب ؟
 درین چرخه نظر کردند بسیار
 سر رشته نشد برکس پدیدار !
 تو پنداری که عالم جز همین نیست
 زمین و آسمانی بیش ازین نیست
 چوآن کرمی که در گندم نهاست
 زمین و آسمان او همانست
 برآن کنگر که قدرت را کمند است
 چنین ذره خدا داند که چند است ؟

«امیر خسرو بلخی»

دانشی که‌نسال :

علم نجوم، که‌نسال ترین دانشی است
 که آدمی در طی قرون و اعصار، با قوانین و
 قاعده های آن آشنا شده است .
 از همان روز (دهراران سال پیش) که انسان
 آسمانرا باخورشید تابان و ماه فروزان و اختران
 روشن و دنباله داران سرگردان و کهکشان با
 عظمت آن، دید. پرسشهایی به ذهنش خطور
 کرد که قرنهابدون جواب ماند و سپس باگذشت
 روزگار ، پاسخ برخی از آن سؤالات بدست آمد،
 پاسخهایی که بیشتر شکل فرضیه و حدس و
 گمان راداشت ، و این سؤالها وجوابها ، اساس
 و بنیاد علمی را بنام «علم نجوم» تشکیل داد
 و شاخه های متعددی از آن منشعب گشت که
 تنومند تر از همه ، يك سلسله قواعد بنام
 «احکام نجوم» بود که آگاهی از سر نوشت انسان
 و جهان و پیش بینی حوادث محتمل الوقوع و

اطلاع برنزول برف وباران ووزش بادوحدوث طوفان وزلزله وشنا ختن سعد ونحسایام رازز آن انتظار داشتند زیرا روشنای فلکی را در سرنوشت انسان وجهان موثرمی پنداشتند . بازهم قرنهای گذشت، مغزهای اندیشمندان بکار افتاد، نظرات وآراء وافکار گذشتگان به دقت بررسی شد، قواعدی که گذشتگان عرضه کرده بودند جرح وتعديل گوردید و قوانین ثابتی که درنتیجه تدقیق بدست آمده بود ، نظم وترتیب وتدوین یافت، خرافاتی بسودن احکام نجوم واضح گردید واین شاخه تنومند، ارزش واهمیت خودرا تااندازه زیادی ازدست دادودر مقابل آن دیگر قسمتهای علمی نجوم بیشتر توسعه یافت وعلم نجوم شکل مجموعه پهنآوری ازدانشهایی راکه امروزهرکدام بذات خودعلم مستقلی بشمار میرود، بخود گرفت که ازآنجمله است : هیأت نظری، هیأتکروی، مکانیک سماوی، فزیکنجومی، کیمیاى نجومی، علم استخراج تقویم وهمان علم رنگ وروباخته احکام نجومکه هنوزهم کم وبیش طرفدارانی دارد .

البته در کهنسالی یابه عبارت دیگر قدامت تاریخی علم نجوم، دانشهای حساب وهندسه رانیژ تااندازه ای می توان شسرکت داد ، بخصوص که ازاین دوعلم ، دربارور ساختن نجوم، بسیار مدد رسیده است ولی همچنانکه درابتدای مقاله گفته شد، چون طبعاً مشاهده روشنای فلکی وتوجه آدمی به آنها، بر احساس ضرورت به شمردن اشیاء یاتفریق اشکال آنها ازیکدیگر مقدم بوده است علم نجوم را اگر کهنسال ترین دانش بشری بنا میم گزاف

نخواهد بود .

زادگاه علم نجوم :

هیچگونه منبع دقیق وقابل اعتمادی وجود ندارد تا به اساس آن بتوان بطور قطع گفت که زادگاه علم نجوم یا اولین مهد پیدایش این دانش کدام نقطه زمین بوده وکدام يك از اقوام وملل برای اولین بار حرکات اختران را تحت دقت ومراقبت قراردادده وقواعدی برای آن استنتاج واستخراج کرده اند .

بعضی ازمحققان عقیده دارند که چینیان درین علم نسبت به دیگر ملل جهان پیشقدم تر بوده اند ودلیل می آورند که اولین ارمصاد ستارگان درزمان فرمانروایی «شین تونگ» که درحدود سال ۳۲۵۳ قبل از میلاد به فرمانروایی چین رسیده است ، بعمل آمد .

ازآن گذشته، در ۲۶۵۰ سال قبل ازمیلاد، آنها ازدوره تناوب ساروس مطلع بوده اند و۲۳۰۰ ستاره راثبت کرده بودند وکره سماوی کاملی رسم نموده بودند ودرحدود ۲۰۰۰ سال قبل ازمیلاد، یکی از فرمانروایان شان ، دوتن ازمنجمان را که فراموش کرده بودند وقوع يك

کسوف کلی را پیشگویی کنند اعدام نمود .

برخی معتقدند که کلدانیان قدیمترین ملتی بوده اند که برای نجوم قوانینی یافته بودند. اینان نیز دلیل می آورند که بنابر مدارکی که دردست است ، کلدانیان اولین مردمانی بودند که دوره تناوب ساروس را کشف کردند وهم میگویند که درحدود ۴۰۰۰ سال قبل از میلاد، یکی از فرمانروایان بابل، فرمانی صادر کرده بود که به موجب آن، هرطبیعی مکلف

البته در وقوع آن تردیدی نیست .

بازگشت به اصل موضوع :

گذشته از چینیان و کلدانیان و مصریان قدیم، یونانیان و هندیان و رومیان و مردم آریانی قدیم و اعراب قبل از ظهور اسلام نیز در نجوم کارهای قابل یادآوری نموده و هر کدام ابتکاراتی بخرج داده‌اند که تاریخ دانش در جهان از آن یاد نموده است .

بعد از ظهور دین مقدس اسلام ، بوسیله دانشمندان خراسان و ماوراء النهر و فارس و عراق و دیگر کشور های اسلامی، تحقیقات پیشینیان (که آثار شان بوسیله مترجمان زبردست از زبانهای یونانی و سریانی و هندی و پهلوی و سغدی به عربی ترجمه شده بود) تکمیل گردید و در قرون وسطی اروپاییان از حاصل کار و اندیشه ایشان استفاده کردند و در قرنهای بعدی با تحقیقات تازه و تجارب و آزمایشهایی که بوسیله آلات رصدی جدید از قبیل تلسکوپ و تئودولیت و غیره بعمل آوردند این دانش را به عالیترین مرحله عصری آن رسانیدند که اگر بخواهیم جزرومد اندیشه های بشری را در مورد تکامل و تصفیه علم نجوم از زمان چینیان و کلدانیان و مصریان تا هنگام نقل و انتقال این دانش به دوره اسلامی و بعداً به کشور های غربی تا عصر حاضر بر رسی کنیم، مستلزم تألیف کتابی در حد يك دائرة المعارف است که کار و مطالعه يك هیأت مجبزا دانشمندان آگاه به مسایل نجوم و تاریخ رادری سالها ایجاب می نماید و طبعاً چنین کاری از حوصله يك مقاله مختصر و از قدرت نویسنده این سطور (که درین راه يك مبتدی

بود قبل از اقدام به عملیات جراحی، با ستارگان مشورت کند و گرنه دستپایش بعنوان مجازات قطع میشود. همچنان حامو رابی فرمانروای مشهور بابل در حدود ۲۱۰۰ سال پیش از میلاد حساب کیسه رادر تقویم آن سر زمین وارد ساخت .

عدهای از محققان، معتقدند که مصریان از چینیان و کلدانیان درین راه پیشقدم تر بوده‌اند و دلیل ایشان اینست که بنا بر مدارك بدست آمده، دانشمندان مصری در حدود ۴۲۱۱ سال قبل از میلاد، سال قمری را که تا آن وقت در کشورشان معمول بود، متروک ساختند و حساب سال شمسی را که ۳۶۵ روز است قبول نمودند. ازدقت و تأمل در این روایات تاریخی معلوم میشود که چینیان و کلدانیان و مصریان، در همان زمانهایی که نشان داده شده است، در علم نجوم بسیار پیش رفته بودند و طبعاً باید تا آن وقت، مدت زیادی از ابتدای اشتغالشان به مسایل نجومی گذشته باشد و بهمین سبب تعیین پیشقدمترین آنها مشکل است .

يك توضیح :

دوره تناوب ساروس، حسابی است مربوط به تعیین خسوف و کسوف، که براساس این حساب در مدت ۶۵۸۵ روز و تقریباً ۸ ساعت، چهل و شش کسوف و ۳۹ خسوف رخ میدهد و این کسوف و خسوفها بعد از همانقدر مدت تکرار میشود ولی اگر منجم فاصله ماه و زمین و زمین و آفتاب را در هنگام محاسبه به دقت در نظر نگیرد، نمیتواند بطور دقیق پیش بینی کند که کسوف یا خسوف آینده، کلی است یا جزئی و در محل معین قابل رویت است یا نیست .

پيش نېست) خارج است .

آنچه در اینجا می خوانید :

اداره سالنامه از اینجانب خواست تا مطالبی درباره نجوم برای درج در سالنامه بنویسم . ضمناً سادگی و ایجاز در نگارش را نیز رعایت کنم .

قید سادگی و ایجاز که بادر نظر گرفتن صفحات محدود سالنامه ضروری و لازم بود ، برای نویسنده دشواریهای پیش آورد که تنها کسانی که به پیچیدگی وسعت دامنه مسایل نجومی آگاهند، می توانند آنرا دریابند ولی نویسنده ناچار بود که موضوعی از موضوعات متعدد نجومی را انتخاب کند و در باره آن با رعایت سادگی و ایجاز، چیزی بنویسد، زیرا این شرط را پذیرفته بود .

اما خود انتخاب موضوع هم دشواریهایی در برداشت، زیرا هر موضوع نجومی به موضوعی دیگر ربط و پیوند دارد که فهم یکی بدون درک دیگری مشکل است و توضیحی نوراً بدنبال توضیح گذشته ایجاب میکند و تازه معلوم نیست که قناعت خواننده حاصل خواهد شد یا نه ؟

از آنرو ساده ترین موضوع را انتخاب کرد و آن ستاره شناسی است که شعبه ای از هیأت نظری میباشد و ازین جهت که اندیشه آدمی را برای چند لحظه ازین دنیای تنگ و محدود زمین نام بسوی فضای پهناوری که هزاران اختر نورانی و لرزان در گوشه و کنار های آن به جلوه گری پرداخته اند، پرواز میدهد ، لذت بخش است .

البته در تقدیم اطلاعات مر بوط به ستاره

شناسی، دوشرط سادگی و ایجاز رعایت شده است و انتظار تفصیل را نباید داشت .

دانستی های ابتدایی :

قبل از شروع به تعریف خصوصی ستارگان ذکر چند مطلب کلی لازم بنظر میرسد، بدین قرار :

ثوابت و سیارات :

ستارگان بر دو قسمند : ثابت و سیار . الف - ستارگان ثابت، عبارتند از اخترانی که وضع آنها نسبت به یکدیگر تغییر نمی یابد یعنی فاصله نسبی آنها از یکدیگر به چشم ما همیشه ثابت و یکسان است، چشمک میزنند، یعنی نور آنها در برابر چشم غیر مسلح، لرزشی دارد، قطر آنها در دوربین یا تلسکوپ با آنچه به چشم غیر مسلح دیده میشود، فرقی نمیکند و بالاخره در سراسر صفحه آسمان پراکنده میباشند .

ب - ستارگان سیار، عبارتند از اخترانی که دارای حرکت محسوس می باشند و وضع آنها نسبت به ستارگان دیگر در اوقات مختلف تغییر میکند، چشمک نمیزنند، قطر ظاهری آنها به تناسب قوت تلسکوپ یا دوربین، نظریه آنچه با چشم غیر مسلح دیده میشود ، فرق میکند و بزرگتر به نظر میرسد، جای آنها در داخل یک حدمعین است که منطقه البروج نام دارد، حرکتشان نیز در منطقه البروج صورت میگیرد.

حرکت ستارگان :

ستارگان ، اعم از ثابت و سیار، همگی دارای حرکت میباشند، ولی نظریه دوری فوق العاده ستارگان ثابت از زمین ، حرکت آنها برای ما محسوس نیست و از این رو وضع آنها نسبت به

ستارگان مرکب :

بعضی از ستارگان وقتی که به چشم دیده شوند، يك ستاره به نظرمی آیند، امادر تلسکوپ یادوربین، دوتایی وسه تایی وگاهی بیشتر دیده میشوند که غالباً از حیث قدر و رنگ باهم فرق دارند .

این قبیل ستارگان رامرکب یامضاعف یا مزدوج می نامند زیرا درحقیقت بیشتر از يك ستاره می باشند، دراین قبیل ستارگان، ستاره کوچکتر تابع بزرگتر است وهمراه باآن یابه دورآن گردش میکند .

ستارگان شعرای یمانی، شعرای شامی و نسرواقع از جمله اختران دوتایی و ستاره یدالجوزا از جمله اختران سه تایی می باشند

بعضی از ستارگان، نورشان همیشه به يك حال نیست وکم یازیاد میشود، تغییر نوربرخی ازین قسم ستارگان، دوره تناوب منظم دارد وازبرخی دیگر منظم نیست، مثلاً نورستاره راس الغول از صورت فلکی برشاوش تقریباً سه ماه از قدر دوم تا قدر چهارم تغییر میکند .

علت تغییر نوراین قبیل ستارگانرا، وجود ستاره یاستارگان تابع آنها میدانند که در هنگام دوران به دور ستاره اصلی متناوباً بین ماوآن حایل میشوند وسبب ضعف درخشندگی آن میگردد .

نواختران :

بعضی اوقات، ستاره جدیدی که برای ما ناشناس است درآسمان ظاهر میشود، مدتی

کرده بودند، آنهاراکه ازهمه روشنتر بودند ودر شامگاه زودتر ازدیگر ستارگان به چشم دیده میشدند، قدراول می نامیدند وستارگانی را که درخشندگی آنهاکمتر از قدر اول بسود، قدر دوم وبهین ترتیب قدر سوم تا قدر ششم میخواندند که ستارگان قدرششم همانها بودند که اشخاص تیزبین به زحمت می توانستند آنها را ببینند، گاهی بجای کلمه «قدر» اصطلاح «عظم» بکار برده میشد. اما منجمان متأخر با استفاده ازوسایل نجومی جدید متوجه شدند که همه ستارگانی که در یک دسته مثلاً قدر سوم قرار دارند درخشندگی آنها به يك اندازه نیست، برخی نسبت به برخی دیگر کمتر یازیادتر درخشندگی دارند واز طرفی بطور متوسط، درخشندگی ستارگانی که قدر اول خوانده شده اند، صد برابر (ونه شش برابر) درخشندگی ستارگان قدر ششم است، از آنرو درجه واندازه درخشندگی ظاهری وحقیقی هرستاره رابه دقت سنجیده وتعیین کردند ودر این اندازه گیری، اعداد اعشاری واعداد منفی وزیر صفر را بکار بردند که البته عدد هر قدر کوچکتر باشد نشانه آنست که درخشندگی ستاره بیشتر است، مثلاً در جداول نجومی قدیم، شعرای یمانی که در صورت فلکی کلب اکبر واقع است ودبران که در صورت فلکی ثور واقع است هردو بنام ستاره قدر اول یاد میشدند اما امروز قدر اختری شعرا را (۶-۱) واذدبران را (۱۱-) تعیین کرده اند یعنی شعرا به مراتب از قدراول روشن تر است و دبران اندکی از قدراول کم نورتر می باشد.

سه بخش کره سماوی :

ستاره شناسان قدیم، کره سماوی یعنی گنبد نیلگونی را که بالای سرمافزار دارد، از سمت مشرق تا مغرب، به سه قسمت تقسیم کرده اند :

اول- قسمتی که بر قطب شمالی زمین تا مسافت ۸۲ درجه فلکی محیط است بنام قسمت شمالی .

دوم- قسمتی که قطب جنوبی زمین را تا مسافت ۸۲ درجه فلکی احاطه کرده است بنام قسمت جنوبی .

سوم- قسمتی در میان هردو قسمت شمالی و جنوبی به عرض ۱۶ درجه فلکی که محیط بر استواست (۸ درجه شمالی استوا و ۸ درجه جنوبی آن) و این قسمت بنام منطقه البروج نامیده میشود .

صورت‌های فلکی را که در قسمت شمالی آسمان قرار دارد صورت‌های شمالی و صورت‌هایی را که در قسمت جنوبی واقع است صورت‌های جنوبی می نامند و هر يك از صورت‌هایی را که در منطقه البروج است، برج میگویند.

شماره صورت‌های فلکی :

منجمان و علمای فلکی قدیم بیشتر از ۴۸ صورت فلکی نمی شناختند که از آنجمله ۲۱ صورت بنام صورت‌های شمالی، ۱۲ صورت بنام بروج و ۱۵ صورت بنام صورت‌های جنوبی نامیده میشد (و هنوز هم نامیده میشود) بعدها با گذشت روزگار بر اثر جستجوهای دقیق دانشمندان که ۴۸ صورت را برای شناختن تمام ستارگان کافی نمیدانستند، ۶۶ صورت دیگر

می درخشید و بر روشنایی آن افزوده میشود، بعد روبرو به ضعف میگذازد و کم کم یا بکلی ناپدید میگردد یا درجمله اختران ضعیف درمی آید . این قبیل اختران که نواختر خوانده میشود بیشتر در کمپکشان پیدامیشوند و تاکنون بیشتر از سی نواختر با چشم غیر مسلح دیده شده و از آنجمله نواختریست که در سال ۱۱۵۰ هجری شمسی توسط تیکو براهه منجم المانی در صورت ذات الکرسی کشف و رصد شده است .

این ستاره نخست مانند شعرای یمانی درخشید و بعد نورش افزایش یافت تا حدی که در روز هم دیده میشد، اما بعد از يك و نیم سال در همان جای اول خود ناپدید گردید . سبب پیدایش نواختران بعقیده ستاره شناسان تصادمی است که میان دو جرم سماوی واقع میشود و در نتیجه این تصادم حرارت زیادی تولید میشود و بر درخشندگی آنها می افزاید و آنها را مرئی میسازد .

صور فلکی :

منجمان قدیم برای اینکه ستارگان ثابت از یکدیگر باز شناخته شوند، هر چند ستاره‌ای را که نزدیک یکدیگر واقع شده اند، بصورت چیزی یا جانوری تخیل نموده مجموعه همان چند ستاره را به عنوان يك صورت فلکی نامیده بودند، مثلاً صورت فلکی عقرب یا قوس .

منجمان متأخر نیز همین روش را بکار بردند و امروز هم ستارگان ثابت، هر کدامشان جزء يك صورت فلکی شناخته میشوند و همان نامها رایج است، اگرچه بیشتر صورت‌های فلکی با نام خود تطابق ندارند .

خواهد شد واینک اسامي و خصوصیات صورت های شمالی .

۱- دب اکبر :

قدما این صورت را به شکل خرس تو هم کرده بودند دب اکبر یعنی خرس بزرگتر (در مقابل صورت دیگری که آنها به شکل خرس توهم شده و دب اصغر نام دارد یعنی خرس کوچکتر) .

تعداد ستارگان دب اکبر ۲۸ در داخل و ۸ در خارج صورت است اما ستارگان اصلی دب اکبر، هفت ستاره روشن است که چهار ستاره آن يك ذو ذقه را تشکیل میدهد و سه ستاره هم يكي بعد از دیگری در دنباله آن قرار دارد .

برای کسی که میخواهد ستارگان را بشناسد اولین قدم یافتن دب اکبر است زیرا این صورت فلکی در شبهای تمام فصول سال در قسمت شمالی آسمان نزدیک قطب دیده میشود که در يك شبانه روز نجومی یعنی ۲۳ ساعت و ۵۶ دقیقه و ۴ ثانیه یکبار به دور قطب گردش میکند و به کمک آن چند صورت فلکی را نیز میتوان پیدا نمود .

(شکل اول دیده شود) .

دب اکبر را بنات النعش کبری، هفت اورنگ، و هفت برادر بزرگ نیز میگویند و در پهلوی ستاره دوم از طرف دنباله آن، ستاره کم نوری بنام «سپا» قرار دارد که قدرت دید چشم ، دیدن آن امتحان میشود .

۲- دب اصغر :

این صورت که بنات النعش صغری و هفت

توسط منجمانی چون بطلمیوس، بایر، برتسیوس، روبر، هولیوس، فلاستید، لاکایل، لومنییر، پوکزیوت، هل، لالاند، بدو دیگران نامگذاری و در نقشه های آسمانی شامل گردید و تعداد صورت های فلکی به ۱۱۴ صورت رسید .

صورت های شمالی :

بعد از ذکر معلومات ابتدایی فوق که ضروری بنظر میرسید اینک می پردازیم به معرفی صورت های فلکی واز صورت های شمالی آغاز می نمایم ولی باید دانست که به منظور احتراز از اطالة گفتار درین معرفی حتی الامکان از اختصار کار می گیریم و تنها درباره صورت هایی که مهمترین و حیثیت راهنمای شناسایی صور دیگر را دارند قدری بیشتر توضیح داده خواهد شد .

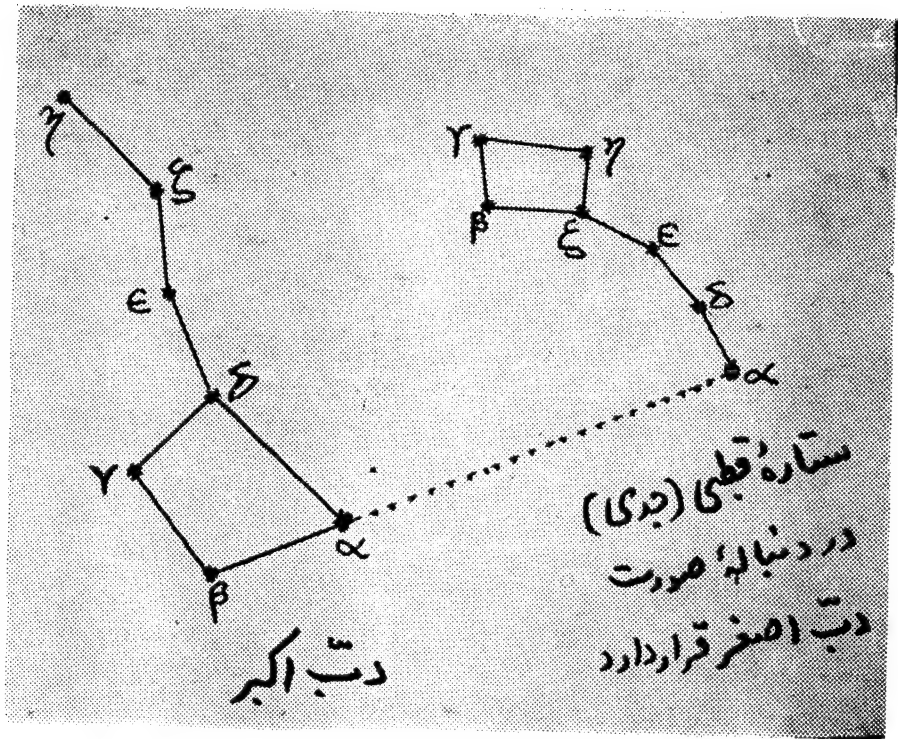
دور قطبی ها :

در میان صورت های شمالی، چند صورت هست که در اطراف قطب شمالی آسمان قرار دارند و هیچگاه غروب نمیکنند (و به اصطلاح : ابدی الظهور می باشند) و بنا بر آن همیشه قابل رؤیت هستند . این صورته را در دور قطبی می نامند .

صورت های دور قطبی برای جهت یابی، بهترین راهنمای باشند که معروفتر از همه آنها «دب اکبر» است . بعد از آن «دب اصغر» «ذات الكرسي»، «قیفاوس» و «تنین» از جمله صورت های مشهور دور قطبی می باشند که قدما نیز آنها را می شناختند . يك عده ستارگان دور قطبی دیگر نیز از قرن هفدهم میلادی به بعد شناخته شده اند که در محل خود به آنها اشاره

كو پرنیک

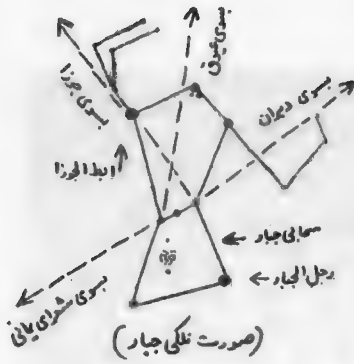

شکل دوم

شکل ششم

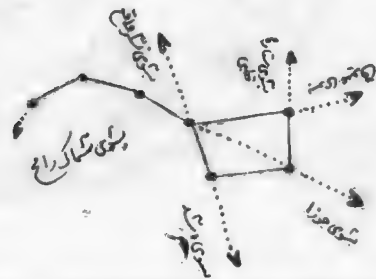
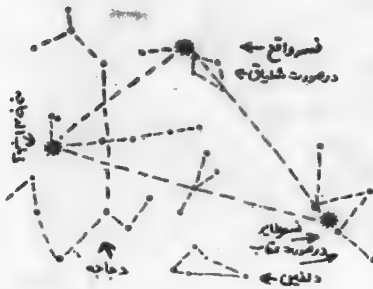
ستارگان ابط الجوزاء، شعرای شامی و شعرای یمانی مثلث زیبایی را تشکیل میدهند.

شکل ۴

با شناختن جبار چند صورت دیگرانیز میتوان شناخت.

کره فلکی از جمله آلات رصد نجومی متعلق به عصر قبل از کوپرنیک .

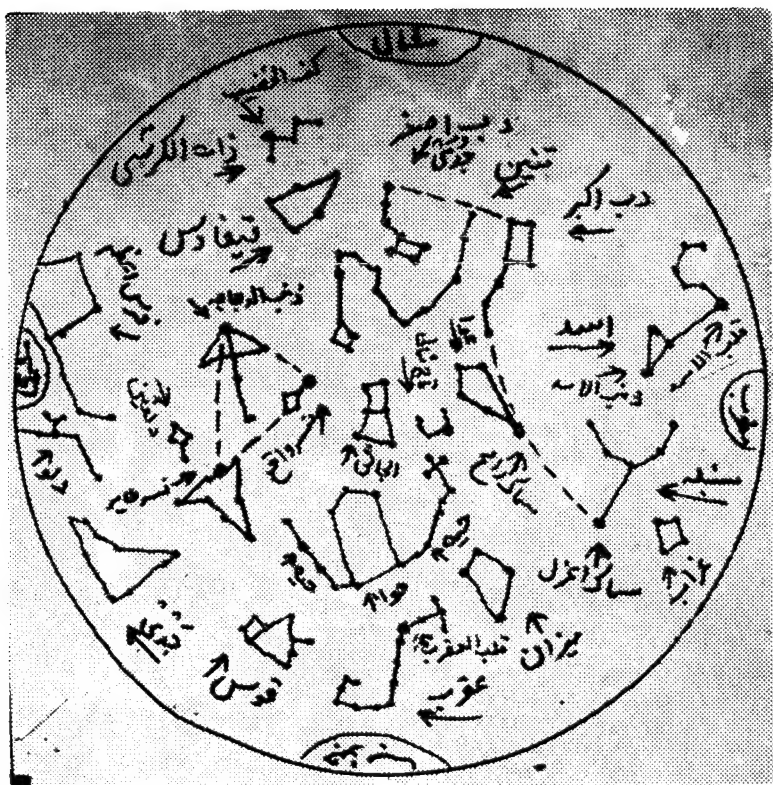

شکل پنجم

ستاره گان نسر واقع، ذنب الدجابه ونسر طائر که همیشه قنبر اول بشمار میروند مثلث زیبایی در آسمان نشان میدهند.

شکل اول

با شناختن رب کبر چند صورت فلکی دیگر را نیز میتوان شناخت.

شکل ۳

آسمان به صورتیکه در ماه سرطان در اوایل شب دیده میشود در حالیکه روبه شمال ایستاده باشید این نقشه را بالای سر خود بگیرید بطوریکه طرف نوشته روبه زمین باشد.

گرفته، قطب شمالی از طرف آن به سمت ستاره جدی منحرف شده است و همبسن انحرافات درآینده نیز سبب خواهد شد که در حدود سه هزار سال (بعد از امروز) ستاره گاما از صورت قیفاوس و در دوازده هزار سال (بعد از امروز) ستاره نسر واقع در صورت شلیاق، ستاره قطبی شوند. (به شکل ۳ مراجعه شود)

۴- قیفاوس :

نام این صورت رادر اکثر کتابهای نجومی، بخط «قیفاوس» نوشته اند، تعداد ستارگانش ۱۱ در داخل صورت و دو ستاره در خارج آنست شکل آن یک چهار ضلعی است که مثلثی بر روی آن قرار داشته باشد.

رأس مثلث قیفاوس روبروی ستاره دم تنین قرار دارد و ستاره قطبی در بین هردوی آنها واقع شده است. (به شکل ۳ رجوع فرمایید)

۵- ذات الکرسی :

این صورت که از معروفترین صورتهای فلکی دور قطبی است و جمعاً ۱۳ ستاره میباشند، اندکی دورتر از قیفاوس و همیشه در جهت مخالف دب اکبر است و فاصله آن از ستاره قطبی تقریباً به اندازه فاصله دب اکبر از ستاره قطبی است و شکل آن در تابستان به شکل (دلیو) و در زمستان به شکل (م) میباشند ستاره دوم آن ستاره سرخ رنگی بنام کف الخضیب است که نور آن متغیر است و خودش به فاصله ۱۵۰ سال نوری از ما فاصله دارد. (به شکل ۳ رجوع فرمایید).

پنج صورتی که شرح داده شد از جمله ۱۰۹ قطبی ها می باشند.

برادر کوچک نیز نامیده میشود، از حیث شکل و تعداد ستارگانی که به چشم دیده میشوند، شبیه به دب اکبر است ولی هم ستارگانش که ۷ عدد در داخل و یک ستاره در خارج صورت می باشند کم نورتر و هم خودش کوچکتر است، دو ستاره پیش روی آن را «فرقدان» مینامند و آخرین ستاره ای که در انتهای دنباله آن قرار دارد بنام ستاره قطبی یا «جدی» یاد میشود، ستاره قطبی ساکن بنظر میرسد و جای خود را تغییر نمیدهد، شش ستاره دیگر دب اصغر مثل عقربه ساعت بدور آن گردش میکنند، ستاره قطبی درست در امتداد دو ستاره پیش روی دب اکبر واقع شده است، با شناختن ستاره قطبی میتوان سمت شمال را تشخیص داد و در نتیجه جهات اربعه را به آسانی یافت. (به شکل ۲ رجوع شود)

۳- تنین :

تنین بمعنی اژدها و مار بزرگ است. این صورت که به شکل اژدها توهم شده، دمش تقریباً در بین ستاره قطبی و دو ستاره پیش روی دب اکبر، واقع شده و خودش بدور چهار ضلعی دب اصغر خمیده و سپس بطرف عقب برگشته است، سر تنین از پنج ستاره تشکیل یافته و پنج ضلعی کوچکی را که بیشتر به چهار ضلعی شباهت دارد در برابر خمیدگی کمرش به وجود آورده است تعداد مجموع ستارگانش ۳۱ ستاره است.

ستاره سوم از طرف دم تنین که «عمبان» نام دارد در حدود سه هزار سال قبل از میلاد، ستاره قطبی بود که به مرور زمان بر اثر انحرافات و نوسانهای که در محور زمین صورت

٦- دجاجة :

قدراول است .

١٠- سيم :

اين صورت به شكل تير توهم شسده و مجموعه كوچكي ازستارگان متراكم وكم نور است كه ازآن ميان چهارستاره روشن تراست، جاي آن دربين عقاب ودجاجة مي باشد .

١١- دلفين :

درسمت شرقي عقاب بصورت معين (لوزي) ديده ميشود كه ستاره اي نيز دردنباله آن واقع است .

١٢- حيه :

اين صورت به شكل مازي توهم شده كه به دونيمه شده وهريمه آن دريك سو افكنده شده است ومازگيري دروسط ايستاده است ستاره روشن آن عنق الحيه نام دارد .

١٣- حوا :

يامازگير به شكل مردی توهم شده كه در وسط حيه (ماز) دونيمه شده ايستاده است، ستاره روشني كه به رأس الحوا موسوم است درين صورت جاي داردودر آسمان بانسرواقع ونسر طائر، مثلثي راتشكيل ميدهند .

١٤- قطعة الفرس :

چهار ضلعي كوچكي است از ستارگان قدرچهارم در نزديكي دلفين، جاي دارد، آنرا اسپ كوچك هم ميگويند اين نه صورت شمالي راستارگان تابستاني ميگويند زيرادر او ايل شبهاي تابستان درمنظر ديدهگان ماقرار دارند .

١٥- مرأة المسلسله يامرأة المسلسله :

به شكل زني كه درزنجر بسته شده توهم

اين صورت رابه ماكيان تشبيه كرده اند ولي به شكل صليب است ازآنرو نام صليب شمالي هم به آن داده اند ستاره ذنب الدجاجة كه داراي نورانيت (٧١-٧٠) است و ١٦٠٠ سال نوري بامافاصله دارد دراين صورت اسست، جاي آن درداخل كهكشان به قسمت شمالي آسمان ميباشد .

٧- الجائي على ركيته :

اين صورت رابه شكل مردی كه برزانو نشسته باشد توهم كرده اند ، ستارگانش ازقدروسوم روشن تر نيستند ودو ستاره ازآن ميان بيشتر روشني دارد كه يكي رأس الجائي وديگري مرقع الجائي نام دارد ، جاي آن در بين سماك راجع وشلياق است.

٨- شلياق :

شلياق ياپنگك رومي رابه شكل كركسي كه بالهاي خودرا جمع كرده است توهم كرده اند وبهمن سبب آنرا نسر واقع نيز خوانده اند، نسرواقع نام روشنترين ستاره آن نيز هست كه داراي درخشندگي قدر (٠.٥) است وباما ٢٦سال نوري فاصله دارد، چون شكل شلياق مثلث است آنرا سه پايه هم ميگويند .

٩- عقاب :

اين صورت هم به شكل كركسي كه درحان پرواز باشد توهم شده وازين سبب نسرطائر (كركس پرنده) ناميده ميشود، روشن ترين ستاره آن هم نسر طائر خوانده ميشود كه داراي درخشندگي ظاهري (٧٧.٠) و حقيقي (٢٢) ميباشد و ١٦ سال نوري ازما فاصله دارد وبه حساب طبقه بندي قديم ازستارگان

۱۹- مثلث شمالی :

در قسمت پایین پای مرآة المسلسله قرار دارد و شکل آن سه گوشه و ستارگانش بیشتر از قدر چهارم می باشند .

۲۰- عوا :

صورتی است که بشکل مردی چوپان توهم شده روشنترین ستاره آن سماك رامج نام دارد که در امتداد ستاره دنباله دب اکبر واقع شده و به آسانی شناخته میشود .

درخشندگی ظاهری سماك رامج (۰.۶) و حقیقی آن (۰.۲) و فاصله اش از ما ۳۶ سال نوری است .

۲۱- اکیلی شمالی :

نیم دایره قشنگی است که از ستارگان روشن و کم نور تشکیل شده، آنرا کاسه یتیمان و فکه نیز می نامند، روشن ترین ستاره آن نیز فکه نام دارد که با سماك رامج و عنق الحیه مثلثی را تشکیل میدهند .

برجهای دوازده گانه

برجهای دوازده گانه در منطقه البروج واقعند و نام آنها بدین ترتیب است :

۱- حمل :

که به صورت بره توهم شده، صورت کوچکی است به شکل خطی که از چند ستاره قمر دوم و سوم تشکیل شده و در زیر امرآة المسلسله واقع است .

۲- ثور :

که به شکل گاو توهم شده ، مجموعه جالب خوشه ای که پروین و ثریا نام دارد، در داخل این صورت واقع است و ستاره سرخ رنگ

گردیده و شامل خطی است که از ستارگان روشن تشکیل شده و بطرف صورت فلکی سال نوری با مافاصله دارد، فرس الاعظم روشن آن که یکی از آنها سرآة الفرس

(ناف اسپ) نام دارد و دارای درخشندگی ظاهری (۲.۰۶) و حقیقی (۱.۰) میباشد و ۹۰ سال نوری با مافاصله دارد، با صورت فرس الاعظم مشترك است . جای امرآة المسلسله در جنوب ذات الکرسی است .

۱۶- فرس الاعظم:

این صورت که چهار ضلعی بزرگی است که از دو گوشه آن دوزایه بطرف خارج امتداد یافته به شکل اسپ بزرگ توهم شده و سه ستاره آن با مرآة المسلسله مشترك است .

۱۷- برشاوش :

این صورت را حامل راس الغول هم میگویند، بصورت مردی توهم شده که بردست راستش شمشیر و به دست چپش سربریده غولی را گرفته است ، روشن ترین ستاره آن جنسب برشاوش یا مرقع الثریا نام دارد که دارای درخشندگی ظاهری (۱.۸۰) و حقیقی (۰.۴) است و ۵۷۰ سال نوری با مافاصله دارد .

ستاره دیگرش راس الغول است که از ستارگان متغیر میباشد . جای برشاوش در شمال پروین است .

۱۸- ممسك الاعنه:

کثیر الاضلاعی است که از یک طرف فرو رفته و ستاره درخشان عیوق که دارای درخشندگی (۰.۶) است و ۴۵ سال نوری با مافاصله دارد، جزء این صورت است ، جای ممسك الاعنه در سمت شرقی برشاوش است .

(۳۳-۲) و فاصله اش از ما ۲۲۰ سال نوري است . شش صورت فوق را برجهاي شمالي نيز ميگویند زیرا در حصه شمالي منطقه البروج جای دارند .

۷- میزان :

به شکل ترازو توهم شده است، شکل آن چهار ضلعي و جای آن در جنوب شرقی سنبله میباشد ، ستارگانش قدر دوم و سومند .

۸- عقرب :

تنها صورت فلکی است که بانام خود شباهت فراوان دارد، به شکل گژدم است ، در اوایل شبهای تابستان در جنوب منطقه البروج دیده میشود، ستاره سرخ قدر اولی بنام قلب العقرب دارد که قطر آن راسه صد و پنجاه ملیون میل حدس زده اند و نورانیت ظاهری آن متغیر (ماحقیقی آن (۱-۵) است و ۵۴۰ سال نوری از ما فاصله دارد. قلب العقرب با سماک رامج و نسرواق تشکیل مثلث جالبی را میدهد .

۹- قوس :

به شکل سواری که کمان در دست دارد توهم شده است شکل آن به کمان شباهت دارد و در جنوب منطقه البروج در سمت شرقی عقرب در مرکز کهکشان واقع است .

۱۰- جدی :

به شکل بزغاله توهم شده است، سه ستاره قدر سوم و سه ستاره قدر چهارم آن را جلوه گر میسازد، تقریباً بین نسرطائر و فم الحوت دیده میشود (باستاره قطبی که جدی به ضم جیم و فتح دال خوانده میشود، نباید اشتباه شود).

۱۱- دلو :

به شکل مردی که سطل آبی در دست دارد

دبران نیز در شرق پروین در ابتدای چند ستاره که به شکل عدد (۷) جلوه میکند قرار دارد.

۳- جوزا :

که آنرا دو پیکر می نامند و از چالبتیرین صورتهای فلکی است، دو ستاره روشن راس التوام شرقی و راس التوام غربی در سر آن جای دارند و در امتداد عیوق به سمت شرق واقع شده اند .

۴- سرطان :

به شکل خرچنگ توهم شده است ، منطقه ای بشکل مثلث با ستارگان کم نور و یک توده ابری است که در بین صورتهای اسد و جوزا واقع شده است .

۵- اسد :

به شکل شیر توهم شده است ، قسمت سر آن از چند ستاره روشن تشکیل شده و شبیه به علامت استفهام (؟) است قسمت آخر آن نیز به شکل مثلث است، ستارگان مشهور قلب الاسد و ذنب الاسد که اولی ۸۴ سال و دومی ۴۳ سال نوری از ما فاصله دارند . درین صورت واقع شده اند . ذنب الاسد که دم شیر را تشکیل میدهد، با ستاره سماک رامج و ستاره سماک اعزل (که شرحش می آید) مثلث باشکوهی را در آسمان تشکیل میدهند.

به شکل (۶) مراجه شود

۶- سنبله :

که آنرا خوشه و دوشیزه نیز میگویند به شکل زنی توهم شده است، روشنترین ستاره آن سماک اعزل است که در امتداد ستاره دنباله دب اکبر و سماک رامج واقع است و درخشندگی ظاهری آن (۹۱-۰) و حقیقی آن

صورت قرار دارد، اگر ستاره دبران را با سه ستاره کمر بند جبار امتداد دهیم به شعرای یمانی منتهی میشود .

۳- کلب اصغر :

این صورت در جنوب صورت جوزا واقع شده است ستاره روشن آن شعرای شا می است که باشعرای یمانی ویدالجوزا مثلث پر نوری را تشکیل میدهد .

۴- نهر :

به شکل جوی تخیل شده است و در غرب صورت فلکی جبار جای دارد. روشن قداول آخر النهر درین صورت است.

۵- اونب :

به شکل خرگوش توهم شده است وزیر صورت جبار قرار دارد .

۶- شجاع :

به شکل مار توهم شده ورشته درازی از ستارگان کم نور را در جنوب سرطان واسد و سنبله و میزان تشکیل میدهد .

۷- باطیه :

به شکل جام توهم شده است گروه ضعیفی از ستارگان کم نو و است که به صورت شجاع اتصال یافته است .

۸- غراب :

به شکل کلاغ توهم شده است، چهارضلعی کوچک ولی روشنی است در سمت جنوب آسمان که نزدیک ستاره سماک اغرل واقع شده است .

۹- قطورس یا ستورس :

به شکل انسانی که بدنش بدن اسب است

توهم شده، گروه ضعیفی از ستارگان کم نور است که اگر دو ستاره روشن فرس اعظم را به سمت جنوب امتداد دهیم می توانیم آنرا پیدا کنیم . در شبهای اوایل ماه قوس در منطقه ای که صورت دلو و صورت جدی قرار دارد، بزان شهاب بسیار دیده میشود .

۱۲- حوت :

به شکل ماهی توهم شده، خطی است که از ستارگان کم نور در زیر مربع فرس الاعظم تشکیل شده و یک سر آن زاویه حاده ای را تشکیل میدهد .

صورت های جنوبی

صورت های جنوبی در نیم کره جنوبی آسمان و آنسوی منطقه البروج واقع شده اند و نام آنچه قدما شناخته بودند بدین قرار است :

۱- جبار :

این صورت مانند دب اکبر برای یافتن ستارگان دیگر راهنمای خوبی است، قدام آنرا به شکل یک شکارچی تخیل کرده بودند . یکی از جالبترین صورت های فلکی است . دو ستاره قداول بنام ویدالجوزا وابط الجوزا دارد که قطر دومی ۲۵۰۱ میلیون میل حدس میزنند، کمر بند آن از سه ستاره روشن تشکیل شده که یکی از آنها دارای درخشندگی متغیر است . جای آن در سمت جنوب شرقی پروین و غربی ممسک الاعنه است .

(شکل چهارم دیده شود)

۲- کلب اکبر :

این صورت را کلب الجبار نیز می نامند . ستاره بسیار روشن شعرای یمانی در این

۱۴- سفینه :

به صورت کشتی تخیل شده است، یکی از ستارگانش که بسیار روشن است، سهیل نام دارد که بیشتر ایام سال از نظر هامخفی است یعنی در آن سوی افق ماقرار دارد، در اوقاتی که شعرای شامی به خط نصف النهار نزدیک میشود، دوطرف چپ نیمکره جنوبی نزدیک به افق، ستاره روشنی دیده میشود که سهیل است .

۱۵- اکیلی جنوبی :

این صورت مانند اکیلی شمالی کمای از ستارگان را تشکیل میدهد ولی ستارگانش چندان درخشان نیستند .
جای آن در جنوب صورت قوس است .

صورت‌های دیگر

صورت‌های فلکی که قد ماقبل از بطلمیوس می شناختند همین چهل و هشت صورت بود که شرحش باختصار گذشت .

بطلمیوس منجم بزرگ یونان، دو صورت فلکی دیگری بنام ذات الشعور و دیگری بنام انطونیوس کشف و نامگذاری نمود و در کتاب خود شرح و نقشه آنها را آورد. ذات الشعور در نزدیکی اسد و انطونیوس در نزد صورت نسر طائر است .

بعداز قرن‌ها «بایر» منجم المانی در نقشه‌ای

تخیل شده، روشنترین ستاره آن که اصطلاحاً به آلفای قنطورس نامیده میشود نزدیکترین ستاره ثابت آسمان به زمین است ، یعنی فقط ۴۳ سال نوری از زمین فاصله دارد. قنطورس در سمت جنوب سنبله و میزان واقع شده است.

۱۰- سبع :

سبع که به معنی حیوان درنده است، به شکل گرگ تخیل شده و بین عقرب و قنطورس واقع است .

۱۱- مجره :

به شکل آتشدان تخیل شده است، این صورت را محراب نیز میگویند، دو ستاره روشن آلفا و بتای قنطورس در امتداد آن جای دارند و در صورت عقرب در شمال آن واقع است .

۱۲- حوت جنوبی :

این مجموعه نیز به شکل ماهی توهم شده و برای اینکه بابرج حوت فرق داشته باشد، آنرا حوت جنوبی نام داده‌اند، ستاره قدر اول فم الحوت متعلق به این صورت فلکی است که در سمت جنوب فرس الاعظم در شبهای پاییز بخوبی دیده میشود .

۱۳- قیطس :

این صورت به شکل نهنگ تخیل شده است. سر آن که به شکل یک پنج ضلعی است در سمت مشرق به طرف جنوب برج حمل قرار دارد و دمش در سمت مغرب به طرف جنوب مربع فرس الاعظم واقع است .

- که بسال ۱۶۰۳ میلادی ترتیب داده بود ۱۲ صورت بنام طاوس (در نزدیکی صورت محراب یامجره)، هندو (در نزدیکی صورت طاوس) مثلث جنوبی (در نزدیکی قنطورس) زنبور (در نزدیکی قطب جنوبی) بوقلمون (در همان حدود قطب جنوبی) ماهی طلایی (در نزدیکی نه‌ر) مار جنوبی (در بین نه‌ر و قطب جنوبی) ماهی پرنده (در نزدیکی سفینه) لك لك (در نزدیکی فم الحوت) سیمرغ (در مجاورت صورت نه‌ر) گنجشک (در مجاورت همان صورت) و حریاء (در جنوب نه‌ر) را کشف نمود و در نقشه ستارگان جای داد .
- در سال ۱۶۳۴ برتسیوس، صورتهای زرافه (در بین دب اکبر و ذات الکرسی)، روباه (بین دلفین و دجاجة) سکان شکازی (بین دب اکبر و اسد)، مگس (بین حمل و برشاوش و مثلث شمالی و دبران) کبوتر (بین ارنب و کلب اکبر) و وحید القرن (بین کلب اکبر و کلب اصغر) را کشف و در نقشه آسمان داخل نمود .
- در سال ۱۶۷۷ میلادی رویر دو صورت سوسمار (بین دجاجة و فرس اعظم و مرأة - المسلسله) و صلیب جنوبی (در کنار قنطورس) را کشف و در نقشه ستارگان شامل ساخت .
- در سال ۱۶۹۰ هولیوس صورتهای اسد کوچک (در بین دب اکبر و داس اسد) سیاه‌گوش (در بین دب اکبر و جوزا) سدس (در بین اسد و شجاع) سپر (در نزدیکی عقاب) مثلث صغیر (بین حمل و مثلث صغیر) را کشف نمود .
- در سال ۱۷۲۵ فلاستید صورت قلب شارل (در نزدیکی دب اکبر) و در همان سالها هالی صورت بلوط شارل (در نزدیکی سفینه) را کشف نمودند .
- در سال ۱۷۲۵ لاسل منجم فرانسوی صورتهای کوره (در نزدیکی نه‌ر) تیشه سنگتراش (در نزدیکی کبوتر) قطب نما (در نزدیکی سفینه) پمپ (ایضا در نزدیکی سفینه) قلمتراش (در نزدیکی قیطس) ساعت (در مجاورت نه‌ر) منرا (در نزدیکی ماهی پرنده) اکتان (که ستاره قطبی جنوب از اجزاء آنست) جالی مویسن (از صورتهای دور قطبی جنوب) سه پایه نقاش (در نزدیکی ستاره سهیل) پرگار (در نزدیکی آلفای قنطورس) قانون (در نزدیکی خرگوش) میکرسکوپ (در مجاورت لك لك) را کشف و در نقشه فلکی شامل نمود .
- در سال ۱۷۷۴ لو مینر صورت گوزن را (در میان ستاره قطبی و ذات الکرسی) و صورت پرنده هندی را (در میان صورتهای میزان و عقرب و شجاع) یافت .
- صورتهای دیگری که بعد از تاریخ مذکور کشف شده است : گاوپنیا توسکی، ساز جورج، مسیه (بنام منجم معرف) و افتخارات فردرک، عصای براندبورگ، تلسکوپ هرشل،

- چهاريك، هشت يك، هواپيما، ماشين برقي،
آلة المطبعة، كربه، كوه لاتابل وجزآن است
كه افتخار كشف ونامگذاري آنها به پوكزبوت،
هل بدولالاند ميرسدكه به ترتيب در سالهاي
۱۷۷۶، ۱۷۷۷، ۱۷۸۶ و ۱۷۸۹ كشف خودرا
اعلام نموده اند ومازخوانندگان عزيز معذرت
ميخواهيم كه بعلت محد ود بودن صفحات
سالنامه نمیتوانيم راجع به صورتهايي كه ياد
شد تفصيل بيشتر بدهيم .

* * *

- اکنون كه يك آشنائي اجمالي باستازگان
ثابت پيداشد سزاوار ومناسب چنان است كه
مختصري درباره ستازگان سرگردان (سيارات)
ودنياله داران واپري ها وشهابها گفته آيداما
محدوديت صفحات سالنامه اجازه قلمفرسايي
بيشتر رانميدهد ، ازآنرو مقاله رابه همين جا
ختم ميكنيم .
- ب - ترجمه ها :
- ۱- اصول علم هيات تاليف آبه ، مورو
ترجمه احمد آرام .
- ۲- آسمان پرستاره تاليف وه ب هوايت
وؤزف لي مينگ ترجمه م، آشنا .
- ۳- نجوم تاليف پاتريك مور ترجمه سه
مسعود نعمتي .
- ۴- شناخت نجوم تاليف اي پرلمن ترجمه
مهندس شرميني .
- ۵- نجوم بي تلسكوب تاليف پيروروسو
ترجمه حسن صفاري .

منابع و ماخذ

دروشتن اين مقاله ازمنابع و ماخذ ذيل
استفاده شده است :

الف - تاليفات :

- ۱- التفهيم لاوائل صناعة التنجيم تاليف
استاد علامه ابوريحان بيروني.
- ۲- صورالكواكب تاليف عبدالرحمن صوفي.
- ۳- شرح بيست باب تاليف ملا مظفر گنابادي.
- ۴- مكانيك سماوي تاليف محمد قلي
جوانشيرخويي .
- ۵- مقدمه اي برنجوم عالي تاليف دكتر عباس
رياضي .
- ۶- هيات تاليف سيد باقر هيو .
- ۸- هيات تاليف احمد آرام .
- ۹- آسمان شناسي تاليف سيد جواد سيد
فاطمی .
- ۱۰- كاهنامه ۱۳۱۲ تاليف سيد جلال الدين
تبراني .
- ۱۱- خسروشيرين اثر امير خسرو بلخي .

جوایز جهانی «نوبل» و شرح حال بانی آن الفرد نوبل

منفجره یعنی اختراع دوم وی در سال ۱۸۷۵ به ثبت رسید بعد نوبل موفق به اختراع بالستیت شد که اولین باروت بی دود نتر و گلسیرین بود و بعد ها برای ساختن باروت بی دود به کار رفت با ساختن دینامیت و ساختن مواد منفجره و با استخراج معادن نفت باکو نوبل با کمک یارانش موفق به جمع آوری ثروت هنگفتی گردید. اختراعات نوبل سبب شد که در رشته معادن و جاده سازی و حفرتونل تحولی بوجود آید.

نوبل در سال ۱۸۹۶ در گذشت. در تاریخ ۲۷ نوامبر ۱۸۹۵ یعنی یکسال قبل از مرگش نوبل وصیتنامه معروف خود را امضا کرد. این وصیت نامه می بایستی نقشه های وی را مربوط به پاداش زحماتش یعنی همان افکاریکه بیشتر زندگی او را بخود مشغول کرده بود عملی سازد.

او در وصیتنامه خود ذکر کرده بود که بیش از (۳۱) میلیون کرون سوئدی که ثروت وی را تشکیل میداد میبایستی بصورت وجه نقد درآید و به عنوان سرمایه بکار برود و درآمد حاصله از آن هر ساله بصورت جوایزی میان آنها بی که در سال قبل منشاء بزرگترین فایده برای بشر بوده اند تقسیم

الفرد برنهارد نوبل در سال ۱۸۳۳ در کشور سوئدن متولد گردید. الفرد، ادم نحیف و ضعیفی بود. وی در همان سالی متولد شد که پدرش امانوئل که ادم قوی، جاه طلب و دانشمندی بود دچار ورشکستگی گردید.

الفرد نوبل تا ۱۶ سالگی بطور خصوصی تحصیل کرد و قبل از رسیدن به سن بیست سالگی یک کیمیا دان با تجربه و یک زبان دان قابل شده بود و با زبانهای آلمانی، فرانسوی روسی و سوئدی آشنایی داشت.

الفرد نوبل مسافرهای زیادی نمود و بیشتر توجه خود را صرف تحقیقات درباره مواد منفجره نیترو گلسیرین کرد. نوبل کشف نمود که استفاده از این مواد اگر بایک ماده غیر فعال و جذب کننده محفوظ شود آسانتر و بی خطر است. وی اختراع خود را در سال ۱۸۶۷ تحت نام دینامیت به ثبت رسانید.

سپس نیترو گلسیرین را بایک ماده منفجره فعال دیگر یعنی باروت مخلوط نموده و یک ماده شفافی بدست آورد که قدرت انفجار آن از دینامیت هم بیشتر بود و لاتین

د افغانستان کلتوري

گردد. رشته های کتو بل مایل بود با عث این جوايز به شا يسته ترين افراد چه اهل پيشرفت آنها شود عبار ت بودند از : فيزيک اسکاندنوييا و چه اهل ساير کشورها باشد داده کيميا- فيز يو لوژی ياطب، ادبيات و صلح- شود. در اخير وصيتنامه خاطر نشان کرده بود که

جايزه ادبيات نوبل:

جوايز ادبيات نوبل از سال ۱۹۰۱ تا سال ۱۹۶۸ الی ۱۹۷۲

کشور	برنده جايزه	سال
فرانسه	سولي پرودم	۱۹۰۱
المان	کريستيان ماتياس تيودور مومن	۱۹۰۲
ناروي	مارتینوس نيبورسنون	۱۹۰۳
فرانسه	فردريك ميستران	۱۹۰۴
...	ژوزه ايزا گيزه	
اسپانيا	هزيك سنگو پچ	۱۹۰۵
پولند	گيو سويد کاردوچي	۱۹۰۶
ايتاليا	او ديارد کيپلنگ	۱۹۰۷
انگلستان	رودلف کرسيتوف يوکن	۱۹۰۸
المان	سلما لا گولف	۱۹۰۹
سويډن	لو دوپک هايسه	۱۹۱۰
بلژيک	موريس متر لينگ	۱۹۱۱
المان	گرهارت يوهان روبروت هويپمان	۱۹۱۲
هند	رايند رانا ت ناگور	۱۹۱۳
-	برای سال بعد محفوظ ماند	۱۹۱۴
فرانسه	رومن رولا ن	۱۹۱۵
المان	کارل گوستا ورنر فن هايډنستام	۱۹۱۶
دانمارک	کارل گيلرو پ	۱۹۱۷
-	برای سال بعد محفوظ ماند	۱۹۱۸
	جايزه که سال قبل توزيع نه شده بود به صنديق مخصوص صلح ريخته شد	۱۹۱۹

و جايزه اين سالو نیز برای سال بعد محفوظ ماند،

۱۹۲۰. جايزه سالي قبل درين سال توزيع گرديد.

جوایز نوبل

کشور	برنده جایزه	سال
فرانسه	اناتول فرانس	۱۹۲۱
اسپانیا	ژا سنیتو یناو	۱۹۲۲
ایرلند	ویلیام باتلر ییتز	۱۹۲۳
پولند	ولادیسلا وستانیلا دار یمونت	۱۹۲۴
	برای سال بعد نگهداری شد.	۱۹۲۵
	جایزه سال قبل به جورج برناردشاو تعلق گرفت انگلستان و جایزه سال	۱۹۲۶
	۱۹۲۶ برای سال بعد محفوظ ماند	
	جایزه سال قبل درین سال داده نه شد.	۱۹۲۷
	جایزه سال ۱۹۲۷ در این سال داده شد	۱۹۲۸
فرانسه	هانری برکسون	۱۹۲۷
ناروی	زیکریه اوندست	۱۹۲۸
آلمان	توماس مان	۱۹۲۹
آمریکا	شینکلر لوئیس	۱۹۳۰
سوئد	اریک کارلنت	۱۹۳۱
انگلیس	جان گالزواتی	۱۹۳۲
روسیه	ایوان بونین	۱۹۳۳
ایتالیا	لویجی پیراندلو	۱۹۳۴
	جایزه این سال برای سال بعد نگهداشته شد	۱۹۳۵
	جایزه سال قبل که توزیع نشده بود به صندوق عمده و دو سوم آن به صندوق	۱۹۳۶
	جایزه ادبیات ریخته شد	
آمریکا	یوجین اونیل	۱۹۳۶
فرانسه	مارتن لگار	۱۹۳۷
آمریکا	برل باک	۱۹۳۸
فنلاند	امیل سیلا پنیه	۱۹۳۹
	یک سوم جایزه این سال به صندوق عمده و بقیه به صندوق صلح ریخته شد.	۱۹۴۰
	جایزه این سال نیز داده نشده به صندوق صلح ریخته شد.	۱۹۴۱

د افغانستان کالني

کشور	برنده جايزه	سال
	به ترتيب بالا عمل	۱۹۴۲
	به ترتيب بالا عمل شد	۱۹۴۳
دنيارک	يوها نس ويلهم بنسن	۱۹۴۴
چلي	خانم گابر يلا ميسترا ل	۱۹۴۵
المان	هر مان هسه	۱۹۴۶
فرانسه	اندره ژيد	۱۹۴۷
انگلستان	تا مس اليوت	۱۹۴۸
	جايزه اين سال برای سال بعد محفوظ گرديد	۱۹۴۹
امريکا	ويليام فالکنر	۱۹۴۹
	جايزه سال قبل نيز درين سال توزيع شد.	۱۹۵۰
انگلستان	برتر اند راسل	۱۹۵۰
سويډن	پارلا گر کويست	۱۹۵۱
فرانسه	فرانسوا موريا ک	۱۹۵۲
انگلستان	وينستون چرچل	۱۹۵۳
امريکا	ارنست هينگوي	۱۹۵۴
ايسلند	هالدر لاکنسي	۱۹۵۵
اسپانيا	خوان رامون خيمز	۱۹۵۶
فرانسه	البر کامو	۱۹۵۷
	بوريس پاسترناک (جايزه را نپذيرفت)	۱۹۵۸
ايتاليا	ساولو توره گو ازيمودو	۱۹۵۹
فرانسه	سن ژان پرس	۱۹۶۰
يوگوسلاويا	ايووا ندر يچ	۱۹۶۱
امريکا	جان اشتاين بک	۱۹۶۲
يونان	جورج سفر يسي	۱۹۶۳
فرانسه	ژان پل سارتر (پذيرفت)	۱۹۶۴
شوروي	ميخايل شولوخف (جايزه وانه پذيرفت)	۱۹۶۵
سويډن	نلي پايشي و	۱۹۶۶
کواتمالا	سامو يل النون	
کواتمالا	ميگل انجل استور ياس	۱۹۶۷
جاپان	يا سا ناري کاواي تاکا	۱۹۶۸

جوایز نوبل

کشور	برنده جایزه	سال
لارشی	سا مویل	۱۹۶۹
شوروی	الکسندر زویخ	۱۹۷۰
چلی	پابلو نرودا	۱۹۷۱
آلمان	هیتر یچ بویل	۱۹۷۲
جوایز (طبی)		
برای کار بر روی سیرم ضددیفتری.	امیل نین بهر ینگک:	۱۹۰۱
آزمایش های راجع به مالاریا.	سر ونا لد را س	۱۹۰۲
	نیلز فین سن	۱۹۰۳
تحقیق و تجربه در فیزیولوژی هضم غذا.	ایوان پالوف	۱۹۰۴
کشف میکروپ سل.	رابرت کخ	۱۹۰۵
سانیا گورامون کاجال - تحقیق در ساختمان	کامیل لوگو لکی	۱۹۰۶
سلسله اعصاب.		
آزمایش پروتوئین و یادر تولید بیماری.	شارل لادران	۱۹۰۷
مچنیکوف - تحقیق در مصونیت بدن از	یول ازیخ ژوالی	۱۹۰۸
بیماریها.		
تجربه درغده درقی .	تیو دور کوچر	۱۹۰۹
پیشرفت درباب (کیمیا) سلول.	ابر خست کوسل	۱۹۱۰
دیا پتر یکهای عواهل کمک به بینایی	الوار کرلستراند	۱۹۱۱
چشم.		
	اکلسیس کارل آزمایش در	۱۹۱۲
	پیوند اوندی و پیوند عروضا و اعضای دوران خون.	
تحقیق در انا فلاکس.	شارل ریچست	۱۹۱۳
تحقیق در فیزیولوژی و پتالوژی	رابرت بارانی	۱۹۱۴
دستگاه دستی بول (مجاری و راه های مربوط یکدیگر در درون بدن مانند مجاری گوش).		
	جایزه اعطاء نشده .	۱۹۱۵
	جایزه اعطاء نشده .	۱۹۱۶
	جایزه اعطاء نشده .	۱۹۱۷
	جایزه اعطاء نشده .	۱۹۱۸
اکتشافاتی در مورد مصونیت بدن از بیماریها	ژول بورده	۱۹۱۹

سال

- ۱۹۲۰ او گوست کشف تنظيم مکانيسم مو توري عرو ق
شعريه.
- ۱۹۲۱ جايزه اعطاء نشده .
- ۱۹۲۲ جايزه سال ۱۹۲۲ در سال ۱۹۲۳ بين اشيا لد هيل (بسبب کشف
توليد حرارت در عضلات) اوتومير هو ف - (رابطه بين مصر ف اکسيژن باتو ليد اسيد
لاکنيک در عضر ت تقسيم گرديد.
- ۱۹۲۳ فردريک بان تينک - جان مک لزود کشف انولين.
- ۱۹۲۴ ويلهم اتيت اوون کشف مکانيسم الکتروديو گرام.
- ۱۹۲۶ جوها نس في بي گر - کشف نوعي سرطان اسمي رو پ ترا کارسينوما.
- ۱۹۲۷ ژو ليوس واکتر - جور لک - به کاربردن تلقیح مالاريا در درما ن فلج ديمن
تيا.
- ۱۹۲۸ شارل نيکول - تحقيق در نفوس اکزا نته ماتيكوس.
- ۱۹۲۹ کريستيان ايژ ل مان - کشف ويتامين های انتی نور يتيک - سر فردريک
هاپکنيز: کشف ويتا مين های تقويت کننده نمو.
- ۱۹۳۰ کارل لندا شتي تر - کشف گروپ های خون انسان.
- ۱۹۳۱ اوترواريورک - کشف خاصيت و طرز عمل تخمير جهاز تنفسي .
- ۱۹۳۲ سر شارل شرينگتون - ادگار اديان کشف عمل نورد ن.
- ۱۹۳۳ تامس مورگان - کشف عمل کروموزوم هادر تو را ث.
- ۱۹۳۴ جورج ويبل ر جورج مينوت - ويلهم مورفی - کشف درمان کېدېر ضد
بيماري اتمی.
- ۱۹۳۵ هانس اسپمان - کشف اثر سازمان دهنده در نمو جنسي .
- ۱۹۳۶ سر هنري ديل اوتولروي - کشف انتقال (کيميایي) انگيزه های عصب.
- ۱۹۳۷ البرت سزمنت کيوز گي فوق ناگيرا پولت - اکثشا فاي در مورد احتراق
بيولوژيکی.
- ۱۹۳۸ کورنل هي منز - کشف اهميت مکانيسم سينوس و شريان ايور تا در تنظيم
تنفس.
- ۱۹۳۹ کور هارد دو مک - اگر ضد باکتر يابی پرونتو سيلات .

جوايز نوبل

- ۱۹۴۳ هزيك دم - ادوارد ېسى-تجزیه ویتامین (ك)
- ۱۹۴۴ ژوزف اولا نگر - هربر تاسین سرگاسر - وطاقیف نخهای عصبی .
- ۱۹۴۵ سر الکساندر فلمینگ - ارنست بوریس-چن - سر هوارد فلور ی - کشف پنسلین.
- ۱۹۴۶ هو مان مو لر - تاثیرات ار ئی اشعه - ایکس بر روی جنها
- ۱۹۴۷ کارل ف-گو تی کور ی-تحقیق درمنا بویسم نشایسته حیوانی - نادروهو ساری- تحقیق در غده جوز ی.
- ۱۹۴۸ پولی میو لی - کشف خواص حشره کش د.د. تی
- ۱۹۴۹ والتر او دنو هس - تحقیق در کنترل دفاعی بدن - انتو نیو کاتانو دوا برو فربر اگاس مو نیز. تکمیل عمل جراحی مغز.
- ۱۹۵۰ فیلیپ هینج - ادوارد کندال - تادیوس رایش ستاین - کشفیا تی درمورد هور مون های قشر اورنال غده های روی کلیه.
- ۱۹۵۱ ماکس تلو - تکمیل وا کسین ضد زردی.
- ۱۹۵۲ مسلمن وا کسن من - کشف استرو پتر می سین.
- ۱۹۵۳ فز تیز لپ من- هانس ادولف کوبر- تحقیق درسلو لهای زنده .
- ۱۹۵۴ جان اندرس - تو ماس دالو - فردریک را بینز - تحقیق در کشف وپورش ویروس پولیو
- ۱۹۵۵ هو کو یتو رل - اکسیدسیلون انزیمها.
- ۱۹۵۶ دیکن ر یشار دز - اندره کورتاند-ورنز فرو سما ن - تکنیک تازه در بیماری های قلبی.
- ۱۹۵۷ دانیل بوو- تکمیل دارو های در برابر الرز یها و تخدیر عضلات در خلال عمل جراحی.
- ۱۹۵۸ جو شو سا لدبر لک- تحقیق درمکانیسم ژنیک جورج بیدل - ادوارد تاتوم کشف اینکه چگونه جنها خصایص ارثی را انتقال میدهند .
- ۱۹۵۹ مررو او چو یال- ارتور کورن برک- کشفیات راجع به ترکیبات باگروموزوم که در توارث نقش حیا تی دارد عهده دارند.
- ۱۹۶۰ سر مک فار لین پرنت پترریان مدادار کشف اندازه مقاومت مصنوعیت.
- ۱۹۶۱ جورج فون بکه سی اکتشافات بزرگی درمورد مکانیسم فیز یکی گو شس درونی.
- ۱۹۶۲ جمیز واتسون - مور یسل ویل کنیز- فرا نیسیس کریک - تعین ساختمان اسید دلو کسیر ی بر تو کلیک

استراليا	سر جان كو يلس	۱۹۶۳
امريكا	كو تا رد بلوچ	۱۹۶۴
فرانسه	فرا نكيس يعقوب	۱۹۶۵
...	چار الز هو گنز	۱۹۶۶
سويډن	را گنز گرا نيت	۱۹۶۷
...	رابر ت هالي	۱۹۶۸
...	ماكس ډيلبر و ك	۱۹۶۹
امريكا	جو ليز اكسل رود	۱۹۷۰
	اير يل سو در ليند	۱۹۷۱
امريكا	جرا لدين ايد ل من	۱۹۷۲

جوايز فيز يك:

- ۱۹۰۱ ويلهم رونتگن - برای اشعه رونتگن.
- ۱۹۰۲ هندريك لورنتز- وپترزيمن تأثير مقناطيسي در تشعشع .
- ۱۹۰۳ هانري بگر ل- كشف راد يواكتيويه لحظه يی.
- ۱۹۰۴ جان استرو ت(لار دريلي) كشف ازگون در تحقيق كشافت گاز .
- ۱۹۰۵ فليپ لنارد - آزمایش اشعه كاتو ډيك.
- ۱۹۰۶ ژوزف تامسون- تحقيق در عبور برق از گاز ها.
- ۱۹۰۷ البرت ميشل سن - تحقيقات اسپيكتروم و سكو پيك و تيو رولو ژی
- ۱۹۰۸ گابرييل لپي من- كشف طرز كيه كردن الوان بوسيله عكاسی .
- ۱۹۰۹ گو ليل موماركيی - فرد يناندبر اون- تكميل بيسم.
- ۱۹۱۰ جو هانس - اندر والز - كشف معادله حالت گاز ها ومايعات.
- ۱۹۱۱ ويلهالم وين - تعين تشعشع حرارت.
- ۱۹۱۲ گوسشمار دالن، دستگاه تنظيم كننده خود كار كه در مفاره دريايي ور هما های شناوری بكار ميرود .
- ۱۹۱۳ كامر لينك -اونس - آزمایش های كه راهنمایی تو ليد هليوم مایع شد.
- ۱۹۱۴ ماكس فون لايو - كشف انكسار اشعه رونتگن هنگام عبور از شی بلوری .
- ۱۹۱۵ دوبرا ورموسوم به براگ - تجربه ساختمان بلوری بوسيله اشعه ایکس.
- ۱۹۱۷ شارل باركلا - كشف تشعشع رونتگن عناصر.
- ۱۹۱۸ ماكس پلانك - اكتشافات مربوط به فرسيه كوانتوم.

جوایز نوبل

- ۱۹۱۹ جو ها نس استارک - کشف تاثیر دایلر در اشعه کانال (اشعه مثبت گذرنده از خلا) و تجزیه خطوط اسپکتر (تجزیه نور آفتاب از میدان الکتریکی).
- ۱۹۲۰ شارل گیوم - اکتشافات راجع به خواص غیر عادی در الیاف فولادو نیکل.
- ۱۹۲۱ البرت اینشتاین - کشف قانون اثر فوتو الکتریک.
- ۱۹۲۲ نیلز بوهر - تحقیق در ساختمان اتم ها و تشعشعات آنها.
- ۱۹۲۳ رابرت میلیکان - تحقیق در تخلیه بدوی برق و آثار فوتو الکتریک.
- ۱۹۲۴ کارل سیگبان - تحقیق در اشعه ایکس اسپکتر و سکو بی.
- ۱۹۲۵ جیمز فرانک - گوستا وهرتز کشف قوانین برخورد الکترونها با آنها.
- ۱۹۲۶ چین پررین - تحقیق در ساختمان غیر مداوم ماده و کشف تعادل در عمل رسوب.
- ۱۹۲۷ ارتور کامپتون - کشف عوارض کامپتون - ترویلسون - مشاهده خط سیر ذرات برق.
- ۱۹۲۸ جالیر ۱۹۲۸ - ۱۹۲۹ به اوون ایچارد و سن برای تحقیق در آثار ترمیونیک و کشف قانون ریچارد سن اعطاء گردید.
- ۱۹۲۹ برنس لوییز ویکتور دو بروی.
- ۱۹۳۰ تید جاندراسک هارا - تجربه در انتشار نور و کشف اثر رامان.
- ۱۹۳۲ جایزه ۱۹۳۲ - ۱۹۳۳ ورتز هیز کتبرک برای ایجاد میکا نیکهای کورنتوم داده شد.
- ۱۹۳۳ اروین شرو دنیگر - پل دایرک کشف اشکال بارور تازه فر ضیه اتمی.
- ۱۹۳۵ جمیز چادویک - کشف نوترونی.
- ۱۹۳۶ ویکتور هیل - کشف کوسمیک - کارل اندرسن - کشف پوزیترون.
- ۱۹۳۷ کلینتون داریسون - جورج تامسون - کشف انگسار الکترونها بوسیله جسم بلوری.
- ۱۹۳۸ انریکو فرمی - شناسایی ماهیت عناصر جدید رادیو اکتیف و کشف عکس العمل هسته ای در تاثیر آ هسته نوترونها.
- ۱۹۳۹ ارنست اورلاند ولارنس تکامل سیکلو ترون.
- ۱۹۴۳ اوتو استرن - کشف عزم مغناطیسی پروتونها.
- ۱۹۴۴ ایزید وراسحق رابی - حرکات مغناطیسی ذرات اتمی.

- ۱۹۴۵ ولفگا نك پو لي- از مایشهایی درمورد شکافتگی های اتمی .
- ۱۹۴۶ پرسى و یلیا مز بریگمن - تحقیقات و اختراعات در فزیک فشار زیاد.
- ۱۹۴۷ سراد وارد دایل تن- کشف طبقه یی در ایونو سفور که امواج کوتاه رادیویی را منعکس میسازد .
- ۱۹۴۸ باتریک بلاک - تکمیل ا تاق ویلسون واکتشافاتی در تشعشع کوسمیک.
- ۱۹۴۹ هیدکی واکاوا - پیشگو یی ریاضی درمورد سطح منصف طو می بدون (مسون) در ۱۴ سال پیش از این سال.
- ۱۹۵۰ سیسل فرانک پاو ل کشف روش مطالعه هسته اتم از طریق عکس بر اد ری وکشیفاتی درمورد (مسون)
- ۱۹۵۱ سر جان دوگلاس کاک کرفت ازست والتون - آزما یش در تغییر ماهیت دانن هسته اتمی در سال ۱۹۳۲ .
- ۱۹۵۲ اد وارد میلز پورسول - فکیس بلاک - اندازه گیری میدان های مقناطیسی در هسته اتمی.
- ۱۹۵۳ فر یتر زنیکه - تکمیل میکرو سکوب (فارکو نتر است) .
- ۱۹۵۴ ماکس بورن - آزمایش مکانیک کوانتوم - الشهر بوتیه - تشعشع کوسمیک.
- ۱۹۵۵ پولکارپ کوشل - ویلیس لامپ- آزمایش در اندازه گیری اتمی .
- ۱۹۵۶ ویلیام شک میوالتر برا تاین- جان بردین - تکمیل ترا نزیستور الکترونیک
- ۱۹۵۷ تسئونگ دائومی - چن نینگ یانگ - رد اصل حفظ برابری و تشابه .
- ۱۹۵۸ پاو ل شرنتکوف ایلیا فوننگ ایگورتم - تکمیل اسیاب سنجش اشعه کوسمیک .
- ۱۹۵۹ امیلیو سگر - آوون چه برلن - نمایش وجود ضد پرو تون.
- ۱۹۶۰ دونالد گلاس - اختراع اتاق حباب برای تحقیق در ذرات اتمیک.
- ۱۹۶۱ زابرت هوفستاد تر- اندازه گیری شکل و اندازه گیری هسته اتمی - رود ولف مؤ سبأ نوئر طرز تولید و اندازه گیری گامای آرزد .
- ۱۹۶۲ لو .د. لاندائو - وضع فرضیه های راجع به ماده تغلیط شده.
- ۱۹۶۳ ماریا جیو پریت مایر امریکا
- ۱۹۶۴ باسوف اتحاد شوروی
- ۱۹۶۵ ریچارد فاین من امریکا

جوایز نوبل

۱۹۶۶	الفريد كاستلر	فرانسه
۱۹۶۷	هانس بيت	امريكا
۱۹۶۸	لويس الوارس	امريكا
۱۹۶۹	مورای گیل مان	امريكا
۱۹۷۰	لويس نیل	فرانسه
۱۹۷۱	دنيس گابر	انگلستان
۱۹۷۲	جان بارد	امريكا

جایزه کیمیا (شیمی)

- ۱۹۰۱ یا کو بوس وانت هوف-کشف قوانین دینامیک شیمیائی و فشار او ستموتیک در محلولات .
- ۱۹۰۲ امیل فیشر- آزمایشهای روی گروه های شکر و پیورین مواد .
- ۱۹۰۳ ستونت ارنیوس - فرضیه الکتور-لنیک تجزیه .
- ۱۹۰۴ سرو یلیام رانری - کشف عنا صرگازی بی اثر در هوا .
- ۱۹۰۵ ادولف فون بایر- آزمایش بر رنگ های آبی وتر کیبات ئیدروارو ما تیک .
- ۱۹۰۶ هانری مواسان - جدا کسردن فلورین وایجاد کوره فلورین .
- ۱۹۰۷ ادوارد بوخز - کشف تخمیرهای بی سلول و تحقیق در کیمیا بیولوژیک .
- ۱۹۰۸ ارست راتر فورد - تحقیق در تجزیه عناصر .
- ۱۹۰۹ ویلهلم استوالد - آزمایش درمورد کاتا لیترو تحقیق در میزان های تعادل شیمیائی و عکس العمل شیما ئی .
- ۱۹۱۰ اوتو والاتس - تحقیق در زمینه ترکیبات الیسیکیک .
- ۱۹۱۱ حاری کوری - کشف عناصر رادیوم وپولو ینوم .
- ۱۹۱۲ ویکتور گرین بارد - کشف معرف های درشیمی که بنام خود او نامیده شد .
- ۱۹۱۳ الرد ورنر- ارتباط دادن اتم هابه یکدیگر در مولکول .
- ۱۹۱۴ تئود وریچارد - تعیین وزن اتمی بسیاری از عناصر کیمیای .
- ۱۹۱۵ ریچارد ویلس تاتر - تحقیق درمورد رنگ گیاهان بخصوص کلروفیل
- ۱۹۱۶ جایزه اعطاء نشد .
- ۱۹۱۸ فویترز هابر- تولید ترکیبی امونیاک .

- ۱۹۲۰ والدر نزنسک - در ترمو کيمياوي.
- ۱۹۲۱ فدریک سوري - تحقيق در مېدا و طبيعت ايز توپها .
- ۱۹۲۲ فرانسيس استون - کشف اېزو- توپها در عناصر غير راډيو اکتيف- کشف قانون عدد تما م.
- ۱۹۲۳ فريتس پرگي - روش مکروب انا ليز مواد آبي .
- ۱۹۲۵ جايزه ۱۹۲۵-۱۹۲۶ به ريچارډ زيگموندی نامچانس- برای تجربه در طبيعت محلولات سريشي .
- ۱۹۲۶ تئود ورسود برک - تحقيق در سيستم های پراگند گي .
- جايزه ۱۹۲۷-۱۹۲۸ به هين ريخ ويلنس- برای تحقيق در سلید های صفرائي و مورد وابسته يکديگر .
- ۱۹۲۸ ادولف وينداوس - تحقيق در توليد استرو لها و رابطه آنها با ويتامين ها .
- ۱۹۲۹ ارتور هاردن - هانس فون اولرشل پين - تحقيق در تخمير شکر ها.
- ۱۹۳۰ هانس فيشر- آزمایش در مورد رنگ خون.
- ۱۹۳۱ کارل بوش - فردريک بـرگيوس- اختراع و تکميل روشهای فشار زياد کيمياوي.
- ۱۹۳۲ اير ينک لانگمور - آزمایش در قلمرو کيمياوي سطحی.
- ۱۹۳۴ هارد لدوري - کشف هيدروجن سنگين .
- ۱۹۳۵ فردريک واپرن ژوليو کوري - ترکيب عناصر جديد راډيو اکتيف.
- ۱۹۳۶ پيتر دبي - تحقيق در لحظات ريپول وانکسار اشعه ايکس والکترو نها در گاز ها .
- ۱۹۳۷ والتر هاوت - تحقيق او کربوئيد راتنها و ويتامين ها - پلکار در تجربه در مورد کارتنوئيد ها فلاوين ها و ويتامين ها.
- ۱۹۳۸ ريچارډ کوهن - تحقيق در کاربو- تينوئيد و ويتامين (جايزه رانپذيرفت).
- ۱۹۳۹ ادولف فردريک جوهان بوتنا نعت- ارفايش هور مو نهاي جنسي (جايزه را نپذيرفت) .
- لئوپولد روزيکا- آزمایش با پولی مستي لن هتا.
- ۱۹۴۳ جورج هه وسي ده هوس - بکار بردن ايزو توپها بعنوان شاخص .
- ۱۹۴۴ اوتوها هن شکا فتکي اتم .
- ۱۹۴۵ ارتوري ايلماری وير تاتن

جوایز نوبل

- ۱۹۴۶ جیمز سوفر - بلوری کردن آنزیم ها - جان نور تروپ - وندل استا نلی - تهیه آنزیم ها و پروتئین های ویروس .
- ۱۹۴۷ سررا لبرت رابین سن - تحقیق در مورد نباتی .
- ۱۹۴۸ ارن تی سلپوس - کشفیات کیمیاوی وجداء کردن ویروس فلج موش .
- ۱۹۴۹ ویلیام فرانس گیاک - تحقیق در ترمودینامیک بخصوص تاثیران حرارت قلیل .
- ۱۹۵۰ اوتود یلز - کورت الدر - کشف ترکیب (دی ین)
- ۱۹۵۱ گلن سی بورک - ادوین مک میلان کشف پلو تو نیوم .
- ۱۹۵۲ ارچر جان واتر مارتین - ریچارد لارنس میلینگ تون سینج - تکمیل کروما تو گرافی (عکس برداری رنگین) .
- ۱۹۵۳ هرمان استا ثولینک - تحقیق در مولکو لهای بزرگ .
- ۱۹۵۴ لنوس یائو لینک - تحقیق در نیرو هائی که پروتئین و سایر مولکو لها دانه یکدیگر پیوسته اند .
- ۱۹۵۵ ون سن دووی نیو - هور فونهای غده صنوبری .
- ۱۹۵۶ سر سیریل هین شل وود نیکلای سمونف - تحقیق در زمینه تیک (نیروی جنبش) عکس العمل کیمیاوی .
- ۱۹۵۷ سرالکسا ندر تاد تحقیق در ترکیب شیمیائی که عوامل اصلی در توارث هستند .
- ۱۹۵۸ فردریک سانگو - تعیین ساختمان مولکولی انسولین .
- ۱۹۵۹ ژارو سلاو هیرو فسکی - تکمیل پولارو گرافی با طرز تجزیه الکترو کیمیاوی
- ۱۹۶۰ ویلارد لیبی - اختراع ساعت اتمی برای تعیین عمر اشیاء بوسیله اندازه گیری رادیو اکتیویته آنها .
- ۱۹۶۱ ملوین کالوین - انجام عملیات کیمیاوی در خلال فوتو سین ترد عمل حکر وفیل و فعل وانفالات کیمیاوی در گیاه .
- ۱۹۶۲ ماکس پرونز - جان کندر یو - نقشه از مولکول ها پروتئین باشعه اکیس .
- ۱۹۶۳ گلاؤ ناتا ایتالیا
- ۱۹۶۴ دروتی سی . هودکین انگلستان .

۱۹۶۵	رابرت . بي. ادوارد	امريکا
۱۹۶۶	رابرت مولکين	امريکا
۱۹۶۷	مين فريده ايلخن	المان
۱۹۶۸	لارنس اونساکر	المان
۱۹۶۹	ديړک	انگلستان
۱۹۷۰	لويس لي لوير .	
۱۹۷۱	چير هارد هاند برک	کانادا
۱۹۷۲	کريستين الفنيس	امريکا

جوايز صلح

- ۱۹۰۱ هانري دونان «سويس» فردر يک پسي «فرانسه» .
- ۱۹۰۲ الي دو کومون-البرت کوبا ت «سويس» .
- ۱۹۰۳ سر ويليام کرمر «انگليسي» .
- ۱۹۰۴ مؤسسه حقوق بين المللي «بلژيک» .
- ۱۹۰۵ برتافون سوت لږ «اطريش» .
- ۱۹۰۶ تئودور دورولت «امريکا» .
- ۱۹۰۷ ارنستو مونتا «ايتاليا» لوي رلږ «فرانسه» .
- ۱۹۸۰ کلاس ارنولد ستون «سويډن» فردريک باجر (دانمارک) .
- ۱۹۰۹ او گوست بير نائرت (بلژيک) بارون يول دستور نل دوکنستان دور يک (فرانسه) .
- ۱۹۱۰ دفتر ثابت صلح بين المللي (سويس) .
- ۱۹۱۱ توبياس اسر (هلند) الفرد ه. فريده (اطريش) .
- ۱۹۱۲ اليپوروت (امريکا)
- ۱۹۱۳ هانري لافو نعين (بلژيک)
- ۱۹۱۵ جايزه اعطاء نشده .
- ۱۹۱۶ جايزه اعطاء نشده .
- ۱۹۱۷ صليب سرخ بين المللي .
- ۱۹۱۹ وودرو ويلسن (امريکا) .
- ۱۹۲۰ لنون يورژوا (فرانسه) .
- ۱۹۲۱ کارل بران نينگ «سويډن» کزستيا لنگ «ناروي» .
- ۱۹۲۲ فريت ژوف تانسن «ناروي» .

جوایز نوبل

- ۱۹۲۳ جایزه اعطاء نشد .
- ۱۹۲۴ جایزه اعطاء نشد .
- ۱۹۲۵ سر اوستن چمبر لن (انگلیسی) شارل داز (آلمان) .
- ۱۹۲۶ اریستید بریاند (فرانسه) گوستاواسترس من (آلمان) .
- ۱۹۲۷ فردیناند بوسیپس سون (فرانسه) لودو یک کوئید (آلمان) .
- ۱۹۲۸ جایزه اعطاء نشد .
- ۱۹۲۹ فرنک کلکوک (آمریکا) .
- ۱۹۳۰ لارس سیود وبلوم (سویڈن)
- ۱۹۳۱ جین ادامز - نیکلا بتلر (آمریکا) .
- ۱۹۳۲ جایزه اعطاء نشد .
- ۱۹۳۳ سرلور مان انگل (انگلیسی) .
- ۱۹۳۴ ارتور هندرسون (انگلیسی) .
- ۱۹۳۵ کارل فون اوسی یئسل کس (آلمان) .
- ۱۹۳۶ کارلوس دلاماس (آرژنتاین) .
- ۱۹۳۷ لارد سیسل اف چل وود (انگلیس) .
- ۱۹۳۸ دفتر بین المللی نانسن برای کمک به آوره گان . (سویس) .
- ۱۹۳۹ جایزه اعطاء نشد .
- ۱۹۴۴ صلیب سرخ بین المللی .
- ۱۹۴۵ کوردل هول (آمریکا) .
- ۱۹۴۶ امیلی باش - جان مات (آمریکا) .
- ۱۹۴۷ امریکن فرنند زسرویس کامیتی (آمریکا) جامعه انگلیس فرنند زسرویس کونسل (انگلیس) .

د افغانستان کالني

۱۹۴۸	جايزه اعطاء نشده .
۱۹۴۹	لارد جان بويدا ور (اسکا تلند).
۱۹۵۰	رالف بنچ (امريکا) .
۱۹۵۱	لنون ژوهو (فرانسه) .
۱۹۵۲	البرت شوايتزر (فرانسه) .
۱۹۵۳	جورج مارشال (امريکا) .
۱۹۵۴	دفتر کميسيونر عالي ملل متحد برای کمک به آوره کان.
۱۹۵۵	جايزه اعطاء نشده .
۱۹۵۶	جايزه اعطاء نشده .
۱۹۵۷	ليسر پيرسن (کانادا) .
۱۹۵۸	دوسينيك ژرژها نري پير (انگليس) .
۱۹۵۹	فليپ جان تونل بيکر (انگليس) .
۱۹۶۰	البرت جان لوت هوي (افريقای جنوبی) .
۱۹۶۱	داگ همر شولد (سويدن)
۱۹۶۲	جايزه اعطاء نشده .
۱۹۶۳	انشر نيشنل ريډ کراس صليب سرخ بين المللی .
۱۹۶۴	مارتين لوتر کينگ امريکا .
۱۹۶۵	صندوق وجهي کمکی اطسفال يونيسف .
۱۹۶۶	جايزه اعطا نشده .
۱۹۶۷	جايزه اعطاء نشده .
۱۹۶۸	رين کاسن فرانسه .
۱۹۶۹	جايزه اعطاء نشده .
۱۹۷۰	نورمان بولوک امريکا
۱۹۷۱	ويلی برانت المان

پاره‌ای از اختراعات مهم جهان

نام اختراع	سال اختراع	مخترع	ملیت
موتور بانیروی بخار	۱۸۸۹	روبر	امریکایی
موتور بااستارت خود کار	۱۹۱۱	کنترینگ	امریکایی
موتور باماگنت	۱۸۹۹	دایملر	آلمانی
موتور گازوئیلی	۱۸۸۷	دایملر	آلمانی
موتور برقی	۱۸۹۲	مورین	امریکایی
موتور گازوئیلی	۱۸۹۴	کرپ	آلمانی
الکتروموتور	۱۹۳۹	الکساندرسون وادوارد	امریکایی
الوینیوم استخراج با برق	۱۸۸۶	هال	امریکایی
اژدر- با پروانه	۱۸۶۸	وایت هد	انگلیسی
اژدر- هدایت شونده	۱۸۷۶	برنان	انگلیسی
اژدر ساده	۱۸۷۶	بوشنل	امریکایی
ابکاری برقی	۱۸۰۵	بروک ناتلی	ایتالیایی
آبکاری برقی	۱۸۳۸	زاکوب اسپنسر	انگلیسی
اره موتوری	۱۸۰۸	نیویری	انگلیسی
موتور برقی	۱۸۸۴	واندیل	امریکایی
اشعه ایکس	۱۸۹۵	روننگن	آلمانی
استارت الفت	۱۹۲۲	لارسون	امریکایی
اسیکتروسکپ	۱۸۵۹	کیرشف و بونسن	آلمانی
استخراج سودا از نمک	۱۷۹۱	لیلان	فرانسوی
بالون	۱۷۸۳	مون کل فیه	فرانسوی
برق گیر	۱۷۵۲	فرانفاس	امریکایی
باروت بی دود	۱۹۲۱	فلارتی	امریکایی
بلند گو	۱۹۲۴	رایس کلوک	امریکایی
بمب	۱۹۰۳	اونگه	سویدنی
بمب (تکمیل)	۱۹۱۶	تیت	امریکایی
بنزین سبک (تجزیه شده)	۱۹۱۳	برتون	امریکایی
بنزین غلیظ (باملاح سرب)	۱۹۲۲	میچ لی	امریکایی

د افغانستان ګانې

ملیت	مخترع	سال اختراع	نام اختراع
شوروی	ایپاتیف	۱۹۳۰	بنزین با اکتان زیاد
ایتالیایی	ګاليله	۱۵۸۱	پاندول
ایتالیایی	ګریستوفری	۱۷۰۹	پیانو
امریکایی	استیونس	۱۸۰۴	پروانه کشتی
ایتالیایی	ولتا	۱۸۰۰	پیل الکتریکي
امریکایی	دوار	۱۸۹۱	تجزیه و تقطیر نفت
انګلیسی	پارسون	۱۸۹۴	توربین بخار
انګلیسی	سو پنستن	۱۹۱۴	تانک
امریکایی	مورس	۱۸۳۲	تلګراف بصورت ابتدائي
اطریش	جین تی	۱۸۵۳	تلګراف (دوطرفه)
امریکایی	ادسیون	۱۸۷۴	تلګراف (چندطرفه)
ایتالیایی	مارکنی	۱۸۹۶	تلګراف بیسیم
امریکایی	ګراهام بل	۱۸۷۶	تلیفون
امریکایی	استراګر	۱۸۹۱	تلیفون خودکار
امریکایی	کارلنس	۱۸۹۹	تلیفون بی سیم
ایتالیایی	ګاليله	۱۰۶۹	تلسکوپ
آلمانی	کپلر	۱۶۱۱	تلسکوپ نجومی
امریکایی	اوتیس	۱۸۵۲	ترمز لفت
امریکایی	وستینگهاوس	۱۸۶۸	ترمز بادی
اسکا تلندی	برد	۱۹۲۶	تلویزیون
امریکایی	استانیلی	۱۸۸۵	ترانسفورماتور باکوران متناوب
امریکایی	کلارک	۱۹۳۰	ترانسفورماتور برای جریان های مختلف
امریکایی	هالت	۱۹۰۰	تراکتور
امریکایی	فرانیسیس	۱۸۴۹	توربین آبی
امریکایی	ګورتنس	۱۸۹۹	توربین ګاز
امریکایی	فیسک	۱۸۹۱	تفنگ دوربین دار
امریکایی	جونګ	۱۹۳۳	ترین برقی باکوران متناوب

اختراعات مهم

نام اختراع	سال اختراع	مخترع	ملیت
جوشکاری برقی	۱۸۷۷	تامپسون	امریکایی
جعبه های برقی خودکار (اتومات)	۱۹۰۴	وستینگهاوس	امریکایی
ماشین چاپ	۱۴۵۰	گوتنبرگ	آلمانی
چسب باکلیت	۱۹۰۷	بکلاند	بلژیکی
ماشین خیاطی	۱۸۳۰	تیمونید	فرانسوی
چراغ گازی	۱۸۵۵	بونس	آلمانی
چراغ گازی معدن	۱۸۱۶	دیوی	انگلیسی
چراغ برقی زغالی	۱۹۲۳	الکساندرسن	امریکایی
چراغ برقی زغالی خودکار	۱۹۳۲	سن بیان لودویک	امریکایی
بایسکل	۱۸۴۲	مک میلان	اسکاتلندی
بایسکل (تکمیل)	۱۸۸۴	استارلی	انگلیسی
بایسکل بطریق امروزی	۱۸۸۶	پوپ	امریکایی
دوربین سینما	۱۸۹۳	ادسیون	امریکایی
دوربین سینما	۱۸۹۳	جین کینز	امریکایی
دوربین سینما	۱۸۹۵	لومیر	فرانسوی
دینامو باکوران مستقیم	۱۸۶۰	پیچی نوتی	ایتالیایی
دینامو باکوران مستقیم (کامل)	۱۸۷۰	گرام	بلژیکی
دینامو یافراکانس قوی	۱۹۳۹	تامپسون	انگلیسی
دینامیت	۱۸۶۶	نوبل	سوئدی
دیفرانسیل موتر	۱۸۹۵	بنز	آلمانی
رادیو بصورت ابتدایی	۱۸۹۵	مارکونی	ایتالیایی
رادیو تیلیفون	۱۹۰۲	پولسن	امریکایی
رادار	۱۹۲۲	تیلور دیونگک	امریکایی
رزیستانس الکتریکی	۱۸۲۵	هیلیارد	امریکایی
زیر دریایی	۱۸۹۱	هالند	امریکایی
زیپلن	۱۹۰۰	زیپلن	آلمانی
ژیروسکپ	۱۸۵۲	فوگو	فرانسوی
سرقلم آهنین بجای پر	۱۷۸۹	هاریسون	انگلیسی

د افغانستان کالني

امريکايي	اډيسون	۱۸۸۷	سينما (دوربين)
امريکايي	هانت	۱۸۴۹	ستنچاق کاغذ
اسکاټلندي	مرداخ	۱۷۹۷	سوخت گاز
سويس	براندنبرک	۱۹۰۰	سلوفان
امريکايي	هيات	۱۸۷۰	ستولونيد
انگليسي	آسپ دين	۱۸۴۵	سينما پر تلند
هلندي	هويکنس	۱۶۵۷	ساعت ديواري پانډول دار
امريکايي	والر	۱۹۵۲	سينماي سه بعدی
امريکايي	پاز	-	سيم داخلي لامپ
امريکايي	بردن	۱۸۵۶	شیر خشک
فرانسوي	ليپمان	۱۸۹۱	عکس رنگي
امريکايي	سيکلاند	۱۸۹۸	عکاسي (کاغذ)
امريکايي	واترمن	۱۸۸۴	قلم خودنويس
امريکايي	ويرت	۱۸۸۵	قلم خودنويس تکميل
امريکايي	گوټري	۱۸۳۱	کلروفورم
فرانسوي	ژوفر	۱۷۸۳	کشتي بخار
شوروي	گاډ ريلف	۱۸۹۱	کورډ مخصوص تجزيه نفت
امريکايي	فولتون	۱۸۰۷	کشتي بخار (تکميل)
انگليسي	جان واکر	۱۸۲۷	کوگرډ
امريکايي	فيلپس	۱۸۳۶	کوگرډ فسفري (تکميل)
آلماني	دايمډ	۱۸۷۶	کاربراتوار گاز وئيلي
اطريشي	هوفمان	۱۸۹۳	کوزه زغالي
امريکايي	فلت	۱۸۷۷	کنټور برقي
امريکايي	اريکسون	۱۸۶۱	کشتي جنگي مونيتور
امريکايي	دنت	۱۹۲۰	کندانساتور
امريکايي	امت	۱۹۱۳	کشتي الکتریکي
آلماني	زيمنس	۱۸۶۱	کوډه ډوب آهن
فرانسوي	ژيفار	۱۹۵۲	کشتي هوايي
برازيلي	سانتوس دومن	۱۸۹۸	کشتي هدايت شونده
فرانسوي	لان	۱۸۱۹	گوشي طبي (مخصوص قلب)
آلماني	دال	۱۸۸۴	کاغذ از چوب

اختراعات مهم

امریکایی	برلیز	۱۸۸۷	گرافافون
امریکایی	آیوز	۱۸۹۳	گراور سازی
آلمانی	سواى گر	۱۸۲۰	گالوانمتر
آیرلندی	دانلپ	۱۸۸۹	لاستيك بادی بایسکل
انگلیسی	هیل	۱۹۳۱	لاستيك مصنوعی
امریکایی	لانگ تور	۱۹۱۳	لامپ رادیو
امریکایی	کولیج	۱۹۱۵	لامپ اشعه ایکس
انگلیسی	ترویتک	۱۸۰۱	ریل اولیه
انگلیسی	جرج استیونسن	۱۸۱۴	ریل آزمایشی
انگلیسی	جرج استیونسن	۱۸۲۹	ریل (تکمیل)
امریکایی	کوپر	۱۸۳۰	ریل مخصوص امریکایی
امریکایی	ویل	۱۸۵۱	ریل برقی
امریکایی	ادیسون	۱۸۷۹	لامپ برقی (تکمیل)
امریکایی	نیوبلد	۱۸۹۷	ماشین شخم زنی
امریکایی	هو	۱۸۴۶	ماشین چاپ دوار
امریکایی	مک کی	۱۹۶۰	ماشین کفشدوزی
امریکایی	اونس	۱۹۰۳	ماشین بطری سازی
فرانسوی	پاسکال	۱۶۴۲	ماشین حساب
امریکایی	بورو	۱۸۸۸	ماشین حساب نواری
ایتالیایی	گاليله	۱۵۹۳	میزان الحراره
آلمانی	فارنهایت	۱۷۱۴	میزان الحراره جیوه ای
اطریشی	میتروهرفر	۱۸۶۴	ماشین تحریر
انگلیسی	کلرت رایت	۱۷۸۵	ماشین نساجی
امریکایی	کاتلینگ	۱۸۶۱	تفنگ
امریکایی	هاج کیس	۱۸۷۲	تفنگ (تکمیل)
انگلیسی	ماکزیم	۱۸۷۳	تفنگ ماکزیم
امریکایی	هنری	۱۸۲۸	ماگنت الکتریکی
امریکایی	مور	۱۸۳۶	ماشین درو
امریکایی	گوئل	۱۹۵۱	ماشین تهیه یخ
امریکایی	ماتسن	۱۸۸۸	ماشین درو و جمع آوری خرمن

اختراعات مهم

سال اختراع	نام اختراع	سال اختراع	نام اختراع
ایتالیایی	توری چلی	۱۶۴۳	میزان الهواء
امریکایی	ریتی	۱۸۷۹	ماشین سنجش دخل و خرچ
امریکایی	برلینز	۱۸۷۷	میکروفون
هلندی	جانسون	۱۵۹۰	میکروسکوپ مرکب
امریکایی	تسلا	۱۸۹۲	موتور برقی با کوران متناوب
امریکایی	تسلا	۱۸۸۹	موتور برقی القائی
چکوسلواکی	استاسنک	۱۹۰۷	موتور برقی دوار
آلمانی	دایملر	۱۸۸۵	موتور سیکلت
امریکایی	هیلز	۱۸۶۸	ماشین چم زنی
انگلیسی	استرکون	۱۸۲۴	ماکنیت الکتریکی
آلمانی	اوتو	۱۸۷۷	موتور با گاز زغال
امریکایی	مرگنتالر	۱۸۹۵	ماشین لینوتا پ
آلمانی	دایملر	۱۸۹۶	موتور گاز وئیل
آلمانی	بنز	۱۸۸۰	موتور با استارت برقی
آلمانی	دایملر	۱۸۸۳	موتور کمپرسی
اسکاتلندی	وایت	۱۷۶۹	ماشین بخار با پیستون
انگلیسی	نیو کامن	۱۷۰۵	ماشین بخار با پیستون
انگلیسی	ساوری	۱۶۹۸	ماشین بخار
انگلیسی	براون	۱۸۲۳	ماشین تخلیه گاز
انگلیسی	هوبلور	۱۷۸۱	ماشین بخار مرکب
آلمانی	دیزل	۱۸۹۵	موتور دیزل
سویڈنی	دولال	۱۸۸۰	ماشین تهیه (مسکه) از شیر
امریکایی	لابراتوار دونن	۱۹۳۷	نایلون
امریکایی	کوپر	۱۸۴۶	نوار سنجش دقت
ایتالیایی	سوبر	۱۹۴۶	نیترو کلیسیرین
امریکایی	کاروتر	۱۹۳۰	نایلون سن تیتک

اختراعات مهم

نام اختراع	سال اختراع	مخترع	ملیت
نورافکن مخصوص صحنه تیاتر	۱۹۲۶	درامونه	انگلیسی
تفنگچه خودکار	۱۸۱۱	تورنتون هال	امریکایی
تفنگچه از نوع رولور	۱۸۳۵	کلت	امریکایی
تفنگچه برونینگ	۱۹۶۱	لانگ لی	امریکایی
طیاره آزمایشی	۱۸۹۶	اورویل دویلبرورایت	انگلیسی
طیاره موتوردار	۱۹۰۳	اورویل دویلبرورایت	انگلیسی
هلیکوپتر	۱۹۱۶	برتان	انگلیسی
هلی کوپتر (تکمیل)	۱۹۳۹	سیکورسکی	امریکایی
طیاره ای جت	۱۹۳۰	ویتل	امریکایی
طیاره آبی	۱۹۱۱	کورتیس	امریکایی

کرونولوژی اخبار خارجی

۲۸ سرطان :

اخبار خارجی ماه سرطان اسد

اول اسد :

صلح موسسه موصوف در قبرس افزوده شود.

دكتور كورت والدهايم سر منشی موسسه ملل متحد نسبت به تخلفاتیکه از مقررات اوربند در قبرس صورت میگيرد نگرانی عمیق خودرا ابراز داشته است.

والد هايم ازدسته های متخاصم در قبرس تقاضا کرده به موضعی که پس از انفاذمتارکه در آنکشور تعیین شده برگردند .

۲-اسد :

حکومت امریکا حکومت موقتی رئیس جمهور جدید قبرس وهمچنان حکومتی را که از طرف کارامانلیس در یونان تشکیل شده بصورت دیفکتو برسمیت شناخته است .

۳-اسد :

شورای امنیت موسسه ملل متحد يك جلسه اضطراری در اثر تقاضای دكتور كورت والدهايم سرمنشی موسسه موصوف برای غور در بازه اوضاع میدان هوایی نیکوسیا تشکیل داد .

۴-اسد :

پارلمان اتحادشوروی در جلسه مشترك خود باردیگر لیونید بریژنف رابحیث رهبر حزب کمونیست ، نیکو لای پودگورنی بحیث صدرهیات رئیسه شورای عالی والکسی کاسیگین رابحیث صدراعظم آنکشور انتخاب نموده است .

۶- اسد :

کم از کم سه صدسیاه پوست در لوندنا مرکز انگولا در دوهفته گذشته از طرف سفید

در قبرس تحت اداره صاحبمنصبان یونانی وقوای محافظه یونانی زبان کودتا صورت گرفته وامور مربوطه راتحت کنترل خود قرارداده است چون قوای عسکری کودتا کننده راساً مربوط بیک دولت خارجی است لذا استقلال و تمامیت ارضی قبرس رابه خطر مواجه ساخته است .

۲۹ سرطان :

لوی درستیز های کشور های عربی در قاهره تشکیل جلسه دادند، ریاست این جلسه عبدالغنی جماسی لوی درستیز مصر به عهده داشت در این جلسه راجع بابیجاد هم آهنگی بین کشور های بیست گانه عضو جامعه عرب در مسایل دفاعی ونظامی مذاکراتی صورت گرفته است .

۳۰ سرطان :

اندري گرومیکو وزیر خارجه اتحادشوروی بتاريخ ۳۰ سرطان ۱۳۵۳ درمورد مسئله قبرس باردیگر باسفیر ترکیه درمسکو ملاقات و مذاکراتی انجام داد .

۳۱ سرطان :

شورای امنیت موسسه ملل متحد اوضاع قبرس رامورد مطالعه قرار داد .

دكتور كورت والدهايم سر منشی موسسه ملل متحد در این جلسه گفت: که برای حفظ نظم وآرامش در قبرس باید بر تعداد افراد قوای

یوستان افراطی آنجا بقتل رسیده ویا زخمی شده اند.

۷-اسد :

اتحاد شوروی از شورای امنیت موسسه ملل متحد تقاضا کرد تا یک هیأت مخصوص خود را به قبرس جهت عملی ساختن موافقتنامه اخیر شورای امنیت اعزام بدارد .

در مسوده فیصله نامه ای که از طرف نماینده اتحاد شوروی در جلسه شورای امنیت ارائه شده گفته شده که باید آن دسته از عناصر خارجی که موجودیت شان در قبرس غیر قانونی میباشد هر چه زودتر از آن کشور خارج ساخته شوند .

۸-اسد :

وزرای خارجه ترکیه ، یونان و انگلستان موافقتنامه مربوط به حل بحرانهای قبرس را پس از شش روز بحث در ژنیو امضاء کردند . این موافقتنامه که بنام اعلامیه ژنیو یاد میشود خواستار توقف فوری و کامل جنگ بین دسته های متخاصم در قبرس، خودداری از توسعه مناطق تحت اشغال عساکر طرفین را ایجاد میکند منطقه غیر نظامی بین دسته های متخاصم شده است . همچنان بر اساس این موافقتنامه اسرای جنگی بین دسته های متخاصم مبادله شده و از عساکر قبرس تقاضا شده تا از مواضع ترکی زبانها خارج گردند .

۱۱-اسد :

محافل مطلع در مسکو اظهار میدارند که رهبران اتحاد شوروی با تأسیس نمایندگی

رسمی موسسه آزادی فلسطین در مسکو موافقه نموده اند. این موافقه نتیجه مذاکراتی میباشد که یاسر عرفات رهبر موسسه آزادی فلسطین در مسکو با سران حکومتی اتحاد شوروی انجام داده و نمایندگی فلسطینی ها در مسکو بالاتر از یک نمایندگی عادی اطلاعاتی خواهد بود .

۱۳-اسد :

برای اولین بار در تاریخ موزمبیق بیرق جبهه آزادی موزمبیق درین منطقه به اهتزاز درآورده شد .

۱۴-اسد :

ریچارد نکسن رئیس جمهور امریکانه تنها باین موضوع اعتراف کرده که از فعالیت های مربوطه به افتضاح و اثر گیت اطلاع داشته بلکه در بعضی موارد به ابتکاراتی نیز دست زده است .

در بیانیه که از طرف نکسن در واشنگتن انتشار یافته گفته شده که وی به اداره اطلاعات فیدرالی و اداره استخبارات مرکزی امریکا هدایت داده بود تا از جریانات و ترگیت به نفع سیاسی وی کسب اطلاع نمایند .

۱۵-اسد :

انور السادات رئیس جمهور مصر و ملک فیصل پادشاه عربستان سعودی مذاکرات خود را در اسکندریه خاتمه دادند .

مهمترین موضوعاتی که در مذاکرات سران دو کشور مطرح بحث قرار گرفته اوضاع شرق میانه و مساعی برای برقراری صلح در این

منطقه بوده وهم طرفین راجع به همکاری های نزدیکتری بین مصر و عربستان سعودی مذاکره نموده اند .

۱۶-اسد :

یکدسته از اعضای برجسته مجلس سنای امریکا یادداشتی برای ریچارد نکسن رئیس جمهور آنکشور فرستاده وازوی خواسته اند استعفا بدهد زیرا اکثریت اعضای مجلس نمایندگان طرفدار مواخذه وی میباشد. همچنان این امر نشان میدهد که نکسن حامیان خود را در مجلس سنایز بکلی از دست داده است .

۱۶-اسد :

انتونیودی سینیولا رئیس دولت پرتغال اعلام داشت که حکومت آنکشور در نظر دارد برای تعیین سرنوشت مردم جزایر کیپ وردی در آنجا ریفراندومی را براه اندازد .

۱۸-اسد :

ریچارد نکسن رئیس جمهور امریکا شب ۱۸-اسد ۱۳۵۳ ازوظیفه خود استعفاء داده و اعلام نمود که این تصمیم را بحیث رئیس جمهور امریکا برای دادن تقدم به منافع مردم امریکا اتخاذ مینماید . وی در یک بیانیه تلویزیونی گفت: که سراز ظهر روز ۱۸-اسد بوقت محلی استعفای وی نافذ گردیده و در همان وقت جرالدفورد معاونش بحیث رئیس جمهور آینده امریکا حلف وفاداری یاد میکند.

۱۸-اسد :

موافقت نامه یی که بین نمایندگان نظامی ترکیه، انگلستان، یونان و موسسه ملل متحد

در باره تعیین خط اوربند در قبرس حاصل شده به ژنیو ارسال گردیده است . این موافقتنامه در دوران مذاکرات نمایندگان مذکور باامضاء رسیده و اکنون برای تأیید وامضای نهایی وزرای خارجه ترکیه ، یونان و انگلستان به ژنیو ارسال شده است .

۱۹-اسد :

کابینه امریکا اولین جلسه خود را پس از رویکار آمدن جرالدفورد بحیث رئیس جمهور آنکشور تشکیل داد . پس از این جلسه که در آن راجع به اکثر مسایل داخلی وخارجی بحث شده جرالدفورد با اعضای شورای امنیت ملی امریکا که در آن شخصیت های سیاسی ونظامی آنکشور عضویت دارند ملاقات و مذاکراتی انجام داد .

۲۰-اسد :

جرالد فورد رئیس جمهور ایالات متحده امریکابه اسحق رابین صدراعظم اسرائیل از حمایت امریکا اطمینان داده است . در پیامی که از طرف جرالدفورد عنوانی صدراعظم اسرائیل از طریق سفیر اسرائیل در واشنگتن ارسال گردیده تاکید شده که یکی از اولین وظایف وی بحیث رئیس جمهور امریکا تأیید مجدد سیاست خارجی آنکشور در مقابل اسرائیل وسایر کشور های دوست میباشد.

۲۱-اسد :

جرالد فورد رئیس جمهور امریکا اعلام داشت که حکومت وی در مورد سیاست خارجی

از خط مشی حکومت ریسچارد نکسن رئیس جمهور سابق آنکشور پیروی میکند .

وی در جلسه کانگرس امریکا ضمن تشریح سیاست خارجی و داخلی حکومت خود گفت : که حکومت جدید امریکا از مصالحه با اتحاد شوروی و چین کار گرفته و هم در مورد شرق میانه و سایر مسائل مهم جهانی بشمول مناسبات امریکا با متحدین غربی آنکشور از سیاست پیروی میکند که در زمان نکسن تعقیب میشد .

۲۲- اسد :

کنفرانس وزرای مالیه کشور های اسلامی در حدود ۹۰۰ میلیون دالر رابرای سرمایه بانک انکشاف اسلامی تصویب کرد .

۲۳- اسد :

انورالسادات رئیس جمهور مصر طی مصاحبه که در بیروت نشر شده گفته است هرگاه مساعی جاری برای صلح در شرق میانه به نتیجه مطلوبی نرسد به جنگ باید متوسل شد .

۲۵- اسد :

حکومت ترکیه هرگز ازین حق خود که از افراد جامعه ترك قبرس حمایت کند منصرف نخواهد شد .

بولینت ایچویت صدراعظم ترکیه طی یادداشتی که برای دکتر کورت والد هایم سرمنشی موسسه ملل متحد به نیویارک این موضوع را متذکر شده است فرستاده .

۲۷- اسد :

راجر دیویس سفیر ایالات متحده امریکا

در قبرس در اثر آتشباری دسته اجتماع کنندگان یونانی زبان قبرس بقتل رسید .

۲۸- اسد :

کنفرانس بین المللی نفوس از طرف دکتر کورت والد هایم سرمنشی موسسه ملل متحد در بخارست مرکز رومانی افتتاح گردید .

۲۹- اسد :

فخرالدین علی احمد کاندید حزب کانگرس هند با اکثریت زیاد آراء بحیث رئیس جمهور جدید هند انتخاب شد .

اول سنبله :

یاسر عرفات رهبر موسسه آزادی فلسطین اظهار داشت که در مورد سیاست امریکا در قبال برقراری صلح در شرق میانه اعتقادی ندارد. همچنان وی طی بیانیه در بیروت متذکر شده که به عقیده وی امریکا راهی رابرای حل بحران های شرق میانه پیدا کرده نخواهد توانست .

۳ سنبله :

حکومت سریلنکا اولین مرحله اصلاحات ارضی را با گرفتن تملیک بیش از پنجاه و شصت هزار ایکر زمین زراعتی ما لکیت شخصی تکمیل نمود

با ستاس قانون اصلاحات ارضی که دو سال قبل در آنکشور نافذ شده است حداکثر زمینیکه به تصرف اشخاص انفرادی بوده میتواند پنجاه ایکر میباشد .

۴ سنبله :

پرتگال درباره شناسایی آزادی گینی بیسار

وچراير لپ وړدي به توافق رسیده است .

۱۹- سنبله :

پرنگال در مراسم مختصري که درلږبن دایر
شده بودجمهوریت گینی بیساوراجیت یسک
دولت مستقل رسماً به رسمیت شتاخت .

۱۹- سنبله :

جلسه نمایندگان کشور های غیر منسلک
که وظیفه انسجام همکاری اقتصادی کشور ر
های مذکور رابه عهده دارد دربلغراد دایرشد.

۲۱- سنبله :

سه قدرت بزرگ ذروی یعنی (ایالاتمتحده
امریکا، اتحادشوری وانگلستان) موافقه نموده
اندکه قیود برتبییه موادذروی راشدت بخشنند.

۲۲- سنبله :

کمیته انسجام نظامی حبشه هیلې لئالی
امپراتور آتکشور راکه ازچهل وچهار سال به
اینطرف حکومت می کردمعزول نموده وطنی
بیانیهای اعلام نموده که یک حکومت نظامی
موقتی زمام امورحبشه رادردست گرفته است.

۲۳- سنبله :

نمایندگان پارلمانهای کشور های اروپای
غربی واعضای جامعه عرب اولین کنفرانس
مشترك خودرا دردمشق آغاز نمودند .

۲۶- سنبله :

بیست ونهمین دوره اجلاسیه مجمع عمومی
موسسه ملل متحد جلسات خودرا درنیویارک
آغازکرد . درین جلسات مجمع عمومی در حدود
سه هزارنماینده ازتمام کشور های عضو
اشترك نموده است .

طبق این موافقتنامه يك اوربند فوری درکینی
بیساو بوجود آمده وفدرت بحزب افریقا برای
آزادی کینی بیساو وچراير کپ وړدي تسلیم
داده میشود.

ه سنبله :

حکومت ترکیه پیشنهادات شوروی را در
باره انعقاد کنفرانس بین المللی برای غور
دراطراف مسأله قبرس رد کرده است .

۱۲ سنبله :

اختلافاتیکه بین دوجناح مختلف نهضت
مردم برای آزادی انگولابوجود آمده بودازبین
رفته ودوجناح مذکور موافقه نموده اند تاتحت
رهبری اکوستینونیتو فعالیت های خودرابرای
آزادی انگولا ادامه بدهند .

۱۳ سنبله :

پیمان اتلانتیک شمالی درنظر دارد پایگاه
های جدید ی را دراسرائیل و ترکیه وایتالیا
تاسیس نماید. همچنان پیمان اتلانتیک شمالی
این اقدام رابرای آن درنظر گرفته که یونان
تعهدات خودرا در پیمان مذکور فسخ نموده
است .

۱۴- سنبله :

حکومات وینزویلا، کولمبیا وکوستاریکا از
حکومت امریکا تقاضا کرده اند که به محاصره
اقتصادی وسیاسی ده ساله کیوبا خاتمه بدهد.

۱۸- سنبله :

میکاریوس رئیس جمهور سابق قبرس
پیشنهاد های ترکیه رادر باره انتقال ترکی
زبانهای قبرس ازیک پایگاه برتانوی به ترکیه

۲۶- سنبله :

جمهوریت عربی مصر اخیراً یک مقدار اسلحه جدید را بشمول طیارات جنگی میگ و مرمی ها از اتحاد شوروی بدست آورده است .

۲ میزان :

اتحاد شوروی و امریکا موافقتنامه را درباره انکشاف صنایع توریزم و همکاری طرفین امضاء نموده اند .

۳ میزان :

پرتگال حاکمیت ملی هند را نسبت به متصرفات سابق پرتگال در هند برسمیت شناخته و موافقه کرده که روابط سیاسی و کنسولگری بین دو کشور اعاده گردد .

۴ میزان :

جسد محصل جوانیکه در اثر لت و کوب پولیس بقتل رسیده یکتعداد مردم بدوش کیشده در جاده های شهر کویته گردش نمودند .
مردم با جسد مذکور بالاخره مقابل منزل یکی از وزراء توقف نموده با دادن شعار های ضد حکومت به مظاہره پرداختند و دستگاه اداری را به جبر و تشدد علیه مردم متهم مینمودند .

۶- میزان :

وزرای خارجه و نمایندگان چهل و یک کشور ثروتمند جهان در نیویارک برای غور درباره بحرانهای اقتصادی جهان کنفرانسی تشکیل دادند . هدف انعقاد این کنفرانس تقویه کمک های اقتصادی کشور های ثروتمند جهت کمک به اندسته از کشور های جهان است که در اثر بحران نفتی و انقلاب سیون در جهان به آن دسته از ممالکی میباشد که از نگاه اقتصادی شدیداً متاثر شده اند .

مجمع عمومی موسسه ملل متحد در جلسه خود در نیویارک با عضویت بنگله دیش ، گینی بیسائو و گرنادا رسماً موافقه نمود .

با انتخاب این سه کشور به عضویت موسسه ملل متحد اینک اعضای موسسه موصوف بیکصدوسی و هشت کشور رسیده است .

۲۶- سنبله :

هفتمین مسابقات آسیایی که به تاریخ نهم سنبله به اشتراك ورزشکاران ۲۵ کشور آسیایی در تهران دایر شده بود با مراسم آتشبازی و روشن کردن مشعل ها خاتمه یافت .

درین مسابقات ورزشکاران جاپانی مدالهای بیشتر طلا ، نقره و برنز بدست آورده و حایز درجه اول شده اند .

در مسابقات آسیایی ایران دوم و جمهوریت مردم چین سوم شده است .

۲۶- سنبله :

حکومت هند به متخصصین و دانشمندان اتمی جهان اطمینان داده که آنکشور نیروی اتمی را صرف برای مقاصد صلح آمیز مورد استفاده قرار خواهد داد .

۲۸- سنبله :

تقریباً سی سال پس از ختم جنگ عمومی دوم حکومت فنلند و جمهوریت اتحادی آلمان اعلامیه را درباره عادی ساختن مناسبات بین دو کشور و تقبیح استعمال قوه علیه یکدیگر امضاء نمودند .

۳۰- سنبله :

طبق اطلاع روزنامه الاخبار چاپ قاهره

۸- میزان :

کلمک لازمه را بنمايند مو صوف گفت که کشور های نادار ترجهان از ناحیه بلند رفتن قيمت ها جدا متاثر شده اند .

۲۷- میزان :

وزير دفاع فرانسه يك تحت البحري عادي آنكشور را دريكي از بنادر فرانسه رسما به آب انداخت اين تحت لبحري جنگي يکيزاردو دو صدتن ظرفيت داشته وسرعت سیر ان بیست ميل بحري در هر ساعت میباشد .

۲۷- میزان :

حکومت اسرا نیل از حکومت امریکا تقاضا کرده حکومت اتحاد شوروی و مصر را مطلع بسازد که تهیه مجدد اسلحه از طرف اتحاد شوروی به مصر مساعی را که فعلا برای برقراری صلح در شرق میانه صورت میگیرد متاثر خواهد ساخت .

۳۰- میزان :

مبادلۀ یکهزار و یکصد و هفتاد ونه نفر اسیر جنگی طی عملیات بین ترکی هاو یونانی های قبرس خاتمه پذیرفته است .

۶- غروب :

ملك حسين پادشاه اردن در کنفرانس سران عالی کشور های عربی در رباط مؤسسه آزادی فلسطین را بحيث نماینده فلسطینی های جناح غربی دریای اردن شناخته وهم امکان کنترل این ساحه را توسط همین مؤسسه بعد از آزادی آن ازسلطه اسرائیل پذیرفته است.

دكتور هنری کیسنجر وزیر خارجه امریکا به شیخ مجیب الرحمن صدرا عظم بنگله دیش گفته حکومت امریکا برای پیشرفت و انکشاف بنگله دیش حتی المقدور صرف مساعی خواهد کرد .

۱۸- میزان :

مجمع عمومی مؤسسه ملل متحد در جلسه خود پنج عضو غیر دایمی شورای امنیت مؤسسه موصوف را که دوره ماموریت شان دوساله میباشد انتخاب نموده است .

نمایندگان کشور هائیکه به عضویت شورای امنیت نازه انتخاب شده اند عبارتند از تانزانیا گایانا ، ایتالیا، سویدن و جاپان که عوض نمایندگان اندونیزیا ، کینیا، اطریشو استرالیا انتخاب گردیده اند .

۱۹- میزان :

انتخابات پارلمانی انگلستان خاتمه یافته و از نتایج آن چنان برمی آید که حزب کارگر تحت رهبری هرال د ویلسن با اکثریت سه چوکی موفق شده است .

۲۲- میزان :

لیبیا مقاطعة خود را با کمپنی های هوایی و بحری هالند رفع نموده است .

۲۷- میزان :

دكتور فیدل کاسترو صدرا عظم کیوبا از کشور های تولید کننده نفت تقاضا نموده به کشور های کمتر رشد یافته جهان سوم که انکشاف شان در اثر بلند رفتن قیمت نفت وسایر مواد باخطر مواجه گردیده هر گو نه

۶- عقرب :

بر اساس موافقت نامه که بامضاعرسیده يك شركت برتانیوی بر اعمار مجدد كانال سویز دو صد و شصت ملیون پوند سترلنگ را به مصرف میرساند .

۷- عقرب :

سران کشور های عربی در کنفرانس که در رباط تشکیل داده اند باین امر موافقه کرده اند که برای اعمار قوای نظامی کشور های عربی که در محاذ مقدم قرار دارند دومیلیارد و سه صد و پنجاه ملیون دالر سهم بگیرند. قبلا سوریه خواستار سیزده ملیارد و سه و پنجاه ملیون دالر برای این منظور شده بود .

۱۰- عقرب :

تائزانیای ویتوی ایالات متحده امریکا فرانسه و انگلستان را علیه فیصله نامه شورای امنیت ملل متحد در مورد افریقای جنوبی انتقاد نمود.

۱۱- عقرب :

عیدی امین رئیس دولت یوگندا پیشنهاد نموده که مرکز مؤسسه ملل متحد از نیویارک به کمپالا منتقل گردد .

۱۲- عقرب :

نمایندگان چهل کشور آسیائی افریقای و اروپائی از یونسکو تقاضا نموده اند از دادن هرگونه کمک به اسرائیل نظر به سیاستیکه در پیش گرفته خود داری نماید .

۱۳- عقرب :

حبیب بورقیه یکبار دیگر بحیث رئیس جمهور تونس انتخاب شد .

۱۳- عقرب :

حکومات جمهوریات اتحادی المان و امریکا تصمیم گرفته اند قدرت جنگی خود را در اروپا افزایش بدهند و روی تصمیم امریکا قدرت جنگی بیشتری را به جمهوریات اتحادی المان منتقل خواهد ساخت .

۱۴- عقرب :

کنفرانس جهانی مواد خاراکی با این اخطار که هرگاه اقدامات بین المللی اتخاذ نگردد قحطی در جهان بصورت غیر مترقبه عرض اندام خواهد کرد در روم افتتاح شد.

۱۴- عقرب :

اسحاق رابین صدرا عظم اسرائیل یکبار دیگر مخالفت خود را با مذاکره با مؤسسه آزادی فلسطین ابراز داشته گفت که حکومت اسرائیل حاضر است در کنفرانس صلح شرق میانه در ژنیو با مصر و اردن داخل مذاکره شود. وی در جلسه پارلمان اسرائیل مخالفت حکومت خود را با فیصله های کنفرانس اخیر سران کشور های عربی ابراز نمود .

۱۴- عقرب :

جان فوستر صدرا عظم افریقای جنوبی از ویتوی که نمایندگان امریکا انگلستان و فرانسه برای رد شدن پیشنهاد های مربوط به اخراج افریقای جنوبی از عضویت مؤسسه ملل متحد داده شده بود ابراز امتنان نموده است .

۱۵- عقرب :

اندری گرو میکو وزیر خارجه اتحاد شوروی

۲۰- عقرب :

نماینده هند در مؤسسه ملل متحد مخالفت خود را باتسلیحات اټومی در جهان ابراز داشته و متعهد شده که حکومت آنکشور از نیر وی اټومی صرف برای مقاصد صلح آمیز استفاده خواهد کرد .

۲۰- عقرب :

کابینه اسرائیل فیصله نمود که میعاد خدمت عسکری زنان و از بیست ماه به بیست و چهار ماه افزایش دهد . این مطلب رسماً در تل ابیب اعلام گردید .

۲۰- عقرب :

پنجمین کنفرانس بین المللی فزیک پلازما و تحقیقات ترکیبات زروی با اشتراک پنجصد متخصص از جاپان و بیست و هفت کشوردیگر در توکیو دایر گردید .

۲۱- عقرب :

پیشنهاد های مربوط به خاتمه دادن به تعزیرات اقتصادی و سیاسی علیه کیوبا از طرف وزرای خارجه دول عضو مؤسسه کشور های امریکائی رد شد .

مجموع عمومی مؤسسه متحد در جلسه خود با اکثریت آراء تصمیم گرفت که به نماینده افریقای جنوبی اجازه شرکت در جلسات مجمع عمومی داده نشود .

۲۱- عقرب :

۲۱- عقرب : ادوارد کنیدی سناتور حزب دیموکرات امریکا در کنفرانس پیمان اتلس یک پلان پنج فقره ئی را برای مذاکراه راجع به کنترول موقفانه اسلحه سترا تژیکی اټومی

اظهار داشت که حکومت آنکشور به حمایت خود از داعیه عادلانه فلسطینی ها ادامه می دهد . وی در اجتماع رهبران حزب کمونیست اتحاد شوروی به مناسبت پنجاو هفتمین سالگره انقلاب اکتوبر گفت که اتحاد شوروی در گذشته به فلسطینیها کمک نموده و در آینده نیز این کمک هارا ادامه خواهد داد .

۱۵- عقرب :

سعدون حمادی وزیر نفت عراق از تمام کشور های تولید کننده نفت عربی تقاضا کرد منافع مازاد نفتی شانرا صرف در کشور های روبه انکشاف سرمایه گذاری نمایند .

۱۷- عقرب :

اتحاد شوروی اعلام نموده که صلح جهانی و خلع سلاح شرط اساسی برای مساله مواد خوراکه در جهان بشمار میرود .

نیکولای رود یونوف معاون وزارت خارجه اتحاد شوروی در جلسه کنفرانس جهانی مواد خوراکه در روم اظهار داشت که صلح شرط اول حل اکثریت مسائل بین المللی بوده و گرسنگی یکی از عوامل بروز جنگ در جهان به شمار میرود .

دکتور کورت والدهایم سر منشی مؤسسه ملل متحد در هیوستن مرکز تکزاس گفت که فعلاً چهار صد ملیون نفر با قحطی شدیدی مواجه اند . وی طی بیانیه در پوهنتون هیوستن برای مقابله با این بحران شدید که از سال ۱۹۴۰ باینسو بی سابقه میباشد کمک بین المللی را تقاضا نموده است .

و عدالت زندگی خواهند کرد کمکهای لازم به عمل آید .

۲۲- عقرب :

داکتر نورالاسلام معاون کمیسیون پلان گذاری بنگله دیش در کنفرانس ملل متحد راجع به غذا وخوراکه جهان در روم گفت: طی شش هفته گذشته کم از کم یکصد هزار نفر در رنگپورو نواحی شمال بنگله دیش نسبت قحطی هلاک شده اند. موصوف علاوه نمود که سیلابهای اخیر باعث ضیاع بیش از دو میلیون پوند حیوالب در آنکشور شده است .

۲۲- عقرب :

فخری کورو ترك رئیس جمهور ترکیه و سناتور سعدی ارماک را برای تشکیل حکومت موقتی ائتلافی آنکشور موظف ساخته است.

۲۳- عقرب :

کنفرانس جهانی مواد خوراکه که از تمام کشور های ثروتمند جهان تقاضا کرده برای کشور هایی که از ناحیه قحطی متأثر شده اند سالانده میلیون تن گندم تهیه نمایند. همچنان این کنفرانس از کشور های ثروتمند تقاضا کرده که برای رفع قحطی در بعضی از کشور های جهان کمک های مالی مستقیمی بنمایند.

۲۴- عقرب :

چیو کوان هوا معاون وزارت خارجه جمهوری چین بعوض چی پنگ فی بیعت وزیر خارجه آنکشور مقرر شده است .چی پنگ فی

بین امریکا اتحاد شوروی مطرح کسر ده است این پیشنهاد شامل این موضوعات می باشد: (۱) افشای کامل پروگرام ها و دکتورین های مربوط به اسلحه (۲) خاتمه دادن به تولید اسلحه غیر ضروری (۳) هیچ یک از طرفین نباید اسلحه ای را تولید کنند که بعدا سوال تهیه دکتورین از بین بردن متقابله و ایجاد شود . (۴) قدرتهای بزرگ باید مساله کنترل اسلحه را از مذاکرات عالی جدا کرده و بطور منظم مورد مذاکره قرار دهند (۵) موضوع کنترل اسلحه باید بطور واضح و مناطقی که هر دو جانب اسلحه ذروی دارند مورد مذاکره قرار گیرد .

۲۲- عقرب :

چندین هزار نفر از فلسطینها در آنجمله کماندوی های فلسطینی نیز شامل بودند (۲۲عقرب) رابهیث روز فلسطینی با مراسم خاصی به شمول تشکیل اجتماعات مسالمت آمیز در بیروت و سایر کشور های عربی بر گزار کردند . این مراسم بمناسبت شروع بحث مجمع عمومی مؤسسه ملل متحد در باره موضوع فلسطین بر گزار شده است .

۲۲- عقرب :

یاسر عرفات رهبر مؤسسه آزادی فلسطین اظهار داشت که وی در حالی به موسسه ملل متحد آمده که در يك دست خود شاخه از زیتون و در دست دیگر تفنگ دارد . موصوف از مؤسسه ملل متحد تقاضا کرد تا باتشکیل يك دولت فلسطینی که در آن مسلمانان ، مسیحیان و یهودیان در فضای دوستی مساوات

در ماه فبروری سال ۱۹۷۲ بحیث وزیر خارجۀ جمهوریت مردم چین تعیین شده بود .

۲۵- عقرب:

کنفرانس جهانی مواد غذائی در روم جلسات خود را با این مطالبه که تمام ملل جهان در مبارزه دوامدار علیه گرسنگی سهیم شوند خاتمه داد .

۲۵- عقرب:

کورت والد هایم سر منشی مؤسسۀ ملل متحد و عبدالعزیز بوتیقلیقه رئیس مجمع عمومی از شورای نظامی چیلی تقاضا نموده اند تا فیصله نامۀ ملل متحد را راجع به حقوق بشر بدقت در چیلی مراعات نماید . این مسوده که با اکثریت آراء تصویب گردیده دهشت افگنی را که توسط نظامیان چیلی در آن کشور براه انداخته شده شدیداً تقبیح نموده و از شورای نظامی چیلی تقاضا مینمایند تا به اقدامات اختناق او بخود خاتمه داده محبوسین سیاسی را آزاد نماید و حقوق اساسی و آزادی را در چیلی اعاده کند .

۲۷- عقرب:

فلسطینیان حوزۀ غربی رود اردن که از سال ۱۹۶۷ تساحال تحت سلطۀ اسرائیل زندگی میکنند پس از شناسائی مؤسسۀ آزادی بخش فلسطین بحیث نماینده تمام ملت فلسطین با خاسته و تظاهرات وسیعی بطرفداری از یاسر عرفات براه انداختند .

۲۷- عقرب:

تطبیقات بزرگ نیرو های بحری که از طرف پیمان سنتو سرپرستی میشود در بحر

مند آغاز گردید . قوای پاکستان ، ایران ، ایالات متحده ، انگلستان و ترکیه درین تطبیقات حصه گرفته اند .

مجمع عمومی مؤسسۀ ملل متحد قبلاً از قدرتهای بزرگ تقاضا نموده بود تا قوای بحری خود را از بحر هند دور نگهدارند ،

۲۸- عقرب:

کشور های غیر منسلک در مؤسسۀ ملل متحد در اسامبله عمومی در بارۀ فلسطین فیصله نامۀ را ترتیب کرده اند که از اسامبله تقاضا میدارد تا حق مردم فلسطین را برای استقلال و حاکمیت ملی برسمیت بشناسد .

۲۸- عقرب:

کمیته اول مجمع عمومی مؤسسۀ ملل متحد با اکثریت آراء مسودۀ فیصله نامۀ پیشنهاد پولند را تصویب نموده است . این پیشنهاد در بارۀ شامل نمودن موضوع تحریم اسلحه کیمیاوی و بیالوژی یکی در اجندای جلسۀ مجمع عمومی میباشد .

اول قوس:

مطالبۀ ملیت خواهی مردم فلسطین توسط مؤسسۀ ملل متحد تأیید گردیده و قرار است مؤسسۀ آزاد پبخش ملی فلسطین در ملل متحد موقف ناظر دایمی را احراز نماید .

اول قوس:

کمیته قوانین مجلس سنای امریکا با اکثریت زیاد آراء تقرر نلس را کفیلر را بحیث معاون رئیس جمهور امریکا تأیید نموده است .

۲- قوس :

رادیوی ادیس ابابا اعلام کرد که شخصت نفر بشمول امان مکائیلی اندون رهبر حکومت مؤقت نظامی حبشه تیر باران شدند . درجمله کسانیکه چندی قبل اعدام شدند و صدراعظم سابق شامل هستند .

دو صد نفر از وزراء افسران و مشاورین عالیرتبه هیلی لائلی امپرا طوری سابق که در ماه سپتمبر گذشته از کار توسط يك کودتا برکنار گردیده محبوس شدند .

کمیته عالی نظامی جنرال اندون را به پیشبرد دیکتاتوری و عدم همکاری با شورای عالی نظامی هنگام برگزار کردن هیلی لائلی ملزم ساخته است .

۳- قوس :

رئیس جمهور فورد و بریونیف رهبر حزب کمونیست اتحاد شوروی روی يك پیمان مربوط بمحدود کردن تعداد راکت های سترا تژیك ذروی تعرضی موافقت کردند .

۳- قوس :

پارلمان بنگله دیش لایحه تعدیل درقانون اساسی آنکشور را تصویب کرد تا باین ترتیب راه را برای تطبیق موافقات بین داکه و دهلی جدید که در شانزده ماه می امسال راجع به تعیین خط سرحدی آنها عقد شده بود هموار سازد .

۳- قوس :

ماريو سواریش وزیر خارجه پرتگال اظهار داشت که حکومت آنکشور حاضر است بسا تمام نهضت های آزادی خواهی متصرفات

پرتگالی که خواهان آزادی خود باشند راجع به این موضوع مذاکره نماید .

۳- قوس :

آدم مالك وزیر خارجه اندونیزیا گفت که صلح جهان صرف وقتی تامین شده میتواند که ممالك ضرورت كمك و همکاری با همدیگر را درك نمایند . و فكر نکنند که ثروت كره زمین در انحصار یکی یادو کشور است .

۳- قوس :

اوتانت که در یکی از بحرانی ترین دوره های تاریخ ملل متحد مدت ده سال سرمنشی مؤسسه ملل متحد بود در شفاخانه مرکز طبی نیویارک بعمر ۶۵ سالگی در گذشت .

۴- قوس :

تاناکا از دوسال باینطرف صدراعظم جاپان بود خودش تصمیم به کناره گیری گرفت زیرا بوی الزام سؤ استفاده از قدرت انباشتن ثروت شخصی متوجه گردیده بود .

این اولین بار در تاریخ پارلمانی جاپان است که يك صدراعظم مجبور به کناره گیری می شود .

۵- قوس :

عبدلرزاق صدراعظم مالیزیا تاسیس يك بانک آسیایی مواد خوراکه راجهت كمك درراه رفع قلت غذا در کشور های آسیایی و آفریقای پیشنهاد نموده است .

۵- قوس :

داکتر کورت والد هایم سرمنشی ملل متحد نگرانی آن مؤسسه را نسبت به اعدام تعداد

بیشتر زندانیان سیاسي در حبشه توسط شورای عالی نظامی آنگشور ابراز نمود .

٦- قوس :

روز نامه الاهرام چاپ قاهره اطلاع داد که دولت امریکا تصمیم گرفته است تمامی سلاح های را که اسحق رابین صدرا عظم اسرائیل در جریان سفرش بواشنگتن از امریکا خواسته بود در دسترس آن قرار بدهد .

٦- قوس :

ادوارد گریک رهبر حزب کمونیست پولیند ایجاد یک منطقه فاقد اسلحه ذروی را در اروپای شمالی باساس فیصله کنفرانسی وپنج کشور در مورد امنیت اروپا تقاضا کرد .

٦- قوس :

با افزایش عملیات حکومت جدید حبشه علیه جبهه آزادی خواهی اریتریا اسامبله عمومی ملل متحد تقاضا نامه به عبدالعزیز بوتیغلیقه رئیس اسامبله سپرد تا آنرا باطلاع حکومت حبشه برساند .

٦- قوس :

نمایندگان کشورهای افریقائی وآسیایی بشمول کیوبا ترینیداد وتوبا گوو یوگوسلاویا مسوده دوفیصله نامه را در باره اپارتایدو تبعیض نژادی به کمیته مخصوص سیاسی مجمع عمومی موسسه ملل متحد ارائه کرده اند .

در فیصله نامه اصلی اخراج افریقای جنوبی از تمام مؤسسات و کنفرانس هائیکه تحت نظارت موسسه ملل متحد دایر میشود تقاضا شده است .

٦- قوس :

کمیته اصلی مؤسسه اتحاد کشور های افریقائی پیشنهاد کرده که باید مؤسسه مذکور نهضت اتحاد ملی انگولارا برای آزادی کامل انجابر سیمت بشناسست .

٨- قوس :

شورای امنیت ملل متحد صلاحیت کارقوای حافظ صلح آنموسسه را که نیرو های سوریه واسرائیل را ازهم جدا میکند برای ششماه دیگر تجدید کرد .

٨- قوس :

در حبشه پس ازبحران های یک هفتهای رهبر جدیدی عوض جنرال امان اندوم انتخاب گردیده است این شخص که جنرال ترفری بنتی نام دارد بحیث رئیس شورا ی نظامی حبشه انتخاب شده است .

٨- قوس :

حکومت موقتی ترکیه که تشکیل شده بود پس از آنکه پارلمان ترکیه به حکومت مذکور رای اعتماد نداد ،استعفاء نموده است . این حکومت دوزاده روز قبل از طرف سمدی ایرماک تشکیل گردیده بود .

٩- قوس :

کمیته قیومیت مؤسسه ملل متحد فیصله نامه ای را تصویب کرد که اقدام فوری شورای امنیت برای اختتام تسلط غیرقانونی افریقای جنوبی بر قلمرو نامیبیارا مطالبه میدارد . این فیصله نامه که از طرف نزده کشور آسیایی و افریقای تسوید گردیده بود با ٩٦ رای موافق وبدون رای مخالف در حالیکه ١٤

اتحاد شوروی وژیسکار دستن رئیس جمهور فرانسه در نزدیکی پاریس با هم ملاقات کردند .

۱۴- قوس :

جرالد فورد رئیس جمهور ایالات متحده و هلموت شمیت صدراعظم جمهوری المان فیدرال موافقت کرده اند که حل مسأله نفت برای کشور های صنعتی غرب و روشن کردن خطر يك رکود شدید و عمیق اقتصادی از جمله نیازمندی های مبرم آنهاست .

۱۵- قوس :

قوماندان ایالت بین چان رژیم وانتیو در حالی بقتل رسید که عساکر تازه دم خود را به محل حمله قوای حکومت موقتی انقلابی رهبری میکرد .

۱۵- قوس :

سراسقف میکازیوس رهبر منتخب قبرس برای اولین بار بعد از آنکه در اثريك کودتای نظامی در ماه جولای گذشته آن جزیره را ترك نمود وارد نیکوسیا گردید.

۱۶- قوس :

لیونید بر یژنیف رهبر حزب کمونیست اتحاد شوروی وژسکار دستن رئیس جمهور فرانسه مشترکاً تقاضا کرده اند تا نیروهای اسرائیلی از تمام مناطق اشغال شده عربی بیرون کشیده شوند تا صلح دوامداری درین منطقه قایم گردد .

۱۷- قوس :

چهار نفر کماندوی مسلح که دو هفته قبل يك طیاره خط هوایی برتانوی را ربوده و به

کشور از دادن رای خودداری کردند تصویب گردید .

۱۰- قوس :

ملاقات سه جانبه بین کارامانلیس صدراعظم یونان کلیریوس کفیل ریاست جمهوری قبرس و سر اسقف میکازیوس رئیس جمهوری مخلوع این جزیره در اتن خاتمه یافت . اعلامیه که در پایان این ملاقات در آن منتشر شد فقط همینقدر تذکر داد که کلیریوس باین مذاکرات رسمی پیرامون اوضاع قبرس باین مذاکرات پیش نموده است .

۱۱- قوس :

عربستان سعودی اعلام کرد که شرکت نفت ارامکو راکه از سالها باین طرف وظیفه تولید و استخراج نفت را در آنکشور به عهده داشته است ملی خواهد کرد .

۱۱- قوس :

در مورد تاسیس حکومت جلالی وطن فلسطین بین مردم فلسطین و کشور های دوست عربی مذاکراتی صورت گرفته است این مطلب را یاسر عرفات رئیس مؤسسه آزادی فلسطین در بلگرااد اظهار نموده است . عرفات افزود که در فرصت مساعدی حکومت فلسطین تاسیس خواهد شد .

۱۳- قوس :

پیر گرابر وزیر خارجه سوئیس در جلسه مشترک هر دو مجلس پارلمان آنکشور برای سال ۱۹۷۵ بحیث رئیس جمهور آنکشور انتخاب شد.

۱۳- قوس :

لیونید بر یژنیف رهبر حزب کمونیست

نونس آورده بودند به قاهره وارد شدند. این چهار نفر حاضر شده بودند تا با وصف تصمیم مؤسسه آزادی فلسطین در باره محاکمه و مجازات شان خود را داوطلبانه در اختیار مؤسسه آزادی فلسطین بگذارند.

۱۹- قوس :

اسامبله ملی جمهوریت عربی مصر در جلسه خود محکومیت هیرا هیلار یون کافوچی سراسقف کاتو لیک یونانی بیت المقدس را از طرف یک محکمه اسرا نیلی به شدت تقبیح نموده است.

۱۹- قوس :

شش کشور رو با انکشاف آسیایی یک اتحادیه پولی تشکیل کرده اند تا تادیات تجارتی بین خود را بر اساس آن رونق بدهند بدون آنکه از ذخایر اسعار خارجی استفاده کنند.

این اتحادیه با نکی تسبیلا تی را برای جریان دادن تادیات جریانات معمول پول بین المللی بربک اساس چند جانبه فراهم خواهد ساخت.

۲۱- قوس :

در کشور مالتا که در بحیره مدیترانه موقعیت دارد جمهوریت اعلان شد. گورنر جنرال این کشور سرانتونی مینو بحیث اولین رئیس جمهور مالتا دروالتا مرکز این جزیره حلف وفاداری یاد کرد مالتا بعضویت خود به داخل جرگه ممالک مشترک المنافع ادا می خواهد داد.

۲۱- قوس :

پانزده ملیون طفل همه ساله در سراسر جهان نسبت گرسنگی محکوم به مرگ میباشند

۱۸- قوس :

تاکو میکی یک سیا ستمدار سابقه در جاپان بعضی کاکو تانا کابحیث صدرا عظم آنکشور انتخاب شد.

کابینه تاناکا صدرا عظم سابق جاپان استعفا داده است انتخاب میکی بحیث صدرا عظم جاپان در جلسه مخصوص مجلس نمایندگان آن کشور که ۴۱۹ عضو دارد صورت گرفته است از جمله ۴۸۳ رای مجلس نمایندگان جاپان ۲۷۸ رای بطرفداری از انتخاب میکی بحیث صدراعظم جاپان داده شده است.

۱۸- قوس :

کمیته اول سیاسی مجمع عمومی ملل متحد فیصله نامه یی را که خواهان بیرون شدن تمام قوای ملل متحد از شبه جزیره کوریا بود باکثرت یک رای رد کرد.

۱۸- قوس :

اسامبله عمومی ملل متحد دو فیصله نامه را بتصویب رسانید که از روی پرنسپ به تشکیل مناطق غیر ذروی در آسیای جنوبی و شرق میانه موافقه مینماید.

۱۹- قوس :

ژسکار دستن رئیس جمهور فرانسه گفت

که قصد تولید اغتشاش در بنگله دیش دارند.
شیخ مجیب گفت: در سال گذشته سه هزار
نفر از اعضای حزب عوامی و چهار وکیل مجلس
پارلمان به قتل رسیده ناله .

۲۵- قوس :

حزب جمهور یخواه مردم ترکیه به بولنت
ایجوییت صدرا عظم سابق آنکشور با اتفاق
آراء رای اعتماد داده است.

۲۵- قوس :

داکتر ملك كمشنر عالی بنگله دیش گفت-
پاکستان باید روش معقول و عملی در قبال
مسایل مربوط به بنگله دیش، هندوپاکستان
اتخاذ نماید.

۲۵- قوس :

کمیته اعتماد نامه های مجمع عمومی
موسسه ملل متحد در جلسه خود اعتماد نامه
نماینده رژیم لونیول را به حیث نمایندگی قبول
نموده است . این تصمیم با هشتاد و
پنج رای موافق شش رای مخالف و چهل و یک
رای مستنکف به تصویب رسیده است.

۲۵- قوس :

وزرای کشور های مؤلده شکر حوزه
کامنولت که در لندن کنفرانسی تشکیل داده
وبا انگلستان مذاکره میکنند نتوانستند يك
قیمت قابل قبول برای شکر معین کنند .

۲۶- قوس :

درواشنگتن اعلام شد که رهبران کانگرس
امریکا و جرالده فورد رئیس جمهور آنکشور در

این مطلب را ویلی برانت صدرا عظم سابق
جمهوریت اتحادی المان در ژنیو اظهار کرده
است .

۲۲- قوس :

سپیده کشور عضو موسسه صادرکنندگان
پترول فیصله کردند که قیمت نفت خام خود
را از شروع سال آینده چهار فیصد افزایش
بدهند .

۲۲- قوس :

شورای امنیت ملل متحد در جلسه خود با
تعمید شش ماهه میعاد خدمت افراد قوای
صلح مؤسسه موصوف در قبرس موافقه کرد.

۲۳- قوس :

والتر لیپمن مفسر سیاسی وستون نویس
برجسته امریکائی در منزل خود در نیویارک
در گذشت .

۲۳- قوس :

حکومت چیلی معاهده مربوط به تاسیس يك
منطقه فاقد اسلحه اتومی را در امریکای جنوبی
امضاء نمود .

۲۴- قوس :

مجلس سنای امریکا تخصیصیه هژده ملیون
دالر را برای توسعه پایگاه بحری ایالات متحده
در دیکوگارسیا واقع بحر هند منظور کرد .

۲۴- قوس :

شیخ مجیب الرحمن صدراعظم بنگله دیش
که بمناسبت روز ملی آنکشور بیانیه میداد در
مورد يك سلسله کشتار های سری در آن کشور
سخن گفت شیخ مجیب الرحمن اظهار داشت که
این کشتار ها توسط کسانی صورت میگيرد

۷- جدې :

کنفرانس جهاني مرکب از نمايندگان معارف و تعليم و تربيه با بيانات اندر اگاندي صدر اعظم هند در بمبئي افتتاح گرديد .

۷- جدې :

از نتايج انتخابات عمومي گيني معلوم مي گردد که احمد سکو توري مجددا بحيث رئيس جمهور آنکشور انتخاب گرديده است .

۷- جدې :

قواي نظامي در بنگله ديش نقاط استراتژيك شهرهاي آنکشور رابه تعقيب اعلان يك حالت فوق العاده اشغال نمود .

حکومت بنگله ديش توضيح کرده است که به دست آزاد تری ضرورت دارد تا با قانون شکنی و از بین بردن تهدید امنیت داخلی مقابله کند . بسیاری حقوق مندرج در قانون اساسی به شمول حق محاکمه بعد از توقیف معطل قرار داده شده است .

۷- جدې :

در کشور نیکا راگوکه یکی از جمهوریت های امریکای مرکزی است قانون نظامی بر قرار گردیده و تمام تضمینات قانون اساسی در آن کشور معطل قرار داده شده است . این اقدام به تعقیب یک جلسه فوق العاده کابینه اتخاذ شد .

۸- جدې :

مقادیر هنگفت پلو تونیم و یورانیم که برای ساختن بمب های زروی مورد استفاده قرار می گیرد بقرار راپور های واصله از ایالات متحده مفقود گردیده است .

دوره اختلافاتی که بین شان بر سر موضوع کمک های نظامی امریکا به ترکیه بروز کرده بود مصالحه کرده اند .

۲۶- قوس :

شورای امنیت مؤسسه ملل متحد به حکومت افریقای جنوبی توصیه کرده از نامیبیا خارج گردیده و آزادی آنجا را برسمیت بشناسد .

۲۷- قوس :

جبهه آزادی اریتریا آماده است نتایج يك ريفرنندم آزاد دانه و بيطرف را در باره سر نوشت آینده آن منطقه قبول نماید . این مطلب را محمد علی اکسین نماینده جبهه آزادی اریتریا اظهار کرده است .

۱- جدې :

دولت قطر اعلام کرده است که تمام فعالیت های خارجی را در امر تقصص ، استخراج و ترانسپورت نفت بزودی در دست خواهد گرفت .

۱- جدې :

یک کمیسیون غیر رسمی سه جانبه در نیویارک یک پلان جدید امدادی را برای کمک باگروپ فقیر ترین کشور های جهان طرح و پیشنهاد کرده است .

کمیسیون مذکور مرکب از رهبران مؤسسات غیردولتی بانکی تجارتي و پولی امریکا اروپای غربی و جاپان میباشد . کمیسیون ضمن پیشنهاد یک طرح جدید برای تشکیل یک بانک قرضه توصیه می کند که سالانه باید حداقل سه میلیارد دالر برای ۳۲ کشور آسیایی و افریقای که نادار ترین ممالک جهان هستند بوجود آید .

نیویارک تایمز اولین روز نامه بود که عصر دیروز گم شدن پلوتونیم را انتشار داد .

۸- جدی :

حکومت جمهوری آمریکا ی مرکزی نیکاراگوا به مطالبات گریلاها که تعدادی از گروگانها را تا هنوز نزد خود نگهداشته اند تسلیم شده است .

۸- جدی :

راپور های واصله از پایتخت حبشه حاکی است که زمامداران نظامی حبشه موافقت کردند بانمایندگان جبهه آزادی بخش اریتریا مذاکره کنند .

۹- جدی :

یک نطق سرویس استخبارات مرکزی امریکا یعنی (سی-ای-ای) اعلام کرد که علی الرغم اتهامات والزامات وارده بر این سازمان هیچ گونه تصفیه در آن صورت نخواهد گرفت .

۹- جدی :

جرالد فورد رئیس جمهور ایالات متحده دیشب لایحه کمک های خارجی آنکشور را که از مجلسین کانگرس گزارش یافته امضاء کرده وباین ترتیب شکل قانونی بخود گرفت .

۹- جدی :

هند وپرتگال امروز رسماً با امضای معاهده بین خود مناسبات عادی و دوستانه برقرار کردند .

۹- جدی :

اندرا گاندی صدراعظم هند بکار بردن منابع وسیع رادر افزایش فشارهای نظامی در ساحات جدید جهان بشدت انتقاد کرد .

۱۰- جدی :

اسرائیلی ها میگویند قوای آنسها سه کماندوی عربی را که از خاک لبنان بسرحد اسرائیل نفوذ کرده بودند کشته اند .

۱۰- جدی :

یک حکومت موقتی اداره امور جزایر کیپ وردی را که ازمستعمرات پرتگال در افریقا است بدست گرفت .

دولت پرتگال باین ترتیب قدرت راطی مراسم مختصری به یک حکومت محلی آن جزایر انتقال داده ولی کمشنر عالی پرتگال در کیپ وردی بحیث کفیل صدراعظم آنجا موقتاً اجرای وظیفه خواهد کرد . وی یک حکومت شش عضوی را تشکیل کرده است .

۱۱- جدی :

نیویارک تایمز راپوری از قول ویلیام - کولبی مدیر سرویس استخبارات مرکزی امریکا (سی-ای-ای) نشر کرده که در آن مدیر مذکور اعتراف نموده است که سی-ای-ای بداخل ایالات متحده دست به جاسوسی برضد امریکائی ها زده است .

۱۳- جدی :

۲۴ ساعت قبل از آغاز کنفرانس چهار جانبه مصر و سوریه و اردن و فلسطین در قاهره در سفارت خانه های مصر و اردن در دمشق انفجار هایی روی داد .

انفجار که فقط ده دقیقه یکی بعد دیگر واقع شد باعث ایجاد خساراتی گردید اما در اثر آن کسی زخمی نشد .

د افغانستان کالني

۱۳- جدي :

بدست نیرو های انقلابی افتاده است .
وانتیبو يك مجلس عالی امنیت ملی آنکشور
را ریاست کرد .
سقوط فوك لانگ شکست فاحش وقاطعی
برای نیروهای وانتیبو محسوب میشود .

۱۶- جدي :

بالاخره پرتگال نیز حکومت جمهوریت مردم
چین را بحیث تنها نماینده خاک چین برسمیت
شناخته واعلام کرد که تایوان جزء قلمرو آن
حکومت میباشد .

۱۷- جدي :

جیمه آزادخواه اریتریا پیشنهاد هرگونه
تماس ومذاکره باحکومت حبشه رادر کرده است

۱۸- جدي :

انورالسادات رئیس جمهوریت عربی مصر
پیشنهاد شوروی را برای ارسال اسلحه بدان
کشور ناکافی خواند .
رئیس جمهور مصر گفت: دولت وی از پیشنهاد
شوروی در زمینه رضایت ندارد .

۱۸- جدي :

جمهوریت کوریا جریان مجدد مبادله پستی
را با جمهوریت دیموکراتیک کوریا که از بیست و
پنج سال به اینطرف معطل شده بحیث اولین
قدم در راه اتحاد مجدداحتمالی کوریا پیشنهاد
نموده است .

۱۸- جدي :

آلمان غربی بایک رکود شدید اقتصادی
روبرو شده است ارقام منتشره نشان میدهد
که سال گذشته رشد بسیار ناچیزی در اقتصاد
ملی آنکشور نمودار گردیده و اندازه انفلاسیون

در واشنگتن جرالدفورد رئیس جمهور امریکا
لایحه ریفرم تجارتی را که قبلا از مجلسین
کانگرس گذشته است امضاء کرد .

۱۴- جدي :

راپور های واصله از ویتنام حاکیست که
نیرو های هوا خواه جنرال وانتیبو هنوز در
مرکز محاصره شده شهر فوک لانگ بشدت
مصرف جنگیدن با قوای انقلابی هستند .
ولی نیرو های حکومت موقت انقلابی بار
دیگر خطوط دفاعی شهر را شکسته و داخل
آن شده اند .

۱۴- جدي :

وزرای خارجه مصر ، سوریه ، اردن و
نمایندگان بلند پایه مؤسسه مقاومت فلسطین
در قاهره روی خطوط اساسی بهبود مناسبات
بین اردن و مؤسسات آزادیبخش فلسطین به
موافقه رسیدند .

۱۵- جدي :

سمپوزیم صلح وانکشاف افریقا در قاهره
افتتاح گردیده است .

۱۶- جدي :

حکومت لبنان به شورای امنیت شکایت
کرده که اسرائیل در چهار هفته گذشته چهار
صدوسی بار به قلمرو لبنان تجاوز کرده است .

۱۶- جدي :

طبق آخرین خبر مرکز شهری فوک لانگ
بدست نیرو های حکومت موقت انقلابی سقوط
کرده ومרכזاداری وقرارگاه قوماندانی اکنون

درین مدت هفت ونیم فیصد بوده است .

۲۰- جدی :

نگوین وانتیو درسیگون گفت: که نیروهای وی شهر فوگ لانگ را پس خواهند گرفت ولی نگفت که چنین کاری چه وقت عملی خواهد شد .

۲۰- جدی :

یک راپور رسمی درایالات متحده مشعر است که سقوط یک طیاره ترانزورلد امریکایی در نزدیک ساحل یونان که در سپتمبر سال گذشته واقع شد محلول یک انفجار مهیب بمب بوده است .

۲۰- جدی :

درفرانسه جوزف ماروکه ملزم به قاچاق هروئین به ارزش ۲۱ میلیون دالر به ایالات متحده میباشد به ۱۶ سال حبس و پنجاه میلیون فرانک جریمه نقدی محکوم شد .

۲۰- جدی :

انورالسادات رئیس جمهور عربی مصر و پادشاه ایران اخیراً دونیم ساعت در بسازه شرقمیانه، مسایل بین المللی و روابط بین دو کشور مذاکره کرده اند .

۲۰- جدی :

کنفرانس که در آن نمایندگان واقعی مردم افریقای جنوبی اشتراک دارند خواستارمقاطعه کامل کمکهای بین المللی به افریقای جنوبی گردیده است .

۲۱- جدی :

روی مساله قراردادن نیروی ضربتی قوای بحری امریکا در آبهای نزدیک ویتنام یا بحر

هندبین رئیس جمهور امریکا و وزیر خارجه آنکشور اختلاف نظر بروز کرده است .

۲۱- جدی :

آژانس خبرسانی فلسطین(وفا) یک نیروی متشکل از دوصد نفر عسکر اسرائیل بحمايت وسایط موتریزه از سرحد لبنان عبور کرده یک قریه سرحدی را زیر هجوم گرفت .

۲۱- جدی :

نمایندگان یکصدوشش کشور روبانکشاف بشمول تمام کشور های مولد نفت باتفاق آراء موافقه کردندبه صندوق وجهی بین المللی تسهیلات اعطای قرضه رامهیا سازند تا آن موستسه بتواند به ممالکی که از ناحیه قیمست های بلند پترول صدمه دیده اندکمک نماید.

۲۲ - جدی :

پرتگال وسه جنبش استقلال طلب انگولا پس ازیک مذاکره طولانی اعلام کردند که روی چندین نقطه اساسی آینده سیاسی آن قلمرو به موافقه رسیدند .

۲۲ - جدی :

پولیس ایتالیا در شهر تورین شش نفر را بداشتن ارتباط بیک معامله وسیع وغیرقانونی اسلحه که درجمله طیارات میراژوافانقوم، توپ وماشیندار شاملست دستگیر کرد .

۲۳- جدی :

نماینده رویتر ازلاهور اطلاع داده است که مارشال اصغرخان رهبرحزب تحریک استقلال پاکستان ازطرف پولیس دستگیر گردید .

۲۳- جدی :

۲۵- جدي :

موافقتنامه استقلال بزرگترین وغنی ترین مستعمره پرتگال درمراوای بحار یعنی انگولا توسط رئیس جمهور وستاوگومیش ورهبران آزادیخواه آنجا امضاء گردید که مطابق آن در یازدهم نوامبر این قلمرو در قطار ممالک آزاد جهان قرار خواهد گرفت .

۲۵- جدي :

رادیو انقري گفت حکومت انگلستان به درخواست ترکیه برای اجازه استفاده از یک پایگاه انگلیسی غرض مهاجرت ترکی های قبرس بخاک ترکیه جواب مثبت داد .

۲۵- جدي :

رئیس جمهور امریکا اعلام کرد میخواهد یکپهزار و سیصد میلیون بیرل نفت خام را در تانکهای زیرزمینی ذخیره کند تا ایالات متحده بتواند در صورت هرگونه تکرار بلوکاد نفت از جانب اعراب با اوضاع ناشی از آن مقابله شود .

۲۵- جدي :

حکومت یونان موسسه هواپیمایی ملکی (اولمپیک) را که متعلق به اریستاتول اواناسیس ملیارد معروف غرب بود ملی اعلام کرد .

۲۵- جدي :

نمایندگان کشور های عضو صندوق وجهی بین المللی موافقت کردند تا صندوق مخصوصی در چوکات صندوق وجهی بین المللی بسازند تا کشور هایی را که از ناحیه قیم بلند نفت متضرر میگردند کمک نمایند .

یک راپور موسسه همکساری اقتصادی و انکشاف ملل متحد شایع ساخت که ممالک صنعتی غیر سوسیالیستی تاده سال دیگر از نگاه انرژی بخود متکی خواهند شد .

۲۳- جدي :

ایالات متحده بویتنام شمالی اظهار داد که تمام عواقب وخامت جنگ درویتنام جنوبی را بدمه خواهد داشت .

۲۳- جدي :

رئیس جمهور ایالات متحده سلسله وسیعی از تدابیر مالیاتی را برای آنچه وی یک مبارزه سه جانبه بمقابل کساد، انفلاسیون و انکساء بر ذخایر نفت خارجی خواند اعلام کرد .

۲۴- جدي :

در مذاکرات استقلال انگولا بین پرتگال و سه نهضت آزادیخواهی انگولا روی فورمولی برای تشکیل یک حکومت انتقالی که انگولا را به آزادی کامل رهنمونی کند بموافق رسیدند .

۲۴- جدي :

داکتر والدهایم سرمنشی موسسه ملل متحد ضمن اظهار تشویش عمیق از ناحیه شدت وضع درویتنام از تمام جوانب ذیدخل مطالبه کرد تا دمه واری های خود را به قرار داد صلح پاریس تجدید کنند .

۲۴- جدي :

شیلنجر وزیر دفاع ایالات متحده گفت : اتحاد شوروی ساختمان راکت های جدید قاره پیما از نوع (میرف) که قدرت حمل راس های متعدد ذروی را دارد به اتمام رسانده است .

۲۷- جدی :

اطریش خوانده است شدیداً احتجاج کرده است .

آژانس خبرسانی چین جدید تأیید کرد که شنگ شیاوینگ بحیث معاون رئیس وعضو دفترسیاسی حزب کمونیست جمهوریت مردم چین مقرر گردیده است .

۲۷- جدی :

اعتصاب عمومی کارگران بنادر هند متعاقب موفقیت مذاکرات بین رهبران فیدراسیون اتحادیه های کارگران بنادر ووزیرکشتی رانی ترانسپورت درحکومت مرکزی پایان یافت .

حکومت لبنان بنابر اخبار رسیده رسماً خواهان تشکیل جلسه فوق العاده شسورای دفاعی جامعه عرب گردیده .

۲۷- جدی :

دوکاندوی عربی که بیشتر از هفده ساعت تعدادی گروگانی را که نزدخود نگهداشته بودند رها کرده توسط يك طیاره بوننگ مربوط ایر فرانس ازپاریس خارج گردیده وعازم یکی ازکشور های عربی گردید .

درتظاهرات ضد انگلیسی وسیعی که شهر نیکوسیا واکوتیره رافرا گرفت خبر رسید يك محصل یونانی بقتل رسیده وتعدادی از افراد نظامی انگلستان درتصادفات شدیدی که واقع گردید زخمی شدند .

۲۸- جدی :

معمرالقذافی رئیس دولت لیبیا طی مصاحبه بایک خبرنگار فرانسوی که منتشر شد گفت: انحصاراتی جهان درحال درهم شکستن است این اسلحه بزودی جزء سلاحهای محرمانه واسرار آمیز متعلق به چند دولت نخواهد بود .

برخلاف حدسیات خبرنگاران که بامشاهده ترتیبات خاص درمیدان تن یان مین چهارمین کانگرس ملی چین راقرب میدانستند رادیوی پیکنگ اعلام داشت که این کانگرس روز دوشنبه گذشته دایر شده بود پایان یافته است.

۲۹- جدی :

قانون اساسی جدید چین در آنکشورمنتشر گردید این دومین قانون اساسی بعد از ۱۹۵۴ میباشد . دراینسال کانگرس اول حزب کمونیست چین قانون اساسی آنکشورراتدوین نمود .

این باراولست که پس ازده سال کنگره ملی حزب کمونیست جمهوریت ملی حزب کمونیست جمهوریت مردم چین دایر میشود. تشکیل آن درسال ۱۹۶۵ بعلت آغاز انقلاب فرهنگی معطل مانده بود .

۲۸- جدی :

۳۱- جدی :

احمد حسن البکر رئیس جمهور عراق و اندراگاندی صدراعظم هند باردیگر تصفیه تمام اشکال موجودیت استعمار و برقراری يك

جمهوریت دیموکرا تیک آلمان نسبت به آنچه يك مداخله آلمان غرب به تعقیب عقد يك موافقتنامه قونسلای بین آلمان شرقی و

جامعه متکی بر عدالت و مساوات را تأیید کردند. مولدنت برای تسطیح نظامی و رفع ضروریات

اقتصادی خود دریافت کرده اند .

۳۱- جدی :

۵- دلو :

راپور های رسیده از قاهره حاکیست که لوی خازنوالی جمهوریت عربی مصر برای ۷۶ نفری که ملزم به توطئه برای ساقط کردن حکومت انور السادات بوده اند مجازات مرگ رامطالبه کرده است .

۵- دلو :

شیخ مجیب الرحمن که کرسی ریاست جمهوری بنگله دیش را با تمام صلاحیت های اجرایی احرار کرد طی خطابه در پارلمان آنکشور باهیجان اعلام کرد که بعد از انقلاب مردم و آزادی این سرزمین اینک دومین انقلاب مردم در دست آغاز است .

۵- دلو :

کشور هند وستان بیست و ششمین سالگرد جمهوریت و استقلال خود را برگزار کرد .

۶- دلو :

کابینه بیست و سه عضوی یمن شمالی بریاست عبدالعزیز عبدالغنی صدراعظم آنکشور مراسم تحلیف رادر حضور ابراهیم الحمیدی رئیس شورای قوماندانی انقلابی بجا آورد.

۶- دلو :

مبارزین فلسطین اظهار نموده اند درانفجار موادیکه آنها دریک هوتل درتل ابیب تعبیه نموده بودند یکتعداد مهاجرین امریکایی کشته و یا زخمی گردیده اند .

۶- دلو :

انور السادات رئیس جمهور مصر غرض

اوتووینز روزیر خارجه جمهوریت دیموکراتیک آلمان اژه سال باینظر طرف این عهده راپیش میبرد استعفاء کرد .

۳۱- جدی :

طیاره بوئنگ ایر فرانس که سه کماندو مسلح عربی راحمل مینماید درمیدان هوایی بغداد مرکز عراق فرود آمده و پس از گرفتن تیل دوباره از آنجا اوج گرفت ولی دو باره باین میدان بازگشته و کماندوهای خود را به مقامات عراقی تسلیم کردند .

۳۱- جدی :

سراسقف میکاریوس برای آرام کردن تظاهرات ضد برتانوی و امریکایی ، یونانی های قبرس مداخله کرده و بعد از آنکه آنها را در صحن سفارت یونان جمع کرد از بالکون آن سفارت بیانیه داد .

۴- دلو :

رادیو بی بی سی گفت: مطابق راپور های منطبعه در بیروت اتحاد شوروی ارسال سه نوع مختلف سیستم های راکت را بحکومت لبنان وعده کرده تادرمقابل هر تجاوز دیگر هوایی اسرائیل بر مناطق جنوبی آنکشور از آن کاربگیرد .

۴- دلو :

مصر و سوریه واردن بقرار گرفته ناظران مطلع عربی علی الرغم پنجمصد ملیون دالری که پادشاه عربستان سعودی اخیرا به آنها وعده کرد کمک بسیار قلیل از کشور های ثروتمند

گرونی لوزی اخبار خارجی

بازدید رسمی سه روزه عازم پاریس گردید. داخلی در آن کشور محسوب میشود .

۸- دلو :

دروزارت امور خارجه ایالات متحده بمبی منفجر شد اما خسارات قابل ملاحظه ای بار نیاورد .

۹- دلو :

فرانسه موافقت کرد ناوسایل نظامی به شمول طیارات ، شبکه های رادار و راکت های دفاع هوایی بمصر بدهد .

۹- دلو :

حکومت کارگری انگلستان این موضوع را در مجلس عوام آن کشور رد کرده که حکومت انگلستان از سیاست نظامی ساختن بخرهند حمایت میکند .

۱۱- دلو :

پارتیزان های استقلال طلب در ایالت شمال حبشه اریتریا تهاجم وسیعی بر تاسیسات شهر اسمارا بعمل آوردند .

۱۱- دلو :

در پرتگال قریب یک هزار نفر از مظاہرہ چیان مربوط جناح چپ نظر به قول دولت آن کشور در لزبن تشکیل اجتماعات داده بودند توسط نیروهای مسلح اردوی آن کشور پراکنده ساخته شدند .

۱۱- دلو :

یک دولت موقت اکثریت سپاه پوست در انگولا تشکیل گردیده، و از اول ماه نوامبر آن قلمرو را بعنوان یک کشور مستقل اداره خواهد کرد .

این اولین سفیریک رئیس جمهور مصر از یک کشور اروپای غربی است .

۷- دلو :

یک کشتی مواد سوخت بعد از آنکه به اثر گلوله باری قوای اتحادملی کمبودیاسه بار در دریای میکانگ آتش گرفت به پنوم پن موصلت نموده است .

۷- دلو :

جرالد فورد رئیس جمهور امریکا از کانگرس آن کشور تقاضا کرده تا یکصد و بیست ملیون دالر را برای بانک انکشاف آسیایی بحیث سهم امریکا در سال مالی جاری تخصیص بدهد .

۷- دلو :

یونان رسماً به ترکیه پیشنهاد کرد که منازعه دو کشور بر سر حق استخراج ذخایر نفت در بحریره اژه در آبهای مشترک آنها بدیوان بین المللی عدالت ارجاع گردد .

۸- دلو :

رئیس جمهور ایالات متحده با وصف اخطار قبلی کانگرس که هرگونه کمک نظامی بویتنام جنوبی مخالفت خواهد کرد .

رسماً پیشنهاد کمک پنجاه ملیون دالر به رژیم حکومت نگوین و انتیو و جنرال لون نول در کمبودیا خواستار شد .

۸- دلو :

رهبران نظامی حبشه اعلامیه ای در باره فعالیت های گریلایی در ولایت شمالی اریتریا نشر کرده که بنظر ناظرین اعلام یک جنگ

- ۱۲- دلو :** جان سپارکمن رئیس جدید کمیته روابط خارجی مجلس سنای امریکا در مصاحبه سخنان اخیر داکتر کیسنجر را در مورد توسل احتمالی نیرو در مناطق نفت خیز مردود دانسته و آنرا بیهوده و بی معنی خواند .
- ۱۳- دلو :** میشل پونیاتووسکی وزیر داخله فرانسه بحیث رئیس حزب جمهوریخواه مستقل در آن کشور انتخاب گردیده است .
- ۱۳- دلو :** افریقای جنوبی در کنفرانس که قرار است بمنظور عیار ساختن کنوانسیون ژنیو مقتضیات عصر موجوده در ژنیو افتتاح گردد اشتراک نخواهد کرد .
- ۱۳- دلو :** بموجب موافقتنامه که بین جمهوریت عربی مصر و فرانسه عقد گردیده فرانسه یک کوره ذروی برای جمهوریت عربی مصر تهیه خواهد کرد .
- ۱۴- دلو :** آل اندیا رادیو گفت: که سفیر آنکشور در واشنگتن به وزارت خارجه ایالات متحده گفته است اگر سیاست تحریم اسلحه امریکایی به نیم قاره سیاست آن مبنی بر عدم تشویق مسابقه تسلیحاتی درین منطقه به شکل از اشکال تغییر یابد تطبیق موافقات کنفرانس سمله بخطر خواهد افتاد .
- ۱۴- دلو :** سعدی ایرماک صدراعظم ترکیه اظهار داشت
- که حکومت وی از حقوق ترکهای قبرس در آن کشور منصرف نخواهد شد .
- ۱۴- دلو :** چهل و پنجمین سالگرد تا سیس حزب کمونیست ویتنام شمالی در آنکشور بر گزار گردید و به این مناسبت تمام جراید هانوی شماره های فوق العاده نشر و طی آن باشعار ها و مقالات از آن استقبال کردند .
- ۱۴- دلو :** بودجه جدید رئیس جمهور فورد که بر طبق آن امریکا زیادهترین مصرف رانسبت بهرسال دیگر بجز سالهای جنگ خواهد داشت با مخالفت شدید اعضای کانگرس ایالات متحده از هر دو حزب مواجه شد .
- ۱۵- دلو :** جان اسکالی نماینده دایمی ایالت متحده در ملل متحد علیه افزایش بی علاقگی امریکایی ها به مقابل مو سسه ملل متحد اخطار داده مطالبه کرد تا برای حل این مساله مصالحه مفیدی صورت گیرد .
- ۱۶- دلو :** جرال فورد رئیس جمهور امریکا بار دیگر از کانگرس خواست تا بر فیصله خود مبنی بر قطع جریان سلاح به ترکیه تجدید نظر کند.
- ۱۶- دلو :** در سرتاسر کشور امریکایی پیرو به تعقیب اغتشاشات شدید در لیمامرکز آنکشور حالت اضطرابی اعلام گردید .
- ۱۸- دلو :** انکر گرسن رهبر ۲۵ ساله سوسیال

۲۲ - دلو:

طبق اطلاع رادیویی بی‌سی ستاف اکادمیک پوهنتون اکسفورد انگلستان که بزرگتر یس پوهنتون آنکشور میباشد باتفاق آراء اعطای دوکتورای افتخاری به ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان را که قبلاتجویز گردیده بود منظور نکرده و آنرا رد نمود .

۲۲ - دلو:

مارگریت تچرخانم ۴۹ ساله که یکی از کاندید های های ریاست حزب محافظه کار انگلستان بود طی یک رای گیری با اکثریت حیرت آوری بحیث رئیس آن حزب انتخاب شد.

۲۳ - دلو:

نماینده کشور های عضو بازار مشترک اعلام کرد آماده هستند درباره موافقت نامه های جهانی به شمول موافقه روی تشکیل ذخایر اضطراری برای بعضی مواد تولیدی مذاکره کنند .

۲۵ - دلو:

پارتیزانهای اریتریا در حدود یک هزار نفر از زندانیان سیاسی خود را از محابس حکومت حبشه باقوه قهریه رها کردند .

۲۶ - دلو:

حکومت نظامی حبشه پیشنهادهای جعفرالیمیری رئیس جمهور سودان را برای قایم کردن یک متارکه فوری در ایالت جنگ زده اریتریا قبول نموده است .

۲۶ - دلو:

روزنامه الاهرام چاپ قاهره نوشته کسه

دیموکرات دنمارک که در سابق نیز صدراعظم بود از طرف ملکه مارگریت موطن به تشکیل یک حکومت اکثریت برای پر نمودن خلای ناشی از استعفا ی پال هارتلینگ رهبر ائتلاف اقلیت گردید .

۱۸ - دلو:

در امریکا تعداد بیکاران بمقایسه سی سال گذشته به بلندترین رقم خود رسیده و بهفت و نیم ملیون نفر بالغ شده است . این تعداد تقریبا هشت فیصد تمام نیروی کار آنکشور میباشد و از ماه گذشته یکمیلیون نفر بیشتر میباشد .

۱۸ - دلو:

جلسه که برای رفع رکود مذاکرات قانون اساسی رودیشیا در دارالسلام بصورت سری دایر شده بود خاتمه یافت .

۱۹ - دلو:

هانس دیتريش کنش وزیر خارجه جمهوریت اتحادی آلمان اظهار داشت که حکومت آنکشور حتی المقدور می کوشد تا از خارج شدن انگلستان از بازار مشترک اروپای غربی جلوگیری شود .

۲۱ - دلو:

متارکه جدیدی که از طرف جبهه جمهوری خواه آیرلند اعلام گردیده بود نافذ گردید .

۲۲ - دلو:

در کوریای جنوبی رای گیری در یک ریفرنند عمومی برای اظهار نظر در مورد قانون اساسی آنکشور آغاز شد .

مقامات امنيتي مصريک توطنه ضد دو لټسې
افراطيون دست راستی رادرهم شکسته است.

۴- حوت :

موسسه مقاطعه عربي که در قاهره مذاکرات
خود را آغاز نموده قرار است رفع مقاطعه با
شخصت کمپني خارجي راکه گفته اند که معاملات
خود را با اسرائيل قطع کرده اند مورد بحث
قرار دهد .

۴- حوت :

آژانس خبررسانی چين اطلاع ميدهد که
عساکر حکومت اتحاد ملي کمبوديا تقريباً تمام
قسمت های سفلاي دریای ميکانگ را از سيگون
تا پنوم پن تحت کنترول خوددارند .

۵- حوت :

نيکولای بولکانين يکی از صدر اعظمان سابق
اتحاد شوروی در مسکو درگذشت .

۵- حوت :

شيخ مجيب الرحمن رئيس جمهور بنگلہ ديش
تشكيل تنه احزاب مجاز در آن کشور را به نام
«کريشاک شرامیک عوامي ليگ» اعلام نمود که
خودش در رأس اين حزب جديد قرار دارد .
تمام احزاب سياسي در بنگلہ ديش به شمول
حزب سابق عوامي ليگ غير قانوني ميشاهد .

۵- حوت :

در حالیکه منعويت ده ساله ارسال اسلحه
امريکايي به پاکستان رسماً خاتمه يافته اعلام
شد دولت هندوستان امروز بالحن شديدی به
امريکا احتجاج کرد .

نطاق وزارت خارجه امريکا گفت : يکی از
دلایل اين تصميم امريکا لزوم حفظ ثبات در
منطقه ميشاهد اما ام، پی، کال، سفير هند در

۲۶- دلو :

سرجوليان هکسلي دانشمند و بيالوژیست
معروف انگليسی که اولين مدير عمومي موسسه
يونسکو بود در يک شفاخانه لندن درگذشت .

۲۷- دلو :

اتحاد شوروی بارديگر مخالفت خود را با
اقدام هفته گذشته ترکهای قبرس برای اعلام
يک دولت خودمختار در شمال آن جزيره ابرار
نموده و جزئیات اين مخالفت خود را تشریح
نموده است .

۲۷- دلو :

لونيدير يونیف رهبر حزب کمونيست اتحاد
شوروی موافقه نموده است تا دعوت حکومت
انگلستان را برای مسافرت به آنکشور قبول
نمايد .

۲۸- دلو :

نيرو های هواخواه نورودوم سېانوک رئيس
حکومت اتحاد ملي کمبوديا قوای شماره هفتم
مربوط اردوی رژيم جنرال لون نول را از
مواضع شان در هفت ميلي شمال غرب شهر
پنوم پن عقب رانده اند .

۲۸- دلو :

در يکينگ مذاکرات رسمي بين هيأت های
چين و شوروی راجع به اختلافات سرحدی شان
بعد از يک وقفه ششماهه آغاز گرديد .

۲۹- دلو :

اردوی بیکاران در جاپان تا پايان ماه دسمبر
گذشته به هشت صدوسی هزار نفر حساب

امریکا حکومت ایالت متحده راملزم ساخت که درگذشته از پاکستان طرفداری میکرد است .

و همچنان از راه فروش اسلحه میخواهد برای خود نفوذ سیاسی کسب کند .

در دهمی جدید سوارن سنگ وزیر دفاع هند مصروف مذاکره با اندری گریچکو وزیر دفاع اتحاد شوروی میباشد .

بقول اتحادیه مطبوعاتی هند موضوع دادن اسلحه امریکا به پاکستان یکی از موضوعات این مذاکرات خواهد بود .

گریچکو اخیرا با مارشال گوزشکوف قوماندان اعلی قوای بحری شوروی وعدهای دیگر از شخصیت های نظامی آنکشور وارد هند شده است .

در پایان مذاکرات آنها اعلامیه ای منتشر شده است اما خبرنگاران میگویند که هندوستان از شوروی تقاضای اسلحه بیشتر خواهند کرد .

۶- حوت :

هیات روسای پوهنتون اکسفورد انگلستان باردیگر پیشنهاد اعطای دوکتورای حقوق مدنی را به ذوالفقار علی بوتو صدراعظم پاکستان رد کرد .

هیات روسای این پوهنتون گفتند بوتو این گفته های شورای اکادمیک پوهنتون اکسفورد را که بوتو در کشتار های دستجمعی در بنگله دیش نقش داشته است نتوانست تردید کند .

مقامات پوهنتون اکسفورد پیشنهاد اعطای دوکتورای افتخاری حقوق مدنی را اخیرا باردیگر به شورای روسای پوهنتون پیش کرده بود . ولی اینبار حاشیه آرای مخالف مقابل این

پیشنهاد بیشتر بود .

۷- حوت :

روزنامه ازوستیا اورگان نشراتی حکومت اتحاد شوروی نوشت رفع محدودیت ارسال اسلحه امریکایی به پاکستان جزئی از استراتیژی عمومی است که منظور از آن ادامه تقویت موجودیت امریکایی در آسیای جنوبی و منطقه بحر هند است .

روزنامه گفت: هدف از تصمیم ایالات متحده برای احیای مجدد فروش اسلحه به پاکستان نتایج وخیم در نیم قاره بجا خواهد گذاشت .

۷- حوت :

چندین عضو پارلمان از داکتر چساوان درخواست نمودند تا سفر مجوزه خود را به امریکا فسخ کند و حتی یکی از اعضای پارلمان تقاضا کرد که هند باید خریداری غلات را از ایالات متحده موقوف نماید .

در این جلسه پارلمان جاوان گفت: تصمیم رفع ممنوعیت ارسال اسلحه به پاکستان با ایجاد يك حالت جدید جنگ طلبی در مفسر سیاستمداران پاکستان هم زمان میباشد .

جاوان گفت : با اتخاذ این تصمیم به نظر میرسد که پالیسی مبارزان این کشور بزرگ یعنی امریکا هنوز باین فکر معتقد میباشد که پاکستان و هند وستان را از نظر قدرت نظامی با هم مساوی سازند و این سیاستی است که در نیم قاره بدون تشنج پیش نخواهد رفت .

۷ - حوت :

اندراگانندی صدراعظم هند ضمن افتتاح جلسات سالانه کمیسیون اقتصادی واجتماعی

صادر کننده بطرول درالجزایر افتتا ح شد.

۱۳- حوت :

حکومت نظامی حبشه باملفا کردن تمام مالکیت های عمده اراضی اقدام دیگری در جهت تطبیق پروگرام های سو سیا لیستی خود برداشت.

۱۳- حوت :

ایالات متحده قرار دادی را با ایران امضاء کرد که بقول دکتر کیسنجر بزرگترین قراردادی است که تاکنون امریکا با یک کشور خارجی عقد نموده است.

۱۴- حوت :

نیروهای اسرائیلی بر هوتلی که شش کماندوی فلسطینی بیش ازچهل نفر را کروگان گرفته بودند حمله برده و در نتیجه تراژییدی المناکی را ایجاد کردند.

۱۷- حوت :

مقامات عراقی طی اعلامیه ای فرمان عفو عمومی را به مخالفان کردی که چند سالی است برای خود مختاری می جگند اعلام داشت.

۱۸- حوت :

در کمبودیا حملات راکت در میدان هوا یی پنوم پن ادامه دارد راپور جنگهای شدید بین نیروهای انقلابی حکومت متحده ملی و قوای طرفدار لون نول در اطراف شهر جریان دارد.

۱۸- حوت :

طبق اطلاعات موثق از کراچی اخیرا گریلا های مسلح سندی به یکی از نمایندگی های حبیب بانک در کراچی حمله کرده و همه را رایی

ملل متحد برای آسیا و حوزة باسیفیک از کشور های پیشرفته و بانفوذ جهان تقاضا کرد تا در غنایم ودانشی تخنیککی خود ممالک فقیر را شتریک سازند.

۹- حوت :

مجلس سنای ایالات متحده امریکا رأی داد که تمام کمک های خارجی پولی آنکشور موفتا قطع گردد.

۱۰- حوت :

در پاريس يك كنفرانس بين المللی به مناسبت بزرگداشت سال بين المللی زن به اشتراك دوهزار نفر نغراز زنان کشور های مختلفه بابیانات ژستکار دستن رئیس جمهور فرانسه آغاز گردید.

۱۱- حوت :

در ایران تمام احزاب سیاسی توسط پادشاه ایران منحل و در عوض آنها سیستم يك حزبی با اعلام يك حزب جدید بنام (و ستاخیز ملی) رویکار آمده است.

۱۲- حوت :

طیاره لوفت هانزای آلمانی که حامل پنج زندانی رهاسده گنگ ترو ریستی (بادریمین هوف) وهر البرت بناروال سابق شهر برلین غربی بود بعد از هفت ساعت گردش بر فراز پایتخت های عربی بالاخره در عدن مر کز جمهوریت دیمو کراتیک مردم یمن فرود آمد.

فرود آمد.

۱۲- حوت :

کنفرانس سران کشور های عضو موسسه

نفدی آترا به غنیمت برده اند.

خبر دیگر حاکیست که شخصی بنام محمد یاسین حین انفجار یک بم در کراچی دستگیر شده مربوط به حزب مردم بو تسو میباشد.

۱۹- حوت:

دکتر هنری کیسنجر وزیر خار جه ایالات متحده امریکا به حکومت اسرا ئیل اخطار داد که دادن بعضی امتیازات از طرف تل ابیب به سوریه یک شرط قبلی ضروری برای توافق موقت با جمهوری عربی مصر میباشد.

۲۰- حوت:

باصول موافقه روی ادامه عضویت انگلستان در بازار مشترک اروپای غربی که صورت گرفت اکنون مرحله بعدی عبارت از دایر ساختن یک ریفرندم عمومی در سر تاسی بریتانیا درین مورد میباشد.

۲۱- حوت:

درواشنگتنی مبارزه سیاسی در مورد موضوع دادن کمک های نظامی امریکا به کمبودیا با فیصله کمیته فرعی مجلس سنا اکنون وارد مرحله جدیدی گردیده است. کمیته فرعی مذکور فیصله کرد تا کمک نظامی به کمبودیا داده شود.

۲۱- حوت:

طبق یک خبر افراطیسترس اکنون در پنوم پن افشا شده است که قوماندان های طرفدار لون نول قبل از آنکه این شهر در محاصره بیفتد دچار یک اشتباه نظامی شدند.

خبر علاوه میکند اشتباه مذکور سبب

شده است تا پایتخت در محاصره نیروهای قوای متحده ملی بیفتد.

اطلاعات میرساند که اردوی لون نول در نقاط مختلفه آنکشور عساکر ذخیره و محافظ دارد.

قبلا چنین تجویز شده بود که این واحدها را برای دفاع از پنوم پن درین شهر فراخوانند تا مدافعان را تقویت نماید ولی این تجویز از طرف قوماندان های نظامی پذیرفته نشد و واحد های ذخیره و محافظ در نقاط مختلفه این کشور عاقل و دست نخورده باقی مانده و نیروهای انقلابی پنوم پن را محاصره کردند.

اکنون که مرکز قوماندانی پنوم پن متوجه اشتباه مفوض شده است دیگر نمیتواند این واحد ها را به پنوم پن منتقل کند و یا حتی دستور بدهد تا از مدافع و سنگر های خود خارج شوند.

۲۱- حوت:

شورای امنیت موسسه ملل متحد بهم از چندین جلسه بحث و مذاکره سر انجام برای حل مساله قبرس فیصله نامه صادر کرد.

۲۱- حوت:

دزکفرانس موسسه انکشاف صنایع ملل متحد که در شهر لیما مرکز کشور پیرو جریان دارد رئیس جمهور پیرو خواهان اختتام نفوذ و تسلط اقتصادی ممالک صنعتی در جهان گردید.

۲۴- حوت:

وزرای مواد خوراکی و زراعت جهانی در روز

۲۷- حوت :

طبق گزارشې که از مقرر سازمان ملل متحد رسیده است، کورت والډ هایم سرمنشی آن موسسه طی ۲۴ ساعت گذشته برای بار سوم با کلیريدس رهبر يونانيهای قبرس مذاکره نموده وسعی کرده است مگر تا هنوز مطالب روشن و واضح به نشر سپرد نشده است.

۲۸- حوت:

مجلس سنای امریکا طی جلسه اخيرش مصارف به ارزش تقريباً چهار هزار ميليون دلار در ساحه کمک خارجی به تصویب رسانده.

۲۸- حوت:

شورای انقلابی لیبی پس از جلسه حقوق العاده ای که در مورد انتخابات ماه آینده آن کشور تشکیل داد بیان نمود که وقت انتخابات را که قرار بود روز ۴۵- اپریل که مصادف با سالگرد انقلاب آن کشور می باشد برگزار شود به تعویق انداخت.

۲- حمل ۱۳۵۴ :

آخرین ماموریت صلح داکتر هنری کیسنجر وزیر خارجه ایالات متحده در شرق میانه باشکست مواجه شده و خاتمه یافت. خبر شکست و تعویق ماموریت صلح کیسنجر در شرق میانه به صورت همزمان در واشنگتن و بیت المقدس نشر گردید و اعلامیه قصر سفید امریکا گفت که پس از التوا ی

اعلام داشت ذخایر غذایی جهان هنوز به اندازه لازمه نبوده و تولیدات حیوانات جهانی خیلی کم میباشد.

۲۵- حوت:

دکتور هنری کیسنجر وزیر خارجه امریکا تصمیم گرفته تا نظر به رویه ای که کابینه اسرائیل در مقابل پیشنهاد های مصر در پیش گرفته بازدید خود را در اسرائیل تجدید بخشد.

۲۶- حوت :

نماینده فلپین در کنفرانس انسکشاف صنعتی موسسه ملل متحد از کشورهای مربوطه مخصوصاً کشورهای صنعتی جهان تقاضا نموده تا مسؤولیت مؤسسات خصوصی را که در کشورهای روبه انکشاف مشغول فعالیت میباشد بپذیرند.

۲۶- حوت :

ایران و عراق درباره حل اختلافات سرحدی شان رسماً بموافقه رسیدند.

۲۶- حوت :

شورای انقلابی پرتغال که پس از کودتای نافرجام اسپینو لا بتازگی تشکیل شد طی اعلامیه ای حزب دیموکرات مسیح را از شرکت در انتخاباتی که قرار است ماه آینده برای اولین بار در این کشور برای انتخاب مجلس ایجاد قانون اساسی برگزار میشود منع نمود. همچنان دو حزب راست افراطی و چپ افراطی نیز از شرکت در انتخابات محروم شده اند.

کرونو لوژی اخبار خارجی

۳- حمل :

طیارات امریکایی که مورد حمله را کت
عساکر حکومت اتحادملی قرار گرفتند از میدان
هوایی پو چنتونگ خارج گردیده و معلوم
نیست چه وقت پرواز های خود را برای انتقال
مواد حیاتی باین شهر محاصره شده از سر
خواهند گرفت.

۴- حمل :

رادیو ریاض گفت ملک فیصل که ۶۹ سال
داشت طی مراسم پذیرفتن مهمانان در مجلس
که بمناسبت بزرگداشت میلاد حضرت رسول
که بمناسبت بزرگداشت میلاد حضرت رسول
اکرم (ص) برپاشده بود توسط برادرزاده اش
بوقتل رسیده.

۵- حمل :

دونفر کماندویی که در فرانسه محبوس بودند
در بدل رهایی سفیر فرانسه که در صومال
گروگان گرفته شده بود رها گردید و از
فرانسه عزیمت نموده اند.

۶- حمل :

درویتنام جنوبی مرکز سابق امپراتوری
سابق ویتنام یعنی شهر هوی بدست نیروهای
انقلابی حکومت موقت سقوط کرده و بیسرق
انقلابیون بر فرازشهر به جشن و سرور
درآمد.
قرار اخبار وسیع تعدادی از قشون جنرال
وانتیو که متاع این شهر بودند بصورت

این ماموریت دو هفته ای کیسنجر بواشنگتن
بر میگرد تا با رئیس جمهور امریکا و ضاع
رادر میان بگذارد.

۳- حمل :

نیروهای جنرال وانتیو در ویتنام جنوبی
اکنون در کوشش هستند تا شاهراهی را که
در منطقه دانانگ را با شهر محاصره شده هوی
وصل میکند دوباره بازکنند.

شهر هوی مطابق آخرین اخبار تحت حملات
شدید راکت و توپخانه نیروهای انقلابی حکومت
موقت قرار دارد.

نیروهای جنرال وانتیو در منطقه جنوب
هوی و شمال شهر دانانگ مستقر می باشد
و به آنها فرمان داده شده تا به هر قیمتی که
باشد این راه را دوباره بکشایند.

ارتباط هوی با خارج بعد از آنکه یک پل
در امتداد سړک هوی دانانگ منفجر ساخته
شد قطع گردید.

در جنوب این شهر نیرو های انقلابی
پیشرفت های بزرگی در ارتفاعات مرکزی
حاصل کرده اند و اکنون تمام قشون جنرال
وانتیو ازین منطقه بیرون کشیده شده
و نیروهای حکومت موقت پیشرفت خود را به
سوی مناطق ساحلی ادامه میدهند.

کروهي دستگیر و اسیر گردید ند.

به اندونیزیا وارد تایلند شده.

۹- حمل :

قبلا اعلان شده بود که ممکن است لون نول همراه با خانواده خود در جاپان یا ایالات متحده اقامت دایمی اختیار کند.

شهر بزرگ بندری دانانگ که دومین ولایت ویتنام جنوبی از نظر وسعت می باشد بدست نیروهای انقلابی حکومت موقت سقوط کرد.

۱۱- حمل :

شهر مهم دیگر ساحل ویتنام جنوبی کیو نک (یانگ) بدست نیروهای حکومت موقت انقلابی سقوط کرده و مدافعان طرفدار جنرال وان تیو بدون مقاومت آنرا رها کردند.

باین ترتیب تمام ولایات شمالی و مرکزی اکنون از دست تسلط دیکتاتور سیگون خارج کرده شد. نیرو های انقلابی تهاجم بردانانگ را آغاز کردند و پس از نبرد شدید نیروهای جنرال وان تیو را شکستی که در بیست سال گذشته سابقه نداشته مواجه ساختند.

این شهر در ۲۲ کیلومتری شمال شرق دانانگ قرار داشته و جمعیت آن قبلا در اثر هجوم سیل مهاجرین دوچند شده است.

۱۰- حمل :

کدام اعلامیه رسمی در مورد سقوط این شهر نشر نشده اما منابع نظامی گفته در شهر (کیونگ یانگ) قوماندانهای قوای انقلابی از هم پاشیدگی نظم و هرج و مرجی قبلا در شهر افتاده بود استفاده کردند. مورال قوای جنرال وان تیو کاملا خراب شده بود.

سلیمان دیمیریل صدراعظم منتخب ترکیه لست اعضای کابینه جدید خود را که فخری کورو ترک رئیس جمهور آنکشور تقدیم نمود. دیمیریل که رئیس حزب عدالت ترکیه می باشد یک حکومت ائتلافی راهبری خواهد کرد که اکنون ۲۲۷ کرسی از جمله ۴۵۰ چوکی پارلمان را در اختیار دارد.

نماینده بی بی سی از سیگون خبر داد در حدود یکصد هزار مهاجر باین شهر و ی آورده است. در جنوب در شهر (میگو) اخباری میرسد مبنی بر اینکه چوروچپاول و بی نظمی عمومی رونما گردیده است.

۱۰- حمل :

مارشال لون ول رئیس جمهور کمبودیا امروز از آن کشور خارج گردید.

۱۲- حمل :

پس از آنکه حکومت هند حکومت اتحاد ملی کمبودیا را بصورت دیژوری بر سمیت شناخت از هیات نمایندگی رژیم لون نول در دهلی جدید تقاضا کرد تا هر چه زود تر نمایندگی مذکور را مسدود نماید.

کوکرت پراوج صدراعظم تایلند ب خبرنگاران در بنکاک اعلام کرد که لون نول در پایگاه هوایی تاپاو واقع در خلیج تایلند وارد گردید. صدراعظم تایلند گفت حکومت وی هنوز تقاضایی برای اقامت لون نول در تایلند دریافت نکرده است و لون نول صرف در راه سفر

۱۲- حمل :

صدرا عظم ویتنام جنوبی تران کیم خیم در حالیکه عقب نشینی های نظامی اردوی مسلح جنرال وان تیو کماکان ادامه دارد استعفا خود را به رئیس جمهور پیش کرد .
منابع مطلع در سیگون گفتند که بلافاصله وان تیو این استعفا را قبول نمود .

۱۲- حمل :

جمهوریت عربی مصر رسماً از اتحاد شوروی و ایالات متحده تقاضا کرد تا کنفرانس صلح ژینورا که این دو کشور سربراه سازان می باشند دو باره دایر نمایند .

۱۲- حمل :

حکومت اتحاد شوروی حمایت کامل خود را از آفریقای آزاد علیه پلانهای تبعیضی ابراز داشته است .

۱۲- حمل :

هجوم نیرو های حکومت انقلابی مؤقت در ویتنام جنوبی ادامه دراد اطلاع واصله رسید که نیرو های مذکور پس از گذشتن از باریکه سواحل جنوبی و سرازیر شدن از فلات مرکزی پیشروی خود را بسوی سیگون آغاز کرده اند .

نیرو های حکومت موقت برای حمله بر سیگون پنجاه هزار عسکر در شرق و غرب و شمال سیگون آماده کرده است .

۱۳- حمل :

نلسن راکفیلر معاون ریاست جمهوری ایالات متحده در باره اوضاع ویتنام گفت برای متوقف ساختن جنگ ویتنام اینک واقعا دیر شده است .

۱۳- حمل :

نطاق وزارت دفاع امریکا گفت در حدود هفتصد نفر از افراد بحری این کشور از اوکینا وابه آب های ویتنام جنوبی فرستاده شده اند تا در امر تخلیه مهاجرین که اکثراً سربازان فراری قوای وان تیو میباشد نظم را برقرار نمایند .

۱۵- حمل :

جرالد فورد رئیس جمهور ایالات متحده گفت وی از صلاحیت خود برای استفاده از قوای ایالات متحده برای حفظ حیات امریکایی ها در ویتنام جنوبی در صورت لزوم کار خواهد گرفت .

وی در یک کنفرانس مطبوعاتی در سان دیگو گفت که به فیصله کانگرس که صلاحیت رئیس جمهور را در استفاده از عساکر امریکایی در جنگ های خارجی محدود میسازد کاملاً متابعت دارد .

کانگرس فیصله کرده بود که رئیس جمهور نمیتواند اضافه از شصت روز نیروهای امریکایی را در مناطق جنگی خارج از آن کشور بدون تصویب کانگرس مورد استفاده قرار بدهد .
فورد گفت همچنان به فیصله دیگر کانگرس دایر بر اینکه رئیس جمهور امریکا قوای این کشور را در منطقه هند چین استعمال نکند . احتراماً م دارد .

فورد گفت ما پلان های آماده شده اضطراری در دست داریم تا در صورت خطر بتوانیم امریکایی ها را از ویتنام جنوبی بیرون بکشیم .

۱۰- حمل :

از انعقاد این کنفرانس مشوره هائی درین زمینه صورت بگیرد .

۱۷- حمل :

ایالات متحده هر چه بیشتر قوای بحری خود را در آبهای ویتنام افزایش میدهد . و قرار نوشته يك خبرنگار اکنون کم و بیش يك فرقه بحری در تونکین تشکیل شده است .
يك جهاز بزرگ نظامی دیگر که يك طیاره بردار است همراه با سه مغرب و شش کشتی اسکورت و ملاحان يك فرقه قوای بحری وارد خلیج تونکین گردید .

اینجا علاوه بر سه کشتی طیاره بردار دیگر میباشند که قبلا به این منطقه آمده اند در جمله این کشتی ها ی طیاره بردار کشتی معروف (اتر پرایز) نیز شاملست که با قوت اتم حرکت می کند و در حدود سه صد طیاره هلیکوپتر بر داشت کرده میتواند تنها درین کشتی دو هزار نفر از افراد بحری مستقر هستند .

۱۷- حمل :

تمام محبوسین سیاسی عربستان سعودی و همه کسانی که محکوم به ارتکاب جرایم سیاسی بودند اما روش بهتری اتخاذ نموده بودند در يك فرمان عفو عمومی که از طرف ملك خالد شاه جدید آن کشور صادر شد رها گردیدند .

۱۰ حمل :

هندوستان به کنفرانس خلع سلاح ژنیو گفت که تکنالوژی ذروی نباید به عده محدودی از کشور صرف بدلیل اینکه از آن بم ذروی

انتقال مهاجرین ویتنامی که اکثرا سربازان فراری رژیم سیگون میباشند توسط طیارات امریکایی با وصف سقوط يك طیاره حامل اطفال که طی آن ۲۴۳ طفل هلاک گردید ادامه خواهد یافت .

۱۶- حمل :

نماینده رو یتر از اسلام آباد اطلاع داده است که مجلس سنای پاکستان اخیرا يك لایحه پیشنهادی حکومت را به تصویب رسانید که مطابق به آن حکومت صلاحیت حاصل میکند تا در پښتونستان قبایل را بصورت دسته جمعی مورد مجازات قرار در جلسه سنا هنگام تصویب این لایحه جز اعضای حزب پیپلز یعنی حزب بوتو اعضای سایر احزاب شرکت نداشتند . احزاب مخالف بعنوان اعتراض علیه انحلال حزب عوامی ملی و حبس رهبران آن با جلسات مجلس سنا مقاطعه کرده اند .

۱۶- حمل :

جنرال لیسمو چیا نگای شک بدون آنکه به قول يك خبرنگار انگلیسی خواب های وی برای بازگشت مجدد به سر زمین اصلی چین تحقق یابد به عمر ۸۷ سالگی در گذشت .

۱۶- حمل :

منابع مصری اظهار میدارند که حکومت اتحاد شوروی از تقاضای مصر برای انعقاد مجدد کنفرانس صلح شرق میانه در ژنیو حمایت نموده ولی متذکر شده که باید قبل

ساخته میشود منحصر ومحدود باقی بماند .

۲۰- حمل :

۲۰- حمل :

مجلس پارلمان انگلستان در يك رای گیری
پر هیجان به طرفداری از دوام عضویت
انگلستان در بازار مشترک رای داد امادر مقابل
انشقاق عمیقی بداخل حزب کارکر به وجود
آمد و هرا لدویلسن یکی از وزراء کابینه خود
را بر طرف کرد .

۲۰- حمل :

حکومت جاپان پلان وزارت خارجه آنکشور را در
باره تادیه تقریبا ده ملیون دالر بحیث کمک
اضطراری به مهاجرین ویتنام جنوبی تصویب
کرده است .

۲۰- حمل :

يك ستاره دنباله دار جدید توسط دانشمندان
نجومی اتحاد شوروی در رصدخانه بزرگی یمیا
کشف گردیده است .

رادیو مسکو گفت نام این ستاره را رصد
خانه مذکور (۱۹۷۵) گذاشته است .

۲۲- حمل :

حکومت انگلستان تقاضای لیبیا را برای
فروش مقدار بزرگ اسلحه معادل یک هزار
ملیون پوند سترلنگ رد کرده است .

۲۲- حمل :

طبق آخرین خبر رسیده سکام خوی کفیل
ریاست جمهوری کمبودیا که بعد از رفتن
لون نول جا نشین وی بود از آنکشور فرار
کرد .

قرار سکام خوی بعد از آنکه طیارات قوای
هوایی امریکا به پنوم پن به پرواز در آمدند
توسط اولین هلیکوپتر از پنوم پن فرادگرد.

اخباری که از کراچی رسیده حاکیست که
بیش از پنجاه هزار معلم مکاتب مختلف
ایالت سند به اعتصاب عمومی دست زده از
حکومت مطالبه کرده اند که نظر به تاثیرات
ناگوار که درائر بحران وضع اقتصادی
پاکستان و بلند رفتن قیم برحیات ایشان وارد
آورده باید حکومت بایشان کمکهای کوپراتیف
وتعاونی نموده واز بیمه صحن و دیگر تامینات
اجتماعی محروم بوده اند نیز مستفید گردند.
در اثر این اعتصابات و بسته شدن مکاتب در
حدود يك ملیون و ششصد هزار شاگرد از
تعقیب دروس محروم شده اند.

شاگردان معارف در حیدر آباد باوجود انفاذ
ماده ۱۴۴ که اجتماع بیش از پنج نفر را
ممنوع قرارداده بطر فداری از مطالبات معلمین
خود به تظاهرات وسیع پرداخته وطی آن علیه
سیاست جابرانه و استبدادی حکومت شعاری

دادند . همچنان سه صد انجمن مکاتب ایالت
سند با اظهار پشتیبانی از خواهشات معلمین
اعلام داشته اند تا وقتی که حکومت همه مطالبات
معلمین را قبول نکند اعتصابات دوام خواهد
کرد .

گفته میشود که حکومت پاکستان از قبولی
مطالبات معلمین امتناع ورزیده و اظهار داشته
است که پذیرفتن مطالبات مربوط به ازدیاد
معاشات و توسعه تامینات اجتماعی حکومت
ایالتی را که با بحرانات شدید مالی مواجه
است ورشکست خواهد ساخت .

اضافه از سی طیاره جنگی امریکا وارد صحنه شده امریکا ها آن اتباعی را که میخواستند خارج شوند برداشت.

۲۲- حمل :

مامورین حکومت انگلستان نسبت اعلام اخیر جرالد فورڈ رئیس جمهور امریکا راجع به اینکه وی شخصا در کنفرانس سران کشور های عضو پیمان ناتو شرکت خواهد کرد حسن استقبال کردند *

۲۳- حمل :

حکومت فرانسه اولین کشور غربی بود که حکومت متحده ملی انقلابی کمبودیا را برهبری نوزودم سپانوك برسمیت شناخت *

۲۴- حمل :

آژانس کیودوی جاپان طی خبری که رادیو جاپان نیز آنرا برود کاست کرد گفت نیرو های (خمر سرخ) مربوط حکومت متحده ملی کمبودیا امروز بالاخره داخل آن شهر شده و جنگهای شدید ی در شهر جریان دارد *

۲۴- حمل :

اطلاعات واصله از کراچی مشعر است که کارگران بندر آهن آئشهر علیه حکومت پاکستان به اعتصاب عمومی پرداخته اند که در نتیجه آن تخلیه و بار بندی کشتی ها و رفت و آمد خطوط آهن بین کراچی ونقاط دیگر متوقف شده است *

پولیس برای متفرق ساختن مظاہره کنندگان از گاز اشک آور ولت وکوب کار گرفته يك عده زیاد کارگران را بجرم تخلف از ماده ۱۴۴ توقیف نموده است *

خبر های دیگر حاکیست که شاگردان مکاتب به طرفداری از مطالبات پنجاه هزار معلم که اعتصاب نموده اند به تشکیل اجتماعات پرداخته علیه حکومت شعار میدادند *

۲۴- حمل :

اردوی چاد طی يك کودتای نظامی دیروز زمام امور را درین کشور افریقای مرکزی بدست گرفت *

۲۵- حمل :

رادیو نیرو های (خمر سرخ) مربوط حکومت متحده ملی کمبودیا مدعی شدند که اکنون میدان هوایی بین المللی پوچینتا نک را تصرف کرده و کنترل میکنند *

هنوز اخبار مربوط به اوضاع شهر محاصره شده پنوم پن مغشوش است *

يك را پور رسیده که توسط نماینده آژانس رویتر در بنكاك نگاشته شده میگوید قوای حکومت کمبودیا راه بین پنوم پن و پوچینتا نک را باز کرده اند *

۲۵- حمل :

در ویتنام جنوبی که جنگ هنوز ادامه دارد در محاذ سیاسی حرکتی صورت گرفته و کابینه جدیدی در سیگون ظاهر گشته است *

۲۶- حمل :

ممدوح سالم که دوروز قبل از طرف انورالسادات مامور تشکیل حکومت گردید کابینه جدیدی تشکیل کرد * در کابینه جدید فهمی بحیث وزیر خارجه و جماسی بحیث وزیر دفاع باقی مانده اند *

گرونی لوژی اخبار خارجی

دایر شود. آخرین کانگرس حزبی کانگرس ۲۴ بود که در اپریل ۱۹۷۱ دایر شده بود.

۲۷- حمل

پنوم پن در اثر يك حمله همه جانبه وقاطع که از هر جانب صورت گرفت سقوط کرد .
آخرین اخبار رسیده ازین شهر که تماسهای مخابراتی آن با خارج قطع شده میگوید از نیرو های فاتح استقبال گرمی بعمل آمد .
اوضاع در سایر نقاطی که در دست قوای حکومتی بوده است آرام است .

۳۰- حمل :

نیرو های حکومت موقت بندر (تان ریپ) آخرین بندری را که در سواحل مرکزی هنوز بدست قوای رژیم سیگون بود اشغال کردند
قوماندان قوای رژیم وانتیو گفت در آخرین مرحله کشودن شهر مذکور از تانک و پیاده نظامی استفاده کردند .

۳۱- حمل :

ماوتسی تونگ رهبر حزبی جمهوریت مردم چین به صدرا عظم بلژیک گفته است که چین مخالف دیتانت بین المللی نمیشد فقط یک دیتانت واقعی میخواهد .

اول ثور :

استعفای وانتیو و اظهار نظرهایی که در باره باره این رویداد بوجود آمده است . سایر مسایل جهان را تحت شعاع خود قرار داده است .

حکومت موقت انقلابی ویتنام جنوبی استعفای وانتیو رایک نیرنگ سیاسی خوانده گفت که طراح آن حکومت امریکا است.

در کابینه جدید سی و پنج وزیر شامل بوده سه معاون صدرا عظم باممدوح سالم همکاری خواهند کرد کابینه جدید امروز حلف وفاداری یاد کرد .

۲۷- حمل :

کمیته مناسبات خارجی مجلس سنای ایالات متحده بالاخره معادل دو صد ملیون دالر کمک انسانی را (ولی صرف برای کمکهای بشری) برای ویتنام جنوبی تصویب کرد .

۲۶- حمل :

تعدادی از اعضای غیر نظامی حزب بعث که حزب بر سر اقتدار سوریه میباشند به جرم زیر پا گذاشتن دسپلین حزبی دستگیر گردیدند .

۲۶- حمل :

داکتر راداکرشنان یکی از رؤسای جمهور سابق هند . درمدارس درگذشت.
راداکرشنان (۸۶) ساله بود و از هشت ماه باینطرف مریض و بستری بوده است .

۲۷- حمل :

رادایو مسکو گفت الکساندر شیلپین بنابر درخواست خودش از عضویت (پولیتبورو) یعنی دفتر سیاسی کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی بر کنار گردیده است .

رادایو گفت این فیصله درجلسه عمومی کمیته مرکزی حزب کمونیست اتخاذ شد .
همچنان فیصله شد تا بیست و پنجمین کنگره عمومی حزب بتاريخ ۲۴ فیروزی سال آینده

۲- ثور:

نيرو های جبهه آزاديبخش ملي جناح نظامي حکومت مؤقت انقلابي يك مرکز شهري ديگر ويتنام جنوبي را بتصرف در آوردند .
اين شهر (هام تانگ) نام داشت در يكصد كيلو متری شرق سيگون قرار دارد .

۳ ثور :

سران مصر - عربستان سعودی و سو ريه مذاكرات خود را درحالي در رياض ادامه دادند كه شايع شده ياسر عرفات رهبر مؤسسه آزادي فلسطين نيز در اين مذاكرات اشتراك خواهد نمود .

۳- ثور :

اندري گروميكو وزير خارجه اتحاد شوروي گفت : اتحاد شوروي آماده است به اسرائيل تضمينات محكمي برای ادامه زندگي مستقل به داخل سرحدات آن بدهد بشرطيكه در مقابل اسرائيل قواي خود را از قلمرو های اشغال شده عربي بيرون بكشد .

۵- ثور:

حکومت كانادا اعلام نموده كه تصميم گرفته تا حکومت اتحاد ملي كمبوديا را به رسميت بشناسد .

۵- ثور:

مجلس سنای امريكا لايحه مصالحتي را درباره تپه ۳۲۷ مليون دالر جهت كمك در راه انتقال اتباع امريكا و اتباع ويتنام جنوبي ازي سيگون وكمك های بشري به تصويب رسانيده است.

۶- ثور :

يك مامور عاليرتبه ملل متحده را كه برای اداره كمك به مهاجرين فلسطين در لبنان كار ميكرد در بيروت گشتند .

۸- ثور :

نيرو های جبهه آزادي بخش ملي ويتنام جنوبي در خواست جنرال مين رئيس جمهور جديد سيگون را برای متاركة فوري با حمله شديد راکت ، توپچي بر سيگون و ميدان هوائي آن جواب گفتند .

ولي از همه مهمتر حوادث جديد آنست كه برای اولين بار در ظرف دو سال گذشته دو نفر از افراد بحري ايالات متحده طی حمله شديد راکت وقواي توپچي برميدان هوائي تان سان نات كشته شدند.

۱۰- ثور:

بعد از اولين روز قيام حکومت مؤقت انقلابي شهر سيگون كه بعد از اين بنام شهر (هوچي من) ياد می شود، درشهر آرام ملوازشی و صلح است برودكاست های راديويي پيوسته پلانهای پروگرام های جديد وخط مشي دولت جديد را پخش ميكند.

نام شهر ديروز تغيير داده شده و به يادبود داکتر (هوچي من) موسس دولت ويتنام شمالي آغاز كننده مقاومت ضد استعماري (ويت مين) و بنياد گذاري نيروي (اتحاد دو ويتنام) مسمأ گرديد .

۱۰ ثور :

اطلاعات واصله از كراچي حا كيست كه رهبران احزاب مخالف در ايالت سند سؤ قصد

اخبار خارجی

نشان میدهد صرف يك فیصدی بسیار كوچك امریکائی ها طرفدارا سکان آنها در ایالات متحده میباشد .

۱۴- ثور :

اضافه از یکهزار و پنجاه نفر از صاحب منصبان بحری و هوایی ویتنام جنوبی که در اثنای سقوط سیگون آنکشور را ترك نموده بودند - با کشتی های خود دو باره برگشتند و بانیروی های مسلح انقلابی پیوست گردیدند.

۱۴- ثور :

اتحاد شوروی حمایت خود را از تشکیل يك دولت فلسطینی در اعلامیه مشترکی که در پایان سفر یاسر عرفات رهبر موسسه آزادی فلسطین به مسکو انتشار یافت ابراز نموده است .

۱۵- ثور :

داکتر کورت والد هایم سرمنشی موسسه ملی متحد به جهان اخطار داد که در حدود چهار صد ملیون انسان که نصف آنها اطفال هستند با گرسنگی و خطر فاقگی روبرو هستند.

۱۵- ثور :

جرالد فورد رئیس جمهور امریکا از کانگرس تقاضا کرده است تا (۵۰۷) ملیون دلار را برای تمویل حمل و نقل واسکان اضافه از ۱۲۵ هزار فراری ویتنامی تخصیص بدهد دین برون امر عملیات تخلیه امریکا در کمیته فرعی مجلس نمایندگان راجع به مهاجرین در امریکا میخواهند اقامت نمایند که از این سه نوع فقط (۵۵) هزار ویتنامی که مستقیما توسط ایالات متحده تخلیه کرده شده اند آزاد

علیه بنیاعلی مفتی محمود کفیل رئیس اعضای احزاب مخالف در اسامبله ملی پاکستان را به شدت تنبیح نمودند و آنرا دسیسه خطرناك حكومت بوٲو خوانده اند. آنها طی يك مصاحبه مطبوعاتی اظهار داشتند که بوٲو موجود یت احزاب مخالف را که برای حصول حقوق حقه مردم مبارزه میکنند تحمل کرده نمیتواند و از این جهت توطئه های قتل و قتل زعمای احزاب را چیده است رهبران احزاب مخالف به حكومت بوٲو اخطار داده اند که از تشدد و دسایس منصرف شود و اگر نه کشور را به خاك و خون خواهد كشتاید .

۱۰- ثور :

کمیسیون جامعه اقتصادی اروپا از کشور های تولید کننده فولاد آن جامعه تقاضا کرد تولیدات خود را تا زمان بیرون شدن صنایع از بحرانیهای فعلی طور رضا کارانه تنظیم نماید .

۱۲- ثور :

قرار اطلاعات واصله از کویته در حدود سی نفر محصل مربوط پوهنشی های مختلف کویته به اتهام ملامره علیه صدرا عظم پاکستان ذوالفقار علی بوٲو هنگام منا فرت وی به این شهر توقیف شده اند .

۱۲- ثور :

نماینده بی بی سی از واشنگتن خبر میدهد اعضای کانگرس گفته اند مکاتیبی که تا حال به آنها رسیده است علی الاکثر نشان میدهد که مردم ایالات متحده نسبت به ورود تعداد زیاد ویتنامی ها به امریکا کاملا مخالف میباشدند . درعین حال نتیجه يك مراجعه به آرای عامه

خواهند بود تا در امريکا اقامت نمايند *

۱۶- ثور :

کنفرانس سران ۳۳ کشور کامنو يلت در پايتخت کشور امريکا يی جميکايبا صدور يك اعلاميه مهم پايان يافت *

۱۶- ثور :

مقامات حکومت جديد در شهر هوچی من قرار اطلاع يك خبرنگار فرانسوی درصدد تهیه وتدارك برگزاری مراسم پیروزی انقلاب که نشانه بر گشت اوضاع بحال عادی می باشد بر آمدند اما تمام ارتباطات خبری بين این شهر وجهان خارج همان طور قطع شده باقی مانده است *

برود کاست های رادیو (کیا فونک) از شهر هوچی من که درهانگانگ ثبت شده حاکی از آنست که حکومت جديد تمام معلمین و استادانی را که عضو اتحادیه وطنپرستان ویتنام بوده اند دعوت بر يك ملاقات بزرگ نموده است *

تا در مراسم پیروزی انقلاب شرکت کنند..

۱۷- ثور :

وزرای امور نفتی دول عضو مؤسسه کشور های صادر کننده «اوپک» تصمیم گرفته اند که از انعقاد کنفرانس مجوزۀ خود که قرار بود بتاريخ بیست و پنجم ثور انعقاد یابد منصرف شده اند

گفته میشود که تقاضای مربوط به التوای این کنفرانس از طرف الجزایر بعمل آمده و قرار بود در آن راجع به امکان شروع مجدد کنفرانس با شرکت کشور های تولیدکننده و مصرف کننده نفت و بعضی از کشور های رو

به انکشاف بحث شود *

۱۷- ثور :

امريکا و شوروی موافقت کردند مذا کرات مربوط به محدود کردن اسلحه سترا تيژیک ذروی را در ژنیو تاماه جون آینده به تعویق اندازند.

۱۷- ثور :

بقول رادیو صدای امريکا حکومت حبشه شش نفر دیگر را که متهم به فعالیت های خرابکاری در آنکشور بودند اعدام کرد *

۱۹- ثور :

بعد از تسلیم رژیم های پنومپن و رژیم سیگون برای اولین بار در ظرف دوسال که از تشکیل حکومت ائتلافی لاوس می گذرد این کشور مجدد ا دستخوش آشوب سیاسی و بحران اقتصادی شده است *

۱۹- ثور :

در لاؤس اعلام شد که سه وزیر دست راستی در کابینه ائتلافی شاهزاده سوانا فومار همبري طرف لاوس از وظایف شان متعاقب مظاهرات ضد امريکایی در وینتیان مرکز حکومت و اداری لاوس استعفا دادند *

۱۹- ثور :

به سلسله بحران اقتصادی اروپا پوند استرلنگ در مارکیت های پولی بين المللی به نازلترین اندازه خود رسیده است *

۲۰- ثور :

چهارده کشور عمده عربی موافقتنامه ای را امضاء کردند که بموجب آن يك موسسه بين العربی برای تولید هر نوع اسلحه به

داخل جهان عرب بمیان خواهد آمد .

گولدن مارتین خبر نگار بی بی سی از قاهره
خبر میدهد موافقتنامه این پلان مهم را رؤسای
دول مصر عربستان سعودی ، دولت متحده
امارات عربی و قطر امضاء کردند .

مطابق شرایط این پیمان هریک از اعضای
این مؤسسه جدید بصورت مساویانه در تمویل
این موسسه اسلحه سازی سهم خواهند
گرفت .

سرمایه ابتدائی آن یک هزار و چهار صد
ملیون دالره بوده و باین ترتیب هر کشور باید
دو صد و شصت ملیون دالدر آن سهم بگیرند .

۲۰- ثور :

جک اندرسن ستون نویس معروف امریکایی
افشاء کرد که نیرو های حکومت انقلابی
ویتنام جنوبی (۲۱) تن طلا را که نگوین وانتیو
رئیس جمهور سابق هنگام فرار از قدرت
درخفا گذاشته بود بدست آورده اند .

اندرسن نوشته است این طلا ها که
دو صد ملیون دالر ارزش داشت بحیث یک
رافعه سیاسی در مذاکره ای که تران وان مین
با کمونیست ها انجام داد مورد استفاده قرار
گرفت .

۲۱- ثور :

جامعه عرب از بازار مشترک اروپای غربی
رسماً تقاضا نموده است تا راجع به یک
قرار داد مهم تجارتی که بین بازار مشترک و
اسرائیل امضاء شده توضیحات بدهد .

موافقتنامه در بروسل امضاء گردید و
مطابق آن شصت فیصد محصول و مالیه گمرکی

مواد صنعتی ساخت اسرا ئیل بداخل بازار
کاهش یافته و تا چند سال دیگر تمام صادرات
اسرائیل در بازار مشترک از محصول معاف
خواهد بود .

جامعه عرب در حال حاضر قبل از هر اقدام
خواهان کسب تفصیلات و معلومات در باره
جزئیات این موافقتنامه شده است - زیرا این
موافقتنامه مذاکرات آینده بین کشور های
عربی و بازار مشترک را تحت تاثیر قرار خواهد
داد .

۲۱- ثور :

اسرائیل میتواند کم و بیش تا یکسال دیگر
اسلحه ذروی تولید کند و یا اینکه قبل از سایل
ذروی آزمایش نشده در دست داشته است .

۲۲- ثور :

اکنون افشاء شده است که درست قبل از
سقوط سیگون حکومت جانشین نگوین وانتیو
بازی تلاش کرد تا چهل ملیون دالر سهمیه
ویتنام جنوبی را از صندوق وجهی بین المللی
بیرون بکشد .

۲۲- ثور :

حکومت جدید کمبودیا و تایلند یک هفته
مهلت داد تا سرحد خود را در ناحیه ولایت
وترانگ یک کیلو متر عقب تر ببرد .

رادیو پنوم پن گفت : اگر تایلند خط سرحدی
خود را تا هفته آینده یک کیلو متر عقب نبرد
نیروی مسلح کمبودیا خود را مجاز میداندا
اقدام لازم را بعمل آورد و منطقه مورد نزاع
را تصرف کند گزارشهای رسیده از سرحد کمبودیا
و تایلند حکایت از تیر کز نیروهای خمر سرخ

دارد .

جهان حريف قوی پنجه خود (رون لایل) زادر
(رون يازدهم) مغلوب کرده باين ترتيب يك
چلنج ديگر را از لقب خود دور نمود .

٢٦- ثور :

وزارت دفاع امريکا اعلام داشت که قواي
هوایی آنگشور بزرگترین بم غير اتمي خود
را در جزيره گوتانگ در کمبوديا جهت هموار
ساختن زمينه برای فرود آمدن يك هليکو پتر
در يك جنگل پرتاب نموده است .

٢٦- ثور :

از بنگله ديش خبر رسيد که حکومت
داکه پول رايج آنگشور را «٥٨» فيصد تنزيل
نرخ داده است . منظور ازين کار کوشش
برای تجبيز اقتصاد بنگله ديش اعلام
شده است.

٢٧- ثور :

بيست گروپ يا موسسه پاکستاني درلندن
وعده زيادی از پښتو نها و بلوچهای مقيم
آن شهر و شهرهای بر منگهام وما نجستردر
مظاهراتي مقابل سفارت پاکستان در لندن که
دو نيم ساعت دوام کرد . شرکت کردند - بيست
گروپ متذکره انجمنی را بنام مجادله در راه
استقرار ديمو کراسی در پاکستان تاسيس
کرده اند . مظاهره کنندگان شعارهای
عمليات نظامی در بلوچستان و پښتو نستان
قطع شود وزندانيان سياسی را آزاد سازيد
و قتل های سياسی را پايان بخشيد . حمل
میکردند و آزادی فوری خان عبدا لغفار خان ،
خان عبدالولی خان وسایر زعمای حزبی عوامی

اين انکشاف جديد در وضع هند چين مانع
آن ميشود تا تايلند از راه بهبود مناسبات
با رژيم های جديد در همسايگی خود خطر
جنگ در سرزمين خود را از میان بردارد .

٢٣- ثور :

گريلا های افريقائی که برای آزادی صحرائ
هسپانوی می جنگيند پنج پست نظامی سربازان
هسپانيا را اشغال کرده اند .

٢٣- ثور :

سوريه دفتر تجارتي خود را در بغداد
مسدود کرده وبه عراق نیز گفته است دفتر
تجارتی خود را در دمشق ببندد .

٢٣- ثور :

رايو بنکاک اعلام کرد که هشتصد نفر از
تفنگداران بحری ایالات متحده به پایگاه بحری
(تاپاو) واقع خليج تايلند نزديک کمبوديا پياده
کرده شده و اين کار باوصف اعتراض شديد
حکومت تايلند عملی گردیده است .

صدرا عظم تايلند گفت مراجعت افراد بحری
امريکا به تايلند علایق همبستگی تايلند را با
امريکا معلق خواهد ساخت . وی نگفت که
تعلیق اين علایق چه معنی دارد .

٢٣- ثور :

بحرائیکه در طی توقيف يك کشتی تجارتي
امريکائی توسط نیرو های مسلح کمبود يا
آغاز شده است اکنون چهره جدی تری بخود
گرفته است .

٢٦- ثور :

محمد علی کلی قهرمان سنگين وزن بوکس

ملی را مطالبه میکردند .

۲۸- ثور:

صدرا عظم تایلند گفت مناسبات کشورش با ایالات متحده دو باره ترمیم خواهد شد مشروط بر اینکه ایالات متحده رسماً اطمینان بدهد که خاک آنکشور بار دیگر مورد استفاده قوای امریکائی قرار نخواهد گرفت .

وی اظهار داد که اگر تا ۴۸ ساعت آینده حکومت امریکا به پروتست رسمی تایلند جواب ندهد سفارت خود را در واشنگتن مسدود نموده سایر اعضای سفارت را نیز فرا خواهد خواند اکنون خبر رسیده که امریکا جواب رسمی فرستاد و تایلند آنرا قبول کرد .

۲۹- ثور:

داکتر کیسنجر و زیر خارجه ایالات متحده گفت در مذاکراتش با اندری گرومیکو وزیر خارجه اتحاد شوروی دروینا تاحدی پیشرفت حاصل شده است کیسنجر گفت: وزیر خارجه اتحاد شوروی در بسیاری نقاط بانظرات وی در مورد محدود کردن اسلحه سترا بزرگ ذروی موافقت کرده است.

۳۰ ثور :

گریلاها دوتفر از اعضای نما یندگی ایالات متحده امریکا را در تهران بقتل رسانیده اند. یک نطق وزارت خارجه امریکا ضمن اعلام این موضوع گفت: وی اطلاعات در این باره ندارد.

اول جوزا:

سوریه واسرائیلی اکنون هردو موافقه کردند تا صلاحیت خدمت نیروهای محاذ فسط

صلح ملل متحد که در ارتفاغات جولان مستقر هستند به مدت شش ماه دیگر تمدید گردد.

اول جوزا:

درلبنان برای سومین شب متوالی در بیروت پایتخت آنکشور زدو خورد بین گریلا های فلسطینی وفلانژیست های دست را ستی ادامه داشت. طبق اخبار رسیده تصادمات در یک حومه بیرون دریک اردو گاه اوره گاه فلسطین در نزدیک آن صورت گرفته و گلوله های ماشیندار و هاوان بین دوطرف ردوبدل گردیده است.

اول جوزا:

دکتر هنر کیسنجر وزیر خارجه ایالات متحده امریکا باردیگر تعهد آنکشور را در دفاع از برلین تکرار کرد.

۳- جوزا:

۳۲ سال بعد از استقلال برای اولین بار در کشور لبنان یک حکومت نظامی رویکار شد که علت زد و خورد های خونین بین گریلا های فلسطینی و افراطیون دست راستی فلانژیست بوده است .

سلیمان فرانجیه رئیس جمهور لبنان نورالدین الرفاعی جنرال متقاعد را مامور تشکیل کابینه نظامی ساخت و اندکی بعد کابینه هشت نفری جنرال موصوف تشکیل و اعلام شد.

در این جمله هفت نفرشان نظامی هستند و هدف سلیمان فرانجیه از تشکیل کابینه پایان دادن به زد و خورد های داخلی است .

جوزا ۲:

اسامبله ايالت مربوط به بحث درباره بودجه ايالت سند اعلان کردند ښاغلی شاه فرید رهبر نمایندگان احزاب مخالف طی يك بیانیه گفت در شرایط اختناق فعلی درپا کستان صحبت از حریت آزادی تو هین به کرامت بشری و اصول اخلاقی است نامبرده اضافہ کرد که احزاب مخالف علیه رژیم استبدادی تا پیروزی کامل مبارزه کرده و در راه حصول حقوق بشری مردم از هیچ گونه قربانی مضایقه نخواهند کرد.

۶-جوزا :

جرالد فورد که نسبت به تملک کانگرس در مورد اقدام برای کاهش اتکای امریکا به نفت خارجی دیگر بی حوصله شه ابتکار را بدست خود گرفت و دریک برود کاست تلویزیونی اعلام کرد که مالیات بر تیل وارداتی را دوچند کرده کنترول بر تولیدات داخلی را ازمیان برده است.

۶-جوزا :

کینت کاوندرا رئیس جمهور زمبیا به تعقیب استعفاي صدر اعظم آنکشور تغییرات مهمی را در حکومت خود اعلام نموده است.

۷-جوزا :

شورای امنیت موسسه ملل متحد با اکثریت آراء به طرفداری از تمديد شش ماهه میعاد خدمت افراد قوای صلح موسسه ملل متحد در محاذ جولان رای داد.

۹- جوزا :

پس از يك روز آدم ربایی و گلوله با ری

جرالد فورد رئیس جمهور ایالات متحدہ نسبت به اوضاع در پرتگال و تأثیرات آن بر اتحاد پیمان ناتو اظهار تشویش و نگرانی کرد.

وی ضمن صحبت دریک کنفرانس مطبوعاتی در واشنگتن گفت نمیداند چگو نه ممکن است ما يك عضو کمونیست در پیمان ناتو که خاص بمنظور مقابله با چلنج های کمونیزم اروپای شرقی رویکار شده است داشته باشیم.

جوزا ۳:

اتحاد شوروی يك سفینه جدید حامل انسان را بغضا پرتاب کرده که دو نفر از فضانوردان ورزیده آنکشور سر نشین آن هستند طبق گزارش سفینه که سیوز ۱۸ نامدارد ظاهرا میخواد بالا براتوار تحقیقات فضایی (سالیوت ۴) که اکنون بدور زمین در مدار بلند تری در گردش است پیوست گردد.

۳- جوزا :

داکتر هنری کیسنجر وزیر امور خارجه امریکا گفت جرالد فورد رئیس جمهور آنکشور خواهان آنست تا نقش مهمی در برقراری صلح در شرق میانه بعهده بگیرد. اما برای اعمال راه حلی که خود آنرا طرح کرده باشد پافشاری نخواهد کرد.

۴- جوزا :

اطلاعات واصله از کراچی مشعر است که اخیرا نمایندگان احزاب مخالف در اسامبله ایالت سند رسماً مقاطعة خود را با جلسات

در بیروت مرکز لبنان هنوز اوضاع در قسمت هایی از شهر متشنج است.

گذارش واصله از بیروت حاکی از آنست که مردان مسلح دست چپی موثر حامل رئیس جمهور کمیل شمعون را که حالا رهبر حزب ب لبرال است متوقف کردند و سه نفر از مشاورین او را ربودند.

خبرنگاران میگویند سیاست مداران برجسته از جمله رشید کرامی صدراعظم منتخب لبنان سعی دارند این سه نفر و سایر کسانی را که در جریان جدال های فلانژیست ها و گریلا های فلسطینی ربوده شده اند رها نمایند.

۱۰- جوزا:

گرایش هرچه بیشتر پرتگال بسمت چپ که موجب شده است اهمیت هسپانیا بعوض پرتگال در استراتژی دفاعی غرب افزایش یابد علامه سوالیه ای در مورد ادامه عضویت در اتحادیه پیمان ناتو بجا گذاشته است. جرالده فرد شخصا نسبت به نفوذ حزب کمونیست در حکومت لژین تشویش خود را پنهان نکرده اما جنرال کسون سا لویس صدراعظم پرتگال که برای شرکت در کنفرانس سران ناتو به بروسل رفته بود و تصویب از (پرتگال نوین) ترسیم نمود.

۱۱- جوزا :

دربزرگترین نمایشگاه هوایی بین المللی در شهر پاریس شورویها و امریکایی ها که هر دو در نمایشگاه سهم گرفته اند با مقامات فرانسوی داخل مناقشات شدیدی لفظی شدند.

۱۱- جوزا :

برای بار اول ظرف شش ماه گذشته حکومت سفید پوست رودیشیا و موسسه شورای ملی آفریقای و سایر موسسات مبارزین ملی سیاه پوستان بازوی مساله شرایط کنفرانس قانون اساسی داخل یک زد و خورد و جنگ خونینی شده اند.

۱۱- جوزا :

اولین جلسه موسسان پرتگال که مامور تدوین قانون اساسی جدید آنکشور است در لژین ختم شد.

۹- جوزا :

در پرتگال حزب سوسیالیست موافقت کردند که نقش کامل خود را از شورای دولتی و حکومت برسر اقتدار به صورت کامل ایفا نمایند این موضوع بلافاصله پس از مذاکرات میان جنبش نیروهای مصلح حاکم بر آن کشور و رهبران حزب سوسیالیست از رادیو لژین اعلام گردید.

در ابلاغیه رادیو لژین اعلام شده است که حزب سوسیالیست قول داده است که در ساختمان زیر بنای سوسیالیستی کشور همکاری کامل نماید.

۱۰- جوزا :

رشید کرامی صدر اعظم منتخب لبنان هنوز موفق نشده است هیات حکومت جدید خود را تشکیل بدهد.

۱۲- جوزا:

کميته راتاسيس نموده اند که ارتباط سيستم برقي کشور های شانرا انسجام خواهند بخشيد.

۱۶- جوزا:

سه قدرت غربی انگلستان، فرانسه و ایالات متحده فيصله نامه کشور های غیر منسلک و افريقايی را که خواهان وضع تعزيسرات ارسال اسلحه به افريقای جنوبی بودند شورای امنیت ملل متحد مشترکاً ویتو کردند.

۱۶- جوزا:

ريفرنند عمومی مردم انگلستان با نتیجه قاطع به نفع ادامه عضویت در بازار مشترک اروپای غربی پایان یافت و به مجردیکه نتایج شمار آراء معلوم گردید هرالډ و یلسن صدر اعظم انگلستان طی خطابۀ که مستقیماً از رادیو انگلستان برود کاست گردید چنین گفت:

مردم انگلستان با صراحت و قاطعیت کامل یک تصمیم تاریخی گرفتند تا کشورشان عضو بازار مشترک باقی بماند.

مردم انگلستان با اکثریت وسیع سفارش حکومت را قبول کردند.

اکثریت در این رای گیری عمومی به حدی زیادی بود که در هیچ رای گیری دیگر و در هیچ انتخابات عمومی پارلمانی نظیر آن در تاریخ دیموکراسی ماییده نشده است هیچکس در انگلستان در اروپا و به مفهوم وسیعتر در جهان نیست که به نتیجه این تصمیم شک و تردید داشته باشد.

نلسن راکیفلر معاون رئیس جمهور امریکا و رئیس کمیته تحقیقاتی برای بررسی اتهامات ضد (سی-ای-ای) اعلام کرد که اداره استخبارات امریکا در بعضی عملیات خود از قوانین و مقررات سر پیچی کرده است.

۱۳- جوزا:

باردیگر متارکه که بین گروه دست راستی فلائزیست ها و طرفدار موسسه آزادی فلسطین برقرار شده بود طی یک ساعت گلوله باری درهم شکست. که طی این زد و خورد ۴ نفر زخمی شدند.

۱۳- جوزا:

جان سکالی نماینده امریکا با وضع تعزیرات درباره قطع صدور اسلحه به افريقای جنوبی که از فیصله های موسسه ملل متحد در مورد نامی بیا سر پیچی کرده مخالفت نمود است.

۱۴- جوزا:

کانال سویز که پس از جنگ عرب و اسرائیل در سال ۱۹۶۷ بروی عبور و مرور کشتی های باربری بین المللی مسدود بود بروی ترافیک بین المللی باز گردید، گشایش کانال سویز را انورالسادات ضمن بیانیه ای در پورت سعید طی مراسم خاص انجام داد و بعد تو سبط کشتی یی تا اسماعیلیه سفر نمود.

۱۴- جوزا:

کمیسیون اقتصادی ملل متحد برای اروپا در ژنیو اعلام کرد پنج کشور حوزه بالقان بلغاریا، یونان، رومانی، ترکیه و یوگوسلاویا

۱۸- جوزا :

قرار معلوم اکثریت بزرگی از ترکان قبرس به طرفداری و حمایت از قانون اساسی جدید و سازمان دولت خود مختار در چوکات جمهوری فدرال آینده قبرس رای دادند . گرچه نتایج نهایی تاهنگام ختم شمارش آرا ممکن است اعلان شود ولی نتایج نشان میداد که اکثریت بزرگی از مردم قانون اساسی جدید را که توسط اسمبله قانون ساز ترتیب گردیده پذیرفتند .

۱۹- جوزا :

وزرای شامل در کنفرانس ممالک صا در کننده بطرول یعنی اوپک در لیورپول پایتخت کشور افریقایی گابون تصمیم گرفتند بعد از این در بدل نفت دالر نگیرند بلکه سند مخصوص حقوق پرداخت های صندوق و جیبی بین المللی را دریافت بدارند .

۲۰ جوزا :

هرالد ویلسن صدر اعظم انگلستان در دنبال مراجعه به آرا عمومی راجع به عضویت در بازار مشترک کابینه خود را ترمیم کرد .

۲۰- جوزا :

وزیران کشورهای صادر کننده نفت سومین و آخرین روز کنفرانس خود را در شهر لیبراول مرکز کشور افریقایی گابون آغاز کردند .

۲۰- جوزا :

چین و فلپاین ۲۵ سال پس از آنکه همیشه پالیسی های خارجی آنها در صحنه بین المللی باهم تصادم میکرد بالاخره مناسبات رسمی

سیاسی برقرار کرده و حالت خصومت بین هم را پایان دادند .

۲۳- جوزا :

حافظ الاسد رئیس جمهور سوریه و ملک حبسین پادشاه اردن موافقت کردند تا یک طرح مشترک همکاری نظامی سیاسی و اقتصادی بین خود بوجود بیاورند .

این موافقتنامه توسط رهبران دو کشور درعما نا امضاء شده و در اعلامیه مشترک که در پایان سفر اسد نشر شد از آن تذکر بعمل آمده است .

وزیر دفاع اسرائیل ضمن تبصره بر این رویداد گفت که سوریه میکوشد حلقه خصمانه به اطراف اسرا ئیل پدید آورد که از جنوب لبنان تا بندر ایلیات در کنار خلیج عقبه امتداد داشته باشد .

۲۳- جوزا :

لیونید بریژنف رهبر حزب کمونیست اتحاد شوروی اظهار داشت که جهان امروز باخطر اسلحه دیگری مواجه می باشد که به مراتب خطرناکتر از اسلحه اتوماسی است .

وی طی بیانیه ای در مسکو نوعیت این اسلحه را افشا نکرده اما گفته است بوجود آمدن این اسلحه و خطرات ناشی از آن ایجاب میکند که باید قبل از ازدیاد خطرات ناشی از این اسلحه معاهده مربوط به تحریم انکشاف انواع مختلفه اسلحه جدید به امضاء برسد .

۲۴ - جوزا :

آخرین مرحله مذاکرات دکتور هنری کیسنجر وزیر خارجه امریکا واسحاق رابین صدراعظم اسرائیل برای غور درباره شانس یک توافق جدید بین مصر واسرائیل در نیویارک صورت گرفت.

رابین پس اذاین مذاکرات به خبرنگاران گفت که نباید توافق موقتی بین مصر و اسرائیل چندین سال بطول بینجامد تا در دوران آن بین طرفین اعتمادی بوجود آمده و بدین ترتیب راه برای یک حل کامل و عمومی بحران های شرق میانه بسو جو د آمده بتواند.

۲۵ - جوزا :

وزارت دفاع ایتالیا این راپور یکی از روزنامه هارا رد گرد که در آن گفته شده بود ایتالیا به خریداری طیارات جنگی اف ۱۱۶ امریکایی علاقمند میباشد.

۲۵ - جوزا :

ویلی برانت رهبر حزب سوسیال دیموکرات و صدراعظم سابق جمهوریت اتحادی المان دیروز درین با ماریو سوارش رهبر حزب سوسیال دیمو کرات پرتگال در مورد همکاری بین دو کشور مذاکره نموده اند.

۲۶ - جوزا :

در جلسه عمومی که از طرف حزب کانگرس رادر جنوب لبنان مورد حمله قرار دادند. سکته این مناطق گفته اند که قوای توپخانه اسرائیل پنج قصبه رامورد حمله قرار داده و هلیکوپتر های اسرائیلی براین قصبات مواد

رهبر حزب کمونسیت اتحاد شوروی ضمنا گفت که حکومت آنکشور به مساعی خود برای بهبود بیشتر روابط اتحاد شوروی با سایر کشورهای جهان به شمول فرانسه، امریکا جمهوریت اتحادی المان و انگلستان ادامه میدهد.

۲۴ - جوزا :

اسحق رابین صدراعظم اسرائیل گفت مذاکرات وی باریس جمهور فورد و دکتور کیسنجر اورا به این نتیجه رسا نیده است که در سیاست مصر به مقابل مساله شرق میانه تغییری حاصل شده.

وی افزود که اسرائیل با هیچگونه توافقی برای جدا سازی نیرو ها موافقت نخواهد کرد مگر آنکه مصر به همه تعهدات خود جامه عمل بپوشاند و مخصوصا به اموال اسرائیل اجازه عبور از کانال سویز بدهد.

۲۴ - جوزا :

مقامات رودیشیا گفته است که اخیرا در در تصادمات متقابل که بین افراد نیرو های امنیتی و جنگ جویان استقلال طلب افریقایی صورت گرفت ۲۰ نفر بقتل رسید.

۲۴ - جوزا :

اتحاد شوروی سفینه دیگری بسوی سیاره (زهرة) پرتاب کرد و باین ترتیب اکنون دو سفینه فضا پیمای شوروی بصوب این سیاره بحرکت افتاده است.

مقامات فضایی شوروی میگویند هر دو سفینه بطرز عادی کار میکنند و در ماه اکتوبر آینده به نزدیکی سیاره خواهند رسید.

محترقه فرو ریخته اند که در اثر آن در بعضی از مناطق این قصبات حریق هایی ایجاد شده است.

۲۶ - جوزا :

رابین صدراعظم اسرائیل پس از ملاقات و دیدار با جرالد فورد رئیس جمهور و دکتر کیسنجر وزیر خارجه امریکا به تل ابیب بازگشت.

۲۷ - جوزا :

دکتور کورت والد هایم سر منشی موسسه ملل متحد از تمام کشورهای جهان که هنوز موافقتنامه پنجاه سال قبل را در باره تحریم اسلحه میکرو بی و گاز های زهر دار امضا نه نموده اند هر چه زودتر به امضای این موافقتنامه اقدام کنند.

۲۸ - جوزا :

گروه رهبری هند که در وجود حزب کانگرس تبلور یافته بار دیگر پشتیبانی خویش را مبنی بر رهبری اندیرا گاندی صدراعظم آنکشور ابراز نموده اند.

در جلسه عمومی که از طرف حزب کانگرس دایر شده بود همکاران گاندی رای اعتماد خویش را مبنی بر ماندن او به چوکی صدا رت ابراز کردند. طی اعلامیه ای که در آخر جلسه نشر شد گفته که: (ما بر رهبری اندرا گاندی و ماندن او به این مقام عالی در شرایط حساس کشور اعتماد و باور کامل داریم.)

۲۸ - جوزا :

قاتل ملك فيصل شاه سابق عربستان

سعودی که شهزاده فيصل بن مسعود نام داشت پس از يك محكمه مخفی شورای سلطنتی عربستان سعودی اعدام گردید.

اول سرطان :

داینس هلیز یکی از پرو فیسران انگلیسی که به اتهام نوشتن کتاب انتقادی در یو گندا علیه عیدی امین رئیس جمهور آنکشور متهم شده و بدنبال محكمه پرسروصدایی به اعدام محکوم شده و قرار بود که اعدام گردد بنا بر پیام خاص ملکه انگلیس و صدر اعظم آنکشور اجرای حکم اعدام به اساس تصمیم عیدی امین به تعویض افتاد.

اول - سرطان :

بازدیدك شدن روز استقلال انگولا موافقتنامه ای پس از يك هفته مذاکرات طولانی بین سه جنبش ملی در انگولا تحت رهبری جمو کینیاتا به امضاء رسید نوید تازه ای را برای آرامش سیاسی در آنکشور میدهد ولی اکنون سوال عمده شیوه تطبیق این موافقتنامه است. از فضایی که بر کنفرانس تسلط داشت و از لحن خود موافقتنامه چنین بر می آید که جنبش های ملی سعی نمودند اختلافات خود را برای حفظ وحدت در انگولا نا دیده بگیرند.

اول - سرطان :

انورالسادات رئیس جمهور مصر به کشور های عربی نسبت به پرو پاگند های اسرائیل و خطرات ناشی از آن اخطار داده است. موصوف متذکر شده که مصر هرگز در صدد امضای

موافقتنامه جداگانه برای حل اختلافات خود با اسرائیل نمیباشد و هم حکومت مصر فیصله های کنفرانس ماه اکتوبر سال گذشته سران کشور های عربی را درباره اینکه حتی يك انسج از قلمرو عربی نباید تحت اشغال اسرائیل باقی بماند محترم می شمارد.

۲-سرطان :

طرفداران حزب سو سیالیست پر تگال تحت رهبری ماریو سوارش دست به تظاهرات وسیع به حمایت از اعلامیه شورای عسکری انقلابی در لوزبن پایتخت پرتگال زدند و از دمو کراسی حمایت کردند.

۳-سرطان :

بابر افراشته شدن بیرق ملی جنبش فریلیمو در موزمبیق و فرود آمدن بیرق پرتگال آنکشور پس از پنج سده به آزادی سیاسیش رسید.

۴-سرطان :

ویلسن صدر اعظم انگلستان پیام تازه ای به عیدی امین رئیس جمهور یو گندافرنساده و در آن بار دیگر رهایی دینس هیلز استاد انگلیسی مقیم یو گندا را تقاضا کرده است.

۴-سرطان :

یاسر عرفات رهبر جنبش آزادی بخش فلسطین در پیام رادیویی اش که از بیروت بخش شد از تمام گروه های مخالف تقاضا کرد که به زدو خورد خویش در آنکشور پایان دهند.

۴-سرطان :

با آغاز بیست و پنجمین سالگرد جنگ کوریا

در فضای سیاسی این منطقه حتی واشنگتن ابرهای تیره و نارخصومت جدید در حال گردش است. نشانه های این تیره گی روابط در نطق تهدید آمیز شلیسنجر وزیر دفاع امریکا که هفته گذشته بیان کرد و در آن از (استعمال سلاح تاکتیکی اتمی) در صورت حمله همه جانبه جمهوریت دموکراتیک مرد کوریا به جنوب صحبت کرد و کنفرانس مطبوعاتی امروز جرالده فورد رئیس جمهور امریکا در قصر سفید تبلور می یابد.

شلیسنجر حتی افشا کرده بود که امریکا چنین سلاح هایی را هم اکنون در جمهوریت کوریا دارد.

جرالده فورد در مورد جواب سوال مبنی بر اینکه در چه حالاتی امریکا از این سلاح علیه جمهوریت دیمو کراتیک مردم کوریا کار خواهد گرفت بایان غیر معین و عمومی گفت که (ما نیروی قوی استراتژیک و تاکتیکی داریم و آن را فقط در چار چوب انعطاف پذیر منافع ملی بکار می بریم.)

۵-سرطان :

پس از گذشت دو روز اعلام حالت اضطراری در هند اندیرا گاندی صدر اعظم آنکشور در مورد آینده اقتصادی این کشور حرف زده او در مورد چنین گفت: (سعی خواهد شد تا به عقب مانده های اقتصادی پایان داده شود و سطح تولیدات بلند برده شود. همچنان

میچ تلفات جانی بیار نیاورد.

۷-سرطان :

بعد از دوسال کار و مصرف دو میلیون دالر کمسیون فدرالی ایالات متحده امریکا گزارشی در مورد آینده سازمان سیاست خار جی آنکشور به نشر سپرده دراین راپور خطوط قابل تغییر سیاست خارجی آینده ترسیم شده است .

یکی از عمده ترین تغییرات دراین سازمان آن خواهد بود که دیگر سیاست خار جی ر امشاوران نزدیک ریاست جمهور ی با شورای امنیت ملی که اکنون مسئول اینکاراند رهبری نه خواهد کرد.

۸-سرطان :

درچند ماه اخیر يك سلسله مخالفت ها علیه مقامات امریکایی در وینتیان و سا یس نقاط لاوس صورت گرفته واین امر سبب شد تا امریکایی ها از لاوس خارج گردیده و اکنون صرف ۲۲ نفر از مقامات امریکایی در سفارت آن کشور در وینتیان باقی مانده اند.

۸-سرطان :

رابین صدراعظم اسرائیل جلسه فوق العاده کابینه ر باخاطر بررسی جواب جمهور ریت عربی مصر در برابر پیشنهاد آنکشور مبنی بر امضای يك قرار داد موقت باخاطر جدایی بیشتر نیروها دایر نمود .
اعلامیه ای که در اخیر جلسه کابینه انتشار یافت حاکی از این است که تصمیم روشن

امید می رود که حالات اضطراری موجود که بنابر حفظ مصالح ملی کشور روی دست گرفته شده بزودی پایان وبه نبال آن زندانیان سیاسی مخالف رها شوند.

۵-سرطان :

اولین کنفرانس شورای غذایی جهان برای یافتن راه های کمک ممالک در حال رشد پس از جلسه سر درگمی و گرفتن تصمیم کو چک پایان یافت.

۷-سرطان :

پس از برکناری رژیم دیکتاتوری در پرتگال باراول میجر انتونیش وزیر خارجه پرتگال برای مطمئن ساختن و رفع نگرانی مقامات پیمان ناتو وارد انگلستان گردید و با ویلسن صدراعظم و کالاهان وزیر خارجه ملاقات کرد.

۷-سرطان :

وزرای جامعه اقتصادی اروپا در آخرین جلسه شان در بروسل نتوانستند روی قیمت معین نفت و یاسیستم توزیع و ذخیره آن در شرایط بحران نوبه موافقت برسند.

۷-سرطان :

شعله های آتش دریکی از استدیو های شبکه تلویزیونی دهلی زبانه کشید
درین حادثه احتمال سبوتاژ می رود و ممکن دست گروه های مخالف که بعد از اعلام اضطراری مجبوس شده اند و می خواستند تظاهرات علیه اندیرا گاندی برای بیندازند دراین کار دخیل بوده باشند این آتش سوزی پس از دوساعت تحت کنترل آمد و لی

ومهمی دراین جلسه اتخاذشده است . همچنان دراین جلسه برخورد تازه امریکا در مورد شرق میانه بادقت ارزیابی شده است . برای شناخت بهتر وضع سفیر اسرائیل در امریکا به تل ابیب فرا خوانده شده تا مذاکرات بیشتر صورت گرفته وبرایش مشوره های بدهند .

۸-سرطان :

اولوف پالمی صدراعظم سویدن خواستار مبارزه علیه استثمار و بی عدالتی در نقاط مختلف جهان شده است . وی که فعلا مشغول بازدید از کوبا میباشد وانا گفت تازمانیکه استثمار و بی عدالتی در جهان وجود داشته باشد صلح واقعی و دیتانت در جهان نافذ شده نمیتواند .

۸-سرطان :

بعد از بالا رفتن گراف کشتگان در بیروت و بحرانی شدن وضع سیاسی آنکشور رشید کرامی صدر اعظم موظف بعد از مذاکرات طولانی و تنش ساعته که با سلیمان فرا نجه انجام داد اعلام کرد که کابینه ائتلافی را تشکیل داده ولست وزرا را تقدیم رئیس جمهور خواهد ساخت .

۹-سرطان :

بموجب موافقتنامه ای که بین مصر و امریکا در قاهره به امضا رسیده حکومت امریکا هفتاد ملیون دالر به عنوان قرضه به مصر داده که در ظرف چهل سال به امریکا مسترد خواهد شد .

۹-سرطان :

ساوانیا وزیر خارجه فرانسه در نطقی که

بمناسبت سیاست خارجی فرانسه در سامبله ملی آنکشور ایراد کرد باردیگر از سیاست خارجی مستقل کشور صحبت کرده هدف آنرا همکاری بین المللی خواند .

۹-سرطان :

نمایندگان سی و پنج کشوری که در کنفرانس همکاری و امنیت اروپایی در ژنیو اشتراک دارند باردیگر تشکیل جلسه دارند اما گفته میشود که بین آنها در مورد تعیین تاریخ برای انعقاد کنفرانسی با شرکت سران این کشور ها کدام توافق حاصل نشده است .

۱۰-سرطان :

میرمن اندیرا گاندی طی نطقی که در تلویزیون (آل اندیا) پخش گردید خطوط پرو گرام اقتصادی آینده را که بخاطر تطبیق آن حالت اضطراری اعلام شده بیان کرد .

۱۰-سرطان :

نطاق موسسه بین المللی هجده عضوی انرژی اعلام داشت که کشور های عضو این موسسه با انعقاد کنفرانسی بین کشور های تولید کننده و مصرف کننده نفت به موافقه رسیده اند .

۱۰-سرطان :

بعد از يك هفته زد و خورد خونین بین فلانژیست های دست راستی مسیحی و گروه چپ که آن رابدترین جنگ دوتاریخ لبنان خوانده اند بالاخره رشید کرامی صدراعظم موظف پس از پنج هفته تلاش کابینه اش را اعلام و بدنبال آن آتش بند در این شهر جنگزده که

شاهد مرگ ۲۰۰ نفر بود بر قرار گردید. بوده است. دولتهای امضاء کننده «کشور هردو طرف نیروهای متخاصم وفاداری شانرا به این آتش بنده اعلام کردند»

۱۱- سرطان:

بابر قرارى متارکه که از طرف حکومت جدید تحت ریاست رشید کرامی درلبنان صورت گرفت، وضع آتشکشور روبه آرامش میرود. همچنین تعهدی موجود است که پیشنهادها بطور کامل چاپ و منتشر شوند تا در معرض افکار عمومی و بر رسی و انعقاد عمومی قرار بگیرد.

۱۱- سرطان:

کنفرانس بین المللی سال زن که درشهر مکسیکو دایر گردیده بود بعد از صدور يك قطع نامه معروف «قطع نامه مکسیکو» بکارتش پایان داد.

۱۳- سرطان :

درژنیو کنفرانس امنیت اروپا که درآن نمایندگان ۳۵ کشور شرکت دارند نخستین مجموعه پیشنهاد رابه تصویب رسانیده است و بنا برین پیشنهادها برای امضاء درکنفرانس عالی سران دول مربوطه آماده است این پیشنهادها از جمله به تماسهای انسانی منجمله بهم پیوستن خانواده های ازهم پاشیده که در اثر تقسیم اروپای مرکزی بعد از جنگ ازهم دور باقی مانده اند مسافرت و سیاحت جریان اخبار و همکاری تعلیمی و فرهنگی مربوط میگردد. همچنان پیشنهادی مزبور به نحو بی سابقه و خوش آیندی عاری از لحن سیاسی

کنفرانس فیصله کرد که بین شرق و غرب یوروپ همه موانع از راه مسافرت های آزاد برداشته خواهد شد. بخش و اشاعه آزاد اخبار توسط جراید و رادیو ها نیز تجویز گردیده که چار چوب آن درآینده تنظیم میگردد و این کار قرار اعلام کنفرانس در راه تفاهم متقابل کمک میکند.

۱۴- سرطان:

نماینده مؤسسه آزادی فلسطین مطبوعات جاپان رابه ایجاد مشکلات برای وی درتوکيو

متهم ساخته است. آرام است مقررات حالت فوق العاده لغو گردید.

۱۶- سرطان:

اسرائیل، مصر و ایالات متحده امریکا درباره شرایط اصلی يك موافقت نامه جدید مؤقت صلح در صحرای سینا به توافق رسیده اند.

۱۴- سرطان:

۱۶- سرطان:

اسحق رابین صدراعظم اسرائیل در پارلمان آن کشور درباره انفجار بمب در بیت المقدس و انتقام جویی اسرائیل در لبنان سخنان درستی ایراد کرد.

صدراعظم اسرائیل گفت: تنها زبانی را که

۱۵- سرطان:

کوماندوهای فلسطین می فهمد زبان تیغ است و اسرائیل به همین زبان با آنها صحبت میکند. صدر اعظم اسرائیل گفت: فلسطینیها

مسئولیت انفجار بیت المقدس را بخود نسبت داده اند و بنابراین اسرائیل به پالیسی خود در مورد مذاکره نکردن با مؤسسات فلسطینی پابند باقی خواهد ماند.

د داخلي خبرونو کړنلو ژبی

د چنگاښ ۲۴-۱۳۵۳ :

د ۲۲۰۰۰ کيلو واټر بريښنا د ټو ليد

په ظرفيت د نغلو داوبو د بريښنا څلورم ټور بين د قران کريم د ځوايتونو له لوستل کيد و وروسته د افغا نستان د بريښنا مؤسسي لوی رئيس انجنير محمد عظيم گران د افغانستان دخلکو د نيکمرغي او د دولت درئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد تر مشري لاندی د جمهوري رژيم د ټينگښت په دعا پرانيست .

د چنگاښ ۲۵ :

زمونږ ملي مشر د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد دارينه او ښځينه څلور سوه اوه اويا تنو بنديانو د بند پاتی موده په مرکز او ولاياتو کی وېښله . همدا شان د ۱۳۵۲ کال د چنگاښ له شپږو يشتمی نيټی څخه تر اوسه پوري د مرکز او ولاياتو دخلور زړه دری تنو نارينه او ښځينه بنديانو د بند پاتی موده ښل شويده .

د چنگاښ ۲۶ :

زمونږ د جمهوري انقلاب لارښود او ملي مشر د دولت رئيس او صدرا عظم ښاغلي محمد داؤد د چنگاښ د مياشتی په ۲۶ نيټه د جمهوري زېور فداکار او ځوان اردو بريد چه د هيواد د جمهوريت د لومړي بختور جشن په مناسبت اجرا شو وليد .

د چنگاښ ۲۶ :

د دولت رئيس او صدرا عظم ښاغلي محمد داؤد د ملي توليداتو نندارتون چه د هيواد د جمهوريت

د لومړي بختور جشن له امله جوړ شوی دی

پرانيست .

د چنگاښ ۲۷ :

د بانديو چارو د وزارت د مرکز ی آرشيپ د ودانۍ د بنسټ تيره د قرآن عظيم الشان د څو آيتونو له لوستل کيدو وروسته ښاغلي محمد نعيم کينډوله .

د چنگاښ ۲۹ :

په دوستو هيوادو کی د افغا نستان د جمهوري دولت سفارتونو او سياسي نمايند گيو د هيواد د جمهوريت د انقلاب لومړی جشن د درند وټولو او ميلستيا ټپه ترخ کی نماځلی دی .

د چنگاښ ۳۰ :

د جمهوريت د نيکمرغه جشن په مناسبت د هيواد د پوهنی دوه سوه څلور پنځوس تنو منسوبينو ته د دولت درئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد لخوا د سرو زرو ر ښتين ښانونو د ژيرو ر ښتين ښانونو او نکلې ر ښتين ښانونو ورکول منظور شويده .

د چنگاښ ۳۰

د جمهوريت د لومړي جشن په وياي د مالي وزارت د مالونه جوړ او دويش دپاره یی افغا نستان بانک ته سپارلی دی . دغه مالونه سل افغانۍ بيه لری .

د چنگاښ ۳۰ :

د جمهوريت لومړنی ځلی چه په هيواد گڼی د نوی نظام دکاليزی په مناسبت د هرات د ښار د جمهوريت دواټ په څلور لاری گڼی د هرات د ولايت دکاری گرانو له خوا جوړ شوی و

پرانستل شو.

د چنگاښ ۳۱ :

د کليو د پراختيا مقررې دوزيرانو د عالي مجلس له تصويب او د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم له منظوري وروسته په رسمي جريده کې خپاره او نافذ شول .

د زمري لومړی :

د بلخ ولايت د دولت آباد ولسوالي په کليو کې څه د پاسه څلور زرو تنو ته د خښلو د صحنې او بود استقادي زمينه پيدا شويده .

د زمري ۵ :

د عظمي صدارت مرستيال ډاکتر محمد حسن شرف په شهر ارا کې دهاشم زين نئون پرانست .

د زمري ۸ :

د کرکړد ډېرو سکرو دکان آمريت ته د زلزلې په اثر لس مليونه افغاني تاوان رسيد لسی خود هیواد په نورو سيمو کې زیان ندی پېښ شوی.

د زمري ۱۳ :

پوهنی وزیر ډاکتر نعمت الله پژواک اود فرانسی د جمهوریت د پوهنی وزیر ښاغلي رنه ابي دپتې په پریکو لوسره د مراسمو په ترڅ کښی د استقلال دلیسی نوی ودانۍ چه د فرانسی د حکومت په مرسته په عصری توگه بشپړ شويده په گډه سره پرانیستله .

د زمري ۱۵ :

د فوايد عامي وزير ښاغلي غوث الدين فايق دکاپيسا دلويي ولسوالي دکلالا نو اوڅم زرگر سرکچه نوی جوړ شوی پرانست .

د زمري ۱۷ :

دننگر هارډ ولايت داچين له معدن څخه دتلک دايستلو کارد ننگرهار دوالي له خوا پرانستل شو.

د زمري ۱۹ :

دپوهنی دمديرانو سيمينار د پوهنی دوزير ډاکتر نعمت الله پژواک له خوا پرانستل شو.

د زمري ۲۱ :

دوزيرانو عالي مجلس په تصويب او د دولت د ښاغلي رئيس اوصدراعظم په منظوري په دريو مادو کې دمحا سباتي دوسيودمر حلو دتيرولو په باب دعظمي صدرات دمحاسبيا تو دپلټني درياست پيشنهاد ثبت او تصويب شو هغه دوسيي چه انضباطي جزا او په خلکو باندی دباقيانو تحويلی په کښی ده جزا دتطبيق د کار دچټکتيا او گټور توب تا مين او په دوی باندی دپاتي پيسو دتحصيل دپاره دی پرته له دی چه خارنواليو ته وړاندی شی په مستقيم ډول دی دمحاسبيا تو دديوان درياست له لاری حل او فصل شی .

د زمري ۲۲ :

دهيواددو لاياتو خلکو دنوی نظام له ټينگيدو راهيسی بياترا وسه پوری له پوهنی سره څه دپاسه دری مليونه اته سوه زره افغاني مرسته کړی اوڅه دپاسه سل ښوونځی یی په داو طلبانه توگه بشپړ کړیدی .

د زمري ۲۲ :

دروغتيا دوزارت داکسر يزونو د رياست دسپن کال دلومړيو څلورو مياشتو په عايداتو کې دتير کال دهمدی مودی دعوايد وپه نسبت دری سوه شپږ او يازره او څه دپاسه سل

د داخلې خبرونو کرونو لړۍ

افغانی زیاتنی شویدی .

د زمري ۲۵ :

د دولت درئيس او صدرا عظم ښاغلي محمد داؤد دلار ښوونی په اساس اوه سوه دیرش جریبه ځمکه دهلمند دناوی په پروژه کی د هیواد یوشمیر بی ځمکو کورنیو ته وویشل شوه .

د زمري ۲۶ :

د دولتی مطبعی دکارگرو د بیمی دسپنسر ی پرانستل شوه .

د زمري ۲۷ :

د دولت رئیس او صدرا عظم ښاغلي محمد داؤد دولایاتو دپو هنی دمدیرانو سره دخبرویه وخت کی وویل : (دیوه ولسنیکمرغی هغه وخت تاهینیدلی شی چه دهغه ټول خلک په لوړو علمی معیارونو سمبال شی ۰۰۰)

د زمري ۲۷ :

دیوشمیر هغو خلکو نسبتی دوسیة دبشپړیدو وروسته دیوان حرب ته سپارل شوی ده چه پخوا درهشت اچولو او جاسوسی په جرم بالفعل نیول شوی وو دیوان حرب ددوی په باب داسی فیصله صادره کړیده حبیب الرحمن د اعدام په جزا محمد عطاء الله په عمری بند غلام سخی او تورن حاجی محمد هریو په پنځلس کاله بند ، لومړی برید من محمد عمر په لس کاله بند، بریدمن نور الدین، غلام دستگیر اوجکتورن محمد طاؤس هریوپه اوه کاله بند ، تورن اختر محمد په شپږ کاله بند، جکتورن عبدالوہمن په څلور کاله بند منتظم عبدا لسبحان او تورن دوست محمد هر یو په دری کاله بند محکوم شویدی . همدغه

راز هغه شپي او ورځی چه جکتورن فضل باقی

په توقیف کی تیری کړیدی دهغه دپاره پوره

گټل شویدی .

د زمري ۲۸ :

دانقلابی دولت تگ لاری په اساس دهلمند دناوی په پروژه کی یو شمیر مستحقو اوبی ځمکو کورنیو ته ۳۳۸ جریبه نوره ځمکه وویشل شوه .

د زمري ۲۸ :

د نفوسو جهانې ورځ درادیو افغا نستان په ستر تالار کی دیوی ټولنی په ترڅ کی ونمانځل شوه .

د زمري ۲۸ :

دولایاتو دیوهنی دمديرانو سیمینار چه د زمري دمیاشتی په ۱۹ نیټه په کابل کی جوړ شوی پای ته ورسید .

د زمري ۲۹ :

دافغا نستان دجمهوری دولت دبشر غوښتنی دهدفونو په پیروی دافغانی سړی میاشتی ټولنی دبنگله دیشس دوروستیو سیلاوونو له تاوانی شویو کسانو سره نغدی مرسته کړیده .

د زمري ۳۰ :

آریانا افغان هوائی شرکت په ۱۳۵۲ کال کی څه دپاسه څوارلس ملیونه افغانی خالصه گټه کړیده .

دکند هار دولايت دسپ کال په در یولومړیو میاشتو کی دتازه میوی صادرات ددغه ولایت دتیر کال دهمدی مودی په نسبت په سلو کی اتیا زیات شویدی .

دوری لومړی :

دچکو سلواکیا غره گرځیدو نکي هیت د

له تيريدلو وروسته داسي موټرونه وليدل شي
دقانون سره سم به مصادره او ضبط شي .
همدارنگه هغه موټرونه چه له گمرکي سندنه
پرته هيوادته راوړل شي دگمرکيو دقا نو ن
سره سم ضبط کيږي .

دوړی ۱۲:

ديارلس زره څلور سوه نوي متره غا لي
د سپکال دزمري په مياشت کي د تير کال د
همدي مودي په اندازه زياتي بهرته صاد ري
شويدي .

دوړی ۱۳ :

دتالقا نود ښار دجمهوريت واټ دبرښنا د
سنتوبه درولواودمزي په غزولو روښانه شوي
دي . د جمهوريت واټ په روښانه کولوکي
دپيزلي جنريترونو څخه کار اخيستل کيږ .

دوړی ۱۴:

دهيواد دجمهوري هدفونو په پوره کولوکي
دښځو دبرخي په باره کي يوه غونډه په ميرمنو
ټولنه کي وشوه .

دوړی ۱۵ :

دکرنې دفعاليتونو دپراختيا او همدا ونکه د
ميکانيزه کرنې درو اجولو په مقصد په يوه
وروستي کال کي د بلخ دولايت کروند گروته
د آسانو شرطوله مخي ۶۵ ټراکټور رونه او۶۳
واټر پمپونه ورکي شويدي .

دوړی ۱۶ :

د افغان نو ميالي شاعر اروا ښاد عبدالعلي
مستغني دزيږيدني سلمه کاليزه په هغه
ښوونځي کي چه دهغه خدای ښيلي په نامه
ياديزي ونمانځل شوه .

هيواد دجمهوري لومړي جشن په وخت کي د
نوشاخ څوکي تهختلي اود دواړو هيوادو ملي
بيروغونه يي په دغه څوکه کي ورپول .

دوړی ۲:

دافغا نستان دجمهوري دولت دبودجي نوي
مقرره دمالیي دوزارت په پيشنهاد دوزيرانو
عالي مجلس دتصويب په اساس او دولت د
ښاغلي رئيس او صدرا عظم په منظوري تر
تطبيق لاندی ونيول شوه .

دوړی ۲:

دشبر غان په جرقدوق کي د گاز دپلټلو
يوه څاه چه له کنترول څخه وتلي وه او د
هغی گاز نيغ پورته کيدو دکورنيو ماهرانو او
د شوروي اتحاد دماهرانو په گډ کوشښ سره
غلي کړي شوه .

دوړی ۳:

دجمهوري دولت دکړنلا ري په اساس د
هيواد دولایاتو يو سلو پنځويي ځمکو کورنيو
ته نوره يوزرو دوه سوه او شپيته جر يبه
ځمکه دهلمند په ناوه کي وويشله شوه .

دوړی ۸:

دماشو مانو دورځي مراسم دعامي روغتيا د
موسسې په اديتوريزم کي په ځای شول .

دوړی ۱۱ :

دمالیي دوزارت په پيشنهاد دوزيرانو د
عالي مجلس په تصويب او ددولت دښا غلي
رئيس او صدرا عظم په منظوري دهغو موټرو
خاوندان چه گمرکي سندو نهولري يايي ونه
لري کولي شي چه خپل موټرونه د هيڅ ډول
جريمي څخه پرته دسپن کال دمياشتي تر ۲۱
نيټي پوري محصول کړي . که ددغی نيټي

دوې ۱۵ :

شویندی .

دوې ۲۶ :

هغه سیمینار چه دښوونی او روزنسی د کیفیت دښه والی اودتدریس له نویو سلوکو نوسره دښوونکو دزیاتی بلد تیا په مقصد تیره اوونی جوړ شوی وپای ته ورسید .

دوې ۲۷ :

دجمهوری ریاست دارک په جومات کسید دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد په کډون دتراویجو په لمانځه کی دقرآن کریم ختم پیل شو .

دوې ۳۰ :

د تصدیق قانون په ۴۷ مادو کی او همدا رنگه دکانو او صنایعو دوزارت په چوکا ت کی دبلخ دجزا و پرس او تیلو ایستلو د مؤسسی اسا سلیک په ۱۱ مادو کی درسعی جریندی په ۱۱- او ۱۲ گڼه کی خپاره اوناقد شویدی .

دتلې ۲ :

دحرات والی دهغه ولایت دغور پانو د ولسوالی دمرکز دخښلو دصحنی اوبود پروژي لومړۍ مرحله پرانستله .

دتلې ۲ :

شپاړس تراکتوره نو لس ارتقونه او دری اویا واټر پمپونه د کرنی دبانک نمایندگی دسپیکال په لومړیو شپږ میاشتوکی د نیمروز او فراه دولایتو نو کړوند گروهه په په پور ورکړی دی .

دتلې ۳ :

دتراو یحود لمانځه په ترڅ کی د قرآن

د جمهوری دولت دکڼنلا ری په اساس د هلمند دناوی په پروژه کی بی ځمکو کورنیوته یوزرو څلور سوه او اتیا جریبه نوره ځمکه وویشل شوه .

دوې ۱۶ :

د سپنسیو اوبدلو یوه نوی فابریکه ده ۴۵۰ ملیونو افغانیو په لگښت دسید مرتضی د نساجی دفابریکی په څنګ کی پرانستل شوه .

دوې ۱۶ :

دفراه دولایت دکرنسی لیسه چه دشپږ و ملیونو شپږزره افغانیو په لگښت جوړه شوی دهغه ځای دوالی له خوا برانستل شو .

دوې ۱۸ :

ژمونې دملی مشرددولت درئیس اوصدراعظم ښاغلی محمدداؤد په پیغام سره چه له راډیو افغانستان څخه خپور شو دمطبوعاتو ورځ او د سواد جهانی ورځ په ټول هیواد کی ونمانځل شوه .

دوې ۲۰ :

د غزنی په ولایت کی څه دپاسه اوه سوه تنو ښوونکو ته د ښوونی او روزنی دکیفیت دښه والی په غرض دپوهنی دوزیر داکتر نعمت الله پژواک لخوا یو سیمینار پرانستل شو .

دوې ۲۶ :

دقره قل یوسلو شپږ اویازره نههسوه شپږ پوستکی په یو ملیون څلور پنځوس زره پنځه سوه اووه ډیرش سترلنګ پونډه په لندن کی دافغانی قره قل دپوستکو په لیلام کی پلورل

شوی چه دهری جعبی حاصل یی د اتو اونډو
کیلوگرامو ترمینځ دی .

د تلې ۹:

دمولینا جلال الدین بلخی دستر شخصیت
او دهیواد دغه ستر عارف دکار نامو په باب
سیمینار داطلاعاتو او کلتور دوزیر پو هاند
ډاکتر نوین په وینا پیل شوه .

د تلې ۱۰:

ددولتي انحصار دمو سسی اساسنامه چه
شپږ فصله او پنځه ویشته مادی لری درسی
جړیدی په دیارلسمه گڼه کی خپره اوناكسښه
شوه .

د تلې ۱۳:

دبانديرو چارو دوزارت دنطاق دنيوژو يك
دمجلې د ۱۹۷۴ كال دسپتمبر د مياشتې د ۳۰
نيټې دگڼې دى ادعا ته دشارى په ترڅ كښى
چه دشوروى اتحاد مقاماتو دافغا نستان د
۱۳۵۲ كال دچنگاښ په انقلاب كښى لاس درلود
لازمه بولم څرگنده كړم چه ددغې بى اساسه
خوب و خيال دامريكا دسى اى اى دجاسوسى
ادارى دخپلو شو مودسيسو دتېرئى او ددغو
ناوړو اعمالو دپټولو په غرض اختراع كړى
دى چه په هغوى اقرارهم كړيدى دافغا نستان
دچنگاښ د ۲۶ نيټې انقلاب پوره يو ملى
حركت وو اودوطن پالوونكو افغانانو لخوا اود
داخلي علتونو او سببونو له مخى وشو .

افغا نستان هيڅكله په خپلو كورنيو چارو
كښى په هر ډول چهوى دخارجيانو مستقيم
او غير مستقيم مداخله نده منلى اونه يسى
منى .

عظيم ايشان ختم چه ددولت درئيس اوصدراعظم
ښاغلى محمد داؤد په گډون دجمهورى رياست
دارگ په جومات كى دقارى محمد عمر په امامت
پيل شوى ژباى ته ورسيد .

د تلې ۳:

دچغندر ودكرنى دپرمختيا دپاره دبغلا ن
دقند دشركت لخوا څه پاسه ديارلس مليونه
افغانى دچغندرو كروند كروته دقاوى په توگه
وركړى شويدي .

د تلې ۵:

دكندز دعالى دارالمعلمين دتجربوى ښوونځى
كتابخانه دكندز والى ښاغلى عبدالرزاق عابدى
پرانستله .

د تلې ۶:

دوزيرانو عالى مجلس ديبو داستقرار د
سياست تمديد تصويب كړى . ددغې فيصلې له
مخى به دروان كال ترپايه پورى ديو شمير
لومړنيو دعامة ضرورت وومالونو په باب د
بيود استقرار سياست دوام وكړى .

د تلې ۷:

د دارالا مان دور يښمو دچنجيو دفارم د
پروژى دور يښمو دغوژو حاصلات سپ كال
پهدوو كمپايو نو كښى دهغه دتير كال د
كمپاين په نسبت په سلو كښى څه د پاسه
دوه سوه زيات شويدي .

د تلې ۸:

سپر كال دهرات ، بادغيس ، بدخشان ، بلخ ،
كندز ، جوزجان ، ننگرهار او لغمان دولايو تو
دور يښمو دچنجو خاوندانو ته شپاړس زره
نږه سوه يو شپيته جعبى مورنى تخم وركړ

د تلي ۱۷ :

د عدليه وزارت دقضاء دعالي اداري اختصاصي كتابخانه د عدليه وزير او لوي څارنـو ال ډاکتر عبدالمجيد له خوا پرانستله شوه .

د تلي ۱۹ :

دبانديو چارووزارت دپاکستان صدراعظم ذوالفقار علي بوټو ددی ادعا په ځواب کيڼي چه دافغا نستان دبانديو چارو د وزارت سياسي معين دواشنگتن پوست دورځپاڼي نما ينډه ته ويلى دى چه که د افغا نستان او پاکستان ترمنځ دښمني پيښه شي شوروي اتحاد اوهند به دافغا نستان په طرفداري مداخله وکړي وويل :چه دغه ادعا د ښاغلي بوټو دخيالاتونه پيدا شوى او په خپله دهغه ذهن او فکر زيربنده ده .

څرنگه چه واشنگتن پوست د نماينده سره دافغا نستان دبانديو چارود وزارت دسياسي معين دمرکي بشپړ متن دمخه خپور شوى ددغه متن مطالعه دپاکستان صدرا عظم دوينا بسى اساستوب او جعلى توب لابتوى . لکه چه افغا نستان په وار وارويلى دى دافغا نستان او پاکستان دسياسي اختلاف دحل لاره دسوله ايزو وسايلاسره دې قيد اوشرطه خبرو کولو لاره ده . اوترهغه ځايه چه په افغا نستان پوري اړه لري په دغه لار کښى به دتل دپاره خپل کوشښ ته دوام ورکړي .

د تلي ۲۰ :

د عظيم الشان قران دنزول کاليزه په کابل پوهنتون او دهيواد دولاتونو په ځينو جوماتو نوکي دغونډو په ترڅ کي ونمانځل شوه .

د تلي ۲۰ :

ددولت درئيس او صدرا عظم ښاغلي محمد داؤد دهدايت په اساس په يو سلو دوه اويا مستحقو کورنيو باندي دغور بندد او يو لگولو په نوي پروژه کي ځمکه ويشله کيږي .

د تلي ۲۶ :

د دولت د رئيس او صدراعظم او دافغاني سري مياشتي د ټولني د حامى ښاغلي محمد داود په پيغام سره چي د راويـو افغانستان نه خپور شو دسري مياشت مخصوصه هفته په ټول هيواد کي پيل شوه .

د تلي ۲۶ :

ددولت رئيس او صدرا عظم ښاغلي محمد داؤد دتلي د۲۴ ورځي په سهار په نهه نيمو بجود نيکمرغه کمکي اختر لمونځ دقاري محمد عمر په امامت دجمهوري رياست دارگ په جامع جومات کي اداء کړي .

د تلي ۲۸ :

دکانو او صنايعو وزير پوهاند عيدا لقيوم دپلخمرى دبيرايتو داوړه کولو دستگاه پرانستله .

د تلي ۲۸ :

دټور غونډۍ بندر دشيرخان بندراود حيرتان دبندر د تصديو اساسنامي درسمى جريدې په څوار لسمه گڼه کي خپور اونافذ شوى . دغه اساسنامي د تجارت دوزارت د پيشنهاد په اساس دوزيرانو عالي مجلس تصويب کړي او ددولت ښا غلى رئيس او صدراعظم منظور کړيدى . دټور غونډۍ شيرـ خان اود حيرتان دبندر ونو دتصديو اساسنامي

هره يوه خواړ لس ماري لري .

د تلې ۳۰ :

د آسيا د جنوب سيمه ايز سياحت کميسيون دريمه جرگه تر غرمي د مخه په کابل کې د ملکي هوايي او توريزم د عمومي رئيس ښاغلي سلطان محمود غاري له خوا پرانستل شوه .

د لړم لومړی :

د دولت رئيس او صدرا عظم ښا غلي محمد داؤد له غرمي نه وروسته په دوو بجود جشن د سيمې په چمن کې د بزکشي سترې مسابقې وکتلي اود قهرمانی ستر بيرغ او کپ يی د تخار د ولايت د قيم رئيس ته ورکړل .

د لړم ۴ :

د افغا نستان د تيلو د موسسې قانون درسمې جريدې په پنځلسمه گڼه کې خپور او نافذ شوی دی . دغه قانون پنځه فصلو ته او اووه ما دی لري .

د لړم ۵ :

د تير کال له نيمايي څخه تراوسه پورې د کابل د ښار په حوزه کې د ليک لوست د زده کولو يو سلو دوولس کورسونه نوی جوړ شوی دی .

د لړم ۷ :

د موټرونو د حق العبور مقررات په پنځو فصلو نواو اته څلوېښتو مادو کې د رسمي جريدې په شپاړسمه گڼه کې خپاره او نافذ شوی دی .

د لړم ۱۰ :

زمونږ ملي مشرد دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد د امريکا د باندنيو چارو وزير

ډاکتر هنري کيسنجر د جمهوري رياست په ماڼۍ کې د دکتني دپاره ومانه .

پدغه کتنه کې د افغا نستان او امريکا د دوه اړخيزو روابطو جهاني مسئلو او پدغه سيمه کې د حالاتو د پرمختيا په باب خبرې وشوې .

د لړم ۱۱ :

د آسيای پر مختيايي بانک د عملياتو د مدير ښاغلي بيرن په مشري د دغه بانک هيات د پلان له وزير ښاغلي علي احمد خرم سره وکتل اود کجکي د بند د پير چاوی د جوړولو په مقصد ئی د دغه بانک له خوا د څوارلس مليونو ډالرو پور د موافقې او د تخنيکي مرستې د موافقې په باب خبرې وکړې .

د لړم ۱۲ :

د افغا نستان جمهوري دو لت د مامورينو کړوند گرو او کار گرانو دپاره داسانتيا وود برابر ولو په غرض دکو پراتيفو نو قانون تدوين کړيدی .

د لړم ۱۳ :

د هغو مهمو صادراتي مالونو ټوله بيه چه د ۱۳۵۳ کال په لمړيو شپږو مياشتو کې بيلوبيلو بهرنيو ملکونو ته صادر شويدي پنځه مليارده اوڅلور سوه اولس مليونه افغاني ده چه ۹۱ عشاريه پنځه مليونه ډالره گير ي .

د لړم ۱۳ :

د سراج د بند د کنترول د برج د بنسټ تيريه د غزني والي کيښودله .

د لړم ۱۴ :

د ميميزو د صادراتو د پير اختيا د موسسې مرام نامه دوزيرانو عالي مجلس تصويب او د

د داخلې خبرونو کرونولوژۍ

دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد له منظوری وروسته د جريدې په اولسمه گڼه کې خپره او نافذه شوه.

د لړم ۱۴ :

په بیراتو باندې بار یوشمیر لاری له پلخمري څخه د پترولو د پلټنو د برمه کولسو ساحې ته ولېږل شوي . دا لومړی ځل دی چې په هیواد کې د ننه د برمه کولو په چارو کې د بیراتو له پوځو څخه کار اخستل کېږي .

د لړم ۱۵ :

د برات لمت د ممیزو پاکولو فابریکې د څه د پاسه اوه لس نیم ملیونو افغانیو په پانگه د مزار شریف په ښار کې په کار پیل وکړ . دغه فابریکه په یوه ساعت کې دوه ټنه ممیز د بین المللی مارکیټو نو دغوښتنې سره سم پاک او بښته بندې کوي .

د لړم ۱۶ :

د بدخشان د ولایت د خواهان د علاقې د اوی د هوایي ډگرو ترمینل دودانو او د پاره ملکي هوایي اود توریزم لوی ریاست یو ملیون افغانۍ تخصیص ورکړيدي .

د دغه ترمینل د بنسټ ډبره د بدخشان والي ښاغلي تاج محمد کېښودله .

د لړم ۱۷ :

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد

داؤد د پیغام په لوستلو سره داماني لیسې د تاسیس پنځوسم کال په یوه ستره ټولنه کېنې په هغه لیسه کې ولمانځل شو .

زمونږ دملي لارښود دارادی لسه مخی تقریبا د څلوېښتو کلونو وروسته د علمی او فرهنگي مرکز دهغه د موسس په نامه او پخپل لومړني نوم یعنی داماني لیسې یاد شو . داغونډه چه دهغه لیسې په ستر تالار کې وشوه لومړی د قران عظیم الشان ځوايتونه ولوستل او وروسته له هغه چه د افغانستان د جمهوریت ملی سرود اود المان د فدرالي جمهوریت ملی سرود وغږول شو د دولت د ښاغلي رئیس او صدراعظم پیغام د پوهنې وزیر ډاکتر نعمت الله پژواک ولوست .

د لړم ۱۷ :

د افغانستان په فضائي قلمرو باندې د پاکستان د نظامي هیلې کوپتر د تیري له امله د پاکستان د حکومت د رسمي معذرت او د دغه هیلې کوپتر د عملی د خوشي کولو نه وروسته د پاکستان نظامي هیلې کوپتر دهغه هیواد حکومتی مقاماتو ته وسپارل شو .

د لړم ۱۷ :

د سرپل دولسوالی د شاپنار د کلسی د ښوونځي دوداني د بنسټ ډبره د جوزجان د والي ډاکتر خلیل احمد ابوی له خوا کېښودله شوه د دغه ځای خلکو د ښوونځي دوداني له پاره یو سلو دیرش زره افغانی او دوه جریبه ځمکه مرسته کړې ده چه په تشکر سره منل

شويده .

د لړم ۲۰ :

د جمهوري دولت د تګ لاري په اساس تراوسه پوري په دولتي پروژو کي په پنځه زره دري سوه يواو يابي ځمکو کورنيو باندې ځمکه ويشل شويده .

د لړم ۲۰ :

د سبرکال په لومړيو شپږو مياشتو کي د کلبهار پلخمرې او جبل السراج په نساجي فابريکو کي څه د پاسه نهه ويشت مليو نهه يوسلو اوه څلوېښت زره مترسپين او سونوي ټوکران توليد شويدي .

د لړم ۲۲ :

د کرنې د پراختيا بانک د سبرکال په لومړيو شپږو مياشتو کي څه د پاسه يو سل او نهه مليونه افغاني د هيواد د کروندگرو سره د پور ورکولو په ډول مرسته کړي ده

د لړم ۲۶ :

د کرنې او اوبو لگولو د وزارت په پيشنهاد د افغان کيمياوي سري د شرکت اسمانامه د وزيرانو د عالي مجلس تصويب او د دولت د ښاغلي رئيس او صدرا عظم له منظوري وروسته د رسمي جريدې په اتلسمه گڼه کښي خپره او نافذ شوه . دغه اساسنامه چه په هغې کښي د کيمياوي سري د شرکت د شرايطو او څرنگوالي په برخه کښي يولي مطالب شته نه فصلونه او اته ديرش مادي لري .

د لړم ۲۷ :

په روان کال کي د هيواد څه د پاسه څلوېښت زره ټنه شيان او پيدا وارد حيرتان بندر له لاري خارج ته صادر شويدي . دغه

د لړم ۱۸ :

د جغندزود حاصلاتو په رسيدلو سره د بغلان د قند فابريکي شپږ ديرشم کمپاين د هغه ځاي والي پرانست . د سبرکال کمپاين به دري مياشتي وخت ونيسي .

د لړم ۱۹ :

د افغانستان بانک کالني عمومي ټولني په داسي حال کښي چه د پلان وزير ښاغلي علي خرم او د عالي شورا نورغري حاضرو د ماليي دوزير ښاغلي سيد عبدالاله په مشري دافغانستان بانک په سالون کښي غونډه وکړه .

په دغه غونډه کښي دافغانستان بانک د ۱۳۵۲ کال په بيلانس باندې غورو شو اود بانکد ۱۳۵۲ کال بيلانس تصويب شو . غونډي دافغانستان بانک دکالني بيلانس له خالصي گټي نه چه د ۱۳۵۱ کال په نسبت په سلو کښي لس زياته ده يو څه پيسي خپريه موسسو ته منظوري کړي .

د لړم ۱۹ :

د ښځو بين المللي کال د هدفونو په باب د ميرمنو د ټولني له خوا دزينب ننداري په تالار کښي يوه غونډه شوي وه . ددغه غونډه کښي چي د هيواد يو شمير منورو ميرمنو د هغې موسسې اداري او مسلکي غړيو او زده کوونکو برخه اخيستي وه په ټولنه کښي د ښځو د دريځ په شاوخوا کښي مقالې ولوستلي شوي .

د داخلې خبرونو کړونولوژي

دلیندی ۲:

د کوپرا تیغونو قانون درسمی جريدی په فوق العاده گڼه کی خپور او نافذ شو. دغه قانون چه کړوند گرو کارگرو او مامور پښوته داسانتیا و د برابر ولو په غرض جوړ شوی د یارلس فصله او یو پنځوس مادی لری .

دلیندی ۲:

د کونړ د لویي و لسوالی د سالار دویالی د پروژي کار د کلیو د پراختیا دریاست له خوا پیل شو. چه په دغه پروژه کی د سربند خوړ ساتونکی دیوال او سیفو نو جوړول شامل دی چه په بشپړ یدو سره به یی د کرد سیمي په زیاتی ځمکه هم داو بو لاندی شی .

دلیندی ۲:

د کندهار هلمند او نیمروز د ولایاتو کړوند گروته د تراکتور روڼویش په کندهار کی د کرنی د پراختیا بانک پیل کړ. له دغو تراکتورونو څخه هریو یی د دري سوه نوی زرو افغانیو په بیه کړوند گروته ورکول کیږی چه دهغی په سلو کی شل افغانی تغدی او پاتی یی د پنځو کلونو په قسط اخیستل کیږی .

دلیندی ۲:

د قرین دولسوالی دروغتیا مرکز او داو بو رسولو پروژه د جوزجان پرانیستله .

دلیندی ۳:

د کرنی د ماشینی کولو په مقصد سړ کال اولس تراکتوره او اوه واټر پمپ په ښو شرایطو سره د هرات د ولایت کړوند گرو ته

شیان پښه - ممیزد شفتلی تخم - غوزان - زغر بادام او اناردی چه ځینی یی شوروی اتحاد او ځینی نورثی اروپائی هیوادو ته صادرشوی دی .

دلیم ۲۸ :

د دري زره شپږ سوه ټنه غوړیو د پېرودلو تړون په کندز کی د ارزاقو او عامه اړتیاو د ریاست او سپین زړ شرکت تر مینځ لاسلیک شو .

دلیم ۲۹ :

د انقلابی دولت د تگلاری په اساس د پروان د ولایت د غوربند داو بو الکولو په پروژه کی یوسلو دوه او یا مستحو کورنیو ته ځمکه وویشل شوه .

دلیندی لومړی :

د پنازاوړونکو پلوڅو د ماشو مانو د پاره یوه لومړنۍ ښوونځی په کو کران کښی د کندهار والی پرانیست.

دلیندی - ۱:

د سمنگانو د ولایت د خلم له وسوالی نه په وروستیو دریو میاشتو کی پنځه سوه ټنه بادام خارج ته صادر شویدی .

دلیندی - ۱:

د ذابل د ولایت د شهر صفا دولسوالی د مرکز د نقشۍ کرښی د کابل ، کندهار او پ جنوبی لوری ته په دوولس زره متره مربع ساحه کی د فواید عامی د وزارت د انجنیرانو لخوا واچول شوی .

د ليندۍ ۸:

د چغچران او دلولاش دغلاقه دارۍ تر منځ د پښو سلو پنځوس كيلو مترو په اوږدوالي د پښو سلو پنځوس كيلو مترو په اوږدوالي د ولاياتو تر منځ د ترافيكو دتگ دپاره زمينه برابره شويدي .

د ليندۍ ۹:

تر اوسه پوري دوه سوه اتيا ټراكتورونه په پښو شرايطو دبلخ ولايت كړوند كړوته وركړي شويدي. دغه ټراكتورونه په نغدو پيسو او ځيني په پور كړوند كړوته وركړي شويدي .

د ليندۍ ۱۰:

دتلۍ له لسمې نيټې څخه تراوسه پوري دمزار شريف دكيماوي سړۍ په فابريكه كي څلور زره پنځه ټنه پوريا سره توليدشويده.

د ليندۍ ۱۰:

دافغانستان بانك له خوا داسعارو دراگرۍ وركړي كړي. په اسلام كلا كښي پرانستله شوه. دغه كړكي هغو خلكو ته دآسانتياوود برابرولو لپاره جوړ شوي چه له بهره هيوادته راځي او يا بهر ته ځي .

د ليندۍ ۱۱:

دهلمند ولايت په كړوند كړو باندې په تيرو پنځلسو مياشتو كي دڅه دپا سه يو سلواټه پنځوسو مليونو افغانو برا بسر كيماوي سره وپشل شويده . دكرني دماشيني كولو دپاره ۲۲ ټراكتورونه دملحقانو سره او همدا رنگه څلورو ټريمپونه دمساعد وشرايطو لاندې كړوند كړوته وركړي شوي چه دهغو بيه څه

وركړي شويدي . ددغو وسايط بيه چه څه زيات وكم شپږ مليونه افغاني كپړي يوه برخه په نغدو او يوه برخه يي په قسط كړوند - كړوته وركړي شويدي .

د ليندۍ ۳ :

اقتصادي عالي شورا ددولت د رئيس او صدرا عظم ښاغلي محمد داؤد په مشري د جمهوري رياست په ماڼۍ كي غونډه وكړه او د بشري قواؤ دجذب په مربوط رپوټ يي چه د اقتصادي بورد لخوا برابر او وړاندې شويؤ خبري وكړي .

اقتصادي عالي شورا ددغه رپوټ په بيلوبيلو اپخونو باندې دغوراو څيړني نه وروسته د هغه دمير ژر تطبيق لپاره دمربوطو مراجعو د لازمو اقداماتو سپار ښتنه وكړه.

د ليندۍ ۴:

دكرني يو سلو څلوېښت ټراكتورونه تر اوسه پوري دكرني دپراختيا بانك د كندز تخاراو بغلان ولايتونو كړوند كړوته وركړي دي .

دكرني د حاصلاتو دزياتوالي په مقصد ټراكتورونه كړوند كړوته يوڅه په نغدو او يوڅه په پور وركړ شويدي .

د ليندۍ ۴:

دافغاني قره قل دري سوه اوه اويازره څلور سوه لس پوستكي دلندن په ليلام كي په دوه مليونه يوسلو شپږ ويشت زره دوه سوه شل سترلنگ بونډه پلورل شويدي .

د ليندۍ ۴:

د مباركي خرقۍ دزيارت دچار چوبسي د دښمن تيره دكند هار والي كيښودله.

له افغانستان څخه بیت الله شریف ته ځي
چه پنځوس ټنه يی د هوا او دوه سوه پولس
تنه به ئی دځمکې له لاری ولاړ شي .

دلیندی ۱۵:

څه د پا سه دخلو رو د یر شي
مليونو افغانیو برابر سره او غنم دسپ کال له
سره تراوسه پوری د پروان ولایت کروند
گروته ورکې شوی .

دلیندی ۱۵:

د ښار جوړولو او کور جوړولو
دلوی ریاست په ځای د ښار جوړولو آمریت
د فواید عامی وزارت په چوکاټ کی دد وهم
واحد په توگه منځ ته راغلی دی .

دغه آمریت وظیفه د مرکز ولایاتو اود هیواد
دولسوالیو د ښار پلانو طرحه کول جوړول
تفصیلی پلانو جوړول داستو گڼی دطرحی د
چارو مطالعه دسا ختمانی مواد وڅیړنه اوکننه
اودښار جوړولو له نظره دهنو اقتصادی
اوتولیز ښیگڼو څیړل دی.

دلیندی ۱۷:

په کندهار کی دوه ملیونه او دوه سوه زره
ټنه فلوراید کشف شویدی.

دلیندی ۱۹:

د بشر د حقوقو جهانی ورځ په هیواد کسی
د ټولنو په ترڅ کی ولمانځل شوه.
د ملی سرود له غږولوته وروسته ددو لــ
درنيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد پیغام
چهددی بین المللی ورځی په منا سبت صادر
شوی ژبه هغی غونډه کی چه د حقوقو اوسپاسی
علومو دپوهنځی لخوا د کابل دپو هنتون په
ادیتوریم کی شوی وه داطلاعاتو او کلتور رد

دپاسه لس ملیونه څلور سوه زره افغانی
کپړی .

دلیندی ۱۱:

د هوا حالاتو دڅیړنی دپاره څلور اقلیمی
دستگاوی دجوزجان په ولایت کښی په کار
اچول شویدی.

دلیندی ۱۲:

دسعودی عربستان حکومت دوه سوه پنځو س
زره ډالره دپوهنی له وزارت سره وړیا مرسته
کړیده . ددغو پیسو چک په کابل کی دسعودی
عربستان دلوی سفارت لخوا دبانډنیو چارو د
وزارت له لاری دپوهنی وزارت ته سپارل شوی
دی .

دلیندی ۱۳ :

داطلاعاتو او کلتور دوزارت دنوی
ودانی دینسټ ډېره داطلاعاتو او کلتور
او د فواید عامی دوزیر انوله خواد دولتی
مطبعی په څنگ کی کښودل شوه .

دلیندی ۱۳:

دسپ کال له پیل څخه تراوسه پوریدی
کندهار دمپوی په فابریکه کښی څه دپاسه او
یازره قطی اوبوتلو ته ډول ډول جیلی مربا او
ترشی تولید شویدی .

دلیندی ۱۳:

زمونږ دپښتو نستان او بلوچستان وروڼو
حاجیانو لومړی کاروان په شپږو سزویسونو
کی دسرحد ونو دچارو له وزارت څخه دحج
دفریضی په ځای کولو په نیت دکعبی شریف
په لورو خوځیده .

دحج دفریضی داداکو لودیاره دپښتونستان
او بلوچستانی وروڼو څخه ۲۶۱ تنه سپ کال

وزیر پوهاند ډاکټر نوین لخواولو ستل شو.

دیلندی ۲۹:

ډیگرامیو دنسا چی دفابریکی ډهرا ختیسا
د پروژی دکار پیل شو. ډیو هنی وزیر پوهاند
عبدالقیوم ددغی پروژی دمربوطی ودانی دبښت
تیره دفابریکی په انګر کښی کیښو ده.

دیلندی ۲۹:

ډیوهنی دوزارت دومعین ښاغلی محمد نسیم
دوردگو په ولایت کښی دلومی نیو او کلیوالو
ښوونځیو نوی ودانی پرانستلی دغه ودانی
دملی بـا نـک اودیونسف داداری دپولی اود
وردگو ولایت دبشری قواو په مرسته ډیوهنی
دوزارت دساختمان دریاست دنمونه یی پروژی
په چوکاټ کښی جوړی شوی دی.

دیلندی ۳۰ :

دهلمند دښی او نباتی غوړیو مو سسی په
دریو میاشتوکی اتلس زره او اوه سوه ټنه
پومبه پیرو دلی ده . دتلی دمیاشتی له لومړۍ
نیټی نه چه دښی کمپاین پیل شوی تراوسه
پوری ددولت له کړیدت نه څه دپاسه دوه سوه
او اوپا ملیونه افغانی دښی په کروند کړو
ویشل شوی دی .

دیلندی ۳۰ :

په تیرو دوه نیمو میاشتوکی دکنډز بقلان
اوتخار دولایاتو کروند کړوته دپومی دښی په
عوض کی ددولت له کړیدت څخه څه دپاسه
اته سوه دوه ویشت ملیونه افغانی ور کړی
شوی دی .

د مرغومی لومړی :

د شیرپور جامع جومات چه دسپرکال دزمری
دمیاشتی دزلزلی په پیښه کی یی درځ کړی

دیلندی ۱۹:

دکنډز دامنیه قو ماندانی دسر حدی یو لیسو
دتعلیمی ټولنی ودانی دهغه ځای والی دجمهوریت
په کارته کښی پرانستله .

دیلندی ۲۰:

دکجکی دبنډ دپرچاوی ددروازو دجوړو لود
اسماری لگښتو نو مربوط تمو یل څوارلس
ملیونو ډالرو دپورموافقه داسیا ډهرا ختیادبانک
دمدیره هیات له خوا تصویب شوه.

دیلندی ۲۴:

دوردگو دولایت دجلریز پول ددری سوه
څلوېښت زره افغانیو په لگښت د فواید
عامی دوزارت داصلاحاتو ددوهم یو ټټ له خوا
بشپړ شوی دی .

د فواید عامی وزیر ښاغلی غوثالدین فایق
وویل دغه پول دافغانستان په مرکزی لو په
لاره کی چه په راتلونکی وخت کی دکابل اوهرات
ترمنځ په نظر کښی ده جوړشوی دی اودحاجیک
کان او بامیان هم ددغه پله په لاره کی پراته دی.

دیلندی ۲۶:

دکوکچی دسیند دپاسه دیوه پله دبښت تیره
دبښخان والی کیښود .

دیلندی ۲۷:

ددولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد
دجمهوری ار دو د ځوانو منصبید رالو

اوډېت د لويډو خطر يی د دولت درئيس او
صدراعظم ښاغلی محمد داؤد په لارښوونه ترميم
شو. ددغه جومات د ترميم کسارچه دافغانی
ودانولو دستگاه دولت د بودجي نه دڅه دپاسه
یومليون افغانیو په لگښت بشپې شو .

د مرغومي ۳:

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد
د مرغومي د میاشتي د دریمي نیټې د سهار په نهه
نیو بجو د نیکمرغه لوی اختر لمونځ د جمهوري
ریاست دارک په جومات کی دقاری محمد عمر
په امامت ادا کړه .

زمونږ ملی مشر دلمانځه له ادا کولو وروسته
د جمهوري نظام په رڼاکی دافغان دمسلمان او
نجیب ټول ملت د هوساینې او آرامۍ او د
افغانستان د ترقي اودعالم اسلام دپر مختگ
اولوړتیا دپاره دعاو کړه .

د مرغومي ۷:

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد
د نیکمرغه لوی اختر در اسیدو په احترام د مرکز
او ولایاتو دیوشمیر بندیانو د بندپاتی موده
بښلی ده.

د مرغومي ۷:

دغوري دسمنتو د موسسې دسپرکال په نهو
میاشتو کښی داته شپيته زره نهه سوو پنځه
اتیاڼو سمنتو دپلورنی له لاری څه دپاسه ۹۰
ملیونه څلور نوی زره افغانی لاس ته راغلي ده.

د مرغومي ۷:

په هیوادکی د کرنی دزیاتی پراختیا په باب
د انقلابی دولت دتگ لاری په اساس دروان کال
په نهه نیمو میاشتو کی په کندزکی د کرنی
دپراختیا بانک نمایندگی څه دپاسه دپنځه

دیرش ملیونو افغانیو برار کیمیاوی سره دکرلو
اصلاح شوی غنم اود کرنی ټراکتورونه دکنندز
تخار اوبدخشان دولایاتو کروندگرو ته دپور په
ډول مرسته کړی ده .

د مرغومي ۸:

دمزار شریف د کیمیاوی سری دفابریکی
لومړنی لین تولیدات د اټکل شوی پلان نه
یوولس اونۍ مخکښی بشپې شوی دی.

د مرغومي ۹:

د کونړ د لوی ولسوالی مربوط دمروری نوی
علاقداري پرانستل شوه او دهغی مامورینو
په کار پیل وکړه .

د دولت ددی علاقه داری جوړیدل چه د ولس
زړه تنه نفوس لری ددغه ځای اوسیدو نکو د
هوساینی او دمشکلاتو دمنځه وړلود پا ره
منظور کړیدی .

د مرغومي ۱۱:

دښځی دبین المللی کال را رسیدل د
دولت درئيس او صدرا عظم ښاغلی محمد داؤد
په پیغام داطلاعاتو او کلتور وزارت لخوا په
کابل ننداری کښی په یوه ټولنه کښی
ونمانځل شو .

دغه راز دښځی دبین المللی کال له امله چه
دبرابری انکشاف او سولی تر شعار لاندی د
لومړی کال ۱۹۷۵ عیسوی دملگرو ملتو د
دموسسې دغو هیوادو نو لهخوا نمانځل کیری.

د اطلاعاتو او کلتور وزارت لخوا په افغانستان
کی د ښځو د نهضت او داجتماعی بیلو بیلو
خدمتونو په بر څه کښی دهیواد دښځو د فعالیت
څرگندوی دعکاسی نندارتون په کابل ننداری

کښي پرانستل شو .

د مرغومي ۱۱ :

د پستي دڅنگلو نو د پروژي دوداني د بنسټ تيره دکلاي نوبه تحقيقاتي فارم کښي د بادغيس والي کيښوده .

د مرغومي ۱۳ :

د دولت رئيس او صدرا عظم ښاغلي محمد داؤد د هيواد د ولاياتو او لو يوو لسواليو د محکمو رئيسان د جمهوري رياست په ماني کي ومتل .

د دولت ښاغلي رئيس او صدرا عظم د قاضيانو سره دخبرو په ترڅ کي وويل : هر رژيم او سيستم چه په يوه هيواد کي واکمن وي دهغه بنسټ او اساس اجتماعي عدالت جوړوي .

د مرغومي ۱۳ :

د ۳۷ مليونو افغانيو برابر د کندهار او روزگان کروند گروته سره غنم ټراکتورونه او واټر پمپونه ورکړل شويدي .

د مرغومي ۱۵ :

د دولت درئيس او صدرا عظم ښاغلي محمد داؤد د پيغام په لوستلو سره د هيواد - پياوړي او متصوف عالم ملي شخصيت بايزيد روښان دمړيني د څلور سومي کاليزي بين المللي سيمينار د کابل پو هنتون په اديتوريم کي پرانستل شو .

د مرغومي ۱۵ :

د کندهار د سيلو د مامورينو دپاره داستوگني دودانيو د بنسټ ډبره دهغه ځاي والي کيښوده .

د مرغومي ۱۶ :

د زراعتي پرو گرامونو د پراختيا په باب د جمهوري دولت دکي نلاري په اساس د سپکال په لومړيو نهو مياشتو کي د هرات او اوبادغيس د ولاياتو کروند گروته يوويشت مليونه اودري سوه زره افغاني کريدت ورکړل شويدي .

د مرغومي ۱۶ :

د سپر کال له پيل کيدونه تراوسه پوري د هيواد د مرکز او ولاياتو په تعليمي مؤسسو کي څلور زره اته څلوېښت ښځي د ښوونکو په حيث په کار گمارل شويدي .

د مرغومي ۱۷ :

د ښځي د بين المللي کال په مناسبت د کندهار د منورو ميرمنو له خوا د زرغوني اناد ليسي په سالون کي يوه غونډه شوي وه .

د مرغومي ۱۷ :

د هيواد په کروند گرو باندې دلېم د مياشتي ترپايه پوري دڅه دپاسه پنځه سوه اواتيسا مليونه افغانيو په بيه کيمياوي سره ويشل شويده .

د مرغومي ۱۸ :

د افغانستان د تجارت او صنايعو د اتاقونو قانون په نولسو مادو کي درسمي جريدې په يو ويشتنه گڼه کي خپور او نافذ شو .

د مرغومي ۲۰ :

د دولت رئيس او صدرا عظم اود افغاني سره مياشتي ډولني دحامي ښاغلي محمد داؤد په

دداخلی خبرونو کرونولوژۍ

د مرغومی ۲۳ :

د بادغیس د ولایت ښځو د ښځې د بین المللي کال له امله دکلای نودنجونو د ښوونځي په ودانۍ کې یوه غونډه کړې وه.

د مرغومی ۲۴ :

د دولت درئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد داؤد د پیغام په لوستلو سره د گرځندوی کال پیل شوه ۱۹۷۵ کال افغا نستان او د آسیاد جنوب په اتو نورو هیواد ونو کېښی د گرځندوی دکال په توگه ټاکل شوی دی .

د مرغومی ۲۴ :

د تغذی دریم کورس چه دروغتیا داساسی مرکز و نوداکترانو دپاره دعامی روغتیا په مؤسسه کېښی پرانستل شوی وو پای ته ورسید .

د مرغومی ۲۴ :

اتلس ملیونه ډالره دهیواد دتجارتی مالونو دوارداتو اوصادراتو په بیلانس کېښی دسپړ کال په نهومیاشتو کېښی زیاتوالی راغلی دی . دسپړ کال په نهو میاشتو کېښی خارج ته د هیواد دتجارتی مالونو صادرات یو سلوودو پنځوس ملیونو ډالرو ته رسیدلی دی داسی حال کېښی چه په همدغه موده کېښی دافغانستان د ضرورت وړ مالونو واردات یو سلو څلور دیرش ملیونه ډالرو ته رسیدلی دی .

د مرغومی ۲۵ :

ددولت دښاغلی رئیس اوصدراعظم په پیغام دآسیا، جنوب دتوریزم کال پیل شو . غونډه دملی سرود په غږولو سره پیل شوه او وروسته ددولت دښاغلی رئیس او صدراعظم

لارښوونه افغانی سری میاشتی دپښتو نستان په صوات کی د وروستی زلزلې له مصیبت څپلو سره پنځلس زره ډالر مرسته کړیده .

د مرغومی ۲۵ :

د ښځو د بین المللي کال په مناسبت دهلمند د ولایت دمرکز لښکرگاه دښار په کلتوری مرکز کی یوه غونډه وشوه .

د مرغومی ۲۵ :

پنځلس زره اته سوه څلرو ښت ټنه پومبه په دری وروستیو میاشتو کی دبلخ دجن اوپرس اودتیل ایستلو مؤسسی پیرو دلی ده . څه دپاسه دوه سوه دری دیرش میلو نه افغانی ددولت دکریدت څخه دیومی دبی په مقابل کی دبلخ جوزجان ،فاریاب اودسمنگان دولایاتو کروند گروته په همدی موده کی ورکړي شویده .

د مرغومی ۲۶ :

دبر ښتا دشل کیلوواټه جنریتر په درولو سره دنیمروز د ولایت روغتون روښانه کړی شو .

د مرغومی ۲۲ :

دولایتونو دکرني درواچولو دمدير انسو ورکشاپ چه دلیندی دمیاشتی په څلور مه نیټه په کابل کېښی جوړ شوی وپای ته ورسید .

د مرغومی ۲۲ :

دپیر روښان بین المللی سیمینارچه د مرغومی دمیاشتی په ۱۵ نیټه دکابل پوهنتون په ادیتوریم کېښی پیل شوی وو پای ته ورسید .

د افغانستان کالني

پيغام د اطلاعاتو او کلتور دوزير پوهاند داکتر نوين لخوا ولوستل شو .
د سرو صليبو نوټو لنود ليگ له لاري دافغاني سري مياشتي دټولني سره مرسته کړيده .

د سلواغي ۴ :

د تجارت دوزارت په پيشنهاد دوزيرانو د عالي مجلس په تصويب او د دولت د ښاغلي

رئيس او صدراعظم په منظوري دهيواد دخلکو داکترت دکښي په مقصد دخاورو دتيلو حق الانحصار دانحصار راټو کميشن او گمرکسي محصول وېښل شوه د حق الانحصار کميشن اودگمرکي دمحصول په بخشس سره دخاورو تيلو په هر هکيلو کښي نژدې دري افغانسي ټيټوالي راځي .

د سلواغي ۴ :

د سلواغي د مياشتي دوهمه نيټه دمحرم - الحرام لسمه ورځ چه د حضرت امام حسين (رض) دشهادت دورځي سره برابره وه داسلام ددغي تاريخي پيښي د يادوني مراسم په ټول هيواد کښي ونمانځل شول .

د سلواغي ۵ :

د کابل دعالي دارا لمعلمين په خدمت کي د داخلو ښوونکو دپاره پنځلسم ټولگي دېو هني دوزارت لومړي معين پوهاند داکتر محمدصديق پرانست .

د سلواغي ۸ :

د دولت درئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد دخواخوږي او همدردی مراتب دهغو شپږ و تنو پاتي کسانو ته دېد خشان دوالي په واسطه ابلاغ شول چي دشغنان په علاقه داري کي دواوري دښوئيد وپه اثر مړه شوي دي .

د مرغومي ۲۵ :

د ښځي بين المللي کال دکندز په ښار کي په يوه غونډه کي ونمانځل شو .

د مرغومي ۲۷ :

دفراه دولایت دشين ډنډ دولسوالي دسور ويالي پروژه ددولت له بودجي څخه دري لکه او اوه يشت زره افغانيو په لگښت بشپړ شوي ده .

د سورد ويالي پروژه دوه سيفونه لري چه هريو ستيفون يي يوسلو دوه ديريش متره اوږد والي لري او پنځه اويا سانتي متره قطر لري .

د مرغومي ۲۷ :

دمصر دعربي جمهوريت دلوی سفارت د علمي او فرهنگي همکار پوپه لړکي نوموړي سفارت پنځه سوه ټوکه عربي دري او پښتو کتابونه دکابل پوهنتون د ادبياتو او بشري علومو د پوهنځي اختصاصي کتابتون ته اهدا کړيدي . دغه راز د المان د اتحادی جمهوريت لوی سفارت اوه سوه ټوکه الماني کتابونه او په کابل کښي دهند لوی سفارت ۶۸ ټوکه دري او انگليسي کتابونه نوموړي کتابتون ته اهدا کړيدي چه نوموړي کتابونه په تشکر سره منل شويدي .

د مرغومي ۲۷ :

د تالقان د ښار دخيبرياک داو بود پروژي لومړي برخه د تخار والي پرانسته .

د مرغومي ۲۸ :

داتريش سويس سويډن انگلستان او دفنلند

د سلواغي ۸ :

وخته کار د پیل کیدو له وخته په دغه فابریکه

کې شپږ سوه تنو کارگروته کار پیدا شويدي .

له څو مودې څخه را پدېخوا دغه فابریکه ۲۴ ساعته کارکوي په داسې حال کې چه دمخه

په دغه فابریکه کې دوه وخته یولس یولس ساعته کار کیده .

د سلواغي ۱۲ :

د دولت درئيس او صدراعظم ښاغلي محمد

داؤد د هدایت په اساس د لښکر گاه د ښار اود

هلمند ولایت هغو پنځه ویشو کورنیو ته د

افغانی سری میاشتي د ټولنی مرستی ورویشل

شوی چه کورونه یی تیره اونۍ دورښتو نو په

اثر پټک یا زیانمن شويدي . همدغه راز د

دغی ټولنی مرسته دهغو خلکو پاتی کسانو ته

ورکړی شوه چه په دغی پېښی کې مړه شوی

دی .

د سلواغي ۱۴ :

د کوز کوني دولسوالی دکلاتک د سیمې د

څښاک داوبو شبکه دننگرهار والی پرانستله .

دغه شبکه چه دملگرو ملتو په مرسته د

روغتیا وزارت بشپړه کړی خلور وزروا وسیدو .

نکړته دڅښاک صحن او به ورکوی .

د سلواغي ۱۴ :

د بغلان د ولایت داجمیر په ویا له کی دنویو

ساختا نو نو په بشپړیدو سره دغه د پاسه

اتیارزه جریبه ځمکی دخړو بیدوبه زمینـه

برابره شویده داجمیر دو یالی دنو یو

ساختا نو نو په ترمیم کی د کرنی مدیریت د

غوری دسمتو دپوری شرکت اود کرکردپرو

دجمهوری دولت دنگ لاری په اساس د

ارغنداب او هلمند دناوی په پروژه کی یو

زرو شپږ سوه اته جریبه ځمکه بی ځمکوخلکو

باندي ویشل شویده .

دغه ځمکی دوهمه درجه دی او په یوسلو

خلورد یرش کورنیو ویشل شويدي . دغه

ځمکی داوبو لگولو ساختمان لری اود گرمیسر

په ولسوالی کی پرتی دی .

د سلواغي ۸ :

سپ کال دلوگر په ولایت کی دکلسیو د

پراختیا او خلکو په گډه همکاري دشلو کیلو

متروپه اوپردوالی دوه فرعی سړکونه دری لوی

اویولس کوچنی پلونه جوړ شويدي .

د سلواغي ۹ :

دښځی دبین المللی کال دنمانځلو په مقصد

د اطلاعاتو او کلتور دمدیریت تر نظر لاندی

په کندهار کی دښځو دانسجام جرگه کی جوړه

شوه .

د سلواغي ۱۱ :

د دولت درئيس او صدراعظم ښا غلی محمد

داؤد دخواخوبی او همدردی پیغام دهلمند په

ولایت کی دوروستیوورښتونو مصیبت څپلوته

مستوفی او د ولایت وکیل ورساوه .

په هلمند کی وروستی ورښتونه د لښکرگاه

د ښار لگان په سیمه کی دنهو کورونو دنږیدود

پنځوسو کورونو دزیانمن کیدو او په چاه

انجیرکی دیو گدام دنږیدو سبب شويدي .

د سلواغي ۱۱ :

دیگرامیو دنساجی په فابریکه کی ددری

او تصويب کړاود پوهنی وزارت ته لارښوونه وشوه چډه منظور شويو هدفونو او پاليسي سره سم لومړی شپږ ټولگيز لومړنی ښوونځی په تدريجي توگه دولایاتو په ټولو مرکزونو او وروسته په ټول هیوادکی اته ټولگيزولومړنيو ښوونځيو ته لوړکړی .

دسلواغی ۱۷:

دجبل السراج دسمنټو دفابريکی دسږ کال دلسو مياشتو په توليد اتو کی دتير کال د همدغی مودی په انډول اووه زره ټنه سمنټ زیات شويدي .

دسلواغی ۱۷:

داسعد آباد او جلالآباد د دسړک په اوږدوکی دڅه پاسه يو مليون اواته سوه زره افغانیوپه لگښت يوشمير پلونه او کوچنی پلونه دکار دقواؤ دلومړی يونټله خوا جوړ شويدي. ددغه سړک په اوږدوکی دتوافیکو په تگ راتگ کی داسانتياو دبرابر ولو په مقصد څلور پلونه او يوديرش کوچنی پلونه نوی جوړ شويدي .

دسلواغی ۱۹:

د سږکال په لسو مياشتو کی دنگر هازاو لغمان دولایاتوپه کروند گرو باندی دڅه دپاسه اته شپيته مليونه نهه سوه پنځه ويشتزره اته سوه افغانیو سره اود کرنی ماشین آلات ويشل شويدي .

دزراعتی پرو گرامونو دپرا مختيا او د بزگرو دزیاتي استفادی په باب دانقلابی دولت دتک لاری په پیروی دڅه دپاسه اته شپيته مليونه اته ويشتزره یوسلو څلوېښتوافغانیو

سکرو مؤسسو او ددغه ځای خلکو برخه اخيستی وه .

د سلواغی ۱۵:

دسږ کال په لسو مياشتو کی د گلېهار او جبلالسراج په نساجی فابريکو کی څه دپاسه اوه څلوېښت مليونه څلورسوه متره ټوکران توليد شويدي .

دسلواغی ۱۶:

د افغانستان پوهنه د خو کالو راهیسی د دوی اودهغوی دشهرت طلبی دتمایلا تسو دلاس اله شوه او متاسفانه دهيواد دنوروبرخو دپراختيا سره متوازنه پراختيا په نظر کیونه نیول شوه او د متوازنی پوهنی اصل دیوی داسی پوهنی شکل او ماهيت غوره کړی چه توازن هدف او صحیح پروگرام یی نه درلود. ځکه ددی ایجاب کیده چه په بېړه سره په دغه بازه کی دعصر دایجاباتو سره سم او دنورو هیواد ودتجربو څخه په استفاده او د افغانستان دنوی نظام دهدفونو سره موافق کتور اقدامات وشي او دهغی معقولواعملی امکان ولټول شي اوبنسټیپي کیښودل شي. ددغو ایجاباتو د درک له مخی دڅه مودی راهیسی دانقلاب دمشر ښاغلی محمد داؤد د لارښوونی سره سم دتکره کسانو په گډون یو کمیسیون مؤظف شوچه په موضوع غسور او څېړنه وکړی چه په نتیجه کی یی دافغانستان په پوهنه کی یو مترقی او بنیادی ریفورم ترتیب او دغور دپاره یی دوزیرانو عالی مجلس او مرکزی کمیټی ته وسپاره .

دوزیرانو عالی مجلس دهغه مطالعه تأیید

د داخلې خبرونو کرونو لړۍ

د سلواغې ۲۲ :

څه د پاسه یو سل او څلور شپيته زره افغانۍ قره قلی پوستکي د لندن په ليلام کې په څه د پاسه نهه سوه پنځه نوي زره ستر-لنگ پونډو پلورل شويدي دسې کال په څلورم ليلام کې د پوستکوعمومي منځنۍ بيه شپږ اعشار په صفر پنځه ستر لنگ پونډه وه .

د سلواغې ۲۲ :

په کابل کې دامريکا لوی سفارت د عدلي دوزارت د قضا داداري لوی آمریت کتابتون ته ۱۸۳ ټوکه کتابونه ورکړل.

د سلواغې ۲۳ :

د زراعتي محصولاتو دلوې یدو په مقصد د جمهوري دولت دتک لاری په پیروي دڅه د پاسه شپاړ سو ملیونو اوه سوه زرو افغانیو کیمیاوی سره اصلاح شوی غنم او دکرکسي ماشین آلات د بغلان او سمنگانو دولاياتو په کرونه گرو په تیرولسو میاشتو کې دپور په توگه ویشل شويدي .

دتلې ، لږم اولیندي په میاشتو کې دڅوارلسو ملیونو دری سوه اوه زره افغانیو پرا بړه کیمیاوی سره اودکرکسي اصلاح شوی غنم اودغه راز د سېرکال په لسو میاشتو کې ددوه ملیونه څلور سوه اوه پنځوس زره افغانیو برابر سړ دکرکسي عصري ماشین آلات لکه ټراکتور اوواټر پمپونه او دمالداري او باغواني تولسیدای پورونه د بغلان او سمنگانو دولاياتو کرونه کرونه دمرستی په توگه ورکړي شويدي .

په ارزښت یوریا اودای امونیم فاسفیت کیمیاوی سره دکرکسي ډیر مختیا دبانک دنمایندي لکه لاری دکرکسي او اوبو لگولو د وزارت ترویج دمامورينو او دافغان کیمیاوی سری دشرکت په همکاري ددغو ولایاتو په کرونه گروباندي په پور ویشل شويده . دغه راز ددغو ولایاتو له کرونه گرو سره دټراکتور اوواټر پمپ په شان ماشیني پورونه او تولیدي کړیدونه اته سوه اوه نوي زره شپږ سوه شپيتو افغانیو ته رسېږي .

د سلواغې ۲۰ :

د کابل ښار دښاري پلانو او دنورو تفصیلي پلانو دیوکولو دپاره دفاوید عامي دوزارت دښاري پلان جوړو لومدیریت دکابل ښاروالی سره یوځای شو .

د سلواغې ۲۰ :

دڅه د پاسه یو ملیون نهه سوه زره افغانۍ دغوري ډبر ښښا دموئسمي دسې کال دلوې یو شپږو میاشتو په عواید وکي دتیر کال دهمدی مودی په نسبت زیاتي شويدي .

د سلواغې ۲۱ :

د بغلان دقند دفابریکي دڅلور دیرشم کمپاین څخه اته زره اته سوه یواتیاڼه پوره لاس ته راغلي ده .

دسې کال په تولیداتو کې دتیر کال په نسبت یو زرو څلور سوه پنځه څلوېشت ټنه پوره زیاته شويده چه دغه کار دکرونه گروته په گټه دچغند رودیبي دزیاتوالي ددولت په مرسته دکیمیاوی سری دویشلو اودجوي شرایطو نتیجه ده .

د سلواغې ۲۳ :

نېو مياشتو کې دهغوی د فعاليتونو د زياتوالي په غرض د پور په ډول مرسته شويده .
همدا رنگه څه د پاسه پنځه سوه زره افغاني د شاتو انفرادي مچيو د خاوندانو سره د پور په ډول مرسته شويده . دغه راز څه د پاسه دوه نوي مليونه افغاني کو پرا تيفو نو— ته د بغلان د قند شرکت او د پومبي شرکتو نو ته دهغو د معامله لرونکو کړوند گروته کريدت ورکې شويدي .

کړوند گرو د سړي د برابرې لويه غرض د ژرند وشو لو پاکولو دما شينو نو اواز هېد چالانو لولپاره څه د پاسه نهـسوه زره افغاني د پور په ډول معامله شويده .

د سلواغې ۲۷ :

د جلال آباد د ښار په سب ستیشن کې په يوساعت کې د خلور زره کيلو ولته امپير په قوه د برېښنا يوتر انسفارم پکار واچول شو .
چې دمخه د جلال آباد د ښار د سب ستیشن برېښنا د دوتر انسفار مرونو له لارې چې هر يو يی يوزرو شپږ سوه کيلو واټه امپيره قوه درلوده او ټوله درې زره او دوه سوه کيلو ولته کيده ویشل کيده .

د سلواغې ۲۹ :

د خرڅې دپله دوپړيو او بدلو فابريکه له درې کاله ځنډنه وروسته بيا په کار واچول شوه د خرڅې دپله دوپړيو او بدلو فابريکه به وروسته له دې دکانو اوصنا يعو د وزارت تر اړلاندې فعاليت ته به دوام ورکړی .

دهغه پلان له مخې چې په نظر کې نيول شوی په راتلو نکی وخت کې به د خرڅې دپله

دهوا پيژندنې بين المللی مؤسسې يو کمپيوتر دهوا د حالاتو په تحليل کې داستفادی په مقصد دملکي هوايي رياست دهوا پيژندنې انستيتوت ته د مرستې په توگه ورکړيدی .

د سلواغې ۲۴ :

د جمپوري دولت د کرنلاری سره سم د سپر کال په نېو مياشتو کې د کرنې او اوبو کولو د وزارت د انکشافی پروگرام لاندې کړوند گرو مالدارانو يو شمير مؤسسو ته څه د پاسه شپږ سوه او يا مليونه افغاني مساعد پور ورکې شويدي .
د ماشيني کولو په غرض دوه سوه دوه خلو بېټ بشپړ ټر اکټورونه د دوه سوه شپږ وواتر پمپونو سره د اسانو شرايطو لاندې هم په همدې وخت کې د ولاياتو کړوند گروته ورکې شويدي چې ټوله بيه يی څه د پاسه اتيا مليونه افغاني کيږی .

دغه راز د کرنې د توليداتو د سطحې د لوړېدو په غرض څه د پاسه ددرې سوه شپږ مليونو افغانو کيمياوې سره او د کرلو اصلاح شوی غنم دهيواد کړوند گروته د مساعد پور په ډول ورکې شويدي .

د باغونو د پراختيا په غرض څه د پاسه درې سوه مليونه نهـه سوه زره افغاني د هيواد د ولاياتو د باغونو خاوندانو ته د پور په ډول ورکې شويدي .

څه د پاسه يو سل اته شپيته مليونه افغاني د ځينو مؤسسو لکه داهوبو ټونو جر مگري د شاتود مچپو د هرات د پومبي اگرو بزنس اود توليد ځينو نورو مؤسسو ته د سپر کال په

دوپیو او بدلو د فابریکې تولیدات په کال کې د یو ملیون مترو ټوکرو او سلو زرو کمپلو په ظرفیت زیات شی .

د کب لومړی :

د دولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد د پنجشنبې د ورځې تر غرمې د مخه په لسو بجرو او پنځه څلویښتو دقیقو د جمهوري اردو مرکزي روغتون وکوت .

داردو د مرکزي روغتون څخه د دولت ښاغلی رئیس او صدرا عظم کتنه چه په سیمه کې یو ډیر سمبال روغتون دی څه ناڅه دوه ساعته روانه او په هره برخه کې د پروژې دامرو او داخلی او خارجی کارکو ونکو له خوا توضیحات وړاندې کیدل .

ښاغلی محمد داؤد د روغتون د جوړولو دکارد پرمختګ له امله خوښی څرګنده کړه .

د کب ۳ :

د دولت د ښاغلي رئیس او صدرا عظم خاص نماینده ښاغلی محمد نعیم دیوه هیات په مشرۍ د نیپال د باچا بیراند را بیریکرام شاه دیوا د تاج په سرولو په مراسمو کې د برخې اخیستو دپاره چه ټاکل شویده د کب په پنځمه نیټه په کټمندو کې په ځای شی تر غرمې د مخه دغه هیواد ته لاړ .

د کب ۵ :

په منځنۍ ختیځ کې د نباتاتو دارنۍ خواصو د ساتنې او څیړنې دپورد دریمه غونډه په انترکا نټیننتال هوټل کې د کرنې او اوبو لگولو دوزارت د معین ښاغلي فضل الرحیم (رحیم) له خوا پرانستل شوه .

د کب ۵ :

د بانډنیو چارو دوزارت د اطلاعاتو مدیریت وویل چه په کابل کې د امریکا د لوی سفارت شازردافیر ددغه وزارت دسیاسی معین ښاغلی وحید عبدالله سره د کب د څلورمې نیټې په کتنه کې پاکستان ته د امریکا د وسلو د صادرولو د بند یزدلری کولو د نژدی اعلام په بسا ب اطلاعاتیه ده ته وسپارله .

دغه اطلاعاتیه دافغا نستان دجمهوری دولت تر کلک غور لاندی ده او دهغی په باب به دافغانستان نظروروسته د اعلامیې په ترڅ کې نشر شی.

د کب ۵ :

د څه د پاسه نولس ملیونو افغانیو په لګښت دمیدان ښار په نوی ښار کې دوردگو د ولایت دوو ایروودانی بشپړ شویده

په جوړوشویو ودانیو کې د ولایت مستوفیت دمحکمی دریاست دعامی روغتیا دآمریت فواید عامی کرنی پوهنی دخوراکی شیانواومخابراتو دایری او نوری خانگی شامل دی .

د کب ۶ :

د بانډنیو چارو وزارت دغه اعلامیه نشرته سپارلی ده : پاکستان ته د وسلو د صادرولو د بندیز دلری کولو په باب امریکا دمتحد و ایالاتو دحکومت تصمیم دافغا نستان دحکومت او خلکو دژوری اندیښنی او تشویش سبب شویدی داتصمیم په سیمه کی دسولی او آرامی دتشویق دادعا سره پوره توپیر لری او دافغا نستان دحکومت نشی کولی داومنی چه پاکستان ته دوسلی دلیبرلوبیاپیل کیدل

به د آسيا پدي سيمه كي دقواو دانېول د مينځه تلو او تسليحاتي مسابقي سبب نشي.

د افغان نستان حكومت په نزد پاکستان ته دوسلې د صادرو لړۍ د بنديز لري كول په تيره بيا دغه وخت كي چه دپاكستان نظامي پوځو نود پښتنو او بلوڅو خلكو په مقابل كي په عملي ډول په ډير بي رحمه او په جابرانه اقدام لاس پوري كړي دي .

د افغان نستان د خلكو او د پښتنو او بلوڅو دزياتي خواشيني سبب شوي دي چه دهغه عواقب به دنړۍ دغه سيمه كي دسولي او آرامي د ټينگښت دپاره په هيڅ ډول گټور نه وي .

همدا رنگه دحير انبيا خاى دى چه د امريكا د متحدو ايالاتو غوندي هيوادچه تل دنړۍ د سولي او آرامي دساتني خبري كوي په عمل كي دهغه ادعا سره پوره بل ډول چال چلند كوي لكه چه د افغانستان حكومت په وار وار ويلي دي د پرمختيا په حال كي هيوادونه يواځي دسولي او كړاى لاندې كولي شي دخپلو ټولنو د اجتماعي حالت انكشاف او لوړتيا او د اقتصادي سطحي لوړولو ته ورسېږي او دوسلو د صادرو لړۍ بنديز لري كول نه يواځي ددغو سترو هدفونو دخورا قيمتي منابعو د انحراف سبب كېږي بلكه ديوې كړكچنې او خطرناكي فضا دپيدا كولو نه به پرته بله نتيجه ور نه كړي .

د كې ٦ :

څه د پاسه څلور سوه يو څلوېښت زره مربع متره قالين دروان كال په يوولسو مياشتو كي بهر ته ليږل شويدي .

د كې ٧ :

د جمهوري دولت د هدفونو او په هيواد كي

د پښخو د ژوند حالت دښه كولو له مخي په فابريكو او موسسو كي دكارگرو او مستخدمينو پښخو دپاره دزيږوني نه دېرش ورځي دمخه او شل ورځي وروسته له معاش سره رخصتي تصويب شويده .

د كې ٧ :

د دولت د ښاغلي رئيس او صدرا عظم خاص نماينده ښاغلي محمد نعيم دنيپال دپاچسا اعليحضرت پيراندراپير بيگرم شاه ديوداتاج په سر كولو په مراسمو كي دگډون نه پس له غرمي نه وروسته په دري بجو كابل ته راغي .

د كې ١٠ :

د دولت درئيس اوصندراعظم ښاغلي محمد داؤد دخواخوږي پيغام دبد خشان والي دهغو د ووتونو پاتي كسانو ته ورساو چه د بهار ك په علاقه دارو كي دواوري دښوئيدوپه پيښه كي مړه شويدي . دغه راز د بدخشان والي دافغاني سري مياشتي دټولني مرسته دسيف الله او گدا محمد پاتي كسانو ته چه پدي پيښه كي مړه شويدي وسپارله .

د كې ١٠ :

دمزار شريف كيمياوي سري دفابر يكي دوهم لين په اساسي توليد پيل وكړ . ددغي فابريكي لومړي لين دسپړ كال په لومړيو وختو كي په كارا چول شوي او تراوسه ئي دولس زره ټنه ديوريا سره توليد كړيده .

دمزار شريف دكيمياوي سري دفابريكي

د دوهم لين اوس دورځي سل ټنه ديوريا سره

توليدوي چه د لومړي لين سره سره به په

مجموعی توگه دهغو تولیدات دوه سوه تنوته لوړکړي شي .

دگډ ۱۱ :

څلور سوه شپږ اویازره پنځه سوه دري پنځوس متره دو بره ټوکر دبلخ دنساجسی فابریکی دسپږ کال دیوولسو میاشتو په تولیداتو کی دتیر کال دهمدی مودی په نسبت زیاتی شویدی .

دگډ ۱۳ :

څه دپاسه اوه ملیونه شپږ سوه زره افغانی دفره دښار دمحافظوی بند اوسیل بر دجوړولو دپاره ددولت له خوا منظور شویدی .

دگډ ۱۴ :

دمالی وزارت دپیشنهاد په اساس اود واکمنو مقاماتو په منظوری دملی بس دتصدی اساسنامه په شپږ وفصلو نو او درویشسو مادوکی تصویب شویده .

دغه موسسه د افغانستان د جمهوری دولت دتک لاری په اساس دحمل ونقل دچټکتیا اود خلکو دهوسپاینی دتامین په مقصد ددری سوه ملیونو افغانیو په لومړنی پانگه دیوی دولتی تصدی په توگه دمالی وزارت په چوکاټ کی جوړه شویده .

دگډ ۱۵ :

جمهوری دولت د ۱۳۵۴ کال نولس ملیارده یو سلو شپږ او یا ملیونه دري سوه شپږ اتیازره افغانی بودجه دوزیرانو دعالی مجلس دتصویب نه وروسته ددولت دښاغلی رئیس اوصدرا عظم منظور کړیده .

دهیواد ۱۳۵۴ کال بودجه په داسی ډول

ترتیب شوی چه د دولت دعاید اتو سسره انډول ده اوعادی اوپر مختیایي بودجی لری .

دمالی وزیر دښاغلی سید عبدالاله ددغو مطالبو دڅرگندولو په ترڅ کی وویل د ۱۳۵۴ کال بودجه د ۱۳۵۳ کال دبودجی په نسبت په سلوکی شپږ پنځوس زیاته ده .

دگډ ۱۷ :

دمالی وزارت په پیشنهاد دوزیرانود عالی مجلس په تصویب اوددولت دښاغلی رئیس او صدرا عظم په منظوری ددولت ددهامور ینو ښوونکو او اجیرانو کوپرا تیف منظور شو .

دگډ ۱۷ :

دوزیرانو عالی مجلس دکانونو تر څمکی لاندی کارونو کی دښځو داستخدام منع کول تصویب کړل . دوزیرانو عالی مجلس دهیواد دښځو د طبقی داجتماعی حالت دښه کولو په بساب دجمهوری دولت ددهدفونو له مخی اود کسار دبین المللی جرگی له خوا دتصویب شوی پنځه څلوینتمی گډی مقاوله لیک په استناد چه په هغه کی افغانستان هم غړیتوب لری دکانونو دڅمکی لاندی کارونو کی دښځو داستخدام منع کول تصویب کړی دی .

دگډ ۱۷ :

دهیواد دښځو دنهضت ښکار ندوی ددکاسی نندارتون په کابل ننداری کی پرانستل شو .

دگډ ۱۸ :

ددولتی دایرو او تصدیو دپیرودنی نسوی مقررات په دریو فصلونو او اوه څلو پښتو

مادو کښی دوزیرانو عالی مجلس تصویب کړی

يووالی دیوه هیواد دپرمختګ وسیله بللی ده.

د دولت د ښاغلی رئیس او صدراعظم وینا د کند هار د ښار یانو د زرګونو تنوله خواپه خوښی او خوشالی اود ژوندی دی وی دجمهوریت مؤسس او ژوندی دی وی ستر داؤد په شعارونو سره بدرګه کیده.

دکب ۲۶:

ددولت رئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد له خپلو ملګرو سره دیوه رسمی اودوستانه سفر دپاره دافغانستان په وخت تر غرمی وروسته په دریو بجو بغداد ته ورسید.

دکب ۲۶:

د انقلابی دولت دکې نلاری په اساس یوسلو پنځو نورو کورنیو ته د ښکر هار دناو ی دپراختیا په پروژه کې ځمکه ویشله شوه. په غازي آباد کې دموظف هیات په وړاندی دپچی په حکم مستحقو کسانو ته ځمکه ورکړی شوه.

دکب ۲۹:

ددولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد دهند بنگلهدیش اوعراق هیوادوته له رسمی او دوستانه سفرونو څخه وروسته په خیروطن ته راغی.

ددولت دښاغلی رئیس اوصدراعظم اودهغه سره ملګری هیات دسپرلی الوتکه دکب په ۱۹ نیټه ترغرمی وروسته په دووبجو اوبنځه خلو یښتو دقیقو دکابل په بین المللی هوایی ډګر کې رانیځته شو.

دوری لومړی ۱۳۵۴:

دبزرګ ورځ له غرمی نه مخکې دخیر خانی

ددولتي دایرو اوتصديو دشیانو دپیرودنی دچارو دښه انسجام دپاره نوی مقررات تصویب شوي دي.

دکب ۱۹:

ددولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد دهند په یوه پنځه ورځنی رسمی اودو ستانه سفر دکب په ۱۹ نوی چلی ته ورسید.

ددولت ښاغلی رئیس او صدراعظم او ددوی ورسره هیات ته نوی چلی ته درسیدو په وخت کې دهند مشرانو او خلکو توداوپه زپه پوری هرکلی ووايه.

دکب ۲۰:

د اطلاعاتو او کلتور دوزیر پوهاند ډاکتر نوین لهخوا ددولت درئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد دپیغام په لوستلو سره دامیر خسرو بلخي داحوال څیړنی او آثار دتحلیل مجلس پیل شو.

دکب ۲۰:

دکمکیانو په جرا یمو پوری دمروبو طومو مقرراتو ضمیمه چه دجمهوریت ددریم فرمان دروحيی سره سمه ده عدلیه وزارت دقضائي عالي شورا له تصویب څخه وروسته نافذه شوه.

دکب ۲۵:

ددولت درئیس او صدراعظم ښاغلی محمد داؤد اود هغوی د ملګرو دسپر لسی الوتکه عراق ته دسفر په لاره کې په دووبجواو دریو دقیقو دکندهار په بین المللی هوایی ډګر کې راکوزه شوه.

دکب ۲۵:

ددولت رئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد دکندهار دښاریانو په ټولنه کې د فکر او عمل

د داخلې خبرونو کرونولوژۍ

د غاښې په لمن کې د خاصو مراسمو په ترڅ کې ونمانځل شوه .

دوری لومړۍ:

د شاه ولايتماڼۍ دروښي علم د افغانستان د ترقۍ او نیکمرغۍ زونې د ستر مشر دود لټ درئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد دروغتيا په دعا په مزار شريف کې پورته کړای شو اویدی ډول دگل سرخ لرغونی میله پیل شوه.

دوری ۲ :

په نړۍ او بین المللي بازارونو کې په وروستیو دوو کالو کې دانرژۍ دبحران اودیو ډلوړوالی مسألې اواقصادی مشکلات پیدا کړي دي . چه له دی کبله زیاتره پرمختیایی هیوادونه زیانمن شويدي اودیو په لوړیدو کې دغه زیاتوالی په بین المللي مارکیټونو کې ددوری اوپترولو دبیو ډلوړیدو سبب شويدي .

څرنکه چه دجمهوری رژیم یوستر مقصد زمونږ دخلکو نیک مرغی اوهوساينه ده دولت ددغی وجیبی په توگه دبیو دثابتو ساتلو په غرض د ۱۳۵۴ کال په بودجه کې ددوری او نفتی موادو دبیی د تفاوت دپاره یو ملیارد او دوه سوه ملیونه افغانۍ دسبسدي په توگه اټکل کړی چه دسبسدي ددغه رقم دمنلو او دگاوندیو هیوادو دبیو په نظر کې نیولو سره سم په یولیتړ ډیزل کې ددوو افغانیو او په یوکیلو بوره کې دشپږو افغانیو زیاتوالی تجویز کړچه ددغه اعلان په خپریدو سره به په ټول هیواد کې دیو لیتر ډیزل یوه اته افغانۍ او یو کیلوگرام بوری بیه دیرش افغانۍ وی .

دوری ۳:

د پامیر دودانې په نامه دیوی څلور پوړیزې

دوری ۴:

دغوری دسمنتو فابریکی څه د پاسه یسو ملیون اودوه سوه زره چالره او یوسلو دری دیرش ملیونه افغانۍ تیر کال له هیواد نه دباندې اودننه دسمنتو دپلورولو له لاری لاس ته راوړی ده.

دوری ۵ :

د اسلام د ستر پیغمبر سرور کائنات حضرت محمد صلی الله علیه وسلم نیکمر غه میلاد دکلام الله مجید د ختم د نبوی احادیثو د لوستلو د نعتونو او وینا وخطابو او د ټولنو په جوړیدو سره په ټول هیواد کې ونمانځل شو .

دوری ۶:

ددولت رئیس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد تر غر می دمخه په یوولس نیمو بجو داعلی حضرت فقید ملک فیصل د مړی دښخولو په مراسمو کې دبرخی اخیستو لپاره سعودی عربستان ته لاړ .

دوری ۶:

تیر کال دبلخ، جوزجان ، فاریاب اوسمنگانو دولاياتو کروندگرو دری سوه دری اټیاملیونه افغانی دخپلی پومی دحاصل نه لاس ته ور وړیدی .

دوری ۷:

ددولت رئیس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد دفقید اعلی حضرت ملک فیصل د جنازی دښخولو په مراسمو کې دگپون نه وروسته دوری په اوومه

وزارت کي جوړشوي ؤ پای ته ورسيد .

دوری ۱۵ :

دتيرکال دکب دمیاشتي ترپایه پوری دبلخ جوزجان افاریاب دولایاتو په کړندکرو باندی دخلیر ویشتمو ملیونو اوشپږ سوه زره افغانیو په بیه کیمیای سره ویشل شویده .
ددغو ولایاتو کړوندکرو ته په نغدو اودپور په ډول دوه زره دری سوه نولس ټنه کیمیای سره ورکړ شویده .

دوری ۱۵ :

۱۳۵۲ کال په نسبت په تیرکال کسی دسپږ زرشرکت په دستگاوکی دوه زره پنځه سوه یوویشت ټنه غوړی زیات تولید شویدی .

دوری ۱۷ :

دننگرهار دپوهنتون دلیلی دودانې دبنسټ ډبره دپوهنی دوزیر پوهاند عبدالقیوم له خوا په داسی حال کی چه دروغتیا وزیر پوهاند ډاکتر نظر محمد سکندر هم حاضر ؤ دجلال آباد ددرونتی په ساحه کی کینودل شوه .

دوری ۱۸ :

دروغتیا جهانی ورځ دټولنو په ترڅ کسی په ټول هیوادکی ولمانځل شوه .

دوری ۲۳ :

دبغلان په ولایت کی دچغند روکړوندگروته خه دپاڅه نهه ملیونه افغانی تقاوی ورکړ شویده په وروستیو میاشت کښی کړوندگروته دچغندرویوسلو یو پنځوس ټنه تخم په وړیا ډول ویشل شوی اودغه راز داتو ملیونو افغانیو په بیه کیمیای سره هغوی ته ورکړ شویده .

نیټه دماسپښین په دوو بجو اودیرشو دقیقو دسعودی عربستان څخه وطن ته راغی .

دوری ۷ :

تیرکال دگلپهار پلخمري اوجبل السراج د نساجی په فابریکو کی څه دپاسه شپږ پنځوس ملیونه اونهه سوه زره متره ټوکر تولیدشوی چه ۱۳۵۲ کال په نسبت یو ملیون اووه سوه زره متره زیات دی .

دوری ۹ :

دجمهوری دولت هدفونو دبنه پوره کیدو او داداری نیمکې تیاؤ دلری کولو دپاره دسیمه ایزی اداری په نامه دوالیانو سیمینار د کورنیسو چارو وزیر شباغلی فیض محمد په هغه وزارت کی پرانیست .

دوری ۱۱ :

درادیو تراپی ایزوتوپ دمرکز د ودانۍ دبنسټ تیره دپوهنی وزیر پوهاند عبدالقیوم دکابل پوهنتون په سیمه کی کینودله .

دوری ۹۱ :

۱۳۵۲ کال په مقایسه دیگرامیو د نساجی دفابریکی دتیرکال په تولیداتو کی څه دپاسه یو ملیون اوسل زره متره ټوکر زیات شویدی .

دوری ۱۲ :

ددری شپیتو ملیونو اودری سوه زرو افغانیو انډول کیمیای سره دکرنی دمصولاتو د زیاتوالی دپاره دپروان او بامیانو دولایتونو کړوندگرو اوباغوالوته ورکړل شویده .

دوری ۱۳ :

دوالیانو هغه سیمینار چه دسیمه ایزی اداری په نامه د کورنیو چارو په

دداخلی خبرونو کرونو لوژي

دوري ۲۴ :

درئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد په منظوري اوداوبو او بريننا دچارو دچټکتيا او ښي پرمختيا په مقصد داوبو بريننا د عمومي رياست په نامه له رتبې څخه په وتلي سو په يونوي واحدجوړ شويدي .

دوري ۲۷ :

ددولت درئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد دخوا خوږي مراتب دفارياب والي دالمار په علاقه داري کي دځمکي دښوئيدودپيښي مصيبت خپلوته ورسول .

دوري ۲۸ :

دبلخ دنساجي دفابريکي دپر مختيا يي پروژي دوداتي دبنسټ ډبره د پوهني وزير پوهاند عبدالقيوم په مزارشریف کي ددغي فابريکي په انگرکي کيښودله .

دغوايي لومړي :

ددولت دښاغلي رئيس او صدراعظم په لارښوونه دافغاني سري مياشتي دټولني عاجلي مرستي دفارياب والي دالمار دعلاقه داري ددالان شين کلي اوصياد دکليو مصيبت خپلو ته وويشلي .

دغوايي ۲ :

دکابل انترکانتی ننتال هوټل د انترکانتی ننتال هوټلونو دبين المللي شبکي دجوایزو لوړه درجه گټلي ده .

دغوايي ۲ :

ددولت دښاغلي رئيس او صدراعظم په هدايت دافغاني سري مياشتي دټولني مرسته د پروان د والي له خوا هني

داجناسو دپيړودلو مقررات درسمي جريدی د۱۳۵۴ کال دوری دمیاشتی دشیپارسمی نیټی په لومړنۍ کچه کی خپاره اوناخذ شول. دغه راز دبیبي قانون درسمي جريدی په دوه ویشتمه کچه کی خپور اوناخذ شويدي .

دوري ۲۴ :

څه دپاسه پنځه زره اوپنځه سوه تنو تیسر کال په کابل ښار کی دلوپانو دزده کړو په کورسونو او دځینو ولایاتو په پرمختیایي پروژو کی دحياتي ليک اولوست په تجربوي کورسونو کی ليک اولوست ياد کړيدي .

دوري ۲۴ :

دتوکيو دگورنر جايزه چه دراډيو بي تر يتي ممتازو پروگرامونو دپاره ټاکل شوی وه دجاپان په مرکزي دتربيو پروگرامونو دخيرنسي دبين المللي لوبی په ترڅ کی دراډيو افغانستان دپروگرامونو څخه يوه ته ورکړی شوه .

دوري ۲۵ :

دبانديو چارو دوزارت دمامورينو او دنورو مربوط وزارتونو دمامورينو دروزني اودسويي دلوپولو او په بين المللي چارو کی ددولت دمربوطو موسسو دمامورينو دذهنيت دپياوړی کولو اودمامورينو ترمينځ دهمکاری او تفاهم دتامين په غرض دبانديو چارو دوزارت په چوکاټ کی يوه ديپلوماسي موسسه احياء شويده .

دوري ۲۶ :

دصدارت عظمي د پښتېاد په اساس دوزيرانو دعالی مجلس په تصویب او ددولت

د افغانستان کالني

د پوهنې وزير پوهاند عبدالقيوم دغونډې په ترڅ كې پرانيست چه دكورنيو چارو وزير ښاغلي فيض محمد هم حاضر وو .

دغوايي ۱۴ :

د كندهار دميوې په فابريكه كې تير كال څه دپاسه دوه اويازه ډول ډول دميوې اود ترڅي ډېلې تړل شويدي .

دغوايي ۱۷ :

د ژوروڅاگانو دېرمه كاري كورس دروغتيا دوزارت معين پوهاند ډاكتر محمد ابراهيم عظيم دعامي روغتيا دموسسې په تالار كې پرانيست .

دغوايي ۱۸ :

په هيواد كې دملې بيرغ اوچتولو كاليزه دورڅپانو ، جريدو اوراډيو افغانستان له خوا دمضمونونو اوسرمقالو په خپرولو او د ملې بيرغ په چاپولو سره ونما نځله شوه .

دغوايي ۱۸ :

د دولت درئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد د پيغام په لوستلو سره (دافغانستان خاړندوي ټولنې) د جوړېدو او بيا ژوندې كولونولسمه كاليزه داستقلال دليسي په جمنازيوم كې د مراسمو په ترڅ كې ونمانځل شوه .

دغوايي ۱۸ :

د سړي مياشتي جهاني ورځ د پنجشنبې په ورځ دهيواد په مركز او ولاياتو كې دغونډو په ترڅ كښې ونمانځل شوه .

دغوايي ۲۲ :

دمالي وزارت په پيشنهاد دوزيرانو دعالي دېدني روزني انستيتوت په داسې حال كې مجلس په تصويب اود دولت د ښاغلي رئيس

كورنۍ ته وسپارل شوه چه په پنجشېر كې دواوري د ښوونيدو په اړزيانمنه شويده .

دغوايي ۵ :

د كابل پوهنتون د ادبياتو او بشري علومو د پوهنځي په چوكاټ كې د ښكلو هنرو خانكه نوي جوړه شوه .

دغوايي ۶ :

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد د ايران د شاهنشاه اعليحضرت محمد رضا شاه پهلوي په بلنه ديورسمي اودوستانه سفر دپاره له غرمې وروسته په يوه نيمه بجه په مخصوصه الوتكه كې تهران ته لاړ .

دغوايي ۸ :

د افغاني فلكلوريكي موسيقي دوه ټوټې د يونسكو كلتوري مركز غوره كړې او پرېكړه وشوه چه دغه ټوټې دآسيايي هيوادودلومنيو ښوونځيو په هنري درسي كتابونو كې ونيول شي .

دغوايي ۱۰ :

د دولت رئيس اوصدراعظم ښاغلي محمد داؤد اوله هغوي سره ملگري هيات ايران ته له يوه رسمي اودوستانه سفر څخه وروسته مازيگر هرات ته راوړسيدل .

دغوايي ۱۱ :

دكار او كارگر بين المللي ورځ سپر كال دهيواد په جمهوري بختور نظام كې ددوهم ځل دپاره دكارگرانودكار په ځايونو كې دمربوطو موسسو له خوا ونما نځله شو .

دغوايي ۱۳ :

ټولنو په ترڅ کې ونمانځل شوه .

دغبرگولي لومړی :

د دولت رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد د هيواد د مرکز او ولاياتو استاذان او ښوونکي په جمهوري ارگ کې ومنل .

دغبرگولي ۲ :

د انقلابي دولت د ټک لاری په اساس نورو شپړاتيا مستحقو کورنيو ته د ننگرهار د ناوې په پراختيا يې پروژې کې د کرنې نهه سوه دوه اويا چريه ځمکه دغوايي د مياشتې په يودير شمه نيټه ورکړه شوه .

دغبرگولي ۴ :

د وړيو د موسسې اساسنامه د وزيرانو د عالي مجلس د تصويب او د دولت د ښاغلي رئيس او صدراعظم د منظوري نه وروسته درسمې جريدې په پنځمه گڼه کې خپره او نافذه شوه .

دغبرگولي ۴ :

د باندنيو چارو د وزارت د اطلاعاتو د مديريت خبر راگړې چې د ښځو او ماشومانو په گډون نهه څلوېښتو تنو نورو بلوڅانو هم د پخوانيو پناه راوړونکو په لړ کې د پاکستان د حکومت د ظلم او تيري اودهغه هيواد د نظامي پوځونو د بې رحمې عملياتو له امله افغانستان ته پناه راوړيده .

په افغانستان کې د ټولو بلوڅو پناه راوړونکو شمير يوزرو پنځه سوه څلور ويشت تنو ته رسيدلی دی .

دغبرگولي ۶ :

دغبرگولي شپږمه ورځ د گران هيواد د خپلواکۍ د بېرته اخستلو د اووه پنځوسمې کاليزې سره برابره وه او ددې درندې او تاريخي ورځې هرکلی

په ټول هيواد کېښو .

دغبرگولي ۶ :

پنځه ويشت زره يوسلو پنځه اويا تنه شپږ سوه درې ديرش کيلو پومبه چې ټوله بيه يې درې سوه اته اويا مليونه څلور سسوه څلور څلوېښت زره شپږ سوه څوارلس افغاني کپزې په دريو سورتونو کېښي په تير کال کې د پومبې دراټولو لول د پيل څخه د سپر کال دغوايي تر اته ويشتېمې نيټې پورې دهلمند ، کندهار اوفراه د ولاياتو د پومبې له کړوند گرو څخه بيرودل شويده .

دغبرگولي ۶ :

د ۱۳۵۳ کال له سره تراوسه پورې د کندهار په ښار کېښي بې کوره ښوونکو او مامورينو ته دوه سوه اويا نمرې ځمکه ورکړې شوي ده .

دغبرگولي ۷ :

دغوري د سمېتو فابريکې د سپر کال دورې او غوايي په مياشتو کېښي د سمېتو د خرڅولو له لارې څه د پاسه نهه ويشت مليونه او څلور سسوه زره افغاني لاس ته وروړيدی .

دغبرگولي ۸ :

څه د پاسه دوه مليونه پنځه و ويشت زره متره ټوکر دروان کال دورې او غوايي په مياشتو کېښي د بگراميو د نساجي په فابريکې کېښي توليد شوي چې د تير کال د همدې مودې په نسبت څلور سسوه پنځه ويشت زره متره زيات دی .

دغبرگولي ۱۰ :

دهواد په اقتصادي او اجتماعي حالت کېښي

دداخلی خبرونو کړو نولوؤی

دغبر گولي ۲۴:

په ټول هیواد کېنې ددرندو اوشاندارو ټولنوپه ترڅ کېنې دموړ ورځ زمونږ دملی مشر ښاغلی محمد داؤد دپیغام په لوستلو سر هومانځله شوه.

دغبر گولي ۲۴:

دبگرامیو دنساجی دفابریکی تو لیښتات دپخوانی یوولس ساعته دوو شفتو په ځای په اووه ساعته دریو شفتو کېنې دهغود کارپه نتیجه کېنې په سلو کېنې دوه اعشاریه او ه څلویښت زیات شویدی .

دغبر گولي ۲۶:

ددولت دښاغلی رئیس اوصدراعظم ماندینی محترمی میرمن زینب داؤد په هغه غونډه کېنې برخه واخیسته چه دښځی دبین المللی کال له امله دزرغونی لیسی لهخوا دامانی لیسی په جمنازیوم کېنې وشوه .

دغبر گولي ۲۸:

دورینسمو دغوزو دسیرکال په تولیدا توو کېنې دتیرکال په انډول څه ناڅه په سلو کېنې شپيته زیاتوالی راغلی دی .

دغبر گولي ۲۹:

یوشل لینه سو چپورد دکټواز داو یسی ولسوالی په مرکز او دولس لینه سوچپورد دوازی خواه اودشرنی دولسوالیو په مرکزونو کېنې نوی درول شوی اوپکار وچول شول.

دبنیادی اصلاحاتو په لې کېنې دجمهوری دولت داقلاب اوداقتصادی سیاست دهدفونو په بنسټ دولت فیصله وکړه چه په افغانستان کېنې بانکونه اودبانکداری چاری ملی شی .

دغبر گولي ۱۲ :

افغانستان دهوڅښت دسپاهی شرکت دالحاقیه ودانۍ دبنسټ پیره دروغتیا وزیر پوهاند ډاکتر نظر محمد سکندرد کابل په صنعتی سیمه کېنې کښودله .

دغبر گولي ۱۳ :

یودپاسه سل ټراکتورونه په ترو شپږو میاشتو کېنې دکندهار ، هلمند اونیمروز د ولایتونو په کروندگرو باندی په ښو شرطونو پلورل شویدی .

دغبر گولي ۱۵ :

دننگرهار ولایت دقیر فابریکه دفواید عامی وزیر ښاغلی غوثالدین فایق دباریک آب په سیمه کېنې پرانستله اوله دی سره جوخت دجلال آباد اوتورخم دلویې لاری ددوهم پوړ دقیراچولو چاری پیل شوی .

دغبر گولي ۱۸:

دغبر گولي دمیاشتی دپیل کیدو نه تراوسه پوری دهلمند دنباتی غوړیو اودپنبی دموسی لهخوا یوزرو او پنځه سوه ټنه مالوچ بهر ته صادر شویدی .

دغبر گولي ۲۱:

دپانکی اچولو جرگه گۍ په خپله غونډه کېنې دڅه دپاسه دشپږو یشتو ملیونو افغانیوپه پانگه دغالیو پریمنځلو پروژو منظوره کړه.

دغبرگولي ۲۹:

د جبل السراج دافغان سمنټ له فابريکي څخه ايران ته دسمنټو صادرات پيل شول. دهنی موافقي په اساس چه د مربوطو افغاني اوایراني مقاماتو ترمنځ شوی ټاکل شوی لسی زره ټنه سمنټ چه بیه یی اوه سوه زره ډالرو ته رسیری ایران ته صادوشي.

دغبرگولي ۳۱:

دمزار شریف فراه کندهار ننگرهار غزني چغچران اوکلای نو دښارونو تفصیلی پلانونه د فواید عامی دوزارت د انجنیرانو له خوا بشپړ شوی اود تطبیق کیدو په حال کښی دی.

دغبرگولي ۳۱:

د سپین زر شرکت د غوړیو ایستلو په دستگاه کی دروان کال په لومړیو دریو میاشتو کی د تیر کال د همدی مودی په نسبت ۱۵۹ ټنه غوړی زیات ایستل شوی دی.

دجنگاښ لومړی:

د دولت د ښاغلي رئیس او صدراعظم ماندینی محترمی میرمن زینب داؤد دهیواد د ښځودلاسی آثارو دندارتون دکابل ښار والی په سالون کښی پرانیست.

دجنگاښ لومړی:

د احتیاط دکورس د زده کړی دوره له غرمی نه مخکښی دمراسمو په ترڅ کښی دښوونی دغونډ دقو ماندانی په قرار گاه کښی پرانستل شوه.

دجنگاښ ۲:

دکابل او هرات په ولایاتو کښی دکورنیود دعوود سرگردانیو دمنځه وړلو دپاره دکورنیو دوه اختصاصی محکمی جوړی شوی.

دجنگاښ ۳:

د پنځوس متره او ږده او اوه متره سوره سړک په جوړیدو سره د بادغیس ولایت د مرکز کلای نو اود هرات ولایت دکمرخ دلسوالی ترمنځ لاره څلویښت کیلو متره لنډه شویده.

دجنگاښ ۵:

شل زره یوسلو اویا ټنه یسور یا سره دسړکال دپیل څخه دغبرگولي ترپایه پوری دمزارشریف دسړی په فابریکه کښی تولید شویده.

دجنگاښ ۵:

دجمهوری دولت دتجویز په اساس په هغو کورنیو باندی پوره اندازه پرو تینی مواد او درمل ویشل شویدی چه دگلران په ولسوالی کښی دچرمک ددانو دخوړلو له امله ناروغه شوی دی.

دجنگاښ ۸:

د باندنیو چارو دوزارت داطلاعاتو مدیریت خبرراکي چه دمری قوم شپیتو تنو نورو بلوڅو پناه وړونکی چه ماشومان او ښځی پکښی شاملی دی په دی وختو کښی دپاکستان دحکومت

د چنگاښ ۱۱:

دولت په تیرو څلورو میاشتو کېنې دکونړ د لویې ولسوالۍ له خلکو نه دوه ویشتمو ملیونو او شپږ سوه زره افغانیو انډول دودانیو لرگي پیروډلې دي. همدغه راز نولس زره اوه سوه دیرش زره مکعب متره لرگي دتیرکال دکېد میاشتي نه راهیسي پیروډل شوی اوزیا ته اندازه یی کابل ته راوړل شوی دی.

د چنگاښ ۱۲:

ددیپلوماسۍ مؤسسې اساسنامه د رسمی جریدی ۱۳۵۴ کال دچنگاښ دمیاشتي په گڼه کېنې خپره اونافذه شوه.

د چنگاښ ۱۳:

ترخمکي لاندی کار اوکانونو دپاره دښځو داستخدام په باب دکاردبین المللی جرگې د غونډې پنځه څلو یښتمه گڼه مقاوله لیک د لومړۍ مادی له مخی په دری سوه شپږمه فوق العاده گڼه کېنې خپره اونافذه شوه. دغه راز په همدغه گڼه کېنې ددولت دمامورینو دقانون واحده ضمیمه ماده خپره اونافذه شویده.

د چنگاښ ۱۴:

دملگرو ملتو دپراختیا دپروگرام اداری د کورنی دلاړښوونی دټولنی دتبلیغاتو په مقصد دسمعی اوبصری یوه اندازه سامان او آلات هغی ټولنی ته ورکړیدی.

دغه سامان اوآلات په افغانستان کېنې دملگروملتو دپراختیایی پروگرام داداری آمر ښاغلی بارتویک دکورنی دلاړښوونی دټولنی

دظلم اوتیری اودهغه هیواد دنظا می قواؤ دبی رحمانه عملیاتو څخه افغانستان ته پناه راوپیده.

د چنگاښ ۸:

دتجارت دوزارت په پیشنهاد دوزیرانو دعالی مجلس په تصویب او ددولت درئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد په منظوری دمالونو دوارد اتو دسیاست په باب ځینی تصمیمونه ونیول شول.

ددغی مصتوبی له مخی اود دولت دتگ لاری اودتجارت دپراختیا دپروگرام په اساس حکومت دښکلا اوغیر ضروری ښکلو قلمو مالونو واردول منع کړی اودگمرکی تعرفو له لاری دښکلا داستیلا کی اوغیر ضروری دیرشو قلمونو مالونو په واردولو کی محدودیتونه لگولی دي.

د چنگاښ ۹:

دقضا دعالی شورا په پیشنهاد او ددولت دښاغلی رئیس او صدراعظم په منظوری حسابی اختصاصی محکمه دعدلیی دوزارت دقضا نی اداری په چوکاټ کېنې جوړه شوه.

د چنگاښ ۱۰:

دافغانستان ددولتی مطبوعو دریا ستاساس نامه دسمی جریدی په فوق العاده گڼه کېنې خپره اونافذه شوه.

د چنگاښ ۱۱:

دپروان دولايت دپنځه څلو یښتمو لومړنیو ښوونځیو اود ښوونکو داو سیدنی دشای دجوړولودپاره پنځوس ملیونه افغانی تخصیص ورکړی شوی دی.

د افغانستان کالني

سکوتر جنرالي ميرمن نظيفی غازی نواز ته ورکړل .

د چنگاښ ۱۴ :

دلومړيو دوهمو اودريمو ټولگيو دزده کوونکو داتومات لوړولو پروژۀ دپوهنې دبنیادی ريفورم په اساس له مينځه لاړه .

څرنګه چه ريفورم ازموينه او څيړنه دزده کوونکو دسويي دلورولو دپاره يوه پرله پسې عمليه بولي په دی باره کښی یی داتومات لوړولو پروژۀ ګټوره ونه ګڼله اوله مينځه یی يووړه .

د چنگاښ ۱۵ :

دامريکادبين المللی پرمختيااداری، دلومړيو ټولگيو څه دپاسه اوه سوه ، اویازره ټوکه درسی کتابونه دپوهنې وزارت ته ورکړیدی .

د چنگاښ ۱۵ :

په خارج کښی دبورسونو او تحصیلاتو مقررات دوزیرانو دعالی مجلس دتصویب اود دولت دښاغلی رئیس اوصدراعظم له منظوری وروسته درسمنی جريدی دچنگاښ دیوولسمی نیټی په دری سوه اوومه ګڼه کښی خپاره او نافذ شویدی .

د چنگاښ ۱۵ :

دلرګيو دتصدی اساسنامه درسمنی جريدی د۱۳۵۴ کال دغبرګولی دیودیرشمی نیټی په اوومه ګڼه کښی خپره اوناقله شوه .

د چنگاښ ۱۷ :

په پرمختیایی اولړوپرمختیایی هیوادوکښی دښځو دپواندی تګ اوپراختیا لپاره دمرستی د صندوق د تاسیس په باب دافغانی هیأت

د چنگاښ ۱۷ :

سپکال په پوهنتون کښی دکانکور دشمول ازموينه دساینس اواجتماعیاتو په دووگروپو کښی اخیستله کپړی .

دکابل پوهنتون له پنځوسم کال څخه تردری پنځوسم کال پوری دکانکور دازموينی پوښتنی دیوه کتاب په توګه تدوین کړی اوهغه یی دلیسو دزده کوونکو دآشنا کیدو لپاره دهیواد په مرکز اوولایاتو کښی ویشلی دی .

د چنگاښ ۱۸ :

دپوهنې په برخه کښی دانقلابی دولت دتګ لاری له مخی دغزنی ولایت په مرکز او مربوطاتو کښی دلومړنیو ښوونځیو دنویسو ودانیو الحاقیو اودښوونکو داستوګنی دکورونو دشاملو عرفانی اویاؤ پروژوکار پیل شو .

دپوهنې وزیر پوهاند عبدالقیوم دانپړو د ولسوالی دانانی دکلی داساسی ښوونځی دودانی اودهغه دښوونکو داستوګنی دودانی دښست دتپیری په ایښودلو سره ددغو پروژو کار پیل کړ .

د چنگاښ ۱۸ :

دکابل گردیز اوخوست په کسربنه کښی دچینل سیستم دترمینل دخلورو دستګاو په کار اچولو اوداساسی مزی په غزلو سره دمخابراتو دوزارت دمعیانجنیرعزیزالله زایراود پکتیاوالی ترمنځ په لومړی مخابری سسره تیلیفونی مخابره پرانستل شوه .

دچنگاښ ۱۹ :

واچوی چه خان عبدالوليخان اوملی عوامی گوند محکوم کړی خودافغانستان په خلاف دپاکستاني مقاماتو ددغو بی خایو او پوچو تورونو بیابیا لگول ددواړو هیوادو داپیکو دگډوډۍ او د افغانستان اوپاکستان دسیاسی اختلاف دپاره دحل دلپاری په موندلوپوری دمربوطو کوشنونو له څنډولوپرته به بله نتیجه ورنکړی .

دچنگاښ ۲۱ :

دکوکران اوپنجوايي دولسووالي تسر مينځ سرک دکندهار والی پرانست .

دچنگاښ ۲۲ :

دعرفانی شپږديرشو پروژو دودانۍ کار چه دلوړمړنيو ښوونځيو اوښوونکو دپاره داستوگن ځايونو نوی ودانۍ پکښی شاملی دی دڅه دپاسه یوولسو ملیونو افغانیو په لگښت دلغمان دولايت په مرکز اومربوطاتو کښی پیل شو .

دپوهنی وزیر پوهاند عبدالقیوم دچاردهی دنجونو دښوونځی اودلغمان دولايت په مرکز مهترلام کښی دروښان لیسی ددوهم لمبر ښوونځی دنویو ودانیو دبست ډبره کیښوده اودهغه سره په یوه وخت کښی دنوروعرفانی پروژودجړولو کارپه هغه ولایت کښی پیل شو .

دچنگاښ ۲۲ :

دآثارو دشپږنی اوهرنی جایزودټاکلووروستی

دبانديو چارو دوزارت نطق دپاکستان د ستري محکمی دچارشنبی دورځی په غونډه کښی دهغه حکومت دمقاماتو ددغو تورونو په باب چه دافغانستان څخه لیرل شوی ورانکاران دپاکستان دهوايي کرښو په یوه الوتکه کښی دېم دجاودنی دپښی په گډون د ورانکاری دعملیاتو مسئول دی ، په ځواب کښی وویل: له بده مرغه پاکستانی مقامات پدغه ناوړه عادت روږدی شوی دی چه په پاکستان کښی په هرډول وړه اولویه پښه کښی افغانستان دخپل گډی اوباوردی چه ددوی په اوسنی خندنی ادعابه څوک باورونکړی . خولازمه گڼم لکه چه موویلی دی داواړهم په دی باره کښی چه افغانستان په خپله خاوره کښی ورانکاران روزی اودورانکاری دعملیاتو دپاره یی پاکستان ته استوی دپاکستان دمقاماتو پوچ او بیخی دروغ تورونه یوځل بیاپه کلکه اوپه پوره ډول ردکړم .

افغانستان دپاکستان په مقابل کښی هیڅکله داسی اعمالوته لاس ندی غزولی بلکه دهغوپه ځای یی خوشڅخه زیار ایستلی دی چه ددواړو هیوادو ترمنځ یوازی سیاسی اختلاف دخبروله لیاری اودروغی جوړی په وسایلو حل شی .

دبانديو چارو دوزارت نطق زیاته کړۍ پاکستانی مقامات پدغو مذبحونه کوشنونیو سره غواړی دهغه هیواد په ستره محکمه زور

د چنگاښ ۲۴ :

د دولت د ښاغلي رئيس او صدراعظم د همدردۍ او تسليت پيغام د بدخشان د والي په واسطه دهغو شپږو تنوياتي کسانو ته چه دکشم په ولسوالۍ کښي د سيلاب په اثر مړه شوي و وابلان کړای شو .

د چنگاښ ۲۴ :

د جمهوريت د دويمي کليزي نيکمرغه جشن د رارسيدو له امله کلتوري او مطبوعاتي جايزي دمطبعاتو په کلون کي په مستحقو کسانو وويشل شوي .

د چنگاښ ۲۴ :

د افغاني هيئت هغه دوه پيشنهادونه چه د اسلامي هيوادو د خارجي وزيرانو د کنفرانس په اجندا کي شامل شوي و درايو په اتفاق تصويب شو .

د چنگاښ ۲۵ :

د هرات د ولايت د ښځو پنځه څلو يښت بستره ايزه روغتون نوی ودانۍ د هرات والي پرانستله .

د چنگاښ ۲۵ :

د جمهوري د دولت د کړنلای په اساس د دولسو مستحقو کورنيو له پاره د بدخشان دشت سنگت مير په پروژه کي ځمکه وويشله شوه .

غونډه د اطلاعاتو او کلتور دوزير پوهاند دکتور نوين په مشرۍ پدغه وزارت کښي وشوه .

د چنگاښ ۲۲ :

څه د پاسه يوزرو پنځه سوه ټنه تازه ميوه دهغي د صادرولو ديپل څخه تراوسه پوري دکندهار د گمرک له لاري بهر ته صادره شويده .

د چنگاښ ۲۲ :

د کورنيو اختصاصي محکمه د هرات په ولايت کښي پرانستل شوه .
د ادکورنيو دوهمه اختصاصي محکمه ده چه د عدلي وزارت د قضا دعالي اداري په چوکاټ کښي د کورنيو د لالهنديو اودعو واورولو لپاره په کابل اوهرت کښي جوړيږي .

د چنگاښ ۲۲ :

د مزار شريف د افغانستان بانک د نمايندگي دودانۍ د بنسټ ډبره د بلخ والي کيښودله .

د چنگاښ ۲۳ :

د لوگر ولايت د محمد آغه دولسو والي د گمران د پله د بنسټ ډبره د دغه ځای د والي له خوا کيښودله شوه .

د چنگاښ ۲۳ :

د هرات ولايت د کرخ دولسو والي د مرکز داوښو رسولو د پروژي کار پيل شو .

د چنگاښ ۲۴ :

د مرکز اولواياتو ټولو هټيوالو ته خبر ورکول کيږي چه ددغي خبرتيا سره دي په راکړو ورکړو کښي د مالونو بيه په کيلو گرام وښيي او په پاو، چارک اونورو پخوانيو ټولنو باندې دي د بيبی له ورکولو څخه ډډه وکړي .

رئیس عمومی آب و برق و مستشار سفارت کبرای شوروی هنگام امضاء اسناد قرار داد پروژه تکنیکی استفاده از منابع آبی قسمت سفلی دریای کوکچه .

عقد قرارداد پروژه تکنیکی استفاده از آب قسمت سفلی دریای کوکچه بین افغانستان و اتحاد شوروی

۱۲ سرطان ۱۳۵۴

مطالعات این پروژه در نیمه دوم سال جاری

آغاز گردیده یک نیم سال را در بر خواهد گرفت که با استفاده از نتیجه مطالعات کار پروژه همزمان دوام خواهد یافت .

قرارداد پروژه تکنیکی استفاده مطلوب از منابع آبی قسمت سفلی دریای کوکچه بین دولت جمهوری افغانستان و اتحاد شوروی در کابل کابل عقد گردید ،

بتأسی از پروگرام های انکشافی دولت و به

مقصد استفاده موثر از منابع آب و خاک قسمت سفلی دریای کوکچه این پروژه رو یدست گرفته شده است .

بموجب این قرار داد که از جانب افغانستان توسط انجنیر جمعه محمد محمدی رئیس عمومی واحد آب و برق و از طرف اتحاد شوروی بیاضلی بریستیوف مستشار اقتصادی سفارت کبرای آن کشور مقیم کابل امضاء گردید پروژه با صرف یک میلیون و دویصد و سه هزار و نهصد و شصت و دو روبل از گریدت اتحاد شوروی تمویل میگردد .

احداث بند آبگردان و اتصال آنها موجوده ارجی و نوآباد جدید بمنظور رسانیدن آب کافی و منظم برای یکصد و شصت هزار جریب زمین موجوده با در نظر داشت انکشاف مزید زمین

د افغانستان کالنی

های جدید ساحه آینده و همچنان آبیاری ساحه راست دریای کوکچه توسط واترپمپ اهداف
شصت هزار جریب زمین اراضی جدید سست عمله این پروژه را تشکیل میدهد *
قرار داد تو رید یازده هزار تن شکر از اتحادی آلمان

۱۲ سرطان ۱۳۵۴

قرار داد تو رید یازده هزار تن شکر از
جمهوریت اتحادی آلمان به افغانستان در کابل
عقد شد .
بموجب این قرار داد حمل شکر متذکره
از جمهوریت اتحادی آلمان به افغانستان تادو
ماه آینده صورت میگیرد .
با امضاء این قرار داد از شروع
سال تا کنون قرار داد تو رید چهل
و شش هزار و شصت تن شکر با کمپنی های
امضاء نمودند .
خارجی عقد گردیده است .

قرار داد سروی مکمل خط آهن بین افغانستان و فرانسه

۱۲ سرطان ۱۳۵۴

قرار داد مطالعات ساختمان خط آهن از کابل فرعی آن بین وزارت فواید عامه
الی کندمار ، هرات و اسلام قلعه و خطوط و کمپنی سو فرا یل فرانسی دد کابل
انجنیر غوث الدین متین معین وزارت فواید عامه و نیاغلی ماتسیو هنگام امضای قرار داد
مطالعات اعمار خط آهن کابل و اسلام قلعه .

پروتو کولپا

عقد شد .

مرحله اول که مطالعات مقدماتی محسوب

قرار داد را انجنیر غوث الدین متین معین میشود در ظرف چهارماه بعد از امضای قرارداد

وزارت فواید عامه و بشاغلی ماتسیو رئیس تکمیل میشود و مرحله دوم که شامل مطالعات

کمیته مذکور امضاء نمودند . مکمل انجنیری و دیزاین خط عمومی و خطوط

بموجب این قرار داد کمیته سو فرایسل فرعی است در مدت ۱۴ ماه دیگر انجام خواهد

فرانسوی که یک موسسه مختلط دولتی و یافت .

خصوصی فرانسه میباشد مطالعات احداث خط مصارف مطالعات که به چهار میلیون و صیو

آمن کابل کندهار هرات اسلام قلعه و خطوط پنجاه هزار دالر بالغ میگردد از امداد بلاعوضی

فرعی آن رادر دو مرحله انجام خواهد داد . ایران تمویل میشود .

عقد قرار داد سروی فابریک چرمگری هرات

۱۲ سرطان ۱۳۰۴:

مستشار تجارتی سفارت کبرای چکوسلواکیا

قرارداد سروی جیالوجی و هایدرولوجی و امضاء نمودند .

طرح نقشه های ساختمانی و ماشینری فابریکه بموجب این قرارداد طرح نقشه و سروی

چرمگری هرات بین وزارت معادن و صنایع جیالوجی و هایدرولوجی فابریکه چرمگری هرات

و یک موسسه چکوسلواکیا عقد که ساختمان آن از کثرت حکومت چکوسلواکیا

گردید . در نظر است توسط موسسه مذکور تا سه ماه

قرار داد را انجنیر محمد هاشم توفیقی رئیس آینده صورت گرفته و نتیجه آن به وزارت

صنایع وزارت معادن و صنایع و بشاغلی شویدا معادن و صنایع ارائه میگردد .

د افغانستان کالنه اداره هغو ټولو کسانو ته د زېږه له کومې کورودانې وائي، چه ددغې کالنه دمضامينو په برابرولو، طباعتي اونورو چارو کښې يې صميانه همکاري کړې اوزيارنې ايستلې دي .

«يادداشت ضروري»

نقشه های ولايات از ۱ تلس افغانستان نشريه احصائيه مرکزی استفاده شده و صرف بمنظور تعيين ساحات سرويهای احصائيوي و واحد های اداري کشور ترسيم گردیده است .
از نظر سرحدات سياسي افغانستان اعتبار ندارد.
(اداره)

د افغانستان کالنه اداره هغو ټولو کسانوته د زېږه له کومې کورودانې وائي، چه ددغې کالنه دمضامينو په برابرولو، طباعتي اونورو چارو کېنې يې صميمانه همکاري کېږي اوزيارنې ايستلې دي .

«يادداشت ضروري»

نقشه های ولايات از ۱ تلس افغانستان نشریه احصائیه مرکزی استفاده شده و صرف بمنظور تعیین ساحات سرویه های احصائیوی و واحد های اداری کشور ترسیم گردیده است .
از نظر سرحدات سیاسی افغانستان اعتبار ندارد.
(اداره)